Director of Publication
Dr. Zaven YEGAVIAN

Printed
Armenian Catholicosate of Cilicia
ANTELIAS - LEBANON

ՀՐԱՄԱՆԱՒ

Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. ԱՐԱՄԱՅ ՍՐԲԱԶՆԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ

ARMENIAN LIBRARY OF THE GALOUSTE GULBENKIAN FOUNDATION

A PUBLICATION OF THE ARMENIAN CATHOLICOSATE OF CILICIA

ARMENIAN CLASSICAL AUTHORS

VOLUME XIII

SACRED CHANTS

IN TWO BOOKS

Book I

ANTELIAS - LEBANON

2008

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ ԳԱԼՈՒՍՏ ԿԻՒԼՊԷՆԿԵԱՆ ՀԻՄՆԱՐԿՈՒԹԵԱՆ

ՄԵԾԻ ՏԱՆՆ ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍՈՒԹԻՒՆ

ԳԻՐԵՐՈՒ ԳԻՒՏԻ 1600 ԱՄԵԱԿԻ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ

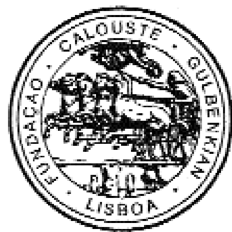
ՄԱՏԵՆԱԳԻՐՔ ՀԱՅՈՑ

ԺԳ. ՀԱՏՈՐ

ԳԱՆՁԱՐԱՆ

ԵՐԿՈՒ ԳՐՔՈՎ

Գիրք Ա.

ԱՆԹԻԼԻԱՍ - ԼԻԲԱՆԱՆ
2008

Հատորը հրատարակութեան է պատրաստուել Երեւանի պետական համալսարանի հրատարակչութիւնում

Աշխատասիրութեամբ **ՎԱՐԴԱՆ ԴԵՒՐԻԿԵԱՆԻ**
Խմբագիր՝ **ԱՐՇԱԿ ՄԱԴՈՅԵԱՆ**

Գեղարուեստական խմբագիր եւ ձեւաւորող՝ **ԳՈՒՐԳԷՆ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ**

Համակարգչային շարուածքը եւ ցանկերը՝ **ՎԱՆՈՒՀԻ ԵՂԻՇԵԱՆԻ**

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԱԲԱՆ

Հայ միջնադարեան մատենագրութեան նշանակալից գրական յուշարձաններից է Գանձարան ժողովածուն: Ճաշոցի, Ժամագրքի, Պատարագամատոյցի, Խորհրդատետրի, Մաշտոցի, Շարակնոցի եւ Յայսմաւուրքի նման, այն եւս մաս է կազմել Հայոց եկեղեցու ծիսաարարողական գրականութեան եւ այս ժողովածուների նման անցել է ձեւաւորման, կազմաւորման ու կանոնացման տեւական ճանապարհ:

Գանձարանը, լինելով ոչ թէ տօների արարողութիւնը և ծէսերի կատարման ընթացքն ու կանոնը ներկայացնող ժողովածու, այլ վերջիններիս նուիրուած գրական ստեղծագործութիւնների ամբողջութիւն, առաւելաբար կապւում է Շարակնոցի եւ Յայսմաւուրքի հետ: Ժանրային առումով որպէս հոգեւոր բանաստեղծութիւն՝ այն, բնականաբար, առաւել մօտ է Շարակնոցին, սակայն իր ստեղծման հանգամանքով եւ զարգացման ընթացքով, ինչպէս նաեւ որպէս ժողովածու, կանոնացման աստիճանով եւ կիրառութեամբ առաւել ընդհանրութիւններ ունի Յայսմաւուրքի հետ:

Շարականների նման, գանձերը եւս գրուել են եկեղեցական տօների եւ արարողութիւնների ժամանակ կատարուելու համար: Նոյն այս պատճառով, ինչպէս որ շարականները աւելի շատ բերուած են ոչ թէ ըստ հեղինակային շարքերի, այլ Շարակնոցում ցրուած են եկեղեցական տարբեր տօների կանոնների ներքոյ, այնպէս էլ գանձերը բերւում են ոչ թէ այս կամ այն հեղինակի ստեղծագործութիւնների շարքում, այլ Գանձարաններում այն տօնի կանոնի ներքոյ, որին նուիրուած է տուեալ գանձը: Ի տարբերութիւն, սակայն, շարականների եւ Շարակնոցի, գանձերը եւ Գանձարան ժողովածուն անհամեմատ քիչ են ուսումնասիրուած եւ հրատարակուած, որը բացատրւում է մի քանի պատճառներով:

Նախ՝ որ առաջին շարականագիրներն են եղել Մեսրոպ Մաշտոցը եւ Սահակ Պարթեւը եւ որպէս գրական ժանր այն կապւում է մեր մատենագրութեան դասական շրջանի եւ վերջինիս նշանաւոր դէմքերի հետ, ուստի եւ, բնականաբար, շարականները գտնուել են հետազօտողների ուշադրութեան կենտրոնում:

Երկրորդ՝ Գանձարան ժողովածուն, Շարակնոցի նման նախատեսուած լինելով եկեղեցական տօների եւ ծէսերի կատարման համար, այնուամենայնիվ, բուն եկեղեցական արարողութիւնների մաս չկազմեց, այլ որպէս համեմատաբար նոր շրջանի երեւոյթ, աւելի շատ մնաց որպէս տուեալ տօնի եւ ծէսի խորհուրդը վեր հանող հոգեւոր-գրական երեւոյթ: Ուստի, եթէ Շարակնոցը, Ճաշոցը, Ժամագիրքը, Պատարագամատոյցը, Խորհրդատետրը եւ Մաշտոց ծիսարանը, ունենալով եկեղեցական կիրառութիւն, քանիցս հրատարակուել եւ վերահրատարակուել են եւ նոյն ծիսական առումով ճիշտ կատարուելու համար ենթարկուել համապատասխան եկեղեցագիտական քննութեան, ապա Գանձարանները քանի որ եկեղեցածիսական կանոնական այս ժողովածուների շարքում չեն եղել, ուստի եւ նրանց հրատարակութեան կիրառական անհրաժեշտութիւնը չի եղել:

Նոյն այս հանգամանքն անհամեմատ դժուարացրել է գանձերի եւ Գանձարանների ուսումնասիրութիւնը հետեւեալ պատճառով. վերը նշուած եկեղեցածիսական ժողովածուների միջեւ առկայ տարբերութիւնները պայմանաւորուած են եղել Տօնացոյցի եւ ծէսերի՝ դարերի ընթացքում կատարուած փոփոխութիւններով եւ որոշ չափով էլ՝ ձեռագրերի ընդօրինակութիւնների ժամանակ առաջ եկող գրչագրական տարընթերցուածներով, ուստի կանոնական նման ժողովածուները որոշակի դասակարգման եւ խմբաւորման են ենթարկւում:

Այսինքն՝ կանոնական ժողովածուներում փոփոխութիւնները պայմանաւորուած են կանոնի փոփոխութեամբ: Վիճակը, սակայն, միանգամայն այլ է գանձերի եւ Գանձարանի պարագային:

Զունենալով վերոնշեալ ժողովածուների կանոնացուածութիւնը՝ նրանց փոփոխութիւնները պայմանաւորուած են եղել ոչ միայն եկեղեցական կանոնի, այլեւ ժամանակի գրական ըմբռնումների փոփոխութեամբ:

Անհրաժեշտ է նաեւ հաշուի առնել, որ ոչ միայն շարականներն էին կանոնացուած ստեղծագործութիւններ, այլեւ նրանց հեղինակներն էին նուիրագործուած անուններ մեր եկեղեցական կեանքում եւ մատենագրութիւնում, ուստի հնութեան եւ հեղինակային նուիրականութեան կնիքը կրող շարականների ընդօրինակութեան ժամանակ գրիչներն իրենց չէին կարող թոյլ տալ ցուցաբերել այնպիսի ազատութիւն, ինչպիսին գանձերի պարագայում էր: Այսինքն՝ եթէ շարականների դէպքում գործում էր հոգեւոր-գրական եկեղեցական կանոնացուած աւանդոյթը, ապա գանձերն ընդօրինակելիս գրիչները դրանք յարաբերում էին իրենց ապրած ժամանակի, եկեղեցական խնդիրների եւ ազգային ակնկալիքների հետ՝ կատարելով համապատասխան փոփոխութիւններ եւ յաւելումներ: Ընդօրինակութիւնից ընդօրինակութիւն կատարուող այս փոփոխութիւններն էլ անհամեմատ դժուարացնում եւ խճողում են գանձերի բուն բնագրի վերականգնումը, ինչպէս եւ՝ այդ բնագրերի քննութիւնը:

Ինչ վերաբերում է Գանձարան-Յայսմաւուրք յարաբերակցութեանը, ապա անհրաժեշտ է նշել, որ մի շարք ընդհանուր գրական եւ հասարակական ու եկեղեցաքաղաքական գործօններ են պայմանաւորել այս երկու ժողովածուների ստեղծումը եւ զարգացման ընթացքը XII-XV դարերում:

Ինչպէս որ գանձերն իրենց ստեղծման ժամանակով յաջորդում են շարականներին, այնպէս էլ Գանձարանի ձեւաւորման ընթացքն սկսւում է այն ժամանակ, երբ արդէն որպէս ժողովածու վերջնական կանոնացման էր ենթարկւում Շարակնոցը:

Նոյն ձեւով էլ Յայսմաւուրք ժողովածուի մաս կազմող միաւորները գրւում կամ վերաշարադրւում են մինչ այդ եղած համաբնոյթ վարքերից, վկայաբանութիւններից, ներբողներից, տէրունական տօների բացատրութեանը նուիրուած ստեղծագործութիւններից յետոյ: Նաեւ մինչ Յայսմաւուրք ժողովածուի ամբողջական ձեւաւորումը եւ որոշակի խմբագրումը, կիրառութեան մէջ էին Ճառընտիրներն ու Տօնական ժողովածուները, որոնք տարբեր հեղինակների տարաբնոյթ գործերն էին՝ ի մի հաւաքուած ըստ եկեղեցական Տօնացոյցի ընթացքի՝ Ս. Ծննդից մինչեւ Աւագ տօները:

Շարակնոցներին, Գանձարանին ու Յայսմաւուրքին, ինչպէս նաեւ Ճառընտիրներին, Տօնապատճառներին եւ Տօնական ժողովածուներին բնորոշ է երկու էական յատկանիշ:

Առաջին. այս ժողովածուները ոչ թէ ստեղծուել են գրական տարբեր գործերի ի մի հաւաքմամբ, այլ հակառակը՝ եկեղեցական տօների ընթացքն է թելադրել, որ այս ժողովածուներից իւրաքանչիւրում ի մի հաւաքուեն թեմատիկ-ժանրային առումով նոյնաբնոյթ ստեղծագործութիւնները, որով եկեղեցական Տօնացոյցում կատարուած իւրաքանչիւր նոր յաւելում թելադրում էր տուեալ տօնին նուիրուած նոր շարականի, քարոզի, վարքի եւ գանձի գրութիւնը: Ասուածը առաւել բնորոշ ձեւով երեւում է Ներսէս Շնորհալու օրինակով: ԺԲ. դարում եւ հէնց Շնորհալու գործունէութեան եւ հայրապետութեան տարիներին նորանոր տօներով հարստացաւ Տօնացոյցը, և մեր Շնորհալի հայրապետը այդ տօների համար գրեց բազմաթիւ շարականներ, տաղեր եւ գանձեր:

Այսպիսով, տօնական բնոյթի բազմաթիւ ստեղծագործութիւնների գրութիւնը պայմանաւորուած էր ոչ միայն տուեալ հեղինակի գրական-թեմատիկ նախասիրութիւններով, այլեւ այն հանգամանքով, թէ տուեալ ժամանակամիջոցում Շարակնոցի, Գանձարանի կամ որեւէ այլ ժողովածուի ո՛ր տօնի կանոնը կարիք ունէր համապատասխան գրական համալրման:

Ի դէպ, նոյն այս սկզբունքով կարելի է ճշտել մի շարք գործերի հեղինակային պատկանելութեան և գրութեան ժամանակի հարցը:

Այս առումով յատկանշական է այն հանգամանքը, որ Շարակնոցի հայ ձեռագրային աւանդոյթով Մեսրոպ Մաշտոցին եւ Սահակ Պարթեւին վերագրուող շարականները եւ ընդհանրապէս Շարակնոցի հնագոյն շերտը կապւում է Ծննդեան, Ապաշխարութեան (Մեծի Պահոց շրջանի) հետ, որոնց համա՛ր նախ պէտք է շարականներ գրուէին, ապա նոր միւս տօների համար:

Նոյն օրինաչափութիւնը գտնում ենք եւ Մաշտոց ծիսարանում: Մաշտոցի հնագոյն շերտը կազմուած է «Օրհնութենաբեր ցուցակում» յիշուող կանոններից, որոնք կապւում են Գրիգոր Լուսաւորչի եւ մեր առաջին Թարգմանիչ վարդապետների հետ, և այս կանոններն են, որոնք առաջնահերթօրէն յարկաւոր էին եկեղեցածիսական առումով հասարակական կեանքի կազմակերպման համար:

Շարակնոցը, սակայն, Ե-ից ԺԲ-ԺԳ դարերում ամբողջանում է ըստ Տօնացոյցի տարեկան ընթացքի, համապատասխան կանոնացման ենթարկւում եւ իր մէջ այլեւս չի ընդունում նոր ստեղծագործութիւններ: Այստեղ անհրաժեշտ է նշել, որ Շարակնոցից դուրս մնացած շարականների համար, որոնք հրատարակել է Սահակ վարդապետ Ամատունին, այնքան էլ ճիշտ չէ պարականոն անուանումը, որը եկեղեցական-գրական ընկալման առումով աւելի շատ ունի կանոնացուած ըմբռնումից շեղուելու իմաստ, այնինչ, այս շարականների մի զգալի մասը ոչ թէ շեղւում են ընդհանուր քրիստոնէական և Հայոց եկեղեցու կանոնացուած ըմբռնումներից, այլ պարզապէս դուրս են մնացել Շարակնոցի ընդհանուր կանոնից, եւ եթէ այս ժողովածուի բնոյթը այնպիսին լինէր, որ նրա իւրաքանչիւր կանոնի ներքոյ մէկից աւելի շարականներ դրուէին, ապա վստահաբար այդ գործերից շատերը կներառուէին Շարակնոցի մէջ:

Միանգամայն այլ սկզբունքով են կազմուած Յայսմաւուրքի եւ յատկապէս Գանձարան ժողովածուները, որոնք նշանաւորում են հասարակական աշխարհայեացքի եւ գրական չափանիշների ու ըմբռնումների մի նոր փուլ, որն իր ներքին շարունակական ընթացքով տեւում է մօտ երեք դար՝ պայմանաւորելով այս ժողովածուների զարգացման երեք փուլերը ներկայացնող երեք խմբագրութիւններ: Յիշեալ ժողովածուների այս երեք խմբագրութիւններն էլ գլխաւորաբար կապուած են եկեղեցական Տօնացոյցում կատարուած փոփոխութիւնների եւ յաւելումների հետ, որոնք համապատասխան գրական ստեղծագործութիւններ էին պահանջում, եւ որ ամենագլխաւորն է՝ գրականութեան՝ հասարակութեան լայն զանգուածներին առաւել մատչելի, դիւրընկալելի և հոգեհարազատ ներկայացնելու հետ:

Պայմանաւորուած այս հանգամանքով՝ խմբագրութիւնից խմբագրութիւն միեւնոյն կանոնի ներքոյ զետեղուած գործերը կա՛մ փոխարինւում են նոյն տօնին նուիրուած այլ գործերով եւ կա՛մ միեւնոյն ստեղծագործութիւնն է խմբագրման ենթարկւում՝ համապատասխանեցուելով տուեալ ժողովածուի ընդհանուր շարադրանքին:

Այս երեք խմբագրութիւնները պայմանաւորող յաջորդ կարեւոր գործօնն էր Հայ եկեղե-

ցու ազգայնացման այն տեւական ընթացքը, որն սկսուելով Հայոց Դարձից անմիջապէս յետոյ, շարունակուելու էր յաջորդող դարերում, որի արդիւնքում թէ՛ մի շարք նոր տօներով էր հարստացուելու Տօնացոյցը և թէ՛ եղած տօներին նուիրուած ստեղծագործութիւններն էին դարձեալ որոշակի վերախմբագրման ու վերիմաստաւորման ենթարկուելու՝ համահունչ դառնալով ԺԲ–ԺԵ դարերի ազգային-հոգեւոր իղձերին ու ակնկալիքներին:

Յատկանշական է, որ թէ՛ Գանձարանի եւ թէ՛ Յայսմաւուրքի դէպքում զարգացման այս ընթացքն իր լրմանն է հասնում Գրիգոր Խլաթեցու կողմից յիշեալ երկու ժողովածուների խմբագրմամբ, որոնք արդէն դառնում են այն հիմքը, որի վրայ են խարսխւում յետագայ ընդօրինակութիւնները:

Հայ միջնադարեան գանձերի եւ Գանձարան ժողովածուի զարգացման այս ընթացքը փորձենք ներկայացնել ըստ Ժ–ԺԵ դարերում գրուած գանձերի եւ ԺԳ–ԺԵ դարերից մեզ աւանդուած Գանձարան ժողովածուների համեմատական քննութեամբ:

«Գանձարան» ժողովածուի մէջ մտնող գանձարանային կանոնները բաղկացած են չորս միաւորից՝ գանձ, տաղ, փոխ կամ յորդորակ, մեղեդի:

Գանձ (հնում՝ **քարոզ**). Հայ հոգեւոր բանաստեղծութեան մի ուրոյն տեսակն են գանձերը: Նրանցով սկսուեց հայ բանաստեղծութեան զարգացման նոր շրջանը, որն իր հերթին պայմանաւորուած էր հայկական վերածնութեան և դասական միջնադարի առաջ բերած նոր աշխարհընկալմամբ եւ վերջինիս թելադրած գրական նոր ըմբռնումներով:

Այս ստեղծագործութիւնները «գանձեր» են անուանւում յետեւեալ պատճառով: Միջնադարում ընդունուած կարգով չափածոյ շատ գործեր վերնագրւում եւ բերւում էին իրենց սկզբնատողով եւ կամ առաջին բառով, ինչպէս, օրինակ, Կոմիտաս կաթողիկոսի՝ Հռիփսիմեանց նշանաւոր շարականն է յայտնի «Անձինք նուիրեալք» եւ կամ «Անձինք», իսկ Ներսէս Շնորհալու՝ Վարդանանց նուիրուած շարականը՝ սկզբնատողային «Նորահրաշ պսակաւոր» անուամբ:

Միջնադարեան բանաստեղծութիւններում նաեւ ակրոստիքոսային ընդունուած սկզբունքով իւրաքանչիւր տան սկզբնատողի առաջին բառերը կազմում էին մի ծայրակապ, որը հիմնականում ներկայացնում էր տուեալ ստեղծագործութեան հեղինակի անունը:

Ինչպէս յայտնի է, առաջին գանձերի հեղինակը Գրիգոր Նարեկացին է: Ժամանակի՝ ծայրակապային ընդունուած սկզբունքով Նարեկացու այս ստեղծագործութիւնների առաջին տան առաջին տողի առաջին բառը պէտք է սկսուէր Գ–ով, որպէսզի յաջորդող տներով կազմուէր ԳՐԻԳՈՐ ծայրակապը: Զարմանալի հոգեւոր մի խորհրդով եւ կամ էլ սոսկ կանխազգալով, որ իր ընտրած սկզբնաբառով են կնքուելու հայ բանաստեղծութեան այս ժանրի ստեղծագործութիւնները, «Գրիգոր» ծայրակապի Գ–ի համար մեծ բանաստեղծը քանիցս իր այս գործերն սկսել է գանձ բառով, որի համար էլ յիշեալ ժանրով գրուած գործերն սկսել են անուանել «գանձ», իսկ ըստ եկեղեցական-տօնական եւ ծիսական կանոնների ի մի հաւաքուած գանձերի ժողովածուն՝ «Գանձարան»:

Ինչպէս «Հայկազեան բառարանում» է ասւում. «Գանձք կոչին երգք եւ քարոզք, առեալ ի սկզբնաւորութենէ Երգոց Նարեկացւոյն»: Միջնադարից եկող ընդհանրացած այս ըմբռնմամբ Մաղաքիա արքեպիսկոպոս Օրմանեանը գրում է. «Գանձ կը կոչուին մեծ քարոզներ, որ հանդիսաւորապէս կ՚երգուին առտուներն ու երեկոները մեսեդիներէն եաքը, եւ «Գոհանամք զՔէն» եւ «Լո՛ւր ձայնից», աղօթքներէն առաջ: Գանձ անունը պատահաբար

գործածուած է, որովհետեւ այդ ձեւով մեծ քարոզներուն առաջինները Ս. Գրիգոր Նարեկացին գրած է եւ իր անուան տառերով տուներու սկզբնագիրները կազմել ուզելով՝ միշտ Գ տառով ու «Գանձ» բառով սկսած է երեք քարոզներն, եւ անկէ առնուելով ամէն նման ձեւով քարոզներ «Գանձ» կոչուած են»[1]: Վենետիկի Մխիթարեան հայրերից Մկրտիչ Պոտուրեանը, սակայն, չհամաձայնելով այս տեսակէտին, գրում է. «Գանձ բառը եկեղեցական երգերու տրուած՝ Կիլիկեան շրջանին մէջ արմնցած բառ մ'է երգ իմաստով եւ ոչ թէ գանձ բառով սկսող քարոզներու փոխաբերական իմաստով գործածուած»: Գտնելով, որ գանձը Հռոմէական եկեղեցու ազդեցութեամբ է մուտք գործել Հայոց եկեղեցի, ասում է, թէ այն «լատիններէն մտած է, որոնք իրենց ժամասացութեան մէջ ունէին canticum կոչմամբ երգեր, մեր գանձերուն ոճով գրուած»[2]: Այս տեսակէտը փորձելով հիմնաւորել նաեւ լեզուական քննութեամբ, գրում է. «Գանձ (երգ) բառի հետ ամենէն աւելի անձուկ աղերս ունեցողը եւ անոր լաւագոյն մեկնութիւնը է ըստ իս գաղիերէն Chanson, իտալերէն Canzone բառերը, որոնք նոյն իմաստը ունին: Ասոնց հնագոյն ձեւերն են լատ. Cantionem, հին գաղ. Cainchon, canshon, փռով. canso, chanso, քարթալ. Canso, հին սպաներէն Chanzon, նոր սպաներէն Cancion, փորթուգալ. Cancao եւ այլն»: Պոտուրեանը այնուհետեւ գրում է, որ այս գանձ բառը երգ իմաստով միայն Կիլիկեան շրջանից ենք հանդիպում: Նա ընդունում է, որ տառադարձութեան օրէնքով պէտք է Կանց լինէր, սակայն ըստ նրա, Կիլիկեան շրջանում տառադարձման օրինաչափութիւնները չէին պահւում, ինչպէս օրինակ Contestable-ը Գունդստաբլ է տառադարձուել եւ ոչ թէ Կունդստաբլ եւ կամ Cuens-ը՝ գօնձ[3]:

Ինչպէս սակայն փաստարկուած ձեւով նշում է հայ միջնադարեան գանձերի եւ Գանձարան ժողովածուի հմուտ գիտակ Ա. Քեօշկերեանը, բերուած գրական տեսակներից եւ ոչ մէկը լիովին չի համընկնում գանձի հետ՝ որպէս գրական ժանր, աւելին. հայկական ձեռագրերի՝ տարբեր երկրներում կազմուած նկարագրութիւններում եւ տեսական գրականութեան մէջ տարբեր հեղինակներ գանձը տարբեր անուանումներով են ներկայացնում, որը եւս գալիս է փաստելու, որ այն չի նոյնանում միջնադարեան եկեղեցական գրականութեան այլ ժանրերից որեւէ մէկի հետ[4]: Պոտուրեանը ինքը եւս, այնուամենայնիւ, գրում է. «...արդ, գանձք ու տաղքը հայու արտադրութիւնք են, մերինն են»[5]:

Գանձարան ժողովածուի գանձարանային կանոնի գլխաւոր միաւորը գանձն է: Մի կանոնը կարող է ունենալ մի քանի տաղեր եւ վերջիններիս կից փոխեր, սակայն իւրաքանչիւր կանոն ունի մէկ գանձ: Նոյն կանոնի թուահամարի ներքոյ այլ գանձ չի բերւում: Նոյն Գանձարանում կարող են լինել Ծննդեանը, Յարութեանը եւ կամ էլ Վարդավառին, Վերափոխմանը, Ս. Խաչին ու այլ տօների նուիրուած մի քանի գանձեր, սակայն նրանցից իւրաքանչիւրով մի կանոն է կազմւում՝ կից տաղով եւ փոխով, իսկ նոյն տօնին նուիրուած մի քանի գանձերի առկայութիւնն էլ պայմանաւորուած է այն հանգամանքով, որ մի շարք տօներ մի քանի օր են կատարւում, ինչպէս օրինակ՝ Ծննդեան աղօթքը և նոյն տօնի տարբեր գանձերը, որպէս առանձին տօնական կանոններ, բաշխւում են տուեալ տօնի տարբեր օրերի վրայ: Իւրաքանչիւր կանոնի մէկ գանձ ունենալը պայմանաւորուած է հիմնականում

1 Ø³Õ³ùÇ³ ³ñù»åÇëÏáåáë úñÙ³Ý»³Ý, ÌÇë³Ï³Ý µ³é³ñ³Ý, ²ÝÃÇÉÇ³ë, 1957, ¿ç 96:
2 Ð. Ø. äáïáõñ»³Ý, ØÇçÇÝ ¹³ñáõ Ñ³Ù ÏñûÝ³Ï³Ý µ³Ý³ëï»ÕÍáõÃÇõÝ, ¦´³½Ù³í¿å§, ê. Ô³½³ñ, 1905, ¿ç 556:
3 Ð. Ø. äáïáõñ»³Ý, Ýßáõ³Í Ùû¹áõ³ÍÁ, ¦´³½Ù³í¿å§, 1905, ¿ç 558:
4 î»°ë ¶ñÇ·áñ Ü³ñ»Ï³óÇ, î³Õ»ñ »õ ·³ÝÓ»ñ, ³ßË³ï³ëÇñáõÃ»³Ùµ ². ø»ûßÏ»ñ»³ÝÇ, ºñ»õ³Ý, 1981, ¿ç 22-23:
5 Ð. Ø. äáïáõñ»³Ý, Ýßáõ³Í Ùû¹áõ³ÍÁ, ¦´³½Ù³í¿å§, 1905, ¿ç 556:

այն հանգամանքով, որ գանձը տուեալ կանոնի ամենատարածուած եւ պատմողական միաւորն է, եւ մէկից աւելի գանձերը թէ՛ զգալիօրէն կմեծացնէին տուեալ կանոնի ծաւալը եւ թէ՛ թեմատիկ կրկնութիւն կստեղծէին՝ նոյն պատմութիւնը ներկայացնելով երկու անգամ:

Գանձերի տները որոշեալ թիւ չունեն, եւ յաճախ տների թիւը պայմանաւորուած է լինում հեղինակի անունը յօդող տառերի թուով՝ Գրիգոր, Ներսէս, Խաչատուր, Սարգիս եւ այլն, կամ էլ տուեալ տօնի անուանումից, եթէ նրանով է կազմուած լինում ծայրակապը՝ Հրեշտակապետաց, Վարդապետաց եւ այլն:

Առաջին տունը սովորաբար սկսւում է Աստծուն եւ կամ Սուրբ Երրորդութեանը ուղղուած փառաբանութեամբ, յաջորդող տներում ներկայացւում է տօնի պատմութիւնը, իսկ եթէ տէրունական տօն է, վերջինիս մեկնութիւնն է տրւում՝ բանաստեղծական ձեւի մէջ դրուած, եւ գանձն աւարտւում է «Փոխ» անուանուող վերջին տնով, որը տուեալ գանձի բարեխօսական հայցուածն է, ուր Տիրամօր, Յովհաննէս Մկրտչի, Ս. Ստեփաննոսի, Գրիգոր Լուսաւորչի եւ օրուայ տօնի սրբի բարեխօսութիւնն է հայցւում տօնը կատարողների եւ ողջ ժողովրդի համար:

Գանձի այս վերջին յատուածը «Փոխ» է անուանւում, որովհետեւ այն ասելու եւ երգելու ժամանակ փոխւում է ձայնը, մեղեդին, ինչպէս ձեռագրի լուսանցային նշումներում է ասւում՝ «Փոխէ զձայնն»: Գանձերի փոխերը որեւէ ինքնուրոյնութիւն չունեն եւ չեն կարող հանդէս գալ որպէս առանձին միաւորներ:

Գրիգոր Նարեկացու եւ ընդհանրապէս մինչեւ ԺԴ դարի վերջերը գրուած այս ժանրի ստեղծագործութիւնները «քարոզ» են անուանուել: Յաջորդող շրջանում, սակայն, ոչ միայն նոր գրուած գործերն են «գանձ» անուանւում, այլեւ հին խմբագրութեան գանձարանների քարոզ անուանումն է փոխարինւում գանձով:

ԺԳ-ԺԴ դարերից քարոզ է անուանուել եկեղեցու բեմից հոգեւորականի՝ ժողովրդին ուղղուած խօսքը, որում ներկայացուել է օրուայ տօնը եւ վերջինիս հոգեւոր խորհուրդը, ինչպէս նաեւ անդրադարձ կատարուել ժամանակի կեանքին եւ ժողովրդին յուզող խնդիրներին: Եկեղեցու բեմից հնչած այս խօսքը նոյն այս շրջանից հանդէս է գալիս նաեւ որպէս կրօնաբարոյական գրականութեան տեսակ, եւ կազմւում են քարոզների ժողովածուներ վերստին ըստ եկեղեցական Տօնացոյցի ընթացքի, որոնք անուանւում են Քարոզգրքեր եւ որոնցից առաւել ծաւալունը, ընդգրկունը եւ նշանաւորը Գրիգոր Տաթեւացու երկհատոր քարոզգիրքն է, որի առաջին հատորը անուանւում է «Ձմերան», քանի որ ըստ տօնացուցային ընթացքի՝ այստեղ բերուած են Ս. Ծննդից մինչեւ Հոգեգալուստ ընկած տօները, իսկ երկրորդը՝ «Ամարան», որն ընդգրկում է տօնացուցային շարքի միւս միաւորները՝ մինչեւ տարին եզրափակող Աւագ տօները:

Վաղ շրջանում, սակայն, քարոզ էին անուանւում Ժամերգութեան եւ Պատարագի ընթացքում ասուող մի շարք ընթերցուածներ, որոնցից առանձին միաւորներ վերագրւում են անգամ Գրիգոր Լուսաւորչին, ինչպէս նաեւ՝ Սահակ Պարթեւին ու Յովհան Մանդակունուն: Քարոզ նշանակում է մունետիկ, ազդարարող, եւ այս իմաստով էլ այն եղել է նաեւ Յովհաննէս Մկրտչին տրուող բնորոշումներից մէկը: «Հայկազեան բառարանում» քարոզի համար ասւում է. «Բան սարկաւագի ի ժամասացութեան իբր ազդարարողի»: Յովհաննէս քահանայ Մկրեանն էլ գրում է. «Ամէն Քարոզ անուամբ ընթերծուածք, զորս սարկաւագը կը կարդայ Քահանայի աղօթքէն առաջ, ընտիր եւ պատուական խրատներ են, թէ ինչպէս պարտի քրիստոնեայն աղօթք ու պաղատանք մատուցանել, եւ որպիսի վարք եւ առաքինութիւն ունենալ:

Արդէն քարոզ բառն ինքնին կը ցուցանէ այս նշանակութիւնն, ուստի կը թուի, թէ այս քարոզք ժողովրդեան դառնալով կը կարդացուէին ի հնումն»[6]:

Քարոզները հիմնականում փոքր պարբերութիւններ են, որոնք սկսւում են «Եւ եւս խաղաղութեան զՏէր աղաչեսցուք» եւ աւարտւում «Ամենակալ Աստո՛ւած մեր, կեցո՛ եւ ողորմեա՛» բառերով:

Հանդիպում են նաեւ մի քանի տներից կազմուած քարոզներ, որոնցից իւրաքանչիւր տունը յաճախ աւարտւում է «Աղաչեմք» եւ «Ի Տեառնէ խնդրեսցուք» ու հայցուածով, որին ժողովուրդն արձագանքել է «Լո՛ւր, Տէ՛ր, եւ ողորմեա՛» բառերով:

Ահա այս ստեղծագործութիւններն էին, որ համապատասխան գեղարուեստական ու սիւժետային զարգացմամբ վերածուելու էին քարոզ-գանձերի, իսկ անուանման ընդհանրանալուց յետոյ արդէն այսպէս էին անուանուելու այժմեան իմաստով որպէս քարոզ յայտնի գործերը:

Ա. Քեօշկերեանը մատնանշում է այն ընդհանրութիւնը, որ կայ յատկապէս «Քարոզ Զատկաց» անուանուող և Բարսեղ Կեսարացուն վերագրուող գործի եւ Գրիգոր Նարեկացու քարոզների միջեւ[7]: Յիշեալ գործի նման, Նարեկացու գանձերը եւս աւարտւում են «Եւ այժմ ողորմեա՛ց մեզ, Տէ՛ր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան Քում» տողով:

Կառուցուածքային առումով գանձի կանոնի մաս են կազմում «Քարոզ Զատկաց»-ից վերցուած և որպէս առանձին տուն հանդէս եկող յետեւեալ երկու կապակցութիւնները: Բերենք բնորոշ մէկ օրինակ Նարեկացուց.

Քարոզ Զատկաց

Եւ եւս առաւել
Զյորդորումն սիրոյ եւ գործոց բարեաց պարգեւել մեզ, խնդրեմք:

Զանձինս մեր եւ զմիմեանս
Քեզ՝ Տեառն Աստուծոյ ամենակալի յանձն արասցուք:

Գրիգոր Նարեկացի՝ «Քարոզ սրբոյ խաչի»:

Ռոտել զմարմինս մեր
Ի մի շաւիղ ընտրութեան Հոգւոյ սիրոյն, որ առ Տէր, խնդրեմք[8]:

Ինչպէս տեսնում ենք, երկու գործերում էլ առաջին պարբերութիւնը գրեթէ բառացիօրէն կրկնուած է, իսկ երկրորդը որոշակի ձեւափոխութեան է ենթարկուած՝ պայմանաւորուած Զանձինս-ը Ռոտելով փոխուելու հետ: Այս փոփոխութիւնն էլ բացատրւում է այն հանգամանքով, որ «Քարոզ Զատկաց»-ից եկող յիշեալ երկու պարբերութիւնը գանձերի կառուցուածքում եւս հանդէս են գալիս վերջնամասում եւ նախորդում են գանձի բարեխօսական յայցուածը ներկայացնող մասին:

---

6 ²ÕûÃ³ ·Çñù Áëï Å³Ù³Ï³ñ·áõÃ»³Ý Ð³ÿ³ëï³Ý»³ÿó ê. ºÏ»Õ»óõáÿ, ¹³ë³õáñ»³É »õ µ³ó³ïñ»³É Ç î. Úáí Ñ³Ý-Ý¿ë ù³Ñ³Ý³ÿ¿ ØÏñ»³Ý, Î. äûÉÇë, 1895, ¿ç 91:

7 ¶ñÇ·áñ Ü³ñ»Ï³óÇ, î³Õ»ñ »õ ·³ÝÓ»ñ, ¿ç 26-27:

8 ÜáÿÝ ï»ÕáõÙ, ¿ç 212:

Գանձերի մեծ մասը գրուած է ծայրակապով (ակրոստիքոսով), որը սովորաբար կազմուած է հետեւեալ կապակցութեամբ՝ [հեղինակի անունը] + Երգ, ինչպէս օրինակ՝ Գրիգորի երգ, Ներսէսի երգ: Ծայրակապային այս շղթայում «Քարոզ Զատկացի» յիշեալ երկու պարբերութիւնները հանդէս են գալիս որպէս Երգ-ի Ե եւ Ր տառերը յօդող տներ, ուստի **Զանձինս**-ը սովորաբար փոխարինւում է **Ռոտել**-ով, որովհետեւ Ր-ով բառընտրութիւնը մեծ չէ:

Առանձին դէպքերում, սակայն, գանձերը պահել են նաեւ **Զանձինս** ձեւը, որով ծայրակապային շղթայի Երգ-ը դառնում է Եզգ, որը գտնում ենք նաեւ Նարեկացու մօտ (Քարոզ Համաւրէն Սուրբ Առաքելոցն).

Եւ եւս առաւել
Զկորդորումն սիրոյ եւ զգործս բարեաց պարգեւել մեզ, խնդրեմք:

Զանձինս մեր եւ զմիմեանս,
Տեառն Աստուծոյ Ամենակալին յանձն արասցուք, խնդրեմք[9]:

Ծայրակապը աղճատելու հաշուին իսկ տողը **Զանձինս**-ով սկսելը վկայում է, որ թէ՛ Նարեկացին և թէ՛ ծայրակապի Եզգ ձեւին հետեւած միւս գանձասացները ոչ միայն քաջատեղեակ են եղել «Քարոզ Զատկաց»-ին, որն ի դէպ, կիսախորանային չքեղ զարդարմամբ է ներկայացւում անգամ ոչ չքեղ ձեռագրերում, այլեւ գիտակցել են գանձերի կապը այդ գործի եւ ընդհանրապէս հին քարոզների հետ եւ ցանկացել են նման ձեւով պահել հոգեւոր-գրական ժառանգորդութիւնը:

Գանձերի մէկ կամ երկու տողից կազմուած կրկնակը սովորաբար աւարտւում է **աղաչեմք** կամ **խնդրեմք** բառերով, որը եւս գալիս է հին քարոզներից, որոնցում սարկաւագի այս հայցին ժողովուրդը պատասխանել է «Լո՛ւր, Տէ՛ր, եւ ողորմեա՛»: Առանձին դէպքերում գանձերում պահպանուել է եւ ժողովրդի կողմից տրուող այս պատասխանը, ինչպէս օրինակ՝ Մխիթար Այրիվանեցու Զատկի Ծրագալոյցին նուիրուած «Տէր Տէրունական» սկսուածքով գանձում, որի կրկնակի **աղաչեմք** հայցմանը յաջորդում է ժողովրդի պատասխանը.

Ահա ազատեա՛ զմեզ ի մեղաց
Եւ սրբեա՛ ի յանցանաց վասն անուան Քո փառաց, աղաչեմք:
Ժողովուրդ. Լո՛ւր, Տէ՛ր, եւ ողորմեա՛[10]:

Գրիգոր Նարեկացիով սկզբնաւորուած գանձերի հետագայ ընթացքի մասին Ա. Քեօշկերեանը գրում է. «Գրիգոր Նարեկացու գանձերի առանձնայատկութիւնները հետագայում դարձան օրինաչափութիւն առհասարակ բոլոր գանձերի համար: Ժամանակի ընթացքում դրանք ենթարկուեցին խմբագրման, ազատ ու անյանգ բանաստեղծութիւններից վերածուեցին կանոնաւոր տաղաչափութեամբ ու յանգերով գրուած երգերի, կորցրին իրենց նախկին **քարոզ** անունը, ձեռք բերին առաւել պարզ շարադրանք, բայց կառուցուածքը հիմնակա-

9 ÜáÛÝ ï»ÕáõÙ, ¿ç 219:

10 ºñ»õ³ÝÇ Ø³ßïáóÇ ³Ýáõ³Ý Ø³ï»Ý³¹³ñ³Ý, Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 227µ:

նում մնաց նոյնը: Աւելի ուշ, դուրս գալով եկեղեցական տօների սահմանափակ շրջանակից, գանձերը թեւակոխեցին աշխարհիկ-կենցաղային հարցերի ոլորտը՝ օգտագործուելով զանազան ծէսերի եւ, մասնաւորապէս, թաղման արարողութիւնների ժամանակ: Առանձին դէպքերում բուն գանձերը, գործնական նկատառումներով, կրճատուելով, դարձան խիստ փոքրածաւալ՝ պահպանելով, սակայն, հնագոյն քարոզներից ժառանգած իրենց իւրատեսակ կառուցուածքը»[11]:

Տաղ. Գանձարանային միաւորի յաջորդ միաւորը տաղն է: Այն հանդէս է գալիս գանձին կից: Գանձը եթէ պատմողական բնոյթ ունէր՝ բանաստեղծական որոշակի սիւժէով, որով ընթերցողին եւ ունկնդիրներին ներկայացնում էր տուեալ տօնի պատմութիւնը ու ոգեղէն խորհուրդը, ապա տաղը արտայայտում է համապատասխան հոգեւոր-յուզական վերաբերմունք գանձում պատմուածի հանդէպ: Տաղերը, չունենալով պատմողական բնոյթ, կա՛մ ընդհանուր ձեւով դրուատում են տուեալ տօնը եւ կա՛մ համապատասխան բանաստեղծական յուզականութեամբ ստեղծագործական զարգացման ենթարկում գանձում պատմուած թեմայի մի որեւէ մոտիւը:

Տաղերը թէեւ գանձերում ներկայացուող պատմութեան բանաստեղծական զարգացումն են, սակայն նրանք եւս կարող են հանդէս գալ որպէս ինքնուրոյն միաւոր: Աւելին, գանձա - րանային բնոյթի տաղարաններում, ուր գանձեր չկան և տօնական ընթացքը ներկայացւում է տաղերով, համապատասխան կանոնահամարը դրւում է տաղի վրայ: Հին խմբագրութեան գանձարաններում մի շարք օրեր, որոնք չունեն իրենց գանձը, առաջին միաւորը տաղն է, եւ կանոնահամարը դրւում է տաղի վրայ, ինչպէս օրինակ՝ Հմր. 7785 ձեռագրում, ուր Աւագ Երկուշաբթիի կանոնը սկսւում է վերջինիս նուիրուած տաղով:

Այստեղ նշենք նաեւ, որ տաղը որպէս բանաստեղծութեան տեսակ, շատ աւելի վաղ ծագում եւ առաւել ընդհանուր իմաստ ունի. ինչպէս որ «Հայկազեան բառարանում» է ասւում. «Բան չափաբերական, ոտանաւոր երգ, քերթուած նուագելի»: Տաղ բառը վկայուած է դեռեւս հինգերորդ դարից: Դիոնիսիոս Թրակիացու քերականութեան հայ մեկնիչը տաղի մասին գրում է. «Եւ զտաղն քաջոլորակի, Տաղ ասի հոմերականն, յորժամ յարմար բառիւք եւ ոլորակաւք ի սկսմանէ մինչեւ ցյանկումն զմիտսն կատարեալ բերիցէ եւ չափսն»[12]:

Ինչ վերաբերում է գանձարանային կանոնի մաս կազմող տաղին, ապա այն, չնայած գլխաւորաբար յայտնի է եւ տարածուել է Նարեկացու եւ Շնորհալու տաղերով, սակայն Ա. Մնացականեանը մատնանշում է Ը դարի նշանաւոր մատենագիր Ստեփաննոս Սիւնեցուց մեզ հասած երկու տաղ, որոնք նուիրուած են Ս. Խաչին եւ գտնւում են Երեւանի Մատենադարանի Հմր. 7785 եւ 3503 ձեռագրերում[13]:

Փոխ (կամ **Յորդորակ**). տաղին կից միաւոր է յորդորակը: Ի տարբերութիւն գանձերի փոխերի, որոնք այդ ստեղծագործութիւնների բարեխօսական հայցուածը ներկայացնող վերջնամասն են, տաղերի փոխերը կարող են հանդէս գալ նաեւ որպէս ինքնուրոյն միաւոր: Գանձարանների խմբագրութիւնների ընթացքում որեւէ տաղի փոխը յաճախ կցուել է մէկ այլ տաղի: Գանձարաններում տաղային միաւորների տեղաշարժերի եւ կամ մէկ ստեղծագործութիւնը միւսով փոխարինելու պատճառով այսպէս շատ փոխեր անջատուել են

11 ¶ñÇ·áñ Ü³ñ»Ï³óÇ, î³Õ»ñ »õ ·³ÝÓ»ñ, ¿ç 30-31:

12 î»°ë **Н. Адонц**, Дионисий Фракийский и армянские толкователи, Петроградъ, 1915, ¿ç 89:

13 î»°ë ². ØÝ³ó³Ï³Ý»³Ý, êï»÷³ÝÝáë êÇõÝ»óáõ »ñÏáõ Ýáñ³Û³Ûï ï³Õ»ñÁ, ¦´³Ýµ»ñ Ø³ï»Ý³¹³ñ³ÝÇ§, ·Çñù 11, º ñ»õ³Ý, 1973, ¿ç 275-289:

իրենց տաղերից: Այս անջատումները յաճախ երեւում են անգամ ծայրակապից, երբ տաղը փոխի հետ ունի մէկ ծայրակապ, ինչպէս օրինակ՝ «Ներսէսի կաթողիկոսի է երգս», ուր եթէ փոխի ծայրակապն է ***Կաթողիկոսի է երգս****, եւ նախորդ տաղը կա՛մ ծայրակապ չունի եւ կա՛մ փոխի հետ չկապակցուող ծայրակապով է հանդէս գալիս, ապա նշանակում է, որ այդ փոխը տեղաշարժուած է եւ անջատուած այն տաղից, որին կցուած է եղել:*

Շատ տաղեր գրուած են այբբենական ծայրակապով՝ Ա-Ք, որում փոխը սովորաբար սկսւում է Ճ-ով, եւ եթէ փոխն ունենում է տաղի հետ Ա-Ղ-ով չկապուող ծայրակապ, նշանակում է, որ այն վերստին տեղաշարժուած է:

Փոխերի՝ որպէս ինքնուրոյն միաւոր հանդէս գալն է վկայում եւ այն հանգամանքը, որ միեւնոյն ստեղծագործութիւնը մի գանձարանում երեւում է որպէս տաղ՝ տուեալ տօնին յարմարեցուած վերնագրով, եւ մէկ այլ գանձարանում՝ որպէս փոխ:

Մի շարք Գանձարաններում ***Փոխ****-ի փոխարէն հանդիպում ենք* ***Յորդորակ*** *ձեւին, որը, ինչպէս բառն է յուշում, ունի յորդոր, աշխոյժ ձայնով երգելու իմաստը: Այս մասին Գանձարաններում ասւում է. «Յորդ ասա՛ տաղ գանձիս», «Տաղ գանձիս յորդորէ՛»*[14]*:*

Այսինքն՝ փոխը եթէ նկատի ունի երաժշտութեան փոխուելը, ապա յորդորակն առաւել է շեշտում այդ հանգամանքը:

Մեղեդի*. Գանձարաններում մի շարք տաղային միաւորներ հանդիպում են մեղեդի անուամբ, որոնք սովորաբար յաջորդում են փոխերին: Մեղեդի անուանումը գալիս է յունարէն* μελοζ*-ից եւ ունի «քաղցր եւ անոյշ երգ» իմաստը, որից կարելի է ենթադրել, որ այդ դէպքում եւս հիմնական տարբերութիւնը կայանում է երաժշտութեան մէջ, եւ մեղեդին երգուել է առաւել մեղմ եւ քնքոյշ, քան տաղը:*

Մեղեդիների հնութիւնն է հաստատում այն փաստը, որ հմր. 3503 Տաղարանում մեղեդի անուանուող երկու ստեղծագործութիւն վերագրւում են Մովսէս Քերթողին: Այդ մեղեդիներից մէկը նուիրուած է Լուսաւորչին եւ միւսը՝ Տրդատ Թագաւորին: Այս գործերից առաջինը աւանդութեամբ վերագրւում է Պատմահորը, իսկ երկրորդ տաղի խորագրում յիշուող Մովսէսն ամենայն հաւանականութեամբ Մովսէս Քերթողն է[15]*:*

Գրիգոր Նարեկացուց մեզ են հասել 10 գանձ եւ 21 տաղ ու փոխ, որոնք ներկայացնում են 18 եկեղեցական տօն, որոնցից երկուսը՝ Յովհաննէս Մկրտչի և Եկեղեցու տօները, ներկայացուած են գանձարանային ամբողջական կանոնով՝ գանձ, տաղ եւ փոխ, իսկ միւսներն էլ հիմնականում ունեն կա՛մ գանձ-տաղ եւ կա՛մ էլ տաղ-փոխ կապակցութիւնը: Նկատի ունենալով այս հանգամանքը՝ Ա. Քեօշկերեանը գրում է. «Նկատուող այս օրինաչափութիւնը թոյլ է տալիս ենթադրել, որ Գրիգոր Նարեկացու գանձարանային բանաստեղծութիւնները սկզբից եւեթ կարող էին ամբողջացած լինել տօնական դասակարգումով եւ հանդէս եկած՝ իբրեւ եկեղեցական մի առանձին ձեռնարկ կամ ինչպէս ասում է՝ Գանձտետր: Հաւանաբար հենց դա էլ հիմք է ծառայել Գանձարան ժողովածուների համար»[16]*:*

Գանձերի, որպէս գրական ժանրի եւ Գանձարան ժողովածուի ձեւաւորման յաջորդ աստիճանը կապւում է Ներսէս Շնորհալու անուան հետ, սակայն Նարեկացուց մինչեւ Շնորհալի ձգուող աւելի քան 150-ամեայ այս շրջանում եւս գրուել են տաղեր եւ գանձեր: Ինչ-

---

14 î»°ë Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃª 58³, 41µ:

15 ²Ûë Ù³ëÇÝ ï»°ë ². ØÝ³ó³Ï³Ý»³Ý, Øáíë¿ë Êáñ»Ý³óáõ Ûûµ»É»³ÝÇ »õ ÙÇµ³Ý³ë ï»ÕÍáõÃ»³Ý Ù³ëÇÝ, ¦¶ñ³Ï³Ý Ã»ñÃ§, 1967, ÑÙñ. 18:

16 ¶ñÇ·áñ Ü³ñ»Ï³óÇ, î³Õ»ñ »õ ·³ÝÓ»ñ, ¿ç 40:

պէս նշում է Ա. Քեօշկերեանը, Գանձարաններում, գանձերի խորագրերում եւ կամ ծայրակապում հանդիպող Վարդան, Յովսէփ, Ղուկաս, Ղազար, Ստեփանոս անունով հեղինակների գործերը, որոնք մեզ են աւանդուել գանձարանային հին խմբագրութեամբ, կրում են Նարեկացու գանձերի եւ «Քարոզ Զատկացի» չեշտուած ազդեցութիւնը, ուստի հնարաւոր է, որ դրանք գրուած լինեն Շնորհալու կամ նրան նախորդող շրջանում[17]:

Երեւանի Մատենադարանի հմր. 2061 Գանձարանում կա Ս. Ստեփաննոս Նախավկային նուիրուած մի գանձ, որի ծայրակապն է Քրիստոսատուր: Ղեւոնդ Ալիշանը «Հայապատում» Անանիա Շիրկացու կենսագրութիւնում յիշուող Քրիստոսատուրի առիթով գրում է. «Ունիմք գանձեր Քրիստոսատուր անուամբ գիտնականի, բայց չէ Անանիայի յիշածն, այլ ԺԲ. դարու երգիչ եւ երգող»[18]: Ամենայն հաւանականութեամբ, յիշեալ գանձի հեղինակը նոյն 12-րդ դարում ապրած այս Քրիստոսատուրն է:

Հին գանձարաններում հեղինակի Սարգիս անուամբ յիշւում են եօթ գանձեր, որոնցից մէկում նա անուանւում է Տօնկանց տոհմից. ըստ Ա. Քեօշկերեանի, վերջինս, հաւանաբար, ստեղծագործել է ԺԱ–ԺԲ դարերում[19]:

Շնորհալուց մեզ է հասել չորս գանձ, որոնցից մէկը նուիրուած է Միւռոնօրհնութեանը: Վերջին այս գանձով փաստօրէն ընդլայնւում է գանձարանային ստեղծագործութիւնների ոլորտը՝ ներառելով նաեւ ծիսական կանոնները:

Տօնական երեք գանձերի կողքին Շնորհալին ունի 102 տաղ եւ փոխ, որոնք տաղ-փոխ կապակցութեամբ ներկայացնում են 58 տաղային միաւոր, որոնցից միայն եօթ տաղ փոխ չունեն: Ինչպէս գրում է Ա. Քեօշկերեանը, «Անգնահատելի է Շնորհալու դերը մանաւանդ Տաղարանների կազմաւորման ու հարստացման գործում: Եթէ Գրիգոր Նարեկացին իր մէկ տասնեակ գանձերով ու երկու տասնեակից աւելի տաղերով հիմք դրեց գանձարանային համակարգին ու Գանձարան ժողովածուին, ապա Ներսէս Շնորհալին իր աւելի քան մէկ հարիւրեակ տաղային միաւորներով աւարտուն տեսքի ու կատարելագործման հասցրեց գանձարանային տաղերի համակարգային կառուցուածքը»[20]:

Գանձերի եւ Գանձարան ժողովածուի զարգացման երկրորդ փուլը կապւում է ԺԳ դարի երկրորդ կէսի նշանաւոր մատենագիր եւ եկեղեցական գործիչ Մխիթար Այրիվանեցու անուան հետ: Ինչպէս Այրիվանեցու գանձերի վերջում զետեղուած յիշատակարանի խորագրում է ասւում, «ԻԱ. (21) Գանձ կա Տէր Մխիթարայ Այրիվանեցոյն ի գիրքս եւ այս Բ. (2) երգս նորկերտ գրոց եւ պատկերաց սրբոց է. ՉԼԵ. (1286 թ.)»[21]:

Այսպիսով, Այրիվանեցին ասում է, որ ինքը գրել է 21 գանձ եւ երկու երգ՝ տաղ, որոնք աւարտել է 1286 թ.: Ինչպէս նշում է Է. Յարութիւնեանը, այս 21 գանձերից 14-ը եկեղեցական տօներին նուիրուած գանձեր են եւ ըստ տօնացուցային ընթացքի իրենց դասակարգմամբ ունեն մէկ միասնական ծայրակապ: Ստորեւ ներկայացնում ենք Է. Յարութիւնեանի կազմած ծայրակապային այդ շղթան եւ վերջինիս՝ նրա մեկնաբանութիւնը.

1. «Տէր Մխիթարա» – Գանձ Աստուածայայտնութեան ճրագալուցին

2. «Վարդայպետի» – Գանձ Պետրոսի Հռոմայ հայրապետին և Աբխողոմայ սարկաւագին

17 Ü»ñë¿ë ÞÝáñÑ³ÉÇ, î³Õ»ñ »õ ·³ÝÓ»ñ, ³ßË ï. ². ø»ûßÏ»ñ»³ÝÇ, º ñ»õ³Ý, 1987, ¿ç Æº-Æ¼:

18 Ð. Ô. ²ÉÇß³Ý, Ð³Û³å³ïáõÙ, ì»Ý»ïÇÏ, 1901, ¿ç 232:

19 Ü»ñë¿ë ÞÝáñÑ³ÉÇ, î³Õ»ñ »õ ¶³ÝÓ»ñ, ¿ç Æ¼. ï»°ë Ý³»õ ². ø»ûßÏ»ñ»³Ý, ¶³ÝÓ³ë³ó ê³ñ·Çë ²Ý»óÇ, ¦ä³ïÙ³-µ³Ý³ëÇñ³Ï³Ý Ñ³Ý¹¿ë§, º ñ»õ³Ý, 1971, ¿ç 201-209:

20 Ü»ñë¿ë ÞÝáñÑ³ÉÇ, î³Õ»ñ »õ ·³ÝÓ»ñ, ¿ç Æ´:

21 º ñ»õ³ÝÇ Ø³ï»Ý³¹³ñ³Ý, Ó»é. ÑÙñ. 6529, Ã»ñÃ 4µ-5µ:

3. «Բայիւ երգել» – Գանձ սրբոյն Անտոնի Անապատական ճգնաւորին
4. «Հինգոտասան» – Գանձ համաւրէն Թագաւորաց
5. «Բան քարոզից» – Գանձ Սրբոց Թարքմանչացն Սահակայ և Մեսրովպայ
6. «Այրիվանեցի» – Գանձ սրբոց հայրապետացն երեք ժողովոյն
7. «Երեւանեցին» – Գանձ Բուն Բարեկենդանին
8. «Հայցէ սիրով» – Գանձ Ծաղկազարդին
9. «Զպակասորդք» – Գանձ Աւագ հինգշաբաթին
10. «Տէրունական» – Գանձ Թաղման Ճրագալուցին
11. «Վկայականաց» – Գանձ Սրբոց Հռիփսիմեանց
12. «Տանից ասել» – Գանձ որդոց և Թոռանց Սրբոյն Գրիգորի Հայրապետի
13. «Խորհրդոցն» – Գանձ համաւրէն մարգարէիցն
14. «Ի փառս Տեառն» – Գանձ համաւրէն կուսանաց և մարտիրոսաց:

Գանձերի այս խումբը ոչ թէ գանձերի խառն հաւաքածու է, այլ տօնական դասաւորութիւն ունեցող մի ամբողջական շարք: Այստեղ եւս, ինչպէս եւ Տօնացոյցում, տօնական շարքն սկսւում է «Աստուածայայտնութեան ճրագալուցին» տօնով, որին յաջորդում են մէկ միասնութիւն կազմող ծայրակապային շղթայի միւս գանձերը՝ չխախտելով տօնական կարգը: Ծայրակապային երկրորդ նախադասութիւնում հեղինակը յայտնում է, որ իր գանձերի այդ խումբը չի ընդգրկում տէրունական, վկաների եւ սրբերի բոլոր տօները, այլ կա՛մ լրացնում է դրանց պակասը եւ կա՛մ պակաս է թողնում դրանք՝ խնդրելով լրացնել: Ուստի, բնականաբար, ձեռագրերում Մխիթար Այրիվանեցու գանձերի միջեւ, տօնական յաջորդականութեամբ պէտք է յայտնվէին նորանոր գանձեր՝ չխախտելով, սակայն, Մխիթար Այրիվանեցու գանձերի տօնական շարքը: Եւ իսկապէս, մենք այդ տեսնում ենք նրանից յետոյ մեզ հասած ինչպէս հին, այնպէս եւ նոր շրջանի համարեա բոլոր Գանձարաններում»[22]:

Այսպիսով, եթէ Նարեկացու տաղերի եւ գանձերի տօնացուցային ընթացքը ներկայացնող Գանձատետրը մտովի է վերականգնւում, ապա Այրիվանեցու դէպքում ունենք միասնական ծայրակապով եւ տօնացուցային ընթացքով տօների մի շարք, որն ըստ էութեան անհատական Գանձարան է եւ Գանձարան ժողովածուի նախօրինակներից մէկը:

13-րդ դարի երկրորդ կէսից մինչեւ ԺԴ դարի վերջը գանձերի տօնացուցային շարքը համալրւում է բազմաթիւ նոր գանձերով, որոնց հեղինակներն էին Գէւորգ Սկեւռացին, Մովսէս Երզնկացին, Խաչատուր Կեչառեցին, Խաչատուր Տարօնացին եւ Գրիգոր Խլաթեցին: Վերջինս Այրիվանեցու գանձերի յիշատակարանի գրութիւնից հարիւր տարի անց գալիս է Այրիվանք՝ գտնելու գանձերի առաւել անխաթար մի ձեռագիր, որից յետոյ նոր խմբագրման է ենթարկում Գանձարան ժողովածուն՝ Գանձարանի իր նոր խմբագրման յիշատակարանի խորագրում գրելով. «Տէր Մխիթարն ի ՉԼԵ. (1286) թըւին ասացեալ էր գիւր բանսն եւ Գրիգոր Վարդապետն ի ՊԼԶ. (1387) թուին հանդիպեցաւ նորա բանիցն, ՊԼԶ. (1387)»: Յիշատակարանի այս խորագրին յաջորդող չափածոյ յիշատակարանային տողերում եւս շեշտում է, որ Այրիվանեցու գանձերի գրութիւնից հարիւր տարի անց նա եկել է Այրիվանք՝ ի կատարումն Այրիվանեցու գանձերի մի անխաթար ձեռագիր տեսնելու ցանկութեան.

Այլեւ զԳրիգոր մեղաւք լըցեալ եւ աբեղայ անուամբ կոչեալ,
Բայց ի գործոց յոյժ հեռացեալ, ձեւով միայն կեղծաւորեալ,

22 ¾. Ú ³ ñáõÃÇõÝ» ³ Ý, ØËÇÃ ³ ñ ²ÛñÇí ³ Ý»óÇ, ° ñ»õ ³ Ý, 1985, ¿ç 162-163:

Որ յետ հարեւր ամաց անցեալ, Մխիթարայ բանիցս ոգեալ,
Ի յԱյրիվանս մեզ պատահեալ, փափագ սրտիս եղեւ լըցեալ,
Զի ի վաղուց հետէ ըղձեալ, տեսլեան տեղոյս ես տենչացեալ,
Նաեւ բանից շնորհաւք լըցեալ, Մխիթարայ զոր ասացեալ,
Քան զկամացս իմ կատարել, քսան ու վեց ամ յառաջեալ,
Զայրի վանայ անուն լըւեալ, եւ ընտիր գանձուցըս հանդիպեալ,
Եւ յայնմ աւրէ յոյժ ցանկացեալ, տեսլեան տեղոյս ես տառապեալ,
Հէմ աստ եղև բաղձանս յանկեալ եւ տեսութեան արժանացեալ,
Սուրբ գեղարդեան Տեառնամխեալ եւ խաչերոյս աստուածընկալ,
Սուրբ խորանացս հիմնացեալ, որ եւ երկնից են կիմաթեալ
Եւ դամբանի սուրբ հաւրս ընտրեալ, Մխիթարայ շնորհաւք լըցեալ,
Եւ այլ սըրբոց ճըգնազգեցեալ, որք յԱյրիվանս են հանգուցեալ,
Որոց լիցի մեզ մասնակցեալ, ողորմութեան արժանացեալ, ամէն[23]:

Այրիվանեցու եւ նրան նախորդող ու յաջորդող շրջանի գանձերի եւ գանձարանային կանոնների բաղդատմամբ Խլաթեցին ստեղծում է գանձարանային մի նոր խմբագրութիւն, առաջնորդուելով յետեւեալ երեք սկզբունքներով.

Ա. Առաւելագոյնս լրացնել եւ ամբողջացնել Գանձարանի կանոնները եւ ներկանոնային միաւորներն ըստ եկեղեցու Տօնացոյցի:

Բ. Գանձարանային կանոնների համար ընտրել առաւել պարզ շարադրանք ու յանդաւորում ունեցող գանձեր, որով գանձարանի նախորդ խմբագրութեան՝ քարոզ անուանուող շատ գանձեր դուրս են մնում այս նոր խմբագրութիւնից եւ կամ բերւում մի նոր խմբագրութեամբ:

Գ. Ընտրել եւ կամ ստեղծել այնպիսի նոր գանձեր, որոնք համահունչ լինէին ժամանակի ազգային-եկեղեցական ըմբռնումներին, իղձերին ու ակնկալիքներին:

Գրիգոր Խլաթեցուց յետոյ ԺԵ դարի երկրորդ կէսին Գանձարանը ենթարկւում է մասնակի մի նոր խմբագրման, որի ժամանակ գանձարանային կանոնի մի շարք միաւորներ փոխարինւում են Առաքել Բաղիշեցու եւ Առաքել Սիւնեցու, ինչպէս նաեւ մի շարք այլ հեղինակների գործերով, որոնցով ստեղծւում է Գանձարանի երրորդ եւ վերջին խմբագրութիւնը:

13-14 դարերից մեզ հասած Գանձարանները, ներառեալ հին՝ նախախլաթեցիական խմբագրութիւնը, կառուցուածքային առումով բաժանւում են հինգ խմբի.

Ա. Ժողովածուներ, որոնք բաղկացած են բացառապէս գանձերից ձեռ. հմր. 4068, (Երեւանի Մատենադարան՝ այսուհետեւ՝ Մատենադարան), 231 (Երուսաղէմի Հայոց պատրիարքութիւն), 98 (Անթիլիաս) և 48 (Նիկոսիա՝ ըստ Ակինեանի՝ Կիպրոսի ձեռագրացուցակի):

Բ. Ժողովածուներ, որոնք կազմուած են միայն տաղային միաւորներից. ձեռ. հմր. 3503 (Մատենադարան), 2070 (Ս. Ղազար):

Գ. Ժողովածուներ, որոնք կազմուած են Գանձերից եւ ունեն մի քանի տաղային միաւորներ, որոնք կա՛մ գանձերին կից են եւ կա՛մ բերւում են ձեռագրի վերջում. ձեռ. հմր. 2061 (Մատենադարան):

Դ. Ժողովածուներ, որոնք կազմուած են երկու առանձին բաժիններից, որոնց առաջին

23 Ò»é. ÑÙñ. 6529, Ã»ñÃ 4µ-5µ:

մասը Գանձարան է, իսկ երկրորդը՝ Տաղարան. ձեռ. հմր. 79 (Փարիզի Ազգային գրադարան), 1335 (Վենետիկ):

Ե. Ժողովածուներ՝ ձեւաւորուած գանձարանային կանոնով՝ գանձ, տաղ, փոխ և մեղեդի (հին խմբագրութեամբ՝ ձեռ. հմր. 7785 (Մատենադարան), 80 (Փարիզ), 382 (Վենետիկ), խլաթեցիական խմբագրութեամբ՝ 4011 (Մատենադարան), 8251 (Մատենադարան), ետխլա - թեցիական խմբագրութիւն՝ 6495 (Մատենադարան):

Այսպիսով, ստեղծագործական բազմաչերտ ճանապարհ են անցել թէ՛ գանձը որպէս գրական ժանր, թէ՛ գանձարանային կանոնը՝ գանձ-տաղ-փոխ-մեղեդի (յորդորակ) շղթայով, եւ թէ՛ Գանձարան ժողովածուն:

Զարգացման այս ընթացքն ու բազմաշերտութիւնը, ինչպէս ասացինք, պայմանաւորուած է եղել Տօնացոյցի զարգացման եւ ամբողջացման ընթացքով, եկեղեցաքաղաքական գործօններով, եւ գրականութեան զարգացման ու փոփոխուող ըմբռնումներին շարունակաբար համապատասխանեցնելու ձգտմամբ, որի արդիւնքում Գանձարան ժողովածուի մի շարք գանձեր փոխարինուել են նորերով, մի շարք գանձեր էլ՝ համապատասխան վերախմբագրման ենթարկուել տարբեր հատուածների կրճատմամբ ու նորերի յաւելմամբ, որով փոխուել է գանձարանային ժողովածուների թէ՛ ներքին բնագրային բնոյթը և թէ՛ կառուցուածքը՝ յաւելուելով նոր տօներ ներկայացնող կանոններով եւ ներկանոնային միաւորներով: Երկայն այս ընթացքը, սկսուելով 10-րդ դարում Գրիգոր Նարեկացիով, շարունակուել է մինչեւ ԺԵ դար՝ Առաքել Սիւնեցի եւ Առաքել Բաղիշեցի՝ իր աւարտին հասնելով ԺԶ դարում:

Գանձարանի քննական բնագիրը կազմելուց առաջ, ուստի, անհրաժեշտ էր դառնում նախ որոշել, թէ ինչ սկզբունքով պէտք էր կազմել Գանձարանի գանձարանային կանոններին մաս կազմող միաւորների բնագրերը, երկրորդ՝ իւրաքանչիւր կանոնի ներքոյ ինչ միաւորներ ներառել եւ բուն Գանձարանն ինքը որպէս ո՛ր կանոնների ամբողջութիւն ներկայացնել, երբ գանձարանային միաւորները, կանոնները եւ ինքը՝ ժողովածուն, զարգացման մօտ հինգհարիւրամեայ անհամաչափ ընթացք են ունեցել եւ ենթարկուել թեմատիկ, բովանդակային եւ կառուցուածքային աւելի քան երեք խմբագրման:

500-ամեայ այս ընթացքի ո՞ր ժամանակահատուածը պէտք էր հիմք ընդունել եւ վերջինիս հետ յարաբերել նախորդող և յաջորդող դարերի բնագրային նիւթը եւ ինչպէս այն արտացոլել կազմուող բնագրի ընդհանուր կառուցուածքում:

Բնականաբար, ճիշտ չէր լինի ներկայացնել ձեւաւորման սկզբնական սաղմնային վիճակը՝ որպէս առանձին-առանձին գանձատետրեր ներկայացնելով Նարեկացու, Շնորհալու եւ Այրիվանեցու գանձարանային կանոնները: Նման աշխատանքը իմաստ ունի այդ հեղինակներից իւրաքանչիւրի գանձերը եւ տաղերը ներկայացնելու դէպքում, ինչպէս որ արուել է նրանց այս ստեղծագործութիւնների հրատարակութեան ժամանակ:

Առանձնաբար գանձեր կամ տաղեր պարունակող ժողովածուների փոխարէն լիարժէք Գանձարաններ՝ ձեւաւորուած տօնացուցային ընթացքով ու գանձարանային կանոնով, սկսում են հանդէս գալ 14-րդ դարից: Այդ շրջանից գրուած Գանձարաններից հարկաւոր էր ընտրել այնպիսին, որը հնարաւորինս հին լինէր եւ միաժամանակ առաւել ընդգրկուն, շնորհիւ որի այն առաւել ամբողջական կներկայացնէր Գանձարան ժողովածուն իր ձեւաւորման վերջին փուլում, ինչպէս նաեւ զերծ կլինէր յետագայ յաւելումներից:

ԺԴ-ԺԵ դարերի մեր քննած աւելի քան չորս տասնեակ Գանձարաններից մենք որպէս

հիմք ընդունեցինք Երեւանի Մատենադարանի N 7785 Գանձարանը (ԺԴ դ.), որը առանձնանում է թէ՛ իր ընդգրկունութեամբ եւ թէ՛ բնագրային անխաթարութեամբ եւ ասես համադրումը լինի խլաթեցիական շրջանի գանձարանային հին եւ նոր խմբագրութիւնների:

Ժամանակային հնութեամբ, ընդգրկունութեամբ եւ բնագրային անխաթարութեամբ առանձնացող յաջորդ Գանձարանը Փարիզի ազգային գրադարանի հայկական բաժնի N 80 ձեռագիրն է (1380 թ.), որի մանրաժապաւէնը կայ Երեւանի Մատենադարանում:

Նոյն այս յատկանիշներով առանձնանում են եւս երեք Գանձարաններ՝ Երեւանի Մատենադարանի N 8251 (ԺԴ դ.), N 4011 (ԺԵ դ.) եւ Մխիթարեան միաբանութեան Ս. Ղազարի N 382 (1394 թ.) ձեռագրերը:

Այս Գանձարանների միաւորներին եւ կանոններին յաւելել ենք Երեւանի Մատենադարանի N 4068 (ԺԴ դ.), N 2061 (1310 թ.) գանձերից կազմուած Գանձարանները, տաղարանգանձարան եղող Փարիզի N 79 ձեռագիրը (1241 թ., ԺԴ դ.), ինչպէս նաեւ երկու տաղարաններ՝ Երեւանի Մատենադարանի N 3503 ձեռագիրը (1394 թ.) եւ Ս. Ղազարի N 2070 ձեռագիրը (1348 թ.): Բացի այս ձեռագրերից, օգտագործել ենք եւս մի շարք Գանձարաններ, որոնց ընդհանուր թիւը, ինչպէս ստորեւ ներկայացուող ցանկից է երեւում, կազմում է 22 ձեռագիր:

Երեւանի Մատենադարանի ձեռագրային հաւաքածուից դուրս եղող Երուսաղէմի Սրբոց Յակոբեանց վանքի N 231 Գանձարանի բնագրերից օգտուել ենք ըստ Նորայր արքեպս. Պողարեանի «Սիօնում» հրատարակած նիւթերի, ինչպէս նաեւ Ա. Քեոշկերեանի՝ Նարեկացու եւ Շնորհալու գանձերի և տաղերի հրատարակութիւնից:

Մեծի Տանն Կիլիկիոյ կաթողիկոսութեան N 98 ձեռագրի միաւորներից եւս օգտուել ենք Ա. Քեոշկերեանի յիշեալ երկու հրատարակութիւնների միջոցով:

Ինչ վերաբերւում է վենետիկեան հինգ ձեռագրերին, դրանք նայել ենք տեղում, որի համար մեր խորին երախտագիտութիւնն ենք յայտնում Մխիթարեան միաբանութեան ընդհանուր աբբահայր Տ. Եղիա ծայրագոյն վարդապետ Քիլաղպեանին եւ Ս. Ղազարի Մատենադարանի պատասխանատու Տ. Վրթանէս վարդապետ Ուլուհօջեանին:

Ինչ վերաբերւում է քննական բնագրի կազմութեանը, թէ՛ բնագրային եւ թէ՛ կառուցուածքային առումով, ինչպէս ասացինք, հիմք ենք ընդունել N 7785 ձեռագիրը՝ միւս ձեռագրերի հետ տարընթերցուածները տալով տողատակում: Նոյն ձեւով կանոնների միաւորները եւ կանոնների ընթացքը բերել ենք դարձեալ ըստ այս ձեռագրի: Իւրաքանչիւր կանոնի վերաբերուող բոլոր այն միաւորները, որոնք չկան N 7785 ձեռագրում, բերել ենք տուեալ կանոնի ներսում եղած միաւորների շարքում, նոյն ձեւով այն կանոնները, որոնք բացակայում են այս ձեռագրում, ըստ տօնացուցային ընթացքի բերուած են N 7785 ձեռագրի համապատասխան կանոնների միջեւ, շնորհիւ որի քննական մէկ բնագրի շրջանակում ներկայացւում են Գանձարանի խլաթեցիական շրջանի երկու խմբագրութիւնները, որով երեւում է, թէ տուեալ համարը եւ միաւորը ո՞ր ձեռագրերն են պարունակում:

Ձեռագրերի այս շարքում առանձնայատուկ տեղ ունի Երեւանի Մատենադարանի N 6529 Գանձարանը (ԺԵ դ.), որն արդէն յստակօրէն ներկայացնում է Գանձարանի ետխլաթեցիական խմբագրութիւնը եւ դասական Գանձարանների զարգացման վերջին շրջանը:

Այս վերջին խմբագրութիւնը գործնականում հնարաւոր չէ ներկայացնել նախորդ երկուսի համադրմամբ, քանի որ կանոններում ներկանոնային միաւորների բազմաթիւ տեղաշարժեր կան, ինչպէս նաեւ բազմաթիւ միաւորներ փոխարինուած են 15-րդ դարում

գրուած նոր գանձերով, որով այս խմբագրութիւնը պահանջում է առանձին հրատարակութիւն՝ այս խմբագրութեանը պատկանող ձեռագրերով կազմուած քննական բնագրով:

Սակայն, քանի որ մի քանի կանոններ, ինչպէս նաեւ ազգային-եկեղեցական թեմաներով գրուած մի շարք ստեղծագործութիւններ մեր ընտրած միւս ձեռագրերում չկային, ուստի յարմար նկատեցինք այդ գործերը եւս ներառել այս հրատարակութեան մէջ, դարձեալ ըստ կանոնների տօնացուցային ընթացքի, որով Գանձարանի այս հրատարակութիւնը իր կանոնաշարով առաւել է մօտենում մեր եկեղեցական Տօնացոյցին:

Քանի որ տարբեր Գանձարաններ տարբեր կանոնաշարեր ունեն, ինչպէս նաեւ իւրաքանչիւր կանոնը նշանաւորող համապատասխան գանձերը վերնագրային տարբեր խորագրեր ունեն, ուստի ըստ այդ խորագրերի՝ համապատասխան քննութեամբ եւ Տօնացոյցի՝ այդ տօների անուանումների հետեւողութեամբ կանոնների խորագրերը մենք ենք դրել, իսկ կանոնների միաւորների վերնագրերից բուն բնագրում ներկայացուել N 7785 *ձեռագրում վերջինիս ունեցած խորագիրը, իսկ միւսները տողատակում՝ ըստ ձեռագրային համարանիշների այբբենական ընթացքի:*

Նոյն այս ընթացքով են ներկայացուել եւ այն միաւորների խորագրերը, որոնք չկան այս ձեռագրում:

Քանի որ մեր նպատակն է եղել ոչ թէ առանձին ստեղծագործութիւնների քննական բնագրերի կազմումը, այլ Գանձարանն իր ամբողջութեան մէջ ներկայացնելը, ուստի մենք որոշակի վերախմբաւորման ու վերախմբագրման ենք ենթարկել Նարեկացու եւ Շնորհալու գանձերի եւ տաղերի՝ Ա. Քեոշկերեանի կազմած բնագրերը՝ դրանք համապատասխանեցնելով N 7785 *ձեռագրին եւ միւս ձեռագրերի յաջորդայնութեան ընթացքին:*

Վերջում, որպէս յաւելուած, բերել ենք մինչեւ 15-րդ դարը գրուած ծիսական բնոյթի մի շարք գանձեր, որոնք գտնւում են Թէ՛ Գանձարան եւ Թէ՛ Մաշտոց ժողովածուներում:

ò²ÜÎ ú¶î²¶àðÌàô²Ì Òºè²¶ðºðÆ

A - Ó»é. N 7782, ¶³ÝÓ³ñ³Ý, Ä¸ ¹., ÔñÇÙ, ·ñÇã Úáí Ñ³ÝÝ¿ë, 562 Ã»ñÃ:

B - Ó»é. N 3503, Î³Õ³ñ³Ý, 1394 Ã., êÇë, ·ñÇã ºë³ÛÇ ê³ëÝ»óÇ, 385 Ã»ñÃ:

C - Ó»é. N 79 (ö³ñÇ½Ç ²½·³ÛÇÝ ·ñ³¹³ñ³Ý), ¶³ÝÓ³ñ³Ý, Ä¸ ¹., Î³Õ³ñ³Ý, 1241, ·ñÇã Úáí Ñ³ÝÝ¿ë (´):

D - Ó»é. N 80 (ö³ñÇ½Ç ²½·³ÛÇÝ ·ñ³¹³ñ³Ý), ¶³ÝÓ³ñ³Ý, 1380 Ã., Î³ý³, ·ñÇã Ø³ñÏáë:

E - Ó»é. N 2061, ¶³ÝÓ³ñ³Ý, 1310 Ã., îÇñ³ß¿Ý, ·ñÇã Î³ñ³å»ï Ïñ., 132 Ã»ñÃ:

F - Ó»é. N 4068, ¶³ÝÓ³ñ³Ý, Ä¸ ¹., 352 Ã»ñÃ:

G - Ó»é. N 2070 (ì»Ý»ïÇÏ, ê. Ô³½³ñ, ³ÛëáõÑ»ï»õª ì»Ý»ïÇÏ), Î³Õ³ñ³Ý, 1348 Ã., êÇë, ·ñÇã Ú»ëáõ ²ñ»õ»ÉóÇ, 281 Ã»ñÃ:

H - Ó»é. N 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), ¶³ÝÓ³ñ³Ý-Î³Õ³ñ³Ý, ·ñÇã ÞÝáÑíáñ, 318 Ã»ñÃ:

K - Ó»é. N 382 (ì»Ý»ïÇÏ), ¶³ÝÓ³ñ³Ý, 1394Ã., ÈÇÙ, ·ñÇã Ø³Ýáõ¿É, 293 Ã»ñÃ:

L - Ó»é. N 1672 (ì»Ý»ïÇÏ), ¶³ÝÓ³ñ³Ý, 1396Ã., ·ñÇã Ú³Ïáµ, 195 Ã»ñÃ:

M - Ó»é. N 8251, ¶³ÝÓ³ñ³Ý, Ä¸ ¹., ·ñÇã ºñ»ÙÇ³, 366 Ã»ñÃ:

N - Ó»é. N 5328, ¶³ÝÓ³ñ³Ý, Ä¸ ¹., òÇåÝ³Û í³Ýù, ·ñÇãª ¶ñÇ·áñ ÊÉ³Ã»óÇ, 293 Ã»ñÃ:

O - Ó»é. N 3540, ¶³ÝÓ³ñ³Ý, 1286 Ã., 1408 Ã. (´), òÇåÝ³Û í³Ýù (´), ·ñÇãª Úáí Ñ³ÝÝ¿ë (´), 300 Ã»ñÃ:

P - Ó»é. N 6529, Äº ¹., 6 Ã»ñÃ:

Q - Ó»é. N 98 (²ÝÃÇÉÇ³ë), Ä¶-Ä¸ ¹¹., êÏ»õé³, ·ñÇãª êÇÙ¿áÝ, ?? Ã»ñÃ:

R - Ó»é. N 9053, ¶³ÝÓ³ñ³Ý, î³Õ³ñ³Ý, Ä¸ ¹., 124 Ã»ñÃ:

S - Ó»é. N 2541, ¶³ÝÓ³ñ³Ý, Äº ¹., 254 Ã»ñÃ:

T - Ó»é. N 4011, ¶³ÝÓ³ñ³Ý, Äº ¹., ·ñÇãª ¶ñÇ·áñ, 378 Ã»ñÃ:

U - Ó»é. N 6495, 441 Ã»ñÃ:

V - Ó»é. N 231 (ºñáõë³Õ¿Ù), ¶³ÝÓ³ñ³Ý, 1404 Ã., ºñáõë³Õ¿Ù, ·ñÇãª Ú³Ïáµ, È»õáÝ¸åÇñ, 541 Ã»ñÃ:

W - Ó»é. N 607 (ì»Ý»ïÇÏ), ¶³ÝÓ³ñ³Ý, 1425 Ã., ø³çµ»ñáõÝÇù, ·ñÇãª ¶áñ·Ç, 240 Ã»ñÃ:

X - Ó»é. N 5521, ¶³ÝÓ³ñ³Ý, 1445 Ã., ²ÕÃ³Ù³ñ, ·ñÇãª ÂáõÙ³ ØÇÝ³ë»Ýó, 436 Ã»ñÃ:

Վարդան Դեւրիկեան

ԳԱՆՁԱՐԱՆ

ԳԱՆՁԱՐԱՆ

Ա. ԿԱՆՈՆ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՃՐԱԳԱԼՈՒՑԻՆ
ԳԱՆՁ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՃՐԱԳԱԼՈՒՑԻՆ

Տարփումն ըղձական, տռչոր անձկական, տռհմից բանական,
Հայր անճառական, անըսկըզբնական, անպատճառական,
Աներբայական, անհաս եւ անսահման, Որդիդ միական,
Ծընունդ հայրական, եւ լոյս տիրական, ճաճանչ անձկական,
Նըշոյլ ազդական, նըկարագրական, Հաւր Քում կերպարան,
Հաւասար եւ Բան, համգոյական, Հոգիդ խսկական,
Բըղխումն յարական, յականէ հայրական, յանձամբ յատկական,
Կատարելական, յանսահմանական, որ ես Հաւր սահման,
Որդւոյ քըննական, առաւղ բաշխական, յանձն Երրորդական,
Բնութիւն միական, անհատ յաւիտեան, բարեխաւսութեամբ
Կուսին ըղձական, արժանացո՛ ըզմեզ քաւութեան,
Աղաչեմք։

Էդ անեղ, անծին, Էդ Հաւր ծոցածին, Էդ լոյսդ անքըննին,
Սկիզբն առաջին, ծննդեանն անբաժին, բըղխմանն անհասին,
Ըստ լուսոյ արփին, արեգակնային, շող ճառագայթին,
Ի մի գումարին, ո՛չ զանազանին, աղբիւր լուսային,
Գետք գնացիւք յայտնին, ծով ծաւալային, անձն Հաւր անծին,
Բազուկ բարձր Որդին, մատն յայտնեալ Հոգին, Հայր արմատ ծառին,
Որդիդ ոստ Նըմին, պըտուղ Սուրբ Հոգին, մի ի յերեսին,
Երիս ի միին, զի ես անբաժին, սկիզբն յաւիտենին,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 6³-9µ, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í. ëÏëõáõÙ ¿ª Ö³é³·³□Ã³□ÇÝ Ç ÙÇ ·áõÙ³ñÇÝ ïáÕáí

F-Ó»é. ÑÙ. 4068, Ã»ñÃ 1³-3³

K-Ó»é. ÑÙ. 382 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 9µ-12µ

M-Ó»é. ÑÙ. 8251, Ã»ñÃ 11³-15µ

T-Ó»é. ÑÙ. 4011, Ã»ñÃ 7³-8µ, 10³-12µ

²□ñÇí³Ý»óÇ-¿ç 67

Êáñ³·Çñ

A ãÇù F ãÇù K ¶³ÝÓ ×ñ³·³Éáõó Ç ÌÝÝ¹»³Ý î¿ñ ØËÇÃ³ñ³□ M ¶³ÝÓ ×ñ³·³ÉáõóÇÝ ³ë³ T ãÇù

Èáõë³Ýó³□ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A Öñ³·³ÉáõóÇÝ ¿ ²ëïáõ³Í³□³□ïÝáõÃ»³Ý ÌÝÝ¹»³Ý î»³éÝ. Öñ³·³ÉáõóÇÝ ¿ M Öñ³·³ÉáõóÇÝ ¿ Ì³□ñ³Ï³åª î¿ñ ØËÇÃ³ñ³

´Ý³·Çñ

1 A ãÇù 1-15 (î³ñ÷áõÙÝ… ßáÕ) F ãÇù 1-45 (î³ñ÷áõÙÝ… ÇÙ³ó»³É) T ãÇù 1-18 M ³ÝÓÝ³Ï³Ý

3 KM ²Ý»ñµ¿³Ï³Ý, ³Ýáõñ ÇÝùÝ³Ï³Ý (M ÇÝùÝ) ÷Ë ²Ý»ñµ³□³Ï³Ý M ãÇù »õ K àñ¹Çï

4 M ×³×³Ýó KM ³ÝÓÝ³Ï³Ý

5 M ÜÁÏ³ñ³·ñ³Ï³Ý, ÝÁßá□É ³½¹³Ï³Ý

7 KM ´ÁËáõÙÝ □³ñ³Ï³Ý, ³Õµ»ñ Ñ³□ñ³Ï³Ý, ³ÝÓ³Ùµ□³ïÏ³Ï³Ý

8 KM ³Ýë³ÑÙ³Ý³Ï³Ý KM áñå¿ë ÷Ë áñ »ë K Ðûñ

9 K àñ¹á□ KM ³ÝÓÝ

10 KM ãÇù□³õÇï»³Ý

11 KM ÀÝ·³É ½»ñ·Áë µ³Ý³Ï³Ý, ÙÇçÝáñ¹áõÃ»³Ùµ ÏáõëÇÝ ÁÕÓ³Ï³Ý

13 M ØÇ³ÍÇÝ ÷Ë Íáó³ÍÇÝ KM Éá□ë

14 K ÀëÏÇ½µÝ K ÍÁÝÁÝ¹»³ÝÝ KM µÁËÙ³ÝÝ M ³ÝÑ³ïÇÝ ÷Ë ³ÝÑ³ëÇÝ

15 M ÷Ë ïáÕÇ.

²ñ»õ Éáõë ³ñ÷ÇÝ, ³ñ»·³ÏÝ³□ÇÝ ³ÝÓÇÝù □³ïÏ³ÇÝ, ßáÕ ×³é³·³□ÃÇÝ KM »õ ÷Ë áã AKM ³Õµ»õñ K ²ñ»õ Éá□ë ³ñ÷ÇÝ, ³ñ»·³ÏÝ³ÇÝ, ³ÝÓÇÝù □³ïÏ³ÇÝù ÷Ë Áëï… ³ñ»·³ÏÝ³□ÇÝ

17 K ¶»ïûñ¿Ý, M ·»ï³õñ¿Ý ÷Ë ¶»ï ·Ý³óÇõù A ³ÝÓÁÝ A Ð³□ñ KM Ñ³□ñ³ÍÇÝ ÷Ë Ð³õñ ³ÝÍÇÝ

19 KM àñ¹ÇÝ K ÙÇ³Ï»ñ»ëÇÝ T ÙÇ³Ï»ññ³ÏÇÝ õ ÷Ë ÙÇ Ç□»ñ»ëÇÝ

20 K ÙÇ³ÏÇÝ, M ÙÇ¿Ý ÷Ë ÙÇÇÝ T õ»ññ»³Ï ÙÇ³ÏÇÝ ÷Ë ºñÇë Ç ÙÇÇÝ M »ë¹ ÷Ë »ë

Որ նախ առաջին, նոյն եւ Դու վերջին, երկիր եւ երկին,
Փառաւք Քո փայլին, զի Քեւ պարագրին,
ԱՀա ընկա՛լ գերկրպագութիւն:

Րամից Հրեղինաց, ըամկական զաւրաց, ըախճան բանակաց,
Բանիւ Քո ստեղծած, Հոգւով Քո լըցած, Հայր բնաւից գըթած,
Երիս երրեկաց, փառաբանողաց, երրակիդ դիմաց,
Որք երգ սըրբասաց, եւ գովեստ փառաց, տան Քեզ ի բարձանց[ա],
Ոչ քուն տան աչաց, նինջ արտեւանաց, եւ Հանգիստ անձանց,
Այլ տարփումըն մտաց, զազդումըն շնորՀաց, ի Քէն յառաջած,
Տան ստորականաց, Հոգւով զաւրացած, պատժեն ընդ մեղաց,
Զդասս ամբարըշտաց, իբր յիւր ընկերաց, ամբարտաւանաց,
Ընկէց ի փառաց, նոյն եւ յաշխարՀաց, զատաւղըն մեղաց,
Հանեն կաւընթաց, որով կաս բերկրած, յաթոռըդ փառաց,
Քեզ փառք ի փառաց:
ԱՀա ընկա՛լ գերկրպագութիւն:

Մըտաւք քո տեսեալ, մեծ գործ կատարեալ, միշտ յաւերժացեալ,
Երկինք երկն առեալ, երկիր Հաստատեալ, եւ լոյս տարածեալ,
Վեց գունդ բոլորեալ, գերկրաւ պարառեալ, եւ վերամբարձեալ,
Բոյսք պէսպէս բըղխեալ, սերմանք կատարեալ, եւ գդըրախտըն տընկեալ,
Արեգակն արկեալ, լուսին բոլորեալ, աստեղք տարածեալ,
Ծով կենդանածնեալ, աւդ թըռչնաւք լըցեալ, յաւրՀնելդ Քո աճեալ,
Գազանք ըստեղծեալ, անասունք յաւդեալ, սողունք պատշաճեալ,
Ի խորՀուրդ մըտեալ, Քո զմարդն յաւրինեալ, Քեզ գաղափարեալ,
Ի դըրախտին եդեալ, փառաւք զարդարեալ, գործել եւ պաՀել[բ],

21 T »ñ ÏÇñë
22 T ÷ ³ éûù T øá
23 K ½»ñ·Áë µ³. M ³ë ï »Õ »õ ÙÇõë ïÝ»ñÇ ÏñÏÝ³ Ï-Ý»ñáõÙª ÀÝÏ³ºÉ ½»ñ·Áë µ³Ý³õáñ³ó, T ÀÝÏ³ºÉ
24 T ð³Ù»³É ÷Ë ð³ÙÇó
25 A ´³ÝÇ¹ KMT Ðá·áí
26 KMT »ññ³Ï³ó KT ÙÇ³ÏÇ¹ ÷Ë »ññ³ÏÇ¹ M ÙÇ³-ÏÇï
27 M àñ K ëñµ³ë³ó
[ա] Հռոմ. Գլ--կ. Բ 14, Ժ-Թ 38
28 M ï³É ùáõÝ ÷Ë ùáõÝ ï³Ý KMT áã Ñ³Ý·Çëï Ï³-Ù³ó ÷Ë Ñ³Ý·Çëï ³ÝÓ³Ýó A ÝÇÝç ³ñï»õ³Ý³óÁ-Á ³õ»É³óáõ³Í ¿ ³É ·ñáí
29 KMT ²É ÇÕÓë Ùï³ó, ÷³÷³ù ï»Ýã³Ý³ó, õ ëÇñáí ùá ³é³Í (MT í³é³Í), ¼³½¹áõÙÁÝ ßÝáñÑ³ó, øáÇÝ å³ñ·»õ³ó
30 T ëïáñÝ³Ï³Ý³ó MT Ðá·áí MT ½³ñ³ó³Í ÷Ë ½³õñ³ó³Í K Ðá·áí ½ûñ³ó³Í K å³ïÅ»Ý
31 A ³Ùå³ñÁßï³ó M Çõñ K Çõñ ÁÝ·»ñ³ó
32 MT ²ÝÏ»³É ÷Ë ÀÝÏ¿ó K ²Ý·»³É Ç ÷³é³ó Ý³»õ ÷Ë ÀÝÏ¿ó... ÝáÝ »õ T Ý³»õ ÷Ë ÝáÝ »õ KT ½³ï»-óáÕë M ãÇù ÝáÝ... Ù»Õ³ó
33 M ãÇù ïáÕÁ K ½áõ³ñ×³Ý³Ý, T ½áõ³ñ×³Ý³ë ÷Ë Ï³ë µ»ñÏñ³Í T ³Ãáñ¹
34 KT ø»½ ÷³éÁë Ç µ³ñÓ³Ýó
35 K ÀÝ·³É T ÀÝÏ³É
36 KM ·áñÍ Ù»Í ÷Ë Ù»Í ·áñÍ KMT ³õ¿Å³ó»³É
37 KMT ºñÏÇÝ (KTF) µ³ñÓñ³ó»³É ÷Ë ºñÏÇÝù ... ³-é»³É
38 KM ·»ñ³Ùµ³ñÓ»³É ÷Ë í»ñ³Ùµ³ñÓ»³É
39 AKT ë»ñÙ³Ùµù M ë»ñÙ³Ùµ A ãÇù »õ T ¹ñ³ËïÁÝ K ïÁÝ·»³É
41 KMT ÉûÕ³ÏÁë (K Õ³õÕ³Ïë, M ½É³õÕ³Ïë) Ñ³Ý»³É KMT ÃÁéãáõÝë (M ½ÃÁéãáõÝë) ÃÁéáõó»³É, ³õñÑ-Ý»³É (M ³õñÑÝ»É) øá (M ùá) õ (M ãÇù õ) ³×»³É, Ù³ë³Ùµù (M Ù³ë³Ùù) µ³½Ù³ó»³É »õ ³é³õ»É»³É ÷Ë ³õ¹... ³×»³É K ³õñÑÝ»³É
42 T ·³½³ÝÁë KM ¼·³½³ÝÁë ëï»ÕÍ»³É KMT ³Ý³-ëáõÝë K û¹»³É KMT ëáÕáõÝë
44 T ·áñÍáí ½³Ý å³Ñ»³É
[բ] Ծննդ. Բ 15

Զոր չարն իմացեալ, կողիւըն պատրեալ, էհան մերկացեալ[*],
Ահա ընկա՛լ զերկրպագութիւն:

***Խ**նամեալ Քո սիրով, խրատեալ մեծ գըթով, խորին խորհըրդով,*
ԶԱդամ իւր ծնընդով, զարմ եւ զաւակով, յերկարեալ ամով,
Աւրինադրելով, մարգարէս տալով, եւ կազդուրելով,
Երկայնամտելով, հինգ հազար ամով, դարձի սպասելով,
Իսկ մեր գործելով, ըզչարիս յոլով, Քեզ կարաւտ գոլով,
Յաղթեալ Քո սիրով, հաճեցար Հոգով, Հաւր Քոյին կամով,
Պարագրիլ մարմնով, անչուշտ մընալով, ի ծոց Հաւր գոլով,
Աստուած բոլորով, նոր մարդ լինելով, խառնումն առնելով,
Ոչ փոփոխելով, կամ խառնակելով, այլ ամբողջ մնալով,
Յերկինըս ելանելով, յերկրի շըջելով, կառավարելով,
Ահա ընկա՛լ զերկրպագութիւն:

***Ի** ժամանակի, ի վերջին ամի, ի լրումն ամենի,*
Հուր հեղեալ յերկնի, մարդ եղեալ յերկրի, անթարգմանելի,
Գալ Գաբրիէլի, ի Նազարէթի, առ դուստրըն Դաւթի,
Ո՛վ երանելի, կոյս սուրբ Տիրուհի, մայր Աստուած Բանի,
Ուրախ լե՛ր յոգի, բերկրեալ ի մարմնի, Տեարդ ի քէն ծնանի[**],
Անմայր ի յերկնի, անհայր ի յերկրի, Որդի քո լինի,
Միայնդ արժանի, ի ծնունդս Եւայի, ծընաւղ Յիսուսի,
Փրկիչն ամենի, ի քէն ծընանի, Որդի քո լինի,

45 M å ³ ñ ï » ³ É ÷ Ë å ³ ï ñ» ³ É
ꙍ Տե՛ս Ծննդ. Գ 6-7
46 T ÀÝ · ³ É ½». T ÀÝÏ ³ É
47 K ÊÁÝ ³ Ù» ³ É K ÊÁñ ³ ï » ³ É F Ëáñ øá ÷ Ë ËáñÇÝ
48 A ÍÝÁÝ¹ áíù. A ½ ³ õ ³ Ïáíù. F Û»ñÏ ³ ñ»É A ³ Ùáíù
51 A ¼áñ ÷ Ë ÆëÏ K Ï ³ ñ ³ õ ï »Éáí
52 F Ú ³ ÕÃ»É A Ðá·õáí T ·ÁÃáí ÷ Ë Ðá·áí
53 K Ðûñ
54 KT ²ëïáõ ³ Í¹ ëÇñáí ÷ Ë ²ëïáõ ³ Í µáÉáñáí M Ù»ñ ëÇñáí ÷ Ë µáÉáñáí KMT ÙÇ ³ õáñ»Éáí ÷ Ë Ë ³ éÝáõÙÝ ³ éÝ»Éáí
55 M ãÇù ïáÕÁ F áã ÷ Ë Ï ³ Ù KT áã å ³ Ï ³ ë»Éáí ÷ Ë Ï ³ Ù Ë ³ éÝ ³ Ï»Éáí K ãÇù ³ ÛÉ
56 A Ú»ñÏÇÝë F Æ Û»ñÏÇÝë »Éáí ÷ Ë Ú»ñÏÇÝë »É ³ Ý»-Éáí AF Û»ñÏñÇ ßÁñç»Éáí KT Ú»ñÏÇÝë ·áÉáí Û»ñÏñÇ ÷ Ë Ú»ñÏÇÝÁë… »ñÏñÇ KM Ý ³ Ë ³ ËÁÝ ³ Ù»Éáí ÷ Ë Ï ³ é ³ í ³ ñ»Éáí M Ú»ñÏñÇ ßÁñç»Éáí, Û»ñÏÇÝë ·áÉáí ÷ Ë Ú»ñÏÇÝÁë… ßñç»Éáí
57 A ½»ñÏÁñå ³ ·» ³ K ÀÝ· ³ É ½»ñ·Áë µ ³ Ý ³ Ï ³ Ý ³ .
59 T ¾¹ ³ Ý× ³ é»ÉÇ, Ñáõñ ³ ñÏ» ³ É »ñÏñÇ, ³ ÝÇÙ ³ Ý ³ ÉÇ Ø ³ ñ¹ »Õ¿ñ »ñÏñÇ, ³ ÝÃ ³ ñùÙ ³ Ý»ÉÇ »õ ³ ÝÑ ³ ë ³ Ý»-ÉÇ KM Ðáõñ… Ù ³ ñ¹-Ç ÙÇç»õ áõÝÇ. ³ ñÏ» ³ É Û»ñÏñÇ, ¾¹ ³ Ý× ³ é»ÉÇ, ³ ÝÇÙ ³ Ý ³ ÉÇ M »Õ»ñ K ³ ÝÃ ³ ñùÙ ³ -Ý»ÉÇ KM áõÝÇ ß ³ ñ.ª ³ ÝÑ ³ ë ³ Ý»ÉÇ
60 FKMT ·áÉ ÷ Ë · ³ É AM ¹áõë ïÁñ T áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ -ÏáõÃÇõÝ.
´ ³ ñµ ³ é Áëù ³ Ýã»ÉÇ, »õ ½ ³ ñÙ ³ Ý ³ ÉÇ,
·áã¿ñ ëáõñµ Îáõ ëÇ
àÕçáÛÝ µ»ñÏñ ³ ÉÇ, »õ áõñ ³ Ë ³ ÉÇ,
ù»½ áí ëñµáõÑÇ
KM áõÝÇ Ñ» ï »õ» ³ É ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝÁ.
àÕçáÛÝ µ»ñÏñ ³ ÉÇ, µ ³ ñµ ³ é ëù ³ Ýã»ÉÇ
(M ëËñ ³ ÉÇ) »õ ½ ³ ñÙ ³ Ý ³ ÉÇ,
¶áã¿ñ ëÁËñ ³ ÉÇ (M ¶áã¿ ëù ³ Ýã»ÉÇ) »õ
ÑÇ ³ Ý ³ ÉÇ, áÕçáÛÝ ëÁñµáõÑÇ
61 F Ù ³ Ûñ¹ KMT êáõñµ ÏáÛë ïÇñáõÑÇ, î¿ñ ÁÝ¹ ù»½ ÉÇóÇ ÷ Ë ÏáÛë… ´ ³ ÝÇ
62 K á·Ç K µ»ñÏñ» ³ É¹, î» ³ éÝ
ꝑ Ղուկ. Ա 28
63 AKM ²ÝÙ ³ ÛñÝ K ³ ÝÑ ³ ÛñÝ F Ù»½ Û ³ Û ïÝÇ, KM ø»½ Û ³ Û ïÝÇ ÷ Ë ùá ÉÇÝÇ
64 A ØÇ ³ ÛÝ K ÍÁÝûÕ
65 A öÁñÏÇãÝ A »õ î¿ñ Ù»½ Û ³ Û ïÝÇ ÷ Ë àñ¹Ç øá ÉÇ-ÝÇ KMT ÷ Ë ïáÕÇ.
Ðá·ÇÝ ÑÁ½ûñÇ, ù»½ Ñáí ³ Ý ³ ëóÇ, Ù ³ ÛñÁ¹
(KM Ù ³ Ûñ)
²ëïáõ ³ Í ´ ³ ÝÇ ²ëïáõ ³ ÍÁÝ ³ Ù¿ÝÇ, Ç ù¿Ý
ÍÝ ³ ÝÇ, ù»½ àñ¹Ç (TM àñ¹Ç ù»½ (M ùá)
ÏáãÇ (M ÉÇÝÇ), (K Ù ³ ñ¹ÇÏ Ç Û»ñÏñÇ
÷ Ë Ç… àñ¹Ç)

Աստուած ի յերկրի, եւ մարդ ի յերկնի, ծնընդեամբ քո լինի,
Դրախտըն բանի, վառ վարդըն փըթթի, ծառն ի քէն ծաղկի,
Ահա ընկա՛լ զերկըրպագութիւն:

***Թ**ագըդ պարծանաց, թագաւոր զաւրաց, թափեալ ի փառաց,*
Ի կուսէն մաքրած, ժառանգըդ կենաց, ծնար ի յոտաց,
Աստուած մարդացած, մարդ աստուածացած, անքակ միացած,
Ընտրեալըդ ի բիւրաց, աննըմանդ յէաց, Բանըդ սերմանած,
Մարմին ըզգեցած, եղեր հասկ կենաց, հաց մեր փըրկանաց,
Փառք Քեզ ի բարձանց, երգով հրեշտակաց, ձայնակցեալ հովուաց[a],
Պատուեալըդ ի մոգաց, պատարագ զմըռած, զմահ Քո գուշակած[b],
Սրոբէք սըրբասաց, շուրջ կան զՔեւ պատած, Բանդ ի մսուր եդած[c],
Ի բարձւըն բազմած, սուրբ մաւրըդ գըգուած, շըթամբք համբուրած,
Աւրհնեալըդ ի բազմաց, հրեղէն Հաւր անանց, յերկնային զաւրաց,
Ահա՛ յիշեա զհոգիս հանգուցելոցն:

***Ա**րփիդ փայլեցէր, արեւ ծագեցէր, անմահացուցէր,*
Զգանձ Քո սփռեցէր, առատ բաշխեցէր, փարթամացուցէր,
Զաղքատս վերառէր, եւ յերկինըս հանէր, ընդ Քեզ դասեցէր,
Ազգ, զոր ըստեղծէր, զնոյն եւ փըրկեցէր, արդարացուցէր,
Զբան քո յանդ հանէր, զոր մեզ ազդեցէր, եւ գուշակեցէր,
Ծըրագըդ վառեցէր, տանս աւել ածէր, զպատկեր Քո գըտէր[d],

66 F Ù³ñ¹ÇÏ ÷Ë »õ Ù³ñ¹ TM Ù³ñ¹Çù Ç Û»ñÏÝÇ, »Ý ³ÝË ï ñ»ÉÇ T ãÇù ÍÝÁÝ¹»³Ùµ ùá ÉÇÝÇ M ÉÇóÇ
67 A ºõ ¹ñ³Ëï ÁÝ F í³ñ¹Ý K Í³é KMT ¸ñ³ËïÇÝ µ³Ý³ÉÇ, í»ñÁëïÇÝ ßÝáñÑÇ ÷Ë ¸ñ³ËïÁÝ… ÷ÁÃ-ÃÇ
68 T àÕáñ. K ÀÝ·³É.
69 A ºÏ»³É¹ Ç µ³ñÓ³Ýó ÷Ë Ã³÷»³É Ç ÷³é³ó
70 A Ù»ñ µ³ñ»ñ³ñ ÷Ë ÍÝ³ñ Ç Ûáï ³ó KM ÙÇ³ó³Í ÷Ë Ç Ûáï ³ó
71 M ³ëïáõ³Í³ó»³É M ÙÁÝ³ó³Í
72 F ÀÝ¹ñ»³É¹ KM ÚÁÝïñ»³ÉÝ A ´³Ý¹ ³Ýë»ñÙÝ³-ó³Í M ²ÝÁÙ³ÝÁ¹ Û¿³Ýó, ´³ÝÁ¹ ë»ñÙ³Ý³Í, ÁÝï-ñ»³É¹ Ç µÇõñ³ó
73 A Á½·»ó»³É F Áë·»ó³Í F »É»ñ ÷Ë »Õ»ñ M »õ Ñ³ó ÷Ë Ñ³ó Ù»ñ T ºÕ»ñ Ñ³ëÏ Ï»Ý³ó, Ù³ñÙÇÝ ½·»-ó³Í, Ñ³ó Ù»ñ ÷ÁñÏ³Ý³ó K ¾É»ñ Ñ³ëÏ Ï»Ý³ó, Ñ³ó Ù»ñ ÷ÁñÏ³Ý³ó, »õ çáõñ Í³ñ³õ»³ó
74 MT ø»½ ÷³éë (M ÷³éù) ÷Ë ö³éù ø»½ F »ñ·áíù KMT »ñ·³õù
[a] Ղուկ. Բ 14
75 K ãÇù å³ï³ñ³· F ½ÁÙÁé³Í KMT ½ÁÙé³Í »õ å³-ï³Í ÷Ë å³ï³ñ³· ½ÁÙé³Í AM ·áõß³Ï³ó
[b] Տե՛ս Մատթ. Բ 11
76 M êñáíµ¿ù
[c] Ղուկ. Բ 7
77 F Ç µ³ñÓñ »ë, KMT Ç µ³ñÓáõÝë ÷Ë Æ µ³ñÓëÁÝ K ãÇù ëáõñµ M Û³ÃáéÁÝ ÷³é³ó Û³çÙ¿ Ð³õñ ÝÁëï ³Í ÷Ë ëáõñµ KM Ù³õñÁ¹ øá T Ç Ù³õñ¿¹ F Ù³õñï øá ·Á·õ³Í ÷Ë ëáõñµ Ù³õñÁ¹ ·Á·áõ³Í A ßÁñÃ³Ùµù
78 M ²ëïáõ³Í ¹³õ³Ý³Í ³õñÑÝ»³É¹ ÷Ë ²õñÑÝ»³É¹ KMT ÷³é³ó ÷Ë Ññ»Õ¿Ý
79 F ÛÇß»ëó»ë »õ á. T ÀÝÏ³É ½»ñ·Áë µ³Ý³Ï³Ý, µ³-ñ»Ë³õëáõÃ»³Ùµ Ù³õñ øá ÛÁÕÓ³Ï³Ý, ²Õ³ã».
80 F ²ñ÷Çï
81 M ÷Ë ïáÕÇ. ²ñ»õ ßÝáñÑ»ó»ñ »õ å³ñ·»õ»ó»ñ, á-ñáó ßÝáñÑ»ó»ñ, ÷³ñÃ³Ù»óáõó»ñ A À½·³ÝÓ KT »õ å³ñ·»õ»ó¿ñ ÷Ë ÷³ñÃ³Ù³óáõó¿ñ T àõÝÇ ß³ñáõ-Ý³ÏáõÃÇõÝ. àñáó ßÝáñÑ»ó¿ñ, ÷³ñÃ³Ù³óáõó¿ñ, »õ ½ûñ³óáõó¿ñ
82 KT ¼Ù³ñ¹ÇÏù M ¼Ù³ñ¹Çù ÷Ë ¼³Õù³ïë KMT ãÇù »õ T »õ ³Ý¹ Ñ³Ý·áõó»ñ ÷Ë ÁÝ¹… ¹³ë»ó»ñ KT áõ-ÝÇ ß³ñ. Ú³çÙ¿ Ï³óáõó»ñ (T ¹³ë»ó»ñ ÷Ë Ï³óáõ-ó»ñ), »õ Ù»Í³ñ»ó»ñ, »õ ×áË³óáõó»ñ (T ÷³é³õù å³ïáõ»ó»ñ ÷Ë ×áË³óáõó»ñ)
83 F ¼³½· KMT »õ Ýáñá·»ó»ñ, ³ñ¹³ñ³óáõó»ñ, »õ åÁë³Ï»óáõó»ñ, ÷³éûù åÁ×Ý»ó»ñ »õ ×áË³óáõó»ñ ÷Ë ³ñ¹³ñ³óáõó»ñ
84 KMT Û³ÝÏ
85 A ¼×ñ³·Á¹ F ¼×ñ³·Áï
[d] Տե՛ս Ղուկ. ԺԵ 8

Զբերան մեր բացէր, եւ խընդացուցէր, յորժամ դարձուցէր:
Մեզ կառք կազմեցէր, զմարմինդ որ առէր, եւ առ Հայր հանէր,
Զխաւար հերքեցէր, լոյս մեծ ծագեցէր, եւ ցընծացուցէր,
Զծով մեղաց հերձէր, եւ զմեզ անցուցէր, փառաւք փըրկեցեր‴,
Եւ եւս առաւել զյորդորումն սիրոյ, զգործս բարեաց պարգեւել մեզ, խնդրեմք:

Բաբուն հաւաքեա՛, բոտեալ բոլորեա՛, բամ Քեզ ժողովեա՛,
Լոյս մեզ առաքեա՛, ի բարձանց ծագեա՛, եւ լուսաւորեա՛,
ԶՀայրըդ Քո հաճեա՛, զՀոգիդ աղերսեա՛, եւ մեզ պարգեւեա՛,
Զմեղս ի մէնջ հերքեա՛, զցաւըս հալածեա՛, զախտս ապաքինեա՛,
Զկենդանիքս խնամեա՛, զնընջեցեալսըն յիշեա՛, Տէ՛ր, եւ ողորմեա՛,
Զաւդըն քաղցր արա՛, ըստ պէտս անձրեւեա՛, եւ պըտղաւետեա՛,
Զաւծեալ Քո արքայ, կենաւք յերկարեա՛, եւ յաղթաւղ արա՛,
Զարդ փառաց չնորհեա՛, Տեառըն [այս անուն] լուսով զարդարեա՛,
Զիշխանսըն պահեա՛, զքահանայս աւրհնեա՛, Տէ՛ր, եւ պարըսպեա՛,
Որ զտաւն Քո տաւնեա՛, եւ ուրախանայ, լե՛ր քաւիչ նըմա,
Զանձինս մեր եւ զմիմեանս:

Անհարսն ի յերկրի, անբիծ աղաւնի, անարատ ծնաւղի,
Տէր Քեզ քաղցրասցի, բանքն աղերսալի, գըգւանքն ի գրկի,
Ինն ամսեայ կրողի, կո՛յս զՔեզ ծնողի, կաթամբ սնուցողի,
ԶՔեզ կերակրողի, եւ զգեցուցողի, եւ խնամ տանողի,
Աւրհնեալն ի յերկնի, գովեալն ի յերկրի, Սուրբ Եկեղեցի,
Որ միշտ պաղատի, եւ բարէխաւսի, վասն ամէնայնի,

86 KMT ½µ»ñ ³Ýë F ËÝ¹ ³ óáõó»ñ
87 M ÷ ³ éù ÷Ë Ï ³ éù K ½Ù ³ ñÙÇÝ ï KMT ½áñ A Û ³ -Ý¿ñ
88 T Ù»½ ÉáÛë ÷Ë ÉáÛë Ù»Í M Ù»½ ÷Ë Ù»Í
89 T í»ñ ³ Í»ñ ÷Ë ÷ÁñÏ»ó»ñ
‴ Հմմտ. Եփ ԺԵ 4-22
91 K ñáï» ³ T ñ ³ Ù» ³ É ÷Ë ñáï» ³ É T ñ ³ Ùù
92 F Í ³ õ ³ É» ³ ° ÷Ë Í ³ ·» ³ ° M Í ³ ·» ³ ó M Éáõë ³ õá-ñ» ³ ó
93 MT ¼Ð ³ Ûñ T ³ Õ ³ ã» ³ ° ÷Ë Ñ ³ ×» ³ °
94 M ½ ³ Õ ï ë T Ù»ñ ù ³ õ» ³ °, ó ³ õÁë Ñ ³ É ³ Í» ³ °, ½ ³ Ë ï ë ³ å ³ ùÇÝ» ³ ° ÷Ë Ç Ù¿Ýç... ³ å ³ ùÇÝ» ³ °
95 KMT ¼Ï»Ý¹ ³ ÝÇë K ½ÝÝç»ó» ³ ÉëÝ M ½ÝÁÝç»ó» ³ ÉÝ
96 FMT ¼ ³ õ¹Áë K ½Û ³ õ¹Áë M Û ³ Ý¹¿ë ÷Ë Áëï å¿ïë T ½å¿ïë ÷Ë Áëï å¿ïë K åÁïÕ ³ µ»ñ» ³ °
97 M ãÇù 97-98 ïáÕ»ñÁ F ãÇù Ï»Ý ³ õù KT ³ ÝíÁÝ ³ ë å ³ Ñ» ³ ° ÷Ë Ï»Ý ³ õù Û»ñÏ ³ ñ» ³ ° F î¿ñ Û ³ ÕÃ ³ õÕ ÷Ë »õ Û ³ ÕÃ ³ õÕ
98 K ¼ ³ ñÃ A î» ³ éÝª Ç Éáõë ³ Ýóë. ½Ï ³ ÃáÕÇÏáëÝ ³ ëï ÛÇß» ³ ° T Ú ³ Ïáµ ³ Û, ¶ñÇ·áñ ³ Û, Ñá·õáí ½ ³ ñ-¹ ³ ñ» ³ ° ÷Ë î» ³ éÝ Éáõëáí ½ ³ ñ¹ ³ ñ» ³ ° K Ñá·áí ÷Ë Éáõëáí
99 FKT ¼ÇßË ³ ÝÁë M åÁë ³ Ï» ³ ° ÷Ë å ³ ñÁëå» ³ °
100 A ï ³ õÝ¿ T ïûÝ» ³ Û KT Ýáñ ³ M Ýáó ³
101 K ÚÇß» ³ T ÚÇß» ³ , »õ »õë
102 F ³ ÙµÇÍ A ÍÝáÕÇ MK Ñ ³ ñëÝ ³ ó» ³ É »ñÏÝÇ, ³ Ý-÷áñÓ Ç Ù ³ ñÙÝÇ ²ÝµÇÍ ³ Õ ³ õÝÇ, ³ Ý ³ ñ ³ ï Ïáõ ëÇ, Ù ³ ùáõñ ÍÁÝ ³ õÕÇ ÷Ë ³ ÝµÇÍ... ÍÝ ³ õÕÇ K ÷Ë ³ Ý-µÇÍ... ÍÝ ³ õÕÇª áõÝÇ. ²ÙµÇÍ ³ Õ ³ õÝÇ, Ù ³ ùáõñ ï ³ ï-ñ ³ ÏÇ, Ù ³ õñ ùá ÁÕÓ ³ ÉÇ, ²Ý ³ ñ ³ ï ÏáõëÇ õ Ù ³ ùáõñ ÍÝáÕÇ, øáÛÇÝ ëÝáõóáÕÇ
103 F ··õ ³ ÝùÝ MT ãÇù µ ³ ÝùÝ ³ Õ»ñë ³ ÉÇ AK ·Á·áõ ³ ÝùÝ Ç ·ÁñÏÇ
104 FK Á½ø»½ T áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ. »õ Ï»ñ ³ Ïñá-ÕÇ
105 KM ºõ ÷Ë ½ø»½ F ½ø»½ óáõóáÕÇ, K Á½ø»½ ½·»óá-ÕÇ ÷Ë »õ ½·»óáõóáÕÇ T ¼ù»½ ½·»óáÕÇ »õ ËÝ ³ Ù ï ³ ÝáÕÇ, µ ³ ½Ï ³ õù µ ³ ñÓáÕÇ F ËÝ ³ Ùù K áõÝÇ ß ³ -ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ. µ ³ ½Ï ³ õ ·Á·áõáÕÇ
106 F ¼ ³ õñÑÝ» ³ ÉÝ K úñÑÝ»ÉáÛÝ »ñÏÝÇ M ¼ ³ õñÑÝ»ÉáÛÝ KM ·áí»ÉáÛÝ ÷Ë ·áí» ³ ÉÝ Ç T ²õñÑÝ»ÉáÛÝ Û»ñÏÝÇ, ·áí»ÉáÛÝ Û»ñÏñÇ ÷Ë ²õñÑÝ» ³ ÉÝ... Û»ñÏñÇ M ãÇù Ç
107 AK µ ³ ñ»ËûëÇ A ³ Ù»Ý ³ ÛÝÇ

Ընդ որս կըցորդի, հոյլք հոգեղինի, զաւրացն Անմահի,
Եւ որք յաշխարհի, Քեզ են հաճելի, յայսմ յաւիտենի,
Ձայնըն Քո Բանի, պսակըն Նախնի, հայրն Հայաստանի,
Առաքեալքն յերկրի, մարգարէք տոհմի, տանն Իսրայէլի,
Եւ այժմ ողորմեայ:

---

108 M áñáõÙ K áñ ÷Ë áñë
109 K ³ßË ³ñÑÇ KMT Û³ÛëÙ Û³õÇ ï»ÝÇ »Ý ø»½ Ñ³×»ÉÇ ÷Ë ø»½… Û³õÇ ï»ÝÇ
110 F Ó³ÛÝÝ F åÁë³Ï M ³é³çÇ ÷Ë Ý³ËÝÇ M Ñ³Ûñ K Ñ³Ûñ T ÁÝ¹ êñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ ÷Ë Ñ³ÛñÝ Ð³Û³ëï³ÝÇ
111 KM ²é³ù»³Éù M ³½·Ç ÷Ë Û»ñÏñÇ KMT ø»½ ³-Õ»ñë ÉÇóÇ, î¿ñ ù³Õóñ »õ µ³ñÇ, ØÇ³ÍÇÝ àñ¹Ç
112 T àÕáñÙ»³Û

ՏԱՂ ՍՐԲՈՅ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ԾՐԱԳԱԼՈՒՑԻՆ

Այսաւր աւետեաց Գաբրիէլ ի լրումն
Եղանի առ Կոյս Մարիամ:

Այսաւր աներբին իննամսեան աճմամբ
Առլըցեալ յարգանդի Կուսին:

Այսաւր գայ Յովսէփ ի քաղաք Դաւթի,
Ընդ Կուսին յայրն իջավանի:

Այսաւր երկնային արքայն մըտանէ
Ընդ երկրաւոր արքային գրոյն:

Այսաւր ազգ մարդկան վերագրին աշխարհագրաւն այն
Յաշխարհըն վերին:

Այսաւր ի Հաւրէ անմարմին ծընեալ Որդի
Նոյն մարմնով ծընանի:

Այսաւր Բանն աննիւթ թանձրացեալ
Հիւթական կերպիւ յայտնեալ երեւի:

Այսաւր լուծանի երկունք անիծից նախամաւրն
Ծնընդեամբ Սուրբ Կուսին:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A - Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 9µ-10³

B - Ó»é. ÑÙ. 3503, Ã»ñÃ 13µ-14µ

C - Ó»é. ÑÙ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 316³µ

D - Ó»é. ÑÙ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 8³µ

H - Ó»é. ÑÙ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 253³-254³

S - Ó»é. ÑÙ. 2541, Ã»ñÃ 198³-199³

ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 13

Êáñ³·Çñ

A î»°ë í»ñ»õáõÙ B î³Õ ëñµáÚ³ïÝáõÃ»³Ý ³é³-çÇ ³õáõñÝ C ³ÝËáñ³·Çñ D î³Õ ëáõñµ Ú³ïÝáõÃ»³Ý, ×ñ³·³ÉáõóÇÝ ³õáõñÝ H ãÇù S î³Õ ÌÝÝ¹»³ÝÝ î»³éÝ Ù»ñáÚÇëáõëÇ øñÇëïáëÇ

Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A Ú³ïÝáõÃ»³Ý î»³éÝ Öñ³·³ÉáõóÇÝ ¿

´Ý³·Çñ

1 C ãÇù 1-10

Ղուկ. Ա 28

3 S ÇÝÝ»Ùë»³Ý

4 B ÎáõëÇ

6 AS ³ñ B Çç³õ³ÝÇ D Çç³í³ÝÇÝ H Çç¿í³ÝÇ

Բ Ղուկ. Բ 1-5

7 D »ñÏÝ³ÇÝ

8 H »ñÏÝ³õáñ SH ³ñù³Ç D ·Áñáí Ý B ·Áñáí H ·ñá S ·ñá

9 H í»ñ³·ñÇÝ

11 S ³ÝÙ³ÙÇÝ C ãÇù ²ë³õñ Ç Ð³õñ¿ ³ÝÙ³ñÙÇÝ A àñ¹ÇÝ

13 D ãÇù 13-22

14 CHS Ù³ñÙÝáí ÷Ë Ï»ñåÇõ

15 H ³ÝÇÍÇóÝ H Ý³Ë³Ñ³õñÝ

16 S ÌÁÝÁÝ¹»³Ùµ

Այսաւր մեզ Դաւիթ տասնաղեաւըն տայ նըշանակ.
Գըտաք յԵփրաթայ[ա]:

Այսաւր ըստ Միքիայ Բեթղահէմ ցընծայ[բ]՝
Տուն եղեալ երկնաւոր հացին:

Այսաւր ըստ Եսայեայ Կոյսըն մայր լինի
Սքանչելեաւք Էմմանուելի[գ]:

Այսաւր հոգեղէնք տան ոըդւոց մարդկան
Աւետիս.–Ծընաւ ձեզ Փըրկիչ[դ]:

Այսաւր ընդ հովիւսն երգս առեալ գոչեմք
Ասելով՝ ըզփառս ի բարձունս[ե]:

---

17 S ï ³ ëÝ ³ Õ» ³ õÝ C ï ³
18 C Ú» ÷ ñ ³ Ã ³ H Ú» ÷ ñ ³ ï Ã ³ Û
ա Սաղմ. ՃԼԱ 6
19 A ë ï , H ÁÝ¹, S ë ³ ÷ Ë Áë ï D ØÇù» ³ Û C ØÇù» ³ S ØÇùÇ» ³ C ´»¹Õ ³ Ñ»Ù H ´»¹Õ»¿Ù S ´»¹Õ¿Ù AS óÁÝ-Í ³ C óÝÍ ³
20 C »Õ» ³
բ Միք. Ե 2
21 AH ë ï ÷ Ë Áë ï BC º ë ³ Û» ³
22 A ºÙÙ ³ Ýáõ»ÉÇ CH ºÙ ³ õáõÇ»ÉÇ S ¾Ù ³ Ýáõ¿ÉÇÝ
գ Եսայի Է 14
23 ABD Ñá · »Õ¿ÝùÝ C Ñá · »Õ»Ýù BCHS áñ¹áó
24 C öñ ÏÇã
դ Ղուկ. Բ 11-14
26 D ö ³ éë
ե Ղուկ. Բ 14

ՓՈԽ

Նոր ծաղիկ բղխէ այսաւր յարմատոյն Յեսսեայ[ա],
Եւ որդի Դաւթի ծընանի Որդին Աստուծոյ:
Բոպէիցըն Տէրն ածանի արքայ Նոր Իսրայէլի.
Սրովբէից անտես բընութիւնն տեսանի մարմնով,
Եւ ի լոյս յանմատոյց բնակեալն խանձարրաւք պատի[բ].
Սա անմայր յառաջ ծընեալ, անհայր ծընանի,
Ի բարձունս անբաւ վերնոցն՝ յայրըն պարագրի.
Երեւի տըղայ ծերունին, մանուկ հինաւուրցն[գ],
Անեղն եղանի այսաւր մարդ ճըշմարտապէս.
Յիւր պատկերըն գայ կամաւ կերպարանըն Հաւր,
Սիրով խոնարհի ի մեզ բարձրեալ Թագաւորն:
Եկա՛յք զնախատաւն ծընընդեանս վերապատուեսցուք,
Ռամեալ մաքրութեամբ հաղորդ լիցուք ծնիցելոյն.
Գոհութիւն տացուք նըմին ընդ Հաւր եւ Հոգւոյն,
Սուրբ Երրորդութեանըն փա՛ռք յաւիտեանս, ամէն:

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ

A - Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 10³-11³

B - Ó»é. ÑÙ. 3503, Ã»ñÃ 14µ-15³

C - Ó»é. ÑÙ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 316³µ

D - Ó»é. ÑÙ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 8µ-9µ

H - Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 254³µ

M - Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 15µ-16³

S - Ó»é. ÑÙ. 2541, Ã»ñÃ 199µ-200³

U - Ó»é. ÑÙ. 6495, Ã»ñÃ 89µ

ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 15

Êáñ³·Çñ

ABCHS ö[áË] D ³ÝËáñ³·Çñ M ²Ûë ï³Õë î¿ñ Ü»ñë¿ëÇ ³ë³ó»³É ·»Õ»óÇÏ U ï³ÕÇ ï¿ñ Ü»ñëÇ-ë¿

Ì³Ûñ³Ï³å³ Ü»ñëÇëÇ» ³Ûë »ñ·ë

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A ²ÛÉ Ã³Ý³ùáí³ ²ñ»õ³·³ÉÇ Ûáñ¹áñ³Ï

´Ý³·Çñ

1 C ³Û³õñ U ³Ûë³õñ µÁÕË¿ M µÁË»³ó CÛ³ñ³ ïáÛÝ ÷Ë Û³ñÙ³ ïáÛÝ BS Ú»ëë»³

ա Եսայի ԺԱ 1

2 U ÍÝ³ÝÇ BHS àñ¹Ç ÷Ë àñ¹ÇÝ

3 HM ðáå¿Çó U î¿ñ U ÍÝ³ÝÇ ÷Ë ³õÍ³ÝÇ B ³ñù³ M ³ñù³ÛÝ H ï³Ý ÷Ë Ýáñ

4 C êñáµ»Çó U êñáµ¿ÇóÝ DS µÁÝáõÃÇõÝ U µÝáõÃÇõÝ

5 US ãÇù ºõ Ç M ãÇù ºõ MUS ÉáÛëÝ MUS ³ÝÙ³ ïáÛó MS µÁÝ³Ï»³É U µÁÝ³Ï»³ÉÝ B Ë³ÝÓ³ñ³õù U Ë³Ý-Ó³ññûù

բ Ղուկ. Բ 7

6 S ê³Û U ÍÁÝ»³ÉÛ³é³ç

7 CS í»ñÝáó CÛ³ÛñÝ

գ Դան. Է 13-22

8 DMS ¾ñ»õÇ D ïÕ³Û CS ïÁÕ³ BMUS Í»ñáõÝÇ H Í»-ñáõÝõáÛÝ HS ÑÇÝ³õáõñó

9 M ²Ý»Õ³Ý»ÉÇ ÷Ë ²Ý»ÕÝ »Õ³ÝÇ C ×ßÙ³ñï³å»ë U ×ßÙ³ñï³å¿ë

10 C ·³ C Ï»ñå³ñ³ÝÝ S Ð³ ÷Ë Ð³õñ U Ðûñ

11 S ËáÝ³ñÑ»³É U ³é ÷Ë Ç H Ã³·³õáñ

12 U ½Ý³Ë³ ïûÝ U ÌÝÁÝ¹»³Ýë C ÌÝ¹»³Ý U ÌÝÁÝ-¹»³Ý

13 H Ñ³Õáñ¹ë U ÍÁÝÇó»ÉáÛÝ

14 M ¶áÑáõÃ»³Ùµ C ÝÙÇÝ U ÝÁÙ³ DU Ðûñ CUS Ðá·áÛÝ

15 M ãÇù ïáÕÁ CH ºññáñ¹áõÃ»³Ý

ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԻ
Ի ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ ԿՈՅՍՆ ԽՈՍՐՈՎԱՅԻՆ ԵՂԱՆԱԿԱՒ

Նոր ծաղիկ ցուցաւ ի նորատունկ բուրաստանէ,
Նոր արեւ հարաւ ի
Նորագուարճ առաւաւտէ:

Երփնատիպ սաղարթ տերեւախիտ կանաչագուարճ
Հողմով Հոգւոյն շարժեալ,
Քաղցրիկ աւդով վայրաբերեալ:

Րախճանայ դրախտն Եդեմայ նոր ծառ կենաց տընկեալ ի նմա
Ի յաբրահամեան
Յեսսեան արմատ դաւթիազարմ[ա]*:*

ԱՅԼ ԱՁԳ

Սքանչելեաւք Կոյսն յղղացաւ զէմմանուէլն ըստ Եսայեայ[բ]*,*
Ծընեալ զՀաւր համագոյն՝
Մեզ համագոյ գոլ ըստ մարմնոյ:

Էն ի միշտ Էէն անժամանակ ծընեալ անմայր,
Նոյն ժամանակաւ
Ի կոյս մաւրէ անհայր ծընաւ:

Սիրով խոնարհեցաւ ճըշմարտապէս եւ տիրաբար,
Առնուլ ըզմերըս մարմին,
Առանց մեղաց մնալ անմարմին:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 11³µ

B-Ó»é. ÑÙ.3503, Ã»ñÃ 42µ-43³

C-Ó»é. ÑÙ. 79, (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 330³

D-Ó»é. ÑÙ. 80, (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 9µ-10µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 31³µ

ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 9

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG î»³éÝ Ü»ñëÇëÇ Ï³ÃáÕÇÏá-ëÇ, êáõñµ ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ, Ëáëñáí³ÛÇÝ C ²ÛÉ ï³Õ ÌÝÁÝ¹Ç D î»³éÝ Ü»ñëÇ[ëÇ] Ð³Ûáó Ï³ÃáõÕ[ÇÏáëÇ] ³ë³ó»³É, Ç ëáõñµ ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ ÏáÛëÝ, Ëáëñá-í³ÛÇÝ »Õ³Ý³Ï³õ, ÛáÛÅ É³õ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A Öñ³·³ÉáõóÇÝ ¿ ÌÝÁÝ¹»³Ý î»³éÝ ÚÇëáõëÇ Ì³Ûñ³Ï³å³ Ü»ñë¿ëë

´Ý³·Çñ

1 BC µáõñ³ëï³ÝÇ

3 C ³é³õ³õïÇÝ

4 B Ï³Ý³ã³½Áõ³ñ×

5 C Ðá·áÛÝ

7 C ¸ñ³Ëï C ïÝÏ»³É

8 BG ãÇù Æ

9 D ¹³õÃÇ³½¿Ýë ß³éûÇÕ»³É ÷Ë ¹³õÃÇ³½³ñÙ

ա Եսայի ԺԱ 1

10 C ãÇù 10-15 AB Éáõë³ÝóùáõÙª ²ÛÉ ³½· B êù³Ýã»É³õù ÎáÛëÁÝ ÛÕ³ó³õ AD ½ºÙÙ³Ýáõ¿ÉÝ B ½¾ÙÙ³ÝÁõÇ¿ÉÝ

բ Եսայի Է 14

11 D ÌÝ»³É B Ñ³Ù³·õáÛÝ

13 D ÍÁÝ»³ÉÝ

16 C ×ßÙ³ñï³å»ë

17 AD ²éÝáõ B Á½Ù»ñë C ½Ù»ñë D ½Ù»ñÁë

18 A ÙÁÝ³É

Սիրով երկըրպագեա՛, եկեղեցի, ծնեալ արքային.
Փառաւք գքեզ պըսակաւղին
Մատո՛ ըզփառս միշտ յաւիտեան:

19 C ãÇù 19-21 AD »ñ Ï Áñ å ³ ·¿
20 D ö ³ éûù Á½ù»½ AD å Áë ³ Ï áÕÇÝ
21 B Ø ³ ï á°Ù Á½÷ ³ éÁë

ՓՈԽ

Այսաւր ցընծութիւն հողեղինացս
Եւ աւետիք խընդութեան փըրկողին ծնընդեան:

Սա յերկնից իջեալ ի ծոցոյ Հաւր,
Որդի եւ Բան անմարմին՝ եղանի մարմին:

Է զարմանք հրաշից աննիւթ Բանին
Լինել մարմին տիրապէս եւ մնալ անմարմին:

Զանհաս այս խորհուրդ վերին զաւրացն
Ծանուցեալ ասէին՝ ըզփա՜ռս ի բարձունս:

Աստղն արեւելեան զարդարութեան
Եցոյց յայրին զարեգակն ընծայաբեր հովուացն,

Յորմէ սրովբէքն ծածկեալ ըզդէմըս
Զերեքսըրբեանն երգէին. հովիւքն աւրհնէին,

Սարսեալ քրովբէիցըն տեսանելով
Զվերանըստեալն ինքեանց ի գիրկըս Կուսին:

Բանն, որ կերակրէ բանիւ զհոգիս բանականաց,
Դընի յանբանից մըսուր:

Առած Միքիայ առ Բեթղեէմ այսաւր լըցաւ,
Ուստի հացիւ կենաց կերակրիմք:

Նոր երգս աւրհնութեան անճառ Բանին մարմնացելոյ
Մատուսցուք այժմ եւ յաւիտեան:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A - Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 11µ-12 ³
B - Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 43 ³ -44 ³
D - Ó»é. ÑÙñ. 80, (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 10µ-11 ³
G - Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 31µ-32 ³
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 11
Êáñ ³ ·Çñ
ABDG ï »°ë í »ñ»õáõÙ
Ì ³ ñ ³ Ï ³ å ª ² ë¿ ½ ³ ë µ ³ Ý
´Ý ³ ·Çñ
3 B Íáóõá

8 D ³ ë»ÇÝ
Գ.-Է. Բ 14
9 B ² ë ï Õ
Բ ՄԴԲ. Բ 9
12 D »ñ · »ÇÝ
13 B ùñá í µ¿ÇóÝ
14 B ¼í »ñ ³ ÝÁë ï » ³ ÉÁÝ
15 B µ ³ Ý ³ Ï ³ Ý ³ ó, Á
17 BG ´» ¹ Õ ³ Ñ¿Ù
ՄԷԷ. Ե 2
20 BG ³ õÇ ï » ³ Ýë ³ ÙÙ¿Ý (G ³ Ù¿Ý)

ՔԱՐՈԶ ԾՆՆԴԵԱՆ*

Բարեբանեալ բոլորից Աստուած, անմահ Թագաւոր,
Անճառ խսկութեամբ ընդ Հաւր միաւոր:
Ծոցածին ծընունտ անսկըզբնաւոր,
Արարիչ եւ Տէր արքայ երկնաւոր,
Ծագումն եւ ճաճանչ Հաւր խորհըրդաւոր,
Լոյս փառաց եւ նկար էակցին Հաւր մըշտընջենաւոր,
Հոգոյն մերձաւոր, ծնեալդ ի Հաւրէ անսկզբնաբար
Եղեր այսաւր մանուկ նոր,
Բազմութիւնք զաւրաց վերնոցն աւրհնէին զանմահդ Թագաւոր,
Ահա հայցեմք աւուրըս շնորհիւ պահել անսասան
Զառ ի Քեզ հաւատացեալքս, աղաչեմք:

Անճառ խսկութիւն, անեղ բնութիւն, ահեղ մեծութիւն,
Յանմարմնոցն միշտ փառաւորեալ:
Ի վեհից անմահից դասուցըն գովեալ,
Ի սրբաբանից զաւրացն բարեբանեալ,
Ի հրեշտակաց խմբիդ դըրուատեալ,
Ի քառակերպից անդադար հընչմամբ վերաւրհնեալ,
Ի բոցեղինացն անլռելի ձայնիւ փառաւորեալ,
Ի մարգարէիցն հոգոյն ազդմամբ յառաջ գուշակեալ,
Հրաշափառ ծնունդ Փըրկչիդ զանազան կերպիւ երեւեալ,
Ի կոյս երկրէ Ադամն առաջին յաւրինակ երկրորդ Ադամայ ծնեալ,
Յանմահական ծառոյն պտուղ կենաց մեզ տուեալ,
Ի մորենին հուր վառեալ Մովսիսի տեսեալ[ա]*,*
Ի յապառաժ վիմէ աղբեր հոսեցեալ[բ]*,*
Ի սափորն ոսկի, ի մանանայն կենաց, որ յերկնից իջեալ[գ]*,*
Ի գաւազանէն Յեսսեա անթառամ ծաղիկ երեւեալ[դ]*,*
Այսաւրածին մանուկ Դաւիթ քարոզեալ,
Կոյս յղացեալ եւ մանուկ ծնեալ, Եսայիաս վերագոչեալ[ե]*,*
Ի լեռնէ վէմն առանց ձեռին հատեալ, Դանիէլ զՔեզ յայտնեալ[զ]*,*
Ահա հայցեմք աւուրըս շնորհիւ պահել անսասան
Զառ ի Քեզ հաւատացեալքս, աղաչեմք:

Րաբուն լուսոյ անմահ Թագաւոր եւ Տէր բոլորից,
Րամից անբաւից ստեղծօղ յոչէից,
Աւդել հրամանի կամաց հըզաւրիդ առ Գաբրիէլ պետ լուսազարմից,

² ÕµÇõñÝ»ñ

F - Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 6µ-8µ

Êáñ ³ ·Çñ

F ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì ³ÛÑ ³ Ï ³ å ª ´ ³ ñëÕÇ

ա Ելից Գ 2-4

բ Բ Օր. Ը 15

գ Եբր. Թ 4

դ Եսայի ԺԱ 1

ե Եսայի ԺԱ 1

զ Դան. Բ 34

Առաքեա՛ աւետաբեր ըզնա ի յերկնից,
Որոյ եկեալ առ սրբուհի Կոյսն Մարիամ գոչէր ողջոյն խնդալից.
Տէր ընդ քեզ եւ առ քեզ եւ ի քէն ծնցի արքայն հրանիւթից,
Նոյն Ինքն սուրբ եւ Որդի բարձրելոյն կոչեցեալ ի բնաւից,
Որ եւ ծնցի Որդի ըստ մարմնոյ ի զաւակէ Դաւթի յուդայեան զարմից[ա],
Զաւետեաց բարբառ զայս ուրախալից,
Հընչեցեալ յականջ կուսին, անդէն տեսանէր ի նմայ զՏէրդ հրաշից,
Ընդ որ սխրացեալ հիացմամբ երկրպագելով
Նուիրէր մարդացելոյ Բանիդ Աստծոյ զբան գովեստից,
Ահա հայցեմք աւուրըս շնորհիւ պահել անսասան
Զառ ի Քեզ հաւատացեալքս, աղաչեմք:

Սրբաբանեալ Տէր Յիսուս Քրիստոս, հաստիչ եւ կազմիչ բոլոր աշխարհի,
Որ նստիս ի յերկինս երկնից, բազմել տիրապէս ի կառս Հայրենի,
Խոնարհեալ մարդասիրապէս եկիր ի խնդիր Քոին եղծեալ պատկերի:
Բնակեցար իննամսեա ժամանակաւ ի կուսականն սուրբ յարգանդի,
Ծնար ի կուսէ մանուկ նորածին, պատեալ խանձարրաւք եդար ի մսուր յանբանի[բ]:
Ճառագայթ լուսոյ ծագեալ յարեւեալս ի տեսիլ աստեղ նշանի,
Յորում հետեւեալ մոգուցն փութանակի կանխեցին յերկրպագութիւն Բանիդ անեղի[գ],
Հովւացն յայտնեալ բազմութիւն զաւրաց հրեշտակաց ի յերգս անլռելի,
Գոչէին քաղցրաձայն հնչմամբ.
– Փա՛ռք ի բարձունս Աստուծոյ եւ խաղաղութիւն ի յերկրի[դ],
Ահա հայցեմք աւուրըս շնորհիւ պահել անսասան
Զառ ի Քեզ հաւատացեալքս, աղաչեմք:

Ղամբար լուսոյ արեգակնափայլ,
Ծագմամբ յայտնեալ աշխարհի, Միածին Որդի եւ Գառն Աստուծոյ,
Գթածաբար, խոնարհեալ եկիր ձեռնադրիլ ի Կարապետէն մեծէ ամլորդոյ,
Մկըրտեցար ի գետն Յորդանան[ե],
Սկզբնաւորելով որդոց Ադամայ վերստին ծնունդ ըստ Հոգոյ,
Իջանելով Քո ի ջուրսն, ջաղխեցեր զգլուխ վիշապին
Եւ վերասրբեցեր առ ի ծնանել զորդիսն լուսոյ:
Իջեալ Հոգոյդ Սրբոյ ի վերայ փառակցիդ ի նմանութեան աղաւնոյ,
Վկայել հայրական բարբառ ի վերայ Որդոյդ սիրելոյ,
Ժառանգս առնելով զմեզ կենացըդ լուսոյ,

ա Ղուկ. Ա 32
բ Ղուկ. Բ 7
գ Մտթ. Բ 9
դ Ղուկ. Բ 14
ե Մատթ. Գ 13-17, Մարկ Ա 9-11, Ղուկ Գ 21-22, Յովհ Ա 19-28

Ահա հայցեմք աւուրբս շնորհիւ պահել անսասան
Զաւռ ի Քեզ հաւատացեալքս, աղաչեմք:

Ի *քեզ համբառնամք զձայն պաղատանաց, խնկուհի եւ Կոյս Մարիամ,*
Ամենաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածին,
Դրախտ աստուածատունկ եւ եդեմ արեւելային,
Տա [շար. Թափուած]:

Բ. ԿԱՆՈՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՔԱՐՈԶ ՄԵԾԻ ԿԵՆՍԱԲԵՐ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Աւրհնեմք զՔեզ, Միածի՛ն, ընդ անմարմնական բազմութիւնսն,
Բան եւ լոյս ի լուսոյ Հաւրէ անսահմանելի
Եւ հաւասար իսկապէս անըսկիզբըն Աստուած:
Արժանապէս սիրով հայցեմք ի Քէն ժողովեալքս,
Բան անբաժանելի եւ անժամանակ Որդի Աստուծոյ,
Վերաստեղծաւղ բոլորից եւ Աստուած ամենայն յաւիտեանց,
Աղաչեմք:

Միութիւն եւ էութիւն անձնաւոր,
Երրորդութիւն կատարեալ իսկութեամբ, միասնական կամաւք եւ բնութեամբ,
Մի եւ միայն Սուրբ Երեքսըրբեան աստուածութիւն բարեբանեալ ի սրովբէից,
Բան Հաւր փառակից Սուրբ Հոգւոյն, համազաւր հանգուցեալ ի Քէրովբէս,
Յանմարմին զաւրացն երգաբանեալ ընդ Հաւր եւ Հոգւոյն մի Աստուած բոլորից,
Աղաչեմք:

Ամենից մերոց կեցուցիչ,
Կերպարան Հաւր անեղի եւ յոյս ամենայն ծագաց երկրի:
Հաստիչ լուսոյ եւ լուսատու հոգեղինաց եւ հողեղինաց,
Ինքնաբաւ բարի եւ աղբեւր կենդանի,
Յորմէ կենդանածնեալ ստեղծան եղականքս ամենայն:
Զարդարեցեր բանիւ զբանական բնութեանց բազմութիւնս,
Զանմարմին բանակըս վերինս հրակերպիցն
Եւ ի հողոյ պատկեր Աստուծոյ պատուեցեր մարդասիրապէս ըզմարդն առաջին՞,
Վերաստեղծաւղ բոլորից եւ Աստուած ամենայն յաւիտեանց:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A - Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 12³-16³
F - Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 14³-18³
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ F ø³ñá½ ÌÝÝ¹Ç »ñÏñáñ¹ ³õáõñ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ²ëïáõ³Í³Û³ÛïÝáõÃ»³Ý ³é³çÇ ³õáõñÝ ¿ Ú³ÛïÝáõÃ»³Ý î»³éÝ ³é³çÇÝ ³õáõñÝ ¿ F ÌÝÁÝ¹»³Ý î»³éÝ ³é³çÇ ³õáõñÝ ¿
´Ý³·Çñ
1 F ³ÝÙ³ñÙÝáó µ³½ÙáõÃÇõÝë
2 F Ð³õñ
3 F ãÇù °õ
4 F ÅáÕáí»³Éùë Ñ³Ûó»Ùù Ç ø¿Ý ÷Ë Ñ³Ûó»Ùù… ÅáÕáí»³Éùë
5 F ãÇù »õ
6 F Û³õÇ ï»ÝÇó
10 F ë»ñáµ¿Çó
11 F »õ Ñ³Ù³½³õñ Ñ³Ùµ³ñÓ»³É Ç ÷Ë ÷³é³ÏÇó… Ñ³Ý·áõó»³É
12 F °ñ·³µ³ÝÇë ´³Ý »õ Ð³Ûñ »õ Ðá·Ç »õ ÷Ë Ú³ÝÙ³ñÙÇÝ… Ðá·õáÛÝ
14 F Ï»óáõóáÕ
15 F ³ÝÙ³Ñ ÷Ë ³Ý»ÕÇ
16 F Ññ»ÕÇÝ³ó ÷Ë Ñá·»ÕÇÝ³ó
17 F ãÇù »õ
18 F Ï»Ý¹³Ý³ëï»ÕÍ»³É ÷Ë Ï»Ý¹³Ý³ÍÝ»³É ëï»ÕÍ³Ý
19 F ãÇù µÝáõÃ»³Ýó
20 F µ³Ý³Ï³ÝÁë í»ñÇÝ Ñ³Ù³Ïñå»³É ÷Ë µ³Ý³ÏÁë… Ññ³Ï»ñåÇóÝ
21 F ÷Ë ³é³çÇÝ
-- Ծննդ. Բ 7
22 F ãÇù ïáÕÁ

Ի պատիւ փառաց սրբութեան պատրաստեցեր զպատիւ անպատում դրախտին Եդեմայ:
Աւրինադրեցեր ի փայտէն գիտութեան մարդոյն անճաշակ լինել հրաժարմամբ,
Յորմէ վրիպեալ Նախաստեղծին ի կողածնէն պատրեցաւ աւձին խաբմամբ:
Եւ գիտակ եղեալ դառնութեան ճաշակացն[26],
Հասին մահու ի ստորինս եւ տարագրեցան ի Քէն, անմահից Աստուած՝
Վերաստեղծաւղ բոլորից եւ Աստուած ամենայն յաւիտեանց:

Որ միայն մարդասէր եւ միշտ ողորմած,
Նախամաւրն մեղուցելոյ, որ եւ ի նմանէ մահու անէծքն հասին մեզ հասարակաց:
Ինքնակամ Քո կամաւ կորուսելոյ պատկերին եկիր նորոգաւղ,
Յայտնեցար սրբուհւոյն աւետաւոր բանիւըն Գաբրիէլի[34],
Որ զանկումն Եւայի եւ իւրոցն վերածեաց ի լոյս վերստին:
Կուսին բերկրեցլոյ եւ միշտ աւրհնելոյ հովանի գոլով
Հոգւոյն Գալըստեամբ եւ բարձրելոյն զաւրութեամբ՝
Վերաստեղծաւղ բոլորից եւ Աստուած ամենայն յաւիտեանց:

Որով հերքեալ վանեցաւ հակառակորդին մերոյ մահու զաւրութիւն
Եւ իշխանին կորըստեան եւ պատերազմողին մեղացն լուծաւ բռնութիւն:
Փոխանակ դատապարտութեան եւ աւձապատիր վրիպմանցն Եւայի
Կենսաբեր Կուսին ողջունիւ ազատեցան տիեզերք,
Յորմէ մարմին զգեցար անմարմնոցն անմատոյց
Եւ ի մըսուր յանբանից բազմեցար անբաւելի բռնութիւն,
Աղաչեմք:

Ծագեա՛ եւ այժմ ի մեզ լոյսդ ի ծոցոյ, Հաւր Միածին,
Ըզծագումըն լուսոյ սրբութեան Քոյ սիրոյ
Եւ տո՛ւր մեզ ընդ զաւրըս վերինս ըզՔեզ փառաւորել:
Լուսեղինացըն լինել երգակից,

---

23 F ãÇù ÷³é³ó F ëÇñ»ÉáÛ å³ïÏ»ñÇÝ ²ëïáõÍáÛ å³ïñ³ëï»ó»ñ
24 F ãÇù Ù³ñ¹áÛÝ
25 F å³ïñ³Ý³õù Ý³Ë³ëï»ÕÍÇÝ Ç ÏáÕ³ÍÝ¿Ý Ë³µ»ó³õ ÷Ë Ý³Ë³ëï»ÕÍÇÝ… Ë³µÙ³Ùµ
26 Ծննդ. Գ 6
27 F Ñ³ëÇÝ Ç ëïáñÇÝ í³ÛñÁë Ù³Ñáõ ÷Ë Ù³Ñáõ… »õ
28 F ²Õ³ã»Ùù ÷Ë ïáÕÇ
34 Ղուկ. Ա 27-28
29 F »ë Ù³ñ¹³ë¿ñ
30 F Ü³Ë³Ñ³õñÝ F ³Ý¿Íù
31 F ÆÝùÝ³Ï³Ý ÷Ë ÆÝùÝ³Ï³Ù øá F øáÇÝ å³ïÏ»ñÇÝ
32 F ëñµáÛÝ ³õ»ï³µ»ñ F áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. Ø»ÍÇ ËáñÑñ¹áÛ Î³ñ³å»ïÇ »õ ïÇ»½»ñ³ó Éáõë³µ»ñ ³õ»ï³ñ³ÝãÇ
33 F ÉáÛëÝ
35 F Ðá·áÛ¹ ·³ÉÁëï»³Ý »õ µ³ñÓñ»ÉáÛ¹ ½³õñáõÃ»³Ý
36 ÷Ë ïáÕÇ. ²Õ³ã»Ùù
37 F ÷Ë 37-42 áõÝÇ.
ö³é³µ³ÝáõÃÇõÝ ÙÇßï Ç Ù¿Ýç ½Ù»½ ÷ñÏáÕÇ¹, Îáõë³ÍÇÝ »Õ»³É ³Ý»ÕÇ¹ »õ Í³Ýáõó»ÉáÛ¹ ³Ù»ÝÇó ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ »ñ»õ»³É:
Ø³ÝáõÏ Ç ·ÇñÏÁë Îáõë³Õ³ ËÝáÛ »õ Ù³õñ¹ ¾Ù³ÝáõÇ¿ÉÇ,
ÚáñÙ¿ ÑÇ³ó»³É Ñá·»ÕÇÝ³óÁÝ å»ï Ñáíõ³óÝ ÁÝÑñ³ß³ÉÇëÝ ³õ»ï»ñ,
àñáó »ñ·³Ïó»³É í»ñÇÝ ½³õñ³ó µ³½Ùáõ³Ã»³Ý ÙÇ³Ó³ÛÝ ³Õ³Õ³Ï¿ÇÝ.
ØÇ³ÛÝáÛ ÷ñÏáÕÇ¹ ÷³éù Ç µ³ñÓáõÝë »ñ·»Éáí:
44 F ÉáÛë
46 F ÷Ë ïáÕÇ. ÀÝ¹ ½³õñë í»ñÇÝë ÷³é³õáñ»Éáí
47 F áõÝÇ ß³ñ. »õ ÁÝ¹ Ùá·áõóÝ ·áÉáí ¹³ë³ÏÇó

Երկրըպագել պատարագաւք պատեցելոյդ ի խանձարուրս[ա],
Անպարագրելւոյդ Աստուծոյ,
Որոց ծանուցար լոյս ճըշմարիտ արփիաՀրաշ աստեղըըն
Գուշակեալ ըզՔեզ ի յայրին մանուկ[բ]:
Եւ արեգակն արդար ի բարձանց նըստելոցս ի խաւարի,
Աղաչեմք:

Որ ըզխորՀուրդ Քո ծածկեալ նախագուշակ մարգարէիցն
Եւ ըզտառս աւրինացն կատարեցեր տնաւրինաբար:
Մարդ եղեալ ի միջտ Կուսէն՝ կեցուցանել ըզմեզ կամեցար,
Ուստի տաւնեն Քեզ անմարմնականքն
Եւ երգս առեալ պարեն ի խորանի Քում փառաց:
Եւ մեք ընդ նոսին երգակցեալ Հանցուք զաւրՀնութիւն,
Հայցելով ի Քէն զաւգնութիւն,
Եւ զանյիշաչար զանչափ Քո զմարդասիրութիւնդ,
Աղաչեմք:

Աղբեւր կենաց եւ լոյս երեւաց ամենայն կենդանեաց,
Ի Հաւրէ Բան եւ բարերար բոլորից,
Որ Բանիւ Հաստատեալ կազմեցեր զկամարըն Ջրեղէն
Եւ ի վերոյ Ջուրցն վերնայարկըս Հրեղէնս ի բնակութիւն Հրեշտակաց:
Այսաւր իջմամբ Քո ի Ջուրսն Յորդանանու վերածնեցեր զմարդիկ որդիս Աստուծոյ,
Ներգործելով զարարածս ի մի միաւորութիւն երկնային զուարթնոցն,
Ուստի Հայր ի բարձանց վըկայէր եւ Սուրբ Հոգին իջեալ ձեռնադրէր ըզՔեզ Աջով Հայրական[գ]:
Որ նըստիս ընդ աջմէ Բարձրելոյն ի կառս Հրակերպեան,
Աղաչեմք:

Ամենազաւր Քոյին զաւրութեամբդ զաւրացո՛
Զառ ի Քեզ Հաւատացեալ զերկըրպագուս անուանըդ Քում սըրբոյ:
Կանգնելով ի գլորմանէ աններեւոյթ թըշնամւոյն եւ ի գաղտնի նետից մեղսասէր իշխանին,

---

49 F ³Ýå ³ñ³·ñ»Éá▯¹
51 F ãÇù Ç▯³▯ñÇÝ
52 F ãÇù ³ñ¹³ñ
54 F ãÇù øá
ա Ղուկ. Բ 7
բ Մատթ. Բ 9
56 F ãÇù ÙÇß ï
57 F ï³õÝ³ÏÇó Ù»½ ³ÝÙ³ñÙÝáóÝ ÉÇÝ»Éáí ½³õñáõ-Ã»³Ýó ÷Ë ï³õÝ»Ý... ³ÝÙ³ñÙÝ³Ï³ÝùÝ
58 F ãÇù ºõ
60 F ãÇù ïáÕÁ
63 F Ñ³Ù³õñ¿Ý ÷Ë ³Ù»Ý³▯Ý
65 F Ñ³ëï³ ï»ó»ñ
66 F À½í»ñÝ³▯³ñÏÁÝ ÑÁñ»Õ¿Ý ÷Ë ºõ... Ññ»Õ¿Ýë
67 F çáõñÝ
68 F ÙÇ³µ³ÝáõÃÇõÝ
69 F àõë ïÇ»õ F ãÇù êáõñµ F ãÇù Á½ø»½
գ Մատթ. Գ 13-17
70 F À½ø»½ áñ F ù»ñáµ»³Ï³Ý ÷Ë Ññ³Ï»ñå»³Ý
72 F 72-80 ïáÕ»ñÁ ·ïÝõáõÙ »Ý 81-95 ïáÕ»ñÇó ▯» ïá▯ F ½³õñáõÃ»³ÙµÁ¹
73 F »ñÏÁñå³·áõë F øá Ù»ÍÇ ÷Ë øáõÙ ëÁñµá▯
74 F Î³ÝÏÝ»Éáí F áñá·³▯ÃÇó ³Ý»ñ»õá▯Ã

Լինել միշտ յաղթաւղ ի պատերազմի
Հաւտի Քում փոքու, զոր գնեցեր պատուական արեամբըդ Քով սըրբով:
Անտես առնելով ըզպարտիս հրապուրական մարմնական կենցաղոյս,
Կալով անարատ առաջի Քո սըրբութեան սեղանոյս
Եւ ընդունել անդատապարտ զահաւոր Քո խորհուրդդ, Քրիստոս Աստուած,
Աղաչեմք:

Ի վերնախնամ սիրոյ Քոյ ապաւինիմք ի գթութիւնս, Քրիստոս Թագաւոր եւ
արքայ երկնաւոր,
Ընկա՛լ ի հաճոյս կամաց Քոց կենարար Քո բանիւ ըզբանաւորաց զաղաչանս,
Առաջնորդեա՛ հոգւոց մերոց հոգեպետութեան հանդերձ հեզութեամբ:
Քահանայից ըզսոսկալին արժանապէս մատուցանել պատարագ,
Սարկաւագաց սըրբութեամբ լինել պաշտաւնեայ,
Վարդապետացն զտընտեսականն տնաւրինել կատարմամբ,
Ընթերցողացն իմաստ մըտաւութիւն,
Սաղմոսողաց հոգւով մըխիթարութիւն,
Իշխանաց իրաւունըս դատողութեան,
Զաւրականաց ի պատերազմի զաւրութիւն,
Միայնացելոցն ի մարտի արութիւն,
Ծըգնաւորացն ի հանդիսի քաջութիւն
Եւ համաւրէն ժողովըրդեան Քում արանց եւ կանանց
Միանգամայն արգահատեա աստուածապէս,
Խընդրեմք:

Խորհըրդաբար աստանաւր ըզքեզ մեծացոյց Միածին Աստուածն առ ի քէն,
Զի կոյս դու եւ մայր եւ տաճար եւ առագաստ գոլով Տեառն,
Սուրբ Աստուածածին:
Երկըրպագեմք եւ մեք անսըկզբնական Որդւոյ քոյ մարդեղութեան,
Որում եղեր բնակարան ճըշմարտապէս մայր եւ կոյս:
Աղաչեա՛ զառ ի քէն մարմնացեալդ Աստուած վասըն մեր՝

---

76 F øá ÷Ë øáõÙ F ÷ñÏ»ó»ñ ÷Ë ·Ý»ó»ñ F øá ëñμá
77 F ³éÝ»É F Ññ³ åáõñ³Ý³ó
78 F ëñμáõÃ»³Ý øá ë»Õ³Ýá ÷Ë øá... ë»Õ³Ýáë
79 F ËáñÑáõñ¹Ý
80 F ËÝ[¹ñ»Ùù]
81 F ·ÃáõÃÇõÝ øá F ãÇù »õ... »ñÏÝ³õáñ
82 F ãÇù øáó
83 F ²é³çÝáñ¹³ó F ãÇù Ñá·õáó
84 F ãÇù Ù³ïáõó³Ý»É F å³ï³ñ³·ë
85 F ëñμáõÃ»³Ýó F å³ßï³õÝ»³ë
86 F ì³ñ¹³å»ï³ó F ½ïÝ³õñÇÝ³Ï³Ý³ó ÷Ë ½ïÁÝ-ï»ë³Ï³ÝÝ F Ï³ï³ñÙ³Ùμ ³õñÇÝ³Ï
87 F ãÇù ÇÙ³ëï
88 F ê³ÕÙáëáÕ³óÝ Ñá·áí ·áÑ³μ³ÝáõÃÇõÝ
89 F Æñ³õ³Ùù ¹³ï áÕáõÃÇõÝ
91 F ØÇ³Ý³ó»Éáó
92 F ×·Ý³õáñ³ó
93 F ºõ ÙÇ³Ý· ³Ù³Ý Ñ³õ³ï³ó»Éáóë Ñ³õïÇ ÷Ë ºõ... øáõÙ
94 F ãÇù ØÇ³Ý· ³Ù³Ý
95 F ²Õ³ã»Ùù ÷Ë ÊÁÝ¹ñ»Ùù
96 F ²ëïáõ³Í¹
97 F ãÇù »õ ï³×³ñ... ëáõñμ
98 F Ù»ù ÙÇ³μ³Ý F àñ¹á¹ ÷Ë àñ¹õá ùá
99 F ºÕ»³É ï³×³ñ ÷Ë àñáõÙ... μÝ³Ï³ñ³Ý
100 F ¼Ù³ñÙÝ³ó»³É¹ ²ëïáõ³Í ³Õ³ã»³º ÷Ë ²Õ³-ã»³º... ²ëïáõ³Í

Ձերկնայինըն շնորհելով մեզ խաղաղութիւն,
Յարտաքին պատերազմացըն յապահովութիւն
Եւ յաներեկլի մեծի աւուրըն ծագման մեղուցելոցըս թողութիւն:
Ահա յիշեսցես եւ ողորմեսցես:
Եւ եւս առաւել գյորդորումըն սիրոյ եւ գգործոց բարեաց
Հաստատեա՛ պարգեւելով ի սիրտըս մեր,
Խընդրեմք:
Զանձինըս մեր եւ զմիմեանց Տեառն Աստուծոյ:

ՓՈԽ

Բարեխաւսութեամբ ամէնաւրհնեալ Տիրուհւոյ
Եւ միշտ Կուսին Մարիամու Աստուածածնին,
Մաղթանաւք մեծի մարգարէին եւ Մըկըրտչին Յովհաննու,
Աղաւթիւք խաչակցին Քո չարչարանաց նախավըկային Ստեփանոսի,
Խընդրուածովք խոստովանողին ըզՔեզ Սըրբոյն Գրիգորի
Հաւատարիմ քահանայապետի, յորդեգրութիւն կենաց ըզմեզ կոչողի,
Հայցմամբ համաւրէն ըզՔեզ սիրողաց, վըկայից, առաքելոց եւ մարգարէից
Եւ այժմ ողորմեա՛:

101 F ÷Ë ïáÕÇ. ¼»ñÏÝ³ÛÇÝ¹ ßÝáñÑ»É Ù»½ ½Ë³Õ³Õáõ-ÃÇõÝ
102 F å³ï»ñ³½Ù³ó
103 F Ù»Õáõó»³É Í³é³ÛÇóë Ù»Õ³ó ÷Ë Ù»Õáõó»ÉáóÁë
109 F îÇñáõÑáÛ
110 F ²ëïáõ³Í³ÍÝÇ
111 F Ù³ñ·³ñ¿Ç F Î³ñ³å»ïÇÝ ÷Ë »õ ØÁÏÁñïãÇÝ F Úáí³ÝÝáõ
112 F ²Õ³ã³Ý³õù Ë³ã³ÏÇó ÷Ë ²Õ³õÃÇõù Ë³ã³Ï-óÇÝ
113 F ãÇù êÁñµáÛÝ
114 F ºõ Ñ³õ³ï³ñÇÙ F ãÇù Ûáñ¹»·ñáõÃÇõÝ… ÏáãáÕÇ
115 F ãÇù íÁÏ³ÛÇó
116 F ÷Ë ïáÕÇ. àÕáñÙ»³ó Ù»½

ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻ ՋՐԱՒՐՀՆԵԱՑՆ ԱՌԱՒԱՒՏԻՆ ՏԱՂ

Աւետի՛ս, մեծ խորհըրդոյ
Խորհուրդ ծածկեալ մեզ յայտնեցաւ.
Աւետի՛ս, լոյս Հաւր ծագեալ
Ի ծոցածին յէութենէ,
Աւետի՛ս, յայտնեալ Աստուած
Ի հողեղէն գոյացութիւնս.
Աւետի՛ս, առաքեցաւ
Հրեշտակապետըն Գաբրիէլ,
Աւետի՛ս տայր սրբուհւոյն՝
Դըստեր Դաւթի մարգարէին,
Աւետի՛ս քեզ, Տիրամայր,
Բերկրեալ, ուրախ լե՛ր, Տէր ընդ քե՜զ:
Աւետի՛ս քեզ, Տիրամայր:

ՓՈԽ

Սրովբէանման, քրովբէաթոռ,
Հուպ երրակի լոյս գերազանց,
Լուսոյն արփի վեհինաճեմ,
Սեռիցն ընթաց բիւրուցն իջեալ
Շողշողենի, փողփողբենէջ,
Մանրահիւղի, գաղտնի շաւիղ
Անծանաւթի ճանապարհին:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 16³-18³
B-Ó»é. ÑÙ. 3503, Ã»ñÃ 15³-17³
C-Ó»é. ÑÙ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 316-318³
D-Ó»é. ÑÙ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 21³-23³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 8³-9µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 255³-257³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 21µ-22µ
N-Ó»é. ÑÙ. 5328, Ã»ñÃ 76³µ
O-Ó»é. ÑÙ. 3540, Ã»ñÃ 62³-63µ
T-Ó»é. ÑÙ. 4011, Ã»ñÃ 24³-25µ
Ü³ñ»Ï³óÇ - ¿ç 66

Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG î³Õ Û³õñÑÝ»É çñáÛÝ ³ëÇ (G ³ë³) C î³Õ ³é³çÇÝ ³õáõñÝ ³é³õ³õïáõÝ æñ[³õñÑÝ»³ó] D î»³éÝ Ü»ñëÇëÇ Ð³Ûáó Ï³ÃáõÕÇÏáëÇ ³ë³ó»³É æñ³õñÑÝ¿Çó ³õáõñÝ H î³Õ êñµáÛ Ú³ÛïÝáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ M ²ÛÉ ï³Õ ÍÝÝÝ¹»³Ý Ñ³Ù»Õ »õ ³Ýáõß ¿ N Æ ëñµáÛÝ ¶ñÇ·áñ¿ Ü³ñ»Ï³Û [¼ ³õáõñ] O ÜáñÇÝ Ûáñ¹áñ³Ï [º ³õáõñ] T î³ÕÝ ¿ [º ³õáõñ]

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A î³Õ çñ³õñÑÝ³óÝ ²é³õ³õïÇÝ î»³éÝ Ü»ñëÇëÇ Ï³ÃáõÕÇÏáëÇ ³ë³ó»³É ÌÝÝ¹»³ÝÝ î»³éÝ ³é³çÇ ³õáõñÝ ¿
´Ý³·Çñ
1 A ËáñÁñ¹áÛ
2 CO Í³Í»³É
4 ADH Û¿áõÃ»Ý¿Ý
9 ABG ëÁñµáõÑõáÛ CDMOT ëÁñµáõÑáÛÝ
10 B Ù³ñ·³ñ¿Ç NT Ã³·³õáñÇÝ ÷Ë Ù³ñ·³ñ¿ÇÝ
11 CDHMO Ø³ñÇ³Ù ÷Ë îÇñ³Ù³Ûñ
12 NOT ´»ñÏñ»³É¹
[illegible] 28
13 ANT ãÇùª ïáÕÁ
14 BCDNT ãÇù öáË A ²ÛÉ ³½· O ö[áË] C êñáµ» ³Ý-Ù³ÑÝ HO êñáíµ¿³ÝÁÙ³Ý CD ùñáµ¿³Ãáé
15 NOT »ññ³ÏÇÝ D ÉáÛ ÷Ë ÉáÛë
16 T ÈáÛëáÛÝ
17 CD ê»éÇóÁÝ A µÇõñáóÝ
18 CNOT ÷áÕ÷áÕ»Ý¿ç
19 NOT Ø³Ýñ³Ñ»Õ»Õ H Ù³Ýñ³Ñ»ÕÇ BNOT ß³õ»Õ
20 H ²ÝÍ³Ý³õÃÇÝ CM ×³Ý³å³ñÑÇ

Աւետի՜ս տանն Ադամայ,
Այսաւր լուծան անէծք մեղացն.
Աւետի՜ս նահապետացն,
Ահա տեսին՝ ում ցանկային.
Աւետի՜ս մարգարէիցն,
Այսաւր եղեւ լրումն աւրինացն.
Աւետի՜ս քեզ, Բեթղահէմ՝
Երկիր Յուդայ, տունդ Եփրաթայ[ա]:

Աւետի՜ս ծառոց ծաղկանց՝
Բողբոջախիտ, խիտասաղարթ,
Գոյն գեղեցիկ, պըտղինաւէտ,
Ակնահաճոյ, համ քաղցրունակ,
Հոտ բիւրազուարթ, փունջ խուռներամ,
Ծայրից վարդից փըթթինազարդ
Թերթ տարածեալ ոսկեճաճանչ,
Տերեւախիտ կանաչացեալ:

Աւետի՜ս երկըրպագէր
Մեծ Կարապետըն Յովաննէս.
Աւետի՜ս, բառնայր ի գիրկս
Եղիսաբեթ՝ մայրն Յովաննու[բ]:

Աւետի՜ս տայր Յովաննէս՝
Յորդ աղբերաց, հոյլ վըտակաց,
Ջուր մանուածոյ ծիծաղ ծաւալ,
Կարկաչահոս, ուղխինահոս,

21 N ï áÕÇó ³ é ³ çª
² õ» ï Ç¨ë ù»½, îÇñ ³ Ù ³ ñ,
Î áë Ø ³ ñÇ ³ Ù, ï ³ × ³ ñ ´ ³ ÝÇÝ
A ö[áË] D ï ³ Ý N ï áõñ ÷Ë ï ³ ÝÝ OT ï áõù ÷Ë ï ³ ÝÝ

22 D Ù»Õ ³ ó HM Ýáñ ³ ÷Ë Ù»Õ ³ óÝ

23 A Ý ³ Ë ³ å» ï ³ óÝ

24 O ó ³ ÝÏ ³ ó ³ Ý

27 CNT ´»¹Õ ³ Ñ¿Ù D ´»ÃÕ»¿Ù HM ´»¹Õ¿¿Ù

28 HN ºñÏÇñ¹ BC Úáõ¹ ³ D ï áõÝ CG º÷ñ ³ ¹ ³ M º÷ñ ³ ï ³ T 28-29-ñ¹ ï áÕ»ñÇ ÙÇç»õª
² õ» ï Ç¨ë Ñá í áõ ³ óÝ ³ Ý¹ÇÝ,
¼Ç ÍÝ ³ õ ÷ÁñÏÇã Æëñ ³ »ÉÇÝ

ա Միք. Ե 2

29 NT Í ³ ÕÏ ³ Ýó (N Í ³ ÕÏ ³ ó) »õ ³ Ù»Ý ³ Ý µáõëáó »ñÏñÇ

30 BDNT ãÇù öáË A ² É ³ ½· CO ö[áË] C ËÇ ï ³ é ë ³ Õ ³ ñÃ M µáÕµáç ³ ËÇÃ M ËÇÃ ³ ë ³ Õ ³ ñÃ T ËÇë ï ³ ë ³ Õ ³ ñÃ

31 D ö[áË] C å ï ÕÇÝ ³ õ» ï NOT åÁ ïÕáÝ ³ õ¿ ï

33 A ´áõñ ³ ½áõ ³ ñÃ C Ð ³ Ù µáõñ ³ ½áõ ³ ñ¹ N µáõñ ³ ½Á õ ³ ñ× T Ðá ï ë µáõñ ³ ½Áõ ³ ñ× D ÷áõÝ× C ËáõÝ»ñ ³ Ù

34 D í ³ ñÃÇó D ÷ÁÃÃÇÝ ³ ½áõ ³ ñ× M ÷ÁÃÃÇÝ ³ ½ ³ ñÃ

35 M Â»ñ¹ T Â»ñÃ ³ ï ³ ñ ³ Í

36 DHM î»ñ»õ ³ ËÇÃ BH Ï ³ Ý ³ ç ³ ó» ³ É

37 A ² É ³ ½· D ö[áË] O »ñÏÁñå ³ ·»ñ

38 C Î ³ ñ ³ å» ï Ý NO Úá í ³ Ý¿ë

39 N ·ÇñÏÝ T ³ õñÑÝ ³ µ ³ Ý¿ñ ÷Ë µ ³ éÝ ³ ñ Ç ·ÇñÏë

40 B ºÕÇë ³ µ» C Ù ³ ñ CNO Úá í ³ Ýáõ T 40-41-ñ¹ ï á Õ»ñÇ ÙÇç»õª
² õ» ï Ç¨ë ï ³ ñ êáõñµ Îáõ ëÇÝ
'ô ³ õñÑÝ¿ñ ½åÁ ï áõÕ áñá í ³ ÝÇÝ

41 D ÚáíÑ ³ ÝÝ¿ë NO Úá í ³ Ý¿ë NT 41-42-ñ¹ ï áÕ»ñÇ ÙÇç»õª êáõñµ (T Ø»Í) Î ³ ñ ³ å» ïÁÝ øñÇë ï áëÇ

42 BCDT ãÇù öáË A ² É ³ ½· NO ö[áË] T Üáñ¹ ³ Õµ»õ ñ ³ ó AC ³ ÕµÇõñ ³ ó O Ñá Éù

բ Ղուկ. Ա 40-41

43 D ö[áË] C Ù ³ Ýáõ ³ Íáõ NT Ù ³ Ýõ ³ Íá

44 ABCDGT ãÇù 44-45 MNO Î ³ ñÏ ³ ç ³ Ñáë H Ï ³ ñÏ ³ ç ³ Ñ ³ ë HMNO áõËÇÝ ³ Ñáë

Ծայթինասէր, մանուածաւալ,
Շըրջանապտոյտ մանր աւազին,
Հոլով խորոց մէտ մէտ զուգին,
Վա՛յր վէ՛ր անէջ, վե՛ր վա՛յր ի վե՛ր,
Փութան ի ջուրսն Յորդանանու:

Աւետի՛ս քեզ Յորդանան,
Քրիստոս ի քեզ գայ մըկըրտի[ա].
Աւետի՛ս քեզ, Կարապետ՝
Ձայն բարբառոյ յանապատէ[բ].
Աւետի՛ս ինձ՝ Յովհաննու,
Ձեռն իմ ըզՏէրըն իմ ձեռնադրէ.
Աւետի՛ս հրաւիրողիս,
Հարսըն մաքուր սուրբ փեսային.
Աւետեաց եմ կոչնատէր[գ],
Մի՛ հրաժարէք ի հարսանեացս:

Աւետի՛ս Յորդանանու՝
Լերինաթինդ, խոր վեհ ի վեր,
Ծըփին ի նոյն շտապ յորձանից,
Հրակոծ լերանց անձկին ի տապ,
Բոցն ի ծաւալ ծով խոր հերձաւ,
Ծապաղ ճեպով դարձ նոյն ի դարձ,
Խաղայր, փութայր ի տեսանել:

Աւետի՛ս տիեզերաց,
Այսաւր հընչեաց Հայր ի բարձանց.
Աւետի՛ս որդւոց մարդկան,
Այսաւր Որդին գայ մըկըրտիլ.

---

45 M Ù ³ Ýñ ³ Í ³ õ ³ É N Ù ³ Ýõ ³ Í ³ õ ³ É
46 C Þñç ³ Ý åÁ ï áÛ ï
47 T í¿ ï í¿ ï A ½áõ½ÇÝ T ½áõ·ÇóÝ
49 DH çáõñë
50 A ²ÛÉ ³ ½·
51 C ãÇù Ç C · ³ C ÙÏñ ï ÇÉ H ÙÁÏÁñ ï ÇÉ
ա Մատթ. Գ 13-17
52 N Úáí ³ Ý¿ë ÷Ë Î ³ ñ ³ å» ï
բ Մատթ. Գ 3
գ Ղուկ. ԺԳ 12
54 T 54-59-ñ¹ ï áÕ»ñÁª 67-Çó ³ é ³ ç B Úáí ³ ÝÝ¿ë A Úáí ³ ÝÝáõë CH Úáí ³ ÝÝáõ D ÚáíÑ ³ ÝÝáõë NO Úá-í ³ Ýáõ
55 O Ò»éë B Á½î¿ñ A Á½î¿ñÝ C ½î¾ñÝ NT Á½î¿ñÁë MNOT ãÇù ÇÙ CM Ó»éÝ ³ ¹ñ» ³ ó H Ó»éÝ ³ Û¹ñ» ³ ó NXT ÙÁÏÁñ ï ¿ ÷Ë Ó»éÝ ³ ¹ñ¿
56 HM Ññ ³ õÇñáÕÇÝ
57 NOT ¼Ñ ³ ñëÁÝ C Ð ³ ñëÝ
58 C ÇÙ ÷Ë »Ù H ÏáãÝ ³ ï ¿ñë
59 HNOT Ññ ³ Å ³ ñÇù C Ññ ³ Å¿ù BGMT Ñ ³ ñë ³ Ý» ³ ó
60 NT 60-61-ñ¹ ï áÕ»ñÇ ÙÇç»õª ²Ñ»ñÙáÝÇ »õ ê ³ ÝÇ-ñ ³ Û
61 BCT ãÇù öáË A ²ÛÉ ³ ½· DNO ö[áË] T ì»ñÇÝ ³ ÃÇÝ¹ HM í¿Ù ÷Ë í»ñ
62 ABDG Ì ³ ÷ÇÝ C ÌÁ÷ÇÝÇÝ NOT ÛáñÓ ³ Ý ³ ó
63 C ³ ÝÓÏÇõÝ HN ³ ÝÍÏÇÝ T ²ÝÍÏÇÝ Ç ï ³ å Ññ ³ ÏáÍ É»ñ ³ Ýó
64 CO ´áó NT ´áó ³ Í ³ õ ³ É NO Ëáñ Íáí
66 CHNOT ÷áõÃáí
67 A ²ÛÉ ³ ½· N ö[áË]
68 H Ó ³ ÛÝ ÷Ë Ð ³ Ûñ C ÷ ³ ñÓ ³ Ýó
69 CDNO áñ¹áó
70 C ÙÏñ ï ÇÉ

Աւետի՛ս հողեղինաց,
Տեսին զՀոգին աղաւնակերպ.
Աւետի՛ս յայտնեալ այսաւր
Խորհուրդ Սրբոյ Երրորդութեան.
Աւետի՛ս միշտ երգեսցուք,
Քրիստոս աւրհնեա՛լ է յաւիտեանս:

71 MT ÑáÕ»ÕÇÝ ³ óë
72 H î»ë ³ ù T ¼Ðá ·ÇÝ ï »ëÇÝ
74 CN êñµá A º ññáñ¹ áõÃ» ³ Ý CGHN º ññáñ¹ áõ-Ã» ³ ÝÝ
76 CH »ë ÷Ë ¿ O Ç ÷Ë ¿ BDGM ³ õÇ ï » ³ Ý NT 76-ñ¹ ï áÕÇó » ï áª
Ú ³ õÇ ï » ³ Ýë ³ õÇ ï »ÝÇó,
øñÇë ï áë ³ õñÑÝ» ³ É Ç Ñ ³ Ù ³ ÝÇó

ՏԱՂ ՆՄԻՆ ԱՒՈՒՐ ԵՐԵԿՈՅԻՆ
Ի ՆԵՐՍԻՍԷ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԷ ԱՍԱՑԵԱԼ

Այսաւր ի սկզբեան Բանն, որ ընդ Հաւր միշտ յէութեան,
Ծընանի մարմնով, անյեղապէս գոլով բնութեամբ:

Այսաւր ծոցածին լոյսն, որ յառաջ քան զյաւիտեանս,
Ծագեցաւ յերկրի ի կուսական յորովայնէ:

Այսաւր հինաւուրցն Աստուած էակն եղականաց,
Եղանի մանուկ ի զաւակէ Դաւթի ծընեալ:

Այսաւր յարմատոյն Յեսսեայ բըղխեալ մեզ գաւազան,
Ծաղկեցաւ ծաղիկ կենդանատու տիեզերաց:

Այսաւր զլոյս փառաց, որպէս զաւթոց արկող զինքեամբ,
Խանձարրաւք պատի եւ յանբանից մըսուր բազմի:

Այսաւր սրովբէիւք պարածածկեալ թեւաւք խորհուրդն
Յայտնեցաւ մարդկան ի սուրբ յայրին Բեթղահէմի:

Այսաւր ի հրանիւթ քառակերպեան նըստեալն յաթոռ,
Նըւաստացեալ բառնի ի գիրկս հողեղինի:

Այսաւր կերակրաւղըն համայնից կենդանութեանց,
Կերակրի կաթամբ ի կուսական բըղխեալ ըստեանցն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 18³µ
B-Ó»é. ÑÙ. 3503, Ã»ñÃ 17³-18³
C-Ó»é. ÑÙ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 318³µ
D-Ó»é. ÑÙ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 27µ-28³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 9µ-10µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 33µ-34µ
S-Ó»é. ÑÙ. 2541, Ã»ñÃ 204³-205³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 17

Êáñ³·Çñ

AD î»°ë í»ñ»õáõÙ [D ãÇù ³ë³ó»³É] B ÜÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÇÝ Å³Ùáõ [æñûñÑÝ»³ó] C ö[áË]. ÝÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÇÝ [² ³õáõñ] G ÜÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÇÝ S î³Õ ÌÝÁÝ¹»³ÝÝ î»³éÝ, »ñÏñáñ¹ ³õáõ[ñÝ] M î³Õ ·³ÝÓÇë ÍÝÁÝ¹»³Ý

Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A ´. ºñ»ÏáÇÝ Å³ÙáõÝ. àñ¹ÇùÝ àñá ïÙ³Ý Ó³ÝÝ ¿ ´Ý³·Çñ

1 C ëÏ½µ³Ý S ëÏÁ½µ³ÝÝ C ÙÇß ÷Ë ÙÇßï M ³é³ç ÷Ë ÁÝ¹ Ð³õñ M ¿áõÃ»³Ùµ
2 M ³Ý»Õ³å¿ë
3 B Éáë S ²ë³õñ Íáó³ÍÇÝ ÷Ë ïáÕÇ
5 M ÑÇÝ³õáõñó S ²ëïáõ³ÍÝ M »Ï»³É ÷Ë ¿³ÏÝ B »ÕÏ³Ý³ó DM »Õ³Ï³Ý³óë
7 CS Ú»ëë»³ C µÕË»³É M µÁË»³ó
[illegible] 1
9 DM Á½Éáë M ½³õ¹áó M ³ñÏ³Ý C ½ÇÝù»³Ùµ ³ñ-Ï³Í ÷Ë ³ñÏáÕ ½ÇÝù»³Ùµ
10 C Ùëáõñ M µ³½Ù»³É
[illegible] 7
11 CM ëñáµ»Çõù M ËáñÑáõñ¹
12 B ´»ÃÕ³Ñ»ÙÇ C ´»¹Õ³Ñ»ÙÇ D ´»ÃÕ»»ÙÇ S ´»¹Õ¿-Ñ»ÙÇ M ´»¹Õ¿»ÙÇ
13 C Ýëï»³ÉÝ M ÝÁëï»³É
14 M ¾Ýáõ³ëï³ó»³É S ·ÇñÏÁë
15 C Ï»ñ³Ïñ³õÕ M Ï»Ý¹³ÝáõÃ»³Ý
16 CM µÁË»³É BDGM Áëï»³Ýó

Այսաւր մոգքն աստեղըն յարեւելից եկեալք ի յայրն,
Երկիր պագեալ՝ ոսկի եւ զմուռ, խունկս ընծայեալ[ա]*:*

Այսաւր որ հովուէրըն գիսրայէլ հովիւըն քաջ,
Բացաւթեայ հովիւք երգեն Նըմա. Փա՛ռք ի բարձունս[բ]*:*

ՓՈԽ

Նոցին համաձայնեալ եւ մեք ցընծութեամբ
Երգեմք ընդ հովիւսն՝ ըզփառս ի բարձունս.
Րախճանամք երկրաւորքս ցընծութեամբ երկնայնոցն,
Սրովբէից անտեսն այսաւր տեսանի.
Ի բարձունս անհասն յերկրի երեւի,
Սոսկալին քրովբէից ի գիրկըս գըգուի.
Ի յայրն իջավանի, որ յաթոռ ընդ Հաւր,
Երկնից թագաւորն դընի ի մըսուր.
Եւ խանձարըրաւք պատի գլոյս փառաց զգեցեալն[գ]*,*
Րամից մարդկայնոց գայ ի փըրկութիւն:
Գովեմք նոր երգով զնորածին արքայն,
Սըմա միայնոյ տացուք այժմ ըզփառս:

17 BS Ùá·ù CMS ³ë ï»Õµ M »Ï»³É
18 C å³·ÇÝ M ºñÏÁñå³·ÇÝ M ½ÙáõéëS ½ÁÙáõé C ËáõÝ·ë D ËáõÝÏ M »õ ËáõÝÏë D ÁÝÍ³»³Éù
ա **Մատթ. Բ 11**
19 B Ñáí¿ñÁÝ C Ñáí»ñÝ M Ñáí¿ñ C ÑáíÇõÝ
20 CS ´³ó³õÃ»³ MS ÑáíÇõùÝ C ÜÙ³ S ÜÁÙ³ M ÜÁÙ³ »ñ·»Ùù M ½÷³éë
բ **Ղուկ. Բ 14**
գ **Ղուկ. Բ 7**
²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 18µ-19³
B-Ó»é. ÑÙ. 3503, Ã»ñÃ 18³µ
C-Ó»é. ÑÙ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 318µ
D-Ó»é. ÑÙ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 28³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 10³µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 19

Êáñ³·Çñ
ABG î»°ë í»ñ»õáõÙ CD ³ÝËáñ³·Çñ
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A î³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÇÝ Å³ÙáõÝ
Ì³ñ³Ï³ åª Ü»ñëÇëÇ » »ñ·ë
´Ý³·Çñ
1 C óÝÍáõÃ»³Ùµ
2 B µ³ñÓáõÝ
3 C ÍÝÁÝ¹»³Ùµ ÷Ë óÁÝÍáõÃ»³Ùµ C »ñÏÝ³ÝáÝ
4 C êñ³õµ»ÇóÝ
5 D »ñ»õ»³ÉÇ ÷Ë »ñ»õÇ
6 C ùñáµ»Çó C ·ÇñÏë
7 AB Çç³õ³ÝÇ C Çç»õ³ÝÇ
8 D ¾ñÏÝÇó C ¹ÝÇ C Ùëáõñ
10 C ÷ñÏáõÃÇõÝ
12 C êÙ³ D ³Å

ՓՈԽ

Նոյն Ինքն անդրանիկըն Հաւր յառաջ քան զարեւ,
Եղեւ անդրանիկ այսաւր կուսական ծնընդեամբըն:

Րոպէից քաւից ստեղծողն ի նոյն խոնարհեալ.
Սըրբել զԱդամայ զյանցանս ի գետն Յորդանան:

Եկեալ Հուրն Աստուած մարմնով մըկըրտիլ ի ջուր,
Սարսեալ Յովաննէս տեսլեամբըն, ոչ իշխէր մերձիլ[ա]*:*

Ի վերուստ իջեալ Հոգին նըման աղաւնոյ,
Երկնիցըն բացան դըրունք, Հայր յայտնեալ ցուցաւ.

Աղաղակելով գոչէր. «Դա՛ է Իմ Որդի
Յինէն առաքեալ յերկիր, Դըմա՛ լըւարուք»[բ]*:*

Սա տաւնից մեզ տաւն, եղբարք, ժողովոց ժողով,
Բոլորից Փըրկիչըն այսաւր Յիսուս կոչեցաւ:

Արդ, յաւարտ տաւնիս այս Տեառն անուանադրութեան
Նըւագ ցընծութեան երգեմք՝ ըզփառս ի բարձունս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 19 ³ µ
B-Ó»é. ÑÙ. 3503, Ã»ñÃ 47µ-48 ³
C-Ó»é. ÑÙ. 79, Ã»ñÃ 328µ-329 ³ (ö ³ ñÇ½)
D-Ó»é. ÑÙ. 80, Ã»ñÃ 48µ (ö ³ ñÇ½)
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 64
Êáñ ³ ·Çñ
ABC î»°ë í»ñ»õáõÙ D ³ ÝËáñ ³ ·Çñ [¸ ³ õáõñ]
Ì ³ ñ ³ Ï ³ å ª Ü»ñë»ëÇ » ³ ë µ ³ Ý
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ² ñ»õ ³ · ³ ÉÇ
´Ý ³ ·Çñ
1 C ³ Ý¹ñ ³ ÝÇÏÝ D ³ Ý ï ñ ³ ÝÇÏÁÝ C ½ ³ õ»õ ÷Ë ½ ³ ñ»õ
2 BC ÍÝÁÝ¹» ³ Ùµ
3 D ë ï »ÕÍ ³ õÕÝ
4 B êÁñµ» ³ É C êñµ»É B ½ ² ¹ ³ Ù ³ AD ³ Ýó ³ Ýë BC ·» ï
5 AD ¾Ï» ³ É C ÙÏñ ï ÇÉ B çáõñÝ
6 C ï »ëÉ» ³ Ùµ
ա Մտթ. Գ. 14
7 C ÝÙ ³ Ý A ³ Õ ³ õÝõá
8 C °ñÏÝÇóÝ C ¹ñáõÝù C ³ ïÝ» ³ É
10 C ¸ÁÙ ³ C Éáõ ³ ñá°õù
բ Մատթ. Գ. 17, Մարկ Ա. 11, Ղուկ. Գ. 22
11 B ÅáÕáíá ÷Ë ÅáÕáíáó
12 A öÁñÏãÇÝ C öñÏÇãÝ
13 B ³ õ ³ ñ ï B ³ Ýáõ ³ Ý ³ ¹ñáõÃÇõÝ
14 B ï áÕÇó » ï áª øñÇë ï áë ² ë ï áõ ³ Í, ø»½ ÷ ³ éù ³ ÅÙ »õ Ñ ³ Ý ³ å ³ ½, ³ Ù¿Ý C ï áÕÇ ÷áË ³ ñ¿Ýª Üáõ¿ñ Ñá·»õáñ ï ³ óáõù áõÃ ³ õñ» ³ ÉñÙ ³ Ýë. êñµ ³ ë ³ ó Ó ³ ÝÇõ »ñ·»É øñÇë ï áëÇ ÙÇß ï ÷ ³ éù ³ õÇ ï » ³ Ýë

ՏԱՂ ՍՐԲՈՅ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ*

Անճառ է խորհուրդ սրբոյ յայտնութեանս,
Անհաս խորհրդով ի վեր քան ըզհրաշս,
Անեղն ի յէից Էակն Աստըւած:

Բան որ ի Հաւրէ, մարմնով ի Կուսէ,
Բանիւ գոյացուց զաշխարհս ամենայն,
Բարձեալ Թագաւոր բազմի ի մըսուր:

Գեղեցիկ ծաղիկ յարմատոյն Յեսսեա˜,
Գերահրաշ գոչէր Գաբրիէլ Կուսին,
Գըգուեալ համբուրէր ի գիրկըս Կուսին:

Դարձեալ հաստատի լոյս աստուածութեան,
Դարձեալ լուծանի խաւարն առաջին,
Դարձեալ նորոգի Ադամ վերստին:

Երկինք նոր երկինք պայծառ զարդարին,
Երկիրս ընծայէ զընծայս խորհըրդոյ,
Երկինք պատմէին ըզփառս Աստուծոյ‡:

Զոսկի շափիղայն եւ զարաբացին,
Զմուռս եւ զտաշխն եւ զկասիայն,
Զկընդրուկն եւ զհալուէսն եւ ըզկինամոն:

Է զարմացումն է ի վէր քան ըզհրաշս,
Էակիցըն Հաւր, փառակից Որդւոյ,
Երեւեալ մարմնով ի տեսակս ազգաց:

Ընդ մեզ Աստըւած մարմնով շրջեցաւ,
Ընդ մեղաւորացս բնակիլ հաճեցաւ,
Ընդ Իւր միացոյց զհողեղէն բնութիւնս:

Թագաւոր անմահ Թանձրացեալ մարմնով,
Թափել յԻնքենէ զմեր նըւաստ բնութիւնս,
Թողեալ ի սրտէ զյանցանս Ադամայ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 268³-270µ

Êáñ³·Çñ

H î»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì³ûñ³Ï³åª²-Þ

˜ Եսայ ԺԱ 1

‡ Սաղմ. ԺԲ 2

Ժամանեալ եհաս հրզաւրն ի բարձանց,
Ժողովուրդս տացուք ի հեթանոսաց,
Ժառանգ առնելով Սուրբ Երրորդութեան:

Իսկապէս սա Աստուած եւ մարդ ճշմարիտ,
Ի յորովայնի եւ յարգանդի Կուսին,
Ինն ամսեա ծընեալ ընդ Հաւր յէութեան:

Լըցան ժամանակ մարգարէութեան,
Լըրումն առնելով տնաւրէնութեան,
Լըցաւ բարութեամբ անճառ խընդութեամբ:

Խընդայ Մարիամ աւրհնեալ ի կանայս,
Խընդայ Բեդղայհէմ եւ տունդ Եփրատայ[ա]*,*
Խընդայ մայրդ Եւայ պարծանաւք դըստեր:

Ծաղիկ ծիրանի եւ բազմագունակ,
Ծաղիկ անթառամ յարմատոյն Յեսսեա[բ]*,*
Ծագեաց մեզ այսաւր ի տանէ Դաւթի[գ]*:*

Կեանք եւ կեցուցիչ, արդարեւ Փըրկիչ,
Կամաւ Հաւր եկեալ փրկել զարարածս,
Կանգնեաց զմեզ յերկրի երկնից հաւասար:

Հայրըն կամեցաւ՝ զՈրդին առաքեաց:
Հոգին հովանի եղեւ ի բարձանց,
Հանգեաւ ի վերա[յ] Սուրբ Աստուածածնին:

Ձայնիւք քաղցրութեամբ երգէին հրեշտակքն,
Ձայնիւ ցընծութեամբ պարէին հովիւքն,
Ձայն մեծ տային ըզփառ ի բարձունս[դ]*:*

Ղամբար լուսափայլ յերկնից վըկայեալ,
Ղեկին առաջնորդ պարսկական ազգին,
Ղաւղեալ դադարին այսաւր ի յայրին:

Ճշմարիտ յայտնեաց մոգուցն ըզտեղին,
Ճանաչել տեսին որպէս Թագաւոր,
Ճառագայթ փայլեալ ի սուրբ մանկանէն:

ա Միք. Ե 2
բ Եսայ. ԺԱ 1
գ Եսայ. ԺԱ 1
դ Ղուկ. Բ 14

Մատուցին զոսկին սուրբ Թագաւորին,
Մատուցին զկնդրուկն որպէս Աստուծոյ[ա],
Մատուցին ըզմուռս յաղագըս խաչին:

Յովսէփ հիացեալ ընդ յըղութիւն Կուսին,
Յանչափ տըրտմութեան լինէր հանապազ,
Յայնժամ հրեշտակին փարատեաց զերկեղն[բ]*:*

Շնորհիւ զարդարին ծընունդք Ադամայ,
Շարայարմար են, տան փառք ի բարձունս,
Շնորհեա՛ զթողութիւն մեզ մեղաւորացս:

ա Մտթ. Բ 11
բ Մատթ Ը 20

ՔԱՐՈԶ ՄԵԾԻ ԱՒՈՒՐ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ ԾԸՆԸՆԴԵԱՆ ԵՒ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՂԵՐՍ ՄԱՂԹԱՆԱՑ ԲԱՆԻ ԱՌ ՆՈՅՆ ԱՍՏՈՒԱԾՆ ԵՒ ՏԷՐՆ ՄԻՋՆՈՐԴՈՒԹԵԱՄԲ ՄԱՒՐՆ ԻՒՐՈՅ ԵՒ ԿՈՒՍԻՆ ԱՄԷՆԱՒՐՀՆԵԱԼ ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ ԱՆԱՐԺԱՆ ՆՈՑԻՆ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԷ ՍԵԲԱՍՏԱՑՒՈՅ ԱԹՈՌԱԿԱԼԷ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԻՒՍՈՒՍԱԿԱՆ ԿՈՂՄԱՆՑ*

Յանեղական լուսոյն նախնական, որ է պատճառ լուսոյ եղական,
Լոյս գոյացեալ վըճիտ մաքրական, անընդունակ մասին խաւարման,
Աստուածածին Կոյս անապական, ծագաւղ Բանին լուսոյն Հայրական,
Յանեղ լուսոյն լոյսն անեղական, ի քէն ծագեաց յոգիս բանական:
Ով անտանելւոյն տանաւղ կայարան, աթոռ էին Բանին Հանգստեան,
Յոյժ Հրաշալի եւ զարմանալի, քան ըզՀրեղէն
Քրոբէք Հուր քառադիմեան, ոչ կիզէին բոցոյն տոչորման
Եւ չեռուցիչ դասքըն Հրաբերան սուրբ ունելեաւք Հըպին ի դողման
Է սոսկալի խորՀուրդ Հիացման, յորմէ սոսկան եղեալք ամենայն
Դու դիւրակէզ մարմնով նիւթական, Հողազանգուած կերպիւ եւայեան,
Զանեղական Հուրն անշիջական, զոր ոչ տանին Հոյլքըն Հրակերպեան,
Տարար ի քոյդ արգանդ մաքրական, անկէզ մնալով, Կոյսդ անապական,
Բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնին, մայրըդ կենաց, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Մաքրել ի չար ախտիցըս կըրկին ըզմարդս ներքին, այլեւ զարտաքին, աղաչեմք:

Ով Հիասքանչ տունկ եւ զարմանալի, տնկեալ յադին նոր յեկեղեցի,
Ծառ բարեբուն անմաՀ պտղալի, պըտուղդ առիթ կենաց կըրկնակի,
Որ է մարմին Որդոյդ Միածնի, կենդանարար սուրբ Հաց կենդանի,
Մարմին եղեալ Բանըն Հայրենի, ի քէն ծնեալ մի Տէր, մի Որդի,
Ոչ ի յերկուս բնութիւնս բաժանի, այլ միացեալ մի անքակտելի:
Խառնում ընտիր եւ անշփոթելի, սերտ միութիւն անբաժանելի:
Ոչ ոմն մարդ յատուկ դաւանի եւ ոմն Աստուած երկըրպագելի:
Մի մարդացեալ Աստուած ճանաչի, Աստուած մարմնովն երկըրպագելի,
Է Հիացման բանըն սքանչելի, Աստուածծն անեղ նա մարդ եղանի,
Անուն եւ բնութիւն եւ կամքն եղեալ մին մի գործ, մի կիրք Իւր անտրոՀելի,
Ի քէն ծընեալ այսաւր երեւի, մի Տէր Քրիստոս Աստուած, մի Որդի,
Որով եւ քոյդ անուն բաղձալի, Աստուածածին միշտ կոյս քարոզի,

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 557³-562µ (Ó»é³·ñáõÙ ³Ûë ÙÇ³õáñÁ íÝ³ëáõ³Í ¿, ³ÝÁÝÃ»éÝ»ÉÇ »õ Ã»ñÃ ÁÝ-Ï³Í ÉÇÝ»Éáõ å³ï×³éáí å³Ï³ë³õáñ)

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 11³-20µ

Êáñ³·Çñ

D î»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì³Ûñ³Ï³å³ Úáí Ñ³ÝÇëÇ ¿ µ³Ýë

Բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնին, մայրդ կենաց, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Մաքրել ի չար ախտիցըս կըրկին ըզմարդս ներքին, այլեւ զարտաքին, աղաչեմք:

Վառեալ լուսով տապան Հոգեւոր, պատճառ կենաց կենդանեաց բոլոր,
Բնակեալն ի քեզ Աստուած Թագաւոր, Էմանուէլն արդար դատաւոր:
Նոյն ճըշմարիտ նոյն խորհըրդաւոր, Նա մեզ եղեալ չաբաթ չնորհաւոր
Մըկըրտութեան Ջուրբըն լուսաւոր, զհեղեղ մեղացն արար գը[լ]խակոր:
Աբրահամեան խորան մըտաւոր, լեալ աւթեւան երիցն ահաւոր,
Որպէս Սառայն ամուլ մարմնաւոր, լըւաւ ծնընդեան ձայն աւետաւոր,
Նոյնպէս եւ դու, Սուրբ Կոյս արփաւոր, ծնընդեան լըւար բան աւետաւոր,
Եւ զարարիչ Տէրն էից բոլոր կրեցեր ի քոյդ տաճար Հոգեւոր:
ԶԲանն որ ծընունդն է Հաւրն երկնաւոր, անճառ ծընունդ միայն միաւոր,
Որ նոյնն եղեւ մարմին նիւթաւոր, անչփոթ, անքակ եւ մի անձնաւոր,
Զոր դու ծընար Աստուած մարմնաւոր, Քրիստոս Աստուած փառաց Թագաւոր,
Որով եւ դու՝ մայրդ երանաւոր, Աստուածածին կոչիս փառաւոր,
Բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնին, մայրըդ կենաց, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Մաքրել ի չար ախտիցըս կըրկին զմարդս ներքին, այլեւ զարտաքին, աղաչեմք:

Հուրն երեւեալ ի Սինա լերինն, վառէր բոցով ի մոչէ վայրին[***]*,*
Բայց այրէր հուրն ըզմորենին եւ ոչ ծախէր զդիւրածախելին,
Զի Էնն Աստուած տեսակաւ բոցին, անկէզ պահէր զփայտն ի մէջ հրատին,
Ինք պատուիրէր իւրում ծառային, երթեալ Փըրկիչ Որդւոյ անդրանկին,
Էնն ի յԷէն ծընեալ Միածին, զէնըն յայտնէր Իւր հաւատարմին:
Կոչէր Աստուած զինքն Աբրահամին, Իսահակայ եւ Իսրայէլին:
Բոցովն ազդէր իւր պաչտաւնէին, զանճառ, զանհաս խորհուրդն ահագին:
Զիջումն առ քեզ անձամբըն Իւր Ինքնին, զհրոյն որ անեղ Բանն է հայրենին,
Է սքանչելի գործս աստուածային, ի քեզ ցուցեալ, կո՛յս արփիածին,
Զիա՞րդ տարար զհուր զանտանելին եւ ոչ կիզար մարմին հողածին,
Այլ մաքրեցար գեր քան զանմարմին, քառակերպեան աթոռ անեղին,
Լըցեալ լուսով անաւթ լուսածին, մայրըդ լուսոյ՝ Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնին, մայրըդ կենաց, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Մաքրել ի չար ախտիցըս կըրկին ըզմարդըս ներքին, այլեւ զարտաքին, աղաչեմք:

Անապական անփուտ տապանակ, կազմեալ յոսկւոյ զուտ մաքրատեսակ,
Արկեղ լուսոյն լուսոյն ընդունակ, միշտ խորան Սուրբ Աստուածաբնակ,
Կրելով ի քեզ կըրկին սուրբ տախտակ, զմիտն անձնաւոր զմարմինն անապակ,
Յոր միացեալ Բանն Էին անքակ, Հաւր Միածին Սուրբըն Որդի միակ,
Է սքանչելի զոր արար տախտակ, անչունչ, անբան, հինն այն տապանակ,
Յորդանանու կալով հակառակ, դարձոյց ի յակն ըզգետն համարձակ,

[***] Ելք Գ 2

Իսկ կենդանիդ դու սուրբ տապանակ, Աստուածորդւով քո անժամանակ,
Զերկնից բացեր ըզդուռն ամրափակ, մըկըրտութեան Ջուրբն արփատեսակ,
Եւ զադամեան որդւոցս անառակ, զըՆդ վայրահոսս ընթաց խոտորնակ,
Դարձեալ ածէր ի դրախտն անապակ, այլեւ յերկին սուրբ հրեշտակաբնակ,
Ո՛վ ոսկեղէն սափոր կենսունակ, լի երկնային հացիւն անապակ,
Որ է մարմինն Որդւոյդ քո միակ, զոր ետ կամաւ մեզ կենաց Թոշակ,
Բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնին, մայրըդ կենաց, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Մաքրի չար ախտիցըս կըրկին, զմարդըս Ներ[ք]ին, այլեւ զարտաքին, աղաչեմք:

Նոր այլ խորհուրդ քեւ խորհըրդաբար գործեալ յՈրդւոյդ քո աստուածաբար,
Որպէս կուսանն Յեսու զաւրավար զԵրեքովի կործանումն արար[ա],
Զնոյնն այն խորհուրդ յանկեալ ի կատար, Աստուածորդիդ փըրկիչ փըրկչաբար,
Կործանելով զբանտըն չար խաւար, զԱդամ որդւաքն իւր ազատարար,
Ով սքանչելի գեղմ անդ հրաշարար, որ զերկնային անձրեւն ընկալար,
Եւ ցաւղեցեր զնոյն խորհըրդաբար ի բանական հողս արդիւնարար,
Պարտէզ փակեալ դու մեզ յայտնեցար, կընքեալ աղբեւր Ջրոյն կենդանարար[բ],
Շուշանաբեր հովիտ բարերար եւ կընդըրկի բըլուր պըտղարար[գ],
Խորհըրդաւոր կընքեալ Սուրբ տաւմար ի ձեռն եղեալ դըպրի մի ճարտար,
Զոր եւ ոչ կարաց ընթեռնուլ արդար, քանզի Աստուած կընքեաց տիրաբար,
Անապական Սուրբ Կոյսդ յղացար, զԷմանուէլ Որդիդ քո ծընար,
Որ եւ կենաց մայրդ Աստուածամայր, Աստուածածին Սուրբ քարոզեցար,
Բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնին, մայրըդ կենաց, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Մաքրել ի չար ախտիցըս կըրկին, զմարդըս Ներքին, այլեւ զարտաքին, աղաչեմք:

***Ի**մանալի երկիր սքանչելի, որ լոյսն անեղ ի քեզ ագանի,*
Այլեւ երկիր պարարտ եւ բարի, ուստի կենաց հաց մեզ պարգեւի,
Արմատ Յեսսեան Սուրբ Կոյս սըխրալի, ուստի բըղխեաց գաւազան շնորհի[դ]:
Նոյն դու Թեթեւ եւ սուրբ ամպ լուսալի, ուր Տէր Աստուած Որդիդ Քո Նըստի,
Ո՛վ գերագոյն լեառըն պանծալի, յորմէ հատաւ զ[վ]էմն սքանչելի[ե],
Զոր ոչ եհատ ձեռըն ճարտարի, այլ ի խորհուրդ հրաշից երեւի,
Որոյ խորհուրդն ի քեզ ճըշմարտի, առանց սերման ծընեալ զքոյդ Որդի,
Որ խորտակեաց զինքնակալս երկրի եւ ինքն էից Տէր ամենայնի,
Ի քեզ հրաշից խորհուրդ տեսանի, արեւելեան դուռն սքանչելի,
Ախեալ փակեալ անմըտանելի, ուր ոչ եմուտ ոտն եղականի,
Բայց Տէր Աստուած սուրբն Իսրայէլի, ընդ որ եմուտ Բանըն հայրենի,
Եւ ել մարմնովն անբաժանելի եւ նոյն փակեալ դուռն անբանալի,
Բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնին, մայրըդ կենաց, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Մաքրել ի չար ախտիցըս կըրկին, ըզմարդըս Ներքին, այլեւ զարտաքին, աղաչեմք:

ա Յեսու. Զ 6
բ Երգ Դ 12
գ Երգ Դ 6
դ Եսայի ԺԱ 1
ե Դան Բ 34

Սուրբ աշտանակ դու խորհրդական, ոսկիաձոյլ կոյս անապական,
Բարձաւղ գընդոյն սուրբ աստուածական, եաւթնաբերան ճրագաւք ի վառման:
Առ որ կրկին ձիթենիքս կան, յաջ եւ յահեակ ջահիդ հրաշազան,
Եկեղեցւոյ սուրբ դասք զանազան, ածեալք հոգւովըն ճըշմարտութեան,
Քանզի յՈրդւոյդ Հոգւոյն էական, առատաձիր շնորհացն եաւթնարփեան,
Շնորհ եաւթնեկին մեզ պարգեւեցան ըստ իրաւանց Իւրն արդարութեան,
Այսաւր Որդիդ Միածին եւ Բան, Իւրովն անմեղ մարմնով մաքրական,
Մըկըրտեցաւ ի գետն Յորդանան, վըկայելով ձայնին Հայրական[***],
Քանզի ի հին մարմնոյն ադամեան բարձաւ շնորհաց Հոգին սըրբութեան,
Քո Միածին Որդիդ նոր Ադամ, յԻւրն ընկալաւ մարմին մաքրական,
Նոյնն ըստ մարմնոյն Իւր անմեղութեան, զընութիւնս եցոյց անմեղ բընական
Եւ ըստ արդարն Իւր դատողութեան խաչիւն ետ մեզ զհոգին իւրական:
Բարեխաւսեա՛ Քո Սուրբ Միածնին, մայրըդ կենաց, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Մաքրել ի չար ախտիցըս կըրկին, զմարդըս ներքին, այլեւ զարտաքին, աղաչեմք:

Ի վեց դարուն ի վեցն յապրիլին, յաւրն աւետեաց չորեքշաբաթին,
Դու յըղացար զՈրդիդ Միածին, ըստ աւետեաց հրեշտակապետին,
Ի նոյն ամին ի վեցն յունվարին, ի վեցերորդ աւուր յուրբաթին
Ծընար մարմնով զԲանն եղեալ մարմին, որով եղեն գոյք բոլորովին
Եւ ի լըրման երեսուն ամին, Յիսուսդ ի նոյն վեցըն յունվարին,
Յաւրն անդրանիկ միաշաբաթին, գայ մըկըրտի աջով Մըկըրտչին,
Զի մայրն Եւա յաւուր չորրորդին լըցեալ թունաւք մահաբեր աւձին,
Զթունսըն թափեաց ի մարդն առաջին, ի վեցն անկան նոքա երկոքին,
Զորոց կենացըն դեղ զըղձալին ինքեամբ կազմեաց Որդիդ Միածին,
Զթունահալած դեղն ի չորրորդին քեւ ետ նոցա եւ ծնընդոց նոցին
Եւ սուրբ ծնընդեամբն ի քէն յուրբաթին, տայ զկերպարանըն կըրկին նոցին,
Մըկըրտութեամբն յաւուր միակին, դարձեալ շնորհեաց զիւրական Հոգին,
Բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնիդ, մայրըդ կենաց, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Մաքրել ի չար ախտիցըս կըրկին, ըզմարդըս ներքին, այլեւ զարտաքին, աղաչեմք:

Է աստ եւ այլ խորհուրդ աւանդեալ զտաւնս այս կըրկին ի մի աւր տաւնեալ:
Աստուածեղբաւրն Յակովբայ կարգեալ եւ ի մեծէն Կիւրղէ հաստատեալ,
Յուղղափառաց ժողովսն ընկալեալ, յաստուածաբան սուրբ հարց քարոզեալ,
Քանզի կըրկին ծընունդք դըրուատեալ, Եմանուէլն ի սոյն աւր ծընեալ,
Կըրկինն ազատ անախտ հռչակեալ, սուրբ եւ վըճիտ լուսով փայլեցեալ,
Ի լոյս որդւոյդ լոյս ճառագայթեալ, զախտի ծընունդս անախտացուցեալ,
Արդ, զի կըրկին ծընունդ մեր ծընեալ, մինն աղախին դիմաւք կերպացեալ,
Գիշերային ախտիւ գոյացեալ, ցաւաւք երկանց լինի պաշարեալ:
Երկրորդն ազատ եւ լուսափայլեալ, անախտաբար ի մեզ ներգործեալ,
Որով կըրկին լինիմք մեք ծնեալ, ի շնորհաբաշխ Հոգւոյն էացեալ,
Իսկ քո Որդւոյդ ծընունդքն է աւրհնեալ, կըրկինըն սուրբ եւ բարեբանեալ,
Ի հարց սըրբոց աստուածաբանեալ, կըրկին ի մի աւր եղեւ տաւնեալ,

[***] Մտթ. Գ. 13-17

Բարեխաւսեա՛ քո սուրբ Միածնիդ, մայրըդ կենաց, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Մաքրել ի չար ախտիցըս կըրկին, զմարդըս ներքին, այլեւ արտաքին, աղաչեմք:

***Բ**ուրուառ ոսկի, Կոյս անապական, լի կայծակամբ հրոյն անեղական,*
Յաջ ճըշմարիտ քահանայական, մարդացելոյ Բանիդ հայրական,
Որով եմուտ ի մաքուր խորան, սուրբ եւ անբիծ արեամբն իւրական,
Հաւրն երեսաց եղեալ յանդիման, քաւեաց ըզմեղս որդւոց ադամեան,
Որոյ անուանըն խորհըրդական, ծուխըր կըրկնեն էակք ամենայն:
Եւ մեք փոքրիկ հաւտըս բանական[ա], ծուխր կըրկնեմք փըրկչականն անուան,
Ի քէն հայցեմք, մայր կենդանութեան, հայցեա՛ յերից անձանցն էական,
Պահել սիրով միաբանական, զեկեղեցի սուրբ յանդորրութեան,
Հերքել ի մէնջ զմարտըն հոգեկան, եւ զմեքենայս չարեաց մարմնական,
Այրել զարմատն հերձուածողական, զմարդապաշտից կարծիքն ուրուական
Եւ զմեզ գործովք առաքինութեան, սուրբ հաւատով ուղղափառութեան,
Յարել անշարժ վէմըն գլուխ անգեան անդըրդուելի պահել յաւիտեան,
Հայցմամբ սըրբոյ մաւր Քոյ եւ Կուսին, Աստուած եւ Տէր Յիսուսին Միածին,
Զերկըրպագուաց Քոց յիշեա՛ զհոգիսն, որք հաւատով առ Քեզ դիմեցին,
աղաչեմք:

***Ա**ստուածակոխ շափիղա յերկին, ամէնաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածին,*
Հայցեա՛ յՈրդւոյդ քո Սուրբ Միածնիդ, միաբանել զհաւատ զուղղակին, աղաչեմք:

Նըմա զանձինս մեր եւ զըոլորին, զայնց որ ի մի փարախ ժողովին,
Սուրբ հաւատով միմեանց յարակցին, պաղատանաւք առնեմք ի յանձին,
աղաչեմք:

Սուրբ սիւն լուսոյ, սուրբ ամպ հովանի, մայր Աստուծոյ, միշտ կոյս Տիրուհի,
Հայցեա՛յ Որդւոյդ քո Սուրբ Միածնի, ի քէն ծագեալ լուսոյդ անեղի,
Այն մոր ծնընդեամբք իւր սուրբ կըրկնակի, այսաւր եբաց զերկինըն նախկի,
Մեզ ճանապարհ արար սքանչելի, մըտից երկնից վայրին լուսալի,
Այլեւ հայցմամբ մեծին Մըկըրտչի, ձայն բարբառոյն ի յանապատի[բ],
Եւ աղաւթիւք զերկինս բացողի, Ստեփանոսի Նախավըկայի,
Խընդրուածովք դասուն երջանկի, առաքելոցն համաւրէն գընդի,
Պաղատանաւք Սըրբոյն Գրիգորի, հանուրց հայոց Սուրբ Լուսաւորչի
Եւ բոլորից սըրբոց համայնի, աղաւթանուէր հայցմամբ խընկելի,
Զի քեւ Որդիդ քո Սուրբ եւ բարի, որ Նոր Յիսուս Փըրկիչ քարոզի,
Տարցէ ըզմեզ յերկիր սքանչելի, յԻւր հայրենի տունն իմանալի,
Որ աւետեաց երկիր ճանաչի, ճըշմարտապէս անյերկուանալի,
Կըրկին հայցմամբ Սուրբ Աստուածածնին եւ բոլորից սըրբոց հանդիսին
Աստուած եւ Տէր Քրիստոս Միածին, մեզ ողորմեա՛ց այժմ եւ յապառնին,
աղաչեմք:

ա Ղուկ. ԺԲ 32
բ Մտթ. Գ 3

ԳԱՆՁ ՍՐԲՈՅ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ*

Արեւելեան դուռն երկնաբերձ աշտարակ,
Եւթնաջահեան լուսոյ Սուրբ Հոգոյն աւթեւան,
Ընդունարան ընտրեալ խորանին Երրորդութեան,
Ձոր աւրհնեն զաւրք բիւրաւոր զաւրացն
Ձայնակից գոլով երջանիկ բացաւթեայ հովւացն,
Աղաչեմք:

***Բ**արձր քան զերկինս, լուսատեսիլ եւ քան զաստեղս լուսատու տարերց,*
Դու իմանալի տախտակ անխորտակելի, գրեալ մատամբն Աստուծոյ,
Ընթերցողացս ի գիրկ կենդանի,
Որոյ խոստացար Յովսեփայ մտանել աշխարհագիրն աւրհնութեան[ա],
Սպասէր որպէս Արարչի մինչեւ յաւր երեւելոյ գալըստեանն Իւրոյ,
Ձոր աւրհնեն զաւրք բիւրաւոր զաւրացն
Ձայնակից գոլով երջանիկ բացաւթեայ հովւացն[բ],
Աղաչեմք:

***Գ**երագոյն գոչումն ահեղ զաբրիէլեան գոչէր զաւետիս,*
Ողջո՛յն ընդ քեզ, Սո՛ւրբ Աստուածածին Մարիամ[գ],
Ողջո՛յն ընդ քեզ, դո՛ւռն արեւելեան,
Ողջո՛յն ընդ քեզ, ծաղի՛կ անթառամելի,
Ողջո՛յն ընդ քեզ, գաւազա՛ն ծաղկեալ յարմատոյն Յեսեա[դ]:
Ողջո՛յն ընդ քեզ, բուրվա՛ռ խընկալի,
Ողջո՛յն ընդ քեզ, սափո՛ր ոսկի լի մանանայիւ[ե],
Ողջո՛յն ընդ քեզ, բլո՛ւր կընդըրկի եւ տաղաւա՛ր սրբութեան:

***Դ**արձեալ լուծանի խաւարն առաջին,*
Դարձեալ եղեմ նորատունկ զարդարի

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335, Ã»ñÃ 37³-39³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 42µ-44³
Ì³Ûñ³Ï³åª ²-¾
Êáñ³·Çñ
H î»°ë í»ñ»õáõÙ M ¶³ÝÓ »õÃÝ»ñáñ¹ ³õáõñ ÍÝÁÝ¹»³Ý
´Ý³·Çñ
2 M ãÇù Éáõëáõ M ³õÃ³ñ³Ý ÷Ë ³õÃ»õ³Ý
3 M ÷Ë 3-5 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
ÀÝ¹ñ»³É Ëáñ³Ý °ññáñ¹áõÃ»³Ý »õ ï³Õ³õ³ñ
êáõñµ Ðá·õáõÝ,
¸áõ ³ëïáõ³Í³ÛÇÝ ÷³ÛÉ³ÏÝ³ ï»ëÇÉ ×³é³·³ÛÃ,
¼áñ ³õñÑÝ»Ý ³Ý¹³¹³ñ ë»ñáíµ¿ÇóÁÝ ¹³ëùÝ
À½ÍÝáõÝ¹ øá, ëáõñµ Ã³·³õáñ ³ÝÙ³Ñ,
²Õ³ã»Ùù
7 M ãÇù »õ M ï³ñ»ñó ³ßË³ñÑÇ
8 M ãÇù ³ÝËáñï³Ï»ÉÇ
9 M ÷Ë ïáÕÇ °õ ÁÝÃ»ñóáÕ³ó ½ù»½ ·Çñ Ï»Ý¹³Ýáõ-Ã»³Ý
10 M Ë³õë»ó³ñ ÷Ë Ëáëï³ó³ñ
ա Ղուկ. Բ 1-5
11 M ù»½ áñå¿ë M »ñ»õ»É ÍÝÁÝ¹»³Ý ÷Ë »ñ»õ»Éáí… Æõñáí
բ Ղուկ. Բ 11-14
15 M ·áã¿ñ ³Ñ»Õ Ï»Ý¹³ÝÇÝ ÷Ë ·ááõÙÝ ³Ñ»Õ M ¶³µñÇ»É»³Ý
16 M ë³÷áñ áëÏÇ ÉÇ Ù³Ý³Ý³ÛÇõ »õ ÑáíÇï ßáõß³ÝÇ ÷Ë êáõñµ… Ø³ñÇ³Ù
գ Ղուկ. Ա 28
դ Եսայի ԺԱ 1
ե Եբր. Թ 4
17 M ãÇù 17-21 ïáÕ»ñÁ
24 M ¹ÁÅáËù ³õ»ñÇ »õ ·»ñ»³ÉùÁÝ ÷ÁñÏÇÝ, ¹³ñÓ»³É »¹»Ù ÷Ë »¹»Ù Ýáñ³ïáõÝÏ M áõÝÇ ß³ñáõÝ³Ïáõ-ÃÇõÝ. ¸³ñÓ»³É Ç ·ÇñÏÁë ùáÛ³ÛïÝ »Õ»ñ »õ Ç ²ë-ïáõ³Í »õ Ù³ñ¹

Եւ Ադամ յառաջին փառսն հրաւիրի,
Զոր աւրհնեն զաւրք բիւրաւոր զաւրացն,
Ձայնակից գոլով երջանիկ բացաւթեայ հովւացն
Աղաչեմք:

Էհակիցն Հաւր յերկրի երեւեալ Աստուած եւ մարդ կատարեալ,
Քանզի Որդին Քո Միածին պատեցաւ ի խանձարուրս եւ եդաւ ի մսուր յանբանից,
Եւ ի մոգուցն երկրպագեալ եւ հովիւքն աւրհնէին ըզծնունդ Քո Սուրբ,
Զոր աւրհնեն զաւրք բիւրաւոր զաւրացն
Ձայնակից գոլով երջանիկ բացաւթեայ հովւացն,
Աղաչեմք:

***Զ**արհուրեալ դողան իմանալի զաւրութիւնք, նայիլ ոչ իշխէին ի փառըս քո,*
Այլ դու համարձակապէս ըզՆա ի գիրկըս քո ընկալար, որպէս տղայ կաթնասուն,
Զոր աւրհնեն անդադար:

Ե[Է]րջանիկ ճառագայթ բոցատեսիլ սերոբէ,
Քերոբէական աթոռ անխախտելի, տնաւրինեալ ի քեզ Սուրբ Աստուածածին:
Դու իմանալի գեղմն, զոր ետես Գեդէոն եւ յայրին պատմէր զսքանչելիս,*
Զոր աւրհնեն զաւրք բիւրաւոր զաւրացն
Ձայնակից գոլով երջանիկ բացաւթեայ հովւացն,
Աղաչեմք:

Բարեխաւսութեամբ սըրբոյ եւ փառաւորեալ Տիրուհւոյ
Եւ միշտ Կուսին Մարիամու Աստուածածնին,
Աղաչանաւք սուրբ եւ յառաջընթաց Կարապետին եւ Մըկրտչին Յովաննու,
Նահատակութեամբ ծառային Քում Սրբոյն Ստեփաննոսի
Յառաջ սարկաւագի եւ Նախավըկայի,
Խընդըրուածովք եւ աղաւթիւք Սրբոյն Գրիգորի Հայաստանեացս Լուսաւորչի,

---

29 M 39-44 »õ 28-33 ï áÕ»ñÇ ï »Õ»ñÁ ÷áË ³ Í M ¾ ³ - ÏÇó
30 M ÷Ë 29-30-Ç áõÝÇ.
Ê ³ ÝÓ ³ ññ ³ õù å ³ ï Ç ³ Ýµ ³ ÝÇó ÙÁëáõñ »¹» ³ É,
Ðá í áõ ³ óÝ ³ ï Ý» ³ É »ñ»õÇ Ç Ùá · áõóÝ »ñÏÁñ å ³ ·» ³ É,
å ³ ï áõ» ³ É
35 M ¹áÕ ³ ÇÝ M ½ ³ õñáõÃÇõÝùÝ M Ç ³ Ñ¿ ÷ ³ é ³ ó
ØÇ ³ ÍÝÇ àñ ¹ áÝ ² ë ï áõÍá, ù ³ Ý½Ç ù»ñá í µ¿ùÝ ÷ ³ - é ³ ó ³ Ý»ÕÇÝ áã ÇßË¿ÇÝ Ý ³ »É ÷Ë Ý ³ ÇÉ... ùá
36 M ãÇù Á½Ü ³ M ãÇù ï Õ ³ M áõÝÇ ß ³ ñ. ¹Ç ³ óáõó ³ - Ý»É Ù ³ ñÙÝ ³ ó»Éá ´ ³ ÝÇÝ ² ë ï áõÍá
39 M ÷Ë ï áÕÇ. ÐáÕ»Õ¿Ý ³ Ãáé, ù»ñá í µ¿ ³ Ï ³ Ý ³ Ý- Ë ³ Ë ï »ÉÇ ï ³ × ³ ñ
40 M ÐáÕ»Õ¿Ý »õ ³ ÝÇÙ ³ Ý ³ ÉÇ ÷Ë ¸ áõ ÇÙ ³ Ý ³ ÉÇ M áñ »õ ÷Ë »õ ³ ñÇÝ
* Դատ. Զ 38
44 M ÷Ë 44-62 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
ÀÝ¹ Ð ³ õñ ÷ ³ é ³ ÏÇó àñ¹ÇÝ, ËáÝ ³ ñÑ» ³ É Ç Ñ ³ ñ ³ Ï ³ Ý Íáóá,
Ø ³ ñ¹ »Õ» ³ É Ù ³ ñÙÝ ³ ó ³ õ Ç êÁñµá Îáõë¿Ý Ø ³ ñÇ ³ Ùáõ,
îÕ ³ ù ³ é ³ ëÝ ³ õñ» ³ µ ³ éÝÇ Ç ·ÇñÏÁë Í»ñáõÝáÝ êÇÙ¿áÝÇ,

Պաղատանաւք Թագաւորաց եւ բարեպաշտ իշխանաց ահա յիշեսցէ
Եւ եւս առաւել Զանձինս:
Գովեալ անարատ մայր Տեառն եւ Կոյս Մարիամ սըրբուհի,
Շնորհ աշխարհի, պարկեշտասնունդ,
Ի բարձրելոյն Հաւրէն զաւրացեալ եւ հովանաւորեալ,
Ի Սուրբ Հոգոյն զարդարեալ եւ մաքրագործեալ,
Որդի ծնընդեան եւ տրտընջուԹեան,
Տունկ կենաց եւ պտուղ ողջացուցիչ,
Խոստովանիմք Աստուածածին կենդանի Բանին Աստուծոյ
Եւ հայցեմք բարեխաւսեա՛ անդադար
Առ Որդիդ քո եւ Աստուածըն մեր
Եւ եւս. առաւել
Զյորդորումն սիրոյ եւ զգործս բարեաց
Պարգեւել մեզ, խնդրեմք:

---

²Ñ³ [illegible]Çß.
ºõ »õë ³é³õ»É.
¼³ÝÓÇÝÁë Ù»ñ.

Â³·³õáñÇÝ »ñÏÝÇ »õ »ñÏñÇ ÷³éù Ç µ³ñÓáõÝë
³é³ù»ëóáõù »õ »ñÏÁñå³·»ëóáõù,
¼Ç ï³ó¿ Ù»½ ½÷³éë ³é³çÇÝë:
ºÏ»Õ»óá[illegible] Ñ³ëï³ ïáõÃÇõÝ, ù³Ñ³Ý³[illegible]Çó
áõÕÕ³÷³éáõÃÇõÝ,
ê³ñÏ³õ³·³ó åÁë³Ï í³[illegible]»ÉçáõÃ»³Ý,
Ñ³[illegible]ñ³å»ï³ó Ù»ñáó ÇÙ³ëïáõÃÇõÝ,
Â³·³õáñ³ó Ù»ñáó [illegible]³ÕÃáõÃÇõÝ, ½³õñ³ó Ýáó³
½³õñáõÃÇõÝ,
²õ¹áó »õ ³Ùåáó ½ù³ÕóñáõÃÇõÝ, ³Ý¹»³ó »õ
½×³Ý³å³ñÑáñ¹³ó áõÕÕ³õáñáõÃÇõÝ
ºõ Ù»Õ³õáñ³óë Ù»Õ³ó ÃáÕáõÃÇõÝ,
àÕáñÙ»³ó.:

ԳԱՆՁ ՍՐԲՈՅ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆՆ*

***Յ**աւերժական ձայնիւ յոգնագին գոչմամբ*
Գեղապարեալ պատուեմք զսոսկալի եւ զսարսափելի գալուստն
Ի քում յորովայնիդ, Սո՛ւրբ Աստուածածին Մարիամ:
Ճառեմք զանճառելի ըզծնունդն, քանզի որ Էնն ի ծոց Հայրենի
Ծնունդ եւ հայրածին մանուկ, Որդի անդրանիկ եւ անժամանակ տղայ,
Յառաջ քան զյաւիտեանս Աստուած հաճեցաւ մարմնանալ
Ի քում յորովայնիդ, Սո՛ւրբ Աստուածածին Մարիամ:
Ճառեմք զանճառելի ծընունդն անարատ, քանզի որ Էն
Ի ծոց Հաւր հայրենի ծնունդն եղեւ մայրածին մանուկ որդի անդրանիկ:
Յառաջ քան զյաւիտեանս Աստուած հաճեցաւ մարմնանալ
Յորովայնի քում, Սո՛ւրբ Աստուածածին, անապական տիրուհի:
Այսաւր երեւեցաւ մեզ աւրհնեալ Աստուած յաւիտեան,
Նըմա անդադար բարեխաւսեա՛ վասն անձանց մերոց:

***Ա**նպատմին կառք, անդըրդուելի աշտարակ, անպարտելի պարիսպ,*
Աղբիւր լուսոյ, ականակիտ վըտակ, գետ յորդահոս, գետ յորդավըտակ,
Քանզի հինաւուրցն Աստուած ի հայրաշարժ յաղբերէն անհատաբար բըխեալ,
Առուակարկաջ եւ անձրեւաձեւ ցողանայր ի քում յորովայնի, Սո՛ւրբ
Աստուածածին Մարիամ:
Այսաւր մեզ երեւեցար, աւրհնեալ Աստուած յաւիտեան,
Նըմա անդադար բարեխաւսեա՛ վասն անձանց մերոց, աղաչեմք:

***Կ**ենդանաստեղծին մայր, կենարարին կաճառ, կուսածին առագաստ,*
Կանգնումն Ադամայ, եւ կեանք Եւայի:
Պերճութիւն պըտղոյն եւ մերժիչ խաւարի,
Մեղաց լուծիչ եւ մարդկան քաւարան, Սո՛ւրբ Աստուածածին Մարիամ,
Որ այսաւր ի քէն մարմնացաւ, մեզ Աստուած երեւեցաւ,
Ըզ Նա յանդադար աղաչեա՛, վասն անձանց մերոց:

***Ո**սկէտուփ տումարդ դիւրայարմար ծաղիկ անթառամելի,*

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 25³-28µ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 33µ-35µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335, Ã»ñÃ 34³-35µ
Êáñ³·Çñ
D ø³ñá½ »ñ»ÏáÛÇÝ çñ³õñÑÝ»³óÝ ³ë³ó»³É Ú³-Ïáíµáë Ç Ñ³Ûáó Ï³ÃáõÕÇÏáëÇ F ø³ñá½ ÙÏÁñ ïáõ-Ã»³Ý î»³éÝ H î»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³Ûñ³Ï³ å ª Ú³Ïáµáë
´Ý³·Çñ
1 FÛá·Ý³ÏÇ
3 DÛáñáí³ÛÝÇ D ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É ÷Ë êáõñµ
8 FH 8-13-Ç ÷áË³ñ»Ý áõÝÇ. àñ ³Ûë³õñ Ç ù¿Ý Ù³ñÙÝ³ó³õ, Ù»½ ²ëïáõ³Í »ñ»õ»ó³õ,
À½Ü³ Û³Ý¹³¹³ñ ³Õ³ã»³° (F ³Õ³ã»³° ³Ý¹³¹³ñ) í³ëÝ ³ÝÓ³Ýó Ù»ñáó, ³Õ³ã»Ùù
15 D ³Õµ»õñ D ÑáëÙ³Ùµ ÷Ë íÁï³Ï D »õÛáñ¹³íÁ-ï³Ï ÷Ë ·»ï Ûáñ¹³íÁï³Ï F ãÇù ·»ï… Ûáñ¹³íÁ-ï³Ï
16 DF ÑáõñÝ ²ëïáõ³Í ÑÇÝ³õáõñóÝ ÷Ë ÑÇÝ³õáõñóÝ ²ëïáõ³Í F ³ÕµÇõñ¿Ý FH ãÇù ³ÝÑ³ï³µ³ñ µÁ-Ë»³É
17 DF ²éáõ³Ï³ñÏ³ãë (F ²éáõ³Ï³ñÏ³çë) ³éÝ»Éáí FH Ûáñáí³ÛÝÇ¹ F ãÇù êáõñµ
20 F ãÇù Ïáõë³ÍÇÝ ³é³·³ëï H ÷Ë 20-Ç áõÝÇ. àñ ³Û-ë³õñ Ï»Ý¹³Ý³ë»ï»ÕÍÇÝ Ù³Ûñ, Ï»Ý³ñ³ñÇÝ Ï³-×³é, Ïáõë³ÍÇÝ ³é³·³ëï
26 F ïáõÙ³ñ F ãÇù Í³ÕÇÏ ³ÝÃ³é³Ù»ÉÇ

Ասրափայլ անձրեւ եւ լեառըն վիմածին[ա],
Գանձըք շաղաշարեալ, բուրվառ ոսկի, անուշահոտ խնկոցըն ծըխիչ:
Գըգուիչ անեղին եւ պարծանք կուսութեան, Սո՛ւրբ Աստուածածին Մարիամ,
Քանզի ի վերայ քո կայծակնատարած եւ շող աստուածութեան երեւէր:
Սիւն առ սիւն հատանէր եւ աստղանման երեւէր,
Որ այսաւր մեզ երեւեցաւ աւրհնեալ Աստուած յաւիտեան,
Նըմա անդադար բարեխաւսեա՛ վասն անձանց մերոց, աղաչեմք:

Բարեբանեալ, փառաւորեալ եւ աւրհնեալ անարատ եւ սըրբասնեալ Տիրուհի,
Բողբոջ գարնանային եւ ծառ մըշտընջենաճիղ,
Զի արքայն երկնից եւ հրեղինաց դասուցն ի յերկրի երեւեցաւ
Եւ ընդ մարդկան շըրջեցաւ,
Խայտա այսաւր ի ջուրսն Յորդանանու եւ ի Կարապետէն ձեռնադրի
Հայր ի վերուստ վկայէ. Դայ է Որդի Իմ սիրելի, ընդ որ հաճեցա[բ]*:*
Որ այսաւր մկրտեցաւ ի Յովանէ, մեզ երեւեցաւ աւրհնեալ Աստուած յաւիտեան,
Նըմա անդադար բարեխաւսեա՛ վասն անձանց մերոց,
Ուրախութեան լոյս եւ ծառ կենաց, տընկուած հայրենի,
Սնեալ ի յարարչագործն եդեմ:

Բարունակ բազմածաղիկ եւ թերթ վարդասնունդ,
Պարտէզ պանծալի եւ քաղցրահամ ողկոյզ, արեւելք արեգականն արդարութեան,
Մաքրափայլ տաճար էին եւ պարծանք կուսութեան ազգի մարդկան, Սո՛ւրբ Աստուածածին Մարիամ,
Որ այսաւր ի քէն մարմնացաւ աւրհնեալ Աստուած յաւիտեան,
Ահա յիշեսցես զհոգի հանգուցելոցն եւ եւս առաւել զյորդորումն
Զանձինս մեր եւ զմիմեանս,
Տեառն Աստուծոյ Ամենակալի յանձնարասցուք, խնդրեմք:

ա Դան Բ 34
28 F ãÇù ß³Õ³ß³ñ»³É F »õ µáõñí³é
30 F ßáõÕ F »ñ»õÇõñ
34 F ãÇù ´³ñ»µ³Ý»³É F ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ ÷Ë »õ ³õñÑ-Ý»³É… îÇñáõÑÇ
35 F Ùßï Ýç»Ý³õáñë ×ÇÕ ÷Ë Í³é ÙÁßïÁÝç»Ý³×ÇÕ
36 F ø³Ý½Ç ÑÇÝ³õáõñóÝ ²ëïáõ³Í ³Ûë³õñ ÷Ë ¼Ç…Ç
38 F ÜáÛÝ ÆÝùÝ Ë³Ûï ³Û
39 F ÇÙ àñ¹Ç
բ Մտթ Գ 17, Մրկ Ա 11, Ղուկ Գ 22
42 FH ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ. àõé ÉáõëáÛ »õ Í³é Ï»Ý³ó Ñ³Û-ñ»ÝÇ ïÝÏáõ³Í
43 H ãÇù Ç F ÷Ë ïáÕÇ. ëÝ»³É Û²ñ³ñã¿Ý êáõñµ ²ë-ïáõ³Í³ÍÇÝ
44 F í³ñ¹³ëáõÝ
45 F ø³Õóñ³Ñ³Ù áÕÏáÛ½, å³ÝÍ³ÉÇ å³ñï¿½ ÷Ë ä³ñï¿½… áÕÏáÛ½
46 F ãÇù Ø³ùñ³÷³ÛÉ… ¿ÇÝ F ãÇù ³½·Ç Ù³ñ¹Ï³Ý
47 F Ù»½ ²ëïáõ³Í »ñ»õ»ó³õ »õ ÁÝ¹ Ù³ñ¹Ï³Ý ßÁñ-ç»ó³õ ÷Ë ³õñÑÝ»³É… Û³õÇï»³Ý
47 H ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ.
àñ Ç ù¿Ý Ù³ñÙÝ³ó³õ, êá°õñµ ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ Ø³ñÇ³Ù.
ºõ ³ÛÅÙ ÛÇß»³° ½Ñá·Çë ÝÝç»ó»Éáó Ù»ñáó ³é³çÇ àñ¹áÛ ùá
ºõ »õë ³é. ¼³ÝÓÇÝë Ù.
48 F ÷Ë ïáÕÇ. À½Ý³ ³Ý¹³¹³ñ ³Õ³ã»³ í³ëÝ Ñ³Ý-·áõó»Éáó Ù»ñáó, ËÁÝ¹ñ»Ùù

Սոսկալի ծնընդեամբդ ի քէն ցընծան երկինք, եւ երկիրս ուրախանայ,
Ամպք ճառագայթին եւ արեգակն հրաշանայ,
Լուսինն պայծառացեալ նըկարակերտի եւ աստեղք արեգակնանան,
Հողեղէնքս հրեղինանամք ընդ Հաւր բանին Աստուծոյ,
Աղաչեա՛ վասն մեր զբազմեալն ի քերովբէսն եւ զծընեալն ի քէն զՄիածինն անդրանիկ,
Զի շնորհեսցէ մեզ ներումըն թողութեան մեղուցելոցս,
Միջնորդութեամբ մեծին ի ծնունդըս կանանց
Կարապետին եւ ձեռնադրողին այսաւր զՈրդին քո ի հոսանսն Յորդանանու,
Կըցորդութեամբ Ստեփաննոսի նախավըկային
Եւ մեծին Գրիգորի Հայաստանեաց Սուրբ Լուսաւորչին,
Եւ ամենայն ընտրելոց եւ մաքրագունից ազանց
Եւ միանձանց կատարելոց եւ այժմ ողորմեա՛:

51 F áõñ ³ Ë ³ Ý ³ Ý
53 F ãÇù å ³ Û Í ³ é ³ ó» ³ É
54 F º õ Ù»ù ÑáÕ»Õ¿ÝùÁë

55 F ÷ Ë ï áÕÇ »õ ß ³ ñáõÝ ³ Ï áõÃ» ³ Ý.
à ñ ³ Ûë ³ õñ Ç ù¿Ý
º õ ³ ÛÅÙ áÕáñÙ» ³ ó Ù»½.

ՔԱՐՈԶ ԱՍՏՈՒԱԾԱՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ
ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ*

Խնդայ խորանդ Աստուծոյ, մայր լուսոյ մարգարէութեան,
Բարձաւղ այսաւր ծընաւ Բանն ըստուգապէս
Եւ Հայր դաւանեաց ի բարձանց,
Ահա ընկալ.:

Այսաւր արկաւղ լուսոյդ հրեղինաց առեր մարմին ի հողեղինաց,
Նորաստեղծեալ կերպիւ քո փառաց, հրաշազարդեցեր զԿոյսըդ գերազանց,
Ի հողեղինաց եղեն մանկաբարձ, մայրըդ մաքուր յամենայն կանանց:
Այսաւր բազմիս յայր քարանձաւաց խանձարրապատին իւթականաց,
Բարեբանեալ ի բարձանց[ա]*,*
Ահա ընկալ.:

Տեսին սաբեանքն աստղ զարուսեկի եւ ցանկացան տեսլեանն արքայի[բ]*:*
Զի սաղմոսին բանըն կատարի, զոր բացատրեաց հնչեաց ի տաղի,
Եթէ գայցեն Թագաւորք յայտնի պատարագաւք երկրպագելի
Եւ յեսայի նոյնպէս ձայնակցի, զարթուցանէ զտուն եբրայեցի:
Ահա արդարեւ կոյսըն յղասցի եւ զԷմմանուէլն Աստուած ծընանի[□]*,*
Ծաղկի գաւազանն բղխմամբ նարդոսի եւ յայտնի ծաղիկն ի ծոց ծնողի[դ]*,*
Ահա ընկալ:

Ուստի Հերովդէս խաբեալ ի մոգուցն, հուր հարեալ տոչորմամբ սրտին,
Արիւնաներկ առնէր զԲեդղեհեմ, երկեղամիտ վասըն կուսածնին[ե]*,*
Թէ մի՛ արդեաւք դաւեալ նենգից իմ յաստղագուշակ յայտնեալ արքային,
Զոր ի յիրն ազդեալ Երեմիային, թէ ձայն գուժեսցի որ ի Հռաքելին[զ]*:*
Իսկ Տէրն եւ Մայր նորին Մարիամ մտեալ ի քաղաքն Հերմապաւլին[է]*,*
Զի կատարի առ Աստուած տեսողին, եթէ նըստեալ ի թեթեւ ամպին,
Մտանէ ի յԵգիպտոս[ը]*,*
Ահա ընկալ.:

Իւսեալ հաւատով հայր հանուրց ազանց, Ադամ նախաստեղծն գովեստ բաղձանաց,
Վասն արտասուելոյ քո ընդ մեղանաց, այժմ ուրախացի՛ր խնդութեամբ փառաց:
Կուսածին Աստուած, որ է լոյս փառաց, ընկալաւ մարմին ի հողեղինաց,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 13³ -16µ
Êáñ³ ·Çñ
H î»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³Ûñ ³ Ï ³ åª Ê ³[ã ³] ï áõñ

ա Ղուկ Բ 11-14
բ Մտթ Բ 1-7
գ Եսայ Է 14
դ Եսայ ԺԱ 1
ե Մտթ Բ 16-18
զ Երեմ ԼԱ 15
է Մտթ Բ 13-15
ը Եսայ ԺԹ 1

Տո՛ւր աւետիս Հոգոցդ բազմաց, որք ի բանդի կան արգելանաց,
Եթէ հանդերձեալ է Տէրըն բարձանց, բարձրանալ ի Խաչ ընդ մեր յանցանաց,
Ահա յիշեսցես
Եւ եւս զանձինս:

Ռոտմամբ եռակի սրտիւ տենչանաւք առ քեզ պաղատիմք, Մայրդ Աստուածածին,
Բաշ[խող] [պատռուած]... եւ [մայր]ըս բարեաց,
Յորդորապարգեւ Քո Սուրբ Միածնէն շնորհ ողորմութեան,
Որ արժանապէս պատուել պանծացար եւ մեծարեցար դժխոյ բարձրելոյն:
Երկնաչու սանդղաւք բարձրացոյ, զկաթուղիկէ առ Հրաշագեղմամբդ արտափայլեալ
Եւ զքանական պատարագս ընկա՛լ ընդ արաբացոց եւ ընդ սաբեանքն:
Փոխանակ ոսկոյն ըզհաւատս անբիծս եւ ընդ խնկոցն ըզվարս ուղղափառս,
Ընդ զըմռոյն ըզմեռեալ բնութիւնս ի յարութեանըն նորոգապէս:
Ընդ հովուաբեր գառանցըն զոհից, զհոգոյ եւ զմտաց խոստովանութիւն,
Ընդ հրեղէն զաւրացըն բազ[մաց]
...[պատռուած] Փառք ի բարձունս Աստուծոյ եւ այժմ ողորմեաց:

ԳԱՆՁ ՋՈՒՐ ԱՒՐՀՆԵԼՈՅ Ի ՅՈՀԱՆԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԷ*

Յամենայն ժամ աւրհնեմք զաւրհնեալ Փրրկիչդ Էմանուէլ, ծրնեալ ի Կուսէն
Եւ վերրստին ծնրնդեամբ մրկրրտեցար այսաւր ի Յորդանան ի Յովհաննէ,
Նորին բարեխաւսութեամբ ընկա՛լ զաղաչանս Քոց պաշտաւնէից,
Աղաչեմք:

Որ սրրբեցեր զՋուրսն, Փրկիչդ աշխարհի, տալով զկնիք նորոգման,
Որդոց Սիովնի տուր մաքրութիւն Սուրբ Եկեղեցոյ
Եւ ազատութիւն Քում ժողովրդեանս,
Աղաչեմք:

Հեղցես ի մեզ, Տէ՛ր, ըզհոգի շնորհաց, զոր ընկալար տնաւրէնութեամբ
ի Յորդանան,
Զհոգի իմաստութեամբ գիտութեան եւ զաւրութեան,
Զհոգի հանճարոյ խորհրդոյ եւ աստուածպաշտութեան,
Լըցո՛յ մեզ հոգով երկիւղիւ Աստուծոյ,
Աղաչեմք:

Անուն կոչեցար իւղ թափեալ եւ իւղով հոգոյն աւծեալ,
Կրնքեցար եւ հայրական ձայնիւ յերկնից սիրելի Որդի Հաւր վրկայեցար,
Շնորհեա՛յ որդէգրութեամբն ծրնելոցս ժամանել փառաց Որդոյդ Աստուծոյ,
Աղաչեմք:

Նորագործ տաճար մաքրեցեր ըզՅորդանան, քան զարփին բարձրագոյն,
Որով ցուցար Փրրկիչ աշխարհի եւ ամենայն երկնից վերագոյն,
Արա՛ զմեզ լինել տաճար Ամենասուրբ Երրորդութեանդ,
Աղաչեմք:

Ի իւթեղէն մարմնովդ առ ի մէնջ, ի Յովհաննէ [ե]ղեր ձեռնադրեալ
Եւ զձուլեալ մարմինդ ի հրոյ աստուածութեանդ Ջրով այսաւր մխեցեր,
Ամրացո՛ զմարմին Քո Սուրբ Եկեղեցւոյ ի դրանց դժոխոց լինել անուանելի,
Աղաչեմք:

Ի փորձութիւն ելեր յանապատ ընդդէմ փորձողին
Եւ մերով բնութեամբս յաղթեցեր հակառակողին յերիս տեսակըս մարտին,
Կարողացո՛յ զհոգի, ըզմիտս եւ զմարմին, լինել յաղթող ի փորձանըս չարին,
Աղաչեմք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ Êáñ ³ ·Çñª î»°ë í»ñ»õáõÙ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 19µ-21 ³ Ì ³Ûñ ³ Ï ³ å ª ÚáÑ ³ ÝÇÇëÇ »ñ ·

Սաւառնացեալ հրեշտակք անմարմին մատեան պաշտել ըզՔեզ ի յանապատին,
Որք են բանակք Աստուծոյդ եւ բանակեալ շուրջ երկիւղածովք պարէին,
Զնոսա տո՛ւր մեզ պահապան ի յելս եւ ի մուտս ընդդէմ բանակաց խաւարի,
Աղաչեմք:

Ի հաղբից Թշնամոյն պարըսպեալ ամրացո՛յ Սուրբ զԵկեղեցի՛
Եւ յանուն Քո ժողովելոցս շնորհեա՛ զքաւութիւն մեղաց, Միածի՛ն Որդի Աստուծոյ,

Եւ յիշեա՛
Եւ եւս առաւել:

Րամեա՛ զցրուեալս ի միաբանութիւն յուսոյ եւ սիրոյ,

Գոչմամբ Տիրուհոյ իսկապէս մաւր Քո եւ Կուսի Աստուածածնին
Եւ հուպ եղելոյ Քեզ հողանիւթ հրեշտակին,
Ի Յորդանան այսաւր ըզՔեզ ձեռնադրողին,
Կըրկին զերկինըս բացողին Սրբոյն Ստեփաննոսի Նախավըկային
Եւ ամենայն սըրբոց Քոց, Տէր, որք յաւիտենից Քեզ հաճոյացան,
Աղաչեմք:

ՓՈԽ*

Այսաւր ձայնն Հայրական յերկինից իջեալ հաճոյական,
Սիրեցելոյն Որդւոյն վըկայ,
*Ա՛յ յորդորէր, գետ յորդորէր, գետ Յորդանան**:*

Աւետաւոր ձայնիւն երգէր մեծ Կարապետն,
Այսաւր Սուրբ Հոգին աղաւնակերպ աննիւթեղէն հրեղէն լեզուաւքն,
Յայտնեալ ի Քեզ Սուրբ Յորդանան,
Ա՛յ յորդորէր, գետ յորդորէր, գետ Յորդանան:

Այսաւր կարապետըն Յովաննէս խայտայր, ցընծայր տեսանելով
Զաստուած Որդին իջմամբ ի ջուրս,
Ա՛յ յորդորէր, գետ յորդորէր, գետ Յորդանան:

Այսաւր եկն ի Յորդանան,
Այն որ ջախեաց գգլուխ վիշապին խարդախողին,
Ա՛յ յորդորէր, գետ յորդորէր, գետ Յորդանան:

Այսաւր ցընծաց Զաքարիաս քահանայիւք
Եւ զուարճացան եկեղեցիք հեթանոսաց,
Ա՛յ յորդորէր, գետ յորդորէր, գետ Յորդանան:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 268³µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 21³µ
Êáñ³·Çñ
H î»°ë í»ñ»õáõÙ M î³Õ ·³ÝÓÇë çáõñ ³õñÑÝ»Éáû
´Ý³·Çñ
2 H êÇñ»ó»Éáû M àñ¹áûÝ

** **Մտթ. Գ 13–17, Մրկ. Ա 9–11, Ղուկ. Գ 21–22, Յովհ. Ա 19–28**
4 M Ýáõ³·¿ñ ÷Ë »ñ·¿ñ
5 M »õ ÝÇõÃ»Õ¿Ý ÷Ë ³ÝÝÇõÃ»Õ¿Ý M É»½áõ³õù
9 M çáõñëÝ
14 M óÁÝÍ³ó³õ M ¼³ù³ñÇ³û
15 M ½áõ³ñ×³ó»³É

Գ. ԿԱՆՈՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

ՔԱՐՈԶ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Կոյս անապական եւ առագաստ փեսայացեալ Բանին Սուրբ Աստուածածին,
Որ ի քեզ բնակեցաւ եւ ծնաւ անճառապէս Աստուած եւ մարդ կատարեալ:
Եւ անարատ կուսութիւնըդ քո ամբողջ պահեցաւ,
Զոր աւրհնեն դասք բիւրաւորաց զըւարթնոցն՝
Զայնակից գոլ երջանիկ եւ բացաւթեայ հովուացն,
Աղաչեմք:

Բարձաւղ անիծից նախահաւրն,
Որ զԵւայի դատապարտութիւնըն լուծեր,
Բառնալով ի գիրկըս քո զՄիածին Բանն՝
Ըզծնեալն ի Հաւրէ նախքան զամենայն յաւիտեանս:
Որ այսաւր պատեցաւ ի խանձարուրս եւ յանբանից բազմեցաւ ի մըսուր
Եւ յանձն էառ լինել ի քէն կաթնասուն,
Որ զամենայն յամենայնի լընու զաւրէնս եւ ըզմարգարէս,
Աղաչեմք:

Տաճար եւ առագաստ, աթոռ անխախտելի՝
Տնաւրինեցելոյն ի քէն Մարիամ՝ աւրհնեալդ ի կանայս:
Քանզի Որդիդ քո Միածին այսաւր պատուեցաւ ի մոգուց ընծայիւք[ա],
Աստեղն եկաւորութեամբ ի Բեթղահէմ[բ]:
Որ միայն ունի զանմահութիւն բնակեալ ի լոյս անմատոյց,
Աղաչեմք:

Աղբեւր անապականութեան, Աստուածածին Կոյս,
Որ փըրկողին աշխարհի արժանաւորեցար լինել մայր եւ աղախին:
Որ այսաւր մըկըրտեցաւ ի Յովհաննէ ի Յորդանան,
Վըկայեալ Հաւր երեւմամբ Սուրբ Հոգւոյն:
Ասէ. – Դա է Որդի Իմ սիրելի[գ]:
Աղաչեմք:

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 19µ-20µ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 26µ-28 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ F ø ³ ñá½ ÌÝÁÝ¹Ç
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ¶. ÌÝÝ¹» ³ Ý »õ Ú ³ Ûï ÝáõÃ» ³ Ý î» ³ éÝ ÚÇëáõëÇ »ñÏñáñ¹ ³ õáõñÝ
´Ý ³ ·Çñ
2 F ãÇù »õ ÍÝ ³ õ
11 F ÙÁëáõñ µ ³ ½Ù»ó ³ õ ÷Ë µ ³ ½Ù»ó ³ õ Ç ÙÁëáõñ
13 F ½Ù ³ ñ· ³ ñ¿ëÝ
17 F Ùá · áõóÝ
ա **Մտթ. Բ 11**
18 F ´»ÃÕ»¿Ù
բ **Մտթ. Բ 9**
23 F Ç Úáñ¹ ³ Ý ³ Ý Ç Úáí ³ ÝÝ¿ ÷Ë Ç ÚáíÑ ³ ÝÝ¿ Ç Úáñ¹ ³ Ý ³ Ý
24 F »õ »ñ»õÙ ³ Ùµ F Ðá · áÛÝ
գ **Մտթ. Գ 17**

Ամենազաւր Տէրութեանդ երկրպագեմք Հաւր եւ Որդւոյ եւ Հոգւոյդ Սրբոյ:
Եւ հայցեմք ի քէն, որ մայրդ ես եւ աղախին Քրիստոսի,
Բարեխաւսեա՛ վասն անձանց մերոց,
Աղաչեմք:

Բարեխաւսութեամբ Սրբոյ եւ փառաւորեալ Տիրուհւոյ
Եւ միշտ Կուսին Մարիամու Աստուածածնին,
Աղաչանաւք սուրբ եւ յառաջընթաց Կարապետին եւ Մկրտչին Յովհաննու,
Նահատակութեամբ եւ հեղմամբ արեան ծառային Քո
Սրբոյն Ստեփանոսի յառաջսարկաւագի եւ նախավկայի,
Խնդրուածովք եւ աղաւթիւք սրբոց առաքելոցն
Եւ ամենայն սրբոց քարոզչացն ըզքեզ խնդրեմք:
Եւ եւս առաւել
Զանձինս մեր եւ զմիմեանս
Տեառն Աստուծոյ Ամենակալի ձայն արասցուք, խնդրեմք:

Աղաչիմք, պաղատիմք, հայցեմք, առաջի անկանիմք,
Ողորմած, գըթած, անոխակալ, անյիշաչար,
Երկայնամիտ եւ բազումողորմ Աստուած,
Ողորմեա՛ց մեզ, Տէ՛ր Աստուած մեր:

---

27 F àñ¹á F Ðá·á¹
31 F îÇñáõÑá
34 F ³ñ»³Ùµ
36 F ËÝ¹Áñáõ³Í³õù
37 F ãÇù ëÁñµáó F áõÝÇ ß³ñ. áñå¿ë ³é³ÝÓÇÝ ïáõÝ.
¼å ³Ñå ³ÝÇã Ðá·Ç¹ øá êáõñµ ³é³ù»³°
Ç ëÇñ ïÁë ÉÁë³õÕ³óë,
ÐÇÙÝ³óá° »õ µ»õ»é»³° »ñÏÇõÕ øá »õ Ç ë¿ñ,
¼Ç øá ¿ å³ ïÇõ »õ ÷³éù ³õÇ ï»³Ýë, ³Ù¿Ý
41 F öáË
44 F ÷Ë ï áÕÇª »õ ³ÅÙ áÕ.

ՏԱՂ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ [ԾՆՆԴԵԱՆ] ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ԿԼԱՅԵՑՒՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ

Ծագումն յարփոյն, ը՛, փառաց
Փայլեալ, ը՛, յարարածս եւ լուսաւորեաց:

Լոյսն, որ ի սկըզբանն աշխարհի,
Վերըստին հաստատի դարձեալ:

Դարձեալ Նոր Իսրայէլ ի Քրիստոս, ը՛,
Հաւատոյ սեամբ լուսաւորի:

Զլոյս մեծ գիտութեան, ը՛, տեսին, ը՛,
Ժողովուրդք՝ որ ի խաւարի:

Խաւար ստուերին աւրինաց փոխեալ, ը՛,
Տեղի ետ լուսոյն ճըշմարտի:

Ճըշմարիտ Մելքիսեդեկ, անմայրն յառաջ,
Այսաւր անհայր ծընանի:

Ծնընդեամբն, որ ի Կուսէն,
Զաւրէնս բընութեան ելոյծ ըզծնելոց:

Ծընեալքս յապականութիւն ցընծամըք
Ծընընդեամբ անապականին:

Անապական կուսածին Որդին
Զանապական շնորհեաց մեզ ծընունդ:

Ծընեալք աւազանաւն,
Ըզծընեալն ի Կուսէն փառաւորեցէք:

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 21 ³µ
B-Ó»é. ÑÙ. 3503, Ã»ñÃ 20µ-21µ
C-Ó»é. ÑÙ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 320 ³ µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 12µ-13 ³
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 28
Êáñ ³ ·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ B Î ³ ÝáÝ »ññáñ¹ ³ õ[áõñÝ] ³ é ³ õ ³ õ ï áÛÝ C ö[áË]. î ³ Õ »ññáñ¹ ³ õáõñÝ ³ é ³ õ ³ õ ï [áÛÝ] G Î ³ ÝáíÝ »ññáñ¹ ³ õáõñÝ ³ é ³ õ ³ õ ï ÇÝ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ¶. ºñÏñáñ¹ ³ õáõñ ÍÝÝ¹» ³ Ý î» ³ éÝ ²ë ï áõÍáÛ
´Ý ³ ·Çñ
1 BG Û ³ ñ÷õáÛÝ
2 C Ì ³ ·» ³ É áõÕÕáõ ³ Íª ö ³ ÛÉ» ³ É
4 C Ñ ³ ë ï ³ ï ³ ïÇ
7 C ï »ëÇÝ Á ÷Ë Á, ï »ëÇÝ, Á
8 BC áñù
9 C ³ õñÇÝ ³ óÝ
11 C ÖßÙ ³ ñÇ ï
13 C ÌÝ¹» ³ ÙµÝ
14 A Á½ÍÁÝ»Éáó
15 C ãÇù 15-18 B ÌÝ» ³ Éùë
19 B ÌÝ» ³ Éù C ÌÁÝ»Éù
20 C À½ÍÁÝ» ³ ÉÁÝ

ՓՈԽ

Երգ նոր աւետեաց բարբառ այսաւր մեզ հընչեաց,
Րաբունն երկնային դասուց զաւրաւք յայրն իջեալ:

Գոչէր Գաբրիէլ հովուացն այսաւր.— Ցընծացէ՛ք,
Նոր ծընաւ Փըրկիչ ածեալ ի քաղաք Դաւթի[ա]:

Երկինք երկնայնաւք տաւնեն ըզծընունդ Փըրկչին,
Րոպէից քառից կուսից լոյս ծաւալեցաւ:

Սոսկացեալ խըմբից մոգուցն ընդ փայլումն աստեղն
Ի յերկըրպագել ծնելոյն եկեալ ընծայիւք[բ]:

Սարսեալ Հերովդէս դողայր ընդ լուր արքային,
Ի խընդիր մահու չարժեալ կենաց տըւողին:

Արեամբ անմեղաց մանկանց լընոյր զԲեթղահէմ,
Յառաջեալ տըղայք վըկայք տըղայացելոյն[գ]:

Սոցին համաձայն լերուք, մանկունք Սիովնի,
Էին ծնիցելոյ Բանին տուք միշտ աւրհնութիւն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 21µ-22 ³
B-Ó»é. ÑÙ. 3503, Ã»ñÃ 21µ-22 ³
C-Ó»é. ÑÙ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 320µ
D-Ó»é. ÑÙ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 34µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 13 ³ µ
U-Ó»é. ÑÙ. 6495, Ã»ñÃ 112 ³ µ
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 30
Êáñ ³ ·Çñ
ACG î»°ë í»ñ»õáõÙ B ³ ÝËáñ ³ ·Çñ D ÜáñÇÝ Ü»ñ-ë»ëÇ ÝáñÇÝ ³ õáõñ »ñ»Ïá̂ÇÝ [´ ³ õáõñ] U ²̂É ï ³ Õ [À ³ õáõñ]
Èáõë ³ Ýó ³ ̂ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ²ñ»õ ³ · ³ ÉÇ
Ì ³ ̂ñ ³ Ï ³ å ª º ñ · Ü»ñëÇëÇ ³ ̂ë ¿
´Ý ³ ·Çñ
1 U ³ ̂ëûñ
2 D ð ³ µáõÝ
3 C Ñáíí ³ óÝ D Ññ»ßï ³ ÏÝ ÷Ë Ñáíáõ ³ óÝ U Ñáí-õ ³ óÝ C óÝÍ ³ ó»ù
4 C ÍÝ ³ õ öñÏÇã
ա Ղուկ Բ 11-14
5 BDG »ñÏÝ ³ ̂Ýáíù U »ñÏÝ ³ ̂Ýûù ïûÝ»Ý C Á½ÍÝáõÝ¹ CU öñÏãÇÝ
7 C ËÙµÇó U å»ïÇó ÷Ë ËÁÙµÇó A Ùá·áõó
8 C ̂»ñÏÁñå ³ ·» ³ É U ÍÁÝ»Éá̂Ý »ÏÇÝ
բ Մտթ. Բ 9
9 CG Ð»ñá¹»ë
10 C ËÝ¹Çñ U ïÁõûÕÇÝ
11 C Ù ³ Ý· ³ Ýó ÉÝá̂ñ BU ´»ÃÕ ³ Ñ¿Ù C ½´»¹Õ ³ Ñ»Ù D ´»ÃÕ»¿Ù
12 C ïÕ ³ ̂ù íÏ ³ ̂ù ïÕ ³ ̂ ³ ó»Éá̂Ý
գ Մտթ Բ 16-18
13 C ÜáóÇÝ ÷Ë êáóÇÝ U Ñ ³ Ù ³ ̂Ó ³ ̂Ý C Ù ³ Ý·áõÝù CDU êÇáÝÇ
14 D ï ³ óáõù ÷Ë ïáõù

ՏԱՂ ՆՄԻՆ ԱՒՈՒՐ ԵՐԵԿՈՅԻՆ ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԻ ԱՍԱՑԵԱԼ

Անճառ է խորհուրդ սրբոյ յայտնութեանս.
Բանն, որ ի ծոց Հաւր ծընեալն անմարմին,
Գըթացեալ ի մեզ, մարմին ըզգեցաւ՝
Դարձումն առնելով նախաստեղծ մարդոյն:
Երանեն այսաւր մեզ ազգ եւ ազինք,
Զաւրք հոգեղինացն յերկիր ծաւալին՝
Էմմանուէլի գուշակ լինելով:
Ընդ մեզ Աստըւած շըրջեցաւ մարմնով,
Թագաւոր փառաց՝ ծառայի կերպիւ:
Ժամանակ էհաս փըրկութեան մարդկան,
Իջեալ ի յերկիր Որդին Միածին,
Լոյս փառաց ծագեաց Իւր արարածոցս:
Խաւար լուծանի երեւմամբ լուսոյն,
Ծագի արեգակն ի Բեթղահէմէ,
Կոչէ զտիեզերս ի լուսաւորիլ:
Հովուացն ընթացեալ ի տեսիլ լուսոյն,
Ձայնակից եղեն վերին զըւարթնոցն:
Ղամբար լուսափայլ յայտնեալ ի յայրին,
Ճառագայթ ծագեաց աստղըն յարեւելս:
Մոգուցըն տեսեալ, նըմին հետեւեալ.
Յայրն իջավանեալ տեսին զարեգակն,
Նըմա մատուցին զընծայս խորհըրդոյ˜,
Շարժեալ իմաստիւք զըմուռս մահացու,
Ոսկի՝ արքայի, կընդրուկ՝ Աստուծոյ:
Ջնաշխարհիկ գոլով աճմամբ մարդկութեան,
Պարագայց լրութեամբ թիւ երեսնամեայ,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 22³-23³
B-Ó»é. ÑÙ. 3503, Ã»ñÃ 19µ-20µ
C-Ó»é. ÑÙ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 319µ-320µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 11µ-12µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 268µ-270³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 25

Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG ÜÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÇÝ Å³ÙáõÝ (G Å³Ùáõ) [´³õáõñ] C ÝÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÇÝ [´³-õáõñ] H î³Õ êñµá Ú³ïÝáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ¶. ºñ»ÏáÇÝ Å³ÙáõÝ »ñÏñáñ¹ ³õáõñÝ
Ì³ñ³Ï³å³ ²-ø
´Ý³·Çñ
1 C ëñµá C ³ïÝáõÃ»³ÝÝ
7 B ¾Ù³Ýáõ¿ÉÇ C ºÙ³ÝáõÇ»ÉÇ
8 C ²ëïáõ³Í C ßñç»ó³õ
10 CG »Ñ³ë C ÷ñÏáõÃ»³Ý B Ù³ñÏ³Ý C Ù»ñá áõÕÕ-í³Íª Ù³ñ¹Ï³Ý
14 C ´»¹Õ³Ñ»Ù»
16 BC Ðáí³óÝ
17 B ½áõ³ñÃÝáóÝ C ½Áõ³ñÃÝ
18 C Ô³Ù³ñ C ³ ïÝ»³É
19 BC ³ñ»õ»³Éë
20 C Øá·áõóÝ C ÝÙÇÝ
22 C ÜÙ³ B ËáñÑÁñ¹õá C ËáñÁñ¹á
˜ Մ` պ ֆ Ի 11
23 BC ½ÁÙáõé
24 C ³ñùÇ ÷Ë ³ñù³Ç C ÏÝ¹ñáõÏ
25 C ãÇù 25-32 B âÁÝ³ßË³ñÑÇÏ
26 A ä³ñ³·³ó

***Ջ**րով Յորդանանու այսաւր զմեզ սըրբեաց:*
***Ռ**աՀ Հորդեալ յերկինս որդւոց Ադամայ,*
***Ս**արսէր ՅովՀաննէս մերձենալ ի Հուրն:*
***Վ**երնոց աՀաւորն խոնարՀի մարդկան,*
***Տ**էր Հոգին իջեալ կերպիւ աղաւնոյ,*
***Ր**աբունից րաբունն Հայր վըկայելով˝,*
***Ց**ուցեալ յայտնեցաւ Սուրբ Երրորդութիւն,*
***Ի**ւսեալ միութեամբ անբաժանելի:*
***Փ**առաց, միշտ էին փառաւորելոյն,*
***Ք**աՀանա՛յք, երգով մատուցո՛ւք ըզփառս:*

29 B Úá í ³ ÝÝ¿ë
30 B ì »ñÝáóÝ
31 A ³ Õ ³ õÝõáÛ
… ***Մտթ. Գ. 13-17***
33 C Û ³ ï Ý»ó ³ õ
34 C Æë» ³ É
36 C Ù ³ ï áõó¿ºù

ՓՈԽ
[Բ աւուր երեկոյին]

Նորահրաշ ծննդեան Քո, Տէ՛ր,
Ընդ մոգուցն մեք երկրրպագեմք,
Երկնաւոր հովուիդ երգեմք
Ձերգս հովուաց՝ գփա՛ռք ի բարձունս՞:

Ռաբունւոյդ աշակերտեալքս
Ընդ հրեշտակս այսաւր պարեմք,
Սրովբէից համաձայնեալ՝
Յայտնութեամբ Քո, Տէ՛ր, ցընծասցուք:

Երեւելւոյդ ի փըրկել
Քեւ փըրկեալքըս պաղատիմք.
– Սըրբեա՛ ըզմեզ ի մեղաց
Կենարար Քո սուրբ ծընընդեամբդ.

Ի փառըս վերաբերեա
Աղաչանաւք Սուրբ Աստուածածնիդ
Եկեալ Նորոգաւղ Փըրկիչդ
Նորոգեալքս երգեմք ըզփառս ի բարձունս:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 23³µ
B-Ó»é ÑÙ. 3503, Ã»ñÃ 30µ-31³
C-Ó»é. ÑÙ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 325µ
D-Ó»é. ÑÙ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 60µ-61³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 21³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 50
Êáñ³·Çñ
ABCD ö[áË] G ´³õáõñ »ñ»ÏáÛÇÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ¶. ºñÏñáñ¹ ³õáõñÝ »ñ»ÏáÛÇÝ Å³ÙáõÝ Æ Û»Éë ³-ñ»õáõ ³ñ»õ
Ì³Ûñ³Ï³ å³ Ü»ñë»ëÇ »
´Ý³·Çñ
2 BCG ãÇù Ù»ù
4 C Ðáíáõ³óÝ D Ñáíáõ³óÁÝ A Á½÷³éù BC ÷³éù
** Գ․-Հ Բ 14**
5 C ð³µáõÝáÛ¹
6 C ÑñÁß ï³Ïë
7 C êñáµ»Çó
8 BG óÁÝÍ³Ùù C óÝÍ³Ùù
9 A ¾ñ»õ»ÉõáÛ¹ CG »ñ»õ»ÉáÛ¹ D ¾ñ»õ»ÉáÛ¹ C ÷ñÏ»³É
10 C ÷ÁñÏ»³Éùë
11 C êñµ»³
12 BG ÍÝÁÝ¹»³Ùµ¹ C ÍÝÁ¹»³Ùµ
13 C ÷³éë í»ñ³µ»ñ³Û
14 BCG ²ëïáõ³Í³ÍÝÇÝ ÷Ë êáõñµ ²ëïáõ³Í³ÍÝÇ¹
15 AD ¾Ï»³É C Ýáñá·áÕ C öñÏãÇ¹ D öÁñÏãÇ¹
16 CD ½÷³éë CDG ãÇù Ç µ³ñÓáõÝë

ԿԱՆՈՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ ԱՌԱՒԱՒՏՈՅՆ*

Աւետի՛ս մատուցանեմք, աւետի՛ս,
Բեթղահէմ եբաց զեդէմ, աւետի՛ս,
Գունդք յերկնից յերկիրս իջեալ, աւետի՛ս,
Դասակից եղեն մոգուցն, աւետի՛ս:
Եւ հովուացըն պատմէին, աւետի՛ս,
Զկենարար ծնունդ Փըրկչին, աւետի՛ս,
Էրագեալ մոգուցն ի յայրն, աւետի՛ս,
Ընդ լուսապայծառ աստեղն, աւետի՛ս[ա]*:*
Թագաւորըն մեր ծընաւ, աւետի՛ս,
Ժամանակի լրումն էաս, աւետի՛ս,
Ի Հաւրէ լուսոյ ծագեալ, աւետի՛ս,
Լուսատու տիեզերաց, աւետի՛ս:
Խորհուրդըն ծածկեալ յայտնի, աւետի՛ս,
Ծնընդեամբ Սըրբոյ Կուսին, աւետի՛ս,
Կեանք եւ լոյս հեթանոսաց, աւետի՛ս,
Հինաւուրցըն մանկացեալ, աւետի՛ս[բ]*:*
Ձայն եկեալ յանապատէ, աւետի՛ս:
Ղեւտականին Յովաննու, աւետի՛ս,
Ճանապարհ պատրաստելով, աւետի՛ս,
Միածնին սուրբ գալըստեան, աւետի՛ս,
Յորժամ եկն ի Յորդանան, աւետի՛ս:
Նորոգեաց ըզտիեզերս, աւետի՛ս,
Շնորհատու Հոգին իջեալ, աւետի՛ս,
Որդւոյ Հայր ի յերկնից ձայնեալ, աւետի՛ս[□]*,*
Զար դիւացն հալածումն, աւետի՛ս:
Պահաւք փործութեանն եհաս, աւետի՛ս,
Ջուրք սըրբին Յորդանանու, աւետի՛ս,
Ռահ գործեն մարդկան յերկին, աւետի՛ս:
Սոսկալի խորհուրդս այս մեծ, աւետի՛ս,
Վեհագոյն է քան ըզմիտս, աւետի՛ս,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 18µ-19µ

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 318µ-319 ³

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 77 ³ µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 10µ-11µ

Êáñ ³ ·Çñ

BG î»°ë í»ñ»õáõÙ C Î ³ ÝáÝ »ñÏñáñ¹ ³ õáõñÝ ³ - é ³ õ ³ õ ï áõÝ D ²ÛÉ ï ³ Õ ÌÝÝ¹Ç

Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª ² - ø

´Ý ³ ·Çñ

3 CD »ñÏÝÇó D Û»ñÏÇñ

4 C Ù ³ ñ¹Ï ³ Ý ÷Ë Ùá·áõóÝ

7 C ºñ ³ ·» ³ É

ա Մտթ. Բ 2

10 D »Ñ ³ ë ÷Ë ¿ ³ ë

11 D ÉáÛë

15 G ÛáÛë ÷Ë ÉáÛë

16 C Ù ³ Ý· ³ ó» ³ É

բ Դան. Է 13-22

17 G Ò ³ ÛÝÝ ¿Ï» ³ É

20 CD · ³ ÉÁë ï » ³ ÝÝ

գ Մտթ. Գ 17, Մրկ. Ա 11, Ղուկ. Գ 22

26 D ÷áñÓ ³ õÕÇÝ D Û ³ ÕÃ» ³ ó ÷Ë »Ñ ³ ë G ¿Ñ ³ ë

28 CD Û»ñÏÇÝë

29-30 B ï »Õ»ñÁ ÷áËí ³ Í

Տո՛ւք յաւէժ փառք ի բարձունս, աւետի՛ս,
Րաբունի վարդապետին, աւետի՛ս:
Ցնծութեամբ ընդ զաւրս երկնից, աւետի՛ս,
Իւթականքս ամենեքեան, աւետի՛ս,
Փառս ի վեր առաքեսցուք,
Քրիստոսի Փրկչին մերոյ յաւիտեանս, աւետի՛ս:

31 CD Û ³ õ¿ ï
34 C ãÇù 34-36 ï áÕ»ñÁ
36 C ãÇù Ù»ñáÛ

Դ. ԿԱՆՈՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

ՔԱՐՈԶ ԵՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԾՆՆԴԵԱՆՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ, ՍԱՐԳԻՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏ

Սրբութիւն սրբութեանց, Աստուած համայնից եւ Տէր բոլորից,
Իմաստութիւն Հաւր եւ սահման անսահմանելի զաւրութեան,
Որդի Բարձրելոյ անձրն դիմաւոր՝ Հոգւոյ մերձաւոր, ընդ Հաւր միաւոր,
Գերակայիցն անմարմին, դասապետութեանցն բիւրուց,
Զըւարթնոց փառատրողացն արարչագործ եւ համայնից արարածոցըս հիմնեցուցիչ:
Ադին դրախտին դալարավայր սաղարթազուարճ, տընկախիտ,
Պըտղածին ծառոցն՝ ազդմամբ երկփայտիցն յարմարեցուցիչ,
Հողեղէն պատկերին Քոյ գոյացուցիչ, իշխան եւ պետ ընաւից արարածոցս ըզՆա յարդարիչ:
Ի պատկեր փըրկութեան տիրաբար Քո մարդեղութեանդ,
Ընկա՛լ այժմ, անոխակալ, զաղերս աղաւթից հաւտի Քո փոքու,
Մաղթանաւք Իսկուհւոյ մաւր Քո եւ Կուսի, աղաչեմք:

Աւրհնեալ անուն պաշտելի, ձայն ախորժելի,
Գրաւ աշխարհի, ծածկեալ եւ գտեալ լուսակիր Քո տնաւրէնութեանդ անթարգմանելի,
Նախնի մարդոյն մարգարէութեամբ յայտնեալ յառակըս կողածին կուսին առաջնոյ,
Բիւրուց սեռիցն անհետազաւտելի:
Եկաւորութեամբ կենարար Բանին, յայտնեալ առեցեալն ի Քէն մարմնաւորութեամբ,
Ոչ ըստ գեղատըխուր հին նըսեմութեան կուսին առաջնոյ՝

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, 23µ-28³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 35³-39µ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 18³-23³

Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ D ºññáñ¹ ³õáõñÝ ê³ñ·Çë í³ñ¹³å»ïÇÝ ³ë³ó»³É Ç ÍÝáõÝ¹Ý øñÇëïáëÇ F ø³ñá½ ÌÝÝ¹Ç

Èáõë³Ýó³□ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ºññáñ¹ ³õáõñ ÍÝÁÝ¹Ç ¿. ÚÇëáõëÇ ºññáñ¹ ³õáõñÝ ²ëïáõ³Í³□³□ïÝáõÃ»³Ý ¿. ºññáñ¹ ³õáõñÝ ÍÝÝ¹»³Ý »õ □³□ïÝáõÃ»³Ý î»³éÝ ÚÇëáõëÇ. ºññáñ¹ ³õáõñÝ Ú³□ïÝáõÃ»³Ý î»³éÝ ²ëïáõÍá□ D ºññáñ¹ ³õáõñ ÍÝÝ¹»³ÝÝ

Ì³□ñ³Ï³å³ ê³ñ·ëÇ »ñ·

´Ý³·Çñ
1 F êÁñµáõÃÇõÝù
2 D ½³õñáõÃÇõÝ
3 F Ðá·á□ F Ù»ñÓ³õáñ µÝáõÃ»³Ùµ D ãÇù Ðá·õá□… ÙÇ³õáñ
4 D ·»ñ³Ï³□Çó F µÇõñáó
5 D ÷³é³ïñáõÃ»³ÝóÝ D ãÇù »õ
6 DF ïÝÏ³ËÇÃ
8 D µÝ³õÇÝ F µÁÝ³õáñÇÝ ÷Ë µÝ³õÇó
11 F ÆëÏáõÑá□
13 D ïÝ³õñ¿ÝáõÃ»³Ý¹ øá
14 D □³□ïÝ»³É Ù³ñ·³ñ¿áõÃ»³Ùµ D □³Õ³·ë ÷Ë □³é³ÏÁë
15 D µÇõñáó F ë»éÇó D ³ÝÑ»ï³½³õï»ÉÇÝ
16 D Î»Ý³ñ³ñ ´³ÝÇÝ »Ï³õáñáõÃ»³Ùµ D ãÇù □³□ï-Ý»³É
17 D ÏÝáçÝ ÷Ë ÏáõëÇÝ

Անիծաբերըն դատակընքի ի ծնունդըս բոլոր համազարմիցն Ադամայ,
Այլ ի կըրկին կենդանածնութիւն նորածնութեան
Հայրենաստւրբ Քո աւանդիցն, Աստուած բոլորից,
Ընկա՛լ այժմ, անոխակալ, զաղերս աղաւթից հատի Քո փոքու,
Մաղթանաւք Իսկուհւոյ մաւր Քո եւ Կուսի, աղաչեմք:

Րաբուն կուսութեան եւ ձիր իմաստութեան հրանիւթիցըն նըմանութեամբ,
Զանազան աւրինակաւք յառաջ քարոզեալ ի մարգարէիցըն սըրբազանից
բանիւք եւ իրաւք,
Յառակըս խորհըրդոյ լըրման ելից իմանալի Բանին Աստուծոյ,
Անապատ անկոխ՝ ցանկեալ չուչանաւք,
Քաղաք կենդանի՝ շինեալ ձեռամբ Աստուծոյ,
Հոգւոյն նախազդեցութեամբ պահեալ Յիսուսի,
Մորենի անկիզելի, լեառըն Տեառն եւ տուն Աստուծոյ[ա]:
Խորան ամպայարկ բազմազան գունովք, նըկարեալ քառանիւթիցըն
յարմարութեամբ,
Ոսկեղինաւք եւ արծաթեղինաւք սեամբըք կառուցեալ,
Կըրկին տախտակ կենդանի ձեռամբըն Աստուծոյ յաւրինեալ
Եւ յըղկեալ ի պատրաստութիւն գրոյ մատինն Աստուծոյ:
Տապանակ անփուտ կըտակի նորոյ,
Սափոր ոսկի լի մանանայիւ՝ յաւրինակ կենացըն հացիւ[բ],
Բուրուառ յարմարեալ եռակի ամբառնալեաւք ոսկիականաւք
Ի պէտըս խընկոցն անուշահոտութեան:
Դուռըն փակեալ եւ բացեալ մըտից եւ ելիցն Աստուծոյ ըստ տեսլեանն
Եզեկիէլի[գ],
Գեղմըն լուսակիր, ծիրանազարդ լըցեալ ցաւղովն աւրհնութեան[դ],
Լեառըն վիմածին[ե], աղբեւր կընքեալ եւ պարտէզ փակեալ[զ],
Ըստ տեսանողացն առասացութեան,
Մեծին Սողոմոնի տաճար լուսակիր,

18 D ²ÝÇÍ³µ»ñ ¹³ï³ÏÁÝùÇÝ F ¹³ï³ÏÝÇù F µáÉáñÇó
19 DF Ï»Ý¹³Ý³ÍÝáõÃ»³Ý DF ãÇù Ýáñ³ÍÝáõÃ»³Ý
20 D Ð³Ûñ»Ý³ïáõñ F Ð³Ûñ »ñÏÝ³ïáõñ ÷Ë Ð³Ûñ»Ý³-ëáõñµ
23 D Ññ³ÝÇõÃÇó
24 D ãÇù Û³é³ç D µ³ÝÇõ
25 D Ú³Õ³·ë ÷Ë Ú³é³Ïë
26 A ó³Ý·»³É
27 D Ù³ï³ÙµÝ ÷Ë Ó»é³Ùµ
28 D ãÇù ïáÕÁ F Ðá·áÛÝ
29 D ³ÝÙ³Ñ ³ñù³ÛÇÝ ÷Ë ²ëïáõÍáÛ
ա Ելք Գ 2
30 D ·áõÝáí
31 D àëÏ»Õ¿Ý »õ ³ñÍ³Ã³å³ï ë»Ù³õù F ãÇù »õ ³ñ-Í³Ã»ÕÇÝ³õù F ë»³Ùµ
32 D ÚÇëáõëÇ ÷Ë ²ëïáõÍáÛ
33 D ãÇù °õ F ÛÕ³ñÏ»³É D ·ñ»ÉáÛ D ³Ý»ÕÇÝ ÷Ë ²ë-ïáõÍáÛ
34 D ³Ý÷áõïÝ D ãÇù ÝáñáÛ
35 DF Ñ³óÇ
բ Եբր. Թ 4
36 DF µáõñí³é
37 D å¿ëå¿ë ËÁÝ·áó
38 D ãÇù ÙÁïÇó… ²ëïáõÍáÛ
գ Եզեկ. ԽԴ 2
39 D »õ ÍÇñ³Ý³½³ñ¹
դ Դատ. Զ 38
40 D å³ñï¿½ ÷³Ï»³É »õ ³Õµ»õñ ÏÁÝù»³É ÷Ë ³Õ-µ»õñ… ÷³Ï»³É
ե Դան. Բ 34
զ Երգ Դ 12
42 F Ø»ÍÇ DF ê³ÕáíÙáÝÇ

Որ անդ ի սկըզբանըն գըծագրեցար, աստ ի նորումս հրաշազարդեցար:
Անդրանիկըն Հաւր եկեալ առնուլ ըզքեզ կըցորդ զուգակից մարմնաւորութեան՝
Արկեալ Քեզ հիմունըս զարմանալիս ըզմարգարէիցըն գումարութիւնըս:
Մարմնագոյիցըս հոգիաձիր զԱստուած ընտանեցուցիչ,
Ընկա՛լ այժմ, անոխակալ, զաղերս աղաւթից հաւտի Քո փոքու,
Մաղթանաւք Իսկուհւոյ մաւր Քո եւ Կուսի, աղաչեմք:

Գովեալ ակըն լուսոյ ի համայնից բանաւորաց, ըզքեզ դաւանողաց ծնաւղըդ Աստուծոյ,
Որ քոյին երջանիկ ծնընդեամբ Բանին Աստուծոյ զաշխարհըս վերըստին ստեղծագործեցեր,
Զհին նըսեմութեան խաւարըն փարատեցեր,
Զլոյսըն գերարփի արեգականն արդարութեան ի մեզ ծագեցեր,
Զմարդասպան գոռոզն, զիմանալին փարաւոն ի ջուրս աւազանին հեղձուցեր,
Աւրինակաւ արեան գառինն Աստուծոյ զանդրանիկ մարդկութեանս
Ի սատակմանէ սըրոյ բարկութեան եգիպտակործան կըրկին կենդանացուցեր:
Զերկունս անիծից նախամաւրն լուծեր,
Զդառնութիւն ճաշակացըն քաղցրացուցեր,
Զկենաց պըտուղն այսրէն ի մեզ կոչեցեր,
Զդատակնիք յանցանացըն պատառեցեր,
Զամաւթալի մերկութիւն մեղուցելոյն ծածկեցեր
Եւ ըզփուշ մեղաց անիծիցն աւրհնեալ քո ծնընդեամբըդ պարաբարձէր‴,
Ընկա՛լ այժմ, անոխակալ, զաղերս աղաւթից հաւտի Քո փոքու,
Մաղթանաւք Իսկուհւոյ մաւր Քո եւ Կուսի, աղաչեմք:

Սերովբէիցըն գերագոյն հրեղէն բերանոցըն սըրբաբանից, ով մայրըդ Աստուծոյ,
Քանզի զոր նոքա յառակս աւրինակի տեսլեան խորհըրդոց,
Քառունակ թեւաւքըն պարածածկեալ, զարհուրեալք ի գերարփի նըշողից լուսոյն
Ունելեաց կարաւտանային առ ի բառնալ զաւրինակ հացին աւրհնութեան‡,
Դու ինքնին տաղաւարեցեր անընդմիջաբար ի քում արգանդի

43 D ãÇù 43-45 ï áÕ»ñÁ
46 D Ø³ñÙÝ³õáñ³óë D »õ ½²ë ï áõ³Í DF ÁÝ¹³Ý»-óáõóÇã
49 D ÍÁÝ³õÕ D ÚÇëáõëÇ ÷Ë ²ë ï áõÍá
50 D ³ë ï áõ³Í³ÇÝ ÷Ë »ñç³ÝÇÏ D ÍÝÁÝ¹»³ÙµÝ D ãÇù ´³ÝÇÝ ²ë ï áõÍá
51 D ÙÃáõÃ»³Ý ÷Ë ÝÁë»ÙáõÃ»³Ý
53 D ãÇù ¼Ù³ñ¹³ëå³Ý ·áéá½Ý D çáõñ
54 D ³ñ»³Ùµ D ãÇù ½³Ý¹ñ³ÝÇÏ Ù³ñ¹ÏáõÃ»³Ýë
55 D ëñáÝ D ãÇù µ³ñÏáõÃ»³Ý
57 D Á½¹³éÝáõÃ»³Ý ×³ß³ÏÝ
58 D ãÇù ³ëñ¿Ý
60 D Ù»ñÏáõÃÇõÝÝ D ãÇù Ù»Õáõó»ÉáÝ
61 D ãÇù °õ
‴ Ծննդ. Գ. 18
64 D Ø³ñÇ³Ù îÇñáõÑÇ »õ Ù³ñ ÷Ë áí Ù³ñ¹
65 D ø³Ý½Ç ÷Ë ¼Ç D ËáñÑÁñ¹á
66 D »õ ½³ñÑáõñ»³Éù D ÝßáÉÇó
67 D ëÁñµáõÃ»³Ý ÷Ë ³õñÑÝáõÃ»³Ý
‡ Եսայի Զ. 6

Անճառապէս ծնանելով զԲանն համագոյ սահմանելոյն զէակից Հոգւոյն:
Անշփոթ միութեամբ առեցելոյն ի քէն մարմնոյն ընդ Բանին Աստուծոյ,
Որով ի գիրկըս բարձէր զբարձաւղն աշխարհի
Եւ կաթամբ կերակրեցեր զկերակրիչըն բոլոր ազանց որդւոց Ադամայ:
Զընտանին քեզ մերձաւոր եւ զանսահման հեռաւորն զանմահ Թագաւորն,
Ընկա՛լ այժմ, անոխակալ, զաղերս աղաւթից հաւտի Քո փոքու,
Մաղթանաւք Իսկուհւոյ մաւր Քո եւ Կուսի, աղաչեմք:

Ի քեզ նըկատեալ հայի բարեգործ ամենայն ակըն տեսողի,
Ապաւէն յոքունց նաւահանգիստ մեղաւք ծըփելոց յաշխարհիս ծովու, Սո՛ւրբ
Աստուածածին:

Ապաստան յուսոյ, առաջնորդ լուսոյ,
Երկնաչու ճանապարհին բարւոք կըրիցն երկրորդն Ադամայ,
Որում մաղթեսցես զուգամասնութեամբ աղաւթանուէր Քո մըտերմութեամբդ
Ըղձիւ հասարակաց լըրութեամբ կաթուղիկէ մերս եկեղեցւոյ,
Խաչակրաւն զուգամասնութեամբ հետեւաւղ լինել նորուն Յիսուսի,
Հաւտապետաւք եւ հաւտիւք բանականաւք զքեզ դաւանողաւք,
Զպետըս վարժից ընթերցման կըտակի նորոյ մանկամբք, որ ընդ քեզն է
կցորդութիւն:
Քահանայական սըրբամասնութեամբ եւ դատողական ներհըմտութեամբ,
Զբազմամասնեայ գումարս ի յիշատակ տաւնի Քո խըմբելոցս եւ յանուն Քո
ժողովելոցս,
Զիշխանս իշխեցելովք, ձիականաւք եւ հետեւակաւք,
Քաղաքայնաւք եւ պատուիրողաւք, նըւիրողաւք եւ ապաձեռնաւք,
Որ հովուես եւ զաւրացուցանես ամենագութ Քո ծնընդեամբըդ լիապարգեւ
Ի պէտըս կարեաց փըրկութեան Քումըդ մաղթողաց եւ խոստովանողաց:
Ահա յիշեսցես ըզնընջեցեալսն ի Քրիստոս հաւատով եւ յուսով,
Զի այց արասցէ եւ ողորմեսցի նոցա ի մեծի աւուր Գալըստեանն Իւրոյ,
Աղաչեմք:

Եւ եւս առաւել զյորդորումն սիրոյ եւ զգործս բարեաց պարգեւել մեզ, խնդրեմք:

Րոտել ըզմիտս եւ ըզզգայութիւնս մեր ի շաւիղս ընտրութեան սիրոյն, որ առ Տէր,
խընդրեմք:

69 D ÷Ë ïáÕÇ. ºõ ÍÝ³ñ ³Ý×³é³µ³ñ ½¿³ÏÇó Ðá·-
õáÝ ½àñ¹ÇÝ ØÇ³ÍÇÝ F ³Ýë³ÑÙ³Ý»ÉáÝ
71 D Æ ·ÇñÏÁ¹ ùá ÷Ë áñáí »õ Ç ·ÇñÏÁë F ·ÇñÏÁë ùá
72 D ãÇù ºõ Ï³Ã³Ùµ F áñ¹áó
73 DF ¼ÁÝ¹³ÝÇÝ
76 F ³Ùµ³ñÓ»³É ÷Ë ÝÁÏ³ ï»³É F Ý³Ç ÷Ë Ñ³Ç
77 D ãÇù Ù»Õ³õù D ³ßË³ñÑÇ D Ø³ñÇ³Ù êáõñµ
78 D ²õ·Ý³Ï³Ý ÷Ë ²å³ëï³Ý D »õ ³é³çÝáñ¹
79 D ºñÏÝ³õáñ DFµ³ñÇáù D ÏñÇó D »ñÏñáñ¹Ç
80 D ÚáñáõÙ D ãÇù ½áõ·³Ù³ëÝáõÃ»³Ùµ D Ù ï»ñÙáõ-
Ã»³Ý¹
81 DF Ù»ñ F »Ï»Õ»óá
84 D ¼å»ïÁÝ F ãÇù áñ ÁÝ¹
86 F ½µ³½Ù³Ù³ëÝ³ D Ç ï³õÝÇ D ãÇù øá ÅáÕáí»Éáóë
87 F ÆßË³Ý³õù D Ñ»ï»õ³Ï³Ý³õù
89 D µ³ñÓñ³óáõó³Ý»ë D ãÇù øá
90 D øáõÙ Ù³ÕÃ³Ý³ó
91 D ½Ñá·Çë ÝÝç»ó»ÉáóÝ ÷Ë Á½ÝÁÝç»ó»³ÉëÝ D ãÇù
Ñ³õ³ïáí »õ áõëáí
92 D ãÇù Ýáó³ D ãÇù ³õáõñ F ³õáõñë F ·³ÉÁëï»³Ý
93 F ÊÁÝ¹ñ»Ùù
95 D ³ñ¹³ñáõÃ»³Ý »õ ÁÝïñáõÃ»³Ý

Փ[Ոխ]

Գոհաբանութիւն Քեզ անեղծ եւ Տէր անըստեղծ,
Ամենիշխան Թագաւոր Հըգաւր,
Ստեղծիչ շընչոց, յարդարիչ մարմնոց, Յիսուս Քրիստոս,
Աստուած գըթութեան, հեզութեան, մարդասիրութեան եւ ողորմութեան,
Բարեխաւսութեամբ Իսկուհւոյ մաւր Քո եւ Կուսի եւ զԱստուած ընդ մարդկան ընտանեցուցչի,
Աղաւթանուէր աղէրսարկութեամբ Կարապետին՝
Մեծին ի ծնունդըս կանանց, զՀոգին հրաւիրողի եւ զՔեզ ի Ջուրսըն ձեռնադըրողի,
Հանդիսաւոր նահատակութեամբ Սըրբոյն Ստեփաննոսի
Յառաջ սարկաւագի եւ նախավըկայի եւ զՔեզ ընդ աջմէ Հաւր տեսանողի,
Մաքուր մաղթանաւք առաքելոց եւ մարգարէիցն սըրբազգեստից,
Քըրտնաջան արիութեամբ Սըրբոյն Գրիգորի՝
Հաւատարիմ Քո պաշտաւնէի եւ ամենեցուն մեր Լուսաւորչի,
Մըշտապաշտաւն բազկատարածութեամբ մաքուր ազանց միանձանց
Խաչակիր վարուք պըսակեցելոց եւ զՔեզ Աստուած դաւանողաց,
Որ ի սոսկալի աւուրն յայտնիս նորոգել միայն ողորմած, զ’ի Քէն յայցեալքս,
Ողորմեա՛ց մեզ, Տէ՛ր:

---

97 D ³ ñù³ Ã³ · ³õáñ D »õ ÑÁ½³õñ

98 D Ú³õñÇÝÇã ÷Ë ê ï »ÕÍÇã D »õ ½³ ñ¹ ³ ñÇã ÷Ë ³ ñ-¹ ³ ñÇã

99 D ² ë ï áõ³ Í î¿ñ D ãÇù Ù³ ñ¹ ³ ëÇñáõÃ» ³ Ý

100 DF Æë Ï áõÑá D Ø³ ñÇ³ Ùáõ ³ Ù¿Ý³ õñÑÝ» ³ É êáõñµ ² ë ï áõ³ Í ³ ÍÝÇÝ ÷Ë »õ ½² ë ï áõ³ Í… ÁÝ ï ³ Ý»óáõó-ãÇ F ÁÝ¹ ³ Ý»óáõóãÇ

101 D Î³ ñ³ å» ï ÇÝ øá »õ ØÏñ ï ãÇÝ

102 D ãÇù Ø»ÍÇÝ D Úá íÑ³ ÝÝáõ Ù»ÍÇ ÷Ë ½Ðá·ÇÝ… Ó»é-Ý³ ¹ñáÕÇ F ãÇù »õ… Ó»éÝ³ ¹ñáÕÇ

104 D ãÇù »õ ½ø»½… ï »ë ³ ÝáÕÇ

105 DF ³ é ³ ù»ÉáóÝ

106 A ³ ñáõáõÃ» ³ Ùµ

107 D ãÇù Ð³ õ³ ï ³ ñÇÙ… »õ D Èáõë ³ õáñãÇÝ

108 D ÙÇ³ ÝÓ³ ÝóÝ Ù³ ùáõñ ÷Ë Ù³ ùáõñ… ÙÇ³ ÝÓ³ Ýó

109 D ãÇù Ë³ ã³ ÏÇñ D å ë³ Ï»ÉáóÝ D »õ î¿ñ Ëáë ï á í ³ -ÝáÕ³ ó ÷Ë ¹ ³ õ³ ÝáÕ³ ó

110 D ãÇù àñ D ³ õáõñÝ D Ýáñá·» ³ É F ·á³ ó» ³ Éë ÷Ë ³ ó» ³ Éùë

111 D ºõ ³ ÅÙ áÕáñÙ» ³ ó Ù»½ î¿ñ ² ë ï áõ³ Í F ºõ ³ ÅÙ áÕáñ.

ՓՈԽ

Այսաւր նորոգեալ եղեւ ընութիւնք եղելոցս,
Այսաւր ցընծացեալ բերկրին դասք հողեղինացս:
Տեսեալ ըզստեղծիչն եկեալ փըրկել ըզգերեալսն,
Նոր Ադամն եկեալ առ մեզ մերունակ կերպիւ:
Գայ ի Յորդանան մարմնով, սրբէ զընութիւնս Ջուրց̈,
Դու բերկրեալ ցընծայ այսաւր Բանին նախընթաց:
Ձեռամբ շաւշափեալ ըզՏէրն զԱրարիչն երկնի,
Հաւր վըկայութեամբ կընքեալ փառակցի Հոգւոյն:
Որով որդեգրեաց ըզմեզ փառաւք Հայրենի,
Որում վայելէ պատիւ, փառք յաւիտեանս ամէն:

² ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 331µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 40µ-41 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 243 ³
Êáñ ³ ·Çñ
BDG î»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ

D ²Ý»Õ àñ¹ÇÝ Ó ³ ÛÝÝ ¿
´Ý ³ ·Çñ
1 D µÝáõÃÇõÝ
2 D ÑáÕ»ÕÇÝ ³ ó
3 BG Á½·»ñ» ³ Éùë
… Մտթ. Գ. 13-17

ՏԱՂ ԵՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ
ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ԱՍԱՑԵԱԼ

Աստուծոյ ողորմութեանցըն ազդեցումն
Յառաքումըն Միածնին Հաւր ի բարձանց:
Համբաւ աՀեղ երեւեցաւ յաշխարՀի
Առ ի քէն, Երուսաղէմ, մեծ քաղաք Դաւթի:

Թագաւորք եկին առ քեզ աՀաւորք,
Եւ զաւրաւք պատեն ըզդրունըս քո, Սիովն.
Աստղ ունին փայլատակաւղ՝ առաջնորդ,
Յարեւելից գան ի Հարաւ փութապէս:

Արքայի ծընիցելոյ են ի խընդիր
Եւ սիրով նըշան Հայցեն բերել ի մէջ.
Ոչ կարես թաքուցանել, ո՛վ սուրբ քաղաք,
Զի յերկնից է տեսութիւնըն, զոր ուսան:

Փութա՛, Հա՛րց ըզմարգարէն, որ եւ ասէ՝
Ուր ծնանի արքայն Հրէից կուսածին.
Ի բարբառոյ խուժադուժիցն աւետեաց
Խռովեցաւ Երուսաղէմ եւ Հերովդէս:

Յիրաւի դու խըռովիս, ով Հերովդէս,
Զի երկնաւոր արքայն իջեալ բառնայ ըզթագդ.
Որոյ Իւր են յաւիտեանքն ըստ Յակովբայ,
Նա կանգնէ զաթոռ Դաւթի ի յաւիտեան:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 28³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 22³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 321³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 41³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 13µ-14³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 32

Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG ºñ»ÏáÇÝ ³ë³ [¶³õáõñ] CD ÜÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÇÝ Å³ÙáõÝ (D ãÇù Å³ÙáõÝ) [¶³õáõñ]

Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ºññáñ¹ ³õáõñÝ ³é³õ³õïÇÝ Ü»ñëÇëÇ ÎÉ³»óõá ³ë³ó»³É

´Ý³·Çñ
1 CG áÕáñÙáõÃ»³ÝóÝ B ³ë¹»óáõÙÝ
2 BG ²é³ùáõÙÁÝ C ²é³ùáõÙÝ BCDG »ñÏÇñ ÷Ë µ³ñÓ³Ýó
3 A Ç³ßË³ñÑÇ. Ç-Ýª ³É Ó»éùáí
4 ABCG Ù»Í ù³Õ³ù (A ù³Õ³ù-Ç. Ç-Ýª ³É Ó»éùáí) ÷Ë ù³Õ³ù ¸³õÃÇ D ¸ûÃÇ
6 C Á½¹ñáõÝë
7 D 7-8-ñ¹ ïáÕ»ñÁª »ï»õ³é³ç BC ÷³É³ ï³ÏáÕ
8 D Ñ³ñ³õÁÝ
Սրբ. 2
9 C ²ñù³ÇÝ ÍÝÇó»Éá C ËÝ¹Çñ
10 C Ýß³Ý
11 B Ï³»ë ÷Ë Ï³ñ»ë BCD Ã³·áõó³Ý»É ABCG ãÇù ëáõñµ
12 ABDG Ç»ñÏÝÇó C ï»ëáõÃÇõÝÝ BG áõë³ÝÝ
13 B öáõÃ³ ABCG ãÇù áñ
14 B ÍÁÝ³ÝÇ D ÑÁñ¿ÇóÁÝ
15 B µ³ñµ³ñá C ËáõÅ³¹áõÅÇó D ËáõÅ³¹áõÅÇóÁÝ
16 C Ð»ñá¹»ë
Սրբ. 3
17 C Ëéáíæë
18 C µ³éÝ³ ½Ã³·¹
19 D ³õÇï»³Ýù C Ú³Ïáµ³
20 BC Ï³ÝÏÝ¿ BC ãÇù Ç

ՓՈԽ

Իսկ դու ընդէ՞ր ես խռովեալ, Երուսաղէմ.
Հակառակ քո փրկութեանըդ վարանիս,
Զի յազգէն աբրահամեան է շառաւիղն,
Եւ յարմատոյն Յեսսեայ ծաղկեալ է գաւազան[ա]:

Երանեն, քեզ երանեն, քեզ երանեն,
Ամենայն ազգ եւ ազինք քեզ երանեն.
Քեզ փրկիչ եւ ազատիչ յայտնեալ այսաւր,
Եւ մեզ պարտ է այնըր լուսովըն զարդարիլ:

Դու խընդա՛ եւ զուարճացի՛ր, Երուսաղէմ.
Ուրախացի՛ր բերկրեալ, ցընծա՛, մայրաքաղաք.
Զայն աւետեաց հընչեաց յերկնից առ ձեզ, մարդիկ.
Ելէ՛ք, տեսէ՛ք ի Բեթղահէմ՝ ըզսքանչելիս:

Հրեշտակաց իմն է բարբառս այս սոսկալի,
Եւ զաւրաց երկնաւորացըն՝ շուրջ զայրիւն.
— Աւրհնութիւն Հաւր ի բարձունս,— երգեն զուարթունք[բ],—
Եւ յերկիր խաղաղութիւն որդւոց մարդկան:

Մեծարի այսաւր Կուսիւն մայրըն Սառա,
Պայծառանայ հայր Աբրահամ սուրբ ծերունին,
Զի աւետեաց Որդին, եկեալ հիւր առ նոսա
Հաղորդս առնել ուրախութեան ընդ զաւրս երկնից:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 28µ-29³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 22µ-23³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 321³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 41µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 14³µ
R-Ó»é. ÑÙñ 9503, Ã»ñÃ 15³µ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 112µ-113³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 34

Êáñ³·Çñ
ABCDG ö[áË] R ï³Õ ÌÝÁÝ¹Ç U Úáñ¹áñ³Ï [À³-õáõñ]

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí. ²ñ³ñÇã î¿ñ ù³Õóñ³óû

´Ý³·Çñ
1 A ËÁéáí»É BD ËÁéáí»³É U ¾ñáõë³Õ¿Ù
2 U ºõ Ñ³Ï³é³Ï CR ÷ñÏáõÃ»³ÝÁ¹ U í³ñ³Ý»É
3 BDR Û³½·¿ C Û³½·» B ³µñ³³Ù»³Ý U ²µñ³Ñ³Ùáõ BCU ß³é³õ»ÕÝ R ¿³é ß³õÇÕÝ ÷Ë ¿ ß³é³õÇÕÝ
4 D ãÇù ºõ C Ú»ëë»³ R Ú»ë³ BCDGU ·³õ³½³ÝÝ

[ա] Եսայի ԺԱ 1
5 U ºñ³Ý»Ý, ù»½ »ñ³Ý»Ý, ºñáõë³Õ¿Ù ÷Ë ïáÕÇ
7 BCGR ãÇù 7-8 D ãÇù 7-24 U ÷ñÏÇã U ³Ûëûñ
8 U ù»½ ÷Ë Ù»½ U Ûáõëáí áõñ³Ë³Ý³É ÷Ë Éáõëáí ÁÝ ½³ñ¹³ñÇÉ
9 C ËÝ¹³ R ËÝ¹³Û U ËÁÝ¹³Û R ½í³ñ×³óÇñ
10 U àõñ³Ë³ó»³É µ»ñÏñ»³ CDRU óÝÍ³ C óÝÍ³Û U óÁÝÍ³Û U Ù³ÛñÁ¹ êÇáÝ ÷Ë Ù³Ûñ³ù³Õ³ù
11 C ÑÝã»³ó R ÑÝã»Ý R Ù³ñ¹Çù U ÑáíÇõù ÷Ë Ù³ñ¹ÇÏ
12 C ºÏ³Ûù ÷Ë ºÉ¿ù C ´»¹Õ»»Ù R ´»Õ¿Ñ¿Ù U ´»ÃÕ¿¿Ù CDU ½Áëù³Ýã»ÉÇë C Á½ù³Ýã»ÉÇë U ½ÑáíÇõÝ ù³ç ÷Ë ½Áëù³Ýã»ÉÇë
14 C ãÇùª ïáÕÁ U ¼Ç ÅáÕáíù ÷Ë ºõ ½³õñ³ó U »ñÏ-Ý³õáñ³ó ßáõñç »Ý
15 C ½Áõ³ñÃáõÝùÝ R ½Áí³ñÃáõÝùÝ
[բ] Ղուկ. Բ 14
16 CRU áñ¹áó
17 BCGR ãÇù 17-24 ïáÕ»ñÁ U ³Ûëûñ A Îáõë¿Ý A ê³é³Û
18 U Ù»ÍÝ ÷Ë Ñ³Ûñ
19 A àñ¹»³ÏÝ DR ÝÙ³ U ÝÁÙ³

Որք էաք մեղաւք կապեալ ի յԱդամայ,
Քրիստոսիւ արձակեցաք ի կապանաց,
Եւայիւ դատապարտեալ ազգըն կանանց
Սըրբոյ Կուսիւն ազատեցան ի յանցանաց:

Քրիստոսի Փըրկչին մերոյ եկայք եւ մեք,
Ընդ նոսին տուք աւրհնութիւն միշտ յաւիտեանս:

---

24 DRU Ø ³ ñÇ ³ Ù ³ õ ÷ Ë êÁñµáÛ ÎáõëÇõÝ A Û ³ ÝÇÍÇó
÷ Ë Û ³ Ýó ³ Ý ³ ó

25 BCGR 25-26-Ç ÷ áË ³ ñ¿Ýª
ÀÝ¹ ÝáëÇÝ Ñ ³ Ù ³ Ó ³ ÛÝ» ³ É áõñ ³ ËáõÃ» ³ Ùµ.
º ñ · »Ùù »õ Ù»ù î» ³ éÝ ² ë ï áõÍáÛ. ö ³ ˉéù
Ç µ ³ ñÓáõÝë

26 U Û ³ õÇ ï » ³ Ý

ՏԱՂ ՆՄԻՆ ԱՒՈՒՐ ԵՐԵԿՈՅԻՆ ԺԱՄՈՒՆ

Քերովբէից գերագոյն,
Սրբոյ մաքրենից մաքրագոյն,

Սրբուհի գըմուռ ծովային,
Ծովայնոյ բերեալ մարգարիտ:

Մարգարիտ լուսոյ արփենոյն
Արփենոյն տարփմամբ սրտի սէր:

Դու ծաղիկ վարդից բիւրից թերթ,
Թերթ փըթթեալ տերեւ բոցանիչ:

Արեւելեան դուռն աղխեալ փակեալ,
Առաւաւտ յայգւոյն մերկացեալ:

Կարմրերփեան արեւ ծագեցեր՝
Ի լերանց ի գլուխ տարածեալ:

Բուրաստան բուրեալ քաղցր աւդիւք,
Փունջ ծաղկանց ծափի հարկանեն:

Անտառից սաղարթ սաւս երփնից
Բարձր ի ծագ ծառոց զարդարին:

Ցաւղ իջմամբ հովիտ շուշանաց
Հիւսիսի մանրիկ անձրեւաց:

Ընդ ծընունդ քո, կոյս Մարիամ,
Աւետեաց հրաւէր յաւրինեմք:

Աւետի՛ս, եկեալ Գաբրիէլ
Ի յերկնից քեզ տայր զաւետիս, մե՛ծ աւետիս:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 29³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 25³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79, (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 322µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 16³µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 340
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG º ñ»Ïá۪ÇÝ ³ë³Û, ËÇë ï É³õ ¿ (G ¿ É³õ) [¸ ³õáõñ] C î³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ »ñ»Ïá۪ÇÝ [¸ ³õáõñ]
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A º ññáñ¹ ³õáõñÝ »ñ»ÏáÛÇÝ Å³ÙáõÝ
´Ý³·Çñ
1 C ø»ñáµ»Çó
5 DEU ³ñ÷»ÝõáÛÝ
6 DEU ²ñ÷»ÝõáÛÝ
8 B ãÇù Â»ñÃ
9 AB ³Ë»³É
10 BG Û³Û·áõÝ C Û³Û·áÛÝ
11 BG Í³·»ó³ñ
13 C ãÇù 13-20
18 A ÐÇõëÇõëÇ

ՓՈԽ

Նոր Թագաւորին անժամանակ ծընեալ Բանին
Եկա՛յք երկիր պագցուք եւ ընդ մոգուցն ընծայեսցուք,
Ըամեալ զհոգի, զմարմին, զմիտըս տացուք Երրեակ անձին:
Սիրով խոնարհելոյն մաքուր հոգւով տաճարասցուք,
Ի սիրտըս գըգուեսցուք, որպէս ի գիրկսըն՝ Սիմէովն:
Ստասցուք տիպ աւրինակ զանարատ Կոյսըն Մարիամ
Ի նոյն նըմին նըման տաճար լինել Երրորդութեանն:
Երգով համաձայնեալք հոգեղինացն, որպէս հովիւքն,
Ըաբունաբար զիմաստ զիմաստութեան Հաւր ընծայեալք,
Գըլխոյն եկեղեցւոյ յաւդեալքս ի նոյն տացուք ըզփառս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 29µ-30 ³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 27µ-28 ³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 323µ-324 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 53 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 18 ³ µ
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 43
Êáñ ³ ·Çñ
A ö[áË. ¶ ³ õáõñ, »ñ»Ïá ÇÝ] BDG ö[áË] C ³ ÝËá -
ñ ³ ·Çñ
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ÚÇëáõë àñ¹Ç

Ì ³ ñ ³ Ï ³ å ª Ü»ñëÇëÇ »ñ·
´Ý ³ ·Çñ
2 A ãÇù »õ
3 C Á½ÙÇ ï ë
4 BG á·õáí C Ñá·áí
5 C ëÇñ ï ë C ·Çñ·ëÝ C êÇÙ»áÝ D êÇÙ¿áÝ
6 C Î áëÝ
7 C ÝÙÇÝ BC ÝÙ ³ Ý A º ññáñ¹áõÃ» ³ Ý
8 B Ñ ³ Ù ³ Ó ³ Ý» ³ Éù
9 D ½ÇÙ ³ ë ï ÇÙ ³ ë ï áõÃ» ³ Ý ÷Ë ½ÇÙ ³ ë ï áõÃ» ³ Ý D
Ð ³ õñÁÝ A ÇÙ ³ ë ï áõÃ» ³ Ý BG ÁÝÍ ³ » ³ É
10 C ¶ÉËáÝ »Ï»Õ»óá CD ½÷ ³ éë

ՔԱՐՈԶ ԾՆԸՆԴԵԱՆ ԵՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ*

Խնկաբեր ծառ, ծաղիկ անթառամ, ծագումն արեւու ծըրար լուսատու,
Ակըն տիրագոյն շափիղաի, կայծ կենդանի, գըմրուխտ նոր ուխտի,
Տունկ տենչալի ոչ մահաբերի, այլ կենդանոյն բնակարան Բանի,
Լեառն վիմածին[ա], յորդահոս վըտակ, ուրախարար վերին քաղաքի,
Միջնորդ հաշտութեան մաւր մեղուցելոյն, գաւազան յուսոյ հաւր գըլորելոյն:
Կտակ անջինջ, արժան աւրհնութեան Հաւր Աստուծոյ առ Իւր արարածս,
Ահա հայցեմք ի քէն, մա՛յր կենաց, զմերս ընծաեա՛ աղերս մաղթանաց,
Աղաչեմք:

Արդ, Կոյս Մարիամ, դշխոյ բարձրելոյ, տաճար տիրակիր, դուստր լուսերամ,
Այսաւր քեզ տաւնէ Սիովն հըրճուարան, զնաւակատիս սուրբ տնաւրինական,
Որպէս երբեմն ի Հրէաստանի հրեշտակք ընդ հովիւսըն փառաբանի,
Վասն իշխանին ի քեզ լինելոյ, հովուին բարի զմեզ ճանաչելոյ,
Ծառագայթ էին Հաւրն Իւրոյ, փառակցին Հոգոյն հովանացելոյ,
Էնն յանեղէն մեզ ծանուցելոյ, էականին զուգաւորելոյ,
Ահա հայցեմք ի քէն, մա՛յր կենաց, զմերս ընծաեա՛ աղերս մաղթանաց,
Աղաչեմք:

Ջհանդուրժել Բանին միայնակ, ընդ Թագաւորել չարին ստորական,
Որ խափառիթ ընձամբ պատուիրակ, ի սկըզբանէ եղեւ հակառակ,
Այս է պատճառ բանին որ ունակ, մարմին առնու ի քէն գերունակ,
Լինել նոր մարդ նման Ադամա, նոր արարող բնութեան յարակայ:
Խառնել անշփոթ ընդրութիւն բանին, ըստ Յոհաննու Աւետարանին[բ],
Երկուց ծայրից ընդ միակցութեան, անփոփոխելի համակամութեան,
Ոչ ոմն եւ ոմն, այլ մի նոյնութիւն, Տէր եւ Արարիչ է լինելութեան,
Ահա հայցեմք ի քէն, մա՛յր կենաց, զմերս ընծաեա՛ աղերս մաղթանաց,
Աղաչեմք:

Արդար դատաւոր երկնի եւ երկրի, որ կատարեցեր զկամս հայրենի,
Առեր մարմին անտրամադրելի, անայլայլելի, անփոփոխելի,
Մայրըդ մաքուր եւ սուրբ յաշխարհի, ըստ բանին Յոբա եւ Սողոմոնի,
Որպէս եւ ձայնըդ Քո հայրենի, իջմամբ Հոգոյ Քո Սուրբ փառակցի
Ի Յորդանան եւ ի Թաբաւրի, Որդի դաւանէր զՔեզ սիրելի[գ]:
Հայցմամբ ծընաւղի Քո անարատի, Մարիամու Սուրբ Աստուածածնի,
Արա՛ արժանի յաւուրըն մեծի դասիլ ընդ աւդեայսըն ի յաջակողմի,
Ահա հայցեմք ի քէն, մա՛յր կենաց, զմերս ընծաեա՛ աղերս մաղթանաց,
Աղաչեմք:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 20µ-23µ
Êáñ³·Çñ
H î»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì³Ýû³Ï³åª Ê³ã³ïáõñ
ա Դան. Բ 34
բ Յովհ. Ա 1, Ա 14
գ Մատթ. Ա 17, Մրկ. Ա 11, Ղուկ. Գ 22

Տեսանելով զաստղն արուսական, արքայածինքըն Սաբայական,
Յարաբացոց երկրէն հեռաստան, հասանէին ի մեծ Հրէաստան[ա],
Բարձեալ աղերս Թագաւորական, նըման պատուին իւրեանց հըմտական,
Տեսլեամբ հոգով մարգարէական, զոր կատարելոց էր Աստուածըն Բան
Եւ մեք ընդ նոսին հայցեմք միաբան, տալ զյոյս եւ զհաւատ մեր սիրադըրական,
Զոսկի մաքուր, խունգըն խորհըրդոյ, զմուռն յախտից մաքրագործելոյ,
Տենչմամբ հոգոյ մերոյ եւ մարմնոյ, մտաց տեսլեամբ մեր ներգործելոյ,
Ահա ընկալ.։

Որով մաղթեմք, զմա՛յրդ Աստուածընկալ, զաղերս աղաւթից սրտից մեր ընկա՛լ,
Առ մարմնացեալդ ի քէն լոյս ընկալ, մատուցանել մըտաց տան սղալ,
Առաքողին, արարչագործին, Հաւրն երկնաւորին եւ մարդասիրին,
Որ հաճեցաւ ընդ բնութիւն նախնոյն տալ ըզՄիածինդ մեզ ի փրկութիւն,
Ըստ աւետեաց հրեշտակապետին եկաւորել առ քեզ Սուրբ Հոգին։
Դու ծնաւղագութ մայր Մեսաին, տղայացելոց Եմանուելին,
Յաւուր ծագման մեծ առաւաւտին, կա՛ց ընդ աջմէ երեւեցելոյն,
Խնդրեա՛ զթողութիւն քոին տաւնողացս եւ Աստուածածին խոստովանողացս։

Իւսեա հրճուանաւք մայր կաթուղիկէ, դուստր վերնոյն, որ ի Սիովն է,
Քաղաք կենդանոյն կանգնեալ յարձան է նոր առագաստ մեզ ի Քրիստոսէ։
Հանդերձ սեղանաւ որ հաշտարար է, եւ աւազանաւդ որ մաքրագործէ,
Մեծարելով զդշխոյն յաշխարհէ զհարսն հաւատոյ զաւրհնելան որ միշտ է։
Զաշտանակ լուսոյն[բ], զցաւղն յԱհերմոնէ[գ], զպատիւ փառացն որ ի Սինայէ,
Զի քաղցրութեամբ ի մեզ խոնարհեալ կատարեսցէ զնուէրս աղաւթել
Ահագնատեսիլ ազգըն ժողովեալ, ի յաջակողմեան գունդն ըզմեզ դասել։
Երան աւետեաց ձայնին հանդիպել, եթէ՝ Եկայք Հաւր Իմոյ աւրհնեալք[դ],
Ահա յիշեսցես զհոգիս ննջեցելոցն
Եւ եւս առաւել
Զանձինս մեր եւ զմիմեանս
Տեառն Աստուծոյ Ամենակալի յանձն արասցուք, խնդրեմք։

Ռամկական երամ որդոյ քո տոհմից, քեզ երկըրպագեն, գովեալդ ի բնաւից,
Երանուհիդ ադամեան զարմից, յոյս ապաստանի յերկրի եւ երկնից։
Դրախտին բացաւղ կենացըն մտից, կապտող սուսերին, որ ի սրովբէից,
Սո՛ւրբ Մարիամ, պըսակըդ կուսից, անձանց հաշտարար հոգոցս ամենից,
Ընդ քեզ ընկա՛լ ի գութս աղերսից, ըզձայնըն յանապատէ ծնդըողն յարգանդից,
Ընդ վկայիցն անդրանկագեղից, բացող խորանաց դըրան վերնայարկից,

ա Մտթ. Բ 1-3
բ Ել. ԼԵ 14, Թւ. Դ 9
գ Սղմ. ՃԼԲ 3
դ Մտթ. ԻԵ 34

Հանդերձ պետաւքն երկոտասանից, դատաւորացն Յուդաին ցեղից,
Ընդ որս եւ զմեր ձայն հսկողական մակաձայնելն ընդ Թորգոմական,
Միանձնացելաւքն ճըգնողական եւ մարտիրոսաց դասուցըն լըրման,
Խաղաղանալ կենաւք մարմնական եւ հանդերձելոյ բարեացն հասանել
Եւ այժմ ողորմ.:

Ե. ԿԱՆՈՆ ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

ՔԱՐՈԶ ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԾՆՆԴԵԱՆՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Գանձ անապական, ծածկեալ մեծութիւն,
ԱՀաւոր, անիմանալի խորՀուրդ՝ երեւեալ յերկրի, Սո՛ւրբ Աստուածածին.
ԶանՀասանելի Բանն Աստուած
Բնաւորաբար ծնանելով ի Քէն զՈրդին Միածին՝
Բառնալով ի գիրկըս քո կաթնասուն,
Որ երեւեցաւ այսաւր ի փրրկութիւն տիեզերաց,
Ազատելով զԱդամն առաջին ի յանիծիցն առաջնոյ,
Ուստի եւ զնախամաւրն Եւայի լուծանելով զկնիք դատապարտութեան,
Ծնանելով զՈրդին Միածին:
Արդ, բարեխաւսեա՛ առ Քրիստոս Թագաւորն՝
Հասանել մեզ ի յաւգնութիւն, աղաչեմք:

Րաբուն ճըշմարիտ եւ լուսոյ Թագաւոր, անեղ եւ անսկիզբն.
Անբաժանելի զաւրութիւն, անքակ միութիւն,
Զոր իսկապէս անտանելի զաւրութեամբ յորովայնի քում կրեցեր,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 30³-33µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 16³-18µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 29³-32µ
E-Ó»é. ÑÙñ. 2061, Ã»ñÃ 22³-26µ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 9³-14³
m-Ü. äáÕ³ñ³Ý, Ø³ñ óáõó³Ï Ó»é³·ñ³ó êñµáó Ú³Ïáµ»³Ýó, Ñï. ´, ºñáõë³Õ¿Ù, 1953, ¿ç 242-244 (Ó»é. ÑÙñ. 231, Ã»ñÃ 18µ, ºñáõë³Õ¿Ù)
Ü³ñ»Ï³óÇ-¿ç 131
Êáñ³·Çñ
A î»ºë í»ñ»õáõÙ C ø³ñá½ ÌÝÁÝ¹Ç º ³õáõñÝ D ºñÏñáñ¹ ³õáõñÝ ù³ñá½ ³ë³ó»³É ¶ñÇ·áñÇ Ü³ñ»Ï³óõá, Ç êáõñµ ÌÁÝáõÝ¹Ý »õ Ç ØÏñïáõÃÇõÝÝ E ø³ñá½ ÌÁÝÁÝ¹»³Ý î»³éÝ F ¶³ÝÓ ²ëïáõ³Í³-³ïÝáõÃ»³Ý m ²Éù³ñá½ ÌÝÝ¹Ç í»ó»ñáñ¹ ³õáõñ Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáÙÝ»ñ
A âáññáñ¹ ³õáõñ ³ïÝáõÃ»³Ý î»³éÝ ²ëïáõÍáõ ÚÇëáõëÇ øñÇëïáëÇ. âáññáñ¹ ³õáõñ Ú³ïÝáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáõ. º âáññáñ¹ ³õáõñ Ú³ïÝáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáõ Ù»ñáõ. âáññáñ¹ ³õáõñ ³ïÝáõÃ»³Ý î»³éÝ
Ì³ñ³Ï³å³ ¶ñÇ·áñÇ »ñ·
´Ý³·Çñ
1 CDm »õ Í³ÍÏ»³É
2 C ÇÙ³Ý³ÉÇ m »õ ³ÝÇÙ³Ý³ÉÇ Dm ãÇù »ñ»õ»³É »ñÏñÇ EFm êáõñµ ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ »ñ»õ»³É »ñÏñÇ C ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ êáõñµ Îáë Ø³ñÇ³Ù D ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ Ø³ñÇ³Ù ÷Ë ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ
3 E ¼³ÝÑ³ë³ÝÇ C àñ ½³ÝÇÙ³Ý³ÉÇ ½´³ÝÝ ÷Ë ¼³Ý-Ñ³ë³Ý»ÉÇ ´³ÝÝ
4 C ãÇù ´Ý³õáñ³µ³ñ C ãÇù Ç ù¿Ý Dm Ç ù»½ Ïñ»ó»ñ »õ ÍÝ³ñ öñÏÇã ³ßË³ñÑÇ ÷Ë ÍÝ³Ý»Éáí… ØÇ³ÍÇÝ
5 C ãÇùª ïáÕÁ m ·ÇñÏë D ·ÇñÏÁ¹
6 CDEFm ãÇù ³ë³õñ m ãÇù Ç DE óÝÍáõÃÇõÝ ³½·Ç Ù³ñ¹Ï³Ý ÷Ë ÷ñÏáõÃÇõÝ ïÇ»½»ñ³ó
7 DEm ²½³ï»³óª ½Ý³Ë³ñ³ñÝ ²¹³Ù C Á½Ù³ñ¹ÁÝ F ½³é³çÇÝÝ ²¹³ÙÇ ÷Ë ½²¹³ÙÝ ³é³çÇÝ Em ³-é³çÝá D ³é³çÇÝ
8 C àñ ÷Ë àõëïÇ D ãÇù àõëïÇ E ½Ý³Ë³Ù³õñÁÝ EFm ãÇù ºõ³Ç D »Éáõ Í C ½»ñÏáõÝë ïÇñ³ó»³É Ù³-ÑáõÝ Éáõ Í»ñ ÷Ë ÉáõÍ³Ý»Éáí ½ÏÝÇù ¹³ï³å³ñï áõ-Ã»³Ý AEm Á½ÏÝÇù Dm ãÇù ½ÏÝÇù EFm ³ÝÇÍÇó ÷Ë ¹³ï³å³ñï áõÃ»³Ý m ½¹³ï³å³ñïáõÃÇõÝ
9 DEFm øáçÝ (E øáçÝ) ÍÝÁÝ¹»³Ùµ¹ (D ÍÝÁÝ¹»³Ùµ) ÷Ë ÌÝ³Ý»Éáí Dm ³Ù¿Ý³õññÝ»³É îÇñáõÑÇ ÷Ë ½àñ¹ÇÝ ØÇ³ÍÇÝ
10 D Ð³çáñ¹ ïÝ»ñáõÙª ÏñÏÝ³ÏÁ ëÕáõ³Í D ãÇù ²ñ¹ C ²ñ¹, µ³ñ»Ë³õë É»ºñ E ãÇù øñÇëïáë D Ã³·³õáñÝ øñÇëïáë B 10-11-Ç ÷áË³ñ¿Ýª
ÀÝÏ³ºÉ »õ Á½Ù³ÕÃ³ÝÁë Ù»ñ, îÇñ³Ù³ñ, ÁÝ¹ ùáõ¹ Ë³éÝ»³É å³Õ³ï³Ýë.
ºõ Ù³ïáº Ù³ñÙÝ³ó»Éáõ¹ Ç ù¿Ý ´³ÝÇ¹ ²ëïáõÍáõ, ºõ ³Õ³ã»³º ÷ñÏ»É Ç ÷áñÓáõÃ»Ý¿ ½Ù»½
½³Ù»Ý»ë»³Ý, ³Õ³ã»Ùù
11 C ÷Ë ïáÕÇ. ì³ëÝ Ù»ñ ù³õ·Ý³Ï³ÝáõÃÇõÝ ³Ý-Ó³Ýó Ù»ñáó m ³Õ³ã»Ù
12 F ð³µáõÝÝ CFm ×ßÙ³ñÇï DF ãÇù »õ A »õ Ã³·³õá-ñÁÝ Éáõë»áõ ÷Ë Éáõë»áõ Ã³·³õáñ F Ã³·³õáñÝ C ãÇù »õ CDE ³ÝÁëÏÇ½µÝ
13 A »õ ³Ýµ³õ»ÉÇ ÷Ë ³Ýµ³Å³Ý»ÉÇ C ²Ýµ³õ»ÉÇ A »õ ³Ýù³Ï Dm »õ ³Ýù³Ïï»ÉÇ
14 Dm ¼ÇëÏ³ÏÇóÁÝ Ð³õñ ½³Ýï³Ý»ÉÇÝ ÁÝÏ³É³ñ Ç ùáõÙ ù³ñ·³Ý¹Ç ÷Ë ïáÕÇ C àñ ½²ëïáõ³Í ÷Ë ¼áñ A ù³ñ·³Ý¹Ç ÷Ë ùáñáí³ÛÝÇ

Զոր ոչ բոցակիզեաց հուր աստուածութեանն:
Մորենի անկիզելի, բարձող մեղաց, լուծիչ յանցանաց, Սո՛ւրբ Աստուածածին[ա]:
Այսաւր յայրին ընծայեալ եւ ի մոգուցն երկրպագեալ[բ],
Որք զընծայս մատուցին աստուածութեանն խորհրդոյ,
Հովուացն յայտնեալ եւ ի խանձարուրս պատեալ,
Ընդ դասս երջանիկ զաւրացն երգակցեալ հողեղէնքս
«Փառք ի բարձունս» ասելով ծնիցելոյդ ի քէն, ամէնաւրհնեալդ ի կանայս[գ].
Արդ, բարեխաւսեա՛ առ Քրիստոս Թագաւորն՝
Հասանել մեզ ի յաւգնութիւն, աղաչեմք:

***Ի** զաւրըս վերինս երգաբանեալ յանմարմնոց հրեշտակաց,*
Զաւետիս բերեալ Գաբրիէլի հրեշտակապետին.
— Բերկրեալ, Տէր ընդ քեզ, անհարսնացեալդ ի կանայս[դ].
Այսաւր արեւելք եղեր ծագմամբ արեգականն արդարութեան,
Ծագելով զլոյս աստուածգիտութեան
Ի սիրտս լսողաց փառաբանչաց Սրբոյ Երրորդութեանդ.
Անմատոյց լուսոյն երկըրպագեմք,
Որ ծընար ուրախութիւն տիեզերաց՝ զՔրիստոս Աստուած, ամէնաւրհնեալդ ի կանայս.
Արդ, բարեխաւսեա՛ առ Քրիստոս Թագաւորն՝
Հասանել մեզ ի յաւգնութիւն, աղաչեմք:

---

15 Dm ºõ ÷Ë ¼áñ A ³ëïáõ³ÍáõÃ»³Ý ½áñáí³ÛÝ ùá ëáõñµ E ³ëïáõ³ÍáõÃ»³ÝÁÝ ËáñÑÁñ¹á
16 E ãÇù 16-18 C ÷Ë ïáÕÇ ¼Ùáñ¿ÝÇÝ A ³ÝÏ¿½ ADF µ³ñÓ³õÕ A »õ ÉáõÍÇã Dm ù³õÇã ÷Ë ÉáõÍÇã A ³ÝÇ-ÍÇó ÷Ë Û³Ýó³Ý³ó D ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ Ø³ñÇ³Ù
ա **Եփ Գ 2-4**
17 Dm ãÇù 17-18 C ãÇù »õ F ãÇù Ç A »ñÏÁñå³·»³É
բ **Մտթ Բ 11**
18 C ãÇùª ïáÕÁ A ÁÝÍ³Ûë m ãÇù Ù³ïáõóÇÝ Fm ³ë-ïáõ³ÍáõÃ»³Ý A ³ëïáõ³ÍáõÃ»³ÝÁÝ ËáñÑÁñ¹áÛ
19 F Ðáíáõ³ó A àñ Ñáíáõ³óÁÝ E Ðáíáõ³óÁÝ C ãÇù Ðáíáõ³óÝ Û³ÛïÝ»³É »õ m Ðáíí³ó EFm ãÇù »õ AE Ë³ÝÓ³ñáõñÁë D Ùá·áõóÝ »ñÏÁñå³·áõÃ»³Ùµ å³ïáõ»³É Ç Ë³ÝÓ³ñáõñ ÷Ë »õ Ç Ë³ÝÓ³ñáõñë
20 C ãÇù ¹³ëë D ºõ Ç ¹³ëáõó ÷Ë ÀÝ¹ ¹³ëë Dm ½³õ-ñ³óÁÝ A »ñ·³Ïó»Éáí D ÷³é³õáñ»³É ÷Ë »ñ·³Ï-ó»³É m ãÇù »ñ·³Ïó»³É
21 A À½÷³éë AC »ñ·»Éáí C Îáõë¿Ý ÷Ë ù¿Ý EFm áõ-ñ³Ë É»ñ, µ»ñÏñ»³É (E ãÇù µ»ñÏñ»³É) ÷Ë ÍÝÇó»-ÉáÛ¹ Ç ù¿Ý D ÀÝ¹ Ññ»ÕÇÝ³óÁÝ ÙÇ³µ³ÝáõÃ»³Ùµ »ñ·»Ýª ö³¯éù Ç µ³ñÓáõÝë ²ëïáõÍáÛ, ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É îÇñáõÑÇ ÷Ë ïáÕÇ C ãÇù ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É¹ Ç Ï³Ý³Ûë Fm ³õñÑÝ»³É¹ ÷Ë ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É¹
գ **Ղուկ Բ 14**
22 A 22-23-ñ¹ ïáÕ»ñÇ ÷áË³ñ¿Ý áõÝÇª ²Õ³ã»³º ÷ñ-Ï»É Ç ÷áñÓáõÃ»Ý¿
24 C ½³õñë D ½³õñëÁÝ m À½³õñë ÷Ë Æ ½³õñë DF í»ñÇÝ C »ñ·³Ïó»³É C ³ÝÙ³ñÙÝáó Ññ»ßï³Ï³óÝ D Ç Û³ÝÙ³ñÙÝáó
25 A àñ ½³õ»ïÇëÁÝ ÉÁí³ñ ÷Ë ïáÕÇ C ²õ»ïÇë ïáõ»³É D ÀÝÏ³É³ñ ½³õ»ïÇë ÷Ë ¼³õ»ïÇë µ»-ñ»³É CD Ññ»ßï³Ï³å»ïÇÝ ¶³µñÇ¿ÉÇ
դ **Ղուկ Ա 28**
26 C àõñ³Ë É»ºñ, ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ ÷Ë ïáÕÇ EFm ¼áõ-ñ³Ë É»ñ µ»ñÏñ»³ÉÝ ÷Ë ´»ñÏñ»³É D àõñ³Ë É»ñ, µ»ñÏñ»³ D ³ÝÑ³ñëÝ³ó»³É Ø³ñÇ³Ù
27 C ²é Ç ù¿Ý »ñ»õ³É Í³·Ù³Ý Éáõëáõ¹ ÷Ë ïáÕÇ DEFm ãÇù ³Ûë³õñ EFm ãÇù »Õ»ñ D ºÕ»ñ ³ñ»õ»Éù DEFm Í³·Ù³Ý
28 ACEF Á½ÉáÛë D 28-29-Ç ÷áË³ñ¿Ýª ºõ ÉÁóáõó»ñ Éáõëáí ³ëïáõ³Í·Çïáõ»³Ùµ ¼³Ù»ÝÇë»³Ý ÷³é³õáñ»É ½êáõñµ ½ºññáñ¹áõÃÇõÝ¹
29 AEFm ëÇñïÁë F Éë³õÕ³ó A ²Ù»Ý³ëáõñµ ºññáñ-¹áõÃ»³Ý¹ ÷Ë êáõñµ ºññáñ¹áõÃ»³Ý C êáõñµ F ºññáñ¹áõÃ»³Ý¹
30 D Éáõëáõ¹ m »ñÏñå³·»Ùù C »ñÏÇñ å³·³Ý»Ùù
31 Fm ÍÝ³ñ C ãÇù áõñ³ËáõÃÇõÝ A ãÇù ïÇ»½»ñ³ó AE Á½øñÇëïáë D àñ ÍÁÝ³ñ ½øñÇëïáë ²ëïáõ³Íª áõ-ñ³ËáõÃÇõÝ ïÇ»½»ñ³ó, ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É îÇñáõÑÇ ÷Ë ïáÕÇ C ãÇù ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É¹ Ç Ï³Ý³Ûë F ³õ-ñÑÝ»³É Û³õÇï»³Ý ÷Ë ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É¹ Ç Ï³Ý³Ûë Em ³õñÑÝ»³É¹ ÷Ë ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É¹

Գովեալ ակն պատուական, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Որ յորովայնի քում կրեցեր զԲանն Աստուած,
Որ յառաջ քան զյաւիտեանս,
Որ մերունակ բնութեամբ առեալ մարմին՝ չարչարեալ վասն մեր,
Խաչի համբերեալ դնելով ի գերեզմանի անապականաբար,
Յարուցեալ յերրորդ աւուր արփիափայլ հրաշիւք,
Զարդարեաց զնորածնեալքս սուրբ աւազանաւն.
Արդ, բարեխաւսեա՛ առ Քրիստոս Թագաւորն՝
Հասանել մեզ ի յաւգնութիւն, աղաչեմք:

Որ զարմանաւոր եւ ահագին երեւեալ,
Ի վերին զաւրացն ծածկեալ,
Ոչ բաւելով անտանելի զաւրութեան,
Սրբասաց սերովբէքն սարսեալ դողային,
Եւ բազմաչեայ քերովբէքն թեւաւքողեալ ծածկէին զերեսս իւրեանց,
Վասն ոչ բաւելով անչափ եւ անտանելի լուսոյն,
Յահէն ըմբռնեալ, զտեսութիւնն անփոփէին,
Այսաւր յերկրի երեւեալ կամաւ Հաւր,
Խոնարհութեամբ յարգանդ Կուսիդ բնակելով,
Ծնաւ անճառապէս Աստուած եւ մարդ կատարեալ,
Ոչ բաժանելով յԵրրորդութեանն
Զաթոռ փառացն անթերի իսկապէս լըցեալ,

34 AEF ³ ÏÁÝ D Ù³ñ·³ñ ï áÛ Ø³ñÇ³Ù êáõñµ ÷Ë êáõñµ
35 D ÌÁÝ³ñ ½ØÇ³ ÍÇÝ ÍÁÝ»³ÉÝ Ç Ð³õñ¿ ÷Ë ï áÕÇ EF Á½´³ÝÝ A ½²ÛÝ ÷Ë ½´³ÝÝ ²ë ï áõ³Í C ãÇù ½´³ÝÝ ²ë ï áõ³Í
36 AC ÷Ë ï áÕÇª ¼³ÛÝ (C ãÇù ¼³ÛÝ) áñ Û³é³çÝ (C Û³-é³ç) ¿ (C ãÇù ¿) ù³Ý ½Û³õÇ ï »³Ýë Á½´³ÝÝ ²ë ï Á-õ³Í (C ²ë ï áõ³Í) D àñ ¿ñ E Á½Û³õÇ ï »³Ýë
37 CD ãÇù àñ A àñ Ç Ù»ñÙ¿ µÝáõÃ»Ý¿ë ÷Ë Ù»ñáõÝ³Ï µÝáõÃ»³Ùµ D Ç ù¿Ý Ù³ñÙÝ³ó³õ ÷Ë ³é»³É Ù³ñ-ÙÇÝ m ãÇù Ù³ñÙÇÝ C ã³ñã³ñ»ÉÇ D »õ ã³ñã³ñ»ó³õ F »õ ã³ñã³ñ»³É C í³ëÝ
38 F Ñ³Ùµ»ñ»Éáí D Ð³Ùµ»ñ»³ó Ë³ãÇ »õ »¹³õ A »-¹³õ C ¹ÁÝ»Éáí E »¹³õ Ç Ýáñ
39 D ö³é³õù Û³ñáõó»³É Ç Û»ññáñ¹ ÷Ë Ú³ñáõó»³É Û»ññáñ¹
40 C ¼³ñ¹³ñ»³É A ½Ýáñ³ÍÝ»³ÉÁë C Á½Ýáñ³ÍÝ»³Éùë EF Á½Ýáñ³ÍÝ»³ÉùÁë D ¼³ñ¹³ñ»³ó ½³Ù»Ý³ÛÝ ³-ñ³ñ³Íë àñ¹ÇÝ ùá, ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É îÇñáõÑÇ ÷Ë ï áÕÇ
43 CE à ÷Ë àñ m ¾ ÷Ë àñ C ãÇù »õ D ãÇù »ñ»õ»³É
44 A ÚáñáÛ ÷Ë Æ D Ññ»Õ¿Ý ÷Ë í»ñÇÝ F ½³õñ³ó ACDm ½³õñ³óÁÝ A ½»ñ»ëë Í³ÍÏ»³É C Í³·»³É
45 D ãÇùª ï áÕÁ CEFm µ»ñ»Éáí CE ½³Ýï ³Ý»ÉÇ ùá ½³õ-ñáõÃ»³Ý¹ »ñ»õáõÙÝ ÷Ë ³Ýï ³Ý»ÉÇ ½³õñáõÃ»³Ý
46 C ãÇùª ï áÕÁ EFm ãÇù êñµ³ë³ó A ÚáñÙ¿ ÷Ë êñµ³-ë³ó F ë»ñáíµ¿ÇóÝ E ë¿ñáíµ¿ÇóÝ m ëñáíµ¿ÇóÝ D ³ÑÇõ ë³ñë»³É
47 A ãÇùª ï áÕÁ CEFm ãÇù ºõ µ³½Ù³ã»³Û ù»ñáíµ¿ùÝ D µ³½Ù³ã»³ C Ã»õ³õù ÷Ë Ã»õ³ëùáÕ»³É D Ã»õ³ë-ù³õÕ»³É D ½¹¿ÙëÝ ÷Ë ½»ñ»ëë
48 A ãÇù ì³ëÝ EFm µ»ñ»Éáí EFm ãÇù ³Ýã³÷ »õ C ãÇù 48-49 D 48-51-Ç ÷áË³ñ¿Ýª
ÀÙµÁéÝ»³Éù Ç Û³Ñ¿Ý Á½ï»ëáõÃÇõÝ ÷á÷áË¿ÇÝ,
¼Ç áã µ³õ»ÇÝ ï³Ý»É ½³Ýµ³õ»ÉÇÝ »ñÏÝÇó »õ »ñÏñÇ,
²Ûë³õñ ÇÝÝ³Ùë»³ ³õáõñµ Ç Û³ñ·³Ý¹Ç Îáõë¹Ç¹ µÁÝ³Ï»³É
49 AE ÁÙµÁéÝ»³É E Á½ï»ëáõÃÇõÝÝ F Á½ï»ëáõÃÇõÝ m ½ï»ëáõÃÇõÝ A »õ ½ï»ëáõÃÇõÝÁÝ Ùáé³ó»³É ÷Ë ½ï»ëáõÃÇõÝÝ ³Ý÷á÷¿ÇÝ Fm áã µ³õ¿ÇÝ Ñ³Û»É ÷Ë ³Ý÷á÷¿ÇÝ
51 CEFm ÊáÝ³ñÑ»³É CEFm Îáõë¹ÇÝ C µÝ³ÏÇÉ
52 C ÌÁÝ³ñ E ÌÁÝ³õ D ²Ý×³é³å¿ë ÍÁÝ³õ A Ù³ñÙ-Ýáí ÷Ë ²ë ï áõ³Í »õ Ù³ñ¹ Ï³ï ³ñ»³É E ²ë ï Á-õ³Í EFm ãÇù Ï³ï ³ñ»³É C Ç Û»ñÏñÇ ÷Ë Ï³ï ³-ñ»³É D áõÝÇ ß³ñ. ÆÛáñÓ³ÝëÝ Úáñ¹³Ý³Ýáõ Ç Î³-ñ³å»ï¿Ý Ó»éÝ³¹ñ»³É
53 A ºõ ÷Ë àã µ³Å³Ý»Éáí AEm Ûºññáñ¹áõÃ»³Ý C Ûºññáñ¹áõÃ»Ý¿Ý D ãÇùª ï áÕÁ
54 EFm ÷³é³ó C ùá ÷³é³ó D ÷³é³óÝ Ðûñ ²ë ï áõ-ÍáÛ DC ãÇù ³ÝÃ»ñÇ… Éó»³É

Որոց վերին զաւրացն ոչ գիտելով զաստուածութեան խորհուրդն,
Ծանուցեալ մարդկան անճառելի զաւրութեամբ.
Արդ, բարեխաւսեա՛ առ Քրիստոս Թագաւորն՝
Հասանել մեզ ի յաւգնութիւն, աղաչեմք:

***Ր**ոպեից խորհուրդ եւ տաճար մաքրեալ աստուածութեան,*
Զի ի քէն յայտնեալ խորհուրդ անճառելի,
Խափանելով զխաւար մեղաց դիւամոլ կռապաշտութեանց
Փառաբանիչս առնելով ամենազաւր Սուրբ Երրորդութեանդ.
Տաճար եւ առագաստ աստուածային Բանին, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Դուստր հաւատոյ եւ մայր լուսոյ,
Քեւ ծանեաք զԵրրորդութիւնն անբաժանելի.
Յերեւեալ Փրկչին յահագին աւուրն՝
Աւգնական լե՛ր տաւնողացս գյիշատակս քո, ամենաւրհնեալդ ի կանայս:
Արդ, բարեխաւսեա՛ առ Քրիստոս Թագաւորն՝
Հասանել մեզ ի յաւգնութիւն, աղաչեմք:

***Ի** պարծանս կուսից երեւեալ, Սո՛ւրբ Աստուածածին,*
Լուծանելով զառաջինն Եւայի զդատապարտութիւն

55 D ¼áñ ÷Ë àñáó D ½³õñ³ó C ½³Ý×³é ïÝ³õñ¿Ýáõ- Ã»³Ý øá ÷Ë ½³ëïáõ³ÍáõÃ»³Ý D Á½ËáñÑáõñ¹ ³ëïáõ³ÍáõÃ»³ÝÝ E ãÇù ËáñÑáõñ¹Ý C øá Ëáñ- Ñáõñ¹ F ËáñÑáõñ¹ m ½ËáõñÑáõñ¹

56 D Ç Ó»éÁÝ Ù³ñ¹Ï³Ý ùá ØÇ³ÍÇÝÝ ÷Ë Ù³ñ¹Ï³Ý C ³Ý×³é D ½³õñáõÃ»³Ùµ ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É îÇñáõÑÇ

59 EFm ãÇù »õ D ð³Ù»³É ËáñÑáõñ¹ ëáõñµ »õ ëáëÏ³- ÉÇ, ³Ý³ñ³ï ï³×³ñª Îá□ë ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ ÷Ë ïá- ÕÇ

60 EFm àõëïÇ »õ ÷Ë ¼Ç CD ãÇù ¼Ç E ÇÝùÝ ÷Ë Ç ù¿Ý C ³Ý×³é»ÉÇ Éá□ëÝ ÷Ë ËáñÑáõñ¹ ³Ý×³é»ÉÇ D ËáñÑáõñ¹Ý D ³Ñ³õáñ ÷Ë ³Ý×³é»ÉÇ

61 DE Ê³÷³Ý»³ó C Ê³÷³Ý»³É D ¹Çõ³å³ßïáõ- Ã»³Ý ÷Ë Ù»Õ³ó… Ïé³å³ßïáõÃ»³Ýó C ãÇù ¹Çõ³- ÙáÉ Ïé³å³ßïáõÃ»³Ýó E Á½Ë³õ³ñ F Ïé³å³ß- ïáõÃ»³ÝÝ Em Ïé³å³ßïáõÃ»³Ý

62 CDEFm ãÇùª ïáÕÁ

63 EFm µÝ³ÏáõÃ»³Ý ÷Ë ´³ÝÇÝ C 63-67-Ç ÷áË³ñ¿Ýª
ÌÁÝáÕ ³Ýï³Ý»Éá□ ´³ÝÇÝª í»ñ³õñÑÝ»³É¹
Ç Ññ»ÕÇÝ³ó ¹³ëáõó ³ÝÙ³ñÙÝáó,
²□ë³õñ Ç ù¿Ý ÍÁÝ³õ Ù³ñÙÝáí,
Ú³ÝÓÝ ³éÝáõÉ ËáÝ³ñÑáõÃ»³Ùµ ÁÝ¹áõÝ»É
Ó»éÝ³¹ñáõÃÇõÝ
Æ Î³ñ³å»ï¿Ý Ç Úáñ¹³ÝÇë
ºõ ½³ÝÓÝ ³õñÇÝ³Ï ï³Éáí Ù»½ Ç Ýá□Ý
□³é³ç³Ý³Éáí
D 63-64-Ç ÷áË³ñ¿Ýª
²ëïáõ³Í³□ÇÝ Éáõëá□ ³é³·³ëï »õ
µÁÝ³ÏáõÃÇõÝ, »ñ³Ý»³É¹ Ç Ï³Ý³□ë,
êáõñµ »õ ³ÝµÇÍ ¹áõëïÁñ Ñ³õ³ ïá□, »ñ³·ÁÝÃ³ó
ëñ³Ã»õ ³Õ³õÝÇ

64 EFm ¸áõëïÁñ E Ñ³õ³ ïá E Éáõëá A 64-67-Ç ÷á- Ë³ñ¿Ýª
àñ ³□ë³õñ Ç ¶³ÉÇÉ»¿ □³□ïÝ»³É,
ºõ Ç Úáñ¹³Ý³Ý □³ÙÉáñ¹õá□Ý Ó»éÝ³¹ñ»³É.
Ð³□ñ □»ñÏÝÇó íÁÏ³□»³É,
ºõ êáõñµ Ðá·ÇÝ ³Õ³õÝ³Ï»ñå Çç»³É.
àñ¹Ç ëÇñ»ÉÇ »õ ÙÇ □ºññáñ¹áõÃ»Ý¿Ý ¹³õ³Ý»³É,
²ßË³ñÑÇ ÷ÁñÏáõÃÇõÝ Ý»ñ·áñÍ»³É
ºõ Á½µáõÝ»³É íÇß³åÁÝ ÏáË³Ý ³ñ³ñ»³É,
¼Ù³ñ¹ÇÏ □áñ¹áñ»³É,
ºõ ²õ»ï ³ñ³ÝÇÝ ëÏÇ½µÝ ³ñ³ñ»³É

65 D ½ËáñÑáõñ¹ ºññáñ¹áõÃ»³ÝÝ

66 D Ú»ñ»õ»ÉÇ DEF ãÇù öñÏãÇÝ F ³Ñ³·ÇÝ

67 D È»°ñ ³õ·Ý³Ï³Ý Fm ï³õÝ³õÕ³óë EFm Á½□Çß³- ï³ÏÁë D Á½ëáõñµ ÍÝáõÝ¹ ùá ÷Ë ½□Çß³ï³Ïë ùá Em ³õñÑÝ»³É¹ F ³õñÑÝ»³ D ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É D îÇñáõÑÇ ÷Ë Ç Ï³Ý³□ë F ãÇù ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É¹ Ç Ï³Ý³□ë

70 AE å³ñÍ³ÝÁë D ÆëÏáõÑÇ »õ Ù³□ñ ´³ÝÇÝ ²ëïáõ- Íá□ Ø³ñÇ³Ù, êá°õñµ ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ ÷Ë êá°õñµ ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ

71 A ½³é³çÇÝ ÏáÕ³ÍÇÝ ÏÝáçÝ ÷Ë ½³é³çÇÝÝ ºõ³□Ç E ¹³ï³å³ñïáõÃÇõÝ C 71-86-Ç ÷áË³ñ¿Ýª
ÈáõÍ³Ý»Éáí ½¹³éÝáõÃÇõÝ Ù»Õ³óÝ ×³ß³ÏáÕ³ó
Ù³Ñ³óáõ åÁïÕá□Ý,
Üá□Ý »õ Á½Ù»ñ ½ÍÁÝ»Éáóë Ù³ùñáõÃ»³Ùµ
³õ³½³Ý³õÝ,
Êáëïáí ³Ý»Éáí Á½ù»½ »õ áõÝ»Éáí µ³ñ¿Ë³õë
²é Ð³□ñ »õ àñ¹Ç »õ êáõñµ Ðá·ÇÝ,
¼Î³ñ³å»ï àñ¹á□ ùáª ½Ó»éÝ³¹ñáÕ ØÏñïÇãÝ
Úáí³ÝÝ¿ë,

Քոյին ծննդեամբդ զՈրդին Միածին,
Որ եղեւ կենդանութիւն արարածոց առ ի քէն յայտնեալ Բանն Աստուած,
Որ յառաջ, քան ըզլինելութիւն աշխարհի.
Եւ անդադար աղաչեա՛ վասն մեր զառ ի քէն զմարմնացեալդ Աստուած՝
Շնորհել հաստատութիւն Եկեղեցւոյ Իւրում սրբոյ,
Պահելով միշտ անվրդով յամենաչար խաբէութեանց թշնամւոյն
Հայրապետաց մերոց վերակացու լինել աստուածային տեսչութեամբ.
Քահանայից եւ սարկաւագաց՝ լինել սրբութեամբ պաշտաւնեայս.
Թագաւորաց եւ իշխանաց՝ յաղթաւղ լինել ի պատերազմունս.
Ուղեգնացից եւ նաւարկելոց՝
Խաղաղութեամբ հասանել ի փրկութեան նաւահանգիստն.
Քաղաքայնոց եւ աշխարհայնոց՝ առողջութիւն, առհասարակ շինութիւն.
Առ ի մէնջ հրաժարելոցն՝
Գթութիւն, ողորմութիւն եւ թողութիւն յանցանաց,
Զամենեսեան զաւրացուցանել աստուածային Իւրով զաւրութեամբն:
Ահա յիշեսցիս զհոգիս ննջեցելոցն
Եւ ողորմեսցիս նոցա յաւուր մեծի Գալստեան Քո, Տէ՛ր, խնդրեմք:

Եւ եւս առաւել
Զյորդորումն սիրոյ եւ զգործս բարեաց պարգեւել մեզ, խնդրեմք:

º õ ½ ³ Ù»Ý ³ ÛÝ »ñç ³ ÝÇÏ ¹ ³ ëë ³ é ³ ù»Éáó »õ Ù ³ ñ · ³ ñ¿Çó,
¼Ù»Í Ý ³ Ë ³ í Ï ³ ÛÝ »õ ½Ý ³ Ë ³ ë ³ ñ Ï ³ õ ³ · Ýª
¼ å ë ³ ÏÝ Ù ³ ñ ï Çñáë ³ óª ½êáõñµÝ ê ï » ÷ ³ ÝÝáë,
º õ ½Èáõë ³ õáñÇãÝ Ð ³ Û ³ ë ï ³ Ý» ³ óª ½êáõñµÝ ¶ñÇ · áñ,
º õ ½ ³ Ù»Ý ³ ÛÝ ¹ ³ ëë Ù ³ ñ ï Çñáë ³ ó,
àñù Ñ»ÕÇÝ ½ ³ ñÇõÝë [Çõñ]» ³ Ýó Ç Ñá ï ³ ÝáõßÇó ÁÝ ¹ áõÝáÕÇ ¹ »õ ³ Ù»Ý ³ Ï ³ ÉÇ ¹
D Üáñ ³ Ññ ³ ß ÍÝÁÝ ¹ » ³ Ùµ ùá ³ ë ï áõ ³ Í ³ ÛÇÝ òÁÝÍ ³ Ý »ñ ÏÇÝù »õ »ñ Ïñ ³ ÛÇÝùë ³ Ù»Ý ³ ÛÝ.
Æ ù¿Ý Û ³ Û ï Ý»ó ³ õ ³ ñ ³ ñ ³ Íáó ÷ÁñÏáõÃÇõÝ »õ Ï»Ý ¹ ³ ÝáõÃÇõÝ.
² Õ ³ ã» ³ º í ³ ëÁÝ Ù»ñ ½ ² ñ ³ ñÇãÝ »ñ ÏÝÇ »õ »ñ Ï ñÇ,
À½ØÇ ³ ÍÇÝ ùá ½àñ ¹ Ç,
¼Ç ßÝáñÑ»ëó¿ »Ï»Õ»óõáÛ ëÁñµáÛª Á½Ñ ³ ë ï ³ ï áõÃÇõÝ,
ì »ñ ³ Ï ³ óáõ ÉÇÝ»É Ñ ³ Ûñ ³ å» ï ³ óª ³ ë ï áõ ³ Í ³ ÛÇÝ ï »ëçáõÃ» ³ ÙµÝ.
ø ³ Ñ ³ Ý ³ ÛÇó »õ ë ³ ñ Ï ³ õ ³ · ³ óª ÉÇÝ»É ëÁñµáõÃ» ³ Ùµ å ³ ß ï ³ õÝ» ³ .
Â ³ · ³ õáñ ³ ó »õ ÇßË ³ Ý ³ óª Ç å ³ ï »ñ ³ ½ÙÇ Û ³ ÕÃáõÃÇõÝ.
Ö ³ Ý ³ å ³ ñÑáñ ¹ ³ ó »õ Ý ³ õáñ ¹ ³ óª
Æ Ý ³ õ ³ Ñ ³ Ý · Çë ï Ý Ñ ³ ë ³ Ý»É Ë ³ Õ ³ ÕáõÃ» ³ Ùµ.
Ð ³ õ ³ ï áí Ñ ³ Ý · áõó»ÉáóÝª
¶ÃáõÃÇõÝ, ù ³ õáõÃÇõÝ »õ áÕáñÙáõÃÇõÝ
72 EF øáÇÝ Am ÍÝÁÝ ¹ » ³ Ùµ ¹ E ÍÝÁÝ ¹ » ³ ÙµÁ ¹
73 F ² ë ï Áõ ³ Í
74 AE Á½ÉÇÝ»ÉáõÃÇõÝ A 74-Ç ÷áË ³ ñ¿Ýª ¸ áõ »ñ ³ Ý» ³ É »ë, Î ³ ñ ³ å»° ï , ³ ë ï áõ ³ Í ³ ÛÇÝ ÍÝÁÝ ¹ » ³ Ùµ,
º õ ù»õ Í ³ Ý» ³ ù ½°ññáñ ¹ áõÃÇõÝ ³ Ýµ ³ Å ³ Ý»ÉÇ.
¸ áõéÁÝ Ñ ³ õ ³ ï áÛ »õ Ù ³ Ûñ ÉáõëáÛ, êá°õñµ ² ë ï áõ ³ Í ³ ÍÇÝ,
Ú»ñ»õ»É î» ³ éÝ Û ³ Ñ ³ · ÇÝ ³ õáõñÝª
² õ · Ý ³ Ï ³ Ý É»°ñ ï ³ õÝáÕ ³ óë Á½ÛÇß ³ ï ³ ÏÁë ùá, ³ Ù¿Ý ³ õñÑÝ» ³ ºÉ ¹ Ç Ï ³ Ý ³ Ûë
75 CDEFm ãÇù º õ AEm í ³ ëÁÝ A ³ é Ç ù¿Ý F ½Ù ³ ñÙ-Ý ³ ó» ³ É AE Á½Ù ³ ñÙÝ ³ ó» ³ É ¹ m Ù ³ ñÙÝ ³ ó» ³ É ¹ AEF ² ë ï Áõ ³ Í
76 A ÞÝáñÑ»É Ñ ³ ë ï ³ ï áõÃÇõÝ »Ï»Õ»óõáÛ ëñµáÛ
77 A ä ³ Ñ»Éáí ÙÇß ï ³ Ýíñ ¹ áí Û ³ Ù»Ý ³ ã ³ ñ å ³ ï ñ ³ -Ý ³ ó Ë ³ µáÕÇÝ
78 A Ù»ñáÛ Em ãÇù Ù»ñáó A ÉÇÝ»É í »ñ ³ Ï ³ óáõ
79 AE ëÁñµáõÃ» ³ Ùµ A î» ³ éÝ å ³ ß ï ³ õÝ» ³ Ûë
80 CDEFm Û ³ ÕÃáÕ
81 CDFm àõÕ» · Ý ³ ó ³ ó E àõÕÕ» · Ý ³ ó ³ ó
82 E ãÇù ÷ñÏáõÃ» ³ Ý A Ý ³ õ ³ Ñ ³ Ý · Çë ï ÁÝ ÷ÁñÏáõ-Ã» ³ Ý
83 EFm ãÇùª ï áÕÁ
84 m Ññ ³ Å ³ ñ»ÉáóÁÝ ACDEm 84-86-Ç ÷áË ³ ñ¿Ýª Ê ³ Õ ³ Õ ³ óáõó ³ Ý»Éáí ½ ³ Ù»Ý»ë» ³ Ý ³ ë ï áõ ³ Í ³ ÛÇÝ ½ ³ õñáõÃ» ³ Ùµ øá, ´ ³ ñ»Ë ³ õëáõÃ» ³ Ùµ ³ é Ç Ù¿Ýç Ññ ³ Å ³ ñ»ÉáóÝ Ç øñÇë ï áë¿ àÕáñÙáõÃÇõÝ »õ Ñ ³ Ý · Çë ï
85 EF ¶ÁÃáõÃÇõÝ F áÕáñÙáõÃ» ³ Ý
88 Fm ¶ ³ ÉÁë ï » ³ Ý E Í ³ · Ù ³ Ý ÷Ë ¶ ³ Éë ï » ³ Ý E ãÇù î¿ñ EFm ËÝ¹ Áñ»Ùù
90 F ãÇù ï áÕÁ

Րոտել վերստին զմերժեալսն առ ի Քէն,
Միջնորդութեամբ մարմնացելոյդ ի քէն, խնդրեմք:

Գոհաբանութիւն միշտ ի մէնջ՝ զմեզ Փրկողիդ,
Կուսածին անեղի եւ անմահիդ Աստուծոյ.
Ընկա՛լ եւ այժմ զաղաչանս մեր
Բարեխաւսութեամբ ամէնաւրհնեալ Տիրուհւոյդ,
Հայցմամբ մեծի մարգարէին՝
ԶՔեզ ձեռնադրողին ի հոսանսն Յորդանանու՝ Կարապետին Յովհաննու,
Նահատակութեամբ նախավըկային Քո Ստեփաննոսի՝
Առաջին մարտիրոսի ընդ աջմէ Հաւր զՔեզ տեսողի,
Արիաբար աշխատողաց սրբոց առաքելոց եւ մարգարէից,
Աղաչանաւք դաւանողի Սրբոյն Գրիգորի եւ մեր ամենեցուն Լուսաւորչի:
Աղաչանաւք ճըշմարիտ դաւանողին Քո՝ անբիծ քահանայապետին,
Եւ համբերաւղ ճըգնաւորի,
Եւ յորդեգրութիւն կենաց ըզմեզ կոչողի:
Աղերսարկութեամբ մարտիրոսացն, որք հեղին զարիւնս իւրեանց
Ի հոտ անուշից Քեզ ընդունողիդ՝ Տեառն ամենակալի:
Եւ այժմ ողորմեա՛ց մեզ, Տէ՛ր Աստուած մեր,
Ըստ մեծի ողորմութեան Քում:

---

91 ACD ¼³ÝÓÇÝë Ù»ñ »õ ½ÙÇÙ»³Ýë ÷Ë ïáÕÇ EFm í»ñÁë ïÇÝ Fm Á½Ù»ñÅ»³ÉëÝ
92 C ÷Ë ïáÕÇª àÕáñÙ»³ó Ù»½ î¿ñ ²ëïáõ³Í Ù»ñ, Á.
93 C ãÇù 93-104 ADEF Á½Ù»½ ADE ÷ÁñÏáÕÇ¹
94 EFm ³Ý»ÕÇ¹ EFm ãÇù »õ E ³ÝÙ³Ñ ´³ÝÇ¹ ÷Ë ³Ý-Ù³ÑÇ¹ D ³ÝÙ³Ñ ³Ý»ÕÇ¹ ÷Ë ³Ý»ÕÇ »õ ³ÝÙ³ÑÇ¹
95 A Èá°õñ ÷Ë ÀÝÏ³°É E ÀÝ·³°É D ãÇù »õ ³ÛÅÙ A ³Õ³-ã³Ý³ó Ù»ñáó DE ½³Õ³ã³ÝÁë
96 A ãÇù ³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É D êáõñµ ²ëïáõ³Í³ÍÝÇ¹ ³-Ù¿Ý³õñÑÝ»³É DEFm îÇñáõÑáÛ¹
98 AEm À½ù»½ EFm Ó»éÝ³¹ñáÕÇ EF Ñáë³Ýë A Ñá-ë³ÝëÁÝ E Úáí³ÝÝáõ D °ñÏÁñå³·³õÕ ëáõñµ Î³-ñ³å»ïÇÝ »õ ØÁÏÁñïãÇÝ ÚáíÑ³ÝÝáõ ÷Ë ïáÕÇ
99 DEFm ø³ñ³ÓÇ· Ý³Ñ³ï³ÏáõÃ»³Ùµ êÁñµáÛÝ ÷Ë Ü³Ë³íÁÏ³ÛÇÝ øá
100 D ãÇù ²é³çÇÝ Ù³ñïÇñáëÇ D Ü³Ë³íÁÏ³ÛÇÝ F Ù³ñïÇõñáëÇ F »õ ÁÝ¹ D ï»ë³ÝáÕÇÝ ÷Ë ï»ëáÕÇ

101 EFm ³ßË³ï»Éáó A ³é³ù»Éáó ëÁñµáó E ëÁñµáó D 101-102-Ç ÷áË³ñ¿Ýª
²ñÇ³Ï³Ý ³ßË³ïáõÃ»³Ùµ ³é³ù»É³ËáõÙµ
¹³ëáõÝ,
ºõ Ù³ñ·³ñ¿Çó Ý³Ë³ï»ëáÕ³óÝ,
´³½Ù³ã³ñã³ñ Ý³Ñ³ï³ÏÇÝª ¹³õ³ÝáÕÇÝ
¶ñÇ·áñÇ øá êáõñµ Ñ³Ûñ³å»ïÇÝ,
ºõ Ù»ñáÛ ³ëïáõ³Í³·áõÃ ÁÝïÇñ ÍÁÝáÕÇÝ
102 E ëÁñµáÛÝ
103 B ãÇù 103-104 DF 103-104-Ç ÷áË³ñ¿Ýª
²Õ»ñë³ñÏáõÃ»³Ùµ ³ñ»³Ùµ Ý»ñÏ»³É ëáõñµ
Ù³ñïÇñáë³óÝ,
àñù í³ëÁÝ ùá ½³ñÇõÝëÝ Ñ»ÕÇÝ,
ºõ ³Ù»Ý³ÛÝ ëñµáó ÁÝïñ»ÉáóÝ
ÞÝáñÑ»³° áÕáñÙáõÃÇõÝ Û³ÛÅÙáÛë »õ Û³õáõñÝ
Û»ïÇÝ

ՏԱՂ ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ ԱՌԱՒԱՒՏԻՆ

Կոյս անապական եւ անխախտ ծընողութիւն:
Ծընար զկենաց պըտուղն մեզ ի փըրկութիւն:
Մոգքն առ քեզ գոլով ոսկի արքայիդ, կընդըրուկ եւ զըմուռ՜:
Նոր ծընեալ մանուկ պահեա՛ զարքայն մեր,
Բազում ժամանակ ի խաղաղութեան,
Վանեա՛ զթըշնամիս Քո իրութիւն
Եւ Քեզ փառք, պատիւ այժմ եւ յաւիտեան,
Անսպառ աւրհնութիւն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 33µ-34³

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 28µ

Êáñ³·Çñ

A î»°ë í»ñ»õáõÙ D ³ÝËáñ³·Çñ

Èáõë³Ýó³ªÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A âáññáñ¹ ³õáõñ ª³ªïÝáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ë-ïáõÍáª Ù»ñáª

´Ý³·Çñ

6 D ãÇù 6-8 ïáÕ»ñÁ

Փ[ՈԽ]

Հրրճուիմք այսաւր մեք հոգեպէս
Տաւնիւ մաքուր Սուրբ կուսական,
Զի ծնաւ Քրիստոս մեզ Տէր Փրրկիչ,
Որդի Դաւթի, Աբրահամու:
Աւետի՛ս քեզ, հա՛յր մեր Ադամ,
Աւետի՛ս քեզ, մա՛յր մեր Եւայ,
Աւետի՛ս, դո՛ւստր Եւայի, Կո՛յս Մարիամ:

Եդեմ փակեալ դրախտըն բացաւ,
Ծառըն կենաց որ տընկեցաւ,
Պըտուղ ծառոյն մեզ ծաղկեցաւ,
Քրիստոս տըղայ մանուկ ծընաւ:
Աւետի՛ս քեզ, արքայ Դաւիթ,
Աւետի՛ս քեզ, հա՛յրըդ Յովսէփ,
Աւետի՛ս, մաքուր կուսիդ, մա՛յր Սուրբ Աննա:

Խընդան հոգւով մեծ նախահարքն
Եւ զուարճանան սուրբ մարգարէքն,
Զոր պատմեցին՝ կատարեցաւ,
Աստուած յերկրի երեւեցաւ:
Աւետի՛ս ձեզ, մե՛ծ նախահարք,
Աւետի՛ս ձեզ, Սո՛ւրբ մարգարէք,
Աւետի՛ս քեզ, երջանի՛կ մայրըդ Սառա:

Աստղն ի յերկնից փայլակնելով,
Մոգքն ընդ հովիւսն երգակցելով,
Զի զոր տեսին, վըկայեցին.
Աստուածըն Բան էառ մարմին,
Աւետի՛ս ձեզ, մո՛գք եւ հովի՛ւք,
Աւետի՛ս ձեզ, ա՛յր եւ մըսո՛ւր,
Աւետի՛ս Կուսիդ, որ ծնար զՔրիստոս Աստուած:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 34³-35³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 262µ-263µ
Êáñ³·Çñ
AH î»°ë í»ñ»õáõÙ
´Ý³·Çñ
10 H áñ ÷Ë Ù»½
11 H Ù³ÝáõÏ ïÁÕ³Û
14 H ²ÝÝ³Û
15 H Ý³Ë³Ñ³ÛñùÝ
19 H 19-20 ïáÕ»ñÇ ï»Õ»ñÁ ÷áËáõ³Í H Ý³Ë³Ñ³Ûñù
21 H ãÇù Ç
Մրբ· Ի 2
Մրբ· Ի 11
28 H Ç ëáõñµ Ñ³ÛñÇÝ ÷Ë ²ë ïáõ³Í

Տէր մեր յերկնից երեւեցաւ,
Յայրն աղքատաց իջեալ ծընաւ,
Անբան անձինքս իմաստնացաք,
Զհացն ի մըսրոյն ճաշակեցաք:
Աւետի՛ս ձեզ, աղքա՛տ անձինք,
Աւետի՛ս Ձեզ, երգիչք երգոյս,
Աւետի՛ս ծառայ Կուսին, նըւաստ ոգի:

Այսաւր բերկրին մարմնով յերկրի,
Որ Թագաւորք են յաշխարհի
Եւ քահանայք պարեն խընջոյս
Մաքուր մանկամբք եկեղեցւոյ:
Աւետի՛ս ձեզ, մեծ Թագաւորք,
Աւետի՛ս ձեզ, Սուրբ քահանայք,
Աւետի՛ս արքայածին մայրըդ Կուսիդ:

Արդ, նորածին Յիսուս տըղայ,
Մեղաւորացըս դարձ շնորհեա՛,
Ըզկենցաղոյս պէտս լըցո՛,
Արքայութեանդ արժանացո՛:

Աւետիս ձեզ, յանցաւորաց,
Աւետիս ձեզ, մաքսաւորաց,
Աւետիս մեղաւորաց, գըղջացելոց:
Փառք Քեզ Քրիստոս, որ նոր ծընար
Եւ ի մըսուր խանձարրեցար,
Ընդ Հաւրն Քո փառք անվախճան
Եւ Սուրբ Հոգւոյն միշտ յաւիտեան:
Աւետի՛ս ձեզ, երկնաւորաց,
Աւետի՛ս ձեզ, երկրաւորաց,
Աւետի՛ս, ուրախ լերո՛ւք, Քրիստոս ծընաւ:

29 H ËáÝ³ ñÑ»ó³õ ÷Ë »ñ»õ»ó³õ
33 H ³Õù³ ïù Ñá·õáí ÷Ë ³Õù³ ï ³ÝÓÇÝù
38 H ËÁÝ×á[illegible]ë
39 H Ù³ÝÏáõÝù
42 H Ù³õñ êáõñµ ÷Ë Ù³[illegible]ñÁ¹
49 H ½ÁÕç³ó»Éáó¹
53 H [illegible]³õÇ ï»³Ýë
54 H 54-55 ïáÕ»ñÇ ï»Õ»ñÁ ÷áËáõ³Í H ¿ñÏÝ³õá-ñ³óÝ ÷Ë Ó»½ »ñÏÝ³õáñ³óÝ
55 H ¿»ñÏñ³õáñ³óë ÷Ë Ó»½, »ñÏñ³õáñ³ó

ՏԱՂ ՆՄԻՆ ԱՒՈՒՐ ԵՐԵԿՈՅԻ ԺԱՄՈՒՆ

Էին աջոյ աջոյ ձեռին,
Աջոյն Իւրոյ աջ ընդ աջմէ
Հաւր յաՀեկէ լուսոյն փառաց:

Ի ծոց ծնաւղին ծագումն անուն,
Յարփւոյն ծագեալ, եկեալ ի սէր,
Կուսին ծընեալ գծոցոյ ծաղիկն:

Ծաղիկ ծոցոյ, ծոց Հայրենի,
Ամպոյ նըման իջեալ յերկնից,
Ձսէր Իւր ի մեզ քաղցրիկ ցաւղեալ:

Սէր ի յամպոյ, ամպ սիրաշարժ,
Աւդոյն Հոսեալ ի նոյն գեղման,
Վայր իջուցեալ կաԹս անձրեւաց:

Ի սիրոյ սէր ծանուցեալ,
Սիրաբողբոջ տարփմամբ լըցեալ,
Սիրով ընդ սէր միաբանեալ:

Լուսինն ի լոյս ի լրումն եկեալ,
Ծոխ ճեմելով գիշերավարն
Ըզկնի ճեմէր բարկ աստեղաւք:

Առաւաւտուն ցաւղիկն իջեալ
Ի նոր Սիոն, գծայրսըն տուեալ
Քաղցր արեւուն, արուսեկին:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 35³ -36³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 32µ-34³

C-Ó»é. ÑÙñ. 79, Ã»ñÃ 326µ-327³ (ö³ñÇ½)

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 22µ-23³

N-Ó»é. ÑÙñ. 5328, Ã»ñÃ 73µ-74³

T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 23µ-24³

Ü³ñ»Ï³óÇ-¿ç 72

Êáñ³·Çñ

A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG ÜÁÙÇÝ ³õáõñÝ »ñ»Ïá□ÇÝ ³-ë³□ [¼ (G ¾) ³õáõñ] C ÜÙÇÝ ³õáõñ »ñ»Ïá□ÇÝ Å³-ÙáõÝ [¾ ³õáõñ] N Ø»ÕÇ¹Ç ³Ýá□ß Ç Ü³ñ»Ï»óá□Ý [º ³õáõñ] T Æ ëáõñµ ¶ñÇ·áñ¿ Ü³ñ»Ï³óá□Ý Ù»Õ»¹Ç ³Ýá□ß [º ³õáõñ]

Èáõë³Ýó³□ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A º. î³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ »ñ»Ïá□Ç Å³ÙáõÝ

´Ý³·Çñ

1 T ¼ÇÝ ÷Ë ¾ÇÝ

2 N Æõñ A ³çÙ¿Ý NT ³çÙ¿ Ð³õñ

3 ABC Ð³□ñ NT Ð³õñ ÁÝ¹ ³çÙ¿ ÷Ë Ð³õñ □³Ñ»Ï¿

4 B ÍÝáÕÇÝ C ÍÁÝáÕÇÝ T ÍÁÝáÕÇ

5 NT Í³·áõÙÝ

6 N Íáóá□Ý T Íáóá□ NT Í³ÕÇÏ

9 A À½ë¿ñ

10 C □³Ùµá

11 NT ó³õÕ»³É ÷Ë Ñáë»³É

12 T ì»ñ³□Çç»³É ÷Ë ì³□ñ Ççáõó»³É C Ç Éáõó»³É ÷Ë Ççáõó»³É G ß³ñ. ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í

18 AB ³ë ï»Õ³õùÝ

20 A êÇáíÝ C Á½Í³□ñëÁÝ ABNT ïÁõ»³É

21 NT ³ñ»õáí

Գարունաբեր, գարունահրաշ,
Գեղ գովելի երփնազարդեալ,
Նոր հարսանեաց միաբանեալ:

Եկա՛յք նոր մեք նորազուարճ,
Վառ ի վառեալ, տիպ ծաղ ի ծաղ,
Թըփոյն տերեւ յաւրինեսցուք:

ՏԱՂ ԱՒԵՏԵԱՑ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ

Նոր տաւնիս այս երգս առեալ գեղգեղեսցուք
Աստուածամաւրն եւ հրաշալի իւր ծընընդեանն.
Ուրախ լե՛ր, Աստուածածի՛ն, Աստուածամա՛յր ամէնաւրհնեալ,
Ամենայն ազգք քեզ երանեն, երանեն քեզ,
Քեզ երանեն ամենայն ազգք, եւ ազինք քեզ երանեն:

22 C ãÇù 22-27 NT · ³ ñÝ ³ Ý ³ ß ³ ñÅ
23 N ¶»Õ·»Õ»Éá í ÷Ë ¶»Õ ·á í»ÉÇ
25 AB ºÏ ³ Ûù áñ Ýáñ NT ½Áõ ³ ñ× ³ ó» ³ É
26 T ì ³ é» ³ É Ç ïÇå í ³ é ÷Ë ì ³ é Ç í ³ é» ³ É, ïÇå
27 B ÂÁ÷áÛ C Â÷áÛÝ
² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 36 ³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 33µ-34 ³

Êáñ ³ ·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ãÇù
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A î ³ Õ ÝÙÇÝ ³ õáõñ »ñ»Ïá ÛÇÝ Å ³ Ùáõ Ý
´Ý ³ ·Çñ
1 B »ñ·
3 B ²ë ï áõ ³ Í ³ Ù ³ Ûñ, ²ë ï Áõ ³ Í ³ ÍÇÝ

[Փ]ՈԽ

Կոյսն ի յայրն ի Բեթղահէմ մանուկ ծընանէր,
Յովսէփ զարմացեալ նըստէր զահի հարկանէր:
Ողջոյն կենդանի լըւեալ նախամայրն Եւայ,
Յարուցեալ սպասաւորէր Տիրամաւր Կուսին:

Սիգայր խաղալով, գուարակն խայտայր յաւանակն,
Վըկայք Միածնին կացեալք անճառ խորհըրդոց:
Տինա աւանիկ տեսէք զահեղ զարմացումն,
Անեղըն տըղայացեալ, խանձարրաւք պատեալ:

Այսաւր Յովհաննէս գոչէր անդր ի Յորդանան,
Մատամբ ցուցանէր զգառըն՝ զբարձաւղըն մեղաց:
Նորա Հոգւոյն Սըրբոյ կերպիւ աղաւնւոյ,
Աւծանել իջեալ ի վերայ անեղ գագաթանն:

Դաւանեալ Հայր ի բարձանց՝ Դա է Իմ Որդի,
Դա Իմ սիրելի Որդի, Դըմա՛ լուարուք:*
Ի հոգեղինաց դասուց պատուեալ Մարիամ,
Նորին եւ սըմին Որդւոյն փառըք յաւիտեանս:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, 36µ-37 ³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3502, Ã»ñÃ 324µ-325 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 74 ³ µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 237µ-238 ³
Êáñ ³ ·Çñ
ADG î»°ë í»ñ»õáõÙ B ³ÝËáñ ³ ·Çñ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
² ÛÉ Ó»éùá í. ² ñ»õ ³ · ³ ÉÇ

Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª Îáë ï ³ Ý ¹ ÇÝ
´Ý ³ ·Çñ
1 BG ´» ¹ Õ¿¿Ù
8 B ï ÁÕ ³ Û »Õ» ³ É
9 D ãÇù · áã¿ñ
11 BG Üáñ ³ Ññ ³ ß ÷Ë Üáñ ³ D êáõñµ Ðá ·õáÛÝ
12 D ãÇù Çç» ³ É
* Մտթ. Գ 17, Մրկ. Ա 11, Ղուկ. Գ 22
16 D àñ ¹ áÛÝ BG Û ³ õÇ ï » ³ Ýë, ³ Ù¿Ý

ԱՅԼ ՏԱՂ ԾՆԸՆԴԵԱՆՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ*

Կոյսն ծնանէր յայրին, Յովսէփ զարմանայր, աւետի՜ս,
Ով հրաշից երկանց անճառ խորհրրդոյ, աւետի՜ս:
Ստոր իջեալ յորէն, լոյսն անպարագիր, աւետի՜ս,
Տղայ խանձարրապատ, դընի ի մըսուր, աւետի՜ս:
Ադամ զայն լուեալ, զաւրացեալ խընդայր, աւետի՜ս,
Նախամայրն ուրախանայր ցընծալով, աւետի՜ս:
Դասք վերին զաւրացն, փառք ի բարձունս երգեն, աւետի՜ս,
Ի յայրն ի Սիւքէմ, հով[ի]ւքն տաւիղ հարկանեն, աւետի՜ս:
Աստեղըն նըշանաւ, մոգքն երկիր պագանեն, աւետի՜ս,
Նորածին Փըրկչին զընծայս մատուցին, աւետի՜ս:
Ոսկի եւ զըմուռ, խունկ անուշահոտ, աւետի՜ս,
Սըրտաբեկ լինէր Հերոդէս արքայն, աւետի՜ս:
Ի ձայն ցընծութեան աւրհնեցէք ըզՏէր, աւետի՜ս,
Եմանուիէլի Թագաւորին փա՜ռք յաւիտեանս, մե՜ծ աւետիս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 324³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070, Ã»ñÃ 237³µ
Ì³ûñ³Ï³ å ª Îáë ï³Ý¹Ç³ÝáëÇ »Êáñ³·Çñ
BG î»°ë í»ñ»õáõÙ
14 B ³Ù»Ý ÷Ë Ù»˙Í ³õ» ïÇë

ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՔԱՐՈԶ ԿՈՍՏԱՆԴԵԱ ԱՍԱՑԵԱԼ Ի ԾՆՈՒՆԴՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ*

Կոյս անապական Մարիամ, Սուրբ Աստուածածին,
Արդար եւ անբիծ, հարսն անարատ, միայն աւրհնեալդ ի կանայս,
Ուրա՛խ լեր յոյժ, դուստր իմաստուն, նախամաւրն Եւայի,
Որ զնորին դատապարտութեան զանիծիցըն բարձեր,
Մարգարէիցըն քարոզ, առաքելոցըն պարծանք,
Հարսն պանծալի փեսային Քրիստոսի:
Քեզ երանեն սաղմոսելով, ազգ եւ ազինք ամենայն
Եւ նորահրաշ երգով աւրհնութեամբ բարեբանեն զամենաւրհնեալ Տիրուհիդ,
Ըզքեզ աղաչեմք, բարեխաւսեա՛ առ Միածինն
Պարգեւեալ զխաղաղութիւն աշխարհի, աղաչեմք:

Ուրա՛խ լեր, ոսկիապատ, հրացայտ թեւաւքըն սաւառնացեալ Գաբրիէլի,
Գայր հասանէր արշաւմամբ, եւ հանդարտատեսիլ երեւմամբ,
Մատուցանէր քեզ զաւետիսն ի բարձանց յապէնիազ սաբաւաւթ ի Տեառնէն,
Ասէր ողջոյն ընդ քեզ պըսակ կուսութեան, ամէնաւրհնեալ Տիրուհի,
Ըզքեզ աղաչեմք, բարեխաւսեա՛ առ Միածինն
Պարգեւեալ ըզխաղաղութիւն աշխարհի, աղաչեմք:

Սաղարթապատ եղանիւր կինն առաջին կողածինն,
Աւձին դաւաճանութեամբ մերկացաւ ի լուսոյն
Եւ պատեցաւ կարկատուն տերեւովն,
Իսկ դու, Մարիամ ամէնաւրհնեալ, սգեցար պատմուճան,
Անկողոպտելի զլոյսն անպարագրելի:
Եւ պարածածկեցար վեցթեւեան սերովբէիւքն
Երկնաշաւիղ եւ հրաբորբոք ընթացիւք Տէրն Տէրանց
Ընդ քեզ, ամէնաւրհնեալ Տիրուհի:

Տիրասպան կողին պատրանօք ոստաքանց եղեալ ի լուսոյն,
Ճաշակմամբն ի փայտէն գիտութեան, չորացաւ դեռաբոյս գեղ վայելչութեանցն,
Իսկ դու, Մարիամ ամէնաւրհնեալ, գաւազան ծաղկեցար յարմատոյն Յեսսեայ՟,
Եւ տընկեցար ծառ աւրհնութեան ի գնացս ջուրցն հանդարտութեան,
Տունկ խընծորաբեր եւ կաղին արքայական յանմահական
Ի դրախտէն շնորհեցար հաւատացելոց,
Պըտղալից ձիթենի եւ քաղցրաճաշակ լուսաչաւառն արմաւենի,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 42³-46³
Êáñ³·Çñ
D î»°ë í»ñ»õáõÙ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
D âáññáñ¹ ³õáõñ ÍÝÝ¹»³ÝÝ
Ì³Ûñ³Ï³åª Îáë ï³Ý¹ÝÇ
[illegible] Եւայ ԺԱ 1

Այսաւր անճառելի փառաւք դասակցեալ ի կեանսն յաւիտենից,
Ամէնաւրհնեալ Տիրուհի:

Անեղին Աստուծոյ լուսափայլ առագաստ, տաճար իմաստութեան Հաւրն Յիսուսի,
Անդաստան բանաւոր եւ երկիր անկոխ, յորում ագանիւր լոյսն անշիջանելի,
Հովիտ շուշանաբեր եւ շիղ ցորենածին, վերաբուսեալ լուսեղէն կանաչութեամբ,
Աւրըն լուսակիզմն եւ գեղմն Գեդէովնի, աստուածային ցաւղովըն լըցեալ[ա],
Ծով ապակեղէն միշտ լի լուսով եւ հըրով,
Աղբեր անըսպառ եւ ջուր կենդանի, յաւէժ միշտահոս,
Ամէնաւրհնեալ Տիրուհի:
Ըզքեզ աղաչեմք, բարեխաւսեա՛ առ Միածինն՝
Պարգեւել զխաղաղութիւն աշխարհի, աղաչեմք:

Ներգործեաց զարարածս ամենայն բանիւ յանգոյից,
Բանըն թանձրացեալ, որ ի քէն մարմնացաւ,
Զըգեաց զերկինս խորանաձեւ կամարանման
Եւ անդ զերկնային հաստատեաց կառուցմամբ զձորս լայնատարած
Անբաւ բարձրութեամբ սքանչելի զաւրութեամբ,
Ընդ որս զարմացեալ հոգերգողին, ասէ. Երկինք պատմեն զփառս Աստուծոյ:
Վարդահոս զարդարեաց ըզդըրախտն անթառամ ծաղկաւք եւ քառահոս վըտակաւք,
Անպատում փառաւք զԱդամ եւ զԵւայ ճոխացուցանէր ի դալարավայր վայելչութեանն,
Իսկ դու, Մարիամ ամէնաւրհնեալ, զնա բովանդակ
Ի քեզ տարեալ կրեցեր, եւ ծըներ անճառաբար:
Եւ կուսական ստեամբք կերակրեցեր զԱրարիչն Աստուած,
Ամէնաւրհնեալ Տիրուհի:

Դուըրն փակեալ ետես զքեզ Եզեկիէլ մարգարէն[բ],
Ի խորհուրդ չորեքկերպեան քերովբէիցն
Եւ մեծըն Մովսէս ետես ի սինէական լերինն մորենի անկիզելի[գ],
Տեսեալ ի խորանսն երկնից Հեղիաս փակաւղ եւ արձակաւղ,
Եսայիաս ամպ թեթեւ[դ] եւ Դանիէլ լեառըն վիմածին[ե]
Եւ երկիր ուստի է մեզ հացն անմահութեան, ասէ Սաղամովն:
Աշտանակ ձոյլ ոսկի եւ բլուր ընտրեալ կընդըրկի,
Բուրվառ խընկանոց, ուստի բուրեաց հոտ անուշութեան եւ անմահութեան,
Տունկ փըրկութեան եւ տապանակ աղխեալ, լի մանանային սըրբութեամբ,

ա Դատ. Զ 38
բ Եզեկ ԽԳ 2
գ Ելից Գ 2
դ Եսայ ԺԹ 1
ե Դան Բ 34

Տաճար բարձրելոյն, եւ ցընծութիւն երկնաւորաց դասուցն,
Ամէնաւրհնեալ Տիրուհի:
Ըզքեզ աղաչեմք, բարեխաւսեա՛ առ Միածինն՝
Պարգեւել զխաղաղութիւն աշխարհի, աղաչեմք:

Նորաբողբոջ բուրաստան, այգի վայելուչ կենդանագործ պըտղով զարդարեալ,
Ի քէն որթն ճըշմարիտ մեզ ուրախարար ողկոյզ կըթեցաւ,
Ծըմլեալ ի հընծան խաչին, գինի անապակ ի կողահոս աղբերէն,
Որով արբեցան տիեզերք ամենայն եւ նորոգեցան
Եւ գրեցան ի ժառանգութիւն Հաւրն երկնաւորի եւ Հոգւոյն Սըրբոյ,
Իսկ դու, Մարիամ ամէնաւրհնեալ, մաքուր եւ անբիծ սրաթեւ աղաւնի,
Ոսկիապատ լուսեղէն կառաւք վերասլացար ի յերկինս,
Ուր Թագաւորն է Քրիստոս միշտ աւրհնեալ յանըսպառ հարսանիսն,
Ամէնաւրհնեալ Տիրուհի:
Ահա յիշեսցես
Եւ եւս առաւել, զյորդորումնս ի,
Զանձինըս մեր եւ զմիմեանս,
Քեզ Տեառն Աստուծոյ յանձն արասցուք:

***Ի** սկզբանէ Բանն Աստուած անպարագրելին,*
Ի քէն մարմնացաւ, կաթնասուն եղեալ,
Զոր բազմաչեա սըրբասաց սերովբէքն եւ քերովբէքն
ԶՄիածին Որդիդ քո աւրհնեա:
Եւ հոյլք հոգեղինաց հրաբուն սեռիցն,
Միշտ երկըրպագեն անդադար փառաբանութեամբ,
Մայր անարատ Եմանուէլի, որ է Աստուած աւրհնեալ յաւիտեան,
Առաջի քո անկեալ երկիր պագանեմք
Եւ երկիւղիւ խոնարհեալ աղաչեմք,
Բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնիդ փըրկել ըզմեզ յամենայն վըտանգից,
Շնորհել հայրապետին մերոյ ուղիղ քաղաքավարութեամբ,
Բարեհամբաւ ընդ երկայն աւուրս:
Զեպիսկոպոսն երիցամբք եւ սարկաւագաւք,
Ըզվարդապետն դըպրաւք եւ պաշտաւնէիւք եկեղեցականաւք,
Զթագաւորն մեր (այս անուն) *իշխանաւք եւ ամենայն զինուորական դասիւք,*
Հայցմամբ Մեծի Կարապետին, ի Յորդանան զՈրդին Քո մըկըրտողին,
Նախառաքեալ Սուրբ մարտիրոսին, Ստեփանոսի ընտրեալ վըկային
Եւ մերոյ Սուրբ Լուսաւորչին Տէր Գրիգորի մեծ նահատակին,
Եւ ամենայն սըրբոց ընտրելոցն առաքելոց քարոզչաց գընդին,
Մարգարէից եւ մարտիրոսաց, մաքուր միանձանց ճըգնազգեց դասին,
Եւ ամենայն խոստովանողաց եւ ճշմարիտ դաւանողաց զՈրդին քո,
Ամէնաւրհնեալ Տիրուհի,
Եւ այժմ ողորմեա.:

[ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ]

Նոյն Ինքն անտրանիկըն Հաւր յառաջ քան զարեւ
Եղեւ անդրանիկ այսաւր կուսական ծնընդեամբըն:
Րոպէից քառից ստեղծաւղն ի նոյն խոնարհեալ,
Սըրբել զԱդամայ յանցանս ի գետն Յորդանան:
Էկեալ հուրըն Աստուած մարմնով, մըկրտիլ ի ջուր,
Սարսեալ Յովհաննէս տեսլեամբըն, ոչ իշխէր մերձիլ:
Ի վերուստ իջեալ Հոգին նըման աղաւնոյ,
Երկնիցըն բացան դըրունք, Հայր յայտնեալ ցուցաւ:
Աղաղակելով գոչէր. — Դա է Իմ Որդի,
Յինէն առաքեալ յերկիր, Դըմա՛ լըւարուք[***]:
Սա տաւնից մեզ տաւն եղբարք, ժողովոց ժողով,
Բոլորից Փըրկիչն այսաւր Յիսուս կոչեցաւ,
Արդ յաւարտ տաւնիս այս Տեառն անուանադրութեան,
Նըւագ ցընծութեան երգեմք ըզփառս ի բարձունս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 48µ
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 64
Êáñ ³ ·Çñ
D ³ ÝËáñ ³ ·Çñ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
D àñ Ç · ³ õ ³ ½ ³ Ý¿Ý Ó ³ ÛÝÝ ¿
Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª Ü»ñë¿ëÇ » ³ Ûë µ ³ Ý
[***] Մատթ. Գ 17, Մրկ. Ա 11, Ղուկ. Գ 22

ՔԱՐՈԶ ԾՆԸՆԴԵԱՆ ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ*

Ընդամք սիրոյ խնդիր փրկութեան, խորհուրդ աւետեաց բնութեանս Ադամայ,
Քաղցրացեալ կամք կենաց միջնորդին, գութ վերնական մեծի Հըզաւրին,
Աւարտ առեալ անիծուց պարտին, առաջնաճաշակ պտղոյն մահածին,
Պատըրուակեալ պատուհասաբար տարագրեցան ի կենաց փայտէն,
Եւ այն խաբմամբ պատրանաւք աւձին եւ մեղսասէր կընոջ ներհակին
Հիազարհուրք եղեն յերկեղէն ի լըսել ըզձայնըն գնալու ի դրախտէն,
Աւրհնեմք զխորհուրդ տնաւրէնութեան Բանին Աստուծոյ, աղաչեմք:

Անճառ, անհաս ծընունդ հայրական, Հաւր հաւասար Հոգոյդ միական,
Որ ներածեալ քո բաղկացական, զմարգարէից դասըն խըմբական:
Կոչնահրաւէր եւ հրաշազարդեալ, քո սուրբ հարսանեացըն տնաւրինական,
Որք խումպ առեալ խորին խաւսեցան, յաւրինաց գիրըն միջնորդական,
Վըկայ ճշմարիտ լինել միաբան վասըն գալստեան Քո մարդեղութեան,
Որք ճշմարիտ մարգարէացան, մինչ եւ յաւարտ աւուրըն լըրման
Եւ հատուցանես արդար դատաստան:

Չորրորդ դարուն խորհուրդն երեւեալ, աբրահամեան ծընունդն աւետեալ,
Ի նախնականըն հրաշակերտեալ, մասամբք բազում ըսկիզըն արարեալ,
Ուրանաւր մեղքըն թագաւորեալ, անդանուր ծագեալ լոյսն արտափայլեալ,
Փայտն պտուղ մահաբեր կթել, ի խաչէն կեանքն մեզ պարգեւեալ
Եւ այն առիթ եղեւ կորըստեան, Մարիամ տունկ անմահ մեզ շնորհեալ,
Աւձն ի յականջն Եւայի խաւսեալ, Գաբրիէլ յականջ Կուսին աւետեալ,
Ջեկեղեցի դրախտ յաւրինեալ, մարմնով եւ արեամբն ըզմեզ նորոգեալ,
Աւրհնեմք զխորհուրդ տնաւրէնութեան Բանին Աստուծոյ, աղաչեմք:

Այս աւուր որդիք Վերին Սիովնի ի վերամբարձ տաւնըս զուարճալի,
Աւրհնեցէք զԱստուած յաւէտ ցընծալի, սաղմոսեցէ՛ք ի ձայն բերկրալի,
Ի յիշատակի ծնաւղաց մաւր Կուսին, Յովակիմա հաւր եւ մաւր Աննաին,
Որոց կատարեմք զաւրըս պանծալի, Նախադըրութիւն տաւնից ամենի,
Որ են արձանք հաւատոյ յայտնի, շըջապատեալ պարիսպ ցանկալի,
Այգի որթոյն պըտղոյն պերճալի, որ ճըմլեցաւ արեամբն ի խաչին,
Աւրհնեմք զխորհուրդ տնաւրէնութեան Բանին Աստուծոյ, աղաչեմք:

Տրամաբանեալ գովեստ գոհութեան ի Յուդայէ թագաւորութեան,
Յիսրայելէ քահանայութեան, երկուց ցեղից պատուասիրութեան,

²ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 24³-27³
Êáñ³·Çñ
H î»ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ûñ³Ï³å ª Ê³ã³ïáõñ

Յովակիմ այն յարքայականէ, իսկ Աննաւին ի պետականէ,
Աւարտ հընոյն որ ի Մովսիսէ, նորոյս ըսկիզըն որ ի Քրիստոսէ։
Մինն ի կենաց լըրման աշխարհէ, միւսն անըսպառ ի յաւիտենէ,
Սոցա սպառեաց ծընունդ յարգանդէ, սերանալոյ նոր ի բնութենէ,
Յորժամ եղեւ ձայն ի հրեշտակէ, առիթ աւետեաց յորդէծնութենէ,
Ծընան ըզծաղիկն զմիջնորդն աշխարհի զաւըրհնեալն ի կանայս։

Ուրա՛խ լեր, Եւայ, նախնի մայրութեամբ, ի քէն բուսած ծաղիկն աւըրհնութեան։
Յոյս քաւութեան եւ ողորմութեան, զաւակ ճշմարիտ, գիր ազատութեան,
Դրախտ աստուածատունկ, ծառ անմահութեան, բողբոջ վայելուչ, այգի
ցընծութեան։
Ջուր կենդանի, ծարաւել բնութեանս, միջնորդ հաշտութեան եւ խաղաղութեան,
Աւըրհնեմք զխորհուրդ տնաւըրէնութեան Բանին Աստուծոյ, աղաչեմք։

Իւսմամբ ծընաւ ծաղիկն անթառամ, շուշան գեղեցիկ, պըտուղ աննըման,
Մաքուր աղաւնի, տուփ անուշահոտ, ակըն շափիւղա, ակըն լուսատու,
Տատրակդ ողջախոհ, երինջ անսըղալ, հարսն անարատ, սրովբէ հողեղէն,
Աւրիորդ անախտ, տիպըդ հրաշազարդ, մայր անդըրանկին եւ դու անդըրանիկ,
Սնեալ զարգացաւ երկնից Թագուհին, բարձաւղ գըկաւք ըզնոր մանուկն հին,
Ահա յիշեսցէ. Եւ եւս.,
Զանձինս։

Ռամից այսաւր հնութիւն Կուսիդ անարատ, մաքուր ծնաւղիդ անմահ արքային,
Թուխթ անընթերց, դըշխոյ աշխարհին, փառք եւ պատիւ որդոցս Սիովնի,
Բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնիդ ըզմերս ընդունել պատարագ բանի,
Արտասուաբուղխ երկըրպագութիւն մատուցանեմք քեզ յաւըրս հրաշալի,
Տաւն յաւրինել ի յիշատակի, քո սուրբ ծնաւղացդ ամենաբարի,
Ընդ քեզ խումբս առեալ ձայնակից, զդասս սրբոց Տեառն հաճելի։
Զձայնըն բանին ի յանապատի, զպսակն անուն վկայն Քրիստոսի,
Զլուսաւորիչըն մեր սքանչելի, զտէրըն Գրիգոր փրկիչ սիրելի
Եւ զամենայն ընտրելոց գումարք, զհետեւեալքըն խաչին Յիսուսի,
Զի քաղցրասցի կամք մարդասիրին, զխաղաղութիւն շնորհել աշխարհի,
Մեղաւորաց տալ ըզքաւութիւն, յուսացելոցն աւգնականութիւն,
Յայս ներկայիս եւ յապագային եւ յաներեկ ծագմանն մեծի։
Եւ այժմ ողորմեաց մեզ Տէր։

ՔԱՐՈԶ ԾՆՆԴԵԱՆ ՉՈՐՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ*

Խընդա՛ տաճար մայրն Տեառն Յիսուսի եւ առագաստ Աստուծոյ Բանի,
Հարսն երկնային մաքուր աղաւնի, արդար, անբիծ, աւրհնեալ Տիրուհի,
Բերկրեա՛ ձայնիւըդ յոյժ ցնծալի, դուստր անարատ մաւր քո Եւայի,
Որ զԱրարիչն երկնի եւ երկրի ծընար մարմնով մեզ ի փրկութիւն,
Դու բարունակ տնկեցար յերկրի, մեզ արբուցեր պըտուղ անմահի,
Սրովբէն հողեղէն անկէզ մորենի, սափոր ոսկեղէն լի մանանայի,
Բարեխաւսեա՛ Որդոյդ Միածնի, զի զաղաչանըս մեր ընկալցի,
Աւրհնեմք զանճառ ծնունդ Քո, Աստուած, եւ փրկել զմեզ ի մեղաց, աղաչեմք:

Արդար, անբիծ հարսն երկնաւորին եւ ճեմարան լուսոյ փառակցին,
Որ զաւետիս հրեշտակապետին, դու ընկալար մայր մեր Արարչին,
Երկինք եւ երկիր յահէ սարսէին, տաճար եղեր Աստուծոյ Բանին,
Հրեղինաց դասքն սարսափին, դու ծընար որպէս ըզմարդ հողածին,
Կաթն կուսական ստեամբք քո արբուցեր, էին էակցին էմանուելին,
Բազկաւք բարձեր, գըրկաւք գըգուեցեր, զայն ըստեղծ, զԱդամն առաջին,
Ի խանձարուրս պատեալ պահեցեր զայն, որ արար զԵւա կողածին,
Բարեխաւսեա՛ առ Տէրն ամենի, զխաղաղութիւն շնորհել աշխարհի,
Աւրհնեմք զանճառ, ծնունդ Քո, Աստուած, եւ փրկեա՛ զմեզ ի մեղաց, աղաչեմք:

Զըքնաղագեղ լուսոյն ճեմարան, անկէզ բոցոյն միշտ ըշտեմարան,
Լոյս եղական եւ տիպ աննման, մայր Աստուծոյ Սուրբ Կոյս Մարիամ,
Դու եղեր լուծիչ երկանցն Եւայի եւ կանգնեցաւ մայրըն գլորական,
Պարծանք եղեր ի ծնունդըս կանանց, բարձեր զպատիժ պատուհասական,
Անկէզ մորենի, սրովբէ հողեղէն, ծաղիկ յարմատոյն Յեսեա գաւազան,
Զոր երկինք ոչ բաւէին տանել, բարձեր ի գիրկըս քո կուսական:
Այսաւր եկին մոգքն յարեւելից ըստ առաջնորդութեան աստեղըն երեւման
Աւրհնեմք զանճառ ծնունդ Քո, Աստուած, եւ փրկեա՛ զմեզ ի մեղաց, աղաչեմք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 3³-6³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 16µ-20³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 23µ-26µ
Êáñ³·Çñ
F ø³ñá½ ÌÝÝ¹Ç H î»°ë í»ñ»õáõÙ M ¶³ÝÓ ÌÝÝ-¹»³Ý »ñÏñáñ¹ ³õáõñÝ
Ì³Ûñ³Ï³å³ Ê³ã³ïáõñ
´Ý³·Çñ
1 M ãÇù ï³×³ñ
4 M Çù»½ Ïñ»ó»ñ ³Ý÷á÷áË»ÉÇ ÷Ë ÍÁÝ³ñ... ÷ñÏáõÃÇõÝ
5 F ïÝ·»ó³ñ M ïÁÝÏ»ó³ñ Í³é Ï»Ý³ó ÷Ë µ³ñáõÝ³Ï ïÝÏ»ó³ñ M ³ÝÙ³Ñ³ÉÇ
6 F êñáµ¿ M Ù³Ý³Ý³Çõ
7 F Ûàñ¹Çï ØÇ³ÍÇÝ F ÁÝ·³ÉóÇ M ½Ù»ñë ÁÝÏ³ÉóÇ å³ï³ñ³· µ³ÝÇ ÷Ë ½Ç... ÁÝÏ³ÉóÇ
8 F ãÇù Ù»Õ³ó M ÷Ë ïáÕÇ ³Õ³ã»Ùù
9 F »ñÏÝ³õáñÇ
10 F ÁÝ·³É³ñ M ³Ûë³õñ ÁÝÏ³É³ñ Á½Ù»ñ ÷Ë ¹áõ... Ù»ñ
11 F ¼áñ »ñÏÇÝù M áõ ÷Ë »õ M Û³Ñ¿Ý M Ñ³Ù³ñÓ³Ï ï³ñ³ñ ¸áõ½³Ýï³Ý»ÉÇÝ ÷Ë ï³×³ñ... ´³ÝÇÝ
13 M Î³Ã³Ùµ F Áë ï»³Ùµù ÷Ë ëï»³Ùµ ùá F ¾Ù³Ý-õÇ¿ÉÇÝ M ãÇù ¿ÇÝ... ¾Ù³Ýáõ»ÉÇÝ
14 M ãÇù µ³½Ï³õù... ·Á·áõ»ó»ñ F ¿ë ï»ÕÍ M ½³ÛÝ áñ
15 M ãÇù å³Ñ»ó»ñ M ³ÛÝ
16 F ßÝáñÑ»³É M ÷Ë 16-17 ïáÕ»ñÇª ´³ñ»Ë³õë»³° àñ¹áÛ¹ ØÇ³ÍÝÇ
18 M ³Ñ»Õ ÷Ë ³ÝÏ¿½
20 M »ñÏ³Ýó F Ï³ÝÏÝ»ó³õ M Ï³ÝÏÝ»ó»ñ
22 F ëñáµ¿ M Í³ÕÏ»³É H Ú»ë³
24 FH Ùá·Ý M ³ëï»ÕÝ »ñ»õ»³É
25 M ÷Ë ïáÕÇª ÀÝ.

Ամպ ճառագայթ լուսոյն էութեան, որ երեւեցար մեզ ի փրկութիւն,
Ոչ բոցակիզեաց հուր աստուածութեան, ի մարմնի քում տաղաւարիլ սրբութեամբ,
Քեւ ծանեաք Սուրբ զԵրրորդութիւն, մա՛յր լուսոյ աստուածային բնակութեան,
Դու լուծեր զԵւաի տրտմութիւն, պարգեւեցեր աշխարհի ըզկենդանութիւն,
Ծնար զԱստուած մերունակութեան եւ զԱրարիչն ամենայն զաւրութեամբ,
Քեւ պարգեւեցաւ մեզ կենդանութիւն, մայր անճառ լուսոյն, պարծանք կուսութեան:

Եղեր արեւելք արեգականն արդարութեան
Եւ ծագեցեր զլոյսըդ գերազանց եւ զառաւաւտըն խաղաղութեան,
Աւրհնեմք զանճառ ծնունդ Քո, Աստուած եւ Փրկիչ զմեզ ի մեղաց, աղաչեմք:

***Տ**աճարն Բանին Հաւրն երկնաւորի, մայր Մարիամ Սուրբ Աստուածածին,*
Լեառն վիմածին, գըգուիչ անեղին, մայր կենսատուին Էմայնուելին:
Դու քերովբէ եղեր հողածին եւ մայր եղեր մեծ արքային,
Յորմէ զուարթունք երկնից դողային, շաւշափեցեր ձեռաւք հողածին,
Եդեր ի մըսուր որպէս մարդ երկրային, զոր ոչ տեսանեն հրեշտակք երկնային,
Այսաւր կատարեցաւ բան մարգարէին, որք կանխաւ յառաջագոյն ասացին:

***Ո**ւրախացի՛ր, հարսըն պանծալի եւ ի կանայս աւրհնեալ խկուհի,*
Շառաւեղ անհետազաւտելի, Տէրն Տէրանց առ քեզ խոնարհի,
Ուրախացի՛ր, բուրվառ խնկալի, ծաղիկ անուշահոտ, վարդ բուրաստանի,
Ուրախացի՛ր, գեղմն իմանալի, տումար պահեալ Տեառն Յիսուսի,
Ուրախացի՛ր, դուռն արեւելեան, մաքուր, անբիծ, սրաթեւ աղաւնի,
Ուրա՛խ լեր, լեառն վիմածին, տաճար լուսակիր պահեալ Յիսուսի:
Բարեխաւսեա՛ Որդոյն Միածնին, քաղցրացուցանել զկամքըն հայրենի,
Բառնալ զմեղըս մարդկան ազգի, պահել անարատ Սուրբ զԵկեղեցի,
Սովորական մեղաց զմեզ մաքրել, խոստովանիլ յաւուր Տէրունի,
Հաղորդութեան արժանաւորիլ, Հոգոյն Սրբոյ խորան հանգըստի,
Աւրհնեմք զանճառ ծնունդ Քո, Աստուած, եւ փրկել զմեզ ի մեղաց, աղաչեմք:

---

26 F »ñ»õ»ó ³ õ M ÷ñÏáõÃ» ³ Ý
27 M ï ³ Õ ³ õ ³ ñ» ³ É ÷Ë øáõÙ ï ³ Õ ³ õ ³ ñÇÉ
28 M ²ë ï áõÍá êáõñµ ²ë ï áõ ³ Í ³ ÍÇÝ ÷Ë Éáõëá… µÝ ³ ÏáõÃ» ³ Ý
29 M ø»õ ÷Ë ¸áõ M »õ å ³ ñ·»õ»ó»ñ M Ù»½ ÷Ë ³ ß- Ë ³ ñÑÇ M Ï»Ý¹ ³ ÝáõÃÇõÝ
30 M Ù»ñáõÝ ³ ÏáõÃ» ³ Ùµ M ½ ³ õñáõÃ» ³ Ýó
31 M êáõñµ ²ë ï áõ ³ Í ³ ÍÇÝ ÷Ë Ù ³ ñ… ÉáõëáÝ
33 M ÷Ë ï áÕÇ. ºõ ½ ³ ñ» · ³ ÏÁÝ Ù»½ Í ³ ·»ó»ñ ½ ³ é ³ - õ ³ õ ï Éáõëá »õ Ë ³ Õ ³ ÕáõÃ» ³ Ý
34 M ÷Ë ï áÕÇ. ´ ³ ñ»Ë ³ õë» ³ É
35 M ³ ÝÙ ³ Ñ ÷»ë ³ ÇÝ ÷Ë ´ ³ ÝÇÝ Ð ³ õñÝ
36 F ¾Ù ³ ÝáõÇ¿ÉÇÝ
37 F ù»ñáµ¿
38 M ¸áõ ß ³ õß ³ ÷»ó»ñ M Ó»é ³ Ùµ
39 M º¹³ñ M ãÇù Ù³ñ¹ M »ñÏÝ³ÇÝù
40 M Ë ³ õë»ó ³ ÝÙ»é ³ é ³ ç ³ ·áÝ ÷Ë Ï ³ ÝË ³ õ… ³ - ë ³ óÇÝ
41 M ïÇñáõÑÇ ÷Ë ÇëÏáõÑÇ
42 M Ç ÷Ë ³ é
43 F ËÝ· ³ ÉÇ M »õ Í ³ ÕÇÏ Éáõëá ³ ÝÃ ³ ñß ³ Ù»ÉÇ ÷Ë Í ³ ÕÇÏ… µáõñ ³ ë ï ³ ÝÇ F ³ Ýáõß ÷Ë ³ Ýáõß ³ Ñá ï
44 M àõñ ³ °Ë É»ñ M »õ ¹áõéÝ ³ ñ»õ»É» ³ Ý ³ ¹ÇÝ ï ³ - × ³ ñÇ ï áõÙ ³ ñ ÷Ë ï áõÙ ³ ñ
45 M ãÇù àõñ ³ Ë ³ óÇ°ñ… ³ ñ»õ»É» ³ Ý
46 F àõñ ³ Ë ³ óÇ°ñ, ó ³ õÕ »ñÏÝ ³ ÝÁÙ ³ Ý ÷Ë àõñ ³ Ë… íÇÙ ³ ÍÇÝ M ãÇù ï áÕÁ
47 M àñ¹á¹ FM ØÇ ³ ÍÝÇ
48 M ÙÇÝã»õ ³ õñ »ñ»õ»ÉÇ ÷Ë êáõñµ ½º Ï»Õ»óÇ
49 M ÷Ë ï áÕÇ. ´ ³ ñ»Ë ³ õë.
50 M ãÇù 50-51 ï áÕ»ñÁ

Ուսեալ պըսակ ծընունդ Յիսուսի, որ երեւեցար այսաւր ի յերկրի,
Յայտնել յարեւելս Հայոց մեծի, ի Բեդղէէմ քաղաքըն Դաւթի:
Այսաւր հովիւքն եղեն հիանալիք, տեսին տըղա նոր երեւելի,
Եկին ի յայրըն փուխանակի, որպէս հրեշտակն ազդեաց բերկրալի.
Եթէ ծընաւ ձեզ Տէրն տէրանց, որ է աւծեալ ի քաղաք Դաւթի,
Որք աւրհնէին զԱստուածըն բարձանց եւ երգէին երգ զարմանալի
Աւրհնեալ գովեալ դասըս պարէին եւ փառք ի բարձունս մատուցանէին,
Ահա յիշեսցես եւ եւս առաւել. Զանձինս:

Րաբունոյն ծընաւղ կուսածին, որ կոչեցար հարսն երկնաւորին,
Աշտանակ ոսկի եւթնաջահեան եւ տապանակ անմահ փեսային,
Այսաւր կանգնեցաւ Ադամ ի փառս առաջին, Քո սուրբ ծննդեամբ, Սո՛ւրբ Աստուածածին:
Բարեխաւսեա՛ քո սուրբ Միածնին եւ Արարչին սուրբ Թագաւորին,
Զտաւնողքս յիշել յաւուրըն մեծին, յորժամ գայցես փառաւք հայրենի,
Կըցորդութեամբ Յովաննու մեծի եւ Ստեփանոսի նախավկայի,
Աղաչանաւք սըրբոցն գընդին, որ հաճոյացան ի զաւրըս վերին
Եւ այժմ ողորմեա:

52 FM ôÇõë ³ åÁë ³ Ï
53 M Û ³ ñ»õ» ³ Éë Ð ³ ÛáóÁÝ F ´»ÃÕ¿¿Ù
54 FM ÑÇ ³ Ý ³ ÉÇ M ½Ç ï »ëÇÝ M ãÇù ïÁÕ ³ F ïÁÕ ³ ÛÝ
55 M Æ ´» ¹Õ¿¿Ù Ç Û ³ ÛñÝ ÷Ë ºÏÇÝ Ç Û ³ ÛñÝ H ³ ë ¹» ³ ó
57 M »õ ·á í ¿ÇÝ »ñ ·á í óÁÝÍ ³ ÉÇ ÷Ë »õ… ½ ³ ñÙ ³ Ý ³ ÉÇ
58 M Ú ³ õñÑÝ»ñ ·áõÃ» ³ Ý ÷Ë ² õñÑÝ» ³ É ·á í» ³ É
60 M »ñ ÏÝÇó ³ ñù ³ ÛÇÝ ÷Ë Ñ ³ ñëÝ »ñ ÏÝ ³ õáñÇÝ
61 M ºõÃÝ ³ ç ³ Ñ» ³ Ý ³ ßï ³ Ý ³ Ï áëÏÇ ÷Ë ² ßï ³ Ý ³ Ï… »õÃÝ ³ ç ³ Ñ ³ Ý M ÷»ë ³ ÛÇ
62 M Ï ³ ÝÏÝ»ó ³ õ
64 F »ñ ÏÝ ³ ÛÇÝ ÷Ë Ñ ³ Ûñ»ÝÇ
65 F Ù»ÍÇÝ F Ý ³ Ë ³ í Ï ³ ÇÝ
66 F ¹ ³ ëÇÝ ÷Ë ·ÁÝ¹ÇÝ F áñù M ùáó ëÁñµáó Ù»ÍÇ áñù ÷Ë ëÁñµáóÝ… áñ

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ ՅՈՐԴՈՐԱԿ*

Ով զարմանալի խորհուրդ այս մեծ յայտնեալ
Արարիչն Աստուած ի Յորդանան եկեալ,
Կամէր մըկըրտիլ ի ծառաէն Իւրմէ,
Զառնոյր Կարապետն ըզմըկըրտիլն ի յանձն:

Յորդանան լըւեալ փախստական դարձեալ,
Վըտակ առ վըտակ պատգամաւոր լինէր,
Մի՛ գետ զարհուրիր, քո արարիչն եմ ես,
Եկեալ մըկըրտիմ եւ լուանամ ըզմեղս:

Յիսուս յառաջեաց աստուածութեամբն
Ի ջուրն հանդերձ Յովաննու Յիսուսի ի գետն եմուտ:
Զայն եղեւ յամպոյն, ամպհովանի եղեւ ձայն Հաւր ի բարձանց
Որ վըկայեաց Որդոյն.
Դայ է Իմ Որդի, ընդ որ հաճեցա, ասէ,
Դըմա լուարո՛ւք, որդիք աւազանի:
Սուրբ Հոգին իջեալ աղաւնակէրպ տեսլեամբ,
Յայտնեալ վըկաէ փառակից Հաւր զՈրդին:
Արդ, աւրհնեալ է Հայր եւ համագոյ Որդին,
Հոգոյն ճըշմարտի փա՛ռք յաւիտեանս, ամէն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ Êáñ ³ ·Çñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 26µ-27 ³ M î»°ë í»ñ»õáõÙ

Զ. ԿԱՆՈՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ ՏԵԱՌՆ

ՔԱՐՈԶ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ԾՆՆԴԵԱՆՆ ՏԵԱՌՆ

Յանեղական լուսոյ Արարչիդ գոյացան լուսաւորք եղականք
Լուսով բանիւ Քոյ, Հայր Աստըւած:
Ի լուսոյ գոյացուցեր զերկնային զըւարթունսն՝
Լոյս ի լուսոյ, Որդի եւ Բանդ Աստըւած:
Արարեր Քեզ փառաբանիչս զհրանիւթ սերովբէն յոգի կենդանի, Հոգիդ անեղ Աստըւած,
Զարփիդ պայծառ լուսով եւ հրով կազմեցեր իննեակ դասուք հրեշտակաց
Ի պատիւ փառաց Քոց, երրեակ եւ մի Աստըւած:
Զերկինս երկնից ջրակապ կամար յաւրինեալ զանչափ զաւրութիւն Քո ցուցեր,
Ամենակարաւղդ Աստըւած:
Աւրհնեալ ես յամենայնի, ողորմած Աստուած,
Ողորմեա՛ երգաբանիս եւ տաւնողացս, աղաչեմք:

Որ ի սկըզբանէ իմաստութեամբ հաստատեցեր զերկինս
Եւ զերկիր անջրպետեալ ի միմեանց,
Զարմանագործ Աստըւած:
Զփայլակնացայտ լոյս արեգականն հանդերձ լուսնիւ
Եւ աստեղաւք պայծառ ծագեցեր,
Հրաշագործաւղդ Աստըւած:
Յանէից ստեղծեր զերկիր եւ զարդարեցեր բուսովք եւ տընկովք
Ի փառս Աստուածութեանըդ Քո,
Անհասանելիդ Աստըւած:
Զծովս եւ ըզգեստս եւ որ ի նոսա զարմանազան կենդանիք
Հանդերձ աւդապարիկ թըռչնաւք գոյացուցեր,
Ամենազաւրդ Աստըւած:
Զաւրութեամբ կամաց հզաւրիդ լըցեր զերկիր
Անասնաւք եւ չորքոտանեաւք ի հրաշս անուան Քո,
Անիմանալիդ Աստուած,
Աւրհնեալ ես յամենայնի, ողորմած Աստուած,
Ողորմեա՛ երգաբանիս եւ տաւնողացս, աղաչեմք:

Համակատար, հրաշագործ էակաւք կատարեցեր զեղեալքս ամենայն,
Ստեղծաւղ եւ Արարիչ Աստուած:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 37³-40µ
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A ¼. ÐÇÝ·»ñáñ¹ ³õáõñ ÌÝÝ¹»³Ý î»³éÝ ¿ ÐÇÝ·»ñáñ¹ ³õáõñ ÌÝÝ¹»³Ý î»³éÝ ÚÇëáõëÇ ÐÇÝ·»ñáñ¹ ³õáõñ ÌÝÝ¹»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ ÐÇÝ·»ñáñ¹ ³õáõñ Ú³Ûï ÝáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ
Ì³Ûñ³Ï³å³ ÚáÑ³ÝÇëÇ ¿

Իսկ ի վեցերորդ ուրբաթին արարեր ի պատկեր փառաց Քոց ըզմարդն առաջին,
Մարդասէր Աստըւած:
Պատուեալ փառաւք ճոխութեամբ եդիր ի դրախտին փառաց թագաւոր,
Անեղդ Աստուած:
Եւ նա խաբեալ եկեր ի պտղոյն եւ մերկացաւ ըզփառսն Աստուածային,
Զոր շնորհեցեր նըմա, ամենասուրբդ Աստըւած,
Զոր եւ գթացեալ հայրախնամ սիրով խոստացար զգալուստ Միածնիդ
Ի նորոգումն եղծեալ պատկերին, անոխակալդ Աստըւած:
Աւրհնեալ ես յամենայնի, ողորմած Աստուած,
Ողորմեա՛ երգաբանիս եւ տաւնողացս, աղաչեմք:

Անըսկիզըբն անեղ եւ անժամանակ Միածին Որդի Փըրկիչ աշխարհի,
Աւծեալդ Աստուած:
Իջեր յերկնից կամաւ Հաւր՝ կատարել զգրեալըս մարգարէից,
Որ Էնդ եւ Էդ Աստըւած:
Մարմնացար յանարատ Կուսէն ի կերպ հընոյն Ադամայ,
Յաւիտենից Աստըւած:
Յայտնեցար յայրին Եփրաթայ՝ ի Բեթղահէմ յերկիր Յուդայ, Յիսուս Միածին,
Տղայացեալդ Աստըւած:
Պատեցար խանձարրաւք եդեալ ի մըսուր, էակից Հաւր եւ Սուրբ Հոգւոյն,
Հինաւուրց Աստըւած:
Աւրհնեալ ես յամենայնի, ողորմած Աստըւած,
Ողորմեա՛ երգաբանիս եւ տաւնողացս, աղաչեմք:

Նոր աւրհնութիւն հրեշտակքն եղանակէին Քեզ, նորածին արքայ՝
Անեղդ Աստըւած:
Փառք ի բարձունս Աստուծոյդ, որ արարէր խաղաղութիւն յերկինս եւ յերկրի,
Մարդացեալըդ Աստըւած:
Շարժեցան մոգք յարեւելից, աստեղըն առաջնորդութեամբ եկին երկիր պագանել Քեզ,
Մարմնացեալըդ Աստըւած:
Կերակրեցար կաթամբ կուսական, որ կերակրես զեղեալքս ամենայն,
Հըզաւր եւ սքանչելագործ Աստըւած:
Լըցեր զհոգեշունչ տառըս մարգարէից, որ վասըն տնաւրէնութեանըդ Քո,
Անքննելիդ Աստըւած:
Աւրհնեալ ես յամենայնի, ողորմած Աստըւած,
Ողորմեա՛ երգաբանիս եւ տաւնողացս, աղաչեմք:

Ի սկըզբանէ Բանդ Աստուած իսկակից Հաւր եւ Սուրբ Հոգւոյն,
Անըսկիզըբն եւ անժամանակդ Աստըւած:
Մարմնազգեաց եղեալ յանարատ կուսէն, անմեկնելիդ ի Հաւրէ,
Միացեալ բնութեամբ Որդի եւ Բանդ Աստըւած:

Մըտեալ ընդ աւրինաւք տըւաւղդ աւրինաց տառիցըն Մովսիսի ի լեառըն Սինա,
Անմերձենալիդ Աստըւած:
Եկեալ ի տաճարըն քառասնաւրեայ ճագաւք տատրակաց
Ընծայիլ ընդունաւղդ պատարագաց
Ընդ Հաւր Որդի Աստըւած:
Եւ ընծայեցեր զարարածըս Հաւրըն երկնաւորի, միջնորդ Աստուծոյ եւ մարդկան,
Մարդացեալդ Յիսուս Տէր եւ Աստըւած:
Աւրհնեալ ես յամենայնի, ողորմած Աստուած,
Ողորմեա՛ երգաբանիս եւ տաւնողացս, աղաչեմք:

Սուրբ Հոգին յայտնեաց ծերունւոյն զգուշակելն Էսայայ մանուկ կուսածին,
Զէմմանուէլն ընդ մեզ Աստըւած:
Եւ ընկալեալ ի գիրկս իւր զածեալդ եւ դաւանէր Արարիչ յաւիտեանց
Ըզտղայացեալդ Աստըւած:
Եւ արտասուելով հայցէր.
Արձակեա՛ զիս ի խաղաղութիւն,
Զի տեսին աչք իմ ըզփըրկաւղդ Աստըւած:
— Արձակեա՛ եւ զիս ի կապանաց մեղաց, կեանք եւ լոյս աշխարհի
Յիսուս Միածին՝ Քրիստոս Աստըւած:
Բարեխաւսութեամբ մաւր Քո եւ Կուսի
Եւ ծերունւոյն Սիմէովնի՝
Արձակեա՛ եւ զմեզ ի կապանաց մեղաց,
Բարեգութդ Աստըւած:
Աւրհնեալ ես յամենայնի, ողորմած Աստուած,
Ողորմեա՛ երգաբանիս եւ տաւնողացս, աղաչեմք:

Ի յամլորդւոյն մըկրտեալ ի հոսանսն Յորդանանու,
Հուր կենդանի, բարձաւղ մեղաց, Աստըւած:
Աղաւնակերպ իջեալ Սուրբ Հոգին եւ Հայր յամպոյն դաւանեաց ըզՔեզ
Սիրելի Որդի եւ փառակից Աստըւած:
Շըրջեցար յաշխարհի, Բանըդ մարմնացեալ,
Եւ յերկինս ընդ Հաւր եւ Հոգւոյն փառաբանիս, Աստըւած:
Եկեալ կամաւ ի չարչարանս եւ ի մահ խաչի
Անմեկնելիդ ի Հաւրէ՝ մի բնութիւն եւ մի Տէր Քրիստոս,
Համայնից Աստըւած:
Ճաշակեցեր ըզմահ մերունակ բնութեամբս, մնալով կենդանի՝
Համայնից կենաց տըւաւղ Աստըւած:
Տնաւրէնութեամբ Քո, միջնորդութեամբ շնորհազարդ պայծառացո՛
Զաթոռ հայրապետական եւ զթագաւորական,
Շնորհատու բարեաց, Քրիստոս Աստըւած:
Եւ ննջեցելոցն շնորհեա՛ հանգիստ եւ ողորմութիւն ի միւս անգամ
Գալըստեանըն Քո,

Անմահդ Աստուած:
Ահա յիշեսցես եւ ողորմեսցիս,
Եւ եւս առաւել, զանձինըս մեր:

Էնդ Աստուած ի յէէն ծնունդ անճառ, Որդի եւ Բանդ Աստուած:
Փառակից եւ արարչակից Հաւր եւ Սուրբ Հոգւոյն,
Նախայաւիտեան Աստուած:
Իջեալ յերկնից ի սէր հարսին Քո եկեղեցւոյ,
Փեսայդ անմահ, Տէր եւ Աստուած:
Զխորհուրդ տնաւրէնութեան Քո կատարեցեր,
Նոր արարչութեամբ նորոգաւղդ էից, Աստուած:
Վերասլացեալ նըստար յաթոռ հայրական, երկըրպագեալ յանմարմնոց,
Մարմնացեալդ Աստուած:
Իսկ ի Գալըստեանըն Քո կըրկնակի հայրական փառաւք,
Ահաւորդ Աստուած:
Դաւանեալ յերկնաւորաց եւ յերկրաւորաց,
Բոլորովին Աստուած:
Միջնորդութեամբ մաւր Քո եւ կուսին ծնողին ըզՔեզ,
Մարմնացեալդ Աստուած:
Խնայեա՛ ի գինըս պատուական Քո արեանդ,
Որ վասըն մեր հեղեր ի խաչին,
Անմահդ Աստուած:
Ըզծնունդըս լուսոյ Սուրբ Աւազանին
Եւ զերկըրպագուս պատուական խաչին,
Որք խոստովանին ըզՔեզ Աստուած:
Ըստ անսուտ խոստմանց Քոց
Յաւէտ ընդ Քեզ փառաւորիլ, արժանի յամենայնի,
Ճըշմարիտդ Աստուած:
Ընդ Սուրբըս եւ ընդ սիրելիս անուան Քո
Յարազուարճ բերկրանաւք պարելով աւրհնեմք ըզՔեզ,
Տէր եւ Աստուած:
Որ ողորմութեամբ իջեալ փըրկեցեր եւ արքայութեան արժանացուցեր,
Ողորմած եւ մարդասէր Աստուած:
Զի եւ մեք հանապազ խառնեալ ընդ հրանիւթսն,
Համարձակաձայն գոչեսցուք.
Տէ՛ր, ողորմեա՛:

ՏԱՂ ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ ԱՌԱՒԱՒՏԻՆ

Կամիմ աստանաւր զաւետիսն երգել աւետաւոր ձայնիւն,
Որ ի յերկնից եկեալ:
Ը՛, Գաբրիէլ հրեշտակըն, ը՛, զաւետիս բերեալ
Կուսին Մարիամու գեր ի վերոյ խորհուրդ:
Ծաղիկըն ծովու անձուկ փայլեալ, աննիւթ հըրոյ հոսմամբ,
Սիրոյ սահմանութեան, ով տեսեալ կամ ում յայտնեալ:

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 40µ-41³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 29³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 324µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 59³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 19µ-20µ
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BC Î³ÝáíÝ í»ó»ñáñ¹ ³õáõñÝ ³-é³õ³õïÇÝ D ì»ó»ñáñ¹ ³õáõñÝ ³ñáõ»ëïÇ ¿ G Î³ÝáíÝ í»ó ³õáõñÝ ³é³õ³õïÇÝ
´Ý³·Çñ
1 BCDG Ó³ÛÝÇõ
3 BCG ãÇù Á·
4 C ÎáõëÇ G ÎáõëÇÝ, Á·
5 C Ì³ÕÇÏ ÍáíáõÝ D Í³ÕÇÏ, Á· D ³ÝÍáõÏ
6 C áñ

ՏԱՂ ՅԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐՆ ԱՌԱՒԱՒՏԻՆ

Բարբառ աւետեաց ձայնիւ
Գաբրիէլ գոչէր սրբրուհւոյն.
– Առ քեզ առաքիմ, մաքուր,
Պատրաստել տեղի Տէրունւոյն:
Նըւագ ցընծութեան երգեմք.
– Ուրախ լե՛ր, բերկրեալ, Տէր ընդ քեզ:
Նորոգի երկիրս այսաւր
Յառաջին մեղաց հնութենէն,
Երկինք երկնայնովք հանդերձ
Ընդ մարդկան տան փա՛ռք ի բարձունս,
Րամեալ միանան սիրով,
Հաշտութեամբ Հաւր ընդ արարածս:
Սարտեաւ յողջունէն Սուրբ Կոյսն,
Հաստատէր բանիւ հրեշտակին.
Ի տուն Զաքարիայ երթայր
Ի յողջոյն Եղիսաբեթին,*
Սիրով գլուր Բանին լըւեալ,
Եւ խայտայր ձայնն յորովայնին,
Ի բերան ծերոյն ամլոյ
Աւրհնութիւն տայր պըտղոյ Կուսին:
Երգեմք ընդ մեծին ի ծնունդս.
– Փըրկողիդ փա՛ռք եւ գաւրութիւն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 41³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 24µ-25³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 322³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 47µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 15µ-16³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 39
Êáñ³·Çñ
A ³ÝËáñ³·Çñ [º³õáõñ] BCDG ö[áË]
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí. ÆÛ»Éë ³ñ»õáõ
Ì³Ûñ³Ï³ å ª ´³Ý Ü»ñëÇëÇ »
´Ý³·Çñ
1 C ´ñµ³é
2 B ëÁñµáÛÑõáÛÝ C ëñµáõÑáÛÝ D ëÁñµáõÑáÛÝ
3 AD ³é³ùÇ
4 C ä³ïñ³ëï»³É ACD î¿ñáõÝáÛÝ
5 C Üáõ³· óÝÍáõÃ»³Ý D óÁÝÍáõÃ»³Ùµ AC »ñ·»Ù
7 BCDG »ñÏÇñ
8 B ÑÁÝáõÃ»Ý¿Ý
9 AC »ñÏÝ³ÛÝ³õù
10 D ÷³éë
13 A ê³ñë»³É Ç Éáõë³Ýóë áõÕÕáõ³Íª ê³ñï»³õ C áÕçáõÝ»Ý
15 ADG ¼³ù³ñ»³Û
16 ADG ºÕÇë³µ»ÃÇ B ºÕÇë³Ûµ»ÃÇ C ºÕ»ë³µ»¹Ç
* Դ.--. Ը 40
17 C Éáõ»³É
18 AB Ë³Ûï³ñ D Ó³ÛÝ C Ûáñáí³ÛÝÇ
19 D Í»ñáÛ C ³ÙÉáÛÝ

ՏԱՂ ԵՐԵԿՈՅԻՆ ԺԱՄՈՒՆ
Ի ՆԵՐՍԻՍԷ ԱՍԱՑԵԱԼ

Այսաւր ցընծան դասք Հոգեղինացն
Ընդ փըրկութիւն Հողեղինացս:
Այսաւր ցընծայ Ադամըն հին՝
Նոր Ադամաւ նորոգելով:
Այսաւր ցընծայ կոյսն առաջին՝
Երկրորդ Կուսին ծընեալ զԱստուած:
Այսաւր իջեալ բանակք անմարմնոց՝
Տան աւետիս մարմնաւորացս:

ԱՅԼ ԱՁԳ

Այսաւր գոչէր հրեշտակապետն.
— Ուրախ լերո՛ւք եւ ցընծացէ՛ք,
Դասք երջանիկ ընտրեալ հովուացն.
Ծընաւ այսաւր ձեզ փըրկութիւն՝
Տէր եւ աւծեալ Հաւր Միածին
Ի Բեթղահէմ քաղաք Դաւթի:
Փութացարո՛ւք յայրն երկնանըման,
Ի տեսանել զհովիւըն քաջ,
Որ ի լընուլ զթիւ հարիւրոց
Իջեալ ի գիւտ մոլորելոցս,
Երգեմք Նըմա՝ փա՛ռք ի բարձունս:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 41³-43µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 44³-46³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 327µ-328³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 71µ-73µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 32³µ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 107µ-108µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 55
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG Î³ÝáÝ (G Ï³ÝáíÝ) áõÃ³-õáõñÝ, ï»³éÝ Ü»ñëÇëÇ (G Ü»ñë»ëÇ) Ï³ÃáÕÇÏáëÇ C àõÃ»ññáñ¹ ³õáõñÝ ³é³õ³õïÇÝ D ÜÙÇÝ ³õáõñ, Ç Ü»ñëÇë¿ [À ³õáõñ] U î³Õ É³õ »õ åÇï³ÝÇ [¾³-õáõñ]
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ¼. î³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÇÝ Å³ÙáõÝ Ç Ü»ñëÇë¿ ²É Ã³Ý³ùáí. ÚÇëáõë àñ¹Ç
´Ý³·Çñ

1 B óÁÍ³Ý C óÝÍ³Ý AD Ñá·»ÕÇÝ³ó
2 C ÷ñÏáõÃÇõÝ U Ñá·»ÕÇÝ³ó
3 B óÁÍ³ C óÝÍ³ U óÁÝÍ³ B ²¹³ÙÝÁÝ C ²¹³ÙÝ
4 BG ²¹³Ù³ Ýáñá·»Éá
5 U ãÇù 5-6 B óÁÝÍ³ C óÝÍ³
7 U ²ëûñ D ³ÝÙ³ñÙÝáóÝ
8 C Ù³ñÙÝ³õáñ³ó
9 C ÑñÁßï³Ï³å»ïÝ U ïáÕÇó »ïáª À½ÍÁÝ»³ÉÝ Ç êáõñµ Îáõë¿Ý
10 A Éáõë³ÝóùáõÙª ²É ²½· C óÝÍ³ó»ù
11 BC ÁÝ¹ñ»³É B Ñáí³óÝ CD Ñáíáõ³ó U Ñáíõ³ó
12 CU ÷ñÏáõÃÇõÝ
14 B ´»ÃÕ¿¿Ù C ´»¹Õ»Ù G ´»¹Õ¿¿Ù U ´»¹Õ³Ñ¿Ù
15 CD »ñÏÝ³ÝÙ³Ý
16 C ½ÑáíÇíÝ
17 BC ÉÝáõÉ BDG Ñ³ñÇõñáóë U Ñ³ñÇõñáóÝ
18 BDG ÙáÉáñ»Éáó¹ U ÙáÉáñ»ÉáóÝ
19 B ÜÁÙ³ C ÜÙ³ U ½÷³éë

ԱՅԼ ԱՁԳ

Այսաւր ցընծայ տունն աբրահամեան
Աւետաբեր Որդւոյն ծնընդեամբ:
Այսաւր ցընծան դասք նահապետացն,
Լըրմամբ ուխտին թըլփատութեան:
Այսաւր ցընծայ Մովսէս աւրինաւքն՝
Տեսանելով զլրումն աւրինաց:
Այսաւր ցընծան հոյլք մարգարէիցն՝
Տեսեալ ըզմարգարէացեալսն:
Այսաւր փողէ դաւթեան քընարն.
— Գըտաք ըզՆա տուն յԵփրաթայ[ա]:
Այսաւր գոչէ մեծն Եսայիաս.
— Ընդ մեզ Աստուած Կոյսըն ծընաւ[բ]:
Այսաւր հնչէ յայրըն Միքիաս.
— Ծընցի իշխան ի Բեթղահէմ[գ]:

Այսաւր խայտայ ձայն բարբառոյն՝
Որպէս երբեմն յորովայնին,
Այսաւր ցընծայ մեծ Կարապետն՝
ԶԱստուած եկեալ տեսանելով:

ԱՅԼ ԱՁԳ

Այսաւր գոչէ յանապատէ.
— Զեզ աւետի՛ք, որք յԱդամայ.
Տէր գայ, հըզաւրըն զաւրութեամբ,
Վանէ զկարծեալըն զաւրութիւն,
Մերձ է երկնից արքայութիւն,
Պատրաստեցէք յոգիս շաւիղ:
Թագաւորին երկնաւորի
Լերինք եւ բլուրք խոնարհեցան,

Êáñ³ ·Çñ
A ²ÛÉ ³½· BU ³ÝËáñ³ ·Çñ D ö[áË]
20 C ãÇù 20-56 D óÁÝÍ³ U óÁÝÍ³Ý D ïáõÝ
21 A àñ¹õáÛ DU àñ¹áÛ
22 AD Ý³Ñ³å»ï³ó
23 B ÃÁÉå³ ïáõÃ»³Ý
24 B óÁÍ³Û U óÁÝÍ³ U ³õñÇÝ³õù
25 BU ½ÉÁñáõÙÝ AD ³õñÇÝ³óÝ
26 U Ñá·»ÕÇÝ³ó ÷Ë Ù³ñ·³ñ¿ÇóÝ
27 U î»ëÇÝ AD Á½Ù³ñ·³ñ¿³ó»³ÉëÝ U ½Ù³ñ·³ñ¿³-ó»³ÉÝ
28 U ÷áÕ¿ñ
29 B Á½Ü³Û D ïáõÝÝ U Ûº÷Ã³Û³
ա Սաղմ. ՃԼԸ 6
30 U ·áã¿ñ AD ºë³ÛÇ
31 B ¼Ç ÁÝ¹ GU ¼ÁÝ¹
բ Եսայի Է 14
32 U Ù»½ ÷Ë Û³ÛñÁÝ
33 B ´»ÃÕ¿¿Ù G ´»¹Õ¿»Ù U ´»¹Õ»Ñ¿Ù
գ Միքիա Ե 2
34 U Ë³Ûï»³ó D µ³ñµ³éáÛ
35 U Ûáñáí³ÛÝ¿Ý G ß³ñ. ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í
36 BU óÁÝÍ³
38 U ·áã¿ñ U ïáÕÇó Û» ïáÛª ²õ» ï³õáñ Ó³ÛÝ µ³ñµ³éáÛ
39 A Éáõë³ÝóùáõÙª ²ÛÉ ³½·
41 B ½Ï³ñÍ»³ÉÝÁÝ BU ½³õñáõÃ»³Ùµ
43 B ß³õ»Õ
45 U µÁÉáõñù BU ËáÝ³ñÑ»ëóÇÝ

Խորք անդընդոց բարձեալ լըցցին:
Իսկ դու ցընծա՛, գետ Յորդանան,
Զի զարհուրեալ անդրէն դառնաս,
Արագ փութա՛ այսրէն ի նոյն,
Ծափ ըզծափի հարցես ձեռամբ,
Յորդ վըտակաւք խաղա՛ զըւարթ,
Եւ ընդառաջ ալեաւք խորոց,
Երկըրպագեա՛ արարողին.
Գայ մըկըրտիլ հուրն Աստըւած՝
Լըւանալով զմեղս Ադամայ,
Ջախէ ի քեզ զգլուխ վիշապին:

ԱՅԼ ԱՁԳ

Այսաւր անմեղըն մըկըրտի,
Զի զմեղուցեալքըս սըրբեսցէ:
Այսաւր ստեղծաւղն ձեռնադրի
Խոնարհութեամբ յարարածոյն:
Այսաւր Հոգին աղաւնակերպ
Էջ՝ վըկայեալ Իւր էակցին:
Այսաւր փակեալ դըրունք բացան,
Եւ հինաւուրցն Աստուած յայտնեալ:

ԱՅԼ ԱՁԳ

Այսաւր հընչեաց Հայր ի բարձանց.
— Դա՛ է Որդի Իմ սիրելի՜,
Բան եւ ծընունդ եւ ճառագայթ,
Լոյս ի լուսոյ, կեանք ի կենաց,
Իմաստութիւն եւ զաւրութիւն,

---

46 U Òáñù ÷Ë Êáñù B ³Ý ïÁÝ¹áó B ÉÁóÇÝ
47 BU óÁÝÍ³Û
49 BU ÷áõÃ³Û
50 BU ½»éÙ³Ùµ ÷Ë Ó»é³Ùµ
51 D Ë³Õ³Û B ½áõ³ñÃ U ½Áõ³ñ¹ ³É»³õù ÷Ë Ë³Õ³º ½Áõ³ñÃ
53 B ºñÏÁñå³·»³Û
54 U ¶³ DU ²ëïáõ³Í
56 D æ³ÕË¿ U ãÇù Ç ù»½ U ã³ñ íÇß³åÇÝ
Êáñ³·Çñ
A ²ÛÉ ³½· BU ³ÝËáñ³·Çñ C Éáõë³ÝóùáõÙ ÷áËÇ Ýß³Ý D ö[áË]
57 C ³ÝÙ»ÕÝ ÙÁÏñïÇ
58 C ½Ù»Õáõó»³Éùë ëñµ»ëó U ëñµ»ëó¿
59 C ë»ÕÍáÕÝ ÷Ë ëï»ÕÍáÕÁÝ U ïáÕÇ ÷áË³ñ¿Ýª ²Ûë³õñ ëï»ÕÍ³õÕÁÝ ÙÏÁñïÇ, ¼Ç ½Ù»Õáõó»³ÉùÁë ëñµ»ëó¿,
60 B Û³ñ³ñ³ÍõáÛÝ
62 B íÁÏ³»³É C íÏ³Û»³É
63 C µ³Ï»³É ÷Ë ÷³Ï»³É AC ¹ñáõÝù BC »ñÏÝÇó µ³-ó³Ý
64 B ²ëïáõ³ÍÝ C Û³Ûï»³É
65 C ÑÝã»³ó
66 A Éáõë³ÝóùáõÙª ²ÛÉ ³½· BCU ¸³Û B ÆÙ àñ¹Ç ÆÙ C ëÇñÇÉ»ÉÇ
… Մտթ. Գ 17, Մրկ. Թ 6
67 C ÍÝáõÝ¹
69 C ãÇù 69-70

Սկիզբըն սկըզբանց անժամանակ,
Արարչակից եւ գոյակից,
Միով բնութեամբ՝ ոչ բաժանեալ.
Իջեալ յինէն՝ ոչ հեռացեալ,
Մարմին առեալ՝ ոչ փոփոխեալ:
Դըմա՛ լուարուք, որդիք մարդկան,
Դա՝ ճանապարհ ճըշմարտութեան,
Ելէ՛ք ընդ նոյն առ Իս յերկինս:

ԱՅԼ ԱԶԳ

Այսաւր Հոգւովն ել յանապատ
Տէրըն՝ փորձիլ ի փորձողէն:
Այսաւր երկրորդ Ադամ պահեալ
Պարտեաց գյաղթող հնոյն Ադամայ:
Այսաւր պահաւք քառասնաւրեայ
Կանգնեաց զանկեալըն ճաշակմամբ:
Այսաւր ցընծամք որդիք Ադամայ,
Զի եւ կոխան զաւձն առաջին:
Այսաւր տաւնեմք ուրախութեամբ
Զաւր աւետեաց ազատութեան:
Այսաւր եկա՛յք, հաւատացեալք,
Տացո՛ւք Փըրկչին գփառս յաւիտեան:

---

73 U Û¾¿Ý ÷Ë ÛÆÝ¿Ý
75 C ¸Ù³Û U ¸Ù³
76 CU ×ßÙ³ñ ï áõÃ»³Ý
77 C Û»ñÏñÇ ÷Ë Û»ñÏÇÝë
Êáñ³·Çñ
A ²ÛÉ ³½· BDU ³ÝËáñ³·Çñ C ö[áË]
78 U ²Ûëûñ CU Ðá·áíÝ D Û³Ý³å³ïÝ
79 C î¿ñÝ
80 C »ñÏáñ¹ U »ñÏñáñ¹Ý
81 AU ÑÁÝáÛÝ B ²¹³Ù³
82 B ù³é³ëÝáñ»³ C ù³é³ëÝ³õñ»³
83 C Î³Ý·»³ó ½³Ý·»³ÉÝ ×³ß³ÏÙ³ÙµÝ
84 C ãÇù 84-85 U óÁÝÍ³Ý BU Ù³ñ¹Ï³Ý ÷Ë ²¹³Ù³
87 U ³õ»ï»³óë ³½³ïáõÃ»³Ýë
89 CU öñÏãÇÝ B Û³õÇï»³Ýë

[Փ]ՈԽ

Այսաւր ի սուրբ ի յայրին
Զայնք աւրհնութեան հընչեցին,
Ի հրեղինաց հոյլ դասին եւ ի հովուաց բացաւթին:
Զեզ աւետիս երգէին.
Ծընաւ Փըրկիչ՝ գոչէին.
Խաղաղութիւն ի յերկինս
Եւ փառք ի բարձունս Արարչին:
Ցընծա՛յ այսաւր, մա՛յր Բանին,
Քեզ երանեն դասք վերին,
Զի որ անտեսն էր նոցին,
Ի գիրկս քո գըգուեսցի:
Խընդա՛յ այսաւր, Տիրուհի՛,
Երկնաւորա՛ց Թագուհի,
Մանուկ ծընար զՏէրն երկնի
Եւ զԱրարիչն աշխարհի:
Տըղայապէս ծընանի,
Ի խանձարուրըս պատի,
Քառասնաւրեայ եղանի:
Հաւր ի տաճարն ընծայի,
Որ զպէտըս տայ աշխարհի,
Կաթամբ ի քէն կերակրի,
Երեւեցաւ յաշխարհի,
Աթոռ փառացն անթերի:
Ի քէն հայցեմք, մայր Բանին,
Հաւր Աստուծոյ անեղին,
Բարեխաւսեա՛ միշտ էին՝
Տալ ըզմեղաց քաւութիւնն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 43µ-44 ³
Êáñ ³ ·Çñ

A î»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ²ÛÉ Ã ³ Ý ³ ùáíª øñÇë ï áë ÷ ³ é ³ ó Ã ³ · ³ õáñ

ՔԱՐՈԶ ԾՆԸՆԴԻ*

Մայր սուրբ անճառ մարմնացելոյ Բանին
Ի քեզ եկաւորութեամբ Հոգւոյն Սրբոյ երեւեալ:
Զաւրութիւն բարձրելոյն ի քեզ հովանաւորեալ
Հարսն երկնից մայր եւ կոյս:
Աւետեաւք հրեշտակապետին առլցեալ,
Ուրա՛խ լեր, բերկրեալ, Տէր ընդ քեզ,
Եւ այժմ աղաչեա՛ վասն մեր
ԸզՄիածին քո զՈրդիդ, աղաչեմք:

Դուռն երկնից եւ ծագումն անճառելի,
Զոր յառաջ տեսեալ մարգարէն գուշակեաց,
Գերագոյն փառաւք երեւեալ քան ըզքէրոբէս:
Վեհագոյն պետութեանց իշխանութեանց
Ի վեր քան ըզսերովբէս:
Հուպեակ միութեան եւ տաղաւար Սուրբ Հոգւոյն
Եւ այժմ աղաչեա՛ վասն մեր
ԸզՄիածին քո զՈրդիդ, աղաչեմք:

Երկնային ճառագայթն լուսափայլ
Ղամբարաձեւ ի Քեզ երեւեալ
Լեառն վիմածին կուսութեամբ փակեալ՟
Եւ աստուածային զաւրութեամբն առլցեալ:
Ցնծան արարածք ընդհանուր Քո Ծննդեամբ,
Եւ այժմ աղաչեա՛ վասն մեր
ԸզՄիածին քո զՈրդիդ, աղաչեմք:

Անիմանալի հուպեակ,
Ի ճառագայթաձեւ թափանցիկ լուսով առլըցեալ,
Տումար անընթեռնելի եւ քարտէս կընքեալ:
Ամպ ցաւղագին կառուցեալ,
Զհացն երկնային ի գիրկս քո բարձեալ,
Զանիծիցն կրճիմըն լուծեալ
Եւ այժմ մաղ.:

Հաստատեալ զանձինս մեր ի խուրհուրդս աստուածայինս հաւատով
ի յոյսըն կենդանի,
Միաւորեա՛ զանձինս մեր ի Ջուր Սուրբ աւազանին

² ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 28µ-30µ
Êáñ ³ ·Çñ

F î»°ë í»ñ»õáõÙ
‗ Գ‗Ն Բ 34

Աստուածային բնութեամբըն խառնեալ։
Վըկայեալ ձայնիւ Հաւր եւ աղաւնակերպ իջմամբ[***]
Սուրբ Հոգւոյն ի ջուրսըն սըրբութեան
Եւ այժմ աղաչեա՛ վասն մեր
ԸզՄիածին քո զՈրդիդ, աղաչեմք։

Հայցեմք յառատ Քոյոց գթութեանցդ,
Զի համայն հաստատեալ պահեսցես
Զվերակացու եւ զտեսուչ հոգւոց մերոց։
Զծառայն Քո ըզհայրապետն մեր ըզՏէր հաստատուն հաւատով
Հովուել ըզժողովուրդս Սուրբ Կաթուղիկէ եկեղեցւոյ
Եւ այժմ աղաչեա՛ վասն մեր
ԸզՄիածին քո զՈրդիդ, աղաչեմք։

Զաւրութիւն աստուածային եւ ծագումըն հրաշափառ,
Անճառ տեսութիւն կատարեալ ինքնութեամբ,
Իջեալ յարգանդի Կուսին, մարմնով անճառապես տնաւրինեալ,
Ընծայիւք պատիլ ոսկիական թագիւն,
Հրեշտակական աւրհնութեամբ հովուացն երգս առեալ ցնծութեամբ
Եւ այժմ մաղ.։

Բանաւոր տաճար բարութեանց
Եւ պարգեւիչ պտղոց եւ բուսոց շահեկանութեանց,
Հաստատիչ խաղաղութեանց մանկանց եկեղեցականաց,
Դասակարգիչ քահանայութեանց,
Դասապետ վերնականաց զաւրութեանց
Եւ միանձանց աւգնական լինել ընդդիմակաց հակառակամարտին
Եւ այժմ մաղ.։

Աղաչեմք զանճառ անհաս էութիւն անեղ բընութեանդ,
Զի լըռեսցին պատերազմունք,
Որ իջմամբ Սուրբ Հոգոյն ի ջուրսն Յորդանանու
Ըզգլուխ վիշապին կոխեալ,
Ըզպատերազմըն հակառակորդին վանեալ,
Ըզճըշմարիտ յոյս եւ ըզսէր յամենեսեան հաստատեալ
Եւ այժմ յիշեա՛ զհոգիս ննջեցելոցն, խնդրեմք։

Եւ եւս առաւել
Զյորդորումն սիրոյ եւ զգործս բարեաց պարգեւել մեզ, խնդրեմք։
Զանձինս մեր
Տեառն Աստուծոյ Ամենակալի յանձն արասցուք, խնդրեմք։

[***] Մտթ. Գ. 13-17

ՓՈԽ

Բարեխաւսութեամբ ամէնաւրհնեալ Տիրուհւոյ
Աստուածածնի Կուսին Մարիամու
Եւ Մկրտչին Յովհաննու,
Նախատակութեամբ եւ հեղմամբ արեան
Ծառային Քո Սրբոյն Ստեփաննոսի,
Խնդրուածովք երջանիկ առաքելոց, մարգարէից,
Մեծավաստակ ճգնութեամբ Սրբոց Հայրապետացն
Եւ հեղմամբ արեան վկայից Քեզ չարչարակցելոցն
Եւ այժմ ողորմեա՛ց մեզ, Տէ՛ր.:

ՔԱՐՈԶ ԾՆԸՆԴԵԱՆ ՅԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ*

Խորան փառաց էին Աստուծոյ, մայր կենդանոյն Էմանուելի,
Անզուգական լուսոյն բնակարան, Ջրոյն կենդանի տեղի մաքրական,
Որ հաճութեամբ Հաւր Իւր անհասի եւ զաւրութեամբ Հոգւոյն ճշմարտի,
Առեր մարմին անփոփոխելի, միով բնութեամբ անբաժանելի,
Այցելութիւն առնել հաւր նախնի եւ կողածնին նորին Եւաի,
Ազատելով զհոգիսն ի բանդի, մահուամբ զմահ բառնալ յաշխարհի,
Ահա մաղթեա՛ Որդոյ քո մեծի զմերս ընդունել պատարագ բանի,
Աղաչեմք:

Արմատն Յեսեայ ծաղկեալ ցնծութեամբ, լցեալ Հոգոյն եկաւորութեամբ,
Ընդ աւետեացըն Գաբրիելի, հուր ընդ ոսկի փորձեալ ծիրանի,
Զոյտ եւ մաքուր ի կրից ցանկութեանց, անկարծրելի պնդակազմութեամբ,
Անգիտելի Թուչոյն բարձրութեամբ, անպատմելի նաւագնացութեամբ,
Անգամագիւտ աւձին հըմտութեամբ, յարձան վիմիդ անտրամադրութեամբ,
Նոր եդեմ նոր արարչութեամբ, եւ ծառ կենաց պըտղոյն քաղցրութեան,
Ոչ արտաքսեալ զԱդամ տրտմութեամբ, այլ ընդունել զՏէրն արդարութեամբ:

Զհանդուրժելն ի ծոց հայրական, ի քէն ծընաւ անպարագրական
Ըսթափանցիկ բնութիւն անսահման եկն ի սահման անժամանակական
Առնուլ յարենէ քո անապական, խառնեալ միացոյց անշըփոթական
Ոչ ըսպառեալ բան անբաւական եւ ոչ ծախել զմարմինն իւրական:
*Ծընաւ ի յայրին մարգարէական, ըստ Միքիա ձայնին տեսական**,*
Եդեալ ի մըսուրն անըզգայական, զի մեզ շնորհեսցէ հոգի բանական,
Ահա մաղթեա՛ Որդոյ քո մեծի զմերս ընդունել պատարագ բանի,
Աղաչեմք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 27µ-31³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 28³-30³
Êáñ³·Çñ
H î»°ë í»ñ»õáõÙ M ¶³ÝÓ ÍÝÝ¹»³Ý »ññáñ¹ ³õáõñ
Ç Ê³ã³ïáõñ í³ñ¹³å»ï¿ ³ë³ó»³É
Ì³Ûñ³Ï³å³ Ê³ã³ïáõñ
´Ý³·Çñ
1 M ²ëïáõÍáÛ µ³ÝÇÝ ÷Ë ¾ÇÝ ²ëïáõÍáÛ M Ï»Ýë³-ïáõÇÝ ÷Ë Ï»Ý¹³ÝáÛÝ
2 M ¹áõ ï»ÕÇ »õ µÝ³Ï³ñ³Ý Ð³õñÝ »ñÏÝ³õáñÇ ÷Ë µÝ³Ï³ñ³Ý... Ù³ùñ³Ï³Ý
3 M ³é³ù»³ó ½àñ¹ÇÝ Ç ÷ñÏáõÃÇõÝ áñ¹áó ºõ³ÛÇ »õ ½³õñáõÃ»³Ùµ ÷Ë Ð³õñ... ½³õñáõÃ»³Ùµ
4 M ¾³é ÷Ë ²é»ñ M Ù»ñáí ÷Ë ÙÇáí
5 M ãÇù
6 M 6-8 ÷Ë ïáÕÇ.
²½³ï»Éáí ½²¹³ÙÁÝ Ý³ËÝÇ,
´³ñ»Ë³õë»³° àñ¹áÛ¹ ØÇ³ÍÝÇ
9 M ëñµáõÃ»³Ùµ ÷Ë óÝÍáõÃ»³Ùµ
10 M ãÇù ïáÕÁ
11 M ó³ÝÏáõÃ»³Ý M Û³ÕïÇó ³Ý÷áñÓ Ï»ó»³É ëñ-µáõÃ»³Ùµ ÷Ë ³ÝÏ³ñÍ»ÉÇ åÝ¹³Ï³½ÙáõÃ»³Ùµ
12 M ²Ýï³Ý»ÉÇ ÷Ë ²Ý·Çï»ÉÇ M µ³ñÓñáõÝ µ³ñÓ-ñáõÃ»³Ùµ
13 M ãÇù
14 M ¸áõÝáñ M ³õñÑÝáõÃ»³Ý ÷Ë ù³ÕóñáõÃ»³Ý
15 M ½Ù»½ áõñ³ËáõÃ»³Ùµ ÷Ë ½î¿ñÝ ³ñ¹³ñáõ-Ã»³Ùµ
16 M âÑ³Ý¹áõñÅ»Éáí M ³Ýï³Ý»ÉÇÝ ¿Çó ³Ù»Ý³ÛÝ ÷Ë Ç... ³Ýå³ñ³·ñ³Ï³Ý
17 M ä³ñ³·ñ»ó³õ Û³ñ·³Ý¹ Ïáõë³Ï³Ý ÷Ë ÀëÃ³-÷³ÝóÇÏ... ³Ýë³ÑÙ³Ý M áõ»ÏÝ
18 M ²é»Õ ÷Ë ²éÝáõÉ M ÙÇ³ó³õ M ³Ýß÷áÛÃ³Ï³Ý
19 M µ³ÝÝ
20 M ãÇù Ç M ´»¹Õ¿Ñ¿Ù³Ï³Ý ÷Ë Ù³ñ·³ñ¿³Ï³Ý M µ³ÝÇÝ ÷Ë Ó³ÛÝÇÝ
** Միքիա Ե 2-3
21 M ÷Ë 21-23 ïáÕ»ñÇ ÏñÏÝ³ÏÁª ´³ñ»Ë³õë»³°

Աստանաւր ծընունդ երեւեալ, յարաբացոց վարսըն վըկայել,
Աստղահայեաց հոգով գուշակեալ եւ սաբայեան պետքն եկաւորեալ,
Ոմն ոսկի աղերս մատուցեալ եւ ոմն խունկ խորհըրդաւորեալ:
Միւսն ըզմուռ մարմնոյ մատուցեալ, որ մակադրին եռակիւ ցուցեալ,
Խունկն Աստուծոյ Տեառն վայելեալ, ոսկին Աստուծոյ մեծ Թագաւորեալ,
Զմուռն ըզմահն նշանակեալ, որպէս եղեւ իսկ յայտնեալ:

Տեսանեմք այսաւր զհայրական գութըն շարժեալ ընդ արարածոցս
Եւ վերըստին զհոգին պարգեւեալ, զոր եւ եբարձ ընդ մեղուցելոցս,
Յորժամ կենարարն մեր Յիսուս եկն ի Յորդանան ջուր մկրտելոցս*,
Կատարելով զաւրէնս որ ի Գրոց, զի մի կարծեսցեն հակառակ հընոց,
Ընդ որ տեսեալ ահիւ ամլորդին ազդէր յականջ ժողովրդեանն.
Տէ՛ր իմ, Քեզ պարտ է զմեզ մկըրտել եւ Դու առ իս գաս իբրեւ անցել:
Ասէր, թէ թոյլ տուր այսպէս լինել, զի կատարի փրկութիւն ընտրեալ,
Ահա մաղթեա՛ Որդոյ քո մեծի զմերս ընդունել պատարգ բանի,
Աղաչեմք:

Ուստի ի ջուրս Տէր ընթացեալ եւ զվիշապին գլուխըն ջախելով,
Դրունքն բացան երկնից ապահով, առագաստիւըն վերնայարկով
Եւ Հայր Որդի ըզՆա կարդալով, Իւր համակից առեցեալ մարմնով,
Հոգին իջեալ աղաւնաձեւով, ի կենդանութիւն զմեզ վերածնելով,
Եւ մեք ուսեալ խոստովանելով, զՀայր եւ զՈրդի փառաւորելով,
Հոգոյն Սրբոյ երկըրպագելով, զԵրրորդութիւնըն դաւանելով,
Ահա մաղթեա՛ Որդոյ քո մեծի զմերս ընդունել պատարագ բանի,
Աղաչեմք:

Իւսմամբ հոգոյս բանակի մերոյ պատուեմք բանիւ ըզմայրդ Աստուծոյ,
Ըզհինն ի նորըս փոփոխելով, գոչեմք ընծայիւք զքեզ մեծարելոյ,
Թէպէտ եւ չես կարաւտ այսմ երգոյ, սակայն խաւսիմք դըրուատ մաղթելոյ:

---

24 M Û³ ñ»õ»É»³Ý Ùá·áõó íÁÏ³Û»³É ÷Ë Û³ñ³µ³óáó… íÁÏ³Û»É

25 M ²ëïÕ³·áõß³Ï ³ã³õù Ñ³Û»ó»³É ³ñ»õ»É»³Ý ÷Ë ²ëïÕ³Ñ³Û»³ó… ë³µ³Û»³Ý

26 M ÙÇõëÝ ÷Ë »õ áÙÝ

27 M Ã³ÕÙ³Ý ÁÝÍ³»³É, áñ óáõó³Ý»Ý ËáñÑáõñ¹ Ù»Í Û³ÛïÝ»³É ÷Ë Ù³ñÙÝáÛ… óáõó»³É

28 M Ù³ñÙÇÝ ÷Ë ²ëïáõÍáÛ

29 M ÷Ë ïáÕÇ. ´³ñ»Ë³õë»³°

30 M î¿ñÁÝ ï¿ñ³Ýó, ²ëïáõ³ÍÝ ²ëïáõÍáó ½·áõÃÝ Æõñ ÷Ë î»ë³Ý»Ùù… ·áõÃÁÝ M ³ñ³ñ³Íáó

31 M Ù»Õáõó»Éáó

32 M °õ î¿ñÝ Ù»ñ Ï»Ý³ñ³ñÝ ÷Ë ÚáñÅ³Ù… Ù»ñ M ãÇù Ç

* Մտթ Գ 13-17, Մրկ Ա 9-11, Ղկ Գ 21-22

33 M ãÇù áñ M ³ë»Ý ÷Ë Ï³ñÍ»ëó»Ý

34 M ÷Ë ïáÕÇ. ¼áñë ï»ë»³É áñ¹ÇÝ å³é³õáÛ ³½-¹¿ñ Û³Ï³ÝçÁë ÅáÕáíÁñ¹áó

36 M ÷Ë 36-38 ïáÕ»ñÇ. ´³ñ»Ë³õë»³°

39 M ÷Ë ïáÕÇ. àñ »õ Ç çáõñëÁÝ ÙÁï³Ý»Éáí ½·ÉáõË íÇß³åÇÝ ³Ý¹ Ëáñï³Ï»Éáí

40 M Û³å³Ñáí M ³é³·³ëïÇÝ Éáõë³Ï³Ù³ñáí ÷Ë ³é³·³ëïÇõÁÝ í»ñÝ³Û³ñÏáí

41 M Ñ³Ù³½³õñ ÷Ë Ñ³Ù³ÏÇó

42 M ³Õ³õÝ³Ï»ñåáí M ãÇù Ç… í»ñ³ÍÝ»Éáí

43 M áõë³ù

44 M ãÇù ½°ññáñ¹áõÃÇõÝÁÝ ¹³õ³Ý»Éáí

45 M ÷Ë ïáÕÇ. ´³ñ»Ë³õë»³°

47 M Ñá·áÛ M µ³ÝÇõ å³ ïáõ»Ùù

48 M ãÇù

49 M ¹áõëïÁñ Ù³ËÃ»ÉáÛ ÷Ë ¹Áñáõ³ï Ù³ÕÃ»ÉáÛ M áõÝÇ ß³ñ. À½ÑÇÝÝ Ç ÝáñÁë ÷á÷áË»ÉáÛ ·áí»ë ïÁÝÍ³Û»Ùù ù»½ Ù»Í³ñ»ÉáÛ

Դու գերամբարձ պլտղոյն ցանկալոյ, պատճառ նախնոյն մեր մահանալոյ
Եւ առաւել Նոյեան տապանին, ընդ մեղաց ծով անցուցանելոյ,
Նորանըկար խորոց խորհրրդոյ, տաղաւարին հաւրըն հաւատոյ,
Բարձրաւանդակ սանդուխք ճեմելոյ, քան զՅակոբայն երկնաբերձ գոլոյ[ա]*,*
Սաբեկաբոյս ծառ ծաղկազարդեալ, բարձեալ գլխոյն պատարագելոյ[բ]*,*
Սափոր ոսկի լի մանանաիւ եւ տապանակ իբր յանփուտ փայտից[գ]*,*
Տախտակ սիրոյ Բանին Աստուծոյ, աւրհնեալ յազինս եւ յազգս ամենայն,
Ահա յիշեսցես
Եւ եւս առ. Ջանձինս մեր:

Րաբունապետ մերոյ Արարչին, կող եւ ծընող Սուրբ Աստուածածին,
Եկեղեցիք զքեզ խոստովանին, դըստերք լուսոյ մեծի Միածնի
Եւ հրաբունեաց հաւրանք գերարփոյն, պատուեա սիրաբար, ընդառաջ լինին:
Իսկ Ադամեան որդիքս երկրածին երկըրպագեն մաւրըդ բարձրելոյն,
Դու նոր երկինք աթոռ անեղին եւ պատուանդան մեծի հըզաւրին,
Ընդ քեզ մաղթանքըն կցորդեսցին, Կարապետին եւ Ստեփանոսին,
Երկոտասան սուրբ մարգարէին, յառաջագուշակ ծնիցեալ արքային,
Առաքելովք նոյնաբեր հաւտին, հանդերձ մերով պարթեւականին
Եւ ամենայն սրբոց հանդիսին, որք յԱդամա մինչ ի մեզ հասին,
Մեզ ողորմեա՛, մայրդ անեղ Բանին, եւ փարատեա՛ զերկեղ տրտմագին
Յառ աւետիս եւ յանկէտ գոյին,
Լե՛ր բարեխաւս առ Հայր եւ Որդին եւ ճշմարիտ Սուրբ Հոգին:

50 M ïÁÝÏáÛÝ ÷Ë åÁïÕáÛÝ M Ýáñá·»ÉáÛ ÷Ë Ù³Ñ³-Ý³ÉáÛ

51 M ãÇù ³é³õ»É M ï³å³ÝÇÝ ÝáÛÛ»³Ý M í»Ñ³·áÛÝ ½Ù»½ Ç Ù»Õ³ó Íáíáõ ÷ñÏ»ÉáÛ ÷Ë ÁÝ¹… ³Ýóáõó³-Ý»ÉáÛ

52 M ÷Ë ïáÕÇ. î³Õ³õ³ñÇÝ Ñ³õñÁÝ Ñ³õ³ïáÛ, áí ¹áõ ³ÝÏ³ñ Ëáñ³Ý ËáñÑÁñ¹áÛ

53 M 53-54-Ç ï»Õ»ñÁ ÷áË³Í M ë³Ý¹áõëï M Ú³Ïá-µ»³Ý

[ա] Ծննդ. ԻԸ 12-13

54 M Æëï »õ Ñ³Ý·áÛÝ ê³µ»Ï³Û Í³éáÛ µ»ñáÕ ËáÛÇÝ ÷Ë ê³µ»Ï³Û… ½ËáÛÝ

[բ] Ծննդ. ԻԲ 13

55 M ÷Ë 55-56.

àí ·»ñ³·áÛÝ ï³å³ÝÇÝ áëÏáÛ ï³Ëï³Ï ·ÁñáÛÝ
´³ÝÇÝ ²ëïáõÍáÛ
ºõ ï³×³ñÇÝ ·Áï³ñ í»Ñ³·áÛÝ, ¹³µÇñ³ÛÇÝ,
ë»Õ³ÝáÛÝ ëÁñµáÛ

[գ] Եբր. Թ 4

59 M ð³µáõÝáÛÝ ÍÁÝ³õÕ ²ëïáõÍáÛ ´³ÝÇÝ ³Ù¿Ý³õ-ñÑÝ»³É ÷Ë ð³µáõÝ³å»ï… ÍÁÝáÕ

60 M ãÇù

61 M ÷Ë ïáÕÇ. ð³µáõÝ ½³õñ³óÁÝ ¹áõ ³Ñ³·ÇÝ, å³ïáõ³ëÇñ³µ³ñ ÁÝ¹³é³ç ùá ÉÇÝÇÝ

62 M ºõ ÷Ë ÆëÏ M Ù³ñ¹Ï³ÛÇÝ ÷Ë »ñÏñ³ÍÇÝ M »ñ-ÏÁñå³·»Ùù M Ï»Ýë³ïáõÇÝ ÷Ë µ³ñÓñ»ÉáÛÝ

63 M ÷Ë ß³ñ. áõÝÇ.

Ø³ïÇºñ ÁÝ¹ Ù»½ Û³Õ»ñë ØÇ³ÍÝÇÝ
ÏÁóáñ¹áõÃ»³Ùµ êáõñµ Î³ñ³å»ïÇÝ
ºõ ³é³çÇÝ ëáõñµ Ù³ñïÇñáëÇÝ êï»÷³ÝÝáëÇ
Ý³Ë³íÁÏ³ÛÇÝ
Ø»½ áÕáñÙ»É ³ëï õ³å³·³ÛÇÝ »õ ÷³ñ³ï»É
½»ñÏÇõÕ ïÁñïÙ³·ÇÝ
àÕáñÙ»³.

ԳԱՆՁ ՅԻՆԳԵՐՈՐԴ ԱԻՈՒՐՆ*

Խընդա խորան Աստուծոյ Բանին, տաճար լուսոյ Հոգոյն ճըշմարտին,
Զոր յունակի տեսլեամբ ծանուցին մարգարէից բանքն Իսրայէլին,
Որք հըրճուողական ձայնիւ մատուցին զաւիթ աւետեաց մաւր մեղուցելոյն:
Վասն աւձապատիր յանցանաց վիրին, այժմ աւետեաց ձայն Գաբրիէլին,
Որ զուրախութիւն երգեաց ի Հոգւոյն, թէ Տէր ընդ քեզ բընակի,
Ահա հայցեմք, բարեխաւսեա՛յ առ Միածին Որդին, աղաչեմք:

Աստուածածին քեզ խոստովանին, որդիք լուսոյ վերին Սիոնին,
Դասք սըրբասաց սըրբոց սըրովբէից, քրոբէգումար դասք հանդիսակից,
Որ զեռաձայն նուագ ներբողեալ մատուցանեն ձայնիւ հրաշակական,
Եւ երկրագործըք որդիք մարդկան երկըրպագեն մաւրըդ կուսական,
Դաւանելով զՈրդիդ իսկական, որ ծնար Աստուած եւ մարդ միական,
Աստուած յԱստուծոյ, ի Հաւրէ ըզԲան եւ համագոյ զուգական,
Ահա հայցեմք, բարեխաւսեա՛յ առ Միածին Որդին, աղաչեմք:

Զհանդուրժեալ կամքըն հայրական, թագաւորել չարին զուգական,
Ի յառաջին մարդէն նախնական մինչ ի յաւրէնսըն մովսիսական,
Զոր գըթացեալ Հայրըն բարերար, զՈրդին առաքեաց սիրով կամարար,
Բնակիլ յարգանդ կուսին յայտնայբար, փոխանակ Ադամին ելով նոր մարդ:
Այսաւր ծընաւ զԲան ըստուգաբար եւ Հայր դաւանեաց ի բարձանց,
Ահա հայցեմք, բարեխաւսեա՛յ առ Միածին Որդին, աղաչեմք:

Այսաւր արկաւղ լոյսըդ հրեղինաց առեր մարմինըս հողեղինաց,
Նորաստեղծեր կերպիւ Քո փառաց, հրաշազարդեցեր զկոյսըն գերազանց,
Ի հողեղինացս եղեր մանկաբարց, մաւրըդ մաքուր յամենայն կանանց,
Այսաւր բազմի յայրն քարանձաւաց, խանձարըրապատ նիւթականաց,
Բարեբանեալ ի հրաբուն սեռից, Աստուածածին պարծանըդ կուսից,
Ահա հայցեմք, բարեխաւսեա՛յ առ Միածին Որդին, աղաչեմք:

Տեսեալ սաբեանքն աստղ արուսեկին եւ ցանկացան տեսլեան արքային,
Զի սաղմոսին բանքըն կատարին, զոր բացադրեալ հընչեաց ի տաղին,
Եթէ գայցեն թագաւորք յայտնի, պատարագաւք երկըրպագելի
Եսայիաս նոյնպէս ձայնակցի, զարթուցանէ զազգն եբրայեցի,
Ահա արդար եւ կոյս յըղասցի, զԷմանուէլ Աստուած ծընանի,
Ծաղկի գաւազանն բըխմամբ նարդոսի, յայտնի ծաղիկ ի ծոց ծընողի,
Ահա հայցեմք, բարեխաւսեա՛յ առ Միածին Որդին, աղաչեմք:

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 34µ-37 ³ M î»°ë í»ñ»õáõÙ
Êáñ ³ ·Çñ Ì ³ñ ³ Ï ³ å ª Ê ³ ã ³ ï áõñ

Ուստի Հերովդէս խաբեալ ի մոգուցն հուր հարելով տռչորմամբ սըրտին,
Արիւնաներկ առնէր զԲեդղէէմ, երկիւղամիտ վասըն կուսածնին[ա],
Միթէ արդեաւք դաւել նենգիցեմ, աստղագուշակ տեսլեանն արքային,
Զոր գիրն ազդեաց Երեմիային. Թէ ձայն գուժեաց որ ի Հռաքելին[բ],
Իսկ Տէր եւ մայր նորին Մարիամ մըտեալ ի քաղաքն ի Հերմապաւլսին,
Զի կատարեսցի առած տեսողին, Տէրըն նըստեալ ի թեթեւ ամպին մտանէ յԵգիպտոս[գ]:
Ահա հայցեմք, բարեխաւսեա՛յ առ Միածին Որդին, աղաչեմք:

Խիսեալ հաւատով հայր հանուրց ազգաց Ադամ նախաստեղծ գովեստ բերկրանաց,
Վասն արտասուելոյ քո ընդդէմ մեղաց, այժմ ուրախացի՛ր խըրախուսթեամբ փառաց,
Կուսածին Աստուած, որ է լոյս փառաց, էառ մարմին ի հողեղինաց,
Տո՛ւր աւետիս հոգոցըն բազմաց, որք ի բանդի կան արգելանաց,
Եթէ հանդերձեալ է Տէրըն բարձանց, բարձրանա ի խաչ ընդ քո յանցանաց.
Ահա յիշեսցես զհոգիս ննջեցելոցն
Եւ եւս առաւել,
Զանձինս մեր եւ զմիմեանս
Տեառն Աստուծոյ Ամենակալի յանձն արասցուք:

Րոտմամբ եռակի սրտիւ տենչանաւք առ քեզ պաղատիմք, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Բաշխեա եւ լիապէս պարգեւըս բարեաց որդիաբուխ քո Սուրբ Միածին,
Շնորհել ողորմութիւն, պատուեալ տիրուհի, սուրբ եւ մաքուր դըշխոյ պանծալին,
Երկնագընաց ռահիւ բարձրացաւղ, կաթուղիկէ ամբարտափայլեալ
Եւ զբանաւոր պատարագս ընկալ ընդ արաբացոց եւ ընդ սաբեկանց,
Փոխանակ ոսկոյն ըզհաւատս անբիծս եւ ընդ խընկոյն ըզվարս ուղղափառս,
Ընդ հովաբեր գառանցըն զոհից զհոգոյ եւ զմտաց խոստովանութիւն,
Ընդ հրեղէն զաւրաց բազմութեան երկնից փառք ի բարձունս Աստուծոյ,
Ողորմեա:

ա Մտթ. Բ 16-18
բ Երեմ. ԼԱ 15
գ Եսայի ԺԹ 1

ԱՅԼ ՏԱՂ ԾՆԸՆԴԻ ԿԵՆ ԿԱՊ*

Կայր Կոյսն ի յայրին, կայր եւ երկնանայր,
Կամէր ծընանել կենսազգի մարդկան:
Կայծակնատեսիլ կարմրացայտ ամպոյն,
Կապեալ սիւն լուսոյն, կանգնեալ ի վերուստ:
Կարեւոր խըմբից, կանչէն ի բարձանց,
Կենարար ծընաւ, կեցուցիչ բազմաց:
Կերպ մի ի գընդէն, կարգ մի ի Թըւոցն,
Կանչէն առ Հովիւսն, կարեւոր ազդմամբ:
Կըրկնեալ առ նա, կըրԹական մըտաւք,
Կարեւոր յուսով կանխէր ի բարձանց,
Կոչէր խորհըրդով, Կարապետին մայրն:
Կաքաւէր փուԹով, կարեւոր պառաւն,
Կորուսեալն Եւայ, կողոպտեալ կենաւք,
Կանգնեցաւ ի վեր, կայր մաւտ առ Կուսին:
Կոչկոճեալ ոտիւք, կորափոտ անձամբ,
Կանգնեցաւ ի վեր, Կուսին խոնարհեալ,
Կարմրաչայռ այտիւք, կապուտակ չըԹամբք,
Կոճոպեալ հերաւք, կաԹէր արտասուաւք,
Կեղկեղեալ մարմնով, կարկառէր ըզձեռսն,
Կըրճտէր զատամունսն, կոծէր յոյժ ըզկուրծսն:
Կանչեալ մեծաձայն, կոչեալ զնախահայրն,
Կանգնեալ ադամային կործանմանէն:
Կողկողէր ձեռաւք, կոչէր արտասուաւք,
Կաց Կոյս եւ ծընաւ կեանս ազգի մարդկան:
Կանգնելով հովիւքն, կոչ ասեն հաւտիցն կապուտակ ուլիցն:
Կումբ առեալ խըմբեն, կետք են երկուցեալ,
Կայտառք են սարսեալ, կարծեալ կետք ի դէմս, կոծի ծով ալեաւք:
Կայր Տէրն ի վերա Կապուտադետոյն,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 325³-326µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 238³µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 37³-38µ
Êáñ³·Çñ
BG î»°ë í»ñ»õáõÙ M î³Õ ÌÝÝ¹»³ÝÝ º³õáõñÝ
´Ý³·Çñ
2 M ÍÁÝ³ÝÇÉ M ½Ï»³Ýë ³½·Ç
5 M µ³ñó³Ýó
7 M ÙÇ Ç
9 M Ýáë³Û
10 M Ï³ÝË»³É
14 M Ï³ÝÏÝ»ó³õ
15 M Ïáñ³÷Çï
17 M ßÁñÃ³Ùåµù
18 M Ñ»ñáí
19 M ½µ³½áõÏÝ ÷Ë Á½Ó»éëÝ
20 M ½³ï³ÙáõÝë
22 M ²¹³Ù³Ç M ÏáñÍ³ÝÙ³Ý¿
23 M µ³½Ï³õù ÷Ë Ó»é³õù
24 M ÷Ë 24-25 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
Î»Ý³ñ³ñ öÁñÏÇã, Ï»óáÛ ½ÏáñáõëÛ³Éë,
Î³ÛÃ»Éáí Ñáíõ³óÝ Ïáã ³ë»Ý ·³é³Ýó,
Ï³åáõï³Ï áõÉÇóÝ
26 M Îáõµ M Ï³ÛÃ»Ý ÷Ë ËÁÙµ»Ý
27 M Ï³ñÏÇ ·»ïù ÷Ë Ï³ñÍ»³É Ï»ïù
28 M Ï³åáõï³Ï ·»ïáÛÝ

Կամէր մըկըրտել Կարապետ աջովն:
Կայր Հայր ի վերուստ, կանչէր Յովհաննու.
Կա Դայ Իմ Որդի, Դըմա՛ լուարուք՟:

ՓՈԽ

Կափառնատեղոջն կանգնեցին ըզխաչն,
Կառուցին զիմ Տէրն կապեալ բեւեռաւք:
Կուրացեալ Հրէիցն կամչացեալ սըրտիւք,
Կամին սպանանել ըզկեանս ազգի մարդկան:
Կայթեալ զինուորին կող կենարարին,
Կարմրակերպ արիւնըն կարկաջեալ հոսէր:
Կանչեաց Տէրն ի խաչըն, կործանեաց ըզչարն,
Կայթեաց ի դըժոխըս կարեւոր ազդմամբ:
Կանգնեալ Ադամայ՝ կանչեալ մեծաձայն.
Կենարարըն գայ՝ կանգնելով զանկեալս:
Կալեալ զձեռանէ կորուսեալ մարդոյն,
Կոչեաց ի դրախտին կարեւոր սիրով:
Կարծեցեալ զիշխանն կառաւք եւ զաւրաւք
Կործանեաց յանդունդըս կայծակամբ հըրոյ:
Արդարեւ աւրհնեալ է Հայրն, Որդին Միածին,
Հոգին ճըշմարիտ, յաւիտեանս, ամէն:

---

29 M ÙÁÏÁñ ï Ç M µ³½Ï ³õÝ ÷Ë ³çáíÝ

30 M Û»ñÏÇÝë ÷Ë í»ñáõë ï M ØÁÏÁñ ï ãÇÝ ÷Ë Úáí-Ñ³ÝÝáõ

31 M ¸³ ¿ ÷Ë Î³ ¸³Û M áõÝÇ ß³ñ.
Î³Ûñ »õ êáõñµ Ðá·ÇÝ Ï³ å áõ ï ³Ï ³Ùåáí,
Î³ÛÍ³ ÏÝ³ ·áõÝáí Ï»ñåÇõ ³Õ³õÝáí

** Մատթ. Գ 17, Մրկ. Թ 6

32 M ãÇù 32-45 ï áÕ»ñÁ

46 M Ð³Ûñ

ԱՅԼ ՏԱՂ ԾՆԸՆԴԻ*

Քրիստոս ծնեալ ի Բեդղահէմ, աւետի՛ս,
Փառաւորեսցուք զծընունդն, աւետի՛ս,
Իւլթական մեծ գըթութեամբ, աւետի՛ս,
Ցուցաւ նիւթական մարդկան, աւետի՛ս,
Րաբունի հոգի շնորհաց, աւետի՛ս,
Տեսանի հողեղինաց, աւետի՛ս,
Վերնական զաւրաւք պատուեալ, աւետի՛ս,
Սրովբէիւք եւ քրովբէիւք, աւետի՛ս,
Պանծացիր քաղաք Դաւթի, աւետի՛ս,
Ջնաշխարհիկըն գայ առ քեզ, աւետի՛ս,
Որ լուսաւորեաց զաշխարհս, աւետի՛ս:
Շաղապատի խանձարրաւք, աւետի՛ս,
Նորոգեցան տիեզերք, աւետի՛ս,
Յայտնութեամբըն Քրիստոսի, աւետի՛ս:
Մերկացեալ ի գիրկըս մաւրն, աւետի՛ս,
Ճարտարապետն երկնից, աւետի՛ս,
Ղամպար ծագեալ, ճառագայթիւք, աւետի՛ս,
Ձեւացեալ նուաստանայ ի յայրին, աւետի՛ս:
Հանդէպ կացեալ ուր էր մանուկն, աւետի՛ս:
Կարապետ եղեւ մոգուցն, աւետի՛ս
Ծանուցանիւր զթագաւորն, աւետի՛ս:
Խոնարհեալ երկիր պագին, աւետի՛ս:
Լաւագոյն ընծայս բերին, աւետի՛ս:
Ի պատիւ փառաց Փըրկչին, աւետի՛ս:
Ժամանեալ մոգուցն ի յայրն, աւետի՛ս,
Թելադրեալ ուրախութեամբ, աւետի՛ս:
Ընդ ինքեանց բերեալ զոսկին, աւետի՛ս:
Էակիցն Հաւր պատարագ, աւետի՛ս:
Զոր լըւեալ էր մեր անդուստ, աւետի՛ս:
Եւ հանգոյց ուրախութեամբ, աւետի՛ս.
Դասք երկնից յերկիր իջեալ, աւետի՛ս:
Գոչեն փառք ի բարձունս, աւետի՛ս:
Բարեբանեալ որդի Դաւթի, աւետի՛ս:
Աւրհնեալ եկեալ անուամբ Տեառն, աւետի՛ս:*

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 326µ-327µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ï ÇÏ), Ã»ñÃ 239³-240³
Êáñ³·Çñ
BG î»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì³ûñ³Ï³åª ø-²
* Մարգ. ԻԳ 39, Ղուկ. ԺԳ 35
´Ý³·Çñ
9 B ä³ÝÓ³óÇñ
23 B ÁÝÓ³ûë

Է. ԿԱՆՈՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

ՔԱՐՈԶ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ
ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Ղամբար մշտափայլ անշիջանելի,
Ճառագայթ արփիածաւալ՝ փայլեալ ի փառըս սեռի մարդկութեանս,
Լոյս մըշտընջենածագ յայտնեալ աշխարհի,
Վըտակ քաղցրութեան անմահարար գետոյն ծաւալման:
Արմատ կենդանութեան, շառաւիղ փըրկութեան,
Բեղնաւոր բուրաստան հայրածին բարունակին:
Բաժակ բերկրանաց, հրաւէր հըրճուանաց մանկանց Սիովնի,
Խընդութիւն անթերանալի, միջնորդ երկնի եւ երկրի, Աստուածածին Մարիամ,
Ըզքեզ ունիմք բարեխաւս առ մարմնացեալդ Աստըւած,
Աղաչեմք:

Ուրախ լե՛ր, հրաշազարդ եւ հարսնարան
Անճառ իսկութեան անմեկնելի լուսոյն հայրական:
Հիանըշմար խառնարան անհաս տնաւրէնութեան
Բանին Աստուծոյ միաւորութեան:
Առագաստ սըրբութեան Փեսային մարմնազգեցութեան,
Անեղին էութիւն Միածնին Հաւր մարդեղութեան,
Որ տիրապէս ներգործեալ զԱդամն առաջին, աստուածակերպ զարդարեաց,
Ըզքեզ ունիմք բարեխաւս առ մարմնացեալդ Աստուած,
Աղաչեմք:

Իւթեղէն սէրովբէ եւ անձնաւոր քէրովբէ,
Վեհագոյն հըպիցն գերակայիցըն սեռից:
Զանտեսըն վերնոց իսկապէս տարար յարգանդի,
Զանտանելին երկնի եւ երկրի կրեցեր ի՛ննամսեայ՝

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 44 ³ -46µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 49 ³ -52 ³
F-Ó»é. ÑÙñ 4068, Ã»ñÃ 23 ³ -26µ

Êáñ ³ ·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ D ÐÇÝ·»ñáñ¹ ³õáõñ ù ³ ñá½ ³ -ë ³ ó» ³ É »ñ ³ Ý»ÉáÛÝ í ³ ñ¹ ³ å» ïÇÝ ÔáõÏ ³ ë ³ Û Ç ÍÝáõÝ¹Ý øñÇë ï áëÇ »õ Ç ËáñÑáõñ¹ ù ³ é ³ ëÝ ³ õñ» ³ · ³ Éë ï » ³ Ý Ç ï ³ × ³ ñ F ø ³ ñá½ ÌÝÝ¹Ç

Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙÝ»ñ
A ¾ ì»ó»ñáñ¹ ³õáõñ Ú ³ Û ï ÝáõÃ» ³ Ý î» ³ éÝ ÚÇ-ëáõëÇ. ì»ó»ñáñ¹ ³õáõñ Ú ³ Û ï ÝáõÃ» ³ Ý øñÇë ï áëÇ ² ë ï áõÍáÛ. ì»ó»ñáñ¹ ³õáõñÝ Ú ³ Û ï ÝáõÃ» ³ Ý î» ³ éÝ ² ë ï áõÍáÛ D ÐÇÝ·»ñáñ¹ ³õáõñ ÍÝÝ¹» ³ Ý

Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª ÔáõÏ ³ ë ³ Û »ñ·
´Ý ³ ·Çñ
2 D Í ³ ·áõÙÁÝ ÷ ³ ÛÉ» ³ É F ³ ñ÷Ç ³ Í ³ ·áõÙÝ
5 D »õ ß ³ é ³ õÇÕ F ß ³ é ³ õ»Õ
6 D ´»ÕÝ ³ õ» ï µáõñ ³ ë ï ³ Ý
7 D »õ Ññ ³ õ¿ñ F êÇáÝÇ
8 D Üáñá Û ËÁÝ¹áõÃÇõÝ D ²Ù¿Ý ³ õñÑÝ» ³ É ÷Ë ²ë-ï áõ ³ Í ³ ÍÇÝ
9 D Ù ³ ñÙÝ ³ ó» ³ ÉÝ Ç ù¿Ý ÷Ë Ù ³ ñÙÝ ³ ó» ³ É¹
11 D ãÇù »õ
12 D ÇëÏáõÃ» ³ ÝÝ
17 D Ý»ñ·áñÍ» ³ ó D ½ ³ ñ¹ ³ ñ» ³ É
20 F ë»ñáµ¿
23 D »ñÏÝÇó

Ժամանակ ըզժառանգն անբաւ յաւիտեանց:
Հոգւոյն զաւրութեամբ հովանաւորեալ
Եւ ի բարձանց ծագմանէ բերեալ զբերկրումն.
Ըզքեզ ունիմք բարեխաւս առ մարմնացեալդ Աստուած,
Աղաչեմք:

Կենդանարար լուսոյն ճեմարան
Եւ ճրագ եւթնարփեան, համապայծառ հըրոյն բորբոքման:
Անկիզելի վառեալ մորենի[ա],
Անհըպելի համամարդկայնոցս անթարգմանելի:
Զարմանահրաշ տաճար նորոգեալ,
Դուռըն փակեալ, ըստ տեսլեանն Եզեկիէլի[բ],
Շառաւիղ անհետազաւտելի եւ տաւմար անվերծանելի,
Փակեալ ի զգալեացս եւ պահեալ Յիսուսի:
Էին էակցի ընդ Հաւր մըշտահըզաւրի,
Որ եմուտ եւ ել ընդ քեզ Աստուած աստուծոց,
Ըզքեզ ունիմք բարեխաւս առ մարմնացեալդ Աստուած,
Աղաչեմք:

Աշխարհալոյս ծընար ի յայրին անմուտ արուսեակ,
Արեգականն արդարութեան եղեր արեւելք:
Կաթամբ կուսական ստեամբ յորդաբուխ
Արբուցեր զանհաղորդըն հիւթից:
Գըրկեալ գըգուեցեր գըրկաւք հողեղէն,
Բարձեալ բազկաւք սըրբութեան, զարարաւղըն բնաւից:
Հըպեալ համբուրիւ, հաղորդեալ ողջունիւ,
Մերձեցար մաքրապէս յանմատոյցըն վերնոցն:
Լուծեր ըզտըխրանս երկանց նախամաւրն Եւայի
Եւ ըզտիեզերս ազատեցեր յանիծից:
Ըզքեզ ունիմք բարեխաւս առ մարմնացեալդ Աստուած,
Աղաչեմք:

---

24 D Å ³ Ù ³ Ý ³ Ï ³ õ
25 F Ðá · á̂Ý DF ½ ³ õñáõÃ» ³ ÙµÁÝ
26 D Í ³ · Ù ³ Ý¿Ý
30 DF ãÇù º õ
[ա] *Ելք Գ 2-4*
32 D ãÇù ² ÝÑÁ å »ÉÇ D Ñ ³ Ù ³ ÛÝ Ù ³ ñ ¹ Ï ³ Ýáó F Ñ ³ Ù ³ -Ù ³ ñ ¹ Ï ³ Ýáóë
33 D Ý»ñ · áñÍ» ³ É
34 D ï »ëáõÃ» ³ Ý
[բ] *Եզեկ. ԽԳ 2*
35 DF ãÇù »õ D ï áõÙ ³ ñ
36 F ë · ³ É» ³ óë D ÙÇ ³ ÛÝ å ³ Ï» ³ É
37 D ÙÇ ³ ÛÝáÛ ¿ ³ ÏóÇ
38 D Úáñ ÷Ë àñ D »ÉÝ Ç ù¿Ý ÷Ë »É ÁÝ¹ ù»½ F Æ ù¿Ý ÷Ë ÁÝ¹ ù»½
41 D Í ³ · áõÙÝ ³ ÝßÇç ³ Ý»ÉÇ ÍÝ ³ ñ ÷Ë ÍÁÝ ³ ñ
42 D ãÇù »Õ»ñ
44 D ½ ³ ÝÙ»ñÓ»Ý ³ ÉÇÝ Ññ»ÕÇÝ ³ ó ½ ³ ÝÑ ³ Õáñ ¹ Ý ÷Ë ½ ³ ÝÑ ³ Õáñ ¹ Ý
46 D ´ ³ ñÓ»ñ ÷Ë ´ ³ ñÓ» ³ É
47 D »õ Ñ ³ Õáñ ¹ » ³ É
48 F í »ñÝáó
50 DF Û ³ ÝÇÍÇóÝ

Սարսեալ սարսափմամբ, ահիւ պակուցեալ, բիւրաւոր բանակըք վերնոցն
Տեսին տղայական կերպիւ զհինաւուրցն Աստուածն երեւեալ:
Նուաստաբար բազմեալ ի մըսուր անբաւելին բոլոր եղականացս,
Կաթամբ Կուսին կերակրեալ հացըն կենաց ամենայն մարդկան կենդանեաց:
Հընչէին տաւիղս տենչանաց եւ փառաւորէին զբարձրեալըն բարձանց,
Ըզքեզ ունիմք բարեխաւս առ մարմնացեալդ Աստուած,
Աղաչեմք:

Աստղանըշան ծագումըն յայտնեալ յարեւելս ազգաց հեռազանց,
Գուշակ գալըստեան տեսլեան Միածնին խառնեալ խուժայնոցն երրեակ նըւիրաւք:
Բերեալ բերկրանաւք մատուցին ընծայս խորհըրդոյ,
Պար առեալ պահէին դասապետք հովուացն, եկեալ երկըրպագեցին նորածին արքային:
Հրեշտակաց խառնեալ ընդ հովիւսըն, փառք ի բարձունս երգէին
Եւ փառաւորէին ըզբարձրեալըն:
Ըզքեզ ունիմք բարեխաւս առ մարմնացեալդ Աստուած,
Աղաչեմք:

Յայտնեալ յընծայումն, եկեալ ի տաճարն քառասնաւրեայ աւուրբք,
Սըրբութեան աւրինադիր աւանդիցըն լըրմամբ:
Ծանուցեալ ծերունւոյն հոգէլից գծոցածին ծաղիկն նորահրաշ լուսոյն:
Գըգուէր հիացմամբ եւ հայցէր պաղատմամբ
Յաւրինական կապանացն արձակիլ ի խաղաղութիւն:
Ընդ որս եւ մեք ընձեռեալ հաւտի Քո փոքու աղաչեմք,
Փըրկեա՛ ըզժողովուրդըս Քո եւ աւրհնեա՛ ըզժառանգութիւնս
Եւ ըզհրաժարեալսն ի Քեզ հանդիսիւ հաւատով վերանորոգեա՛ ի կեանսն յաւիտենից:

---

53 DF ëáëÏ ³ÉÇ Ó³ÛÝÇõ ÷Ë ³ÑÇõ D µ³Ý³Ïù Ññ»ßï ³-Ï³ó ÷Ë µÇõñ³õáñ… í»ñÝáóÝ

54 F ²ëïáõ³Í

55 D ÷Ë 55-56 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
¼³Ýµ³õ»ÉÇÝ µáÉáñ »Õ³Ï³Ý³ó ÝÁõ³ëï³µ³ñ
Ç Ùëáõñ Ý ÛÝ³Ýµ³ÝÇó µ³½Ù»³É
¼Ñ³óÝ Ï»Ý³ó Ù³ñ¹Ï³Ý Ï»Ý¹³Ý»³ó, Ï³Ã³Ùµ
³Ý³ñ³ï ÏáõëÇÝ Ï»ñ³Ïñ»³É,
F »Õ³Ý³Ï³óë

56 F Ï»ñ³ÏñÇ

57 D ï³õÝÇë ÷Ë ï³õÇÕë D ï»Ýã³Ý³õù D ½µ³ñÓ-ñ»³ÉÝ Ç

61 D ¼Ç ×ÁßÙ³ñÇï ·áõß³Ï ·³ÉÁëï»³Ý ï»ëÇÝ ØÇ³ÍÝÇÝ ËÁéÝ»³É ÷Ë ¶áõß³Ï… Ë³éÝ»³É D Ëáõ-Å³ÝáóÝ

62 D ÁÝÍ³ Ù»ÍÇ ËáñÑÁñ¹áÛÝ

63 D å³ñ»ÇÝ ÷Ë å³Ñ¿ÇÝ

64 D Ññ»ßï³ÏùÁÝ D Á½÷³éù

65 D ºõ ù³Õóñ³ÝÁõ³· µ³ñµ³éáí ³õñÑÝ»ÇÝ ½µ³ñÓ-ñ»³ÉÝ ²ëïÁõ³Í

68 D ãÇù ³õáõñµù

69 D êñµáõÃ»³Ùµ D ëÁñµ³ë³ó ëñáíµ¿Çõù ½áÛ·ë ï³ ïñ³Ï³ó »õ Ó³·ë ³Õ³õÝ»³ó å³ï³ñ³·³õù Ù³ùñáõÃ»³Ùµ ³õñÇÝ³¹Çñ ÷Ë ³õñÇÝ³¹Çñ D ÉÁñ-Ù³Ý

70 D Í»ñáõÝáÛÝ D Í³·Ù³Ùµ êáõñµ Ðá·õáÛÝ ÷Ë Ñá·¿-ÉÇó D Í³ÕÇÏ

71 DF ãÇù »õ

73 DF ÁÝ¹ Ó»é³Ùµ D å³Õ³ ïÇÙù ÙÇ³ÛÝ µ³½Ù³·áõÃ î¿ñ »õ áÕáñÙ³Í Ñ³õïÇ ÷Ë Ñ³õïÇ D ãÇù ³Õ³ã»Ùù D áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ½áñ å³ïáõ³Ï³Ý ³-ñ»³Ùµ ·Ý»ó»ñ F ³ÝÏ»³É Ñ³õïÇ F ãÇù ³Õ³ã»Ùù

74 D ³õñÑÝ»³º ½ùá

75 D ãÇù ºõ D Ï»³Ýë¹

Ահա յիշեսցես զհոգիս ննջեցելոցն
Եւ եւս առաւել
Զանձինս մեր եւ զմիմեանս,
Տեառն Աստուծոյ Ամենակալի յանձն արասցուք, խնդրեմք:

Րոտեալ:

Փ[Ոխ]

Գովեստ գոհութեան ընծայեմ ի հոգւոց համայնից
Ամէնաւրհնեալ Տիրամաւրդ եւ Աստուածածնիդ:
Երկեղիւ երկիր պագանեմք եւ ունիմք բարեխաւս
Առ ծնիցեալդ ի Քէն Աստուած ճըշմարիտ:
Հայցեա՛ հաշտութիւն մեզ պարտաւորելոցս
Մըշտամատոյց մատանցդ աղերսիւ՝
Շնորհել մեզ ներումըն կըցորդութեան ի մաղթանըս կենաց
Կարապետին եւ նախընտրեալ սարկաւագին եւ առաջին մարտիրոսին:
Համագումար դասուք երջանկաւք առաքելովք եւ մարգարէականաւք
Եւ որ մերն է Լուսաւորիչ:
Բարեյաղթ վըկայից եւ ամենայն Սըրբոց սիրողաց եւ դաւանողաց
Ըզծնիցեալդ ի Քէն Աստուած ճըշմարիտ:
Եւ այժմ ողորմեաց:

81 DF ÁÝÍ ³»Ùù F Ñá·áó
82 D îÇñ³Ù³õñ
83 D ÷Ë 83-84 ïáÕÇ. ºõ ËáÝ³ñÑ»³É »ñÏÇñ å³·³-Ý»Ùù »ñÏ»ÕÇõ
84 F ÍÝ»³É¹
85 D ãÇù Ù»½
86 D ØÁßï ³Ù³ùáõñ ÷Ë ØÁßï ³Ù³ ïáó
88 D Î³ñ³å»ïÇÝ Úá íÑ³ÝÝáõ D Ù»ÍÇÝ êï»÷³ÝáëÇ, áñ ¿ íÁÏ³ã³ñã³ñ³Ý³ó ØÇ³ÍÝÇÝ ÷Ë »õ ³é³çÇÝ Ù³ñïÇñáëÇÝ F ³é³çÇÝ ÷Ë »õ ³é³çÇÝ
89 D Ø³ñ·³ñ¿³·áõÙ³ñ ÷Ë Ð³Ù³·áõÙ³ñ D »ñç³Ý-Ï³óÝ
90 F ãÇù áñ
91 D ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ.
Ð³Ý¹»ñÓ ³ñÇ »õ ù³ç íÁÏ³ÇóÝ ÙÇ³ÝÓÝ³ó»³É ëáõñµ ×Á·Ý³õáñ³óÝ,
àñ Çù¿Ý ß³é³õÇÕ ßÝáñÑ³ó êÇáíÝ »õ
³ÝÙ³ÑÇó Ï»Ý³óÁÝ Å³é³Ý·Ç
ºõ ³Ù»Ý³Ý áõÕÕ³÷³é ¹³õ³ÝáÕ³ó
92 D À½ÍÝ»³ÉÝ D áõÝÇ ß³ñ. ²Ù¿Ý³õñÑÝ»³É îÇñáõÑÇ

ՏԱՂ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ ԱՌԱՒԱՒՏԻՆ

Տիրուհի՛ սուրբ Կոյս, մա՛յր մարմնացելոյ Բանին,
Մաքուր կուսութեամբ ծընար տըղայ ըզՏէրն,
Տաճար հոգեւոր թագաւորին երկնից,
Առաքեցելոյն ի հայրական ծոցոյ:

Րաբունին էից իմաստութիւնըն Հաւր,
Առ քեզ խոնարհեալ չուշանափայլ հովիտ.
Րախական բայիւք երգաբանեալ գոչեմք.
– Հարսն երկնից դըշխոյ, ուրախացի՛ր, բերկրեա՛լ:

Ցընծութիւն կուսից աւետաբեր կանանց,
Բաց լուծանելով զանիծաբեր երկունս.
Ցաւղ ի Հերմոնէ վայր ի Սիովն հեղեալ[ա]*,*
Գեղմն իմանալի ի քեզ, իջեալ Հոգւոյն:

Հինաւուրցն Աստուած մանուկ ի քէն յայտնեալ[բ]*,*
Մորենի վառեալ զքեզ Մովսէսի տեսեալ[գ]*,*
Հիւսակ հոգեւոր եւթնարփեան շնորհաց
Ջահ վառեալ լուսով Զաքարիաս ետես:

Փունջ վարդից յեռեալ անուշահոտ հոգւով,
Խընկաբեր հովիտ, զըմուռ եւ տաշխ հալուէ,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 46µ-47µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 28³µ

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 324³

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 53µ-54³

E-Ó»é. ÑÙñ. 2061, Ã»ñÃ 110µ-111µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 18µ-19³

H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 257³-258³

R-Ó»é. ÑÙñ. 9053, Ã»ñÃ 16³-17³

ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 44

Êáñ³·Çñ

A î»°ë í»ñ»õáõÙ B °ñ[»Ï]á▯ÇÝ ³ë³▯, ËÇëï É³õ ¿ [° ³õáõñ] C ÜÙÇÝ ³õáõñ »ñ»Ïá▯ÇÝ Å³ÙáõÝ [° ³-õáõñ] D ÜÙÇÝ ³õáõñ »ñ»Ïá▯ÇÝ, Ç Ü»ñëÇë¿ Ï³Ãá-ÕÇÏáë¿ [° ³õáõñ] E î³Õ ÌÝÁÝ¹Ç ãáññáñ¹ ³õáõñÝ G °ñ»Ïá▯ÇÝ ³ë³ É³õ ¿ H î³Õ ëñµá▯ Ú³▯ïÝáõÃ»³Ý »õ ÍÝÝ¹»³Ý R ²▯É ï³Õ ÌÝÁÝ¹Ç

Èáõë³Ýó³▯ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A ì»ó»ñáñ¹ ³õáõñÝ Ú³▯ïÝáõÃ»³Ý î»³éÝ ÚÇëáõëÇ Ì³▯ñ³Ï³å³ î-ø

´Ý³·Çñ

1 D Ù³▯ñÙÝ³ó»Éá▯ E Ù³ñÙÝ³ó»Éá

2 R ÌÝ³ñ ïÕ³ BC ïÁÕ³ CR ½î¿ñÝ E Á½î¿ñ

5 C ÇÙ³ëïáõÃÇõÝÝ R ÇÙ³ëïáõÃÇõÝ

7 C ð³Ë×³Ý³Ï³Ý EH µ³ÝÇõù R ·áç»Ùù

8 E Ð³ñëÝ³ñ³Ý ÷Ë Ð³ñëÝ CR ¹ßËá▯ C áõñ³óÇñ ÷Ë áõñ³Ë³óÇñ E áõñ³Ë É»°ñ ÷Ë áõñ³Ë³óÇ°ñ

9 C òÝÍáõÃÇõÝ C ³ÝÇÍ³µ»ñ ÷Ë ³õ»ï³µ»ñ

10 C ½³õ»ï³µ»ñ ÷Ë ½³ÝÇÍ³µ»ñ ACGH »ñÏáõÝëÝ

11 B ò³õÕÇ AG Ð»ñÙáíÝ¿ C Ð»ñÙáÝ» CDHR êÇáÝ

[ա] Սղմ. ՃԼԲ 3

12 A ¶»ÕÙ H ÉÁó»³É ÷Ë Çç»³É CER Ðá·á▯Ý

13 C ãÇù 13-16 B ÐÇÝÝ³õáõñóÝ B ▯³▯Ý»³É ÷Ë ▯³▯ïÝ»³É

[բ] Գործ. Է 13-22

14 CE Øáíë»ëÇ D ØáíëÇëÇ

[գ] Ել. Գ 2

15 BG Ðá·»õáñ Ç R »³õÃÝ³ñ÷»³Ý BD »³õÃÝ³ñ÷ÇÝ

16 ER ï»ë»³É ÷Ë »ï»ë

17 R öáõÝ× C Ñ³Éáõ» ÷Ë Ñá·õáí ER Ñá·áí

18 C Ðá·áí ËÝ·³µ»ñ E ÊÝ·³µ»ñ R ÊÝÏ³µ»ñ C ãÇù Ñ³Éáõ¿ R Ñ³Éí¿

Փառաց Թագաւորն քեւ ի տաճարն եկեալ,
Սիմէոն ցընծայր քառասնաւրեայ մանկամբն:

***Ք**առակերպ աԹոռ սուրբ ծերունին գըտաւ՝*
Ի գիրկս իւր բարձեալ ի քերովբէս նըստեալն:
Քրիստոսի Փըրկչին ընդ ծերունւոյն գոչեմք.
*– Արձակեա՛ եւ զմեզ ի կապանաց մեղաց***:*

---

20 AEG êÇÙ¿áíÝ C êÇÙ»áÝ CR óÝÍ³Ûñ CDE ù³é³ë-Ý³õñ»³ C Ù³Ý·³ÙµÝ DH Ù³ÝÏ³Ùµ
21 E ø³é³Ï»ñå»³Ý CR ·ï³õ
22 CR ù»ñáµ»ëÝ R ù»ñáµ¿ë CR Ýëï»³ÉÝ E ÝÁëï»³É H µ³½Ù»³É ÷Ë ÝÁëï»³ÉÝ
23 C öñÏãÇÝ BCDER Í»ñáõÝáÛÝ
24 BER ²ñÓ³Ï»³ºÛ C ²ñÓ³Ï³ºÛ E ½Çë ÷Ë ½Ù»½ H Á½-Ù»½ ÷Ë »õ ½Ù»½ C Ù»Õ³ó Ù»ñáó
*** Ղուկ. Բ 29-30

ՓՈԽ

Անճառ Բանին բարձրելոյն
Երկրրպագեն քերովբէք,
Որ միշտ ընդ Հաւր եւ Հոգւոյն
Փառաբանի յանմահից:

Անճառելի խորհրրդով
Նրւաստացեալ տեսանիւր,
Կոյս կուսական ծրնրնդեամբ
Զկանանցն ելոյծ գդատակնիք:

Ծրնաւ ծրնեալն ի Հաւրէ,
Զմեզ ազատեաց յանիծից,
Կեանք ի կենաց յայտնեցաւ
Մեզ կեցուցիչ եւ Փրրկիչ:

Իջավանի ի յայրին
Այն, որ անտեսն է վերնոցն,
Ի խանձարուրս պատեցաւ,
Լուսով ըզմեզ զարդարեաց:

Կաթամբ Կուսին կերակրի
Հացըն կենաց անմահից,
Մըսուր եդաւ յանբանից
Անպարագիրն ի յէից:

Հովուացն եկեալ ի տեսիլ
Փառաց լուսոյ անեղին,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 47µ-48 ³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 28µ-29 ³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 324µ
E-Ó»é. ÑÙñ. 2061, Ã»ñÃ 111µ-112 ³
G-Ó»é. ÑÙñ 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 19 ³ µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 259µ-260 ³
R-Ó»é. ÑÙñ. 9053, Ã»ñÃ 17 ³ µ
S-Ó»é. ÑÙñ. 2541, Ã»ñÃ 207µ-208 ³
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 46

Êáñ ³ ·Çñ
ABEGHRS ö[áË] C ³ÝËáñ ³ ·Çñ D ö[áË. ¶ ³ õáõñ] Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ³É Ã ³ Ý ³ ùáíª øñÇë ïáë ÷ ³ é ³ ó Ã ³ · ³ õáñÝ ´Ý ³ ·Çñ

1 E µ ³ ñÓñ»Éá S µ ³ ñÓñ»Éá
2 CR ºñÏñå ³ ·»Ý BH ù»ñáíµ¿ùÝ C ù»ñáµ»ùÝ R ù»ñá-µ¿ù
3 CERS Ðá · áÝ
4 C ö ³ é ³ ÷ ³ ÝÇ A ³ ÝÙ ³ ÑÇóÝ
5 C ËáñÑñ¹áí R ËáÑñ¹áí
6 R Üáõ ³ ë ï ³ ó» ³ É H ï»ë ³ ÝÇ
7 C ÍÁÝ¹» ³ Ùµ R ÍÝÁÝ¹» ³ Ùµ
8 BG ¼Ï ³ Ý ³ Ýó R ¼Ï ³ Ý ³ óÝ R ¹ ³ ï ³ ÏÝÇù
9 R ÌÝ ³ õ CR ÍÝ» ³ ÉÝ H Ïáõë¿ ÷Ë Ð ³ õñ¿
10 BCGHRS ³ ÝÇÍÇóÝ
12 CR öñÏÇã
13 BCR Æç ³ õ ³ ÝÇ E Æç»õ ³ ÝÇ H Æç¿í ³ ÝÇ
14 AR í»ñÝáó
15 E Ë ³ ÝÓ ³ ñáõñ
16 E ºõ Éáõëáí CR ½Ù»½
17 R Î ³ Ã» ³ Ùµ
18 CR Ð ³ óÝ H ³ ßË ³ ñÑÇ ÷Ë ³ ÝÙ ³ ÑÇó
19 CR Øëáõñ E Æ ÙÁëáõñ

Զայնակցելով ընդ վերնոցն՝
Փա՜ռք ի բարձունս, երգէին[*]:

Մոգքն ընծայիւք կանխէին
Ի փառս ըզմեզ փըրկողին[*]:
Ընդ որս եւ մեք գոչեսցուք.
— Փա՜ռըք ծնընդեան Քրիստոսի:

21 AC Ðá í áõ ³ ó R Ðá í ³ óÝ
22 E Éáõëá
23 C ãÇù 23-26
24 R µ ³ ñÓáõÝ H ² ë ï áõÍá ÷Ë »ñ · ¿ÇÝ
* Գ.--. Բ 14
25 EHS ãÇù 25-28 BG Øá · ù R Øá · Ý ÁÝÍ ³ Çõù
26 R ½Ù»½ ÷ñ Ï áÕÇÝ
* Մ.. Բ 11
28 B ö ³ é¿ù C ö ³ é, Á, C ÍÝ¹» ³ Ý BCGR øá øñÇë ï áë ÷Ë øñÇë ï áëÇ

ՏԱՂ ՆՄԻՆ ԱՒՈՒՐ ԵՐԵԿՈՅԻՆ ԺԱՄՈՒՆ

Այսաւր աւետեաց ձայն եհաս ի յունկն Եւայի,
Եւայ առաջին կոյս, ցընծայ դըստերբ Կուսին,
Կուսին խընդութեան լուր գըւարթունն իջեալ գոչէր,
Գոչէր Գաբրիէլ. «Ուրախ լե՛ր, բերկրեալ»[ա]:

ԱՅԼ ԱՁԳ

Բերկրեալ ցընծայր Կոյսըն աւետեաւք Հրեշտակապետին,
Հրեշտակըն զարհուրէր՝ տեսեալ ի Նմա զառաքաւըղն,
Զառաքաւըղն առաքեալն ծանեաւ յառաջ եկեալ,
Եկեալ հուրն, որ ի մորենին վառեալ ոչ այրէր[բ]:

ԱՅԼ ԱՁԳ

Ոչ այրեաց, այլ սըրբեալ ինքեան տաճարացոյց,
Տաճար հոգեւոր ի Հոգւոյն, ը՛, նախ մաքրեալ,
Մաքուր խառնարան գինոյն իմաստութեան Հաւր,
Հաւր մըշակեալ որթն անդ տընկեալ արմատացաւ:

ԱՅԼ ԱՁԳ

Յարմատոյն Յեսսեա գաւազան, ը՛, ծաղկեցաւ[գ],
Ծաղիկ կուսածին, ձըմերան հալածաւղ գարուն,
Գարուն հոգեւոր աշխարհի յայտնեալ ճըշմարիտ,
Ճըշմարտութիւն յերկրէ ի Կուսէն բուսաւ պըտուղ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 48³-49³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 23³-24µ

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 321µ-322³

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 46³-47µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 14µ-15µ

ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 36

Êáñ³·Çñ

A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG Î³ÝáíÝ ãáññáñ¹ ³õáõñ ³-é³õ³õïáõÝ C âáññáñ¹ ³õáõñÝ ³é³[õ³õïáõÝ] D âáññáñ¹ ³é³õ³õïáõÝ, Ç Ü»ñëÇë¿

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ

A ¾. ì»ó»ñáñ¹ ³õáõñÝ »ñ»ÏáÛÇÝ ÌÝÝ¹»³ÝÝ øñÇë-ïáëÇ. ì»ó»ñáñ¹ ³õáõñ ÍÝ¹»³ÝÝ øñÇëïáëÇ »ñ»-ÏáÛÇÝ Å³ÙáõÝ

´Ý³·Çñ

1 D ÛáõÏÝ

2 D ºõ³ C óÝÍ³ñ D óÁÝÍ³ C ¹ëï»ñµÝ D ¹Áëï»ñ BC Îáõë ÇõÝ

3 C ½áõ³ñÃáõÝÝ

4 A Éáõë³ÝóùáõÙª ²ÛÉ ³½· C Éáõë³ÝóùáõÙª ö[áË] B Á, É»ñ D µ»ñ»³É

ա Ղուկ. Ա 28

5 CD ³õ»ï³õù C ÑñÁßï³Ï³å»ïÇÝ

6 C Ðñ»ßï³ÏÝ C ÝÙ³Û

7 D ¼³é³ùáÕÝ C ¼³é³ù³õÕ C Í³Ý»õ

8 A Éáõë³ÝóùáõÙª ²ÛÉ ³½· C Éáõë³ÝóùáõÙª ö[áË]

բ Եփ. Գ 2

9 BDG ³Ûñ»³É C ëñµ»³É

10 CD Ðá·áÛÝ

11 D ·ÇÝõáÛÝ BDG ÇÙ³ëïáõÃ»³ÝÁÝ

12 A Éáõë³ÝóùáõÙª ²ÛÉ ³½· C Éáõë³ÝóùáõÙª ö[áË] C Ùß³Ï»³É ³Ý¹ áñÃÝ ïÝÏ»³É

13 C ãÇù 13-30 B Ú»ëë»³Û

գ Եսայ. ԺԱ 1

14 D Ì³õÇ A ÓÙ»ñ³Ý D Ñ³É³ÍáÕ

16 A Éáõë³ÝóùáõÙª ²ÛÉ ³½·

ԱՅԼ ԱՁԳ

Պըտղոյն առաջնոյ մահ լուծաւ կենացըն պըտղով,
Պըտուղ անմահին ծառոյ տուաւ մեռեալն Ադամայ,
Ադամ վերըստին եմուտ ի դըրախտն Եւայիւ,
Եւայ պարէ այսաւր՝ ծնանելով զԱստուածորդին:

ԱՅԼ ԱՁԳ

Որդին, ծածկեալն առ Հաւր, այսաւր յայտնի մարմնով,
Մարմնով անմարմին Բանն մարդկան փըրկող եկեալ,
Եկեալ մըկըրտել Յորդանան ի Յովհաննէ,
Յովհաննէս հրաժարէր. «Ինձ պարտ է ի Քէն մկրտիլ, Տէ՛ր»՞:

ԱՅԼ ԱՁԳ

Տէր լուսոյն լոյս զգեցեալ, որ զգեցոյց մեզ ըզլոյս,
Լուսափայլ Հոգին գայր աղաւնակերպ յերկնից,
Երկնիցըն փակեալ դըրունք եղեն բացեալ այսաւր,
Այսաւր զմարմնացեալ Բանն Հայր՝ Որդի դաւանէր:

ԱՅԼ ԱՁԳ

Դաւանեմք ընդ նըմին էակից Հաւր զՈրդի,
ԶՈրդի եւ զՀոգի ընդ Հաւր անճառ, ը՛, միութիւն:
Միոյ տէրութեան յաւէտ նըւագեմք ըզփառս.
Փա՛ռք երից Միոյ միշտ, այժմ եւ յաւիտեանս, ամէն:

---

17 BDG ãÇùª ï áÕÁ
18 A äÁ ï áõÕÝ AD ïÁõ³õ
20 A Éáõë³ÝóùáõÙª ²ÛÉ ³½· D ºõ³ A ½²ëïáõ³Íáñ¹Ç
21 D àñ¹Ç
22 B ÷ÁñÏ³õÕ
23 BG Úáí³ÝÝ¿ D 23-24-Ç ÷áË³ñ¿Ýª ºÏ»³É ÙÁÏÁñ-ï¿ñ.-ÆÝÓ å³ñï ¿ Ç ø¿Ý ÙÁÏÁñïÇÉ, î¿ºñ
24 A Éáõë³ÝóùáõÙª ²ÛÉ ³½· A ÚáíÑ³Ý¿ë BG Úáí³Ý-¿ë A ãÇù ÙÏñïÇÉ B ÙÁÏÁñïÇÉ
** Մտթ Գ 14
25 D Á½·»óáÛó B Á½ÉáÛÉë ÷Ë Á½ÉáÛë D Á, ÉáÛë ÷Ë Á½-ÉáÛë
28 A Éáõë³ÝóùáõÙª ³ÛÉ ³½·
30 B ãÇù Á D ÙÇáõÃ»³Ùµ
31 D ï¿ñáõÃ»³ÝÝ C ï»ñáõÃ»³ÝÝ C Ýáõ³·»Ùù ½÷³éë

ՓՈԽ

Ողջո՜յն ընդ քեզ, Մարիա՛մ, աւետի՛ս,
Ի քեզ Սուրբ Հոգին եկեսցէ, մե՜ծ աւետիս:

Եւ զաւրութիւն բարձրելոյն, աւետի՛ս,
Ի վերայ քո հովանասցի՞, մե՜ծ աւետիս:

Ի Սիւքէմ ի նոյն ի յայրին, աւետի՛ս,
Ուր ծընաւ արքայն երկնաւոր, մե՜ծ աւետիս:

Աստեղեան ծագումն ի յայրին, աւետի՛ս,
Հովիւք զարթեան, նոր երգ երգէին, մե՜ծ աւետիս:

Յարեւելից եկեալ թագաւորք, աւետի՛ս,
Մատուցին զընծայս խորհըրդոյ, մե՜ծ աւետիս:

Ի թեման սիւն ամպոյ գործեալ, աւետի՛ս,
Թափանցիկ լոյս արփւոյն երեւեալ, մե՜ծ աւետիս:

Զհինաւուրց խորհուրդըն տեսեալ, աւետի՛ս,
Նոր մանուկ հրաշալի ծնընդեամբ, մե՜ծ աւետիս:

Ընդ երկնային դասուց հրեշտակաց, աւետի՛ս,
Երկնաւորք զայս հարցանէին, մե՜ծ աւետիս.

— Ո՞վ է սա, կամ ուստի՞ եկեալ, աւետի՛ս,
Նորասքանչ ծնընդեամբ յայտնելով, մե՜ծ աւետիս:

Հրեղինաց զաւրաց զըւարթնոցն, աւետի՛ս,
Հողեղէն հովուաց պատմէին, մե՜ծ աւետիս:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 49³-50³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 25µ-26µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 322µ-323³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 16µ-17³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 342
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG ö[áË. ¸³õáõñ »ñ»Ïá□ÇÝ] C ³ÝËáñ³·Çñ [¸³õáõñ »ñ»Ïá□ÇÝ]
Èáõë³Ýó³□ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ¾. ì»ó»ñáñ¹ ³õáõñ ÍÝÝ¹»³ÝÝ øñÇëïáëÇ »ñ»-Ïá□ÇÝ Å³ÙáõÝ

´Ý³·Çñ
4 C í»ñ³
Գ-- Ը 35
6 C ÍÝ³õ
7 C □³ñÇÝ ÷Ë □³□ñÇÝ
9 C Ú³ñ»ÉÇó ÷Ë Ú³ñ»õ»ÉÇó
10 C ËáñÑñ¹á□
11 C ãÇù 11-22 B ³Ùµá□
12 A Â³÷³Ýó B ö³Ã³ÝóÇÏ A □³ñ÷á□Ý B □³ñ÷õá□Ý
16 B »ñÏñ³õáñù
17 B ë³□ B ³õ³ïÇë
20 BDG Ñáíáõ³óÝ BD □³□ïÝ¿ÇÝ ÷Ë å³ïÙ¿ÇÝ

Սա յերկնից եկեալ Թագաւոր, աւետի՜ս,
Հաւր սահման անսահմանելոյն, մե՜ծ աւետիս:

Սա յերկրի ի Կուսէ ծընեալ, աւետի՜ս,
Աստուած եւ մարդ բնութեամբ միացեալ, մե՜ծ աւետիս:

Սըմա փա՜ռք ի բարձունս երգեսցուք, աւետի՜ս.
Քրիստոսի մեծ Թագաւորին, մե՜ծ աւետիս:

22 B ³Ýë ³ÑÙ ³Ý»Éõá̂Ý
23 C ÍÝ» ³É
25 C êÙ ³̂

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐ ՔԱՐՈԶ ԱՍԱՑԵԱԼ
ՍԱՐԳԻՍ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԻ ՏԱՒՆԿԱՑ ԱՆԵՑՒՈՅ
Ի ԾՆՈՒՆԴՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒ Ի ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՂԱԶԱՐՈՒ*

Սրբասնեալ բոլորից Աստուած, անմահ Թագաւոր,
Անճառ իսկութեամբ ընդ Հաւր միաւոր,
Ծոցածին ծնընդեամբ անըսկզբնաւոր
Արարիչ եւ Տէր արքայ երկնաւոր,
Ծագումըն փառաց եւ ճաճանչ Հաւր խորհըրդաւոր,
Լոյս անպատում եւ նկար էակցին մըշտնջենաւոր եւ Հոգւոյն մերձաւոր,
Ծնեալդ ի Հաւրէ անըսկզբնաբար եղեր այսաւր մանուկ նոր,
Բազմութիւնք զաւրաց վերնոցն աւրհնէին զանմահ Թագաւոր,
Ահա հայցեմք աւուրըս շնորհիւ պահել անսասան
Ըզհաւատացեալսն ի Քեզ, աղաչեմք:

Անճառ իսկութիւն, անեղ բընութիւն,
Ահեղ մեծութիւն, յանմարմնոցըն միշտ փառաւորեալ,
Ի վեհից անմահից դասուցըն գովեալ,
Ի սըրբաբանից զաւրացըն բարեբանեալ,
Ի հրեշտակական խըմբից դըրուատեալ,
Ի քառակերպիցն անդադար հընչմամբ վերաւրհնեալ,
Ի բոցեղինացն անլըռելի ձայնիւ փառաւորեալ,
Ի մարգարէիցն Հոգւոյն ազդմամբ յառաջ գուշակեալ,
Հրաշափառ ծնունդ Փըրկչիդ զանազան կերպիւ երեւեալ,
Ի կոյս երկրէ Ադամն առաջին, յաւրինակ երկրորդ Ադամա ծընեալ
Յանմահական ծառոյն կենաց պըտուղ մեզ տըւեալ,
Ի մորենին հուր վառեալ, Մովսէսի տեսեալ[ա]*,*
Ի յապառաժ վիմէ աղբեր հոսեցեալ[բ]*,*
Ի սափորն ոսկի մանանայն կենաց որ յերկնից իջեալ[գ]*,*
Ի գաւազանէն Յեսսեա անթառամ ծաղիկ երեւեալ[դ]*,*
Այսաւրածին մանուկ Դաւիթ քարոզեալ,
Կոյս յղացեալ եւ մանուկ ծընեալ, Եսայիաս վերագոչեալ[ե]*,*
Ի լեառնէ վէմ առանց ձեռին հատեալ, Դանիէլ զքեզ յայտնեալ[զ]*,*
Ահա հայցեմք աւուրս շնորհիւ պահել անսասան
Ըզհաւատացեալսն ի Քեզ, աղաչեմք:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 54µ-59 ³
Êáñ ³ ·Çñ
D î»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³ ñ ³ Ï ³ å ª ê ³ ñ ·ëÇ »ñ ·

ա Ելից Գ 2
բ Բ Օր. Ը 15
գ Եբր. Թ 4
դ Եսայի ԺԱ 1
ե Եսայի Է 14
զ Դան. Բ 34

Րաբուն լուսոյ, անմահ Թագաւոր եւ Տէր բոլորից,
Րամից անբաւից ստեղծաւղ յոչէից,
Ազդել հրամանի կամաց հզաւրիդ առ Գաբրիէլ պետըն լուսազարմից,
Առաքէ աւետաբեր ըզնա ի յերկնից,
Որոյ եկեալ առ սըրբուհի Կոյսըն Մարիամ գոչէր ողջոյն խընդալից,
Տէր ընդ քեզ եւ առ քեզ ի քէն ծնանի արքայն հրանիւթից,
Նոյն Ինքըն Սուրբ եւ Որդի բարձրելոյն կոչեցեալ ի բնաւից,
Որ եւ ծընաւ որդի ըստ մարմնոյ, ի զաւակէ Դաւթի յուդայեան զարմից,
Զաւետեաց բարբառ գայս ուրախալից,
Հընչեցեալ ի յականջ Կուսին անդէն տեսանէր ի նմա ըզՏէրդ հրաշից,
Ընդ որս սոսկացեալ հիացմամբ երկիր պագելով նըւիրէր
Մարդացելոյ Բանիդ Աստուծոյ ըզբան գովեստից,
Ահա հայցեմք աւուրս շնորհիւ պահել անսասան
Ըզհաւատացեալսն ի Քեզ, աղաչեմք:

Գոհաբանեալ Տէր Յիսուս Քրիստոս, հաստիչ եւ կազմիչ բոլոր աշխարհի,
Որ նըստիս յերկինս երկնից, բազմեալ տիրապէս ի կառսդ հայրենի,
Խոնարհեալ մարդասիրապէս, եկիր ի խընդիր Քոին եղծեալ պատկերի,
Բնակեցար ինն ամսեա ժամանակաւ ի կուսական սուրբ յարգանդի,
Ծնար ի կուսէն մանուկ նորածին,
Պատեալ խանձարրաւք եդար ի մսուրն յանբանից,
Ճառագայթ լուսոյ ծագեալ յարեւելս ի տեսիլ աստեղ նշանի,
Յորում հետեւեալ մոգուցըն փութանակի,
Կանխեցին յերկըրպագութիւն Բանիդ անեղի,
Հովուացն յայտնեալ բազմութիւն զաւրաց հրեշտակաց ի յերգս անլըռելի,
Գոչէին քաղցրաձայն հնչմամբ փառք ի բարձունս Աստուծոյ
Եւ խաղաղութիւն ի յերկրի:
Ահա հայցեմք աւուրս շնորհիւ պահել անսասան
Ըզհաւատացեալսն ի Քեզ, աղաչեմք:

Սուն լուսոյ արեգակնափայլ ծագմամբ յայտնեալ աշխարհի
Միածին Որդի եւ Գառն Աստուծոյ,
Գըթածաբար խոնարհեալ եկիր ձեռնադրիլ ի Կարապետէն մեծէ ամլորդւոյ,
Մըկըրտեցար ի գետն Յորդանան՝ սկզբնաւորելով որդւոց Ադամայ
Վերըստին ծընունդ ըստ Հոգւոյ,
Իջանելով Քո ի ջուրսն ջախեցեր ըզգլուխ վիշապին
Եւ վերասրբեցեր առ ի ծնանել զորդիսն լուսոյ,
Իջեալ Հոգւոյդ Սըրբոյ ի վերայ փառակցիդ
Ի նմանութիւն կերպի աղաւնոյ,
Վըկայեալ հայրական բարբառ ի վերայ Որդւոյդ սիրելոյ՝
Ժառանգ առնելով ըզմեզ կենացդ լուսոյ,
Կատարեցեր զտնաւրինականսն ամենայն

Եւ խոնարհութեամբ եկիր ի Բեթանիայ
Վասըն բարեկամին Ղազարու,
Մարդկաբար արտասուեցեր[ա]
Եւ աստուածաբար կոչեցեր ի դժոխոցն եւ ժանեաց մահու:
Ի յանցս ճանապարհին գաչացուն լըցուցեր աստուածային լուսով Քո,
Զքաղաքն Երուսաղէմ յաւրհներգութիւն կոչեցեր անուանըդ Քո փառաւորելոյ,
Ահա հայցեմք աւուրս շնորհիւ պահել անսասան
Ըզհաւատացեալսն ի Քեզ, աղաչեմք:

Ի քեզ համբառնամք ըզձայն պաղատանաց խսկուհի
Եւ Կոյս Մարիամ ամէնաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածին:
Դրախտ աստուածատունկ եւ եդեմ արեւելային,
Տապան Նոյի եւ տաղաւար աբրահամեան խորանին,
Մորենի անկիզելի եւ տեւակ հրոյն երկնային,
Տապանակ արկղակերտ եւ տախտակ աստուածագիծ կըտակին,
Վէմ աղբերահոս եւ երկիր բանաւոր երփնագեղ ծաղկին,
Սափոր ոսկեղէնուենակ մանանայի կենացն հացին:
Տուփ անուշահոտ բուրվառ բուրելոյ խընկին,
Աշտանակ լուսընկալ եւ ջահ անշէջ վառեալ լապտերին
Գաւազան ծաղկեալ եւ տունկ երկնային,
Լեառըն գըմըռսոյ եւ բլուր անուշահոտ կընդըրկին,
Հովիտ շուշանի եւ Նարդոս քըրքմածին,
Դուռն ախեալ եւ աղբեւր կընքեալ,
Ըստ Սաղամոնեան կանխելոյ ձայնին[բ],
Տումար անընթեռնելի եւ վէմ հատեալ առանց ձեռին[գ],
Որ մարմնով եւ առանց սերման ծընար ըզԲանն անմարմին,
Ահա յիշեսցես.
Եւ եւս առաւել.:

Րամից վեհից անձկալի Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Հաճեցար վերըստին, ըզմեզ նորոգել տնաւրինաբար,
Հաւտի Քո բանաւորի եկիր այց առնել տիրաբար եւ աստուածաբար,
Զանձինըս մեր.:

Գովեալ ի ընաւից Տիրուհի, անարատ, անճառելի Բանին
Բնակարան եւ սուրբ ճեմարան,
Առ քեզ պաղատիմք եւ առաջի անկեալ արկանեմք աղերս բանական,
Հայցեմք գումարել ընդ քեզ ըզխումբ ընտրելոցն վըսեմական,

ա Յովհ. ԺԱ 35
բ Երգ Դ 12
գ Դան. Բ 34

Զկարապետ Բանին ընտրութեան զՄըկըրտիչն եւ զքարոզըն մեծ սըբական,
Զնախնի մարտիրոսն եւ ըզպըսակն յաւերժական
Սուրբն ըզ Գրիգոր Հայոց նահատակն, զըազմաչարչար պետըն պարթեւական,
Առաքելովք եւ մարգարէիւք եւ մարտիրոսական գընդիւք հրաշական,
Մաքուր կուսանաւք եւ ճըգնաւորաւք եւ հովուաւք հաւտի բանական,
Պահեալ պահաւղին էիցս յապահովս զամենիսեան,
Զվերակացու եւ զտեսուչ հոգւոց մերոց զհովուապետըն մեր [այս անուն],
Պահել յաւէտ անսասան,
Եպիսկոպաւք եւ վարդապետաւք, քահանայիւք եւ պաշտաւնէիւք եկեղեցականօք,
Զիշխանսն եւ ըզպետսն յաղթողական,
Զզաւրապետսըն զաւրականաւք եւ ըզժողովքըս քրիստոսական դաւանման
Եւ ամենայն հաւատացելոց շնորհել ողորմութիւն
Այժմ եւ յաներեկ աւուրըն լըրման
Եւ այժմ ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած:

[ԳԱՆՁ] ԾՆՆԴԵԱՆ*

*Անապական տաճար եւ առագաստ Բանին, Սուրբ Աստուածածին,
Որ երանեցար յերկնաւորաց եւ յամենայն ազանց բանական կենդանեացս,
Զի զարքայն հողեղինաց, զոր վեցթեւեան սրբասաց սերովբէքն
Թեւասքողելով ծածկէին զերեսս իւրեանց
Եւ աթոռ քառակերպիցն ոչ բաւէին տանել:
Իսկ դու զանտանելին էից ի քեզ տարեալ
Կրեցեր եւ ծընար Փըրկիչ տիեզերաց,
Աղաչեա՛ զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստըւած,
Աղաչեմք:*

*Ուրա՛խ լեր, Մարիա՛մ, անհարսնացեալ Սուրբ Աստուածածին,
Քանզի այն որ զադենական դրախտն զարդարեաց զանազան եւ հրաշափառ տընկովք
Եւ յորդաբուղխ աղբերաւք, քառավըտակ գետովք ծաւալեալ արբուցանէր,
Ուստի եւ ըստեղծ զԱդամ եւ զԵւայ ի քառանիւթ տարրեղէն բնութենէ
Եւ իջեալ ի սպառուածի աւուրն ի դրախտի անդ:
Ոտնաձայն նախաժամանեաց յառաջնաստեղծին Ադամայ,
Իսկ նա խաբմամբ վիշապին զգեղեցկատեսիլ պտուղն ճաշակեալ
Եւ սաղարթապատեալ թաքչէր յանտառախիթ եւ ի մացառուտ վարսաւոր յայրին**,
Այսաւր յորովայնի քում բնակեցաւ
Զի զտերեւապատն պատառեսցէ ըզպատմուճանն Ադամայ
Եւ զԵւայի զանիծիցն լուծեր ըզկըտակն,
Աղաչեա՛ զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստըւած,
Աղաչեմք:*

*Ուրա՛խ լեր, Մարիա՛մ, ամէնաւրհնեալդ ի կանայս, Սուրբ Աստուածածին,
Քանզի այն, որ ի լերինն Սինա միգաւ եւ մառախլաւ
Ահեղագոչ բարբառով հնչմամբ փողով երեւեցաւ Իսրայելի,
Ուստի եւ մեծն Մովսէս բաղձացաւ տեսանել զանտեսն հրեշտակաց եւ սերովբէից:
Եւ ընդ դուզնաքեայ վիմովն պատըուակելով
Ըզմասն անտանելոյն Աստուծոյ զյետոյսն նկատեաց***,
Այսաւր ըզհուր աստուածութեան անծախաբար ի քեզ տարեալ,
Կրեցեր եւ ընծայեցեր Փըրկչի տիեզերաց,
Աղաչեա՛ զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստըւած,
Աղաչեմք:*

² ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, 30µ-33µ
Êáñ ³ ·Çñ

F î»°ë í»ñ»õáõÙ
** Ծննդ. Գ 7
*** Ելից Գ 2

Ուրա՛խ լեր, բերկրեալ, Սուրբ Աստուածածին,
Քանզի այն, որ երբեմն ի լերինն երեւեցաւ Աբրահամու
Եւ հրաման ետ զկենաբարձ եւ ըզմահաբեր սուրըն
Դարձուցանել ի պարանոցէն Իսահակայ[ա],
Ուստի եւ ընդ Յակովբայ գաւտամարտեալ յեզր Յորդանանու
Եւ նոր անուն նմա բաղադրեաց Իսրայէլ[բ]:
Այսաւր յորովայնի քում բնակեցաւ՝
Վերակոչելով ըզտիեզերս առ Հայր ի յերկինս,
Աղաչեա՛ զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստըւած,
Աղաչեմք:

Ուրա՛խ լեր, Մարիամ, Սուրբ Աստուածածին,
Քանզի նախայաւիտեան Բանին բազում մարգարէք եւ Թագաւորք ցանկացան տեսանել:
Այլ ի հեռուստ տըպաւորեալ բաղձացեալ տարփացան,
Այսաւր առլցեալ կատարեցաւ բարբառ կանխասաց մարգարէիցն,
Զոր ի բացուստ քարոզեցին հրատարակեալ զերեւումն Աստուծոյ:
Զծածկեալ խորհուրդն, որ էր յէութեան ընդ Հաւր յաւիտեան,
Այսաւր ի ձեռն քո յայտնեալ ծանուցաւ տիեզերաց,
Աղաչեա՛ զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստըւած,
Աղաչեմք:

Բաբունեացն պետն Տէր Յիսուս Քրիստոս այսաւր յանձն էառ ի քէն մարմնանալ
Զի զնախատես մարգարէիցն ըզգրեալսն կատարեսցէ,
Զոր Եսայիաս գոչէր ի հեռուստ.
Թէ ահա կոյս յըղասցի եւ ծնցի որդի[գ]:
Աստուած եւ մարդ ի կերպարանս նախնոյն Ադամայ,
Որ բանիւ կրէ զամենայն ի քէն կաթնասուն եղեալ ջամբեցաւ.
Աղաչեա՛ զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստըւած,
Աղաչեմք:

Աւրհնեալ ես դու ի կանայս, եւ աւրհնեալ է պտուղ որովայնի քո,
Քանզի Որդիդ քո Միածին եկն ի տաճարն յընծայումն,
Մատոյց զոյգըս տատրակաց եւ երկուս ձագս աղաւնեաց ըստ աւրինացն Մովսէսի,
Քանզի հանդերձեալ էր զամենայն կիրս մարդկային յանձն առնուլ բաց ի մեղաց
Եւ աստուածապէս գթացեալ ի ստեղծուածս Իւր, ազատեաց ի ծառայութենէ Թշնամոյն,
Աղաչեա՛ զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստըւած,
Աղաչեմք:

ա Ծննդ. ԻԲ 10-12
բ Ծննդ. ԼԲ 28
գ Եսայի Է 14

Աւրհնեալ ես դու ի կանայս, եւ աւրհնեալ է պտուղ որովայնի քո,
Քանզի Որդիդ քո Միածին եկն ի տաճարն քառասնաւրեայ՝
Կատարել զաւրէնսն Մովսէսի:
Ուստի եւ Սիմէովն ծերունին բարձեալ ի գիրկս իւր
Մարմնով զէակից Բանն Հաւր ըզծնեալն ի քէն
Եւ աղերսելով հայցէր զարձակումըն եւ զաւանդումըն Հոգւոյն,
Արձակեա՛, Տէր, զծառայս Քո ըստ բանի Քում ի խաղաղութեան,
Աղաչեա՛ զառ ի քէն ըզմարմնացեալն Աստըւած,
Աղաչեմք:

Եւ եւս առաւել
Զանձինս մեր եւ զմիմեանս
Տեառն Աստուծոյ Ամենակալի յանձն արասցուք, խնդրեմք:

ՓՈԽ

Աղաչեմք ըզքեզ, Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Բարեխաւսեա՛ առ Որդիդ քո Միածին
Զհաւատս Հայաստանեայց անսասանելի պահել,
Ննջեցելոց հաւատացելոց հանգիստ շնորհել
Յաւուրն մեծի ծագման Որդւոյ քո եւ Աստուծոյդ մերոյ
Եւ այժմ ողոմեաց մեզ.:

ՔԱՐՈԶ ԾՆԸՆԴԵԱՆ ՎԵՑ ԱՒՈՒՐՆ*

Մաքուր եւ անբիծ Սուրբ Աստուածածին, դուստրըր լուսոյ, մայր անճառ Բանին,
Առաւաւտ լուսոյն մեծ արուսեկին, արեգականն ի մեզ ծագաւղին,
Դրախտ ցանկալի, տունկ անմահութեան, լուսաշաւիղ պըտղոյն աւրհնութեան,
Ամենաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածին, մայր անարատ Եմանուէլին,
Բարձաւղ անիծից նախաստեղծին, բերաւղ աւրհնութեան որդոց ադամեան,
Այսաւր ծնար զՈրդին Միածին, Հաւր սիրեցեալ զանդրանիկ Որդին,
Աւրհնեալ ծնունդ քո Սուրբ Աստուած երեւեալ ի փրկութիւն աշխարհի,
Աղաչեմք:

Կամաւորութեամբ Որդիտ Միածին, խոնարհեցար յարգանդ Սուրբ Կուսին,
Ծընար ի մարմնէ բնութեամբ մարդկաին, խանձարրապատ բազմեցար յայրին,
Զոր եւ դասուց հովւացն տեսեալ, յերկրպագութիւն Քեզ հետեւէին,
Ըզգառնըն ընծայս բերեալ մատուցին երկնանման սուրբ Թագաւորին,
Ընդ հրեշտակաց փառաբանէին, աւրհնութիւն առ Հայր գոչէին,
Փառք ի բարձունս վերառաքէին, մարմնացելոյդ Միածնի,
Աւրհնեալ ծնունդ քո Սուրբ Աստուած երեւեալ ի փրկութիւն աշխարհի,
Աղաչեմք.:

Ռամից խըմբից զաւրքն պարառեալ ի սուրբ յայրին դաս եւ դաս եղեալ,
Զգաբրիէլեան փող յաւրինեալ, զաւետիս կենաց աշխարհի գոչեալ,
Սուրբ սերովբէքըն սաւառնացեալ, առ մարմնացեալդ քեւ ըզքաւղարկեալ:
ԶԲեդղէէմ փառաւք զարդարեալ, երկնից դըախտին նըմանեցուցանել,
Երկինք եւ երկիր այսաւր միացեալ, լոյսապայծառ աստեղք երեւեալ,
Արեւելից մոգուցըն տեսեալ, յերկըրպագութիւն Փրկչին հետեւեալ,
Ոսկի, կընդրուկ եւ զըմուռ բերեալ, նորածնելոյ արքային յայտնեալ:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 31³-34³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 16³-18µ
Êáñ³·Çñ
H î»°ë í»ñ»õáõÙ M ¶³ÝÓ ÍÝÝ¹»³Ý ³é³çÇÝ ³õáõñÝ
Ì³Ûñ³Ï³å ªØÏñïÇã
´Ý³·Çñ
4 M Ï»Ýë³ïáõÇÝ ÷Ë ³Ý³ñ³ï
5 M ãÇù
6 M Á½´³ÝÝ ³ÝÙ³ñÙÇÝ ÷Ë ½àñ¹ÇÝ ØÇ³ÍÇÝ
7 M ÷Ë ïáÕÇ »õ ÙÇõë µáÉáñ ÏñÏÝ³ ÏÝ»ñáõÙ. Ø³Õ-Ã³Ý³õù àñ¹áÛÝ ØÇ³ÍÝÇ ½Ù»ñë ÁÝ¹áõÝ»É å³ï³-ñ³· µ³ÝÇ
9 M ÇÛ³ñ·³Ý¹ ÎáõëÇÝ ÷Ë Û³ñ·³Ý¹… ÎáõëÇÝ
10 M ÝÁÙ³Ý¿ Ù³ÝáõÏ Ýáñ³ÍÇÝ, Ï»ñ³Ïñ»ó³ñ Ï³-Ã³Ùµ ÎáõëÇÝ ÷Ë Ù³ñÙÝ¿… Û³ÛñÇÝ
11 M ï»ë»³É Ñáí³óÝ ÇÛ³ÛñÇÝ ÷Ë ¹³ëáõó… ï»ë»³É
12 M ¼·³éÇÝë ÁÝÍ³ M Ýáñ³ÍÝáõÝ¹ ÷Ë »ñÏÝ³ÝÙ³Ý
13 M ÙÇ³Ó³ÛÝ¿ÇÝ ÷Ë ÷³é³µ³Ý¿ÇÝ… ·áã¿ÇÝ
14 M ºõ ÷³éù M ²ëïáõÍáÛ ï³ÇÝ ÷Ë í»ñ³é³ù¿ÇÝ
17 M ÷Ë 17-23 áõÝÇ.
ð³ÙÇó ËÙµÇó ³ñù³ÛÝ ËáÝ³ñÑ»³É,
Ç êáõñµ ÎáõëÇ¿Ý Ù³ñÙÇÝ Á½·»ó»³É,
Ê³ÝÓ³ññ³Ûå³ ï ÇÛ³ÛñÇÝ µ³½Ù»³É,
³ÛÝ áñ Á½ÉáÛë ÷³é³óÝ Á½·»ó»³É,
Èáõë³å³ÛÍ³é ³ëï»ÕµÝ »ñ»õ»³É,
³ñ»õ»É»³Ý Ùá·áõóÁÝ ï»ë»³É,
àëÏÇ, ÏÁÝ¹ñáõÏ »õ ½ÁÙáõéë µ»ñ»³É,
Û»ñÏÁñå³·áõÃÇõÝ öÁñÏãÇÝ Ñ»ï»õ»³É,
ºñ»ù Ã³·³õáñù ÛÇ³ÛñÁÝ ËáÝ³ñÑ»³É,
½ºññáñ¹áõÃÇõÝÁÝ Ù»½ Í³Ýáõó»³É,
¼³õñù ³ÝÙ³ñÙÝáó ÇÛ³ÛñÇÝ Çç»³É,
»õ ³Ý¹ Ñáíáõ³óÝ ³õ»ï³ñ³Ý»³É,
ºõ ë»ñáíµ¿ùÁÝ ë³õ³éÝ³ó»³É,
³é Ù³ñÙÝ³ó»³ÉÁÝ Ã»õ³ëùáÕ»³É,
¼àñ¹Ç ÎáõëÇ¹ ²ëïáõ³Í ù³ñá½»³É,
³ñù³Û »õ î¿ñ Í³Ýáõó»³É,
Ø³ÕÃ³Ý³õù àñ¹áÛÝ ØÇ³ÍÝÇ ½Ù»ñë ÁÝ¹áõÝ»É
å³ï³ñ³· µ³ÝÇ,
²Õ³ã»Ùù

Տեսանեմք այսաւր յանդիման, զի գայր Փրկիչն ի մրկըրտութիւն,
Զաստուածութիւն խառնեալ ընդ մարդկան եւ խոնարհեալ գա ի Յորդանան,
Զոր եւ տեսեալ Հոգով զաւրութեամբ Սուրբ Յովաննէս ձայն միջնորդութեան,
Յընծա, բերկրեա գետըն Յորդանան եւ զուարճանայր ալեաւքն իւրական,
Ծառք եւ ծաղկունքըն զարդարեցան, լերինք եւ բլուրք Քեզ խոնարհեցան,
Դողայր երկինք եւ երկիր մահուամբ, յահեղ փառաց Քոց աստուածական,
Զաւրք երկնաւինքըն զարդարեցան, յորժամ տեսին զՏէրդ ի Յորդանան:
Աւրհնեալ ծնունդ Քո սուրբ կուսական, գովեալ գալուստդ ի մկրտութիւն,
Աւրհնեալ է սէր Քո արարչական, գովեալ անհաս մարդասիրութիւնդ:

Իմանալի լոյսն այսաւր ծագեալ, Հայր ի վերուստ առ մեզ վկայեալ,
Աղաւնակերպ Հոգին Սուրբ իջեալ, զԻւր զՇակիցն մեզ ծանուցեալ,
Ի յախտալից մեղացն ազատել, արքայութեան ժառանգորդ լինել,
Յուրախութիւն ըզմեզ հրաւիրեալ, երկնաւոր Հաւրն որդիացուցեալ,
Նոր առաւաւտ այսաւր մեզ ծագել, արփիափայլ լուսով զարդարեալ,
Նոր արուսեակ յերկնից ծանուցեալ, նորափետուր ըզմեզ նորոգեալ,
Նոր արեգակն յերկրի երեւեալ, ի խաւարէ զմեզ ի լոյս կոչեալ:
Նոր աւետեաց ձայն այսաւր հընչել, զմարդիկ ի կեանըս վերափոխել,
Ննջեցելոցն հանգիստ շնորհել եւ յոյս յարութեան կենաց պարգեւեալ,
Ահա յիշ. եւ եւս զանձինս:

Զորեքկերպեան աթոռ յաւրինեալ, անմահ արքային ի լուսոյ կազմեալ,
Մարգըրտաշար ակամբ զարդարեալ եւ երփնագոյն լուսովըն լըցեալ,

24 M ØÁÏÁñ ï áõÃ» ³ Ý
27 M ÐÁñ×áõÇ M ½áõ ³ ñ× ³ Ý ³
28 M ÷ Ë 28-32-Ç áõÝÇ.
Ì ³ éù »õ Í ³ ÕÏ áõÝù µ»ñ Ïñ» ³ É ½áõ ³ ñ× ³ Ý ³ Û, Ë áÛù ÁÝ¹ · ³ éÇÝù Ù ³ ù» ³ óÁÝ Ë ³ Û ï ³ ÛÝ,
²õñÑÝ»Ý ½ÍÁÝáõÝ¹ ùá ëáõñµ Ïáõë ³ Ï ³ Ý »õ Á½ÙÏñ ï ÇÉÝ Ç êáõñµ Úáñ¹ ³ Ý ³ Ý,
²õñÑÝ» ³ É ËáñÑáõñ¹ øá Ù ³ ñ¹»ÕáõÃ» ³ Ý, áñá í ·Á ï »ñ ½å ³ ï Ï»ñ ï Çñ ³ Ï ³ Ý,
ÀÝÏ ³ É.
33 M ½Ë ³ õ ³ ñ Ù»Õ ³ óÝ ³ Ûë ³ õñ ÷ ³ ñ ³ ï » ³ É ÷ Ë Ð ³ Ûñ... í Ï ³ Û» ³ É M áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ.
ÚáñÅ ³ Ù öÁñ ÏÇãÝ Ù»ñ ËáÝ ³ ñÑ» ³ É, Ç Úáñ¹ ³ Ý ³ Ý ÇëÏ »Ï ³ õáñ» ³ É,
¼áñ Úá íÑ ³ ÝÝ¿ë Ðá · á í Í ³ Ýáõó» ³ É, · ³ éÝ ²ë ï áõÍáÛ Á½Ü ³ ù ³ ñá½» ³ É,
ºõ ÙÁÏÁñ ï »É ãÇßË¿ñ Ññ ³ Å ³ ñ» ³ É, ÙÇÝã Ç î» ³ éÝ¿ Ññ ³ Ù ³ Ý ÁÝÏ ³ É» ³ É,
² å ³ ½Ññ ³ Ù ³ Ý öÁñ ÏãÇÝ ÁÝÏ ³ É» ³ É, »õ ½ ³ ÙÉ ³ ÍÇÝ ³ çÝ ï ³ ñ ³ Í» ³ É,
¼ÚÇëáõë Ç Ù¿ç çñáÛÝ Ï ³ óáõó» ³ É, Áë ï å ³ ï ß ³ ×ÇÝ ÇëÏ »õ ÙÁÏÁñ ï » ³ É
34 M ¿áõÃÇõÝ ÷ Ë ½¿ ³ ÏÇóÝ
35 M ÷ Ë 35-42 áõÝÇ.
Ð ³ Ûñ Ç Û»ñ ÏÝÇó íÁÏ ³ Û» ³ É. ¸ ³ Û ¿ àñ¹Ç ÆÙ ëÇñá í Ù ³ ñÙÝ ³ ó» ³ É,
¼ ³ ¹ ³ Ù ³ ÛÇÝ Ù ³ ñÙÇÝ Á½·»ó» ³ É, Ç Úáñ¹ ³ Ý ³ Ý Ç ÉÁõ ³ óáõÙÝ »Ï» ³ É,
ºñ ÏÇñë ³ Ûë ³ õñ »ñ ÏÇÝù ³ Ýáõ ³ Ý» ³ É, ²ë ï áõ ³ Í
»õ Ù ³ ñ¹ Û»ñ Ïñ Ç »ñ»õ» ³ É,
² ÏÝ ³ ñ»õáÛ Éáõëá í ½ ³ ñ¹ ³ ñ» ³ É, ½Ç ½ ² ñ ³ ñÇã Ç Û»ñ Ïñ Ç ï »ë» ³ É,
ÈáõëÇÝ ³ ë ï »ÕµÁÝ å ³ ÛÍ ³ é ³ ó» ³ É, ½Ç Ø ³ ñÇ ³ Ù Á½öÁñ ÏÇãÝ ÍÁÝ» ³ É,
² Ùåù ù ³ Õóñ ³ · áÛÝ ³ ÝÓñ»õ ³ õù ó ³ õÕ» ³ É, ù ³ Ý½Ç áñáÙÝ Ç ÙÇçáÛ µ ³ ñÓ» ³ É
ÜÝç»ó»Éáó Ñá · ÇùÁÝ µ»ñ Ïñ» ³ É, ù ³ Ý½Ç ï »ëÇÝ ½² ñ ³ ñÇãÝ »Ï »Õ»óáÛ ²Ñ ³ ÛÇß» ³
ºõ »õë, ½ ³ ÝÓ.
43 M ãÇù ³ ÝÙ ³ Ñ... Ï ³ ½Ù» ³ É
44 M ÷ Ë 44-59 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
ºñ ÏáÛ ï ³ ë ³ Ý ³ Ï ³ Ùµ ½ ³ ñ¹ ³ ñ» ³ É, Íá í ÍÇñ ³ ÝÇ ³ É» ³ õù ½áõ ³ ñ× ³ ó» ³ É,
ºñ ÏáÛ ï ³ ë ³ Ý íÁ ï ³ Ï ³ õù ÉÁó» ³ É,
à¯í ëÁñµáõÑÇ Ù ³ Ûñ ³ ÝÑ ³ ñëÝ ³ ó» ³ É, Ã ³ · ³ õáñÇÝ ÚÇëáõëÇ å ³ Ñ» ³ É,
Üáñ µ ³ ñáõÝ ³ Ï Ç Û»ñ ÏñÇ µáõë» ³ É, å ï áõÕÝ ÚÇëáõëÇ Ç ù¿Ý Ù»½ ï áõ» ³ É,
Üáñ µáõñ ³ ë ï ³ Ý Í ³ ÕÇÏ ½ ³ ñ¹ ³ ñ» ³ É, í ³ ñ¹ÁÝ øñÇë ï áëÇ Ç ù¿Ý í ³ é í ³ é» ³ É,
Üáñ ³ é ³ õ ³ õ ï ³ Ûë ³ õñ Ù»½ Í ³ ·» ³ É, ² ë ï áõ ³ Í »õ Ù ³ ñ¹ Ýáñ ÙÇ ³ õáñ» ³ É,
ºñ ÏÁñå ³ ·»Ùù ëñµáõÑáÛ¹ µ»ñ Ïñ» ³ É, ³ é ØÇ ³ ÍÇÝ¹ µ ³ ñ»Ë ³ õë» ³ º,
²ÛÅÙ, áÕáñÙ.

Երիցս երանեալ եւ փառաւորեալ Սուրբ Կոյս Մարիամ, պարծանք մեզ յայտնեալ:
Աստուածածին սուրբ խոստովանել, ի քրիստոնէից դու երկըրպագեալ,
Նոր առաւաւտ լուսով զարդարեալ, զանմահութեան ցաւղն ի մեզ հոսեալ,
Նոր արեւելք յերկրի երեւեալ, արեգականն որ ի մեզ ծագեալ:
Նոր բարունակ ի յերկրի բուսեալ, Յիսուս պըտուղն ի քէն մեզ տըւեալ,
Զքեզ աղաչեմք մայր անհարսնացեալ, ի Քրիստոսէ վասըն մեր հայցեալ,
Զխաղաղութիւն աշխարհի շնորհել եւ յանաւրինացն չարեացն ազատեալ,
Հայրապետին մերոյ անուանել, Տեառնըն կեանըս պարգեւեալ,
Եպիսկոպոսին մերոյ սրբասնեալ Տէր [այս անուն] *աւգնական լինել,*
Թագաւորին մերոյ ի պատերազմունըս յաղթող լինել,
Վարդապետաց գիտութիւն շնորհեալ, զիմաստութիւն խորհել եւ պահեալ,
Զեկեղեցի անշարժ հաստատեալ եւ զմիաբանեալսն սիրով յորդորեալ,
Քահանայից վարըս պարգեւեալ, ըզժողովուրդ Տեառն սուրբ հովուել,
Տաւնախմբողացս թողութիւն շնորհեալ, յաւիտենից հրոյն ազատեալ,
Եւ այժմ.:

ԳԱՆՁ Զ ԱՒՈՒՐՆ ԾՆՆԴԵԱՆ*

Կենդանարար Սուրբ Աստուածածին եւ կենդանահոս աղբեր լուսածին,
Մարմնարան Հաւր կերպարանին եւ գերագոյն տաճար անճռեւին,
Ի մարդկանէ հրեշտակ երկնաին ւ երկնաւոր խորան փառաց արքային,
Նըշոյլ փըրկական շնորհաւք անճառին հրեղէն սրոբէ գոլով ի մարմնին,
Մայր կուսութեան, բարձաւղ Արարչին, ամէնաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածին,
Ահա հայցեմ, բարեխաւսեա՛ առ Տէր:

Ուրա՛խ լեր, Մարիա՛մ, Սո՛ւրբ կոյս տիրուհի, ճշմարիտ պատկեր Հաւրն երկնաւորի,
Գեղ հրաշազարդ փայլեալ յաշխարհի եւ երանեցար մայր Մանուէլի,
Դրախտ շընչաւոր, երկինք լուսալի, հոգով գծագրեալ տախտակ կենդանի,
Շառաւեղ լուսոյն անշիջանելի, անկիզական վառեալ մորենի,
Ի կայանք բարձրութեան լերանց անմահի, մեծ Գաբրիէլ պետըն սոսկալի,
Քեզ աւետեաց ողջոյն բերկրալի, թէ փառք բարձրելոյն քեզ հովանասցի,
Ուրախացի՛ր, բլուր կընդըրկի, Աստուած Փըրկիչ ի քէն ծնանի,
Ահա հայցեմ, բարեխաւսեա՛ առ Տէր:

Սերովբէիցն վեր երեւեալ, բազմադիմի փառաւքըն բերկրեալ,
Երանական լուսով պսակեալ, դասուցն արդարոց անշէջ լոյս ծագեալ,
Մարգարտափայլ ծիրանազգեստեալ, հիմըն հաւատոյ անշարժ կառուցեալ:
Արմատն անմահ ի քէն պարգեւեալ, մեզ զաւրհնութեան պըտուղ ըզձեռնեալ,
Աստուածածին կոյս անհարսնացեալ, յերկրէ նոր երկինք յայտնեալ,
Ահա հայցեմ, բարեխաւսեա՛ առ Տէր:

Տաճար լուսոյ, ընդունակ Բանին եւ մարմնարան Որդոյն Հայրածին,
Եկաւորութեամբ Գաբրիէլ պետին, էջ Միածինն ի յարգանդ Կուսին:
Այսաւր ցընծայ բնութիւնք մարդկային, քո փըրկական ծնընդեամբդ ի յայրին,
Որ մայր եղեր երկնից արքային եւ ծնար զծնունդըն Հաւր անծըննին,
Որ հաճեցաւ ի քէն զգենուլ ըզմարմին եւ ազատեաց զԱդամ վերըստին
Ահա հայցեմ, բարեխաւսեա՛ առ Տէր:

Անթառամ ծաղիկ կուսութեան, վարդ բոցակէզ եւ ճիւղ աւրհնութեան,
Ծաղկեալ սըրբուհի մայր երանութեան, ի զարդ լուսեղէն, դեղ կանանչութեան,
Ի բարձրելոյն Հաւրէն զաւրութեան, հովանացեալ Հոգւոյն հանգըստեան,
Մաքրագործեալ գըտար աւթարան եւ անհաս Բանին եղեր իջէվան,

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 38µ-41µ
Êáñ³·Çñ
M î»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³ñ³ Ï ³ åª Îáë ï ³Ý¹¿

Սուրբ տաղաւար եղեր տիրական, Երրորդութեանըն միշտ բնակարան,
Կրեցեր յարգանդ քում անապական եւ արբուցեր զծընեալն ի քէն կաթամբ կուսական,
Ահա հայցեմ, բարեխաւսեա՛ առ Տէր:

Նորասքանչ տեսիլ աՀաւոր, ի քեզ յայտնեցաւ խորհուրդ սոսկաւոր,
Յազգս յամենայն գըտար փառաւոր, անհամեմատ ի ծնունդըս բոլոր,
Անսերմն յղացար զԲանն զաւրաւոր, որ էր ընդ Հաւր անքակ միաւոր,
Ծընար ըզտէրն այսաւր մանուկ նոր, ըզՄիածինըն աւր երկնաւոր:
Մընաց կուսութիւնդ ամբողջ լուսաւոր, յետ հրաշափառ ծնընդեանն աՀաւոր:
Զի քեւ բարձաւ խաւարըն բոլոր եւ բանսարկուն եղեւ կամակոր,
Լոյսն որ ծագեաց ի քէն ջահաւոր, լուսաւորեաց զաշխարհս փառաւոր,
Ահա հայցեմ, բարեխաւսեա՛ առ Տէր:

Դուռն երկնից, գծագումըն մեծին, ամէնաւրհնեալ մայրըդ Միածին,
Երկնաւորացն եղեր ցընծութիւն, բարձաւղ անեղին, Սուրբ Աստուածածին,
Բարեխաւսեա՛ մեծի հըզաւրին, ի քէն ծնիցելոյ անճառ Հաւր Բանին
Եւ ընդ Որդոյդ Իւրում ծընողին, անհաս, անեղ անըսկզբնականին,
Ընդ Հոր եւ Որդոյ զճշմարիտ Հոգին, որ փառակից է յաւէտ Նոցին,
Զի շնորհեսցէ զխաղաղութիւն, եկեղեցոյ սուրբ զանշարժութիւն,
Ըզհայրապետըն մեր [այս անուն] *հաստատեսցէ յուղղափառութիւն,*
Եպիսկոպոսին մերոյ շնորհեսցէ ուղիղ վերակացութիւն,
Քահանաից տացէ սըրբութիւն, սարկաւագաց անարատութիւն,
Թագաւորաց տացէ յաղթութիւն եւ իշխանացըն յոյժ քաջութիւն,
Մեղաւորաց ապաշխարութիւն եւ յանցանաց նոցայ թողութիւն,
Ի յԱդամա մինչեւ յաւր վախճան հանգիստ կենաց եւ ողորմութիւն,
Ահա յիշեսցես զհոգիս ննջեցելոցն
Եւ եւս առաւել
Զանձինս մեր եւ զմիմեանս
Տեառն Աստուծոյ Ամենակալի յանձն արասցուք, խնդրեմք:

Էին անեղին Աստուծոյ Բանի եւ բնակարան անմահին,
Ընտրեալ յաշխարհի բանաւոր հոգի եւ անձնաւոր տաճար սոսկալի,
Երգեմք այսաւր քեզ, բաղձմամբ սրտի, երկըրպագեմք յերկինս եւ յերկրի,
Ունիմք եւ մեք բարեխաւս յայտնի, ըզքեզ Որդոյդ քո Սուրբ Միածնի,
Ըզծերունին ծընունդ ամլորդին եւ զընտրեալ Ստեփաննոս պըսակն առաջին,
Ը՛, Սուրբ Հայրն Հայաստանեայց, ըզՍուրբ Գրիգոր Հայոց պանծալի,
Նաեւ մեզ դուռըն շնորհեսցէ բարի, աՀեղ ծագմամբըն մեծի,
Ողորմեա:

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ ՅՈՐԴՈՐԷ

Ո՛վ Կոյս Մարիամ, մայր Հայրածին անեղ Բանին,
Ո՛վ կուսից պարծանք, դուստր իմաստուն մաւրն Եւայի:
Ո՛վ բոլոր լուսին, մայր եւ ծընող արուսեկին,
Ո՛վ կարմիր խնձոր, հոտըդ նըման եդեմ դըրախտին:
Ո՛վ քաղցր առաւաւտ, քաղցրիկ ցաւղեր առաւաւտին,
Ո՛վ ուղկոյզաբեր ճըմլեալ ուղկոյզդ, որ ի խաչին:
Ո՛վ բուրվառ խընկոց, հուրդ որ ի քեզ Աստուածորդին,
Ո՛վ շուշան ծաղիկ, վարդ մանուշակ հոտով ի լի:
Դու ի տաճարին առեր զբեհեզն եւ զծիրանին,
Դու ի Սելովմայ խաւսիր ընդդէմ Գաբրիելա:
Դու ի Գողգոթա նըստեալ լայիր ի դէմ խաչին,
Մայրն գլորեցաւ, դուստրըր կանգնող մաւրն Եւաի:
Դու ի Բեդղէէմ ծընար զԱստուած մինչ կենդանի,
Դու կերակրեցեր կաթամբ քոով զԱստուածորդին:
Դու Աստուածածին, բարեխաւսեա՛ քո Միածնին,
Զի զմեզ ազատեսցէ ի յայնմ աւուր ահեղ մեծի:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 41µ-42 [3]
Êáñ ³ ·Çñ
M î»°ë í»ñ»õáõÙ

Ը. ԿԱՆՈՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

ՔԱՐՈԶ ԾՆՆԴԵԱՆՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԵՒԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ ԱՐԱՐԵԱԼ ՍՐԲՈՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻՆ ԳԷՈՐԳԱՅ ՍԿԵՒՌԱՑՒՈՅ

Գերափայլ ճառագայթ, անմուտ արեգակն եւ ջահ անշիջանելի,
Գունդ եւթնարփի, գեղմն իմանալի, դուստրը Դաւթի եւ մայր Յիսուսի,
Ամենամաքուր յըստակ սըրբութեամբ սըրբագործողին գըտար սրբարան,
Որոյ զաւրութեամբ հովանաւորեալ եւ իջմամբ Հոգւոյն տաճար յարդարեալ,
Զանըսկըզբնական Բանըն յըղացեալ ծընար մարդացեալ զԱստուածըն բնաւից,
Արդ, բարեխաւսեա՛ ծնիցելոյն ի քէն հասանել մեզ ի յաւգնութիւն,
Աղաչեմք:

Էից յոչէից կազմիչ յաւրինիչ, Որդի ծոցածին Հաւրն անպատճառի,
Աստուած պետական կանխագիտութեամբ վերջնոցըն յառաջ տեսաւղ ստուգապէս,
Որ եւ ի վերջնոյն շաբաթուն պատկեր, այն որ է հանգիստ աստ աշխատելոց,
Անաշխատ բնութիւն ի վեցերորդում աւուրըն լըրման զաշխարհս արարէր
Եւ զեւթըներորդ աւրըն շաբաթու դադարմամբ գործոց հանգիստ կոչեցեր:*
Զոր եւ աւրհնութեամբ սըրբագործող աւիթիւս ընկերաց աւուրց դասեցեր,
Զորոյ խորհըրդոյ դիտաւորութիւն Քով մարդեղութեամբըդ մեզ ծանուցեր:
Հայցմամբ ծընողի Քո եւ միշտ Կուսի յաւէտ ժամանեա՛ մեզ ի յաւգնութիւն,
Աղաչեմք:

Որ ամենեցուն գոլով շնորհաբաշխ, առատապարգեւ Աստուած մեր Յիսուս,
Անթերի լըրմամբ յաւէտ զարդարեալ պայծառ կազմութեամբ Սուրբ զԵկեղեցի,
Մարգարէական նախաձայնութեամբ եւ առաքելոցըն քարոզութեամբ,
Զառ ի վաղընջուց խորհուրդըն թաքուն բացերեւապէս մեզ թարգմանեցեր,
Զի Քեւ եւ ի Քէն ի մահկանացուէս դարձեալ յանմահից վիճակըն դարձցուք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 50³-53³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 19³-23µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 61³-65³
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ø³ñá½ ÌÝÁÝ¹»³Ý »õÃÝ ²-õáõñÝ ¶¿áñ·»³Û í³ñ¹³å»ïÇ á·»³É D °õÃÝ»ñáñ¹ ³õáõñÝ ·³ÝÓ ³ë³ó»³É ¶¿áñ·³Û í³ñ¹³å»ïÇ êÏ»õé³óõáÛ Ç ÍÁÝáõÝ¹Ý øñÇëïáëÇ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A À. ºõÃÝ»ñáñ¹ ³õáõñ ÌÝÝ¹»³ÝÝ øñÇëïáëÇ ²ë-ïáõÍáÛ Ù»ñáÛ .À. ºõÃÝ»ñáñ¹ ³õáõñÝ Ú³Ûï ÝáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ
Ì³Ûñ³Ï³å ¶¿áñ·»³ ´³Ý
´Ý³·Çñ
1 D ³ÝßÇç³Ý»ÉÇ, ç³Ñ ³ëïáõ³ÍÁÝÏ³É»õ ³ÝÙáõï ³-ñ»·³ÏÝ ÷Ë ³ÝÙáõï… ³ÝßÇç³Ý»ÉÇ D áõÝÇ ß³ñ. ³-Ù¿Ý³õñÑÝ»³É îÇñáõÑÇ
2 C Ç³õÃÝ³ñ÷Ç D ãÇù»õ D î»³éÝ ÚÇëáõëÇ
3 CD áõÝÇ ß³ñáõÝ³ Ïáõ³ÇõÝ. Ð³õñÁÝ µ³ñÓñ»Éáû Ï»-Ý³ñ³ñ Ï³Ù³óÝ »Õ»ñ (D ÁÝ¹áõÝ³ñ³Ý »Õ»ñ) Ñ³-×»ÉÇ
4 D ×³×áõÃ»³ÙµÝ ÷Ë ½³õñáõÃ»³Ùµ D ½³õñáõ-Ã»³Ùµ ÷Ë ÇçÙ³Ùµ
6 D ãÇù ²ñ¹ C ÍÁÝÇó»Éáû¹
10 CD í»ñçÝáÛ D ³ëï Ñ³Ý·Çëï ¿ ÷Ë ¿… ³ëï
‴ Ծ̀ՆՆգ Բ 3
13 D àõëïÇ ÷Ë ¼áñ »õ D ÇÃÇõ ÷Ë ³õÃÇõë C ÁÝÏ»-ñ³óÝ
14 D øá ÷Ë øáí D Ù³ñ¹»ÕáõÃ»³Ý
15 D ãÇùÛ³õ¿ï
18 CD Éñáõ Ã»³Ùµ
20 D í³Õ Å³Ù³Ý³Ï³ó ÷Ë í³ÕÁÝçáõó C Ã³·áõÝ D Ã³·áõÝ
21 C Á½ø»õ »õ ÷Ë ¼Ç ø»õ D ãÇù»õ D Ç ÷Ë ¹³ñÓ»³É

Զորոյ հանգըստեան ճաշակն աստանաւր բազմամասնապէս մեզ ջամբեցուցեր,
Աւրինականացըն դատարկութեամբ զմեզ ի գործ բարեաց փութալ վարժեցեր:
Հայցմամբ ծընողի Քո եւ միշտ Կուսի յաւէտ ժամանեա՛ մեզ ի յաւգնութիւն,
Աղաչեմք:

Րաբեւն անմոլար վերածաւղ ի կեանս, ըզպատուէր սիրոյն մեզ աւանդեցեր,
Զոր նախ Դու գործոյ արդեանց կատարմամբ զմեծութիւն սիրոյ Քոյ մեզ յայտնեցեր,
Եւ առգուլթ նախնւոյն սեռի մարդկութեանս ի խաչ բարձրացար ի Սուրբ Գողգոթա,
Զանկէտ հանգըստեանն աստուստ բանալով ըզդուռըն մըտից որդւոցս Ադամայ:
Այսաւր ժողովեալքս ի Սուրբ Գողգոթա ի պատիւ տաւնի մեծի յայտնութեանս
Եւ նախահրաւէր խորհըրդոյս լըրման հաւատով սպասեմք անշուշտ հանդիպիլ,
Հայցմամբ ծընողի Քո եւ միշտ Կուսի յաւէտ ժամանեա՛ մեզ ի յաւգնութիւն,
Աղաչեմք:

Գեղեցկագունից աւետարանչաց հետոց սուրբ ոտիցն այսաւր հետեւեալ՝
Պատմաբանական հրատարակութեանց աւետարանեմք ըզհրաշըս Փըրկչիդ,
Աստուածդ անմահից, անչարչար բնութիւն, մարմին մահացու զգեցար ի Կուսէն,
Ուստի ծաղկեցար, ծաղիկդ աւրհնութեան, յանմըշակելի ծարաւուտ երկրէն,
Զընջաւղ պատճէնի մերոցըն պարտեաց վերագրաւղ յանջինջ կենացըն մատեան,
Տիեզերակալ կայսերն Աւգոստեայ մըտեր ընդ հարկաւ աշխարհագրութեան‴,
Զմեղս ամենեցուն բարձաւղ ի խաչին՝ ըստ վըկայութեան մեծի Մըկըրտչին,
Որ զառն Աստուծոյ ըզքեզ դաւանէր, զհարսըն փեսայիդ հետեւել առթէր,
Այսաւր ի պատիւ մեծի յայտնութեանս միջնորդ հաշտութեան ունիմք ըզմայրըն կենաց:
Հայցմամբ ծընաւղի Քոյ եւ միշտ Կուսի յաւէտ ժամանեա՛ մեզ ի յաւգնութիւն,
Աղաչեմք:

Երջանիկ բախտի բարեփառութեամբ արժանապատուեալ Սուրբ Աստուածածին,
Աստուածապարգեւ շնորհաւք լըցուցիչ ըզկաթուղիկէ Սուրբ զԵկեղեցի,
Որ այսաւր զմանկունս առ իւր ժողովեալ դըրուատ գովեստի քեզ վերընծայէ,
Անմահացուցիչ պըտղոյն Յիսուսի ծառ յաւէտագուարճ ըզքեզ դաւանէ:

---

22 D ½×³ß³ ÏÝ
23 D ãÇù ÷áõÃ³É
27 D ¼áñ »õ D ·áñÍáó
28 C Ý³ËÝáÝ D Ý³ËÝá
29 C áñ¹õáó
30 D ÅáÕáí»³É D ù³õ³ñ³Ýë D ëÁñµá ÷Ë Ù»ÍÇ
31 D ãÇù ºõ
34 D ³õ»ï ³ñ³Ýã³óÝ
35 CD Ññ³ ï ³ñ³ ÏáõÃ»³Ùµ
36 D ë·»ó³ñ
37 CD ³ÝÃ³é³Ù ÷Ë ³õñÑÝáõÃ»³Ý
38 D çÁÝçáÕ ³Ýó³Ý³ó å³ñï»³ó Ù»ñáó ÷Ë å³ï-×»ÝÇ… å³ñï»³ó
‴ Ղ․••–Ն Բ 14
40 CD µ³ñÓáÕ¹
41 C ½Ñ³ñëÝÝ
42 D Á½Ù³ñÁ¹
43 D ´³ñ»Ë³õëáõÃ»³Ùµ ÷Ë Ð³óÙ³Ùµ D ÍÁÝáÕÇÝ D ÏáõëÇÝ D ãÇù³õ¿ï
45 D µ³ñ»÷³éáõÃ»³Ùµ µ³ËïÇ C µ³ñ¿÷³éáõ-Ã»³Ùµ
47 C ·áí»ëïÇõ

Անհասանելի ահեղ հիացմամբ բարձր է քո խորհուրդըդ յեղականաց,
Մայր ես կուսութեամբ եւ կոյս մայրութեամբ, քոյդ զարմանք եւ քեզ եւս անգիտելի,
Արդ, բարեխաւսեա՛ ծնիցելոյն ի քէն հասանել մեզ ի յաւգնութիւն,
Աղաչեմք:

***Ա**նճառ անպատում, անհաս հրեղինաց եւ երկրրպագեալ ի հողեղինաց,*
Արարիչ բնաւից եւ Տէր բոլորից կուսածին մանուկ Աստուած հինաւուրց,
Մաղթանաւք ծնողի մաւր Քոյ Սրրբուհւոյ հաշտեա՛ բարերար ընդ քո ժողովուրդս,
Նորոգեա՛ ի մեզ միշտ աւրրստաւրէ ըզխաղաղութեան պարգեւն առաջին,
Պահեա՛ անսայթաք յընթացս բարեաց ըզգլուխըն հաւտի արեամբ Քո գնելոյ
Եւ զորս ընդ նովաւ դասք եկեղեցւոյ ըստ իւրաքանչիւր դասապետութեանց,
Եւս եւ աթոռոյ թագաւորութեան բարեպաշտ արքային մերոյ [այս անուն] *մինչեւ*
ի գալուստ Քո լե՛ր հաստատիչ,
Ահա յիշեսցես եւ ողորմեսցիս հաւատով ի Քեզ հոգոց հանգուցելոցն, խընդրեմք:

***Բ**արեգործեա՛ միաբանութեամբ հաւատոց լըրմամբ ճըշմարիտ Քոց դաւանողացս,*
աղաչեմք:

***Ա**ռաւելապէս Քոյոցըդ խնամոց զանձինս եւ ըզմիմեանց յաւէտ պահպանել,*
Խընդըրեմք:

[Փ]ՈԽ

Նորոգող բնաւից էից գոյութեանց, Տէր Յիսուս Քրիստոս Հաւր արարչակից,
Արժանապատիւ մեծի Տիրուհւոյ, միշտ փառաւորեալ մաւր Քոյ մաղթանաւք
Եւ ձեռնադրաւղին Քո մեծ հրեշտակին բարբառոյ ձայնին Քոյ խընդրուածովք,
Սկըզբնեղագունին գընդի վկայից երկրորդ բացողին երկնից կամարացն:
Առաքելախումբ մարգարէահոյլ վըկայագումար ջոկոցն աղաւթիւք
Եւս եւ մերոյն հաւրըն հաւատոց Սըրբոյն Գրիգորի Քում դաւանողի,
Աստանաւր պահեա՛ զմեզ ի դըժրանաց, հոգէդաւ խուժից զաւրաց բանսարկուին
Եւ ապագայից բարեացըդ խոստմանց արա՛ հանդիպիլ անվրէպ ստուգութեամբ,
Եւ այժմ ողորմեա:

---

49 D »Õ³Ý³Ï³ó
50 D øá¹ ¿ D »õ ¿ D ãÇù »õë
55 D Ø³ÕÃ»³ D øá Ù³õñ¹
58 C »Ï»Õ»óá C Ï³ñ·³ å»ïáõÃ»³Ýó ÷Ë ¹³ë³ å»-ïáõÃ»³Ýó D ¹³ë³Ï³ñ·áõÃ»³Ýó áõÕÕáõ³Íª ¹³-ë³ å»ïáõÃ»³Ýó
59 D ãÇù ºõë D Ã³·³õáñáõÃ»³ÝÝ D »õ Ù»Í ³ñù³ÇÝ
60 CD Ñá·áóÝ CD ²Õ³ã»Ùù ÷Ë ËÝ¹ñ»Ùù
61 C ´³ñ»·áñÍ»ëó»ë CD ÉÁñÙ³Ý D ùá D ¹³õ³ÝáÕ³ó
62 C å³Ñ»³É ÷Ë å³Ñå³Ý»É
65 D îÇñáõÑá D çáõñµ ØÁÏÁñïãÇÝ »õ ëáõñµ Ññ»ß-ï³ÏÇÝ ÷Ë Ññ»ßï³ÏÇÝ
67 D ëÏ½µÝ»Õ³·áõÝÇ ·ÁÝ¹ÇÝ D Ï³Ù³ñÇÝ D áõÝÇ ß³-ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
àñ ¿ áñ¹Ç ³Ý¹ñ³ÝÇÏ ÷ÁñÏ³·áñÍ ÏÁñÇó Ýáñá ë
²¹³Ù³
ê ï»÷³ÝáëÇ Ñ» ï»õáÕÇ Ë³ãÇÝ ï¿ñáõÝÇ,
Ã³·³õáñ»ÉáóÝ ÁÝ¹ ù»½
68 D »õ Ù³ñ·³ñ¿³·áõÙ³ñ íÁÏ³³Ï³Ý ÑáÉÇóÝ »õ ³Ù»Ý³Ý ÁÝïñ»³É ÷Ë Ù³ñ·³ñ¿³ÑáÉ íÁÏ³³-·áõÙ³ñ
69 D ºõ Ù»ñá ÷Ë ºõë »õ Ù»ñáÝ D Ñ³õ³ïá D Ù»ÍÇÝ ÷Ë êÁñµáÝ D áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. »õ ³ÝÇÙ³-Ý³ÉÇëÝ Á½Ù»½ ÝÁõÇñáÕÇ
71 D ãÇù ³ñ³º

ՏԱՂ ԵՒԹՆԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ ԱՌԱՒԱՒՏԻՆ, ՅՈՒՍԷՆԻ Է

Անճառելի եւ անհասըն բնութեամբ
Աստուծոյ Բանն մարմնով այսաւր յայտնի,
Գոլով կամաւք ի Յորդանան,
Դաւք անմարմնոցըն հիացեալ,
Եթէ որպէս կամ զիարդ անհասն ի սրովբէիցն,
Զանպատմելին հեզութիւնըն յանձն էառ,
Է իսկ զարմացումն, զի Տէրն ի ծառայէն սըրբի եւ մըկըրտի,
Որ բաունայ ըզմեղս աշխարհի:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 53 ³ µ
D Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 23 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ D ²ÜÉ ï ³ Õ ÝÙÇÝ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A î ³ Õ »õÃÝ»ñáñ¹ ³ õáõñÝ ³ é ³ õ ³ õ ï ÇÝ Ðáõë¿ÝÇ »Õ ³ Ý ³ Ï ³ õ
´Ý ³ ·Çñ
1 D ³ ÝÑ ³ ë µÁÝáõÃ» ³ Ùµ

[ՓՈԽ]

Քրիստոս, Բանըդ Հաւր ծնունդ անժամանակ,
Որ նախ ի Կուսէն ծնեալ ժամանակաւ,
Զանէծս Եւայի ի բաց լուծեր:

Կացեալ ի բնութիւնըս մեր երեսնամեայ
Եւ մարդ ի յերկրի ճըշմարիտ վերաշըրջեալ
Եւ ի Յորդանան գոլով ի մաքրութիւն:

Որ ջուրքն են ստեղծուածք ծովք Քո արարածք,
Որպէս ըզկարաւտ խընդրես վերասըրբել,
Զի ծոց կազմեսցես զաւազանին:

Տեսեալ Յովհաննէս զԱրարիչդ եւ հրաժարէր.
— Ինձ պէտք են ի Քէն մըկըրտիլ, Դո՞ւ գաս առ իս, Տէ՛ր[ա]:
Զիա՞րդ հողս ըզհուրըդ մաքրեցից:

Եւ գառըն բարձաւղ մեղաց աշխարհի,
Ծընունդըդ Կուսին սըրբել Յամլորդւոյն,
Որ Քեզ յարգանդէ երկըրպագէ[բ]:

Զհրաման սոսկալի Փըրկչիդ Յիսուսի
Լըւեալ հնազանդէր ծառայն Արարչիդ՝
Լընուլ զամենայն արդարութիւն:

Իջեալ հեզդ ի ջուրս առ ի մըկըրտիլ,
Զվիշապն ահագին բունեալն Յորդանան
Զախեալ փշրեցեր ըզգլուխըն նըմին:

Եւ զձեռս արձակէր ի գլուխ ահեղիդ,
Մաքրէր զմաքրաւղդ յանցանաց մարդկան,
Դողայր սարսափմամբ եւ սքանչանայր:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 53µ-54 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 23µ-24µ
Êáñ ³ ·Çñ
AD î»°ë í»ñ»õáõÙ
´Ý ³ ·Çñ
5 D í»ñ ³ ûßÁñç» ³ É
9 D ³ õ ³ ½ ³ ÝÇÝ
10 D ãÇù »õ
11 D å ³ ñ ï ¿ ÷Ë å¿ ïù »Ý

ա Մտթ Գ 14
12 D Ù ³ ùñ»ëó¿
13 D · ³ éÁ ¹
14 D û ³ ÙÉáñ ¹ áûë
15 D »ñ ÏÁñ å ³ ·»Ç
բ Ղուկ Ը 40-41
16 D öÁñ ÏãÇÝ
21 D Á½·ÉáõË
22 D Ó»éÝ

Յերկնից վըկայեալ Հայր. – Դա է Իմ Որդի˜,
Ի Քեզ Հոգին հանգուցեալ իբրեւ գաղաւնի,
Աստուած ի բնութիւնըս մեր Քեւ հաշտի:

Ծընունդք ընդհանուր Սուրբ աւազանին,
Տաւնեն հըրճուանաւք զտաւն մըկըրտութեան,
Ձլուացումըն մեղաց մեր Քեւ քարոզեն:

˜ Մտթ Գ 17, Մրկ Ա 11, Ղուկ Գ 22
26 D êáõñµ Ðá·ÇÝ
30 D Ëáõ³óáõÙÝ D ù³ñá½Ç

ՏԱՂ ՆՄԻՆ ԱՒՈՒՐ ԵՐԵԿՈՅԻՆ Ի ՆԵՐՍԻՍԷ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԷ

Նոր երկինք յերկրի, արփւոյն, ը՛, պարունաւղ, ծագաւղ ի ծագաւղ,
Երրակին ունաւղ, աւետեաց ձայնիւ, անմահից պետին,
Րոպէիցըն տիպ, համայնից հոգւոց, գոլով արեւելք,
Սըրտի մաքրելոյ, գթափանցիկ լուսոյն, ծագելով նըշոյլ,
Էին աննիւթի, հիւթ պարունակող, նիւթեալ առ ի քէն,
Սիրատունկ ծառոյն, սաղարթից բողբոջ, ի քէն ընձիւղեալ,
Ի բարձունս առ նոյն, լե՛ր մեզ բարեխաւս, Սո՛ւրբ Կոյս Մարիամ:
Գեղմն ունակ ցաւղոյ, Գեդեոն ետես, երգէ եւ Դաւիթ,
Ուրա՛խ լեր, դըշխո՛յ, հարս, ը՛, պանծալի, անմահ փեսային,
Վեհին անեղի, էից եղակի, եղակ վերըստին,
Էրբին անկէտի, կէտ ժամանակեա, սկիզբն անըսկըզբեան,
Սաւս խնկաբերին, նոր դրախտ ադենի, ծառ կենաց պըտղոյն,
Տիրական որթոյ, հաւր տընկագործի, երկիր բանաւոր:
Աբրամին աւետմամբ, Սահակաւ տըւեալ, ի քէն կատարումն[ա],
Սառայ ամլութեամբ, նորահրաշ ծնընդեամբ, տիպ քո կուսութեանդ,
Սապանակ կտակի, սափոր ոսկի, լի նոյն մանանայիւ[բ],
Վէմ առանց ձեռին, ի լեառնէդ հաստեալ[գ], կոյսդ անմայր ծընեալ,
Անկէզ մորենի, Մովսէսի տեսեալ, ըզքեզ ծանուցեալ,
Ծընաւղ ծնիցելոյն, անմայրըն յառաջ, անհայր ծնանելով,
Անըստուեր լուսոյ, խորան նոր Սինա, տաճար Սաղիմայ,
Ծիր ծայրագունին, ծաւալումն արփւոյն, յոգիսն, ը՛, շողից,
Նըստելոյն ընդ Հաւր արքային փառաց, հուպ մայր մըշտակաց,
Ի բարձունս առ նոյն, լե՛ր մեզ բարեխաւս, Սուրբ Կոյս Մարիամ:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 54³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 6³µ
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ G ²ÛÉ ï³Õ ³õ»ï»³ó Ü»ñë¿ëÇ Ï³ÃáÕÇÏáëÇ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A À. î³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÛÇÝ Å³ÙáõÝ Ç Ü»ñëÇ-ë¿ Ï³ÃáÕÇÏáë¿
Ì³Ûñ³Ï³å³Ü»ñë¿ëÇ ·áí¿ëï ²ëïí³Í³ÍÝÇ
´Ý³·Çñ
1 G Ì³·áÕÇÝ, Á, Í³·³õÕ
6 G ÁÝÓ»Õ»³É
7 A ãÇù ß³ñ. G ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ ÆëÏ³Ï³Ý ´³ÝÇÝ ·Çñ ùá Ù»É³Ý³õ, ³ñ»³Ùµ å³ñ³·ñ»³É
ա Ծննդ. ԻԲ 1-2
բ Եբր. Թ 4
գ Դան. Բ 34

ՓՈԽ*

Անեղ անըսկիզբըն Էնն ահա Աստուած է,
Էն անհաս գոյից անբաւանդակ էից:
Էից վեհագոյն, միշտ էութիւն անհասութեամբ ի նոյն,
Ի նոյն ինքն է անուն, Նախագոյակ միշտ անուն եւ գոյ:
Գոյ Նախքան ըզգոյ, գոյացուցիչ բոլոր գոյիցըս սեռ,
Սեռից գերակա, Նախ ամենից գերագոյակ եւ լոյս:
Լոյս է գեռակի, Նախքան զարեւ միշտ եռափա, ը՛, ջահ,
Ջահ անվայրափակ, անթաքչելի լոյս եւ անմահ աղբիւր:
Աղբեր ամենից, ամենիմաստ, ամենեցուն ստեղծիչ,
Ստեղծիչ յանէից, ծանիւրասփիւռ ստեղծագործեալ գեղեալս:
Ձեղեալս եւ ըզգոյս, բան առկացոյց արարչագործըն Բան,
Բան Հաւր ծոցածին, լոյս երեսաց անապական ծընունդ:
Ծնունդ ամենակալ, ամենաստեղծ արարչակիցըն Հաւր,
Հաւր միշտ գոյակից եւ Նոյնագոյ արարչագործն Հոգւոյ:
Հոգւոյն ելողի, գետոց վըտակ բըղխումն աղբիւր բըղխեալ,
Բըղխեալ ծաւալեալ, գետ հրահոսան ի յԵդեմա յորդեալ:
Յորդալ խաղացեալ, մարգարէիցն ազդմամբ յայտնեալ շնորհ,
Շնորհ աստուածային, բերեալ հեթանոսաց յաստուած ազանց,
Ազանց աւետիս, գայ Մեսիա Եմանուիէլ մանուկն:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 75µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 241µ-242 ³
Êáñ ³ ·Çñ
DG î»°ë í»ñ»õáõÙ
´Ý ³ ·Çñ

2 D ¾ÝÝ
3 D ¿áõÃ» ³ Ùµ
4 D ãÇù Æ D ¿ ³ Ï ÷Ë ¿
7 D »é ³ ÷ ³ ñ
8 D ³ Õµ»õñ
10 D ãÇù ß ³ ñ.

ՓՈԽ*

Մանուկն կուսածին, լոյսն ի յերկնից իջեալ,
Եկեալըն մարմնով Իսրայէլի արքայն:
Արքայն արքայից, արքայորդի Աստուած եւ Տէր յայտնեալ,
Յայտնեալ աշխարհի, լոյս ի լուսոյ մեզ աւետիս փողէր:
Փողէր քաղցրաձայն, լոյս կենդանի յաշխարհս եկեալ եմ Ես,
Ես գառն Աստուծոյ, բարձաւղ մեղաց, հաց ի յերկնից իջեալ:
Իջեալ աշխարհի, հրաւիրատու վերանալով առ Հայր,
Առ Հայր ճանապարհ, մուտ սրբութեան արդարութեան ըռահ:
Ռահ արդարութեան ինձ հետեւեալ խաչեցելով անձանց,
Անձանց աւետիս, մուտ սրբութեան յերանաւէտ ի կեանս:
Ի կեանս անմահից, յերրորդ յերկինս յաբրահամեան ի գիրկս,
Գիրկս յէից լուսոյն, յերեքսրբեան յանմերձանալի ի լոյսն:
Լոյսն Երրորդութեան Հաւր էակցի հանդերձելոյն Հոգւոյ,
Հոգւոյն ելողի, փառք եւ պատիւ միշտ, յաւիտեանս, ամէն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 330µ-331 ³

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 242 ³ µ

Êáñ ³ ·Çñ

BG î»°ë í»ñ»õáõÙ

´Ý ³ ·Çñ

13 B Ñ ³ Ý¹»ñÓ»Éáí

14 B Ðá · áíÝ

Փ[ՈԽ]

Ցընծա՛յ դու, չուշան ծաղիկ, մայր մարգարէութեան,
Խընդա՛ եւ ուրախ լե՛ր յոյժ բերկրեալ յաւիտեան:
Զի դասապետ վերին զաւրացն մեծըն Գաբրիէլ
Այսաւր ի Հաւրէ եկեալ քեզ աւետաւոր[ա].
Զաւրութիւնըն բարձրելոյն քեզ հովանացեալ,
Սուրբ Հոգին ի քեզ բնակեալ անորոշաբար:
Ծընար նորահրաշ ծնընդեամբ զաւծեալըն Յիսուս՝
Զանդրանիկ անեղ Էին զհինաւուրցն Որդին:
Ծընար ծոցածին ծաղիկ ծոցըն Հաւր փառաց,
Ծոց ծընաւղին համայնից, ծագաւղին ըզլոյս:
Զքեզ մարգարէիցըն դասքն յաւրինակ առեալ,
Մովսէս մորենի անկէզ[բ], փայտիւն Ահարովն:
Լեառըն Դանիէլ ետես[գ], դուռն ախեալ Եզեկիէլ[դ],
Ամպ թեթեւ Եսայիաս[ե], գեղմըն ցաւղով Գեդէովն[զ]:
Սափոր ոսկի մանանայիւ լըցեալ[է] չեղջ ցորենաբեր,
Խընկանոց ապակեղէն, լի լուսով եւ հրով:
Անհամեմատ աւրինակ, որոց նըմանեալ,
Դու Յեսսեայ արմատ ծաղկեալ[ը], բիւր բազմաց կատար արդեանց:
Այսաւր նորոգեալ եղեւ բնութիւնք եղելոցս,
Այսաւր ցընծացեալ բերկրին դասք հողեղինացս:
Տեսեալ ըզՍտեղծիչն եկեալ փըրկել ըզգերեալս,
Նոր Ադամն եկեալ առ մեզ մերունակ կերպիւ:
Գայ ի Յորդանան, մարմնով սրբէ զընութիւնս ջուրց,
Դու բերկրեալ ցընծայ այսաւր Բանին նախընթաց:
Ձեռամբ չաւշափել ըզՏէր զԱրարիչն երկնի,
Հաւր վըկայութեամբ կընքեալ փառակից Հոգւոյն:
Հայցեմք անդադար ի քէն, սուրբ հարսն անեղին,

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 54µ-55µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 52µ-53µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 76µ-77 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 33µ-34 ³
Êáñ ³ ·Çñ
ABDG ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã ³ Ý ³ ùáí. Ú ³ ñ»õ»ÉÇó À. î ³ Õ ÝÙÇÝ ³ õáõñ »-
ñ»ÏáÛÇÝ Å ³ ÙáõÝ
´Ý ³ ·Çñ
ա Ղուկ. Ա 35
8 D ³ Ý»ÕÇÝ
9 BDG Íáó Ð ³ õñÁÝ
10 B Á, ÉáÛë
12 BDG ²Ñ ³ ñáÝ
բ Ելք Գ 2
13 DG ³ ÕË» ³ É
գ Դան Բ 34
դ Եզեկ. ԽԴ 2
14 BDG ¶»¹¿áÝ
ե Եսայ ԺԹ 1
զ Դատ. Զ 38
է Եբր. Թ 4
16 B ³ å»Ï»Õ¿Ý
18 A Ú»ëë ³ » ³ Û
ը Եսայ ԺԱ 1
19 BDG ãÇù 19-26 ï áÕ»ñÁ

Միշտ բարեխաւսեա՛ առ Տէր վասն անձանց մերոց:
Որով որդեգրեաց ըզմեզ փառաւք Հայրենի,
Որում վայել է պատիւ, փառըք յաւիտեանս,
Որում մատուսցուք պատիւ, փառք եւ գոհութիւն
Այժմ եւ Հանապազ անզրաւ յաւիտեանս յամէն:

29 BDG ãÇù 29-30 ï áÕ»ñÁ
31 B · á í áõÃÇõÝ

Թ. ԿԱՆՈՆ ԾՆՆԴԵԱՆ ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

ՔԱՐՈԶ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ

Գերագոյն բնաւից անճառ էութիւն, Յիսուս Աստուած եւ Տէր բոլորից,
Անմիջնորդ ծընունդ եւ Բան անձնաւոր, սկըզբնաւոր համայնից,
Մերձ ի սպառուածի այս յաւիտենի հաճեցար խառնիլ ընդ մերս բնութիւն,
Յամենամաքուր Կուսին յարենէ շըրջաստեղծելով մարմին անձնաւոր,
Զգեցար ըզբոլոր բնութիւն Ադամայ բըժըշկել ըզվէրս, որ ի բանսարկուէն,
Երգեմք ընդ հրեշտակս ըզփառս ի բարձունս խաղաղութեան տուողիդ աշխարհի[ա],
Ընկա՛լ Քեզ ի հաճութիւն զաղաչանըս Քոց ծառայիցս, աղաչեմք:

Էրեւեալ երբեմն ահաւոր հրաշիւք աստուածատեսաւղ զարմին սկըզբնահաւրն,
Ի պարգեւական զաւակն աւետեաց՝ դրոշմելով ըզՔոյդ մարմնաւորութիւն,
Ուր եւ դաշն ուխտի Թըլփատման մարմնոյ ահագին սաստիւ աւրինադրեցեր,
Կանխատիպ դրոշմաւ նըշանակելով, զի բացընկեցումըն հին ծածկութին,
Այսաւր կատարեալ զխոստումն աւետեացն, աւրհնեցեր ի Քեզ զազինս ամենայն,
Ընդ երջանիկ բացաւթեայ հովուացն պատմաբանեմք զհրաշըս ծնելոյդ,
Ընկա՛լ Քեզ ի հաճութիւն զաղաչանըս Քոց ծառայիցս, աղաչեմք:

Որ եղեր բըժիշկ խըլխայթեալ վիրաց, աւրինաւք մեղացն ըզմեզ տանջողաց
Եւ զաւրինադրեալն առ ի Քէն, լըցեր յութերորդ աւուր զուխտ Թըլփատութեանն,
Զոր եւ յապագայսըս խափանեցեր ոչ որպէս ըզչար, այլ իբր ըզտըկար,
Զի զհըզաւրագոյնըն յառաջեացէ լուացումըն մեղաց ի ջուր սըրբութեան:
Զհրեշտակագուշակ անունըն Յիսուս առ ի Յովսեփայ այսաւր ընկալար[բ],
Զի մեզ կոչեսցես անուն նորոգման, որ աւրհնի ընդ ծագըս տիեզերաց:
Ընդ արեւելեան մոգուցըն ընծայեմք հաւատըս Փըրկչիդ անախտ մաքրութեամբ[գ],
Ընկա՛լ Քեզ ի հաճութիւն զաղաչանըս Քոց ծառայիցս, աղաչեմք:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 55µ-58µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 23µ-28µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 67µ-71µ
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ C àõÃ»ñáñ¹ ³õáõñÝ ÝáñÇÝ ¶¿áñ-·»³ D àõÃ»ñáñ¹ ³õáõñ ·³ÝÓ ³ë³ó»³É ¶¿áñ·»³ í³ñ¹³å»ïÇ êÏ»õé³óáÇ ÍÝáõÝ¹Ý øñÇëïáëÇ »õ Ç ÃÉ÷³ïáõÃÇõÝÝ
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Â. àõÃ»ñáñ¹ ³õáõñ ÍÝÝ¹»³Ý î»³éÝ Ù»ñáÚÇ-ëáõëÇ øñÇëïáëÇ ¶¿áñ·»³ í³ñ¹³å»ïÇ ³ñ³-ñ»³É àõÃ»ñáñ¹ ³õáõñ Ú³ïÝáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍá Ù»ñá ¶¿áñ·³ í³ñ¹³å»ïÇ ³ñ³ñ»³É àõÃ»ñáñ¹ ³õáõñÝ ÌÝÝ¹»³ÝÝ øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍá Ù»ñá ¶¿áñ·³ í³ñ¹³å»ïÇ ³ñ³ñ»³É
Ì³ñ³Ï³å ¶¿áñ·»³ ´³Ý

´Ý³·Çñ
5 D ë·»ó³ñ D Ù³ñÙÇÝÝ ÷Ë µÝáõÃÇõÝ DÁ½í¿ñëÝ
6 D ½÷³éù D ½Ë³Õ³ÕáõÃÇõÝ
[ա] **Ղուկ. Բ 14**
8 CD °ñ»õ»³É C ëÏ½µÝ³Ñ³õñ D ½Ù³ñÙÇÝ
9 D Ù³ñ¹³ëÇñ³Ï³Ý Ù³ñÙÝ³õáñáõÃÇõÝ
10 D àñ ÷Ë àõñ
11 D ¹ñáßÙ³Ùµ D Í³ÍÏáõÃÇ
12 C Ï³ï³ñ»Éáí
14 D Í³é³Çó øáó
15 D àÕáñÙáõÃ»³Ùµ øá ÷Ë àñ
16 D ÃÁÉ÷³ÃáõÃ»³ÝÝ
17 D Á½ã³ñ
18 CD Ñ½³õñ³·áÝÁÝ
[բ] **Ղուկ. Ա 31**
21 D ½Ñ³õ³ï
[գ] **Մատթ. Բ 11**

Ռամեալ միաբան հաւտըս Քո փոքրիկ ժողովեալքս ի սուրբ տաճար Յարութեան,
Ի խրախճանութիւն Սըրբոյ Յայտնութեանս, որ է ութերորդ աւր տաւնիս լըրման:
Յորում ընդ լըծով մըտեր աւրինացն առ ի հաստատել զնախնեացն աւետիս,
Բարձրագոյն խորհուրդ մեզ ուսուցանէ, որ այսաւր ի Քեզ գործ տնաւրէնութեան:
Զի խաչակցութեամբ ընդ Քեզ խորհըրդով եւ թաղմամբ ի ջուրսըն մահանալով
Յարութեան փառաւք ընդ Քեզ վայելել յութերորդ հանգիստն անշուշտ խոստացար,
Այն որ է պատկեր Քոյոյ յարութեան եւ մուտ անըսպառ ութերեակ դարուն,
Յորում ահաւոր փառաւք յերկնից երեւիս, արդա՛ր դատաւոր,
Ընկա՛լ Քեզ ի հաճութիւն զաղաչանըս Քոց ծառայիցս, աղաչեմք:

Գըլխաւորեսցուք զաւուրըս խորհուրդ, որ այսաւր միջոց է երկուց մասանց,
Անցելոյն վախճան Քեւ ճըշմարտապէս եւ հանդերձելոյն մեզ նախագուշակ,
Զի որպէս ի հընումն սուրն ըզմարմին դըրոշմէր ճեղքելով կամ կըտրէր հատմամբ,
Այսաւր ահաւոր անուանցըն կոչմամբ սուր բանին ջըրով ըզմեղաց ծածկոյթն ի բաց պատառէ
Եւ զերկըրպագուս Սուրբ Երրորդութեան ի յանհաւատիցըն ստորակըտրէ,
Իսկ ի հանդերձեալ աւրն ութերորդի կըտրեալ հատանին չարքն ի յարդարոց,
Ի մաղթանս ծնողի Քոյ ապաւինիմք, դատաւո՛ր արդար եւ Աստուա՛ծ բարերար,
Ընկա՛լ Քեզ ի հաճութիւն զաղաչանըս Քոց ծառայիցս, աղաչեմք:

Եդեմ նորհրաշ, երկիր լուսընկալ, դուռն արեւելեան, Սուրբ Աստուածածին,
Քեւ ցընծան այսաւր նահապետութիւնք դարուցն առաջնոց, որք ի յԱդամայ,
Որք ըստ բնութեան կամ ըստ աւրինաց եղեն նախահարք քոյոյդ անդրանկի:
Ըզտոյժըն պարտուց մաւր քոյ Եւայի հատուցեր արանց մեծ յաւելուածով,
Խըզեցեր ըզկապ աւրինաց բնութեանս անաղտ եւ անցաւ ծընեալ զԱստուածըն բնաւից:
Արդ, բարեխաւսեա՛ առ Որդիդ Քո եւ Աստուած:

Առ ոտս անկանիմք Փըրկչիդ Յիսուսի, հայցեմք մաղթանաւք մաւրըդ Քո կուսի,
Ընկա՛լ ի հաճոյս զաղերս աղաւթից Քում մարդեղութեանըդ դաւանողացս,
Պահպանեա՛ ըզլըումըն սուրբ ժողովոյս ուղիղ հաւատով ի մի միութիւն:
Սիրոյ ջերմութեամբ, անբիծ սըրբութեամբ հոգալ ըզմիմեանց յաւէտ քան զանձանց,
Զառաջնորդական պէտըս հաւատոյ աւրինակ բարեաց լինել տեսողաց,

---

23 D Ù ³ ùñáõÃ» ³ Ùµ ÷Ë Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý
25 D »õ Ñ ³ ë ï ³ ï »ó»ñ ÷Ë ³ é Ç Ñ ³ ë ï ³ ï »É D ³ õ»-ïÇëÝ
28 C í ³□»É» ³ É D ³ Ýëáõ ï ËáñÑÁñ¹á í ÷Ë ³ Ýßáõß ï Ëáë ï ³ ó ³ ñ
29 D ãÇù áñ D øá ëáõñµ ÷Ë øá□á□ D ³ ÝÃ»ñÇ áõÃ»-ñ» ³ Ï
33 D í ³ Õ× ³ Ý C Ð ³ Ý¹»ñÓ»ÉáóÝ
35 C å ³ ï ³ é¿ñ
36 D º ññáñ¹áõÃ» ³ ÝÝ
37 C ãÇù Ç D □ ³ ñ¹ ³ ñáóÝ
41 D ²□ë ³ õñ óÁÝÍ ³ Ý ù»õ ÷Ë ø»õ… ³□ë ³ õñ D ³ é ³ ç-ÝáóÝ
43 C À½ ï á□ÅÁë D ¼ ï áõÅÁÝ
44 D ³ Ý ³ Ë ï D ÍÝ ³ Ý»Éá í ÷Ë »õ… ÍÁÝ» ³ É
45 D ÷Ë ï áÕÇ. ÀÝÏ ³ É.
46 C ³ Ý· ³ ÝÇÙù D Ñ ³□óÙ ³ Ùµ D Ù ³ õñ D Ï áõëÇÝ
47 D Ù ³ ñ¹»ÕáõÃ» ³ Ý øáõÙ
48 D øá ëáõñµ
50 D å» ï ÁÝ

Թագաւորին մերոյ (այս անուն) *եւ որք ընդ տիեզերս թագաւորութեանց*
Քեզ երկրրպագուաց լինել զաւրավիգն:
Հաւատացելոց բանի Քոյ խոստման խորհել ի հաճոյսըն Քո հանապազ,
Նրնջեցելոցն ի Քեզ հաւատով հանգիստ շնորհեսցես ի կեանս անըս[պ]առ,
Ահա յիշեսցես եւ ողորմեսցիս կենդանեաց եւ հանգուցելոց, աղաչեմք:

Բ*որբոքմամբ սիրոյ ընդ Քեզ երկիւղիւ ըզսիրտըս մեր արծարծել խընդըրեմք,*
Ա*հա վերըստին զանձինս եւ զմիմեանց ի պահեստ խնամոց Քոց յանձնեմք, բարերար:*

Փ[Ոխ]

Ներպարունակաւղ մըտաց ժողովմամբ՝ զաչըս համբառնամք առ Քեզ, Տէ՛ր Յիսուս
Եւ կողկողական ձայնիւ պաղատիմք եւ արտասուելով զոտըս համբուրեմք,
Ամէնաւրհնելոյ ծնողի Քոյ հայցմամբ հայեա՛ց յաղաչանըս հարթուցելոցս
Եւ խընդըրուածովք ձայնին բարբառոյ ըզՔեզ Մըկըրտչի զՀոգին կոչողի
Եւ յետ առաջնոյդ երկրորդ վըկային, հրատարըր զաւրացըն հիացուցչին՝
Առաքելաշնորհ Սուրբ Լուսաւորչին, Քո բազմաչարչար անխոնջ մըշակին,
Նախկի[ն] աւծելոց սուրբ մարգարէիցն եւ հոգիընկալ սուրբ առաքելոցն,
Հանդերձ բարեյաղթ սըրբազան ջոկոցն ըզբաժակ սիրոյ Քոյ արբեցողացն:
Աստ եւ յապագայն սոցին հայցուածովք լիցուք արժանի Քումըդ գըթութեանց,
Եւ այժմ ողորմեա՛ց մեզ, Տէ՛ր:

---

51 D ãÇù Â ³ · ³ õáñÇÝ… »õ D Ã ³ · ³ õáñ ³ ó ÷Ë Ã ³ · ³ -õáñáõÃ» ³ Ýó C Â ³ · ³ õáñáõÃ» ³ Ýó ÷Ë Ã ³ · ³ õáñÇÝ Ù»ñáÛ »õ C ³ ë ï áõ ³ Íå ³ ß ï áõÃ» ³ Ý ÷Ë Ã ³ · ³ õá-ñáõÃ» ³ Ýó

52 C ãÇù ø»½ »ñ Ï Áñ å ³ · áõ ³ ó

54 D Ï» ³ ÝëÝ

56 C »ñ Ï »ÕÇõ D ³ ñ Í ³ ñ Í» ³ É

57 D ãÇù Ç å ³ Ñ»ë ï C ËÝ ³ Ùáó¹ ÷Ë ËÝ ³ Ùáó øáó

59 C ãÇù ºõ D ³ ñ ï ³ ëáõ ³ Ï ³ Ý ÷Ë ÏáÕÏáÕ ³ Ï ³ Ý D ³ -é ³ çÇ ³ ÝÏ» ³ É ÷Ë ³ ñ ï ³ ëáõ»Éá í D Á½á ï ë¹

60 D øá ³ Ù¿Ý ³ õñÑÝ» ³ É ÍÁÝ ³ õÕÇ¹ ÷Ë ²Ù¿Ý ³ õñÑÝ»-ÉáÛ… øáÛ C ÍÝáÕÇó C Ñ ³ Û» ³ º

61 D ãÇù ºõ C ØÏñ ï ãÇÝ

62 D ³ é ³ çÝáÛÝ

63 D ù ³ ç íÁÏ ³ ÛÇÝ ÷Ë ³ ÝËáÝç ÙÁß ³ ÏÇÝ

64 C Ü ³ ËÝÇ ÷Ë Ü ³ ËÏÇÝ

65 C ³ ñµ»ó»Éáó D ³ ñµ»ó»ÉáóÝ

66 D ÷Ë ï áÕÇ.
êáóÇÝ Ù ³ ÕÃ ³ Ý ³ õù ³ ë ï »õ Û ³ å ³ · ³ ÛÝ ÉÇóáõù ³ ñÅ ³ ÝÇ
Ø»ÍÇ øáõÙ áÕáñÙáõÃ» ³ Ý¹

ՏԱՂ ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ ԱՌԱՒԱՒՏԻՆ

Սկըսեալն յանըսկիզըն ի Հաւրէ անժամանակ Որդին,
Որդին անըսկիզըն առեալ սկիզըն ի Կուսէն մարմնով.
Մարմնով պարագրի արկաւղն որպէս զաւթոց ըզլոյս,
Լոյս փառացըն Հաւր ի մըսուր խանձարրաւք պատեալ բազմի[ա].
Բազմի եւ ի գիրկս Կուսի ի քերովբէից բարձեալն,
Բարձաւղըն կարեաց էից կերակրի կաթամբ Կուսին.
Կոյսըն մայր եղեալ հրաշիւք զընութեանս ելոյծ զաւրէնս,
Աւրինաց տըւաւղն եմուտ ընդ աւրինաւք ծնընդեան.
Ծնընդեան արքային աստեղըն մոգքն ընծայաբերք եղեն[բ],
Եղեն եւ հովիւք դասուց հրեղինաց համաձայնեալ[գ]:
Համաձայնելով եւ մեք երգեմք՝ փա՛ռս ի բարձունս.
Ի բարձանց իջեալ Փըրկչիդ տացուք յաւէտ ըզփառս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 58µ-59 ³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 31 ³ µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 65 ³ µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 21 ³ µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 258µ-259µ
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 52
Êáñ ³ ·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG Î ³ Ýá íÝ »õÃÝ ³ õáõñÝ ³ é ³ -õ ³ õ ï áÛÝ (G ³ é ³ õ ³ õ ï ÇÝ) D Ü»ñëÇë¿ Ï ³ ÃáõÕÇÏá-ë¿ ï ³ Õ [¾ ³ õáõñ] H î ³ Õ Û ³ Û ï ÝáõÃ» ³ Ý »õ ÍÝÝ-¹» ³ Ý
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A Â. î ³ Õ áõÃ»ñáñ¹ ³ õáõñÝ ³ é ³ õ ³ õ ï ÇÝ
´Ý ³ ·Çñ
1 H êÏÁë» ³ É D Û ³ Ý»Õ¿Ý ÷Ë Û ³ ÝÁëÏÇ½µÝ
2 DG ÁëÏÇ½µÝ
ա [illegible] 7
5 H ÎáõëÇÝ A ùñáíµ¿Çó D ùñáíµÇó µ ³ ñÓñ» ³ ÉÝ
7 H Ññ ³ ßÇó
9 H ÌÝÁÝ¹» ³ Ùµ B Ùá·ù D ÁÝÍ ³ Ûµ»ñù
բ [illegible] 11
10 H ÑáíÇõùÝ
գ [illegible] 8-17
11 BDH ÷ ³ éù
12 B öÁñÏÇã¹ BGH Û ³ õ¿Å

ՓՈԽ

Տէր փառաց անճառ ծընեալն յառաջ քան զյաւիտեանս,
Նոյն ծընաւ այսաւր ի Բեթղահէմ քաղաք Դաւթի:

Ռաբունն երկնային իմաստութեանըն Հաւր եւ Բան,
Յանբանից մըսուր ի խանձարուրս պատեալ դընի:

Նըստեալն ի քրովբէս յաթոռ փառացըն հինաւուրցն,
Ի գիրկըս Կուսին տըղայապէս բազմի մանուկ:

Երկնաւոր զաւրացըն թագաւոր մեծ եւ յաղթաւղ,
Յամպ թեթեւ նըստեալ, ի յԵգիպտոս փախչի կամաւ[ա]:

Ռամից համայնից ստեղծաւղ եւ Տէր, անտես վերնոցն,
Յերկրի երեւի եւ ընդ որդւոց մարդկան շըրջի:

Սրովբէից թեւաւք պարածածկեալն ի սուրբ սըրբոցն
Խոնարհեալ հայցէ ի ծառայէն Իւր մըկրտիլ:

ԱՅԼ ԱՁԳ

Եկեալ հուրըն Աստուած Յորդանանու յորձանսն իջեալ,
Զրով կիզու ըզմեղս ադամային բնութեան մարդկան:

Սարսեալ ամլորդւոյն ի կիզանաւղ ահեղ բոցոյն,
Հրաժարէր մերձիլ ի ճառագայթն անճառ փառաց[բ]:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 59³-60³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 31µ-32µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 65µ-66µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 21µ-22µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 30µ-31³
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 94³µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 53
Êáñ³·Çñ
ABDG ö[áË] U î³Õ ÌÝÝ¹»³Ý, Ç ï¿ñ Ü»ñ[ëÇë¿] M î³Õ »ññáñ¹ ³õáõñÝ Ûáñ¹áñ³Ï
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ²Ûëûñ Ýáñ³Ññ³ß
Ì³Ûñ³Ï³å ª îñ Ü»ñë»ëÇ» ë³
´Ý³·Çñ
1 U ÍÁÝ»³É
2 U ´»ÃÕ»¿Ù
3 D ð³µáõÝ BDG ÇÙ³ëïáõÃÇõÝÁÝ MU ÇÙ³ëïáõÃÇõÝ MU ³Ý»ÕÇÝ ÷Ë »õ ´³Ý
4 f ¹ÝÇ
5 M ÜÁëï»³É MU ùñáµ¿ë U ÷³é³óÝ
6 D ïÕ³Û³ å»ë
7 U Û³ÕÃáÕ
8 U Ýëï»³É
ա Եսայի ԺԹ 1
9 U ëï»ÕÍáÕ D ëï»ÕÍûÕ M í»ñÝáó
10 MU »ñ»õ»³É MU áñ¹áó MU ßÁñç»³É
11 MU êñáµ¿Çó MU å³ñ³Í³ÍÏ»³É D ëÁñµáó U ëñµáóÝ M ëáõñµÝ Ç ëñµáó
12 MU Ñ³Ûó¿ñ U ÆõñÙ¿ ÷Ë Æõñ D ÙÁÏÁñï¿ñ áõÕ-Õáõ³Íª ÙÁÏÁñïÇõñ
13 A Éáõë³ÝóùáõÙª ²ÛÉ ³½· CDMU ¾Ï»³É BDM ÛáñÓ³Ýë
14 M µÝáõÃ»³Ýë
15 BMU ³ÙÉáñ¹áÛÝ BU ÏÇ½³ÝáÕ U Û³Ñ»Õ
16 D ÷³é³óÝ
բ Մատթ. Գ 14

Ի բարձանց Հոգին աղաւնակերպ էջ առ Նըմա,
Մատամբ ցուցանէր զծածկեալ մարմնով բնութիւնն Աստուած:

Երկնից դրունք բացան, այն զոր փակեաց մեղաւք Ադամ,
Հայր բարբառ հընչեաց.—Դա՛ Իմ Որդի, Դմա՛ լուարուք[ա]:

Սուրբ Երրորդութեան երից անձանց խորհուրդ յայտնեալ,
Զոր փառաւորեմք անլըռելի ձայնիւ երգով:

Այժմ եւ հանապազ ընդ Հայր զՈրդի գովեմք Հոգւովն,
Միաստուածութեան տացուք ըզփառս միշտ յաւիտեան:

ՓՈԽ

Այսաւր հոգովն ել յանապատ,
Տէրն փորձիլ ի փորձողէն[բ]:
Այսաւր երկրորդ Ադամ պահեալ պարտեաց
Զյաղթող հնոյն Ադամայ:
Այսաւր պահաւք քառասնաւրեա
Կանգնեաց զանդեալ ճաշակմամբն:
Այսաւր տաւնեմք ուրախութեամբ
Զաւր աւետեաց ազատութեան:
Այսաւր եկա՛յք, հաւատացեալք,
Տացուք Փրկչին զփառս յաւիտեանս:

17 DU ÜÁÙ ³ Ý
18 DMU µÝáõÃÇõÝ
19 MU Ù»Õ ³ õù ÷ ³ Ï» ³ ó
20 U Ðûñ D ¸ ³ °Û BU ¸ÁÙ ³ U ¿ ÷Ë ¸ÁÙ ³ A ÉÁõ ³ ñáõù
M ¿ ÉÁõ ³ ñáõù ÷Ë ¸Ù ³ ° Éáõ ³ ñáõù
ա Մտթ. Գ 17, Մրկ. Ա 11, Ղուկ. Գ 22
21 M ãÇù 21-24 ï áÕ»ñÁ BG ºññáñ¹áõÃ» ³ ÝÝ U »ñÇóÝ
23 U ½àñ¹Ç ÁÝ¹ Ðûñ U Ðá·áí
24 B ØÇ ³ ë ï áõ ³ ÍáõÃ» ³ ÝÝ U ½÷ ³ éë BGU Û ³ õÇ ï » ³ Ýë ²ÕµÇõñÝ»ñ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 328 ³
բ Մտթ. Դ 1-4, Մրկ. Ա 12-13, Ղուկ. Դ 1-3

ՏԱՂ ՆՄԻՆ ԱՒՈՒՐ ԵՐԵԿՈՅԻՆ ԺԱՄՈՒՆ

Շարժէ զբանաւորս, բանաւորաց իմաստ,
Յերգս անըշարժողին անարուեստին, ը՜, ձեռաւք:

Արար յոչընչէ զարարածոց գոյակս,
Այլ դասս Հրաշալի, Հրանիւթագոյ, ը՜, զուարթնոցն:

Հրակերպեան աննիւթ, Հաստատութեան աթոռ,
Զօրիւք դիմակաւք, Հողմահոլով, ը՜, կայիցս:

Ըզկարգս քրովբէից ի սըրբարան Հընչումն,
Զերգըս սրովբէիցըն միաձայն բարբառ:

Անդ Երրորդութիւն երեքանձնեանըն լոյս,
Մի աստուածութիւն, չորեքդիմեան ազինք:

Խորհուրդ մի կամաց, կամք ի սիրոյ լըրումն,
Նախկին գործակից եւ նախատիպ պատկեր:

Անդ իմաստութիւն նախագիտակ էից
Ածեալ յաւրինէր արարածոցըս Տէրն:

ԶԱդամ եւ զԵւայ արարչական ձեռաւք
Ստեղծեալ կենդանիս ի բազմութիւնս ազանց:

Նախ ըզմարգարէս, նախագուշակ պատգամ.
Զահա կոյս յղասցի, ընդ մեզ Աստուած յայտնեալ՟:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 60³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 330µ-331³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 30³µ
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ C ²ÛÉ ï³Õ Ù»Õ»¹Ç G î³Õ ÌÝÁÝ-¹Ç ³ÝáÛß »Õ³Ý³Ï
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A î³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÛÇÝ Å³ÙáõÝ, Ã¿ ½¹áñ³ »-Õ³Ý³ÏÝ ã·Çï»ë, ¹áõª½²Ý¹ ÇÙ¿ç ¹ñ³Ë ïÇÝ, »Õ³-Ý³ÏÝ ³ë³ G î³Õ ÍÝÁÝ¹Ç ³ÝáÛß »Õ³Ý³Ï
´Ý³·Çñ

1 G ÇÙ³ëïÝ
2 G ³Ýß³ñÅÇÝ C ³Ý³ñ»ëïÇÝ G ãÇù Á
4 C ãÇù Á
5 C »Ý ³Ãáé
6 C ãáñ»ù G Ï³ÛÇóÝ
7 C ùñáµ»Çó
8 C ëñáµ»ÇóÝ C Á, µ³ñµ³é
9 G ²Ýï
11 C ãÇù 11-14
13 G ²Ýï
18 G ÏáÛëÝ G Û³Ûï Ý»³ÉÝ
** Եսայի Է 14**

Փ[ՈԽ]

Յայրն երկնանըման, իջավանեալ,
Նըստի մանուկ ծընանի եւ ի մըսուր բազմի:

Երամք հրեշտակաց փա՛ռք ի բարձունս երգեն[•••],
Դաս առեալ հովւաց, ընդ հրեշտակաց պարեն[⁝]:

Այն Թագաւորին, այն փըրկողին ծնընդեան,
Այն Աստուածորդւոյն եւ նորածին մանկանն:

Երկնից դասապետք, մեծապայծառ պարեն
Ընդ հովիւսն երգեն. գփառս ի բարձունըս Քեզ:

Նոր խորհուրդ յայտնեալ, նոր Թագաւոր,
Ծընեալ նոր եկեղեցիք, հեթանոսաց տաւնեն:

Առաւել եւ մեք, Նըմա տաւնեմք
Այսաւր, ով Աստուածասէր եւ տաւնասէր եղբարք:

Սուրբ Երրորդութիւնըն զուարճանայ յերկրի,
Մի աստուածութեան փա՛ռք յաւիտեանս, ամէն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 60µ-61³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 42³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 331³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), 66µ-67³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 30µ-31³
Êáñ³·Çñ
ABCG î»°ë í»ñ»õáõÙ D ÜÁÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÇÝ ï³Õ
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³É Ã³Ý³ùáíª àí ½³ñÙ³Ý³ÉÇ
´Ý³·Çñ
•• Դ.‥‥ 14

4 G ¹³ëë BG Ñáíáõ³óÝ C áõÝÇ ß³ñ. Øá·ù ³ñ»õ»ÉÇó ÁÝÍ³³µ»ñù »Õ»Ý ¼áëÏÇÝ »õ ½ÏÁÝ¹ñáõÏÝ ½³Ý å³ïáõ³Ï³Ý, Á, ½ÙáõéÝ
⁝ Դ.‥‥ 7-17
6 BG ãÇù ³Ý D ³ëïáõ³Íáñ¹áÝ C Üáñ³ÍÝÇÝ ÷Ë ²ëïáõ³Íáñ¹õáÝ... Ù³ÝÏ³ÝÝ
7 C ãÇù 7-12
8 BG ÑáíÇõÝÝ D Á½ø»½
10 BG »Ï»Õ»óÇ
13 C ÷Ë 11-12 áõÝÇ. êáõñµ ºññáñ¹áõÃ»³ÝÝ ³ëïáõ³-ÍáõÃ»³ÝÝ ÷³éù³õÇï»³Ýë
14 D ³ëïáõ³ÍáõÃ»³ÝÁÝ

ԱՅԼ ՏԱՂ ԾՆՆԴԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Ո՛վ պայծառ երկին եւ անդաստան ծաղկեալ,
Շուշանի նըմանես, Սո՛ւրբ Աստուածածին:
Ի քեզ կառուցեալ Կարապետն երկնից,
ԶԱստուած բոլորից մարմնով ի քեզ կրեցեր:
Յոր զաւրք հրեշտակաց ոչ իշխէին նայել այսաւր,
Ի գիրկս հողեղինի գըգուեալ:
Հայցեմք, աղաչեմք, ըզանարատ ըզԿոյսդ,
Տիրուհի եւ մայր մարմնացելոյ Բանին.
Լե՛ր մեզ բարեխաւս առ Միածին Որդիդ,
Զի զմեզ փրկեսցէ յաւիտենից ի հրոյն
Եւ մեք ցընծութեամբ ձայնիւ երգով գոչեմք,
Զքեզ եւ ըզծնեալդ ի քէն աւրհնաբանեմք միշտ:
Կենաց տըւողի աւրհնաբանեալ ասեմք.
Ուրախ լե՛ր, բերկրեա՛լ, զի Տէր տէրանց ընդ քեզ:

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 61³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 51³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 330µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ²ÛÉ ï³Õ ÍÝÁÝ¹»³Ý øñÇëï á-ëÇ C ²ÛÉ ï³Õ ÌÝ[Ý]¹Ç »õ Ù»Õ[»¹Ç]
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A î³Õ ÍÝÝ¹»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ Ù»ñáÛ. àí ½¹áñ³ »Õ³Ý³ ÏÝ ã·Çï»ë ¹áõ ²Ûë³õñ ¶³µñÇ¿ÉÇÝ »Õ³Ý³Ï³õÝ ³ë³ »õ ½Úáí Ñ³ÝÝ¿ë ·ñÇãë ÛÇß»³. ²ÛÉ Ã³Ý³ùáí. à¨í ½³ñÙ³Ý³ÉÇ C Î³-ÙÇÙ ³ëï³Ý[á]ñ
´Ý³·Çñ
2 C ÝÙ³Ý»ë
5 C »ñÏÝ³ÛÇÝù ÷Ë Ññ»ßï³Ï³ó
7 BC ½³Ý³ñ³ï Á½ÏáÛë
13 B ïÁõ³õÕÇ¹ C ïáõáÕÇ¹

Փ[ՈԽ]

Կուսական ծընունդ կենարարին Բանին,
Կերպիւ մարդ եղեալ ծառայական բնութեամբ:
Մոգք յարեւելից ընծայաբերք եղեն,
Ոսկին, ըզկընդրուկն եւ զպատուական զըմուռն[ա]:
Հարաւոյն գոլով յաւետաբեր լերանց,
Ի դաշտըս մայրեաց յանտառախիտ գետոց:
Տէրն իջաւանեալ նըւաստացեալ կերպիւ,
Կատարէ զխորհուրդ գնալով ի Յորդանան[բ]:
Խաղայր Յորդանան, խաղայր ի ծով դառնայր,
Խաղայր, զուարճանայր ալեաւքն ի գոյն հըրոյ:
Ծոխայր Կարապետն եղեգնաբոյս ծառոյն,
Ծառոյն ծաղկաւէտ ծափս հարուին զեռունք:
Ցընծային լերինք, զուարճանային հիմունք,
Եռային քարինք աստուածային ծնընդեամբն:
Արդ, աւրհնեալ է Հայր եւ համագոյ Որդին,
Հոգին ճըշմարիտ միշտ յաւիտեանս, ամէն:

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 61µ-62 ³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 51µ-52 ³

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 67 ³ µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 33 ³

Êáñ ³ ·Çñ

AB î»°ë í»ñ»õáõÙ D ³ÝËáñ ³ ·Çñ G ãÇù

Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ

A ³ É Ã ³ Ý ³ ùá íª à í ½ ³ ñÙ ³ Ý ³ ÉÇ

´Ý ³ ·Çñ

1 D ´ ³ ÝÇ G 1-8 ï áÕ»ñÁ ãÇù

4 D Á½ÏÁÝ¹ñáõÏ

ա **Մտթ. Բ 11**

5 D Ð ³ ñ ³ õ ³ ÝáÛ

6 B Û ³ Ý¹ ³ é ³ ËÇ ï

7 D Çç ³ í ³ Ý» ³ É

բ **Մտթ. Գ 13-17**

10 D ÑÁñáÛÝ

12 D É»ñáõÝù

13 G ãÇù É»ñÇÝù

16 D ÷Ë ï áÕÇ. öÁñÏáÕÇ¹ Á½Ù»½ ÷ ³ éù Û ³ õÇ ï » ³ Ýë, ³ Ù¿Ý

ԱՅԼ ՏԱՂ ԾՆՆԴԵԱՆ
ՏԵԱՌՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ

Նոր եղեմ բանաւոր տընկոյն,
Նոր Ադամ ի Քէն հընոյն նորոգողն.
Երկակի դիմաւից աւիթ,
Անքակ միութեան Էին ընդեղումն:

Րենական արփիւ առլըցեալ,
Զմինըն մարմնապէս ծընար վերըստին.
Սիրամարգ ոսկէտիպ նըկար,
Տատրակ ողջախոհ, մաքուր աղաւնի:

Էրեւեալ ծաղիկ գարնայնոյ,
Վարդ, մանիշակ, քըրքում, շուշան վայելուչ.
Սարդիոն, յակինթ, դահանակ,
Յասպիս, կարկեհան, գըմրուխտ, շափիւղայ:

Ի տիպ վակասին յեռեալ
Կայծ եւ տպազիոն Նորն Ահարոնի՟.
Երկնագոյն աւդամանուած շար,
Բեհեզ եւ ծիրանի՝ նիւթ նոր խորանիդ:

Րակերտեա՛ համասեռիցս ելք,
Ընդ Քեզ վերաբերիլ յառ ի Քէն ծագումն.
Գոչելով զեռահիւսակ նուագս,
Երիցն ի միումն յաւէտ միշտ ըզփառս:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 62³-63³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 38³-39³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 329³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 32µ-33³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 26³µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 265µ-266³
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 84³
m-Ó»é. ÑÙñ. 231, Ã»ñÃ 385³ (ºñáõë³Õ¿Ù), ï»°ë ¦êÇáÝ§, 1949, ÑÙñ. 3, ¿ç 63
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 20

Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ B î³Õ »ñÏñáñ¹ ³õ[áõñ], Êáëñá-í³ÇÝ, ï»³éÝ Ü»ñëÇ[ëÇ] Ï³ÃáÕÇÏáëÇ [²õ»ï»³ó ²ëïáõ³Í³ÍÝÇ] C ²É ï³Õ»ñ »õ Ù»Õ»¹Çù ÌÝÁÝ¹Ç D î»³éÝ Ü»ñëÇëÇ ³ë³ó»³É »ñÏñáñ¹ ³õáõñÝ [ÌÝÝ¹»³Ý] G î³Õ »ñÏñáñ¹ ³õ[áõñ] Êáëïñáí³ î»³éÝ Ü»ñë¿ë Ï³ÃáÕÇÏáë H î³Õ ëñµá Ú³ï-ÝáõÃ»³Ý »õ ÍÝÁÝ¹»³ÝÝ Ù»Õ»¹Ç U Ø»Õ»¹Ç ²õ»-ï»³ó ²ëïáõ³Í³ÍÝÇ m î³Õ áõÃ»ñáñ¹

Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A î³Õ Ú³ïÝáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍá
Ì³ñ³Ï³å³ Ü»ñë¿ëÇ »ñ·

´Ý³·Çñ
1 U »¹¿Ù
2 BG ²¹³ÙÝ Am Ýáñá·³õÕÝ BCDGHU Ýáñá·³õÕ
3 BCG ºñÏ³ÏÇÝ DH ºññ³ÏÇ U ¹ÇÙ³éÇóÝ
4 A ÙÇáõÃ»³Ý áõÕÕáõ³Íª ÙÇáõÃÇõÝ Um ÙÇáõÃÇõÝ
5 H ³ñ÷ÇõÝ
6 C í»ñëïÇÝ
7 CD áëÏ»ïÇå U áëÏÇïÇå HU ÝÁÏ³ñá·Ç¹ (Há·Ç)
9 BCGH ºñ»õ»³É BH ·³ñÝ³Ýõá D ·³ñÝ³Ýá m ·³ñÝ³Ýõá
10 CU Ù³Ýáõß³Ï
11 BGH ê³ñ¿áÝ m ê³ñ¹¿áÝ ACDm ³ÏÇÝ¹ BGH ³-ÏÇÝ
12 ABm Ï³ñÏ¿Ñ³Ý C ½ÙÁñáõËï U ½ÁÙñáõÃ m ½Ù-ñáõËï ABDGH ß³÷ÇÕ³ U ß³÷ÇõÕ³
13 HU ãÇù 13-20 C ïÇï ÝáÝ ÷Ë ïÇå U Æ ïÇå Ç ÝáÝ
14 BU ïÁå³½ÇáÝ BGm ²Ñ³ñáíÝÇ
[illegible] 17
15 B ºñÏÝ³·á
17 C ð³ñÏ»ñï»³Éù Dm ð³ñÏ»ñï»³É
18 m ³é
19 C ¶áí»Éáí Bm ÝÁõ³·ë
20 BCG ºñÇó C ÙÇáõÙ BDGm ³õ¿Å C ½÷³éë

ՓՈԽ

Մայր Աստուծոյ Մարիամ,
Դուստրը Դաւթեան թագազարմ.
Ծընար մարմնով զնորն Ադամ,
Որ նորոգեաց զհինն Ադամ:

Աստուածածին դաւանեմք,
Ըզծնեալդ Աստուած քարոզեմք.
Ընդ հրեշտակին քեզ գոչեմք,
Զուրախութիւն աւետեմք:

Ցընծա՛, խորանըդ լուսոյ,
Բերկրե՛ա, տաճարդ արեւու.
Խընդա՛, աթոռ Աստուծոյ,
Բարձաւղ Բանին բարձրելոյն:

Երկինք երկնից վեհագոյն,
Քերովբէից գերագոյն,
Ի սրովբէիցըն թեւոց
Ծածկեալ խորհուրդ ծնիցելոյն:

Անտանելոյն կայարան,
Արեգականն աւթարան.
Ահեղ բոցոյն բնակարան,
Աննիւթ Բանին մարմնարան:

Զքեզ տեսանողքըն տեսեալ,
Մովսէս՝ մորենի ոչ կիզեալ‴,

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 63³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 39³-40³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 329µ-330³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 33µ-34³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 26µ-27µ
S-Ó»é. ÑÙñ. 2541, Ã»ñÃ 205³-206µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ, ¿ç 22
Êáñ³·Çñ
ABCGS ö[áË] D ³ÝËáñ³·Çñ [´³õáõñ ÌÝÝ¹.]
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A î³Õ ÌÝÝ¹»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍá Ù»ñá ²É
Ã³Ý³ùáí. øñÇëïáë ÷³é³ó Ã³·³õáñ
´Ý³·Çñ
2 C ¸áõëïñ D ¸³õÃÇ Ã³·³½³ñÙÝ
3 C ÌÝ³ñ BG Ù³ñ¹Ï³Ý ÷Ë Ù³ñÙÝáí S ½Ýáñ
4 D ïáÕÇ í»ñçáõÙª ¦ÏñÏ.§ ²ëå¿ëª D ûñÇÝ³ÏÇ Çõñ³ù³ÝãÇõñ ï³Ý í»ñçÇÝ ïáÕÁ ÏñÏÝáõ³Í (µ³ó³éáõÃÇõÝª 44-ñ¹ ïáÕÁ) 32-ñ¹ ïáÕÇ ÷áË³ñ¿Ý ëË³ÉÙ³Ùµ ÏñÏÝáõ³Í ¿ 31-ñ¹ ïáÕÁ
7 C ÑñÁß ï³ÏÇÝ
9 C ÊÝ¹³ ÷Ë òÁÝÍ³
10 D ³ñ»õá
11 C òÝÍ³º ÷Ë ÊÁÝ¹³
12 B ´³ñÓáÕ BCS µ³ñÓñ»Éá
13 C ãÇù 13-20
14 D ø»ñáíµ»Çó
15 D ëñáíµ»ÇóÁÝ
16 S ÍÁÝÇó»ÉáÝ
18 D ²ñ»·³Ï³Ý
21 A ï»ë³Ý³õÕùÁÝ C ï»ë³ÝáÕùÝ S ï»ë»³É
22 B Ùáñ»ÝÇÝ
‴ Նուէց Գ. 2

Եսայիաս՝ կոյս յղացեալ[ա],
Եզեկիէլ՝ դուռն աղխեալ[բ]:

Լեառն վիմածին՝ Դանիէլ[գ].
Բլուր կընդըրկի՝ Սողոմոն[դ],
Աղբիւր կընքեալ պահողին,
Պարտէզ փակեալ տընկողին:

Նըման գեղման՝ Գեդէոն[ե],
Դաւիթ՝ իջման անձրեւոյն[զ],
Եւ Միքիաս՝ ըզտեղւոյն[է]
Ի Բեթղահէմ ծնանելոյն:

Նոյեան տապան կենարար,
Աբրահամեան տաղաւար,
Կըտակագրին տապանակ,
Անճառ լուսոյն աշտանակ:

Դրախտ Աստուծոյ ծաղկալի,
Նարդոս բուրեալ ի յոգի,
Հովիտ պայծառ շուշանի,
Աղբիւր գետոց քառակի:

Բուրուառ խընկոց անուշից,
Քառաբուրեանըն խառնից,
Զոր ծերունեացըն խըմբից
Զաղաւթս խընկեն քոց բանից:

Ի քէն հայցեմք, մա՛յր կենաց,
Մաքրել ըզմեզ ի մեղաց.
Հայցմամբ առ Տէրն աշխարհաց,
Որում պատիւ սըրբասաց:

ա Եսայի Է 14
24 BDS ³ Ë» ³ É
բ Եզեկ. ԽԴ 2
25 D Éáõë ³ ÝóùáõÙª ö[áË] BS È» ³ éÁÝ
գ Դան Բ 34
26 S ´ÁÉáõñ C ÏÝ¹ñÏÇ BDGS êáÕá íÙáÝ
դ Երգ Դ 6
27 AD ²Õµ»õñ S ²Õµ»ñ C ÏÝù» ³ É å ³ Ñ ³ õÕÇÝ
28 C å ³ ÑáÕÇÝ ÷Ë ïÁÝÏáÕÇÝ
29 C ÜÙ ³ Ý A ¶»¹¿áíÝ C ¶»¹»ÑáÝ D ¶»¹»áÝ
ե Դատ. Զ 38-40
30 BCDG ³ ÝÓñ»õáÛ
զ Սղմ ՀԱ 6
31 BC Á½ï »ÕáÛÝ S ½ï »ÕÇÛÝ
է Միքիա Ե 2, 3
32 C ´»¹Õ»»Ù D ´»ÃÕ»¿Ù G ´»¹Õ¿¿Ù S ´»¹Õ ³ Ñ¿Ù C ÍÝÇó»ÉáÛÝ
35 C Î ï ³ Ï ³ ·ñÇÝ
37 C ãÇù 37-44
40 AD ²Õµ»õñ S ²Õµ»ñ
41 BG ´áõñ í ³ é S ´áõñáõí ³ é S ËÁÝ·áó
42 D ø ³ é ³ µÇõñ» ³ ÝÁÝ
43 S Í»ñáõÝ» ³ ÉÁÝ
44 B ËÁÝ·»Ý S »ñ·»Ý ÷Ë ËÁÝÏ»Ý
46 C Ø ³ ùñ» ³ ° ½Ù»½
47 S î¿ñ
48 C ëñµ ³ ë ³ ó

ՓՈԽ*

Այսաւր խոնարհեալ յետ վեց դարուն ժամանակի,
Զոր տեսանողքըն ծանուցին ըզհասանել մեր փըրկաւղին:
Բանին դրունք երկնից իջեալ յերկիր Գաբրիէլի,
Ողջոյն տըւեալ Մարիամու, լե՛ր առագաստ Թագաւորին[ա]:
Գեղեցիկ տաճար դու երկնաւոր Թագաւորին
Եւ սերովբէք եւ քերովբէք շուրջ պատեալ Թեւաքաւղին:
Դատավճիռ դընէր կոյս Տալիթայն հետ հրեշտակին.
Չեմ ես այն, որ խաբեցին, յեդեմական դրախտէն հանին:
Երկնից զաւրապետին ուժգին գոչէր յականջ կուսին,
Տէրըդ բնակեալ յորովայնի, լե՛ր աղախին Թագաւորին.
Զարհուրեալ կուսին աղաղակէր հետ հրեշտակին.
Ի քէն սարսիմ եւ սասանիմ, Տէրըն հալէ զապառաժնին:
Էնն Աստուած իջեալ յերկնից մարմնով բնակի ի յարգանդ Կուսին,
Յետ ինն ամսեան ժամանակին գայ ծնանի ի սուրբ յայրին:
Ընթացեալ հովուացն երկոյտասան գունդ հրեշտակացն,
Փառք ի բարձունս յաւրինէին, տան աւետիս ազգի մարդկան:
Թագաւորքն, որ եկին ի դուռն սուրբ յայրին,
Բերին զմուռս եւ ըզհալուէն, երկիր պագին Թագաւորին:
Ժողով զաւրացն, երկոյտասան գունդ հազարացն.
Հարին ըզփողն եւ ըզծընծղայսն, գնացին յերկիրն ուստի եկին:
Ի յայրին բազմեալ Կոյս Մարիամ Աստուածածինն,
Գըգուէր ի գիրկն զիւր Միածինն, կաթամբ ջամբէր զԱստուած Որդին:
Լըւեալ Հերովդէս զարհուրեցաւ ի յիւր սրտին[բ],
Բերէք ըզգիրըն Մովսեսին, թէ ուր ծնանի Աստուած Որդին:

* ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 266 ³ -267µ
Ê á ñ ³ ·Çñ
H ï »°ë í »ñ»õáõÙ
Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª ² -È

[ա] Ղուկ. Ա 28

[բ] Մատթ. Բ 3

ՏԱՂ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԵԱՌՆ. ԽՈՍՐՈՎԱՅԻՆ Է ԵՂԱՆԱԿՍ ԱՅՍ

Գովեստիւ տաւնեն տենչմամբ, տոհմըք Տիրամաւրն՝
Մաւր մարմնացելոյն, ը՜, մեծի Միածնին գգաբրիելեանն երգեն.
Ուրախ լե՛ր, Մարիա՛մ:
Ի հանդէս րաբուն, ը՜, հրաշից
Հովուաց խումբըք հըրճուին,
Բանակըք բերկրեալ բարբառի նոքաւք.
Ուրախ լե՛ր, Մարիա՛մ:

Ո՞վ է սա. մանուկ ծընեալ, ծեր եւ հինաւուրց[ա],
Արքայ եւ Որդի յերկնից եկեալ հայրածին,
Երգեմք գերգս մաւր սորա՝ կուսի եւ ծնաւղի,
Ուրախ լե՛ր, Մարիա՛մ:

Րամից ռազմական, ռամիկք, նոյն եւ Թագաւորք,
Մոգք յարեւելից աստեղբն եկեալ ընծայիւք[բ],
Ոսկի եւ կընդրուկ, հալուէս, զըմուռս ընդ սիրոյ,
Յերկրի խոնարհ անկեալ ցընծան եւ տաւնեն.
Ուրախ լե՛ր, Մարիա՛մ:

Գոհաբանութեամբ լըցեալ, դարձան խընդութեամբ,
Հրամանաւ հրեշտակի ընդ այլ ճանապարհ:
Գնացին յաշխարհն իւրեանց, խընդութեամբ պատմեն[գ].
Ուրախ լե՛ր, Մարիա՛մ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 63µ-64µ
B-Ó»é. ÑÙñ 3503, Ã»ñÃ 49µ-50µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 326µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 76 ³ µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 261µ-262 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ B öáË C ãáõÝÇ D Ø»Õ»¹Ç ÌÝÁÝ-¹» ³ Ý ²ë ï áõÍá□ Ù»ñá□ H î ³ Õ êñµá□ ÌÝÁÝ¹» ³ Ý î» ³ éÝ
Èáõë ³ Ýó ³ □ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A î ³ Õ ÍÝÝ¹» ³ ÝÝ øñÇë ï áëÇ ²ë ï áõÍá□ Êáëñáí ³ -□ÇÝ ¿ »Õ ³ Ý ³ Ïë ³ □ë. Ø»ù Ç ´»ÃÕ ³ Ñ»Ù ï áõÝ¹ Ë ³ -½»ñ å ³ Ï ³ ë Ï ³ Ý. □ ³ õñÇÝ ³ ÏÝ»ñÝ ãÏ ³ □ñ, ³ □É ³ õñÇ-Ý ³ Ï ï »ë »õ Ë ³ ½¿, Ó»½ í ³ □»É ¿
Ì ³ □ñ ³ Ï ³ å ª ¶áñ ·

´Ý ³ ·Çñ
4 BCH Ññ ³ µáõÝ
5 B ÑáíÁõ ³ ó ËáõÙå ¿ù
6 B µ ³ Ý ³ Ï ³ õù D ´ ³ Ý ³ Ï ³ Ý µ ³ Ý ³ ÏÁù ÷Ë ´ ³ Ý ³ ÏÁù D µ ³ ñµ ³ éÇÝ
8 C ÑÇÝ ³ õáõñóÝ
ա **Դան. Է 13-22**
9 H □»ñÏÝÇ
12 H é ³ ½Ù ³ ÝáõÏ ³ Ý D ãÇù ß ³ ñ.
13 BC ³ ë ï »Õµ H ÁÝÓ ³ □» ³ õù
բ **Մատթ. Բ 11**
14 B Ñ ³ Éí¿ë H Ñ ³ Éí¿, Á
15 BH ³ Ý·» ³ É øñÇë ï áëÇ öÁñÏãÇÝ ÷Ë óÁÝÍ ³ Ý »õ ï ³ õÝ»Ý
17 CH 17-28 ãÇù
18 B Ðñ ³ Ù ³ Ý Ññ»ßï ³ ÏÇ ³ é» ³ É
գ **Մատթ. Բ 12**

— Մեք ի Բեթղահէմ հասաք, ընդ աստեղբն, որ տեսաք,
Նա էր անդ մանուկ ծընեալ, Յիսուս անուանեալ,
Խանձարրապաճոյճ, կայծակնահանդարտիկ խաղայր:
Կոյս եւ աւրիորդ չըքնաղ, բազմեալ Մարիամ, Ծեր եւ հիւսն անուն
Յովսէփ յահէն պակուցեալ, բարբառ Նորա սքանչանաւք,
Յերկնային զաւրացն, հովիւքն անբանից ստածաւղք,
Տաւնեցին ընդ մեզ, այն մեզ եւ ձեզ աւետիք, երգեցէ՛ք, մանկունք,
Ուրախ լե՛ր, Մարիա՛մ:

21 B ´»¹Õ¿¿Ù
22 B ³ÝÁõ³Ý»³É
25 B Ýáñ³ëù³Ýã ÉÁõ³ù ÷Ë Ýáñ³ ëù³Ýã³Ý³õù
26 B ¼»ñÏÝ³ÛÇÝ ½³õñ³ó B ï³ÍáÕù
27 B ³õ»ïÇù »õ Ó»½ ÷Ë »õ Ó»½ ³õ»ïÇù B Ù³Ý·áõÝù

Փ[ՈԽ]

Դու չուշան ծաղիկ անապական ծընար,
Զվայելուչ ծաղիկն, որ ի Հաւրէ ծընեալ:
Աղբեր յորդառատ այսաւր ի քէն բըղխեալ,
Արեգակն արդար այսաւր ի քէն ծագեալ:
Շառաւիղ բարի եւ արմատ գեղեցիկ,
Ամպ թեթեւագին երկնահոսեալ ցաւղոյն[ա]:
Սափոր ոսկեղէն մանանայիւ լըցեալ[բ],
Տաճար հոգեւորըս թափանցիկ լուսոյն:
Ի Քորէբ լերինըն Մովսիսի տեսեալ[գ],
Ի խորանս երկնից զքեզ Հեղիաս ետես:
Գեղմն իմանալի զքեզ Գեդէովն ետես[դ]
Եւ աղբեւր կընքեալ Սողոմոնի տեսեալ[ե]:
Ի մէջ առիւծուցըն Դանիէլ ետես[զ],
Կոյս ծընեալ Որդի Եսայիաս ետես[է]:
Աշտանակ լուսոյ Զաքարիաս ետես[ը],
ԵւԹնարփեան շնորհաւք պայծառացեալ հոգւովն:
Դուռն աղխեալ փակեալ Եզեկիէլ ետես[թ],
Եբաց եւ եմուտ ընդ քեզ արքայն երկնից:
Աղաչեա՛, հայցեա՛ դու զառ ի քէն ծընեալդ,
Տիրուհի՛ եւ մա՛յր մարմնացելոյ Բանին:
Լե՛ր մեր բարեխաւս առ Միածին Որդիդ,
Զի զմեզ փրկեսցէ յաւիտենից ի հրոյն:
Որում երգեսցուք ընդ երկնայնոց դասուցն.
Փառըք փըրկողին միշտ յաւիտեանս, ամէն:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 64µ-65 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 23 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ G ãÇù
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A î ³ Õ ÌÝÝ¹» ³ Ý î» ³ éÝ Ù»ñá ÚÇëáõëÇ øñÇë ï áëÇ
´Ý ³ ·Çñ
1 G ãÇù 1-12 ï áÕ»ñÁ

ա Եսայ. ԺԹ 1
բ Եբր. Թ 4
գ Ելից Գ 2
դ Դատ. Զ 38
ե Երգ Գ 12
զ Դան. Զ 7-27
է Եսայ Է 14
ը Զաք. Դ 2
թ Եզեկ. ԽԴ 2

ՏԱՂ ԾՆՆԴԵԱՆ ՓՐԿՉԻՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Գերահրաշ ծաղիկ, գովեալ Կոյս Մարիամ,
***Գ**անձ անապական, գովեստ քեզ անեղծ:*
Րաբունոյն տաճար րոպէից պետին,
***Ր**ենական լուսոյն րամից մաքրողին:*
Երկին նոր յերկրի, Էին միշտ ընդ Հաւր,
***Ե**ղանի բնութիւն Էնն, որ ի ծոց Հաւր:*
Դարձեալ զարմացումն, դատաւոր ահեղ,
***Դ**աւանի ծընունդ, դընի ի մըսուր:*
Նըւագեն հրեշտակք, նըւակք ներբողեան,
***Ն**ոյն նըման տաւիղք հովուաց նըւիրեալք:*
Նախաստեղծն Ադամ նորոգի դարձեալ,
***Ն**որ ծնընդեամբ Փըրկչին, նախայաւիտեան Բանին:*
Ահեղ զարմացումն անճառ խորհըրդոյս,
***Ա**ստուած մարդացեալ, անքակ միութեամբ:*
Տէրըն բոլորից, տըւողըն տառից,
***Տ**ընաւրինաբար, տըւեալ զինքն ի մահ:*
Սրովբէից Թագաւորն սըլացեալ ի խաչն,
***Ս**ոսկացան քրովբէքն, սարսեցին դժոխքն:*
Ո՛վ խորհուրդ խաչի, ո՛վ անուն ծածկեալ,
***Ո**րով փըրկեցաք, ո՛վ գաւազան զաւրութեանց:*
Կենաց ծառ ծաղկեալ, կեցուցիչ մարդկան,
***Կ**առք քառակերպեան, կենաց փայտ աւրհնեալ:*

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 65µ-66³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 52³µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 33³µ

Êáñ³·Çñ

A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG ¶áí»ëï êáõñµ ²ëïáõ³Í³-ÍÇÝÝ Áëï ³Ýáõ³Ý á·áÕÇÝ (B ³Ýïñ³¹³ñÓáõ-Ã»³Ùµ)

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A î³Õ ÌÝÝ¹»³Ý î»³éÝ Ù»ñáÛ ÚÇëáõëÇ øñÇëïá-ëÇ ²ÛÉ Ã³Ý³ùáí³ àí ½³ñÙ³Ý³ÉÇ

Ì³Ûñ³Ï³å³ ¶ñ»¹³ ïëáÏª Îáë ï³ÝÝ¹ »ñ·- ´Ý³ ·Çñ

5 BG ÝáÛÝ ÷Ë Ýáñ

7 BG ¹³ ï ³õáñÝ

9 BG ÝÁõ³ ·

10 BG ÝÁõÇñ»³É Ñáíáõ³óÝ

18 B ¹ÁÅáËù

ՓՈԽ

Անմահից արքայն եւ սրովբէից անտեսն.
Յերկնից ի յերկիր խոնարհեցաւ կամաւ:
Զհրեշտակն առաքէր ողջունաբեր Կուսին
Պատրաստել տեղի իջման Հոգւոյն Սրբոյ:
Ուստյց հրեշտակին զեկուցանել Կուսին
Զաւետիս կենաց, զոր շնորհելոց էր մեզ:
Խաղայր Գաբրիէլ հրեշտակապետն երկնից,
Յայտնէր ըզխորհուրդ Երրորդութեան առ Կոյսն:
Ի յականջ Կուսին ձայն աւետեաց գոչէր.
Ուրախ լե՛ր, բերկրեալ Կոյս յըղացեալ ըզԲանն[ա]:
Կոյսըն զարմանայր ընդ աւետիս նորին,
Ուստի՞ եկն ողջոյնս ուրախութեան երկնից:
Աստղըն գուշակէր արեւելից մոգուցն.
Եկեալ ի վերայ, ուր ծընանէր զՅիսուս[բ]:
Լոյս ճառագայթեալ յարեւելից մոգուցն.
Յանբանից մըսուր ի խանձարուրս եդեալ[գ]:
Մոգքն յարեւելից ընծայաբերք եկին.
Զոսկին եւ զկընդրուկըն մատուցին Փըրկչին[դ]:
Կոյսըն ծընանէր զամենեցուն Փըրկիչն.
Հովիւքն երգէին՝ Փա՛ռք ի բարձունըս Տեառն[ե]:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ 7785, Ã»ñÃ 66 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ²ÛÉ Ã ³ Ý ³ ùáíª àí ½ ³ ñÙ ³ Ý ³ ÉÇ

ա Ղուկ. Ա 28
բ Մտթ. Բ 2-10
գ Ղուկ. Բ 7
դ Մտթ. Բ 11
ե Ղուկ. Բ 14

ՏԱՂ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Արմատ կենդանեաց, անմահութեանց խորհուրդ,
Պատճառ ծընընդեան, ելողութեամբ Հոգւոյն:
Իմաստն իմաստնոյն է կատարումն էից,
Յանգոյից գոյակ նախ եղելոց, ը՛, վեհից:
Հրանիւթ կենդանիս, անձնաւորեաց Հոգւովն,
Քառիւք դիմակաւք պատկանեցոյց սիրով:
Բազմի ի վերայ երեքանձնեան խորհուրդ
Երեքսըրբենիւ, փառաբանի յէիցս:
Անձնիշխան կամաւք, սկըզբնատըպին գեղոյ,
Եռակի դիմաւք եւ քառակի լըրմամբ:
Յորոց հատուածեաց մինն ի քառից դասուց,
Շարժեալ պատճառաւ աստուածային, ը՛, փառաց:
Խորհուրդն, ը՛, կարէր, ճարտարապետն իմաստ,
Քառիւք նիւթակաւք, հաստատելով զերկիր:
Նըման միայնումն, սկըզբնատըպին գեղոյ,
Պատկեր տիրական, աննըմանւոյն, ը՛, նըման:
ԶԱդամ եւ զԵւայ, շըքեղացոյց լուսով,
Եդեալ ի դըրախտին աստուածային տընկոցն:
Խաւարին խաբմամբ, փոխարկելով, ը՛, լոյսն,
Մերկացան ըզփառսն, անճառելոյ կենացն:
Փառաց Թագաւորն ի խընդիր ելեալ,
Գըտաւ յարգանդի, անապական, ը՛, Կուսին:
Խանդակաթ սիրով, խառնեցելոյ բնութիւնք,
Գըրկեալ համբուրիւ, լուսափայլեաց, ը՛, պըճնիւք:
Ծնանի մարմնապէս, իջաւանեալ յայրին,
Ի տուն Եփրաթայ, ի քաղաք Դաւթի:
Հրեշտակաց երամք պարեն դասիւքն իւրեանց,
Հովուաց դասակցեալ, փառք ի բարձունս երգեն:
Երագեալ մոգուցն աստեղըն ի յայրն եկին,
Երկըրպագէին այն նորածին մանկանն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 66µ-67µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 345µ-347³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 330³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 255-256
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ C ²ÛÉ ï³Õ BG ²ÛÉ ï³Õ ÍÝÁÝ¹Ç
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ²ÛÉ Ã³Ý³ùáíª àí ½³ñÙ³Ý³ÉÇ. î³Õ ÌÝÝ¹»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ. Â¿ ½¹áñ³ »Õ³Ý³ÏÝ ã·Ç- ï»ë, ¹áõ½²ÝÙ³ÑÇó ³ñù³ÛÇÝ ³ë³ Ï³Ù½¸áõ ßáõ-ß³Ý Í³ÕÏÇÝ Ï³Ù½Îáõë³Ï³Ý ÍÝÝ¹»³ÝÝ
´Ý³·Çñ
2 C Ðá·áÛÝ
5 C ãÇù 5-20
15 G ¾é³ÏÇ
18 BG Á, ïÝ·áóÝ
23 C ãÇù 23-24
26 C º÷ñ³¹³ C ãÇù ù³Õ³ù
30 BCG Ù³Ý·³ÝÝ

Խորհրրդեան բերմամբ, կընդրուկ եւ գըմուռս բերին,
Ոսկի մատուցին Իսրայէլի Նորոյ:
Հրաման ընկալել, դառնալ յաշխարհն իւրեանց,
Քարոզ լինելով անճառելոյ Բանին:
Այսաւր երգս առեալ գոչեմք եւ մեք ձայնիւ
Էմանուիէլի տղայացելոյ Բանին:
Այսաւր խումբս առեալ երկնաւորացըն դասքն
Պարեն ընդ մարդկան, ցեռահիւսակ նըւագս:
Այսաւր տաւնեսցուք, ը՛, գկուսական ծընունդս,
Նըմին մատուսցուք փառք յաւիտեանս, ամէն:

31 C ãÇù 31-34 B ÏÁÝ ï ñáõÏ
38 C Ýáõ ³ ·ë
39 C ÍÝáõÝ¹ë
40 C Ù³ ï áõëáõù

Փ[ՈԽ]

Անդր ի յայրն իջաւանի Բեդղահէմի,
Հովուացն յայտնեալ հրեշտակաց:
Աստեղըն եկաւորեալ մոգուցն ընծայիւք
Եւ մեզ զբանաւորաց բերեալ, ը՛, զաւետիս:
Երրեակ հանդիսաւոր դասուն երրեկին,
Այժմու ամէն նորոգ, նորոգ սահմանեալ:
Սահման ժամանակի յաւիտենից միշտ,
Միշտ գերակայումն անպարագրին կէտ:
Կէտ, ը՛, կամաւ էին էից էացեալ, ը՛, միշտ,
Միշտ ը՛, փառք ի բարձունս երգեմք, էին յաւիտենից:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 67µ-68 ³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 29µ-30 ³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), 324µ-325 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 59µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 20 ³
Êáñ ³ ·Çñ ABCDG ö[áË]

´Ý ³ ·Çñ
1 B Çç ³ í ³ ÝÇ B ´»ÃÕ ³ Ñ¿ÙÇ D ´»ÃÕ¿¿ÙÇ G ´»ÃÕ ³ -Ñ»ÙÇ
2 D Ðá í áõ ³ ó B Û ³ ÛÝ» ³ É
4 BDG µ ³ Ý ³ õáñ ³ ó C ãÇù Á
9 C ãÇù Á
10 C ãÇù Á

ՏԱՂ ԾՆՆԴԵԱՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Էին միայնոյ Միածին Որդին,
Ծընեալն յառաջ քան ըզկէտ ժամանակի սկըզբանց:

Սկիզբըն Համայնից յանէից էից,
Պատճառ ստեղծաւղն անտարրից եւ տարրեղէն գոյից:

Գոյին պատկերի կորուսեալ դըամին
Իջեալ՝ այց առնելով ծառայական կերպիւ:

Կերպարանըն Հաւր ի կերպի եղեալ
Ադամայ՝ զնոյն վերաստեղծեալ վերածելով ի փառս:

Փառաց Թագաւորն, որ նըստի ընդ Հաւր յաթոռ,
Ծընեալ ի Կուսէ եւ ի մըսուր բազմեալ:

Բազմի եւ ի գիրկըս դըստեր Դաւթի,
Տղայապէս կաթամբ կերակրի՝ որ կերակրէ զաշխարհս:

Յաշխարհի ծագաց մոգք ընծայաբերք եկին,
Աստեղըն տեսին զանտեսական ըզլոյսն:

Լոյս փառաց ծագեաց բացաւթեայ հովուաց,
Հրեշտակք պարակցեալ մարդկան՝ փա՛ռք ի բարձունս երգեն:

Երգեմք ընդ նոսին եւ մեք զուարճալի ձայնիւ.
— Փա՛ռըք նորածին Թագաւորիդ մեծի:

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 68³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 30³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 325³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 59µ-60µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 20³-21³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 48
Êáñ³·Çñ
A î»ºë í»ñ»õáõÙ B ºñ»ÏáÇÝ ³ë³½³ë [¼³õáõñ] C ÜÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÇÝ Å³ÙáõÝ [¼³õáõñ] D ÜÁ-ÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÇÝ, Ç Ü»ñëÇë¿ Ï³ÃáõÕÇÏáë¿ [¼³õáõñ] G ºñ»ÏáÇÝ ³ë³ ½³ë
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A î³Õ ÍÝÝ¹»³Ý ²ëïáõÍá ²ëÇ »õ ØÇ³ÏÇÝ Ù»Í Ó³ÝÇõÝ Ã¿ ÁÝï ñ»É Ï³ñ»ë
´Ý³·Çñ
1 B ÙÇ³ÝõáÛ
2 C ½Ï»ï C ëÏ½µ³Ýó
3 BD êÏÇ½µÝ
4 C ëï»ÕÍáÕÝ
5 C ¹ñ³ÙÇ
6 C Í³é³Ï³Ý
7 C ãÇù 7-8
9 D Éáõë³ÝóùáõÙª ²É ³½· C Ã³·³õáñ C Ýëï Ç
10 C ÌÝ»³É C Ùëáõñ
11 C ·ÇñÏë
12 A îÁÕ³³ å¿ë C îÕÁ³³ å»ë
13 CD Í³·»³ó
14 C ½ÉáëÝ
15 C µ³ó³õÃ»³
16 C Ðñ»ßïÏù
17 C ÝáëÇ ÷Ë ÝáëÇÝ
18 C ö³¨éù C ãÇù Ù»ÍÇ

ՓՈԽ

Լոյս Փառաց Էին ծագաւղին ծագումն,
Զաւրութիւն զաւրին, իմաստութեանն իմաստ,
Բան բերող խորհըրդոյ
Դէմ անձնաւոր կատար:

Կատարումն էից յանգոյից գոյակ.
Նախեղակ վեհից իմանալեացըն խումբ
Ստորակա տարրից, ը՛, քառիւք,
Յորոց միութեան, ը՛, պատկեր՝ տիպ աննըմանոյն նըման:

Նըման միայնում սկըզբնատպին գեղոյ,
Խաւարին խաբմամբ փոխակերպեալ ընդ լուսոյ
Պըճնից, ը՛, խաւար մերկացեալ
Ըզպատմուճանն անճառ փառաց:

Փառաց Թագաւորն յայց եւ պատկերին,
Գըտեալ յարգանդի անապական Կուսի,
Խանդակաթ, ը՛, սիրով գըրկեալ համբուրիւ
Ը՛, խառնեցելոյ բնութեանն:

Զընութիւն հողանիւթ ստուերամած կերպիւ,
Լուսափայլ պըճնիւք փառազարդեալ
Աստուածատեսակ, ը՛, հրաշիւք ծընանի մարմնով, ը՛,
Յիջավանեալ յայրին:

Յայր Բեթղահէմի, ի տուն Եփրաթայ,
Ի քաղաք Դաւթի հրեշտակերամ դասուց,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 68µ-69µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 26µ-27µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 323 ³ µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 52µ-53 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 17 ³ -18 ³
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 41

Êáñ ³ ·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BCG Î ³ Ýá íÝ (C î ³ Õ ÷ Ë Î ³ Ýá íÝ) ÑÇÝÏ»ññáñ¹ (CG ÑÇÝ·»ññáñ¹) ³ õáõñÝ ³ é ³ õ ³ õ-ï áõÝ (G ³ é ³ õ ³ õ ï ÇÝ) D ÐÇÝ·»ñáñ¹ ³ é ³ õ ³ õ ï áõÝ, Ç Ü»ñëÇë¿ Ï ³ ÃáÕÇÏ á ë¿

Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A î ³ Õ ÌÝÝ¹» ³ Ý ÚÇëáõëÇ øñÇë ï áëÇ ² ë ï áõÍá Ù»ñá

´Ý ³ ·Çñ
1 C ºÇÝ BD Í ³ · áÕÇÝ
2 D ÑÁ½ ³ õñÇÝ ÷ Ë ½ ³ õñÇÝ D ÇÙ ³ ë ï áõÃÇõÝ
3 BD µ»ñ ³ õÕ C ËáñÑñ¹á
4 C ³ ÝÓ ³ õáñ
5 C »Çó D ³ Ý · áÇÝ
6 C ÇÙ ³ Ý ³ É» ³ óÝ
7 BG ê ï áñ ³ Ï ³ C ï ³ ñÇó D ãÇù Á
8 D ÙÇáõÃ» ³ ÝÁÝ D ãÇù Á C ³ ÝÝÙ ³ ÝáÝ ÝÙ ³ Ý
9 C ãÇù 9-12 A ëÏÁ½µÝ ³ ïÁåÇÝ
12 A À½å ³ ïÙáõ× ³ Ý D ³ Ý× ³ é
14 C ÎáõëÇÝ
15 C ·ñÏ» ³ É
16 BDG À½Ë ³ éÝ»ó»Éá A µÝáõÃ» ³ Ý C µÁÝáõÃ» ³ Ý
17 D ãÇù 17-28
18 C Èáõë ³ ÷ ³ É å×ÝÇõù
19 C ãÇù Á A Ù ³ ñÙÁÝá í
21 C ´»¹Õ ³ Ñ»ÙÇ ABG º÷ñ ³ ¹ ³ C º÷ñ ³ ¹ ³

Ստոր իջեալ պարէն ընդ հովիւսն աւետաքարոզ, ը՛,
— Փա՛ռք ի բարձունս, երգով:

Երագեալ մոգուցն աստեղբ նըշանաւ.
Եկին ի խընդիր արեգականն արդարութեան խորհըրդեան, ը՛
Բերմամբ ոսկի եւ կընդրուկ, ըզմուռ
Ընծայեալ նըւէր:

Ընդ նոսին եւ մեք ընծայ հոգեւոր մատուսցուք
Ծնընդեան Թագաւորին մերոյ
Ըզհաւատս, եւ ըզյոյս, ըզսէր՝
Ի ձայն ցընծութեան երգել Նըմա ըզփառս:

24 A »ñ · »Ê C »ñ · »Ý áõÕÕáõ ³ Íª »ñ · á í
25 C Ýß ³ Ý ³ õÝ
26 C ËÝ ¹ Çñ C Ëá ñÑñ ¹ » ³ Ý C ãÇù Á
27 C ÏÝ ¹ ñáõÏ ½Ùáõé
28 C Ýáõ»ñ
29 C ÁÝÍ ³
31 BCD ¼Ñ ³ õ ³ ï ë D ½áë
32 C óÝÍáõÃ» ³ Ý C ÜÙ ³ BG ÷ ³ éë

ՏԱՂ ԾՆԸՆԴԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ

Քառանիւթիցըս Աստուած եւ աննիւթիցն
Անեղ յէութեան ծածկեալըն ի ծոց Հաւր,
Փըրկաւղ ծագեցաւ ի լուսոյ մեզ լոյս,
Բան բովանդակեալ յորովայնի Կուսին:

Իւթիւ Սուրբ Հոգւոյն տնաւրէնաբար յղացեալ
Զհինաւուրցն Աստուած ծընանելով մանուկ,
Ցուցաւ ի մարմնի եւ ցընծացաւ երկիր,
Պանծացաւ Եւայ՝ զԱստուածորդի ծընեալ:

Բաբունին բազմեալ ի յանբանից մըսուր,
Պար առեալ հրեշտակք ընդ բացաւթեայ հովուացն՝
Տան փա՜ռք ի բարձունս, յերկիր խաղաղութիւն,
Աւետիս մարդկան ընդ հաշտութեանըն Հաւր:

Վերնական աստեղըըն հրաւիրեալ մոգուցն
Ընծայաբերիլ Թագաւորին նորոյ.
Սարսեալ Հերովդէս ընդ համբաւ Մանկանն,
Մոլեգնեալ լընոյր արեամբ ըզԲեթղահէմ[ա]:

Ռահ հորդէր Յովսէփ ըստ հրեշտակին տեսլեան,
Մանկամբն եւ Կուսիւ փախչէր ի յԵգիպտոս[բ].

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 69µ-70µ
B-Ó»é. 3503, Ã»ñÃ 46³-47µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 328³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 73µ-74³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 260³-261µ
R-Ó»é. ÑÙñ. 9053, Ã»ñÃ 17µ-19³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 61
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ B ÜáñÇÝ ÝÙÇÝ Ç ÝáÛÝ [À ³õáõñ] C ÜÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÛÇÝ Å³ÙáõÝ [À ³õáõñ] D ÝÁÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÛÇÝ, Ç Ü»ñëÇ[ë¿ À ³õáõñ] H î³Õ êñµáÛ Ú³Ûï ÝáõÃ»³Ý »õ ÍÝÝ¹»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ Ù»ñá R ³ÝËáñ³·Çñ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáíª àí ½³ñÙ³Ý³ÉÇ. î³Õ ÍÝÁÝ¹»³Ý ÚÇëáõëÇ øñÇëïáëÇ
Ì³Ûñ³Ï³ åª ø-Ò (Û»ï³¹³ñÓ)
´Ý³·Çñ
1 BCD ø³é³ÝÇõÃÇóë R ²é³ÝÇõÃÇóë B ³ÝÝÇõÃÇó D ³ÝÝÇõÃÇóë
2 H ²Ý»ÕÝ BD Û»áõÃ»³Ý BCDR Í³ÍÏ»³ÉÝ
3 B öÁñÏáÕ CR ÷ñÏáÕ
4 R Ûáñáí³ÛÝÇ
5 BCR Ðá·áÛÝ R ïÝ³õñÇÝ³µ³ñ D ÛÁÕ³ó»³É
6 R ¼ÑÇÝ³õáõóÝ CR ÍÝ³Ý»Éáí
7 CHR óÝÍ³ó³õ R »ñÏÇññ
8 C º õ³ CDH ½²ëïáõ³Íáñ¹ÇÝ CR ÍÝ»³É
9 D ãÇù Ç CR Ùëáõñ
10 C ÑñÁßï³Ïù R Ññ»ßï³ù C µ³ó³õÃ»³ R Ñáí³ó
12 C Ñ³ßïáõÃ»³ÝÝ D Ñ³ßïáõÃÇõÝÁÝ
13 D ãÇù 13-40 CR ³ëï»ÕµÝ
15 C Ð»ñá¹»ë C Ø³Ý·³ÝÝ
16 BR ØáÉ¿·Ý»³É C ØáÉ»·»³É CR ÉÝáÛñ BH Á½´»¹Õ¿¿Ù C ½´»¹Õ³Ñ»Ù R ½´»¹Õ¿Ñ¿Ù
[ա] Մտթ Բ 16-18
17 C Úáõë»÷ H ÁÝï R ÁÝ¹ C ÑñÁßï³ÏÇÝ AH ï»ë-É»³ÝÝ
18 BC Ø³Ý·³ÙµÝ H Ø³ÝÏ³Ùµ B ÎáõëÇõÝ R ÷³Õã¿ñ R Û¾·Çå ïáë
[բ] Մտթ Բ 13-15

Զահ լուսոյն դարձեալ ի Նազարէթ բնակէր[ա],
Ծածկեր զճառագայթն երեսնամեայ լրմամբ:

Պարագրեալ մարմնով ի Յորդանան եկեալ.
Զհընոյն Ադամայ լուանալ պարտեացն ըզգիր.
Զառնոյր Յովհաննէս ըզմըկըրտելն ի յանձն[բ],
Խոնարհէր Փըրկիչն՝ իջանելով ի ջուրսն:

Որդին կուսածին ի յամլորդւոյն ձեռնադրեալ,
Ձայնէր Հայր յերկնից. – Դա՛ Իմ Որդի ընտրեալ[գ]:
Շնորհատու Հոգին աղաւնակերպ իջեալ,
Հանգչէր ի վերայ մարմնացելոյ Բանին:

Նա սկիզբն առնելով մըկըրտութեան նորոյ,
Ի հուր եւ Հոգի մըկըրտելով ըզմեզ,
Յաղթէր բնակելոյն վիշապ աւձին ի ջուրսն,
Զգլուխ նորին ջախեալ կոխան մարդկան տըւեալ:

Մեկնեալ յանապատ՝ չար փորձողին յաղթէր[դ],
Խրատելով ըզմեզ ըզգուշանալ շնորհին.
Ճաշակն ըզմեղաց ապաշխարէր անմեղն,
Անճաշակ եղեալ քառասնաւրեայ աւուրբք:

Ղաւղեալ բանսարկուն հալածեցաւ ի բաց,
Մատուցեալ հրեշտակք եւ պաշտէին ըզՏէրն:
Ձայնիւ քաղցր երգով համաձայնեալ նոցին,
Աւրհնեսցուք զեկեալն ի փըրկութիւն մարդկան:

---

19 H Éáõëáû
ա Մտթ. Բ 19-23
20 R × ³ é ³ · ³ ûÃÝ BC »ñ»ëÝ ³ Ù» ³ CR ÉñÙ ³ Ùµ
21 C Ù ³ ñÙÝá íÝ
22 C ¼ÑÝáûÝ R ² ¹ ³ Ù ³ BH ÉÁõ ³ Ý ³ Éá í C Éáõ ³ Ý ³ Éá í R Éí ³ Ý ³ Éá í C ½å ³ ñ ï » ³ óÝ ½·Çñ R ·Çñ
23 BC Úá í ³ ÝÝ¿ë R Úá í ³ Ý¿ë B Á½ÙÁ ÏÁñ»ÉÝ C ½ÙÏ ñ- ï ÇÉÝ H Á½ÙÏÁñ ï ÇÉÝ R ½ÙÏ ñ ï »ÉÝ
բ Մտթ. Գ 14
24 B öÁñÏãÇÝ CHR öñÏÇãÝ CH çáõñÝ
25 H ØÇ ³ ÍÇÝ ÷Ë Îáõë ³ ÍÇÝ D û ³ ÙÉáñ ¹ õáûÝ C Ç û ³ Ù- Éáñ ¹ áûÝ R û ³ ÙÉáñ ¹ áûÝ H ãÇù Ç BCR Ó»éÝ ³ ¹ ñÇ
26 A »ñÏÝÇó B Ç û»ñÏÝÇó A ¸ ³ ¿ BCH ¸ ³ û ¿ R àñ ¹ ÷Ë àñ ¹ Ç BCR ÁÝ ¹ ñ» ³ É
գ Մտթ. Գ 17, Մրկ. Ա 11, Ղուկ. Գ 22
28 C Ð ³ Ýã»ñ
29 C ãÇù 29-36 H Ü ³ û R ÙÏñ ï áõÃ» ³ Ý
30 B Ç Ðá·Ç R ÙÏñ ï »Éá í ½Ù»½
31 R Ú ³ ËÃ¿ñ H çáõñë
32 H ç ³ Ë» ³ É R ÷áË ³ Ý ÷Ë ÏáË ³ Ý R ï í» ³ É
33 H û ³ ÕÃ» ³ É R û ³ ËÃ» ³ É
դ Մտթ. Դ 1-11
34 R ½Ù»½ ½·áõß ³ Ý ³ É
35 R ³ Ý»Õ ÷Ë ³ ÝÙ»ÕÝ
37 H µ ³ Ýë ³ ñÏáõÇÝ
38 C ÑñÁß ï ³ Ïù AC å ³ ß ï »ÇÝ C ½î¿ñ R ½î¿ñÝ H Á½- Ü ³ û ÷Ë Á½î¿ñÝ
39 BCR Ò ³ ûÝ» ³ É
40 R úñÑÝ»ëóûù R ½»Ï»É ¹ ÷Ë ½»Ï» ³ ÉÝ CR ÷ñÏáõ- ÃÇõÝ

Փ[ՈԽ]

Մըկրտիչըն Յիսուսի մեծ Կարապետըն Յովհաննէս,
Անարատ, անապական, անախտ, անբիծ ի ծնընդենէ:
Որ երկնից Թագաւորին երկըրպագեաց յորովայնէ
Եւ ի վեր քան զարարածս վըկայեցաւ ի Քրիստոսէ:
Ընթերցի՛ր զԱւետարանն, զոր Մաթէոս քեզ ցուցանէ,
Մինչ ի Գալուստըն Քրիստոսի ի յԱդամայ նախաստեղծէ[ա]:
Որ ծընեալ է ի կնոջէ, այր հաւասար ոք նըմա չէ,
Վըկայէ բանիս իմոյ բանն ասացեալ ի Քրիստոսէ:
Զի զպարգեւըս Սուրբ Հոգւոյն, որ յԱստուծոյ մեզ իջանէ,
Զամէն առատապէս լիով յանձին բարձեալ բերէ:
Առաքեալ եւ մարգարէ եւ Մըկրտիչ յանապատէ,
Քահանայ կոյս կրաւնաւոր եւ մարտիրոս յԻսրայէլէ:
Յանապատէ ձայն բարբառոյ եւ Մըկրտիչ ըզնա կոչէ[բ],
Այլեւ յազգէ Աստուածորդւոյն մաւտ ընտանի ի բնութենէ:
Համարձակ սա ձեռնադրէ Տէր զառաքեալ Բանն ի Հաւրէ
Անդ ի ջուրսն Յորդանանու, որ ի Սանիր լեռնէ բըղխէ:
Զի խորանք երկնից բացեալ եւ ի Հաւրէ ձայն վըկայէ.
Դա է Որդի Իմ սիրելի, որ մըկըրտի ի Յովհաննէ[գ]:
Զայն տեսեալ Կարապետին՝ զառն անարատ ըզՆա կոչէ,
Զոր տեսեալ չար վիշապին, որ մարդասպանն ի սկզբանէ:
Նա ունէր յակնակապիճսն ըզՅորդանան զոր Յոբ ասէ,
Նա լինէր փախըստական եւ հալածեալ ի մարդկանէ:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 70µ-71µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 321³-322³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 234µ-235µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 58³-59³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 194³

Êáñ³·Çñ
AG î»°ë í»ñ»õáõÙ B ³ÝËáñ³·Çñ M Úáñ¹áñ³Ï ·³ÝÓÇë Úáí³Ýáõ T î³Õ êÁñµáÝ Úáí Ñ³ÝÝáõ ØÁ-ÏÁñïãÇ

Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ²É Ã³Ý³ùáíª ÚÇëáõë àñ¹Ç î³Õ ÌÝÝ¹»³Ý öñÏ-ãÇÝ ÚÇëáõëÇ øñÇëïáëÇ M Úáí³ÝÝáõ Î³ñ³å»ïÇÝ ´Ý³·Çñ

1 MT øñÇëïáëÇ ÷Ë ÚÇëáõëÇ BG Úáí³ÝÝ¿ë
3 MT »ñÏÝ³õáñ ÷Ë »ñÏÝÇó
4 M ½³Ù»Ý³Ý ÷Ë ½³ñ³ñ³Íë M íÁÏ³»ó³ñ
5 G Ø³ïÃ¿áë M ù³ñá½¿ ÷Ë óáõó³Ý¿
ա Մտթ. Ա 1-17
7 M ³É ÷Ë ³ñ
9 M Ç í»ñáõë ï ÷Ë ²ëïáõÍá M Çç»³É ¿ ÷Ë Çç³Ý¿
10 BGT ¼³Ù»Ý³Ý
11 T ãÇù ß³ñ.
12 M »õ×·Ý³õáñ ÷Ë Ïáë Ïñ³õÝ³õáñ G Ù³ñïÇõñáë
13 M Ò³Ý µ³ñµ³éá ³Ý³å³ï¿ ÷Ë Ú³Ý³å³ï¿… µ³ñµ³éá M Î³ñ³å»ï ÷Ë ØÁÏñïÇã
բ Մտթ. Գ 3
14 M ³½· ²ëïáõ³Íáñ¹áÝ M Ùáõï ÷Ë Ù³õï
15 M ½³é³ù»³ÉÝ
16 B É»³éÝ¿ M É»éÝ¿Ý µÁË¿
17 M ÷Ë ïáÕÇ. Ú³ÝÅ³Ù ¹ñáõÝù »ñÏÝÇó µ³ó»³É »õ íÏ³»³É Ó³Ý Ç Ð³õñ¿
18 BG Úáí³ÝÝ¿
գ Մտթ. Գ 17, Մրկ. Ա 11, Ղուկ. Գ 22
19 M ¼áñ Éáõ»³É ÷Ë ¼³Ý ï»ë»³É M ²ëïáõÍá ÷Ë ³Ý³ñ³ï M áõÝÇ ß³ñ. ²Õ³õÝ³ Ï»ñå Ðá·ÇÝ Çç»³É Çõñ Ñ³Ù³·á ½Ý³ ¹³õ³Ý»³É
20 M ¼³Ý ÉÁõ»³É ÷Ë ¼áñ ï»ë»³É
21 M àñ ÷Ë Ü³
22 B Ý³ M áõÝÇ ß³ñ. Ú³õÇï»³Ýë ³ÝÁÙÑ»ï¿ ³-ÝáõÝ ÚÇëáõë ½Ý³ Ïáñí³Ý¿

Այլեւ աջով Կարապետին, որ ի տեղիս Գիսանէ,
Այս տաճար է սրբրութեան, տուն հաւատոց Հայոց սա է:
Ի բերդէ աշտարակէ Մամիկոնեան Լուսաւորչէ,
Հաւատայ ի Նայ եւ յուսայ, զի Նա պահէ յամէն չարէ:
Զի ի Նմա իսկ վայել է փառք եւ պատիւ եւ գոհութիւն,
Յաւիտեանս յաւիտենից, Քրիստոս աւրհնեալ է յաւիտեան:

23 M ï »ÕÇÝ
24 BM Ñ ³ õ ³ ï áÛ M êÁñµáõÃ» ³ Ý ³Ûë ï ³ × ³ ñ ¿ ÷Ë ²Ûë… ëÁñµáõÃ» ³ Ý
25 BM Û ³ ß ï ³ ñ ³ Ï¿ M ½ ³ õñ ³ í ³ ñ¿ ÷Ë Èáõë ³ õáñã¿
26 M ÇÝÓ ÷Ë Ç Ý ³ Û M ½Ù»½ ÷Ë Û ³ Ù¿Ý
27 M ãÇù 27-28 ï áÕ»ñÁ

ՏԱՂ ԾՆՆԴԵԱՆ ՓՐԿՉԻՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Յայտնի Աստուած այսաւր ի յաշխարհի հողեղինաց
Ձկուսական ծընունդն ի Բեթղահէմ քաղաք Դաւթի:
Ովսաննա եկեալ ի փըրկութիւն տիեզերաց,
Վանեաց զԹըշնամին, վերականգնէ այսաւր զԱդամ:
Վասըն մեր ծընաւ, որ Թագաւորն է սրովբէից
Աստըւած բարձրեալն էջ եւ եկեալ աւրհնեալ, որ գայ:
Հիացոյց ըզմոգսըն եւ զարմացոյց ըզսէրովբէսն,
Րաբուն Թագաւորն բարեբանի արքայ եւ Տէր:
Ահեղ զարմացումն եւ զարմանան մեծ քերովբէքն,
Դասապետն երկնից մարմին ըզմեր առեալ նըմա:
Նոր ծառ ծաղկեցաւ գաւազանին Յեսսեայ բըղխեալ,
Արեգակն ծագեալ, զոր ի յաշխարհ ծագեալ բոպէ.:
Նա էր պարգեւիչ մեր փըրկութեան, յորմէ անկաք,
Նորոգ պարգեւեաց ըզկորուսեալըն հանապազ:
Է սա փըրկութիւն, զոր վաղագոյնն նախագուշէին,
Նա եկն եւ ծընաւ ի Բեթղահէմ Աստուած եւ մարդ:
Սարսեաց Թըշնամին այն, որ բունեալն էր ի տեղւոջն,
Զնա Յիսուս կոխեալ՝ փրկեաց զաշխարհս ի բանսարկուէն:
Պանծալին ձայն Հաւր վըկայ եղեւ իջմամբ Հոգւոյն,
Զգերահրաշ բարբառն զՈրդւոյն ասէ սիրելի դայ:
Այսաւր Գաբրիէլ ոսկիապատ Թեւաւք եհաս,
Մեզ ողջոյն բերեալ ի Սաբաւովթ Տեառն մերմէն:
Լուսազարդ ծագումն որ ի Հաւրէ լոյս ծագեցաւ,
Երեւեալ ի յաշխարհ ի հրեշտակաց բարբառելոյ:
Հաճութեամբ, ը՛, Հաւր եւ կամաւ Սուրբ Հոգւոյն եկեալ,
Ղամբարմամբ լուսոյն ի յաշխարհի ծաւալեցաւ:
Աստուած յայտնեցաւ ի յաստեղէն մոգուց դասուն,
Արեգակն Յիսուսի զխունկըն Նըմա բերին անոյշ:
ԻԻւր անձուկ անձամբ զոսկին բերին Թագաւորին,
Պարծանքն աշխարհի զՆա ի մըսուր բազմեալ տրուպ:
Նոյնքըն նիւԹելով զըմուռ բերին ի Հրէաստան,
Աստեղըն տեսին այսաւր ծընաւ մանուկ տըղա:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 71µ-72³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 328³-329µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), 240³-241µ
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG ²ÉÉ ï³Õ ÌÝÝ¹Ç
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÉÉ Ã³Ý³ùáíª ÚÇëáõë àñ¹Ç
Ì³ñ³Ï³åª Ï¿Ýï ïáÕ»ñáíª ÚáíÑ³ÝÝ¿ë ä³ÉÑ³õÝ³-ë¿. ½á· ïáÕ»ñáíª ½ì³ñ¹³ÝÝ ½½Ù»Õ³å³ñïÇ
´Ý³·Çñ
1 G ÑáÕ»ÕÇÝ³óë
2 G ÍÁÝáõÝ¹
6 G ·³ë
12 BG ³é³ç ï»ë»³É ÷Ë ³ßË³ñÑ Í³·»³É
13 BG ãÇù ß³ñ.

Անեղին եղեալ զընծայս բերին տղայ արքային,
Րաբունին ծընաւ, բայց ոչ ծանեաւ այն յիմարեալն:
Սարսեաց եւ չարչրով անիծեալ նենգ Հերովդէս,
Տղայոց սուր կազմէ աղեղն հարկանող եւ նետ:
Է փառք Քրիստոսի, որ ի տղայոց ընծայ առեալ,
Ի հայր նըւիրէր, Հոգւոյն Սրբոյ մատուցանէր:

Փ[Ոխ]

Սկիզբն էառ լինելութեանց ի սկզբանէ Բանն Աստուած,
Ի Կուսէն զգեցեալ մարմին ի յանարատ յորովայնէ:
Տղայաբար բազմի ի մըսուր եւ խանձարրաւք պատի յայրին[ա]*,*
Եմանուէլ գըգուի ի գիրկս Սըրբոյ Կուսին յաւրինելով:
Մոգք եկին յարեւելից ընծայս բերին Թագաւորին[բ]*,*
Ի Կուսին յայտնեցելոյ յոր ժամանեալ երկիր պագին:
Հերովդիայ անհաւատին եդ ի մըտի չարախորհուրդ,
Սարսափմամբ սարսեալ դողայր նա եւ զտըղայսըն կոտորէր[գ]*:*
Վըտակք արեանցըն հոսէին հոսմամբ արտաքըս քաղաքին,
Ի վարդագոյն ի սուրբ արեանցն ծաւալ առնոյր ի մէջ ծնողացն:
Զորս յառաջ քան ըզխաչելն, Տէր Հաւրն ընծայս վերառաքէր,
Որք եղեն անուշահոտ Սուրբ Պատարագ Տեառն ի բարձունս:
Հա՛ւրըն փառք, Որդւո՛յն պատիւ եւ Սուրբ Հոգւոյն այժմ յաւիտեանս,
Յաւիտեանս յաւիտենից Քրիստոս աւրհնեալ է յաւիտեան, Ամէն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 72³µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 41³µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 28³µ

Êáñ³·Çñ

ABG î»°ë í»ñ»õáõÙ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

AG ³ÛÉ Ã³Ý³ùáíª ÚÇëáõë àñ¹Ç î³Õ ÌÝÝ¹»³Ý ÚÇ-ëáõëÇ øñÇëï áëÇ

´Ý³·Çñ

1 B ´³Ý BG ²ëïÁõ³Í

2 BG Îáõë¿ B ë·»ó»³É

ա Ղուկ. Բ 7

4 B ¾Ù³Ýáõ¿É G ºÙ³ÝáõÇ¿É

բ Մտթ. Բ 11

6 BG Ïáõë¿ BG Û³Ûï Ý»ó»ÉáÛÝ

գ Մտթ. Բ 16-18

10 G Û³ñ»³ÝóÝ B Íáí Í³É G Íáí Í³õ³É

11 BG Ë³ã»³ÉÝ

13 BG ÙÇßï ·áÑáõÃÇõÝ ÷Ë ³ÛÅÙ Û³õÇï»³Ýë

14 BG ¿ Û³õÇï»³Ýë

ՏԱՂ ԾՆՆԴԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Պարագրի անպարագրելի Բանն ի մարմնի,
Մարդ յերկրէ երկրորդ Ադամն յերկնից մարբ յայտնեալ:
Հաւր պատկեր եւ Կուսիւ, կերպարանեալ կնիք սկըզբնատպին,
Ըրտուղ Դաւթեան յարմատոյն Յեսսեա սերեալ յազգս Յուդայ:
Տէր եւ տղայ, տիրելով տանն Յակովբայ,
Ժառանգ տըւաւ հեթանոսաց:

Անարուեստ առումն եւ անսերմն յըղացումն ծընընդեամբ կոյս
Եւ մայրութեամբ հարսն՝ անփորձ ի կապակցութեանց,
Եւ անարատ ի կոչմանն, այս է զաւրաց զարմացումն
Եւ հրանիւթ հոգւոց հիացումն:
Իսկ մեզ Տէր եւ տղայ, որդի եւ մանուկ, հրեշտակ մեծ խորհըրդոյ,
Իշխան եւ Հայր, հանդերձեալ երկրին,
Ժառանգ տըւաւ հեթանոսաց:

Րաբուն բարի, յիմաստ ձիրս եւ յանթերիս,
Կենաց դըպրութիւն, բերեալ ի Հաւրէ հրովարտակս:
Ինքն ի մարմնի թանձրացեալ գիր,
Ազատարար պարտեաց մաւրն, ստացաւ գաւառս,
Ջգերելոց գունդս, յանուն իւր անուանեաց:
Նոր Իսրայէլ, որդի անդրանիկ, սիրեալ բարեկամ,
Հայր եւ եղբայր, մայր եւ քոյր,
Ժառանգ տըւաւ հեթանոսաց:

Թագաւոր փառաց, թափեալ զԻնքն յիւրաստեղծ պատկերն,
Նոր կերպ վերըստին կազմեալ, զեղծեալըն մեղաւք,
Խառնեաց զԻւրն ի մերս, վերաբերեալ յառաջին փառսն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 72µ-73µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 48µ-49µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 325µ-326µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 75µ-76µ
H Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 264³-265µ
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ B î³Õ ÍÝÁÝ¹Ç Ç ä³ñÃ»õ¿ C î³Õ »õÃÝ»ññáñ¹Ý ³õáõñÝ D ²�É Ù»Õ»¹Ç ÍÝÝ¹»³ÝÝ øñÇëïáëÇ H î³Õ ëñµá� Ú³�ïÝáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍá�
Ì³�ñ³Ï³å³ ä³ñÃ»õ
´Ý³·Çñ
2 C �»ñÏñ» C ²¹³Ù C Ù³ñÙµ
4 B �³½·
5 B Ú³Ïáíµ³ C Ú³Ïáµ³�
7 BC ³Ýë»ñÙ B �Õ³óáõÙÝ BC ÍÝÁÝ¹»³Ùµ H ãÇù Ïá�ë
8 H ãÇù ºõ Ù³�ñáõÃ»³Ùµ C Ï³å³ÏóáõÃ»³ó
9 C »÷Ë¿
10 C Ñá·áó
14 D ãÇù 14-21 ïáÕ»ñÁ
15 C Ð³õñ» CH Ññáí³ñï³Ï
17 C ·³õ³é
18 B ³ÝÁõ³Ý»³ó
19 H ãÇù ß³ñ., Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í
20 BC î¿ñ »õ ÇßË³Ý, Ð³�ñ ÷Ë Ð³�ñ
22 B Ã³·³õáñÝ
23 BC Ï³½Ù»³ó
24 C ½ÆÝùÝ ÷Ë ½ÆõñÝ B ÷³éëÁÝ

Եղեալ Աստուած՝ մարդ, ճոխն՝ աղքատ, Տէրն՝ ծառայ,
Որդին որդի Յիսուս Քրիստոս,
Ժառանգ տըւաւ հեթանոսաց:

***Ե**րկինք է Բեթղահէմ եւ աթոռ քերովբէից մըսուրն,*
Ուր եդաւ հացըն կենաց բանականաց ճարակ,
Անդ յայտնեալ գանձ եւ ակն առատ վաճառականաց,
Արեւելեան զաւրաց, հովուաց եւ հընդկաց, անտես հրեշտակաց,
Ի ծոցս Հաւր ծածկեալ, այսաւր ձրի ազգաց, պարգեւ տիեզերաց,
Ժառանգ տըւաւ հեթանոսաց:

***Ի** հեծեալն ի հրաշալի կառս հանգչի ի գիրկըս մաւրն,*
Կըրեալ կաթնասուն, ընծայեն տուրըս Տեառն,
Յառաջ ձեռնատըւութեամբ հընդիկք եւ մարք, քաղդեայք եւ պարսք,
Հըմուտք եւ ճարտարք, ոսկւոյ եւ նուիրաց, տեարք, զի
Ժառանգ տըւաւ հեթանոսաց:

25 C »õ Ù ³ ñ ¹ BC î¿ñÁÝ C Í ³ é ³
28 B ´» ¹ Õ ³ ¿Ù C » ÷ Ë ¾ C ùñáµ»Çó C Ùëáõ ñÝ
29 BC » ¹ » ³ É C Ñ ³ óÝ
31 B Ñá í Áõ BC ãÇù ³ Ý ï » ë Ññ»ß ï ³ Ï ³ ó
32 B ãÇù Æ... Í ³ Í Ï» ³ É C ãÇù Æ... ³ ë ³ õñ C å ³ ñ · »õÇ
34 B ô ÇõÍ» ³ ÉÝ C »Í» ³ ÉÝ C ·Çñ Ï ë
35 BC Îñ» ³ É C Ï ³ ÃÝ ÷ Ë Ï ³ ÃÝ ³ ëáõÝ
36 C Ó»éÝ ³ ï áõáõÃ» ³ Ùµ C ÑÝ ¹ ÇÏù
37 C ÐÙáõ ï BC áëÏá BC ÝÁõÇñ ³ ó B ãÇù ½Ç

Փ[ՈԽ]

Սկըզբնազարդ գոյից ստեղծաւղն գայր հասանէր ի Յորդանան,
Յորդանան յորդահոսեալ շըրջան առեալ ջուր մանուածով:
Մանուած ալեաւք դաշնաւորեալ դիմեալ երթայր առ Արարիչն,
Արարիչն խոնարհեալ, եկեալ սըրբէ գաշխարհս ամէն:
Ամենից գայր հասանէր, դառնայր ի ծովն արեւելից,
Արեւելք փայլեցուցին գոսկեճաճանչ նըշոյլ լուսոյն:
Լոյսն իջեալ ի Յորդանան աստուածասքանչ գարշապարաւքն,
Գարշապարքըն ջաղխեցին ըզգլուխ աւձին չար վիշապին:
Զար վիշապըն սուսկանայր յահեղ փառաց Աստուածորդւոյն,
Աստուածորդին մեծ խորհըրդով ի ծառայէն Իւր ձեռնադըրէր:
Ձեռնադըրէր Աջ հայրական աղաւնակերպ իջմամբ Հոգւոյն,
Հոգին Սուրբ տարուբերէր, գըթայր ի յԻւր ստեղծեալ ի յարարածս:
Արարածք ձեզ աւետիս Հաւր հաճութեամբ եւ միութեամբ,
Միութեամբ եւ ցընծութեամբ զաւրս ընդ հրեշտակըս տաւնեսցուք:
Տաւնեսցուք ուրախութեամբ առ ի պատիւ նորոյ աւուրս,
Նոր աւրհնութիւն, փառք Արարչին այժմ, յաւիտեանս յաւիտենից:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 74³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 320³-321³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 234³µ
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG ²ÛÉ ï³Õ çáõñ ³õñÑÝ»ÉáÛÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí ª ÚÇëáõë àñ¹Ç î³Õ ÌÝÝ¹»³Ý
øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ
´Ý³·Çñ
8 B ç³Ë»óÇÝ B ³õÓÇ
9 BG ëáõ½³Ý³Ûñ ÷Ë ëáëÏ³Ý³Ûñ B ²ëïáõ³Íáñ¹áÛÝ
11 B Ò»éÝ³Û¹ñ¿ñ
15 BG ÷Ë 15-16 ïáÕ»ñÇ
î³õÝ»ëóáõù ·»ñ³ßË³ñÑÇÏ ½³õñÑÝ»ñ·áõÃÇõÝ
Û³õñÇÝ»Éáí,
Ú³õñÇÝ»Éáí ÷³éë ²ñ³ñãÇÝ ³ÛÝ, áñ ³õñÑÝ»³ÉÝ
¿Û³õÇï»³Ýë, ³Ù¿Ý

ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԵԶՆԿԵՑՒՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ ԳՈՎԵՍՏ Ի ՍՈՒՐԲ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆՆ ԵՒ ՄԻՇՏ ԿՈՅՍՆ ՄԱՐԻԱՄ

Յանեղական լուսոյն անժամանակեայ լոյսն,
Անըվայրափակ ի քեզ պարագրի, Մարիա՛մ
Աւետի՛ս, աւետի՛ս, աւետի՛ս քեզ, Տիրամա՛յր:

Ով նոր խառնումն սքանչելի, անեղ ընդեղումն
Կուսութիւն եւ ծնունդ ի քեզ ներգործի, Մարիա՛մ,
Ուրախ լե՛ր, ուրախ լե՛ր, Կո՛յս Տիրամայր:

Հաւր Բանին մայր յերկրի, Կոյս Սուրբ,
Տըւողին մեզ Հայր յերկինս, խաւսուն խորան
Ի քեզ բնակողին, Մարիամ, երանի՛,
Երանի՛, երանի՛ քեզ, Տիրամայր:

Այսաւր մեծ զարմանք հրաշից, Տէրն որդի ծառայիս
Ծընեալ ծոցոյն որդի, ստեղծողին միջնորդ, Մարիա՛մ,
Մայր լուսոյ, մայր լուսոյ, մայր լուսոյ,
Մայր լուսոյ, Կո՛յս Տիրամայր:

Նոր պըտուղ բնութեան, քաղցրահամ արմատ նորոյ աշխարհի,
Մահու մաւր, ը՛, բըժիշկ, կենաց մայր մաքուր, Մարիա՛մ:
Աննըման, աննըման, աննըման Կո՛յս Տիրամայր:

Ի քէն ցնծութիւն մարդկան, երկանցն Եւայի լուծիչ,
Ադամայ ազատիչ, դրախտին բացաւղ դըրան, Մարիամ,
Ցընծացէ՛ք, ցընծացէ՛ք, որդիք Ադամայ:

Սէրովբէ հողանիւթ, հրածին ամպ, երկինք արեգական արդար,
Մայր արքային մեծ,
Լե՛ր մեզ բարեխաւս, Մարիա՛մ,
Աւրհնեալ մայր, աւրհնեալ մայր, աւրհնեալ մայր, Կո՛յս Տիրամայր:

Ի քէն ծնեալ ծեր մանկանն, ընդ Հաւրէ Հոգոյն Սըրբոյ,
Փա՛ռք Քեզ պատիւ, յաւիտեանս, յաւիտենից,
Աւրհնեցէ՛ք, աւրհնեցէ՛ք, աւրհնեցէ՛ք, որդիք Ադամայ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 74µ-75³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 35³-36µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 23µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 23³-24µ
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ B î³Õ³õ»ï»³ó ²ëïáõ³Í³Í-ÝÇÝ Êáëñáí³▯ÇÝ D ³ÝËáñ³·Çñ G î³Õ³õ»ï»³ó ²ëïáõ³Í³ÍÝÇÝ Êáëñáí³▯
Ì³▯ñ³Ï³å³ÚáÑ³ÝÇëÇ
Èáõë³Ýó³▯ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ¾ÉÙ. Øáõë¿ËÇ¿ î³Õ ÌÝÝ¹»³ÝÝ øñÇëïáëÇ Â¿ ½¹áñ³ »Õ³Ý³ ÏÝ áã ·Çï»ë, ¹áõ½²▯ë³õñ ¶³µñÇ¿-ÉÇÝ ³ë³ Ï³Ù½¸áõ ßáõß³Ý Í³ÕÇÏÝ Ï³Ù½Ðáë»³É Ññ»ÕÇÝ³óÝ Ï³Ù½Î³Ý³ÝóÝ Ï³ÝË»ÉáíÝ »õ ½Úáí-Ñ³ÝÝ¿ë ·ñÇãë ▯Çß»³ »õ ²ëïáõ³Í½Ó»½
´Ý³·Çñ
1 BG Éá▯ë
4 D ãÇù 4-6 ïáÕ»ñÁ
5 G ù»½, Á
7 AG ãÇù ß³ñ.
11 B Í³é³▯Ý
26 B »õ ÷Ë ø»½

Փ[ՈԽ]

Գովեստ բերկրանաց հրճուողական հընչմամբ
Քեզ, Կո՛յս Տիրամայր, քաղցրաձայնեալ երգեմք:
Ո՛վ կուսից պարծանք, մայր հայրածին Որդւոյն,
Անծին ծնաւղին Բանին ծընաւղ մարմնով:
Վերին քրովբէիցն հուպ մաքրական փառուք,
Աթոռ անեղին անտանելի լուսոյն:
Եդեմ շընչական անմահ տընկոյն տեղի,
Վայր դալարաբեր Հաւր ծոցածին ծաղկին:
Աքանչելի հրաշիւք ծառ երկնուղէշ ծաղկեալ,
Անմահ խընծորոյն անուշահոտ պըտղոյն:
Տեղի յաւրինման դու մարգարտին լուսոյ,
Ոսկի մաքրափայլ ի հողանիւթ զարմէ:
Ի յերկրածընաց հարսն ի յերկինս ելեալ,
Մայր կաթնամատոյց Հաւր Միածին Բանին:
Սուրբ Կոյս Մարիամ, մաւրն Եւայի բըժիշկ,
Նախնոյն Ադամայ ազատարար ծընունդ:
Ո՛վ ցաւղոյն կենաց՝ Հաւրէն լուսոյ իջեալ,
Ամպ անձրեւաձիր ծարաւելոցս արբումն:
Ի իւծեալ բընութեանս աստըղ լուսոյ ծագեալ,
Խորին գիշերւոյ քաղցրանըշոյլ փայլմամբ:
Րաբունոյն վերնոց բնաւից արարողին,
Խորան բանաւոր եւ լուսակիր տաճար:
Բարունակ բերող զուրախարար ողկոյզն,
Որով զմայլեցաք զանմահական բաժակն:
Կենաց տապանակ, աստուածագիծ տախտակ,
Լեառն արձանունակ աշխարհալիր վիմին[ա]*:*
Ոսկեղէն սափոր մանանայիւ լըցեալ[բ]*,*
Գաւազան ծաղկեալ ի յարմատոյն Յեսսեայ[գ]*,*
Յերկրածին սեռից գերազանցեալ երկնից,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 75³-76µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 36µ-38³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 24µ-26µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 44³µ
Êáñ³·Çñ
ABG î»°ë í»ñ»õáõÙ M î³Õ ·³ÝÓÇë ¾ ³õáõñÝ ÍÝÁÝ¹»³Ý
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A î³Õ ÌÝÝ¹»³Ý öñÏãÇÝ Ù»ñáÛ ÚÇëáõëÇ øñÇëïáëÇ Ì³Ûñ³Ï³å³¶áí»ëïÇ êáõñµ ÎáÛëÝ Ø³ñÇ³Ù»
´Ý³·Çñ
3 M ØÇ³ÍÇÝ ÷Ë Ñ³Ûñ³ÍÇÝ
5 M ùñáµ¿Çó
7 M ïÁÝáÛÝ
8 M Í³ÕÇÏ
9 M »ñÏÝáõÕÕ»³
10 M ËÁÝÓáñáÛÝ
11 M Û³õñÇÝ»³É M Ù³ñ·³ñÇï
12 BG ½³ñÙ¿ë
14 M Ï³ÃÝ³Ù³ïáõó
17 M ãÇù 17-33 ïáÕ»ñÁ
18 G Û³ñµáõÙÝ
19 B µÝáõÃ»Ý¿ë
20 BG ·Çß»ñáÛ
21 G µÝ³õÇóë
ա Դան. Բ 34
27 BG Ù³Ý³Ý³ÛÇÝ Ï»Ý³ó
բ Եբր. Թ 4
գ Եսայ. ԺԱ 1

Ի զաւրաց հրեշտակաց աւրհնաբանեալ միշտ Կոյս:
Սուրբ Հոգւոյն հըրոյ աստուածընկալ բուրվառ,
Տուփ անոյշ խընկոց տիեզերաց բաշխաւղ:
Նորահրաշ շուշան վերաբուսեալ ի փշոց,
Քաղցրահամ ճաշակ, բուրումն անուշահոտ:
Մայր Կենարարին հաճոյական կամաց,
Հայցմամբ պաղատեա՛ առ ծնեալն ի քէն Աստուած:
Արեամբ փըրկելոցս քո Միածնին հաւտից
Լե՛ր միշտ բարեխաւս, ողորմածին ծընաւղ:
Ռամել ըզցըրուեալս եւ զվարատեալս մեղաւք,
Զոր եւ ժողովեաց խաչատարած բազկաւն:
Ի քահանայից պետականէն լուսոյ
Մեր հայրապետին հաստատութիւն հայցեա՛:
Արքային անմահ արքայուհի եւ մայր,
Զմեր պըսակաւորըն միշտ պահել մաղթեա՛:
Միշտ Եկեղեցի Հայաստանեայցս ազգի
Անբիծ եւ ուղիղ դաւանութեամբ պահել:
Երրակի լուսոյն աստուածութեան,
Միում գոհութիւն եւ փառք ի յաւիտեանս, ամէն:

---

32 BG ËÁÝ·áó
36 BG ÍÝÇó»³ÉÝ
37 BG ÷ÁñÏ»Éáó BG Ñ³õïÇ
45 B ½ºÏ»Õ»óÇ
46 BG ³ÙµÇÍ, áõÕ»Õ
48 B »ñ·»É ÷Ë ³Ù¿Ý

ՄԵՂԵԴԻՔ ԾՆՆԴԵԱՆՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ

Անապական տաճար եւ առագաստ լուսոյ անճառելոյ Բանին,
Նիւթեղէն սրովբէ եւ մարմնաւոր քրովբէ վեհագոյն երկնից,
Շինողին ըզքեզ իմաստութեան խորան եւ տաղաւար Հոգւոյն:

Բոլորիցըն Տէրն եւ պարունակողն ամաց ժամանեալ ի քեզ,
Աւետաւոր ձայնիւ սպասաւորեալ, արփիցըն Տէրն ընդ քեզ բերկրեալ,
Ուրախութիւնն վերնոցն եւ փառք ազգի մարդկան, անհարսնացեալ դըշխոյ:

Գեղապանծ երկին, յորում ըզլոյս Նա գար անհակառակ շարժմամբ,
Զսարսափելի զխորհուրդըն Թարգմանեցեր ի մեզ տընաւրինեալ զՏէրն,
Ընդ որս եւ մեք երգեմք զգաբրիէլեան նըւագըն. Տէր ընդ քեզ, բերկրեալ:

Դասք վերին զաւրացըն վայր իջեալ ի սպաս արարողին իւրեանց,
Ընդ լուսափայլ ամպոյն, ընդ սիւնատեսիլ հըրոյն երգակցելով հովուացն.
Խաղաղութիւն յերկինս աւետարանէին. – Փա՜ռք ի բարձունըս Տեառն:

Երկնային ղամբարն ճառագայթեալ ի յայրն աստղագուշակ տեսլեամբ,
Հետեւելով մոգուցն ընծայեցին խընկաւք՝ բերելով զոսկին
Ի պատիւ փառաց տղայացելոյ Բանին եւ Արարչին համայնց:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 76µ-77³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 40³-41³

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 331³µ

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 48³

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 27µ-28³

Êáñ³·Çñ

A î»°ë í»ñ»õáõÙ B Ø»Õ»¹Ç ÍÁÝÁÝ¹»³ÝÝ C Ø»Õ»-¹Çù ÌÝÁÝ¹»³Ý D ÜÙÇÝ [ãáññáñ¹] ³õáõñ »ñ»ÏáÇÝ ï³Õ G Ø»Õ»¹Ç ÍÝÁÝ¹Ç

Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A Ø»Õ»¹Çù ÌÝÝ¹»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍá Ù»ñá

Ì³ñ³Ï³åª ² ´ ¶ ¸ º

´Ý³·Çñ

2 C ëñáµ» C ùñáµ»
3 C ÞÇÝáÕÇ
4 DG å³ñáõÝáÕÝ BCG Å³Ù³Ý³Ï»³É
5 G ¼³õ»ï³õáñ
6 C Ê³Õ³ÕáõÃÇõÝ »ñÏÇÝë ÷Ë áõñ³ËáõÃÇõÝÝ í»ñ-ÝáóÝ D àõñ³ËáõÃÇõÝ C ¹ÅËá
7 BD »ñÏÇñ C Ñ»ñÏÇñ C ½Éáë³·³ñ BG Á̇, Éáë Ý ³-·³õ ÷Ë Á½Éáë Ü³ ·³ñ
8 C ½ËáñÑáõñ¹Ý B Ã³ñùÙ³Ý»ó»ñ
9 C Ýáõ³·Ý
10 D ãÇù 10-15 ïáÕ»ñÁ
11 C Ñáíí³óÝ
13 BG Õ³Ùå³ñÝ

ՄԵՂԵԴԻՔ ԾՆՆԴԵԱՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ

Սրբբուհի Մարիամ, անապական, ը՛, տաճար,
Անիմանալի եւ կենարար Բանին ծընող եւ կոյս,
Աւրհնեալ ես դու ի կանայս, բերկրեալ Տիրամայր եւ Կոյս:

Դուռն երկնից եւ էջք Աստուծոյ, որ ի բոցեղէն սրովբէից
Եւ ի բազմաչեայ քերովբէիցն ծածկեցաւ քո սուրբ որովայնդ,
Աւրհնեալ ես դու ի կանայս, բերկրեալ Տիրամայր եւ Կոյս:

Անդաստան հոգեւոր, համապայծառ ծաղիկ,
Որ ի հոգէհոս անճրեւաց ծաղկեցաւ քո սուրբ որովայնդ,
Աւրհնեալ ես դու ի կանայս, բերկրեալ Տիրամայր եւ Կոյս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 77 ³ µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 41µ-42 ³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 331µ-332 ³
G Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 28µ-29 ³
Ê á ñ ³ ·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG Ø»Õ»¹Ç ÍÁÝÁÝ¹» ³ ÝÝ C ²ÛÉ Ù»Õ»¹Ç ÍÝÁÝ¹» ³ Ý

Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A Ø»Õ»¹Çù ÌÝÝ¹» ³ Ý øñÇë ï áëÇ ²ë ï áõÍáÛ Ù»ñáÛ
´Ý ³ ·Çñ
1 C ãÇù Á
2 C Ù ³ Ûñ ÷Ë Ïá Ûë
4 C ëñáµ¿Çó
5 C ùñáµ¿ÇóÝ G ùñáµ¿Çó
8 B ãÇùª Ã»ñÃ ÁÝÏ ³ Í C ãÇù ùá

ՄԵՂԵԴԻՔ ԾՆՆԴԵԱՆՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ

Փողելով փողէր սրովբէն եւ ասէ՛ր,
Փողելով փողէր սրովբէն եւ ասէր.
Եմմանուէլ ծընեալ մարգարէանայր.
Այն, որ արար զերկինս եւ զերկիր,
Այն, որ արքայն է Նոր Իսրայէլի:

Աստեղբ նըշանաւ մոգքն ի յայրն եկին,
Անդ հարցանէին. Ո՞ւր ծընաւ արքայն,
Այն որ արար զերկինս եւ զերկիր,
Այն, որ արքայն է Նոր Իսրայէլի:

Կոյսն ուրախանայր. — Ես մանուկ ծնայ,
Այրն, ը՛, զուարճանայր, աւԹեւան եղէ:
Սիմէոն խայտայր. — Ես ի գիրկս առի:
Յովհաննէս գոչէր. — Ես ձեռնադրեցի,
Զայն, որ արար զերկինս եւ զերկիր,
Այն, որ արքայն է Նոր Իսրայէլի:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 77µ-78³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 332³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 40µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 29³

Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ C ²ÛÉ Ù»Õ»¹Ç D î³Õ »ññáñ¹ ³-é³õ³õïÇÝ G Ø»Õ»¹Ç ÌÝÁÝ¹»³ÝÝ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ø»Õ»¹Ç ÍÝÝ¹»³ÝÝ øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ Ù»ñáÛ

´Ý³·Çñ
1 C ëñáµ»Ý
2 C ëñáµ»Ý
3 C ºÙ³ÝáõÇ»É D ÍÁÝ³ñ C Ù³ñ·³ñ»³Ý³Ûñ D ãÇù Ù³ñ·³ñ¿³Ý³Ûñ
4 D ãÇù ²ÛÝ, áñ ³ñ³ñ
5 C ë»ñáµ»Çó ÷Ë Üáñ Æëñ³Û¿ÉÇ D ãÇù Üáñ
7 C ÍÝ³õ
11 CD ãÇù Á·

ՄԵՂԵԴԻՔ ԾՆՆԴԵԱՆՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ

Իշխանութեամբ խոնարհեալ ի փառաց հայրենի, վայր իջեալ ի ստորինս,
Կատարելով գյառաջ գուշակումըն մարգարէիցն,
Որ քարոզէին ըզճշմարիտ յըղութիւն, ը՛, Կուսին:
Մարմին ըզգեցար ի Սուրբ Կուսէն եւ յայտնեցար ի յայրին,
Սպասաւորեցար ի զաւրաց զըւարթնոց եւ մոգքն հետեւելով աստեղըն՝
Ի պատիւ փառաց տղայացելոյ Բանին եւ փըրկողին համայնց:
Այսաւր ցընծացան պարունակըք հրակերպեան զըւարթնոցն,
Ի վերուստ հըպատակէին հրամանաց տըղային
Եւ ամաչէին հայել ի յայրն աղքատացեալ,
Քանզի որ Ով ստեղծ զԱդամ, երկնակատար ճեռաւքն ի մըսրին տարածեալ,
Այն, որ տարածելոց էր ի վերայ խաչին կենսաբեր:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 78³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 29³µ
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ G Ø»Õ»¹Ç ÍÝÁÝ¹»³Ý î»³éÝ Ù»ñá
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ø»Õ»¹Ç ÌÝÝ¹»³ÝÝ øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍá Ù»ñá
´Ý³·Çñ
5 G ½Áõ³ñÃÝáóÝ
10 G ¿ëï»ÕÍ

ՄԵՂԵԴԻ ԾՆՆԴԵԱՆՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Որ էիր առ Հաւր էակից Որդի, այսաւր ի յերկրրի երեւեալ, ը՜,
Հեզական գընացիւքըն, ը՜, վասն ազգի մարդկան եղանի մանուկ:
Որ կատարեցեր ըզըկամըս առաքչին Քո Հաւր, այսաւր ի մոգուց ընծայեալ
Ոսկիապատ Թագիւըն, ը՜, Թագաւոր փառաց, կերակրիլ կաթամբ:
Յորմէ զարհուրեալ դողային, ը՜, դասք վերին զաւրացն,
Այսաւր ի Յորդանան մըկըրտիլ, ը՜, յամլորդւոյն ձեռաց,
Վըկայեալ, ը՜, Հաւր եւ Սուրբ Հոգւոյն. – Դա է Իմ Որդի:

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 78µ-79³

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 332³µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 30³

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C Ø»Õ[»¹Ç] G Ø»Õ»¹Ç ÍÝÁÝ¹Ç Èáõë³Ýó³ÿÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A Ø»Õ»¹Ç ÍÝÝ¹»³ÝÝ øñÇë ï áëÇ ²ëïáõÍáÿ Ù»ñáÿ ´Ý³·Çñ

3 G ³é³ãÇÝ ÷Ë ³é³ùãÇÝ CG Ùá·áõóÝ

4 C áëÏÇ³Ï³Ý CG Ï»ñ³ÏñÇ

6 C ÙÁÏñï»³É G ÙÁÏÁñïÇ G Ç ÷Ë Á˙ C ÿ³ÙÉáñ¹áÿÝ Ó»é³Ùµ

ՄԵՂԵԴԻ ԾՆՆԴԵԱՆՆ
ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ

Որ անըսկիսբըն էութեան ընդ Հաւր փառաբանիս, Աստըւած,
Խոնարհեալ մարմնացար ի Սըրբոյ Կուսէն
Եւ անճառելի Քոյին ծնընդեամբըդ յայտնեալ ի Բեդղահէմ յայրին,
Քեզ երգէ Սուրբ Եկեղեցի զերգըս նորս.
– Աւրհնեալ ես Դու եւ ծընունդ Քո սուրբ:

Մարդ եղեալ մարմնացար ի Սուրբ ի Կուսէն,
Պատեցար խանձարրաւք, հա՛ցդ անմահութեան,
Եւ ի մոգուցն երկըրպագեալ բարեբանեցար յայրին,
Քեզ երգէ Սուրբ Եկեղեցի զերգըս նորս.
– Աւրհնեալ ես Դու եւ ծընունդ Քո Սուրբ:

Մըկըրտեցար ի Յորդանանի Սուրբ Յովհաննէ,
Վըկայեալ ձայնիւ Հաւր, աղաւնակերպ Սուրբ Հոգւոյն,
*Ասէ. – Դա է Իմ Որդի, Դըմա՛ լըւարուք***,*
Քեզ երգէ Սուրբ Եկեղեցի զերգըս նորս,
– Աւրհնեալ ես Դու եւ ծընունդ Քո սուրբ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 79³
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ø»Õ»¹Ç ÌÝÝ¹»³ÝÝ øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ Ù»ñáÛ

¶ñãÇ ÏáÕÙÇó í»ñçáõÙ.
Àëï ËÝ¹ñáÕÇÝ ÁÕÓÇó ·ñ»ó³õ ï³Õùë, ½Ç ã³÷ Ýá-ñ³ ³Ûëù³Ý ¿ñ: ºõ ¹áõ »Ã¿ ³ÛÉ ³õ»ÉÇ Ûáõ½»ëª »ñÃ Ç Ù»Í ï³Õ³ñ³ÝÝ »õ ½Ù»½ ³Ýå³ñë³õ ÃáÕ, ³Õ³-ã»Ù:

*** Մտթ. Գ. 27

ԳԱՆՁ ԹԼՓԱՏՈՒԹԵԱՆ ՈՒԹ ԱՒՐԵԱՆ*

Գոչումն ըղձային, գովեստ երկնային, գաւինքդ երկնային,
Էակից Էին, Հաւր անեղածին, Որդիդ Միածին,
Կամաւ Հաւր Քոին, իջեր ի ստորին, յարգանդ Սուրբ Կուսին
Եւ առեր մարմին յարմատոյ Դաւթին, զարմըն Յուդային
Տնաւրինեալ քոին յորովայն Կուսին, Սուրբ Աստուածածնին,
Ըզբոլոր բնութիւն առեր զմարդկային, Թարց մեղաց ախտին,
Յետինն ամսենին, հինգ աւր աւելին, որ ըստ անդրանկին,
Ծընար ի յայրին, ի Բեդղէհէմին, ըստ Միքիային,
Աւրհնեալ Բանդ եղեալ մարմին, յարգանդ Սուրբ Կուսին, աղաչեմ:

Րախացեալ վերին զաւրացն երկնային, իջեալ ի յայրին,
Սպասաւորէին Սուրբ Աստուածածնին,
Աւրհնաբանէին, աւետիս տային, հովւացն ի յանդին, որ բացաւթէին,
Թէ ծնաւ ի յայրին, Փըրկիչն Եւային, մաւր մեր առաջին,
Ադամաքաւին, պարտիքըն պըտղին, պատրանաց աւձին,
Աւծեալըն մարմին, միութեամբ ի նմին, Աստուծոյ Բանին:
Անհասըն վերին, զաւրացն անմարմին, ծընաւ ի յայրին,
Տէր Իսրայէլին, ի քաղաք Դաւթին, ի Յեփրատայ,
Աւրհնեալ Բանդ եղեալ մարմին, յարգանդ Սուրբ Կուսին, աղաչեմ:

Իսկ հովացն եկեալ, ի յայրն եւ տեսեալ, զԿոյսըն յըղացեալ,
Անեղն իսկ եղեալ, Բանն մարմնացեալ, եւ պարզ մնացեալ,
Լոյսըն թանձրացեալ, հուրն ի ջուր յեռեալ, հողմն ի հող դարձեալ,
Արեւն արիւն լեալ, եւ տեսակացեալ, մանուկն որ եղեալ,
Աստուածըն ծընեալ, մայրն կոյս մնացեալ, անախտ երեւեալ,
Աստուած մարդացեալ, մարդն աստուածացեալ, անփոփոխ մընացեալ,
Նոր մանուկ ծընեալ, ի գիրկըս գըգուեալ, ի ստեանց դիացեալ,
Աստուածըն բարձրեալ, խանձարրապատեալ, ի մըսուր եդեալ,
Սրոբէք սաւառնեալ, զթեւըս տարածեալ, զնա աւրհնաբանեալ,
Ջհինաւուրցն եկեալ, եւ Նոր մարդ եղեալ, եւ տղայացեալ,
Աւրհնեալ Բանդ եղեալ մարմին, յարգանդ Սուրբ Կուսին, աղաչեմ:

Գոլ Թագաւորաց, իշխանաց մոգաց, ի յարեւելեաց,
Բաղդասար Հընդկաց, Մելքոն Իլամաց, Գասբարն յԱրաբաց,
Բերեալ ի յազգաց, պեղծ հեթանոսաց, Աստուծոյն բարձանց,
Ընծայս նւիրանաց, եւ պատարագաց, խորհըրդով փառաց,
Ջոսկին զըմըռած, ըզխունկն հալուեաց, ստաշխըն կընդըրկաց,

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 45µ-48 ³
Êáñ ³ ·Çñ

M ¶ ³ ÝÓ ÃÉ÷ ³ ï áõÃ» ³ Ý áõÃ ³ õñ» ³ Ý
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙª àõÃ ³ õáõñÝ ¿
Ì ³ ñ ³ Ï ³ åª ¶ñÇ·áñ

Ըստ երգոյն սաղմոսաց, Թագաւորք սաբաց, աստղըն սքանչելեաց,
Որ նոցա ծագեաց, եւ առաջնորդեաց, կերպարան փառաց,
Առ նոսա ազդեաց, զայրըն գուշակեաց, անդ հասեալ մոգաց,
Տեսին նոր ծնած, զՄանուէլն Աստուած, աստանաւր յայտնած,
Անդանաւր յայտնեաց, ի կերպ երեսաց, ըստ նոցին դիմաց,
Ահա հայց.:

Որ յութերորդին աւուր ծնընդենին, Յիսուսի Փըրկչին,
Ըստ աւրինացըն հին, որ թլփատէին, զտղայն ութ աւրին,
Ըստ Հընոյ ուխտին, մեծ նահապետին, հաւր Աբրահամին,
Բայց ոչ հատանին, անտրանիկ տղային, այլ միայն ճեղքին
Ըստ Իսահակին, եւ Եսաւեա պեղծին, եղբաւրն Յակոբին,
Այլեւ ըզՓըրկչին, մերոյ Յիսուսին, այնպէս արարին,
Ի գիրկս Յովսէփին, զնա թլփատեցին, Յիսուս կոչեցին,
Ձեռամբ Զաքարին, հաւր Կարապետին, սուրբ քահանային,
Ահա յիշ.
Եւ եւս առաւել, զանձինս:

Ռամեալ խորհըրդին, թլփատիլ սըրտին, որդոց մարդկային,
Ի չարեաց ախտին, որ յաւել որդին, պատրանաւք չարին,
Խաբմամբ բանսարկուին, զմեղս, որ ի մարմին, զգործոց եւ զբանին,
Զի արժանասցին, հանդերձեալ երկրին, ի յութերորդին,
Ազատիլ բնաւին, ի կրից ախտային, շնորհաւքն Յիսուսին,
Մաղթանաւք Կուսին, Սուրբ Աստուածածնին, մաւր անեղ Բանին,
Եւ Յովհաննիսի, Սուրբ Կարապետին, հաւր եւ մաւր նորին:
Սուրբ Ստեփաննոսին, Նախավկային, եւ Լուսաւորչին
Եւ ամենայն սրբոց երամին, որ ի մէնջ պատուին,
Ողորմեա:

[ՈՒԹԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ]*

Ո՜վ Տէր Յիսուս, մանուկ տըղայ, Թլփատեցար Դու յուլթաւրեայ[ա],
Արդ զանթլփատ սիրտըս մեր, Տէ՛ր, ի մեղաց Դու թլփատեա՛յ,
Ըզսիրտս մեր, որ չար գործաւք, տո՛ւր թլփատիլ մաքուր կամաւք,
Բայց որոշիլ ի յաշխարհէ ելս ի մտի ըՆել հովտէս,
Եւթեանց դարուցըս թագաւոր, ութերորդին Տէր դատաւոր,
Աստէնս ներող յանցաւորացս եւ անդ դասեա զմեզ փառաւոր,
Աղաչանաւք Սրբոյ Կուսին Մարիամու Աստուածածնին,
Ընկա՛լ զբանս եւ ըզբարբառս, պահեա՛ շնորհաւք Քո զերգաբանս
Եւ Քեզ ընդ Հաւր եւ Սուրբ Հոգոյն երգել ըզբանըս, յաւիտեանս յաւիտենից,
Քրիստոս աւրհնեալ է յաւիտեան:

ՇՐՋԱԿ ՏԱՂԻՍ ԵԴ [ՈՒԹՕՐԵԱՅ]*
ՓՈԽ

Ստեղծաւղ մանկանց մանուկ ցուցաւ եւ հինաւուրց տղայացաւ[բ],
Ի յանբանից մըսուր եղաւ, ի հրեշտակաց փառաւորեցաւ[գ]:
Աստեղըըն լոյսըն ծանուցաւ եւ ի մոգուցըն պատուեցաւ[դ],
Խորհըրդապէս ընծայեցաւ, ոսկեաւ կընդրուկ եւ զըմըռսեաւ:
Բացաւթէից հովուացն յայտնեալ, Աստուած Յիսուս եւ Տէր աւծեալ,
Այն որ հովէրն զԻսրայէլ, որպէս խաշին առաջնորդէր:
Կերակրեցաւ կաթն ի մաւրէ, ի կուսական սուրբ ի ստենէ,
Որ զարարածս Իւր կերակրէ, բանա զձեռս եւ լցուցէ,
Ըստ նախահարցն թլփատի, Յիսուս անուն վերակոչի,
Ում Կարապետըն վըկայէ, զառն Աստուծոյ վերաձայնէ[ե],
Ջոր եւ ծանեաւ յորովայնէ, թէ Նա է Բանն ի սկզբանէ,
Որում փառք եւ գոհութիւն եւ անդադար փառատրութիւն:

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 48µ
Êáñ ³ ·Çñ
M ²ÝËáñ ³ ·Çñ
ա Ղուկ. Բ 21
² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 48µ-49 ³

Êáñ ³ ·Çñ
M î»°ë í»ñ»õáõÙ
բ Դան. Է 13-22
գ Ղուկ. Բ 7
դ Մտթ. Բ 2
ե Յովհ. Ա 29

Ժ. ԿԱՆՈՆ ՊԵՏՐՈՍԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ԵՒ ԱԲԻՍՈՂՈՄԱ ՍԱՐԿԱՒԱԳԻՆ

ՔԱՐՈԶ ՊԵՏՐՈՍԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ԵՒ ԱԲԻՍՈՂՈՄԱՅ ՍԱՐԿԱՒԱԳԻՆ

Վերերգեմք հընչմամբ, վերնական տարփմամբ, վառ եւ գիլ գոչմամբ,
Հաւրդ անհաս սկըզբմամբ, եւ Որդւոյդ ծագմամբ, Սուրբ Հոգւոյդ բըխմամբ,
Անճանց բաժանմամբ, բնութեամբ միակամ, տեսակաւք զատմամբ,
Անչփոթ խառնըմամբ, անբաժին տրոհմամբ, անփոփոխ անձամբ,
Յայտնեալ մեզ անուամբ, եւ տեսեալ ազդմամբ, ըստ փայլական ծագմամբ,
Ոչ ամաց չափմամբ, ոչ վայրաց բերմամբ, ոչ էից բարձմամբ,
Ջոր չտեսեալ ակամբ, զայն լըւեալ ունկամբ, հոգւով հաւատամք,
Եթէ իսկ իմացմամբ, սրտիւք իմանամք, բայց անգիտանամք,
Էիդ փառըս տամք, բանական պաշտմամբ, ոչ քըննեմք լըմամբք,
Այլ սիրեմք տենչմամբ, աւրհնեմք փափագմամբ, գովեմք հիացմամբ.
Ահա ծագեա՛ զողորմութիւն Քո ի վերայ արարածոց Քոց
Հայցմամբ Սըրբոյն Պետրոսի Հայրապետին
Եւ ողորմեա՛ ժողովրդեանս, աղաչեմք:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙ. 7785, 79µ-83µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 320µ-323³
F-Ó»é. ÑÙ. 4068, 219µ-224³
L-Ó»é. ÑÙñ. 1672 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 1³-3³ (ëÏëõáõÙ ¿ 57-ñ¹ ïáÕÇó)
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 31³-33µ, 60µ-64µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 40³-43³
²ñÇí³Ý»óÇ-¿ç 76

Êáñ³·Çñ
AF î»°ë í»ñ»õáõÙ D ÆÇß³ï³ÏÇ êñµáÝ ä»ïñá-ëÇ Ñ³ñ³å»ïÇÝ »õ ²µÇëáÕáíÙ³ ë³ñÏ³õ³·ÇÝ L ä»ïñáëÇ Ð³ñ³å»ïÇÝ »õ ²µÇëáÕáÙ³ M âáñ-ñáñ¹ ³õáõñÝ T ä»ïñáëÇ Ñ³ñ³å»ïÇÝ »õ ²µÇëá-ÕáÙ³ ë³ñÏ³õ³·ÇÝ
Ì³ñ³Ï³å³ ì³ñ¹³å»ïÇ
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ä»ïñáëÇ Ñ³ñ³å»ïÇÝ »õ ²µÇëáÕáÙ³ ë³ñ-Ï³õ³·ÇÝ
´Ý³·Çñ
1 DÙÇ³Ý í»ó ïáõÝ »õ ³Ý ¿É áã ×Çßï Ñ»ñÃ³Ï³Ýáõ-Ã»³Ùµ F ÑÝãÙ³Ùµ M í»Ñ³½³ñ¹ ÷Ë í³é »õ ½ÇÉ
2 M Ð³õñ F ëÏ½µÙ³Ùµ F àñ¹á¹ M àñ¹á F Ðá·á¹
3 M ´³Å³Ý»³É ³ÝÓ³Ùµ, ÙÇ³ó»³É µÝáõÃ»³Ùµ
4 M ³Ýß÷áÃ M ³Ýµ³Å F Ë³éÝÙ³Ùµ
5 AF ³Ýõ³Ùµ M ³½¹»³É ï»ëÉ»³Ùµ A ëï ÷³É³ÏÁÝ ÷Ë Áëï ÷³É³Ï³Ý M ãÇù Áëï M ÷³É³ÏÝ³
6 M í³ñ³ó í»ñÙ³Ùµ ÷Ë ³Ù³ó… µ»ñÙ³Ùµ
7 M Ï³Ù ÷Ë ½³Ý M ëÁñïÇõ ÷Ë Ñá·õáí F Ðá·áí
8 A ºÃ¿ ÇëÏ³Ùµ ÷Ë ºÃ¿… ÇÙ³óÙ³Ùµ A ºÃ¿ ÇëÏ-Ù³Ùµª Ï³ñÙÇñáí ¹³ñÓáõ³Íª ºÃ¿ ÇëÏ ÇÙ³óÙ³Ùµ F ëÁñïÇõù M »õ Ã¿ ¿ ÇëÏÙ³Ùµù ÙÁï³õù ÷Ë ºÃ¿… ëñïÇõù
9 F ÷³éë F ùÝÝ»Ùù M ùÝÝ»É F ÉñÙ³Ùù
10 M ²õñÑÝ»É ÷³÷³ùÙ³Ùµ M ·áí»É
11 F øá M ½ÉáÙë øá ÷³é³ó Ý»ñáÕ³Ýó³Ý³ó ÷Ë ½á-ÕáñÙáõÃÇõÝ… øáó
12 F ëñµáÝ F ãÇù Ð³ñ³å»ïÇÝ M 60µ-áõÙ »õ T-Ý 1-13 ïáÕ»ñÇ Ñ³Ù³ñ áõÝ»Ý Ý³»õ ³ë ï³ñµ»ñ³ÏÁ.
ì»ñ³õñÑÝ»³É ·áí»³É, í»ñÝáóÁÝ ë³ñë»³É,
í»ÑÇóÁÝ å³Ï»³É (T å³Ïáõó»³É),
¼Ç Á½ø»½ ï»ë»³É, Ï³Ù³õ ËáÝ³ñÑ»³É, (T »õ)
Ù³ñÙÇÝ Á½·»ó»³É (T ³é»³É),
²ñ»õ¹ ³ñÇõÝ É»³É, ÑáÕÙÁ¹ ÑáÕ ¹³ñÓ»³É »õ
ï»ë³Ï³ó»³É,
´³ÝÁ¹ Ù³ñÙÝ³ó»³É, ÉáëÁ¹ Ã³ÝÓñ³ó»³É,
Ñáõñ¹ Ç çáõñ »é»³É,
ð³µáõÝÁ¹ ñ³Ù»³É, ½³ÝË³éÝ ÁÝ¹ Ë³éÝ»³É,
Ññ³ßÇõù ÙÇ³ó»³É,
Ú»ñÏáõó Ï³ï³ñ»³É, ÙÇ³ÝÓÝ »ñ»õ»³É, »õ å³ñ½
ÙÁÝ³ó»³É,
ÎáõëáõÃÇõÝ ãÉáõÍ»³É, ½Ç ½²ë ïáõ³Í ÍÁÝ»³É, »õ
Ïáë ÙÁÝ³ó»³É,
²Ñ³ Í³·»³° Á½Éáë øá ÷³é³ó, ù³õÇã
³Ýó³Ý³ó, ³Õ³ã»Ùù:

Անհաս ես մըտաց, անտես ես աչաց, անճառ ի լեզուաց,
Ի յերկնաւորաց, եւ յերկրաւորաց, սանդարամետաց,
Զպարագրիլ յէաց, անտար ի տարրաց, անհիւթ ի նիւթաց,
Հրոյ ես նըմանած, յէսս անտես խառնած, բայց ամբողջ մնացած,
Լոյս ի տես աչաց, Ջուր քաղցր արբողաց, աւդ շընչաւորաց,
Հողմ եթերընթաց, ամպ երկնագընաց, բոց երկնախաղաց,
Փայլումըն փառաց, հոսումըն շնորհաց, յէսս բանականաց,
Յաստուածաբանաց, այսչափ մեզ յայտնած, ծածուկքն լըռած,
Վէմ բազմապատկած, նետ արեամբ արբած, սուր փայլատակած,
Գազան զայրացած, գառն անմեղ զենած, ընդ մեր յանցանաց.
Ահա ծագեա՛ զողորմութիւն Քո ի վերայ արարածոց Քոց
Հայցմամբ Սրբոյն Պետրոսի Հայրապետին
Եւ ողորմեա՛ ժողովրդեանս, աղաչեմք:

Ռամից վերնայից, ստեղծաւղըղ բնաւից, եւ կարգաւորիչ,
Կառաց Քոց կերտիչ, անուաց բոլորիչ, բոցից բորբոքիչ,
Աղեղանդ ձըգիչ, գոյնըզգոյն կերպից, Քոյդ նըշան ուխտից,
Ջայլինջ առպարից, Ջընարար երգից, Քոց պաշտաւնէից,
Զորեք դիմենից, ահեղակերպից, արագընթացից,
Բազմաչեա գընդից, թեւոց սաւառնից, եւ բարձր ոտից,
Հազարաբիւրից, գետոց հրեղինից, անշէջ կայծակից,
Իննեակի դասից, երկոտասանից, երկնաբանակից,
Վեհ քահանայից, թիւ քսան եւ չորից, Քեզ մերձակայից,
Ոսկի բուրվառից, սեղանք հրալից, խընկոցն աղաւթից.

---

14 M ²ÝÑ³ë¹ Ç ÙÁï³ó ³Ýï»ë¹ MF Ç³ã³ó ÷Ë »ë ³ã³ó M ³Ý×³é¹ T ãÇù 14-39 ïáÕ»ñÁ
16 F ãå³ñ³·ñ»³É M ãå³ñ³·ñ»³É¹ ¿³ó, ³Ý¹³ñ¹Ç Ç ï³ññ³ó, ³ÝÝÇõÃ ÷Ë âå³ñ³·ñÇÉ... ³ÝÑÇõÃ F ³Ýï³ññ, ÷Ë ï³ñ»ñ³ó
17 M ¸áõ Ññá ÷Ë Ðñá »ë F ÝÙ³Ý³Í M ³Ýï»ë»³-ó³Í ÷Ë ¿ëë... µ³ó
18 M ï»ëÉ»³Ý ÷Ë Ç ï»ë M Ó³Ý ù³Õóñ ³Ï³Ýç³ó ÷Ë çáõñ... ³ñµáÕ³ó F ßÝã³õáñ³ó M ßÁÝã³Ï³Ý³ó M áõÝÇ ß³ñ. Ï»ñ³ÏáõñÙÁï³ó, µ³Ý³Ï³Ý ³½·³ó, çáõñ ù³Õóñ ÁÙåáÕ³ó
19 F ³Ùµ µ³ñÓñ³·Ý³ó M ÐáÕÙùÝ »Ã»ñÁÝ¹³ó, ³Ùå µ³ñÓñ³·Ý³ó ÷Ë ÐáÕÙ... »ñÏÝ³·ÁÝ³ó F µ³ó ÷Ë µáó
20 F ö³ÉáõÙÝ F Ñ³ëáõÙÝ M »ë
21 M ³ëù³Ý M ³ïÝ³ó, Í³ÍáõÏÝ ÉÁé³ó F Éé³Í
22 M ì¿ÙÝ µ³½Ù³å³ïÏ³ó M ÉÁó³ó ÷Ë ³ñµ³Í M ÷³É³ï³Ï³ó
27 F ëï»ÕÍ³õÕ¹
28 F Ï»ïñÇã M Ñ³ëïÇã ÷Ë Ï»ñïÇã M ³Ýõáó µáÉá-ñÇã, µ³ÝÇõ ÑáÉáíÇã ¹áõ ÉáõëáÍ í³éÇã, µáóá ÷Ë ³Ýáõ³ó... µáóÇó M áõÝÇ ß³ñ. áñá ïÙ³Ý ³½¹Çó
29 M ²Õ»Õ³Ý É³ñÇã F Ó·Çã, Ýß³Ý
30 M çáù³ ïñáÕ å³ñÇó ÷Ë ç³ÉçÝç ³é å³ñÇó M »ñ·³µ³ÝÇó
31 M Î»Ý¹³Ý»³ó ãáñÇó ÷Ë âáñ»ù ¹ÇÙ»ÝÇó
32 A ´³½Ù³ã»³ M µ³½Ù³ç³Ý ÷Ë ´³½Ù³ã»³ M ·Ý-ïÇó M ë³õ³éÝ³Ã»õÇó »õ µ³ñÓñ³Ó³ÝÇó ÷Ë Ã»-õáó... áñáïÇó
33 M ´ÇõñÁù Ñ³½³ñÇó, ³Ñ»Õ³Ï»ñåÇó, ³Ý ëÁñµ³-µ³ÝÇó, ²Ãáéáó í»ÑÇó, ëáõñµ ë»ñáµ¿Çó »õ ù»ñá í-µ¿Çó, ³Ñ³·Ý³·³ÝÇó ÷Ë Ð³½³ñ³µÇõñÇó
34 FM ÇÝÝ»ÏÇ M »ñÏáï³ë³ÝÇó F µ³½áõÙ µ³Ý³ÏÇó ÷Ë »ñÏÝ³µ³Ý³ÏÇó
35 M áõ ÷Ë »õ
36 A µáõéáõ³éÇó M µáõñáõ³éÇó M ËÝÏáÝ ³Õ³õ-ÃÇó, Ñáï ³Ýáõß µÇõñÇó ë»Õ³Ý ùá ÷Ë ë»Õ³Ýù M ãÇù ËÁÝÏáóÝ ³Õ³õÃÇó F ë»Õ³Ý øá ÑÁñÇó ÷Ë ë»-Õ³Ýù Ññ³ÉÇó F ËÝÏáóÝ

Ահա ծագեա՛ զողորմութիւն Քո ի վերայ արարածոց Քոց
Հայցմամբ Սրբոյն Պետրոսի Հայրապետին
Եւ ողորմեա՛ ժողովրդեանս, աղաչեմք:

Դո՛ւ փառաւորեալ, եւ մարդասիրեալ, Դո՛ւ սիրով արբեալ,
Կամաւ խոնարհեալ, ի Կոյսըն բնակեալ, Բանըդ մարմնացեալ,
Լոյսըդ թանձրացեալ, հուրըդ ի ջուր յեռեալ, հողմըդ հող դարձեալ,
Զանխառնըդ խառնեալ, արեւդ արիւն լեալ, ամբողջ են թափեալ,
Կոյսըն կոյս մնացեալ, յորժամ զՔեզ ծընեալ, կաթամբ սընուցեալ,
Ի տաճարն եկեալ, ի ծերոյն գըգուեալ, եւ զնա արձակեալ[դ],
Յամպ թեթեւ նստեալ, յԵգիպտոս հասեալ[ե], եւ զկուռսըն ջարդեալ,
Յորդանան իջեալ, Որդիդ դաւանեալ, Հոգիդ վըկայեալ[զ],
Պահաւք Քո զինեալ, փորձողին յաղթեալ, եւ կոխան տըւեալ[է],
Հրեշտակաւք պաշտեալ, աւծեալդ անուանեալ, փեսայդ հարսն առեալ.
Ահա ծագեա՛ զողորմութիւն Քո ի վերայ արարածոց Քոց
Հայցմամբ Սրբոյն Պետրոսի Հայրապետին
Եւ ողորմեա՛ ժողովրդեանս, աղաչեմք:

37 M ÷Ë 37-39 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
¶³éÁ¹ ÇëÏ³ÏÇó, Ð³õñ øá ÷³é³ÏÇó,
Ðá·õáÛ¹ ¿³ÏÇó »õ Ñ³Ù³µÝ³ÏÇó, å³ßï³Ùµ ÇÛ¿Çó,
²Ñ³Û ÛÇß»ë.
ºõ »õë ³é³õ. ¼³ÝÓÇÝë

40 D áñå¿ë ³é³çÇÝ ïáõÝ. ²õñÑÝ»³É »õ ÷³é³õáñ»³É ÷Ë ¸áõ ÷³é³õáñ»³É T ¸áõ ÷Ë »õ D ãÇù »õ Ù³ñ¹³ëÇñ»³É

41 A ÎáÛëÝ, ´³Ý¹ M Æ ÎáÛëÁÝ ÙÁï»³É »õ Ù³ñÙÇÝ ³é»³É, Ï³Ù³õ ËáÝ³ñÑ»³É ÷Ë Î³Ù³õ… µÝ³Ï»³É T ãÇù 41-43 ïáÕ»ñÁ

42 F ÈáÛë¹ F ÑáÕÙ¹

43 D ²ÝË³éÝÁ¹ F ¼³ÝË³éÝ¹ M ÷Ë 43-45-Ç áõÝÇ.
²ñ»õ¹ ³ñÇõÝ É»³É »õ ï»ë³Ï³ó»³É, ³ÝË³éÝ ÁÝ¹ Ë³éÝ»³É, Ññ³ßÇõù ÙÇ³ó»³É
²ÙµáÕç »Ý Ã³÷»³É, Ù³ñÙÇÝ Á½·»ó»³É »õ å³ñ½ ÙÁÝ³ó»³É, Ç ÏáõëÇ¿Ý ÍÁÝ»³É,
ÎáõëáõÃÇõÝ ãË³Ëï»³É, ½Ç½²ëïáõ³Í ÍÁÝ»³É, »õ ÏáÛë ÙÁÝ³ó»³É,
Ü³ áñ ½ø»½ ÍÝ»³É, Ç ·ÇñÏÁë µ³ñÓ»³É, Ï³Ã³Ùµ ëÁÝáõó»³É
¸áõ ÛÁÝÓ³Ûë »Ï»³É, Ç Í»ñáó ·Á·áõ»³É, ²ëïáõ³Í ¹³õ³Ý»³É

44 F ÎáÛëÝ D ³ÝË³Ëï ÷Ë ÏáÛë T áñ ½ø»½ ÍÁÝ»³É Ç ·ÇñÏë µ³ñÓ»³É ÷Ë ÏáÛë… ÍÁÝ»³É

45 FT ¸áõ ÛÁÝÍ³Ûë ÷Ë Æ ï³×³ñÝ F ··õ»³É F ãÇù »õ ½Ý³ ³ñÓ³Ï»³É T »õ î¿ñ ¹³õ³Ý»³É ÷Ë »õ… ³ñÓ³Ï»³É

[դ] Ղուկ. Բ 29

46 D Ëáñï³Ï»³É ÷Ë ç³ñ¹»³É F Ûº·Çå ïáë »ñÃ»³É, Û³Ùµ Ã»Ã»õ Ýëï»³É, ³Ý¹ ³ÝÓñ»õ ³Í»³É »õ ½ÏáõéëÝ ç³ñ¹»³É M 60µ-61³ ¿ç»ñáõÙ 40-42 ïáÕ»ñÇ Ñ³Ù³ñ áõÝÇ.

¸áõ ÷³é³õáñ»³É, ¹áõ Ù³ñ¹³ëÇñ»³É, ¹áõ ëÇñáí ³ñµ»³É,
Ü³Û áñ ½ø»½ ÍÁÝ»³É, Ç ·ÇñÏÁë µ³ñÓ»³É, Ï³Ã³Ùµ ëÁÝáõó»³É,
¸áõ ÛÁÝÍ³Ûë »Ï»³É, Ç Í»ñáÛÝ ·Á·áõ»³É, »õ î¿ñ ¹³õ³Ý»³É,
Ú³Ùµ Ã»Ã»õ ÝÁëï»³É, Ûº·Çå ïáë »ñÃ»³É, ³Ý¹ ³ÝÓñ»õ ³Í»³É,
¼ÏáõéëÁ Ëáñï³Ï»³É, ½Ó»é³·áñÍë ß³ñÅ»³É, ë³ë³Ý»óáõó»³É
ºõ ³ÝïÇ ¹³ñÓ»³É, Ü³½³ñ¿Ã ëÁÝ»³É, »ñ»ëáõÝ ³Ù ÉÁó»³É,
Úáñ¹³Ý³Ý »Ï»³É, Úáí³ÝÝáõ ïÁë»³É, »õ ·³éÝ ³Ýáõ³Ý»³É,
ÚáñÅ³Ù ÙÁÏÁñïÁ»³É, Ó³ÛÝ Ð³õñ ¹³õ³Ý»³É, Ðá·ÇÝ íÁÏ³Û»³É,
ä³Ñ³õù øá ½ÇÝ»³É, ÷áñÓáÕÇÝ Û³ÕÃ»³É, ÏáË³Ý ³ñ³ñ»³É,
Ðñ»ßï³Ï³õù å³ßï»³É, ³õÍ»³É ³Ýáõ³Ý»³É »õ ÷³é³õáñ»³É,
²Ñ³ Í³·»³ ÁÝ½.

[ե] Հմմտ. Մտթ. Բ 13

47 F íÏ³Û»³É T »Ï»³É, Úáí³ÝÝáõ ï»ë»³É, »õ ·³éÝ ³Ýáõ³Ý»³É, ÇëÏáÛÝ Ç ·»ï ÙÁÏÁñï»³É, Ó³ÛÝ Ð³õñ ¹³õ³Ý»³É, Ðá·ÇÝ ÷Ë Çç»³É… Ðá·Ç¹

[զ] Հմմտ. Մտթ. Գ 17

48 MT ¸áõ ÷Ë øá M ãÇù »õ M ³ñ³ñ»³É ÷Ë ïÁõ»³É T »õ Û»ïë ÁÝÏ»ó»³É ÷Ë »õ… ïÁõ»³É

[է] Հմմտ. Մտթ. Գ 1-11, Ղուկ. Գ 1-13

49 MT Ðñ»ßï³Ï³ó MT ÷³é³õáñ»³É ÷Ë ÷»ë³Û¹… ³é»³É

50 D ãÇù ²Ñ³ F ãÇù Í³·»³º ½áÕáñÙáõÃÇõÝ D Ù»½ ÷Ë í»ñ³Û… øáó M ãÇù 50-51 D ÷Ë 51-52 ïáÕ»ñÇ.
ÊÝ¹ñáõ³Í³õù ëÁñµáÛÝ ä»ïñáëÇ Ñ³Ûñ³å»ïÇÝ
ºõ ²µÇëáÕáÙ³ ë³ñÏ³õ³·Ç, ³Õ³ã»Ùù

Աստանաւր ցուցար, Աստուած բարերար, եւ ամենակար,
Կուրաց լուսարար, կաղաց գնացարար[ա]*, ախտից սրբարար*[բ]*,*
Մեղաց քաւարար, մահու կենարար, մեզ ազատարար,
Ի խաչ բարձրացար, եւ բեւեռեցար, տիգաւ խոցեցար[գ]*,*
Կտաւաւք պատեցար[դ]*, ի շիրմի եդար*[ե]*, զդժոխս առեր յաւար,*
Յարեար տիրաբար[զ]*, փառաւք համբարձար*[է]*, յաջմէ Հաւր Նըստար*[ը]*,*
Զհոգիդ սրբարար, մեզ կենդանարար, Հայր Քեզ տուրս արար,
Դո՛ւ պարգեւարար, մեզ մատակարար, անճառ շնորհեցար,
Քեզ փառք բարերար, Աստուած կենարար, ընդ Քեզ միացո՛ յար,
Աւրհնեմք անդադար, զաւրհնեալդ իսկաբար, Աստուած փրրկարար.
Ահա ծագեա՛ զողորմութիւն Քո ի վերայ արարածոց Քոց
Հայցմամբ Սրբոյն Պետրոսի Հայրապետին
Եւ ողորմեա՛ ժողովրդեանս, աղաչեմք:

Յայնժամ Պետրոսին, յոտնեալ յատենին, յայտնէր Սուրբ զՀոգին,
Ըստ մարգարէին, որ կանխաւ ճառին, ի յաւրէնս Հին,
Լուեալ դառնային, երեք հազարին, յըսկիզբըն բանին[թ]*,*
Եւ անդուստ հնչին, բարբառք գետային, Աւետարանին,
Առաքեալքն սփռին, յաշխարհ ծաւալին, ըստ Տեառն Բանին,
Հրեայք Մատթէին, փրռանգք Ղուկասին, յոյնք Յովհաննիսին,

53 D áñå¿ë »ñÏñáñ¹ ïáõÝ DM ³Ù»Ý³Ï³ ï³ñ ÷Ë »õ ³Ù»Ý³Ï³ñ
54 D ãÇù Ï³Õ³ó ·Ý³ó³ñ³ñ F ëñµ³ñ³ñ
ա Հմմտ. Մատթ. ԺԵ 31
բ Հմմտ. Մատթ. Թ 22
55 D ºõ Ù»Õ³ó D ãÇù Ù³Ñáõ… ³½³ ï³ñ³ñ
56 FLMT àñ Ç Ë³ã (T Ë³ãÇÝ) µ³ñÓ³ñ D Ù»½ ³½³-ï³ñ³ñ, Ç Ù³Ñáõ Ï»Ý³ñ³ñ ÷Ë »õ… Ëáó»ó³ñ
գ Տե՛ս Հովհ. ԺԹ 34
57 F Îï³õáíù DMT ·»ñ»½Ù³Ý ÷Ë Ç ßÇñÙÇ MT ³é»ñ ³õ³ñ ÷Ë ½¹ÅáËë… Û³õ³ñ F ³õ³ñ
դ Մատթ. ԻԷ 59
ե Մատթ. ԻԷ 60, Մարկ. ԺԵ 46, Ղուկ. ԻԳ 53, Յովհ. ԺԹ 42
58 FLMT Ñ½³õñ ÷Ë ÷³é³õù A Ñ³Ù³ñÓ³ñ D ÁÝ¹Û³çÙ¿
զ Մատթ. ԻԸ 6, Մարկ. ԺԶ 6, Ղուկ. ԻԴ 6, Յովհ. Ի 15-16
է Մարկ. ԺԶ 19, Ղուկ. ԻԴ 50, Գործք Ա 9-10
ը Ա Պետ. Գ 22, Հռոմ. Ը 34, Եփ. Ա 20, Կողոս. Գ 1
59 LMT ¼Ñá·ÇÝ D áõÕÕ³µ³ñ ÷Ë ëÁñµ³ñ³ñ FL ëñ-µ³ñ³ñ D øá ÷Ë ø»½
60 D å³ñ·»õ»ó³ñ F å³ñ·»õ³µ³ñ D ïÝ³õñÇÝ³µ³ñ ÷Ë Ù³ï³Ï³ñ³ñ MT ãÇù ïáÕÁ
61 D ãÇù ÙÇ³óá LMT ãÇù ²ëïáõ³Í… Û³ñ
62 D ²õñÑÝ»³É D ·áí»³É ëÇñ³µ³ñ, ÚÇëáõë ÷Ë ½³õ-ñÑÝ»³É¹… ²ëïáõ³Í L ²ëïáõ³Í ËÝ³Ù³ñ³ñ, Ñá·õáó å³Ñ³ñ³ñ, Ù³ñÙÝáó ÷ÁñÏ³ñ³ñ ÷Ë ²ë-ïáõ³Í ÷ÁñÏ³ñ³ñ MT ãÇù ²ëïáõ³Í ÷ÁñÏ³ñ³ñ
63 D ãÇù ²Ñ³ F ãÇù Í³·»³º ½áÕáñÙáõÃÇõÝ
64 M ãÇù 64-65 ïáÕ»ñÁ
66 D áñå¿ë »ññáñ¹ ïáõÝ A Ûáï»³É ¹³ñÓáõ³Í Ï³ÝÏÝ»³É LMT Ï³ó»³É (T Û»ó»³É) Ç Ûáï Ý ÷Ë Ûáï»³É Û³ ï»ÝÇÝ LMT ãÇù êáõñµ
67 D ãÇù áñ D ï»ëáÕÇÝ ÷Ë ×³éÇÝ DFLT Û³õñ¿Ýë Ý M Û³õñ¿ÝÁÝ
68 AM ÉÁõ»³É D Ñ³½³ñëÝ »ñ»ùÇÝ F ÛÁëÏÇ½µÝ DL Ç ëÏÇ½µÁÝ M Ç ëÏ½µ³Ý
թ Հմմտ. Գործք Բ 14-41
69 D ºõ ³ÝïÇ å³ïÙÇÝ ÷Ë ºõ… ÑÝãÇÝ F ³Ýïáõëï A ÛÁÝãÇÝ ADMT µ³ñµ³é
70 M ²é³ù»³É MT »ÉÇÝ ÷Ë ë÷éÇÝ T ï³ñ³ÍÇÝ ÷Ë Í³õ³ÉÇÝ A Áë÷éÇÝ L Ññ³Ù³Ý³õù øáÛÇÝ ÷Ë Áëï î»³éÝ ´³ÝÇÝ M ´³ÝÇ øáÇÝ, T Çù³ñá½áõÃÇõÝ ÷Ë î»³éÝ ´³ÝÇÝ
71 F Ø³Ã¿ÇÝ D »õ ýé³Ý·ù ÷Ë ÷Áé³Ý·ù F ýé³ÝÏù, ÚáÑ³ÝÝÇëÇÝ L ÷Ë 71-72 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.

Ðñ¿³Ûù Ú³ÏáµÇÝ, ýÁé³ÝÏùª ä»ïñáëÇÝ, ÛáÛÝùª ÚáÑ³ÝÝÇëÇÝ

êå³ÝÇ³ª Ú³ÏáµÇÝ, É³ïÇÝùª Ôáõï³ëÇÝ, êÇÝ³õåÝª ²Ý¹ñÇ³ëÇÝ

²ëáñÇùª Ø³ÃÇÝ, Ð³Ûù Â³¹¿áëÇÝ, Ù³ñùª ´³ñ¹áõÕÇÙÇÝ

ÐÁÝ¹ÇÏùª ÂáõÙ³ÛÇÝ, Ñ³µ³ßùª öÇÉÇåÇÝ, Ëåï Ç ï êÇÙáÝÇÝ

M ÷Ë 71-72 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.

Ðñ»³Ûù Ú³ÏáµÇÝ, É³ïÇÝù ä»ïñáëÇÝ, ÛáÛÝù ÚáÑ³ÝÝÇëÇÝ,

Մարկոս Աղէքսանդրին, ի Թեբայիդին, կատարեալ ի նմին,
Կարգեալք յաթոռին, դասք պատրիարգին, թիւք վեշտասանին,
Ի գլուխ ամենին, տէր Պետրոս վերջին, համանուն վիմին,
Ինն ամ յաթոռին, ինն աւր ի բանտին, ըստ Տեառն ի կուսին.
Ահա ծագեա՛ զողորմութիւն Քո ի վերայ արարածոց Քոց
Հայցմամաբ Սրբոյն Պետրոսի Հայրապետին
Եւ ողորմեա՛ ժողովրդեանս, աղաչեմք:

Պետրոս պանծալին, Պետրոս բաղձալին, Պետրոս ցանկալին,
Անուն գովելի, կոչմամբն Յիսուսի, հիմըն հաւատի,
Հովիւ քաջ, բարի, նըմանեալ Փըրկչին, մատնեալ կամովի,
Ո՜վ զարմանալի, հանգոյն հրեշտակի, Տէր սուրբ ծերունի,
Ջահ անշիջելի, փայլեալ յաշխարհի, վէմդ անխախտելի,
Արձան եւթն աչի, կանգնեալ ի բեմի, անխոնարհելի,
Որ զՏէրն ամենի, տեսեր ի յերկրի, նստեալ յաթոռի,
Ի Քոյին գահի, բազմեալ շնորհալի, Քեզ միայն յայտնի,
Զիշխէիր յոգի, նըստել ի գըկի, որպէս խոտ ի հրի,
Այլ խոնարհ յերկրի, ի պատուանդանի, կայիր սարսափելի:
Ահա յիշեսցես զհոգիս նընջեցելոց, աղաւթիւք Սըրբոյն Պետրոսի:
Աղաչեմք:

Երիցս երանեալ, երջանիկ ընտրեալ, եւ փառաւորեալ,
Քեզ Տէր նըմանեալ, հեզութեամբ լըցեալ, յանձն իւր խոնարհեալ,

---

² ëáñÇù Ø³ÃÇÝ, Ù³ñù ´³ñ¹áÕÇÙÇÝ, Ð³Ûù Â³¹¿áëÇÝ,
ÐÁÝ¹Çù ÂáõÙ³ÛÇÝ, Ð³ å³ßù öÇÉÇåÇÝ, ÊÁå ïÇù êÇÙáÝÇÝ,
êå³ÝÇ³ Ú³ÏáµÇÝ, ¸³ÕÙ³ï ÔáõÏ³ëÇÝ, êÇÝ³ åÝ ²Ý¹ñ¿ÇÝ
T ÷Ë 71-72 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
Ðñ¿³Ûù Ú³ÏáµÇÝ, É³ïÇÝù ä»ïñáëÇÝ, ÛáÛÝù ÚáÑ³ÝÇëÇÝ
êÇÝ³õåÝ ²Ý¹ñ¿ÇÝ, êå³ÝÝ³ Ú³ÏáµÇÝ, ¸³ÕÙ³ïª ÔáõÏ³ÛÇÝ,
²ëáñÇù Ø³ÃÇÝ, Ø³ñù ´³ñ¹áõÕÇÙÇÝ, Ð³Ûù Â³¹¿áëÇÝ,
ÐÁÝ¹ÇÏù ÂáõÙ³ÛÇÝ, Ð³µ³ßù öÇÉÇåÇÝ, ÊÁå ïÇù êÇÙáÝÇÝ

72 F ÆëÏ³Ý¹ñÇÝ, LMT Æëù³Ý¹³ñÇÝ ÷Ë ²Õ¿ùë³Ý¹-ñÇÝ M Â»å³Ç¹ÇÝ LMT ãÇù Ç

73 D Î³ñ·»³É TÛ³ÃáñÇÝ T ÃÇõù í»ßï³ë³ÝÇÝ, ¹³ëù å³ïñÇ³ñ·ÇÝ ÷Ë ¹³ëù… í»ßï³ë³ÝÇÝ

75 TÛ³ÃáñÇÝ FM µ³Ý¹ÇÝ M Îáõë¿Ý

76 F ãÇù Í³·»³°½á.

79 D áñå¿ë ãáññáñ¹ ïáõÝ DFMT å³ÝÍ³ÉÇ, µ³ÕÓ³-ÉÇ D ³ÝáõÝ µ³ÕÓ³ÉÇ »õ ï»ë ÷Ë ä»ïñáë… ä»ï-ñáë F ó³ÝÏ³ÉÇ MT å»ïÁ¹ Ññ³ß³ÉÇ ÷Ë ä»ïñáë ó³ÝÏ³ÉÇÝ L ä»ïñáë å³ÝÍ³ÉÇ, å»ïÁ¹ µ³ÕÓ³ÉÇ, Ñûï Çë øñÇëïáëÇ

80 D Ðñ³ßÇõù ÷Ë ²ÝáõÝ FL ÑÇÙÝ M í¿ÙÁÝ ÷Ë ÑÇÙÁÝ

81 DLMT ÝÁÙ³Ý F öÁñÏãÇ DLT øñÇëïáëÇ M ÚÇëáõ-ëÇ ÷Ë öÁñÏãÇÝ

82 D Ð³Ûñ ÷Ë î¿ñ

83 D í¿Ù ëáõñµ ÷Ë í¿Ù¹

84 F ¾ ÷Ë »õÃÝ F Ï³ÝÏÝ»³É M Ï³ÝË»³É T µ»ÙµÇ

86 FLMT ëÇñ³ÉÇ ÷Ë ßÝáñÑ³ÉÇ

87 F Ñá·Ç Ýëï»³É LMT ÇëÏÇ ÷Ë Ûá·Ç T ÝÁëïÇÉ

88 MT ³é ÷Ë Ç A å³Ý¹áõ³Ý¹³ÝÇ F Ï³Çñ LMT áõ-ÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ºõ ù³ñá½¿Çñ ½´³ÝÝ Ï»Ý¹³-ÝÇ, ÍÁÝáõÝ¹ Ð³õñ àñ¹Ç

89 FL ²Ñ³ ÛÇß»³°, î¿°ñ, ½Ñá·Ç Ñ³Ý·áõó»ÉáóÝ ÷Ë ÛÇ-ß»ëó»ë… ÝÁÝç»ó»ÉáóÝ FL êñµáÛÝ

91 D áñå¿ë ÑÇÝ·»ñáñ¹ ïáõÝ D ³é³õ»É ·áí»³É »õ µ³ñ»µ³Ý»³É ÷Ë »ñç³ÝÇÏ… ÷³é³õáñ»³É

92 FL Éó»³É M ãÇù Ñ»½áõÃ»³Ùµ ÉÁó»³É F áã áù ¹Õáñ-¹»³É, ³ÛÉ ½³ÝÓÝ Çõñ ³ï»³É ÷Ë Ñ»½áõÃ»³Ùµ… ËáÝ³ñÑ»³É LMT ½³ÝÓÝ Ç ïáõñ ïÁõ»³É, ½Ñ³õïÝ ³åñ»óáõó»³É ÷Ë Û³ÝÓÝ… ËáÝ³ñÑ»³É

Պատգամ առաքեալ, գիւր ըզսըրբասնեալ, սարկաւագն ընտրեալ,
Զբանտըն պատառեալ, կամովին ելեալ, խընդրողացն յայտնեալ,
Իսկ հրաժեշտ խնդրեալ, առ Տէր աղաւթեալ, եւ զհաւտն իւր յանձնեալ,
Զնախնի սուրբսն յիշեալ, զտեսիլըն պատմեալ, զԱրիոս հերքեալ,
Զոր եւ ձայն լըւեալ, կուսին անդ բնակեալ, ի խըրճիթն սնեալ,
Պետրոս առաքեալ, նախ վասն իմ խաչեալ, եւ սկիզբն արարեալ,
Պետրոս կատարեալ, մարտին զրաւ ածեալ, որ վասն իմ սպանեալ,
Որով իմ հաճեալ, եւ զիմսն ազատեալ, յանդորրըն հանեալ,
Եւ եւս առաւել:

***Տ**եառնդ երանելի, Տէր քեզ նըմանի, տալ զանձն ի վտանգի,*
Դէմքըն հրով վառի, որպէս Մովսիսի, լոյս տայր գիշերի,*
Հայրըն սպանանի, սրովն Յուդայի, ընդ քառասուն դենարի,
Կտաւովքըն կուսի, մորթովքըն ծերի, աւրինաւք պատի,
Բանըն համբաւի, ժողովքն արագի, առ հովիւն արի,
Նաւաւն յուղարկի, ի քնարն Մարկոսի, յաթոռն իւր բազմի,
Ձայն տայ կենդանի, բազմաց լըսելի, Տէր ընդ ձեզ լիցի,
Արդ՝ Տէր լըսելի, քեզ Տէր ընդ լիցի, բանքն աղերսալի,
Տեառըն Պետրոսի, եւ Աբիսողոմի, արանց պանծալի,
Տո՛ւր, Տէր աշխարհի, զպարգեւ Քո յայտնի, Քեզ փառք յամենի
Զանձինըս մեր եւ ըզմիմեանց:

93 D ÷Ë ïáÕÇ. ¼Çõñ Á½ëÁñµ³ëÝ»³É ½ë³ñÏ³õ³·Ý ÁÝïñ»³É, å³ï·³Ù ³é³ù»³É T ä³ï·³Ùë FLM ëñµ³ëÝ»³É M ÁÝ¹ñ»³É

94 FL ½´³ÝïÝ D »õ Ï³Ù³õ ÷Ë Ï³ÙáíÇÝ T »õ ½áñÙÝ Í³Ï»³É Ï³ÙáíÇÝ FLMT ½³ÝÓÝ Ç ïáõñ (LM Ù³Ñ) ïÁõ»³É ÷Ë ËÁÝ¹ñáÕ³óÝ Û³ÛïÝ»³É T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. ½Ç ÙÇ ·Çï³ó»³É, ñ³Ùù ëñµ³ëÝ»³É

95 LMT ºõ ÷Ë ÆëÏ M Ññ»ßï³Ï ÷Ë Ññ³Å»ßï D Ñ³Û-ó»³É ÷Ë ËÝ¹ñ»³É MT ãÇù Çõñ F ¼Çõñ Ñ³õïÝ ÷Ë ½Ñ³õïÝ Çõñ

96 FLT ½Ñ»ï³·³ÛÝ, M ½Ñ»ï³·áÛÝ ÷Ë ½ï»ëÇÉÁÝ D »õ ½²ñÇáë

97 MT àñ ÷Ë ¼áñ D ãÇù »õ D Ó³ÛÝ Ù»Í FL Ëñ×ÇÃÝ A ³Ý»É LMT ³é î¿ñÝ ÇëÏ »Ï»³É ÷Ë Ç Ëñ×ÇÃÝ ëÝ»³É

99 F Ù³ñïÇ LT Ø³ñïÇñáë ÷Ë Ù³ñïÇÝ LMT ½ñ³-õ»³É ÷Ë ½ñ³õ ³Í»³É F ëå³Ý»É

100 M ½ÇÙë DF Û³Ý¹áÛññ L ³Ý¹áññ ³ñ³ñ»³É

101 M ²Ñ³ Í³·»³ ÷Ë ºõ… ³é³õ»É

102 D áñå¿ë í»ó»ñáñ¹ ïáõÝ D öÁñÏÇã¹ ÚÇëáõë ÷Ë î»³éÝ¹ »ñ³Ý»ÉÇ MT î¿ñÁÝ FL ÝÙ³ÝÇ D »ï ÷Ë ï³É D íÁï³ÝÏÇ LMT ïáõÅÇ ÷Ë íï³Ý·Ç

103 F ¸¿Ùù ÑÁñáí D »õ áñå¿ë Øáí ëÇëÇÝ F Øáí ë¿ëÇ D ï³Ûñ Ç LMT 103-104 êáõñµÝ ·ÉË³ïÇ ÷Ë ¸¿ÙùÁÝ… ëå³Ý³ÝÇ

* *Հմմտ. Ելք Գ. 2-4*

104 FL Ð³ÛñÝ AD ëñáíÝ áñ ÷Ë ëñáíÝ F Ý¹ Ê ÷Ë ÁÝ¹ ù³é³ëáõÝ LT ùë³Ý ÷Ë ù³é³ëáõÝ T ¹ÇÝ³ñÇ

105 F Îï³õáíùÝ LMT Îï³õáíÁÝ D »õ ÙáñÃáíùÁÝ FL ÙáñÃáíùÝ M ÙáñÃáíÁÝ

106 D ºõ ´³ÝÝ FL ´³ÝÝ M ÅáÕáíÝ D ³ñ³· Ñ³ë³ÝÇ ÷Ë ³ñ³·Ç LMT »ñ³·Ç, ÑáíÇõëÝ

107 LMT Ü³õáí A ÛÁÕ³ñÏÇ M ùÝ³ñ³Ý ÷Ë ùÝ³ñÝ T Û³ÃáñÝ

109 FL Éë»ÉÇ DFLMT î»³éÝ¹ ÷Ë î¿ñ ÁÝ¹ T »ÕÇóÇ ÷Ë ÉÇóÇ

110 FL î»³éÁÝ F ²µÇëáÕáíÙÇ, ²ñ»³Ýó D ëáõñµ ë³ñ-Ï³õ³·Ç ÷Ë ³ñ³Ýó å³ÝÍ³ÉÇ MT ó³ÝÏ³ÉÇ ÷Ë å³ÝÍ³ÉÇ

111 F î¿ñ ù³Õóñ »õ µ³ñÇ ÷Ë ½å³ñ·»õ øá Û³ÛïÝÇ M å³ñ·»õÁë µ³ñÇ, ³Ù»Ý³ÛÝ ³½·Ç ÷Ë ½å³ñ·»õ… Û³Ù»ÝÇ LMT ÷Ë ïáÕÇ. î¿ñ, ïáõñ ³ßË³ñÑÇ, µ³-ñ»³ó å³ñ·»õÇ, ³Ù»Ý³ÛÝ ³½·Ç LMT áõÝ»Ý ß³-ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
êáõñµ ½»Ï»Õ»óÇ ³Ýë³ë³Ý»ÉÇ å³Ñ»ëóÇ
(M å³Ñ»³Û) Ç Û»ñÏñÇ
Ð³õ³ïáí µ³ñÇ, Ûáõëáí ÁÕÓ³ÉÇ, ëÇñáí ËÝ¹³ÉÇ
î¿ñ ù³Õóñ »õ µ³ñÇ, ø»½ ÷³éë ³é³ùÇ, í³ëÝ
³Ù»ÝÇ (MT ³Ù»Ý³ÛÝÇ)

112 D ²Ñ³ ÛÇß»ëó»ë »õ áÕáñÙ»ëóÇë Áëï. ºõ »õë ³-é³õ»É. ¼³ÝÓÇÝÁë Ù»ñ M ²Ñ³ ÛÇß. ºõ »õë. ¼³ÝÓ. FL ¼³ÝÓÇÝë

ՓՈԽ

Ի վեր անընման, ի վայր անսահման, ի տիպ տենչական,
Մայր անհարսնական, Կոյս անապական, ակըն պատուական,
Տուփ խընկոյն աման, բուրվառ բնակարան, հրոյն անշիջական,
Հայցեա՛ հանրական, սրբաւք մաքրական, որք պըսակեցան,
Որդւոյն ամլական եւ պըսակական, քեզ հաճոյական,
Զպետ պարթեւական, դիտապետական, մերն աստուածազան,
Խումբք խորհրդական, հին եւ նոր անուան, որք նախընտրեցան,
Հոյլք հրեղինական, որք են պահապան, մեր դեգերական,
Որք տան միաբան, փառք յաւերժական, բարձրեալ Քո անուան.
Տո՛ւր մեզ աւազան, սուրբ լըւացարան, գլխչմունքս այսց անուան
Եւ այժմ ողորմեա՛ց մեզ, Տէր Աստուած մեր:

---

113 FL ³ÝÝÙ³Ý

114 F ³ÏÝ M ãÇù ³ÏÁÝ å ³ ï áõ³Ï³Ý

115 D ËÁÝÏáÛ ÝÁÙ³Ý FL ËÝÏáÛÝ A µáõñáõ³é A µ³Ý³-Ï³Ý, MT µáó³ñ³Ý ÷Ë µÝ³Ï³ñ³Ý M ³ëïáõ³-Í³Ï³Ý ÷Ë ³ÝßÇç³Ï³Ý

116 ADMT ëÁñµáíù M áñ ÷Ë áñù

117 DF àñ¹áÛÝ F »Õ»É³Ï³Ý ÷Ë Ñ³×áÛ³Ï³Ý T ÷Ë ïá-ÕÇ áõÝÇ.

²Ý³å³Ï³Ý, àñ¹áÛÝ ùáÇÝ Ó³ÛÝ »õ Ý³ËÝÇ íÁÏ³ÛÝ ì»ÑùÝ »ñÏáï³ë³Ý, ·áõÝ¹Ý ëñµ³½³Ý, ³é³ù»-É³Ï³Ý

LM ²Ý³å³ï³Ï³Ý, àñ¹õáÛ (M àñ¹áÛ) ùáÛáÛ Ó³ÛÝ »õ Ý³ËÝÇ íÁÏ³ÛÝ, ì»ÑùÝ »ñÏáÛ ï³ë³Ý, ·áõÝ¹Ý (M ·áõÝ¹ùÁÝ) ëñµ³½³Ý, ³é³ù»É³Ï³Ý

118 LMT ä»ïÁÝ D ½Ù»ñÝ LMT Ñ³ÛñÝ å³ïáõ³Ï³Ý (M ³ñÃáõÝ³Ï³Ý) ÷Ë Ù»ñÝ ³ëïáõ³Í³½³Ý

119 T ÊáõÙµ T áñ M ÷Ë 119-120 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ. ä»ïñáë Ù»Í íÁÏ³ÛÝ, Ñ³ÛñÁÝ å³ïáõ³Ï³Ý, ÁÝ¹ ²µÇëáÕá-Ù»³Ý

120 T ÐáÛÉùÁÝ LT í»ñÝ³Ï³Ý ÷Ë Ññ»ÕÇÝ³Ï³Ý D ÅáÕá-íÁñ¹áó øñÇëïáë³¹³õ³Ý LT ë»éÇó Ù³ñÙÝ³Ï³Ý ÷Ë Ù»ñ ¹»·»ñ³Ï³Ý

121 D »ñ·»Ý ÷Ë ï³Ý FT ÷³éë T øáõÙ F ³Ýõ³Ý

122 MT î³É F Éáõ³ó³ñ³Ýª Ï³ñÙÇñáí áõÕÕáõ³Íª ÉÁ-õ³ó³ñ³Ý D ½ÛÇßÙáõÝù D ëáóÇÝ ÷Ë ³Ûëó LM ½³-Ýáõ³Ýùë áñ ·ñ»ó³Ý, »õ ø»½ ÙÇ³µ³Ý, ÷³éù Ç ÙÇµ»ñ³Ý, ²õñÑÝ»³É¹ Û³õÇï»³Ý ÷Ë ½ÛÇßÙáõÝùë ... ³-Ýáõ³Ý

ՏԱՂ ՀԱՄԱՒՐԷՆ ԱՄԵՆԱՅՆ ՍՐԲՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ

Ո՜վ սուրբք Հայրապետք, ձեզ աւետիք այսաւր,
Ո՜վ սուրբ քահանայք, ուրախացիք յաւէժ:
Դուք էք նըմանեալ գեղեցկութեան երկնից,
Դուք ուրախութիւն ազգի մարդկան եղէ՛ք:
Դուք փող եռածոյ գաբրիէլեան փողոյն,
Դուք քարոզ կարգայք մեռեալք ի ձայն յառնեն:
Դուք դաստիարակ էք տըղայոց մարդկան,
Կընքել զերեխայս երկըրպագուս առնէք:
Դուք պատարագիչ էք Տեառն Քրիստոսի:
Դուք բաշխաւղ մարմնոյ էք եւ արեանըն Տեառն:

Փ[ՈԽ]

Հաստարմատ ծառ գեղեցիկ աստուածատունկ սուրբ քահանայք,
Վառ ճըրագ եւ ցանկալիք բարձր ի վերայ աշտանակի:
Ծառ կանաչ սըրբոյ բեմին եւ նորատունկ արմաւէնիք,
Որդիք լուսոյ էք պարծանաց, Աստուածորդւովն էք պանծացեալ:
Հազարապետք էք Քրիստոսի լի կատարեալ բարի գործովք,
Փոխան եղէք Սուրբ Գրիգորի երանելի Հայրապետին:
Զանանցականըն շահեցայք զարքունական գանձն ի յերկինս,
Պահք ձեր սուրբ եւ պատուական է առաջի Տեառն Աստուծոյ:
Աղաւթք ձեր սիւն է հաստատուն, որ ելանէ ի բերանոյ,
Այլ զմեզ ի Ձեր սուրբ եւ մաղթողական յաղաւթըս յիշեսջիք:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 83µ-84 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A ï »°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ □ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A î ³ Õ Ñ ³ Ù ³ õñ¿Ý ³ Ù»Ý ³ □Ý êñµáó Ð ³ □ñ ³ å » ï ³ ó
² □É Ã ³ Ý ³ ùáí ª àí ½ ³ ñÙ ³ Ý ³ ÉÇ

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 84 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A î »°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ □ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ³ □É Ã ³ Ý ³ ùáí. ÚÇëáõë àñ ¹Ç

ՏԱՂ ՊԵՏՐՈՍԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ ԱՆՈՅՇ*

Ի հանդէս տաւնի քո րախացեալ տաւնեմք,
Հայր եւ վարդապետ,
Սո՛ւրբ Հայրապետ Պետրոս:

Արեամբ Քրիստոսի փրկեալ մաքուր ժողովս,
Պար առեալ հրճուիմք յաւր կատարման քո,
Սո՛ւրբ Հայրապետ Պետրոս:

Որ սիրով սրտի հարար ի սէր Փրկիչ[ի]
Փոխան գքոյդ հեղեր զարիւնդ արեան Նորին,
Սո՛ւրբ Հայրապետ Պետրոս:

Ուղղութեամբ հաճոյ Տեառն Աստուծոյ գտար,
ԶԱրիոս հերքեալ, զհերձուած Նորին վանեալ,
Սո՛ւրբ Հայրապետ Պետրոս:

Ինն ամ յաթոռին Աղէքսանդրու կացեալ,
Ինն աւր ի բանտին ընդ Աբիսաղում ճրգնեալ,
Սո՛ւրբ Հայրապետ Պետրոս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 43 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
T î»°ë í»ñ»õáõÙ

[ՓՈԽ]

Որով զաւրացեալ, ըզՏէր Յիսուս տեսեալ
Եւ պատուէր առեալ, ըզԱրիոս մերժեալ:
Եւ զԱբխազոմ զիւր սարկաւագն յըղեալ,
Ըզըանտն պատառեալ եւ զանձն ի մահ տըւեալ:
Ո՛վ սուրբ հայրապետ եւ նահատակ բարիս,
Համանուն վիմի հիմանըն կեփայի:
Պետրոս բաղձալի, անուն քո ցանկալիս,
Պետըդ պանծալի, նըման Տեառն Յիսուսի:
Հաւտիս խ[նա]մատար եւ բարեխաւս բարի,
Հայցեա՛ վասըն մեր անսաստ մընալ յերկրի:
Միշտ զեկեղեցիս Հայաստանեայց ազգիս
Պահել անարատ ի հերձուածոց չարի:
Զի արժանասցին ընդ Հաւր յաւէտ զՈրդիս,
ԶՀոգին ճըշմարիտ աւրհնել անլըռելի:
Յաւրըս պանծալի քո սուրբ յիշատակի
Տացուք աւրհնութիւն Երիցըն Միակի:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 43µ-44 [3]
Êáñ [3] ·Çñ
T î»°ë í»ñ»õáõÙ

ԺԱ. ԿԱՆՈՆ ԱՆՏՈՆԻ ԱՆԱՊԱՏԱԿԱՆԻՆ ԵՒ ԱՅԼ ՃԳՆԱՒՈՐԱՑ

ՔԱՐՈԶ ԱՆՏՈՆԻ ԱՆԱՊԱՏԱԿԱՆԻ ԵՒ ԱՅԼ ՃԳՆԱՒՈՐԱՑ

Բարձրեալ աՀաւոր, բան Հաւր դիմաւոր, բազմեալ Հրաշաւոր,
Տէր եւ Թագաւոր, արքայ փառաւոր, զաւրաց Թեւաւոր,
Յանարուեստաւոր, յաԹոռ բանաւոր, Հանգեալ զաւրաւոր,
Բան դըրուատաւոր, գովեստ վերնաւոր, տան Քեզ Հրաշաւոր,
Ամպք որոտաւոր, որք երգ ցաւղաւոր, երգէն քաղցրաւոր,
Հուր փայլակնաւոր, բոց բորբոքաւոր, Քեզ անշիջաւոր,
Դէմք սարսափաւոր, տեսիլ անսովոր, Քե՛զ, Տէր, սպասաւոր,
Մըշտընջենաւոր, եւ լոյս ջաՀաւոր, մեզ պատգամաւոր,
Իննեակ դասաւոր, երիցդ անձնաւոր, փառաբանաւոր,
Ընդ մեր աղաւԹաւոր, կրից վըտանգաւոր, եւ պաշտպանաւոր:
ԱՀա Հաշտեա՛, Տէ՛ր, ողորմուԹեամբ,
Բարեխաւսուժեամբ սուրբ ճըգնաւորացն, աղաչեմք:

***Ա**դամ տիպ Քոյին, արարած ձեռին, անարատ նախնին,*
Որ Քո Հրամանին, Հեստեաց ի դրախտին, զի չէր կիրԹ չարին,
Իսկ որդիք նորին, ըմբըռնեալք յախտին, ի մտաց անկանին,
Զաւրէն տըրմըղին, սանձակոտորին, ի վախից մըղին,
Սըտրուկ ախտային, ցանկական մասին, ի պորտս սողին,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 84³-87³

F-Ó»é. ÑÙ. 4068, Ã»ñÃ 215³-219µ

H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 109µ-114³

K-Ó»é. ÑÙñ. 382 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 28µ-32³

M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 64³-69³

T-Ó»é ÑÙ. 4011, 44³-48³

²ÛñÇí³Ý»óÇ-¿ç 83

Êáñ³·Çñ

AT î»°ë í»ñ»õáõÙ (T ãÇù ø³ñá½) F ø³ñá½ ×Á·Ý³õáñ³ó H ø³ñá½ Ñ³Ù³õ[ñ¿Ý] êáõñµ Ö·Ý³õáñ³óÝ K ¶³ÝÓ êÁñµáó ×Á·Ý³õáñ³ó M ÜáñÇÝ ØËÇÃ³ñ³Û ·³ÝÓ ×·Ý³õáñ³ó

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ

A Ä². ²ÝïáÝÇ ³Ý³å³ï³Ï³ÝÇÝ »õ ³ÛÉ ×·Ý³õáñ³ó ëñµáó M ×Á·Ý³õáñ³óÝ ¿

Ì³Ûñ³Ï³å³´³ÛÇõ »ñ·»É

´Ý³·Çñ

2 MT ½³õñ³ó¹ »ñÏÝ³õáñ

3 TÛ³Ãáñ KT Ñ³Ý·ãÇë M Ñ³Ý·Çëï

4 FT ¹ñáõ³ïáõ³õáñ KMT Ó³ÛÝ³õáñ ÷Ë Ññ³ß³õáñ

5 F ²Ùµù K àñáïù ³Ùå³õáñ, MT àñáïë ³Ùµ³õáñ ÷Ë ²Ùåù áñáï³õáñ KMT »õ ÷Ë áñù T »ñ·ë M ³Ñ»Õ ÷Ë »ñ·»Ý K ûñÑÝ»Ý, T ÑÁÝã»Ý ÷Ë »ñ·»Ý

6 FH Ðáõñù, µáóù M »õ Éáûë ³Ñ³õáñ ÷Ë ø»½ ³ÝßÇç³õáñ T Ï³ÛÍ ÷Ë ø»½

7 FHKMT ï»ëÇÉù KMT ³ÏÝ³õáñ ÷Ë ³Ýëáíáñ KMT î¿°ñ, ø»½ ÷Ë ø»½, î¿°ñ

8 FKT ØßïÁÝç»Ý³õáñ H ØßïÁÝç»Ý³õáñù FH Éáûëù ³ÝßÇç³õáñù M å³ñ½ù³Ý ßÇç³õáñ ÷Ë »õ Éáûë ç³Ñ³õáñ KT å³ñ½Éáûë ËÁÙµ³õáñ ÷Ë »õ Éáûë ç³Ñ³õáñ

9 A »ñÇó

10 A ³Õ³õÃáõáñ H íÁï³ÝÏ³õáñ HMT ÷Ë 10-11 ïáÕ»ñÇ. Ø»½ ÙÇçÝáñ¹³õáñ, ÏñÇó íÁï³Ý·³õáñ, ÝáÛÝ å³ßïå³Ý³õáñ (M ÙÇßï µ³Ý³õáñ), ÀÝ·³É (MT ÁÝÏ³É) ½ÝÁõ»ñ µ³ÝÇë Ù³ÕÃ³õáñ, ÙÇçÝáñ¹áõÃ»³Ùµ ëáóÇÝ ÁÕÓ³õáñ

11 H î¿ñ ÁÝ¹ Ù»½ MT ÷Ë 11-12 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ. ²Õ³ã»Ùù

12 FKH ×Á·Ý³õáñ³óÝ F »õ ÃáÕ ÁÝÙ»ÕÁë Ù»ñ ·Ãáõ- Ã»³Ùµ

13 F øáÇÝ F ³ñ³ñõ³Íù ÷Ë ³ñ³ñ³Í H ³ñ³ñ³Íù KMT Ý³ËÝÇÝ, ³Ý³ñ³ï Ó»éÇÝ ÷Ë Ó»éÇÝ... Ý³ËÝÇÝ

14 KMT ³ÝÏÇñÃ ·áÉ ÷Ë ½Ç ã¿ñ ÏÇñÃ

15 FHKT ÁÙµéÝ»³É F ³ÝÏ³ÝÇ KMT Û³ÝÓÝÇßË³Ý Ï³ÙÇÝ ÷Ë Ç Ùï³ó ³ÝÏ³ÝÇÝ

16 T í³ßËÇó

17 A ãÇù KMT ÷³÷Ï³ÇÝ ÷Ë ³Ëï³ÛÇÝ K ó³Ý·³Ï³Ý

Այլ քարոզ Քոյին, սուրբ պատուիրանին, զգաստացոյց զնոսին,
Մեծ Եղիային, եւ Եղիսէին, միայնաւորին[ա]*,*
Եւ Կարապետին, զամս երիս տասին, ի յանապատին[բ]*,*
Որք ոչ ըզբաղին, ի հոգս երկրային, այլ ընդ Քեզ խաւսին,
Եւ կերպարանին, ըսկըզբընատըպին, նըմանողք լինին:
Ահա հաշտեա՛, Տէ՛ր, ողորմութեամբ,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ ճըգնաւորացն, աղաչեմք:

Յայնժամ ի մարմնի, Յիսուս մըկըրտի, Յորդանան գետի[գ]*,*
Ի Հոգւոյն վարի, յանապատ տեղի, զաւուրս քառասնի[դ]*,*
Եւ մինչ յայս վարժի, յամենայն տեղի, առանձին լինի,
Անզբաւս յաղաւթի, անտուն անտեղի, մեզ խրատիչ լինի,
Որով մինչ յաղթի, իշխանն անբարի, ու ի խաչ բեւեռի,
Այս շնորհ գովելի, Երուսաղէմէ, նախ ըսկսանի,
Համայն աղաւթի, եւ ի սեղանի, ի բանատեղի,
Զոր Ստեփաննոսի, Նախավըկայի, սպասաւոր կարգի[ե]*,*
Բանիւ Պետրոսի, մետասան գնդի, մեծ գըլխաւորի,
Նաեւ Պաւղոսի, յամէն քաղաքի, պիտոյք ժողովի,

---

18 FHM ë·³ëï³óáó M áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
Ú³Ý³ å³ï»ÕÇÝ, ÏáõëáõÃ»³Ùµ Ï³óÇÝ, »õ ½ÝáÝ ëÇñ»óÇÝ,
àñáó ¿ Ý³ ËÝÇÝ, ºÝáíù ³é³çÇÝ, å³ÑáÕÝ å ïÕÇÝ,
Ø»ÉùÇë»¹»ÏÇÝ, êáõñµ ù³Ñ³Ý³ÇÝ, ³½· áã Ñ³Ù³ñÇÝ
T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃáõÝ.
¼µ³ñÇÝ ÁÝïñ»óÇÝ, ½ã³ñÝ Ëáï»óÇÝ, »õ ³Ý³ñ·»óÇÝ
À½Ù»Õë ³ ï»óÇÝ, ³ñÑ³Ù³ñÑ»óÇÝ, ¿ñ»ë ¹ ³ñÓáõóÇÝ
¼ù»½ î¿ñ ëÇñ»óÇÝ, ½³õñ¿Ýë ³ÝÓÝ ³éÇÝ, ù»½ Ñ» ï»õ»óÇÝ
Ú³õáõñë ÜáÇÝ, ³Ý³ å³ï »ÉÇÝ, ëñµáõÃ»³Ùµ Ï³óÇÝ
Æ µ³½Ù³óÝ ÙÇÝ, Üá ¿ñ ëáõñµ á·ÇÝ, Ù³ùáõñÝ Ç Ù³ñÙÇÝ,
Ø»ÉùÇë»¹»ÏÇÝ, í³ñÅ»³É Ç ÝÙÇÝ, ³½· áã Ñ³Ù³ñÇÝ

ա **Գ Թագ. ԺԹ 16**

20 MT êáõñµ ÷Ë ºõ KM »ñÇó FHK áñ ÷Ë Ç T »ñ»ë-ÝÇÝ ÷Ë »ñÇë ï³ëÇÝ K Ú³Ý³ å³ï»ÉÇÝ, Ïáõëáõ-Ã»³Ùµ Ï³óÇÝÝ, ÝáÝ ëÇñ»óÇÝ

բ **Մատթ. Գ 1-12, Մրկ. Ա 1-18, Ղուկ. Գ 1-18, Յովհ. Ա 19-28**

21 Km àñ áã ½µ³Õ¿ÇÝ T ½µ³Õ¿ÇÝ H Áëµ³ÕÇÝ FH »ñÏñ³ÇÝ T Ë³õë¿ÇÝ

22 F ÁëÏ½µÝ³ ïåÇÝ, ÝÙ³Ý³õÕù M ÉÇóÇ

23 K ÀÝ·³É.

25 FHKT ÚáñÅ³Ù ÷Ë Ú³ÝÅ³Ù H Ç Úáñ¹³Ý³Ý K Ç Úáñ¹³Ý³ÝÇ

գ **Հմմտ. Մատթ. Գ 17**

26 FHKT Ðá·áÝ MT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
ä³Ñ³õù Ç ÍáÙÇ (M ä³Ñ³õù ëÁñµ»ÉÇ), ³ÝëÁõ³Õ, ³Ý³õÃÇ, Ï³ñ î»³éÝ ³Õ³õÃÇ
àñáí ÙÇÝã ³ÕÃÇ (M ³ÕÃ»ëóÇ), ÇßË³ÝÝ ³Ýµ³-ñÇ, õ Ç Ë³ã µ»õ»éÇ
K 27-28 ä³Ñ³õù ëÁñµ³ÉÇ, ³ÝëÁõ³Õ»ÉÇ Ï³ñ î¿ñÝ ³Õ³õÃÇ

դ **Հմմտ. Մատթ. Գ 1-11, Ղուկ. Գ 1-13**

27 M ºõ áñ ÷Ë ºõ ÙÇÝã T áñ ÷Ë ÙÇÝã H Ç³ë KT 27 ºõ áñ ³ë í³ñÇ (T ³ë í³ñÅÇ), ³Ù»Ý³Ý ï»ÕÇ, ³é³ÝÓÇÝ ÉÇÝÇ

28 A ³Ýëµ³õë K ²Ý½µ³Õ ³Õ³õÃÇ A ï»ÕÇ ÷Ë ³Ý-ï»ÕÇ H õ ³Ýï»ÕÇ FHKM ñ³µáõÝ ÷Ë Ëñ³ïÇã T ²ÝïáõÝ õ ³Ýï»ÕÇ, ³Ý½µ³õë ³Õ³õÃÇ, Ù»½ ñ³-µáõÝ ÉÇÝÇ

29 AM ãÇù

30 FH ßÝáñÑù A ºñáõë³Õ»Ù¿ FHMT ºñáõë³Õ¿ÙÇ A ÁëÏÁë³ÝÇ FHKMT áõÝ»Ý ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. ´³-½áõÙù ·³Ý Ç ÙÇ, ëÇñ ï »õ ³ÝÓÝ ÙÇ (T ÙÇÝ ëÇñ ï, ÙÇ Ñá·Ç ÷Ë ëÇñ ï… ÙÇ), ÇÙ »õ (KM áõ) ùá áã ÉÇÝÇ

31 FHMT ³Õ³õÃÇ K áõ (T) Ç µ³Ý³ ï»ÕÇ M µ³Ý³-ï»ÕÇ

32 A ê ï»÷³ÝáëÇ FHKMT ãÇù Ü³Ë³ íÏ³Ç

ե **Գործք. Զ 1-17**

33 FHKMT ãÇù Ù» ï ³ë³Ý… ·ÁÉË³õáñÇ

Ահա հաշտեա՛, Տէ՛ր, ողորմութեամբ,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ ճգնաւորացն, աղաչեմք:

Իջեալ հրեշտակի, ի գալ Տիտոսի, ի Պաղեստինի,
Յեգիպտոս տանի, ըզհոյլս Հեսսի, զհանգս Տարիթի,
Արդ նոր նորոգի, կարգս այս գովելի, դասք աղաւթականի,
Յեզր քաղաքի, արտաքոյ շինի, ի շիրիմս մեռելի,
Իսկ մեծն Անտոն ըղպտի, սուրբ հայրն մեր նախնի, զարդն անապատի,
Քաջն այն եւ արի, սպանիչ չար ախտի, եւ պիղծ բանսարկուի,
Ի տաճկաց սինաւրի, միայնաւորի, այլոց սիրտ լինի,
Սա տեսաւղ լինի, մեծին Պաւղոսի, ի Թեբայիդի,
Նա՝ եւ՛ բաբունի, սուրբ Պաւղայ ծերի, գիւահալածի,
Այլեւ Ամովնի, Յոբայ եւ Պէմենի, Բեսարիոնի:
Ահա հաշտեա՛, Տէ՛ր, ողորմութեամբ,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ ճգնաւորացն, աղաչեմք:

Խիսեալ քաջ ի մին, սուրբ Պաքմիոսին, երկուց Մակարին,
Իլարիոնին, եւ Հեղիասին, եւ սուրբ Յովսէփին,
Աբբայ Մարկոսին, եւ սուրբ Նեղոսին, մեծի Եւագրին,
Յոհան Գըբեցին, կարճահասակին, եւ մար Պարսամին,
Սէրապիովնին, Յոհան տեսողին, սիսի Պափնոտին,
Հայր Ապաւուրին, իւր տասըն բիւրին, Պէղէմի դարբնին,

35 K ÀÝ· ³É. T ÀÝÏ ³É Á½.

37 AM Ññ»ß ï ³ ÏÇÝ M îÇ ï áëÇÝ T ä ³ Õ»ë ï ÇÝÇ

38 A ãÇù ï áÕÁ T Á½Ñá[illegible]ëÝ HMT Ñ»ë ï Ç HT ½Ñ ³ Ý·Áë KM ½Ñ ³ Ý·Çë ï ² ñÇÃÇ

39 HKT ²Ý¹ FHKMT ³[illegible]ë Ï ³ ñ· ·á í »ÉÇ (MT Ý ³ ½»ÉÇ), FHK ³ Õ ³ õÃÏ»ñÇ MT ³ Õ ³ õÃõáñÇ

40 AK Ú»½Áñ K áõ ³ ñ ï ³ ùá[illegible] A ßÇñÇÙ T ï ³ å ³ Ýë ÷Ë ßÇñÇÙ

41 M ãÇù Ù»ÍÝ FHKT ²Ý ï áÝ ËÁå ï Ç ÷Ë Ù»ÍÝ... ëáõñµ M ËÁå ïÇ K Ñ ³[illegible]ñÁÝ T Ñ ³[illegible]ñë Ù»ñë Ï ³ ñ·Ç, M Ñ ³[illegible]ñÝ Ù»ñ Ï ³ ñ·Ç ÷Ë ëáõñµ...Ý ³ ËÝÇ M ½ ³ ñ¹ K Ý ³ Ë ³ ïÇ ÷Ë ³Ý ³ å ³ ïÇ

42 FH ÏáËáÕ, KT ÏáËáÕÁÝ M ÏáËáÕ ÷Ë ëå ³ ÝÇã KT ã ³ ñÇ ÷Ë ã ³ ñ ³ Ë ïÇ FM å»ÕÍ F µ ³ Ýë ³ ñÏõÇ T Ù»-Õ ³ ó ³ Ë ïÇ ÷Ë åÇÕÍ µ ³ Ýë ³ ñÏáõÇ

43 A ãÇù KMT î ³ ×Ï ³ ë ï ³ ÝÇ ÷Ë ï ³ ×Ï ³ ó ëÇÝ ³ éÇ KMT µ ³ ½Ù ³ ó ÷Ë ³[illegible]áó

44 FK ê ³[illegible] FHK Â»µ ³[illegible]ÇÃÇ K Â»µ ³ Ç¹Ç F ê ³[illegible] ï »ëá-ÕÇÝ Ç ëñµá[illegible]Ý ÷Ë ê ³... Ù»ÍÇÝ

45 A ãÇù ï áÕÁ MT ²[illegible]»õ ÷Ë Ü ³ »õ F Ü ³[illegible]»õ ä ³ õÕ» ³ H ä ³ õÕ» ³

46 MT Ü ³ »õ ÷Ë ²[illegible]»õ FHKM ²ÙáÝÇ FHKM Úáµ MT äÇÙ»ÝÇ H äÇÙ¿ÇÝ T ä»ÙÇÝÇ A ´¿ë ³ ñÇáÝÇ

47 F ãÇù Ñ ³ ß ï » ³°, î¿°ñ K ÀÝ· ³. T ÀÝÏ ³.

49 A ãÇù ôÇõë» ³É ù ³ ç Ç ÙÇÝ F ãÇù ôÇõë» ³É ù ³ ç Ç H ôÇõëÇÝ ÷Ë ôÇõë» ³É ù ³ ç Ç ÙÇÝ M ÙÇ T ä ³ ùÙ¿áëÇÝ M ä ³ ùÙ»ëÇáëÇÝ KM ãÇù ëáõñµ K [illegible]»ñÏáõó

50 A ÇëÏ ÷Ë »õ H Ù»Í Ð»ÕÇ ³ ëÇÝ ÷Ë »õ Ð»ÕÇ ³ ëÇÝ KMT ø ³ ñÇ ï áÝÇÝ ÷Ë Ð»ÕÇ ³ ëÇÝ

51 T ãÇù M àÝá÷ñÇáëÇÝ, êÇëÇå ³ ÷Ýá ïÇÝ ÷Ë »õ... º-õ ³ ·ñÇÝ H ²µµ ³ T º í ³ ·ñÇÝ FH »õ Ù»Í F ºõ ³ ·ñÇÝ H ºõ ³ ùñÇÝ K ºõ ³ ·ñÇáëÇÝ

52 A ÚáíÑ ³ Ý K ¶Á÷»óÇÝ AK Ø ³ õñ ä ³ õñëáÙá[illegible]Ý ÷Ë »õ Ù ³ ñ ä ³ ñë ³ ÙÇÝ HM ä ³ ñë ³ Ù ³ ÇÝ T ä ³ ñëáõ-Ù ³[illegible]ÇÝ H ¶ÁµÝ»óÇÝ AH ãÇù »õ

53 F ê»ñ»åÇáÝÇÝ H ê»ñ»åÇáÝÇÝ K êÁñ ³ åÇáÝÇÝ A ãÇù ÚáÑ ³ Ý... ä ³ ÷Ýá ïÇÝ H ä ³ ÷ÝáëÇÝ T ÷Ë ï áÕÇ. ²õÝá÷ñÇáëÇÝ, ³ µ ³[illegible] Ø ³ ñÏáëÇÝ, êÇëÇ ³ ÝáëÇÝ

54 MT ÷Ë 54-59 ï áÕ»ñÇ.
²ñë»ÝÇ Ù»ÍÇÝ, ² · ³ ÃáÝ Í»ñÇÝ, êÇõÕÇ ³ ÝáëÇÝ (M ê»ñ ³ åÇáÝÇÝ)
²õùë»Ý¹ÇáëÇÝ, ä ³ Ùµá í å ³ ÑáÕÇÝ, »õ êñ ³ åÇáÝÇÝ (M ãÇù ï áÕÁ)
Ð ³ õñÝ (M Ð ³[illegible]ñ) ² å ³ õáñÇÝ, õ Ç (M Çõñ) ï ³ ëÝ µÇõñÇÝ, äÇÕÇÙ ³[illegible] (M ä»ÕÇÙÇ) ¹ ³ ñµÝÇÝ
ºñáõë ³ Õ¿ÙÇÝ ³ ½ÝÁõ ³ Ï ³ ÝÇÝ, Ñ»½ù »·Çå ï ³ óÇÝ (M »·Çå ï ³[illegible]ÇÝ), ºõ ³ ·ñÇáëÇÝ
ÚáÑ ³ Ý ï »ëáÕÇÝ, »õ êáõñµ Ü»ÕáëÇÝ (M ºõ êáõñµ Ü»ÕáëÇÝ), ÚáÑ ³ Ý ï »ëáÕÇÝ), ¸ ³ ÝÇ¿Í»ñÇÝ
Ð ³ õñÝ Áë ÏÇõÃ ³[illegible]ÇÝ, »õ ² Ý¹ñÇ ³ ëÇÝ, êñµá[illegible] ê ³ µ ³[illegible]ÇÝ
ºñ ³ ½ÙÇáëÇÝ, »õ êÇÙ¿áÝÇÝ, (M øÁéÃ»Ý ³ õáñÇÝ, Â»Õ»Ý ³ õáñÇÝ) Â»ÕÝ ³ õáñÇÝ »õ ¶Çë ³ õáñÇÝ
ÀÝÏ ³É ½ÝÁõ.

HK ² å ³ õáñÇÝ FHT ï ³ ëÝ FH ä»Õ»ÙÇ K äÁÕ»ÙÇ

Երուսաղէմին, ագնըւականին, հեզ եգիպտային,
Պամփոյ պահողին, Արսենի մեծին, Ագաթան ծերին,
Սիւղիանոսին, սրբոյ Սաբային, Աւգսէնտիոսին,
Քըռթենաւորին, Թեղենաւորին եւ Գիսաւորին:
Ահա հաշտեա՛, Տէ՛ր, ողորմութեամբ,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ ճըգնաւորացն, աղաչեմք:

Երջանիկ գընդին, երեք հազարին, եւ հինգ հարիւրին,
Հազարաւորին, եւ բիւրաւորին, անհանգիստ վանին,
Մըշտապաշտաւնին, յոտնակաց դասին, անարիւն զուարթնին,
Մերկոցն եւ բոկին, եւ գլխիբացին, որ ընդ յարկաւ չմտին,
Անլուսաբնակին, արգելեալ կուսին, մեռած կենդանին,
Յաւրն աղաւթուորին, տասըն հազարին, համբարձմամբ ձեռին,
Որք եւ ծածկէին, զոր ինչ գործէին, զի մի գովեսցին,
Որք հաղորդէին, ձեռամբ հրեշտակին, եւ այլ ոչ ճաշէին,
Ի յելս արեւուն, ի յոտըն կային, լուսով չնըստէին,
Քաջքն, որ յաղթեցին, ութից խորհըրդին, եւ մարտադըրին:
Ահա հաշտեա՛, Տէ՛ր, ողորմութեամբ,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ ճըգնաւորացն, աղաչեմք:

Ռամիւքս որ ընտրեալ, յաշխարհէ զատեալ, երկնայնոց նմանեալ,
Ընդ թըւով անցեալ, բանիւք ոչ ճառեալ, բայց մակամտածեալ,
Ի քաղաք բնակեալ, ի շինի շըջեալ, զԱստուած ծառայեալ,
Յարտեւանս ելեալ, ի փապարս բնառեալ, ի մայրիս մըտեալ,
Ի կղզիս կացեալ, ի սիւնս բարձրացեալ, ի գուբս սուզեալ,

55 FH ³½Ýáõ³Ï³ÝÇÝ
56 FHK ä³Ùµáí, ²·³ÃáÝ
57 A êÇÕáõÇ³ÝáëÇÝ H êÇÕáõ³ÝáëÇÝ A ëÁñµá F ²õù-ë»Ý¹ÇáëÇÝ H ²õùë¿ÝïÇáëÇÝ K °ñ³½ÇÙáëÇÝ ÷Ë ²õ·ë¿ÝïÇáëÇÝ K áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. Ø»Í ¸³ÝÇ¿ÉÇÝ, Ð³õñÁÝ ëÏÇõÃ³ÇÝ »õ ²Ý¹ñÇ³ëÇÝ, ²õùë¿ÝïÇáëÇÝ, àÝá÷ñÇáëÇÝ »õ êÇÙ¿áÝÇÝ
58 FT øéÃ»Ý³õáñÇÝ
59 F ãÇù Ñ³ßï»³, î¿°ñ, áÕáñ. K ÀÝ·³É ½ÝÁõ¿ñ µ³ÝÇë
61 FT ·Ý¹ÇÝ H ÐÇÝÏ T Ð³½³ñÇÝ ÷Ë Ñ³ñÇõñÇÝ
62 T ëÏ. áõÝÇ Ð³ñÇõñ³õáñÇÝ
63 T Úáï Ý³Ï³ó ·ÁÝ¹ÇÝ, Ùßï³ å³ßï³õÝÇÝ ÷Ë Øß-ï³å³ßï³õÝÇÝ... ¹³ëÇÝ A ûáïÝ³Ï³åª áõÕÕí³Í ûáïÝ³Ï³ó FHKM ·Ý¹ÇÝ ÷Ë ¹³ëÇÝ T áõÝÇ ß³ñáõ-Ý³ÏáõÃÇõÝ. áñ ³ñÃáõÝ Ï³ûÇÝ »õ ³Õ³õÃ¿ÇÝ
64 F Ø»ñÏ³óÝ H Ø»ñÏ³ó KMT Ø»ñÏÇÝ H ·ÉË³µ³-óÇÝ K ·ÁÉËÇµ³óÇÝ H ³ñÏ³õ ãÙÁïÇÝ KM ·ÉËÇµ³-óÇÝ... û³ñÏ³õ ãÙïÇÝ-Ç ÙÇç»õ áõÝÇ. ø³Õó»³É Í³-ñ³õÇÝ, ÙÇÝ Ù³½»ÕÇÝÇÝ, É»ßÏ Ù³ßÏ»ÕÇÝÇÝ »õ Ã»-½³Ý³ïÇÝ, ³ñ»õ³ÏÇ½ÇÝ »õ óñï³ûë³éÇÝ, áñ A ãÙÁïÇÝ T ·ÉËÇµ³óÇÝ... ÁÝ¹ û³ñÏ³õÇ ÙÇç»õ áõÝÇ. »õ Ã»ãáõÝ³ïÇÝ ØÇÝ Ù³½»ÕÇÝÇÝ, É»ßÏ Ù³ßÏ»ÕÇÝÇÝ »õ åÁñïõ»ÕÇÝÇÝ, ²ñ»õ³ÏÇ½ÇÝ »õ óÁñï³ë»éÇÝ K ãÙÁïÇÝ T áã ÙÁïÇÝ
65 K Ë³õ³ñ³µÝ³ÏÇÝ
66 AK ï³ëÁÝ FH ï³ëÝ E áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ø³Õó»³É Í³ñ³õÇÝ, ³ÝëÁõ³Õ ³Õ³õÃÇÝ, Ëáï³-×³ñ³ÏÇÝ
67 M àñ F ãÇù »õ
68 T Çñù ÷Ë áã FH ã×³ß¿ÇÝ, KM ãáõï¿ÇÝ ÷Ë áã ×³-ß¿ÇÝ
69 T Ùáõïë ÷Ë »Éë FHKM Ð»ï ³ñ»·³ÏÝÇÝ (M ³ñ»-·³Ï³ÝÝ) ÷Ë Æ û»Éë ³ñ»õÇÝ T ûáïÝ FHK ãÝëï¿ÇÝ H Ýëï¿ÇÝ
70 KMT Ù³ñï³¹ñ³õÕÇÝ
71 F ãÇù Ñ³ßï»³°, î¿°ñ K ÀÝ·³É½. T ÀÝÏ³É Á½ÝÁõ
73 A 73-83 ãÇù KMT í»ñÝáó ÷Ë »ñÏÝ³ûÝáó HKT ÝÁ-Ù³Ý»³É
74 F ³Ýó»É H ³ÝóÇÝ F ×³é»É KMT µ³ÝÇõ H Ù³Ï³-ÙÁï»³É
75 KT Ï»ó»³É ÷Ë µÝ³Ï»³É T ½î¿ñ ÷Ë ½²ëïáõ³Í
76 KMT Ç Ù³ûñÇë Ùï»³É, Ç ÷³å³ñë µÁÝ³Ï»³É ÷Ë Ç ÷³å³ñë... ÙÁï»³É
77 KMT µÝ³Ï»³É ÷Ë Ï³ó»³É K ëáõÝë K »õ Ç ÷Ë Ç H ·áõµÁë KM ·áõµ

Այսք սեւնք հաստատեալ, երկրի մաշեցեալ, Աստուած հրամայեալ,
Դարձեալ այսք թողեալ, եւթն հազար թըւեալ, մեղաւք չմեղկեալ,
Որք վաղից ելեալ, կամ այժմ երեւեալ, կամ յապայս ընտրեալ,
Նոքաւք մեք փըրկեալ, եւ արդարացեալ, եւ փառաւորեալ,
Որ ըզբանս խնդրեալ, եւ որ յաւրինեալ, եւ որք երգակցեալք,
Ահա հաշտեա՛, Տէ՛ր, ողորմութեամբ,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ ճըգնաւորացն, աղաչեմք:

Գոհաբանական, գովեստ Քում անուան, գառն անպարտական,
Զի Քեւ զաւրացան, գերազանց գըտան, աւրինաց դըական,
Զի զարհուրական, վարքն վերնական, չէ մարմնանըման,
Որք Քեզ բնակարան, լինին աւթեւան, չէ զարմանական,
Արդ, Տէ՛ր գթական, եւ արարչական, սեռից ստեղծական,
Դընեմք յանդիման, զվարս սըբական, եւ զանմարմնական,
Որք կամայական, մըտաւք ճգնեցան, եւ տառապեցան,
Եւ զորս ի մարդկան, ձեռս մատնեցան, եւ չարչարեցան,
Զմերս մեղանչական, կեանքըս լուծական, եւ ախտակրական,
Քաւեա՛ սըբական, ասրաքատական, եւ ձիւնանըման:
Ահա յիշեսցէ եւ եւս առաւել,
Զանձինըս:

Եւ զոր գործեցաք, եւ կամ խորհեցաք, եւ զինչ խաւսեցաք,
Որով հեստեցաք, եւ ըմբոստեցաք, ապերախտ եղաք,
Այժմ զղջացաք, սոքաւք զաւրացաք, յուսով տաւնեցաք,
Ըզվարսն ընթերցաք, մեք եւ զարմացաք, եւ հոգոց հանաք,
Վա՛յ մեզ կարդացաք, եւ յերկիր անկաք, եւ արտասուեցաք,

78 M ²Ùë
79 K Ù°ûÃÁÝ K É»³É áñ áã Ù»ÕáõóÇ»³É, T É»³É, áñ Ù»Õ³õù ã³ÝÏ»³É ÷Ë ÃÁõ»³É ... ãÙ»ÕÏ»³É
80 M àñ MK í³Õáõó ÷Ë í³ÕÇó T »õÙ³ å³Ùë ÷Ë Ï³Ù Ù³ å³Ùë M ÁÝ¹ñ»³É
81 KM êáù³õù ÷Ë Üáù³õù K ÷ñÏ»³É
82 T àñù K ËÁÝ¹ñ»³É HMT »ñ·³Ïó»³É
83 K ÚÇß¿³°Ù, î¿°ñ, Ñ³ÙóÙ³Ùµ ëáñ³
85 K ·áíáõ¿ë ï T øáÙ¹ F ·³éÝ¹
86 K ½ûñ³ó³Ý FHKMT ·»ñ³½³Ýó»ó³Ý ÷Ë ·»ñ³½³Ýó ·Áï³Ý FHT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. Ü³»õ µ³Ý³Ï³Ý (T ³ÙÉ»õ µÝ³Ï³ñ³Ý), ÏÁñÇó Ù³ñÙÝ³Ï³Ý, Ñ³ñÏ³õáñ³Ï³Ý
87 AHK í³ñùÁÝ T ³ÝÙ³ñÙÝ³Ï³Ý
88 H àñ ÷Ë àñù A ³õÃ»í³Ý KM áõ³õÃ³ñ³Ý T ³õÃ³ñ³Ý
89 A ·ÁÃ³Ï³Ý
90 AH½í³ñÁë ëÁñµ³Ï³Ý K í³ñÁë KMT Ù³ùñ³Ï³Ý ÷Ë ëñµ³Ï³Ý
91 F Ï³Ù³³Ï³Ý A ×Á·Ý»ó³Ý
92 FM °õ áñù ÷Ë °õ½áñë HK Ó»éÁë
93 FHKT ¼Ù»ñ FH Ï»³Ýùë FH ÍáõÉ³Ï³Ý ÷Ë ÉáõÍ³Ï³Ý
94 F ø³õ»³Ù A ëÁñµ³Ï³Ý M ³ñë ³Õù³ ï³Ï³Ý FKT 95-96 °õ»õë ³é³õ¿.
97 A 97-107 ãÇù KM »õ Ï³Ù ÷Ë »õ½ÇÝã T °õ½áñ Ëáñ-Ñ»ó³ù, »õ Ï³Ù Ë³õë»ó³ù, »õ Ï³Ù ·áñÍ»ó³ù
98 K ÁÙåáë ï»ó³ù T ÁÙµáë ï³ó³ù K ³å»ñ³Ë ï»ó³ù
99 K ¼ëáë³Ù ÙÇß»ó³ù, Ùáõëáí ï³õÝ»ó³ù, ëáù³õù ½³õñ³ó³ù MT ãÇù ëáù³õù... ï³õÝ»ó³ù M áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
Æ î¿ñ Ùáõë³ó³ù, ³å³õÇÝ»ó³ù,
¼ëáù³ ÙÇß»ó³ù, ëÇñáí ï³õÝ»ó³ù, Ùáõëáí ½³õñ³ó³ù
T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
Æ î¿ñ Ùáõë³ó³ù, ³å³õÇÝ»ó³ù
¼áñë »õ ÙÇß»ó³ù, Ùáõëáí íï³õÝ»ó³ù, ÙÇß³ ï³Ï»ó³ù
êáù³õù ½³õñ³ó³ù, ³õÅ³Ý¹³Ï»ó³ù, Ùá·Ç Ï³Ý·Ý»ó³ù
100 KMT À½í³ñë HKMT Ùá·áó
101 KM ãÇù ïáÕÁ T ³ë³ó³õù ÷Ë Ï³ñ¹³ó³ù

Առ Քեզ դիմեցաք, Տէ՛ր, եւ կարդացաք, ապաւինեցաք,
Բարեխաւս կալաք, զոր աստ յիշեցաք, առ որս մաղթեցաք,
Սոքաւք քաւեցաք, եւ արդարացաք, յոտն կանկնեցաք,
Զի զայս իմացաք, թէ որոց տաւնեցաք, մասնակից գտաք:
Ըզ Քեզ գովեցաք, Տէ՛ր, եւ աւրհնեցաք, փառաւորեցաք,
Զանձինս.:

ՓՈԽ

Լըրումն անթերի, լոյս անշիջելի, ղաղակն ի թագի,
Տուփըդ խընկալի, բըլուր կընդրկի, մայր Տեառն Յիսուսի,
Ա՛րդ, քեզ հետեւի, դասք ճըգնաւորի, համաւրէն ազգի,
Եւ որք են յերկնի, գունդքըն հրեղինի, ի ձեր համարի,
Դուք աղերսալի, բարեխաւսք բարի լերուք աշխարհի,
Զի ձեաւք հաճեսցի, որ քաղցր եւ բարի, կամք մեր Արարչի,
Գըթալ ամենի, ազգի եւ տոհմի, Իւրոյ ստեղծուածի,
Մեր նախագահի, տեառն եւ արքայի, Քոյոց ծառայի,
Մերոյս իշխանի, իւրոց զաւակի, եւ հարազատի,
Որք յայս տաճարի, են ի յաղաւթի, յամենայն տեղի,
Եւ այժմ ո[ղորմեա]:

---

102 KMT å ³ Õ ³ ï »ó ³ ù ÷Ë ³ å ³ õÇÝ»ó ³ ù

103 HK ´ ³ ñË ³ õë KMT áõ ³ é ù»½ ÷Ë ³ é áñë M Ù ³ Ë-Ã»ó ³ ù T áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ.
Î ³ ÝÃ»ÕÁë Éáõ ³ ó ³ ù, ç ³ Ñë í ³ é»ó ³ ù, ËáõÝÏÁë
ÍË»ó ³ ù
º ñ · ë Û ³ õñÇÝ»ó ³ ù, ë ³ ÕÙáë ³ ë ³ ó ³ ù, Ó ³ ÛÝÇõ
å ³ ß ï »ó ³ ù

104 H Ûá ï ÁÝ Ï ³ Ý · Ý»ó ³ ù K Ûá · Ç Ï ³ ÝÏÝ»ó ³ ù T Ñá · õá í ½ ³ õñ ³ ó ³ ù ÷Ë Ûá ï Ý Ï ³ ÝÏÝ»ó ³ ù

105 K Ã áñáó ÷Ë Ã¿ áñáó HM »Õ ³ ù ÷Ë · ï ³ ù K · Á-ï ³ ù

106 T À½ù»½ ³ õñÑÝ»ó ³ ù, î¿ñ »õ · á í »ó ³ ù, µ ³ ñ»µ ³ Ý»-ó ³ ù

107 HK ² Ñ ³ Ñ ³ ß ï .

108 FH ³ ÝßÇç ³ Ý»ÉÇ FHKT É ³ É ³ ÏÝ M ß ³ É ³ ÏÝ

109 K ËÁÝ · ³ ÉÇ AK ÏÁÝ¹ÁñÏÇ M ÏÁÝ ï ÁñÏÇ T ´ÁÉáõñ ÏÁÝ¹ñÏÇ, ï áõ÷Á¹ ËÁÝÏ ³ ÉÇ, Ñá íÇ ï ßáõß ³ ÝÇ, Ø ³ Ûñ î» ³ éÝ ÚÇëáõëÇ, ² ë ï áõÍáÛÝ µ ³ ÝÇ Ç ÍÁÝ ³ õÕ Ã ³ · áõÑÇ

110 M ² é T Ñ ³ Õáñ¹Ç ÷Ë Ñ» ï »õÇ FKT × · Ý ³ õáñÇ KMT ³ Ù»Ý ³ ÛÝ A Ù»ÍÇÝ ² Ý ï áÝÇ ÷Ë Ñ ³ Ù ³ õñ¿Ý ³ ½ · Ç

111 FH Ý ³ »õ áñù, KMT Ü ³ »õ áñ ÷Ë º õ áñù »Ý M Û»ñÏ-ñÇ

112 KMT µ ³ ñ»Ë ³ õë

113 H Ó»õù KM Ó»õù Ñ ³ ß ï »ëóÇ ÷Ë Ó» ³ õù... áñ T Ñ ³ ß-ï »ëóÇ ÷Ë Ñ ³ ×»ëóÇ H ¿ ÷Ë »õ F ¿ »õ µ ³ ñÇ ÷Ë »õ µ ³ ñÇ M Ï ³ ÙùÁÝ ë ï »ÕÍáÕÇ, ù ³ ÕóñÝ »õ µ ³ ñÇ ÷Ë áñ... ² ñ ³ ñãÇ T · ÁÃ ³ ÍÝ µ ³ ñÇ ÷Ë áñ ù ³ Õóñ »õ µ ³ -ñÇ K ù ³ ÕóñÁÝ KMT Ï ³ ÙùÁÝ ë ï »ÕÍáÕÇ (T ³ ñ ³ ñá-ÕÇ) ÷Ë Ï ³ Ùù Ù»ñ

114 AH Çõñáó KMT Çõñ ³ ñ ³ ñ ³ ÍÇ ÷Ë Æõñá Û ë ï »Õ-Íáõ ³ ÍÇ

115 A Çõñáó. Ç Éáõë ³ Ýóëª øáÛáó F î¿ñ, øááó M »õ øá ÷Ë øáÛáó K ³ ñù ³ Ç, ùááó, Í ³ é ³ Çó

116 A ãÇù H ÇßËõ ³ ÏÇ ÷Ë ½ ³ õ ³ ÏÇ KT »õ Ñ ³ ñ ³ ½ ³ ï Ç áõ Çõñáõó ½ ³ õ ³ ÏÇ KT àõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ.
ð ³ µáõÝ ³ å» ï Ç, »õ ëå ³ ë ³ õáñÇ, · ñáóÁÝ µ ³ ÝÇÝ
º õ ù ³ Ñ ³ Ý ³ Ç, »õ ë ³ ñÏ ³ õ ³ · Ç, »õ ÅáÕá í ñ¹Ç
(T º åÇëÏá å áëÇ, »õ ù ³ Ñ ³ Ý ³ ÛÇ, »õ ÅáÕá í ñ¹Ç)
Ì »ñÇ »õ ï ÁÕ ³ ÛÇ, Ñ ³ Ù ³ ÛÝ Ñ ³ ë ³ ÏÇ, Ù ³ ùñáõÙÝ
»ÕÇóÇ
M ÷Ë ï áÕÇ.
º õ ù ³ Ñ ³ Ý ³ ÛÇ, »õ ë ³ ñÏ ³ õ ³ ñ · Ç, »õ ÅáÕá íÁñ¹Ç,
Ì »ñÇ »õ ï Õ ³ ÛÇ, Ñ ³ Ù ³ ÛÝ Ñ ³ ë ³ ÏÇ, Ù ³ ùñáõÙÝ
»ÕÇóÇ

117 M »õ ÷Ë »Ý K Û ³ ÕûÃÇ áõ ³ Ù»Ý ³ ÛÝ

118 T àÕáñÙ ³ Í

ՏԱՂ ՍՐԲՈՅՆ ԱՆՏՈՆԻ ԵՒ ՆՄԱՆԵԱՑ ՆՈՐԻՆ

Անտոն ուստ անապատի, Հովտաց, լերանց, աղբիւրականաց,
Այո, այո, Հովտաց, լերանց աղբիւրականաց:
Զարդ, զարդ անապատի, քաղցրաբարբառ սաղմոսերգաւղ,
Այո, այո, քաղցրաբարբառ:
Շուշան, շուշան վայրենի, Հոտս տաշխի առեալ զգոյն,
Այո, այո, Հոտս տաշխից առեալ զգոյն:
Ցանկ, ցանկ Հոգեղինաց, սանդուխք Հոգւոց մարմնաւորաց,
Այո, այո, սանդուխք Հոգւոց:
Սուգ, սուգ առեալ, ծառոց տերեւաթափ լինել յոստոց,
Այո, այո, տերեւաթափ լինել յոստոց:
Գազանք, գազանք վայրենի աստէն եկեալ ողբով ի սուգ,
Այո, այո, աստէն եկեալ ողբով ի սուգ:
Մեք եմք, մեք եմք կորուսեալ, զմեր առաջնորդն եւ զվարդապետն,
Այո, այո, զմեր առաջնորդն եւ զվարդապետն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 87³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 67³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 393³µ, ï»°ë »õ 395µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 95³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 39µ-40³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 69³µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 48³µ

Êáñ³·Çñ

AG î»°ë í»ñ»õáõÙ B î³Õ ²Ýïáÿ êáõñµ ×Á·Ý³õáñÇÝ »õ ÝÙ³Ý»³ó Ýáñ³ C î³Õ êñµáÛÝ ²Ý¹áÝÇ ³Ý³å³ï³Ï³ÝÇ D î³Õ ëñµáÛÝ ²ÝïáÝÇ »õ ³Ûë ×Á·Ý³õáñ³ó M î³Õ ²ÝïáÝÇ »õ ³Ù»Ý³ÛÝ ×·Ý³õáñ³óÝ T î³Õ êñµáÛÝ ²ÝïáÝÇ ²Ý³å³ï³Ï³ÝÇ Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A Ä². ²ÝïáÝÇ ²Ý³å³ï³Ï³ÝÇÝ »õ ³Ûë ×·Ý³õáñ³ó ëñµáó

´Ý³·Çñ

1 B ³ÕµÇõñ³Ï³Ý¹ DMT ³Õµ»ñ³Ï³Ýó
3 M ë³ÕÙáë»ñ·áí T ë³ÕÙáë»ñ·áõ
5 B Á½ï³ËïÇ GMT ï³ßËÇó B »õ Á½·áÛÝ
7 D ò³Ý·, ó³Ý· D Ñá·áó
9 MT 9-10 ïáÕ»ñÁ Ë³éÝáõ³Í 11-12-Ç Ñ»ï.
11 B ëáõù
13 M ãÇù 13-14 ïáÕ»ñÁ

Փ[ՈԽ]

Անձամբ խոնարհիմ ի ճրգնութիւնըս քո,
Ո՛վ հայր Սուրբ Անտոն եւ զարդ անապատի:
Փափագիմ, ցանկամ տեսանել ըզքեզ,
Ո՛վ հայր Սուրբ Անտոն եւ զարդ անապատի:
Ամպոց նըմանեալ՝ թեթեւագնաց եղեր,
Ո՛վ հայր Սուրբ Անտոն եւ զարդ անապատի:
Թըռչնոց նըմանեալ եւ բանաւոր ծիծռանց,
Ո՛վ հայր Սուրբ Անտոն եւ զարդ անապատի:
Քաւչից նըմանեալ սպիտակազգեաց ստեւով,
Ո՛վ հայր Սուրբ Անտոն եւ զարդ անապատի:
Ի ծերպըս վիմաց դու հանապազ մաղթես,
Ո՛վ հայր Սուրբ Անտոն եւ զարդ անապատի:
Հայցեա՛ զթողութիւն մեղուցելոցս անձանց,
Այժմ եւ հանապազ, միշտ յաւիտեանս ամէն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 87µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 67µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 394³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 95µ-96³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 40³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 69µ-70³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 48µ-49³
Êáñ³·Çñ
ABCDGM ï»°ë í»ñ»õáõÙ T Úáñ¹áñ³Ï ³½ÝÇõ
´Ý³·Çñ
1 T ËáÝ³ñÑÇÙù C àÝÓ³Ùµ
2 CDGMT êáõñµ Ñ³Ûñ C ²Ý¹áÝ
3 BCM ö³÷³ùÇÙ B ó³Ý·³Ù D Ç ï»ë³Ý»É
4 G áõÝÇ ß³ñ.
ö³÷³ùÇÙ, ó³Ý·³Ù Ç ï»ë³Ý»É Á½ù»½
5 C ²Ùµáó CMT »Õ»³É D ãÇù ïáÕÁ
9 MT ëåÇï³Ï³ë·»ëï
10 M ÷Ë ß³ñ. áõÝÇ.
²ñ¹, É»°ñ µ³ñ»Ë³õë ³é ØÇ³ÍÇÝ àñ¹ÇÝ,
¼Ç ½Ù»½ ÷ÁñÏ»ëó¿ Û³õÇï»ÝÇó Ç ÑñáÛÝ
11 T ç³Ñ Éáõëá Û »Õ»ñ ÷Ë Ñ³Ý³ å³½Ù³ÕÃ»ë B Ù³Õ-Ã»³Û
13 T ÷Ë 13-14 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
Ðñ»ßï³Ï³ÝÁÙ³ÝÇóÁÝ Ñ»ÕÇÝ³Ï »Õ»ñ,
à¨í Ñ³Ûñ êáõñµ ²Ýïáݻ｢õ½³ñ¹ ³Ý³å³ïÇ
À½í³ñë ³Ý³ñ³ï ¹áõ áõëáõó»ñ Ýáó³,
à¨í Ñ³Ûñ ëáõñµ ²ÝïáÝ »õ½³ñ¹ ³Ý³å³ïÇ
êñµáó ÙÇ³ÝÓ³ÝóÝ µ³ñÇ Ïñ³õÝë óáõó»ñ,
à¨í Ñ³Ûñ ëáõñµ ²ÝïáÝ »õ½³ñ¹ ³Ý³å³ïÇ,
àñáí Á½Ù³ñ¹ÇÏù ·»ñ³¹³ë»ó»ñ í»ñÝáóÝ,
à¨í Ñ³Ûñ ëáõñµ ²ÝïáÝ »õ½³ñ¹ ³Ý³å³ïÇ
¼µ³½áõÙë áñ ³ë»ó»ñ Ç Ù»Õë³ë¿ñ Ù³ñÙÝáÛë
ºõ ÁÝÍ³Û»ó»ñ î»³éÝ ²ëïáõÍáÛ ÝÁõ¿ñ
²ñ¹, É»°ñ µ³ñ»Ë³õë ³é î¿ñÝ Ù»ñ ÚÇëáõë,
öÁñÏ»É Ç Ù»Õ³ó Á½ï³õÝáÕ ùá ³õáõñë,
²ñÅ³Ý³õáñ»É Á½Ù»½ ï»ë³Ý»É Á½ù»½,
à¨í ëáõñµ Ñ³Ûñ ²Ýïáݴ,
ì³ñÓ³ïñÇÉ ßÝáñÑ³õù ÇÛ³Õ³õÃÇó Ó»ñáó,
à¨í ëáõñµ Ñ³Ûñ ²Ýïáݴ,
¼Ç ³ñÅ³Ý³ëóáõ ÁÝ¹ Ð³õñ Û³õ¿ï ½àñ¹Ç
¼Ðá·ÇÝ ×ÁßÙ³ñÇï ³õñÑÝ»³É ³ÝÉÁé»ÉÇ:

ԱՅԼ ՏԱՂ ԱՆՏՈՆԻ, ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ԱՍԱՑԵԱԼ

Անտոն սկիզբն երկնաւոր ճանապարհին,
Բիւրք առաջնորդեալք նովաւ առ Աստուած՝
Գանձին յագարակի ծածկելոց գլտողք[ա]*,*
Դրունապանք արթունք ի բախել Փեսային[բ]*:*
Երջանիկ աղքատք հոգւովք[գ] *եւ սգաւորք մարմնով,*
Զոր ոչ արժէ աշխարհ հալածեալք յաշխարհէ,
Էրանեալ քաղցեալ ծարաւիք արդարութեան,
Ընդ նեղըն մըտէք դուռն անձուկ ճանապարհաւն:
Թագաւորին Քրիստոսի զինուորք արիք,
Ժուժկալք ի պատերազմի թըշնամւոյն,
Ի յերկրի աղ անհամից նեխելոց մեղաւք,
Լոյսք աշխարհի խաւարելոց.
Խաչին Տեառըն բարձողք չարչարանաւք,
Ծառայք մըտերիմք կոչեցեալ բարիք,
Կըցորդք տըրտմականացըն կըրից Փըրկչին,
Հաղորդք ուրախութեանց նորա.
Ձայնի սուրբ Փեսային գալոյ սպասողք՝
Ղամբարափայլ լապտերաւք հաւատոյ:
Ճարակողք զարաւտ կենաց ընտրըեալ հաւտ փոքրիկ,
Մեռեալք աշխարհի եւ խաչեալք ընդ Տեառն.
Յայգի պատուիրանացըն մըտէք գործաւնեայք,
Նոյնք յուղղակի ակաւսոյն ոչ դարձեալք.
Շինողք աշտարակի աւրինացն ի կատարումն,
Ուռք ողկուզաբերք ճըշմարիտ որթոյն:
Չարչարանաւք ստացայք զանչարչարութիւն,
Պահեցէ՛ք նորոգ ըզպատկեր սկըզբնատըպին.
Ջըրով արտասուաց զանդըս մըտաց առոգելով՝
Ռահիւք լուսոյ ի յերկինս ելէք.
Սըրբոցս Քոց ընտրելոցս, Յիսո՛ւս, մաղթանաւք

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 88³-89³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 68³-69³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 40µ-41µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 223
Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ BG î»³éÝ Ü»ñëÇëÇ Ï³ÃáÕÇÏá-ëÇ Ð³Ûáó, Û²Ýïá Ý G »õ Û³ÛÉëÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ä². ²ÝïáÝÇ ³Ý³å³ï³Ï³ÝÇÝ »õ ³ÛÉ ×·Ý³õá-ñ³ó ëñµáó
Ì³Ûñ³Ï³åª ²-ø
´Ý³·Çñ
3 BG Í³ÍÏ»ÉáÛ
ա **Մատթ. ԺԳ. 14**
բ **Մատթ. ԻԵ. 1-13**
5 B Ñá·áí
գ **Մատթ. Ե. 3**
7 B ¾ñ³Ý»³Éù B ù³Õó»³Éù
8 BG Ý»Õ B ×³Ý³å³ñÑ³íÝ
9 BG ãÇù øñÇëïáëÇ
16 B áõñ³ËáõÃ»³Ý
17 B Ò³ÛÝÇõ
18 BG Ô³Ùå³ñ³÷³ÛÉ
19 B ÁÝïñ»³É
21 B å³ïÁõÇñ³Ý³óÁÝ
24 B áñÃáõáÛÝ G áñÃõáÛÝ
27 B ³ñï³ëÁõ³ó ½³Ý¹ë B ÙÁ³ó ÷Ë ÙÁï³ó
29 B ÁÝ¹ñ»Éáóë

***Վ**երելս ի սըրտի դընել ընդ սոսա տո՛ւր մեզ*
***Տ**իրական Քոց ոտից հետեւել շաւղաց*
***Ր**աբունեաց մերոց ճանապարհաւ յերկինս։*
***Ց**ընծասցո՛ւք յիշատակաւ արդարոցս այսաւր,*
***Ւ**իւսեսցուք յոգիս զաւրինակ սոցա.*
***Փ**ութասցո՛ւք ի յաւթեվանս ելանել սըրբոցս,*
***Ք**րիստոսի երգել ընդ նոսին միշտ ըզփառս։*

30 B ¹Ý»É
34 A ’ô ÑÇõë»óáõù B ëáó ³Ů
35 B Ů ³ õÃ»õ ³ Ýë
36 G Á½÷ ³ éë, ³ Ù¿Ý

ՓՈԽ

Նոր դրախտին Քո, Տէ՛ր, զոր տընկեցեր յերկրի,
Վարդ անուշահոտ եւ մանիշակ քըրքում
Առեալ ընծայեմք Քեզ, Թագաւո՛ր փառաց,
Գերապանծ ըզվարս աստուածայնոց արանց:
Բանաւոր ծառոց զերախայրեաց պըտուղս,
Անցեալ ընդ երկինս, քահանայիդ նուիրեմք,
Նոյն խունկ բուրվառաւք զաղաւթըս սուրբ սոցա
Ի հոտ անուշից մատուցանեմք Քեզ, Տէ՛ր:
Սոցին մաղթանաւք եւ մաքրական վարուք
Նորոգեա՛ ըզմեզ ի հնութենէ մեղաց,
Երանականացս արժանացո՛ դասուց,
Րամեա՛ ընդ նոսին զմեզ ի լուսոյ խորանսդ:
Սըրբեա՛ զխաւարին ի մէնջ զխորհուրդ մըտաց
Եւ լուսաւորեա՛ խընդըրուածաւք սոցա՝
Սոցին հետեւել լուսաշաւիղ գնացից,
Ի յանճառելւոյդ արփիանալ լուսոյ,
Երգել ընդ նոսին Երրորդութեանդ ըզփառս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 89 ³ µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 69 ³ µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 41µ-42 ³

M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 76 ³ µ

U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 421µ-422 ³

ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 225

Êáñ ³ ·Çñ

ABG ï »°ë í »ñ»õáõÙ M Úáñ¹áñ ³ Ï ¿ U î ³ Õ Ç ï ¿ñ Ü»ñëÇë¿ Áë ï Çõñ ³ Ýõ ³ ÝÝ áÕá ·Ç [í ³ ñ¹ ³ å » ï ³ ó]

Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ åª Üí ³ · µ ³ ÝÇë Ü»ñë»ëÇ »

´Ý ³ ·Çñ

1 U ¹ñ ³ Ë ï Ç

2 M Ù ³ Ýáß ³ Ï U Ù ³ Ýáõß ³ Ï U ùñùáõÙ

3 U ãÇù ø»½ U Ã ³ · ³ õáñÇ¹

5 U »ñ ³ Ë ³ Ûñ» ³ ó M åÁ ï áõÕÝ U åÁ ï áõÕ

6 M ù ³ Ñ ³ Ý ³ ÛÇó B ÝÁõÇñ»Ùù

7 U µáõñõ ³ é ³ õù

11 M °ñ ³ Ý ³ Ï ³ Ý ³ ó BU ³ ñÅ ³ Ý ³ óá°Û

12 M ð ³ Ù»É

13 U ½Ë ³ õ ³ ñÇ M Ù¿Ý B ËáñÑáõñ¹ U Á½ËáñÑáõñ¹

14 B ËÁÝ¹ÁñÁõ ³ Í ³ õù U ËÁÝ¹Áñõ ³ Í ³ õù M ëáõñµ ³ -Õ ³ õÃÇõù

15 U Ñ» ï »õ» ³ É B Éáõë ³ ß ³ õ»Õ M ·Ý ³ óÇõù

16 BGMU Û ³ Ý× ³ é»ÉáÛ¹ U ³ ñ÷Ç ³ É MU ÉáõëáÛ¹

17 M áõÝÇ ß ³ ñ. Ú ³ ÛÅÙáõë Û ³ õÇ ï » ³ Ý »ñ»Ï ³ õáõñÝ U áõÝÇ ß ³ ñ. Ú ³ ÛÅÙáõë Û ³ õÇ ï » ³ Ý »õ ³ Ý½Áñ ³ õ Û ³ -õ¿ ï

ՄԵՂԵԴԻ ԱՆՏՈՆԻ ԱՆԱՊԱՏԱԿԱՆԻՆ

Անտոն, ոստ անապատի, հովտաց, լերանց անուշահոտ,
Այո, այո, ի հովտաց, լերանց անուշահոտ:
Քէրովբէ հողեղէն, ը՛, քաղցրաբարբառ սաղմոսերգաւղ,
Այո, այո, քաղցրաբարբառ սաղմոսերգաւղ,
Շուշան, ը՛, վայրենի, հոտըս տաշխից ես, առեալ ըզգոյն,
Այո, այո, առեալ ըզգոյն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 89µ-90 ³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 393µ-394 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ C î ³ Õ êñµá ²Ý¹áÝÇ ²Ý ³ å ³ -
ï ³ Ï ³ ÝÇ
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A Ø»Õ»¹Ç ²Ý ï áÝÇ ²Ý ³ å ³ ï ³ Ï ³ ÝÇÝ
´Ý ³ ·Çñ
5 C ãÇù Á

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՑ ՃԳՆԱՒՈՐԱՑ*

Ճըգնաւորք ընտրեալք, ճըշմարտագործեալ, զմարմին ձեր ճընշեալ,
Երկիր բարի լեալ, զբանն առընկալեալ եւ պտղաւորեալ,
Զոր ունկամբ լուեալ, գործովք կատարեալ, արդիւնաւորեալ,
Յաշխարհէ զատեալ, ի լերինս բնակեալ, միայնաւորեալ,
Լըռութիւն ստացեալ, զմիտք ձեր հաւաքեալ, ընդ Աստուած խաւսեալ,
Մերկ մարմնով կացեալ, բոկոտիւք եղեալ, քաղց եւ ծարաւեալ,
Յոտնակա տըքնեալ, արտասուս հեղեալ, առ Տէր պաղատեալ,
Բարեխա՛ւս լերուք առ Տէր մեզ ի մեղաց մաքրել եւ սրբեալ:

Գերազանց գոլով, գերագոյն գեղով, գերահրաշ գործով,
Սուրբ հարքըդ հոգով, մաքուր խորհըրդով, բոլոր հաւատով,
Զնեղութիւնս անբով, ի յանձին կրելով, ոչ յաղթիլ քընով,
Յարատ չհայելով, պիղծ բան չլսելով, դատարկ չխաւսելով,
Ոչ չար խորհելով, ոչ ցանկանալով, ոչ հեշտանալով,
Անհանգիստ մարմնով, անճաշակ մընալով, զժամանակս յոլով,
Անճառիցն յուսով, ակընկալելով, զկենցաղս արհամարհելով,
Բարեխա՛ւս լերուք առ Տէր մեզ ի մեղաց մաքրել եւ սրբեալ:

Նըմանեալք հարանց, նախնեաց Սուրբ արանց, հարքըդ գերազանց,
Նոյն նըման զաւրաց, անմարմնականաց, դասք սուրբ կուսանաց,
Արժանի շնորհաց, բազում պարգեւաց, հարք համայն ազանց:
Յահէ ձեր փախած, յանուանց հալածած, գունդքըն պիղծ դիւաց,
Ձեւք քաղցեալք յագած, ծարաւեալք արբած, գերեալքըն դարձած,
Գլորեալքն կանգնած, հիւանդքն ողջացած, նեղեալքն ազատած,
Բանդեալքն հանած, կապեալքն արձակած, տրտմեալքըն բերկրած,
Բարեխա՛ւս լերուք առ Տէր մեզ ի մեղաց մաքրել եւ սրբանալ:

Արդարագործեալ, արդարեւ ճըգնեալ, ո՛վ սուրբ հարքդ ընտրեալ,
Մարմնոյ կրից յաղթեալ, զանդամ ըսպանեալ, դէմ մեղաց զինեալ,
Յարատ ոչ հայեալ, զգարշելին չլըսել, բան տըգեղ չխաւսել,
Զպիղծն ոչ շաւշափել, զչարին զհետ չգնացեալ, զանձըն սուրբ պահեալ,
Ի մեղաց զատեալ, զկենցաղս այս ատեալ, զՏէր միայն սիրեալ,
Բարեաց հետեւեալ, զկուսութիւն պատուեալ, Տեառն հաճոյացեալ:
Զհայր եւ զմայր թողեալ, յընտանեաց զատեալ, յեղբարց բաժանեալ¨,
Ըզխաչ յանձն առեալ, ըզհետ Տեառն գնացեալ, արժանաւորեալ,
Բարեխա՛ւս լերուք առ Տէր մեզ ի մեղաց մաքրել եւ սրբանալ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 114µ-117µ
H î»°ë í»ñ»õáõÙ
²ÛñÇí ³Ý»óÇ-¿ç 210
Ì ³Ûñ ³ Ï ³ åª Ö·Ý ³ õáñù
Êáñ³ ·Çñ
¨ Մտթ. ժԹ 29

Խիւսեալ պըսակին, ւիւսմամբ վերըստին, անթառամելին,
Ըստ ձեր արժանին, գանձեալ ձեզ պահին, մինչ յաւըրըն վերջին:
Ի գալ փեսային, ի յառագաստին, յարկ լուսեղինին,
Ձեզ անդ պարգեւին, խոստացեալ բարին, անըսպառելին,
Ձեզ կեանք պատրաստին, անճառ անքըննին, պայծառ քան զարփին,
Ձեզ բաշխեալ շնորհին, ժառանգ հայրենին, փափկութիւն դըրախտին,
Ձեզ զարդ խորանին, անկելոց տեղին, փառազարդ պատուին:

Ո՜վ ըսքանչելի, ո՜վ զարմանալի, ո՜վ գործք հրաշալի,
Հարք երանելի, վարք անպատմելի, ստացայք ի մարմնի,
Ոչ տուն հայրենի, ոչ տեղի յարկի, ձեզ շինեալ լինի,
Ոչ ստացուած յերկրի, ոչ արծաթ ու ոսկի, ոչ զարդ հանդերձի:
Ի յամարայնի եւ ի ձմերայնի, մերկ շըրջագալի,
Ի յանապատի, ի ծերպըս վիմի, նեղ անձուկ տեղի,
Ոմն ըստ հրամանի, մահուամբ հանգըստի, յաշխարհէս փոխի,
Ոմն ի յատենի, կացեալ չարչարի, արեամբ պըսակի,
Այլք անքըննելի, վայրիւք հրեշտակի, առ Տէր կոչեսցի,
Բարեխօ՛ս լերուք առ Տէր մեզ ի մեղաց մաքրել եւ սըբանալ:

Րաբունից հրաշից, հարանց համայնից, եւ ազգ բոլորից,
Տանեմք խընդալից, ընդ զուարթունս երկնից, գյիշատակ խըմբից,
Զպաղատանս սրտից, զաչս արտասուալից, զհայցուածս ողբալից:
Ընկա՛լ, Տէ՛ր յերկնից, ի լուր հաճոյից, փրկեա՛ ի վտանկից,
Հայցմամբ աղերսից, մաւր քո սըբալից եւ սըբոց գընդից,
Գերազանց կուսից, փառազարդ վկայից, հարանց ամենից:
Զպարգեւս անճառից, զանազան հրաշից, շնորհեա՛ մեր նընջեցելոցըն,
Ահա յիշ. եւ եւս առաւել, զանձինս:

Քեւ կուսանք պահեալ, քեւ վկայք պսակեալ, միանձունք ճըգնեալ,
Սուրբ կոյս մայր բերկրեալ, որդով քո հրճ[ու]եալ***, փառաւք պերճացեալ,
Ըզքեզ Տէր ընտրեալ, ի քեզ հաճեցեալ եւ ի քեզ բնակեալ:
Մաղթեա աղերսեալ, Տէր ի մեզ հաշտեալ եւ մեզ ողորմեալ,
Զդիտապետս ուղղեալ, զհայրապետս պահեալ, զքահանայս մաքրեալ,
Զարքայն զաւրացեալ, զիշխանս մեծացեալ, զպետս յաղթող լինել,
Զժողովուրդս աւրհնեալ, զծերսըն պահպանեալ, զմանգունս զարդարեալ,
Երկիր խաղաղեալ, աւդք զուարճացեալ, քաղցր անձրեւ հոսեալ,
Ցասումն բարձեալ, նեղիչքըն հերքեալ, նեղեալքն ազատեալ,
Յանցանք մեր թողեալ, զհաւատս հաստատեալ, զհոգիս նորոգել:

*** Սաղմ. ՃԺԲ 9

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՅՆ ԱՆՏՈՆԻ ԵՒ ԱՅԼ ՍՈՒՐԲ ՃԳՆԱՒՈՐԱՑՆ*

Սուրբ եւ փառաւորեալ Աստուած անըսկիզբն,
Անեղ, անսահման, անիմանալի,
Աներբ, անուր, անպարագրելի,
Անձեւ, անեզր եւ անբաւելի,
Անորակ, անքանակ եւ անպատմելի,
Միութիւն անորիչ, անբաժանելի,
Որոշմամբ միացեալ անըշփոթելի,
Անուամբ յայտնեալ, էութեամբ ծածկեալ,
Հայր անծին եւ Որդի ծընեալ,
Հոգի բըղխմամբ Աստուած քարոզեալ
Եւ Երրորդութիւն միասնական յայտնեալ,
Ահա ընկալցիս զաղաչանըս մեր,
Հայցմամբ Սըրբոց ճըգնաւորացն, աղաչեմք:

Տէր եւ Արարիչ, Աստուած կամարար,
Յանշարժէն շարժեալ, կնիք անընդմիջաբար:
Հաւր սահման եւ Բան անբաժանաբար,
Հաստիչ համայնից եւ Աստուած բոլորից:
Յաւրինիչ քառից հակառակացըն միաբանից,
Յինքեանս ձըգմամբ ծանր եւ թեթեւ կառուցեալ տարրից:
Եկիր ի լրումն աւրինաց եւ մարգարէից,
Առեր մարմին ըստ բանականցըս կերպից:
Ընտրեցեր ի մարդկանէ հաւատարիմ յառաջ քան ըզլինելըն բնաւից,
Ըզդասս սըրբոց առաքելոց եւ մարգարէից մարտիրոսաց եւ ճըգնաւորաց,
Ահա ընկալցիս զաղաչանըս մեր,
Հայցմամբ Սըրբոց ճըգնաւորացն, աղաչեմք:

Երրեակ անէին համաբուն եւ քան զամենայն գոյքըս վեհագոյն,
Աներեւութին պատկեր եւ գոյին կերպարան,
Արարեր ի գովեստ վեհիդ փառաց
Ըզդասս անմարմնոց հրեղինաց սեռից հրեշտակաց,
Ի սոյն յարմարմամբ շաղկապեալ շըրթանց միութիւն՝
Պատուաստեալ բանական ձայնիւ ըզստորնայնոց փառաբանութիւն:
Եւ մեք ժողովեալ համաբուն սիրով ի տաճար փառաց հանդիսի,
Բազկատարած պաղատանաւք եւ արտասուաթոր աղերսարկութեամբ

² ÕµÇõñÝ»ñ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 92 ³ -95 ³
Êáñ ³ ·Çñ
D î»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³ ̂ñ ³ Ï ³ å ª ê ï »÷ ³ Ýáë

Հայցեմք ի Քոյին գըթութեանցդ,
Զի ընկալցիս զաղաչանըս մեր, հայցմամբ Սըրբոց ճըգնաւորացն, աղաչեմք:

Փառազարդ փայլմամբ փայլեալ փառաւք փըրկողին,
Շարժմամբ շնորհաց ամենազաւրին,
Վըկայ պանծալի պըսակողին,
Յաղթող ի մարտի ի յասպարիսին,
Ընդդէմ աւդային այսոյն խաւարասէր իշխանին,
Արի ախոյեան ի մրցմունս եւ քաջ սպառազէն ի պատերազմունս,
Տէր սուրբ Անտոն անմարմնապէս ի մարմնի կառուցեալ
Եւ արիաբար յերկրի քաղաքավարեալ:
Վիրաւք մարմնոյ ի չարչարանս նահատակեալ
Եւ զինու հոգւոյն զբանսարկուն խողխողեալ:
Խաչեալ յերկրի յուսով եւ յերկինս արժանացեալ բըաբիոնի,
Սիրով կըցորդեալ նեղութեանցըն Քրիստոսի
Եւ հաղորդ անբաղդատելի յաւուրըն մեծի,
Ահա ընկալցիս զաղաչանըս մեր,
Հայցմամբ Սըրբոց ճըգնաւորացն, աղաչեմք:

Անճառ ծագմամբ ծոցածին Բանին,
Հարազատք ծնընդեամբ Սուրբ աւազանին,
Ի Հաւրէ տընկեալ որթոյն
Ճըշմարիտ ուղէշ արձակեալ անանջատելի,
Անմահարար ճըմլեալ ողկուզին
Հընձանահարութեան ժողովետղարան անեղին:
Բաժակ ոսկիափայլ սիրոյն վառման, աստուածային հրոյն բորբոքման,
Խառնարան խորհըրդական մարմնակցութեան Բանին անսահման,
Վէմք անվըրդովք, անկիւնագոյնք կենդանի, շաղկապք յանիմանալիսն,
Քարինք արեամբ թաւալեալ յերկիր բանական,
Եդեալ հիմունս Սիոնի անսասանելի:
Շինուածք ամրակուռք ի վերայ վիմի, անդըրդուելի ի հեղեղեալ մեղաց աշխարհի,
Ահա ընկալցիս զաղաչանըս մեր,
Հայցմամբ Սըրբոց ճըգնաւորացն, աղաչեմք:

Ներգործաւղ կամաց հայրենի, ամենազաւր Աստուած, Սուրբ Հոգի,
Հաւասար Որդւոյ Միածնի եւ համայն գոյիցս անբաղդատելի,
Քաւիչ մեղաց արեամբն Յիսուսի, ծնիցեալ որդւոցս ի քէն Սուրբ աւազանին:
Նըւիրեա՛ առ Հայր զաղերս աղաւթից մաղթանաւք Սըրբոյն Գրիգորի,
Զնընջեցեալսըն մեր հանգուսցէ յաւուրըն մեծի եւ ապագայի,
Ահա յիշեսցես եւ ող.:
Եւ եւս առաւել
Զյորդորումն սիրոյ եւ զգործս բարեաց պարգեւել մեզ, խնդրեմք:

Ուղիղ դաւանմամբ յանձն առնեմք զանձինըս մեր Սուրբ Երրորդութեանդ:

Սաւառնացեալ մըտաց սըլացմամբ, աշխարհակիր ձեռաց տարածմամբ,
Ի քեզ համբառնամք արտասուալից պաղատմամբ, Աստուածածին Սուրբ Կոյս Մարիամ,
Տաճար լուսակիր զարմանահրաշ յաւրինմամբ,
Հովանեաւ Սուրբ Հոգւոյն զաւրութեամբ եւ ազդեցութեամբ,
Անձեռագործ արուեստիւ զարդարմամբ, եւթն սեամբ Հոգւոյն շնորհի կառուցմամբ,
Քառանիւթեայ հաստահեղս ամրացեալ հիւսմամբ
Ի միակազմ յարենէ անախտ մաքրութեամբ,
Անբիծ, անարատ, գըգուեալ գովելի, ի կանայս ամէնաւրհնեալ Իսկուհի,
Ընդ քեզ ընկալցիս ի մաղթանս աղերսի վասըն մանկանց Նորոյ Սիովնի,
Զամլածին ծաղիկն երփափայլ անապատի, Նախագուշակ պտղոյն Յիսուսի,
Պըճնազարդ փառաւք եղեալ ի գլուխ Սիովնի,
Առաքելոց եւ մարգարէիցըն գընդի
Եւ սուրբ հաւրն մերոյ Գրիգորի Հայաստանեայցըս Լուսաւորչի
Եւ սըրբոյն Անտոնի, որոյ այսաւր յիշատակս ի մէնջ կատարի,
Պահեա՛ ուղղափառ Սուրբ զԵկեղեցի ի հաւատս անսասանելի
Եւ զգլուխ պարծանաց հայկազեանս սեռի զայցելուն մեր (այս անուն) *յարդարեալ տեսչութեամբ*
Եւ հովուել քաջապէս ըզհաւտն Յիսուսի առ ի վայրըս դալարի:
Զքահանայս քաւել, զերիցունս պատարագեալ,
Զսարկաւագունս սպասաւորել եւ համաւրէն ժողովըրդոցս շնորհել գթողութիւն,
Եւ այժմ.:

ԺԲ. ԿԱՆՈՆ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ ՍՐԲՈՑ

ՔԱՐՈԶ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ ՍՐԲՈՑ ՄԽԻԹԱՐԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՍԱՑԵԱԼ

Համագոյական, Հաւր սահման եւ Բան, Հոգւոյդ իսկական,
Որդիդ միական, լոյս ճըշմարտական, արքայ անվախճան,
Քէրովբէական, դասուց երկնական, աճաւորական,
Որ միայն իշխան, ճոխ եւ պերճական, եւ յաղթողական,
Բարձր անբաւական, գահդ անշարժական, եւ կենդանական,
Թըռչին եւ սլանան, սարսեն եւ մընան, հրամանիդ անսան,
Զաւրեղք զաւրական, աճեղք աննըման, փոյթ եւ շտապական,
Զաւրաւք զինական, Թագաւորական, ի տես մեր ձեւանան,
Փայլակըն աննըման, փառաւք յաղթական, ի Քէն զաւրանան,
Զբարերարական, եւ ըզպանծական, զարկուածսըն Քեզ տան:
Աճա՛, փրկեա՛ զմեզ ի մեղաց, մարդասէ՛ր գթած,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ Թագաւորացն, աղաչեմք:

***Ի** հողոյ առեալ, ի ձեռս ստեղծեալ, ի տիպ Քո նմանեալ*[ա],
ԶԱդամ յաւրինեալ, տէր երկրի կարգեալ, ստեղծուածոց իշխել[բ],

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 90³-94³
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 289µ-294µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 103µ-109³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 70³-75³
O-Ó»é. ÑÙñ. 3540, Ã»ñÃ 81³-84³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 49³-53µ
²▯ñÇí³Ý»óÇ, ¿ç 91

Êáñ³·Çñ
A î»°ë í»ñ»õáõÙ F ø³ñá½ Ã³·³õáñ³ó H ø³ñá½ Ñ³Ù³õñ¿Ý êñµáó Ã³·³õáñ³ó MO ¶³ÝÓ Ã³·³õáñ³óÝ ëñµáó (M ãÇù ëñµáó) T Â³·³õáñ³óÝ ëñµáó ·³ÝÓ

Èáõë³Ýó³▯ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A Ä´. Â³·³õáñ³ó êñµáó ØËÇÃ³ñ³ í³ñ¹³å»ïÇ ³ë³ó»³É

Ì³▯ñ³Ï³åª A ÐÇÝ·¿ï ³ë³Ý

´Ý³·Çñ
1 HT Ðá·á▯¹ F ëÇñ³Ï³Ý ÷Ë ÇëÏ³Ï³Ý
2 HO ×ßÙ³ñï³Ï³Ý OT ³ñù³▯¹ T ³Ýí³ÕË×³Ý
3 A ø¿ñáµ¿³Ï³Ý H øñáíµ¿³Ï³Ý FOT ø»ñáíµ¿³Ï³Ý FH ¹³ëáõóÝ MOT í»ñÝ³Ï³Ý ÷Ë »ñÏÝ³Ï³Ý OMT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. »õ ÇßË³Ý³Ï³Ý, ·Ý¹ÇÝ (T ·Ý¹Çó) å»ï³Ï³Ý, ¹áÕáõÙÝ »õ ë³ë³Ý
4 OMT ù³ç »õ (M »õ ù³ç) ▯³ÕÃ³Ï³Ý ÷Ë »õ ▯³ÕÃáÕ³Ï³Ý
5 MO ·³Ñ T ÷Ë ïáÕÇ. ¶³Ñ ³Ýß³ñÅ³Ï³Ý, »õ Ï»Ý¹³Ý³Ï³Ý, µ³ñÓñ ³Ýµ³õ³Ï³Ý
6 F ÂéãÇÝ FH ë³ñëÇÝ F Ññ³Ù³ÝÇÝ OMT ÷Ë 6-12 ïáÕ»ñÇ
êñáíµ¿ù ëÉ³Ý³Ý, ùñáíµ¿ù (M ùñáµ¿ù) óáÉ³Ý³Ý, ÃéãÇÝ í»ñ³Ý³Ý,
ê³ñë»Ý »õ ÙÝ³Ý, ¹áÕ³Ý, ÑÇ³Ý³Ý, Ññ³Ù³ÝÇ¹³Ýë³Ý,
ö³▯É»Ý µáó³ÝÙ³Ý, ÷³▯É³ÏÝ ³ÝÁÙ³Ý, ÷³é³õù ▯³ÕÃ³Ï³Ý,
Æ ø¿Ý ½³õñ³Ý³Ý, ³ñù³▯ í»Ñ³Ï³Ý, »õ ▯³ÕÃáÕ³Ï³Ý,
ä¿ïù ½ÇÝ³Ï³Ý, Ã³·³õáñ³Ï³Ý, Ç ïÇå Ó»õ³Ý³Ý,
¼µ³ñ»ñ³ñ³Ï³Ý, »õ ½å³ ïÅáÕ³Ï³Ý, ½³ñÏ³ÍëÁÝ Ù»½ ï³Ý.
²Ñ³, ½³ ï»³° (MT ³½³ ï»³°) ½Ù»½ Ç Ù»Õ³ó, µ³ñ»Ë³õëáõÃ»³Ùµ (T ëáõñµ) Ã³·³õáñ³óÝ, ²Õ³ã»Ùù (T ãÇù)
7 H ½³õñ³Ý³Ý FH ÷á▯Ãù
9 AH ö³▯É³ÏÝ³ÝÁÙ³Ý F ö³▯É³ÏÝ ³ÝÁÙ³Ý
10 F Á½å³ïÅ³Ï³Ý, H ½å³ïÅ³Ï³Ý ÷Ë Á½å³ÝÍ³Ï³Ý FH ½³ñÏ³ÍëÁÝ FH Ù»½ ÷Ë ø»½
11 A ÷ÁñÏ»³° H ²Ñ³▯ ÷ñÏ»³° ½Ù»½ Ç Ù»Õ³ó, Ù³ñ¹³ë¿ñ ·Ã³Í, ´³ñ¿Ë³õëáõÃ»³Ùµ ëáõñµ Ã³·³õáñ³óÝ
13 A Ó»éÁë F Áë ï»ÕÍ»³É O »õ ë ï»ÕÍ»³É H Ó»é Áëï»ÕÍ»³É T Ç Ó»éë »õ ë ï»ÕÍ»³É ÷Ë Ç… ëï»ÕÍ»³É T ãÇù øá H ÝÁÙ³Ý»³É
ա Ծննդ. Ա 27
14 FHMOT ³ßË³ñÑÇ ïÇñ»³É ÷Ë ï¿ñ… Ï³ñ·»³É HO ÇßË»³É
բ Ծննդ. Ա 28

Իսկ նա ցանկացեալ, Էիդ նըմանեալ, Արարչիդ նենգեալ,
Ի փառաց զրկեալ, ի դըրախտէն անկեալ[ա]*, յանբանս համարեալ,*
Այլ անդ ժամանեալ, Քո գութդ եռացեալ, եւ ըզնա խնամեալ,
Ծընունդքն որ աճեալ, զաշխարհըս լըցեալ[բ]*, բնութեամբ անսաստեալ,*
Զոր Քո կամեցեալ, անտերունջք չըշըրջեալ, թագաւորս տըւեալ,
Է՛ որ ողորմեալ, բարի այր ընտրեալ, եւ իշխան կարգեալ,
Է՛ որ բարկացեալ, եւ գչարս ածեալ, արքայ կացուցեալ,
Որպէս Սաւուղ լեալ, արքայ որ կոփեալ, զի ինքեանք խնդրեալ:
Դաւթիւ ողորմեալ, նովաւ խնամ տարեալ, ազգին նըժդեհեալ[գ]*:*
Ահա՛, փրկեա՛ զմեզ ի մեղաց, մարդասէ՛ր գթած,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ թագաւորացն, աղաչեմք:

Նոյն Քեզ վայելէ, նստեալդ ի քերովբէ, նոր մարդ ի Կուսէ,
Խնդրեալ ի Հաւրէ, ի Սիոն լեռնէ, արքայ համայնէ,
Ոչ կէս ի կիսէ, այլ ծագս ի ծագէ, միահեծանէ,
Պատուեալդ ի մոգէ[դ]*, գովեալդ ի հովուէ*[ե]*, նենգեալդ ի Հերովդէ*[զ] *եւ ի Պիղատոսէ*[է]*:*
Ի բոլոր սրտէ, սիրեալդ յԱբգարէ, Հայոց արքայէ,
Աստուած դաւանէ, եւ երկրպագէ, այլոց քարոզէ,
Անձեւ մկրատ է, անկար ասղան է, հանդերձ Քեզ յղէ,
Զպատկերդ որ հայցէ, Քեզ տիպ տեսանէ, եւ ահիւ պատուէ,
Անդ հասեալ Թադէ, բանիւ բժշկէ, եւ լուսաւորէ,

---

15 F Ý³Û F ³ÝÝÙ³ÝáÛ¹ ÝÙ³Ý»³É, H ÝÁÙ³ÝáÛÝ ÝÁÙ³-Ý»³É ÷Ë ¾Ç¹ ÝÙ³Ý»³É FH Ý»Ý·»³É T áõÝÇ ß³ñáõ-Ý³ÏáõÃÇõÝ. ì³ëÝ áñáÛ å³ïÅ»³É, »õ å³ïáõÑ³-ë»³É, »õ Ù³Ñáõ Ù³ïÝ»³É

16 AH ½ÁñÏ»³É MOT »É»³É ÷Ë ³ÝÏ»³É H ³Ý·»³É MO ³Ýµ³Ý

ա **Ծննդ. Գ 23-24**

17 T ³Û¹ ÷Ë ³Ý¹ H ËÁÝ³Ù»³É

18 FHMO ÌÝáõÝ¹ Ýáñ ÷Ë ÌÁÝáõÝ¹ùÝ áñ MOT ³Ý-ë³ëï ÙÝ³ó»³É ÷Ë µÝáõÃ»³Ùµ ³Ýë³ëï»³É

բ **Ծննդ. Թ 7**

19 H ¼áñë MOT ãÏ³Ù»ó»³É AF ³Ýï»ñáõÝãù MOT ³Ý-ï»ñáõÝç FHMOT ßñç»³É ÷Ë ãÁßñç»³É F ïáõ»³É

20 T ¾ ÷Ë ¾ñ F áÕáñÙ»É T ³ñë ÷Ë ³Ûñë T ÇßË³Ýë

21 A Á½ã³ñë T Á½ã³ñëÝ, ³ñù³Ûë

22 AH ÏÁé÷»³É A ËÁÝ¹ñ»³É H ÁÝïñ»³É ÷Ë ËÝ¹-ñ»³É

23 O ³½·Ç FHO ÝÁß¹»Ñ»³É

գ **Հմմտ. Բ Թագ. Գլ. ԻԲ**

24-25 O ²Ñ³ ³½.

26 A ø»½ª Ç Éáõë³Ýóë ²µ·³ñ AO ÝÁëï»³É¹ AT ùñá-µ¿ FHO ùñáíµ¿

27 A ËÁÝ¹ñ»³Éª Ë-Ý çÝçáõ³Í MOT ÀÝïñ»³É¹ ÷Ë ÊÝ¹ñ»³É FH êÇáíÝ H É»³éÝ¿ MOT ³ñù³Û¹

28 A Ï¿ë O Ï¿ëÇ Ï¿ë¿ M ³ÛÉ¹ Ç Í³·¿ ÷Ë ³ÛÉ Í³·ë Ç Í³·¿ OT ÉáÛë¹ ÷Ë Í³·ë HM ÙÇ³ÛÑ»Í³Ý¿

29 FHMOT ãÇù ·áí»³É¹ Ç Ñáíáõ¿ O Ý»Ý·»³É ÷Ë Ý»Ý-·»³É¹ A Ð»ñá¹¿¿ FH Ðñá¹¿ O áõ ÷Ë »õ A ãÇù »õ Ç äÇÕ³ïáë¿

դ **Հմմտ. Մատթ. Ը 10-11**

ե **Հմմտ. Ղուկ. Բ 8-20**

զ **Հմմտ. Մատթ. Բ 7-8**

է **Մատթ. ԻԷ 24, Մարկ. ԺԵ 15, Ղուկ. ԻԳ 25, Յովհ. ԺԹ 16**

30 A ëÁñï¿

31 AH »ñÏÁñå³·¿ T ½ÍÝ»³É¹ Ç Ïáõë¿ ÷Ë »õ »ñÏñ-å³·¿ MO ãÇù ïáÕÁ

32 MOT Ú³ÝÓ»õ AHO ÙÁÏñ³ï MOT Û³ÝÏ³ñ F Û³ëÕ-Ý¿ H Û³ëË³Ý¿ M ³ëË³Ý AH ÛÁÕ¿ MOT ³é³ù¿ ÷Ë ø»½ ÛÕ¿

33 H ¼å³ïÏ»ñï M ½å³ïÏ»ñ ùá O ½å³ïÏ»ñÝ áñ MOT »ñÏñå³·¿ ÷Ë ³ÑÇõ å³ïáõ¿ MOT áõÝÇ ß³-ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ö³é³õù Ù»Í³ñ¿, ·³ÑáÛë å³ï-ñ³ëï¿ »õ ³ÑÇõ å³ïáõ¿. ³ÛÝáõÑ»ï»õ ï»°ë ïáÕ 31

34 O µ³ÝÇõù MO ù³ñá½¿ ÷Ë µÅßÏ¿ T ³õ»ï³ñ³Ý¿ ÷Ë µ³ÝÇõ µÅßÏ¿ OMT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. O ÞÝáñÑáù µÅßÏ¿, áñ Û³õ³½³Ý¿, çÁñáí ÙÏñï¿ MT æÁñáí ÙÁÏñï¿, áñ Û³õ³½³Ý¿, ßÝáñÑ³õù µÁÅßÏ¿

Եւ անտի դիմէ, ի Հայք մըտանէ, զգեղարդըն բերէ:
Ահա՛, փրկեա՛ զմեզ ի մեղաց, մարդասէ՛ր գթած,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ Թագաւորացն, աղաչեմք:

Գանձ սուրբ քո սիրի, գանձեալ ի հոգի, գերագով կուսի,
Նման դշխոյի, Քեզ յաջմէ բազմի, սուրբըն Հռիփսիմի,
Որ պատճառ լինի, Հայոց հաւատի, եւ վրաց ազգի,
Քարոզեալ Նունի, Միհարն պարսկորդի, ի Մըծխիթայի,
Իսկ Տրդատ սրբի, ձեռամբ Գրիգորի, յԵփրատ Տարաւնի,
Եւ քարոզ լինի, իւրեանց իշխանի, բիրտ եւ սոպռ ազգի,
Ահաւոր գըրգի, սաստիւ տագնապի, զայս Տեարն նըւաճի,
Նաեւ Աշխէնտի, Խոսրովիդխտի, արի Վաչէի,
Սոքա ընտանի, են Տեառն Յիսուսի, նման հրեշտակի,
Յաւուր քառասնի, մի անգամ ճաշի, Տրդատ գովելի:
Ահա՛, փրկեա՛ զմեզ ի մեղաց, մարդասէ՛ր գթած,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ Թագաւորացն, աղաչեմք:

Էր յԵւրոպային, յաշխարհ Իտալին, եղեալ մեծ կայսրին,
Կոստանդիանին, խաչն Իսիգնոնին, վանեալ զգաւթացին,
Բայց պիղծ Մաքսէնդին, նման Հռոդային, դաւեալ հաւատին,
Ցաւ տիրեալ կայսրին, պիսակ չար ախտին, անբժշկելին,
Յայտնեալ Պետրոսին, յերազ գիշերին, զողջանալ ախտին,
Սեղբեստրոս պապին, ջրով աւազանին, սըրբեալ զցաւս նորին,
Վանեալ զդասս հրէին, եւ Զամբրի մոգին, որք ընդդէմ կային
Եւ ի կամս անձին, ազգն փռանկային, Տեարն հնազանդին:
Գտեալ զփայտ խաչին, բամբիշ Հեղինին, յարմամբ մեռելին,

35 FH ³Ý¹Ç FHT Ð³Ûë
36-37 O ²Ñ³ ³½.
38 A øáª Ç ÉáõëÝóë îÁñ¹³ ï AHOT ùá ëáõñµ OT Ûá-·Ç
39 AH ÜÁÙ³Ý ¹ÁßËáÛÇ A ëáõñµÁÝ MOT ê³Ý¹áõË ï (M ê³Ý¹) Ù»Í ³½·Ç ÷Ë ëáõñµÝ ÐéÇ÷ëÇÙÇ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. ¸áõë ïñÁÝ ³ñù³Ç, ê³Ý³ ïñáõÏ ã³ñÇ, ³ÛÝ Ã³ · ³õáñÇ MOT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. Æ · ³É Ðéáõ÷ëÇÙÇ »õ ¶³ÛÇ³ÝÇ, Ã³ · ³½³ñÙáõÑÇ
40 F Ü³ áñ (áñ-Áª Éñ³óáõ³Í)
41 AF ØÇÑñ³Ý A å³ñëÏáñ¹õáÛ FH ØÇÍËÇÃ³ÛÇ
42 AHO îÁñ¹³ ï AO ëÁñµÇ A Ûºõ÷ñ³ ï î³ñ³õÝÇ MOT Ù»ñ Èáõë³õáñãÇ ÷Ë Ûº÷ñ³ ï î³õñáÝÇ MOT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. Æ ·»ï (T Ûº÷ñ³ ï) ÙÁÏñ-ïÇ, Úáí³Ý¿ë ÏáãÇ, ÉáÛë Ï³Ù³ñ Ï³åÇ
43 FHMOT Çõñáó H µÇõñ ï O ëåé
44 A ·Áé½Ç F ·ñ½Ç F ½Ð³Ûë ÷Ë ½³Ûë MOT ÷Ë ïáÕÇ. ÖÁ·áõÝë Û³ÝóÝ áõÝÇ, ë³ëïÇõ ï³·Ý³åÇ, ÁÝ¹ ³Ý-Ñ³õ³Ý ïáÑÙÇ
45 MOT ²ßË»ÝÇ A ÊáëñáíÇ¹ÁËïÇ OT ³ñÇÝ MOT ì³ç¿Ç
46 HO ÁÝ¹³ÝÇ AHO ÝÁÙ³Ý
47 M ãÇù ïáÕÁ O Ç ÙÇ³Ý·³Ù FHT ØÇ³Ý·³Ù ×³ßÇ, Û³õáõñë ù³é³ëÝÇ ÷Ë Ú³õáõñ... ×³ßÇ
48-49 OT ²Ñ³ ³½³ ï»³º
50 F ÚÇõñáå³ÛÇÝ »ñÏñÇ ÷Ë Û³ßË³ñÑ MOT àñ ºõÛñáå³ÛÇÝ (M ºõÛñáå³ÛÇÝ), Û»ñÏñÇ ÛÆï³ÉÇÝ H àñ ÚÇõñáå³ÛÇÝ »ñÏñÇ ÷Ë ¾ñ... Û³ßË³ñÑ MOT ÉÇÝ»É ÷Ë »Õ»³É A Ï³ÛëñÇÝ, Ç ÉáõëÝóëª Îáë ï³Ý¹
51 OT Îáëï³Ý¹ÇáëÇÝ F í³Ý»É H í³ÑÝ»É½·³Ñ¹³óÇÝ OT ½·ÁÃ³óÇÝ
52 FMT å»ÕÍ Ø³ùë»Ý¹ÇÝ H Ø³ùë¿Ý ïÇÝ A ÝÁÙ³Ý HO Ðé³õ¹³ÛÇÝ FHOT ¹³õ»É
53 F ïÇñ»É MO áõñáõÏ ÷Ë åÇë³Ï AH ³ÝµÁÅßÏ»ÉÇÝ
54 O »ñ³½ OT ½áÕç³Ý³ÉÝ
55 FH ëñµ»É ½ó³õ MOT µáõÅ»É ½³Ëï ÷Ë ëÁñµ»³É ½ó³õ
56 FH ì³Ý»É HO ½¹³ë A Ññ¿ÇóÝ O áñ ÷Ë »õ
57 AH ³½·ÁÝ A ÷é³Ý·³ÛÇÝ H ýé³Ý·³ÛÇÝ MOT ³÷-ñÇÏ³ÛÇÝ ÷Ë ýé³ÝÏ³ÛÇÝ H î»³ñÁÝ
58 H ¶ï»³É Á½÷³Ûï O µ³Ùå³Çß M Ð»ÕÇÝÇ

Ի Գողգոթային, տուն աստուածային, շինեալ սուրբ կայսրին:
Ահա՛, փրկեա՛ զմեզ ի մեղաց, մարդասէ՛ր գթած,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ թագաւորացն, աղաչեմք:

Տէր տնտեսական, տեսեալ նախնական, տալ զգահն ինքնիշխան,
Ըսպանիական, Թէոդոս անուան, աստուածասիրական,
Զթագն արքունական, արծիւն յանդիման, եդ գլխոյն արժան,
Իսկ նա ուղղական՝ Նիկիադաւան, քրիստոնէական,
Ոչ քուն մարմնական, հոգս աշխարհական, ոչ յաղթեալ սըման,
Այլ տքնողական, զգիշերն ի լըման, կայր աղաւթական,
Իսկ որք բռնացան, սա զնետսն ազդական, դարձոյց պնդական,
Զաւրուն պարսկական, աճաւորական, նահանջ ներհական,
Մանկունքն որ մեռան, յայրն Ոքղոսական, աստ կենդանացան,
Գործ արիական, սովաւ գործեցան, յատուկ առ վախճան:
Ահա՛, փրկեա՛ զմեզ ի մեղաց, մարդասէ՛ր գթած,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ թագաւորացն, աղաչեմք:

Արդարեւ սըրբոյն, ազգն ոչ անցանեն, այլ թագաւորեն,
Սուրբ թոռն սորին, փոքր Թեոդոսին, մեծ առաքինին,
Որ զողջ գիշերին, զաղտեղեալ ցըփսին, զգենոյր զՔեբրոնին,
Եւ յաւուր պասին, ձուկն եւ ձէթ գինին, չեդ ի սեղանին,
Սա զմարմին մեծին, Ոսկեբերանին, որ ի Կոմանին,
Յետ երեսուն եւ ութին, ամաց, որ անցին, ած ի Ստաւմպաւլին
Եւ զգիր մեր ազին, հրամանաւ սորին, ի յոյնս պատուեցին:
Երեք արքային, երեք ժողովին, ի փառս Արարչին,

59 F ¶áÕ·á¹ ³□ÇÝ MOT Ù»Í ÷Ë ëáõñµ H ÏáõëÇÝ ÷Ë Ï ³□ëñÇÝ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
ºõ áñ¹Çù ÝáñÇÝ, Îáë ï ³ë Îáë ï ³Ý¹ÇÝ,
ÚáµÇ³ÝáëÇÝ
ì ³Õ»Ý¹ÇáëÇÝ, ¶Áñ ³ ïÇ³ÝáëÇÝ, »õ Â¿á¹áëÇÝ

60-61 OT ²Ñ³ ³½.

62 M ãÇù î¿ñ AFH ïÁÝï»ë³Ï³Ý A Ç Éáõë³Ýóë Â¿á¹áë Ø»Í

63 FH êáõñµ ëå³ÝÇ³Ï³Ý A ²ëïáõ³ÍëÇñ³Ï³Ý T Â¿á¹áë ³Ýõ³Ý, ³ëïáõ³Í³ ïñ³Ï³Ý, Áëå³ÝÇ³Ï³Ý

64 M ¼Ã³ùÝ OT ³ñù³□³Ï³Ý A Ç ·ÉáõËÝ H ·ÁÉËá□Ý

65 MOT »õ Ý³ F □áõÕÕ³Ï³Ý

66 MOT ïÇñ»É Ï³ñ³ó³Ý ÷Ë áã... ëÁÙ³Ý H □³ÕÃ»É ëÙ³Ý

67 AHO ïÁùÝáÕ³Ï³Ý M ÉÁñÙ³Ý

68 HO µÁéÝ³ó³Ý O ½Ý»ïÝ H ë³□ Á½Ý»ïë AH åÁÝ¹³Ï³Ý T □³Ý¹ÇÙ³Ý ÷Ë åÝ¹³Ï³Ý

69 FHMO Ý³Ñ³ÝçáÕ³Ï³Ý ÷Ë Ý³Ñ³Ýç Ý»ñÑ³Ï³Ý

70 H àÕùá½³Ï³Ý

71 FHMOT □»ïá□ ÷Ë □³ïáõÏ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³Ïáõ- ÃÇõÝ.
Æ êáõñµ Ú³ñáõÃ»³Ý, ë³ »Õ»³É ³ñÅ³Ý, Ù»Í
áÕáñÙáõÃ»³Ý
Î³ÝÃ»ÕùÝ áñ ßÇç³Ý, Ç Ù³ ïãÇÉ ëáñ³□Ý, ÇëÏá□Ý
í³é»ó³Ý

71-72 F ²Ñ³ OT ²Ñ³ ³½³ï.

74 HOT ëñµÇÝ FH ³Ýó³ÝÇÝ, Ã³·³õáñÇÝ A Ç Éáõ- ë³Ýóëª Â¿á¹áë ÷áùñ

75 A ÃáéÁÝ H ÃáéÁ ÝáñÇÝ MOT áñ¹Ç ²ñÏ³¹ÇÝ ÷Ë ÷áùñ Â»á¹áëÇÝ H Â¿á¹áëÇÝ

76 M óÁåéÇÝ H ë·»Ýá□ñ

77 H Ó»Ã FH ã¿ñ ÷Ë ã»¹ MOT ÷Ë ïáÕÇ. ºõ □³õáõñë Ù»ÍÇÝ, å³Ñáó □ÇëÝ³ÏÇÝ (M □ÇëÝ»ÏÇÝ), ëÁñµá□ å³ë»ùÇÝ ê³ Ó»Ã »õ ·ÇÝÇ, å³ñ³ñï áõï»ÉÇ (M ÁÙå»ÉÇ), ã¿¹ Ç ë»Õ³ÝÇ

78 T ºõ ÷Ë ê³ M Ù»ÍÇ FO àëÏÇµ»ñ³ÝÇÝ H àëÏ¿µ»- ñ³ÝÇÝ

79 A »ñëáõÝ FH õ »õÃÝÇÝ ÷Ë áõÃÇÝ MOT Ú»ï »³õ- ÃÁÝ ÑÁÝ·ÇÝ (M ÑÁÝÏÇÝ) ÷Ë »ñ»ëáõÝ »õ áõÃÇÝ A »µ»ñ Ç êïÇÝå³õÉÇÝ OT Áêï ÁÙå³õÉÇÝ H êïÁÝ- å³õÉÇÝ OT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ºõ ³é ½Ñ³□ó»- ÉÇÝ, Á½Ë³Õ³ÕáõÃÇõÝ, Ù³õñ ·»ñ»½Ù³ÝÇÝ

80 MO Ø³ßïáóÇÝ, T ½·Çñ Ñ³□ÇÝ ÷Ë Ù»ñ ³½ÇÝ AFHM □á□Ýù

81 MOT Ú»ñ»ù

Հաւատք հաստատին, ի Հայր եւ յՈրդին, եւ ի Սուրբ Հոգին,
Իսկ որ այլ լինին, ժողովք որ գկնին, հայք գայն չընդունին,
Ահա յիչեսցես եւ ողորմես:

Սուրբքս արքայական, սրոբէքս մարմնական, սարասք տիրական,
Տէ՛ր արարչական, Քեւ յաթոռ նստան, Քեզ հնազանդեցան,
Սրմբատ հայ դաւան, Վախթանգ ի Վրաց տան, Վաչագան Աղուան,
Աբեններնանման, Յովասափ կուսան եւ Ելէսբահան,
Այլ բազումք, որ կան, ի գիր պատմական, աստ ոչ ծանուցան,
Ոչ եմք բաւական, զաւծեալք ամենայն, ճառել յանդիման,
Արդ, Տէ՛ր գըթական, ի Քէն պսակեցան, Թագաւորք որ կան,
Սոքաւք հաշտական, կամաւք քաղցրական, տե՛ս ըզՀայաստան,
Աջ հաստատական, զխախտեալքս ի հիման, Նորոգեա՛ չինմամբ,
Վասըն Քո անուան, Աստուած փըրկական, Քեզ փառք անվախճան
Ես եւս առաւել գյորդորումն:

Աստ Թագաւորեալք, անդէն պըսակեալք, Աւետարան պատուեալք,
Ի յաթոռ բազմեալք, եւ նախակարգեալք, դատաւորք նըստեալք,
Իրաւամբք դատեալք, եւ դատապարտեալք, զորս ոչ հնազանդեալք,
Աստուծոյ պատկերք, եւ փառացն ընկերք, սուրբք, որ էք տաւնեալք,
Մեք, որ ժողովեալք, ի ձեր ոտս անկեալք, եւ ապաւինեալք,

---

82 M Ð³õ³ ï

83 F áñù ÷Ë áñ T ³ÙÉù A Á½ÏÝÇÝ MOT Á½ÏÁÝÇÝ OT ãÝ-¹áõÝÇÝ M ãÁÝ ï áõÝÇÝ OT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. ¼Ø³ñÏÇ³ÝáëÇÝ (T Áë ï Ø³ñÏÇ³ÝÇÝ) »õ ½ø³ÕÏ»-¹áÝÇÝ, çÁñ»³É êáõñµ àõË ïÇÝ

84 OT ÚÇß»³°

85 M êáõñµ OT êáõñµù FOH ³ñùáõÝ³Ï³Ý O ëñáíµ¿ù HMT ëñáµ¿ù H ë³ñ³½ù A Ç Éáõë³Ýóëª êÙµ³ ï

86 AH ÝÁë ï ³Ý MOT »õ ø»õ ½³õñ³ó³Ý, Ç ø¿Ý ÁÝÏ³-É³Ý Ã³· »õ ·³õ³½³Ý ÷Ë ø»õ... Ýë ï ³Ý

87 O êÙµ³ ï H êÁÙµ³¹ AO ì³ÕÃ³Ý· F ì³Ë ï ³ÝÏ, ìÁñ³ó HMT ì³ËÃ³ÝÏ O ãÇù Ç MOT ì³ç³·³Ý

88 A ãÇù MOT Úáí³ë³÷ Ïáõë³Ý, ²µ»Ý»ñ³ÝÙ³Ý (M ²µ»Ý»ñ³ÝáÙ³Ý) ÷Ë ²µ»Ý»ñÝ... Ïáõë³Ý H ³ÝÝ-Ù³Ý MOT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. °õ ³ÙÉùÝ ³Ù»-Ý³ÙÝ, áñù Ç ÐÝ¹áõë ï ³Ý »õ Ç Ð³Û³ë ï ³Ý (T áñ Ç Ð³Û³ë ï ³Ý, »õ Ç ÐÝ¹áõë ï ³Ý)

89 MO àõ ³ÙÉ M µ³½áõÙ FH ·ñáó M ·Çñë FH ß³ ïù »Ý, áñ ã·ñ»ó³Ý ÷Ë ³ë ï áã Í³Ýáõó³Ý M ÙÇß»ó³Ý ÷Ë Í³Ýáõó³Ý O Ç ·Çñë OT ÙÇß»ó³Ý ÷Ë Í³Ýáõó³Ý

90 FH ÷Ë ï áÕÇ. àí ¿ñ µ³õ³Ï³Ý, ½Ã³·ë ÁÝ¹Ñ³Ýñ³-Ï³Ý (H ÁÝÃ¹Ñ³Ýñ³Ï³Ý) ¹ñáßÙ»É Ç ¹Çõ³Ý MOT ÷Ë ï áÕÇ. ¼Ç ã»Ùù µ³õ³Ï³Ý, ½³õÍ»³ÉùÝ ³Ù»Ý³ÙÝ, ×³é»É Ç ÉÁÙ³Ý

91 MOT ÷Ë ï áÕÇ. àñù å ë³Ï»ó³Ý, Ã³·³õáñ»ó³Ý (T Ñá·áí óÁÝÍ³ó³Ý ÷Ë Ã³·³õáñ»ó³Ý) »õ áõñ³Ë³-ó³Ý MO áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. Ø³ñÙÝáí å»ñ×³ó³Ý, »ñÏñÇ ïÇñ³ó³Ý, »õ Ñ³ë ï ³ ï »ó³Ý àã »ñµ»ù ÙÝó»³Ý, Ï³Ù ÁëË³É»ó³Ý, ÁÝ¹»¹»É å³ ï áõÇñ³ÝÝ (M å³ ï áõÇñ³Ý) ²ñ¹ î¿ñ ·ÁÃ³Ï³Ý, µ³ñ»ñ³ñ³Ï³Ý, áõ áÕáñÙ³Í³Ï³Ý H å ë³Ï»ó³Ý

92 H Ññ³ß³Ï³Ý M ï»ëÇÝ O ï»ëÇ OT Ð³Û³ë ï ³Ý H ½Ð³Û³ë ï ³Ý M Ð³Û³ë ï ³Ýù

93 H Ð³Û³ë ï ³Ï³Ý ÷Ë Ñ³ë ï ³ ï ³Ï³Ý FH ßÇÝÙ³Ý

93-94 M ãÇù 93-94 ï áÕ»ñÁ T ÷Ë ï áÕÇ µ³½áõÏ ½³õñ³-Ï³Ý, Ù³ïÁÝ ÷ÁñÏ³Ï³Ý ¼³½·Áë Ñ³ÙÏ³½³Ý, ½Ë³Ë ï »³Éë Ç ÑÇÙ³Ý, Ýáñá·»³Û ³Ýí³Ý

94 T ÷³éë Û³õÇ ï »³Ý

95 OT °õ »õë

96 A ³Ý¹ »Ý MOT ãÇù ³Ý¹¿Ý... å³ ï áõ»³Éù

97 MOT ãÇù »õ Ý³Ë³Ï³ñ·»³Éù AO ¹³ ï ³õáñ H Ýë-ï »³Éù MOT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ²ë ï áõÍáí å³ ï áõ»³Éù, ÷³é³õùÝ åÁë³Ï»³Éù, »õ µ³ñ·³õ³-×»³Éù

98 A Çñ³õáõÝë »¹»³É »õ ½ã³ñëÁÝ å³ ïÅ»³É ÷Ë »õ ¹³ ï ³å ³ñ ï »³Éù... ÑÝ³½³Ý¹»³Éù H ½ûñë OT ¹³-ï »³É, ¹³ ï ³å ³ñ ï »³É, ÑÝ³½³Ý¹»³É M ¹³õ³-Ý»³É ÷Ë ÑÝ³½³Ý¹»³Éù

99 MOT ³ñù ÷Ë ëáõñµù

100 MOT ²ñ¹ Ù»ù ÷Ë Ø»ù, áñ T ÅáÕáí»³É OT ³é á-ïÁë Ó»ñ, M Ùá ïÁë Ó»ñ ÷Ë Ç Ó»ñ á ï ë OT ³ÝÏ»³É, ³å³õÇÝ»³É

Եմք յաղթահարեալք, յայլ ազգաց կոխեալք, սըրտիւք կըսկըծեալք,
Արդ, առ Տէ՛ր դարձեալք, ըզձեզ միջնորդեալք, հայցեմք կարեկցեալք,
Զեաւք պատերազմեալք, թշնամեացն յաղթեալք, եւ արիացեալք,
Անդանաւր փայլեալք, ուր դուք էք բազմեալք, եւ փառաւորեալք,
Սըրբոց դասակցեալք, յաւէժ խընդացեալք, եւ ձեզ ընակակցեալք,
Զանձինս մեր եւ զմիմեանս.:

ՓՈԽ

Նոր եդեմ տընկոյն, նոր ծաղկեալ որթոյն, նոր խայծեալ պըտղոյն,
Նըմանեալդ ամպոյն, երկնաբերձ աւդոյն, սինայեան արփւոյն,
Դաւթեան արմատոյն[ա], դըշխոյդ վառ բոցոյն[բ], սուրբ Տեառն Աստուծոյն,
Բարեխաւ[ս]դ առ նոյն, վասըն արեան գընոյն, հաւտից մարդկայնոյն,
Տէր Յակոբ արհոյն, Լեւոն հայկազնոյն, պարիսպ լե՛ր նոցուն,
Իսկ համասեռոյն, Թորգոմեան գրոհոյն, հոգւոց եւ մարմնոյն,
Խնամաւղ համայնոյն, տալ անձրեւ ամպոյն, եւ պըտուղ անդոյն,
Արաւտս անասնոյն, կերակուր մարդոյն, բըժիշկ լե՛ր ցաւոյն,
Հանգիստ մեռելոյն, եւ կեանք կենդանւոյն, պատրաստ յաւր մահուն,
Եւ այժմ ողորմեա՛ց մեզ:

---

101 MO Û³ÕÃ³Ñ³ñ»³É AHO Û³ÛÉ³½·»³ó MOT Ý»Õ»³É »õ ÏáË³Ý »Õ»³É ÷Ë ÏáË»³Éù... ÏÁëÏÁÍ»³Éù H ëñ-ïÇõùë FH Á½ÏÁÍ»³Éù
102 MOT ²ÛÅÙ ÷Ë ²ñ¹ M ¹³ñÓ»³É MOT ÙÇçÝáñ¹»³É FMO Ï³ñ»Ïó»³É
103 FHM Ò»õù MOT å³ï»ñ³½Ù»³É A ÃÁßÝ³Ù»³óÁÝ MOT Û³ÕÃ»³É, ³ñÇ³ó»³É
104 MOT ãÇù ïáÕÁ
105 MOT ÷Ë ïáÕÇ. ²ñÅ³Ý³õáñ»³É, ëÁñµáó ¹³ë³Ï-ó»³É, »õ ÷³é³õáñ»³É H êñµáó H Û³õ¿ñÅ FH µÝ³Ïó»³Éù
106 T ãÇù
108 MO ÜÁÙ³Ý»³É H ³ÙµáÛÝ FHMO µ³ñÓñ³µ»ñÓ ÷Ë »ñÏÝ³µ»ñÓ OT êÇÝ³Û ³ñ÷õáÛÝ HM ³ñ÷áÛÝ
109 MO ¹ÁßËáÛ MOT Ù³Ûñ¹ ÷Ë î»³éÝ
ա Եսայի ԺԱ 1, Հռոմ. ԺԵ 12
բ Հմմտ. Ելք Գ 3, Գործք Է 30
110 F í³ëÝ MOT ë»éÇó ÷Ë ÑáïÇó MOT ÷Ë 111-115 ïáÕ»ñÇ.
Ü³Ë ÁÝïñ»³É (M ÁÝ¹ñ»³É) ·ÁÉËáÛÝ, áñ Û³Ãáé Ý³ËÝáÛÝ, ¶ñÇ·áñÇ êÁñµáÛÝ
²ñù³Û ³õÍ»ÉáÛÝ, Á½ø»½ å³ïáõ»ÉáÛÝ, Ë³ã Ç å³ßï»ÉáÛÝ
²ÛÉ»õ í»Ñ³·áÛÝ, ÇßË³Ý Ñ»Í»ÉáÛÝ, å³ñÇëå É»°ñ ÝáóáõÝ
ÆëÏ Ñ³Ù³ïáÑÙáÛÝ, Âáñ·áÙ»³Ýë ·ñáÑáÛÝ, Ù»Í »õ Ç (T Ù»ÍÇ »õ) ÷áùáõÝ
ÊÝ³ÙáÕ Ñ³Ù³ÛÝáÛÝ, Ñ³Ý·Çëï Ù»é»ÉáÛÝ, »õ Ï»³Ýù Ï»Ý¹³ÝáÛÝ
(T áõÝÇ. ¼ÁÕçáõÙÝ Û³Ýó»ÉáÛÝ, Ù»Õ³ó ·áñÍ»ÉáÛÝ, å³ïñ³ëï Û³õñ Ù³ÑáõÝ)
î³É ³ÝÓñ»õ ³ÙåáÛÝ, ù³ÕóñáõÃÇõÝ ³õ¹áÛÝ, »õ åÁïáõÕ ³Ý¹áÛÝ (T ³õ¹áÛÝ)
²ñ³õï ³Ý³ëÝáÛÝ, Ï»ñ³Ïáõñ Ù³ñ¹áÛÝ, ÉÇáõÃÇõÝ µ³ñõáÛÝ
T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
ÈÁñáõÙ Ñ³õ³ïáÛÝ, ë»ñï áõÃÇõÝ Ûáõëë áÛÝ, ³×áõÙÁÝ ëÇñáÛÝ
Þ³ñÅáõÙÁÝ ·ÁÃáÛÝ, ³ÛñáÛÝ »õ áñµáÛÝ, »õ µ³Ýï³ñ·»ÉáÛÝ
È³É ÁÝ¹É³ó»ÉáÛÝ, ËÝ¹³É ËÁÝ¹³ÉáÛÝ, Áë ï³é³ù»ÉáÛÝ
111 A »ñÏáõó ³ÃáéáÛÝ, å»ïáÛÝ »õ ì»ÑáÛÝª ÷Ë î¿ñ... Ñ³ÛÏ³½ÝáÛÝ H ãÇù Ú³Ïáµ, È»õáÝ
112 H Ñ³Ù³ÛÝ ë»éáÛÝ H Ñá·áó »õ Ù³ñÙÝáóÝ FH ·ñáõ-ÑáÛÝ
113 A Ñ³Ù³ÝáÛÝ FH ³õ¹áÛÝ ÷Ë ³ÙåáÛÝ
114 H ²ñ³õï
115 H Ï»Ý¹³ÝáÛÝ FH å³ïñ³ëïù
116 A áÕáñÙ»³ó Ù»½ OT àÕáñ.

ԱՅԼ ՔԱՐՈԶ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ*

Մերային կերպիւ յերկրի երեւեալ Տէր Յիսուս Քրիստոս, Որդի Աստուծոյ,
Զտրնաւրէնութեանըն կատարեալ գխորհուրդ մարդասիրական
փրկագործութեամբ,
Ընդ ամենայն կիրս մարդկայինս բաց ի մեղաց սէր անցանելով,
Գառն անմեղ ի սպանդ վարեցեալ ճշմարտապէս՝ գառնդ Աստուծոյ,
Գտիչ տիրապէս մոլորեալ հաւտին եւ նորոգաւղ Քոյին ստեղծեալ պատկերին,
Լըցաւղ հարիւրեա Թըւոցըս լրման, յանմոլորակ հաւտին հաւաքման,
Զորըս կացուցեր յաւրհնաբանութիւն մշտապայծառ Քոյին Տէրութեանդ,
Ընկա՛լ, Թագաւո՛ր փառաց Քրիստոս, զայս բան մաղթանաց ի յիշատակ
ի սուրբ Թագաւորաց:

Աղաչեմք:

***Ո՛վ** Տէր բարերար ամենառատ եւ բազումողորմ,*
Թագաւոր Թագաւորաց եւ Տէր Տէրանց,
Աստուած աստուծոց եւ իշխան իշխանաց,
Խնամածու եւ այցելարար մերոյս գրոհի,
Ըստ վերնական դասուց պետութեանց կարգաւորեալ յերկրի տէրութիւն,
Թագազարդեալ Թագաւոր փառաւք Քոյինատիպ սխրալի շնորհաւք,
Նախընկալեալ ըզմերն Աբգարոս, Տրդատիոս, Կոստանդիանոս եւ ըզԹէոդոս,
Զորըս պսակիւ պճնազարդեցեր, արքայական փառաւք պատուեցեր:
Ընդ երկրայնոյս Թագաւորութեան շնորհեալ զերկնայինըդ շըքեղազան,
Թագաւորութիւն որ ոչ անցանէ անհամեմատ, որպէս եւ գրեալ է:
Թագաւորական փառաւք ի յերկինս Թագաւորեալ ընդ Թագաւորելոցն,
Ընկա՛լ, Թագաւո՛ր փառաց Քրիստոս, զայս բան մաղթանաց ի յիշատակի
սուրբ Թագաւորաց,

Աղաչեմք:

***Վ**երառեալ Քեզ ի հաճութիւն ըզվերագրեալ անձինս տէրունեան,*
Որովք վանեալ զարկուածս չարին մեքենական դիւապաշտութեան,
Ի կառուցման վիմին հաւատոյ լըրազարդեալ Սուրբ զԵկեղեցի,
Ըստ իննական դասուց երկնայնոցն ի յերկրի կարգեալ զմանկունս Սիովնի,
Զորս ընծայիւք Թագաւորական արգասաւորս առեալ լիապէս,
Որովք եւ զորոմն չարին սերման զեկեղեցոյ պատառաւղք լրման,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 160 ³ -164µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 311 ³ -314µ
Êáñ ³ ·Çñ
C ï »°ë í»ñ»õáõÙ D ø ³ ñá½ Ã ³ · ³ õáñ ³ ó Ç Øá í ëÇ-
ëÇ í ³ ñ¹ ³ å» ï ¿
Ì ³ ñ ³ Ï ³ å ª Øá í ë¿ëÇ »ñ ·

´Ý ³ ·Çñ
1 D ì »ñÝ ³ ÇÝ
11 D Ã ³ · ³ õáñ ³ ó Ã ³ · ³ õáñ
16 D Îáë ï ³ Ý ï Ç ³ Ýáë C Á½Â¿ ³ õ¹ áë
24 D ½ ³ ñ Ï ³ Íë
27 C ÁÝÓ ³ Çõù

Հերքեալ ըզգայլք պատառաւղ հաւտի հովապետին հովվաւք հոգեւոր,
Խաղաղութեամբ Սուրբ զեկեղեցի պահեալ յապահով ի փառս Աստուծոյ,
Ընկա՛լ, Թագաւո՛ր փառաց Քրիստոս, զայս բան մաղթանաց ի յիշատակի
սուրբ Թագաւորաց,

Աղաչեմք:

Սըրբամաքուր վարուք ի մարմնի հրեշտակական ստացեալ վարըս յերկրի,
Սրբանուէր աղաւթարկութեամբ հաճոյացեալ Հաւրն երկնաւորի,
Զմոլորական անուն Արիոսի հերձատանջեալ տէրունեան շնորհիւ,
Ըզթերաչարն Մակէդոն կրկնակ կրկին չարիւ նզովեալ,
Զերկաբնակ նենգաւոր Նեստոր հեռահալած բացակայութեամբ
Ըստ արժանոյն չարիւ սատակեալ,
Եւ զամենայն արբանեակ չարին նոցին նման նկուն արարեալ
Արիական ձեռով քաջութեամբ զեկեղեցի հաստատեալ անշարժ յաւիտեան,
Ընկա՛լ, Թագաւո՛ր փառաց Քրիստոս, զայս բան մաղթանաց ի յիշատակի
սուրբ Թագաւորաց,

Աղաչեմք:

Էական բարոյն էապես գոլ պատկեր յերկրի,
Թագակիր անուամբ պսակեալ, ըստ արժանոյն շնորհի զարդարեալ
Խնամարկաւղք առ ամենիսեան, ըստ կրկնակի մարդոյն կառուցեալք,
Զամբարշտաց հոյլքն հալածեալք, ըզճշմարտութիւն միշտ աւրինադրեալք,
Տուն եւ տեղ ի տաճար Աստուծոյ, զեկեղեցի յաւէտ վերաձայնեալք
Զդիւական բագինս խորտակեալք, զգայլս ընդ գառինս փոխարկելով,
Ըզսեւաթորմի ըզհորանս այծից, ի լուսակիզն գառինս յաւրինեալք,
Ճշմարտապէս ժողովուրդ Տեառն կազմեալ տիրապէս,
Ընկա՛լ, Թագաւո՛ր փառաց Քրիստոս, զայս բան մաղթանաց ի յիշատակի
սուրբ Թագաւորաց,

Աղաչեմք:

Սերկեան աւուրըս խումբ հանդիսի բամեալք տաւնեն զաւր յիշատակի,
Թագաւորի հաճոյ Քրիստոսի յաւէտ սիրով լըցեալ սըխրալի,
Որք պարակցեալ պարու հոգեւոր պատմաբաննեն զձեր գործ քաջութեան,
Զոր հիահրաշ հմտաւորութեամբ հ[ի]մնաւորեալ ձեր գործ քաջութեան
Որպէս զաւիւծ ի մարտի յանձնապաստան, որ ոչ յաղթեսցի,
Թագաւոր յաղթող մեծըդ (այս անուն) *զաւրացեալ ի փառս Աստուծոյ,*

---

29 D å ³ é ³ Ï ï ³ õÕù
31 D øá ÷Ë øñÇë ï áë
35 D ³ ÝáõÝÝ D ² ñÇáë
37 D Ý»Ý· ³ õáñÁÝ C Üë ï áñ
45 D ³ Ù»Ý»ë» ³ Ý
46 D ½ ³ Ùå ³ ñÁß ï ³ ó
48 D ÙÇß ï ÷áË ³ ñ Ï» ³ Éù ÷Ë ÷áË ³ ñ Ï»Éá í
53 D ËáõÙ å
55 D · áñÍù
56 D ³ ñáõÃ» ³ Ý
57 D å ³ ñ ï ³ õÕ Ç Ù ³ ñ ï Ç

Հաւր եւ Որդոյ եւ Հոգոյն Սրբոյ որ է աւրհնեալ յաւիտեան,
Ընկա՛լ, Թագաւո՛ր փառաց Քրիստոս, զայս բան մաղթանաց ի յիշատակի
սուրբ Թագաւորաց,
Աղաչեմք:

***Ի** բնաւից բոլորից միայն ընդրեցար Մայր Սուրբ Աստուծոյ, ամէնաւրհնեալ*
Սուրբ Աստուածածին,
Որում երանեն ազինք ամենայն, որպէս վայելէ քոին ճոխութեանդ,
Լե՛ր բարէխաւս առ Տէր Աստուած վասն ստորին մերս եկեղեցոյ,
Հանդերձ ձայնին Աստուծոյ Հաւր Բանին եւ Միածնին քում սարկաւագին,
Առաքելոց եւ մարգարէից եւ ամենայն ընտրելոց դասուց եւ որ մերն է
Լուսաւորիչ
Ըզգլխապետն մեր (այս անուն) *համանհնազանդիւք հաճոյ Աստուծոյ:*
Ըզթագաւորն մեր իշխեցելովքն յաղթաւղ ի մարտի,
Ահա յիշեսցես, զի քեզ զննջեցեալսն մեր, հայցեմք:

***Ես** եւս առաւել գյորդորումըն սիրոյ:*

***Ր**ոտել զանձինս մեր ամենեցուն:*

ՓՈԽ

***Գ**ոհանամք եւ փառաւորեմք եւ երկրպագեմք առաջի Քոյին Տէրութեանդ,*
Ամենասուրբ Երրորդութիւն,
Ընկա՛լ զաղաւթս պաշտաւնէիցս ի Քեզ հաւատով յուսացելոցս,
Բարեխաւսութեամբ Սուրբ Աստուածածնին եւ ամենայն երջանկաց դասուց,
Պարգեւեա՛ Քոց ստեղծուածոցս զսիրալիր Քո խաղաղութիւն
Եւ զամենայն պիտոյից լըրումն:
Զաղաւթս քաղցրաշունչս, զամպս ցողագինս ի փառս եւ ի գովութիւն
Անուանդ Քում սըրբոյ եւ այժմ ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր:

---

62 D ÁÝ ï ñ»ó ³ ñ
64 D »Ï»Õ»óõá
66 C ÁÝ¹ ñ»Éáó
69 D Ñ ³ õ ³ ï á í ÝÁÝç»ó» ³ ÉëÁÝ D ²Õ ³ ã»Ù ÷ Ë Ñ ³ ó»Ù
73 D å ³ ß ï ³ õÝ¿Çó
77 D ¼ ³ õ ¹ Áë ù ³ Õóñ ³ ßáõÝãë

ԺԳ. ԿԱՆՈՆ ՏՐԴԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ*

ՔԱՐՈԶ ՏՐԴԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ

Մեծասքանչ զաւրութեամբ փառաւորեալ յամենայնի,
Թագաւոր երկնաւոր, Տէր Յիսուս Քրիստոս, Որդի Աստուծոյ,
Բան եւ ծնունդ եւ ծագումն առ ի Հաւրէ ի վեր քան ըզԲան,
Էակից Հաւր եւ փառակից առ ի Քէն երեւելոյ Հոգոյդ Սրբոյ,
Արարիչ բոլորից եւ Տէր համայնից, որ զամենայն համենայնի լնուս առատապէս,
Եւ միշտ ներգործել տնաւրինես զփրկութիւն որդոց Ադամայ,
Զոմանս իրով և զոմանըս սաստիւ ի Քեզ յարեսցես,
Որով եւ զթագաւորըն Հայաստանեաց ըզՏրդատիոս առ Քեզ կոչեցեր,
Ընդ երկնայնոյս ժառանգել զթագաւորութիւնդ երկնային,
Թագաւոր երկնաւոր ի յիշատակի թագաւորին Հայաստանեաց,
Պարգեւեա՛ եւ մեզ զերկնային թագաւորութիւնդ,
Աղաչեմք:

Ով հրաշիցս զարմանալեաց, հանգոյն ընտրական անաւթին,
Վերնոյն մեծաւ սաստիւ Իւր ըզնա կոչեցեալ,
Երբեմն հալածիչ եւ միշտ աւետարանիչ, երեկ Սաւղոս, այժմ այսաւր Պաւղոս,
Լծակցեալ մեծի Հաւրն արփածագ, ամոլք հաւատոյ, սիւնք եկեղեցւոյ,
Զբազմաժամանակեա մեհեանս աւերեալ, զանարգութեան պատկերսն եղծեալ,
Զհաւատոյ հիմն հաստատեալ, զեկեղեցիս պայծառացուցեալ,
Զնորին մանգունս բազմացուցեալ, որով յաւէտ փառաւորի
Թագաւոր երկնաւոր ի յիշատակի թագաւորին Հայաստանեաց,
Պարգեւեա՛ եւ մեզ զերկնային թագաւորութիւնդ,
Աղաչեմք:

Վեհագոյն պետութեամբ վսեմացեալ, հանգոյն նախնի հաւրն Աբրահամու,
Ով երջանիկ Տէր Տրդատիոս, կրկին պատուով յաւէտ ճոխացեալ,
Աբրահամեան հաւատով լըցեալ, Մովսէսաբար ժողովուրդ կազմեալ,
Ընդ ծով մեղաց առաջնորդելով, ի յերկնայինն երկիր հրաւիրեալ,
Որով յաւէտ երեւիս թագաւոր յերկին եւ յերկրի,
Թագաւոր երկնաւոր ի յիշատակի թագաւորին Հայաստանեաց,
Պարգեւեա՛ եւ մեզ զերկնային թագաւորութիւնդ,
Աղաչեմք:

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 154µ-160 ³

Êáñ ³ ·Çñ

C ï »°ë í»ñ»õáõÙ

Ì ³ ñ ³ Ï ³ å ª Øá í ë¿ëÇ µ ³ Ý

Ստացար քեզ անուն քաջութեան յերկինս եւ յերկրի,
Հըզաւր եւ յաղթաւղ թագաւոր Սուրբ Տրդատիոս,
Հանդերձ Աշխէնիւն բամբշիւ եւ աւրիորդիւըն Խոսրովիդըխտիւ։
Ըզարմանուհեացն խողխողելոց պատրաստելով գյարկ յիշատակի,
Քարինս ստուարս եւ երկայնաչափս ի հիահրաշ շինուածոյն լըրումն,
Որով յաւէտ ցուցար թագաւոր երանի տէր Տրդատիոս յերկինս եւ յերկրի։
Թագաւոր երկնաւոր ի յիշատակի թագաւորին Հայաստանեաց,
Պարգեւեա՛ եւ մեզ զերկնային թագաւորութիւնդ,
Աղաչեմք։

Է *հիահրաշ քո գործ վիպական, երանելի Սուրբ Տրդատիոս,*
Զի յետ հրաշից եւ զարմանալեաց եւ մեծագոյն հանդիսից լըրման,
Զանազան գործոց եւ արիութեան անհամեմատ բնաւից քաջութեան
Ահագնալուր եւ զարմանաքանչ, որով պակնուն լըսաւղք ամենայն,
Թողեալ զերկրաւոր քոյին ճոխութիւն եւ զբաղումըն կենցաղական,
Ողջունէիր ըզվարս երկնայինս եւ զխըստամբեր քաղաքավարումն,
Մըշտամռունչ աղաւթիւք երկար եւ արտասուաթոր միշտ պաղատանաւք,
Որով յաւէտ ցուցար թագաւոր երանելի եւ արքա քաջ Տրդատ,
Թագաւոր երկնաւոր ի յիշատակի թագաւորին Հայաստանեաց,
Պարգեւեա՛ եւ մեզ զերկնային թագաւորութիւնդ,
Աղաչեմք։

Սուրբ եւ փառաւորեալ, եւ արքայ քաջ ընտրեալ, երանելի տէր Տրդատիոս,
Առաքելական եւ ճգնաւորական յաւէտ հանդիսիւ զընթացսն կատարեալ,
Զհաւատսըն պահեալ, անմահ պսակին արժանաւորեալ,
Այսաւր համբաձար յերկնային խորանսն եւ յանմահից քաղաքականութիւնս։
Ի խորանս լուսեղէնս եւ ի բնակութիւնս թագաւորեցելոցն,
Յորըս թագաւորեալ ընդ թագաւորեալսն, փառաւորես միշտ զթագաւորն երկնաւոր,
Թագաւոր երկնաւոր ի յիշատակի թագաւորին Հայաստանեաց,
Պարգեւեա՛ եւ մեզ զերկնային թագաւորութիւնդ,
Աղաչեմք։

ՓՈԽ

Ի *Քեզ վերակնեալ նայի ամենայն մարմին կենդանի,*
Թագաւոր փառաց Քրիստոս Որդի Աստուծոյ։
Տէր եւ Արարիչ եւ ամենայն գոյից լըցուցիչ,
Որ զամենայն պէտըս համայնից լընուս առատապէս,
Բարեխաւսութեամբ անարատ ծընողի Քոյ
Եւ միշտ Կուսի Մարիամու Աստուածածնին։
Աղաչանաւք Հաւր Բանիդ ձայնին եւ Ջուրբ ըզհոգին կոչողին,

Խնդրուածովք արեամբ նահատակեալ ծառային Քոյ
Առաջին սարկաւագին եւ նախավկային,
Պաղատանաւք երջանիկ դասուց առաքելոցն սըրբոց մարգարէից եւ
մարտիրոսաց,
Քրտնաջան չարչարանաւք Սըրբոյն Գրիգորի մեր համայնից Լուսաւորչի,
Մըշտամռունչ աղաւթիւք եւ արտասուաթոր պաղատանաւք
Համաւրէն ճգնաւորաց եւ միանձանցըն դասուց,
Յիշեա՛յ զհոգիս ի Քեզ հաւատով ննջեցելոց մերոց, աղաչեմք:

Բերկրալից սիրոյ յորդորմամբ զաւրացուսցես ըզմեզ ի հաճոյս Քո, խնդրեմք:

Առաւել միահոմեալ զանձինս մեր ամենեցուն երկեղիւրդ Քով սըրբով, հայցեմք:

ՓՈԽ

Նայեա՛ ի մեզ, Տէ՛ր գթութեան եւ ողորմութեան, Թագաւոր երկնաւոր,
Աղբեր բարութեան եւ ամենայն պարգեւատրութեան
Շնորհաւք Հոգոյդ Սրբոյ լցուսցես միշտ յերկիւղ Քո եւ ի սէր,
Պարագայց ամաւք պահեսցես զհեղինակն մեր
Եւ զդիտապետն յուղիղ վերակացութիւն:
Զեպիսկոպոսունս այցելուս, զքահանայս սրբասէրս, զսարկաւագունս երկեղածս
Եւ զամենայն պաշտաւնեայս դասուց կղերիկոսաց Քեզ ի հաճոյս,
Զաւրացուսցես զաւրութեամբ սըրբոյ նշանին
Ըզթագաւորն մեր յաղթաւղ լինել ի պատերազմի,
Զիաւորաւք եւ սոսկականաւք եւ ամենայն զինուորաց դասուք,
Զիշխանըս հըլուս, ըզժողովուրդս հնազանդս
Եւ զամենեսեան միշտ ի սէր Քո եւ յերկեւղ միացեալ:
Շնորհեսցես աշխարհի զխաղաղութիւն եւ զամպոց բարէխառնութիւն,
Բուսոց եւ տնկոց շայէկանութիւն եւ զառատ պտղաբերութիւն
Եւ զամենայն պէտս պիտոյից լըցուսցես առատապէս
Եւ այժմ ողորմեաց:

ՏԱՂ Ի ՆԵՐՍԻՍԷ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԷ ԱՍԱՑԵԱԼ, Ի ՍՈՒՐԲՆ ՏԸՐԴԱՏ ԹԱԳԱՒՈՐՆ

Նորահրաշ տեսիլ եւ գերագոյն քան ըզբնութիւն
Ցուցաւ առ բըռնաւոր արքայն Հայոց մեծաց Տըրդատ:

Երկնից թագաւորն եհար խրատու գաւազանաւն
Զերկրաւոր ըզթագաւորն, որով ծանոյց զինքըն միայն:

Ռամիցն Հայազանց երբեմըն տէր եւ թագաւոր
Յանբանից դարձաւ բնութիւն՝ փոխակերպեալ խոզ անտառի:

Սաստ բարերարին մեզ փըրկութեան եղեւ պատճառ,
Զի ի ձեռըն կապելոյն կապեալքս մեղաւք՝ արձակեցաք:

Ելեալ ի Վիրապէն՝ գերապայծառն այն արուսեակ
Եւ ծագեաց խաւարելոց Հայաստանեայց՝ լոյս գիտութեան:

Սէգ հըպարտ արքայն, այնմ որ յաթոռ նըստեալ դատէր
Եւ ի բեմն յայնժամ անկեալ երկըրպագէր դատեցելոյն:

Իսկ երկըրպագեալն աստուածային նոր սքանչելեաւք
Փոփոխէր զվարազակերպն ի մարդկային ձեւ եւ բնութիւն:

Էին միայնոյ հրաշագործաւղին զաւրութեան
Տացուք յաւէտ եւ միշտ փառք ի յայժմուս եւ յաւիտեանս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 94 ³ -95 ³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 70µ-71µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 342µ-343 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 314µ-315µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 42µ-43 ³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 75µ-76 ³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 53µ-54 ³
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 331µ-332 ³
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 284
Êáñ ³ ·Çñ
A ï »°ë í»ñ»õáõÙ BG î ³ Õ îñ¹ ³ ï ³ Ã ³ · ³ õáñÇÝ, Ç Ü»ñë[¿ë] Ï ³ ÃáÕÇÏáë¿ (G Ñ ³ áó) C Üí ³ · ¸ñ¹ ³ -¹ ³ Ã ³ · ³ õáñÇ D Æ Ü»ñëÇë¿ Ï ³ Ã[áÕÇÏá]ë¿, Ç ëáõñµÝ îñ¹ ³ ï Ã ³ · ³ õáñ M î ³ Õ · ³ ÝÓÇë ³ Õ¿Ï TU î ³ Õ Ç ï ¿ñ Ü»ñëÇë¿
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A Ä´. î ³ Õ Ã ³ · ³ õáñÇÝ îÁñ¹ ³ ï ³
Ì ³ ñ ³ Ï ³ åª Ü»ñë¿ëÇ ¿
´Ý ³ ·Çñ

2 C îñ¹ ³ ï
3 M Ã ³ · ³ õáñ A ¿Ñ ³ ñ MU · ³ õ ³ ½ ³ Ý ³ õ
4 MTU ¼»ñÏÇñë (T ½»ñÏñÇë) Ã ³ · ³ õáñÝ C ½ÇÝùÝ
5 D ð ³ óÝ ÷Ë ð ³ ÙÇóÝ TU ð ³ ÙÇó MTU Ð ³ Ï ³ ½ ³ Ýó C »ñµ»ÙÝ BDU î¿ñÝ BCTU Ã ³ · ³ õáñÝ
6 M ³ Ý¹ ³ éÇ
7 CU ÷ñÏáõÃ» ³ Ý U ³ éÇÃ ÷Ë å ³ ï× ³ é
8 CMTU Ï ³ å» ³ Éù MTU ³ ñÓ ³ Ï»ó ³ Ý
9 BCDGM ºÉ» ³ É U ºÉ»ÉëÉ ÷Ë ºÉ» ³ É BDGM ·»ñ ³ å ³ -Í ³ é C ·»Õ ³ å ³ Í ³ éÝ
10 MT ãÇù ºõ U Ì ³ ·» ³ ó BCGMU Ð ³ ³ ë ï ³ Ý» ³ ó
11 B ê»· C ê»ù C Ñå ³ ñ ï T ³ Ãáñ C Ýë ï » ³ É
12 MTU ºñµ»ÙÝ ÷Ë ºõ Ç µ»ÙÝ BCG ³ Ý·» ³ É C »ñÏÇñ å ³ · ³ Ý»ñ
13 C »ñÏÁå ³ ·» ³ ÉÝ CU ëù ³ Ýã»É ³ õù U ëù ³ Ýã»É»ûù
14 MTU ÷áË¿ñ CM ãÇù »õ C µÁÝáõÃÇõÝ
15 B ÙÇ ³ ÝõáÛ D ½ ³ õñÑÝáõÃ» ³ Ý ÷Ë ½ ³ õñáõÃ» ³ Ý
16 BCD ³ õÇ ï » ³ Ý MTU ³ å ³ · ³ Ý ÷Ë ³ õÇ ï » ³ Ýë T í»ñçáõÙ áõÝÇª Á½÷ ³ éë ÙÇß ï G ²Ù¿Ý

ՓՈԽ

Լոյսն անեղական, որ ի Հաւրէ եւ ի Հոգւոյն
Ծագեցաւ Բանըն ծոցածին,

Երկուս լուսաւորս ըստ արեգական եւ ըստ լուսնոյ
Պարգեւեաց մեզ Հայաստանեայց.

Ըզսուրբըն Գրիգոր ըստ իշխանականին տուընջեան
Մեծ լուսով ծագեաց մինչ ի ծագս:

Զքաջ արքայն Տըրդատ՝ լուսապայծառ յարեգակնէն
Ըստ լուսնոյ ի լոյս գիշերի:

Ամոլք հաւատոյ ըզբանաւոր երկրի Հայոց
Զխըստութիւն հերկեցին բանիւ:

Տապարըք Հոգւոյն տապալեցին զմեհենազարդ
Տաճարս դիցն մեռեալ պատկերացն:

Ճարտարապետեալք ըստ տէրունեանըն հրամանի՝
Շինեցին տաճարս Աստուծոյ,

Համանըման երկնից զարդարեցին զեկեղեցիս
Հիւսսոյ պայծառ աստեղաւք:

Սոցին համեմատ գործով՝ լուսոյ մեծ Թագուհին
Աշխէն կոյս Խոսրովիդուխտ:

Սիրողք Քրիստոսի դըստերք վերինըն Սիովնի
Լի լապտերաւք մըտին յառագաստ[*]:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 95³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 71µ-72µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 315µ-316µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 43³-44³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 286
Êáñ³·Çñ
ADG ö[áË] B ³ÝËáñ³·Çñ
´Ý³·Çñ
3 BG Éáõëáí
4 BG Ð³í³ëï³Ý»³ó
5 B ïÁõÁÝç»³Ý
6 A Í³·³ó ÷Ë Í³·»³ó
8 A ·Çß»ñáí
9 D ²ÙáÉÁù B »ñÏÇñ
10 D À½ËÁë ïáõÃÇõÝ
11 D ½Ù»ù»Ý³½³ñ¹
13 B ï»ñáõÝ»³ÝÁÝ
15 B Ð³Ù³ÝÙ³Ý
16 A ÑÇõëõëáí BG ÐÇõëÇõëáí
19 D êÇñáí ÷Ë êÇñáÕù B êÇáÝÇ
20 D í³é³·³ëïÝ
[*] Մատթ. ԻԵ 1-13

Որով եւ որդիքս մեք նորածնեալ հարցըդ լուսոյ
Հայցեմք. «Ընդ մեր բարեխաւսեցէ՛ք»,

Զմէգ խըրթնատեսակ պատեալ ըզմեաւք հեթանոսաց
Զայն հալածել հողմով Սուրբ Հոգւոյն.

Ի վերայ վիմին եդեալ ի ձէնջ սուրբ հաւատոյ
Ըզմեզ պահել անսասանելի.

Սուրբ զեկեղեցի՝ յանաւրինաց զապականեալն
Աղաչեցէք վերանորոգել.

Զլոյս խաղաղութեան ծագել մանկանց նոր Սիովնի,
Եւ փարատել զխաւար խռովութեան.

Թագաւոր արդար յարուցանել Հայաստանեայց՝
Քեզ նըմանեալ, արքայ մեծ Տըրդատ.

Լուսատու հոգւոց զգերապայծառ աթոռըս քո
Կանգնել ի փառս հայցեա ի Տեառնէ:

---

22 B µ ³ ñ¿Ë ³ õë»ó¿ù
23 D ËÁñÃ ³ ï »ë ³ Ï å ³ ñ ï » ³ É D ÁÝ¹ Ù» ³ õù ÷Ë Á½-Ù» ³ õù
25 G ß ³ ñ. ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ ³ Í
26 B ¼Ù»½
29 B Ù ³ Ý· ³ Ýó
30 D ÷ ³ ñ ³ ï » Á½Ë ³ õ ³ ñ B ËÁéáíáõÃ» ³ Ý
31 B Ð ³ [illegible] ³ ë ï ³ Ý» ³ ó

ՏԸՐԴԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ ՄԵՂԵԴԻ ԽՈՍՐՈՎԱՅԻՆ

Թագաւորեաց Տրրդատ ի Հայք մեծ աթոռոյն Արշակունեաց,
Հնազանդեցոյց իւր զաւրութեամբ զարեւելից տունըն Հայոց:
Զարախաւսելըն Տրրդատայ ըզ Գրիգորէ Պահլաւունւոյ.
Գրիգոր որդի է Անակա, այնմ Անակա մահապարտի,
Տարեալ ածէք զսուրբըն ի բանտի, յայն, ուր ժողովք են վիշապ աւձից:
Տարան ածին զսուրբըն ի բանտի, յայն, ուր ժողովք են վիշապ աւձից,
Աւձք թունաւորք խոնարհին, ըզգարշապարսըն լիզուին.
Թէ ողորմեաց մեզ Սուրբ Գրիգոր, լըսէ զգանկատ վիշապ աւձիցս,
Այս քանի ամք են հազար, որ ոչ արբաք ջուր յաղբերէ,
Ոչ արբաք ջուր յաղբերէ, քան թէ զարիւն մահապարտի,
Ոչ կերաք բոյս դալարի, քան թէ ըզմիս մահապարտի:
Տեսանէր Խոսրովիդուխտ, որ ելանէր Սուրբըն ի բանտէ,
Զաւձսն արձակէր, զբանտն աւերէր, զՏրրդատ ի մարդ դարձեալ փոխէր:
Հաւրըն փառք, Որդւոյն պատիւ եւ Սուրբ Հոգւոյն այժմ յաւիտեանս,
Յաւիտեանս յաւիտենից, Քրիստոս աւրհնեալ է յաւիտեան:

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 96³µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 294³-295³

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 219³-220³

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG î³Õ îñ¹³ï³ Ã³·³õáñÇÝ

Èáõë³Ýó³□ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A ³□É Ã³Ý³ùáíª ÚÇëáõë àñ¹Ç. Ä´ îÁñ¹³ï³□ Ã³-·³õáñÇÝ Ù»Õ»¹Ç Ëáëñáí³□ÇÝ

´Ý³·Çñ

3 B ä³ÉÑ³õáõÝá□

5 BG î³ñ¿ù ÷Ë î³ñ»³É ³Í¿ù BG Ñ³õÝ ÷Ë □³□Ý G ³õÓÇóÝ

6 G µ³ÝïÇÝ BG Ñ³õÝ ÷Ë □³□Ý BG ³õÓÇóÝ

7 B ÃÇõÝ³õáñù

8 B ½·³Ý·³ï

9 BG â»Ýù ËÁÙ»É çáõñ □³Õµ»ñ¿ (B ³ÕµÇõñ¿) ÷Ë áã… □³Õµ»ñ¿

10 BG â»Ýù ËÙ»É çáõñ ½³ÕµÇõñÇ ÷Ë àã… □³Õµ»ñ¿

11 BG â»Ýù Ï»ñ»É ÷Ë àã Ï»ñ³ù

12 BG µ³Ýï¿Ý

14 G ãÇù ³□ÅÙ □³õÇï»³Ýë

15 G ÷Ë ïáÕÇ. ÷³éù□³õÇï»³Ýë

ՏԱՂ ՏՐԴԱՏԱՅ ԹԱԳԱՒՈՐԻՆ*

Անդ Տրդատայ ընդդիմացեալ, զԼիկկիանէսն ապրեցուցեալ,
Իսկ ի մեծի մարտին դարձեալ, որ Եփրատայ յայն կոյս եղեալ:
Ընդ փախըստեայս չաճապարեալ, երիվարին վիրաւորեալ,
Այլ զիւրականըն զէն առեալ և ըզձիոյն կազմած ստանձնեալ:
Եւ զանարին զայն գետ հատեալ և ողջանդամ յայնկոյս անցեալ,
Մինչ բարբարոս խուժանն եկեալ, յաշխարհ յունացըն բընակեալ:
Դիոկղիտեա հրաման տուեալ, հռոմայեցոց զաւրացն հասեալ,
Ընդ յոգնական խըմբից դասուցն, առ որ Տըրդատն եղև եկեալ:
Բացեալ դըրանցն ոչ ժամանեալ, առ պատուարաւքն աւթագայեալ,
Եւ զի չգոյր դարման գըտեալ, երիվարացն որ կերակրեալ,
Դետակն ի վեր նոցին կալեալ, տեսին անդ խոտ յարաբարդեալ,
Յորում Տըրդատըն յառեցեալ, ի բարձրաբերձըն բարձրացեալ,
Եւ դէզադէզ զխոտըն հոսեալ, զիշխանն ըզկնի ի զաւրս արկեալ:

ՏԱՂ ԱՁՆԻՒ

Իսկ բարբարոսն պանծացեալ, մենամարտեալ յարքայն յըղեալ,
Զոր նա լուեալ և զարհուրեալ, բուաքատակ արքայն բեկեալ:
Եւ զայս նորա հրատարակեալ, յամենեցուն յունկըն հընչեալ,
Կայսերակերպ ասէ պըճնեալ, որ ներհակին դէմ մարտուցեալ,
Լիկկիանէսն այն մատուցեալ, առ որ Տրդատ պանդըխտացեալ,
Անհոգանալ արքային լեալ, ի յայնմ իրէ նա ասացեալ,
Դիւցազնական մանկան դիպեալ, յԱրշակունոյ զարմէ սերեալ:
Զգործդ այդ դիւրաւ նա վըճարեալ, որպէս հողմոյ ըզխռիւ հոսեալ,
Ապա հրաման նըմին հասեալ, յարքայակերպ զարդ պաճուճեալ,
Ըսպաս զինու զիւր և արկեալ, յարքունական ձիոյ հեծեալ,
Հանդէպ միմեանց ճակատեալ, մըտրակ ի կուշտն աշտինակեալ:

Կայսերակերպըն զաւրացեալ, բարբարոսաց պետին յաղթեալ,
Զոր քաջապէս ձերբակալեալ և վերամբարձ ըզնա առեալ
Եւ առաջի կայսերն ածեալ, խոստացելումըն ժամանեալ,
Արքայական Թագիւ պըճնեալ, հռոմայեցոց զաւրըս տըւեալ,
Նոքաւք ի Մեծըն Հայք եկեալ և ըզպարսիկսըն հալածեալ,
Սա Խոսրովու որդի եղեալ և ի քաջաց քաջ երեւեալ:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 332µ-333 [3]
Êáñ ³ ·Çñ
U ï »°ë í»ñ»õáõÙ

ՅՈՐԴՈՐԱԿ*

ԶՏըրդատ զուոզ արքայն եւ ամբարտաւան,
Զիարդ խոնարհեալ ահայ խոզաձեւ մարմնով։
Որ զարքունական պատիւն որպէս մարդ չծանեաւ,
Այժմ անասնեղէն դիմաւք զոտիւքըն փարէր։
Բանիւ աղաչեալ ցանկայր եւ ոչ հասանէր,
Ծունր առ ի խոնարհ կըրկնել, նըմայ փափագէր։
Եւ ձեւն անպատշաճ կամացն ոչ աւժանդակէր,
Զսըրտին տարակոյսն միայն արտասուաւքն յայտնէր։
Եւ յախտակցութիւն ըզսուրբըն ինքեան ըստիպէր։
Յայն ըզբազուկսն առ Տէրն ի տարածանէր
Եւ զարքայն ի մարդ կըրկին դարձեալ նորոգէր։
Դիւացն որ յռամին, բանիւ սաստեալ հալածէր
Եւ զխաղաղութիւն վերին նոցա պարգեւէր։
Աւետարանել նոցին ապայ սկըսանէր,
Զվեց դարուն հրաշս ի վաթսուն տընկաւորէր։
Մեծ ճարտարապետն Յիսուս տաճար նըկարէր,
Հանգիստ Աստուծոյ Գրիգոր ըզնա յաւրինէր։
Բանի անպատում գործ, զոր նա ցուցանէր
Տեառն զաւրութեան անաւթ, հրաշակերտ առնէր
Փառըս Միածնին տացուք, որ զայս տնաւրինէ
Եւ կոչմամբ սորա առ Ինքն ըզմեզ ժողովէ։

[2] ÕµÇõñÝ»ñ Êáñ ³ ·Çñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 54 ³ -55 ³ T ï »°ë í»ñ»õáõÙ

ՄԵՂԵԴԻ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ ՍՐԲՈՑ

Ի վերին ի յաւգընականութենէն, ի վերին յաւգընականութենէն
Ծագեցաւ քեզ հանդէս բարեպաշտութեան, որ առատապարգեւ բնաւորաբար,
Ձքաղաքավարութեան ունիս գիշխանութիւն
Առ ի յանդիմանել զվատթարացեալսն եւ ի փառաւորել ըզլաւագոյնսն:
Ըստ Եզեկիային Քեզ տիւըն դարձեալ ի վերջս տացի նշան
Եւ ըստ քաջին Յեսուայ արեգակն ի քեզ առկայասցի
Մինչեւ ի վախճան պահանջեցեալ ըզըէժս ի հագարայ եւ ի քանանացւոյն
Եւ զանվախճան ըզխաղաղութիւնս աշխարհիս Հայոց ընձեռեսցես,
Քանզի անյիշաչար հեզութեամբ, քանզի անյիշաչար հեզութեամբ
Եւ մեծաւ զըղջմամբ ըստ երկարելով ըզժամանակս ըստ արքային Դաւթի,
Աստուածածանաւթութեան ըշնորհն ի քեզ դարձցի եւ ի սակս այսմ իսկ:
Հատանող տապարն ի բաց դիցի եւ տընկագործականին մաղթանք
Ժամանեսցեն ի կենդանական թըզենիդ, զի պըտղալից արդարութեամբ
Խաղաղասցի կենցաղավարութիւնըդ քո
Հանդերձ զաւրաւք եւ համբաւով բարեաց:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 96µ-97µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 70 ³ µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 395 ³ µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 42 ³ µ

Êáñ ³ ·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ³ÝËáñ ³ ·Çñ BG Ø»Õ»¹Ç îñ-¹ ³ ï ³ Ã ³ · ³ õáñÇÝ »õ ÝÙ ³ Ý» ³ ó Çõñáó (B ãÇù »õ ÝÙ ³ Ý» ³ ó Çõñáó) Ç Øáíë¿ë ø»ñÃáÕ¿

Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ

A Ä´. Ø»Õ»¹Ç Ã ³ · ³ õáñ ³ ó ëñµáó

´Ý ³ ·Çñ

1 C ãÇù 2-ñ¹ Ç-Ý
3 C ½ù ³ Õ ³ ù ³ õ ³ ñáõÃ» ³ ÝÝ C ÇßË ³ ÝáõÃÇõÝ
5 BG áõÝÇ ß ³ ñ. »ñÏ ³ ñ»Éáí ½Å ³ Ù ³ Ý ³ Ïë C ÝÁß ³ Ý ³ Ï
6 C ³ éÏ ³ ³ ó» ³ É
7 C ù ³ Ý ³ Ý ³ óáÛÝ
Յեսու Ժ 12-13
10 BCG ãÇù »ñÏ ³ ñ»Éáí Á½Å ³ Ù ³ Ý ³ Ïë Áë ï
11 B ¹ ³ ñÓÇ C ³ ÛÝÙÇÏ ÷Ë ³ ÛëÙ ÇëÏ
12 C ¹ ³ ñÓóÇ C Ù ³ ÕÃ ³ Ý ³ õù
Մատթ. Գ 10, Ղուկ. Գ 9
15 G ½ ³ õ ³ Ï ³ õù ÷Ë ½ ³ õñ ³ õù

ԱՅԼ ՏԱՂ ԹԱԳԱՒՈՐԱՑ*

Այսաւր տաւնէ եկեղեցի ըզյիշատակ ձեր պանծալի,
Որ զմոլորութիւն Արիոսի դուք հերքեցէք ի յաշխարհի:
Աբգար արքայդ Ուրհայեցի, Տրրդատ Վաղարշապատեցի,
Կոստանդինոս Հռոմայեցի, եւ Թէոդոս Սպանիացի:
Արկադէոս երկիւղալի, եւ Ոնորիոս զարմանալի,
Թէոդոս Փոքրր պատանի, ամբիծ վարուք կայր ի մարմնի:
Որք զաւրութեամբն Քրիստոսի հերքեալ զհերձուածն Արիոսի,
Ազատեցին զեկեղեցի դաւանութեամբ սիւնհոդոսի:
Ըզչար աղանդըն Սաբելի, զԱրիոսի, զՄակեդոնի,
Ըզպեղծ ուսումըն Նեստորի, զմարդադաւան հերձուածողի:
Եւ զանիմաստն Ապաւղինար, զպեղծն Եւըստիքէս նըմին յարմար,
Հալածեցին իմաստնաբար, դաւանելով զՏէրն ուղղափառ:
Զհայր եւ զՈրդին անեղաբար եւ զհոգին Սուրբ նոցին,
Յարմար անձամբ եւ անուամբըն յատկաբար
Փառաւորել միշտ անդադար,
Յաւուր տաւնի ձեր հանդիսի,
Զոր կատարեմք ըստ պատշաճի:
Մեզ բարեխաւս լերո՛ւք յայտնի,
Առաջի Տեառն Քրիստոսի,
Որում փառք եւ գոհութիւն
Եւ անդադար փառատրութիւն
Ի յերկնէ եւ ի յերկրէ
Եւ յամենայն գոյականէ:

² ÕµÇõñÝ»ñ Êáñ³·Çñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 55³µ T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ԺԴ. ԿԱՆՈՆ ԿԻՐԱԿՈՍԻ ԵՒ ՄԱՒՐՆ ԻՒՐ ՅՈՒՂԻՏԱՅԻ*

ԳԱՆՁ ԿԻՐԱԿՈՍԻ ԵՒ ՄԱՒՐՆ ՅՈՒՂԻՏԱՅԻ

Գերապայծառ արփի երկնային, իջեր յերկնից յերկիր ստորինս,
Առեր մարմին յարգանդի կուսին եւ մարդ եղեր նըման Ադամին,
Զարգանալով մանկան տըղային, հասեր ի չափ երեսնամենի,
Ի Յորդանան առեր ըզՀոգին, վկայութեամբ հայրական ձայնին,
Ի փորձ ելեր ի յանապատի, խայտառակեալ ըզմեր Թըշնամին,
Բարեխաւսութեամբ սըրբոցս ի մարմնի, զմերս ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմ:

Րաբուն փառաց, Որդիտ Միածին, պահաւք յաղթեալ մերոյ փորձողին,
Ետուր հրաման որդոց մարդկային, կոխել զգլուխ բանսարկու չարին,
Որով բազումք յաղթեալ պարտեցին, Քո զաւրութեամբ ի հանդէս մարտին,
Ընդ որս եւ յաղթողն ի պատերազ[մ]ին, Սուրբն Յուղիտա նահատակ բարին,
Քոին հոգով յաղթեաց բանսարկուին, կոխան արար զաւձն անդընդային,
Բարեխաւսութեամբ սըրբոցս ի մարմնի, զմերս ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմ:

Ի Սուրացոց երկրէն հալածի, երթեալ բնակի յերկիր Կիլիկի՝
Մեծայհաւատ վըկայն Քրիստոսի, Սուրբն Յուղիտայ, տիկին մեծ ազգի:
Անդ ի քաղաքն մեծ Տարսոնի, սըրբոյն հաւատն անդ յայտնի եղիցի,
Ի կռապաշտից ատեանըն կոչի, յԱղէկսանդըրոս դքսէն դատեսցի,
Ի նաժըշտաց իւրոց Թողեսցի. Կիրակոսիւ մանկամբն իւր բարի,
Բարեխաւսութեամբ սըրբոցս ի մարմնի, զմերս ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմ:

Գանիւ սաստիկ հարին զնայ յուլով, չարչարանաց դահիճքըն փութով
Եւ նա ուրախ յանձին ունելով, ըզչարչարանս Քրիստոսի յուսով,
Զտըղայն ի մաւր գըրկացն առնելով, Աղէկսանդըրոս եւ համբուրելով
Եւ զՅուղիտայ անխնա տանջելով, չարչարէին ըզնա քերելով

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 82³-84³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 59³-61³
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ T ¶³ÝÓ ÎÇñ³ÏáëÇ »õ ÚáõÕÇ-ï³ÛÇ
Ì³Ûñ³Ï³å ¶ñÇ·áñ (T ¶ñÇ·áñÇ ¿)
´Ý³·Çñ
1 T ³ñ÷Ç¹ T Û»ñÏÇñë ÷Ë Û»ñÏÝÇó Û»ñÏÇñ T ëïáñÇÝ
2 T Û³ñÙ³ ïáÛ ¸³õÃÇÝ ÷Ë ÝÁÙ³Ý ²¹³ÙÇÝ
3 T Àëï Ù³ÝÏ³Ý ïÁÕ³ÛÇ T Ç ã³÷ Ñ³ë»ñ
5 T Û³Ý³å³ïÇÝ
6 T ÁÕÓ³ÉÇ ÷Ë Ç Ù³ñÙÝÇ
8 T àñ¹Ç¹
12 T Ðá·õáÛ¹ T õ³ñ³ñ ÏáË³Ý
15 T õ»Ï»³É ÷Ë »ñÃ»³É T ÎÇõÉÇÏ¿
17 T ãÇù ²Ý¹
18 T Æ Ïé³å³ßïÇóÝÛ³ ï»³Ý ÏáãȩëóÇ T Û²Õ¿ùë³Ý¹-ñÇáë
19 T Ý³ÅÁßï³óÝ
22 T ´³ÝÇõ ÷Ë ¶³ÝÇõ T ÛáÉáí
23 T Á½ã³ñ ï³Ýç³Ýë ÷Ë Á½ã³ñã³ñ³Ýë
24 T ³éÁÝÉáí
25 T ³ÝËÝ³Ù ÷Ë ³ÝËÝ³

Եւ Կիրակոս ի նա հայելով, զոր ինչ լըսէր զնոյն բարբառելով,
Բարեխաւսութեամբ սրբոցս ի մարմնի, զմերս ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմ:

Ուրախութեամբ սըրտին, համբերէր եւ զչարչարան յանձին ունելով,
Սուրբ Կիրակոս ի մայրըն հայէր եւ զինչ լըսէր, ըզնոյն երկրորդէր:
Իւր աղաւնի քաղցըր բարբառէր, զՅիսուս Քրիստոս Աստուած դաւանէր,
Եւ դատաւորն որ ոչ ախորժէր, զդաւանութիւն Քրիստոսի լըսէր,
Համբուրելով զտըղայն ողոքէր եւ ի լալոյ արգել ոչ կարէր,
Ապա զոտից սըրբոյն խսկ ունէր եւ ի բեմբէն ի վայր արկանէր,
Որով գըլուխ նորին պատառէր, եւ սուրբ արիւն ի յերկիր ցընդէր,
Զբարի հոգին խսկոյն աւանդէր, զմայրն Յուղիտայ ուրախ խսկ առնէր,
Ապա եւ նա զհոգին աւանդէր, յորժամ զորդին յառաջ յուղարկէր,
Ահա յիշեսցես զհոգիս ննջեցելոցն,
Եւ եւս առաւել,
Զյորդորումն սիրոյ եւ զգործս բարեաց պարգեւել մեզ, խնդրեմք,
Զանձինս մեր եւ զմիմեանս
Տեառն Աստուծոյ Ամենակալի յանձն արասցուք, խնդրեմք:

Րամեալ զաւրաց վերնոց ահագին, մայր եւ աղախին Աստուծոյ Բանին,
Ամէնաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածին, մայր եւ ծընաւղ էից Արարչին,
Կցորդութեամբ Սուրբ Կարապետին, բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնին,
Միջնորդութեամբ Նախավկային եւ Գրիգորի մեր Լուսաւորչին,
Աղաչանաւք սուրբ Յուղիտային, որդոյ նորա սուրբ Կիրակոսին,
Տալ աշխարհի ըզխաղաղութիւն, եկեղեցոյ Քում հաստատութիւն
Եւ երգողի բանիս քաւութիւն, հանգիստ կենաց եւ արքայութիւն,
Ողորմեաց.:

26 T »ñÏñáñ¹»Éá í ÷Ë µ³ñµ³é»Éá í
29 T ½ã³ñ ï³Ýç³ÝëÝ ÷Ë ½ã³ñã³ñ³Ý T ÁÝ¹áõÝ¿ñ ÷Ë áõÝ»Éá í
30 T Ç Ù³ÛñÝ T ½áñ ÷Ë ½ÇÝã
34 T ÷Ë ïáÕÇ.
ð³Ë³éÝ»Éá í ½ïÕ³ÛÝ ÑÁÝ³ñ¿ñ »õ ³ñï³ëõ³óÁÝ Ë³÷³Ý ³éÝ¿ñ,
´³Ûó ëáõñµ ïÕ³ÛÝ Ç Ý³ áã Ñ³Û¿ñ, ³ÛÉ»õ ½»ñ»ëÁÝ ¹³ñÓáõó³Ý¿ñ,
â³ñ ¹³ï³õáñÝ ÁÝ¹ ³ÛÝ ëñïÙï¿ñ »õ µ³ñÏáõÃ»³Ý ÇõñáÛ áã Ñ³Ý¹áõñÅ¿ñ
36 T ÷Ë 36-40-Ç áõÝÇ. ´³ñ»Ë³õëáõÃ»³Ùµ
41 T ÷Ë 43-48-Ç áõÝÇ.
ÆëÏ ëáõñµ ïÁÕ³ÛÝ ½Ï³ ï³ñáõÙÝ ³é»³É, ½µ³ñÇ Ñá·ÇÝ ³é î¿ñ ³õ³Ý¹»³É,
Ø³ÛñÝ ÚáõÕÇï³ Ñá·á í óÁÝÍ³ó»³É, ½Ç ½Ï³ ï³ñáõÙÝ ïÕ³ÛÇÝ ï»ë»³É,
àõñ³ËáõÃ»³Ùµ ½î¿ñ ·áÑ³ó»³É, ½áñ¹ÇÝ ï»ë»³É åÁë³Ï³õáñ»³É,
Ü³Ñ³ï³Ï ëÁñµáó Ñ³Õáñ¹»³É, »ñÇó ³Ù³ó ïÁÕ³ÛÝ ëÁñµ³ëÝ»³É,
² å³ »õ Ý³Û ½Ñá·ÇÝ ³õ³Ý¹»³É, ÛáñÅ³Ù ½áñ¹ÇÝ Û³é³ç áõÕ³ñÏ»³É,
²Ñ³ ÛÇß»³.
ºõ »õë ³é³õ»É.
¼³ÝÓÇÝë Ù»ñ
¾Çó ËÁÙµÇó, Ù³ùñ³½³ñ¹ Ïáõë³Ïó, Ã³·»õ åÁë³Ï¹³ëáó Ñ³Ù³ÛÝÇó,
ä³ÛÍ³é ³ñ»õ Ç Ï³Ù³ñÝ »ñÏÝÇó, µáÉáñ Éáõë³ÇÝ »õ ³Û·³ñ÷»ÝÇó,
ì³éÍÇ³Í³Ý, Ï³ñÇñ Ï³å áïÇó, ¹»ÕÇÝ Ï³Ý³Ýã ³Ýµ³Õ¹³ï ·áõÝÇó,
ì³ñ¹ Ù³Ýáõß³Ï, áë ï³ÝÃ³é³ÙÇó, ³Ýáõß³Ñá ï µáõñáõÙÝ ³Ù»ÝÇó,
¼áõ ï »õ Ù³ùáõñ ÁÝ ïñ»³É¹ Ç µÇõñÇó, ³ÝË³éÝ ³Ý÷áñÓ Ù³ñÙÝ³Ï³Ý ÏñÇó,
Ø³ÛñÝ ²ë ï áõÍáÛ µÝ³õÇó µáÉáñÇó, ·»ñ³½³Ýó»³É ÑáÕ»Õ¿Ý ½³ñÙÇó
ºñÏÁñå³·»³É¹ Ç Ññ³ÝÇõÃ ë»éÇó, Ù»½ µ³ñ»Ë³õë »Õ»ñ µÝáõÃ»³Ýë ³½·³ ÏÇó,
êáõñµÝ ÚáõÕÇï³ ÁÝ¹ ù»½ Ó³ÛÝ³ ÏÇó, Îáñ³ Ïáõ½Çõ áñ¹áÛ Ã³·³ ÏÇó,
´³ñ»Ë³õë»³É ³é î¿ñÝ ³Ù¿ÝÇó, å³Ñ»É ½Ù»½ Ç ã³ñ»³ó ³Ë ïÇó,
àÕáñÙ»³

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ ԱՍԱՑ Ի ՍԻՄԷՈՆԷ ԱՍԱՑԵԱԼ*

Սուրբ Յուղիտա դուստր մեծազարմն եւ զաւակ Թագաւորաց
Զփառս աշխարհիս Թողեր ի բաց, հետեւեցար անմահ կենաց:
Կիրակոսիւդ դեռաբոյս ի կռապաշտիցըն տըւեր խրախոյս,
Անարգեցեր զփառս կենցաղոյս, փափաքելով առ վերին յոյս,
Փախուստ առեր յանաւրինաց եւ ոչ ուրացար զՏէրն փառաց,
Պատահեցար դատաւորաց, արիւնարբու զաւրականաց,
Պեղծ դատաւորն Աղէկսանդրոս ի գիրկն առեալ ըզԿիրակոսն,
Ասաց, Թէ ուրացիր ըզՔրիստոս, ընդ մեզ եղիր ի տարտարոսն,
Զոր սուրբ տղայն ոչ հանդուրժեաց, զձեռն ի մորուսն յայն արձակեաց,
Ոտաւքն ի կուշտ պըղծոյն աքսեաց. քրիստոնեայ եմ, Թող զիս ի բաց:
Ընդ սուրբ ծնողին, լալով կանչեաց, քաղցր ձայնիւ աղաղակեաց.
Ես քրիստոնեա եմ եւ կընքած եւ հաւատամ զիմ մաւրն Աստուած:
Ընդ որ բարկացեալ դատաւորին Աղէկսանդրոս յայն պեղծ դքսին,
Զոտըն կալեալ ըզսուրբ տղային, բեմէն ի վայր արկ ի գետինն:
Ընդ հարկանել առ ի քարին, բեկաւ գըլուխ Կիրակոսին,
Ցընդեց արիւնն ընդ ուղղեղին եւ աւանդեաց զիւր սուրբ հոգին:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 84³-85³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 61³µ
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ T î³Õ êÇÙ¿áÝ ³µ»Õ³Ûª êñµáÛÝ
ÎÇñ³ÏáëÇ
´Ý³·Çñ
1 T Ù»Í³ó ½³ñÙ
4 T í»ñÇÝÝ
6 T õ ³ñ»Ý³ñµáõ
7 T ²Õ¿ùë³Ý¹ñáë T Á½ÎÇñ³Ïáë
8 T ²ë¿ñ T »Õ»ñ
9 T ½Ó»éëÝ
10 M ³·ë»³ó
13 T ³ÛÝ
14 T µ»Ùµ¿Ý
15 T Ñ³ñÏ³Ý»ÉÝ
16 T òÁÝ¹³õ

ՅՈՐԴՈՐԱԿ

Տեսեալ ծնաւղին զաղէտս իրացն ուրախութեամբ,
Աւրհնէր զԱստուած որպէս ըզմայրն եաւթն եղբարց մակաբայեան մարտիրոսացն:
Սկըսաւ ասել բանս ողբանց սուրբ տղային իւր գըգւանաց.
— Կիրակոս, մաւրըս նախընթաց, իմ դեռաբոյս ծաղիկ փառաց:
Կիրակոս, մաւրըս լոյս աչաց, լերդահատոր սիւն իմ սըրտաց,
Զոյգ ընթանամք յերկիր բարեաց, զոր պատրաստեաց Տէր սիրողաց:
Սուրբ Կիրակոս, մանուկ ազատ, սուրբ եւ մաքուր եւ անարատ,
Յախտից մեղաց հասակդ ի զատ, անփորձ չարեաց գոլ եւ անախտ:
Սուրբ Կիրակոս, մաքուր տատրակ, աւդապարիկ բարձրադիտակ,
Երկընաթռիչ եւ բարունակ, խառնեալ ի յանմահից բանակ:
Սուրբ Կիրակոս, աղաւնաձագ հեզաբանիկ,
Քաղցրանըւագ, խառնեալ ի ջոկ եւ յերամակ, երկնաւորաց ներպարունակ:
Սուրբ Կիրակոս, քաջ նահատակ, մայրդ եւ որդիդ յաղթող գըտայք,
ՅԱղէքսանդրէ կատարեցայք Կիւլիկեցոց Տարսոն քաղաք,
Սուրբ Կիրակոս, քաջ նահատակ, ընդ մաւրըդ քո առեր պըսակ,
Ըզմեզ յիշեա առ Տէր համակ, որ պատւեցայք զքոյս յիշատակ:

² ÕµÇõñÝ»ñ
    T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 61µ-62µ
Êáñ ³ ·Çñ
    T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ԳԱՆՁ ՍՐԲՈ ԿԻՐԱԿՈՍԻ ԵՒ ՄԱՒՐՆ*

Խնդութեան տաւն այսաւր կատարեմք, գձայնից նըւագըս նոր յաւրինեմք,
Ըզ Կիրակոս սուրբն յիշատակեմք, զորդին Յուղիտայ մաւր սրբաբանեմք,
Զերրորդութիւն անդադար աւրհնեմք, զմիաստուածութիւնըն բարեբանեմք:
Սիոնի զնոր մանկունս յորդորեմք եւ զստընդիայքըդ զարթուցանեմք,
Զբան առակացըն հրատարակեմք, զտաւնախըմբութիւնս վերապատուեմք,
Յիշատակի սրբոցըս բերկրիմք եւ անմարմին վարուց նոցին հետեւիմք,
Բարեխաւսեցէ՛ք, վըկա՛յք Քրիստոսի, զի շնորհեսցէ մեղաց մերոց թողութիւն:

Աստանաւր բարեպաշտուհոյ եւ անդրանիկ որդոյ ազատի,
Անկանիմք առաջի երկըրպագելով, հեղման արեան ձերոյ վարդագունի,
Որ ծնաւ ի գիրկըս սրբասընունդ եւ դիեցաւ կաթամբ ուղղադաւանի,
Մանուկ վըկայ բազմաց ցանկալի, հոգով ընտրեալ շառաւեղ բարի:
Ո՛վ ճշմարիտ տատրակ ողջախոհ, եկեղեցոյ ծաղիկ խնդալի,
Ո՛վ երանեալ տըղայ բերկրալի, մաւրըդ քո մէկ որդի սիրելի:
Տէր Կիրակոս անուրդ գըգուի, տիպ վարդագոյն աստղ արուսեկի,
Բարեխաւսեցէ՛ք, վըկա՛յք Քրիստոսի, զի շնորհեսցէ մեղաց մերոց թողութիւն:

Ձեղեր խրատու իշխանին լըսաւղ, որ նըստուցանէր ըզքեզ ի բարձին,
Բանիւ մեղկէր իշխանն անաւրէն, ուրանալ ասէր զՅիսուս Միածինն
Դու աղաւնի տանըն տէրունի, ուսար յերանեալ մաւրէն ցընծալի,
Աղաղակէր ձայնիւ բերկրալի. ես եմ քրիստոնեա ծառայ Քրիստոսի:
Վարդապետէր քեզ մայրըն բարի, ուսուցանէր զխորհուրդն Յիսուսի,
Մագլաւքըդ քո իբր ըզձագ արծուի, քերթէիր ըզդէմք չարին գործակցի:
Նա չհանդուրժեաց քաջիդ քարոզի, եհեղ զարիւն քո սուրբ նազելի,
Առէր ըզպսակն անթառամելի, եւ ճըշմարիտ վըկա եղեր Քրիստոսի:

Տեսեալ երինջ մայրն եւ երանեալ, զարիւն տղային իւրոյ ճապաղեալ,
Զանբիծ մարմինն յերկիր թաւալեալ, եւ զպատանոյն պատկերն փոխեալ,
Ծընաւղական գըթովն խարշեալ, յորդ արտասուս յաչացըն բղխեալ,
Զամբոխն ի լալ ողորմ յաւրինեալ, զիշխանն անաւրէն իւրովքն անիծեալ,
Զմատաղատունկ զորդին համբուրեալ, փառք Աստուծոյ յերկինս առաքեալ,
Շաւղացն որդոյն մայրըն հետեւեալ, զնոյն բրաբիոնն եւ նա ընկալեալ:
Սուրբ մայրն որդովն իւրով պսակեալ, յաջակողմեան Փրկչին դասակցեալ,
Ահա յիշես.
Եւ եւս զանձինս.:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 72µ-75³
Êáñ³·Çñ
H ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ýñ³Ï³ å³ Ê³ã[³]ï[áõ]ñ

Բազարդ պըսակ կենաց աշխարհի, տանն Յուդայի աստղ անթագչելի,
Բղխեալ գաւազան ի յազգէն Դաւթի, որպէս պատմէ տեսանողն Եսայի՟:
Մայր մարմնացեալ Աստուածըն Բանի, ծընար զԱրարիչն երկնի եւ երկրի:
Բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնիդ, Հաւր եւ Հոգոյ Նորին փառակցի,
Զի ընկալցի զմաղթանըս բանի եւ քաղցրութեամբ ի մեզ գըթասցի,
Դեռաբողբոջ Սուրբ Կիրակոսի եւ Յուղիտայ մաւր մատաղ տըղայի,
Ո՛վ Մարիամ մայր մարդասիրին, յաւգըն հասիր մեզ յաւրն ատենի,
Մի՛ տար ի ձեռն անաւրէն ազգի, զի գինք արեան եմք Սուրբ Միածնի,
Եւ եւս առաւել.:

՟ Եսայի ԺԱ 1

ԺԵ. ԿԱՆՈՆ ՎԱՀԱՆԱՅ ԳՈՂԹՆԵՑԻՈՅ*

ԳԱՆՁ ՎԱՀԱՆԱՅ ԳՈՂԹՆԵՑԻՈՅՆ

Գըթացեալ քոին, արքայ երկնային, եւ առեր մարմին,
Զմարդիք երկրին առեր երկնային, գեր քան զառաջին, յետ կատարածին,
Այսըմ խորհըրդին, տնաւրինականին, Աստուած Սուրբ Հոգին,
Ի Հաւրէն վերին իջեալ ի ստորին, առաքեալքն առին,
Զճշմարիտ հոգին եւ յաշխարհ ելին,
Քարոզ քո բանին, Աւետարանին, ըզհամբաւ բարին,
Որք եւ լըսեցին, կենաց քարոզին, քեզ հաւատացին,
Հաւատք ծաղկեցին, յոլորտ աշխարհին, յընթանուր ազին,
Շատ փորձանք հասին, քրիստոնեա ազգին, յարկածից չարին,
Որք վըկայեցին, եւ զարիւնս հեղին, վասն անուան Քոին,
Ընկա՛լ զերգս մեր չընչին, միջնորդութեամբ աղաւթից սոցին, աղաչեմ:

Րոպէից ամաւ, երեք հարիւրաւ, եւ տասն եւ ութաւ
Կոստանդին ելաւ, Սուրբ Խաչն յայտնեցաւ, կռապաշտըն կորեաւ,
Երկիր խաղացաւ, եւ հանդարտեցաւ, ժամանակ սակաւ,
Բարին բարկացաւ, քաղցրն դառնացաւ, յեղափոխեցաւ,
Գուժ մահու տըւաւ, ահայ մերկացաւ սուրըն վաղակաւ,
Հուր բորբոքեցաւ, եռանդ շարժեցաւ, հըրթեհեաց բընաւ,
Զհայք բոլոր ազգաւ, Թորգոմեան գրոհաւ, եւ զայլ րոպաւ,
Աշխարհս մեր առաւ, երկիրս քանդեցաւ, չէնս տապալեցաւ,
Տաճիկն որ ելաւ, սաստիկ զաւրացաւ, ի մեզ բնակեցաւ,
Լոյսն մեր շիջաւ, խաւար տիրեցաւ, եւ տարածեցաւ,
Ընկա՛լ զերգս մեր չընչին, միջնորդութեամբ աղաւթից սոցին, աղաչեմ:

Ի յաւուրս յետին, փըրկութեան քոին, Որդիտ Միածին, վեց հարիւրեկին,
Երից եւ տասին, ամաց որ անցին, որդիք Հաքարին,
Ազգն Իսմայելին, տաճիկ արապին,
Հայոց տիրեցին, զորս եւ գերեցին եւ կոտորեցին,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 85³-87µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 55µ-58³
Êáñ³·Çñ
MT ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³Ûñ³Ï³å³¶ñÇ·áñ
´Ý³·Çñ
1 T ³ñù³Ù¹
2 T ¼Ù³ñ¹ÇÏë »ñÏÝ³ÛÇÝ ³éÝ»É
8 T ÛÁÝ¹Ñ³Ýáõñë
11 T ³Õ³ã»Ùù
14 T ²ßË³ñÑë ÷Ë ºñÏÇñ T Ë³Õ³Õ³õ
15 T ù³Õóñ
16 T ¶áÛÅ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ Ïáõ ÃÇõÝ. î³×ÇÏÝ áñ »É³õ, Ç Ù»½ µÁéÝ³ó³õ, ë³ë ïÇÏ ½³õñ³ó³õ
17 T ºé³Ý¹ ß³ñÅ»ó³õ, Ñáõñ µáñµáù»ó³õ ÷Ë Ðáõñ... ß³ñÅ»ó³õ T Ññ¹»Ñ»³ó
18 T ÃáñùáÙ»³Ý T ½³ÛÉë
19 T ³õ³Ýë ÷Ë »ñÏÇñë
20 T ÷Ë ïáÕÇ. ºñÏÇñë ³õ»ñ³õ, ³½·Áë ·»ñ»ó³õ, »õ ·³ÛÃ³ÏÕ»ó³õ
22 T ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ. ²Ñ³ Í³·»³ Á½ÉáÛë øá ÷³é³ó, ù³õÇã Û³Ýó³Ý³ó, ³Õ³ã»Ùù

Ի Նախջաւանին, մայրաքաղաքին, զիշխանս այրեցին,
Զորդիս գերեցին, եւ ուրացուցին, յինքեանց դարձուցին,
Ընդ որս եւ զարին, զորդի Խոսրովին, Գողթան իշխանին
ԶՎահան պատանին, ամաց երեսնին, գերի վարեցին,
Ընկա՛լ գերգս մեր չընչին, միջնորդութեամբ աղաւթից սոցին, աղաչեմ:

Գնացեալ հասուցին, ի դուռն արքային, յՌուսածափ քաղաքին,
Որ յերկիր Շամին, յԱսորեստանին, սահմանս Դամասկին
Եւ անդ կարգեցին, յիւրոց դըպրոցին, յաւրէնս Մահմէտին,
Յարբունս հասակին, հասեալ տըղային, յիշեաց զհայրենին,
Ողորմեալ նոցին, եւ արձակեցին, գնայ յիւր հայրենին
Եւ եկեալ նորին ի բուն աշխարհին, Գողթան գաւառին, տիրելով երկրին,
Իւր սեփականին, պաշտմամբ Քրիստոսին:
Սաստիկ էր նորին, խիղճ մըտաց սըրտին, տառապէր յոգին,
Զանդուրժեալ նորին, ծածուկ հաւատին, յազգէ Մահմէտին,
Կամէր զի յայտնի լինէր աշխարհին, սուրբ հաւատ նորին,
Ընկալ գերգս մեր չընչին, միջնորդութեամբ աղաւթից սոցին, աղաչեմ:

Ուրախ լեր յոգին, յաւժար ի սրտին, վասըն Քրիստոսին,
Թողեալ զմեծութիւն եւ զիշխանութիւն, Գողթան գաւառին,
Երթեալ առաջի հաւր Սողովմոնին, որ ի Մաքենին,
Եւ ի Թեղենին, Յոհաննու վանին, շըրջէր զողջ ամին,
Եկեալ հանդիպին, Հաւրն Աբրահամին, յԵրաշխաւորին,
Ի անտի գընացին, յՌուածափ քաղաքին, ուր եւ կատարին,
Որ տեսեալ նոցին, սիրեցեալ նորին, եւ խրատեցին,
Ոչ կորուսանել զիւրն իշխանութիւն, եւ զկենդանութիւն:
Զըհաւանեալ նըմին, նոցա չար խրատին, տա զպատասխանին.
Ես իմ կամովին վասն իմ հաւատին մեռանել կամիմ,
Փոխան Քրիստոսին, զի հասանիցիմ անանց պըսակին,
Ահա յիշ.
Եւ եւս առաւ.:
Զանձինըս մեր.:

27 T ½ÇßË ³ ÝÝ
29 T ·»ñÇ í ³ ñ»óÇÝ ÷ Ë ¶áÕÃ ³ Ý ÇßË ³ ÝÇÝ
34 T ÛÇõñ» ³ Ýó T Õáõñ ³ Ý ÷ Ë Û ³ õñ¿Ýë
35 T »Õ» ³ É ÷ Ë Ñ ³ ë» ³ É
36 T áõÝÇ ß ³ ñ. Áë ï Ï ³ Ù ³ ó ëÁñ ï ÇÝ
37 T ÝáñÇÝ ÛÇõñ µáõÝ ÷ Ë Ç µáõÝ
38 T ë»÷Ñ ³ Ï ³ ÝÇÝ
44 T ½ ï ÇñáõÃÇõÝ ÷ Ë ½Ù»ÍáõÃÇõÝ
45 T ºõ »ñÃ» ³ É T êáÕáÙáÝÇÝ
46 T áõÝÇ ß ³ ñ. õ ³ å ³ Û» ï ÝáóÇÝ
47 T ²ñ ï ³ õ ³ ½ÇÝ »õ ²µñ ³ Ñ ³ ÙÇÝ, Ç Ø ³ ë ³ ó Ûá ï ÇÝ ÷ Ë ²µñ ³ Ñ ³ ÙÇÝ T áõÝÇ ß ³ ñ. Û ² ñÍ Ï¿áÛ í ³ ÝÇÝ, · ³ õ ³ é ´½ÝáõÝÇÝ, Ñ ³ Ý ¹ ÇëÇ áõË ï ÇÝ, ÙÁß ï ÁÝç»-Ý ³ ÛÇÝ
48 M ³ Ý ¹ Ç
49 T ëÇñ»É» ³ ó ÷ Ë ëÇñ»ó» ³ É T ½Ý ³ »õ
50 T ¼Ç ÙÇ ÃáÕ ³ ëóÇÝ ÷ Ë àã Ïáñáõë ³ Ý»É
52 T ºë ÷ Ë ºõ T 52-53 ÷ áË ³ Ý øñÇë ï áëÇÝ Ù»é ³ Ý»É Ï ³ ÙÇÙ ÷ Ë Ù»é ³ Ý»É... øñÇë ï áëÇÝ
53 T Ñ ³ ë ³ óÝÇó»Ù ÷ Ë Ñ ³ ë ³ ÝÇóÇÙ

Րամեալ գան ի մի, ժողովք գումարի, վասն Վահանի,
Զի չարչարեսցի, եւ նահատակի, վասըն Քրիստոսի,
Եւ նա հաղորդի, ճեռամբ ասորի, սուրբ քահանայի:
Կամաւն յաւժարի, սրով գլխատի, վասն Քրիստոսի,
Յորմէ պըսակի, յաւուրն ահեղի, եւ փառաւորի,
Իսկ երանուհի, հարսն սըբուհի, հաւրըն Քրիստոսի,
Այսաւր ի տաւնի, սուրբ նահատակի, Վահանայ մեծի,
Ի մէնջ պատուեսցի եւ փառաւորի, ընդ Որդոյն Միածնի,
Զի ողորմեսցի, մեզ հայոց ազգի, տառապեալ տոհմի,
Տալ մեզ բարելի, կեանս ի յաշխարհի, շնորհաւքն Յիսուսի,
Երգոյս երգողի, սիրով հայցողի, մասն ի պարգեւի,
Ողորմեաց:

57 T ³ÙµáË ÷Ë ÅáÕáíù T ÅáÕáíÁÝ ÏáõïÇ í³ëÁÝ ÷Ë í³ëÝ
58 T àñ Ý³Ñ³ ï³ÏÇ ÷áË³Ý ÷Ë ¼Ç… í³ëÝ
61 T ãÇù »õ ÷³é³õáñÇ
63 T ì³Ñ³Ý³[illegible] Ù»ÍÇ ëáõñµ Ý³Ñ³ï³ÏÇ ÷Ë ëáõñµ… Ù»ÍÇ
64 T Çõñ ÷Ë àñ¹á[illegible]Ý
67 T áõÝÇ ß³ñ. ¶³ÝÓÇë ³ëáÕÇ »õ ëÁñµ³·ñáÕÇ, ³Õ-ù³ ï ¶ñÇ·áñÇ, àÕáñÙ»³ó Ù»½.

ՏԱՂ ՎԱՀԱՆԱՅ ԳՈՂԹՆԱՑՒՈՅ*

Շնորհաց Հոգւոյն ընդունարան, քաջ զաւրական Սուրբըդ Վահան,
Վառեալ սիրով աստուածական, սուրբ զաւրապետ, Գողթան իշխան,

Վարժիչ հըմուտ աստուածաբան, լըցեալ Հոգով աստուածական, Սուրբըդ Վահան,
Ժուժկալ ի կրաւնս աստուածական, պայծառ հաւատ անդըրդուական:

Յազգէս հայոց ուղղափառաց, քաջ վառեցար ի մէջ ազգաց,
Ի մէջ ասորոց եւ յունաց նահատակեալ յանաւրինաց:

Մահմէտական չարափառաց, ոչ երկուցեալ ի տանջանաց,
Դաւանելով զՔրիստոս Աստուած, գլխատեցար յանաւրինաց,

Ուստի պայծառ լոյսըն ծագեաց եւ եցոյց արժան զքեզ պըսակեաց,
Վահան յաղթող քաջդ ի քաջաց եւ նահատակ յառաքինաց,

Յարեւելից հայոց ազգաց, լոյս ծագեցար ի Միջագետաց,
Եկեալ հասէր յոտըն Մասեաց, որ ի գաւառըն Բըզնունեաց,

Յերաշխաւոր ուխտըն փառաց, աղաւթական ըստ մըշակաց,
Անդ դադարեաց ըստ արժանեաց ի մէջ սըրբոց կրաւնաւորաց:

Անդի ապա իջեալ ի վայր, ի Դամասկոս ոչ վայրապար,
Վըկայելով ում ցանկացար, Տեառն Յիսուսի որ անձկացար,

Զնա աղաչեա՛ միշտ անդադար, պահել ըզմեզ միշտ անվըթար,
Ի փորձանացըն չարաչար, անսասան մընալ ու անպատահար:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 87³-88µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 58µ-59³
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ T Úáñ¹áñ³Ï ³½ÝÇõ
´Ý³·Çñ
1 T Ðá·áÛÝ
2 T Ð³ñ³ñ ëÇñáíÝ
3 T ì³ñÅ»õ ÷Ë ì³ñÅÇã T ãÇù ³ëïáõ³Í³µ³Ý
4 T ùñÇëïáÝ³Ï³Ý ÷Ë ³ëïáõ³Í³Ï³Ý T áõÕ³¹³-õ³Ý ÷Ë ³Ý¹Áñ¹áõ³Ï³Ý
9 T ½³ñÅ³Ý T ½åÁë³Ï³ó
10 T Ý³Ñ³ï³Ï¹Û³é³ùÇÝ»³ó
11 T ãÇù Ç
13 T ÙÁßï³Ï³Ý³ó ÷Ë Áëï ÙÁß³Ï³ó
14 T ³ñ·»É»³É ÷Ë ¹³¹³ñ»³ó T Ïñ³õÝ³õáñ³óÝ
15 T ²ÝïÇ T Çç»ñ
16 M áñÓÏ³ó³ñ ÷Ë áñ ³ÝÓÏ³ó³ñ

ԺԶ. ԿԱՆՈՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆԻ

ՔԱՐՈԶ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆԻ
ՄՈՎՍԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՍԱՑԵԱԼ

Միածին Բանին Հաւր պայծառ քարոզ ի վեր քան ըզԲան,
Ճըշմարտապէս Սուրբ Գրիգորիոս գոլ Աստուածաբան,
Արի ախոյան չարին պայքարման եւ քաջամարտիկ միշտ յընդդիմութեան,
Վանաւղ վեհից մոլարից գընդից, խըմբեցելոց լըրբենից սեռից,
Երեսանակակալ միշտ ճըշմարտութեան եւ կառավար հըզաւր ուղղութեան,
Ցըրաւղ ահարկու միշտ առիւծաբար իշերամից ցըլուց վայրենեաց,
Քանոն հաւատոյ յաւէտ թիւրելոց եւ հաստատութիւն միշտ խախտեցելոց,
Պատկառեցուցիչ պետից պիտակաց եւ լըրբենից ամաչեցուցիչ,
Ցիսուսաբար միշտ վերամբարձեալ ի յաշտարակ հաւատոյ բարձրացեալ,
Տէր Սուրբ Գրիգորիոս, հովիւ քաջ ընտրեալ, աստուածաբանական անուամբ ճոխացեալ,
Աստուածաբան բերան, բարեխաւսեա՛ առ Միածին Բանըն Հաւր
Վասըն տաւնողացս գյիշատակըս քո, աղաչեմք:

Որ առաւել քան ըզմարգարէս ցուցար վեհագոյն ի տեսիլ հրաշից,
Ուխտիւք խընդրեալ հայցմամբ ծընողաց նախքան ըզծնանելն յառաջ երեւեալ,
Սընար սըրբութեամբ, սիրալիր բաղձմամբ, յերկս իմաստից միշտ յառաջացեալ,
Բազում դըպրոցաց եղեալ տեսարան, ուսումնակցաց միշտ զարմանազան,
Քեւ ճոխացեալ գաւառն հայրենի, չընչին տեղիք եւ երեւելի,
Յետ յոլովից դըպրաց վեհից հռոմականին գահի ցանկացեալ,
Ուստի յաւէտ ի մաւրէն խրատեալ, զնոյն ողջունել տեղի իմաստից,
Ի յերիվար փայտակերտ ելեալ, ի կապուտակ դաշտի արշաւեալ,
Մահու հրաւէր հողմոցըն յուզմամբ, զըրաւ կենաց յաւէտ տեսանիւր,
Այլ քո կըրկին գոլով տըրտմագին, կարաւտ ջըրոյն կենդանականին,
Յոր ուխտ եդեալ, դաշըն հաստատեալ, զերծմամբ երագ յաւէտ մըկրտել,
Զնոյն սահմանեալ, ի յեկեղեցի քոյին բանիւ յաւէտ հաստատեալ,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 97µ-101µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 303µ-310µ
Êáñ ³ ·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ø ³ ñá½ Ù»ÍÇ ¶ñÇ·áñÇ ²ë-ïáõ³Í³µ³ÝÇ Ü³½Ç³½áõ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ä¸. ¶ñÇ·áñÇ ²ëïáõ³Í³µ³ÝÇ Øáíë¿ë í³ñ¹³-å»ïÇ ³ë³ó»³É. ¶ñÇ·áñÇ ²ëïáõ³Í³µ³ÝÇÝ, ²-½Ç³½áõ »åÇëÏáåáëÇÝ ³ë³ó»³É Øáíë¿ë í³ñ¹³-å»ïÇÝ
Ì³Ûñ³Ï³å³ Øáíë¿ëÇ ï³Õ
´Ý³·Çñ

4 C ËÙµ»ó»Éáó
6 C óÁéáó í³Ûñ¿Ý»³ó
7 C Ãáõñ»Éáó
9 C Ñ³õ³ ïáÛÝ µ³ñÓñ»³É
10 C ãÇù ëáõñµ
15 C Ç Û»ñÏë
17 C ï»ÕÇÝù
18 C ¹Áåñáó³ó
19 C Ç ï»ÕÇ
20 C Û»ñÇí³Ûñ
21 C Ø³Ñ³Ññ³õ¿ñ
23 C ÙÏñï»³É

Աստուածաբան բերան, բարեխաւսեա՛ առ Միածին Բանըն Հաւր
Վասըն տաւնողացս գլխչատակըս քո, աղաչեմք:

Վերնական խընամարկութեամբ եւ ծնողական աղաւթից հայցմամբ,
Ստուգապէս վիչտըն փարատէր եւ փըրկական պարգեւքըն յայտնէր:
Որով հասեալ ի յուխտեալ տեղին շահավաճառ բանեղէն գանձին,
Արդիւնական ծաղիկ հաւաքեալ գյոյժ պիտանին հանգոյն ժիր մեղուին:
Մըտաւք բարձեալ եւ լեզուաւ կըրեալ, զգայարանաւք բեռինըս կապեալ,
Ընծայելով զգանձըն գովելի, բընիկ երկրին տեղւոյն հայրենի,
Յետ մեծամեծ իրագործութեանց զամայութիւն յաւէտ ողջունեալ
Ըզճշմարիտ իմաստ սիրեցեալ, որ է կայուն եւ ոչ անցանէ:
Ի գաւառէ գաւառ ոչ փոխի, այլ ի յերկինս ամբարձեալ լինի,
Վերծանելով միշտ ըզվերնականսն, մըտաց աչաւք իբր ի հայելի,
Որում բաղձայր յաւէտ հասանել եւ ընդ նոսին աստուածաբանել,
Աստուածաբան բերան, բարեխաւսեա՛ առ Միածին Բանըն Հաւր
Վասըն տաւնողացս գլխչատակըս քո, աղաչեմք:

Սըխրատեսիլ վարուք պանծալի եւ անմարմին հրեշտակ ի մարմնի,
Մարդ Աստուծոյ պատկեր Յիսուսի, միշտ ցանկալի հրանիւթից վերնոց,
Ոչ վասն անձին եւեթ ժըրացեալ, այլ գյոլովից փըրկութիւն ընտրեալ,
Ջխախտեալ անձինըս հաստատելով, զդըրդուեալսն յաւէտ մըխիթարելով,
Աստուածաբանական ճառըս յաւրինեալ, ըզթըշնամիսն ամաչեցուցեալ,
Արձանական չարին չարապէս, չարագործին յանդիմանութիւն,
Ներբողական բանից տեսութիւն, ի ճըշմարտից գովասանութիւն,
Խոնարհամիտ միշտ յամենայնի, հաւանական պատշաճ պիտոյից,
Գաւազան հաւրըն ծերութեան եւ փոխանորդ հաւտին տեսչութեան:
Առաւելեալ բարւոյն ընտրութեամբ եւ բարւոք վերակացութեամբ,
Քաղցրուսոյց վարդապետութեամբ զբանաւոր հաւտն իւր զարդարելով:
Աստուածաբան բերան, բարեխաւսեա՛ առ Միածին Բանըն Հաւր
Վասըն տաւնողացս գլխչատակըս քո, աղաչեմք:

Էակից զՈրդի Հաւր քարոզելով եւ փառակից նոցին զՍուրբ Հոգին միշտ դաւանելով,
Անձինք երեք ի մի Տէրութիւն, միով բնութեամբ գոլ աստուածութիւն,
Հաւասարեալք միշտ յամենայնի, անքըննելի ի վեր քան ըզբան,
Ոչ ոմըն տէր եւ ոմըն ծառայ, ոչ արարած կամ թերի ոք կայ,
Մի Արարիչ էից համայնից, էացուցիչ բոլորից գոյից,
Յերեսին մի գոլ զաստուածութիւնն, երեքեան մի յորս աստուածութիւն,

28 C ²ñ³·³å¿ë ÷Ë êïáõ·³å¿ë
32 C ï»ÕáÛÝ
34 C ³Ýó³ÝÇ
42 C ë³Ïë ÷Ë í³ëÝ
43 C ½¹Áñ¹áõ»³Ëë
49 C ²é³õ»É»³É µ³ñáÛÝ C µ³ñÇáù
50 C Ñ³õï
53 C êáõñµ ½Ðá·ÇÝ

Որով յաւէտ միշտ պայծառանայ եկեղեցի հանուրց հակամայ,
Եւ առաւել լըրմամբ լիացեալ, եռալուսով միշտ պայծառացեալ,
Գամրաց գաւառն Կապադոկիա Արագնունիւ քերբըն կըրսերիւ,
Ի մեծաշուք տեսլենէ սըրբոյն եւ յամենառատ վարդապետութենէ:
Աստուածաբան բերան, բարեխաւսեա՛ առ Միածին Բանըն Հաւր
Վասըն տաւնողացս գյիշատակըս քո, աղաչեմք:

***Ս**ըրբազան վարուք բաղձանաւք միշտ փափագեալ գոլ ի լըռութեան,*
Բըռնադատելով յաւէտ յամենից ոչ հեռանալ յիւրոցըն հաւտից,
Միշտ վարանեալ յերկուցըն միջի, գի մի գըրկեալ լիցի մի ըզմի,
Ընտրեալ յաւէտ փոքր ինչ պարապել առանձնական մենամարտութեան,
Միանալով յաւէտ առ ինքեան խաւսակցելով միշտ ընդ Աստուծոյ,
Ախորժելով կեալ ի լըռութեան, սիրելաբար յանըզբաղութեան,
Այլ տեսչութիւն մեծին Աստուծոյ յաւէտ յաւգուտ բազմաց հրաւիրէր,
Ոչ գոյ հընար թաքչել ճըրագի, ոչ մեծագոյն լոյսըն ընդ գըրուանի,
Այլ լոյս լինել եւ լուսաւորել, զբազմաց անձինս շնորհաւք զարդարել:
Աստուածաբան բերան, բարեխաւսեա՛ առ Միածին Բանըն Հաւր
Վասըն տաւնողացս գյիշատակըս քո, աղաչեմք:

***Ի** թագաւորեալ մեծի քաղաքին Թրակացւոց կոչեալ նահանգին*
Բիւզանդիոն ի մայր քաղաքաց, որ հոյակապ գոլ յաւէտ բազմաց,
Նահատակեալ մեծաւ հանդիսիւ, ընդ արբանեակս պատրաւղ խաբողին,
Պարսաքարեալ միշտ պատրաստութեամբ, ընկճեալ ըզդաժան գունդս ախոյանիցն,
Ազատելով Սուրբ զԵկեղեցի ի գառնազգեստ գայլոցըն վըհէ,
Ուղղադաւան հաւատոյ լըրմամբ, պայծառացեալ պարըս յաւրինէր,
Սակս այսպիսի բազմադէմ մարտի, վիշտ վըտանգի կրելով ի մարմնի,
Դաւեալ յաւէտ հանգոյն Մովսիսի, նախամեծարըն մարգարէի,
Երբեմն ի տուէ եւ ի գիշերի, երբեմն առ դուրս եւ յապարանի,
Ի սիրելեաց եւ ի թըշնամեաց, ի մըտերմաց եւ յանծանաւթից,
Ընդ մեծագոյն վաստակոց ջանից երկոտասան ամաց վըտանգից,
Ատելութիւն սիրոյ փոխարկեալ ի հովուակցաց բանաւոր հաւտից,
Հրաժեշտ սիրով խընդրեալ իւրովի փափագանաւք վերադարձութեան,
Փառաց ի փառըս վերափոխեալ, փառաւորելով զԱստուած յաւիտեան:
Ահա յիշեսցես, Քրիստո՛ս, զնըՆջեցեալսն ի Քեզ հաւատով
Եւ հանգուսցես յարքայութեանդ երկնից, աղաչեմք:

***Տ**ալ մեզ առատապէս ըզսիրոյ միաբանութիւն հայցեմք:*

60 C º ë ÷ Ë º õ
61 C Î ³ å á ¹ á Ï Ç ³
62 C í ³ ñ ¹ ³ å » ï áõÃ»Ý¿Ý
65 C í ³ ñ áõó
70 C Ï ³ É
72 C · áÉ C Ã ³ · ã»É
73 C ½ ³ ñ ¹ ³ ñ» ³ É
76 C Âñ ³ Ï ³ óáó
79 C ÁÝ · ×» ³ É

Առաւել զանձինըս մեր ամենեցուն Քեզ՝ Տեառնդ Աստուծոյ յանձն առնեմք:

Ղամբար լուսոյ եւ ջահ հաւատոյ, ամենապայծառ Սուրբ Երրորդութիւն,
Փառաւորեալ միշտ յամենեցունց եւ ի բնաւից գոյից եղելոց,
Տէր եւ Արարիչ եւ բոլորից հաստիչ յոչէից,
Բարեխաւսութեամբ Սուրբ Աստուածածնին եւ ամլորդւոյն մեծ Կարապետին
Ստեփանոսի Նախավըկային եւ համաւրէն սըրբազան զընդին,
Սըրբոյն Գրիգորի արթուն հըսկողի, բազմաչարչար մեր Լուսաւորչին
Եւ որ տէր է աւուրս տաւնիս [Նազիազու] Աստուածաբանին,
Զհեղինակն մեր զտէր [այս անուն](ի լուսանցս՝ զԿաթուղիկոսն աստ յիշեա)
միշտ պահեսցես ի բարեկըութեան:
Զեկեղեցւոյ Սըրբոյ լըութիւն յիւրաքանչիւր կարգս աստիճանի,
Զթագաւորն մեր (զթագաւորն աստ յիշեա՛) զաւրացուսցես ի կըրկին մարտի
զինուորաւք եւ հետեւակաւք,
Հանդերձ ամենայն պիտոյից լըրմամբ զամենեսեան միշտ բարգաւաճեալս
Եւ յապագայ աւուրըն վերջին ի յաջագահ դասուն կայանին:
Դաշնակել Քեզ միշտ աւրհնութիւն ընդ անմարմնոցըն դասուց
Եւ այժմ ողորմեա՛:

93 C ãÇù î» ³ éÝ¹ ² ë ï áõÍ á[illegible]
99 C ãÇù ³ ñÃáõÝ… µ ³ ½Ù ³ ã ³ ñã ³ ñ
100 C ï ³ õÝÇ A ² ½Ç ³ ½áõ ² ë ï áõ ³ Í ³ µ ³ ÝÇ
102 C º Ï»Õ»óá[illegible] C Çõñ ³ ù ³ ÝãÇõñ C ³ ß ï Ç× ³ ÝÇ A Ç Éáõ -
ë ³ Ýóë. ½Ï ³ ÃáÕÇÏ á ëÝ ³ ë ï [illegible]Çß» ³ °
103 C ½ÇÝáõ á ñ»Éá í
106 C ¹ ³ ëáõóÝ

ՏԱՂ ՍՐԲՈՅՆ ԲԱՐՍՂԻ, ԵՓՐԵՄԻ ԵՒ ԳՐԻԳՈՐԻ ԱՍՏՈՒԱԾԱԲԱՆԻՆ

Այսաւր ցընծութեամբ տաւնեմք զտաւն Հայրապետաց սըրբոց,
Այսաւր երգելով պատուեմք զքահանայապետըս սուրբ,
Այսաւր հաւատովք եկեալք տաւնեմք գլխշատակ սըրբոցն,
Տաւնիւս այս աւրհնեմք զընտրողն սըրբոյն Բարսըղի Մեծի,
Որ յորովայնէ ընտրեաց տաճար եւ քարոզ Բանին,
Զմեծ զայն Հայրապետն զԲարսեղ կոչեաց երկնային Հրամանն,
Լինել Հայրապէտ բըժիշկ հոգւոց եւ մարմնոց բազմաց,
Պատարագելով բաշխէր զմարմին եւ զարիւնն քաւիչ:
Իջեալ Սուրբ Հոգին եւ Բանն, պատրաստէր զխորհուրդըն մեծ,
Որով կատարէր զհաճոյ պատարագն ի փառըս Տեառն,
Որ ի ժամանակի մերում ընտրեաց Իւր քարոզ ըզսուրբսն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 101µ-102³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 313³µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 68µ

Êáñ³·Çñ

ABG (B ²ëïáõ³Í³µ³ÝÇÝ ¶ñÇ·áñÇ) ï»°ë í»ñ»-õáõÙ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ

A Ä¶. êñµáÛÝ ´³ñëÕÇ, º÷ñ»ÙÇ »õ ¶ñÇ·áñÇ ²ë-ïáõ³Í³µ³ÝÇÝ ²ÛÉ Ã³Ý³ùáíª î³å³Ý³Ï

´Ý³·Çñ

3 BG »Ï³Ûù

4 BG ½ÁÝ¹ñáÕÝ

11 B ÁÝ¹ñ»³ó

Փ[ՈԽ]

Զերջանիկըն զայն Բարսեղ եւ զմեծըն Գրիգոր զմաքուրն
ԶԳրիգոր Աստուծոյ Բանին պատմող փառակից ընդ Հաւր:
Եւ զայն սքանչելին Եփրեմ յանապատ լերանց բնակեալն
Ի յանապատէ քարոզ նըման Յովհաննու տեսեալ:
Եւ զանճառ խորոց յայտնաւղ զԳրիգոր զայն Նիւսեա տեսուչն,
Սոցա տաւնելով այսաւր աւրհնեմք զԱրարիչն եւ զՏէրն
Եւ հայցեմք սոքաւք փըրկիլ աստ եւ յահագին աւուրն:
Սոքաւք աղերսեմք ի Քէն, Տէ՛ր Յիսուս, կեցո՛ ըզմեզ
Եւ արժանացո՛ նոցին փառաց, որ կարաւղդ ես միշտ յաւէտ,
Զի Քեզ վայելէ պատիւ եւ փառք յաւիտեանս, ամէն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 102³µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 313µ-314³

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 69³

Êáñ³·Çñ

ABG ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáíª ²é³çÝ³×³ß³Ï

´Ý³·Çñ

1 B ´³ñëÇÉ

2 B å³ïÙ³õÕ

4 B ÚáíÑ³Ýáõ

ԺԷ. ԿԱՆՈՆ ՅՈՒՆԱՆՈՒ ՄԱՐԳԱՐԷԻՆ ԵՒ ԱՌԱՋԱՒՈՐԱՑ ՊԱՀՈՑՆ

ԳԱՆՁ ՅՈՒՆԱՆՈՒ ԱՌԱՋԱՒՈՐԻՆ

Գոյի կատարեալ, երրեակ դիմացեալ, անուամբ յատկացեալ,
Յերիս բաժանեալ, եւ առանձնացեալ, բնութեամբ միացեալ,
Սուրբ սրբաբան եղեալ, երից ասացեալ, մի Տէր դաւանեալ,
Որ ոչ հանդուրժեալ, միայն զոր ստեղծեալ, զբարին վայելեալ,
ԶԱդամ յաւրինեալ, Քեզ նըման ցուցեալ, էիցըս տիրեալ,
Ի դըրախտին եդեալ, պատուիրան տուեալ, պահըս քարոզեալ,
Զոր ոչ կարացեալ, նայ յուխտին կացեալ, եղեւ արտաքսեալ[*],
Հինգ աւուրս անցեալ, անսուաղ պահեալ, եւ ապա ճաշակեալ:
Ահայ կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս կազմութեան աւուրս ուրբաթի, աղաչեմ:

Ռամիցս մարդկան, որ տարագրեցան, ի Քէն հեռացան,
Յաւրինաց ելան, եւ խոտորեցան, ի կամս ապաստան,
Զհետ մեղաց անկան, եւ չաղախեցան, յանցանս զանազան
Մըտաւք մոռացան, զՔեզ Տէր ուրացան, եւ գայթակղեցան,
Մարմնով զեխեցան, գարշ աղտեղացան, եւ պոռընկեցան,
Գործովք յոռացան, անպիտանացան, Քեզ յաչաց ելան,
Ոմանք պահեցան, սըրբութեամբ կացան, Քեզ հաճոյացան,
Որով ընկալան, հոգով գիտութեան, Աստըւածպաշտութեան,
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս կազմութեան աւուրս ուրբաթի, աղաչեմ:

Իսկ Տէր գըթացեալ, մարգարէս յըղեալ, պատգամս առաքեալ,
ԶՅունան սրբասնեալ, հոգով Քո լըցեալ, Նինուէ յըղարկեալ
Եւ նա փախուցեալ, զի զՔեզ գիտացեալ, Ո՛վ մարդասիրեալ,
Վասն որոյ իջեալ Յոպէ եւ նաւեալ, ի Թարսիս գնացեալ
Եւ Քո Տէր սաստեալ, ծովուն խըռովեալ, նաւն ալէկոծեալ,
Որք ի նաւին լեալ, վիճակաւ դատեալ, զՅունան ի ծով արկեալ,
Եւ Քո հրամայեալ, վիշապին առեալ, եւ զՅունան կըլեալ,
Գ աւր պահեալ, եւ յանդունդս իջեալ, զնիգս երկրի ցուցեալ,
Ապա հրամայեալ, ձըկան եւ դարձեալ, ի ցամաք թըքեալ[**],

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 88µ-92µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 68³-71³
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ T ²é³ç³õáñÇÝ áõñµ³ÃáõÝ ¿
Ì³ÛÝñ³Ï³å ª¶ñÇ·áñÇ ¿
´Ý³·Çñ
1 T ÷Ë ïáÕÇ. ¶áÛÇ¹ Ï³ï³ñ»³É, ·»ñ³Éñ³ó»³É, ·»-ñ³Ññ³ß³ó»³É, / °ññ»³Ï¹ ÇÙ³ó»³É, ³ÝÓ³Ùµ á-ñáß»³É, ³Ýõ³Ùµ Û³ïÏ³ó»³É
7 T Ï»Ý³É ÷Ë Ï³ó»³É
[*] Ծննդ Գ 22-24
10 T áõñµ³Ãáõ T ²Õ³ã»Ùù
12 T Ï»ó³Ý ÷Ë ³ÝÏ³Ý
16 M ÛáÕ³ó³Ý
24 T ·ÁÝ³É
25 T Íáíáõ Ý»õ
26 T ãÇù Ç
27 T ãÇù »õ ½ÚáõÝ³Ý
[**] Յովն Ա-Բ

Քեզ աւրինակեալ, զմահ Քո գուշակեալ, Թաղեալ յարուցեալ,
Եւ առ Նա կըրկնեալ, բան Քո հրամայեալ, ի Նինուէ երթեալ,
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս կազմութեան աւուրս ուրբաթի, աղաչեմ:

Գթութեամբ Քոին, ողորմել նմին, Նինուէ քաղաքին,
Յունանու ձայնին, նոքա լըսեցին, ապաշխարեցին,
Ըզմեղս ատեցին, եւ անարգեցին, երես դարձուցին,
ՅԱստուած դիմեցին, մեղայ ասացին, եւ արտասուեցին,
Պահըս պահեցին, աղաւթս արարին, զՏէր հաշտեցուցին,
Զցասումն անցուցին, յետ Գ (3) աւրին, որ պինդ պահեցին,
Թագաւորք նոցին, խրոխտն եւ արին, սարսեալ հնազանդին,
Քրձազգաց լինին, մոխրով թաւալին, ւ՚ արտասուաւք լային,
Զանձինս կոծեցին, եւ հառաչեցին, ի խորոց սրտին:
Բիւրաւոր մանկտին, որ ոչ գիտէին, զաջ կամ զահեկին,
Խառն ընդ անասնին, ծոմով պահեցին, զցասումն անցուցին‴,
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս կազմութեան աւուրս ուրբաթի, աղաչեմ:

Որդին Ամաթայ զբերանն բանայ, եւ գուժ մահու տա,
Նինուէի սպառնայ, աւեր խոստանայ, կործանիլ նըմա,
Բանն արիւնանայ, շարժըն սաստկանայ, քաղաքն երերայ,
Ամպով պատի նա, կայծակունս տա, բոլորն ծըխայ,
Ցոլմամբ ցոլանայ, ճայթմամբ որոտայ, եւ ահագին գոռայ,
Հաւասար դողայ, կարծիս մահու տայ, ընկըղմիլ նորա,
Զգաստանան նոքա, ասել թէ մեղայ, Տէր մեզ ողորմեա,
Առաւաւտանայ, վաղըն լուսանայ, Աստուած քաղցրանայ,
Լոյս ծագի նոցայ, դադարումն տայ, եւ խաղաղանայ,
Յունան բարկանայ, տըրտմեալ տապանայ, եւ յամաւթանայ,
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս կազմութեան աւուրս ուրբաթի, աղաչեմ:

Րաբունն երկնային, մարդասէր հոգին, Աստուած անքննին,
Ստեղծեալ զդըդմենին, հով առնուլ նըմին, Յունանու գըլխին,
Ել առաւաւտին, ի նոյն ժամին, ի վաղուեան աւրին,
Հրամանաւ վեհին, որթըն հողային, հարեալ զդըդմենին,

30 T Ã ³ Õ» ³ É »õ
31 T ½µ ³ Ý
34 T áÕáñÙ» ³ É ÝáñÇÝ
40 T Ã ³ · ³ õáñ
41 T øñÓ ³ ½· ³ Í
42 T ÏáÍ»óÇÝ
43 M ½ ³ ã
‴ Յովն. Գ.
47 T ·áÛÅ
49 M ³ ñÇõÝ ³ Ý
51 M ç ³ ÛÃÙ ³ Ùµ
52 T ÝÁÙ ³
53 T ¼· ³ ë ï ³ ó ³ Ý
60 T ³ éÝ»É

Թաղծեալ Յունանին, տապով արեւին, քաղէին յոգին,
Հարցեալ հըզաւրին, ընդ մարգարէին, զողջոյն է նորին,
Եւ նա տըրտմագին, անձամբ ցաւագին, տայ զպատասխանին,
Տէր դատի ընդ նըմին, կըշտամբէ ուժգին, զբարս անողորմին‴:
Ցուցանէ նըմին, զիւրն ողորմութիւն, զառատ գըթութիւն
Ահա ընկա՛լ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս կազմութեան աւուրս ուրբաթի, աղաչեմ:

Ի *բերան նորին, կըշտամբեանք անձին, էր ահեղագին,*
Ինքնասէր յինքին, զբանս աստուածային, նախատինս անձին,
Բնակիչք Նինուին, առաջի կային, սուրբ մարգարէին, ահիւ պատուէին,
Սպասեալ դողային, եւ յուղարկէին, երանի տային,
Նոր աշխարհին, Իսրայէլ ազգին:
Զոր տեսանէին, զգեղ պատկերին, վառեալ հրաշալին:
Գընալ կամէին, ընդ մարգարէին, ի սահմանս նորին,
Զկամեցեալ նըմին, զերթալն նոցին, յազգն Իսրայիլին:
Զի մի ծանիցեն զառականք նոցին, ասորոց ազգին,
Պատճառ է նոցին, զտարեկան երկրին, զի արգիլէին,
Ահա յիշ.
Եւ եւս. զանձինս:

Էին Հաւր Բանին, Որդոյն Միածնի, ծընաւղ Տիրուհի,
Հաւրն երկնաւորի, ընդրեալ ի յերկրի, տաճար հանգըստի,
Հոգոյն ճշմարտի, տեղ աւթեւանի, աթոռ սխրալի, յաւուր նազելի,
Ահեղ ուրբաթի, Առաջաւորի, մատիր սըրբուհի, յաղերս մախթելի,
Քոին Միածնի, կցորդոյդ Բանի, ձայն յանապատի, պսակն անուանի,
Հայրըն մեր նախնի, լուսատուն ազգի, մերոյս արմենի,
Վասն ամէն ազի, քրիստոնեա զարմի, եւ խաչապաշտի,
Զի ողորմեսցի, մեզ ամենայնի, Որդին քո բարի,
Որպէս Նինուէի, եւ Յունանու մեծի, սուրբ մարգարէի,
Գանձիս ասացողի, սիրով հայցողի մասն ի պարգեւի
Տալ ըստ պատշաճի, մընալ յաշխարհի, զաւուրն ի բարի,
Ողորմեա.:

---

63 T á·ÇÝ
64 T ½áÕçáõÝ¿
‴ Յ••Դ
69 T ÷Ë ï áÕÇ áõÝÇ. °õ »õë ³ é ³ õ»É, ½áñ¹.
72 T ÜÇÝõ¿ÇÝ
73 T ë ³ ñë» ³ É
78 T Í ³ ÝÇóÇÝ
79 T ¿ñ ÷Ë ¿
82 T ¾ÇÝ ÷Ë àñ¹áÛÝ T ¾ÇÝ ¿ ³ ÏóÇ ÍÁÝ ³ õÕ ÷Ë ÍÁÝ ³ õÕ T áõÝÇ ß ³ ñ. Ø ³ Ûñ »õ ëÁñµáõÑÇ, Ïáûë ÍÁÝ» ³ É áñ¹Ç
84 T Ðá·õáÛÝ T ³ Ãáñ T Û ³ õñÁë ÷Ë Û ³ õáõñë
85 T Ù ³ ÕÃ ³ ÉÇ
86 T àñ¹áÛÝ ÷Ë øáÇÝ T øáÛ¹ µ ³ ÝÇ
89 T ³ ½·Ç M Ë ³ ã ³ Ûå ³ ß ï Ç
91 T ÷Ë ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃ» ³ Ý áõÝÇ.
¶ ³ ÝÓÇë ³ ë ³ óáÕÇ »õ ëÁñµ ³ ·ñáÕÇ, ³ ÝÙÇ ï ¶ñÇ·áñÇ,
²ÛÉ»õ Ñ ³ ÛóáÕÇ, ëÇñá í ÉÁëáÕÇ »õ Ï ³ Ù»óáÕÇ,
Ù ³ ëÝ Ç å ³ ñ·»õÇ,
î ³ É Áë ï å ³ ï ß ³ ×Ç, ÙÁÝ ³ É Û ³ ßË ³ ñÑÇ,
½ ³ õ ³ ñ ï ÁÝ Ç µ ³ ñÇ,
àÕáñÙ» ³ ó Ù»½

ՏԱՂ ՅՈՒՆԱՆՈՒ ՄԱՐԳԱՐԷԻ*

Յունան քարոզըն Նինուէին, որ աւրինակ էր Յիսուսին,
Որպէս Յունան ի փոր կէտին, Տէր մեր Յիսուս ի տապանին:

Յունան ի խորս էր անդընդոց, Տէր մեր՝ ի խորըս դժոխոց,
Յունան նըշան նինուէացւոց, Տէր մեր՝ նըշան արարածոց:

Ի Յունանու Նինուէ ապրեալ եւ Յիսուսէ աշխարհ փըրկեալ,
Նինուէ պատկեր աշխարհի, որպէս Յունան Տեառն Յիսուսի:

Ով որ սըրտով բոլորովին դառնայ յԱստուած յոյսն ամենին
Յանցանք նորա խպառ ջընջին եւ արքայութեան լինի բաժին:

Որպէս եղեւ մեծ քաղաքին, որոյ Նինուէ անուն կոչին,
Քարոզութեամբ մարգարէին, պատուհասէ զերծան նոքին:

Ամենախնամ Տէրն երկնային, ասաց Յունան մարգարէին.
Երթ ի քաղաքըն Նինուէին, եւ զգուշացոյց զըղջալ նոցին:

Եւ նա փախուստ առեալ ուժգին, գիտէր զգութ մարդասիրին,
Թէ ողորմած է կամք նորին, անտես չառնէ ըզգործ ձեռին:

Էջ ի Յոպպէ յեզըր ծովին, եւ եմուտ նըստաւ նայ ի նաւին,
Ալէկոծեալ հողմով ուժգին, մերձ ընկղմիլ հասեալ նաւին:

Նոքայ անդէն վիճակ արկին, եւ իմացան զփախուստ նորին,
Յայն ժամ առեալ ի ծովն արկին, ալիք ծովին հանդարտեցին:

Իսկ մարդասէրն ամէնեւին անտես չարար զԻւր սիրելին,
Այլ հրամայեաց մեծ վիշապին, որ առ պահեաց յորովայնին:

Եւ նա խնամովն աստուածային, մընաց անբողջ ի փոր կէտին,
Իջեալ եցոյց զատակ ծովին, երեքաւրեայ յամեալ ի նմին:

Որ գուշակէր զմահ Արարչին, զերեքաւրեա թաղումն նորին,
Յետոյ եկեալ ի ցամաքին սուրբ յարութեան աւրինակին:

Դարձեալ ասաց մարգարէին երթալ ի Նինուէ քաղաքին,
Եւ նա երթեալ փութանակի, եւ գոյժ տըւեալ մահու նոցա:

² ÕµÇõñÝ»ñ Êáñ ³ ·Çñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 71 ³ -73µ T ï »°ë í»ñ»õáõÙ

Ձայնեաց ի լուր նայ ամենին, յականջ ծերոյն եւ տղային,
Թէ այլ երեք աւուրց յետին, ջընջի քաղաքս ամենեւին:

Լըւան զբարբառ մարգարէին եւ ծանուցին Թագաւորին,
Իսկ ի լսել զայն արքային, ասաց թէ ստոյգ են բանք նորին:

Եհան զբեհեզն եւ զծիրանին եւ ընկէց զԹագն իւր ի գետինն,
Հրաման ետ իւր քաղաքին, անսըւաղ երեք աւր պահեցին:

Մոխրաթաւալ, ողորմագին, ծերք եւ տըղայք դառն ողբացին,
Հարք ի վերա որդոց լային, մայրք ըզդստերս գոլով էին:

Տըղայք ծնողաց հարցանէին, յողբ եւ ի կոծըս շարժէին,
Թէ ե՞րբ գայցէ աւրն այն վերջին, որ մեր քաղաքըս տապալին:

Պատասխանեալ հարքն ասէին. տղայոցն զայս յոյս դընէին.
Աստուած գըթած է մարդկային, անտես չառնէ զգործըս ձեռին:

Բոլոր քաղաքըն շարժէին, մէգն եւ խաւարըն պատեցին,
Ճայթմամբ ուժգին որոտային եւ կործանման կարծիս տային:

Յայնժամ գըթած Տէրն երկնային լըւաւ ձայնի ողբոց նոցին,
Ի լուսանալն առաւաւտին ծագեաց զլոյսն Իւր զերկնային:

Իսկ Յունանու մարգարէին նըստաւ ի դուրս այն քաղաքին,
Ի տեսանել զվախճան նորին, ըզկործանումն քաղաքին:

Յոյժ տապացեալ ի խորշակին, եւ քաղէին ոգի նորին,
Յայնժամ հրամանն աստուածային փուԹով բուսոյց ըզդըդմենին:

Որ էլ արար հով Յունանին, եւ զովացաւ նա ի տապին,
Եւ ի վաղուեան առաւաւտուն որդն այն եհար զայն դըդմենին:

Ընդ որ տրտմեալ մարգարէին եւ քաղէին շունչըն կըրկին,
Դարձեալ խաւսի Տէրն ընդ նըմին եւ կըշտամբէ զբարըս նորին.

Դու խնայեցեր ի դըդմենին, զոր եւ ձեռք քո ոչ արարին,
Ես ո՞չ գըթամ ի բիւր մանկտին, որ չգիտեն զաջ կամ զահեկին:

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ ՍՈՒՐԲ ՄԱՐԳԱՐԷՆ ՅՈՒՆԱՆ*

Պատճառ պարծանաց մարգարէից, պատկեր յարութեան,
Սո՛ւրբ մարգարէդ Յունան,
Որ ի խորս երկրի իջեր նըման Փըրկչին, ի մահուան մահ մեծ,
Սո՛ւրբ մարգարէդ Յունան,
Ելեալ ի կիտէն ամբողջ եւ անարատ մարմնովդ անապական,
Սո՛ւրբ մարգարէդ Յունան:
Քարոզ Նինուէի վասն ապաշխարութեան, յաւրինակ մարդկան,
Սո՛ւրբ մարգարէդ Յունան,
Շարժեալ սասանէր քաղաքըն մեծ Նինուէ, ստուգեալ ըզքոյդ բան,
Սո՛ւրբ մարգարէդ Յունան:
Ապրեցաւ քաղաքն այն ի կործանմանէ,
Որպէս մարգարէն ի վիշապէ մեծէ,
Նինուէ աւրինակ համայն հեթանոսաց, Յունան նախատիպ
Սըրբոց աշակերտացն, փառք ողորմածին, այն մարդասէր Փըրկչին,
Որ սաստիւ տանջէ գչարն, ի բարին փոխէ:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ Êáñ ³ ·Çñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 92µ-93 ³ M ï »°ë í »ñ»õáõÙ

ԺԸ. ԿԱՆՈՆ ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋԻՆ

ՔԱՐՈԶ ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋԻՆ ԱՍԱՑԵԱԼ ՍԱՐԳԻՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

Սրբութիւն սրբութեանց, Տէր Թագաւոր, Հայր երկնաւոր եւ Արարիչ բոլորից,
Որ արարչակից Քո Բանիւդ եւ Հոգւով Քո իմաստութեամբ ի լուսոյ կազմեցեր
Զջոկըս հրանիւթիցն ի պատիւ Քո աստուածութեանդ:
Յաւրինեցէր ըզխորանն անջրպետ Քեզ ի բնակութիւն,
Յարկեր ըզհաստատութիւն ջրաման կամարիդ
Ի կարգաւորութիւն բիւրաւոր դասապետութեանցն:
Զահ ընկալեցեր զարեգակն եւ զլուսին մեզ ի լուսաւորութիւն,
Տընկեցեր ըզդրախտն յԵդեմ ընդ արեւելս մեզ ի բնակութիւն,
Բանիւ զարդարեցեր զմարդն ի հողոյ ի պատկեր Քո իշխանութեանդ,
Ահա ընկալցիս զաղերս աղաւթից հաւտի Քում փոքու
Խընկանուէր մաղթանաւք ի տաճարի փառաց Քոց, աղաչեմք:

Աւրհնեալ անուն պաշտելի Տէր Յիսուս Քրիստոս Որդի բարձրելոյ,
Որ կամաւ Հաւր եւ հաճութեամբ Սուրբ Հոգւոյն խոնարհեցար ի հայրական ծոցոյ
Եւ աւետեաւք հրեշտակապետին Գաբրիէլի բնակեցար յարգանդի
Հոգւով մաքրեցելոյ Սրբոյ Կուսին Մարիամու Աստուածածնին:
Անճառաբար ծնանիլ ի նմանէ ի վեր քան ըզԲան,
Խանձարրաւք պատեցար եւ յանբանից մըսուր եդար
Հացըդ կենդանութեան ի կերակուր մեզ սովեցելոցս:
Ի հովուաց փառատրեցար եւ ի մոգուց պատարագաւք յայրին պատուեցար:
Ի գիրկըս Կուսին բարձար եւ կաթամբ կերակրեցար որպէս մարդ, որ ես
Աստուած բոլորից:
Ահա ընկալցիս զաղերս աղաւթից հաւտի Քում փոքու
Խընկանուէր մաղթանաւք ի տաճարի փառաց Քոց, աղաչեմք:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 102µ-105µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 39³-43µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 78³-82³
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 47³-50µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ø³ñá½ î»³éÝÁÝ¹³é³çÇÝ á-·»³É D ø³ñá½ î»³éÝÁÝ¹³é³çÇÝ ê³ñ·Çë í³ñ-¹³å»ïÇ ³ë³ó»³É F ø³ñá½ î»³éÝÁÝ¹³é³çÇ
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ä¸. î»³éÝÁÝ¹³é³çÇÝ ³ë³ó»³É ê³ñ·Çë í³ñ-¹³å»ïÇÝ
Ì³ñ³Ï³å ª ê³ñ·ëÇ »ñ·
´Ý³·Çñ
2 C Ðá·áí CDF ÇÙ³ëïáõÃ»³Ý D Ç ëÏ½µ³Ý¿ F Ç ëÏÁ½µ³ÝÝ Ç Éáõëá ÷Ë Ç Éáõëá
3 F ãÇù øá
6 CDF µÇõñáõó
7 F æ³Ñ³Ï³É»ó»ñ CD Ç ÝÙ³ ½³ñ»·³ÏÝ
9 CDF ½å³ïÏ»ñ øá ÑáÕ»Õ¿Ý Ç å³ïÇõ ÷Ë ½Ù³ñ¹Ý… å³ïÏ»ñ F ³ëïáõ³ÍáõÃ»³Ý¹ ÷Ë Çß-Ë³ÝáõÃ»³Ý¹
10 CDF øá
11 F ï³×³ñ øá ÷³é³ó ÷Ë ï³×³ñÇ… øáó C øá ÷³é³ó D øá ÷³é³ó¹
13 C Ï³Ù³õù D ãÇù êáõñµ C Ðá·áÝ ÷Ë êáõñµ Ðá·õáÝ F Ðá·õá¹ êñµá
14 CDF ÷Ë ïáÕÇ. µÝ³ÏÇÉ Ç Ù³ùáõñ ³ñ·³Ý¹Ç
15 C Ðá·áí F ²ëïáõ³Í³ÍÝÇ
17 CDF Ç Ùëáõñ ³Ýµ³ÝÇó ÷Ë »õ… ÙÁëáõñ
18 C Ð³ó¹
19 CF ÷³é³õáñ»ó³ñ
20 CF ãÇù áñå¿ë… »ë

Րաբուն հանճարոյ եւ ձիր իմաստից, Տէր Յիսուս Քրիստոս Թագաւոր երկնաւոր,
Որ այսաւր ըզստուերագիր աւրէնսըն կատարեցեր,
Զառեցեալ ի մէնջ մարմինդ մատուցէր յընծայումն ի տաճարին փառաց Հաւր Քո ի յերկինս:
Ընծայս խորհըրդականս մատուցանելով ըստ հրամանի Քում պատուիրանին,
Զոյգըս տատրակաց կամ երկուս ձագս աղաւնեաց,*
Զի զհոգի մեր եւ զմարմին ընծայեցուսցես պատարագ ընդունելի Հաւր Քո ի հոտ անուշից,
Ահա ընկալցիս զաղերս աղաւթից հաւտի Քում փոքու
Խընկանուէր մաղթանաւք ի տաճարի փառաց Քոց, աղաչեմք:

Գոհաբանեալդ ի սերոբէից ի հրեղէն բերանոցն,
Ո՛վ Տէր գըթութեան, հեզութեան եւ մարդասիրութեան,
Վասըն զի նոքա յաւրինակին թեւաւք պարփակեալ ունելեաց
Կարաւտանային առ ի բառնալ զաւրինակն հացին աւրհնութեան,
Իսկ այսաւր Սիմէովն հինաւուրց մարգարէն ըզհինաւուրց Աստուածդ
Նոր արքայ եկեալ ի գիրկըս բարձեալ ըզբարձաւղդ աշխարհի
Եւ համարձակապէս համբուրէր ըզԲանդ ի մարմնի
Եւ հայցէր արձակիլ ի խաղաղութիւն ի կապից աւրինացն յազատութիւն Քոյոյ Գալըստեանդ:
Վասն որոյ յայտնեցար ասէ լոյս հեթանոսաց եւ փառք ժողովըրդեան Քում Իսրայէլի,
Ահա ընկալցիս զաղերս աղաւթից հաւտի Քում փոքու՝
Խընկանուէր մաղթանաւք ի տաճարի փառաց Քոց, աղաչեմք:

Սըրբաբանեալդ ի բիւրուց փառատրողացն հրեշտակաց եւ հրեշտակապետաց,
Սէրոբէից եւ քերոբէից, պետութեանց եւ իշխանութեանց,
Ընկալցիս գըթածաբար զաղերս աղաւթից հաւտի Քում փոքու՝
Խըմբելոցս յաւուր Քո տաւնի եկաւորութեանդ:
Զաւրացուսցես ըզմեզ հոգւով զաւրութեամբ ընդդիմակաց լինել
Աշխարհակալի աւդոյս չարութեան:
Յանդեսցես ըզկեանըս մեր ուղղափառ խոստովանութեամբ Քո մարդեղութեանդ

24 CDF Ï ³ ï ³ ñ»Éá í
25 CD ¼·»ó» ³ É¹ Ç Ù¿Ýç Á½Ù ³ ñÙÇÝ¹ Ç Ù ³ ï áõó»ñ Ç ÛÁÝÍ ³ ÛáõÙÝ ÷Ë ¼ ³ é»ó» ³ É… ÛÁÝÍ ³ ÛáõÙÝ Ç F ½ ³ é»-ó» ³ É¹ F Ù ³ ñÙÇÝ
26 CD ËáñÑñ¹ ³ Ï ³ Ý D ãÇù Ù ³ ï áõó ³ Ý»Éá í C øá
••• ՏԵ՛Ս ԴԱ-ՀԻ 25-40
28 CF àñå¿ë½Ç ½Ù»ñ ½Ñá·Ç ÷Ë ¼Ç… Ù»ñ D ½Ñá·Ç »õ ½Ù ³ ñÙÇÝ Ù»ñ CD ÁÝÏ ³ ÉÇÝ øáõÙ Ñ ³ õñ (D Ñ ³ õñ) ÷Ë ÁÝ¹ áõÝ»ÉÇ… øá F ÁÝ¹ áõÝáÕÇÝ ÷Ë ÁÝ¹ áõÝ»ÉÇ F øáõÙ Ð ³ õñ ÷Ë Ð ³ õñ øá
31 C ¶áÑ ³ µ ³ Ý» ³ É Ç ë»ñá í µ¿Çó DF ë»ñá í µ¿Çó F µ»-ñ ³ Ýáó
32 D ãÇù à í F ·ÃáõÃ» ³ Ýó
34 CDF ½ ³ õñÇÝ ³ Ï D Ñ ³ óÇ¹
35 D ãÇù ÆëÏ CD êÇÙ¿áÝ D ½ÑÇÝ ³ õáõñóÝ ÷Ë Á½ÑÇÝ ³ -õáõñó ²ë ï áõ ³ Í¹ F ÑÇÝ ³ õáõñó¹ ²ë ï áõ ³ Í
36 D ·ÇñÏëÝ Çõñ
37 CD ãÇù ºõ
38 CDF ³ õñÇÝ ³ ó
39 CF ãÇù ³ ë¿ D ¼Ç ÉáÛë Û ³ Û ï Ý»ó ³ ñ ÷Ë ì ³ ëÝ… ÉáÛë
42 F ÷ ³ é ³ ï ñáÕ ³ ó D »õ Ç C Ññ»ßï ³ Ï ³ å» ï ³ óÝ
43 CD ê»ñá í µ¿Çó »õ ù»ñá í µ¿Çó D Ç å» ï áõÃ» ³ Ýó
44 CDF øá
45 CDF ï ³ õÝÇ øá
47 C ³ õÍáÛë
48 CD Ú ³ õ¹»ëó»ë ÷Ë Ú ³ Ý·»ëó»ë C Ç ÛáõÕÕ ³ ÷ ³ é Ëáë ï á í ³ ÝáõÃÇõÝ D Ù»ñ Ç F Ù ³ ñ¹ ³ ëÇñáõÃ» ³ Ùµ ÷Ë Ù ³ ñ¹»ÕáõÃ» ³ Ý¹

Ի յոյս կենացըդ յաւիտենից,
Ահա ընկալցիս զաղերս աղաւթից հաւտի Քում փոքու
Խընկանուէր մաղթանաւք ի տաճարի փառաց Քոց, աղաչեմք:

Ի Քեզ հայի ամենայն ակն նըկատաւղ, յայտնեալդ Աստուած մեզ ի փըրկութիւն:
Խնամեսցես ի մարմնի Քոյով մարդասիրութեամբըդ ըզլըրութիւն
Կաթուղիկէ Քո Սուրբ Եկեղեցւոյ ըստ Քումդ իրաւանց:
Ըզհովիւըս խաչանց Քոց բանաւորաց արդարութեամբ
Եւ իմաստութեամբ եւ ուղղափառութեամբ:
Զպէտըս վարժիչ նորոյ կըտակի, հանդերձ մանկամբք վարժեցելովք
Համառաւտել ըզբանըն ճըշմարտութեան:
Ըզզաւրավարս եւ ըզպետս ձիականաւք եւ հետեւակաւք, սոսկականաւք եւ պատուիրողաւք:
Աւդոց բարեխառնութիւն եւ անդէոց պըտղաբերութիւն,
Գերելոց ազատութիւն եւ ի կապանաց արձակումն:
Հիւանդաց կարողութիւն եւ առողջութիւն,
Ծանապարհորդաց եւ նաւելոց խաղաղութեամբ հասանել ի նաւահանգիստն,
Նըւիրողաց եւ ողորմածաց հիւըընկալից եւ մարդասիրաց թողութիւն եւ ողորմութիւն:
Ահա յիշեսցես եւ ողորմեսցես:

Եւ եւս առաւել զյորդորումըն սիրոյ եւ
Րոտել զհոգի եւ ըզմարմին մեր ի գլուխդ յայտնեալ Բանդ Աստուած,
Խընդըրեմք:

Գոհաբանութիւն Քեզ անեղծ եւ Տէ՛ր անըստեղծ,
Ընկալցիս ի հաշտութիւն մեզ պարտաւորելոցս զաղերս աղաւթից
Մըշտապաշտաւն բազկատարածութեամբ, զ՚ի սկըզբանէ Քոյոց ընտրելոցն:
Զմարմնարանի Քո Իսկուհոյ Աստուածածնիդ Մարիամու,
Զծերունւոյն Սիմէոնի ըզՔեզ ի գիրկըս բարձողի,
ԶԱննայի գոհացողի եւ վըկայութեամբ մարգարէիցն
ԸզՔեզ Աստուած խոստովանողի:

49 CDF Ï»Ý³óÁÝ
53 C øááí
54 C Î³ÃáÕÇÏ¿ CD ãÇù øá DF ãÇù êáõñµ C ºÏ»Õ»óá
56 CDF ãÇù ºõ
57 F í³ñÅÇó Ýáñáë
59 D ½³õñ³ å»ïë
60 C ³Ý¹áó
61 CDF Ë³Õ³ÕáõÃÇõÝ ÷Ë Ç... ³ñÓ³ÏáõÙÝ
62 CDF ³éáÕáçáõÃÇõÝ »õ Ï³ñáÕáõÃÇõÝ ÷Ë Ï³ñá-ÕáõÃÇõÝ »õ ³éáÕçáõÃÇõÝ
63 CDF Ý³õáñ¹³ó
64 CDF ÜÁõÇñáÕ³óÝ »õ áñù Çß»Ý ½³Õù³ ïëÝ áÕáñ-Ù³ÍáõÃ»³Ùµ ÷Ë ÜÁõÇñáÕ³ó... Ù³ñ¹³ëÇñ³ó
65 F ÷Ë ïáÕÇ.
¼Ñá·Çë ÝÁÝç»ó»ÉáóÝ
Úáõëáí ³ñáõÃ»³Ý, ËÁÝ¹ñ»Ùù
67 CD ·ÉáõË CD µ³ÝÝ
71 F ãÇù ½Ç ëÏÁ½µ³Ý¿ C ÁÝ¹ñ»Éáó
72 F ÇëÏáõÑõá C ²ëïáõ³Í³ÍÝÇ D Ø³ñÇ³Ùáõ ²ë-ïáõ³Í³ÍÝÇ¹
73 CDF ¼Í»ñáõÝáÝ F êÇÙ¿áíÝÇ C »õ ½ø»½ F ·ÇñÏë Çõñ

ԶՅովհաննու Մըկըրտչի յառաջընթաց Քո կարապետի
Եւ ճանապարհ Քեզ յարդարողի,
Զսըրբոյն Ստեփանոսի անդրանիկ Քո մարտիրոսի
Եւ յերկինս ըզՔեզ աչաւք տեսողի:
Զգըլխաւորին Քո սահմանեալ առաքելովք եւ մարգարէիւք,
Զաշխատասէր մըշակին Քոյ եւ ըզմեզ յորդեգրութիւն կենաց կոչողի,
Որպէսզի արժանի լիցուք տեսանել զՔեզ յաւուրն աներեկի
Ի մեծի ծագման Քում Գալըստեանն,
Եւ այժմ ողորմեա՛:

76 D ØÁÏÁñ ï ãÇÝ CDF Î ³ ñ ³ å » ï ÇÝ ÷Ë øá Ï ³ ñ ³ å »-
ï Ç
78 CDF ½ ³ Ý ¹ ñ ³ ÝÇÏ
79 CDF 79-81-Ç ÷áË ³ ñ¿Ý áõÝÇ. ² é ³ ù»Éá íù »õ Ù ³ ñ-
· ³ ñ¿Çõù »õ áñ Ù»ñÝ ¿ Èáõë ³ õáñÇã
83 C Æ Ù»ÍÇ DF · ³ ÉÁë ï » ³ Ý ¹
84 C àÕáñÙ» ³ ºó

ՏԱՂ ՔԱՌԱՍՆԱՒՐԵԱՅ ԳԱԼՍՏԵԱՆՆ ՏԵԱՌՆ, Ի ՆԱՐԵԿԷ ԱՍԱՑԵԱԼ

Մինն Էին եւ ի նմինն ի յերկուց,
Մի երրակի հանգոյն էից, ը՛, զուարճ միշտ.
Միշտ անբաւ այսր հրաշունակի բան,
Բան խորհրրդաբեր եաւթներգին աղի չափ.
Ջափ վայր ասպարէզ իջեալ ի տեղի տարրայնւոյ տարփ,
Տարփ վեր արփային տարփ,
Տարփ ի վայր նուսխայաւրէն ճեմ,
Ճեմ կուսինածոց ծաղիկ, վարդ փթթեալ ի գիրկըս մաւր.
Հաւր սահման եւ կնիք կամի ասէր ժամ,
Ժամ էհաս՝ Պըտղէմէոս հանդիսաւոր խումբ,
Խումբ րաբունէից եւթանասնից ռամ.
Ռամ մատենաւրեայ երագագրի տառ,
Տառ գըծագրենի մինն ընդ երրադրեալ փոյթ.
«Ահա Կոյս յըղասցի. երբ լինիցի այդ,
Այդ իսկ են զարմանք զարմանալեաց բան,
Մինչեւ լինիցի երբ տեսանի հրաշ.
Հրաշ հրաման առեալ՝ մի՛ տեսանել ըզմահ
Մինչեւ լինիցի քեզ կատարումըն գրոյդ»:
Գրով հոգիապատում զգուշակի բան,
Բան խորհրրդաբեր աւետաբեր աւր.
Աւր աւուր բըղխեալ ժամանեցոյց երբ,
Երբ նոր երանեալ, երբին սկիզբն առեալ
Հրամանառաք առ ծերունին զգաւն,
Զգաւն շնորհաւորի, անճառ շնորհի մնայ.
«Արի՛, ե՛կ ի տաճարս, ահա հասեալ կամ,
Զգիրկսդ ինձ յաւրինեա՛ քրովբէական կառք.

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 105µ-106µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 65µ-67³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 333³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 39³µ êÏ. 19 ïá-ÕÇó, ëÏ. ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í
Ü³ñ»Ï³óÇ-¿ç 75
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ²É ï³Õ ø³é³ëÝ³õñ»³ ·³-ÉÁë ï»³Ý î»³éÝ, Ç ¶ñÇ·áñ¿ Ü³ñ»Ï³óõáÝ C ²É ï³Õ ÝÙÇÝ G ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ä¸. î³Õ î»³éÝÁÝ¹³é³çÇÝ Ç ¶ñÇ·áñ¿ Ü³ñ»-Ï³óõá ³ë³ó»³É
´Ý³·Çñ
1 B ¾ÇÝÝ ÷Ë ØÇÝÝ
2 B »ñÏ³ÏÇ B ½Áõ³ñ× B ãÇù Á
3 B ³ëÁñ C ³ë³õñ
4 B ËáñÁñ¹³µ»ñ
5 AB ³ëå³ñ¿ë C ï»Õ C ï³ññ³ÝÝáÛ
7 BC ÝáõëË³³õñ¿Ý
8 C ÏáõëÇ³Íáó C ÷ÃÃ»³É C ·ÇñÏë
10 C äÁïÕáÙ¿áë
11 B Ç³õÃ³Ý³ëÝÇó Áé³Ù
12 C Ù»ï»Ý³õñ»³
13 B ·ÁÍ³·ñ»ÝÇ C ·Í³·ñ»ÝÇ
14 C ²Ñ³ C Õ³ëóÇ
16 C ÉÇÝÇóÇ ÷Ë ï»ë³ÝÇ
17 C Ññ³Ù³ÝÇ C Á½Ù³Ñ
18 C Ï³ï³ñáõÙÝ
19 C ãÇù 19-30
23 BG Ññ³Ù³Ý ³é³ùÇ B Á½·³õÝ
24 B ÙÁÝ³

Կառք համբարձայնոյ վերնակառոյց բազուկ
Փոյթ ի փոյթ ճեպեաց զոյգս աղաւնեաց ընծայ.
Ընծայաբերիմ ես Հաւր, որ զիս ընծայեցոյց
Վաղ ի վաղ զարթիր արագ»:
Արագ յարուցեալ ծերոյն հիւրասլաց ոտիւք,
Եկեալ մըտանէր ի տաճարն, ի գիրկս իւր ընկալեալ զՅիսուս:

ՓՈԽ

— Յիսո՛ւս, տղայ մանուկ, Որդի անծերունի Հաւր,
Հաւր հաշտ կամարար,
Մատամբս աղաչեմ, շրթամբքս պաղատիմ,
Զիս արձակեա՛, Տէ՛ր.
Տէ՛ր իմ, Տէ՛ր Յիսուս, զոր կապեցեր, այժմ արձակեա՛,
Նոյն ահա տեսի զհեթանոսաց լոյսդ.
Լոյս ի լուսոյ գիր թողութեան մեզ ծագեցար,
Որ ընդ ծերունւոյն հայցեմ,
Թո՛ղ մեզ, Տէ՛ր, ըզգիր պարտեաց հայցմամբ ծընաւղի Քո,
Որ լըրմամբդ եղեր մեզ թողութեան ամպ.
Ամպ յամարայնոյ, ցաւղ ձիւնանըման մեզ ծագեցար,
Տըղայ քառասնաւրեայ յայտնեալ մանուկ Դու.
Դու ի սրբութեան սրբարանի սուրբ,
Սուրբ եւ սրբութեան սիրող,
Սրբեա՛ զմեզ ի մեղաց՝ կենդանարար Քո գալստեամբ
Ընդ մեզ Աստուած յայտնեալ.
Փա՛ռք Իսրայէլի ժողովրդեան Քում:

---

27 BG Ñ ³ Ùµ ³ ñÓ ³ ▯Ýõá▯ B í »ñÝ ³ ▯Ï ³ éá▯ó
31 C ▯Çõñ ³ ½É ³ ó
32 C Ù ï ³ Ý¿ñ
33 AB ö[áË] C ãÇù öáË C ½ÚÇëáõë B ïÕ ³
34 C ÙÇß ï ÷Ë Ñ ³ ß ï
35 BG ßÁñÃ ³ Ùùë C ßñÃ ³ Ùµù
37 B Ï ³ å»ó»ñë C ³ ▯Å
38 C ³ Ñ ³ ▯ B Á½Éá▯ë ¹
39 C ãÇù 39-47 B Èá▯ëÝ
40 BG Í»ñáõÝá▯Ý BG Ñ ³ ▯óÙ ³ Ùµ
43 B ▯ ³ Ù ³ ñ ³ ▯Ýõá▯ A ó ³ õÕÇõ B ÓÇõÝ ³ ÝÙ ³ Ý
44 B îÁÕ ³ ù ³ é ³ ëÝ ³ õñ» ³
47 C êñµ» ³ BG · ³ ÉÁë ï » ³ Ùµ ¹

ԱՅԼ ՏԱՂ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ Ի ՏԱՃԱՐՆ Ի ՆԵՐՍԻՍԷ Է ԱՍԱՑԵԱԼՍՍ

Այսաւր նորահրաշ լոյսն ի յերկնից ծագեալ,
Ծագեալ ի Հաւրէ լոյս ի լուսոյ ծընունդ:
Ծընունդ էական Աստուած ընդ Հաւր լոյս քան զարեւ յառաջ,
Յառաջ քան ըզսկիզըն անժամանակ, անեղ անմահ բնութիւն:
Բնութիւն միշտ էակ մին Միածին Բանն, որ ի ծոցըն Հաւր,
Հաւր անեղ Որդին անճառելի ամենեցուն ստեղծիչ:
Ստեղծիչն, որ եստեղծ զիս՝ յանէից գոյացուցեալ բանիւ,
Բանիւ զաւրութեամբ կրէ զամենայն արարչական սիրով:
Սիրով խոնարհեալ եկն ի խընդիր իւր հողացեալ կերպին,
Կերպի նախեղակ, զոր մահացոյց մահու աւիծ պըտղովն:
Պըտուղ կենդանի, որ ի սկըզբեան Բանն ի Կուսէն նոր մարդ,
Մարդ ճըշմարտապէս տնաւրինաբար ընդ աւրինաւք մըտեալ:

ՓՈԽ

Մըտեալ ի տաճարն այսաւր աւծեալն Աստուած,
Աստուած եւ Տէր սինէական տաւիցն:
Տաւից աւրինաց մարգարէից նահապետացըն Տէրն,

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 106µ-107 ³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 62 ³ µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 332µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 82 ³ µ
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 66
Êáñ ³ ·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B î ³ Õ ù ³ é ³ ëÝ ³ õñ» ³ ¶ ³ ÉÁë-ï» ³ Ý î» ³ éÝ Ç ï ³ × ³ ñÝ C î ³ Õ î» ³ éÝÁÝ¹ ³ é ³ çÇÝ D î ³ Õ ø ³ é ³ ëÝ ³ õñ» ³ · ³ ÉÁë ï» ³ Ý
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ³ ÛÉ Ã ³ Ý ³ ùáí. ²ÛëûÑ ¶ ³ µñÇ¿É î ³ Õ î» ³ éÝÁÝ¹ ³ -é ³ çÇÝ Ç Ü»ñëÇë¿ ³ ë ³ ó» ³ É ¿
´Ý ³ ·Çñ
1 C ÉáÛë
2 C ÍÁÝáõ¹
3 C ÌÁÝáõ¹ A çÝçáõ ³ Íª ²ëïáõ ³ Í ÁÝ¹ Ð ³ õñ C ²ë-ïáõ ³ ÍÁ¹ ÷Ë ²ëïáõ ³ Í ÁÝ¹
4 C ½ëÏÇ½µÝ A çÝçáõ ³ Íª ³ Ý»Õ ³ ÝÙ ³ Ñ
5 A çÝçí ³ Íª ÙÇÝ ØÇ ³ ÍÇÝ D ØÇ ³ ÍÇÝÝ B ´ ³ Ý C Íáó
6 B àñ¹Ç A çÝçáõ ³ Íª ³ Ý× ³ é»ÉÇ C ³ Ù»Ý ³ Ï ³ É ÷Ë ³ Ý× ³ é»ÉÇ
7 B êë»ÕÇãÝ ÷Ë êï»ÕÍÇãÝ C »ë»ÕÍ ÷Ë »ëï»ÕÍ A ·áÉáí ÏáÛë óáõó» ³ É ÷Ë ·áÛ ³ óáõó» ³ É (çÝçáõ ³ Í) B ·áÛ áã ¿Çó ÷Ë ·áÛ ³ óáõó» ³ É C ·áÉÛáã ·áÛÇó ÷Ë ·á-Û ³ óáõó» ³ É
8 C ´ ³ ÝÇõ áõÕÕáõ ³ Íª ëÇñáí A çÝçáõ ³ Íª ³ ñ ³ ñã ³ -Ï ³ Ý C ³ ñ ³ ñã ³ ÏÇó
9 C ËÝ¹Çñ A çÝçáõ ³ Íª ÑáÕ ³ ó» ³ É
10 BCD Î»ñåÇÝ B Ù ³ Ñ ³ óáõÛó A çÝçáõ ³ Íª Ù ³ Ñáõ ³ -éÇÃ BD åÁï áõÕÝ
11 C ëÏ½µ ³ Ý A çÝçáõ ³ Íª ´ ³ ÝÝ Ç Îáõë¿Ý D ´ ³ Ý C Îáõ-ë»
12 C ×ßÙ ³ ñï ³ å¿ë ïÁÝ ³ õñÇÝ ³ µ ³ ñ A çÝçáõ ³ Íª ÁÝ¹ ³ õñÇÝ ³ õù C Ùï» ³ É
² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 107 ³ -108 ³
B-Ó»é. ÑÙ. 3503, Ã»ñÃ 62µ-63µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 332µ-333 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 82µ-83 ³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 64 ³ µ
f-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 145µ
Êáñ ³ ·Çñ
AC ö[áË] BD ³ ÝËáñ ³ ·Çñ T î ³ Õ î» ³ éÝÁÝ¹ ³ é ³ -çÇÝ f î ³ Õ · ³ ÉÁë ï» ³ Ý î» ³ éÝ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ³ ÛÉ Ã ³ Ý ³ ùáíª àí ½ ³ ñÙ ³ Ý ³ ÉÇ
´Ý ³ ·Çñ
13 C Øï» ³ É f ³ ÛëûÑ ûÍ» ³ ÉÝ
14 BD ²ëïÁõ ³ Í f ï ³ éÇó
15 D î ³ éÇóÝ B Ý ³ Ñ ³ å»ï ³ ó Ù ³ ñ· ³ ñ¿ÇóÁÝ Tf Ù ³ ñ-· ³ ñ¿ÇóÁÝ A çÝçáõ ³ Íª Ý ³ Ñ ³ å»ï ³ ó C Ý ³ Ñ ³ å»-ï ³ óÝ A î¿ñ C î»ñ T ãÇù Ý ³ Ñ ³ å»ï ³ óÁÝ î¿ñÁÝ

Տէր Յիսուս ելից զերանաւէտ ուխտ նոր ընդ Հարսն այսաւր:
Այսաւր ծերունին գիրկս արկանէր Հաւր ծոցածին լուսոյն,
Լուսոյ անեղի Մանըւէլի տղայացելոյ Բանին:
Բանին Հաւր գոչէր աղերսալի արտասուագոչ ձայնիւ,
Ձայնիւ աղերսէր. «Լո՛յսդ, որ եկիր լուսաւորել զաշխարհս,
Զաշխարհս փըրկեցեր, արձակեցեր յանլոյծ մեղաց կապից,
Կապից անիծից եղեր լուծիչ, այժմ արձակեա՛ եւ զիս.
Զի՛ս այժմ արձակեա, զծե՛րս, ի կապէ, ծեր տղայ ծերոյ ծընունդ,
*Ծնունդ անեղ լուսոյ, մանուկ տըղայ, Աստուած եւ Տէր, Քրիստոս»***:*
Քրիստոս Աստըւած, լո՛ւր մեզ եւ այժմ աղաչանաւք ծերոյն,
Ծերոյն աղաւթիւք մեզ ողորմեա՛ Քո բանաւոր հաւտիս,
Հաւտի Քո փոքու, զոր գընեցեր Քո պատուական արեամբդ,
Արեամբ Քո քաւիչ դեղ թողութեան մեղաց շնորհեա՛ եւ մեզ:
Մեզ այց արա՛, Տէ՛ր, ընդ սուրբըս Քո յայցելութեան աւուրն,
Յաւուրն աներեկ մեծի ծագման Քո հայրենի փառաւք:
Փառաց թագաւո՛ր, Քեզ վայել է փառք եւ պատիւ ընդ Հաւր,
Ընդ Հաւր եւ Հոգւոյն փա՛ռըք, պատիւ միշտ յաւիտեանս, ամէն:

---

16 A çÝçáõ ³ Íª »ñ ³ Ý ³ õ» ï Tf ãÇù ½»ñ ³ Ý ³ õ» ï f ½áõË ï Tf ³ é ÷Ë ÁÝ¹ C Ñ ³ ñë B ³ ³ õñ ÷Ë ³ ë ³ õñ f ³ -ëûñ

17 f ² ëûñ Tf êÇÙ¿áÝ ÷Ë Í»ñáõÝÇÝ A çÝçáõ ³ Íª Ð ³ õñ Íáó ³ ÍÇÝ Tf ãÇù Ð ³ õñ Íáó ³ ÍÇÝ

18 BCD ÈáõëáÝ AD ³ Ý»ÕÇÝ A Ø ³ ÝáõÇ¿ÉÇ B Ø ³ ÝÁ-õÇ¿ÉÇ C Ø ³ ÝáõÇ»ÕÇ Tf ãÇù Ø ³ ÝÁõ¿ÉÇ A çÝçáõ ³ Íª ïÕ ³ ³ ó»Éá f ïÁÕ ³ ³ ó»Éáó

19 C ´ ³ ÝÇõ C Ð ³ õ ÷Ë Ð ³ õñ f Ðûñ C ³ ñ ï ³ ëáõ ³ ÉÇó ³ -Õ»ñë ³ ·áã ÷Ë ³ Õ»ñë ³ ÉÇ ³ ñ ï ³ ëáõ ³ ·áã Tf ãÇù ³ -Õ»ñë ³ ÉÇ A çÝçáõ ³ Íª ³ ñ ï ³ ëáõ ³ ·áã B ³ ñ ï ³ ëÁ-õ ³ ·áã Tf ³ ñ ï ³ ëáõ ³ ÉÇó

20 A çÝçáõ ³ Íª Èáë¹, áñ »ÏÇñ Tf 20-22-Ç ÷áË ³ ñ¿Ýª Ò ³ ÝÇõ ³ Õ»ñë¿ñ.- ² ñ¹ ³ ñÓ ³ Ï» ³ º »õ ½Çë

21 C ÷ñ»ó»ñ ÷Ë ÷ÁñÏ»ó»ñ A çÝçáõ ³ Íª ³ ÝÉáÍ Ù»-Õ ³ ó

22 B Î ³ åÇóÝ A çÝçáõ ³ Íª »Õ»ñ ÉáõÍÇã C ³ Å ÷Ë ³ ÅÙ

23 C ³ Å ÷Ë ³ ÅÙ f ³ ñ¹ ÷Ë ³ ÅÙ D Á½Í»ñë Tf Ï ³ -åÇó Ù»Õ ³ ó ÷Ë Ï ³ å¿… ÍÁÝáõÝ¹ A çÝçáõ ³ Íª Í»ñ ïÕ ³ Í»ñá A ïÁÕ ³ D ïÕ ³ Í»ñáÝ C ÍÝáõÝ¹

24 BD ÌÁÝáõÝ¹ C ÌÝáõÝ D ³ Ñ»Õ ÷Ë ÷Ë ³ Ý»Õ B Éáõ-ëáÝ BC ïÕ ³ A çÝçáõ ³ Íª ²ë ï áõ ³ Í »õ î¿ñ C ºõ î¿ñ ÚÇëáõë ÷Ë ²ë ï áõ ³ Í »õ î¿ñ Tf ï»Õ ³ ó ù ³ õáõÃÇõÝ ÑáñÝ ²¹ ³ Ù ³ øñÇë ï áëÇ ÷Ë ï áÕÇ

** Դ‧‧–կ Բ 29-32*

25 D »õ Ù»½ ³ ÅÙ ÷Ë Ù»½ »õ ³ ÅÙ A Ù»½ »õ ³ Õ ³ ã ³ -Ýûù (³ Õ ³ ã ³ Ýûù áõÕÕáõ ³ Íª ³ Õ ³ õÃÇõù) ÷Ë Ù»½ »õ ³ ÅÙ ³ Õ ³ ã ³ Ý ³ õù (çÝçáõ ³ Í) f Ñ ³ óÙ ³ Ùµ ÷Ë »õ ³ ÅÙ ³ Õ ³ ã ³ Ý ³ õù T áñ å¿ë ÷Ë »õ… ³ Õ ³ ã ³ Ý ³ õù

26 f ãÇù Ù»½ áÕáñÙ» ³ º A çÝçáõ ³ Íª øá µ ³ Ý ³ õáñ C Ñ ³ õ ï ÇÝ ÷Ë Ñ ³ õ ï Çë

27 Tf ãÇù 27-32 C ·Ý»ó»ñ A çÝçáõ ³ Íª øá å ³ ï áõ ³ Ï ³ Ý C ³ ñ» ³ Ùµ ï

28 C ² ñ» ³ Ùµ¹ C ÃáÕáõÃ» ³ A çÝçáõ ³ Íª Ù»Õ ³ ó A çÝ-çáõ ³ Íª »õ Ù»½

29 C ³ ñ ³ A çÝçáõ ³ Íª ÁÝ¹ ëáõñµÁë øá C ëáõñµëù ÷Ë ëáõñµÁë øá B ³ ó»ÉáõÃ» ³ Ý

30 A çÝçáõ ³ Íª øá Ñ ³ ñ»ÝÇ

31 A çÝçáõ ³ Íª í ³ »É ¿ A ãÇù »õ

32 C Ðá·áÝ C ³ ÅÙ ³ õÇ ï » ³ Ýë ³ õÇ ï »ÝÇó ÷Ë ÷ ³ ¯éÁù, å ³ ïÇõ ÙÇß ï ³ õÇ ï » ³ Ýë A çÝçáõ ³ Íª å ³ -ïÇõ ÙÇß ï

ԱՅԼ ՏԱՂ ՔԱՌԱՍՆԱՒՐԵԱՅ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ Ի ՏԱՃԱՐՆ

Այսաւր ցընծայ Երուսաղէմ եւ զուարճացեալ պայծառանայ
Ընդ Գալուստ Աստուածորդւոյն քառասնաւրեայ ի տաճարին:
Սիմէովն սուրբ ծերունին եկեալ Հոգւովն ի տաճարին
Անդ սպասէր նըմա Կուսին եւ կուսածին Թագաւորին:
Յանկարծակի հընչիւն եղեւ եւ ձայն ահեղ ի տաճարին.
Արեւելեան դուռն էր բացեալ, մուտ յաւրին էր Աստուածորդւոյն:
Քառասնաւրեայ մանուկ եմուտ, փառաւք լըցաւ տունն հայրենի,
Դըղըրդեցաւ Երուսաղէմ, ջահընկալեալ ել ընդառաջ:
Աւրինադիրն Իսրայեղի ի կատարումն եկն աւրինացն,
Անկարաւտըն մաքրութեան մաքուր ընծայս մատուցանէր:
Առ ընկալեալ բառնայր ի գիրկս զանպարագիրն արարածոց,
Աղաչէր եւ պաղատէր կողկողագին պաղատանաւք.
– Տէ՛ր, արձակեա՛ զՔո ծերունիս ի կապանաց մեղաց իմոց,
Որ կացի եւ տեւեցի ըստ հրամանաց Հոգւոյն Սըրբոյ:
Յայսմանէ ժամանակի ակն ունէի Քո Գալստեանդ
Եւ տեսի աչաւք իմովք ըզբաղձալիդ հոգւոյս իմոյ:
Տէ՛ր, արձակեա՛ զՔո ծերունիս ի կենցաղոյս ծերութենէ
Ես գընամ առ նահապէտսն տամ աւետիս ըզՔո Ծնընդեանդ:
Արձակիչըդ կապելոց եւ վաղընջուց ակն ունողաց,

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 108³-109³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 63µ-64µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 83µ-84µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 274³µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 54µ-55µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 64µ-65³

Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ãÇù î»³éÝ Ç ï³×³ñÝ D ²ÛÉ ï³Õù³é³ëÝ³õñ»³ ·³Éëï»³Ý î»³éÝ Ç ï³×³ñÝ H î³Õ î»³éÝÁÝ¹³é³çÇÝ ·³Éëï»³Ý M î³Õù³é³ëÝ³õñ»³ ·Çß»ñÇ T î³Õ »õ Ûáñ¹áñ³Ï î»³éÝÁÝ¹³é³çÇÝ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáíª ÚÇëáõë àñ¹Ç Ä¸. î³Õ î»³éÝÁÝ¹³é³çÇÝ M î»³éÝÁÝ¹³é³çÇÝ

´Ý³·Çñ
2 M ²ëïáõ³Íáñ¹áÛÝ T Ç ï³×³ñÇÝ ù³é³ëÝ³õñ»³
3 BH êÇÙ¿áÝ HM Ðá·õáíÝ »Ï»³É T Ðá·õáíÁÝ ·³Ûñ Ç ï³×³ñÇÝ
4 T ï»ëÉ»³Ý ÷Ë ÝÁÙ³ HM ÇëÏ Ý³Û ÷Ë ÝÁÙ³ H Ïáõë³ÛÍÇÝ
5 HM ãÇù 5-6 ïáÕ»ñÁ T ÑÁÝãáõÙÝ T áñáïáõÙÝ ÷Ë Ó³ÛÝ ³Ñ»Õ
6 T µ³ó³õ ÷Ë ¿ñ µ³ó»³É B ²ëïáõ³Íáñ¹õáÛÝ T Ã³·³õáñÇÝ ÷Ë ²ëïáõ³Íáñ¹õáÛÝ
7 T Ñ³Ûñ»ÝÇÝ
8 HM »ÉÇÝ Û³é³ç ÷Ë »É ÁÝ¹³é³ç T ãÇù ç³ÑÁÝÏ³É»³É T ÁÝ¹³é³ç »ñÏÝ³õáñÇÝ
9 H ³õñÇÝ³ó T ³õñÇÝÇÝ BM Æëñ³Û»ÉÇ
10 T Ù³ùñáõÃ»³Ý ³ÝÏ³ñ³õïÇÝ T Ù³ïáõó³Ý»Ý T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
êÇÙ¿áÝ ëáõñµ Í»ñáõÝÇÝ, Ë³Ûï»³É ³É»³õùÝ Ç ï³×³ñÇÝ,
¼Ç »ï»ë ½î¿ñ ï³×³ñÇÝ »õ Á½ïÁõ³õÕ ÐÇÝ ³õñÇÝÇÝ
BM ÁÝÍ³Û
11 B ½³Ýå³ñ³Û·ÇñÝ T ³Ýï³Ý»ÉÇ ÷Ë ³ñ³ñ³Íáó
13 T Ù³ñÙÝáÛ ÇÙáõÙ ÷Ë Ù»Õ³ó ÇÙáó
14 T ÙÝ³ÛÇ ÷Ë ï»õ»óÇ HM Ññ³Ù³ÝÇ HMT Ðá·õáÛ¹
15 B ¶³ÉÁë ï»³Ý¹ T ²Ù¿ Û³Ù Å³Ù³Ý³Ï³ó
16 H Á½µ³ÕÓ³ÉÇë H Ðá·õáÛ T ²Ñ³ ÷Ë ºõ
17 M Í»ñáõÃ»Ý¿ë T ãÇù ïáÕÁ
18 BM øá H ÁÝ¹ øá T ÷Ë ïáÕÇ.
ºë »ñÃ³Ù ³é Ù³ñ·³ñ¿ëÝ »õ ³õ»ïÇë ï³Ù ²¹³Ù³Û,
Â¿ ½²ñ³ñÇãÁÝ Ó»ñ ï»ëÇó, áñ Ó»½ ·ÁÃáí ËÁÝ¹Çñ Ïáõ·³Û
19 T ÷Ë ß³ñ. áõÝÇ.
²ñ¹, ³ñÓ³Ï»³, î¿ºñ, Á½Í³é³Ûë Ç Ï³å³Ý³ó Ù»Õ³ó Ù³ñÙÝáÛë,
àñ ·ÁÝ³Ù ³é Ý³Ñ³å»ïëÝ »õ ³õ»ïÇë Ù³ïáõó³Ý»Ù
ºõ ø»½ ÷³éù »õ ·áÑáõÃÇõÝ »õ Ñ³Ý³å³½ ³õñÑÝ»ñ·áõÃÇõÝ
Æ Û»ñÏÝ¿ »õ Ç Û»ñÏñ¿ »õ Û³Ù»Ý³ÛÝ ·áÛ³Ï³Ý¿

Նոյն եւ մեզ ողորմեսցիս հայցմամբ ծերոյն Սիմէովնի,
Եւ զմեզ արձակեսցես ի կապանաց յանլոյծ մեղաց,
Կենդանատու ազգի մարդկան աւրհնեալդ ընդ Հաւր եւ Սուրբ Հոգւոյն:
Աւրհնութիւն միշտ ի բարձունս Ամենասուրբ Երրորդութեանդ,
Զի Քեզ իսկ վայելէ փառք եւ պատիւ եւ գոհութիւն:

Փ[ՈԽ]

Քրիստոս փառաց Թագաւորն այսաւր եկեալ յընծայումն
Քառասնաւրեայ գալըստեամբ, կատարելով ըզխորհուրդ,
Զոր մարգարէն Եսայի յառաջագոյն քարոզեաց
Երուսաղէմ քաղաքի Սիմէովնի ծերունւոյն:
Աստուածային հրամանաւն կայր ծերացեալ ի տաճարն,
Ոչ տեսանէր նա ըզմահ, մինչեւ տեսցէ նա զաւծեալն:
Բարբաւ եղեւ գալըստեան եւ ահագին որոտման,
Տաճարապետ էր Քրիստոս, որ յընծայումն էր եկեալ:
Տարփողելով հրեշտակին ձայնէր ի մէջ գիշերին.
– Զարթի՛ր, զարթի՛ր, դու զարթի՛ր, Երուսաղէ՛մ, դու զարթի՛ր՞:
Ուրախութեամբ, ցընծութեամբ, զմանկունըս քո դու զարթո՛,
Մեծապայծառ խընդութեամբ Փըրկչին ելէք ընդառաջ:
Ի գիրկս էառ ծերունին զԱստուածորդին եւ ասէր.
– Մեծ աւետիք են այսաւր տիեզերաց ամենի:
Մեծ աւետիք են այսաւր ժողովըրդոց ամենի:
Մեծ աւետիք են այսաւր Թագաւորաց ամէնի:

---

20 BH êÇÙ¿áÝÇ
23 B ²Ù»Ý³▯ëáõñµ
²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 109³-110³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 64µ-65µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 84µ-85µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 51³-52³
Êáñ³·Çñ
ABD ï»°ë í»ñ»õáõÙ M î³Õ Ê ³õñ»³▯ ·³ÉÁë-ï»³Ý Ç ï³×³ñÝ
Èáõë³Ýó³▯ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A Ä¸. î³Õ ø³é³ëÝ³õñ»³▯ ¶³Éë ï»³Ý î»³éÝ Ç ï³×³ñÝ ºñáõë³Õ¿Ù M î»³éÝÁÝ¹³é³çÇÝ »ñ»-ÏáÇÝ
´Ý³·Çñ
2 B Á½ËáñÑáõñ¹Ý MT ÷Ë ïáÕÇ. Î³ï³ñ»Éáí Ü³½³õñ¿Ýë ø³é³ëÝ³õñ»³ ·³ÉÁëï»³Ùµ
3 M ·áõß³Ï»³ó ÷Ë ù³ñá½»³ó
4 B êÇÙ¿áÝÇ Í»ñáõÝá▯ M Í»ñáõÝá▯Ý T ù³Õ³ùÇÝ êÇ-Ù¿áÝ Í»ñáõÝÇÝ
5 M àñ Ññ³Ù³Ý³õ Ññ»ßï³ÏÇÝ ÷Ë ²ëïáõ³Í³▯ÇÝ Ññ³Ù³Ý³õÝ
6 M ï»ëó¿ BãÇù Ý³ A ³▯É Ó»éùáí Ý³-Çó Ñ» ïáª ÇëÏ D ÇëÏ ÷Ë Ý³
7 H ãÇù ïáÕÁ
8 M ÷Ë 8-9-ñ¹ ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
î³×³ñ³ å»ïÁÝ øñÇëïáë ³▯ë³õñ »Ï»³É ▯ÁÝÍ³▯áõÙÝ,
´³ñµ³é Æõñá▯ ·³ÉÁëï»³ÝÝ »õ áñá ïáõÙÝ ³Ñ³õáñ
Ò³▯Ý¿ñ Ç Ù¿ç ·Çß»ñÇÝ, ï³▯ñ÷áÕ»Éáí Ññ»ßï³ÏÇÝ
⁓ Եսայի ԾԲ 9, 17
11 BDH ÷Ë ïáÕÇ. ¼³ñÃá▯ ¹áõ ½³ñÃá▯ ½Ù³ÝáõÏÁë ùá ¹áõ ½³ñÃá▯
12 B àõñ³ËáõÃ»³Ùµ, óÁÝÍáõÃ»³Ùµ ÷Ë Ø»Í³å³▯-Í³é ËÁÝ¹áõÃ»³Ùµ
13 M ³é»³É B ³ë¿
14 M ºñáõë³Õ¿Ù ù³Õ³ùÇ ÷Ë ïÇ»½»ñ³ó ³Ù»ÝÇ
15 B ³Ù»ÝÇó M êáÕáÙáÝÇ ï³×³ñÇÝ ÷Ë ÅáÕáíÁñ-¹áó ³Ù»ÝÇ
16 B ³Ù»ÝÇó M êÇÙ¿áíÝÇ Í»ñáõÝá▯Ý ÷Ë Ã³·³õáñ³ó ³Ù¿ÝÇ

Մեծ աւետիք են այսաւր հայրապետաց ամենի:
Մեծ աւետիք են այսաւր քահանայից ամենի:
Մեծ աւետիք են այսաւր Երուսաղէմ քաղաքին:
Մեծ աւետիք են այսաւր Սողոմոնի տաճարին:
Մեծ աւետիք են այսօր Սիմէովնի ծերունւոյս:
Ամէնաւրհնեալ, Տէր աւրհնեալ, աւրհնեալ գալուստ Քո առ իս:
Ամէնաւրհնեալդ ի կանայս, Աստուածածի՛ն Մարիամ,
Առ Միածին քո Որդիդ բարեխաւսեա՛ վասըն մեր՝
Փըրկել ըզմեզ ի մեղաց եւ յամենայն վըտանգից:
Աղերս հայցէր ի Տեառնէ գիւր արձակելն ի մեղաց.
Արձակեա՛ զմեզ ի մեղաց յանմահական Քո հանգիստն,
Զի Քեզ երգեմք միշտ ըզփառս, այժմ յաւիտեանս հանապազ:

17 M ù³Ñ³Ý³ Ç¹ ³Ù¿ÝÇ ÷Ë Ñ³ ñ³ å»ï ³ó ³Ù»ÝÇ
18 B ³Ù»ÝÇó D ãÇù ïáÕÁ M ë³ñÏ³õ³·³ó¹ ³Ù»ÝÇ ÷Ë ù³Ñ³Ý³ Çó ³Ù»ÝÇ
19 M ÅáÕáíñ¹»³Ý¹ ³Ù»ÝÇó ÷Ë ºñáõë³Õ¿Ù ù³Õ³ùÇÝ
20 M ãÇù 20-21 ïáÕ»ñÁ D êáÕáíÙáÝ»³Ý
21 B êÇÙ¿áÝÇ Í»ñáõÝá ë
24 M ÷Ë ïáÕÇ. È»°ñ µ³ñ»Ë³õë í³ëÁÝ Ù»ñ ³é ØÇ³-ÍÇÝ øá àñ¹ÇÝ
25 B íÁï³ÝÏÇó
26 D ²Õ»ñë³Ý³õù ÷Ë ²Õ¿ñë Ñ³ ó¿ñ B ³ñÓ³ÏÇÉÝ BD Ï³åÇó ÷Ë Ù»Õ³ó M ãÇù 26-28 ïáÕ»ñÁ
27 D ¼»ñÍá ÷Ë ³ñÓ³Ï»³° B »õ Á½Ù»½ B Ñ³Ý·Çë ï¹

ՔԱՐՈԶ ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋԻ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

*Խընդութեան ձայն բերկրական քարոզ նաւակատեացըս մատուցանեմք,
Առեալ զառած սաղմոսերգողին Տէր ի տաճար Իւր պատուանդանին,
Եւ ըստ բանի այլում երգողին, եկն ի տաճարն Տէրն յանկարծակի
Եւ զոր վըկայեալ նորին կանգնողի, տարեալ ի յարկն Իւր սենեկի,
Կատարելով ըզգիրն աւրինաց, զի մի՛ կարծեսցի հակառակ բազմաց,
Ընծայելով զընութիւնս բազմաց, հաւրն ի յերկինս Աստուծոյն բարձանց,
Արձակելով զմարդն ի կապանաց եւ զնորին ծընեալն ի մեղաց,
Ահա հայցեմ, Որդի Աստուծոյ, յեկեղեցի ըզմեզ միացո՛յ, աղաչեմք:*

*Աւրէնք բնութեան աստանաւր յայտնի, առանց սերման կոյսըն ծնանի,
Որ ի Հոգոյն յըղացաւ մարդ լինի, առանց կարծեաց անփոփոխելի
Եւ անկարաւտ մայրըն հնարաւոր, որ լընու զաւրէնսըն պատգամաւոր,
Նստի յայրին ի տեղին դաշտին, մինչ ի լըրումըն քառասնեկին,
Ապա առնու զՈրդին զանդրանիկ, մաքուր մատաղ Սուրբ պատարագաւք,
Զոյգըս տատրակաց ողջախոհ կենաւք եւ աղաւնեաց ձագաւք միամտաւք,
Եկ հանդէպ դրան երգեցողի, մարգարէին Եզեկիելի˜,
Որ եւ փակեաց անմըտանելի, մինչ ի գալուստ Տեառն եւ արքայի,
Ահա հայցեմ, Որդի Աստուծոյ, յեկեղեցի ըզմեզ միացո՛յ, աղաչեմք:*

*Զհանդուրժեաց դրանդն անխախտական, դըղորդեցաւ քաղաքն ամենայն,
Լուցմամբ ջահիւք եւ կրակաբանաւք ահագոչ ձայնիւ գոչէին,
Ընդ այս էանց Տէրն արարածոց,
Մանկանց առեալ քնար, տաւեղ երգով՝
Յաւրինէին պարըս կաքաւոց:
Տեառն ընդառաջ միաբան ելցուք եւ Աստուծոյն երկրպագեսցուք,
ԶԷմանուէլ մարմնով ընտրեսցուք, մայր Միածնի աղերս մատուսցուք,
Սողոմոնի աւետիս տացուք եւ զգալուստ Բանին աւրհնեսցուք:*

*Արդ ի մտանել լուսոյն էական ի տունըն Հաւր Իւրոյ անսահման,
Ծերըն հնացեալ հինկ հարիւր ամաց, Սիմէոնի ընթացեալ առաջ,
Որպէս եւ գրեալն է տեսարանաց, փագեսցէ կաղըն մի եղջերաց
Եւ պարզեսցի խաւսք ծանրալեզուաց, ժամըն տեղի տայ պաղատանաց,
Գայ ընդառաջ Տեառն հինաւուրց,
Բառնա ի գիրկս զՏէրն իննեակ դասուց:
Կողկողագին մատանց աղերսմամբ,*

² ÕµÇõñÝ»ñ

H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 39³-43³

Êáñ³·Çñ

H ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì³ýñ³Ï³å ª Ê³ã³ ïáõñ

˜ Եզեկ ԽԴ 2

Արտասուալից աչաւք հայցմամբ։
Գիրկս արկանէր սուրբ գարշապարացն.
Տէ՛ր եւ Տղա՛ Դու ինձ ողորմեա՛,
Ահա հայցեմք, Որդի Աստուծոյ, յեկեղեցի ըզմեզ միացո՛յ, աղաչեմք։

Տեսանելով զԱստուածն ի մարմնի եւ պարփակել անպարագրելի,
Զմայրն միջնորդ մատուցանելով, եռահիւսակ բաղձան երգելով,
Զիս արձակեա՛ յերկնից կապանաց, յաղետալից մարմնով զբաւսանաց,
Ի Մովսեսեան գըրոյն յԱւետարանն եւ ի մեղաց ի յարդարութիւն,
Առ քեզ դընեմք, զԿոյսդ անապական, որ իննամսեա յարգանդի կըրեաց,
Զոր էնդ Աստուած եւ արտափայլեաց՝ ընկա՛լ զաղաչանս ծերունոյն,
Ահա հայցեմք, Որդի Աստուծոյ, յեկեղեցի ըզմեզ միացո՛յ, աղաչեմք։

Ուրախացի՛ր աւրինաց գրիչ, մարգարէին տառի թարքմանիչ,
Կոյսն յըղացաւ զանհասանելին եւ ծընաւ զԱստուածն անթարգմանելին[ա],
Զարթի՛ր Սիո՛ն, յաւրհնաբանութիւն եւ զարթո՛յ զմանկունստ յերգաբանութիւն։
Զարթի՛ր, տաճարդ Սողոմոնի, մարգարէիւդ որ ի Դաբանի,
Երուսաղէմ քաղաք վեհագոյն, աւրհնէ զԱստուած ծափաձայն հընչմամբ,
ԶՀայր առաքող Որդոյ փառակցի, զՈրդի ծընեալ նախքան զյաւիտեանս։
ԶՀոգին բըղխեալ ի Հաւրէ անճառ, ելեալ յՈրդոյ յառաջ խաղացմամբ,
ԶԵրրորդութիւնն անպարան քըննին, աւրհնեալ յաւէտ յաւիտեան,
Ահա հայցեմք, Որդի Աստուծոյ, յեկեղեցի ըզմեզ միացո՛յ, աղաչեմք։

Խիւսմամբ Աննայի մարգարէուհոյ, Փանուէլի դըստեր Ասերայ,
Քեզ աւետիս, մա՛յր կաթուղիկէ՝ նոր առագաստ Նորոյ արքայի։
Փոխան հընոյն հանդիսարանի, այսաւր առ քեզ Տէրն եկաւորի,
Եւ փոխան հընոյն պատարագի, մարմին եւ արիւն Տեառն ի քեզ բաշխի։
Ընդ ծերացեալ հընոյն քահանայի, նորոյս միջնորդք առ քեզ պաղատիմք,
Ընկա՛լ ի մէնջ զերգաբանութիւն եւ զանսայթաք խոստովանութիւն։
Զապաշխարութիւն եւ ըզքաւութիւն եւ զանցանաց մերոց մաքրութիւն,
Զքաղցրութիւն եւ զողորմութիւն եւ ննջեցելոցըն մեր թողութիւն։
Ահա յիշեաց.
Եւ եւս առաւել, Զանձինս.

Րաբունապետ անմահ Հաւր Բանին, մայր Միածնի մերոյ կենսատուին,
Յուպ Ադամա, հանդերձ Եւայի, փառք տեսողաց Յուդայի ցեղին,
Աստուածածին զքեզ խոստովանին, աւրհորդաց ջոկք առագաստին
Եւ հողեղէն բնութիւնս երկրածին, ամբիծ իսկուհոյդ,
Դու ծնողագութ մատանցդ աղերսիւ,
Մաղթեա՛ զառ ի քէն մարմնացեալ Որդիդ,

ա Եսայի Է 14

Կըցորդութեամբ սրբոյ ծերունոյն, որ զՔեզ գրգուեաց ի մէջ տաճարին
Եւ գուշակեաց զմահըն տըրտմագին՝ սուր աղետի ընդ քեզ անցանելին։
Եցոյց զտիպ մեծի խորհրդին գըլորելն յայտնէ հրէական ազգին,
Նմա կանգնումն ծանուցանի, որ կոյս եւ ծընաւղ զքեզ խոստովանի
Եւ զքո զՈրդին Աստուած դաւանէր,
Զնորին աղերսն առ քեզ հառաչեմք,
Զմեզ արձակել մաղթեա՛ Միածնիդ,
Որ է աւրհնեալ ընդ Հաւր փառակցի
Եւ ընդ Հոգոյն ճըշմարտի եւ այժմ.։

ՔԱՐՈԶ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՔԱՌԱՍՆԱՒՐԵԱ Ի ՏԱՃԱՐՆ*

Յանէից լուսոյն գոյացեալ նոյնագոյ անսահման զաւրութիւն,
Բան անհաս ի Հաւրէ հաւասար անձնաւոր:
Անըսկիզըն եւ սկիզըն աշխարհի,
Որ ասացեր լինել լոյս, եւ լուսավառեալ զանթիւ զաւրութիւնս լուսեղինացն,
Յոչէից յանէից հրամայեցեր գալ ի լինելութիւն զեղեալքս ամենայն:
Բըղխումըն Հաւր Հոգի, համագոյ Բան ինքնազաւր,
Անձնաւոր եւ ամէնիշխան լոյս արփի եւ լոյս մի պըսակ,
Հրաբունից եւ տարրականաց Աստուած պաշտեցեալ,
Ահա ընկալցիս զաղերս աղաչանաց Քում ժողովրդեանս
Ընդ ծերունոյն Սիմէովնի, աղաչեմք:

Ով զաւրութիւն զաւրեղին, ամենիմաստ ճարտարապետ, կազմիչ ամենի,
Որ զերկնայինսն երկնայնաւքն գեղազանեալ ի զանազանս աՀեղադէմս բաղկացուցեր,
Հաստակառոյց հիմամբ լըրիւ Իւրով զերկիր եւ զծով գործականեցեր,
Ի գոյէ մի փոքու եւ յերից խառնմանց մեծափառ իշխանս նոցա զԱդամ յադին կացուցեր
Եւ կողալիր մարմնով կանոնեալ ի մեծագոյն խորհուրդ ըզնոսա վեհակերտեցեր,
Զոր կորոյս կողածինն կակղաբայիւք կարծեալ իշխանին,
Այլ ամենահնար դու յառակ խորտակեալ անհուր անաւթոյ
Զանկեալն վերըստին կամեցար նորոգել:
Ազդեալ Աբելի, Նոյի եւ Մելքիսեդեկի,
Խորհուրդ խորին ծանուցեր սիրելւոյն Քում Աբրահամու,
Մարմնաւորութեամբ ըզմուտ Քո յաշխարհս, մարդասէ՛ր:
Ահա ընկալցիս զաղերս աղաչանաց Քում ժողովրդեանս
Ընդ ծերունոյն Սիմէովնի, աղաչեմք:

Վերառեալ ըզվերածնեալն Ջուրց յանմատչելի խորհուրդ ամրութեան մականաւ Սինա,
Երկուց ըզնա սեռից Աստուած ցուցեր դատեցելոցն եւ ազատեցելոցն,
Որով յերկնամերձ բարձրութիւն ածեալ անթիւ բազմութիւնս,
Ետուր աւրէնս կրկնագիծս եւ աստուածատիպս,
Ցուցեր խորհրդոյ խորան, ուր անդրանիկքն նըւիրեցան,
Բաշխեցեր հոգելից, որով ցեղապետքըն հոգիացան,
Սկիզըն արար տառից տալ տարացոյց գուշակ Գալըստեան Քո,

² ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 42µ-47 ³
Êáñ ³ ·Çñ
F ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³ûñ ³ Ï ³ å ª Úá í ³ Ý»ë

Որում սքաւղեստէն գեղձացաւ
Եւ առ յեղծութիւնս ատեմական տառիցըն Սիմէոնի յարձակիլ հրամայեցաւ,
Նըման արուսեկի ճաճանչեալ, ապա եւ ի ճահ ճառագայթեալ,
Ուստի խուժիցըն խումբ ժամանեալ, հովուացն տեսեալ
Զանտեսըդ սերովբէից խանձարրապատ ի մըսուր
Եւ երկրպագեալ ընծայեցին զանմահ Թագաւորդ,
Ահա ընկալցիս զաղերս աղաչանաց Քում ժողովրդեանս
Ընդ ծերունոյն Սիմէովնի, աղաչեմք:

***Ա**յսաւր եկիր ի կարգ Քո նախադրեալ պատուիրանի փառաց,*
Թագաւոր, դիմեալ ի Փարանայ ըստ տեսութեան Ամբակումայ,
Հինաւուրցն քառասնաւրեայ կացեալ ի դուռն ցուցեալ Եզեկիա,
Հընչիւն հարեալ մեծ փողով Երուսաղէմի, զարթիր ընդ առաջ ըստ Եսայեա[a],
Մտեր ի տաճարն Տէրդ ըստ աւետեացն Դաւթի եւ Սոփոնիայ,
Տղայացեալդ Աստուած տղայագոյն ձագաւք երկուց զուգաց տատրակաց եւ աղաւնեաց,
Ոգի եւ մարմին ընտանի եւ ընդ աներկուց ազանց խորհուրդ,
Մտեր ընդ աւրինաւք ճշմարիտ աւրէնսդիր Յիսուս,
Սրբութիւն կոչել զարարածս սրբիչ ամենի:
Ընծայեցար նըւիրաւք, զի ընծայեսցես զարարածս Հաւր Աստուծոյ,
Ուստի եւ հոգիացեալն ծերունի, բարձեալ ի գիրկս զբարձաւղդ ամենի,
Պարեր պճալիւք ի գըգուանս առ գրկաց խընճոյից,
Երկուց ի մի յարակցեալ ակըմբից,
Խայտալով խնդրէր եւ արտասուաւք աղերսէր,
Հայցէր արձակիլ եւ համբուրէր յագատիլ,
Զի հասի անեղ լուսոյդ եւ տեսի զԱստուած մարդացեալ,
Դու ես Փրկիչ աշխարհի, լոյս հեթանոսաց եւ Տէր բոլորից,
Ահա ընկալցիս զաղերս աղաչանաց Քում ժողովրդեանս
Ընդ ծերունոյն Սիմէովնի, աղաչեմք:

***Ն**որոգել եկիր զարարածս, Հայր առ Հոգւոյն հովանաւորութեամբ,*
Ծնար ի Կուսէ դարձեալ ի մանկութիւն ըստ Սողոմովնի, ստեղծիչդ Ադամայ,
Անըսկիզբըդ սկըսար եւ ընդ ժամանակաւ լինել հաճեցար,
Սահման կէտին կենդանութեան լըրմամբ եւթանց ութաւրեայ թըլփատեցար,
Այսաւր եկիր ի տաճարն քառասնաւրեայ եւ ի ծոցոյ Հաւր ոչ բաժանեցար,
Ի հողեղինաց սպասաւորեցար եւ ի հրեշտակաց Աստուած ի բարձունս քարոզեցար,
Սրովբէք սաւառնին յերեսաց Քոց եւ տղայքն եբրայեցւոց գոչեն Քեզ.
Աւրհնութիւն Որդւոյ Դաւթի, աւրհնեալ եկեալ ի յանուներն Տեառն[b],
Ահա ընկալցիս զաղերս աղաչանաց:

---

[a] Եսայի ԾԲ 9
[b] Մտթ ԻԱ 9

Երգեսցեն քեզ նոր աւրհնութիւն եկեղեցիք հեթանոսաց,
Շքեղացեալ պճնեալ դուստր Սիովնի,
Ոսկիապաղպաջ քարամբք յեկաւորելդ քո ի նոր Երուսաղէմ,
Րախճանապէս տաւնէ մայր Սիովն ի հրրճուանըս հրեշտակաց,
Հաւր հաշտութիւն եւ մարդկան խաղաղութիւն,
Զի զմիջնորմն ցանկոյն բարձեր եւ զԱդամ յառաջին նըզովիցն ազատեցեր,
Զերկունս Եւայի լուծեր եւ զորդիացեալս նորա ծննդեամբ Քո յերկինս հրաւիրեցեր,
Զհեռաւորս կոչեցեր եւ ըզմերձաւորըս նըւիրեցեր,
Յանիծից աւրինաց ի կապից մեղաց զամենայն արարածս ազատեցեր, աւրհնեալ յաւիտեան,
Ահա յիշեսցես եւ ողորմեսցիս նընջեցելոցըն յուսով յարութեան, խընդըրեմք:

Եւ եւս առաւել զյոր.
Զանձինըս մեր.:

ՓՈԽ

Սրբուհւոյ Աստուածածնին բարեխաւսութեամբ մաքրեցելոյն Մարիամու,
Խընդրուածովք խայտացելոյն յորովայնէ եւ ի ծնունդս կանանց
Մեծի Կարապետին Յովհաննու,
Աղերսարկու հայցմամբ ծերունոյն Սիմէովնի մեծ քահանայապետի,
Աղաչանաւք սպասաւորին Քո Սրբոյն Յովսեփայ մեծի խորհրդոյդ խորհրդապետի,
Բազկատարած կարկառմամբ մատանց մաղթողին ամենայնի
Եւ տիեզերաց աւետաւորի եւ Աստուածատեսի,
Հայցմամբ ամենայն սիրելի եւ ընտրելոց Քոց, որք անդ եւ այսր սուրբք ամենայն,
Հաստատեա՛ զհիմունս Եկեղեցւոյ Քում Սրբոյ,
Եւ զիս մածնեալ ժողովուրդս ի հաւատս ուղիղս հովուել,
Զհայրապետն մեր ըզՏէր [այս անուն]*,*
Զեպիսկոպոսունս իրիցամբք եւ ժողովրդաւք,
Զվարդապետս դպրաւք եւ բնաւին իսկ պաշտաւնէիւք եկեղեցականաւք,
Զգահապետն պահիւք եւ գահակալաւք,
Զիշխանս իշխեցելովք, ազատաւք եւ ռամիկ զաւրականաւք,
Զներհակացեալսն ընկճեալ ոտիւք սոցա նըհանջեա:
Շնորհեա՛ հիւանդաց առողջութիւն եւ ի մեղս անկելոցն այցելութիւն,
Հալածելոցըն լինել դարձ եւ գերելոցն ազատութիւն,
Դիւաց հալածումն եւ միանձանց մաքրութիւն
Եւ ընդ աջով Քո հովանաւորութիւն,
Աւդոց քաղցրութիւն եւ պտղոց առատութիւն
Եւ ի կարեւոր իւրաքանչիւր պէտս ամենեցուն արագահատութիւն
Եւ այժմ ողորմեա՛:

ԳԱՆՁ ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋԻՆ ԵՐԵԿՈՅԻՆ*

Գովեալ եւ աւրհնեալ, Աստուածըդ բարձրեալ, եւ փառաւորեալ,
Աստուած մարդացեալ, եւ ի Կուսէն ծընեալ, քառասուն աւր լըցեալ,
Ըստ աւրինացն եղեալ, ի տաճարն եկեալ,
Դուռն ախեալ, փակեալ[ա] այն այսաւր բացեալ, եւ Տէրըդ մտեալ:
Ծերըն կարկամեալ, այն որ ոչ մեռեալ, աւուրքն յերկարեալ,
Զի հրաման առեալ, ի Հոգւոյդ սըրբեալ, կենդանի մնացեալ,
Աւրհնեալ, Աստուած մարդացեալ, եւ կեանք մեզ յայտնեալ,
Աղաչեմ:

Րամեալ ժողովեալ, Թարքմանչացն եղեալ, Սիմէոն ընտրեալ,
Բանիցս ասացեալ, մարգարէացեալ, Թէ կոյս յղացեալ[բ],
Զէմանուէլ ծընեալ, ընդ մեզ Թարգմանեալ, Աստուած մանգացեալ,
Սիմէոն Թերացեալ, եւ ոչ հաւանեալ, բանին զոր գըրեալ,
Վասն որոյ եղծեալ, ըզգիրըն ջընջեալ, եւ փոչէմանեալ,
Թէ այլըն գըրեալ, եւ իմս աղարտեալ, Նախատինս եղեալ,
Աւրհնեալ, Աստուած մարդացեալ, եւ կեանք մեզ յայտնեալ,
Աղաչեմ:

Ի միտըս փըղցեալ, եւ տարէկուսեալ, եւ ի քուն եղեալ,
Հրեշտակ Տեառն իջեալ, եւ ոսկէ գիր գըրեալ, եւ զբանն ճշմարտեալ,
Եւ նա զարԹուցեալ, տեսեալ սքանչացեալ, եւ ուրախացեալ,
Զաւրն ողջոյն լացեալ, եւ երանի տըւեալ, աչացն որ տեսեալ:
Վասն որոյ առեալ, հրաման ընկալեալ, կենդանի մնացեալ,
Զմահ ոչ տեսեալ, մինչ այսաւր լցեալ, խոստումն ասացեալ,
Աւրհնեալ, Աստուած մարդացեալ, եւ կեանք մեզ յայտնեալ,
Աղաչեմ:

Գալուստն որ եղեալ, Աստուծոյն բարձրեալ, որ էր մարդացեալ,
Այսաւր Տէրն եկեալ, եւ գդուռըն բացեալ, զոր վաղուց փակեալ,
Քաղաք սասանեալ, եւ զահի հարեալ, եւ դըղըրդացեալ,
Նոյն գրոհ տըւեալ, եւ ջահս վառեալ, եւ ի դուրս ելեալ:
Էր նըսեմացեալ, եւ երեկոյացեալ, յորժամ Տէրն եկեալ,
Լապտերաւք վառեալ, եւ ջահիւք լուցեալ, ամբոխըն շարժեալ,
Աւրհնեալ, Աստուած մարդացեալ, եւ կեանք մեզ յայտնեալ,
Աղաչեմ:

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 49µ-51 ³
Êáñ ³ ·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
M î» ³ éÝÁÝ¹ ³ é ³ çÇÝ »ñ»ÏáÇÝ
Ì ³ ñ ³ Ï ³ åª ¶ñÇ·áñ

[ա] Եզեկ. ԽԴ 2

[բ] Եսայի Է 14

Որոց հիացեալ, եւ զահի հարեալ, քաղաք սասանեալ,
Միմեանցըն հարցեալ, Տէրն ընդառաջեալ, եւ ընդ որ եկեալ,
Այլք պատասխանեալ, Տէրըն ընդ այս եկեալ, տաճարըն մտեալ,
Սիմէոն ելեալ, ծերըն զաւրացեալ, եւ ուրախացեալ,
Ի գիրկըս ընկալեալ, զՏէրն մանկացեալ, եւ տըղայացեալ:
Ի արձակիլ հայցեալ, ահիւ պակուցեալ, Յովսէփ զարհուրեալ,
Ահա յիշ.
Եւ եւս առաւ. Ձանձ.:

Րաբունդ համայնի, Միածին Որդի, Հաւր Քո անեղի,
Մարդ եղեր յերկրի, անմայրդ ի յերկնի, անհայր ի յերկրի,
Մաղթանաւք կուսի, մաւր Քո ծընաւղի, Սուրբ Աստուածածնի,
Ծեր Սիմէոնի, Քոին գըգուողի, բազկաւ բարձաւղի,
Ժուժկալ Աննայի, մարգարէուհի, դըստեր Փանուէլի,
Այլեւ Յովսէփի, հիւսանըն ծերի, Հաւրըն Քրիստոսի,
Ողորմեա.:

ԳԱՆՁ ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋԻՆ*

Գովեալ եւ աւրՀնեալ Աստուածըդ բարձրեալ եւ փառաւորեալ,
Աստուած մարդացեալ, մարդտ աստուածացեալ, ի կուսէն ծընեալ:
Ի յայրին իջեալ, խանձարրապատեալ եւ ի մըսուր եդեալ,
Քառասուն աւր լըցեալ, ըստ աւրինացն եդեալ, եւ ի տաճարն եկեալ,
Դուռն ախեալ փակեալ, այն այսաւր բացեալ, եւ Տէրըդ մըտեալ:
Ծերըն կարկամեալ, այն որ ոչ մեռեալ, աւուրքն յերկարեալ,
Ձի Հրաման առեալ յԱստուծոյդ բարձրեալ, կենդանի մընալ,
Վասն աւուրն յայտնեալ, զոր նա երանեալ, զաւծեալըն տեսեալ,
ԱւրՀնեալ, եկեալդ ի փըրկութիւն մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմք:

Ռամիցըս տիրեալ, եւ Թագաւորեալ, գրասէր արքայն լեալ,
Հրաման նա Հանեալ, ռամըս ժողովեալ, Թարգմանիչս եդեալ,
Որք եւ Թարգմանեալ, զգրեանս ժողովեալ, Աստուածաբանեալ,
Յորոց մին ընտրեալ, Սիմէոն եղեալ, որ զգիրս Թարգմանեալ,
Եւ նա Հանդիպեալ, բանիցն ասացեալ, մարգարէացեալ,
Թէ կոյսն յըղասցես, ըզՄանուէլ ծընեալ, Աստուած մանկացեալ,
Ծերն ըսքանչացեալ, ընդ բանն ասացեալ, եւ զաՀի Հարեալ,
Երանի տըւեալ աչացն, որ տեսեալ, զՄանուէլն Աստուած ըզմանուկն աւծեալ,
ԱւրՀնեալ, եկեալդ ի փըրկութիւն մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմք:

Իսկ այրըն բարի, ի ծերըն Հոգելի, եւ զարմանալի,
Եռայր ի սըրտի, փափագէր յոգի, մըտաւքն ըղձալի
Եւ տայր երանի այնմ, որ տեսանի, զաւծեալն ի մարմնի,
Իսկ Տէր ամենի, Աստուծոյն Հոգին, տա Հրաման բարի,
Սիմէոն ծերի, մընալ կենդանի, անմաՀ ի մարմնի,
Մինչ արժանասցի տեսլեանն Յիսուսի, աւծեալ Քրիստոսի,
Այսաւր կատարի բանն եւ աւարտի, աւծեալն երեւի:
Գայ ի տաճարի, աւուրբք քառասնի, եւ դուռըն բացւի,
ԱւրՀնեալ, եկեալդ ի փըրկութիւն մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմք:

Գալուստ նոր եղեալ, Աստուծոյն բարձրեալ, եւ փառաւորեալ,
Տէրն որ մարդացեալ, Հինաւուրցն եղեալ, Աստուած մանկացեալ,
Նա այսաւր եկեալ, եւ զդուռըն բացեալ, որ վաղուց փակեալ
Եւ նըշան տըւեալ, Թէ ոչ ոք մըտեալ յայն դուռն եւ ելեալ,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 65³-67³ (Ü³Ëáñ¹Ç ÙÇ ³ûÉ
ï³ñµ»ñ³ÏÝ ¿)
Êáñ³·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ûñ³Ï³å³ ¶ñÇ·áñ

Բայց Աստուած բարձրեալ, Նայ որ մանկացեալ, եւ տըղայացեալ,
Այսաւր Նա եկեալ, զուխտըն կատարեալ, զխոստումըն լըցեալ,
Քաղաք սասանեալ, եւ զաՀի Հարեալ, եւ դըղըրդացեալ,
Նոյն գրոՀ տըւեալ, եւ ջաՀ վառեալ, եւ ի դուրս ելեալ,
Զի նըսեմացեալ, եւ երեկոյացեալ, յորժամ Տէրն եկեալ,
Լապտերուք վառեալ, եւ ջաՀուք լուցեալ, ամբոխըն շարժեալ,
ԱւրՀնեալ, եկեալդ ի փըրկութիւն մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմք:

Որոց Հիացեալ, եւ զաՀի Հարեալ, ամբոխն սարսեալ,
Իրերաց Հարցեալ, Տէր ընդառաջեալ, եւ ընդ որ եկեալ,
Այլք պատասխանեալ, Տէրըն ընդ այս եկեալ, տաճարըն մըտեալ,
Սիմէոն ելեալ, ծերըն զաւրացեալ, եւ ուրախացեալ,
Ի գիրկս ընկալեալ, զՏէրըն մանկացեալ, եւ տըղայացեալ,
Գըգւէր աղերսեալ, եւ արձակիլ Հայցեալ, ի մարմնոյն կապեալ,
Զի էր Հընացեալ, աւուրքն յերկարեալ, չորէք Հարիւր լեալ:
Զայն Յովսէփ տեսեալ, եւ զաՀի Հարեալ, մայրըն լըւեալ,
Կայր զարմացեալ:
Յիշեա եւ եւս.

Ռաբուն Համայնի, Հաւր Քո անեղի, Միածին Որդի,
Մարդ եղեւ երկրի, անմայր ի յերկնի, անՀայր ի յերկրի,
Մաղթանաւք Կուսի, մաւր Քո ծնողիդ, Սուրբ Աստուածածնի,
Ծեր Սիմէոնի, Քոին գըգւողի, բազկաւք բարձողի,
Ժուժկալ Աննայի, մարգարէուՀի, դըստեր Փանուելի,
Այլեւ Յովսեփի, Հիւսանն ծերի, Հաւրըն Քրիստոսի,
Սուրբ Կարապետի, եւ ըՍտեփանոսի, եւ Լուսաւորչի,
Տո՛ւր մեզ բարելի կեանս ի յաշխարՀի, զաւարտն ի բարի
Երգոյս երգողի, սիրով Հայցողի, մասն ի պարգեւի,
Ողորմեաց.:

ՏԱՂ ԳԱԼԸՍՏԵԱՆՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ*

Քրիստոս փառաց Թագաւորն այսաւր եկեալ յընծայումն,
Կատարելով նա զաւրէնս քառասնաւրեա գալըստեամբն,
Յերուսաղէմ քաղաքին Սիմէոն ծերունին:
Բարբառ եղեւ գալըստեանն եւ աւհագին որոտումն,
Տարփողելով ծերունին, ձայնէր Սիմէոնին,
Զոր մարգարէն Եսայի յառաջագոյն գուշակեաց,
Զարթի՛ր, զարթի՛ր դու, զարթի՛ր, Երուսաղէմ, դու զարթի՛ր,
Ուրախութեամբ, ցընծութեամբ զմանկունս քո դու զարթո՛յ՜,
Մեծապայծառ ցընծութեամբ Փըրկչին եկէ՛ք ընդառաջ:
Տաճարապետն Քրիստոս այսաւր եկեալ ի տաճարն,
Աստուածային հրամանաւն կայր ծերունին Սիմէոն,
Ոչ տեսանէր նա ըզմահ, մինչեւ տեսցէ նա զԱւծեալն,
Ի գիրկս առեալ ծերունին զԱստուածորդին եւ ասէր.
Արդ արձակեա՛ զծերս ի կապից, արձակեա՛:
Արդ արձակեա՛, արձակեալ զծերս ի մեղաց, արձակեա՛:
Արդ արձակեա՛, արձակեա՛, զծերս ի մարմնոյս կապանաց,
Արդ արձակեա՛, արձակեա՛ զծերս ի կապից աւրինացս,
Արդ արձակեա՛ եւ ազատեա՛ զծերս ի մեղաց, ազատեա՛:
Մեծ աւետիք են այսաւր տիեզերաց աշխարհի,
Մեծ աւետիք ժողովրդեանս ամենի,
Մեծ աւետիք տիեզարաց ամենի
Մեծ աւետիք սարկաւագաց ամենի,
Մեծ աւետիք նախամաւրն Եւաի,
Մեծ աւետիք նախաստեղծին Ադամայ,
Մեծ աւետիք նահապետացն ամենի,
Մեծ աւետիք մարգարէիցն,
Մեծ աւետիք աստուածահաւրն Յովսեփայ,
Մեծ աւետիք սըրբոյ Կուսին Մարեմայ,
Մեծ աւետիք Սիմէոնին ծերունոյ,
Մեծ աւետիք Երուսաղէմ քաղաքին,
Մեծ աւետիք Սողոմոնի տաճարին,
Վասն գալոյն Քրիստոսի այսաւր ի սուրբ տաճարին,
Ամենազաւր Թագաւոր, աւրհնեալ գալուստ Քո այսաւր:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 67 ³ -68 ³

Êáñ ³ ·Çñ

T ï »°ë í »ñ»õáõÙ

ԳԱՆՁ ՏԵԱՌՆԸՆԴԱՌԱՋԻՆ ԳԻՇԵՐՈՅՆ ԱՍԱ ԵՒ ՁԻՍ ՅԻՇԵԱ

Միասնական Սուրբ Երրորդութիւն, Յիսուս Քրիստոս անբաւ զաւրութիւն,
Աստուած եւ Տէր բոլոր, իսկութիւն հաստիչ, կազմիչ էականութիւն,
Որ յանէից ստեղծեր գոյութիւն եւ յանգոյից ըզլինելութիւն,
Ստեղծեր զԱդամ ի տիպ Տէրութեան, լինել ժառանգ դրախտին փափկութեան,
Իսկ նա անկեալ ի ծառայութիւն, վասըն պըտղոյն ծառոյն գիտութեան,
Դու յիջեցեր ըզգութ քաղցրութեան, խոնարհեցար նըմա աւգնութիւն,
Աւրհնեալ եկեալ ի փըրկութիւն մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմ:

Կենաց պըտղոյն յերկնից խոնարհեալ, ի Սուրբ Կուսէն մարմին ըզգեցեալ,
Խանձարրապատ ի մըսուր եդեալ եւ կուսական կաթամբ կերակրեալ,
Քառասնաւրեա ի տաճարն եկեալ եւ զաւրինաց գիրըն կատարեալ,
Զոյգ տատրակաց Յովսէփայ առեալ, ձագս աղաւնեաց երկուս ընծայեալ,
Զմանուկն Յիսուս հանդէպ կացուցեալ ըստ աւրինացն, որ Մովսէս եդեալ:
Երուսաղէմ քաղաք դըղըրդեալ, ընդ գալըստեան Տեառն զարհուրեալ,
Աւրհնեալ եկեալ ի փըրկութիւն մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմ:

Ռամից խըմբից անմահ արքաին, ինքնին բացաւ դուըրն տաճարին,
Եւ ի ձայնէ ճըխնեացըն նորին, զարհուրեցան բնակիչք քաղաքին:
Ջահ վառելով հարցաքննէին, զի տեսանեն զգալուստն արքային,
Տեառն ընդառաջ ելեալ խընդրէին եւ աստ եւ անդըր հարցանէին,
Եկն ի տաճարըն Սողովմոնին, եւ արձակեաց ըզսուրբ ծերունին,
Զոր եւ տեսեալ ծեր Սիմէովնին զՏէրըն բազմեալ ի գիրկըս Կուսին,
Ի գիրկս առեալ զարքայն երկնաին եւ արձակէր ի խաղաղութիւն
Աւրհնեալ եկեալ ի փըրկութիւն մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմ:

Տեսեալ Յովսէփ եւ զահի հարեալ, մայրըն լըռեալ կայր եւ զարմացեալ,
Զոր ծերունին ի գիրկըս գըգուեալ եւ խանդաղակաթ սիրով աղերսեալ,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 52³-54µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 62µ-64³
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ T î¿ñÁÝ¹³é³çÇÝ ¿
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
M î»³éÝÁÝ¹³é³çÇÝ ·Çß»ñÇÝ
Ì³ñ³Ï³å ªØÏñïÇã
´Ý³·Çñ
1 T ´³ñ»µ³Ý»³É ÷Ë ÚÇëáõë øñÇëïáë
4 T øáÇÝ ÷Ë î¿ñáõÃ»³Ý T ÷³÷ÏáõÃ»³Ý ¹ñ³ËïÇÝ
5 T åÁïÕá ·ÇïáõÃ»³Ý ÷³ïÇÝ ÷Ë Í³éÇÝ ·ÇïáõÃ»³Ý
6 T ù³Õóñ³·ÇÝ T ³õ·ÝáõÃÇõÝ
7 T »Ï»³É¹
8 T Î»Ý¹³Ý³ ïáõÝÏ ÷Ë Î»Ý³ó åÁïÕáÝ
13 T Ç ÷Ë ÁÝ¹
16 T áñáïÙ³Ý ÷Ë ×ÁËÝ»³óÁÝ T µÝ³ÏÇã
17 T ç³Ñë í³é»³É T ½·³Éáõëï
18 T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. î¿ñ ÁÝ¹³é³ç ÙÇÙ»³Ýó ³ë¿ÇÝ »õ î¿ñ ÁÝ¹³ë å³ï³ëË³Ý¿ÇÝ
19 T Áëï ÐÇÝ ³õñÇÝÇÝ ÷Ë êáÕáíÙáÝÇÝ
20 T àñ ÷Ë ¼áñ T êÇÙ¿áÝÇÝ
21 T »õ ³Õ»ñë¿ñ ÷Ë »õ T ½³ñÓ³ÏÇÉÝ T ³ÝÓÇÝ ÷Ë ÇË³Õ³ÕáõÃÇõÝ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. î¿ñ ¹³õ³Ý¿ñ ½ïÕ³Ý Ýáñ³ÍÇÝ »õ ³ñÓ³Ï¿ñ Ç Ë³Õ³ÕáõÃÇõÝ
24 T µ³ñÓ»³É ÷Ë ·Á·áõ»³É T Ë³Ý¹³Ï³Ã T Ñ³ó-Ù³Ùµ ÷Ë ëÇñáí

Ձիւր արձակիլն ի կապից հայցեալ, որ ի վաղուց կայր նա կարկամեալ,
Աննա ի նմին ժամու յարուցեալ եւ գոհանայր զՏեառն, զոր տեսեալ,
Տիեզերաց աւետիս տըւեալ եւ ըզգալուստ Տեառն քարոզեալ,
Աւրհնեալ եկեալ ի փըրկութիւն մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմ:

Ի գալստեան աւուրըս մեծի պայծառանա Սուրբ Եկեղեցի,
Ցընծան մանկունք նորոյ Սիոնի, տաւնախմբեն զգալուստն Յիսուսի,
Ցնծա քաղաքն Երուսաղէմի, քանզի եկեալ Թագաւորն երկնի,
Ցընծա տաճարըն Սողոմոնի, ըզդուըըն բանայ ընդդէմ Քրիստոսին,
Ցընծայր հոգովըն սուրբ ծերունին, արձակեցաւ կապեալն ի մարմնի,
Ցընծայ Ադամ հանդերձ Եւայի, քանզի բարձան անէծքն, որ յերկրի,
Ցընծայ Դաւիթըն Սողովմոնի, զի տեսութիւն նոցա կատարի,
Ցընծան հոգիքն ի խոր խաւարի, քանզի եկեալ Փըրկիչն աշխարհի,
Ահա յիշ.:
Եւ եւս առաւել.
Զանձինս:

Զորեքկերպեան աթոռ վեհագոյն, քան ըզքրոբէս յայտնեալ մաքրագոյն,
Որ զարդարին ի փառաց լուսոյն, իմաստութեամբ հրաշափառագոյն,
Դրախտ ցանկալի, տունկ անմահ պըտղոյն, ծաղկեալ պարտէզ անթառամ վարդոյն,
Այգ առաւաւտ, ծագաւղ արեւուն, ամպ քաղցրահոս երկնաին ցաւղոյն,
Ամէնաւրհնեալ մայր անեղ լուսոյն, Աստուածածին տաճար տէրունոյն,
Բարեխաւսեա՛ Միածին Որդոյն, զմեզ ազատել յահագին հրոյն,
Կըցորդութեամբ մեծի ամլորդոյն, Կարապետին Յովաննու սըրբոյն,
Ստեփաննոսի Նախավկայելոյն եւ Գրիգորի մեծի Պարթեւոյն
Աղերսանաւք հայցմամբ ծերունոյն եւ Աննաի մարգարէուհոյն,
Ողորմեաց մեզ.

25 T Ù ³ ñÙÝáÛÝ ÷ Ë Ï ³ åÇó
26 T ½î» ³ éÝ¿
27 T àñáó »õ ³ Ý¹ ÷ Ë îÇ»½»ñ ³ ó T ½áõñ ³ ËáõÃÇõÝ ³ ßË ³ ñÑÇ å ³ ïÙ» ³ É ÷ Ë »õ... ù ³ ñá½» ³ É
30 T ëáñ ³ µ»ñÏñ ³ ÉÇ ÷ Ë ÜáñáÛ êÇáÝÇ
32 M óÁÝó ³ T ê ³ õÕ ³ õÙáÝÇ
34 M µ ³ ñó ³ Ý
35 T êáÕ ³ õÙáÝÇ T ½ ï ¿ëáõÃÇõÝ ÷ Ë ½Ç ï »ëáõÃÇõÝ
36 T ³ ñÏ» ³ É Ç µ ³ Ý ï Ç ÷ Ë Ç Ëáñ Ë ³ õ ³ ñÇ
42 T 42-43 ï áÕ»ñÇ ï »Õ»ñÁ ÷ áËáõ ³ Í
43 T »ñÏÝ ³ õáñ
46 T Úá í Ñ ³ ÝÝáõ
47 T ì ÁÏ ³ ÛÇ Ý ³ ËÝáÛÝ, Èáõë ³ õáñÇã ¶ñÇ · áñÇ êÁñµáÛÝ ÷ Ë Ü ³ Ë ³ í Ï ³ [illegible]»ÉáÛÝ... ä ³ ñÃ»õáÛÝ
48 T ãÇù ï áÕÁ

ՏԱՂ ՔԱՌԱՍՆԱՒՐ[ԵԱ] ԳԱԼԸՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ Ի ՏԱՃԱՐՆ*

Ծերունին այսաւր Սիմէովն յարուցեալ եկն ի տաճարն
Ազդմամբ Հոգւոյն, ընկալեալ ի գիրկս իւր զԱստուածորդին,
Խայտալով ցընծայր ալեւաւքըն ծերունին:
Աղերսելով երկըրպագէր Հաւր Միածնին.
— Զոր կապեցեր, Տէր իմ Յիսուս, այժմ արձակեա՛,
Քանզի տեսի զՀեթանոսաց ըզլոյսդ եկեալ
Եւ փըրկութիւն ժողովրդեան Իսրայեղի:
Այսաւր տեսի զկոյսըս ծընեալ զԵմանուիել[ա]*,*
Զոր նախ ծանոյց մեզ մարգարէն Եսայիաս,
Ծաղկեցաւ մեզ գաւազանըն Յեսսյեայ
Եւ յարմատոյն Դաւթի ցուցաւ մեզ շառաւեղս[բ]*:*
Գըտաք այսաւր ըզսա ծընեալ ի Յեփրաթայ,
Զոր տասնաղեաւ մեզ գուշակեաց արքայն Դաւիթ[գ]*:*
Ի Բեթղէէմ իշխանս ծընաւ Իսրայեղի,
Զոր Միքիաս յառաջագոյն մեզ աւետեաց[դ]*:*
Ցընծա այսաւր մեծ մարգարէն Եզեկիէլ.
Տէր ի տաճարս մանուկ յայտնեալ քառասնաւրեայ[ե]*:*
Ցընծա այսաւր ի մարգարէս մեծն Մովսէս,
Տեսանելով ըզկեանս եկեալ ի տաճարիս:
Երանեն մեզ դասք այսաւր վերին զաւրացն,
Ուրախութեամբ տաւնեն ընդ մեզ զաւր գալըստեանս:
Աբրահամ մեծ նահապետն ուրախանայ,
Քանզի ծնաւ Կոյս Մարիամ զնոր Իսահակս:
Գառըն կախեալ ընդ Սաբեկայ ի Գողգոթա[զ]*,*
Յորմէ աւրհնին ազգք երկրածինք առ հասարակ:
Տէր ի տաճարս Քո այսաւր մեզ յայտնեցար,
Քառասնաւրեա մանուկ եկեալ ի յընծայումն:
Արդ, արձակեա՛ զծառայս Քո, Տէ՛ր, զոր կապեցեր,
Զի ահա տեսին աչք իմ, զոր ցանկայի:
Արդ, Մարիամ դուստր Դաւթի մարգարէին,
Ուրախացի՛ր, բերկրեալ, ցընծա՛յ Աստուածածին:
Մանուկըս քո, զոր դու ծընար, Տէր է երկնից,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 332³-333³
C-Ó»é. ÑÙñ. 791 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 333µ-334³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 243³-244µ
Êáñ³·Çñ
BG ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ÷áË
´Ý³·Çñ
ա Եսայի Է 14

10 C ãÇù 10-18 ïáÕ»ñÁ
բ Եսայի ԺԱ 1
գ Սղմ. ՃԼԲ
դ Միք. Ե 2
ե Դանիէլ Է 13-22
20 C ãÇù 20-25 ïáÕ»ñÁ
զ Ծննդ. ԻԲ 13
30 C ãÇù 30-39 ïáÕ»ñÁ

Անժամանակ եւ հինաւուրցըն ծերունի:
Գայթագղին սովաւ բազումք յԻսրայեղի
Եւ ընդ քո անձնըդ անցցէ սուր սուսերի,
Զարհուրեալ տարակուսէր Աստուածամայրն,
Հիացեալ ընդ լուր բանիցըն ծերունոյն:
Զգուշութեամբ պահէր ի միտս իւր զամենայն
Եւ խելամուտ լինէր բանիցն անճառելեացն.
Ո՛վ Տէր Յիսուս, աղաչանաւք Աստուածածնիդ
Եւ աղաւթիւք Սուրբ ծերունոյդ, մեզ ողորմեա՛:
Արձակեա՛յ զմեզ ի կապից մեղաց մերոց
Եւ յամենայն փորձութենէ զմեզ ապրեցոյ:
Ներող Փըրկիչ, ընդ ծերունոյն Քեզ աղերսեմք,
Զմեղաւք մեռեալ հոգիքս շնորհիւ կենդանացո՛յ:
Ծագեա՛ ըզլոյսդ արփիական ի սիրտըս մեր,
Փառաւորեալ ուսո՛յ մեզ զՀայր Քո ի յերկինս,
Գոհութեամբ երկըրպագել Երրորդութեանդ,
Ի յայժմուս եւ յապագայն յաւիտենից:

ԺԹ. ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՅՆ ՍԱՐԳՍԻ ԶԱՒՐԱՎԱՐԻՆ ԵՒ ՈՐԴՒՈՅ ՆՈՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍԻՆ

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՅՆ ՍԱՐԳՍԻ ԶԱՒՐԱՎԱՐԻՆ ԵՒ ՈՐԴՒՈՅ ՆՈՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍԻՆ

Գրելոցն ի յերկինս անդրանկաց դասուց որդւոց երկնաւորն Երուսաղէմի,
Ի վկայական գումար հանդիսի հետեւեցելոցն զհետ Յիսուսի,
Քաջ խիզախողացն ի վերայ մահու մեծ պատրաստութեամբ սպառազինելոցն,
Ի ջոկս խըմբիցն ամէնըղձալի բարերջանկութեամբ զուգախառնեցար:
Աքանչելապայծառ հրաշագործութեամբ փարելի ձայնիւ բարէհըռչակեալ
Քրիստոսեան զաւրուն ընտրեալ զաւրավար զարհուրեցուցիչ զաւրաց Թըշնամւոյն,
Գերիշխանական ծայրագոյն պատուեալ փառաւք ծառայ Քրիստոսի,
Տէր Սուրբ Սարգիս,
Եւ այժմ աղաչեա՛ զանմահ զաւրութեանցըն Տէրն տալ մեզ զաւրութիւն
Յայսմ ասպարիսի, աղաչեմք:

Էրբեմն ի խնամոց երկնից արքային յապահովանայր Սուրբ Եկեղեցի,
Ի հալածական խուճապից զերծեալ ի խաղաղաւէտըն հանդարտութիւն,
Յայնըժամ փայլիւր պայծառ նըշողիւք ջահըդ զգաստութեան յաշխարհըն Գամրաց:
Ստուգապէս պատկեր խսկապէս բարւոյն, այրըդ ցանկալի, տէրըդ Սուրբ Սարգիս,
Քարոզ ճըշմարիտ անբիծ հաւատոյ, աստուածպաշտութեան վառեալ նախանձու:
Փըշրաւղ արձանաց ամպարըշտութեան, մեհենից կըռոցն ի կործանիչ,
Ընդ իմանալի տաճարին շինուած, ի սկըզբնակառոյց վէմըն հաստատեալ:
Կանգնելով զգալի տաճարս Աստուծոյ եւ տունս աղաւթից յանուն վկայից՝
Եւ այժմ աղաչեա՛ զանմահ զաւրութեանցըն Տէրն տալ մեզ զաւրութիւն
Յայսմ ասպարիսի, աղաչեմք:

Ուստի ընդ ազդիլն համբաւըն բարեաց անյապաղ փութով առ մեծն արքայից,
Արժանապատիւ ձիրըս պարգեւեաց ընդ իշխանութեամբ մեծի լըծակցեալ,
Պատուասիրական փառաւք մեծարէր զերջանիկդ ի խումբըս համադասից,

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 110³-113µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 33µ-39³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 96³-100³

Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ø³ñá½ êñµáÝ ê³ñ·ëÇ ¼³õ-ñ³í³ñÇ ÝáñÇÝ ¶¿áñ·³ D ø³ñá½ êñµáÝ ê³ñ·ëÇ ¼³õñ³í³ñÇÝ »õ àñ¹õá Ýáñ³ Ø³ñïÇñáëÇ ³ë³-ó»³É ¶¿áñ·»³ í³ñ¹³å»ïÇ êÏ»õé³óá Ç ËÝ¹ñá ëÝÁÝ¹³ÏÇó »Õµ³õñ ê³ñ·Çë ÷ÇÉÇëá÷³Ç
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A êñµáÝ ê³ñ·ëÇ ½³õñ³í³ñÇÝ »õ áñ¹õá Ýáñ³ Ø³ñïÇñáëÇÝ
Ì³ñ³Ï³åª ¶¿áñ·»³ µ³Ý
´Ý³·Çñ
2 C Ñ» ï»õ»ÉáóÝ
6 C ÁÝ¹ñ»³É
10 D °ñµ»ÙÝ C ³ñù³ÇÝ »ñÏÝÇó ÷Ë »ñÏÝÇó ³ñù³ÇÝ
13 C µ³ñáÝ
15 C ³Ùµ³ñÁßïáõÃ»³Ý D Ç Ïáñ ÏáñÍ³ÝÇã
21 C å³ñ·»õ³ó C ÇßË³ÝáõÃ»³Ý
22 CD Ñ³Ù³¹³ëÇó

Որով զուարճացեալ ի փառսն Աստուծոյ յառաջեալ ի գործս աստուածպաշտութեան,
Զենմամբ անասնոց պաճարեղինաց խրախացուցանէր ըզդասս աղքատաց,
Անպակաս ձաւնմամբ զոհըս բանաւոր զաղաւթս Աստուծոյ վերառաքելով:
Եւ այժմ աղաչեա՝ զանմահ զաւրութեանցըն Տէրն տալ մեզ զաւրութիւն
Յայսմ ասպարիսի, աղաչեմք:

Րեւտորն իմաստակ ի հնարըս չարեաց խորամանգ վիշապըն հայր նախանձու,
Խոցիւր կարէվէր ընդ փոյթ պընդութեան քոցըդ հաւատոց աստուածպաշտութեան,
Ոխըս մըթերեալ պահէր ի սըրտի, սպասելով դիպաւղ ժամու հատուցման:
Ընդ թագաւորել պիղծն ուրացողի, ըզթոյնս մաղձոյն ժայթքէր դառնապէս,
Շըշուկ սպառնալեաց դըժընդակ մահուց ըզքրիստոնէիւք դարձեալ տարածիւր:
Յայնըժամ ի ճահ հայեցողութեամբ զարժանըն պատշաճ դատիւր զգուշութեամբ,
Ամէն այցելու խնամաւք հըզաւրին յանձնելով ընդ քեզ յաւէտ զորդին հարազատ,
Եւ այժմ աղաչեա՛ զանմահ զաւրութեանցըն Տէրն տալ մեզ զաւրութիւն
Յայսմ ասպարիսի, աղաչեմք:

Գուշակ ճըշմարիտ նախագիտութեան ազդիւր յաստուածուստ ի հրաման տեսլեան
Հեռանալ յերկրէ եւ յազգատոհմէ ըստ աւրինակի հաւրըն հաւատոց,
Որում հաւասար զինեալ հաւատով զհրամանն անյապաղ փութով կատարել,
Յոյժ տենչալի ըղձիւք լըքեալ ըզմարմնոյսըն ստացուած գոյից,
Ըզերեւելի փառս իշխանութեան ըզհամադասիցըն զինակցութիւնս,
Ըզհամաշխարհեացըն սնընդակցութիւնս ըզհամաշընչիցըն սիրելութիւնս,
Որովք կաշկանդին յոլովք յընթացից ուղեւորութեան վերնոյն կայանից,
Իսկոյն ձեր լուծեալ յայսքանեաց կապից դիմեալք հասանել յաշխարհն անմահից:
Եւ այժմ աղաչեա՛ զանմահ զաւրութեանցըն Տէրն տալ մեզ զաւրութիւն
Յայսմ ասպարիսի, աղաչեմք:

***Ե**ղէք հալածեալք վասն արդարութեան անցեալ ընդ աշխարհըն Հայաստանեայց,*
Հասեալք յասպարէզ նահատակութեան ի նախ նըկատեալ գաւառըն Պարսից,
Զաստուածպաշտութեան ջահըն բորբոքեալ, ըզգունդըն զաւրուն աշակերտելով
Ի դըժնեայ գոռոզին մատնելով յատենի ի հարց եւ ի փորձ,
Բանիւն հաւատոյ համարձակ ձայնիւ զՔրիստոս քարոզեալ:
Զգունդս անաստուածիցըն զայրացուցեալ, զատրուշանըս հրոյն քակմամբ
քայքայեալ,

23 C ÷ ³ éëÝ ÷Ë Ç ÷ ³ éëÝ
28 CD Ëáñ ³ Ù ³ ÝÏ
29 C Ñ ³ õ ³ ï
31 C Å ³ Ûïù¿ñ
33 C ½ ³ ñÅ ³ ÝÝ
42 C ¼Ñ ³ Ù ³ ßË ³ ñÑ ³ óÝ
50 AD ¹ÁÅ» ³ Û D Ù ³ ïÝ» ³ É
52 D ½· áõÝ¹Ý

Զբագինս անշընչիցն փոշիացուցեալ, ըզչարանախանձ բանսարկուն վանեալ,
Ի յամպարըշտացըն սաստիկ տանջեալ, զորդին Մարտիրոս Տեառըն նըւիրեալ,
Զանունըն գործով արդիւնացուցեալ, ընդ որում եւ Քո զընթացսըն լըցեալ,
Դըժընդակ սըրոյն հատման ժուժկալեալ, ըզՔրիստոսայաղթ պըսակն ընկալեալ,
Բոլոր նեղելոց հայցեալ փըրկութիւն, յաւէտ տաւնողացըս ջերմըն սիրով
Եւ այժմ աղաչեա՛ զանմահ զաւրութեանցըն Տէրն տալ մեզ զաւրութիւն
Յայսմ ասպարիսի, աղաչեմք։

***Ա**հա պաղատիմք առ Քեզ՝ ողորմած արարչագործաւղ խնամիչդ ամենից,*
Հանցես ի բանտէ զգերեալքս ի մեղաց եւս եւ զըմբըռնեալսն ի յանաւրինաց,
Որ ի վաղընջուց զայս հրաշագործես յաւէտ միջնորդաւս Սըրբովըս Սարգսիւ,
Յաղաւթըս հայցման անմահ զըւարթնոցն եւ զուգահրեշտակ մաքրոցն ի մարմնում,
Ողորմեա՛ դըստեր Սիոնի վերնոյ քաղաքին մերոյ խոստովանութեան,
Յորում վերըստին աստուածաստեղծեալ գրիցուք ընդ ծանաւթ եւ ընդ ծանուցեալս։
Զորըս պահեսցես անփորձըս յերկրի ի յիւրաքանչիւր դասս աշտիճանի
Եւ ըզգլուխըն մերոյ հաւատոյ զդիտապետըն Հայաստանեայց ըզտէր
(զկաթուղիկոսն աստ յիշեա՛)
Եպիսկոպոսաւք, քահանայիւք եւ վարդապետաւք, սարկաւագաւք եւ ընաւին
պաշտաւնէիւք եկեղեցականաւք։
Զբարեպաշտ թագաւորըն մեր (զթագաւորն աստ յիշեա՛)
Իւրովք ծնընդովք, զաւրաւք եւ զաւրականաւք հարկաւոր գոյիցն անթերի լըրմամբ։
Եւ աստուստ փոխեսցես յանկարաւտ վիճակդ
Եւ զնախաժամանեալսըն նախքան ըզմեզ եւ զմեզ ընդ նոսին
Լուսաթուիչ ամպովք Քեզ հանդիպեցուսցես,
Ահա յիշեսցես եւ ողորմեսցիս հաւատով ի Քեզ նընջեցելոցն, աղաչեմք.։

***Բ**արեպաշտութեամբ հաւատոյ լըրմամբ սիրով կապակցել ըզմեզ խընդրեմք։*
***Ա**ռաւելապէս զանձինս եւ ըզմիմեանց ամենակալիդ Աստուծոյ յանձն առնեմք։*

Փ[Ոխ]

***Ն**ահապետութեանց վերնոցն ըղձալի*
Եւ կամ տիրապէս իսկ զարմանալի,
Անհաս տեսչութեամբ ստեղծիչն ի մարմնի,
Որ անտեսութեան միգովըն ծածկի։
Հոգւով դու մաքրեալ տաճար սքանչելի,

54 C Û ³ Ùµ ³ ñÁß ï ³ óÝ
61 C µ ³ Ý ¹ ¿
63 C ½áõ ³ ñÃÝáóÝ
64 C êÇá íÝÇ
65 C Í ³ Ý ³ õÃë
67 C ãÇù Á½ ï ¿ñ... ÛÇß» ³ °
69 C ¼µ ³ ñ¿ å ³ ß ï C ãÇù ½Ã ³ · ³ õáñÝ... ÛÇß» ³ °
70 C ½ ³ õñá íù
73 C ³ Ùå á í
81 C Ðá · á í

Աննիւթին տըւաւղ նիւթ թարց միջնորդի,
Տանն Աբրահամու զաւակ հաւաստի,
Ծընաւղ Արարչին անթարգմանելի:
Զքեզ Աստուածածին խոստովանողացս, առ ծնիցեալն ի քէն միշտ բարեխաւսեա՛:
Ի կըցորդութիւն առցես մաղթանաց ըզդասըս բոլոր աստուածազգեստիցն,
Որով յողորմած մարդասէր Փըրկչէն հանդիպեալք ներաւղ երկայնմըտութեան,
Յաղագս անցելոցն պատշաճ իմացմամբ համարձակապէս գոչեսցուք ասելով.
Ողորմեա՛ց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի [ողորմութեան Քում]:

84 C ³ÝÃ³ ñùÙ³Ý»ÉÇ
87 C Ñ³Ý ï Ç å » ³Éù
88 C ³Ýó»ÉáóÝ »õ Ñ³Ý¹»ñÓ»ÉáóÝ ÷Ë ³Ýó»ÉáóÝ

ՏԱՂ ՍՐԲՈՅՆ ՍԱՐԳԻՍ ԶԱՒՐԱՎԱՐԻՆ ԵՒ ՈՐԴՈՅ ՆՈՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍԻՆ

Յառաջտեսողէն յանմահ ի Բանէն ընտրեալ Սուրբ Սարգիս
Առեր զաւրութիւն հայցմամբ ի Տեառնէ, յաղթել բանսարկուին:
Կացեալ յատենի Շապհոյ արքայի՝ զըտար դու յաղթող,
Որդւոյն Աստուծոյ երկնից արքային եղեր մեծ վըկայ:
Բանին Աստուծոյ բանիւ մաղթեցեր աւգնել նեղելոց,
Այլ մեք ժողովեալքս ի տաւնախըմբել զքո սուրբ զյիշատակ:
Յաւգնութիւն եւ մեզ հայցեմք հասանել արագահասդ միշտ,
Էին զաւրութեամբ զաւրացեալ եղեր, զաւրակա՛ն յաղթաւղ:
Երկնից արքային դու կաս առաջի բաշխաւղ պարգեւաց,
Ռամեալքս աղերսիւ խընդրեմք միշտ ի քէն տալ մեզ խընդըրուածս:
Գոհութիւն տացուք զքեզ պսակողին, մեծ Սուրբըդ Սարգիս,
Սուրբ Երրորդութիւն, Քեզ փառք յաւիտեանս, անմահ էութիւն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 113µ-114µ

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 100 ³ µ

Êáñ ³ ·Çñ

A ï »°ë í»ñ»õáõÙ D î ³ Õ ëñµáÛÝ ê ³ ñ · ëÇ ¼ ³ õñ ³ -
í ³ ñÇÝ

Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ

A ³ ÛÉ Ã ³ Ý ³ ùá íª Æ Û»Éë ³ ñ»õáõ Äº. êñµáÛÝ ê ³ ñ · ëÇ
¼ ³ õñ ³ í ³ ñÇÝ »õ áñ¹õáÛ Ýáñ ³ Ø ³ ñ ï ÇñáëÇÝ

Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ åª Ú ³ Ïáµ ³ Û ¿ »ñ · ë

´Ý ³ ·Çñ

6 D 6-11 ï áÕ»ñÁ ãÇù

ՓՈԽ

Երջանիկ մեծ զաւրական եւ Քրիստոսի յաղթաւղ վըկայ,
Գլուխ զաւրացըն Կոստանդեայ, քաջ սպառազէն Սո՛ւրբըդ Սարգիս:
Իիւծելոյ ամպարըշտին մոլորելոյն Յուլիանէ,
Ջհանդուրժելով անաւրինին ելէր ի բաց, Սո՛ւրբըդ Սարգիս:
Գեղեցկապէս տնաւրինելով զայս Արարչին նախ սահմանեալ,
Մեծ զաւրավիգն մեզ առաքեալ, զարիացեալըդ Սո՛ւրբ Սարգիս:
Որ յարեւմուտս յառաջ եղեալ եւ յարեւելս եկեալ հասեալ,
Լուսով հոգւոյն ի մեզ փայլեալ, լուսազարդեալ Սո՛ւրբըդ Սարգիս:
Վերնական խնամոց եղեալ ի սընընդեան երկրէ ելեալ,
Աբրահամու այսու նմանեալ նախապատուեալ Սո՛ւրբըդ Սարգիս:
Երկունք աղեաց քո եւ ծընունդ եւ սիրամարգըն սիրասունդ,
Որդին սիրով հաւրըդ գոլով Սուրբ Մարտիրոսն ամբողջ մամնով:
Սիրով արքայն զքեզ ընկալեալ եւ մեծարգոյ փառաւք պատուեալ,
Գլուխ զաւրաց պարսից կարգեալ ի Տաճկաստան պահակ եղեալ:
Տէրն կամաւք եւ զաւրութեամբ զաւրաց տաճկաց յաղթօղ եղեալ,
Երկիցս եւ երիցս յաղթահարեալ եւ քաջութեամբ անուն առեալ:
Բայց ըզդիպումն որդւոյն եղեալ, զոր այլազգիք ձերբակալեալ,
Մեծ զարմացմամբ յետ դարձուցեալ, վասըն հրաշից զոր Տէր ցուցեալ:
Ապա զհաւատըն մեծ յայտնեալ, զՔրիստոս Աստուած միշտ քարոզեալ,
Զզաւրսըն պարսից լուսաւորեալ, զորս ընդ ձեռամբ իւր նըւաճեալ:
Նախանձաբեկ չարին եղեալ առ արքային չարախաւսեալ,
Խրախուսակաւք նամակ յըղեալ զսուրբըն եւ զորդին փութով կոչեալ:
Իսկ տեսութեամբ սըրբոյն բերկրեալ արքայն Շապուհ եւ զուարճացեալ,
Զչարախաւսաց բանս անգոսնեալ, թէ չեն ուղիղ զոր ասացեալ:
Ցընծութեամբ վաղուեան աւուրն արքայն ի տաւն կըռոցն ելեալ,
Նախամեծար զսուրբսն արարեալ, ընդ ինքեան դիցն երկըրպագեալ:
Սուրբըն Հոգւովըն զայրագնեալ, ինքն եւ որդին անդր արշաւեալ,
Զպատկեր դիցըն խորտակեալ, ի նմին տեղւոջ որդին փոխեալ:
Ապա արքայն յոյժ դառնացեալ եւ խոշտանգանս սըրբոյն տըւեալ,
Բանտարգել զնա արարեալ եւ զայրագին միշտ սպառնացեալ:
Յետ այնր ի հարց փորձի մըտեալ, քաջ եւ արի զսուրբըն տեսեալ,
Վըճիռ մահու վերահատեալ, զոր Մաւր Սարգիսըն կոչեցեալ:
Սուրբըն ի տեղի իւր կատարմանն ի Տեառնէ հայցեալ աղերսական,
Որք յիմ անուն առ Քեզ կարդան, նոցին արագ լե՛ր աւգնական:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, 114µ-116µ
D Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 100µ-101 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A ï »°ë í»ñ»õáõÙ D ³ ÝËáñ ³ ·Çñ
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ³ É Ã ³ Ý ³ ùá í ª ÚÇëáõë àñ ¹Ç Ä º. êñµá Ý ê ³ ñ · ëÇ
½ ³ õñ ³ í ³ ñÇÝ »õ áñ ¹õá Ýáñ ³ Ø ³ ñ ïÇñáëÇÝ
Ì ³ ñ ³ Ï ³ å
ºõ ·á í»ë ï µ ³ ÝÇóë ³ ë Ù»ÍÇ íÏ ³ ÇÝ
´Ý ³ ·Çñ
1 D ãÇù 1-36 ï áÕ»ñÁ

***Մ**եծապայծառ հըրաշք ցուցան յաւուր մեծի քո կատարման,*
Յերկնից լուսոյն մեծի իջման եւ ձայն հայցման քո կատարման:
***Ե**րգեմք ձայնիւ աղերսանաւք եւ աղաչեմք պաղատանաւք.*
Մեզ հասանել ի յաւգնութիւն, երագահաս Սո՛ւրբըդ Սարգիս:
***Ծ**ունըր կրկնեմք Սուրբ Նըշանի եւ նըկարեալ քո պատկերի,*
Մեզ ժամանեա՛ միշտ յատենի, ատենահաս Սո՛ւրբըդ Սարգիս:
***Ի**սկ գերելոցն յայլասեռից, եւ որք ի կապանս են երկաթից,*
Հան գնոսա ի չար կապից, լուծիչ կապից, Սո՛ւրբըդ Սարգիս:
***Վ**տանգելոցն յախտըս ցաւոց եւ ի վիրաց տաժանելոց,*
Լե՛ր նոցին դեղ եւ սպեղանիս բըժիշկ ցաւոց, Սո՛ւրբըդ Սարգիս:
***Կ**արկամից ախտաժետաց ի դիւական պատահարաց,*
Ձերծո՛ գնոսա յայսոց չարաց, հերքաւղ դիւաց, Սո՛ւրբըդ Սարգիս:
***Ա**յլեւ անձանց ուղղեւորաց ի ճանապարհըս հեռագնաց*
Լե՛ր ուղղէկից նոցին չաւղաց երկնագընաց, Սո՛ւրբըդ Սարգիս:
***Յ**աղեղ աւուր մեծ տագնապից ի պատերազմ այլասեռից,*
Հանուրց ազգաց քըրիստոնէից լե՛ր մարտակից, Սո՛ւրբըդ Սարգիս:
***Ի**սկ ի յամպոց վնասակարաց եւ ի տաւթոյ խիստ խորշակաց,*
Դու լե՛ր նոցին յետ դարձուցիչ, լուսաթըռիչ, Սո՛ւրբըդ Սարգիս:
***Ն**աեւ երգոյս երգեցողի, ինձ Յակոբայ անարժանի,*
Պարգեւ բարեաց ի քէն տացի եւ տաւնողացս քո ըստ շնորհի:
Սո՛ւրբըդ Սարգիս, ի մեզ գըթած, մատո՛ ըզձայն մեր մաղթանաց,
Առ ողորմածն Քրիստոս Աստուած, այն որ աւրհնեալ յԻւր արարածս:
Հաւրն փառք, Որդւոյն պատիւ եւ Սուրբ Հոգւոյն այժմ յաւիտեանս,
Յաւիտեանս յաւիտենից, Քրիստոս աւրհնեալ է յաւիտեան:

53 D ãÇù 53-54 ï áÕ»ñÁ

55 D ·ÁÃ ³ ó

ՔԱՐՈԶ ՍԱՐԳՍԻ ԶԱՒՐ[ԱՎԱՐԻ] ԵՒ ՈՐԴՈՅ*

Խորհրդաբար պատուեալ պատկերին, նախաստեղծիցն ի դրախտն Ադենայ,
Զոր արարէր յոգի գերակա, ներադրական հըպմամբ առյապա,
Մակամըտաց մատամբ ստորակայ, յանդրաքայլեալ ընդ հրապուրանաց:
Զար ընդ բարոյն բնութեամբ բաղկանա եւ գլուսածին սգեստըն մերկանայ,
Փոխան փառացըն խաւար դառնա եւ պարսաւ գէտ հողըն հողանա,
Բարեխաւսեա՛, վըկայ ճըշմարիտ, գի մեզ բացէ գդուռն ողորմութեան:

Արարչակիցըդ Հաւր համագոյ, նոյն փառակից ընդ Հոգոյդ Սրբոյ,
Առեր մարմին ըզնախնոյն մերոյ, իմանալի բնութեամբըս մերոյ,
Ընդ պատրանաց աւձին ջամբելոյ, որ ստունկանեաց վասն ամբառնալոյ:
Դատապարտեալ ընդ մահացելոյ, կամաւ ածար ի սպանդ սեղանոյ,
Սիրով եդար ի սիրտ աշխարհի, գի փոխեսցես զանէծս յաւրհնութիւն,
Յարեար բնութեամբ անբաղդատելի, գի կանխասաց գիրըն կատարի:
Պարգեւեցեր դասուն Պետրոսի, քեզ խաչակցիլ անփոփոխելի,
Որպէս արին ի մեծ հանդիսի, Սարգիս անուն ի յասպարիսի,
Բարեխաւսեա՛ վըկայ ճըշմարիտ, գի մեզ բացէ գդուռն ողորմութեան:

Զորըորդապետ գընդին գամրական, կարգաւորեալ կերպիւ պատուեցար,
Արի մըշակ արքային փառաց, գաւրեղ յաղթող ի մէջ ներհակաց:
Սարգիս, սիրող Արարչին բարձանց, որպէս պատմէ երգըն սաղմոսաց,
Կոստանդիանայ գլխոյն կայսերաց, սպասատար հարկացն ընդրեալ ի բազմաց:
Անուն սրբութեամբ սուրբ պետականաց, առաքելոցն գլխաւորաց,
Որ ոչ յաղթեաց քուն ըզբաղանաց, եւ ոչ արթնութիւն տարակուսանաց,
Այլ քաջաբար աներկ բազկաց, հալածեցար ի քո հայրենեաց,
Ընդ բորբոքման չարին ներհակաց, Յուլիանէ պետին պատրանաց,
Կատարեցեր զգիրն երանութեանց, վասն արդարութեան հալածեցայց:

Առեր զորդիդ հայրագատ սիրով, ըզՄարտիրոս պատանիդ յուսով,
Դիմեալ հասեր ի Հայս տենչալով, ցանկայիր առնուլ զպըսակըն պատուով,
Ով երանեալ հայր ամենագով, ծաղկեալ պայծառ անմեղ անդրանկով,
Մինչ ի Տիրան յաւժար հաւատով, յարքայ հայոց գայիր հանդիսով,
Զոր ընկալար պատուասիրելով, բայց նոյն եղեր ներհակին պատժով:
Խրատ ըղձական մատուցանելով, երթալ ի Պարսս ուղիղ հաւատով,
Զոր արարեր աներկբա փութով, երկրորդ անգամ զքեզ հալածելով,
Բարեխաւսեա՛ վըկայ ճըշմարիտ, գի մեզ բացէ գդուռն ողորմութեան:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 68³-72µ
Êáñ³·Çñ
H ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ñ³Ï³åª Ê³ã³ïáõñ

Տէր երանեալ ընտրեալ եւ արդար, ազնիւ ծառայ Տեառն կամարար,
Քաջ յաղթող եւ անտրամաբար, խաչեցելոյն վըկայ բարերար,
Ի պարսկական արքայն ընթացար եւ ի նմանէ փառաւք պատուեցար,
Ստրատելատ զաւրաց կարգեցար եւ երկբայելոցըն միջնորդեցար,
Վարդապետեալ ըզբանըն կենարար, քոոց եղեր բժիշկ հմտաբար,
Մկըրտեցեր աներկեղաբար, ըզհնազանդեալսն ընդ քեզ սիրաբար:
Աւանդեցեր ըզփողն աստաբար, զքնարն Դաւթի հաւրն աստուածաբար
Մինչ հասաւ բանըն տրտմաբար, առ Շապուհ անուն չտեմարանըն չար,
Թէ զաւրապետըն չարահնար, ուսոյց աղանդ նոր եւ չարաբար:
Զոր եւ լուեալ զայս զայրագնաբար, եւ ըզքեզ կոչէ հնարաբար,
Բարեխաւսեա՛, վըկայ ճըշմարիտ, զի մեզ բացէ զդուռն ողորմութեան:

Ուսեալ արուեստըս ներգործական, գրէ հրովարտակըս հաճոյական,
Կոչէ ի ճաշ իւր արքայական, ի ձեռն որդոյն իւր միամտական,
Թէ գործեցեր ճըգունս յաղթական, ընդդէմ զաւրաց բարբարոսական,
Արդ, եկ կըցո՛րդ լեր եղբայրական թագաւորութեանս իմոյ անվախճան,
Իսկ Մարտիրոս որդին աններման, ըմբռնեցաւ անզերծողական,
Մինչդեռ երթայր առ հայրն յանդիման, ի հոռոմոց բըռնաւըրբաւսան,
Լուեալ յաղթողն ի մարտ մատուցմամբ, եւ սրտակոտոր լինէր տրտմութեամբ,
Մատուցանէր մատաղ մաղթական, եւ արտասուէր գըթով հայրական:

Խիւսեա պըսակ, վըկայ պանծալի, որդի Վերնոյն Երուսաղէմի,
Քեզ աւետիս տաւղաւք տենչալի, ազատեցաւ որդիդ ցանկալի:
Յանձնարարեր զհաւտըն Յիսուսի, եւ դիմեցար ի մարտ հանդիսի,
Ոչ պատրեցին սադրանք սուզելի, որ ներադրի յայսմ առաւրէի,
Կամաւ կացեր ի ստադիոնի, չար իշխանին որդոյն խաւարի,
Տեսեր զարիւն որդոյդ սիրելի, զայդ գերահրաշ քո Մարտի[ր]ոսի,
Եւ աւրհնեցեր զԱրարիչն երկնի, ըզհաւր յաղթողն ի պատերազմի,
Զայն որ շնորհէ պըսակ պանծալի, մարտիրոսացն ի մէջ ատենի:
Ապա հաներ զկապանն երկաթի, եւ խորտակեցեր զպատկերըն սնոտի,
Կատարեցար սրովն անաւրինացի եւ ընկալար զբրաբիոնն յայտնի:
Ահա յիշ եւ եւս առաւել,
Զանձինս.:

Ռոպիապըսակ պարկեշտ աշտանակ, ակն արփիափայլ, անգին մարգարիտ,
Սուրբ սիրամարգ, ողջախոհ տատրակ, ամպ վերնաշարժ, տումար անքըննին,
Մայր Աստուծոյ Բանին բարձրելոյ, մարդասիրի Արարչին մերոյ,
Բարեխաւսեա՛ հաւրն երկնաւորի, միջնորդութեամբ հոգոյն ճշմարտի,
Զի մեզ բացցէ զառագաստ վերին, ուր ամենայն սուրբք անդ ժողովին:
Կըցորդարար ընդ քեզ խընկեսցին, ձայնն Յովաննու եւ Ստեփաննոսին,
Նաեւ մերոյ Սրբոյն Գրիգորի, երախտաւոր հաւրըն հանդիսի,
Եւ որ աւուրս է կոչնահրաւէր, զաւրավարիս ի մարտ հանդիսի
Եւ սուրբ որդովն իւր Մարտիրոսիւ, ազատեսցին գերիքն յաշխարհի,
Եւ թողութիւն մեղաց լինիցի եւ այժմ.:

ԳԱՆՁ ՍՐԲՈՅՆ ՍԱՐԳՍԻ ԶԱՒՐԱՎԱՐԻՆ ԵՒ ՈՐԴՈՅՆ ՄԱՐՏԻՐՈՍԻ*

Մեծապայծառ փառաւք զարդարեալ, եկեղեցիք պայծառազգեցեալ,
Յիշատակաւ զինուորին ընտրեալ, Սրբոյն Սարգսի, որ այսաւր տաւնեալ,
Ի սէրն անխախտ Արարչին վառեալ եւ զանցաւոր կեանս արհամարհեալ,
Յարեւմտից յարեւալս դիմեալ, առ Շապուհ արքայն պարսից ընթացեալ,
Իսկ նա սիրով ըզնա ընկալեալ եւ ուրախութեամբ ըզնա մեծարեալ,
Զաւրաց իւրոց զաւրավար կարգեալ եւ արքունական պա[տ]ւով զարդարեալ,
Բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Սարգսի զաւրավարի
Խնայեա՛ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի, աղաչեմ:

Կենդանարար Որդին Միածին Բանն անեղական Հօգի, խորհուրդ անքննին,
Յայտնէ զաւրութիւն Իւր աստուածային ձեռամբ Սարգսի սուրբ զաւրավարին,
Խափանելով զպաշտաւն կըրակին եւ կանկնելով ըզնշան խաչին,
Իսկ չարութեամբ լցեալ բանսարկուին յարուցանէ զաւրքն այլասեռին,
Զոր հանդիպեալ ի ճանապարհին, եղեւ ըմբռնեալ Մարտիրոս որդին,
Իսկ սէրն, անչափ գուլթն աստուածային առաքէ զցասումն ի զաւրըս նոցին,
Սատակեցան չար ախոյանին դարանակալքն, որ ըմբռնեցին,
Իսկ զնա բերեալ զառ հայրն, յանձնէին եւ թողութիւն մեղաց խընդրէին,
ԶԱստուած արքայն երկնից կարդային եւ քրիստոնեայք զիւրեանք անուանեցին,
Բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Սարգսի զաւրավարի
Խնայեա՛ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի, աղաչեմ:

Ռամեալ խըմբից զաւրքըն պարսկական չարախաւսեն առ Շապուհ արքայն,
Եթէ Սարգիս զաւրեղ զաւրական զբանակս արար քրիստոսադաւան,
Ո՛չ զոհէ հըրոյ եւ արեգական, ւ՚ ո՛չ պատկերի քո արքունական,
Այլ դաւանէ զԱստուած հայրական, զՈրդի ծընունդ, զՀոգին գոյական,

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 93 ³ -96µ
T Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 73 ³ -75 ³
Êáñ ³ ·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ T êñµá□Ý ê ³ ñ·ëÇ ¼ ³ õñ ³ í ³ ñÇÝ
Ì ³ □ñ ³ Ï ³ å ª ØÏñ ïÇã
´Ý ³ ·Çñ
3 T ãÇù ïáÕÁ
4 T »õ ³ é T ·ÁÝ ³ ó» ³ É ÷Ë å ³ ñëÇó ÁÝÃ ³ ó» ³ É
6 T Ù»Í ³ ñ» ³ É ÷Ë ½ ³ ñ¹ ³ ñ» ³ É
7 T ãÇù ½ ³ õñ ³ í ³ ñÇ
8 T ÷Ë ïáÕÇ. ¼Ù»ñë ÁÝÏ ³ ÉóÇë å ³ ï ³ ñ ³ · µ ³ ÝÇ
9 T ãÇù ´ ³ ÝÝ T ãÇù Ñá·Ç T ËáñÑáõñ¹Ý
10 T Á½Ññ ³ ßë ÷Ë ½ ³ õñáõÃÇõÝ T Ù»Í ÷Ë ëáõñµ
11 T Ï ³ Ý·Ý»Éá í
12 T Á½½ ³ õñë T ³ ñ» ³ Ý ·ÁÝ¹ÇÝ ÷Ë ³ □É ³ ë»éÇÝ
13 T àñ T ·»ñ» ³ É ÷Ë ÁÙµéÝ» ³ É
14 T ë¿ñ T ³ ÝáõÝ µ ³ ÝÝ ³ Ýµ ³ õ»ÉÇÝ, »ï å ³ ï áõÑ ³ ë ÷Ë ³ Ýã ³ ÷… ½ó ³ ëáõÙÝ
15 T ãÇù
16 T ÷Ë ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃ» ³ Ý áõÝÇ.
àñá í µ»ñ» ³ É Ç Ý ³ □ ³ ÝÓÝ¿ÇÝ ½Çõñ Ñ ³ ñ ³ ½ ³ ï
Ø ³ ñ ïÇñáë áñ¹ÇÝ
´ ³ ñ»Ë ³ õëáõÃ» ³ Ùµ.
20 T ð ³ ÙÇó
21 T ½ ³ õñ ³ óë ³ Ëá□» ³ Ý ÷Ë ½ ³ õñ»Õ ½ ³ õñ ³ Ï ³ Ý
22 T ÷Ë ïáÕÇ. ºõ áã ½áÑ¿ Ý ³ □ ³ ñ»· ³ Ï ³ Ý »õ áã å ³ ï Ï»ñÇ ùáõÙ ³ ñù ³ □ ³ Ï ³ Ý
23 T ÍÁÝáõÝ¹ Ñ ³ Ù ³ ÷ ³ é ³ Ï ³ Ý ÷Ë ÍÁÝáõÝ¹ T êáõñµ ÷Ë ·á□ ³ Ï ³ Ý

Զեղրորդութիւն համագոյական եւ զՏէրութիւն անըսկըզընական,
Աւար առնէ զաշխարհս ամենայն, նաեւ զերկիրս մեր Խորասան:
Շապուհ լըցեալ ցասմամբ դիւական եւ կատաղեալ որպէս գչար գազան
Կոչէ զՍարգիս զաւրեղ զաւրական եւ հարցանէ զհաւատն յանդիման,
Ընդէ՞ր առնես, ասէ, անարժան եւ ուսուցանել քրիստոսադաւան,
Եւ խոստանայր պատիւ մեծութեան, մինչեւ ցկէս թագաւորութեան,
Իսկ նա անշարժ կացեալ հաւանման՝ խոստովանէր՝ զանմահից արքայն,
Բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Սարգսի զաւրավարի
Խնայեա՛ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի, աղաչեմ:

***Տ**եսեալ Շապուհոյ պարսից արքային զՍարգիս անխախտ ի սէրն անմահին,*
Հրաման տըւեալ մեծ դահճապետին, զի հատցէ զգլուխ սուրբ զինաւորին,
Իսկ զինուորակիցք եւ ընկերք նորին կացեալ մաւտագոյնըս տեսանէին,
Արտասուելի աչաւք նայէին եւ սըրտահառաչ ընդ նա խաւսէին,
Սարգիս զաւրեղ եւ քաջ մարմին, ամուր պարիսպ ի մէջ հեծելին,
Սարգիս Վահան եւ վանիչ չարին, ընդիր սպառազէն եւ յոյժ ահագին,
Սարգիս գովեալ ի մէջ ատենին, հաստաբազուկ եւ զաւրեղ ուժգին,
Սարգիս անուամբ հալածիչ դիւին եւ սատակող չար ախոյանին,
Սարգիս պատկեր եւ տիպ երկնային, փայլեալ ի մէջ քո սաղաւարտին,
Սարգի՛ս, խըղճա՛յ քո Մարտիրոսին, Նորաբոյս տընկոյն, սիրուն զաւակին,
Մի՛ հաւանիր առնէր զմահ յանձին, մի՛ կորուսաներ ըզքո մեծութիւն:
Իսկ նա վառեալ ի սէրն անմահին, խառնեաց զարիւն ընդ արեան Փըրկչին,
Առեալ հրաման յարքայէն վերին, հասանելով մեզ ի յաւգնութիւն,
Բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Սարգսի զաւրավարի
Խնայեա՛ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի, աղաչեմ:

***Ի** տաւնս քո առաւել ցընծան դասք հրեշտակաց եւ սուրբք ամենայն,*
Եւս առաւել գունդք զինուորական, մարտիրոսացն, որք պըսակեցան,

---

24 T ÷Ë ï áÕÇ.
Ð³ ë ï áÕ ½³Ù»Ý³ÛÝ, Ð³õñ ·áÛ³ ÏÇó, àñ¹á ¿³Ï³Ý,
ºññáñ¹áõÃÇõÝ Ñ³Ù³ ·áÛ³ Ï³Ý, ÙÇ ï¿ñáõÃÇõÝ,
³ÝÁëÏ½µÝ³ Ï³Ý
25 T àõëáõó³Ý¿ ÷Ë ²õ³ñ ³éÝ¿ T ³ÛÉ»õ ÷Ë Ý³»õ
27 T Ñ³ñó³Ý¿ñ
28 T ³ë»ñ ³éÝ»ë¹
30 T áã Ñ³Ûñ µ³Ý Ñ³õ³Ý³Ï³Ý, ³ÛÉ ¹³õ³Ý¿ñ ÷Ë ³Ý-
ß³ñÅ… Ëáëï áí³Ý¿ñ
33 T Þ³åÑáÛ T Ññ³å³ßï ÷Ë å³ñëÇó T áõÝÇ ß³ -
ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
¼Ç Ó»éÝ »Ñ³ñ ÏÁéáó å³ï Ï»ñÇÝ »õ
Ëáñï³Ï»³ó Á½µ³·ÇÝë ÝáóÇÝ,
Ú³ÛÝÅ³Ù ë³ëïÇÏ ß³ñÅ»³É ³ÙµáËÇÝ, »Õ»õ
ÏáË»³É Ø³ñïÇñáë áñ¹ÇÝ
34 T ÷Ë 34-35 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
²å³ Ññ³Ù³Ý »Õ»õ ³ñù³ÛÇÝ, Ç ·ÉË³ï»É
½Ý³Ñ³ï³Ï µ³ñÇÝ,
Ú³ÛÝÅ³Ù ½ÇÝáõáñù »õ ÁÝÏ»ñù ÝáñÇÝ
Ç Ù³õï Ï³ó»³É »õ ï»ë³Ý¿ÇÝ
36 T ²ñï³ëáõ³ÉÇó T ³é ÷Ë ÁÝ¹
37 T ÷Ë 37-43 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
ê³ñ·Çë ·áí»³É Ç Ù¿ç Ñ³Ý¹ÇëÇÝ,
Ñ³ë ï³µ³½áõÏ »õ ÛáÛÅ ³Ñ³·ÇÝ,
ØÇ° Ñ³õ³ÝÇñ áõÝ»É ½Ù³ÑÛ³ÝÓÇÝ, ÙÇ° ³ÝÏ³ÝÇñ
Ç ÷³é³ó ùáÛÇÝ,
´³ñ»Ë³õëáÃ»³Ùµ.
45 T å³ñ·»õ ÷Ë Ññ³Ù³Ýë T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
Ü³Ñ³ï³Ï»³É í³ëÝ øñÇëï áëÇ, áñ¹áíÝ »Ï»³É
Ù»½ Ç ÷ÁñÏáõÃÇõÝ,
Ú³ñ»õÙÁïÇó Ç Û»Éë ³ñ»õÇÝ ßÝáñÑ³õù ¿³Í
½³½·Çë Ç ·ÇïáõÃÇõÝ,
Ø»Í³å³ÛÍ³é Éáõëáí Û³ÛïÝ»ó³õ, ³ñ»õ»É»³Ý
ï³ÝÁë
òÁÝÍáõÃÇõÝ ³ßË³ñÑ³ÉáÛë, å³ÛÍ³é ³ñáõë»³ÏÝ,
³Ûë³õñ »Õ»õ Ù»½ áõñ³ËáõÃÇõÝ,
²Ñ³ ÛÇß»³
ºõ »õë ³é. ¼³ÝÓÇÝë
48 T ãÇù 48-59 ï áÕ»ñÁ

Միւռկիւռիոս սուրբ նախավըկայն, Գէորգէոսըն քաջ զաւրական,
Թէոդորոսքն երկուց յաղթանդամ, Անդրէ զաւրավարն եւ Անանիայն,
Մամիկոնեան դասքըն եւ ցընծան քաջըն Մուշեղ եւ Սուրբըն Վարդան,
Տաճատ, Արսէն, Արտակ եւ Վահան, Խորէն, Հըմայակ, Ատոմ Գընունեան,
Եւ Գարէգին նախկին ախոյեան, Սուրբ Յակովիկ բազմահատ վըկայն,
Սահակ, Համազասպ, Վահանն Գողթան եւ այլ բազումք, որ վըկաեցան,
Սոքա համայն քեւ իսկ զաւրացան, Սուրբ Սարգիս գերեաց գերէհան,
Ահա յիշեա.
Եւ եւս առաւ.
Զանձինս:

***Զ**որեքկերպեան աթոռ անեղին, մայր Աստուծոյ, Սո՛ւրբ Աստուածածին,*
Բարեխաւսեա՛յ Որդոյդ Միածնի, զմեր ընդունել պատարագ բանի,
Կըցորդութեամբ Սուրբ Կարապետին, ձայն բարբառոյ ի յանապատի,
Ստեփաննոսի Նախավըկային եւ Գրիգորի մեր Լուսաւորչին,
Մեծահանդէս աւուրըս տաւնի, Սըրբոյն Սարգսի եւ Մարտիրոսի,
Եկեղեցոյս լինել հովանի, անշարժ պահել ի վերայ երկրի,
Այժմ եւ յաւուրըն յապագային կամքն Աստուծոյ մեզ քաղցր եղիցի
Ողորմեաց.:

Ո՛վ սուրբ ժողովք լուսերամից, յաւուր տաւնի Սըրբոյն Սարգսի,
Զգծող սորայ մեղաւք ի լի յիշման առնէք դուք արժանի:

61 T øáÇÝ ØÇ³ ÍÝÇ ½Ù»½ ³½³ ï»É Ç Ññáû ·»Ñ»ÝÇÝ ÷Ë àñ¹áû¹… µ³ÝÇ
62 T ãÇù Ó³ûÝ… û³Ý³ å³ ïÇ
64 T ÷Ë ß³ñáõÝ³ ÏáõÃ»³Ý áõÝÇ. Úáñ¹Çë Éáõëáû Á½Ù»½ ÍÁÝ³õÕÇÝ, Ù»Í³ å³ ïÇõ êáõñµ ¼³õñ³ í³ ñÇÝ, Ø»ÍÇÝ ê³ñ·ëÇ »õ Ø³ñïÇñáëÇÝ î³É ³ßË³ñÑÇë Ù»ñ Ë³Õ³ÕáõÃÇõÝ, »Ï»Õ»óáû øáõÙ Ñ³ëï³ ïáõÃÇõÝ, ÄáÕáíñ¹»³Ýë Ù»Õ³ó ÃáÕáõÃÇõÝ, Ñ³Ý·Çëï Ï»Ý³ó »õ áÕáñÙáõÃÇõÝ, àÕáñÙ»³°ó Ù»½:

ՔԱՐՈԶ ՍԱՐԳՍԻ ԶԱՒՐԱՎԱՐԻՆ ԵՒ ՈՐԴՈՅ ՄԱՐՏԻՐՈՍԻՆ*

Սրբութիւն Սրբոց, ամէնաւրհնեալ Սուրբ Երրորդութիւն,
Սրբարար սերոբէից եւ համաւրէն զաւրաց անմահից,
Որ յիսկզբան լինելութեան երկուց աշխարհաց հրեղինաց եւ հողեղինաց,
Ստացար քեզ փառաբանիչ, պատմաւղ անճառ խսկութեանդ,
Անհասանելի խորոց անթարգմանելի բանիւ ծնընդեան
Եւ էակից անձնաւորութեան Հոգւոյդ Քո ելողութեան,
Որով կազմեալ կարգեցեր զդասս զինուորութեան յերկինս եւ յերկրի
Համահաւասար երգով ձայնակցեալ,
Լինել աւրհնաբանիչ միապատիւ Տէրութեանդ երից եւ միոյ Սուրբ Աստուածութեանդ,
Հաճեալ հայրական կամաւք զկնի Միածնի Քում մարդեղութեանդ,
Ի ստորին երկրէ առնուլ ի կցորդութիւն արեան անմեղ գառինդ,
Բարձողի զմեղս աշխարհի,
Ահա հայցեմք եւ մեք ընդ արեամբ պսակելոցն Սրբոյն Սարգսի եւ Մարտիրոսի,
Լինել արժանի աւրհնաբանութեան Սուրբ Երրորդութեանդ, աղաչեմք:

Աստանաւր յայսմ աւուր մեծահրաշ տաւնի
Ի յիշատակի բազմերջանիկ եւ փառաւորեալ սրբոց վկայիցն,
Որք ի Քէն ընտրեալք եւ առաջնորդեալք յարեւմտային կողմանց
Արեգակնափայլ հաւատոյն լուսով ծագեցան:
Նորահրաշ լուսով փայլեցան ըստ իմանալի դիտման հայրական լուսոյն երեւման,
Ծագեալ ծածկեցին յերկրի զգալի պաշտաւն դիւական մոգութեան հրոյ եւ արեգական
Եւ զաւրացեալք ի բանէն ածան ի հանդէս մարտին յաղթանակ,
Եւ զերկրաւոր փառաց ճոխութիւն առ երկնաւոր յուսոյն մեծութեան
Հատեալ, մերժեցին իբրեւ զանպիտան:
Ընդ հաւատոյն յաստուածպնդութեան, սգեցան ըզզրահն զարդարութեան
Եւ սաղաւարտեալ յուսոյն ամրութեամբ, առին զսուսեր Հոգւոյն անխզելի սիրոյ սրբութեամբ
Եւ չորիւք առաքինութեամբ մասամբք յաղթեալ քառաքայլ ախտից սեռական,
Եւ գոռոզաբար վանել ընկճեցին զվիրագն ապըստամբ
Եւ վերհայելով յերկինս, ընդ նոսին սէր սեւեռեցան
Եւ նորին համագոյգ կրիւք խաչակցեալք փառաւորեցան,
Ահա հայցեմք եւ մեք ընդ արեամբ պսակելոցն Սրբոյն Սարգսի եւ Մարտիրոսի,
Լինել արժանի աւրհնաբանութեան Սուրբ Երրորդութեանդ, աղաչեմք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 224³ -230³
Êáñ³·Çñ
F ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³Ûñ³Ï³ å ª ê³ñ·ëÇ »½·

Րամեալք րաբունոյն կամաւք, գումարտակ զաւրուց կազմեցին,
Թագաւորաց չարաց հնազանդեալք, զառաքելական բանն լցուցին,
Եւ միամտութեամբ սրտից վասն Տեառն ի մահ դիմեցին,
Պայծառ յաղթութեամբ վերնոյն զնաւրինացն հոյլսն վանեցին,
Եւ աստուածիմաստ բանիւք ի շնորհաց Հոգոյն բազմութիւն զաւրաց
Հաւատացելոց Տեառն ընծայեցին:
Ընդ բանաւոր պատարագաց, զոր նուիրեցին եւ զանբանից ջոկսն մատուցին,
Յաղթական աւրհնութեամբ պարաւորաց կարգս յաւրինեցին
Եւ նախանձ բարեաց ի յիշատակի իւրեանց զամենից հոգիս զարթուցին,
Որոց ձայնակցեալ եւ մեք ընդ նոսին.
Ահա հայցեմք եւ մեք ընդ արեամբ պսակելոցն Սրբոյն Սարգսի եւ Մարտիրոսի,
Լինել արժանի աւրհնաբանութեան Սուրբ Երրորդութեանդ, աղաչեմք:

Գերազանց գտան բոլորից մտաց եւ բանից գովեալք ի Գամրաց
Դասուցն ընտրելոցն ըստ ապացուցի փայլման լուսակիր ական
Տունջեան ի մէջ աստեղաց:
Որոց հայրածագ լուսոյն չհանդուրժեալ աչք ճայրոտելոցն
Ի խաւարասիրէն սադրեալք մախանաւք չարին,
Կուրացեալք ընկան ի խորս անդնդոց,
Որոց սպառնացեալ մահու զանազան փորձիւք տանջանաց,
Անվնասելի գտան ըստ կարծրագոյն խտացեալ վիմաց
Յափն ծովու ալեաց կոհակաց
Եւ խրախուսեալք ի վկայական հանդէս մրցանաց,
Հանգունատիպ Փրկչին վասն Տեառն ի մահ դիմեցին
Եւ չարչարանաց մահու արկածից գեր ի վերոյ գտան ներհակաց
Ընդ զգալի զաւրաց պարտելոց իմանալեացն եւ աներեւոյթիցն եղեն գերազանց,
Նշան յաղթութեան կանկնեցին ընդդէմ մահու եւ մեղաց
Եւ բազմադիմի կրից փորձանաց,
Խրախոյս քաջութեան մեզ յաւրինեցին հաւատով
Զսոյն տաւնողաց եւ աղերս ազգաց
Եւ միջնորդ հաշտութեան եղեն Արարչին ընդ արարածոցս
Եւ համարձակ խաւսնակ ընդ մարդկան ազգի,
Իբրեւ ընտանի ի Տեառն պատարագ վարդագոյն արեանցն հեղմամբ,
Համաւրէն սրբոցն եղեն նուիրակ:
Եկեղեցոյ մանկանց ի հանդէս մարտի արիաբար եղեն յաղթանակ,
Բոլոր տաւնողաց անձանց երեւել ի պսակ պարծանաց
Եւ փափագանաց ըղձից միահաղոյն ազանց գտան յաղթանակ.
Ահա հայցեմք եւ մեք ընդ արեամբ պսակելոցն Սրբոյն Սարգսի եւ Մարտիրոսի,
Լինել արժանի աւրհնաբանութեան Սուրբ Երրորդութեանդ, աղաչեմք:

Սիրով բաղձալի, սիրոյն ծոցածին Հաւրն Միածնին,
Սիրով անձկալեաւ վառեալ յաւժարական կամաւք քաջութեամբ ի մահ դիմեցին,

Ձբաժակ մահու կենդանի Բանին, զոր եւ Ինքն էարբ ի խաչին[ա],
Աւին ըմպեցին սոքա հարազատ սիրով, համակամ եղեն Միածնին,
Որով խրախացեալք արբմամբ ի գինոյն հայրատունկ որթոյն
Մտուացաւ զկարիս աղցաւոր մարմնոյս, որ յերկրի:
Անընդմիջաբար գտան տեսաւղ անմահին փառաց, որ յերկինս,
Եւ ձայն աւետեաց լուան հրաւիրակ կոչման յառագաստ անմահ փեսաին:
Եւ գրաւորական հանդերձեալ խոստմանցն զձիրս շնորհաց աստէն ընկալան,
Ի ձեռն մաղթանաց սոցին հաւատով, խնդրողաց անյապաղ տալ զխնդրելին,
Գերեաց գերեդարձ լինել ի հեռաբնակ վայրաց աշխարհաց ի տուն հայրենի
Եւ հրեշտակաւրէն կերպիւ հրաշագործեալ արագընթացիւք
Առ հեռաւորս եւ առ մերձաւորս,
Ըստ տէրունական մտիցն փակեալ եւ ախեալ դրամք[բ]
Հանել արձակեալ զկապեալսն ի բանտից,
Յամբակումայ հրաշիւք վերամբարձ բերեալ կապանաւք
Եւ սարասիւ աւետածին ամլոց Սառայի եւ Եղիսաբեթի
Շնորհել ծնունդ բարի ի բարերար Տեառնէն պարգեւեալ,
Եւ բազմադիմի ախտից փարատումն եւ բժշկութիւն,
Պատերազմողաց անվթար աւգնութիւն, ամրութիւն եւ արիութիւն
Եւ համաւրէն պիտոյից խաղաղութիւն եւ լրութիւն,
Ընդ որս եւ մեք հայցեմք, մաղթանաւք:

Ի Քեզ նկատեալ հայրն ամենայն բարձունք եւ ստորինք եղեալք առ ի Քէն,
Ո՜վ Հայր եւ Բան եւ Հոգի համափառ եւ հաւասարապատիւք,
Երրեակ անձնաւոր էութեամբ եւ բնութեամբ միաւորք,
Մաղթեմք հայցմամբ պանծալի Քո զաւրականացն
Եւ հանդիսաւոր քաջ նահատակաց,
Որք չարչարակից եղեն խաչակիր վարուք խաչելոյդ մահուան վասն մեր,
Զպակասութիւն նորին կամաւոր մահուն ի յանձինս իւրեանց լցուցին,
Եւ ընդ նմին յարուցեալ փառաւք պսակեալ թագաւորեցին,
Բարեաց բիւրաւոր փառաւք զԵկեղեցի Սուրբ զարդարեցին,
Յադենական վայրէն մեզ շառաւեղ լուսոյ ծաղկեցան
Եւ մտանելով ի նոյն զբոցեղէն սուրն կապտեցին,
Ընդ որս եւ մեզ շնորհեսցես, գթած, ի յիշատակի
Սրբոյն Սարգսի եւ որդոյն նորին Սուրբ Մարտիրոսի
Հաստատեալ տաւնողացս անվթար զուխտս քահանայութեան եկեղեցոյ
Քում սրբոյ,
Զհեղինակն հաւտից Քոց բանաւորաց զհայրապետըն մեր զՏէր (այս անուն),
Հանդերձ եպիսկոպոսաւք եւ վարդապետաւք,
Քահանայիւք եւ սարկաւագաւք, զթագաւորըն մեր (այս անուն) հանդերձ
իշխանաւք,

ա Մտթ ԻԷ 34
բ Եզեկ ԽԴ 2

Զաւրաւք եւ զաւրապետիւք եւ համաւրէն ժողովրդաւք կենդանեաւք
Եւ նընջեցելովք,
Ահա յիշես.

Եւ եւս առաւ.
Զանձինըս մեր.:

Գովեստ գոհութեան պանծալի երգովն նուագեմք քեզ,
Տիրամա՛յր Սուրբ Աստուածածին,
Ի հիւթոյ զանգուածոյ հողոյ հոգեղինացն եղեր գերագոյն
Եւ հուպ երրակին լուսոյ անմատոյց լուսով առլցար
Եւ ի նոցունց լուսեղէն դասուց տիրապէս երկրպագեցար,
Յերկրաւորաց աստի գերագոյն կառաւք ամբարձար
Եւ միջնորդութեան ընդ Հաւր մարդկանոց սեռից ծանուցար,
Վասն որոյ մաղթանաւք սրտի զգնեալքս արեամբ Միածնի Քո եկեղեցի,
Ի յիշատակի մեծափառ վկայից Սրբոյն Սարգսի եւ Մարտիրոսի
Եւ արիական քաջութեամբ ընտրեալ զինուորաց,
Հաճեալ հայեսցիս ի մեզ նուիրեալ զմաղթանս մեր Միածնի Որդոյ քո Տեառն Յիսուսի,
Ընդ քեզ ունելով ի մաղթանս զձայն բանին զԿարապետ մեծի արքաին,
Եւ առաջին վկային Սրբոյն Ստեփանոսիւ եւ անճառ փառաց Տեառն տեսողի
Եւ մերովն Լուսաւորչաւ, հանդերձ ընտրեալ դասիւք երջանկաւք,
Առնել քաւութիւն եւ ողորմութիւն յաւուրն մեծի երեւման
Եւ այժմ.:

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ ԱՆՈՒՇ ԱՍԱ ՏԷՐ*

Ի քէն աղերսիւ հայցեմք, պատուեալ զաւրական,
Քրիստոսի յաղթող վըկա, քաջըդ Սուրբ Սարգիս:
Յայսմ աւուր մեծի տաւնիս քո յիշատակիս
Տաւնաւղացըս քո յուսով լե՛ր միշտ բարեխաւս:
Առ արքայն երկնից մաղթեա՛, կենդանի՛ վըկայ,
Սիրով քաղցրութեան Իւրոյ լըսել զաղաչանս:
Կամաւք հաճութեան սիրոյ Քրիստոս Աստըւած,
Ի ձեռըն Սարգսի շնորհեա՛ զՔոյդ զողորմութիւն:
Որ մեծի շնորհաց հասեր եւ անճառ փառաց,
Տեառն զաւրութեամբ եւ մեզ հասցես յաւգնութիւն:
Բանդարկեալ գերեաց անձանց եւ յոյժ նեղելոց,
Ազատեայ զնոսա փութով ի նեղութենէ:
Առիւծ զաւրաւոր, հոգով արծիւ սրաթռիչ,
Ի պատերազմունս աւգնեա՛յ ըզքեզ յիշողացս:
Զաւակ անզաւրեղ փառաւք եւ սքանչելագործ,
Յաւուր ատենին մերոյ հաս արագապէս:
Ատենահասիդ սըրբոյ մեծ զաւրավարիդ,
Նուէրս ընծայիւք պատըւեմք զաւրս յիշատակի:
Յորժամ զփոխարէն վարձուց հատուցման առցես,
Յիշեսցես զերգոյս երգողս եւ զտաւնախըմբողս:
Սուրբ եւ երջանիկ վըկա եւ միշտ գերակայ,
Որ ի զարմացման մեծի տեսլեամբ երեւիս:
Երիվար սպիտակ գունով ի հրեղէն նիւթից,
Յոր նըստեալ թըռչիս հողմով թեւաւք Սուրբ Հոգւոյն:
Րամից պանծալի զինուոր որդովդ սիրելեաւ,
Զաւրութեամբ լըցեալ Հոգոյն հաս մեզ յաւգնութիւն:
Գոչեմք զքեզ ձայնիւ երգով յոյժ քաղցրանուագ,
Մեծ երախտաւորտ մեր, քաջըդ Սուրբ Սարգիս:
Սիրով սըրբութեամբ սըրտիւ մաքուր խորհըրտոյ
Եւ Քրիստոս մաքրէ ըզմեզ ի չար խորհըրդոյ:
Սուրբ Երրորդութիւն անմահ, Քեզ փառըս տացուք
Եւ մեծ ի վեր միշտ առաքեսցուք:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 96µ-97µ
Êáñ³ ·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³ ̂ñ ³ Ï ³ åª Æ Ú ³ Ïáµ³ ½³ ̂ë »ñ·ë

ՏԱՂ ՍՐԲՈՅՆ ՍԱՐԳՍԻ ԶԱՒՐԱՎԱՐԻՆ*

Վըկայից հանդիսից հրաշալի, նեղութեանց հաղորդեալ Քրիստոսի,
Քաջազէն ի մըրցմունս մարտի եւ բարձաւղ յուս ըզխաչն Քրիստոսի:

Ո՛վ մանկունք սրբասէրք Սիոնի, քաղցրութեամբ հընչեցէ՛ք տասն աղի,
Յիշատակաւ արդարոցըս տաւնի, գովեցէ՛ք ըզպատճառըն բարի:

Որք ի յելս արեւու են հասեալ, եւ աւուրս սըրբոցըն բնակեալ,
Զսքանչելիս վըկայիցըն տեսեալ, ըզգերիս նոր անթիւ նա ազատեալ:

Քաջ վըկայն եւ զինուորըն գովի, սուրբ Սարգիս հըրճւանաւք մեծարի,
Հարազատ Մարտիրոսն իւր որդի արդ ընդ հաւրըս տաւնիս պատւեսցի:

Յորդորեալք ի տաւնիս վըկայի, որ փըրկեալ են արեամբըն Յիսուսի,
Այլասեռք հնազանդին, ըզկնի եւ նըւէրս ընծայէն ըստ ուխտի:

Պաղատիմք ի նեղչաց ազատել, ի ձեռաց թըշնամեաց զմեզ փըրկել,
Տարաժամ մահուանէ պարփակեալ ըզգերիսն ի բանտից արձակել:

Որ սըրբոց սպասաւորքն են արի, զդամբարանըս նորա սքանչելի,
Հաւատով ծառայեն անթերի, ի Տեառնէ յաւիտեանս աւրհնեսցի:

Արդ, տաւնաւղք միշտ ըզՀայր աւրհնեցէ՛ք, եւ զՈրդի ընդ Հոգոյն գովեցէ՛ք,
Զսուրբ Սարգիս յաղաչել հայցէ՛ք, թողութիւն մեզ մեղաց խընդրեցէ՛ք:

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 75 ³ µ
Êáñ³ ·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ՅՈՐԴՈՐԱԿ ՍՈՒՐԲ ՍԱՐԳՍԻ ԶԱՒՐԱՎԱՐԻ*

Որ մեծի փառաց հասեր, եւ անճառ շնորհաց Տեառըն զաւրութեամբ
Եւ մեզ հասցես յաւգնութիւն:
Բանտարգել գերեաց անձանց եւ յոյժ նեղելոց
Ազատեա՛ զնոսա փութով ի նեղութենէ:
Առեւծ զաւրաւոր հոգով, արծիւ սրաթռիչ,
Ի պատերազմունս աւգնեա՛յ ըզքեզ յիշողացս:
Զաւրական զաւրեղ փառաւք եւ սքանչելագործ,
Յաւուր ատենի մերոյ հասարագապէս:
Ատենահասիդ սըրբոյ մեծ զաւրավարիդ
Նըւէրս ընծայիւք, պատուեմք զաւրս յիշատակի,
Յորժամ զփոխարէն վարձուց հատուցմանն առցես,
Յիշեսցես զերգոյս երգաւղս եւ զտաւնախըմբողս,
Սուրբ եւ երջանիկ վըկայ եւ միշտ գերակայ,
Որ ի զարմացման մեծի տեսլեամբ երեւիս,
Երիվար սպիտակ գունով, ի հրեղէն նիւթից,
Յոր նըստեալ թըռչիս հողմով թեւաւք Սուրբ Հոգոյն:
Րամից պանծալի զինուոր սիրելի որդովդ,
Զաւրութեամբ Հոգոյն լըցեալ հասիս մեզ յաւգնութիւն,
Գովեմք զքեզ ձայնիւ երգով քաղցրեղանակաւ,
Մեծ երախտաւորըդ մեր, քաջըդ Սուրբ Սարգիս:
Բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Սարգսի զաւրավարին
Եւ ամենայն սրբոց նահատակութեամբ,
Որ աստ կան հաւաքեալ,
Ողորմեա՛, Տէ՛ր, գծողի սորա Գրիգորի:

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 75µ-76 ³
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í»ñ»õáõÙ

Ի. ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՑ ԱՏՈՎՄԵԱՆՑ ԶԱՒՐԱՎԱՐԱՑՆ*

ԳԱՆՁ ԱՏՈՄԵԱՆՑ

Գեղապայծառ լուսով, գերահրաշ փառաւք, գեղաաքանչ գունով,
Պատեալ ես միգով, թանձրութեան ամպով, անմատոյց լուսով,
Երեք խորանով, եւ վարագուրով, անջրպետելով,
Լուսեղէն արփով, ջրեղէն կամարով, կապուտ եթերով,
Բազմիս աթոռով, անարուեստ ձեւով, անմարմնականով,
Հըրճուխս գովելով, քաղցր եղանակով, հրեշտակաց երգով,
Ոչ հանդուրժելով, անհաս մընալով, էից բոլորով,
Յայտնեալ Քո սիրով, եւ մարդ լինելով, յերկրի շըրջելով,
Բարեխաւսութեամբ Սըրբոցս ի մարմնի,
Զմերս ընկալցիս պատարագ բանի:

Րաբուն հանճարոյ, իմաստից մերոյ, Որդի Աստուծոյ,
Ըզհուր Քո սիրոյ, յերկիր արկելոյ, եւ բորբոքելոյ,
Ազդմամբ Քո լուսոյ, զսէր Քո վառելոյ, ի մարդկան Հոգւոյ,
Հոգի կանգնելոյ, ի գլորելոյ, ի մեղաց տըղմոյ,
Ի կռոց դառնալոյ, եւ երկըրպագելոյ, խաչի Քո սըրբոյ,
Քեզ վըկայելոյ, արեամբ ներկելոյ, ի տիպ մահու Քո,
Բարեխաւսութեամբ Սըրբոցս ի մարմնի,
Զմերս ընկալցիս պատարագ բանի:

Ի սէր Քո վառեալ, բազումք չարչարեալ, վասն Քո մեռեալ,
Են որ հալածեալ, են որ վըկայեալ, եւ խոստովանեալ,
Յաշխարհէ ելեալ, ի տանց հեռացեալ, եւ տարամերժեալ,
Կարեաց դիմացեալ, ընդդէմ չարին զինեալ, եւ արիացեալ,
Զօրս այսաւր տաւնեալ, եւ բանիւ պատուեալ, փառաւք պըսակեալ:
Ատոմըն գովեալ, Մանաճիրհ ընդրեալ, վարս գեղազարդեալ,
Զքեզ Տէր դաւանեալ, ի Քեզ յուսացեալ, Քեզ երկըրպագեալ,
Բարեխաւսութեամբ Սըրբոցս ի մարմնի,
Զմերս ընկալցիս պատարագ բանի:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 97µ-100³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 76³-78³
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ T êñµáó ²ïáÙ»³ÝóÝ ¿
Ì³Ûñ³Ï³åª ¶ñÇ·áñÇ
´Ý³·Çñ
1 T ·»ñ³½³ñ¹ ÷Ë ·»ñ³Ññ³ß T ÷³éáí
5 T ³Ãáñáí
9 T ÁÕÓ³ÉÇ ÷Ë Ç Ù³ñÙÝÇ
13 T ëÇñáÛ, ½ÉáÛë ÷Ë Éáõëáû, ½ë¿ñ T Ñá·áÛ
14 M Ï³ÝÏÝ»ÉáÛ
15 T å³ßï»ÉáÛ ÷Ë øá ëÁñµáÛ
16 T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ²Ýõ³Ý øá ëÁñµáÛ, Ëáë-ïáí³Ý»ÉáÛ
21 T ½³ï»³É ÷Ë »É»³É
22 T ¹¿Ù ÷Ë ÁÝ¹¹¿Ù
25 T ø»½ Ñ³õ³ï³ó»³É, Ç ù»½ Ûáõë³ó»³É ÷Ë Ç… »ñ-ÏÁñå³·»³É

Գերագով գընդին, գլուխ ընդըրեալ զաւրին, Ատոմ Գընունին
Եւ Վարոս որդին, իւր իսկ սիրելին, Մանաճիր Հարին,
Ի կոչն երթային, Շապուհոյ Ազկերտին, չար բըռնաւորին,
Հարկ եղեալ չարին, ուրանալ նոցին, զարքայն երկնային,
Ըզհայրն անքըննին, զՄիածին Որդին, զկենարար Հոգին,
ԶԲանն եղեալ մարմին, զէակից Էին, զՔրիստոս կենդանին,
Բարեխաւսութեամբ Սըրբոցս ի մարմնի,
Զմերս ընկալցիս պատարագ Բանի:

Որք ոչ հաւանեալ, եւ ոչ հնազանդեալ, հարկին զոր եղեալ,
Զարեւն ոչ պաշտեալ, ըզհուրն անարգեալ, զՔրիստոս դաւանեալ,
Յազկերտէ խուսեալ, եւ փախուստ առեալ, եւ ի Հայս դիմեալ,
Հայի ձորն եկեալ, յոչխարացն հասեալ, եւ անդ բանակեալ,
Զգիշերն աղաւթեալ, զՔրիստոս տեսեալ, եւ քաջալերեալ,
Առաւաւտ եղեալ, արեւըն ծագեալ, սուրբքն արիացեալ,
Բարեխաւսութեամբ Սըրբոցս ի մարմնի,
Զմերս ընկալցիս պատարագ բանի:

Ռամից չարացեալ, պարսից բարկացեալ, զհետ նոցայ ելեալ,
Հետամուտ եղեալ, ընդ որ Սըրբոցն երթալ, եւ եկեալ հասեալ,
Ատոմ խրախուսեալ, եւ հըրաման տըւեալ, ձի առէ կալեալ,
Քրիստոս երեւեալ, պըսակն բերեալ, սըրբոցն բաշխեալ,
Ատոմ զայն տեսեալ, հոգով զուարճացեալ, զէն ընկեցեալ,
Յառաջ մատուցեալ, զորդին սիրեցեալ, զՎարոս կոչեցեալ,
Ի՛ անդէն կատարեալ, զյաղթանակն առեալ, պըսակաւորեալ,
Ահա յիշեսցես.
Եւ եւս առաւել
Զանձինս.

Իսկապէս բարի, իսկուհի երկնի, իսկական բանի,
Ռաբուն երկնի, ռամից Արարչի, բնակական տեղի,
Հարսնացեալ երկնի, հանուրց ստեղծողի, հաստողին երկնի,
Մայր Տեառն Յիսուսի, բարեխաւս բարի, համայն աշխարհի,

28 M ÁÝ ï ñ» ³ É T ¶ÝáõÝÇ ² ï áÙÇÝ
29 T ÇëÏ Çõñ
30 T µÁéÝ ³ Ï ³ ÉÇÝ
32 T ½àñ¹ÇÝ ØÇ ³ ÍÇÝ
33 T áõÝÇ ß³ ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. »ññ» ³ Ï ÙÇáõÃÇõÝ, ÙÇ ºññáñ¹áõÃÇõÝ
37 T À½Ñáõñ Ý³ ³Ý³ ñ·» ³ É, ½³ ñ»õÝ áã å ³ßï» ³ É ÷Ë ¼³ ñ»õÝ… ³Ý³ ñ·» ³ É
38 T Ð ³ Ûù
39 M Ð ³ ÛÇÓáñÝ T ÛáãË ³ ñ ³ Ýó
40 M ù³ ç³ ÛÉ»ñ» ³ É T áõÝÇ ß³ ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. Ðá·áí ½³ õñ ³ ó» ³ É, »õ ëÁñ ï ³ åÝ¹» ³ É, »õ áõñ ³ Ë ³ ó» ³ É
41 T í ³ ÕÁÝ Éáõë ³ ó» ³ É ÷Ë ³ ñ»õÁÝ Í ³ ·» ³ É T ·áÑ ³ -ó» ³ É ÷Ë ³ ñÇ ³ ó» ³ É
45 M Ð» ï ³ ÛÙáõ ï
46 T áõÝÇ ß³ ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. »õ ëå ³ é ³ ½ÇÝ» ³ É, ½Ç å ³ ï »ñ ³ ½Ù» ³ É
47 T åÁë ³ Ïë
50 T ½Û ³ ËÃ ³ Ý ³ ÏÝ
54 T ÆëÏáõÑÇ »ñÏÝÇ, ÇëÏ ³ å¿ë µ³ ñÇ ÷Ë ÆëÏ ³ å¿ë… »ñÏÝÇ T Ç ÑáÕáÛë ½³ ñÙÇ ÷Ë ÇëÏ ³ Ï ³ Ý µ³ ÝÇ
55 T ð ³ ÙÇó ² ñ ³ ñãÇ, ñ ³ µáõÝáÛÝ µ³ ñÇ ÷Ë ð ³ µáõÝ… ² ñ ³ ñãÇ
56 T »ñÏñÇ ÷Ë »ñÏÝÇ

Ընդ քոյդ կըցորդի, մախթանք ըղձալի, Սուրբ Կարապետի,
Նախնոյն վըկայի, եւ Լուսաւորչին, մերոյն Գրիգորի,
Այլեւ սուրբ գընդի, եւ զաւրավարի, Սըրբոյն Ատոմի,
Իսկ եւ Վարոսի, եւ Մանաճիրհի, եւ իւրեանց բանակի,
Քեզ աղերս լիցի, եւ քոյդ Միածնի, Կոյսդ երանուհի,
Տալով աշխարհի, պարգեւըս բարի, Հայոց մեր ազգի,
Գանձիս աստղի, սիրով Հայցողի, մասն ի պարգեւի,
Ողորմեաց.:

59 T Èáõë ³ õáñãÇ T êÁñµáÝ ÷Ë Ù»ñáÝ
62 T »ñ ³ Ý»ÉÇ ÷Ë »ñ ³ ÝáõÑÇ
64 T º ñ · áë »ñ · áÕÇ ÷Ë ¶ ³ ÝÓÇë ³ ëáÕÇ

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ ԱՏՈՄԵԱՆՑ*

Յաղթող զաւրութեամբ վերնականաւ լցեալ,
Քաջն ի զաւրականս Սուրբ զաւրավարն Ատոմ:
Որդոյն Աստուծոյ, վըկայն հաւատարիմ,
Մեծ նիզակաւոր, Սուրբ զաւրավարն Ատոմ:
Վառեալ ի Հոգոյն, ի սէր անմահ Բանին,
Մեծն առաքինին, Սուրբ զաւրավարն Ատոմ:
Հանուրց ստեղծաւղին, անեղածին Որդոյն,
Մաքուր պաշտաւնեայ, Սուրբ զաւրավարն Ատոմ:
Արարչին էից ըստոյգ կամակատար,
Ճըշմարիտ հաւատ, սուրբ զաւրավարն Ատոմ:
Նախնոյն նըմանեալ, անդըրդուելի յուսով,
Հաստատուն սիրով, սուրբ զաւրավարն Ատոմ:
Էական լուսովն պայծառացեալ,
Գեղով պատկեր վայելուչ, Սուրբ զաւրավարն Ատոմ:
Սուրբ Երրորդութեան ընդրեալ ծառայ բարի,
Ի սուրբ արմատոց, Սուրբ զաւրավարն Ատոմ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 100 ³ µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 78 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
M ï »°ë í»ñ»õáõÙ T î ³ Õ êñµáÛÝ ì ³ Ñ ³ Ý ³ Û
Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª ÚáíÑ ³ Ý¿ë
´Ý ³ ·Çñ
2 T »ñ ³ Ý»ÉÇ ì ³ Ñ ³ Ý ÷Ë êáõñµ… ² ï áÙ
3 T ÁÝ ï ñ» ³ É ÷Ë íÁÏ ³ ÛÝ
7 T àñ ¹ áÛÝ ³ Ý»Õ ³ ÍÇÝ ÷Ë ³ Ý»Õ ³ ÍÇÝ àñ ¹ áÛÝ
8 T å ³ ß ï ³ õÝ» ³ ÛÝ
13 T Éáõëá í
14 T ä ³ ï Ï»ñ ·»Õ í ³ Û»ÉãáõÃ» ³ Ý ÷Ë ¶»Õá í… í ³ Û»-Éáõç
15 T º ññáñ ¹ áõÃ» ³ ÝÝ T ³ ½ÝÇõ ÷Ë ÁÝ ¹ ñ» ³ É
16 T Û ³ ñÙ ³ ï áó

ՏԱՂ ՍԸՐԲՈՑ ԱՏՈՄԵԱՆՑ Ի ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏԷ*

Սուրբ նահատակ Ատոմ գովեալ եւ զաւրավար զաւրաց կարգեալ,
Ընդ քեզ բազումք նիզակակցեալք, սուրբ նահատակք հանդիսակցեալք,
Որք վարդագոյն արեամբ ներկեալք, զարքայութիւնըն ժառանգեալք,
Որք զերկնային լոյսըն տեսեալ, եւ պըսակաց արժանացեալ:
Ստեփանոսի համանմանեալ, զի ըզՔրիստոս աչաւք տեսեալ[ա],
Ընդ Ատոմայ Վարոս ընտրեալ, որ է որդի իւր սիրեցեալ:

Ըզնայ Ատոմ յառաջ ածեալ, եւ ի զենումըն մատուցեալ,
Աբրահամու այսու նմանեալ, զորդին նըւէր Տեառն ընծայեալ[բ]:
Երբ զկատարումն որդոյն տեսեալ, Ատոմ ապա ուրախացեալ,
Յայնժամ եւ ինքըն մատուցեալ եւ զկատարումըն անդէն առեալ:
Ապայ եւ զաւրք բոլոր գընդին անդր ի տեղոջ կատարին,
Զի ըզՔրիստոս աչաւք տեսին ընդ Ատոմայ զաւրավարին,
Վասն այնորիկ զէնսն ընկեցին, զիւրեանց անձինսն ի մահ տըւին,
Զի ընդ Ատոմայ կատարին, ի Քրիստոսէ պըսակին,
Իսկ Մանաճիրհ Ըռշտունին եկն ի գաւառն իւր հայրենին,
Ի յոչխարանցն գեաւղն հասին եւ զկատարումն ի տեղն առին:
Զաւրագըլուխքն այն երկոքին, Ատումն ընդ Մանաճըրհին,
Աչաւք իւրեանց զՔրիստոս տեսին, զանձինս իւրեանց ի մահ եդին:
Վարդատեսակ այն պըսակին զաւրքն իւրեանց փափագեցին,
Որով զարիւնս իւրեանց հեղին, անանց կենաց ժամանեցին:
Սուրբ Մանաճիրհ ընդ Վարոսին, զաւրքըդ բոլոր ընդ Ատոմին,
Մեզ բարեխաւս ձեր տաւնողաց, փըրկել ըզմեզ ի փորձանաց:

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 78³ -79³
Êáñ³ ·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
ա Գործք Է 55
բ Յովհ ԺԲ 1-19

ԻԱ. ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՑ ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆՑ

ԳԱՆՁ ՍՈՒՐԲ ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆՑ*

Գանձ սիրոյ Քոյին, գանձեալ ի Հոգին, գեր աշակերտին,
Սուրբ Թադէոսին, եղբաւր Թումային, սուրբ առաքելին,
Գալ յաշխարհս վերին, հրամանաւ Քոյին, գինու Գեղարդին,
Որում հետեւին, կենաց քարոզին, յազգէս Արամին,
Ընդ որս եւ Խոիւսին հայկէն Ոսկին, եւ ընկերք նորին,
Որք հետեւեցին, սուրբ ճանապարհին, Քո աշակերտին,
Սոցին մաղթանաւք խնայեա՛յ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի,
Աղաչեմք:

Րամիւք սուրբ Ոսկին, հետեւեալ նորին, Սուրբ Թադէոսին,
Յետ կատարածին, սուրբ առաքելին, եւ որոց ընդ նմին,
Խրոիւսին եւ ընկերք նորին, ընդ նմին եկին, ի դուռն արքային,
Զբանն երկրորդեցին, զկենաց քարոզին, տիկնոջ Սաթենին
Եւ թագաւորին, մեծ Արտաշիսին, որոց սաստեցին
Եւ գանիւ հարին, եւ հալածեցին,
Սոցին մաղթանաւք խնայեա՛յ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի,
Աղաչեմք:

Իսկ ոմանք ելին, եւ հետեւեցին, կենաց քարոզին,
Որք հաւատացին Աւետարանին, զոր եւ լըսեցին,
Հետազաւտեցին զանապատ նոցին, ծաղկաւէտ լերին,
Ի խոր ձորակին, խառնուրդըս ջըրին, ականց Եփրատին,
Որք մըկրտեցին, զՔրիստոս տեսանէին, յաւետեաց խաչին,
Աւետիս տային, միմեանց փութային, ի մըկրտութիւն,
Ի վաղուեան աւրին եկին, եւ հասին, որդիք արքային,
Զոսկեանքըն սպանին, զՍուքիաս թողին, ընկերաւք նորին,
Սոցին բարեխաւսութեամբ խնայեա՛յ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի,
Աղաչեմք:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 100µ-104³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 79³-80µ
Êáñ³·Çñ
M ¶³ÝÓ êñµáó àëÏ»³Ýó T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ñ³Ï³å³ ¶ñÇ·áñÇ ¿
´Ý³·Çñ
1 T á·ÇÝ
2 T Ïáë ³é³ù»ÉÇÝ ÷Ë ëáõñµ ³é³ù»ÉÇÝ
3 T ãÇù Ññ³Ù³Ý³õ øáÇÝ
4 T àñá T ãÇù ³½·¿ë ²ñ³ÙÇÝ
6 T ÷Ë 6-7 ïáÕ»ñÇ.
ÀÝÏ³ºÉ ½»ñ·ë Ù»ñ ãÁÝãÇÝ ÙÇçÝáñ¹áõÃ»³Ùµ
³Õ³õÃÇó ÝáóÇÝ,
²Õ³ã»Ù.
9 T ÝÁÙÇÝ ÷Ë ÝáñÇÝ T êñµá Â³¹¿ÇÝ
11 T àëÏÇ ÊÁéÇõëÇÝ T ÝÁÙ³ ÷Ë ÝÁÙÇÝ
13 T ºõ ²ñï³ß¿ëÇÝ, Ù»Í Ã³·³õáñÇÝ ÷Ë ºõ… ²ñï³ßÇëÇÝ
14 T ÊÇë ï ·³ÝÇõ ÷Ë ºõ ·³ÝÇõ
19 T É»ñÇÝÝ
21 T àõñ ÷Ë àñù T ½ï³ëÝ »õ ÇÝÝ á·ÇÝ, ÁÝ¹ êáõùÇ³ëÇÝ, »õ áñù ÙÁÏÁñï¿ÇÝ ½øñÇëïáë ÷Ë ½øñÇëïáë
22 T ãÇù 22-24 ïáÕ»ñÁ

Գըլխաւոր եղեալ, Սուքիաս ընդրեալ, կեանս բարի ստացեալ,
Զընկերքըն վարժեալ, բանիւ ուսուցեալ, գործովք խըրատեալ,
Զնոսա յորդորեալ, եւ քաջալերեալ, ճըգնութեամբ կըրթեալ
Եւ անդի փոխեալ, Սուկաւէտ երթեալ, խոտաբուտ եղեալ,
Ժամանակ անցեալ, ամաց յերկարեալ, քառասուն յաւելեալ,
Մազ զանձնէ բուսեալ, Հեր գըլխոյն աճեալ, մաւրուացն յաւելեալ,
Քաւչից նըմանեալ, խոտով շատացեալ, բաւականացեալ,
Սոցին բարեխաւսութեամբ խնայեա՛յ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի,
Աղաչեմ:

Ողջութեամբ կեցեալ, անվընաս պաՀեալ, զաւուրս անցուցեալ,
Նոցին աւր մերձեալ, վաղճան մաւտացեալ, կատարած Հասեալ,
Սուքիաս տեսեալ, ազռաւ մի ելեալ, յԱլանաց եւ եկեալ,
Արեամբ թաթաւեալ, գիշախանձ եղեալ, առ նոսա Հասեալ,
Զեղբարսըն կոչեալ, զերազըն պատմեալ, եւ ուրախացեալ,
Իսկապէս եկեալ, ԲառլաՀա Հասեալ, որ դըրախտ անուանեալ,
Յառաջ խոստացեալ, պատիւ մեծարեալ, որք ոչ Հաւանեալ,
Ապայ չարացեալ, զնոսա եւ տանջեալ, Հըրով այրեցեալ
Եւ յետոյ զինեալ, զնոսայ, եւ գնացեալ, եւ այնպէս թողեալ,
Սոցին բարեխաւսութեամբ խնայեա՛յ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի,
Աղաչեմ:

Րամիւք Հեռացեալ, ժամանակացեալ, Կոստանդին ելեալ,
Անարատ գըտեալ զնոսա ու անփոփեալ, եւ Հրաշըս տեսեալ:
Հրեշտակաց իջեալ, ի վիմին դըրոշմեալ, զանուանսըն գըրեալ,
Զայս յորժամ տեսեալ, կայսըր զարմացեալ, եւ զԱստուած աւրՀնեալ,
ԶՀողըն ժողովեալ, ուր արեանց Հոսեալ, գոյնս որակացեալ,
Սեաւ եւ կարմրացեալ, կապոյտ դեղնացեալ, դեղ ցաւոց եղեալ,
Սոսին բարեխաւսութեամբ խնայեա՛յ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի,
Աղաչեմ:

Իսկ արքայն տեսեալ, մարգարէացեալ, յապայս Հանդերձեալ,
Յաւուրս վերջացեալ, կատարած մերձեալ, եւ Հայք զաւրացեալ,
Թագաւոր նըստեալ, յԱրշակայ սերեալ, Տըրդատա ընտրեալ,
Հայրապետ աւծեալ, Գրիգորէ տոՀմէալ, եւ շառաւեղեալ,
Նըշխարացն յայտնեալ, աշխարՀ խաղաղեալ, Հայք պայծառացեալ,

---

27 T ÷Ë 27-28 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
¶áÑáõÃÇõÝ ï³ÛÇÝ, ²õ»ï ³ñ³ÝÇÝ, Ûáñ
Ñ³õ³ ï³óÇÝ,
ØÇÙ»³Ýó ÷áõÃ³ÛÇÝ Ç ÙÁÏñ ïáõÃÇõÝ

29 T 28-48 ïáÕ»ñÁ ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í

51 T Ñ»Õ»³É ÷Ë Ñáë»³É

52 T ê»³õ Ï³åáõï³ó»³É, Ï³ñÙÇñ ¹»ÕÝ³ó»³É ÷Ë ê»³õ… ¹»ÕÝ³ó»³É

55 T êáõñµ ÷Ë ÆëÏ

57 T ÝÙ³Ý»³É ÷Ë ÁÝïñ»³É

58 T ïáÑ»³É

59 T ÝßË³ñ³óë T êáõñµ ù³õßÇóë ÁÝïñ»³É, ³ßË³ñÑë Ë³Õ³Õ»³É ÷Ë ³ßË³ñÑ… å³ÛÍ³é³-
ó»³É

Ուր նշխարքն եղեալ, աւազան բըղխեալ, Սեւոմա նըմանեալ,
Զվէրս բազմաց բուժեալ, որոց մասնակցեալ, մեր արժանացեալ,
Ահա յիշ.
Եւ եւս առաւել.
Զանձինըս.:

Էին հըզաւրին, Էին Էակցի, Էին անմահի,
Էին ճըշմարտի, էին անեղի, Էին փառակցի,
Մայր եւ Տիրուհի, հարսըն սըրբուհի, Հաւրըն Քրիստոսի
Ողջոյն անեղի, Աստուծոյն Բանի, անմահ արքայի,
Հոգոյն ճըշմարտի, հանգիստ եւ տեղի, Կոյ[ս]դ երանելի,
Քեզ յանձն եղիցի, մեր եկեղեցի, որդիք Սիովնի,
Բարեխաւս բարի, համայն աշխարհի, քրիստոնեայ ազգի,
Քեզ հաղորդ լիցի ձայն անապատի, պըսակն առաջի, լուսատուն ազգի,
Մերոյս արմենի, յազգէն պարթեւի, հաւատքըն բարի,
Կայսերին մեծի, Կոստանդինոսի, Կոդըատոսն արի,
Ոսկին Խըռիւսի, ընդ Սուքիասի,
Յորժամ եւ յայտնի, նըշխարքըն ըղձալի, քաւշիցն երամի,
Ըզմեզ արժանի, առնել պարգեւի, սըրբոցն շնորհի,
Զերգաւղըս բանի, գանձիս եւ տաղի, զԳրիգորս եղկելի,
Ողորմ.:

60 T ê»ÉáÙ³Û T ÷Ë 60-61 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
¼ó³õë ÷³ñ³ ï»³É, »õ ½³Ë ïÁë µáõÅ»³É, áñù
Ûáõëáí Ù»ñÓ»³É,
àñáó Ù³ëÝ³Ïó»³É, Ù»ñ ³ñÅ³Ý³ó»³É, »õ
³éáÕç³ó»³É

65 T ÷Ë ï áÕÇ áõÝÇ. ²çáÛÝ ³Ý»ÕÇ, ²ë ïáõÍáÛÝ ´³ÝÇ,
³ÝÙ³Ñ ³ñù³ÛÇ

66 T ãÇù ï áÕÁ

68 T ãÇù ï áÕÁ

70 T Ù³ÝÏ³Ùµù êÇáÝÇ

71 T ùñÇë ï áÝ¿

72 T ÉÇóÇ T ó»ÕÇ ÷Ë ³½·Ç

73 T Ñ³õ³ ïÁÝ

74 T Îáë ï ³Ý¹Ç³ÝÇ

75 T Îá¹ñ³ ïáëÝ ³ñÇ, ÁÝ¹ ÷Ë ÁÝ¹

78 T ½¶ñÇ·áñÝ

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ ԳՐԻԳՈՐԷ ՎԱՐԴԱՊԵՏԷ*

Երջանիկ հոգիահրաշ երանելին Սուրբ Սուքիաս,
Յաբրահամեան զարմէն բուսեալ,
Արիական հոգով մըրցեալ:
Սայ յարքունուստ գոլով պատուեալ,
Նիզակակից Շապուհոյ եղեալ:
Ընդ Սաթենկայ ի Հայս եկեալ,
Անճառ շնորհացըն հանդիպեալ:
Աշակերտեալ Սըրբոց Ոսկեանց,
Թադէոսի աշակերտացն:
Նոցին հետոցըն հետեւեալ
Եւ յԵփրատայ ակունս հասեալ,
Անդէն գնոսա իսկ մըկրտեալ,
Եւ առ ժամայն զՔրիստոս տեսեալ:
Որով զմիմեանս քաջալերեալ,
Ի մըկըրտել փութացեալ:
ԶՈսկեանքն անդէն նահատակեալ
Եւ զնոսա ահացուցեալ:
Զի զղջասցին եւ հիշեսցեն
Ըզառաջին գահ պատրաստեալ:
Բայց նոքայ ոչ զահի հարեալ,
Այլ ի յԱստուած ապաւինեալ:
Զմահ վասըն Տեառն իսկ յանձն առեալ,
Քան ըզսնոտի կեանըս տացեալ:

² ÕµÇõñÝ»ñ

M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 104³µ

T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 80µ-81³

Êáñ³·Çñ

M ï»°ë í»ñ»õáõÙ T ÜáñÇÝ ï³Õ í³ëÝ ÝáóÇÝ êñ-µáóÝ àëÏ»³ÝóÝ »õ êáõù»³ë»³Ýó ø³õßÇó

´Ý³·Çñ

2 T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ Ïáõ ÃÇõÝ. êáõñµ ³ñÙ³ ïáó ß³é³-õ»Õ»³É

3 T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. ÀÝ¹ ´»ÉÇ³ñ å³ ï»ñ³½-Ù»³É

6 T ê³Ã»Ý³ Û

15 T ÙÁÏÁñ ï»ÉÝ

16 T ÷Ë ß³ñáõÝ³ ÏáõÃ»³Ý áõÝÇ. àñ¹¿·ñáõÃ»³Ý Ð³õñ Ñ³Ý¹Çå»³É, ²Ý×³é ßÝáñÑ³ó ³ñÅ³Ý³ó»³É

ՅՈՐԴՈՐԱԿ ԵՒ ՏԱՂ ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆՑ*

Իսկ որդոցն Սաթենայ, եկեալ հասին յոտըն ծաղկեայ,
Մերձ ի յակունսըն Եփրատայ, տեղ վայելուչ եւ գերակայ:
ԶՈսկեանքն անդէն նահատակեալ, զՍուքիասեանքն երկեցուցեալ,
Զի զողջասցին եւ յիշեսցեն ըզառաջին գահ պատրաստեալ,
Բայց նոքա ոչ զահի հարեալ, այլ ի յԱստուած իսկ խրախուսեալ,
Զմահ վասըն Տեառն իսկ յանձն առեալ, քան ըզսնոտի կեանս ըստացեալ,
Իսկ չարին զինուորքն ոչ կարացեալ, նոցա վընաս չարչարեալ,
Ի Թագուհոյն երկուցեալ, զի ազգական էր նոցա լեալ:
Անտի փոխեալ ի Սուկաւէտ լեառըն դիտակ եւ բնակարան,
Քառասուն ամ եւ չորս անպէտ, խոտաճարակ եղեալ ի կէտ:
Յաւուր միում տեսեալ երազ, երանելին Սուրբ Սուքիաս,
Զի գայր ագռաւ մի յԱլանաց, արեամբ թաթախ առ նա եհաս:
Նայ յարուցեալ ժողով առնէր, զեղբարսն ի մի քաջալերեաց,
Ահայ ժամ եհաս փառաց, վարձ առնելոյ ժիր մըշակաց:
Յայն ժամ եղեւ գալ Բաղահայ, աճ հարկանել սըրբոցն յապայ,
Կալեալ կապէր չարն ըզնոսայ, եւ խոստանար պատիւ նոցայ:
Ոչ երկուցեալ, ոչ հաւանեալ չար պարգեւացն, զոր խոստացեալ,
Այլ ի յԱստուած ապաւինեալ եւ յաւգնութիւն իւրեանց կոչեալ:
Իսկոյն չարին այն բարկացեալ եւ Բաղահայ յոյժ սրտմըտեալ,
Զաւրաց իւրոց հրաման տըւեալ, զնոսա որպէս զոչխար զենեալ,
Եւ ուր արիւն նոցա հեղեալ, ըզհող տեղոյն գոյն ըզգունեալ,
Առ ի բուժումն ախտից շնորհեալ, զախտըս հոգւոց մեր փարատեալ
Եւ յետ ամաց բազմաց անցեալ, ժամանակաց յոյժ հեռացեալ,
Կոստանդինոս արքայն եկեալ, զնշխարս նոցայ անդ ամփոփեալ,
Այլեւ նըշանս ազդմամբ տեսեալ, եւ զապագայն նայ գուշակեալ,
Թէ ի վերջին աւուրս հասեալ, նըշխար սոցայ հրաշիւք յայտնեալ:
Ի զաւրանալ հայոց դարձեալ յԱրշակունեաց արքայ նըստեալ,
Ի Պարթեւաց հովիւ ընդրեալ, յաթոռ նախնոյն Գրիգորի լեալ:
Եւ աւազան մեզ հաստատեալ, զաղբեր ջրոյն որ անդ բըղխեալ,
Պրոպատիկէ մեզ երեւեալ‴, զախտըս ցաւոց մեր փարատեալ,
Յորմէ լիցի եւ իմ աւգտեալ, նըւաստ ոգիս, որ զտաղս երգեալ,
Ողջացելոցըն մասնակցեալ եւ վէրք անձին իմ բըժշկեալ:

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 104µ-106 ³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 81 ³ -82 ³
Êáñ ³ ·Çñ
M öáË T ï »°ë í»ñ»õáõÙ
´Ý ³ ·Çñ
9 T µÝ ³ Ï ³ õ¿ ï ÷Ë µÝ ³ Ï ³ ñ ³ Ý
10 T ãÇù ³ Ù
12 T ³ ñ» ³ Ý
13 T ½»ñ ³ ½Ý ³ ë ³ ó ÷Ë ÅáÕá í ³ éÝ¿ñ M ù ³ ç ³ ÛÉ»ñ¿ñ
14 M í ³ ñÓ
18 T Ú ³ ÛÉ T ³ ÝÓ ³ Ýó ÷Ë Çõñ» ³ Ýó
19 T Ú ³ ÛÝÅ ³ Ù ÷Ë ÆëÏáÛÝ
22 T Ñá·áó
25 T ïÁõ» ³ É T ½ ³ å ³ · ³ Ûë Ý ³ Ë
26 T ÝÁßË ³ ñù
28 T ÁÝ ï ñ» ³ É
30 T äñáÛå ³ ïÇÏ¿ ³ õ ³ ½ ³ Ý
‴ Յ••վհ· Ե 2
31 T ÉÇÝÇÙ »ë »õ ÷Ë ÉÇóÇ »õ ÇÙ T á·» ³ É ÷Ë »ñ·» ³ É

ՏԱՂ ՍՐԲՈՑ ՍՈՒՔԻԱՍԵԱՆՑ*

Հրաշալի խորհուրդ քաւչիցն մեզ երեւեալ ի յԱլանից,
ՅԱլանից յարեւելից, որք ծագեցան սուրբ նահատակքն:
Ի գահէ երկրորդակէսակին ի ձեռըն նիզակին,
Յարքայէն ապըստամբեալ եւ փախուցեալ վարատեցան:
Ի խընդիր ելեալ սիրոյ եւ պատուական սուրբ մարգարտին,
Իմանալի ազդեցութեամբ դիմեալ եւ գան ի Հայաստան:
Փութապէս առաքեցան փառաց հասին ի Սուկաւէտ,
Բնակեցան ի սուրբ լերինն որպէս ըզքաւշըս վայրենիս:
Լեառնադէտ ունայնացան ի ծըփանաց մարմնազգեցից,
Տըքնութեամբ եւ աղաւթիւք յոյժ դասակից եղեն վերնոցն:
Քառասնամեայ ժամանակաւ խոտաճարակ կերակրեցան,
Յանկարծակի տեսիլ տեսեալ երանելին Սուրբ Սուքիաս:
Նա յարուցեալ ժողովս առնէր, պատմէր եւ յոյժ քաջալերէր.
Ահա ժամ եհաս փառաց եւ ժամանակ ժիր մըշակաց:
Ի խընդիր ելեալ հերքեն ըզմարգարիտըն հաւատոյ
Եւ ապա գայր հասանէր գունդն անաւրէն չուն Պառլահայ:
Զուլաբար ձեւով կամէր տանել ի դուռն արքունական
Եւ պարգեւըս խոստանայր, որ էր առիթ կորըստական:
Մեք ոչ առնումք ի յանձն ըզձեր պարգեւըս զանցաւորս,
Սրով հատեալ պըսակեցան ի յերկնաւոր Թագաւորէն:
Շուշանափայլ զարդարեցաւ երանելին սուրբ Սուքիաս,
Երուսաղէմ, Երուսաղէմ զարմանալին սուրբ Սուկաւէտ:
Գրեալքն ի քեզ կատարեցան Պրոպատիկէ աւազանին:
Եւ դարձեալ առ քեզ դընին յոյժ բազմութիւնք ախտաժետաց:
Արդեաւք մեք աղաչեսցուք եւ ըզձեր սուրբ երանութիւնդ,
Աղաչեմք, զձեր հեզութիւնդ երանելի սուրբ նահատակք:
Լերո՛ւք մեզ բարեխաւս առ Տէր Յիսուս վասըն կենաց,
Զի եւ մեզ ողորմեսցի Քրիստոս յԻւրում մեծ գալըստեանն:
Արդ Հաւրըն փառք, Որդւոյն պատիւ եւ Սուրբ Հոգւոյն միշտ աւրհնութիւն,
Յաւիտեանս յաւիտենից եւ յանըսպառ յաւիտենիս, ամէն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 304³-305µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 227µ-228µ

Êáñ³·Çñ

BG ï»°ë í»ñ»õáõÙ

´Ý³·Çñ

2 B Ý³Ñ³ ï³ùÝ

19 G ½Ó»½

20 B ãÇù Ç

27 B ãÇù í³ëÁÝ Ï»Ý³ó

28 B ãÇù ¼Ç… øñÇë ïáë

29 B àñ¹áÛÝ B Ðá·áÛÝ

30 B Û³õÇï»ÝÇÝ

ԻԲ. ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՑ ՈՍԿԵԱՆՑ*

ԳԱՆՁ ՍՐԲՈՑ ՈՍԿԵԱՆՑ ՔԱՀԱՆԱՅԻՑՆ

Խոստովանիմք զՔեզ Միածին, որ միացար բնութեամբ ի մարմին,
Եւ դաւանեմք զԱստուած Սուրբ Հոգին, փառաւորեմք ըզՀայրդ անքըննին,
Խոստովանիմք Սուրբ զԵրրորդութիւնդ եւ քարոզեմք մի Աստուածութիւն,
Բաց ըզբերան իմ յաւրՀներգութիւն, զի տաց բանիւ ըզփառատրութիւն,
Յաւուր տաւնի Սուրբ քաՀանային, Ոսկի անուն քաջ նաՀատակին
Եւ ընկերաց նորին երամին, Սուքիասայ արի վըկային,
Բարեխաւսութեամբ սըրբոցս ըղձալի, զմերս ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմք:

Առաքեցեր զէակից Հոգիդ տալ աւետիս կենաց աշխարՀի,
Զաղբեւր շնորՀաց Հեղուլ ի յոգի աշակերտացըն սըրբոց գընդի,
Յորմէ արբին եւ մեզ արբուցին զցաւղն կենաց, ի մեզ ցաւղեցին,
Որպէս կողմանցըս Հիւսիսային զԲարդուղիմոս ընդ Թադէոսին,
Որ նայ որսաց ի յուռկան բանին, զՈսկի ընտրեալ քաՀանայն արին,
Եւ նա բազումս կոչեաց ի բարին, ի Հարսանիս Միածին Բանին,
Բարեխաւսութեամբ սըրբոցս ըղձալի, զմերս ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմք:

Ջեղեւ ազգիս մերոյ պատմագիր, վասըն սըրբոց Ոսկեանց վըկայից,
Բայց ընթերցող մի, Տատիանոս բան ինչ ասաց յունաց մատենից,
Սայ մեզ յայտնեաց վասըն վըկայից, սըրբոց ոսկեանցըն քաՀանայից,
Աշակերտացըն Թադէոսի, Լուսաւորչին տանս արեւելից:
Սոքա եղեն նըմայ խաչակից եւ տանջանցըն չարչարակից,
Զի եւ փառացըն Հաղորդակից լիցին Ոսկենաքն պըսակակից,
Բարեխաւսութեամբ սըրբոյս ըղձալի, զմեր ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմք:

Այն երջանիկ Ոսկին զաւրացեալ, առ Արտաշէս արքայն մատուցեալ,
ԶՔրիստոս Աստուած նըմա քարոզեալ, զմոլորութիւն կըռոցն անարգեալ,
Զոր եւ արքայն սիրով ընկալեալ, բայց պատերազմ ունէր շարժեցեալ,
Կամիմ, ասէր, ճըշմարտիւ լըսել, յորժամ լինիմ վերըստին դարձեալ
Եւ նայ բազում զաւրըս գումարեալ, մեծաՀանդէս յարեւելս երթեալ,
Իսկ Սուրբըն Ոսկի ընկերաւքն ընտրեալ, մեծ ԹագուՀոյն ըզբան երկրորդեալ,

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 82³-84µ
Êáñ³·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì³ûñ³Ï³åª Ê³ã³ïáõñ
´Ý³·Çñ
17 Ó»é³·ñáõÙª Ú»Õ»õ, áõÕÕáõÙ »Ýù Áëï Í³ûñ³Ï³åÇ

Բարեխաւսութեամբ սրբոյս ըղձալի, զմեր ընկալցիս
Պատարագ բանի, աղաչեմք:

Տեսին զերես Թագուհոյն փոխեալ, կարծիք սրբոցն յերկիւղի եղեալ,
Քանզի սաստիւ նայ հրաման տըւեալ զսուրբսն Ոսկեանքն անտի հալածեալ,
Բայց ի յարանցըն պատուաւորաց, որք յԱլանաց էին իսկ եկեալ,
Նոքա բանիցըն հաւատացեալ, զոր ի յՈսկեանցն եղեն քարոզեալ,
Ի գիշերի թաքնաբար ելեալ, եւ յանապատ նոցին հետեւեալ,
Յակունս գետոյն զնոսայ մըկըրտեալ, գերապայծառ լոյսն յերկնից իջեալ,
Բարեխաւսութեամբ սրբոյս ըղձալի, զմեր ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմք:

Ո՛վ բարերար Տէր հաւր իսկակից, ճշմարտութեան հոգոյդ էակից,
Քեզ միաբան եղեն մահակից, դասք երջանիկ Ոսկենացն եւ Քաւչից,
Ծըշմարտապէս եղեն խաչակից, արեան կըցորդ եւ չարչարակից,
Զորս արարեր Քեզ հաղորդակից, ժառանգութիւն հաւրդ եւ փառակից,
Աղաչանաւք սոցա վըկայից, ըզմեզ արայ լինել մասնակից,
Պարակցելով դասուցն անմահից, ուր արդարոց են հոյլք երամից,
Բարեխաւսութեամբ սրբոյն ըղձալի, զմեր ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմք:

Իւլթիւ շնորհաց, հոգոյդ գերակայ տան մեզ պարգեւս Ոսկեանքն յարակայ,
Աւժընդակել մեզ միշտ առ յապայ կատարողաց, զյիշատակս սոցա:
Հըրճւիմք երգով, գովեստ ի սոցա, որք Աստուծոյ եղեն քաջ վըկայ,
Եւ ուր հեղաւ սուրբ արիւն նոցա, հողըն պէս պէս գոյն սորականա
Ի փարատումն ախտից ապագայ, որք հաւատով դիմեն առ նոսայ,
Տէրդ Տէրանց, Աստուած, ողորմեա՛ մեզ՝ տաւնողացս, աղաւթիւք սոցա,
Յիշեա՛ զհոգիս,
Եւ եւս Զանձինս:

Ռամից զաւրացն, երկնից հրեղինաց, մայր եւ աղախին, արքային բարձանց,
Քեզ գոչեսցուք գովեստ սրբեասաց, զունակ զունակ, բանս աղերսանաց,
Միջնորդութեամբ սուրբ նահատակաց, ճըգնաւորացըն սրբոց Ոսկեանց,
Այլեւ սրբոցըն Սուքիասեանց քաւչանըման խոտաճարակաց,
Մեզ ողորմեա՛, մայր Բանին կենաց, եւ փարատեա՛ զերկիւղ տանջանաց
Պաղատանաւք քոյին մաղթանաց տո՛ւր ժառանգել ըզփառըս հայրենեաց,
Ողորմեա՛:

ՏԱՂ ՍՐԲՈՑ ՈՍԿԵԱՆՑՆ Ի ԳՐԻԳՈՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏԷ*

Սուրբ Ոսկի քահանայդ նազելի, ճըգնաւոր նահատակ պանծալի,
Մարտիրոս ընկերաւք գովելի, բարեխաւս վասն մեր Քրիստոսի:
Հանդիպեալ Դուք Սըրբոյն Թադէի, որ քարոզէր բանին Յիսուսի,
Զոր ասացն արարիք, անթերի նա գեղունսն արգելեաց սքանչելի:
Դուք անդէն հաւատովն Յիսուսի, հետեւեալ նոյն վարուց հրաշալի,
Աշակերտեալ այն Սըրբոցն Թադէոսի, բառնալով յուսս խաչըն Քրիստոսի:
Մըկըրտեալ նա ըզձեզ ի յոգի, որ ջըրով նըշանակ եղիցի,
Ընդ Հոգոյն Հայրն անեղ եւ Որդին զձեզ ընտրեաց ի տեղի հանգըստի:
Յետ սըրբոյն կատարման վախճանի, առաքելոյն ի շնորհաւք Թադէի,
Քարոզեցիք Արտաշէս արքայի եւ կընոջըն Սաթենայ դըշխոյի:
Զհայրն անծին, որ անմահ կենդանի, զէակից Բանըն Հաւր եւ Որդի,
Փառակից ճըշմարիտըն Հոգի, անձն երեք եւ բնութիւն միակի:
Մին յերից սուրբ անձանցն անբաժին, որ նա Բանն է ընդ Հաւր եւ Որդին,
Մարդ եղեալ ի Կուսէն Միածին, նորոգեաց ըզբնութիւնս մարդկային:
Զայն լըւեալ Բահադըրաս մեծ ազգին, տասն եւ ինն ընկերաւք իւրային,
Հաւանեալ այն կենաց քարոզին, որ ի Հայր եւ յՈրդին եւ ի Հոգին:
Զամենայն մեծութիւնսըն թողին, հաւատով ի Քրիստոս դիմեցին,
Ընդ Ոսկեանցըն սըրբոց գընացին, մըկըրտեալ ըզՔրիստոս իսկ տեսին:
Բահադըրաս Սուքիաս անուանի, խաղաղական կեանս անուամբն ստացի,
Ընկերաւքըն ի Սուկաւ հետեւի, խոտաբուտ անտանաւր նա ճըգնի,
Յետ ամաց քառասնից եւ չորից Բառնըլահ գայ խընդիր ի Պարսից
Եւ տեսեալ ըզնոսա անվեհեր ի սաստից, եւ մատնեաց տանջանաց եւ գանից:
Եւ ապայ սպանանէ ըզնոսա, եւ թողու անդ անթաղ եւ գնայ,
Ժամանակք անցանեն ի վերա, Կոստանդին գայ թաղէ ըզնոսայ:
Անտանաւր աւազան ջուր բըղխէ, որ ջրոյն Սելովմայ նըմանէ,
Նա ըզցաւս մարդկան փարատէ եւ զմարդիկք ի մեղաց ազատէ:
Աւրհնութիւն Հաւր անծին անեղին եւ Որդոյն էակից Միածնին,
Համագոյ Սուրբ Հոգոյ ճըշմարտին, Երրակի սուրբ անձանց միակին:

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 84-85µ
Êáñ [3] ·Çñ
T ï »°ë í »ñ»õáõÙ

ԺԳ. ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՅՆ ՍԱՀԱԿԱՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԵՒ ՄԵՍՐՈԲԱՅ ԵՒ ԱՅԼՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑՆ ՀԱՅՈՑ

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՅՆ ՍԱՀԱԿԱՅ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ ԵՒ ՄԵՍՐՈԲԱՅ ԵՒ ԱՅԼՈՑ ԹԱՐԳՄԱՆՉԱՑՆ ՀԱՅՈՑ ԳԷՈՐԳԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԷ ԱՐԱՐԵԱԼ

Գետոցն Աստուծոյ ճոխ ի քեզ գնացիւք ահա խրախանաս, տունըդ Թորգոմեան,
Յորում կանգնեցաւ Սուրբ Կաթուղիկէն՝ մայրն Եկեղեցւոյ մեծ Հայաստանեայց:
Հասեալ առ քեզ հրաւիրակք կոչման յերկնիցն արքայէ խումբք առաքելոցն,
Հիմնեցին ըզքեզ քաղաք Աստուծոյ եւ յարկ բարձրելոյն սրբեալ հաւատով,
Զորոց հիմն արկեալն աւարտաշինեաց մեծաջան երկաւք Սուրբ Լուսաւորիչն,
Իսկ վայելչապէս գեղազանութեամբ պըճնազարդեցին մեծըն Թարգմանիչք,
Յորոց մեծափառ սուրբ յիշատակիս փոքունքըս հայցեմք ի մեծ գըթութեանց:
Լե՛ր, Քրիստո՛ս, պահպանիչ աշակերտացս երջանիկ Սըրբոց Թարգմանչացն,
աղաչեմք:

Եկեալ ժամանակն ի Քեզ գըթութեան եւ դըրունքըն բացեալ Քեզ ողորմութեան,
Զըմեռըն գնացեալ անհաւատութեան, ժամանեաց գարունն աստուածգիտութեան˜*,*
Բըղխեալ քեզ ծաղիկք առաքինութեան եւ հոտ քեզ բուրեալ միշտ կենդանութեան,
Խընդա՛ եւ ուրախ լե՛ր, տունդ Արամեան, փըրկեալ Յիսուսի հարսըն սեպհական:
Խաւսաւղ եւ առթաւղ քումըդ հարսնութեան սքանչիւք ի Պարսից զուարթունն երեւեալ,
Որոյ արտասուաւք Բանըն սերմանեալ հընձեալ դիզեցաւ ի Սուրբ Թարգմանչացն,
Յորոց կասեալ սըրբեալ շեղջեցաւ գանձեալ ի մառանըս սուրբ գրանոցաց,
Լե՛ր, Քրիստո՛ս, պահպանիչ աշակերտացս երջանիկ Սըրբոց Թարգմանչացն,
աղաչեմք:

Ով անվեհեր փութոյն պընդութեան ի գիւտ հանճարոյ Սըրբոց Թարգմանչացն,
Խորհին ստեղծանել տառըս գըծագրաց նըշանակ խաւսից հայկական լեզուիս,
Որով վաղանցեալքըն յիշատակին եւ մեկնեալքըն դէմ յանդիման խաւսին,
Յայս հոգ զարթուցեալ սքանչելին Սահակ զարմըն վեցերորդ Սըրբոյն Գրիգորի:
Ըզսոյն առ նովաւ եւ զոյգ ընդ նըմին աստուածաբընակ հայրըն Սուրբ Մեսրովպ,
Որ եւ զըղձալի պարգեւս տառիցն ընկալաւ յԱստուծոյ ի մեծ գըթութեանց,
Լե՛ր, Քրիստո՛ս, պահապանիչ աշակերտացս երջանիկ Սըրբոց Թարգմանչացն,
աղաչեմք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 117³-120³
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ

A êñµáÛÝ ê³Ñ³Ï³Û Ñ³Ûñ³å»ïÇÝ »õ Ø»ëñáµ³Û
í³ñ¹³å»ïÇÝ »õ ³ÛÉáó Ã³ñ·Ù³Ýã³óÝ Ñ³Ûáó
¶¿áñ·³Û í³ñ¹³å»ïÇ ³ñ³ñ»³É
Ì³Ûñ³Ï³å ¶»áñ·»³ ´³Ý
‴ Եբգ Բ 1

Րախճան բերկրական ձայն ուրախական է իսկ պատմութիւնս ինձ ախորժական,
Առաքելական այրըն մեր Տէր Մեսրովպ քարոզ եւ մեկնիչ բանին Աստուծոյ
Սա ըզյաւրինուած մերոյին տառից յօքնատենչ ըղձիւք խուզէր գի գըտցէ,
Իսկ ի մարդկային հնարից վրիպելով գոյր յամենահնարն Աստուած յուսացեալ,
Ամսաւրեայ ծոմով պահաւք հըսկելով ճըգնէր մինչ առցէ ըզփափագելին,
Յայնըժամ լինէր նըմա յաստուածուստ Աստուածահաճոյ խընդըրոյն տըւչութիւն,
Մարգարէական տեսլեամբ հիացեալ առնոյր սքանչելեաւք ըզգիւտ հայցուածոյն,
Լուսաւորութեան տառից նախահայր յետ Լուսաւորչին երկրորդ մեզ Մովսէս,
Լե՛ր, Քրիստո՛ս, պահապանիչ աշակերտացս երջանիկ Սըրբոց Թարգմանչացն,
աղաչեմք:

Գրաւորականին տառից աւըրըմամբ մեծապէս խընդայր Տէրըն Սուրբ Սահակ,
Իսկոյն ձեռնարկէր ի Թարգմանութիւն մարգարէական աստուածախաւսութեանց,
Ժողովեալ մանկունս ի վարժ դըպրութեան աճեցուցանէր զուսումն իմաստից,
Ջամբելով ըզկաթըն նըշանագրացն առնէր վարդապետս եւ պատմաբանաւղս,
Զի յաջորդք հարանցըն վարդապետաց լիցին աշակերտքըն պայծառագոյն,
Լե՛ր, Քրիստո՛ս, պահպանիչ աշակերտացս երջանիկ Սըրբոց Թարգմանչացն,
աղաչեմք:

Եւս ի զաւրագոյն զաւրութիւն գնալով գրաւորականին վարժից կըրթութեան,
Պարզ գրագիտութիւնըն զարգանալով ի քերթողականն արուեստ յառաջիւր,
Որոց առաջին մեզ հայր քերթողաց պայծառըն Մովսէս այն Խորէնացին
Նախնին աշակերտ Սըրբոյն Մեսրոբայ ի քերըս բայից հըզաւր քան ըզնա:
Համազաւր նըմին Յովսէփ Պաղնացի, նորուն վարժակից Եզնակ Կողբացի,
Անյաղթըն Դաւիթ եւ Սուրբըն Կորիւն եւ միահամուռ դասք քերականացն,
Որք աստուածեղէն վարդապետութեամբ փարթամացուցին ըզՀայաստանեայս,
Լե՛ր, Քրիստո՛ս, պահապանիչ աշակերտացս երջանիկ Սըրբոց Թարգմանչացն,
աղաչեմք:

Ահա երջանիկք հարք եւ վարդապետք մեզ յաստուածայինսըն նախաշաւիղք,
Մեզ ընդ մարգարէսըն կանխաձայնաւղք Սուրբ զառաքելոցըն չափ մեզ լըցաւղք:
Նոցին յառաջնորդացըն դուք հետեւաւղք Սուրբ Վարդապետացըն ստոյգ աշակերտք,
Մաքուր հաւատոյ զմեզ աշակերտաւղք եւ ուղիղ կարգաց մեզ կարգաւորիչք:
Շնորհ ունիմք գոհութեամբ ձերոց վաստակոցդ եւ աշխատութեանց,
Յորըս ձեր անկեալ հայցեմք արտասուաւք պարըսպել ըզմեզ
Ի հաւատս անբիծս ի ձէնջ քարոզեալս:
Ահա յիշեսցես եւ, ողորմեսցիս, Քրիստոս, հաւատով նընջեցելոցն, աղաչեմք:

Բարեպաշտութեան հաւատոյ լըրմամբ ըզկեանըս մեր վըճարել խըն[դրեմք].

Առաւելապէս զանձինս եւ ըզմիմեանց ամենակալիդ Աստուծոյ յանձն առնեմք:

Փ[Ոխ]

Նախախնամական գըթութեանց մըշտահոս աղբեւր,
Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս, Փըրկիչ աշխարհի,
Ընդ պահպանական Աջոյդ հովանեաւ ծածկեսցես ըզգինըս Սուրբ Քո արեանդ:
Արժանընդունակ հայցմամբ Սըրբուհւոյ Մաւր Քոյ միշտ կուսի,
Մարգարէական երջանիկ դասու ծայրագոյն Մըկըրտչին Մեծին Յովհաննու,
Աշխարհանորոգ հետոց խաչի Քո հետեւողին նախնի վըկային,
Առաքելոց եւ մարգարէից եւ համաւրէն դասուց ընտրելոցն,
Հաւատարիմ տընտեսին Քո՝ Սըրբոյն Գրիգորի զմեզ Լուսաւորչի,
Աստուածաբանաւղ տառիցն իմաստիւք ըզմեզ վարժողաց Սըրբոց Թարգմանչացն,
Որոց աղաւթիւք ապրեսցուք ի բաժանաւղ ձայնից
Միացեալք ի Քեզ, Քրիստո՛ս, առաքելական դաւանութեամբ,
Ողորմեաց մեզ, Տէ՛ր, [ըստ մեծի ողորմութեան Քում]:

ՏԱՂ ՀԱՄԱՒՐԷՆ ԱՄԵՆԱՅՆ ՍՐԲՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ

Այսաւր մայր Սիովն ցընծայ տաւնելով,
Բանայ զաւագաւտ, զարդարի փառաւք,
Գոչէ խընդութեամբ յաւր յիշատակի
Դասուց ընտրելոց սուրբ Հայրապետաց,
Երջանիկ խըմբից սուրբ վարդապետաց:
Զաւրք երկնից ընդ մեզ տաւնակից լինին,
Էրկիրս երեւի երկնից վեհագոյն,
Ընդ իննեակ պարուց աստ պարագայից:
Թագաւորն երկնից փոխան Իւր կարգեաց
Ժառանգս աթոռոց զքահանայապետս.
Ի Հոգւոյն Սըրբոյ լըցեալ գիտութեամբ
Լուսաւորեցին Սուրբ զԵկեղեցի,
Խորհըրդով ծանեան ըզխորս Աստուծոյ,
Ծանուցին բանիւ բանաւոր հաւտից.
Կենացըն հացիւ քաղցելոց բաշխաւղք,
Համեղաճաշակ գինւոյն մատըռուակք,
Ձայնիւ կոչեցին առ ի ճաշակել.
Ղաւղեաց յաշխարհէ մէգ տըգիտութեան:
Ճառագայթ լուսոյ յերկիր ծագեցէ՛ք,
Միածնին քարոզք ճըշմարիտ բանիւք
Յանմահ աղբերէն ըզմեզ արբուցէ՛ք,
Նոր նորոգելով հոգւով գիտութեամբ.
Շարժմամբ վըտակաց ի յորովայնից
Ուրախ արարէ՛ք զքաղաքս Աստուծոյ:
Ջարին արմատոց տապալիչք տապարք,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 120³-121³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 275µ-276µ

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 380µ-381µ

U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 31³-32³

ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 210

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B î³Õ Ñ³Ù³õñ¿Ý êáõñµ Ð³Ûñ³å»ï³óÝ Ç Ü»ñë¿ë Ï³ÃáÕÇÏáë¿ Ñ³Ûáó C î³Õ ëáõñµ Ñ³Ûñ³å»ï³ó U î³Õ Ç î¿ñ Ü»ñë¿ë¿ (Ã»ñÃ 31µª Úáñ¹áñ³Ï ¿ ÝáñÇÝ, ½Ó³ÛÝÝ ÷áË[¿])

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A Ä¼. î³Õ Ñ³Ù³õñ¿Ý ³Ù»Ý³ÛÝ êñµáó Ð³Ûñ³å»ï³ó

Ì³Ûñ³Ï³åª ²-ø

´Ý³·Çñ

1 CU êÇáÝ C óÝÍ³

2 U ´³Ý³

3 U Û³õñë

4 C ÁÝ¹ñ»Éáó

5 C ËÙµÇó U ËÁÙåÇó

7 C °ñÏÇñë

8 U Àëï C ÁÝÝ»³Ï U ¹³ëáõó ÷Ë å³ñáõó

10 U ½ù³Ñ³Ý³Û³å»ïëÝ

11 U Ðá·áÛÝ B êÁñµõáÛ C êñµáõ U êñµáÛ B ÉÁó»³Éù C Éó»³Éù

13 CU ÊáñÑñ¹áí

15 C Ï»Ý³óÝ CU Ñ³óÇ B µ³ßËáÕù

16 BCU ·ÇÝáÛÝ U Ù³ïñáõ³Ïù

18 C Ô³õÕ»É U Ô³õÕ»³É U ½Ù¿ù U ï·Çïáõ Ã»³Ý

19 U ïáÕÇó ³é³çª Úáñ¹áñ³Ï ¿ ÝáñÇÝ, ½Ó³ÛÝÝ ÷áË[¿] U Í³·»ó³Ý

20 U ù³ñá½ CU ×ßÙ³ñÇï A µ³ÝÇõ

21 BC ³ÕµÇõñ¿Ý U ½Ù»½ U ³ñµáõóÇÝ

22 BCU Ñá·áí

23 C íï³Ï³ó U íÁÏ³ÛÇóÝ ÷Ë íÁï³Ï³ó U Ûáñáí³Û-Ý¿

24 U ³ñ³ñÇÝ

25 U ³ñÙ³ïáÛ BC ï³å³ÉÇã

Պարուց ոչխարաց Հովիւք եւ տածաւղք,
Ջրով կենարարաւ սնուցաւղք ըզգառինս,
Ռահիւք ի յերկինս առաջնորդեցէ՛ք՝
Սրրբելով զոգիս սուրբ աւազանաւն:
Վարդապետք բարիք բանիւ եւ գործով,
Տան եկեղեցւոյ տընտեսք իմաստունք,
Րաբունք կատարեալք տղայոց ի Քրիստոս,
Ցաւղեցէ՛ք ստեամբ կաթն խառնեալ ընդ մեղու,
Իիւթիւ Սուրբ Հոգւոյն ըզհինն եւ ըզնորս,
Փութացեալ ելէ՛ք առ հովիւըն քաջ,
Քաւիչ մեզ լերո՛ւք բարեխաւսելով:

26 C Ñá íÇ íù B ï ³ ÍáÕù
27 B Ï»Ý¹ ³ Ý ³ ñ ³ ñ ³ õ CU Ï»Ý¹ ³ Ý ³ ñ ³ ñ BC ëÝáõóáÕù U ëÝáõó ³ ÝáÕù · ³ é ³ Ýó
28 U ³ é ³ çÝáñ¹»óÇÝ
29 C êñµ»Éá í U ½Ñá·Çë
30 U µ ³ ÝÇõù »õ · áñÍá íù
31 U î ³ Ýë C »Ï»Õ»óá U »Ï»Õ»óá
32 U ïÁÕ ³ áóë
33 U ãÇù ë ï » ³ Ùµ U ½Ï ³ ÃÝ C Ë ³ é»É
34 U ÐÇõÃÇõ CU Ðá·áÝ C ½ÑÇÝÝ U ½ÑÇÝ U ½Ýáñë
35 f ÑáíÇõÝ
36 f Ù»ñ B µ ³ ñ¿Ë ³ õë»Éá í

ՓՈԽ

Նոր գինւոյն իմաստութեան
Յոգիս Նորոգ արկաւղ Յիսուս.

Երրախումբ միակին խորհուրդ
Անհաս ի հնումն Նորոց պարգեւ:

Ընական լոյս յարփւոյն ծագեալ
Ի ըաբունից փայլեալ յաշխարհս:

Սապէս ծով ու երկիր լըրիւ
Սոքաւք լըցեալ գիտութեամբ Տեաոն:

Էրգէ Դաւիթ՝ գետք Աստուծոյ՟
Ջրով պարարին բըղխմամբ Հոգւոյն:

Սըմին նըման համբարձան գետք
Ի ջուրց բազմաց ձայն քարոզչաց:

Իմանալի գետոցս այս գնացք
Ուրախ առնեն զքաղաքըն սուրբ:

Եկայք, տածեալք ի ջրոյն կենաց,
Տընկեալք ի գաւիթս Աստուծոյ:

Ըամեալք ի մի զմեզ տընկողացս
Զտաւնս կատարեմք ի տանըն Տեաոն:

Գոչեմք ընդ հարսն համաձայնեալ,
Զփառս համագոյ Երրորդութեանդ:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 121³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 276µ-277³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 381µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 81µ-82³
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 24³µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ, ¿ç 213
Êáñ³·Çñ
AC ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ³ÝËáñ³·Çñ M î³Õ Ñ³Ûñ³-å»ï³óÝ Ç Ü»ñëÇë¿ ³Ýáõß U î³Õ Ç ï¿ñ Ü»ñëÇë¿ [´Ä ³é³ù»Éáó]
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáíª ÚÇëáõë àñ¹Ç Ä¼. î³Õ Ñ³Ù³õñ¿Ý ³Ù»Ý³ÛÝ ëñµáó Ñ³Ûñ³å»ï³ó
Ì³Ûñ³Ï³åª Ü»ñë¿ëÇ »ñ·
´Ý³·Çñ
1 C Üáñá BCMU ·ÇÝáÛÝ
2 BC ³ñÏáÕ M ³ñÏáÕÝ U ³ñÏ³õ
3 A °ññ³ËáõÙ M °ññ»³ÏáõÙµ U °ñ»³Ï ÙÇ³ÏÇ
4 MU Æ ÑÝáõÙÝ ³ÝÑ³ë
5 C ð»ÝÝ³Ï³Ý CU Û³ñ÷áÛÝ
6 B Ûñ³µáõÝÇó U ñ³µáõÝ»³ó U ÷³ÛÉ»³ó
7 U »ñÏÇñ Íáíáõ
8 C Éó»³É
9 BCU °ñ·¿ C ¸³õÇ¹
Աշմ. ԿԳ. 10
10 BC æñáíù U å³ñ³åÇÝ BU µÁËÙ³Ùµ C µËÙ³Ùµ CU Ðá·áÛÝ
11 C êÙÇÝ ÝÙ³Ý U Ñ³Ùµ³ñÓÇÝ
14 C ½ù³Õ³ùÝ
15 M ï³Íáõù
16 B îÁÝ·»³Éù CU îÝÏ»³Éù U ·³õÇÃ î»³éÝ ²ëïáõÍáÛ
17 M ñ³Ù»³É B ïÁÝ·áÕ³óë C ïÝÏáÕ³óë U ïÝÏáÕ³ó
18 BM ï³ÝÁë C ï³ÝÝ U ï³õÝÁë ÷Ë ï³ÝÁÝ C ²ë-ïáõÍáÛ áõÕÕí³Íª î»³éÝ
19 M ³é ÁÝ¹ Ñ³ñóÝ ÷Ë ÁÝ¹ Ñ³ñëÝ BC Ñ³ñóÝ U Ñ³ñóÁë B Ñ³Ù³Ó³ÛÝ»³Éù M ÙÇ³Ó³ÛÝ ÷Ë Ñ³Ù³-Ó³ÛÝ»³Éù
20 BC °ññáñ¹áõÃ»³ÝÝ U °ññáñ¹áõÃ»³Ý

ԿԱՆՈՆ ՍԱՀԱԿԱՅ ԵՒ ՄԵՍՐՈՊԱՅ*

Աւրհնեալ ես, Հայր սուրբ անքննական, գովեալ անճառ ծնունդ Հայրական:
Աւրհնեալ որդի Հաւր սահման եւ բան, գովեալ Հոգի աղբիւր բարութեան,
Բարեբանեալ Հայր պատճառական, Որդոյ ծննդեան եւ Հոգոյ բղխման,
Աւրհնեալ Հոգի Սուրբ աստուածական, գովեալ ես Հայր Տէր արարչական,
Բարեբանեալ ընդ Հաւր անվախճան, Որդի Աստուած Հաւր համանըման,
Աւրհնեալ անձամբ երիս յատկական, գովեալ բնութիւն ի մի եզական,
Բարեբանեալ երրակի գոչման, անունդ անճառ Սուրբ Երրորդութեանդ:
Որ սերոբէքն երգեն անխափան, զերեքսրբբեանըն միշտ փառաբան,
Որով եւ մեք համաձայնական աւրհնեմք զանհաս լոյսն անեղական,
Քեզ աւրհնութիւն, Տէր ամենայնի, երրեակ եւ մի անբաժանելի, աղաչեմք:

Ռահիւ լուսոյ Տէրն աշխարհի, սկիզբն արկանէ երկնի եւ երկրի,
Որ նախ ի կամսն էր անգիտելի, յետոյ գըրեաց իբր ի քարտիսի,
ԶԱդամ ստեղծեաց ի տիպ տենչալի եւ աւրինադրեաց զպըտուղըն ծառի,
Զոր ոչ պահեաց խաբմամբ բանսարկւին, արտաքսեցաւ յերկիր փըշալի,
Յետոյ գըրով ընդ մարդկան խաւսի, մարգարէիւք հինն Իսրայեղի,
Մինչ մարմնացաւ բանն Աստուած յերկրի, գըրեալ ի սիրտըն մարմնի,
Յատնեալ մարմնով ի վերա երկրի եւ բարձրացաւ ի խաչի փայտի,
Եղաւ ի նորափոր տապանի, յարեաւ փառաւք Աստուած կենդանի,
Աւետաւոր ի յոլորտս երկրի, առաքելով զընտրեալսն իւր նախկի,
Զոր եւ գըրովք Թողին յաշխարհի, զբանս աւրինաց սուրբ պատուիրանի:

Արդ ի մերոյ Սուրբ Լուսաւորչէն, արԹուն անուն Սրբոյ Գրիգորէն,
Աւրինադրեալ դարձաք ի չարէն, ի կռոց զոհիցն եւ ի բանսարկւէն,
Այլ նա վարժեալ գրով յունարէն, զի չունեաք գիր ի Հայ բառէն,
Մինչ Իսահակ Մեծն ի ՊարԹեւէն, որ յարմատոյ Սուրբ Լուսաւորչէն,
Վեց պորտ անցեալ ի Սուրբ Գրիգորէն, բնուԹեամբ որդի ի Տէր Ներսիսէն,
Այնմ որ ցուցաւ տեսիլն յանեղէն, խորան լուսոյ սեղան ամբեղէն,
Որ զտառապանք հարցս համօրէն յայտնի ետես եւ եցոյց մեզէն,
Բարեխաւսութեամբ սրբոյն Սահակայ գըԹայ ի մեզ, Տէ՛ր Յիսուս արքայ:

Քրիստոսազօր հայրն աստուածազգեաց մեծըն Մեսրոպ ցանկալին բազմաց,
Արժան եղեւ Սուրբ Հոգոյն շնորհաց, իմաստութեան բանից փափագեաց,
Զոր ի նմանէ Սուրբ Սահակ խընդրեաց, գիր յաւրինել մեզ Հայոց ազգացս,
Յոլով տեղի վասն այն, որ գընաց, ոչ գըտանէր հընար այնմ իրաց,

² ÕµÇõñÝ»ñ

U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 341³ -343³

Êáñ³ ·Çñ

U ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì³ÛÏñ³Ï³ å ª ²é³ù»ÉÇ ¿ ì³ñ¹³ å»ï³óÝ ³ë³ó¿³É

Քըսան եւ ինն գիր էր չինած, այլ անաւգուտ էր ընթերցողաց,
Զի ոչ կապէր հէք բանից անուանց, այլ անհոգի մարմնոյ նըմանած,
Մինչ ամսաւրեա պահաւք աղօթեաց, հառաչանաւք սըրտիւ արտասուեաց,
Այլ ընդունիչն պաղատանաց, գփափագ սըրտի նորա կատարեաց,
Աջն Աստուծոյ անեղին փառաց, Է գիր այլ ի վիմին դըրոշմեաց,
Որպէս երբեմն Յակոբեան ազգաց, գըանս աւրինացն ի տախտակըն գրեաց,
Աւրհնեալ Փրկիչն, որ գՀայք մեծարեաց, քան զամենայն ազգ գերազանցեաց,
Բարեխաւսութեամբ Սուրբ վարդապետացս, շնորհեա մեզ, Տէ՛ր, թողութիւն մեղաց

Աղաչեմք:

***Ե**րեւեցաւ Մեսրոպ ցանկալին, նախանըման Մովսիսի մեծին,*
Տըպաւորեալ ի սիրտըս նորին, այն որ գրեցաւ աջով անեղին,
Այբ, Եչ եւ Է, կարգեալ ընդ Եթին Ինոյ եւ Իւին, որ եւթըն կոչին,
Զոր եւ առեալ Մեսրոպ սքանչելին, խառնեաց ի յայլ գիրսն որ նախ էին,
Սոքա հոգի ջահեցաւ նոցին, վեցեակ վեցից համարեալ գըրին,
Եւ լըծակցեալ մեծի Սահակին, Սուրբըն Մեսրաւպ քաջն այն եւ արին,
Զազգըս հայոց նոր նորոգեցին, որպէս յաւուր Սուրբ Լուսաւորչին,
Դըպրոց կարգեալ՝ մանկունս ուսուցին, բազում իմաստ ազգիս ծանուցին,
Ի յասորոց զգիրս թարգմանեցին եւ կըրկնակի Իստըմպօլ մըտին,
Յորում Դաւիթ էր գըլուխ նոցին, այն որ ասաց զճառ սուրբ Խաչին,
Եւ մինչ եկեալ եւ ի Հայք հասին, սուրբ վարդապետքն փոխեալ էին,
Բարեխաւսութեամբ սուրբ վարդապետացս, շնորհեա՛ մեզ, Տէ՛ր, թողութիւն մեղաց,

Աղաչեմք:

***Լ**ուսաւորիչք ազգիս հայկազեան, լուսաւորեալք բանիւ տիրական,*
Ներբողեսցուք զձեզ յաւժարական, բարեխաւսել ընդ մեր փըրկութեան,
Սահակ պայծառ ջահ անշիջական, Մեսրոպ անճառ լուսոյն բնակարան,
Սահակ ընտրեալ Հաւրն անեղական, Մեսրօպ քարոզ բանին հայրական,
Սահակ Հոգոյն Սրբոյ աւթարան, Մեսրոպ տաճար Սուրբ Երրորդութեան,
Սահակ սրոբէ մարմնաւորական, Մեսրոպ մաքուր քրոբէ աննըման,
Սահակ սիրով վառեալ վերնական, Մեսրօպ մեծաց պարգեւաց արժան,
Սահակ տեսող մարգարէ աննըման, Մեսրոպ պատմող հեռետորական,
Սահակ ցուցող մարդկան զապագայն, Մեսրոպ եղեալ մայր իմաստութեան,
Սահակ հովիւ հաւտիս տիրական, Մեսրոպ տեսուչ ազգիս Թորգոմեան,
Սահակ պարծանք ցեղին պարթեւեան, Մեսրոպ արժան շնորհաց վերնական,
Սահակ փըթթեալ վարդ անապական, Մեսրոպ բուրեալ հոտ անմահութեան,
Սահակ տաճար Տեառըն բանական, Մեսրոպ հոգոց մարդկան քաւարան,
Սահակ նախնոյն սարաս եւ նըման, Մեսրաւպ Հոգոյն Սրբոյ երգարան,
Սահակ Մեսրոպ ամոլք հոգեկան, հերկեալ բանիւ զերկիրս Հայաստան,
Մեսրոպ Սահակ արարաւրք ազդական, սերմանեցին զհատըն տիրական,

Մեսրոպ Սահակ ծիծենոյ նըման, արմաւենիք տանն աստուածական,
Մեսրոպ Սահակ կանթեղք վառեցան եւ լուսատու հոգոյ կարգեցան,
Մեսրոպ Սահակ սեղան կազմեցան, զհացն կենաց բաշխեն անխափան,
Մեսրոպ Սահակ կոչնականք եղան եւ հրաւիրակք ազգիս հայկազան,
Մեսրոպ Սահակ առ Տէրն էական, մեզ հայցեցէք, վասն ողորմութեան,
Բարեխաւսութեամբ սրբոցս ըղձալի, մեզ ողորմեա՛, Միածի՛ն Որդի,
Աղաչեմք:

Իմանալի բուրաստան տընկեալ, Աջ հըզաւրին գիր մեզ պատրաստեալ,
Անծախելի պըտղով առլըցեալ, զտունըս հայոց մեծաց կերակրեալ,
Քաղաքս այս մեզ Աստուծով շինեալ, իններակ քարից դրամք զարդարեալ,
Սա գանձանակ գանձուց երեւեալ, կենդանարար աղբիւր մեզ բըխեալ,
Սա բանալի երկնից մեզ յայտնեալ եւ առ Աստուած զմարդիկ հրաւիրեալ,
Դաստիարակ սա մանկանց կարգեալ եւ հոգեւոր կաթամբ կերակրեալ,
Երիտասարդըն սովաւ մարգեալ, ի կատարումն Յիսուսի հասեալ,
Ծերքն ի սմանէ են իմաստնացեալ եւ յօթեւանն վերին ժամանեալ,
Մեղաւորաց սա տայ զըղջանալ եւ ի բարի գործս արիանալ,
Ի մեռելոց սա ձայն արձակեալ եւ զկանխագոյն բանըս խաւսեցեալ,
Բանն անմարմին ի սա մարմնացեալ, աննիւթականըն պարունակեալ,
Աստուած ընդ մեզ սովաւ խաւսեցեալ, զանճառ կենացն աւետարանեալ,
Այսմ ամենայն բարեացս որ յայտնեալ, Մեսրաւպ եւ Սահակ ենթակա եղեալ,
Յիշեա.:

Էին ծնաւղ մայր, անտանելոյն, Աստուածածին էից գերագոյն,
Վառեալ բոցով էական լուսոյն, **Ա**նկիզելի մնացեր վեհագոյն,
Րամից ազգաց ծնընդոց ի հողոյն, **Դ**ու զովութեանց ես յանագոյն,
Այսօր ի տօն հովւաց մեծագոյն, **Պ**ուետիկոսաց հայկազան տոհմոյն,
Երկըրպագեմք քեզ յօժարագոյն, **Տ**աճար անճառ Միածին Որդոյն,
Առ քեզ կըցորդ ծընեալն ի յամլոյն, **Ց**ընցօղ արեան նախ վըկայելոյն,
Նաեւ համայն ազգաց յայտնագոյն, **Ա**րթուն անուն հոգոյ լուսատուն,
Սահակ Մեսրոպ գըտողքըն գըրոյն, **Ա**յլեւ բոլոր ընտրեալնքն յայն,
Ցոյց պաղատանս կուսածին Որդոյն, **Է**կեղեցոյս տալ հաստատութիւն,
Այլեւ արժան առնել իւր տեսոյն, **Լ**ինել լըսող ձայնի աւրհնելոյն,
Եւ ստացողի Սուրբ գանձարանիս հանգիստ բարի ի յարքայութիւն,
Ողորմեա.:

ՏԱՂ*

Բայց Մեսրոպայ շրջագայեալ, զամենեսին լուսաւորեալ,
Վրաց եւ աղւանից գիր ստեղծեալ, Հոգոյն շնորհաւք առատացեալ:
Ջեկեղեցոյ կարգ յաւրինեալ եւ սքանչելեաւք վախճան առեալ,
Լոյս ի յերկնից վերածագեալ, ի ձեւ խաչի մարմնով խաչեալ:
Եւ ըզՍահակ սուրբըն մերժեալ, որ այսմ իրի ոչ հաղորդեալ,
Որում փոխան Սուրմակ նըստեալ եւ Փըռքիշքոյ գնա յաջորդեալ:
Այլ նախարարքըն գըղջացեալ, առ հովապետըն քաղցր եկեալ,
Աղերսական բանիւ մաղթեալ, լինել տեսուչ նոցին դարձեալ:
Իսկ նա յաւուր յորում ծընեալ, ի նոյն աւուր մահուամբ լուծեալ,
Մահկանացու յաշխարհս մըտեալ, անմահ յիշումն յինքեան թողեալ,
Զոր նափորտամբըն եցոյց ծալեալ եւ գունդըն ոսկի կտաւով ծածկեալ,
Տեսիլ սորին աստ կատարեալ, թագ եւ հովիւ հայոց բարձեալ:,

² ÕµÇõñÝ»ñ

U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 343 ³

Êáñ ³ ·Çñ

U ï »°ë í »ñ»õáõÙ

ԻԴ. ԿԱՆՈՆ ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ

ՔԱՐՈԶ ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ ՔԱՀԱՆԱՅԻՑ

Մեծապայծառ սիրով միացեալ սրբազանից դասք քահանայութեան,
Մաքուր անձինք միջնորդք փրկութեան քաւչապետին մերոյ քաւութեան:
Բաբունապետք քարոզք աշխարհի համբերատար ձեր ժուժկալութեամբ,
Ղեւոնդեանց քահանայութիւն առաքինասէրք յաղթաւղք ի մարտի,
Տունկ տենչալիք տանըս Թորգոմի, ծաղիկք վայելուչք եւ ըշքեղազգեացք,
Ակունք զըմրըխտեայք, կայծ եւ շափիղայք ընտրեալք ի բիւրուց,
Ընկա՛լ, մարդասէ՛ր Փըրկիչ, զայս բան մաղթանաց Քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմք:

Որ առաւել գըտայք քան զյոքունս ի գործ հանդիսի դասք երջանիկ քահանայապետութեան,
Զարմացուցէք ըզզաւրըս վերինս խոհեմական ձեր գործառնութեամբ:
Մենամարտեալք ի գործ հանդիսի ճըշմարտութեամբ ճարտասանք բարի,
Եկեղեցւոյ գոլ հաստատութիւն հանդիսական ձերով մաքառմամբ,
Համախըմբեալք միաբանութեամբ վրէժխընդիրք հաւատոյ լըմամբ,
Յաւժարական սիրով մատնեալ զանձինս ի մահ վասըն սիրոյն Քրիստոսի,
Ընկա՛լ, մարդասէ՛ր Փըրկիչ, զայս բան մաղթանաց Քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմք:

Վերառեալ զբան հաւատոյ քարոզելով հաւտիս այս փոքու,
Յորդորելով ի մարտ մաքառման անկեղտ անուն ստանալ միաբան,
Յիշատակ բարի թողուլ յաշխարհի որպէս ըզքաջք արիք ի մարտի,
Որովք ազդեալ ձեր բան յորդոր հրազինեաց զգունդն արիական,
Զարչարակից լինել Քրիստոսի չարչարելոյն վասըն մեր մարդկան,
Վերածնելով ջըրով եւ հոգւով, որք թերականք առ նոյնըն գոլով,
Արժանացեալք գոհութեան լըրմամբ, որով Քրիստոսի լինելով անդամ,
Որովք կատարեալք կատարումնութեամբ առ Տէր յաւդեցան,
Ընկա՛լ, մարդասէ՛ր Փըրկիչ, զայս բան մաղթանաց Քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմք:

Սըրբասէր վարուք ի մարմնի ստացայք յիշատակ բարի ի յերկրի,
Համբերատար ձեր ժուժկալութեամբ անտանելի մարմնոյ վըտանգիւք,
Որպէս ըզքաջք արի ի մարմնի կամ անմարմինք բնաւին ի յերկրի:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 121µ-124³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 43µ-47µ
Êáñ³·Çñ
AC ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÏÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ä¾. Ô»õáÝ¹»³Ýó ù³Ñ³Ý³ÛÇóÝ ¿ Øáíë¿ë í³ñ-
¹³å»ïÇ ³ë³ó»³É
Ì³Ûñ³Ï³åª Øáíë¿ëÇ ´³Ý
´Ý³·Çñ
5 C îáõÝÏù
6 C ½ÁÙñÁË ï³Ûù C ÁÝ¹ñ»³Éù
8 C ù³Ñ³Ý³ÛáõÃ»³Ý
11 C ºÏ»Õ»óáÛ
12 C ÉÁñÙ³Ý
18 C Ññ³½ÇÝ»Éáí
20 C Ðá·áí
21 C ÉÁñÙ³Ý

Տէրդ Յովսէփ, Սահակ եւ Թաթիկ հանդերձ երիցամբք եւ սարկաւագաւք,
Որք ըզպակասութիւն չարչարանաց Տեառն լիապէս լըցէք ի մարմնի ձերում
ստուգապէս,
Ընկա՛լ, մարդասէ՛ր Փըրկիչ, զայս բան մաղթանաց Քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմք:

Էական որթոյն հայրական ըըտայք չայեկան ուռք պըտղալըրական,
Ոռոգեալք Հոգւոյն վըտակաց բըղխման ըստ ընտրական ձեր հաճոյական:
Ծովածուփ կենցաղոյս ծըփման ըըտայք վեհագոյնք նաւք վերաբերական,
Հանդերձ հոգեկան ձերովք ստացուածովք արդիւնարար շահաւետական,
Յելս արեւու յուսով յառաջեալք ի հանդիպման լուսոյն հայրական,
Ընկա՛լ, մարդասէ՛ր Փըրկիչ, զայս բան մաղթանաց Քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմք:

Սոսկալի գործ ձեր զարմանալի, սո՛ւրբ քահանայք, հաճոյք Քրիստոսի,
Պատարագաւղք անարիւն զենմանն պատարագեալք հաճոյք տիրական,
Միշտ վերնական յուսովն աւըրցեալք զարծաթ բանին Տեառն աճեցուցեալ:
Աստուածային լուսով լըրացեալք զաղանդապէտ չարին որսացեալ,
Յոչխար հաւտի Տեառըն յաւելեալ, հովւապետին նոր գառն ընծայեալ,
Ծիծուունք բանաւորք ճոռոմական, ձեր պատասխանեաւ կատարեցայք ի փառս
Աստուծոյ:
Ընկա՛լ, մարդասէ՛ր Փըրկիչ, զայս բան մաղթանաց Քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմք:

Ի Քեզ վերամբառնամք ըզմիտս եւ ըզզգայութիւնս, ամէնաւրհնեալ Սո՛ւրբ
Աստուածածին,
Բարեխաւս հանուրց աշխարհի տարածմամբ բազկաց, տատանմամբ մատանց,
Առցես ընդ քեզ ի լըծակցութիւն զանապատի տատրակն ամլածին,
Հանդերձ նախնականին մարտիրոսիւ, առաքելովք եւ մարգարէիւք եւ ամենայն
ընտրելոց դասուք:
Եւ որ մերն է Լուսաւորիչ զուարթուն անուն հայրըն հոգեւոր,
Որովք հայցեսցես ի Քում Միածնէ պահել պարագայց ամաւք, ուղղակի
ըզհեղինակըն մեր
Եպիսկոպոսաւք եւ քահանայիւք եւ ամենայն պաշտաւնէիւք
Զաւրացուսցես զԹագաւորըն մեր
Ամենայն զինուորական դասուք յաղթաւղ լինել ի պատերազմի,
Յիշեա՛, մարդասէ՛ր Փըրկիչ, զնըննջեցեալսն ի Քեզ հաւատով, աղաչեմք:

Բըղխմամբ սիրոյ Քոյ զամենեսեան ըզմեզ աւըրցեալ, խընդրեմք
Առ Քեզ, Տէ՛ր ամենակալ, զանձինըս մեր ամենեցուն ամրացուսցես, աղաչեմք:

31 C ³ éá·»³Éù Ðá·áÛÝ C µÁËÙ³Ý C ÁÝ¹ñ³Ý³ó
32 C í»ñ³µ»ñ³Ï³Ýù
38 C µ³ÝÇ
40 C ÁÝÓ³Û»³É
43 C í»ñÑ³Ùµ³éÝ³Ùù
46 C ÁÝ¹ñ»Éáó
48 A Ù»ñ-Ç Ùáïª Éáõë³ÝóùáõÙ ·ñáõ³Í. ½Ï³ÃáõÕÇ-ÏáëÝ ³ëï ÛÇß»³°
50 A Éáõë³ÝóùáõÙ. ½Ã³·³õáñÝ ³ëï ÛÇß»³°
51 C ½ÇÝ³Ï³Ý ¹³ëáõÝ
52 C Ñ³Ûó»Ùù ÷Ë ³Õ³ã»Ùù
53 C µÁËÙ³Ùµ

Փ[Ոխ]

Նորոգաւղ *տիեզերաց, Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս, Միածի՛ն Որդի Աստուծոյ,*
Բան եւ ծընունդ, կերպարան եւ կնիք եւ պատկեր Հաւրդ երկնաւորի,
Էացուցիչ յոչէից էից ամենից եւ Նախախնամիչ բոլորից բնաւից,
Հայցեմք ի Քոյին գըթութեանցդ, ամէնառատ Տէ՛ր ողորմութեան,
Պարգեւեա՛ հանուրց աշխարհի գխաղաղութիւն եւ զամենայն պիտոյից լիութիւն:
Որով երկըրպագիս եւ փառաբանիս յամենեցունց աւրհնեալ յաւիտեան:
Եւ այժմ ողորմեա՛ց մեզ, Տէ՛ր Աստուած մեր,
Ընկա՛լ [եւ ողորմեա՛]:

ՏԱՂ ՍՐԲՈՑ ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ ՔԱՀԱՆԱՅԻՑՆ

Ի հանդէս տաւնի ձեր խրախացեալ՝ ցընծամք հարք եւ վարդապետք եկեղեցւոյ մանկանց,
Արեամբ Քրիստոսի փրկեալ մաքուր ժողովք, պարառեալ հըրճուիմք յաւր կատարման ձերոյ,
Որ սիրով սըրտի հարայք ի սէր Փըրկչին, փոխան զձերդ հեղէք արիւն արեան Նորա,
Զորդիս հաւատոյ ըզձեաւք ծընեալ մանկունսն, նախընծայեցէք անաւրինացըն սրով,
Հարքըդ փութացայք զհետ որդւոցն յերկինս, առ այնուամ նըւէր նախ ըզմանկունս ետուք,
Հովիւք նըմանեալ քաջ եւ արի Հովւին, զանձինս ընդ հաւտիցն եդիք ի մահ յաւժար:
Յովսէփ եւ Սահակ, Թաթիկ արի, հովիւք բանաւոր գառանցս եկեղեցւոյ տածաւղք,
Քահանայք աւծմամբ պատուեալ Հոգւոյն շնորհաւք,
Միշտ վասըն հաւտից մատուցանողք զմաղթանս:
Ղեւոնդ վարդապետ խոհեմ խորոց Փըրկչին, Մուշէ եւ Արսէն եւ Սամուէլ՝ Սուրբ Հարք,
Քաջաջ սարկաւագ եւ Աբրահամ մաքուրք, միշտ զենեալ գառինըն բարձրաձայն քարոզք,
Որում պատարագ ի հոտ անոյշ ետուք զմարմինս ողջակէզ ընդունողին զնոյն:
Բարեխաւսեցէ՛ք վասըն հաւտիցս, հովիւք, յաւէտ անվըրդով զեկեղեցի պահել,
Ի բազմաւրինակ եւ յոգնակի հաղբից ի Թակարդաղիր Բելիար այն չարէ,
Զի Որդւոյ եւ Հաւր ընդ ձեզ ըզփառս երգել, Հոգւոյն փառակցի միշտ յաւիտեանս, ամէն:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 124³ -125³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 303³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 396³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 226µ-227µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 93µ-94µ
Êáñ³·Çñ
ABG ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ø³Ñ³Ý³�Çó Ô»õáÝ¹»³Ýó T î³Õ ëáõñµ ù³Ñ³Ý³�ÇóÝ Ô»õáÝ¹»³Ýó
Èáõë³Ýó³�ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ä¾. î³Õ êñµáó Ô»õáÝ¹»³Ýó ù³Ñ³Ý³�ÇóÝ
´Ý³·Çñ
1 T ñ³Ë³ó³Í BCT »Ï»Õ»óá� T Ù³ÝÏáõÝù
2 C ²ñ»³Ù BG ÅáÕáíùë
3 T Ó»ñ
4 C Á½Ó»õù C Ù³Ý·áõÝë T Ù³ÝÏáõÝë C Ý³ËÁÝÍ»ó»ù G Ý³ËÁÝÍ³�»ó³ù GT ³Ý³õñÇÝ³ó
5 C Á½Ñ»ï áóÝ ÷Ë ½Ñ»ï áñ¹õáóÝ C ½Ù³Ý·áõÝë
6 T Ñáí áõÇëÝ
7 BGT ·³é³Ýó T »Ï»Õ»óá� ï³ÍáÕù
8 C Ðá·á�Ý T ßÝáñÑ³ó
9 C Ñ³õïÇóë T Ñ³õïÇë T Ù³ÕÃ³Ýë
11 T µ³ñÓñ³·áã
13 C ÑáïÇó BCG ÑáíÇíù¹ T ½»Ï»Õ»óÇë
14 B µ³½áõÙ ³õñÇÝ³Ï T Ã³Ï³ñÃ³ÏÇñ T ´»ÉÇ³ñ³� ã³ñÇÝ B �áùÝ³ÏÇ BG Ã³Ï³ñÃ³¹Çñ BG ã³ñÇ
15 BCGT áñ¹á� BCT ÁÝ¹ ÷Ë »õ T ãÇù ÁÝ¹ T ÷³éë »ñ-·»ëóáõù BC Ðá·á�Ý T �³õ¿Å Ðá·á�Ý ×ÁßÙ³ñÇï ÷³éù ÷Ë Ðá·õá�Ý… ÙÇßï

Փ[ՈԽ]

Բարձրեալ Թագաւորն անմահ Երրորդութիւն, բոլորից էից ի յանգոյից ստեղծաւղ,
Որդիք Ադամայ արեան եւ երկրածին ազինք, ուրախ ցընծացեալ բերկրին ընդ սուրբ վըկայսն:
Կամաւոր մահուամբ սոցա ըզուարճանան, կըցորդ պըսակաց լինել փափագելով:
Աղերս մաղթանաց սոքաւք վերադոչեն, առ Քեզ ըզհովիւսըն բարեխաւս ունին,
Յերկրէ երկնային առնել, ըզհաւտըս բանաւոր, յաւէտ ընդ սոսա աւրհնել զԵրրորդութիւնըդ Սուրբ:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 125³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 304µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 227µ
Êáñ³·Çñ
ABG ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáíª àí ½³ñÙ³Ý³ÉÇ
´Ý³·Çñ
2 BG Û³ñ»³Ý
4 B í»ñ³Û·áã»Ý
5 BG Á½µ³Ý³õáñ Á½Ñ³õïë ÷Ë Á½Ñ³õïÁë µ³Ý³õáñ

ԳԱՆՁ ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ ԵՒ ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ*

Խրամատեալ կանոն աւրինի, հաւր համայնից Սըրբոյն Գրիգորի,
Զի զարդուցեալ, սուրն ի հանդիսի, ի պատենից չարէն Ազկերտի,
Վասըն մեղաց մեր պատուհասի, յարեաւ մըրրիկ անշիջանելի,
Եւ հըրդեհեաց ըզտունս Արամին, խաւարեցոյց Սուրբ զԵկեղեցի,
Իսպառ կորոյս զազգըս Պարթեւի եւ զերկրպագունս խաչին Քրիստոսի,
Աւգնեա՛յ մեզ, Յիսուս բարի, եւ ազատեա՛յ Սուրբ զԵկեղեցի, աղաչեմք:

*Այսաւր պարտ է մեզ ողբս յաւրինել, զԵրեմիաս** հինն ընդ մեզ ածել,*
Ցաւակցաբար ըզմեզ արտասուել, զեկեղեցիքս, որ են խաւարել,
Զի հըրթեհեալ հուրն ի Հագարէ, կիզեալ շիջոյց զլոյսն ի Սիոնէ,
Որպէս եւ ոմն իսկ ուսուցանէ, թէ ողբամ զբոլոր երկիրս Արամէ,
Որպէս բերանն Աստուծոյ ազդէ առաքելոյն գիրն ի Պաւղոսէ,
Լալ ընդ լացողըն մեզ քարոզէ եւ զվըշտանալն անդամոցն յայտնէ,
Աւգնեա՛յ մեզ, Յիսուս բարի, եւ ազատեա՛յ Սուրբ զԵկեղեցի, աղաչեմք:

Զհանդուրժեցին ազգն պարսկական, ընդ լաւութեան տանըս Թորգոմեան,
Այլ նիւթեցին չարիս հընարական, բառնալ զաւրէնս քրիստոնէական,
Զի որ զՅուդայ որդին կորըստեան, խաբեաց եւ արար առիթ մատնութեան,
Նոյն եւ զՎասակ իշխան Սիւնեաց, վարատեցոյց հաւտէն տիրական,
Եւ աստ տեսիլ սըրբոյն լըրացան, Լուսաւորչին մեր պարթեւական,
Գառինքըն զայլ իսկ երեւեցան, աւցտել զհաւտըս Սուրբ տիրական:
Աւգնեա՛յ մեզ, Յիսուս բարի, եւ ազատեա՛ Սուրբ զԵկեղեցի, աղաչեմք:

Անդ ժողովեալ իշխանքն յԱյրարատ, ի Միածնին իջման առագաստ,
Դաշնաւորեալ միաբան ի դատ անքակելի մնալ ու անարատ,
Զի Վարդան վառեալ սիրովն յորդառատ, կարգեալ յունացըն ստրատելատ,
Զնա մեծարեն ժողովքըն բազմաց, եւ կացուցեալ գլուխ իշխանաց,
Միջնորդութեամբ սուրբ հայրապետաց, Լուսաւորչին մեր հետեւողաց,
Տեղապահաւ սըրբոյն Յովսէփայ ու ըՌըշտունեաց արհիւ Սահակայ,
Ընդրեալ ծերոյն մեծին Ղեւոնդեայ, քահանայից սըրբոց գերակայ,
Աւգնեա՛յ մեզ, Յիսուս բարի, եւ ազատեա՛յ Սուրբ զԵկեղեցի, աղաչեմք:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 114³-117µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 91³-93µ
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ T ¶³ÝÓ êñµáó Ô»õáÝ¹»³ÝóÝ »õ ì³ñ¹³Ý³ÝóÝ
Ì³Ûñ³Ï³å³ Ê³ã³ïáõñ
´Ý³·Çñ
2 T Ù»ñÏ³ó³õ ÷Ë ½³ñ¹áõó»³É T ã³ñÇÝ
4 T Ñ»ñ¹»Ñ»³ó T ²ñ³ÙÇ
5 T ½»ñÏÁñå³·áõë T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ, áñå¿ë ÏñÏÝ³Ï. À½å³ßï³õÝ»³Ûë ³Ýáõ³ÝÝ ÚÇëáõëÇ Á½-¹³õ³ÝáÕë îÇñ³Ù³õñ Îáõëí

** Տե՛ս Ողբ Երեմ.
8 M ò³õ³·ó³µ³ñ T ÁÝ¹ ÷Ë Á½Ù»½
9 T ÑÁñ¹»Ñ»³ó T Ð³ù³ñ¿
11 T ¼áñ »õ ÷Ë àñå¿ë T ³é³ù»Éáó
16 T ½Úáõ¹³ë ÷Ë áñ ½Úáõ¹³Û
19 T Ç·³ÛÉ ÷áË³Ý³Ï»ó³Ý ÷Ë ·³ÛÉ ÇëÏ »ñ»õ»ó³Ý T ï»ñáõÝ³Ï³Ý ÷Ë êáõñµ ïÇñ³Ï³Ý
21 T ÇçÙ³ÝÝ Û³é³·³ëï
22 T ³Ýù³Ïï»ÉÇ T »õ ÷Ë áõ
23 T ãÇù ¼Ç
24 T Ù»Í³ñ»³É ÅáÕáíÝ

Տագնապէին իշխանքն ի յոգի, վասն առաջին յանցանացն յայտնի,
Զոգան ի դաշտն Արտազ գաւառի, ուր էր տապանն Թադէոսի,
Աստուածառաք սուրբ աշակերտի, եւ Հրաշագեղ կուսին Սանդըխտի,
Երկըրպագեն Սըրբոյն Գեղարդի, որ մըխեցաւ ի կողն Յիսուսի
Եւ նորոգեն զուխտն Աստուած, եղէն զկանոնեալն ի Լուսաւորչէն,
Անքակտելի մընալ ի յուխտէն, ըստ սաղմոսին ի մարգարէէն,
Միահաղոյն միաբան եղեն, յանձին կալան ըզմահ տիրաւըրէն,
Աւգնեա՛յ մեզ, Յիսուս բարի եւ ազատեա՛յ Սուրբ զԵկեղեցի, աղաչեմք:

Ուրախացեալ շնորհաւք գեղարդին, հասին ի յափըն Տըղմուտ գետին,
Յաւրինեցին ըզարդ խորանին, Սարգիս անուն սուրբ զաւրավարին,
Հաղորդեցան մարմնոյ կենսատըւին, որպէս յաւուրըն Սըրբոյ Զատկին,
Սուրբըն Վարդանըն քաջալերէր եւ Ղեւոնդէս էրէց քարոզէր:
Ապա հասին զաւ[ր]քըն սեւագունդ, երամ փըղաւքըն գազանագունդ,
Ճակատեցան երամք երկոքին, արեամբ ըզգետըն կարմրացուցին:
Վարդան եհաս անանց պըսակին՝ կատարելով ի պատերազմին,
Աւգնեա՛յ մեզ, Յիսուս բարի, եւ ազատեա՛յ Սուրբ զԵկեղեցի, աղաչեմք:

Իւսեալ անուանք Սուրբ երանելեացն կատարելոցն ի պատերազմին,
Վարդան վառեալ սիրովն անմահին, Խորէն, Տաճատ, Արսէն ցանկալին,
Արտակ, Հըմայեակ, Վահան գովելին, եւ առաջին վըկայն Գարէգին,
Հարազատաւքն իւրովք երկոքին, երեսունվեց ընդ Թիւ հազարին,
Սոքայ եղեն վըկայք ճըշմարտին, խոստովանեն զարքայն երկնային,
Յորմէ առին համարձակութիւն, ախտայժետաց տալ առողջութիւն,
Ատենահաս արագ յաւգնութիւն, ուխտաւորաց նոցին փըրկութիւն,
Ահա յիշեա
Եւ եւս առաւ.
Զանձինս:

Բամից բոլոր գոյից Արարչին, մայր ու աղախին, Սուրբ Աստուածածին,
Մեզ բարեխաւս յաւուրն ահագին, ի սոսկալի մեծ հրապարակին,

29 T Ý³Ë³ñ³ñùÝ ÷Ë ÇßË³ÝùÝ Ç
31 M Ññ³ß³▯·»Õ
34 T Ññ³Ù³Ý³óÝ áñ Ç ë³ÕÙáë¿Ý
37 T àõñ³Ë³ó³Ý
38 T ºõ ³Ý¹ Ñ³ñÇÝ ½íñ³Ý ÷Ë Ú³õñÇÝ»óÇÝ Á½³ñ¹
40 T ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ.
Ô»õáÝ¹ »ñ¿óÁÝ í³ñ¹³ å»ï¿ñ »õ êáõñµ
ì³ñ¹³ÝÁÝ ù³ç³É»ñ¿ñ,
¼³ñÇ³ó»³ÉëÝ Ç Ù³ñï ·áõÙ³ñ¿ñ, ½áñ
Ï³ñ³ó»³ÉëÝ ½³õñ³óÝ¿ñ,
¼³é³ùÇÝÇëÝ Ç Ù³ñïÝ▯³ñÙ³ñ¿ñ, êáõñµ
ÝÁß³Ý³õÝ Áëå³é³½ÇÝ¿ñ
41 T Ú³▯ÝÅ³Ù Ñ³ëÇÝ T ãÇù »ñ³Ù... ·³½³Ý³·áõÝ¹
42 T Ê³éÝ»³É Ù³ñï»³Ý »ñ³ÙùÝ ÷Ë Ö³Ï³ ï»ó³Ý »ñ³Ùù
43 T Ï³ï³ñ»ó³õ
45 T »ñç³ÝÇÏ ·ÁÝ¹ÇÝ ÷Ë êáõñµ »ñ³Ý»É»³óÝ
46 T ëÇñáí
47 T ÐÁÙ³▯»³Ï »õ ²ñï³Ï
49 T àñù »õ ÷Ë êáù³▯ T ¹³õ³Ý»Éáí ½øñÇëïáë Ï»Ý¹³ÝÇÝ ÷Ë Ëáëïáí³Ý»Ý... »ñÏÝ³▯ÇÝ
51 T áõËï³õáñ³ó Çõñ»³Ýó ▯³õ·ÝáõÃÇõÝ
55 T Ñ³Ýáõñó ÷Ë µáÉáñ

Կըցորդութեամբ Սուրբ Կարապետին,Ստեփաննոսին եւ Լուսաւորչին,
Աղաչանաւք սուրբ Հայրապետին, մեծն Յովսէփա կաթուղիկոսին,
Ու ըՌնչտունեաց արհիւ գաւառին, Սահակ անուն եպիսկոպոսին,
Եւ Ղեւոնդեայ սուրբ քահանային, արագաբան քաջ վարդապետին,
Եւ Վարդանայ Սուրբ զաւրավարին, եւ երանեալ իւր Սըրբոյ գընդին,
Որք մահակից եղեն Միածնին, զի եւ փառացըն հաղորդեսցին,
Ընդ որս եւ մեզ մասն ի պարգեւին հատուցանէ Բարձրեալըն վերին,
Ողորմեա՛:

60 T ³ëïáõ³Í³µ³Ý ÷Ë ³ñ³·³µ³Ý
61 T ù³ç ÷Ë ëáõñµ
63 T áñù ï³õÝ»ó³Ûù ½ÛÇß³ ï³Ï ëáóÇÝ ÷Ë Ñ³ ïáõó³-
Ý¿… í»ñÇÝ
64 T àÕáñÙ»³ó

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ ՂԵՒՈՆԴԵԱՆՑ*

Մաքուր հոգով, արիք մարմնով,
Լերո՛ւք ողբակից հայոց, հաւատով,
Լացէ՛ք սգով, անդադար երգով
Ալէլուեայ, ալէլուայ:

Աստղ աննըման, սպարապետին
Սրբոյն Վարդանայ քաջ նահատակին,
Գըլուխ կացեալ մեծի հանդիսին,
Ալէլուա, ալելուայ:

Թորգոմածին վըկայն Գարէգին,
Ջատագով եղեալ խաչեալ արքային,
Մեռաւ փութով եւ եհաս Փըրկչին,
Ալէլուա, ալէլուայ:

Է իմ ասել վասըն ռամին,
Զոր գունդքըն հայոց քաջ գոլ պատմեցին,
Խորէն, Վահան, Արտակ, Հըմայակ:
Ալէլուա, ալէլուա:

Ողբամ զկորուստ հասեալ աշխարհիս Հայոց,
Գերեալ զպարծանք ազգիս զհարքըն հաւատոյս,
Քահանայիւք հանդիսիւ ուխտոյս,
Ալէլուա, ալէլուա:

Սուրբըն Յովսէփ, զհայրն Իսահակ,
Զ Ղեւոնդ վարդապետ կապեալ քարշեալ յատենի,
Խորտակեցին եւ գլխատեցին,
Ալէլուա, ալէլուայ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 117µ-118 ³
Êáñ ³ ·Çñ
M ï »°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³ ñ ³ Ï ³ å ª Ø ³ Ã¿áë

ՓՈԽ

Քահանայք պատուեալ աւծմամբ Հոգոյն շնորհաց,
Միշտ վասըն հաւտից մատուցանող մաղթանս:
Ղեւոնդ վարդապետ խոհեմ խորոց Փըրկչին,
Մուշէ եւ Արսէն եւ Սամուէլ Սուրբ հարք:
Քաջաջ սարկաւագ եւ Աբրահամ մաքուր,
Միշտ զինեալ գաւինըն բարձրագոյն քարոզ:
Որում պատարագի հոտ անուշ ետուք,
Զանձինս ողջակէզ ընդունողին ըզնոյն:
Բարեխաւսեցէ՛ք վասըն հաւտիս, հովիւք,
Յաւէտ անվըր[դ]ով զեկեղեցիս պահել:
Ի բազմաւրինակ եւ յոգնակի հաղբից,
Ի թակարթակի Բելիարի չարին:
Զի Որդոյ ընդ Հաւր զփառս երգեսցուք յաւէժ,
Հոգոյն ճշմարիտ փառք յաւիտեանս, ամէն:

² ÕµÇõñÝ»ñ

M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 118 ³ µ

Êáñ ³ ·Çñ

M ï »°ë í»ñ»õáõÙ

ԻԵ. ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՍԱՑԵԱԼ

Յանճառ փառս եւ նախքան զամենայն յաւիտեանս էութիւն անհասանելի,
Աստուած բոլորից եւ այցելու համայնից Հայր անըսկիզբն,
Զաւրացուցիչ սրբոց եւ ի սուրբըս հանգուցելալ,
Բարեխաւսութեամբ սրբոց վըկայիցն ընկա՛լ ըզմաղթանըս մեր, աղաչեմք:

Որ անըսկիզբն էութեամբ էակից ընդ Հօր եւ Սուրբ Հոգւոյդ, Որդիդ Միածին,
Արարիչ եւ Տէր երկնի եւ երկրի խոնարհեալ ի փըրկութիւն աշխարհի,
Հեղմամբ արեամբ Սրբոց Վարդանանցըն շնորհեա՛ մեղաց թողութիւն,
Բարեխաւսութեամբ սրբոց վըկայիցն ընկա՛լ ըզմաղթանըս մեր, աղաչեմք:

Վերանորոգաւղ եւ կենդանարար փառակից Հաւր եւ Որդւոյ Հոգիդ ճշմարիտ,
Նախախնամաւղ եւ լըցուցիչ բոլորից միշտ խաղաղարար,
Արեամբ նահատակաց ընտրելոց ի Քէն հաշտեաց ընդ մեզ, մեղուցեալ պարտաւորացս,
Բարեխաւսութեամբ սրբոց վըկայիցն ընկա՛լ ըզմաղթանըս մեր, աղաչեմք:

Անճառ զաւրութիւն Սուրբ Երրորդութեանդ պատուել զյիշատակ Սրբոց Վարդանանց,
Որք խաչակից վարուք խաչակցեալ ընդ խաչելոյդ Յիսուսի,
Զաւրութեամբ Սուրբ Հոգւոյդ զաւրացեալ հաստատեցին զեկեղեցի արեամբ զարդարեալ,
Բարեխաւսութեամբ սրբոց վըկայիցն ընկա՛լ ըզմաղթանըս մեր, աղաչեմք:

Նորահրաշ սիրով բորբոքեալ խորհուրդ սրբոց վըկայիցն,
Որք ըզբազմասաստ բըռնութիւն ամպարըշտացն ընթադրեալ յերկրի,
Ցաւղով քաղցրացան արեամբն իւրեանց ըզբոց մեղացըն շիջուցին յաշխարհի:
Ողջախոհ մըկրտութեամբ ըզմայլեալք ըզբաժակ մահու արբին ուրախութեամբ,
Բարեխաւսութեամբ սրբոց վըկայիցն ընկա՛լ զմաղթանըս մեր, աղաչեմք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 125³-126µ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 50µ-52µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ F ø³ñá½ Ñ³Ù³õñ¿Ý Ù³ñïÇñá-ë³ó
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ÄÀ. ø³ñá½ êñµáó ì³ñ¹³Ý³Ýó Úáí Ñ³ÝÝ¿ë í³ñ¹³å»ïÇ ³ñ³ñ»³É
Ì³Ûñ³Ï³åª Úáí³ÝÝ¿ë
´Ý³·Çñ
7 F ³ñ»³Ý F ãÇù ì³ñ¹³Ý³Ýó »õ Ó»é³·ñáõÙ ï»Õ ÃáÕÝáõ³Í ³Ýáõ³Ý Ñ³Ù³ñ
11 F Ñ³ßï»³°
13 F ëñµáÛÝ ÷Ë êÁñµáó ì³ñ¹³Ý³Ýó »õ ëñµáÛÝ-Ç íñ³Û ³Ýáõ³Ý Ýß³ÝÇ ï»Õ ÃáÕÝáõ³Í

Նազելի եւ ըզնուիրական արիւն Սըրբոց Վարդանանցն,
Աղերս արկանեմք առաջի անոխակալ Տէրութեանըդ Քո,
Զի լըռեսցին պատերազմունք, դադարեսցին յարձակմունք թըշնամեաց,
Բուսոց եւ տընկոց տացես պըտղաբերութիւն առ ի սնունդըս Քոյոց ծառայից,
Բարեխաւսութեամբ սըրբոց վըկայիցն ընկա՛լ ըզմաղթանըս մեր, աղաչեմք:

Էրեւեալ սոսկալի խորհուրդ Սուրբ Երրորդութեանդ ի հանդէս սըրբոց վըկայիցն,
Որք եռամասնեալ ըղձիւք տենչացեալք եռանձնեայ Տէրութեանդ ընծայեալք:
Խանդակաթ սիրով հետեւեալք պըսակեցան յանմահ արքայէդ,
Արգահատութեամբ վըկայիցըն շնորհեա՛ ննջեցելոց մերոց հանգիստ եւ ողորմութիւն:
Ահա յիշեսցես զհոգիս ննջեցելոց աղաւթիւք Սըրբոց Վարդանանցն, խընդրեմք:
Եւ եւս առաւել զյորդորումըն սիրոյ եւ.:
Զանձինըս մեր եւ զմիմեանս Տեառնդ Աստուծոյ:

Փ[Ոխ]

Սկիզբըն եւ պատճառ փըրկութեան աշխարհի ամէնաւրհնեալ Սո՛ւրբ Աստուածածին,
Միշտ մաղթեա՛ անդադար վասըն մեր առ Հայր եւ Որդի եւ առ Սուրբ Հոգին,
Առաքելովք եւ մարգարէիւք եւ որ մերն է Լուսաւորիչ, հանդերձ ամենայն մարտիրոսաւք,
Շնորհել աշխարհի գխաղաղութիւն եւ յապագայիցն աւուր առաջի
Ահաւոր բեմին Քրիստոսի մեզ համարձակութիւն,
Եւ այժմ ողորմեաց:

---

22 F ëñµá̂Ý ÷Ë êÁñµáó ì ³ ñ¹ ³ Ý ³ ÝóÝ
25 F ãÇù ï ³ ó»ë
27 F º ñ»õ» ³ É
28 F ÁÕÓÇõ
29 F Ë ³ Ý¹ ³ Õ ³ Ï ³ Ã
31 F ÷Ë ï áÕÇ. ´ ³ ñ»Ë ³ õë.
35 F ãÇù ³ Ý¹ ³ ¹ ³ ñ
37 F Û ³ å ³ · ³ ÛÇÝ

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ*

Մշտապայծառ լոյս գերազանցեալ,
Եռանձնեա տերութիւն միով բնութեամբ աստուածութիւն,
Անբաւ բարձրութիւն, անհաս խորութիւն:
Ծիր մշտածաւալ լի եւ անթերի,
Անուն այն եւ անաւելորդ, բոլոր բնաւից բովանդակութիւն,
Ի վեր քան ըզբան անհասողութիւն:
Տէր եւ Արարիչ, ստեղծող համայնից բնաւից յոչէից:
Հայր Որդի եւ Հոգիդ Սուրբ Աստուծոյ
Տէր Տէրանց եւ Աստուած Աստուծոյ,
Թագաւոր յաւիտենից աւրհնեալ յաւիտեան:
Ընկա՛լ, Տէ՛ր, զաղաչանս միաբան ժողովելոցս
Քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմք:

Որ զամենայն յամենայնի լնուս առատապէս,
Արարեր զիմանալի զաւրըս վերինս քեզ ի հաճութիւն,
Հաճեցար եւ ի մարդկանէ առնուլ սպասաւորս
Եւ փառաբանիչս անուանդ Քում սրբբոյ:
Ընդ որս եւ ի շառաւեղէ մերոյն համայնից
Հաւրըն լուսոյ զքաջըն Վարդան հանդերձ իւրայովքն,
Զորս կարգեցեր ի զաւրըս վերինըս գերապանձ լուսով զարդարեալ,
Ընդ որս Ատոմեանց զաւրացըն յայտնապէս տեսեալ
Ի վերուստ իջեալ պըսակ լուսոյ բոլորեալ,
Ընկա՛լ, Տէ՛ր, զաղաչանս միաբան ժողովելոցս
Քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմք:

Վըսեմական վիպասանութեամբ պատմաբանի ձեր գործ հանդիսի,
Քաջըրդ Վարդան, արի երջանիկ, հանդերձ միախումբ ընդ քեզ փառելովք:
Թիւ հազար եւ երից տասանց հանդերձ վեցեկի թուովք լիալիր:
Սիրով փառեալք ի սէրն Աստուծոյ հանճարական ձեր իմաստութեամբ:
Մաքուր անձամբ մաքրափայլ մըտաւք մաքրազարդից գոլ հանդիսակից
Արժանաւորք յաւէտ գովութեան տիրապէս հաճոյք Աստուծոյ,
Ընկա՛լ, Տէ՛ր, զաղաչանս միաբան ժողովելոցս
Քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմք:

Ստացայք ձեզ անուն քաջութեան յերկինս եւ յերկրի
Քաջ զաւրականք ընդրեալ յԱստուծոյ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 48 ³ -52µ
Êáñ ³ ·Çñ
C ï »°ë í »ñ»õáõÙ
Ì ³ ñ ³ Ï ³ å ª Øáíë¿ëÇ µ ³ Ý

Որք ըստ հրամանի Փրկչին Յիսուսի սպառազինեալք մեծաւ հաւատովք,
Բարձեալք ըզխաչն տէրունական յուսով հետեւեալք ըզհետ խաչելոյն,
Սուսերբ Հոգոյն բանիւ բարձրելոյն ամրացուցեալք ըզմէջս իմանալիս,
Կըրկին մարդով կըրկնակի վառեալք որպէս գքաջք ի պատերազմի,
Վանեալք ըզգունդս լէգէհոնաց հակառակացն ճըշմարտութեան:
Ընկա՛լ, Տէ՛ր, զաղաչանս միաբան ժողովելոցս
Քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմք:

Էական լուսոյն հետեւեալք, յերկրէ յերկինս ըռահ կազմեալ,
Վասն ճանապարհին ճշմարտութեան ճամբարապատ ճանապարհ հորդեալք,
Զխարդախութիւն ունայնախոհացն արդարութեանն ընտրանաւ յայտնեալ,
Սուր երկսայր ունելաւք բարձեալք վրիժապարտ ազգին վատչուէր ի մաքառումըն պատրաստական,
Զծաղկածին դաշտն Վատնական կարմրածաղիկ արեամբ ձեր ներկեալ,
Արգասաւոր ձերով հանդիսիւ զարդարելով զբամբիշ Քրիստոսի:
Ընկա՛լ, Տէ՛ր, զաղաչանս միաբան ժողովելոցս:
Քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմք:

Սուրբք եւ սիրեցեալք եւ ճշմարիտ զաւրականք ընդրեալք,
Ըստ հաճոյից Տեառն պատրաստեալք:
Ըզբարիոք մարտն մարտուցեալք ի յաղթական ձեր պատերազմի,
Ըզբրաբիոն ձեր մըրցանակի արժանապէս յանձին ընկալեալք,
Որպէս զքաջ յաւէտ նահատակք արիական ձեր պատերազմաւ,
Թեւակոխեալք ի Վերնասիովն ի կենդանոյն քաղաք Աստուծոյ
Ի Պաւղոսեան մայրն առաքելոյ քաղաքակից գտայք հանդիսի
Բարեխաւս լերո՛ւք առ Տէր վասըն տաւնողացըս գյիշատակըս ձեր զաւրականք ընտրեալք,
Ընկա՛լ, Տէ՛ր, զաղաչանս միաբան ժողովելոցս
Քեզ ի հաճութիւն, աղաչեմք:

Ի Քեզ համբառնամք ըզմիտս եւ զգայութիւնս, ամէնաւրհնեալ Սո՛ւրբ Աստուածածին:
Ակն պատուական, ոսկի սովփերեա, մարգարիտ մեծագին եւ լուսանշոյլ,
Քըրքում ծաղկեալ եւ նարդոս բուրեալ,
Ամպ թէթեւ եւ լուսածին եւ արեւելք հայրածին լուսոյն,
Բարեխաւսեա՛ միշտ, մայր Աստուծոյ առ մարմնացեալն ի Քէն վասըն մեր,
Հանդերձ մեծիւըն Կարապետիւ եւ նախնական սըրբով վըկայիւն,
Առաքելովք եւ մարգարէիւք, մարտիրոսովք եւ հայրապետովք
Եւ ամենայն ընտրելոց դասուց
Եւ որ մերն է Լուսաւորիչ արփիածագ լուսոյն ծագողաւ,
Հաճոյական վարուք զարդարեալ ըզդիտապետն մեր [այս անուն]
Հանդերձ ամենայն լըրմամբ եկեղեցոյ

Ըզթագաւորն մեր (այս անուն) *միշտ ամենայն զաւրաւք վառելովք*
Յաղթող լինել ի պատերազմի:
Ահա յիշեսցես մարդասէր Փրկիչ,
Զհոգիս հաւատով ի Քեզ ննջեցելոց մերոց, աղաչեմք:

***Բ**ղխմամբ սիրով զաւրացեալ միշտ առ Քեզ խնդրեմք*

***Ա**ռաւել Քեզ զանձինս մեր յանձն առնել, հայցեմք:*

ՓՈԽ

Ներմարդացեալ Բանիդ Աստուծոյ առաջի անկանիմք,
Հայցեմք հաւատով, յուսով եւ սիրով զմեծ ողորմութիւն:
Լո՛ւր, Տէ՛ր բարերար, ըզպաղատանըս մեր ամենեցուն,
Պարգեւեա՛, Տէ՛ր, զառատ ողորմութիւնդ ի վերա մեր ամենեցուն,
Զաւրացո՛յ ըզմեզ, Տէ՛ր, միշտ յերկեւղ Քո եւ ի սէր,
Պահեա՛, Տէ՛ր, միշտ ընդ հովանեաւ ամենազաւր Աջով Քո ի խաղաղութիւն,
Զամենեսեան լըցո՛յ, Տէ՛ր, յիւրաքանչիւր պէտս եւ ի կարիս՝
Որպէս գիտակ ես ամենայնի,
Որով փառաբանիս յամենեցուն, աւրհնեալ յաւիտեանս
Եւ այժմ ողորմեաց:

ՏԱՂ ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑՆ

Այսաւր յոյժ ցընծան եկեղեցւոյ մանկունք, մայր Սիոն որդւովք բերկրեալ,
Պարառեալ տաւնէ ըզձեր խընդութեամբ մեծաւ գհանդէս:
Հրաշալի ձայնիւ երգէ գՀոգւոյ հընչմունս, խառնեալ ընդ երգս եւ զողբս:
Վարդան վանող չարին սպանող, վըկայ խաչելոյն մահուամբ,
Սիրով ձեր հարեալ, վառեալ սըրտիւ տըրփի ըղձալի բաղձմամբ տաւնէ:
Խորէն խորհուրդ անուն խորին, խորհըրդեամբ կըցորդ խաչին,
Ջճըգնութեան ձերոյ զարիական մըրցումն, մեծաւ պատըւէ հըրճուիւք:
Արտակ ներկեալ արեամբ անձինդ նըկուն արարեր զվանողն,
Ի ճակատ կըրկին մարտեա՛յք քաջութեամբ սըրտիւ, զերկուցն կոխեցէ՛ք զխայթոցս:
Հըմայեակ հըմուտ զինուոր եւ քաջ, հարեր զԲելիար ի սիրտ,
Ի պատերազմի բարբարոսաց զաւրաց պարսիցըն զընդից յաղթողք:
Տաճատ տաճար Հոգւոյն Սըրբոյ, տուն Երրորդութեանն եւ տեղ,
Ջհաւատոյ վըրէժ, խաբմամբ բըռնաւորին, անձին քաջութեամբ առէ՛ք:
Վահան վերնոյն խորհող յերկրի, վահանիւ յուսոյ ճըգնեալ,
Ողջակէզք պարարտք, պատարագեալ զանձինս, հոտ անուշութեան բուրեալ:
Արսէն աստուածասէր մարտիկ, արեամբ զըրաբիոնն առեալ,
Նահատակք յաղթողք, խրոխտք ի պատերազմի, հարազատ մաքուր վըկայք:
Գարեգին գովեալ նախնի մըրցող, գլուխ քո ընկերաց գընդին,
Խումբ զաւրաց հազար տասանց երից վեցիւք, ընդ վեհիցն առէ՛ք զպըսակս:
Ի մեծ յասպարիսի ձերոյ Յիսուս սրովբէիւք բերկրեալ,
Ձեզ մաղթեմք տաւնողքս Հայաստանեայց ժողովքս յաւր ձեր կատարման մեծի,
Բարեխօս լերո՛ւք առ բարերարն Յիսուս պահել անվըրդով
Յայժմուս եւ յաւէտ, ամէն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 126µ-127µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 223³-224³

Êáñ³·Çñ

AG ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Èáõë³Ýó³▯ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ

A ÄÀ. î³Õ êñµáó ì³ñ¹³Ý³ÝóÝ

´Ý³·Çñ

1 G Ù³Ý·áõÝù

5 G ïÁñ÷Çõ

13 G Á½íñ¿Å

15 G å³ ïñ³·»ó¿°ù

17 G »õ▯³ÕÃáÕù

18 G ÁÝ·»ñ³ó

19 G ËáõÙµù G í»óÇó

21 G ï³õÝáÕùë, ÇßË³Ýù ï¿ñ³ÝóÁÝ î»³éÝ, ½ÇÝ³õáñù ¹Ý³õÕÇÝ ½Ñ³Ý¹»ë. Ð³▯ó»Ùù Ð³▯³ëï³Ý»³ó Åá-Õáíù ÷Ë ï³õÝáÕùë…ÅáÕáíùë

Փ[ՈԽ]

Ի հանդիսաւոր աւուր տաւնի վըկայիցս
Եկա՛յք, սըրբասէր ժողովք, Հոգւով հընչեցէ՛ք:
Յանձին խրախուսեալ բերցուք զաւրինակ սոցա,
Ի մարտի յաղթեալ սպանցուք զԲէլիարըն չար:
Արեամբ չափ արի գըտցուք ի յայս ասպարէզ,
Ազդոյ վեր տացուք նըմա մերըն թըշնամւոյ:
Կենդանի հոգւով ելցուք նըման վըկայիցս,
Զմարմնոյ մեռուցեալ սպանցուք զանդամս երկրաւորս:
Որդիք Սիոնի նորոյ, զարթիք արութեամբ,
Յաղթել քաջութեամբ՝ առցուք զպըսակն անթառամ:
Բարեխաւս առ Տէր կալցուք զարեամբ նահատակսն,
ԶՎարդան եւ զընկերսն իւր, սուրբ զվըկային վըկայսն:
Երրեակ կատարեալ անձանց եւ մի Տէրութեան,
Ընդ սոսա հանցուք երգով զաւրհնաբանութիւն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 128 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 224 ³ µ
Êáñ³ ·Çñ
AG ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³[illegible]ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ

A ³[illegible] Ã³Ý³ùáíª ÚÇëáõë àñ¹Ç ÄÀ. î³Õ êñµáó ì³ñ¹³Ý³ÝóÝ
´Ý³·Çñ
5 G [illegible]³ëå³ñÇëÇë ÷Ë [illegible]³[illegible]ë ³ëå³ñ¿½
6 G ÃßÝ³ÙõáíÝ

Փ[ՈԽ]

Ի յարեւելից ծագեալ լոյս առաւաւտու այսաւր,
Ի լուսաւորել զաշխարհս՝ սուրբ վըկայքն արեամբըն իւրեանց:
Որ վայելչապէս փառաւք զինուք վառեցան հոգւով,
Ի հանդիսական մարտին ճըգնեալք յաղթեցին չարին,
Եւ մեծի հովուին հաւտից շառաւիղ գոլով սոքա
Եւ հետեւելով ճըգանց եւ չարչարանաց նորուն:
Որ աւազանին լուսով ործիք, վերըստին ծընեալք
Ի ձեռըն նախկի ընտրեալք Սուրբ Լուսաւորչին Հայոց,
Ի Մամիկոնեան յազգէն քաջ ըսպառազէնն Վարդան,
Սա առնոյր զվրէժ խաբմանն ի յանաւրինաց դասուցն:
Մի ոմն ի գընդից սոցա յետս դարձուցանել կամէր,
Ի ճանապարհէն կենաց, որ եւ ի յերկինս առ Տէր:
Եւ հայթայթանաւք ջանայր զնենգ սըրտին իւրոյ ծածկել,
Կըրկնէր եւ երեքկընէր զսուտ երդումն խոստմանն իւրոյ,
Զի սուրբըն ի տեսլեան ետես ըզսեւացեալն ի գոյն այծեաց,
Եւ զգառինսն ի գայլ դարձեալ, որպէս եւ թըւի ինձ իսկ:
Իսկ զինչ արարի վըկայն եւ մեծ զինաւորն առնէր,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 128³-129³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 224µ-225³
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ G ²ÛÉ ï³Õ êñµáó ì³ñ¹³Ý³ÝóÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáíª Ò³ÛÝ áñ...
´Ý³·Çñ
4 G ×·Ý»³É
5 G ß³é³õ»Õù
8 G ÁÝïñ»³É
15 G ï»ëÉ»³ÝÝ G ½»õ³ó»³ÉëÝ
16 G ÇÝÓ ÃáõÇ Çë Ï ë³ ÷Ë »õ... ÇëÏ
17 G ÷Ë ß³ñáõÝ³ ÏáõÃ»³Ý áõÝÇ.
ê³ Ó³ËáÕ³ÏÇ ·Ý³ó»³É ·áñÍ³Ïó³õù ã³ñÇÝ Ë³µÙ³Ùµ,
Æ Û³Ùµ³ñßï ³ó ÅáÕáíëÝ, ¹³ßÇÝë Ñ³ëï³ ï¿ñ »ñ¹Ù³Ùµ:
ø³ç ·Çï»Ù, ³ë¿, Û³ÕÃ»É Ï³ñáÕ ¿ù ÇëÏ ¹áõù Ýáó³, ½Ç ½ÁÝïÇñ, ÁÝïÇñëÝ
ºõ ½ù³çëÝ Ç ÛÇÙ ÏáÕÙÝ »Ù ¹³ñÓáõó»³É:
ÆëÏ ³Ý¹Ý¹³ÛÇÝ íÇß³åÝ Çµñ»õ ½³Ûë Éáõ³õ Û³éÝ¿Ý,
Æ Ëá Û½ Ç ËÁÝ¹Çñ ÙÁï»³É, ùÁÝÝ¿ñ »õ ï»Õ»Ï³Ý³Ûñ:
Ð³ëï³ ï»³É ëïáõ·¿ñ Û³éÝ¿Ý ½ÙÇ ÙÇ³éÝ Á½ù³çáõÃÇõÝ
ºõ Áëï Ëñ³ ïáõÝáñ³ ½½³õñë Çõñ å³ ïñ³ëï¿ñ Ç Ù³ñïÝ:
öáÕë Ñ³ñÇÝ »õ Ï³½Ù»óÇÝ, å³ ïñ³ëï»É ½÷ÇÕëÝ Û³é³ç,
²é ÙÇ ÷ÇÕë »ñÇë Ñ³½³ñë ëå³é³½¿Ýë Ù³ñïÏ³ó »¹»³É:
ºõ í³Ý¹³Ï³Ï³å Ù³ñïÏáóë Ù»Ýù»Ý³õõ³ñ³õù Ù³ñïÇÏ ³ÛÉ»ñ³½ÇÝ,
Æ í»ñ³ ÷ÁÕ³óÝ Ï³½Ù»³É Çµñ»õ ½³Ý³ÇÏ ³Ùáõñ,
ÆëÏ ³ñ¹ ½ÇÝã ³ñÇ íÁÏ³ÛÝ »õ Ù»Í, ½ÇÝáõáñÝ ³éÝ¿ñ,
¼Ç ÙÇ ÙÇ ÛÁÝïñ»ÉáóÝ ³éÝ ³é Çõñ Ïáã¿ñ Ëñ³ï»Éáí ½Ýáë³:
ØÇ° ½³Ý·Çï»ëóáõù, ³ë¿ Û»ñÏÇõÕ¿ Ù³Ñáõ ëÁñµáÛ,
²ÛÉ ù³ç³ó³ñá°õù Ñá·õáí, ½Ç Ï³ñ»Ùù Û³ÕÃ»É Ù³ñÙÝáí:
àñå¿ë »õ Ç ÑÝáõÙÝÁÝ Û³ÛÝ áÙÝ ºÕÇ³½³ñ ³ÝáõÝ,
²Ûñ Ù»ÍÇ ·ÁÝ¹Ç ÇõñáõÙ ÉÇ ³õáõñµù Í»ñ Ñ³ë³Ï³õ:
²Í»³É ·³ÛÉ Ç µ»ñ³Ý Ýáñ³, ëïÇå¿ÇÝ áõï»É Ëá½»ÝÇ,
Üáñ³ ÇëÏ Ç ÙÁïÇ »¹»³É Û³Ù³é»³É åÁÝ¹»³É ëÁñïÇõ:
Ú³ÝÓÝ ³é»³É Á½Ù³Ñ ç³ÝÇõ, ù³Ý Á½Ï»³Ýë ËÁÕÕ×Çõ ÙÁï³ó Çõñáó:
ÀÝïñ»³É ÇÝùÝ³Ï³Ù ½ï³Ýç³ÝëÝ, ù³Ý ¹áÛ½Ý ³Ýó³ÝÉ ÁÝ¹ ³õñ¿ÝëÝ:
ê³å¿ë »õ íÁÏ³Ûë ÇëÏ ³Ûë É³õ Ñ³Ù³ñ»ó³õ ÁÝ½Ù³Ñ,
ì³ëÝ ³ÑÇ ë³ëïÇóÁÝ î»³éÝ, ù³Ý ÁÝ¹Ë»Õ× ÙÏ³ó Çõñáó:
Ú»ñÇë µ³Å³Ý¿ñ ½Çõñ ·áõÝ¹Ý ÁÝ¹¿Ù Ï³É³ñ»³ó ·ÁÝ¹ÇÝ
ºõ ½³ÛÉ ³ÛÉÁÝ ³õÁñóÇÝ, áñ ÁÝ¹ Ã»õë ³ëïÇ Ï³½Ù¿ñ:

Զմի մի՛ յընտրելոցն առ իւր կոչէր խրատելով զնոսա:
Մի՛ անգիտասցուք, ասէ, յերկիւղէ մահու սրրոյ,
Այլ քաջացարո՛ւք հոգւով, զի կարեմք յաղթել մարմնով:
Յամենայն ժամ զՓրրկիչն աւրհնաբանելով գոչեմք,
Աւրհնաբանելով ընդ Հաւր Հոգւովն յաւիտեանս, ամէն:

ºõ · ³½³Ý³µ³ñ ¹ÇÙ»³É Ç ÙÇÙ»³Ýë Û³ñÓ³Ï¿ÇÝ, Ú³ñ»³É áõÅ·Ý³ ÏÇ ½Çñ»³ñë Ïáïáñ Ù³Ùµ ëÁñáÛ Çëå³é:
²ñ¹, ¹³ñÓ»³É ÇÛ»ïë Ý³Û¿ñ ù³çÁÝ ÏáñáíÇÝ ì³ñ¹³Ý
ºõ ½Çõñ ÏáÕÙÝ »ï»ë å³ñï»³É ÇÛ³Ý³õñÇÝ³ó ·ÁÝ¹¿Ý:
² å³ Ç ï»ÕÇÝ Ñ³ë»³É ÇÛ»ïë ¹³ñÓáõó»³É ÁÝ¹ ÏñáõÝÏÝ
ºõ µ»ñ»³É Á½· ³½³Ý³õùÝ ³Í»³É Ïáïáñ¿ñ ½Ýáë³
ºõ ßÁñç³Ý ³é»³É ÇÛ»ïë ·³Ûñ ÙÇÝã»õ Ç ÝáÛÝ ï»ÕÇ
ºõ ³Ý¹ áã ë³Ï³õ Ý³Ë×Çñë ·áñÍ¿ñ Ù»Í íÁÏ³ÛÝ»õ ëáõñµÝ
ºõ ÇÝùÝ ½Ï³ ï³ñáõÙÝ ³éÝáÛñ ³Ý¹ ëáõñµ ÁÝ·»ñ³õùÝ Çõñáíù:
ìÁÏ³Ûù Ë³ã»ÉáÛÝ »Õ»³É ëÁñµ³½³Ý ·ÁÝ¹ÇÝ Çõñáíù,
àñ Á½Ñáõñ ëÇñáÛ ùá, î¿ñ, µáñµáù»³É Ûá·Çë ëÁñµáóÝ
ºõ Ñá·õáí ùáÕ ÇçáõóÇÝ Á½µáó Ïé³ å³ßïÇó å³ñëÇóÝ
àñ ½³ñ¹³ñ»óÝ ÷³é³õù ½Ð³Û³ëï³ÝÇ ½³ßË³ñÑë, øñÇëïáë,
²ñ³ ³ñÅ³ÝÇ Á½Ù»½ Ñ»ï»õ»É ß³õÕ³ó ëáó³,
êáù³õù ³Õ³ã»Ùù Á½ø»½, Ý»ñ»³°Û³Ýó³Ý³ó Ù»ñáó
ºõ ËÁÝ¹Áñáõ³Í³õù ëáó³ ÁÝ·³ºÉ½å³Õ³ ï³ÝÁë Ù»ñ
ºõ ½íÁÏ³Û³Ï³Ý ³ñÇõÝëÝ µ³ñ»Ë³õë áõÝÇÙù ³é ø»½:
Ð³ßï»³° ÁÝ¹ Ù»Õáõó»³Éùë ³Ûë³õñ Ç Ó»éÝ íÁÏ³ÛÇó øáó, î¿°ñ:
ºõ ø»½ ÇëÏ ÁÝ¹ Ð³õñ Ðá·õáí Û³õ¿ï ³õñÑÝáõÃÇõÝ Ñ³Ýóáõù, àñå¿ë í³Û»É ¿ ø»½, î¿°ñ, ÷³éÁù, å³ïÇõ Û³õÇï»³Ýë, ³Ù¿Ý:

22 A çÝçáõ³Í »õ ³õñÑÝ³µ³Ý»Éáí-Á ¹³ñÓáõ³Í µ³ñ»-µ³Ý»Éáí

ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՑ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ*

Գոհաբանեալ Տէրդ ամենայնի, Յիսուս Քրիստոս Միածին Որդի,
Որ ընտրեցեր յազգէս Արամի, զքաջըն Վարդան զաւրաւքն իւր զընդի,
Յազգէն գոլով նա Մամիկոնէի, Թոռըն մեծին քաջին Մուշեղի,
Այլեւ մեծի սուրբ հայրապետին, աստուածաբան Սահակ Պարթեւին,
Յերկու ցեղից սուրբ շառաւեղին, սուրբըն Վարդան նահատակ արի,
Այր բարեմիտ եւ յոյժ գովելի, հոգովն արի եւ առաքինի,
Բարեխաւսութեամբ սրբոցս ըղձալի, զմերս ընկալցիս պատարագ բանի:

Րամից ազգաց Հայոցըս տոհմի, սուրբըն Վարդան եղեւ հաճելի,
Կամաւք համայն իշխանաց հայի եւ հրամանաւ Սահակ Պարթեւի,
Քաջըն Վարդան առ կայսր յուղարկի եւ մեծաշուք Յըստմբոլ մըտի,
Մեծի կայսերն յանդիման լինի, Թէոդոսին Փոքու արքային,
Եւ ի նմանէ սիրով մեծարի, ըստ նամակի Սահակայ Մեծի,
Յորում գիտաց, թէ թոռն է նորին Սահակ Պարթեւ մեծ հայրապետին:
Բարեխաւսութեամբ սրբոցս ըղձալի, զմերս ընկալցիս պատարագ բանի:

Ի սէր պատուոյ զՎարդան մեծարեաց, սուրբ Թէոդոս պըսակն փառաց,
Իշխանական փառաւքըն պատուեաց, ստրատելատ Հայոցս կարգեաց,
Մեծ ճոխութեամբ ի Հայս առաքեաց եւ առ Սահակ նամակ գըծագրեաց,
Թէ վասըն քո պատուոյ երեսաց զորդիացեալըդ քո ընկալայց,
Ստրատելատ ետու զդա ազգաց արեւելեանըդ Հայոց մեծաց,
Տիրել երկրիդ ձեր Հայաստանեայց, գլուխ կարգեալ համայն իշխանաց,
Բարեխաւսութեամբ սրբոցս ըղձալի, զմերս ընկալցիս պատարագ բանի:

Գալով Վարդանի՝ մեծ կայսերէն շըքեղ փառաւք ի Թէոդոսէն,
Ընդ որ լըցեալ Յազկերտ ի չարէն մախայր ընդ այն պատիւն յարքայէն,
Զար նախանձու բեկեալ ի սրտէն, տագնապ ունէր ի Հայոց ազգէն,
Մինչեւ կոչեաց առ ինքն զամէն զՀայոց իշխանսն ի յԱյրարատէն,
Եւ պահանջեաց զերկըրպագութիւն արեգականն առ ի նոցանէն,
Զուրացութիւն ի Տէր Քրիստոսէն եւ զհրաժարումն յԱստուծոյ Փրկչէն,
Բարեխաւսութեամբ սրբոցս ըղձալի, զմերս ընկալցիս պատարագ բանի:

Ո՛վ աղետիցըն չար վըտանկին, որ պատահեաց իշխանաց նոցին,
Տարակուսեալ ի դուռն Յազկերտին, եւ ելս իրացն ոչ գըտանէին,
Ոմն յիշխանաց անուն Գարեգին, անդ վըկայեաց ի յայնմ ատենին,

² ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 173³-174µ
Êáñ³·Çñ
U ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ûñ³Ï³å³¶ñÇ·áñÇ ¿

Եւ ամենայն գունդ նախարարին, անդ կամեցան զի կատարեսցին,
Բայց ներքենի ոմն ի տան Յազկերտին, էր հաւատովըն նա Քրիստոսին,
Ետ նա խըրատ իշխանաց դասին, թէ աստ արարէք ըզկամս արքային,
Յիշ.։

***Ր**ամք իշխանացըն Հայոց ազգին, հաւանեցան բարի խըրատին,*
Ընդ Յազկերտի երկըրպագեցին, արեգականն եւ ատրուշանին
Եւ արձակեալ ի բաց գընացին յիւրաքանչիւր գաւառսըն հասին,
Ապա դարձեալ սըրտիւ զըղջացին, զուրացութիւն ապաշաւեցին,
Զմոգսըն հարին եւ հալածեցին, զորս ի Պարսից ընդ ինքեանս բերին,
Եւ անդէն զինքեանըս պատրաստեցին, պատերազմել ընդդէմ Յազկերտին,
Եւ եւս։

***Ի** յԱրտազու գաւառ ժողովին, ուր էր տապանըն Թադէոսին,*
Անդէն հարին զվրան խորանին, Սարգիս անուն սուրբ Զաւրավարին,
Անդ զերախայսըն մըկըրտեցին, սկիզբն արարին Սուրբ պատարագին,
Հաղորդեցան կենաց խորհրդին, որպէս յաւուրսըն Սըրբոյ Զատկին,
Խառնեալ մարտեան երամքն երկոքին, արեամբ ըզգետըն կարմրացուցին,
Վարդան եհաս անանց պըսակին, կատարեցաւ ի պատերազմի,
Զանձինս.։

***Է**ին անուանք երջանիկ գընդին, կատարելոցն ի պատերազմին,*
Վարդան վառեալ սիրով անմահին, Խորէն, Տաճատ, Արսէն ցանկալին,
Հմայեակ եւ Արտակ, Վահան գովելին, եւ առաջին վըկայն Գարեգին,
Հարազատօքն իւրովք երկոքին եւ երեսուն ու վեց թիւ ընդ հազարին,
Որք եւ եղեն վըկայք ճշմարտին դաւանելով զՔրիստոս կենդանին,
Յորմէ առին համարձակութիւն անտաժետաց տալ առողջութիւն,
Ատենահաս արագ յաւգնութիւն, ուխտաւորաց իւրոց փըրկութիւն,
Որք ձայնակից լինին Սուրբ Կուսին, եւ Յովհաննու Սուրբ Կարապետին,
Ստեփաննոսի նախավկային եւ Գրիգորի մեր Լուսաւորչին,
Բարեխաւսել առ Տէրն ամենի, տալ մեզ զառատ Իւր զողորմութիւն,
Ողորմեա՛։

ՏԱՂ ՍՈՒՐԲ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑՆ*

Վարդան քաջ վանող չարին,
Մեծ պատերազմին սիրովն Յիսուսի եմուտ ի հանդէս մարտին։
Արին երջանիկ Խորէն, քաջ սպառազէն,
Հաւատով յեցեալ ի զէն, զաւրացաւ անդէն։
Ռենական սիրով լըցեալ քաջն Արտակ վառեալ,
Դիմեալ յասպարէզ տարփով եւ սուրբ հաւատով։
Դու Հըմայեակ մանուկ ընտիր եւ Աստուածակիր
Ընկալար պըսակ եւ ձիր, եղեր լուսակիր։
Արարչանորոգ տաճար, Տաճատ վեհ նըկար,
Աստուծոյ Հոգոյն յարմար դու հաճեցար։
Նազելի փառաւք պըճնեալ, Վահան ծանուցեալ,
Խաչապըսակ սաղաւարտեալ եւ զինու վառեալ։
Էին միայնոյ Փըրկչին զմեզ ազատողին,
Ընդ Հաւր եւ Հոգոյն Սրբոյ փա՜ռս տացուք Նըմին։

² ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 174µ
Êáñ³ ·Çñ
U ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³Ûñ ³ Ï ³ åª ì ³ ñ¹ ³ Ý ¿

ԱՅԼ ՏԱՂ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ*

Ի գաւառն Արտազու խումբ առեալ, զօրութեամբ գեղարդին քաջացեալ,
Ըզվրան Սուրբ Սարգըսին յօրինեալ, սուրբ մարմնոյ եւ արեան հաղորդեալ:
Որք սիրով Սուրբ Հոգոյն վառեցան, արեգական նըման փայլեցան,
Քան զգահարակն անգին յայտնեցան, զերթ զոսկի ի քրայս մաքրեցան:
Երանեալ սուրբ վըկայքն յառաջեալ սեւագունդ, զաւր Պարսիցն հասեալ,
ԸզՏըղմուտ գետն ի մէջ պարփակեալ եւ անդ ոճիրս բազումս գործեալ:
Մարտիրոսք գովելիք աշխարհի, միաբան քաջացայք ի մարտի,
Դուք վըկայք Միածնի Հաւր Բանին, սուրբ զարիւնս ձեր հեղեք ի յերկրի:
Երանեալք ի Տեառնէն Յիսուսի, երկնաւորք յաղամային զարմի,
Երեւեալ վարդ կարմիր ի Թփի, հոտ անոյշ բուրեցաք ի հոգի:
Լեառըն լի ծաղկեցայք ի մարմնի, զանազան երանգաւք երփնարփի,
Գոյնըզգոյն պաղպաջունք ի հոգի, ողջակէզ բանաւորք Արարչի:
Քաջ վըկայն Սուրբ Վարդան խիզախէր, եւ Խորէն խոհիմաստ հաստատէր,
Հըմայեակ մըտաբար նուագէր, զսուրբ եղբարսն ի մարտին ճակատէր:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 174µ-175 ³
Êáñ ³ ·Çñ
U ï »°ë í »ñ»õáõÙ

ՏԱՂ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑՆ*

Տիրասքանչ խընամաւք վերին գումարեցան ի մարտըն
Սուրբն Վարդան սպարապետն համագունդ զաւրաւք:
Ի քաջահընչող ձայնէն սոսկաճակատ
Ըզռազմէն ի ձայն որոտման ճայթմանց սաստահընչող բախմանց:
Րաբուն վերնական պարուց հրեշտակական,
Դասուց պայծառափայլ պըսակաւք առ նահատակսն իջեալ:
Այսաւր ցընծութիւն բոլորից երկնաւորացն եղեն,
Ընդ որս եւ մեք հողեղէնքս տաւնախըմբեմք յաւէտ:
Ցընծութիւն հոգոց բաղձմամբ չարչարակից լինել,
Հեղուլ զարտասուս յաչաց ընդ սուրբ արեան ձերոյ:
Վարժողք վերստին զմեզ ի կենաց կըտակն
Դըպրապետք եղէք հանուրց հազարակաց լըրման:
Է արդ մեր կամաւք յաւժար ձեզ նըմանել վարուց,
Յուսով եւ սերտ հաւատով եւ ջերմեռանդ սիրով:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 175µ
Êáñ³·Çñ
U ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³Ûñ³Ï³å³ îÇñ³óí¿

ՏԱՂ ՎԱՐԴԱՆԱՆՑՆ*

Սուրբ Վարդան զօրավարըն բարի, յառաջեալ ի հանդէսըն մարտի,
Հաղորդեալ սուրբ մարմնոյն Յիսուսի, ազատաւք եւ ռամկաւք համայնի,
Գունդ մի տայր իշխանին Արծրունեաց, նիզակակից ըզիշխանն Մոկաց
Զգունդն երկրորդ տայր ի ձեռն Խուռնեաց եւ զՆերսեհ ընդիր Քաջբերունեաց:
Եւ զերրորդն տայր ի ձեռըն Թաթլոյ նիզակակից ըզՏաճատ Գընունոյ,
Եւ զընտիրս ի կառաց եւ ձիոյ եւ զբազումս ի քաջանց հեծելոյ:
Զչորրորդ գունդն առնոյր Սուրբըն Վարդան զՀամազասպ զեղբայր իւր սիրական
Եւ եկեալ ճակատին յանդիման, յորդորէր ըզընկերսն ամենայն:
Զաւրք Պարսիցն որ անդէն կանգնեցին, խըրատով անաւրէն Վասակին,
Բազում փիղս աշտարակ կարգեցին, զգնդաւն իւրեանց պատեցին:
Ժողովեալ բազմութիւն ամբոխին ըզՏղմուտ գետն ի մէջ փակեցին,
Զանգիտեալ յոյժ Պարսից արքային, զխորութիւն այն Տըղմուտ մեծ գետին:
Գունդք Հայոց փոյթ ի գետն հասին, եւ մըտեալ ի ջուրըն անկանէին,
Զիարշաւ հարձակմամբ խաղային, անողորմ ըզիրեարս խոցէին:
Երկոքին կողմքն անդէն զինէին, սրտմըտեալ բարկութեամբ խաղային,
Քան զգազանս ընդ իրեար խառնէին, եւ նիզակ եւ սուսեր փայլէին:
Ի ճօճել նիզակացն ահագին հրաձգութիւնք ի յերկիր եռային,
Եւ լինէր անդ տագնապ ահագին, եւ վատուժքըն սըրտիւ ճըմլէին:
Եւ ճայթմունք աղեղանց եւ լարին մեծ հընչմունք որոտմանց լինէին,
Զքարանձաւըս լերանց շարժէին, զդաշտըն մեծ դողացուցանէին:
Խառնեցան ընդ միմեանս երկոքին եւ լախտաւք զմիմեանըս հարին,
Ըզբազումս ի Պարսից սպաննեցին եւ ինքեանք ըզկատարումն առին:
Ո՞վ կարէ ընդ գըրով արկանել եւ զանցս աղետիցըն պատմել,
Ըզմըըընչիւն խոցելոցն ասել, Արտազու դաշտն արեամբ էր ներկեալ:
Փա՛ռք ի մէնջ Աստուծոյ առաքին, որ կորոյս զազգըն մեծ Պարսկին,
Եւ ըզմեզ ըզանկեալս ի գետին հաստատեաց եւ կանգնեաց վերըստին:

² ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 175µ-176 ³
Êáñ ³ ·Çñ
U ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ԻԶ. ԿԱՆՈՆ ԵՐԻՑ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎՈՑՆ

ՔԱՐՈԶ ԵՐԻՑ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎՈՑՆ ԳԷՈՐԳԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՐԱՐԵԱԼ

Գընդին գովելոյ գումարեալ, խըմբին յիմանալի ռազմին կարգելոյ,
Քաջ եւ զանյաղթելի հարցըն սըրբոց աստուածային ժողովոյն,
Պատմաբանելով Սուրբ Եկեղեցի այսաւր գյաղթութեան հանդէսն ի մարտին,
Սիրով ժողովէ զորդիս հաւատոյ հըրճուիլ միաբան ի հրաշըս տաւնիս,
Զանբիծ եւ զուղիղ բանըն հաւատոյ զուգաձայնելով Աստուածաբանիցն,
Անհասանելի զոլ յեղականաց զանճառ միութիւն Սուրբ Երրորդութեանդ,
Ընկա՛լ զերկրպագութիւն դաւանողացս հայցմամբ երջանիկ Սուրբ Հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Էրեւի այսաւր մայրըն քաղաքաց Նիկիա պայծառ փառաւք պանծալի,
Ընդ նըմին եւ քորք նորին համափառք, որ ի Թրակիա եւ որ յԱսիա,
Զուգահաւասար Երուսաղէմի այն, որ փըրկութեան քաղաք մեր կոչի,
Գոլով ժողովետղ եւ ասպըն‌ջականք աստուածահրաւէր մեծ սուրբ հոգուսացն,
Որք ըզճըշմարիտ հաւատոյ սահման արձանագրեցին կանոն հանրական,
Յամաւթ ձաղանաց Բէլիարայ եւ ի պատիւ փառաց անհասանելի Սուրբ Երրորդութեանն,
Ընկա՛լ զերկրպագութիւն դաւանողացս հայցմամբ երջանիկ Սուրբ Հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Ոգորէր երբեմն ընդ ճշմարտութեան, որ ի բնէ գըտաւղն եղեւ չարութեան,
Շարժելով հերձուածըս կորըստականս եւ հայհոյութիւնս ընդդէմ Արարչին,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 129³-132µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 52µ-58³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 101µ-105µ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 59³-63³

Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ù³ñá½ ÜÇÏÇ³Û êáõñµ ÅáÕá-íáÛÝ ÝáñÇÝ ¶¿áñ·»³ í³ñ¹³å»ïÇÝ D ´áõÝ ´³ñ»-Ï»Ý¹³ÝÇÝ Þ³µ³ÃÇ ³õñÝ ï³õÝ ¿ ëáõñµ Ð³Ûñ³å»-ï³óÝ, áñù Ç Îáëï³Ý¹Ýáõå³õÉÇë ÅáÕáí»ó³Ý ¶»áñ·»³ í³ñ¹³å»ïÇ ³ë³ó»³É ¶³ÝÓ »ñÇó êáõñµ ÅáÕáíáÛÝ F ¶¿áñ·³ í³ñ¹³å»ïÇ ³ë³ó»³É ¶ ëáõñµ ÅáÕáí Ñ³Ûñ³å»ï[³ó], áñù Ç ÜÇÏÇ³ »õ Úº÷»ëáë »õ Ç Îáõëï³ÝÇáõå³õÉÇë

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ÄÂ. ø³ñá½ »ñÇó êáõñµ ÅáÕáíáÛÝ ¶¿áñ·³Û í³ñ-¹³å»ïÇ ³ë³ó»³É
Ì³Ûñ³Ï³å³ª ¶¿áñ·»³ µ³Ý
´Ý³·Çñ

1 F ¶áí»ëï ·Ý¹ÇÝ ÷Ë ¶ÁÝ¹ÇÝ
2 D ÁÝïñ»³É ÅáÕáíáÛÝ
3 D ä³ïÙ³µ³Ý¿ D ½Ïáñáíáõ Ã»³Ý ÷Ë ³Ûë³õñ ½Û³ÕÃáõÃ»³Ý D Ù³ñïÇÝ
4 D ÑÁñ×áõ»³É D ï³õÝÇ F ï³õÝÇó
5 D Á½µ³Ý D ½áõ·³µ³Ý»Éáí ÷Ë ½áõ·³Ó³ÛÝ»Éáí
6 F ãÇù ·áÉ D Û»Õ³Ý³Ï³óë D »õ ³ÝÇÙ³Ý³ÉÇ Ù³ñ¹-Ï³ÛÇÝ ÙÁï³ó ÷Ë ½³Ý×³é… ºññáñ¹áõÃ»³Ý¹ D áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ²ÛÉ ÙÇ³Ï³Ù ëÇñáí ·áã»ë-óáõù »õ ³õñÑÝ»ëóáõù ²Ù»Ý³ëáõñµ ºññáñ¹áõÃ»³Ý¹
7 D ÁÝïñ»³É ÷Ë »ñç³ÝÇÏ F Ð³Ûñ³å»ï³ó
9 CDF ºñ»õÇ D å³ÝÓ³ÉÇ
10 D áñù
11 CDF ¼áõ·³Ñ³õ³ë³ñù
12 F ³ëïáõ³Í³Ññ³õ¿ñù D ³ëåÁÝ×³Ï³Ý
14 D åÇÕÍ ´»ÉÇ³ñ³ F å³ÝÍ³ÉÇ ÷³éë ÷Ë å³ïÇõ ÷³é³ó D ºññáñ¹áõÃÇõÝ F ºññáñ¹áõÃ»³Ý¹
17 D ×ÁßÙ³ñïáõÃ»³ÝÝ F ·áÕÝ ÷Ë ·ï³õÕÝ
18 D ½Ñ»ñÓáõ³ÍÝ D Ïáñëï³Ï³Ý D ½Ñ³ÛÑáÛáõÃÇõÝÝ

Յորմէ մոլեգնեալ Թըշուառն Արիոս ուցտէր ի Հաւրէ զՈրդին համագոյ,
Կրտսէր քան ըզՀայր գոլ եւ ստացական համբաւէր զանեղըն եւ զարարչագործ,
Հոգւոյն Աստուծոյ ընդդէմ մաքառէր երիցս եղկելի ժանտըն Մակեդոն,
Համախոհ սոցին եւ պիղծըն Նեստոր ուրանայր ըզԲանըն մարմին եղեալ,
Եւ զաստուածածին ձայնըն Սուրբ Կուսին անճահ դանդաչէր գոլ եւ աւելորդ,
Ոչ աստուածածին, այլ Քրիստոսածին արուեստաբանէր ճարտարն ի չարիս,
Յորոց անաստուած մարդապաշտութեանց զերծուցես ըզմեզ անհասանելի Սուրբ Երրորդութիւն,
Ընկա՛լ զերկրպագութիւն դաւանողացս հայցմամբ երջանիկ Սուրբ Հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Րոպէից մասանց երից բնաշխարհաց կայսրըն բարեպաշտ Կոստանդիանոս
Ընդ չար հերձուածոյն ի մարտ գումարել հանրական ժողով լինել հրամայէր,
Համագոյութեան խոստովանողացն իսկոյն հետեւեալք ի հրաւէր մեծին:,
Ի յիւրաքանչիւր աշխարհաց դիմեալ հարք եւ հայրապետք ազգաց եւ լեզուաց,
Անդանաւր լինէր հանդէս համարոյ հարցն երեք հարիւրց եւ տասն եւ ութից,
Որոց գըլխաւորք եւ նախամարտիկք արք աստուածայինք եւ զարմանալիք,
Մակարիոս եւ Առիստակէս, Աթանասիոս, եւ որք ընդ նոսին,
Որոց յետ դատման բանին հաւատոյ եւ կըշտամբելոյ ըզպիղծն Արիոս,
Սուսերըն, որ ազդէ ի շունչ եւ յոգի, կըտրեն ի մարմնոյ Սուրբ Եկեղեցւոյ,
Ի հաստատութիւն ճըշմարիտ վըճռին գարշն ի գարշելի տեղւոջ սատակիւր,
Ընդ որ հիացեալ կայսրն բարեփառ
Հաստատէր զհաւատս անսասանելի Սուրբ Երրորդութեան,
Ընկա՛լ զերկրպագութիւն դաւանողացս հայցմամբ երջանիկ Սուրբ Հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Գոլով մեզ երկրորդ յետ մեծին Դաւթի մեծըն Թէոդոս եւ որ յետ նորին,
Որոց հրամանաւ հարքըն սըրբազանք կըրկին եւ երիցս անգամ ժողովեալ,
Ջերից յիսնեկաց եւ զերկերիւրոց բերելով յինքեանըս զորքանութիւն,
Գոլով խըմբապետք յերկրորդ նըւագին Կիւրեղ, Դամասոս եւ Բասիլիոս,
Մեծն Աստուածաբան եւ սուրբըն Ներսէս, որք զհոգին Աստուած յայտաբանեցին,

---

19 D ³õÓ ï¿ñ D Ð³õñ¿Ý
20 AD ÎÁñó¿ñ F ÎÁñë»ñ D ½³ñ³ñã³·áñÍÝ
21 C Ðá·á Ý D »ñÇó »ÕÏ»ÉÇÝ F Å³Ý¹Ý
22 F Ð³Ù³ËáñÑ F å»ÕÍÝ
23 D ½³ëïáõ³Í³ÍÇÝÝ Ó³ Ý
24 CF ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ
28 C ð³õå¿Çó
29 CDF Ñ»ñÓáõ³ÍáóÝ
30 D Ð³Ù³·á áõÃÇõÝ F ÅáÕáí»³Éù ÷Ë Ñ»ï»õ»³Éù
31 D ãÇù Æ
32 D Ñ³Ù³ñá Ý D Ñ³ñÇõñ F áõÃÇóÝ
33 D ³ëïáõ³Í³ ÇÝ
34 D Ø³Ï³ñÇáë ëáõñµÝ D ²ñÇëï³Ï¿ë ACD Áëï
35 D ¼áñ ÷Ë àñáó F ½å»ÕÍÝ
36 F ëáõë»ñµ D Ñá·ÇÝ DF ºÏ»Õ»óá
37 D ãÇù ·³ñßÝ C ï»Õáç F ë³ï³Ï»ñ
39 D ½Ñ³õ³ï C ³Ù»Ý³ëáõñµ C µ³ñ¿µ³é C ºññáñ-¹áõÃ»³Ý¹
42 D ÝÁÙÇÝ F ÝáóÇÝ ÷Ë ÝáñÇÝ
43 D ëÁñµ³½³Ý
44 D ÇëÝ»Ï³óÝ D ½»ñÏáõÑ³ñÇõñáóÝ F ½»ñÏ»ñÇõñá C ½áñù³ÝáõÃÇÝë
45 F ¸³Ù³ëÏáë C ´³ëÇÕÇáë
46 CF ³ ïÝ³µ³Ý»óÇÝ

Եւ ըզՄակեդոն յետ Թըշուառ մահուն, մահուն անմահի դատեալ մատնեցին,
Իսկ ի յերրորդում ճակատամարտին յաղԹէր ի ստադին Կիւրեղ աքանչելին,
Խայտառակելով հանճարեղ բանիւ զբանիւ պաճուճեալն աղանդ Նեստորի,
Զի անըստերիւր հաւատով խոստովանեսցուք զանհասանելի Սուրբ
զԵրրորդուԹիւնն,
Ընկա՛լ զերկրպագուԹիւն դաւանողացս հայցմամբ երջանիկ Սուրբ Հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Ե*րգեմք յաղԹական դըրուատ գովեստի,*
Աղաղակելով բերկրական ձայնիւ ընդ աստուածատես տոհմին Յակոբայ,
Նոր սըրբասացուԹեամբ քարոզեմք ըզսարսափելի խոստովանուԹիւնս,
Աւրհնաբանեմք ընդ Հաւր եւ Որդւոյ զհամագոյական Հոգին ճըշմարիտ,
Անանջատելի բացորոշուԹեամբ զերրեակն ի միակ անդըր հաւաքեմք,
Աներբ, անտեղի սկզբնաւդ բոլորից:
Խոստովանիմք Թանձրացեալ Բանին ի մարդըն լինել ըզմնալն անշփոԹ,
Վերագոչեմք համարձակ ձայնիւ ըզԿոյսն երջանիկ Սուրբ Աստուածածին,
Ողջունեմք սիրով հաւատոյ շըրԹամբք ըզմարգարէիցն աստուածախաւսուԹիւնս,
Ընդ առաքելոցն եւ հայրապետացն մի աստուածուԹիւն դաւանեմք Սուրբ
զԵրրորդուԹիւն,
Ընկա՛լ զերկրպագուԹիւն դաւանողացս հայցմամբ երջանիկ Սուրբ Հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Ա*ստանաւր ցընծայ Սուրբ Եկեղեցի պայծառ կատարմամբ ձեր յիշատակի,*
Սուրբ եւ ամենագով երիցս երջանիկ ընտրեալ հայրապետք,
Յետ առաքելոցըն սըրբազանից ի յերկրորդական գահըն ժամանեալք,
Իշխանք փառաւորք եւ արքայազունք եւ տիեզերաց մեծ հրամանատուք,
ԱրԹուն պահապանք հաւտին Քրիստոսի:
Ի բանըս պայծառք, ի գնացըս պարկեշտք, կարկաւղք բերանոց պիղծ
հերձուածողաց,

47 C Ø ³ Ï¿ ¹ áÝ
48 C ãÇù Ç D º õ ÷ Ë ÆëÏ D Û»ññáñ ¹ C Û ³ ÕÃ¿Ç F ÇõñáÛ ³ ¹ÇÝ ÷ Ë ë ï ³ ¹ÇÝ
49 D ½å ³ ×áõ» ³ É F å ³ ×áõ×» ³ É
50 D ³ Ý ³ ñ ³ ï ³ ÝµÇÍ ÷ Ë ³ ÝÁë ï »ñÇõñ D ½ ³ ÝÑ ³ ë »õ ½ ³ Ù»Ý ³ ëáõñµ ÷ Ë ½ ³ ÝÑ ³ ë ³ Ý»ÉÇ êáõñµ DC ½º ñ-ñáñ ¹ áõÃÇõÝ ¹
54 D Áë ï ÷ Ë ÁÝ ¹ F »õ ÷ Ë ÁÝ ¹ D áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ Ïáõ-ÃÇõÝ. ½»ñ · ë ³ õñÑÝáõÃ» ³ Ý µ ³ ñÓñ»ÉáÛ ´ ³ ÝÇÝ
55 D ù ³ ñá½»Ùù ëÁñµ ³ ë ³ óáõÃ» ³ Ùµ
56 D µ ³ ñ»µ ³ Ý»Ùù ÷ Ë ³ õñÑÝ ³ µ ³ Ý»Ùù C àñ ¹ áÛ D ² ë-ï áõÍáÛ ÷ Ë ×ÁßÙ ³ ñÇ ï
57 F ÙÇ ³ ÏÝ
58 D ³ Ýáõñ »õ î¿ñ ÷ Ë ³ Ý ï »ÕÇ ëÏ½µÝ ³ õÕ
59 D ½´ ³ ÝÝ »Õ» ³ É Ù ³ ñÙÇÝ ÷ Ë Ã ³ ÝÓñ ³ ó» ³ É… ³ Ýß-÷áÃ
60 F í»ñ ³ · á í»Ùù D ³ Ý ³ ñ ³ ï ÷ Ë »ñç ³ ÝÇÏ
61 D àÕç ³ · áõñ»Ùù D ãÇù ßÁñÃ ³ Ùµù D ³ ë ï áõ ³ Í ³ -Ë ³ õëáõÃÇõÝÝ
62 D ³ é ³ ù» ³ ÉëÝ D Ñ ³ Ûñ ³ å» ï ëÝ F Ñ ³ Ûñ ³ å» ï ³ ó D ¹ ³ õ ³ Ý»Ùù ÙÇ ³ ë ï áõ ³ ÍáõÃÇõÝ D ½ ³ Ù»Ý ³ ëáõñµ C ½º ññáñ ¹ áõÃÇõÝ ¹
66 D ÷ Ë ï áÕÇ. à í »ñ ³ Ý» ³ É »õ ³ Ù»Ý ³ · á í ëáõñµ »õ ÁÝ ï ñ» ³ É ¹ ³ ëù Ñ ³ Ûñ ³ å» ï ³ ó
67 D ëÁñµ ³ ½ · »ë ï Çó D ãÇù Ç F ëñµ ³ ½ ³ Ýù
68 D ãÇù »õ
69 D áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ. »õ ³ é ³ çÝáñ ¹ ù Ç Ï» ³ ÝëÝ ³ Ýí ³ Ë× ³ Ý
70 D å ³ ÛÍ ³ é D å ³ ñÏ»ß ï DF µ»ñ ³ ÝáÛ F å »ÕÍ D Ñ»ñ-Óáõ ³ ÍáÕ ³ óÝ

Կանոնադիրք ուղիղ հաւատոյ, ոմանց պատժաւղք, ոմանց կեցուցիչք,
Աստուածագունդ ծընաւղք հոգեւորք:
Մաղթանաւք սոցա, Յիսուս Աստուած, զերծո՛ ըզմեզ ի կըրկնակի վըտանգէ,
Յիշեա՛ եւ յանգոյ զնըշխեցեալսն ի Քեզ ճըշմարիտ խոստովանութեամբ,
Աղաչեմք:

Բարերջանկութեամբ զընծայս ի մարմնի առ Քեզ ուղերձել խընդրէ
Առաւելապէս զանձինս եւ ըզմիմեանց ամենակալիդ Աստուծոյ յանձն առնեմք:

Փ[ՈԽ]

Նըկատեմք ցաւագնեալ սըրտիւք մըտաց երեսաւք առ Տէրդ ի բարձունս,
Միջնորդ առնելով ընդ Քեզ հաշտութեան զամէներանեալ Կոյսըն Մարիամ,
Եւ զյառաջընթաց ձայնըն բարբառոյ հանդերձ ամենայն սըրբոցն դասուք,
Բաւականասցի ակնըդ ողորմած արդարակորով պատժոցըս հարմամբ,
Յետս նըհանջէսցի բըռնութիւն նեղչաց Սուրբ Եկեղեցւոյ:
Բարձրացուսցես զեղջեւր մեր ի Քեզ նորոգ փրկութեամբ հրաշագործելով,
Զհայրապետական եւ զարքայական ըզճրագս անաղաւտ պայծառացուսցես,
Եւ զորս ընդ նոքաւք աստիճանք դասուք ի բնաւ խռովութեանց խաղաղացուսցես,
Լըրմամբ պիտոյից աստ յանձանձեսցես եւ ծածկեցելովըդ զուարճացուսցես,
Եւ այժմ ողորմ.:

71 D ³ÝµÇÍ ÷Ë áõÕÇÕ D ³é³çÝáñ¹ù áõÕÕ³÷³éáõ-Ã»³Ý, áÙ³Ý ÷Ë áÙ³Ýó
72 D ²ëïáõ³Í³·áõÃù D Ñá·»õáñù
73 D Ññá ï³Ýç³Ý³ó ÷Ë »õ ÏÁñÏÝ³ÏÇ íÁï³Ý·¿ F ÏñÏÝ³Ï¿ íÁï³Ý·Çóë D î¿ñ ÚÇëáõë øñÇëïáë ÷Ë ÚÇëáõë ²ëïáõ³Í
74 D ÷Ë 74-75 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
¼Ç »õ Ù»ù ÁÝ¹ ëÁñµáó ¹³ëáõóÝ ³õñÑÝ»Ùù ½²Ù»Ý³ëáõñµ ½°ññáñ¹áõÃÇõÝ¹, ²Ñ³ ÇÇß.
76 D ½ÁÝÃ³óë Ù»ñ D ãÇù ³é ù»½ F ãÇù ËÁÝ¹ñ¿
77 D î»³éÝ ÷Ë ²Ù»Ý³Ï³ÉÇ¹ D ½Áë å»³É Ç ·áñÍë ÷Ë ³ÝÓÝ ³éÝ»Ùù
78 F àñ¹Ç ÷Ë î¿ñ¹ D ÜÁÏ³ï»³É ó³õ³·ÇÝ D ÙÁï³õù ëÁñïÇó »õ ¹ÇÙ³õù ÷Ë ëÁñïÇõù... »ñ»ë³õù
79 D áõÝ»É, F áõÝ»Éáí ÷Ë ³éÝ»Éáí CF Ø»½ ÷Ë ø»½
80 D ãÇù °õ F ½³é³çÁÝÃ³ó D ½Ó³ÛÝÝ D ½»ñÏñå³-·³õÕÝ Ûáñáí³ÛÝ¿ ÷Ë Ñ³Ý¹»ñÓ... ¹³ëáù D áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
À½ê ï»÷³ÝÝáë ½ÁÝïñ»³É ë³ñÏ³õ³·Ý
ÁÝ³Ë³¹áõéÁÝ Ù³ñïÇñáë³ó,
À½å³ÝÓ³ÉÇùÁÝ ³ñÝ »ñÏÝ³ÛÇÝ Á½î¿ñ ¶ñÇ·áñ
êáõñµ Èáõë³õáñÇãÝ,
Ð³Ý¹»ñÓ ¹³ëáó »ñÝ³õáñ³óÝ »õ ³Ù»Ý³ÛÝ
Ñ³×áÛ³ó»ÉáóÝ
81 D ³ÝÃ³ñÃ»ÉÇ Ñ³Û»óáÕáõÃ»³Ùµ ÷Ë ³ñ¹³ñ³Ïá-ñáí... Ñ³ñÙ³Ùµ
82 C Ý³Ñ³Ýç»ëóÇ D ãÇù
83 F ½»ÕçÇõñ D áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. °õ Ëáñï³-Ï»³° Á½µéÝáõÃÇõÝ Ý»Õã³ó Ç å³ßï³õÝ¿Çó êáõñµ °Ï»Õ»óáÛ
84 D ¼¹Çï³å»ï³Ï³Ý ÷Ë ¼Ñ³Ûñ³å»ï³Ï³Ý
85 F ½áñ C ³ßïÇ×³Ýù F ³ëïÇ×³Ý CDF ¹³ëáõó F ³-½³ï»óáõëó»ë ÷Ë Ë³Õ³Õ³óáõëó»ë
86 F ³ÝÓ³ÝÓ»ëó»ë CDF Í³ÍÏ»ó»Éáíù¹ D áõÝÇ ß³ñáõ-Ý³ÏáõÃÇõÝ. °õ Û³Ù»Ý³ÛÝ ëï»ÕÍ»³É øá ·áÛÇó, ³-Ù¿Ý³õñÑÝ»³É¹ êáõñµ °ññáñ¹áõÃÇõÝ

ՏԱՂ ՀԱՄԱՒՐԷՆ ԱՄԵՆԱՅՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՍՐԲՈՑ

Ո՛վ սուրբք Հայրապետք, ձեզ աւետիք այսաւր, ո՛վ սուրբ քահանայք, ուրախացիք յաւէժ:
Դուք էք նըմանեալ գեղեցկութեան երկնից, դուք ուրախութիւն ազգի մարդկան եղէք:
Դուք փող եռածոյ գաբրիէլեան փողոյն, դուք քարոզ կարդայք՝ մեռեալք ի ձայն յառնեն:
Դուք դաստիարակ էք տըղայոց մարդկան կընքել զերեխայս երկրպագու առնէք:
Դուք պատարագիչ էք Տեառըն Քրիստոսի, դուք բաշխաւղ մարմնոյ էք եւ արեանըն Տեառն:
Արդ, աւրհնեալ է Հայրն եւ համագոյ Որդին Հոգւոյն ճըշմարտի փառք յաւիտեանս, ամէն:

ՓՈԽ

Հաստարմատ ծառ գեղեցիկ աստուածատունկ Սուրբ քահանայք,
Վառ ճըրագ եւ ցանկալիք բարձր ի վերայ աշտանակի,
Ծառ կանաչ սըրբոյ բեմին եւ նորատունկ արմաւէնիք,
Որդիք լուսոյ էք պարծանաց աստուածորդւովն էք պանծացեալ,
Հազարապետք էք Քրիստոսի, լի կատարեալ բարի գործովք,
Փոխան եղէք Սուրբ Գրիգորի երանելի հայրապետին,
Ջանանցականըն շահեցայք զարքունական գանձն ի յերկինս,
Պահք ձեր սուրբ եւ պատուական է առաջի Տեառն Աստուծոյ,
Աղաւթք ձեր սիւն է հաստատուն, որ ելանէ ի բերանոյ,
Այլ զմեզ ի ձեր սուրբ եւ մաղթողական յաղաւթըս յիշեսջի՛ք:
Հաւրըն փառք, Որդւոյն պատիւ եւ Սուրբ Հոգւոյն այժմ յաւիտեան
Յաւիտեանս յաւիտենից Քրիստոս աւրհնեալ է յաւիտեան:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 132µ-133 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ ⓔÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙÝ»ñ
A ³ ⓔÉ Ã ³ Ý ³ ùáíª àí ½ ³ ñÙ ³ Ý ³ ÉÇ ÄÂ. î ³ Õ Ñ ³ Ù ³ õ-ñ¿Ý ² Ù»Ý ³ ⓔÝ Ð ³ ⓔñ ³ å»ï ³ ó êñµáó

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 133 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ ⓔÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ³ ⓔÉ Ã ³ Ý ³ ùáíª ÚÇëáõë àñ¹Ç

ՔԱՐՈԶ Գ ՍՈՒՐԲ ԺՈՂՈՎՈՑՆ*

***Ա**ստուած կենդանի, անիմանալի, անհասանելի,*
Հայր անքննելի, անզննին Որդի, համագոյ Հոգի,
Անայլայլելի, անփոփոխելի, անշաւշափելի,
Ի բարձրունս երկնի, ի խորս անդնդի, եւ ի ծագս երկրի,
Սկիզբն յաւիտենի, Արարիչ գոյի, էիցս ամենի,
Որոց են յայտնի, որք ոչ երեւի, մակերեւոյթի,
Որք են կենդանի, եւ որք ոչ շարժի, կամ շնչաւորի,
Որք են պիտանի, հարկաւորելի, կամ վայելչալի,
Է, որ սկիզբն ունի, եւ վախճան չունի, չէ ու չիք լինի,
Դու անսկսելի, եւ անզրաւելի, ի փառս զուարճալի:
Ահա հայցեմք, մաքրեա՛ զհոգի, զմիտս եւ զմարմին մեր
Հայցմամբ հաւատադաւան սուրբ հայրապետացն,
Աղաչեմք:

***Յ**անմահ իսկութեան, յանհաս բարձրութեան, յանեղդ բնութեան,*
Յանծին ծնողութեան, ի ծնեալդ էութեան, ի բղխեալդ իսկութեան,
Ո՛չ յերիցութեան, ոչ կրրսերութեան, ոչ փոփոխութեան,
Ի պարզ Քում բնութեան, մեկին զաւրութեան եւ իշխանութեան,
Համագոյութեան, համաբնութեան, համակամութեան,
Համագործութեան, համարարչութեան, համախնամութեան,
Ինքնիշխանութեան, ինքնակալութեան՝ ինքնատէրութեան,
Յանպարագրութեան, նախախնամութեան, զգործս արարչութեան,
Ի յանշարժութեան, յինքնաշարժութեան, զգոյս ի շարժութեան,
Յանկարաւտութեան, ի միշտ լրութեան, մեծ փարթամութեան:
Ահա հայցեմք, մաքրեա՛ զհոգի, զմիտս եւ զմարմին մեր
Հայցմամբ հաւատադաւան սուրբ հայրապետացն,
Աղաչեմք:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 294µ-99µ
K-Ó»é. ÑÙñ. 382 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 57³-60µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 119³-124³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 94µ-98µ
²ÛñÇí³Ý»óÇ-¿ç 119

Êáñ³·Çñ
F ø³ñá½ ¶ êáõñµ ÄáÕáíáÛÝ î¿ñ ØËÇÃ³ñ³Û ³ë³-ó»³É K ¶³ÝÓ ¿ñ¿ù êáõñµ ÅáÕáíáÛÝ M ãÇù T ¶³ÝÓ êñµáó Ð³Ûñ³å»ï³óÝ ¶ ÅáÕáíáÛÝ
Ì³Ûñ³Ï³åª ²ÛñÇí³Ý»óÇ
´Ý³·Çñ

1 M ãÇù 1-22 ïáÕ»ñÁ (Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í)
2 T áñ ÷Ë àñ¹Ç
3 T »õ ³Ýß³õß³÷»ÉÇ
6 T Ù³Ï»ñ»õáõÃÇ
7 K ºõ áñù ÷Ë àñù »Ý T »õ áñ ÷Ë »õ áñù K Ï³Ù ßÝ-ã³õáñÇ »õ áñ áã ß³ñÅÇ
10 T ñ³Ë³ÉÇ, K ñ³Ë»ÉÇ ÷Ë ½áõ³ñ×³ÉÇ K 11-13 Ð³Û-ó»Ùù Ç ø¿Ý, êáõñµ ºññáñ¹áõÃÇõÝ Ü³»³º Û³Õ³-ã³Ýë Ù»ñ, ³Õ. T 11-13 ÀÝÏ³ºÉ ½»ñÏñå³·áõÃÇõÝ øáõÙ ¹³õ³ÝáÕ³óë, ²ëïáõ³Í, ²Õ³ã»Ùù
14 F Û³Ý»Õï T ÷Ë ïáÕÇ. Ú³Ý»Õ¹ µÝáõÃ»³Ý, Û³Ý-Ù³Ñ¹ ÇëÏáõÃ»³Ý, Û³ÝÑ³ë µ³ñÓñáõÃ»³Ý
15 FK ÍÝ»³É¹ K ãÇù Ç, Ç
16 F Úáã ¿ñÇóáõÃ»³Ý FT Ûáã, Ûáã K àã »ñÇóáõÃ»³Ý
17 F ãÇù ïáÕÁ K Ç ß³ñ³¹ñáõÃ»³Ý ÷Ë »õ ÇßË³Ýáõ-Ã»³Ý
18 K Ð³Ù³·áÛ³Ï³Ý, Ñ³Ù³µÝ³ÏáõÃ»³Ý
19 F ãÇù ïáÕÁ
20 KT ÇÝùÝ³½³õñáõÃ»³Ý ÷Ë ÇÝùÝ³Ï³ÉáõÃ»³Ý K Û³Ý³Ýó ï¿ñáõÃ»³Ý ÷Ë ÇÝùÝ³ï¿ñáõÃ»³Ý
21 F Ú³Ýå³ñ³åáõÃ»³Ý ÷Ë Û³Ýå³ñ³·ñáõÃ»³Ý
22 T ½¿ùë, K ½¿·ë ÷Ë ½·áÛë
23 K Û³ÝÏ³ï³ñáõÃ»³Ý KM Ù»Í ÷Ë ÙÇßï M Ç ÷Ë Ù»Í K Ð³Ûó»Ùù Ç ø¿Ý T ÀÝÏ³.

Ռաբուն հանճարոյ, իմաստից մերոյ, զքեզ իմանալոյ,
Որ գեր ի վերոյ, մըտաց ստորնայնոյ, էս, Տէ՛ր, համագոյ,
Քեզ նըման ոչ գոյ յորդիսն Աստուծոյ, յարարածըս Քո,
Բայց Թէ Բանըդ Քո, էակիցդ Հոգւոյ, ծընունդ Քո ծոցոյ,
Նըշոյլք Քո լուսոյ, շարժումըն կընքոյ, անփոփոխելոյ,
Որ վասըն մերոյ, փըրկութեան հոգւոյ, Քեւ տնաւրինելոյ,
Էջ ի յաթոռոյ, բանիւ կազմելոյ, անարուեստ ձեւոյ,
Յարգանդն Իսկուհոյ, անփորձ ի մարմնոյ, հեշտութեան գոլոյ,
Հրաշագործելոյ, զաւրէնս քակտելոյ, զսահմանս փոխելոյ,
Ըզմերս առնելոյ, ընդ Իւր միանալոյ, միեւնոյն գոլոյ:
Ահա հայցեմք, մաքրեա՛ զհոգի, զմիտս եւ զմարմին մեր
Հայցմամբ հաւատաղաւան սուրբ հայրապետացն,
Աղաչեմք:

***Ի**սկական Բանին, իջեալ ի մարմին, յարկ ասպարիսին,*
Յաղթեաց իշխանին, չար բռնակալին, էհան զԱդամ յերկին,
Քակեալ հըզաւրին, զաստուածամարտին, խաբեբայ բազին,
Զդժոխըս ներքին, զկուռս, որ յաշխարհին, զմեղս, որ ի մարմին,
Տեսեալ վիշապին, զմահ Թշուառ անձին, տուտն ածեալ չարին,
Յաստեղցն, որ յերկին, ընկեց ի ստորին, զհոյլս հերձուածողին,
Հա՛յր, զՔեզ չիշխեցին, հայհոյել անքըննին, զի չառեր մարմին,
Եդին ի յերկին, զբերան ժանտային, զհոգիդ դըժեցին,
Զլեզուս սըրեցին, եւ զերկրաւ ածին, զՈրդիդ զըզւեցին,
Յանհանճար բանին, զոր մտին ի քըննին, եւ գայԹակղեցին:
Ահա հայցեմք, մաքրեա՛ զհոգի, զմիտս եւ զմարմին մեր
Հայցմամբ հաւատաղաւան սուրբ հայրապետացն,
Աղաչեմք:

***Վ**առեալ հըրդեհին, զվերնարմատ չարին, Վէսարիոսին,*
ԶՈրդին Միածին, զըրկէր ի պատուին, չգոլ Հաւր ծոցածին,
Իսկ եղեռնային, հուր հերձուածողին, հրդեհեաց բնաւին,
Զոր Աղէքսանդրին, սուրբ պատրիարգին, ազդեալ արքային,

29 MT ÛáñÇë F Û³ñ³ñ³Íëï T Û³ñ³ñõ³ÍÁë K Û³ñ³-ñ³ÍÁë øá, ÛáñÇë ²ëïáõÍáÛ
30 F ÍÁÝáÕ ÷Ë ÍÝáõÝ¹ T ÍÁÝáõÝ¹ øá ÍáóáÛ, ¿³ÏÇó Ðá·áÛ ÷Ë ¿³ÏÇó¹… ÍáóáÛ M Ðá·áÛ
31 M Ð³õñ ÷Ë øá MT ÜßáÛÉ MT »õ ß³ñÅáõÙÝ øá ÷Ë ß³ñÅáõÙÁÝ ÏÁÝùáÛ
33 M ³Ý³ñáõ»ëï Ó»õáÛ, µ³ÝÇõ Ï³½Ù»ÉáÛ ÷Ë µ³ÝÇõ… Ó»õáÛ
35 KT ù³Ï»Éá
36 MKT ÙÇ³ó»ÉáÛ
37 MT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ÎáõëÇÝ ÍÝ³Ý»ÉáÛ, »õ ÏáÛë ÙÁÝ³ÉáÛ, Û»ï ÍÝÁÝ¹»³ÝÝ Çõñ áÛ, ´³ñ»Ëûë.
41 T Ñ³Ý ÷Ë ¿Ñ³Ý T Û»ñÏÇÝë M ½²¹³Ù Ñ³Ý Û»ñÏÇÝë ÷Ë ¿Ñ³Ý… Û»ñÏÇÝ
42 F ù³Ï»É M µ³·ÝÇÝ
45 M Û»ñÏÇÝë
46 MT ø»½ KMT ï³É Ñ³ÛÑáÛáõÃÇõÝ ÷Ë Ñ³ÛÑáÛ»É ³Ý-ùÁÝÝÇÝ F ³ÝùÁÝÇÝ
47 T ²ÛÉ Û»ñÏÇÝë »¹ÇÝ K Û»ñÏÇÝë ÷Ë Ç Û»ñÏÇÝ KT ½µ»ñ³Ýë KM Å³Ý¹³ÛÇÝ KM ¹ÁñÅ»óÇÝ ½Ñá·ÇÝ
48 M ½»ñÏ»³õ ³ÛÍÇÝ
49 M ÇÝùÝÇÝ ÷Ë Ç ùÁÝÝÇÝ
50 T ÀÝÏ³É ½»ñÏ.
53 FK í»ñÝ³ñÙ³ï T í»ñÝ³Ù³ñï M í»ñÝ³ÛÙáõï
54 F ãÇù ã·áÉ Ð³õñ Íáó³ÍÇÝ (³õ»É³óáõ³Í ³ÛÉ Ã³Ý³-ùáí)
56 M ²Õ¿Ïë³Ý¹ñÇÝ F ³½¹»³É

Կոստանդիանին, մեծ Թագաւորին, ինքնակալ կայսրին,
Ել հրաման վէհին, յոլորտս աշխարհին, մեծ սիւնհոդոսին,
Երեք հարիւրին, հարց տասն եւ ութին, ժողով Նիկիային,
Ազդմամբ հրեշտակին, գրեալ Աթանասին, զսահման հաւատին,
Լըրմամբ զտաւն Զատկին, կանոնք կարգեցին, չորս աթոռք եղին,
Զհէքն հերքեցին, պատառմամբ սըրտին, եւ զկայսրն աւրհնեցին:
Ահա հայցեմք, մաքրեա՛ զհոգի, զմիտս եւ զմարմին մեր
Հայցմամբ հաւատադաւան սուրբ հայրապետացն,
Աղաչեմք:

***Ա**րմատն անիծեալ, աստանաւր ընձիւղեալ, Արարչին նենգեալ,*
Ամ վաթսուն անցեալ, եւ եաւթն յաւելեալ, Մակեդոն յայտնեալ,
Զհոգին ուրացեալ, ազդումն ասացեալ, ինքըն սատակեալ,
Գրիգոր մակագրեալ, աստուածաբանեալ, Հոգւոյն վրէժ խնդրեալ,
Թէոդոս պատուեալ, կայսր յաղթող եղեալ, Ջատագով գըտեալ,
Սուրբք հարք հաւաքեալ, Թիւք հարիւր եւ յիսնեալ, ի Ստըմպաւլն եկեալ,
Զմեռեալն անիծեալ, զաղանդն անհետեալ, զՀոգին դաւանեալ,
Աստուած քարոզեալ, Հաւր համագոյ լեալ, Որդւոյն էակցեալ,
Որ յաւրէնս խաւսեալ, ի մարգարէսն ազդեալ, աղաւնակերպեալ,
Ի սուրբս բնակեալ, զմեղուցեալքս քաւեալ, զմըկըրտեալսըն դրոշմեալ:
Ահա հայցեմք, մաքրեա՛ զհոգի, զմիտս եւ զմարմին մեր
Հայցմամբ հաւատադաւան սուրբ հայրապետացն,
Աղաչեմք:

***Ն**եստոր Նասրանին, նոր հերձիք խաւսին, սըրբուհոյ Կուսին,*
Յետ հարիւր եւ եաւթնին, եւ քառասուն եւ երկուսին, երկուց ժողովին,

57 MT Îáë ï ³Ý¹ÇáëÇÝ
58 FT í»ÑÇÝ
60 KM ²½¹»³É êáõñµ Ðá·ÇÝ ÷Ë ²½¹Ù³Ùµ Ññ»ßï³-ÏÇÝ F ·ñ»É M ½ë³ÑÙ³Ýë
61 KM Ï³ÝáÝ K Û³Ãáéë M ³Ãáéë T ³ÃáéáÛë
62 K ¼Ñ¿·Ý M ½Ñ»ñ·ÁÝ KM ½³ñù³ÛÝ ÷Ë »õ ½Ï³ÛëñÝ
63 K Ð³Ûó¿. T ÀÝ.
66 M ³ñÙ³ï F ³ëï³Ýûñ KM Û³ÛïÝ»³É ÷Ë ÁÝÓÇõ-Õ»³É F Ý»Ý·»É
67 KMT ì³ÃëáõÝ ³Ù K ÃÇõÝ Û»õÃÝ, T Ç ³õÃÝ ÷Ë »õ »³õÃÝ M áõ Û»³õÃÝ
68 F ÇÝùÝ K áõ ÇÝùÝ F ë³ ï³ Ï»É
69 KM Ù³Ï³¹ñ»³É F Ðá·õáÛ KM ½Ðá·áÛÝ T ½Ðá·õáÛÝ KM ³é»³É ÷Ë ËÝ¹ñ»³É
71 K êáõñµ KM Ñ³ñë, ÃÇõ
73 KMT Ñ³Ù³å³ïáõ»³É ÷Ë Ñ³Ù³·áÛ É»³É KMT àñ¹á
74 KM ãÇù Ç T ½àñ¹õáÛÝ Ù³ñÙÝ³Ý³É ÷Ë ³Õ³õÝ³-Ï»ñå»³É T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÛáõÝ. Úáñ¹³Ý³Ý Ç-ç»³É (³Õ³õÝ³Ï»ñå»³É) K Úáñ¹³Ý³Ý Çç»³É áõ ÝÁÙ³Ý »Ï»³É, ³Õ³õÝ³Ï»ñå»³É K áõÝÇ ß³ñáõÝ³-ÏáõÃÇõÝ.
¼Ý³ ²ëïáõ³Í Û³ÛïÝ»³É,
Ú³ñ¹³ñë Ë³Õ³ó»³É, ù³ñá½ë ³é³ù»³É,
í³ñ¹³å»ïë ÁÝïñ»³É
ÆÙ³ëïÁë å³ïÙ»³É, ·ÇïáõÃÇõÝ ½»Õ»³É,
Ñ³Ý×³ñë Û³õ»Õ»³É
¼³õñáõÃÇõÝë í³é»³É, µÅÇßÏ ÁÝÓ»é»³É,
Ã³ñ·Ù³Ý å³ïñ³ëï»³É,
ä³ñ·»õÁë ïÁõ»³É, Ñ³õ³ïë ³çáÕ»³É,
ÁÝï ñáõÃÇõÝ ßÝáñÑ»³É
75 K ½ÙÏÁñï»³Éë ³õÍ»³É M ãÇù ïáÕÁ T ¼¿³ÏÇóÝ Û³ÛïÝ»³É, ì»ñÝ³ ïáõÝÝ »Ï»³É, Ç Ðñá Û»ñ»õ»³É È»-½áõë µ³Å³Ý»³É, Û³é³ù»³Éë Ñ³Ý·»³É, ½Ýáë³Ññ³½ÇÝ»³É »õ ½³õñ³óáõó»³É,
76 T ÀÝÏ³É ½»ñÏÁñ.
79 M Ü³ëñ³ÝÇ T Ñ»ñÓáõ³Í MT Ë³õëÇ MT ëñµáõ-ÑáÛÝ MT ÎáõëÇ
80 F »õÃÝÇÝ KM áõ Û»õÃÝÇÝ T Ç ³õÃÝÇÝ M ù³é³ëáõÝ ÷Ë »õ ù³é³ëáõÝ

Պիղծն այն ասորին, սուտ մարդ դաւանին, ի Մարիամին,
Յետ երեսուն ամին, ի ժամն, յոր մկրտին, Աստուածն անդ բնակի,
Զայս լըւեալ Կիւրղին, քաջ ուղղափառին, ազգէ Թէոդոսին,
Փոքու արքային, սանին Յոհանին, որդւոյ Արկադին,
Հարքըն գումարին, Թիւք երկերիւրին, ի յԵփեսոսին,
Հարց եւ փորձ լինին, միտք գըրոց յայտնին, զՔրիստոս քարոզին,
Յորովայն կուսին, մինչ յաջմէ նըստի, Հաւրն Իւր ծնողին,
Նեստոր հալածին, Մարիամ պատուին, Սուրբ Աստուածածին,
Ահա յիշեա՛ զհոգիս ննջ[եցելոց] բարեխաւսութեամբ Սուրբ
Աստուածածնին:
Ահա հայցեմք, մաքրեա՛ զհոգի, զմիտս եւ զմարմին մեր
Հայցմամբ հաւատադաւան սուրբ հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Եւտիքէս սեւնեան, երեք Թըշվառեան, եղեալ ախոյան,
Պիղծ Բլաբիոնեան, որք ի յաջ գԹէն, յահեակ գայԹակղեն,
Ոմն աստուածութեան, ոմն մարդկութեան, սուտ մարդ դաւանեն,
Բանքս այս հարկանէն, երսունք ժողովէն, յԵփեսոս խըմբեն,
Յետ քսան եւ չորսէն, զնախնիս նահանջէն, զսուքայ անիծեն,
Բայց յետ տասն ամէն, այլ ժողով խմբէն, ի Քաղկէդոնէն,
Թիւք վեց հարիւրէն, երսուն ու վեցէն, որք մարդ դաւանեն,
Զպէղծ Պաւղքէր պատուէն, զհաւատ հին խախտէն, նոր հերձիք հինեն,
Զտաւմար Լեւոնեան, զտաւնս Արտեմոնեան, ըզկիրս երկութեան,
Զաշխարհս վըրդովէն, զքրիստոնեայս քակտէն, իսկ Հայք անշարժ են
Եւ եւս առաւել:

81 MT ä»ÕÍÝ K ¹ ³õ³Ý»³É MT ¹ ³õ³ÝÇ
82 K Û³ÙÇ KMT ³ÙÇ M ÛáñÅ³Ù ÙÁÏÁñ ïÇ ÷Ë Ç Å³ÙÝ Ûáñ ÙÏñ ïÇÝ M ²ë ï áõ³Í F µÝ³ÏÇÝ KM áõÝÇ ß³-ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. Æµñ Ç ï ³×³ñÇ, Áë ï Ù³ñ·³ñ¿Ç, »õ Ç Ù³ùáõñ ëÁñ ïÇ
83 KT Ù»Í ³ËáÛ³ÝÇÝ, (K ³Ëá³ÝÇÝ) ÷Ë ³½·¿ Â¿á-¹áëÇÝ M áõÕ³÷³éÇÝ F ³½¹¿ ÷Ë ³½·¿
84 KMT ÷Ë ï áÕÇ.
êáõñµ Ð³Ûñ³ å»ïÇÝ, áñ Û²Õ¿ùë³Ý¹ñÇÝ (M Û²Õ¿Ïë³Ý¹ñÇÝ), Û³Ãáé Ø³ñÏáëÇÝ ²½¹ (T ³½·) ³éÝ¿ñ Ï³ÛëñÇÝ, ³ÛÝ Â¿á¹áëÇÝ, ÷áùáõ ³ñù³ÛÇÝ àñ¹áÛ (M áñ¹õáÛ) ²ñÏ³¹ÇÝ, ÚáÑ³Ýáõ ë³ÝÇÝ, àë-ÏÇ µ»ñ³ÝÇÝ (K àëÏ»µ»ñ³ÝÇÝ, M àëÏ¿µ»ñ³ÝÇÝ) (T ÚáÑ³Ýáõ ë³ÝÇÝ, àëÏÇ µ»ñ³ÝÇÝ, áñ¹áÛ ²ñÏ³-¹ÇÝ)
85 F Ûºµ»ëáëÇÝ KMT »õ (M ãÇù »õ) º÷»ëáë (M Ûº÷»-ëáë) ËÁÙµÇÝ ÷Ë Ç Ú»÷»ëáëÇÝ
86 MT Ð³ñóáõ÷áñÓ K ì³ëÝ øñÇëïáëÇÝ, ÙÇïù ·Á-ñáó Û³Ûï ÝÇÝ MT ì³ëÁÝ øñÇëïáëÇÝ ÷Ë ½øñÇë-ïáë ù³ñá½ÇÝ KMT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
²ÝÓÝ Ð³õñ ´³ÝÇÝ, ØÇ³ÍÇÝ àñ¹ÇÝ, ³é»³É Æõñ Ù³ñÙÇÝ
Ðá·Ç ÙÁï ³ÛÇÝ, áñ Áëï Ù³ñ¹Ï³ÛÇÝ, ÙÇ³ó»³É ÉÇÝÇÝ
87 F Ïáõë¿ KMT ÝÁëïÇÝ T Æõñ áÛ àõÝÇ ß³ñáõÝ³Ïáõ-ÃÇõÝ. FMT ²Ýµ³Å³Ý»ÉÇÝ, ³ÝÁß÷áÛÃ»ÉÇÝ (T ³Ýß-÷áÃ»ÉÇÝ, M ³ÝÁß÷áõÃ»ÉÇÝ) »õ ³ÝùÝÝ»ÉÇÝ
88 KMT Ñ³É³ÍÇ, å³ïáõÇ K Ç ëáõñµ
89-90 T ÚÇß» ³º
93 M ºõïÇù¿ KMT ßáõÝÝ ³ÛÝ ÷Ë ëÇõÝ»³Ý KMT »ñÇó K Ãßáõ³é»³Ý FM Ãßáõ³é³Ý FM ³ËáÛ»³Ý T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
ºõ Ù»õë ÏáÕÙ³Ý, áñù Ù³ñ¹³ ¹³õ³Ý, ³ÝÇÍÇó ³ñÅ³Ý
94 KM ä»ÕÍ M öÉ³÷ÇáÝ»³Ý KT öÉ³µÇ³Ý»³Ý KM áñ Ç ÷Ë áñù KM Û³ç ·ÁÃ»ó³Ý, »õ Û³Ñ»³Ï ·Éáñ»ó³Ý, KM ·Ã»³Ý áõ Û³Ñ»³Ï ·Éáñ»ó³Ý ÷Ë Ç Û³ç… ·³Û-Ã³ÏÕ¿Ý
95 KM ÙÇõëÝ ÷Ë áÙÝ KM ¹³õ³Ý»ó³Ý ÷Ë Ù³ñ¹áõ ¹³õ³Ý¿Ý
96 K Ñ³ñÏ ³éÝ»Ý ÷Ë Ñ³ñÏ³Ý»Ý
97 M áõ ãáñë¿Ý F Ý³ËÝÇ ÷Ë ½Ý³ËÝÇë KM ½Ýáë³Û ÷Ë ½ëáù³Û
98 KM ³éÝ»Ý ÷Ë ËÙµ¿Ý F ù³ÕÏ»¹áÝ»³Ý M ø³ÕÏ»-¹áÝÇ
99 F ÃÇõ, Ñ³ñÇõñ»³Ý M áõ »ñëáõÝ M Ù³ñ¹ ¹³õ³Ý»Ý
100 M ãÇù ¼å¿ÕÍ KM Á½ä³õÕù¿ñ å³ïõ»Ý KM ½ÑÇÝ Ñ³õ³ï
101 M ÷Ë ïáÕÇ. ¼ïûÝë ³ñï»ÙáÝ»³Ý, ½ïáõÙ³ñ È»-õáÝ»³Ý, ½Çñë »ñÏáõ µÝáõÃ»³Ý
102 F ½³ßË³ñÑ, ½ùñÇëïáÝ»³Ûë

Ցընծայ, Հայաստան, ցանկ անշարժական, ցարդ եւս ուղղական,
Տուր նըւիրական, բան դաւանական, Փրկչին մեր անուան,
Թէ լոյսդ էական եւ կնիքդ իսկական, Հաւր սահման եւ Բան,
Առեալ կուսական, մարմին մաքրական, միտք հոգիական,
Անբաժանական, ի բաց դրական, անկիրք գարշական,
Երկուք միական, մի յերկուց բնական, ոչ ուրոյնական,
Այլ բարձրեալըն Բան, զմարմին ծանրական, բարձրեալ իւրական,
Իսկ աստուածական, փառքն անզուգական, մարմնոյն ենթական,
Համայն միական, չեն բաժանական, որպէս յայտնեցան,
Որում հաւատան, ազգն ընդհանրական, քրիստոնէական,
Զանձինս մեր:

***Ի** փառս անտեսին, ի բնակ Միածնին, ի յէջս իսկակցին,*
Սուրբ Աստուածածին, տիպ Սինեայ լերին, ակըն շափիւղին,
Առ քեզ գումարին, զաւրքն վերնային, եւ սուրբք երկրային,
Արեամբ Աբելին եւ Տեարն Յիսուսին եւ Եղիային,
Եւ անբան զոհին, որ յաւրէնսն Հին եւ ի Նորս մատչին,
Արտասուաց ցաւղին, որ յաչաց հոսին, ընդհանուր ազին,
Լըւա զհնութիւն, զմեղաց տգեղութիւն քում դաւանողին,
Տո՛ւր խաղաղութիւն, երկրի զերկնային եւ ցաւղ քաղցրութիւն,
Կեանք եւ փրկութիւն, սեռից մարդկային եւ անբան խաշին,
Ծագումն եղջեւրին, մերում Լեւոնին, փա՛ռք տեառն Յակոբին
Եւ այժմ:

---

104 K ó³Ý·
106 KM å³ïÏ»ñ¹ ÷Ë »õ ÏÝÇù¹
107 F ²é¿ñ F Ñá·Ç µ³Ý³Ï³Ý, M ÙÁï³õáñ³Ï³Ý, K Ñá·Ç ÙÁï³Ï³Ý ÷Ë ÙÇïù Ñá·Ç³Ï³Ý
108 M ³ÝÏÇñÃ ÷Ë ³ÝÏÇñù
109 KM Ï³ï³ñ»É³Ï³Ý ÷Ë áã áõñáÛÝ³Ï³Ý
110 KM ¼Ç ÷Ë ³ÛÉ F µ³ñÓ»³É KM ´³Ý, ½Ù³ñÙÇÝ-Ç ÙÇç»õ áõÝ»Ý. ³ÝÓÁÝ áñ¹áÛ³Ï³Ý (K ³ÛÉ Ã³Ý³ù. áñõáÛ, ³å³Ï³Ý), Ï³Ù³õ Ñ³Ûñ³Ï³Ý KM áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ³Ý×³é ÙÇ³Ï³Ý
111 KM ºõ ÷Ë ÇëÏ M ³ÝÓÝ ÷Ë ÷³éùÝ
112 KM áõñáÛÝ³Ï³Ý, áñå¿ë ³ë³ó³Ý ÷Ë µ³Å³Ý³Ï³Ý... Û³ÛïÝ»ó³Ý
113 M ³½·ÁÝ Ñ³Ý³Ï³Ý F ÁÝÃÑ³Ýñ³Ï³Ý K Ñ³Ýñ³Ï³Ý
114 F ¼³ÝÓÇÝÁë
116 M å³ïáõ»³É¹Ç ·ÁÝ¹ÇÝ, êáõñµ Ð³Ûñ³å»ïÇÝ ÷Ë ïÇå... ß³÷ÇõÕÇÝ
117-125. M
Ü»ñµáÕ»³É ×³éÇÝ, ³ÛÝ Ñá·¿ß³ñÅÇÝ, ³ëïáõ³Í³ùÝ³ñÇÝ
øáÛ ³ËáÛ³ÝÇÝ, ÎÇõñÕÇÛº÷»ëÇÝ, »õ ³ÛÉáó ËÁÙµÇÝ
àñù Û³ñ»õ»ÉÇÝ, »õ Û³ñ»õÙïÇÝ, Ñ³ñ³õ ÑÇõëÇëÇÝ
Ð³ñù ³ëïáõ³Í³ÛÇÝ Ñ³Ù³·áñÍ´³ÝÇÝ, ½áñ ÉÁÝáÛñ Ðá·ÇÝ
àñù ¹³õ³Ý»óÇÝ, ½´³ÝÝ »Õ»³É Ù³ñÙÇÝ, ¼Ý³ËÝÇùÝ, áñ ³ÝóÇÝ, áñ ¹»é Ï»Ý¹³ÝÇÝ, »õ áñ Û³å³·³ÛÇÝ
êáù³õù, áñ ï³õÝÇÝ, ³Õ³ã»³Û ½àñ¹ÇÝ, Á½ùáÛ¹ ØÇ³ÍÇÝ
î³É Ë³Õ³ÕáõÃÇõÝ, »ñÏñÇ »ñÏÝ³ÛÇÝ, »õ ë¿ñ Ù³ñ¹Ï³ÛÇÝ
´ÁÕËáõÙÝ åÁïÕÇÝ, ÉÇáõÃÇõÝ Ñ³óÇÝ, ³×áõÙÝ ³Ý³ëÝÇÝ
´ÁÅÇßÏ ó³õ³ÍÇÝ, ¹Çõñ»É Ý»ñ»É áñù Ý»ÕÇÝ, ³õ·Ý»É Ç í ï³ÝÏÇ àÕáñÙ»³Û
118 K ²ñ»³ÙµÝ ²µ»ÉÇÝ »õ ºÕÇ³ÇÝ »õ î»³éÝ ÚÇëáõëÇÝ
122 K Û»ñÏñÇ »ñÏÝ³ÇÝ K ó³õÕ »õ µ³ñáõÃÇõÝ
123 K ãÇù »õ ³Ýµ³Ý Ë³ßÇÝ
124 K Ã³·áõáñÇÝ ÷Ë È»õáÝÇÝ K Ñ³Ûñ³å»ïÇÝ ÷Ë î»³ñÝ Ú³ÏáµÇÝ D áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
ð³µáõÝ³ å»ïÇÝ áõ »åÇëÏá å áëÇÝ, áõÕÕ³÷³éáõÃÇõÝ
ºõ ù³Ñ³Ý³ÛÇÝ áõ ³Ù»Ý³ÛÝ áõËïÇÝ ³ÙµÇÍ áõÕÕáõÃÇõÝ
ºõ Ù»ñ Ù»é»ÉÇÝ Ç ÑáÕ ï³å³ÝÇÝ ïá°õñ ³Ý¹áññáõÃÇõÝ
ºõ Ñá·áó Ýáó³ ÁÝ¹ êñµáó ¹³ëÇÝ Ï³É Û³çÙ¿ øáÛÇÝ, àÕáñÙ»³

ՔԱՐՈԶ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՑ ԵՐԻՑ ԺՈՂՈՎՈՅՆ*

Խորհուրդ զաւրութեան, Հաւր անեղութեան եւ աստուածութեան,
Որ շարժեցար ի գումթ գոյութեան, արարածըս լինելութեան,
Ստեղծեր զԱդամ յոգի գիտութեան, յաւերժական փառաւք ճոխութեան,
Զարդարեցեր բանականութեամբ, տնկաւքն աղենա գեղազարդութեամբ,
Զոր նախանձու չարն ատելութեան, արտաքսեաց զԱդամ ի դրախտէն փափկութեան,
Ընկա՛լ զնոր երգս աւրհնութեան, յաւր յիշատակի սուրբ Հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Անճառ ծընունդ Հաւր անհասական, աջ եւ բազուկ նըկարագրական,
Անժամբ յատուկ անբաժանական, զաւրութեամբ էակ ի վեր քան ըզբան,
Խոնարհեցար ի ծոցոյդ հայրական եւ պարագրեցար յարգանդ կուսական,
Առեր մարմին նոր զադամային, եւ կացեր յատենին ի հրէականին:
Ելեր ի կառսըդ հեծելութեամբ, եւ ազատեցեր զմարդն, անմահ թագաւոր,
Ընկա՛լ զնոր երգս աւրհնութեան, յաւր յիշատակի սուրբ Հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Զարչարանաց քո Սուրբ էակցի եղեր գործակից Աստուած Սուրբ Հոգի,
Որ պարգեցար յերեսս աշխարհի եւ բաղկացուցեր զմասունըս ըզգալի,
Զքեզ խոստովանիմք Աստուած Սուրբ Հոգի, ըստ գոչման ձայնին Սրբոյն Թովմայի՜,
Որ փառակցին քո Տեառն Յիսուսի, հաւատաց սրտիւ ըզնա հաւաստի,
Զի նոցին շաւղացն հետեւեսցին գումարք երջանիկք դասուցըն խըմբին,
Որք արարած զՈրդին ասացին եւ ծառայական զճշմարիտ Հոգին:
Մեք դաւանեմք Սուրբ զԵրրորդութիւնն, զերրեակ անձն մի բնութիւն,
Ընկա՛լ զնոր երգս աւրհնութեան, յաւր յիշատակի սուրբ Հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Այսաւր ցընծայ Սուրբ եկեղեցի, համանմանեալ վերնոյն քաղաքին,
Կաթուղիկէ դուստր Սիոնի, որ մեզ է երկրորդ երկինք ի յերկրի,
Բանայ ըզդըրունս Իւր առագաստին, որ ներկեցաւ արեամբ Սուրբ գառինն,
Սիրոյ եւ յուսոյ նըշան նոր ուխտի, եռահիւսակ ձայն երգաբանի,
Մարգարէին մաքուր Եսայի, Սրբութիւնք Սրբոցն ի քեզ տեսանի:
Լրմամբ ժողովոյս ի տաւնախըմբի, պատուասիրաբար պետից սքանչելի,
Որք են հերքիչ չարեացն ի յերկրի, Նեստորի եւ Մակեդոնի եւ Արիոսի,
Ընկա՛լ զնոր երգս աւրհնութեան, յաւր յիշատակի սուրբ Հայրապետացն,
Աղաչեմք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ H ï »°ë í »ñ»õáõÙ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 118 ³ -122µ Ì ³Ûñ ³ Ï ³ å ª Ê ³ ã ³ ï áõñ
Êáñ ³ ·Çñ — Յ«վՀ·Ւ 24-29

Տկարացեալ հաւտիցըն հովւին, զոր գնեաց արեամբ անջինջ կըտակին,
Զմեզ միացոյց յիւրական մարմինն, տարեալ ի տունըն մեր հայրենի,
Որ եւ հասանին անսուտ հրամանին, խոստացելոյ մասին պարգեւին,
Երամք երջանիկք հարանց հանդիսին, որ յեկեղեցի միշտ միաձայնին,
Ընդ անմահ սեռիցըն միաւորին, մարդիկք բանական, հրեշտակք երկնային:
Որք հետեւեցան ըզհետ Միածնին, լինել հաղորդ սեղանոյ խաչին,
Նոցին մաղթանաւք ի մեզ միասցին, սէր անխըզելի նորոյս միջնորդի,
Ընկա՛լ զնոր երգս աւրհնութեան, յաւր յիշատակի սուրբ հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Ուրա՛խ լերուք, հովի՛ւք ընտրական, պետք պանծալի տանըն հայրական,
Առիք զուռկանըն գրաւորական, աւետաբեր ուխտն աստուածական,
Պատուար ամուր եղեք պընդական, եդեալ պարիսպ, հիմն անշարժական,
Զի մի՛ մտցէ չարըն հանրականն ի փարախ հաւտիս մերոյ տիրական,
Պառակտելով ըզմիտս անմեղական, զոր գնեաց արեամբ գառն անպարտական,
Հայցեմք ի ձէնջ, հա՛րք յաղթողական, զի կարկեսցի հերձուածող բերան,
Որպէս զհուր ընդ արդ թագուցման, որ բորբոքէր սադրանաւք լըրման,
Յետոյ էառ զվճիռ յանդիման, զի ընդ աղբոյն աղիքն ի վայր վայթեցան:
Խըցեալ բերանըն հայհոյական, լըքաւ խորհուրդըն պիղծ զազրական:
Խնամաւք պահեցաւ հաւտըն քրիստոսական
Եւ քարոզեցաւ Աստուած փրկիչ մարմնացեալ Բանն յաւիտեան,
Ընկա՛լ զնոր երգս աւրհնութեան, յաւր յիշատակի սուրբ հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Իւսմամբ բանիս մեր շարադրական, աւրհնեսցուք զԱստուած ձայնիւ ցնծութեամբ,
Յաւր յիշատակի տաւնախըմբութեամբ, երջանկագումար հարանց պետութեամբ,
Խոստովանել զՍուրբ զԵրրորդութիւն, անշփոթելի միակամութեամբ,
Անխառնելի անձնաւորութեամբ, եւ անբաժան միաւորութեամբ,
ԶգՀայր Աստուած, ծընաւղ իսկութեամբ, զՈրդին Աստուած ծընեալ միութեամբ,
ԶՀոգին Աստուած բըխումն բնութեամբ, անբաժանելի հաւասարութեամբ:
Երից միում հզաւր զաւրութեամբ, բարեբանեալ ձայնիւ քաղցրութեամբ,
Ո՛վ Տէր կենաց եւ յոյս յարութեան, ննջեցելոցըն հանդիստ պըսակ
լուսափայլութեան,
Ահա յիշես.
Եւ եւս զանձինս:

Րաբունոյ ճշմարտին տաճար անքըննին, մայր Աստուծոյ Սուրբ Աստուածածին,
Դուստըր Դաւթի մեծի արքային, ի շառաւիղէ Սուրբ Նահապետին,
Ընդ քեզ ի մաղթանըս կցորդեսցին, որ նախադրունքն են առագաստին,
Ըզկարապետ որդոյն Քո Բանին եւ ըզՍտեփանոս պըսակըն խաչին:
Հանդերձ մերոյ Սուրբ Լուսաւորչին, արիական պարթեւականին,
Ըզժողով երից Սուրբ Սինհոդոսին, ուղղադաւան Ջոկադրեալ դասին,

Հայրապետական հրաշինեալ գրնդին, որք յեկեղեցին եւ միշտ միաբանին,
Պահեալ անվրրդով ի խաղաղութիւն, զաթոռ պետական մեր դիտապետին,
Ձաւծեալ անուն կաթուղիկոսին, զտեղապահի Սուրբ Լուսաւորչին,
Հանդերձ մերովս հայրապետիւ եւ պաշտաւնէիւք, որ աստ ժողովին
Ի յաւգնութիւն հասցես փութապէս, ամենեցուն զքեզ դաւանողին
Եւ փրկեսցես յահագին հրոյն, զխոստովանողքըս ի յաւրըն վերջին
Եւ եւս զառաւել:

ՏԱՂ Ի ՏԷՐ ՆԵՐՍԻՍԷ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԷ*

Խոստովանիմ Աստուած ըզՀայր, անծին, անեղ եւ անըսկիզբըն,
Խոստովանիմ Աստուած զՈրդին, անժամանակ Հաւր Միածին,
Խոստովանիմ Աստուած զՀոգին, ի բնութենէ Հաւր անքըննին,
Երրեակ անճամբ Երրորդութիւն, միասնական աստուածութիւն,
Մի էութիւն եւ մի բնութիւն, մի տիրական իշխանութիւն:
Հայր ծընաւղ, Որդի ծընունդ, Հոգին ի նոյն ի բնութենէ,
Ըստ պատճառին մեծ ասի Հայր եւ ոչ բնութեամբ, քանզի է Հայր,
Որպէս եւ մերս հաւասար եւ ոչ նուազ Որդի, քան զՀայր,
Բայց զի Որդի ասի Որդին, ոչ մարմնական եւ ախտային,
Իբրու կարծեն կոյրքըն մըտաւք, հաւանականքըն Մահմետին,
Որք բան ասեն ըստ Յոհաննու եւ յանուանէն փաղչին յՈրդոյ,
Ոչ գիտելով յիմար հոգով, թէ չէ աւտար Բանն ի յՈրդոյ,
Զի որպէս ծնունդ է բան սըրտի, նոյնպէս եւ Հաւր ծընունդ Որդի,
Բան ասացաւ անուն նորին, զի անմարմին է ծնունդ Բանին,
Եւ զի նըմին Հաւր է բնութիւն, անուանեցաւ յորդիութիւն:
Էջ աւետեաւքըն հրեշտակին, բնակիլ յարգանդ Սըրբոյ Կուսին:

Նոյն Բանն, որ էր ծընունդ Նայ Հաւր, եղեւ մարմին յորովայն մաւր,
Ճըշմարտապէս մեռաւ մարմնով, զի ապրեսցուք մեք Աստուծով:
Անմահ բնութիւնն աստուածային մեռաւ բնութեամբ մահկանացուին
Եւ մահացուն խառնեալ ի նմին, եղեւ անմահ ընդ անմահին:
Ոչ ոմն անմահ եւ ոմըն մեռեալ, զի այս երկուս են բաժանեալ,
Այլ որ անմահ մնացեալ:
Որպէս ծընունդն սքանչելի, նոյնպէս եւ մահըն հրաշալի
Եւ երկոքեանն անքըննելի, զի Աստուծոյ է Արարչի:
Րամք հանդիսի հայոց ազգի, այսպէս գիտէ, զոր ասացի,
Եւ նըզովէ անխառնալի զերկու ասաւղն զՔրիստոսըն մի:
Նոր այս խառնումն ըսքանչելի, Աստուած եւ մարդ երկուսըն մի,
Զոր տնաւրինեաց մարմնով յերկրի, Աստուածըն Բանն անմեկնելի:
Է մեր հայոց ուղղափառաց այսպէս ուսեալ ի սուրբ հարանց
Եւ նզովեմք զերկաբնակն, զերկու ասաւղն ըզմինն անքակ
Ընդ Սաբելի եւ Արիոսի եւ Մակեդոն նզովեսցի:
Պեղծըն Նեստոր եւ Եւտիքէս, Փլաբիանոս ընդ Լեւոնի,
Մարկիանոս ընդ Պողքերի, ժողովըն պեղծ Քաղկեդոնի
Ի սուրբ հարանց նըզովեսցի եւ աստուածայնոցըն հերքեսցի:
Եւ մեք լիցուք անդըրդուելի ի հաւատոցըս Քրիստոսի,
Դաւանելով զՀայր եւ զՈրդի եւ զՀոգին Սուրբ յամենայնի:
ԶՔրիստոս Որդի, Հաւր Աստուծոյ, զնոյն եւ Որդի Մարիամու,
Լոյս ի լուսոյ, մարդ ի մարդոյ, մի դաւանի ընդ Հաւր եւ Հոգոյ:

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 98µ-100 ³

Êáñ ³ ·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ՅՈՐԴՈՐԱԿ ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ*

Եւ Հայաստան անշարժ կացեալ,
Եւ զոր ունէր ոչ փոփոխեալ։
Րոտեալ կրիւք աշխատութեան
Ջաւանդ պաՀեալ Հայրենական։
Գոլով յաղթող յոյժ իմաստիւք,
Դաւանելով քաջուղակիւք։
Սրրբոց գրոցըն Հետեւեալ,
ՋՀոգով խաւսեալն ոչ աղարտեալ։
Այլեւ ունի զբան Հաւատոյ,
Գեղեցկապէս եւ լուսատու։
Ցանեղէն Սուրբ Միածինն
Էջ ի յարգանդ Սրբոյ Կուսին։
Ստացեալ զարիւն անարատին
Եւ միացոյց ընդ Իւր անձին։
Նոր միութիւն անքակտելի,
Միացելով բնութիւնէ մի։
Ոչ փոփոխեալ կամ այլայլեալ,
Այլ անփոփոխ միշտ մընացեալ։
Րամ Հանդիսից Հայաստանից
Այսպէս գիտէ, զոր ասացի։

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 123µ-124 ³
Êáñ ³ ·Çñ
M ï »°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³ñ ³ Ï ³ åª ºñ·ë ³ë Ýáñ

ԻԷ. ԿԱՆՈՆ ՀԱՄԱՒՐԷՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՍՐԲՈՑ

ՔԱՐՈԶ ՀԱՄԱՒՐԷՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ ՍՐԲՈՑ ՄԽԻԹԱՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՍԱՑԵԱԼ

Վայել է քոյին, վայելչականին, վառեալ աթոռին,
Փա՛ռք, Տէ՛ր, Քում գահին, սուրբ Էրեւոնին, մրչտափառ Բանին,
Որոց է նախկին, աթոռ քրովբէին, եւ սերովբէին,
Պիտական տերին, զաւրութեան դասին, իշխանականին,
Պանծալի պետին, հրեշտակապետին, հրեշտակք, որք վերջին,
Որք ազգմամբ Քոյին, մեզ սպասահարկին, ի պէտս երկրային,
Իսկ զհարկ Քոյին, անվրէպ հարկին, մշտընջենային,
Եւ ընդդիմադրին, անձնիշխան չարին, ոչ բոլորովին,
Զի յապագային, Քում դատաստանին, դատապարտեցին,
Այն է աւր վրիժին, մերոյ բանսարկուին, եւ սատանային:
Հայցեմք ի Քէն, բարերար Փրկիչ, փրկեա՛ զմեզ ի հրոյն
Յաւիտենից, հայցմամբ Սուրբ Հայրապետացն, աղաչեմք:

Է պատճառ Էին, էակցի ծննդին, Էին, որ բղխին,
Արքայ համայնին, որոց երեւին եւ որք չերեւին,
Ի պատկեր Քոյին, կայսերք մակագրին, եւ իշխանք կարգին,
Եղենդիարին, Վէստիտորային, եւ Կանդիտորին,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, 133µ-137µ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, 322µ-24µ, 284³µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 98³-103µ
K-Ó»é. ÑÙñ. 382 (ì»Ý»ïÇÏ), 37³-41³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 76µ-82³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, 316µ-321µ
²ÛñÇí³Ý»óÇ-¿ç 100

Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ F ø³ñá½ Ñ³Ù³õñ¿Ý Ð³Ûñ³å»ï³óÝ î¿ñ ØËÇÃ³ñ³Û H ø³ñá½ êñµáó Ð³Ûñ³å»ï³ó »ñ»ù ÅáÕ. K ¶³ÝÓ Ð³Ûñ³å»ï³óÝ í»ßï³ë³ÝÇóÝ M ¶³ÝÓ Ñ³Ûñ³å»ï³óÝ Ñ³Ù³õñ¿Ý T ¶³ÝÓ ³Ù»Ý³ÛÝ Ð³Ûñ³å»ï³ó êñµáó

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ø³ñá½ Ñ³Ù³õñ¿Ý ³Ù»Ý³ÛÝ êñµáó Ð³Ûñ³å»ï³ó Ì³Ûñ³Ï³å³ ì¿ßï³ë³Ýù ¿

´Ý³·Çñ
1 H í³Û»Éç³Ï³ÝÇÝ T í³é»³É ³ÃáéÇÝ, í³Û»Éã³Ï³ÝÇÝ ÷Ë í³Û»Éã³Ï³ÝÇÝ… ³ÃáéÇÝ
2 K øáõÙ, î¿ñ H øáõÙ »ñ·»ÑáÝÇÝ, ÙÇßï ÷³é³µ³ÝÇÝ M °ññ³ÏÇ ·ÁÝ¹ÇÝ »õ ÇÝÝ»³Ï ¹³ëÇÝ ÷Ë ëáõñµ… ´³ÝÇÝ F »ñ·»õáÝÇÝ K »ñ·»ÑáÝÇÝ T ëñµ³ë³ó Ó³ÛÝÇÝ ÷Ë ëáõñµ ¾ñ»õáÝÇÝ F ÙÇßï ÷³é³µ³ÝÇÝ ÷Ë ÙÁßï³÷³é ´³ÝÇÝ KT ÷³é³ó ÙÇßï ¿ÇÝ
3 KM »Ý ÷Ë ¿ K ³Ãáéù A ùñáµ¿ÇÝ A ë¿ñáµ¿ÇÝ KMT ëñáíµ¿ÇÝ »õ ù»ñáíµ¿ÇÝ
4 A îÇñ³Ï³Ý å»ïÇÝ ÷Ë äÇï³Ï³Ý ï»ñÇÝ KM ä»ï³Ï³Ý ïÇñÇÝ T å³ÝÍ³ÉÇ ïÇñÇÝ
5 F å³ÝÓ³ÉÇ T î»Ýã³ÉÇ å»ïÇÝ A áñ KMT Ññ»ßï³Ï³ó í»ñçÇÝ ÷Ë Ññ»ßï³Ï³å»ïÇÝ… í»ñçÇÝ
6 H ³ë¹Ù³Ùµ H Áë å³ë³Ñ³ñÏÇÝ ÷Ë Ù»½ ëå³ë³Ñ³ñÏÇÝ K »ñÏñ³ÇÝ
7 KMT Á½å³ñï øáÇÝ A ³ÝíÁñ¿å AK ÙÁßïÁÝç»Ý³ÛÇÝ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. î³Ý Ñ³½³ñ ÁÝ¹ÙÇÝ, ½÷³é³µ³ÝáõÃÇõÝ, ëáõñµ ³Ýáõ³Ý øáÛÇÝ
10 A í»ñçÇÝ ÷Ë íñÇÅÇÝ FH øá ë³ï³ÝÇÝ ÷Ë »õ ë³ï³Ý³ÛÇÝ KMT ã³ñ³ËûëÇÝ ÷Ë ë³ï³Ý³ÛÇÝ
11 FHK ²Ñ³ Û³Ûó»Ùù A öÁñÏÇã, ÷ÁñÏ»³° K Ç ÑñáÛÝ ï³Ýç³Ý³ó M 11-12
²Ñ³ Ñ³Ûó»Ùù ëáóÇÝ ÁÕÓ³Ý³ó ä³Ñ»³° Á½Ù»½ Ç ã³ñ ÷áñÓ³Ý³ó, ³Õ³ã»Ùù
12 T ÷Ë ïáÕÇ Ð³ÛóÙ³Ùµ øáó Ï³Ù³ñ³ñ³ó, Ù³ù-ñ»³°, î¿°ñ, ½Ù»½ Ç Ù»Õ³ó H ãÇù ³Õ³ã»Ùù
13 KT ¾Çó å³ï×³éÇÝ ÷Ë ¾…¿ÇÝ A ¿³ÏÇó ÍÝÁÝ¹ÇÝ, µÁÕËÇÝ M µÁËÇÝ
14 KHMT ²ñù³Û¹
15 KT Ù³Ï³¹ñÇÝ
16 A ¾Õ¿Ý¹Ç³ñÇÝ F ì¿ëïÇïáë³ÛÇÝ T ì»ëïÇåáñ³ÛÇÝ M Î³ÝïÇïáñÇÝ

Պուքսետորին, Էսկապիտորին, եւ Ըստրատորին,
Նըսքաւղարային, Դէկիանոնին, Կիւռոսըք, որ վերջին,
Զոր մեծն Կոստանդին, կարգեալ իննեկին, յիւրում պալատին,
Տիպ Քո երկնային, արքայարանին, անմարմնականին,
Այլք կան իննեկին, կրտսերք քան զնոսին, նմանք հրեշտակին,
Որով փառք յայտնին, շնորհեալ մարդկային, զիմաստս երկնային:
Հայցեմք ի Քէն, բարերար Փրկիչ, փրկեա՛ զմեզ ի հրոյն
Յաւիտենից, հայցմամբ Սուրբ Հայրապետացն, աղաչեմք:

Շնորհք Քո երկնային, շող կաթեալ յոգին, Շմաւոն Պետրէին,
Շինաւղ տաճարին, ի յերից մասին, բոլոր աշխարհին,
Հայրապետք կարգին, եւթանց աթոռին, ինքնակալք ինքնին,
Երուսաղէմին, եւ Հռոմա պապին, եւ Աղէքսանդրին,
Անտիոքային եւ Եփեսոսին, Կոստանդնուպաւլսին, եւ Հայաստանին,
Սոքա վեհային, ինն աստիճանին, որ կարգադասին,
Կաթուղիկոսին, արքայ արծուէսին, եւ մետրապաւլտին,
Եպիսկոպոսին, եւ քահանային, եւ սարկաւագին,
Դասուցն դպրին, եւ ընթերցողին, եւ սաղմոսողին,
Որք զաղափարին, երիցդ երրակին, կարգաց հրեղինին:
Հայցեմք ի Քէն, բարերար Փրկիչ, փրկեա՛ զմեզ ի հրոյն
Յաւիտենից, հայցմամբ Սուրբ Հայրապետացն, աղաչեմք:

Տան Քում վայելէ, Տէ՛ր, ծառայք յերկրէ, տնտեսք ի շնորհէ,
Զոր Հոգին կարգէ, եւ տընաւրինէ, Պաւղոս վըկայէ,
Առաքեալ առնէ, մարգարէ մարգէ, վարդապետ վառէ,
Զաւրութիւն զինէ, բժիշկ բաժանէ, աւգնութիւն առթէ,
Վարիչ վերածէ, ազգ լեզուաց ազդէ, թարգման պատրաստէ,

---

17 A äÁéáùë¿ ïáñÇÝ M Î³åÇïáñÇÝ T êïñ³ïÇáëÇÝ H ºëÏ³åÇïáñÇÝ K ºõëïñ³ïÇáëÇÝ ÷Ë áÕç ïá-ÕÇ H êÁïñ³ïáñÇÝ
18 KT ÜÁëùáÕ³ñ³ÇÝ, ¸»ÏÇ³ÝáëÇÝ FHKT ÎÇõéëáñùÝ M ÎÇõéµáñùÝ
19 FHMK Ù»Í FHMKT å³Õ³ïÇÝ
21 K ³ÛÉ A ÏÁñë»ñù FHKT Ïñë»ñ FHM ÝÙ³Ý (M ãÇù ÝÙ³Ý) ù³õã³Ï³ÝÇÝ ÷Ë Ññ»ßï³ÏÇÝ KT Ï³ñ·ù³õ-ã³Ï³ÝÇÝ (K ùûã³Ï³ÝÇÝ) ÷Ë ÝÙ³Ý Ññ»ßï³ÏÇÝ
22 T ÷³éù¹ F ßÝáñÑ»É K »ñÏÝ³ÇÝ
23 FHKT ²Ñ³ Ñ³Ûó»Ùù
25 F ÞÁÝáñÑù KT ÞÝáñÑ¹ FM ãÇù øá KT ãÇù øá K »ñÏÝ³ÇÝ A Ï³ÛÃ»³É KMT ä»ïñáëÇÝ
26 T Û»ñÇë T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. Æ Û²ëÇ³ÛÇÝ, Ç ÈÇµÇ³ÛÇÝ, Ç ÛºõñáåÛ³ÛÇÝ
27 H »õÃ³Ýó K ÆÝùÝ³Ï³É
28 AHF å³åÇ (H å³åÇÝ) ÐéáÙÇÝ ÷Ë ÐéáÙ³ å³-åÇÝ HM ²Õ»Ïë³Ý¹ñÇÝ
29 FH ²Ýï³ù KT ²Ýï³ùáõ º÷»ëÇÝ M ²ÝïÇáù F Îáëï³ÝïÝáõå³õÉëÇÝ
30 T ÇÝùÝ ÷Ë ÇÝÝ KM ¹³ë³Ï³ñ·ÇÝ ÷Ë Ï³ñ·³¹³-ëÇÝ
31 FK Î³ÃáÕÇÏáëÇÝ T ³ñÍõ»ëÇÝ K ³ñÍáõ»ëÇÝ, Ù»ï-ñ³åûÉïÇÝ
33 A ¹³ëáõóÁÝ ¹ÁåñÇÝ K ë³ÕÙáë»ñ·áÕÇÝ »õ ÁÝ-Ã»ñóáÕÇÝ ÷Ë »õ… ë³ÕÙáëáÕÇÝ M ë³ÕÙáë»ñ·á-ÕÇÝ ÷Ë ë³ÕÙáëáÕÇÝ T ë³ÕÙáë»ñ·³õÕÇÝ
34 KM àñ T àñ Ç ÷Ë àñù KT »ñÇó AF »ññ»ÏÇÝ H »-ñÇóë »ññ»ÏÇÝ A Ï³ñ·³ó¹
35 H ²Ñ³ Ñ³Ûó»Ùù
37 K »ñÏñ¿ A ïÁÝï»ëù
39 KMT ²é³ù»³Éë ÁÝïñ¿, Ù³ñ·³ñ¿ë, í³ñ¹³å»ïë ³éÝ¿
40 KT ¼ûñáõÃÇõÝë A µÁÅÇßÏ T û·ÝáõÃÇõÝë K ½³õ-ñáõÃÇõÝë ÷Ë ³õ·ÝáõÃÇõÝ M ³éÝ¿
41 M ãÇù ì³ñÇã í»ñ³Í¿ H Ã³ñùÙ³Ý

Բան իմաստ առնէ, բան գիտութենէ, հաւատ յաւելէ,
Շնորհս ընծեռէ, հոգւոյ բժիշկս առնէ, զաւրել յաջողէ,
Մարգարէս չինէ, եւ զհոգիսն ընտրէ, լեզուագէտս առնէ,
Յայսմ ինն բընէ, ոստ երկրի բղխէ, բիւր պտուղ ծաղկէ,
Համայն զՔեզ աւրհնէ, եւ փառաւորէ, զի Քեւ զարդարէ:
Հայցեմք ի Քէն, բարերար Փրկիչ, փրկեա՛ զմեզ ի հրոյն
Յաւիտենից, հայցմամբ Սուրբ Հայրապետացն, աղաչեմք:

Արբեալ ըզհոգին, առաքեալք Քոյին, աչակերտք նոցին,
Յեռոթէոսին, եւ Դիոնէսին, եւ Պապիասին,
Իգնատիոսին, Պաւղիկարպոսին, եւ Կղէմէնդոսին,
Կղեմ յայր ի ծովին, Իրենիոսին, Կարպի Եւսեբին,

42 KT ´³ÝÇ ÇÙ³ëï í³é¿, µ³Ý³·¿ïë ÙÝ³ñ·¿, Ñ³-õ³ïëÙ³õ»É¿ M ãÇù 42-44 ïáÕ»ñÁ
43 A ÞÁÝáñÑë FH Ñá·¿ H µÅÇßÏ KT Ñá·¿µáõÅ ³éÝ¿ (T í³é¿), ½³õñ»ÕÙ³çáÕ¿ H ½³õñ»Õ
44 K ½Ñá·ÇÝ H É»½áõ³·¿ï
45 T Ú³Ùëñ ÷Ë Ú³ÙëÙ A ÇÝÁÝ H ÇÝÇ µÝ¿ K Ç µÝ¿ FM ³ëï µ³½áõÙ ÷Ë áëï »ñÏñÇ HT µ³½áõÙ ÷Ë »ñÏ-ñ¿ K µ³½áõÙ µÁË¿ A µÁÕË¿ åÁïáõÕ KT åïÕ³-µ»ñ¿ ÷Ë åïáõÕ Í³ÕÏ¿ M µ»ñ» ÷Ë Í³ÕÏ¿
46 K ÷³éûáñ¿
47 H ²Ñ³ Ñ³Ùó»Ùù
49 T ãÇù ²ñµ»³É... øáÛÇÝ
50 FHMT Ú»é»Ã¿áëÇÝ H ¸ÇÝ¿áëÇÝ KT ¸ÇáÝÇëÇÝ
51 K ÎÁÕ»ÙÇÝ¹ÇáëÇÝ
52 KT ÎÕ»Ù³Ù ³Ùñ ÍáíÇÝ T ºñÇ³ÝáëÇÝ H ÆñÇÇÝáëÇÝ FK ÆñÇÝÇáëÇÝ KT Î³ñåÇ³ÝáëÇÝ
K 53-63
îÇÙáÃ¿áëÇÝ, àÝ»ëÇÙáëÇÝ, »õ ´³·³ñ³ïÇÝ, ÎÇåñÇ³ÝáëÇÝ, ¶ñÇ·áñ êù³Ýã»ÉÇÝ, Ø»ïñá÷³ÝáëÇÝ, Ø³Ï³ñÇáëÇÝ, ä»ïñáë íÏ³ÇÝ, »õ ²Õ¿ùë³Ý¹ñÇÝ ê»Õµ»ëïñáëÇÝ, Ù»ñ Èáõë³õáñãÇÝ, »õ êáõñµ Ú³ÏáµÇÝ, ²Õ¿ùë³Ý¹ñáëÇÝ, Ø»Í ²Ã³Ý³ëÇÝ, »õ ÎÇõñÕÇáëÇÝ Êáëïáí³ÝáÕÇÝ, êñµûÙ äûÕáëÇÝ, ÜÇÏáÕ³áëÇÝ, Ø»ÏÝÇã º÷ñ»ÙÇÝ, ê»õ»éÇáëÇÝ, áõ Ú³Ïáµ êñ×»óÇÝ, ´³ñë»Õ Î»ë³ñÇÝ, ²ëïáõ³Í³µ³ÝÇÝ, Ý³»õ ÜÇõë³óÇÝ, ²ÙµñáëÇáëÇÝ, ²Ý÷ÇÉáùáëÇÝ, Ü»ùï³éÇáëÇÝ, º åÇ÷³Ý ÎÇåñÇÝ, àëÏ¿µ»ñ³ÝÇÝ, »õ Ø»ÉÇ ïáëÇÝ, ºõÃ³ÕÇ Ù»ÍÇÝ, ¼»Ýáµ ²ëáñÇÝ, »õ ëñµáÏÕáëÇÝ, ºõëÏ³ÕÇ Ü»ñëÇ (çÝçáõ³Í)ÇÝ, ê³Ñ³Ï ä³ñÃ»õÇÝ, Ø»ëñáå Ø³ßïáóÇÝ, ºñÏáõó ¶ñÇ·áñÇÝ, áñ Ç ÐéáÙ å³åÇÝ, áõ ²Ïé³Ï³Ý¹³óÇÝ, Â¿á÷ÇÉáëÇÝ, ²ÝÃÇå³ïñáëÇÝ, áõ ³ÙÉáó ³Ù»ÝÇÝ ²Ñ³ Ñ³Ùó».
T 53-63
îÇÙáÃ¿áëÇÝ, õþ àÝ¿ëÇÙáëÇÝ, »õ ´³·³ñ³ïÇÝ ÎÇåñÇ³ÝáëÇÝ, ´³µ»É³Ù Í»ñÇÝ, ä»ïñáë íÁÏ³ÙÇÝ ¶ñÇ·áñ êù³Ýã»ÉÇÝ, Ù»ñ Èáõë³õáñãÇÝ, »õ ê»Õµ»ëïñáëÇÝ, Ø³ñÏÇáëÇÝ, »õ ²Õ¿ùë³Ý¹ñÇÝ, »õ êáõñµ Ú³ÏáµÇÝ, Ø»ïñá÷³ÝáëÇÝ, »õ ²Õ¿ùë³Ý¹ñáëÇÝ, ÜÇÏ³õÕ³ÙáëÇÝ, Ø»Í ²Ã³Ý³ëÇÝ, »õ êáõñµ ÎÇõñ»ÕÇÝ, ºñáõë³ÕÇÙÇÝ, Êáëïáí³ÝáÕÇÝ, êñµáÙ ä³õÕáëÇÝ, ²ÝÃÇå³ïñáëÇÝ, ²ÙµñáëÇáëÇÝ, ê»õ»éÇáëÇÝ, õþ ²Ý÷ÇÉáùáëÇÝ, ´³ñë»Õ Î»ë³ñÇÝ, ¶ñÇ·áñ ÜÇõë³óÇÝ, ºåÇ÷³Ý ÎÇåñÇÝ, àëÏ¿µ»ñ³ÝÇÝ, ÐéáÙ å³åÇÝ, ¹ ²Ïé³Ï³Ý¹³óÇÝ, Æ ëáó³ µ³ÝÇÝ, í»ñ³Ñ³ëï³ ïÇÝ, Ù»ñ »ÏÕ»óÇÝ, ¼Ç¿ ÝÙ³Ý³ ÝáõÛÝ ¹³ëáõ »ÕÇ ÇÝ, »õ Ù»ñ »ÕÕ³³ÓÇÝ, Ð³Ùó».
M ÷Ë 51-62 áõÝÇ.
ÚÁÍ¿Ã¿áëÇÝ, ºñÇ³ÝáëÇÝ »õ ¸ÇáÝÇëÇÝ, ê»Õµ»ëïñáë ä³ñÇÝ, ¶ñÇ·áñ ëù³Ýã»ÉÇÝ »õ Èáõë³õáñãÇÝ, êáõñµ ²Ã³Ý³ëÇÝ, »õ ÎÇõñÕáëÇÝ, Ø»ÏÝÇã º÷ñ»ÙÇÝ, ´³ñë»Õ Î»ë³ñÇÝ, ²ëïáõ³Í³µ³ÝÇÝ, ¶ñÇ·áñ ÜÇõë³óÇÝ, º åÇ÷³Ý ÎÇåñÇÝ, ºõÃ³ÕÇ Ù»ÍÇÝ, êù³Ýã»É·áñÍÇÝ, ÜÇÏ³õÕ³Ù³ëÇÝ, ²ÙµñáëÇáëÇÝ, ²ÝÃÇå³ïñáëÇÝ, ê»õ»éÇáëÇÝ, ä³ñÃ»õÇÝ, ÷áùñ ÎÇõñ»ÕÇÝ, Ú³Ïáµ êñ×»óÇÝ, ¼»Ýáµ ²ëáñÇÝ, Æ ëáó³ µ³ÝÇÝ, í»ñ³Ñ³ëï³ ïÇÝ Ñ³õ³ïÁ ëÇÝ øñÇëïáÝ»ÇÝ

Միւս Դիոնէսին, մեծ Աթանասին, եւ Կիւրղիոսին,
Երկուց Կիւրեղին, մեկնիչ Եփրեմին, Յակոբ Սրճեցին,
Եպիփան Կիպրին, Զենոբ Ասորին, Եւթաղի Մեծին,
Բարսեղ Կեսարին, Աստուածաբանին, նաեւ Նիւսացին,
Սքանչելագործին, Ակրակաւնդացին, Նէոկէսարին,
Երկուց Գրիգորին, որ ի Հռոմ պապին, Ոնորիոսին,
Ոսկեբերանին, Նիկողայոսին, եւ Մելիտոսին,
Աթանագինին, Ամփիլիքոսին, Աբերկիոսին,
Ամբրոսիոսին, եւ Սպիրիդոնին, եւ Նարկէսոսին:
Հայցեմք ի Քէն, բարերար Փրկիչ, փրկեա՛ զմեզ ի Հրոյն
Յաւիտենից, հայցմամբ Սուրբ Հայրապետացն, աղաչեմք:

***Ս**ոքա են ընտրեալ, սրբութեամբ սրնեալ, սիրով յաջորդեալ,*
Բազումք չարչարեալ, է՝ որ վըկայեալ, է՝ որ հալածեալ,
Ոմանք կոյսք սրբեալ, կէսք ողջախոհեալ, ունել, բայց չվայլեալ,
Զօրս աշակերտեալ, գնոսին մըկըրտեալ, հաղորդեցուցեալ,
[Է]այնց պատարագեալ, որ նըշան յայտնեալ, թէ Աստուած հաճեալ,
Հայր որբոց եղեալ, գայրիսըն տածեալ, զաղքատս դարմանեալ,
Բանիւք յորդորեալ, գործաւք գործակցեալ, զգլորեալսըն կանգնեալ,
Աւրէնս հաստատեալ, կանոնաւք փըրկեալ, զհերձուածս հալածեալ,
Սոփփէոս գըրեալ, եւ զգուշացուցեալ, զհաւտս իւրեանց յանձնեալ:
Հայցեմք ի Քէն, բարերար Փրկիչ, փրկեա՛ զմեզ ի Հրոյն
Յաւիտենից, հայցմամբ Սուրբ Հայրապետացն, աղաչեմք:

***Ա**նհամարական, աստեղք կառուցան, ակունք փայլեցան,*
Հայրապետական, պատիւ ըստացան, նախախնամական,
Յոր գործ կոչեցան, անդ հաստատեցան, թեպէտ խոնջեցան,
Աղ կըսկըծական, սուրբքս անուանեցան, հոտելոց պիտան,
Կանթեղք վառեցան, եւ բորբոքեցան, լոյս աշխարհի տան,
Կառք Աստուածական, բիւրապատկեցան, տէր վերելական,
Յորթըն հայրական, միշտ արմատացան, բազմապտղեցան,

54 F Ú ³ Ïáíµ A êÁñ×»óÇÝ
57 F ² Ïé ³ ÏáÝ¹ ³ óÇÝ H ² Ïñ ³ Ï ³ Ý¹ ³ óÇÝ FH Ü¿áÛÏ»-ë ³ ñÇÝ
59 F àëÏÇµ»ñ ³ ÝÇÝ
60 A ² Ù÷ÇÉáùáëÇÝ
61 A ² ÙñáëÇáëÇÝ F ê÷ÇõéÇ¹ áÝÇÝ H êåÇõéÇ¹ áÝÇÝ H Ü ³ ñ¿áëÇÝ
62 H ² Ñ ³ Ñ ³ Ûó» ³ .
64 F ëñµáõÃ» ³ Ùµ KT ½ ³ ñ· ³ ó» ³ É M ½ ³ ñ¹ ³ ñ» ³ É ÷Ë Û ³ çáñ¹» ³ É F 64-106 ãÇù Ã»ñÃ ÁÝÏ ³ Í, ß ³ ñ. 284 ³ µ H Û ³ é ³ ç» ³ É ÷Ë Û ³ çáñ¹» ³ É
65 MT µ ³ ½áõÙ ã ³ ñã ³ ñ» ³ É, »Ý áñ Ñ ³ É ³ Í» ³ É, »Ý áñ íÏ ³ Û» ³ É K ¿ áñ Ñ ³ É ³ Í» ³ É, ¿ áñ íÏ ³ » ³ É
66 K ëñµ» ³ Éù, áÕç ³ ËáÑ» ³ Éù K ãÇù µ ³ Ûó AHKT áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ. ØÇßï í ³ ñ¹ ³ å»ï» ³ É, ó ³ Ý· (H ó ³ ÝÏ) ËÁñ ³ ï ïÁõ» ³ É, ½ÅáÕáíáõñ¹ë (K ÅáÕá-íáõñ¹) Ù ³ ñ½» ³ É
68 KM Ð ³ ÛÝó A ² ÛÝó
69 H ëï ³ Í» ³ É K áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ. ¼ù ³ Õó» ³ Éë Ï»ñ ³ Ïñ» ³ É, ½ÑÇõ ³ Ý¹ëÁÝ ï»ë» ³ É, ½Ù»ñÏÁë ½·»-óáõó» ³ É (M ë·»óáõó» ³ É) T áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ. ¼ÑÇõ ³ Ý¹ëÝ ï»ë» ³ É, ½ù ³ Õó» ³ Éë Ï»ñ ³ Ïñ» ³ É, ½Ù»ñÏëÝ Ñ ³ ·áõó» ³ É
70 KMT µ ³ ÝÇõ, ·áñÍáí KM ½·Éáñ» ³ ÉÁë Ï ³ ÝÏÝ» ³ É
71 HMT ÷ ³ Ï» ³ É ÷Ë ÷ÁñÏ» ³ É
72 H êá÷»ñÁë F êá÷»ñ ³ ·ñ» ³ É KMT 71-72 ½Ñ»ñ-Óáõ ³ Íë… Û ³ ÝÓÝ» ³ É-Ç ÷áË ³ ñ¿Ý áõÝÇ. êá÷»ñÁë ·ñ» ³ É, ½Ñ»ñÓáõ ³ ÍÁë Ñ»ñù» ³ É »õ ½·áõß ³ óáõó» ³ É. ½Ñ ³ õïë Çõñ» ³ Ýó Û ³ ÝÓÝ» ³ É (T Û ³ ÝÓ» ³ É)
77 H Ëá×»ó ³ Ý MT ËáÝç ³ ó ³ Ý
78 T Ï¿ëÏÁÍ ³ Ï ³ Ý
81 KMT ãÇù

Ընդ Հօր միացան, Որդւոյն բնակարան, Հոգւով փայլեցան,
Առաքելական, շաւղաւք շրրջեցան, անպաճուճական,
Մարգարէական, շընորհ ըստացան, ըստ Հոգւոյն յաճախման:
Ահա յիշեսցես զհոգիս ննջեցելոց աղաւթիւք Սուրբ Հայրապետացն,
Աղաչեմք:

Նըմանաւղք լիցուք, նոյնպէս ճըգնեսցուք, նոր վարս ստասցուք,
Աստ խոնարհեսցուք, զի անդ բարձրասցուք, փառաւորեսցուք,
Զաղտ հոգւոյ լուասցուք, նոր հանդերձ զգեցցուք, զի մի՛ արտաքսեսցուք,
Զբերանըս բացցուք, եւ Հոգւով լըցցուք, գինի մի՛ արբցուք,
Զձեռըս մաքրեսցուք, զլոյս շաւշափեսցուք, մի՛ զմահ կըլթեսցուք,
Զաչըս յառեսցուք, զգիրըս քըննեսցուք, մի՛ զգեղ զըննեսցուք,
Ծունըր կըրկնեսցուք, ծունդս յերկիր մածցուք, զերեսըս թացցուք,
Զաղաւթըս հեղցուք, զգաղտնիս ըսփռեսցուք, յայտնեաց զգուշասցուք,
Զմեզ նախ սըրբեսցուք, զայլըս քաւեսցուք, Տեառն ընծայեսցուք,
Հովիւքս արթնասցուք, հաւտից զգուշասցուք, զգայլսն որոնեսցուք,
Եւ եւս առաւել զյորդորումըն:

***Ք**ահանայական, քաւչապետական, քարոզ խըրատական,*
Յայսըմ քաւարան, տամ յորդորական, ձեզ հարք հոգեկան,
Դիք դուռըն շըրթան, աչաց պահապան, ականջք խըցական,
Ձեռք սուրբ եւ արժան, սիրտ անբարկական, միտք անցանկական,
Խաւսք անախտական, ծաղըր ժըպտական, շարժք պարկեշտական,
Երեսք տըրտմական, խորհուրդք վերնական, վարք վայելչական,
Սեղան բաւական, պահըս սըրբական, քուն առանձնական,
Լալ ընդ լալական, խընդալ ընդ խընդման, դիմադըրական,
Հաւատք առ իշխան, սէր ընկերական, պատիւ ծնողական

82 H Ð³Ûñ KHMT àñ¹áÛÝ HKT Ðá·áí
84 K ÁßÝáñÑë M ßÝáñÑë K Áëï³ó³Ý A ëï HKM Ðá-·áÛÝ
87 K ÜÙ³ÝáÕù, ×Á·Ý»ëóáõù A í³ñÁë KT Áëï³ëóáõù
89 M ¼³Ëï MT Ðá·áó H ë·»ëóáõù M ³·óáõù ÷Ë ½·»óóáõù MT ÙÇ° ³Õï»Õ³ëóáõù ÷Ë ½Ç ÙÇ ³ñ-ï³ùë»ëóáõù H ³ñï³ùóáõù
90 KMT ¼µ»ñ³Ýë Ù»ñ HKT Ðá·áí MT ÉÁóóáõù, ÙÇ ³ñï³ùë»ëóáõù KT å³Ñ³õù åÁÝ¹»ëóáõù ÷Ë ·ÇÝÇ ÙÇ ³ñµóáõù T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. »õ å³ñÏ»ß-ï³ëóáõù, Û³Õ³õÃë Û³Ù»ëóáõù
91 KT ½·áñÍ KM ½µ³Ý ÷Ë ½ÉáÛë
92 KMT Á½·Çñë ÁÝÃ»ñóáõù T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ¼ÙÇïë ëñµ»ëóáõù, ½µ³Ýë ùÝÝ»ëóáõù, »õ ÇÙ³ëï-Ý³ëóáõù K ¼ÙÇïÁë ëñµ»ëóáõù, Á½µ³Ýë ùÝÝ»ëóáõù, ÙÇ ³Õï»Õ³ëóáõù (M »õ ÇÙ³ëïÝ³ëóáõù)
93 HKM ÍáõÝÏë KMT »ñÏÇñå³·»ëóáõù ÷Ë ½»ñ»ëÁë Ã³óóáõù
94 T ÷Áé»ëóáõù T ãÇù Û³ÛïÝ»³ó ½·áõß³ëóáõù E áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. Êáëïáí³Ý»ëóáõù, Û³ÛïÝ»³ó ½·áõß³ëóáõù, »õ å³ïñ³ëï»ëóáõù, ½Ç ÙÇ Ù»ÕÇ-óáõù K Ñ»ÕÓóáõù
95 KT Ù³ïáõëóáõù ÷Ë ÁÝÍ³Û»ëóáõù
97 T ÚÇß»³°
99 KT ÇÛ³Ûë ÷Ë Û³ÛëÁÙ K Ñ³Ûñù
100 KMT ³Ï³Ýç
101 H ³Ý³Ëï³Ï³Ý ÷Ë ³Ýó³ÝÏ³Ï³Ý K ³Ýó³Ý·³-Ï³Ý
102 H ³Ýó³ÝÏ³Ï³Ý ÷Ë ³Ý³Ëï³Ï³Ý H ß³ñù ÷Ë ß³ñÅù K ß³ñÅ
103 KMT ½Áõ³ñÃ³Ï³Ý ÷Ë ïÁñïÙ³Ï³Ý K ËáñÑáõñ¹
104 H »õ å³Ñù ÷Ë å³ÑÁë KM »õ å³Ñù ëñµ³Ï³Ý ÷Ë å³ÑÁë ëÁñµ³Ï³Ý
105 KMT ãÇù ïáÕÁ
106 KT Ñ³õ³ïë K ÁÝ·»ñ³Ï³Ý T å³ïÇõ ÍÝáÕ³Ï³Ý, ë¿ñë ÁÝÏ»ñ³Ï³Ý ÷Ë ë¿ñ… ÍÝáÕ³Ï³Ý MT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.

ºõ Ù»½ µ³õ³Ï³Ý, ³õáõñÁÝ å³ÛÙ³Ý, ÙÇ
³·³Ñ³Ï³Ý,
Î»ñ³Ïáõñ Á½µ³Ý, ³Õ³õÃë ³ñÃÝ³Ï³Ý,
·áÑ³óáÕ³Ï³Ý

Եւ ձեզ պահապան, Աստուած իւրական, բարուքն անսահման,
Ձանձինըս մեր եւ զմիմեանս:

Էին անտեսին, եղեր կառք բոցին, ծընաւղ ծոցածնին,
Սուրբ Աստուածածին, գովեալդ ի գնդին, սուրբ Հայրապետին,
Ներբող ճառողին, այն Հոգէչարժին, աստուածաքնարին,
Քում ախոյանին, Կիւրղի յԵփեսին, եւ այլոց խըմբին,
Որ յարեւելին, եւ յարեւմըտին, հարաւ հիւսիսին,
Հարք աստուածային, համագործք Բանին, զոր լընոյր Հոգին,
Նախնիքն որ անցին, եւ որք կենդանին, որք յապագային,
Սոքաւք որ տաւնին, աղաչեա զՈրդին, ըզՔո Միածին,
Տալ խաղաղութիւն, երկրի վերնային, եւ սէր մարդկային,
Բըղխումըն պըտղին, լիութիւն հացին, աճումն անասնին,
Բըժիշկ ցավածին, դիւրել որք նեղին, աւգնել ի վտանգին
Եւ այժմ ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած:

---

107 KT Ù»½ ÷Ë Ó»½ K ²ëïáõ³ÍÝ
109 T ³Ý»ÕÇÝ ÷Ë ³Ýï»ëÇÝ KMT ï»Õ ´³ÝÇÝ ÷Ë Ï³éù µáóÇÝ A ÍÁÝáÕ KT ØÇ³ÍÝÇÝ ÷Ë Íáó³ÍÇÝ M ¿ÇÝ ³Ý»ÕÇÝ ÷Ë ÍÁÝ³õÕ Íáó³ÍÇÝ
110 F ·áí»³É Ç ·ÝïÇÝ K å³ïáõ»³É¹ ÷Ë ·áí»³É¹ T ïÇå êÇÝ³Û É»ñÇÝÝ, ÇçÙ³Ý øáñ»µÇÝ M ïÇå êÇÝ³É»ñÇÝ, ³ÏÁÝ ß³÷ÇõÕÇÝ ÷Ë ·áí»³É¹ Ñ³Ûñ³å»ïÇÝ ²ÏÝ ß³÷ÇõÕÇÝ, î»³éÝ áïÝ³ ï»ÕÇÝ, ³ÝÏ¿½ Ùáñ»-ÝÇÝ ÷Ë ·áí»³É¹… Ñ³Ûñ³å»ïÇÝ MT áõÝÇ ß³ñáõ-Ý³ÏáõÃÇõÝ.
²é ù»½ ·áõÙ³ñÇÝ, ½ûñùÝ í»ñÝ³ÛÇÝ
ºõ ëáõñµù »ñÏñ³ÛÇÝ, ³ñ»³ÙµÝ ²µ»ÉÇÝ, »õ ºÕÇ³ÛÇÝ
ºõ î»³éÝ ÚÇëáõëÇÝ, »õ ³Ýµ³Ý ½áÑÇÝ, áñ Ûûñ¿ÝëÝ ÐÇÝ, »õ Ç Üáñë Ù³ïãÇÝ
²ñï³ëáõ³ó óûÕÇÝ, Ûáñ ³ã³ó ÑáëÇÝ, ÛÁÝ¹ Ñ³Ýáõñë ³½ÇÝ (M ÛÁÝÃ³Ýáõñ ³½ÇÝ)
ÈÁõ³ ½ÑÝáõÃÇõÝ, »õ ½³Õï»ÕáõÃÇõÝ (M Ù»Õ³ó ï·»ÕáõÃÇõÝ)
øáõÙ¹³õ³ÝáÕÇÝ, ï³É (T ïáõñ) Ë³Õ³ÕáõÃÇõÝ »ñÏÝ³ÛÇÝ (M Û»ñÏñÇ í»ñÝ³ÛÇÝ), ó³õÕ »õ µ³ñáõÃÇõÝ
Î»³Ýù »õ ÷ñÏáõÃÇõÝ, ³½·Çë Ù³ñ¹Ï³ÛÇÝ, »õ áÕáñÙáõÃÇõÝ
Ì³·áõÙÝ »ÕçÇõñÇÝ, Ù»ñ Ã³·³õáñÇÝ, ÷³éù Ñ³Ûñ³å»ïÇÝ
º åÇëÏáåáëÇÝ, »õ í³ñ¹³å»ïÇÝ, áõÕÕ³÷³éáõÃÇõÝ (M ãÇù ïáÕÁ)
ºõ ù³Ñ³Ý³ÛÇÝ, »õ ÅáÕáíñ¹ÇÝ (M õ ³Ù»Ý³ÛÝ áõËïÇÝ), ³ÝµÇÍ áõÕÕáõÃÇõÝ (T ãÇù ß³ñ.)
¶³ÝÓë ³ëáÕÇÝ, »õ ëñµ³·ñãÇÝ, »õ ëï³óáÕÇÝ
î³É ½ù³õáõÃÇõÝ, Ù»Õ³ó ÃáÕáõÃÇõÝ, »õ áÕáñÙáõÃÇõÝ
àÕáñÙ¿
111 H Ü»ñµáÕ»³Ý ×³éÇÝ FK Ý»ñµáÕ»³É ×³éÇÝ
112 FH øá K øá ³Ëá³ÝÇÝ S áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. àñù ¹û³Ý»óÇÝ, ½´³Ý »Õ»³É Ù³ñÙÇÝ, ÍÝ³õÕÝ ²ë-ïáõ³Í³ÍÇÝ
113 FK àñù ÷Ë àñ A ÑÇõëõëÇÝ K ÑõëáõëÇÝ
114 K Ñ³Ù³·áñÍ
115 AF Ü³ËÝÇõùÝ K áñ ¹»é ÷Ë áñù K áõ áñ ³å³·³-ÛÇÝ
116 K À½øáÛ¹ ÷Ë Á½øá
117 K ¼Ë³Õ³ÕáõÃÇõÝ K »ñÏÝ³ÛÇÝ ÷Ë í»ñÝ³ÛÇÝ
118 F ´ÕËáõÙÝ åïÕÇÝ K µÁËáõÙÝ K áõÝÇ ß³ñáõÝ³-ÏáõÃÛáõÝ. Ú³õ»ÉáõÙ ëÇñÇÝ, í³ÝáõÙÁÝ ÇõÇÝ, Ñ»ñ-ùáõÙÁÝ ã³ñÇÝ
119 F ó³õ³·ÝÇÝ F ³õ·Ý»³É K íÁï³Ý·ÇÝ

ՏԱՂ ՀԱՄԱՒՐԷՆ ԱՄԵՆԱՅՆ ՍՐԲՈՑ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑ

Այսաւր մայր Սիովն ցընծայ տաւնելով,
Բանայ զառագաստ, զարդարի փառաւք։
Գոչէ խընդութեամբ յաւր յիշատակի,
Դասուց ընտրելոց Սուրբ Հայրապետաց,
Երջանիկ խըմբից, Սուրբ վարդապետաց,
Զաւրք երկնից ընդ մեզ տաւնակից լինին։
Էրկիրս երեւի, երկնից վեհագոյն,
Ընդ իննեակ պարուց, աստ պարագայից։
Թագաւորն երկնից փոխան Իւր կարգեաց
Ժառանգս աթոռոց զքահանայապետս
Ի Հոգւոյն Սըրբոյ լըցեալ գիտութեամբ
Լուսաւորեցին Սուրբ զեկեղեցի։
Խորհըրդով ծանեան ըզխորս Աստուծոյ,
Ծանուցին բանիւ բանաւոր հաւտից։
Կենացըն հացիւ քաղցելոց բաշխաւղք,
Համեղաճաշակ գինւոյն մատըռուակք։
Ձայնիւ կոչեցին առ ի ճաշակել,
Ղաւղեաց յաշխարհէ մէգ տըգիտութեան։
Ճառագայթ լուսոյ յերկիր ծագեցէք,
Միածնին քարոզք ճըշմարիտ բանիւ։
Յանմահ աղբերէն ըզմեզ արբուցէք,
Նոր նորոգելով հոգւով գիտութեամբ։
Շարժմամբ վըտակաց ի յորովայնից,
Ուրախ արարէ՛ք զքաղաքս Աստուծոյ,
Չարին խորհըրդոց տապալիչք տապարք,
Պարուց ոչխարաց հովիւք եւ տածաւղք։
Ջրով կենարարաւ սնուցաւղք ըզգառինս,
Ռահիւք ի յերկինս առաջնորդեցէ՛ք,
Սըրբելով զոգիս Սուրբ Աւազանաւն,
Վարդապետք բարիք բանիւ եւ գործով։
Տան եկեղեցւոյ տընտեսք իմաստունք,
Րաբունք կատարեալք տղայոց ի Քրիստոս։
Ցաւղեցէ՛ք ստեամբ կաթն խառնեալ ընդ մեղու
Ի իւլթիւ Սուրբ Հոգւոյն ըզհինն եւ ըզնորս։
Փութացեալ եկէ՛ք առ հուիւըն քաջ,
Քաւիչ մեզ լերո՛ւք բարեխաւսելով։

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 137µ-138µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 177µ-178µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ G î³Õ Ñ³Ù³õñ¿Ý êáõñµ Ð³Ûñ³å»ï³ó Ç Ü»ñëÇë¿ Ï³ÃáÕÇÏáë¿ Ñ³Ûáó
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Æ. î³Õ Ð³Ù³õñ¿Ý ²Ù»Ý³ÛÝ êñµáó Ð³Ûñ³å»ï³ó Ì³Ûñ³Ï³å ²-ø
´Ý³·Çñ
20 G µ³ÝÇõù
21 G ³ÕµÇõñ¿Ý
25 A (Éáõë³ÝóùáõÙ) G ³ñÙ³ïáó ÷Ë ËáñÑÁñ¹áó
27 G Ï»Ý¹³Ý³ñ³ñ³õ

Փ[ՈԽ]

Նոր գինւոյն իմաստութեան յոգիս նորոգ արկաւղ Յիսուս,
Երրախումբ միակին խորհուրդ անհաս ի հնումն նորոց պարգեւ:
Րենական լոյս յարփւոյն ծագեալ, ի ըաբունից փայլեալ յաշխարհս,
Սապէս ծովու երկիր լըրիւ, սոքօք լըցեալ գիտութեամբ Տեառն:
Էրգէ Դաւիթ գետք Աստուծոյ, ջրով պարարին բըղխմամբ Հոգւոյն,
Սըմին նըման համբարձան գետք, ի ջուրց բազմաց ձայն քարոզչաց:
Իմանալի գետոցս այս գնացք ուրախ առնեն զքաղաքն Սուրբ,
Եկայք տարածեալք ի ջրոյն կենաց, տընկեալք ի գաւիթս Աստուծոյ,
Րամեալք ի մի զմեզ տընկողացս, զտաւնս կատարեմք ի տանըն Տեառն:
Գոչեմք ընդ հարսն համաձայնեալք
Զփառս համագոյ Երրորդութեանդ:
Սուրբ Երրորդութիւն, անբաժանելի Հայր եւ Որդի
Եւ Հոգին Սուրբ Քեզ յանձնեմք աստ եւ ի հանդերձեալ:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 138µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 178µ-179³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 213
Êáñ³·Çñ
AG ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáíª ÚÇëáõë àñ¹Ç
Ì³Ûñ³Ï³åª Ü»ñë¿ëÇ »ñ·
´Ý³·Çñ
3 G Ûñ³µáõÝÇó ÷Ë ñ³µáõÝÇó
5 G çñáíù G µËÙ³Ùµ
8 G ïÁÝ·»³Éù
9 G ïÁÝ·áÕ³óë G ï³ÝÁë
10 G Ñ³ñóÝ ÷Ë Ñ³ñëÝ
11 G ºññáñ¹áõÃ»³ÝÝ

ԻԸ. ԿԱՆՈՆ ԲՈՒՆ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԻՆ

ՔԱՐՈԶ ԱՂՈՒՅԱՑԻՑ ԿԻՐԱԿԷԻՑՆ
ԱՍԱՑԵԱԼ ՄԽԻԹԱՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԵՐԵՒԱՆԵՑՒՈՅ

Երգ յաւերժական, երգեմք բանական, երիցդ միական,
Ի նմանս աննըման, ի ձեւս անձեւական, եւ անկերպարան,
Յարագուարճական, յարամնացական, յարաշարժական,
Շարժեալ տիրական, գործ արարչական, ըզմարդն անձնիշխան,
Յոգի բանական, մարմին գործական, միտք տեսողական,
Կեանս անմահական, վարս անախտական, աճ հրեշտակական,
Ոչ ախտք ցաւական, կամ տարբերական, զի Քո կերպարան,
Փառք միջասահման, ոչ սոսկ ստորնական, ոչ վեհ վերնական,
Այլ աւրէնքն եդան, ի կամս ապաստան, եւ ընտրողական,
Զի զարարչական, զայն ըզպատուիրան, պահեսցէ բնական:
Ահա կեցո՛, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛ զմեզ
Յայս սուրբ կիրակէի, աւուրս տէրունի, աղաչեմք:

Րախճան ցընծալի, զդրախտն որ յադենի, տընկեցեր նախկի,
Անմահից տեղի, որք են ի մարմնի, գործաւք հաճելի,
Ոչ է նա յերկնի, այլ հաստատ յերկրի, բարձրացեալ բեմի,
Վայրք վայելչալի, ծառք անխամրելի, պտուղք անծորելի,
Զէ նըման պտղի, նա այսմ ըզգալի, ոչ իմանալի,
Այլ միշտ ճաշակուի, ինքն յինքեան չսպառի, այլ յար կանաչի,
Որպէս լոյս աչի, եւ խաւսք ականջի, եւ բանք ի սըրտի,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 139³-42µ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 230³-35³
K-Ó»é. ÑÙñ. 382 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 63³-67³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 124³-129µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 100³-102µ
²ÛñÇí³Ý»óÇ-¿ç 127

Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ F ²ÕáõÑ³óÇóÝ ÏÇñ³Ï¿Çó ·³ÝÓ î¿ñ ØËÇÃ³ñ³ K ¶³ÝÓ ³ÕáõÑ³óÇó ÎÇñ³Ï¿Çó º-ñ»õ³Ý»óÇ M ´áõÝ ´³ñ»Ï»Ý¹³ÝÇÝ Ç î¿ñ ØËÇÃ³-ñ¿ ³ë³ó»³É T ´áõÝ ´³ñ»Ï»Ý¹³Ý³ó ÏÇñ³ÏÇ ³-õáõñÝ ·³ÝÓ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ´áõÝ ´³ñ»Ï»Ý¹³ÝÇÝ »õ ³ÕáõÑ³óÇó ÏÇñ³Ï¿ÇóÝ ØËÇÃ³ñ í³ñ¹³å»ïÇ ³ë³ó»³É ºñ»í³Ý»óõáÛ
Ì³Ûñ³Ï³ åª ºñ»õ³Ý»óÇÝ

´Ý³·Çñ
1 KT ºñ·ë FKM Û³õ¿Å³Ï³Ý
2 FK ³ÝÝÙ³Ý FKM Ó»õë ÷Ë Ç Ó»õë
3 FKM Û³ñ³Ýß³ñÅ³Ï³Ý K Û³ñ³½Áõ³ñ×³Ï³Ý T Ú³ñ³ÙÝ³ó³Ï³Ý, Û³ñ³½Áõ³ñ×³Ï³Ý Û³ñ³Ýß³ñ-Å³Ï³Ý
5 KMT Ðá·Ç M ·áñÍÝ³Ï³Ý T ÙÇïÁë ï»ë³Ï³Ý
6 T Ññ»ßï³Ï³Ý
7 KMT ó³õ³Ëï³Ï³Ý
8 FKMT ëïáñ³Ï³Ý
9 KMT ºõ ÷Ë ²ÛÉ M ÁÝ¹ñáÕ³Ï³Ý
10 FK å³ïáõÇñ³Ý
11 KMT ½Ù»½, î¿°ñ, »õ ³ñ¹³ñ³óá°
12 FM ³õáõñ M ³Õ³ã»Ù
13 K ó³Ý·³ÉÇ T ó³ÝÏ³ÉÇ ÷Ë óÁÝÍ³ÉÇ
15 FKT µ³ñÓñ³µ»ñÓ, M µ³ñóñ³µ»ñó ÷Ë µ³ñÓñ³-ó»³É MT µ»ÙµÇ
16 M ì³ñù K åïáõÕ M åïáõÕÝ
17 FT ÝÙ³Ý, Ý³Û, ½·³ÉÇ KMT Ý³Û ³ÛëÁÙ ½·³ÉÇ (M ë·³ÉÇ), µ³Ûó áã ÇÙ³ÝÇ
18 KT ºõ ÷Ë ²ÛÉ F ×³ß³ÏõÇ F Ï³Ý³ÝãÇ
19 F ³ãùÇ KMT Éáõñ ÷Ë Ë³õëù FK ëñïÇ

Բայց անպատմելի, տեսիլ զուարճալի, փափկութիւն մարմնի,
Անաշխատելի, անտաժանելի, եւ աննիրհելի,
Զի որ չաշխատի, հանգիստ ոչ պիտի, այլ լոյս միշտ վառի:
Ահա կեցո՛, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛ զմեզ
Յայս սուրբ կիրակէի, աւուրս տէրունի, աղաչեմք:

***Ե**ն աղբերք ջրրոց, եւ գետք յանդընդոց, եւ գնացք առուոց,*
Զորս անուանք գետոց, որք յայտնին ի գրոց, գնացիւքն երկրայնոց,
Իբր երակ գըլխոց, ըսփռեալք յանդամոց, տան աճել մարմնոց,
Ծառն, որ է միջոց, կենացըն պըտղոց, ճիղք երկու ի բնոց,
Մինն է դեղ ցաւոց, մարդկան արդարոց, անմահ մնալոց,
Մինն է մեծ խըտրոց, մահու յանցուածոց, զչարըն գիտելոց,
Որպէս Տեարն որոց, որք են կանգնելոց, կամ գըլորելոց,
Խրատ խարամայնոց, խաւար խորհըրդոց, ած նախնի մարդոց,
Եւ մահ նախանձոց, անվարժ եղելոց, նորին հընարոց,
Հանգոյն անմըտոց, անբան անասնոց, ձըգեալ ի պատուոց:
Ահա կեցո՛, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛ զմեզ
Յայս սուրբ կիրակէի, աւուրս տէրունի, աղաչեմք:

***Ի**ւութիւ խընամեալ, Տէր նորաստեղծեալ, ըզմարդն որ գլորեալ,*
Եւ ապաշխարեալ, սըրտիւ զըղջացեալ, աչաւք արտասուեալ,
Աբէլ զայն տեսեալ, Ենովս յուսացեալ[ա], Ենովք[բ] հաճոյ լեալ,
Նոյ[գ] տապան շինեալ, Աբրահամ ընտրեալ[դ], Իսահակ փըրկեալ[ե],

20 KMT ÷ ³ ÷ Ïáõ Ã» ³ Ý ¹ñ ³ Ë ï ÇÝ. áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ Ïáõ-ÃÇõÝ. Ú ³ õ¿ ï óÁÝÍ ³ ÉÇ, ÙÇß ï áõñ ³ Ë ³ ÉÇ, ³ Ý ³ Ýó µ»ñ Ïñ ³ ÉÇ
21 F ³ Ýï ³ ñÅ ³ Ý»ÉÇ
25 K ³ ÕµÇõñù M ³ Õµ»ñ T ² Ý ³ Õµ»õñù FK çñáó F ·» ï Û ³ Ý¹ÁÝ ï áó K ³ Ý¹ÁÝ¹ áó FK ³ éáõáó
26 K ³ Ýáõ ³ Ý MT ãÇù áñù KMT Ç ·Ý ³ óë K »ñ ÏÝ ³ ÛÝáó
27 F »ñ ³ Ïù F ·ÉËáó
28 K ¿ ÷Ë »Ý F Ï»Ý ³ óÝ å ïÕáó F ×»Õù K ×ÇõÕù, Ç µÝáó ÷Ë ×ÇÕù… µÝáó M ×ÇõÕùÝ T ×»õÕùÝ
29 A ÙÁÝ ³ Éáó
30 T Ø»õëÝ M ØÇõëÝ ÷Ë ÙÇÝÝ K ³ Ýóáõ ³ Íáó F Ë ï-ñáó F ½ã ³ ñÝ M ½ã ³ ñù
31 FMK Ï ³ ÝÏÝ»Éáó, ·Éáñ»Éáó
32 F ËáñÑñ¹áó, Ç Éáõë ³ Ýóëª ËáñÑñ¹Çó M ãÇù Ù ³ ñ¹áó
33 F ÑÝ ³ ñáó
34 F ³ ÝÙ ï áó, å ³ ï õáó KMT ³ Ý ³ ëÝáó, ³ Ýµ ³ Ý ³ ÝÙ- ï áó ÷Ë ³ ÝÙÁ ï áó… ³ Ý ³ ëÝáó F Ó·» ³ É K ³ Ýó» ³ É, T ³ ÝÏ» ³ É ÷Ë ÓÁ·» ³ É
35 T ãÇù 35-36
37 A Ç Éáõë ³ Ýóë ³ ÛÉ ·ñáí. ôÇõÃ ßÝáñÑ ³ ó ÁÝ¹ñÉ. T Æ ÇõÃ» ³ É F ËÝ ³ Ù»É KT áñ ë ï »ÕÍ» ³ É, FM Ýáñ ë ï »Õ-Í» ³ É ÷Ë Ýáñ ³ ë ï »ÕÍ» ³ É
38 A ³ å ³ ßË ³ ñ» ³ É T ³ ÛÝÙ ³ ÷ëáë ³ É ÷Ë ³ å ³ ßË ³ -ñ» ³ É T ½Õç ³ Ý ³ É F ëñ ï Çõ ½Õç ³ ó» ³ É T »õ ³ ã ³ õùÁÝ É ³ É
ա Ծննդ. Դ 26
բ Ծննդ. Ե 22, 24
գ Ծննդ. Է 1-8
դ Հմմտ. Ծննդ. ԺԷ
ե Ծննդ. ԻԲ 1-15
40 F ÷ñÏ» ³ É KMT 40-42
Üáû Ïáûë ÙÁÝ ³ ó» ³ É, ³ Ù ³ õù û ³ Ù»ó» ³ É (T û»ñÏ ³ ñ» ³ É), ÑÇÝ· Ñ ³ ñÇõñ ³ Ýó» ³ É
êñµáõÃ» ³ Ùµ Ï»ó» ³ É, ³ ñ¹ ³ ñ Ïáã»ó» ³ É, »õ ï ³ å ³ Ý ßÇÝ» ³ É
àñáí ½ ³ õñ ³ ó» ³ É, ½Ñ»Õ»ÕÝ ÏáË» ³ É, »õ Ç çáõñóÝ ³ åñ» ³ É (M ãÇù ï áÕÁ)
² µñ ³ Ñ ³ Ù ÁÝ ï ñ» ³ É, ² ë ï áõÍáí ÷áñÓ» ³ É, Æë ³ Ñ ³ Ï ÷ñÏ» ³ É
Ø»ÉùÇë»¹»Ï É» ³ É, û ³ ½· áã Ñ ³ Ù ³ ñ» ³ É (M ãÇù û ³ ½· áã Ñ ³ Ù ³ ñ» ³ É), ² ë ï áõÍáû ÝÙ ³ Ý» ³ É
½î¿ñÝ Ú ³ Ïáµ ï »ë» ³ É, »õ · ³ õ ï ¿Ù ³ ñ ï » ³ É, Æëñ ³ Û¿É Ïáã» ³ É (M ãÇù »õ… Ïáã» ³ É)
Úáí ë¿÷ ëÇñ»ó» ³ É, áÕç ³ ËáÑ ÁÝ ï ñ» ³ É, Ñ»ß ï áõÃ» ³ Ý (T Ù»Õ ³ ó) û ³ ÕÃ» ³ É (M ãÇù Ñ»ß ï áõÃ» ³ Ý û ³ ÕÃ» ³ É)
Úáµ û ³ û ï ÝÇ »Õ» ³ É, ÷áñÓáõÃ» ³ Ý û ³ ÕÃ» ³ É (T ï ³ ñ» ³ É), ã ³ ñ» ³ ó (M ãÇù û ³ û ï ÝÇ… ã ³ ñ» ³ ó) Ñ ³ Ùµ»ñ» ³ É
Æ Ù»Õ ³ ó ½ ³ ï » ³ É, ³ Ý ³ ñ ³ ï ·Á ï » ³ É, î» ³ éÁÝ (T ² ë ï áõ ³ Í) íÁÏ ³ » ³ É (T áõÝÇ. ² Ñ ³ Ï».) (M ãÇù ï áÕÁ)
Øáíë¿ë (T Ýáñ ï áõÝ) Ë ³ õë»ó» ³ É (M Ë ³ õë ³ Ïó» ³ É), ² Ñ ³ ñáÝ ÁÝ ï ñ» ³ É, Ú»ëáõ íÇ× ³ Ï» ³ É

Մելքիսեդեկ լեալ[ա], Յոբ եւ Յովսէփ յաղթեալ, զտեարն Յակոբ տեսեալ[բ],
Մովսէս խաւսակցեալ[գ], Եղիայ Թռուցեալ[դ], Եղիսէ ընտրեալ[ե],
Մարգարէք վարժեալ, պինդ պահաւք ճըգնեալ, ընդ երեկս ճաշակեալ,
Աղաւթիւք տըքնեալ, արտասուաւք գեղեալ, ի գիշերաց կանխեալ,
Որով զաւրացեալ, ըզհուրըն կոխեալ, զգազանսն ըզգաւնեալ,
Երկնի հրամայեալ, երկրի սաստեցեալ, զմեռեալս յարուցեալ:
Ահա կեցո, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛ զմեզ
Յայս սուրբ կիրակէի, աւուրս տէրունի, աղաչեմք:

Աստուածն ամենի, անտանաւր յայտնի, արդար երեւի,
Աւրինաւք մարտի, յաղթեաց աշխարհի, աշխարհակալի,
Ի գետ մըկրտի, բարձանց վըկայի, Սուռնոբայ տքնի,
Զաւուրս քառասնի, անսուաղելի, կայր Տէրն յաղաւթի,
Մեր պատրաւղն ընկճի, յաղթաւղն Ադամի, յաղթեալ Յիսուսի
Եւ Տէրն աշխարհի, հըսկի գիշերի, միաշաբաթի,
Որով ցուցանի, Թիւ կատարածի, աւրս այս է յայտնի,
Աւր աներեկի, անփոխադրելի, յաւէտ յերկարի,
Սա սկիզբն աշխարհի, կատարած վերջի, աւրս այս տէրունի,
Ինքնս է որ կըրկնի, եւ բազմապատկի, յայսմ յաւիտենի:
Ահա կեցո՛, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛ զմեզ
Յայս սուրբ կիրակէի, աւուրս տէրունի, աղաչեմք:

(M ß ³ ñ. ãÇù)
ê ³ Ùáõ¿É áõË ï » ³ É, ¸ ³ õÇÃ ùÝ ³ ñ ³ é» ³ É,
(T ½Õç ³ ó» ³ É, ³ Ûë ï »ÕÇó Ã»ñÃ ÁÝÏ ³ Í ÙÇÝã»õ ï áÕ 67) êáÕáÙáÝ »ñ · » ³ É
ºÕÇ ³ »É» ³ É, ºÕÇë¿ ÙÁÝ ³ ó» ³ É, ½Ñá · ÇÝ ÁÝ · ³ É» ³ É
Ú»ë ³ Ç ëÕáó» ³ É, Úá í ¿É ëáõñµ å ³ Ñ» ³ É, ºñ¿Ù¿ë ëñµ» ³ É
¸ ³ ÝÇ¿É í ³ ñÅ» ³ É, ½Ù ³ Ý · áõÝëÝ »ñ ³ Ý» ³ É, ½ÑáõñÝ Ç ó ³ õÕ ÷ áË» ³ É

41 AF Ø»ÉùÇÝë» ¹ »Ï» ³ É Úáµ áõ F áõ ÷ Ë »õ

ա Ծննդ. ԺԴ 18-20, Եբր. Է

բ Ծննդ. ԻԲ 12

գ Ելք. Գ 2-4

դ Դ Թագ. Բ 11-12

ե Դ Թագ. Բ 13-14

43 F åÇÝï K áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ. Ç ·Çß»ñ ³ ó Ï ³ ÝË» ³ É

44 F ïùÝ» ³ É, ³ ñ ï ³ ëõ ³ õù K ½»Ë» ³ É A ãÇù Ç K ãÇù Ç ·Çß»ñ ³ ó Ï ³ ÝË» ³ É M ãÇù ïáÕÁ K áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ -ÏáõÃÇõÝ.
¼Ù ³ ÑÇ×ëÁÝ Ã ³ ó» ³ É
¼ëÇÝ» ³ ÏÝ áÕáÕ» ³ É, »õ ³ ñ ¹ ³ ñ ³ ó» ³ É, Ç Ù»Õ ³ ó Ù ³ ùñ» ³ É,
² Ý ³ ñ ³ ï ·Áï » ³ É, ² ë ï áõÍá í å ³ ñÍ» ³ É, áñá í ½ ³ õñ ³ ó» ³ É,
À½ÑáõñÁÝ ÏáË» ³ É, ½· ³ ½ ³ ÝëÁÝ ½· ³ õÝ» ³ É
ºñÏÝÇ Ññ ³ Ù ³ » ³ É, »ñÏñÇ ë ³ ë ï »ó» ³ É, ½Ù»é» ³ ÉëÝ Û ³ ñáõó» ³ É
² Õ ³ õÃÇõù Ñ ³ ×» ³ É, ½ ³ ñ»õÝ Û» ï µ»ñ» ³ É, Ç Ï» ³ Ýë Û ³ õ»É» ³ É
¼ ³ ñ»õÝ Ï ³ å» ³ É, ½ÉáõëÇÝÝ ³ ñ · »É» ³ É, ½ ³ ÛÉ ³ ½ · ë í ³ Ý» ³ É
¼Úáñ ¹ ³ Ý ³ Ý ó»É» ³ É, ½Íá íÁÝ å ³ ï ³ é» ³ É, ½í ¿ÙÝ ³ Õµ»ñ ³ ó» ³ É,
² Ñ ³ Á.

45 F Á½ÑáõñÝ, ½· ³ ½ ³ Ýë, ½· ³ õÝ» ³ É

47 A ² Ñ ³ ÷ÁñÏ. ÷Ë ² Ñ ³ Ï»óá°

49 F ³ Ý ¹ ³ Ý ³ õñ

50 M ÇßË ³ ÝÇ ÷Ë ³ ßË ³ ñÑÇ

51 F ÙÏñ ï Ç, í Ï ³ ÛÇ, êáéÝáµ ³ Û CM ÙÏñ ï Ç... í Ï ³ ÛÇ-Ç ÙÇç»õ áõÝÇ. Û»ñÏÝÇó í Ï ³ ÛÇ, àñ ¹ Ç ëÇñ»ÉÇ Ñá · á í ÁÝ í ³ ñÇ, Û ³ Ý ³ å ³ ï ï »ÕÇ KM êÇõéÝ ³ Ýµ ³ õ ïÁùÝÇ

52 M ³ Ýëõ ³ Õ M ãÇù Ï ³ Ûñ î¿ñÝ

53 F ½Û ³ ÕÃ ³ õÕÝ KM ½Ë ³ µáÕÝ ºõ ³ ÛÇ ÷Ë Û ³ ÕÃ ³ õÕÝ ² ¹ ³ ÙÇ KM áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÛáõÝ. ºõ »ï ÏáË»-ÉÇ, Ñ ³ õ ³ ë ³ ñ ³ Ù¿ÝÇ, áñ Ñ ³ õ ³ ï ë áõÝÇ

54 KM ³ Ù»ÝÇ ÷Ë ³ ßË ³ ñÑÇ F ÑëÏÇ F ãÇù Ç

55 FKM Ã¿ ÷Ë ÃÇõ KM ³ õñÝ ÷Ë ³ õñë F ³ õñëª ¹ ³ ñÓí ³ Íª ³ õñÝ K »ñÏ ³ ñÇ

57 AKM ¾ ÷Ë ê ³

58 KM ê ³ Û ¿ áñ ÏñÏÝÇ F ÏñÏÝÇ, Û ³ õÇ ï ¿ÝÇ

Նոր իմաստք յայտնի, նոյն զարմանալի, նորասքանչ բանի,
Զի պահք Սիոնի, կանոնաւք դընի, երից քառասնի,
Մեծս այս ընդ մարմնի, ընդ հոգւոյ ամառնի, մտացըն ճմերայնի,
Զի չարն եւ բարի, երիւքս այս գործի, եւ պահաւք քաւի,
Միտքըն Մովսիսի, Եղիայ հոգի, մարմինս Յիսուսի,
Հաւատովք ջընջի, եւ յուսով մաքրի, սուրբ սիրով սըրբի,
Ի բոլորն ամի, աւուրքն որ թըւի, եւթն յիսուն լինի,
Մինս այս նազելի, սա Տեարն անուանի, զինչ մին Կիրակի,
Յայսմ յիսներեկի, պարտ է զգուշալի, կալ ի յաղաւթի,
Բարբառ մեղայի, բախումըն սըրտի, զի Տէրն ողորմի:
Ահա կեցո՛, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛ զմեզ
Յայս սուրբ կիրակէի աւուրս տէրունի, աղաչեմք:

Եւ մեք ողբասցուք, երկիւղիւ անկցուք, եւ պաղատեսցուք,
Զյանցանս պատմեսցուք, խոստովանեսցուք, ապաշխարեսցուք,
Եւ ըզգուշասցուք, զի մի կըրկնեսցուք, եւ անյոյսք լիցուք,
Այլ որչափ անկցուք, նոյնքան կանգնեսցուք, մեծայոյսք լիցուք,
Զմերկըս զգեցուսցուք, զծարաւս արբուսցուք, զքաղցս կերակրեսցուք,
Ողորմածք լիցուք, ինչըս բաշխեսցուք, բարեկամ ստասցուք,
Պահաւք զինեսցուք, աղաւթիւք մարտցուք, լալով հերքեսցուք,
Ըզմեղս ատեսցուք, եւ անարգեսցուք, զաւըէնս սիրեսցուք,
Փառք Փըրկչին տացուք, Նովաւ զաւրասցուք, եւ կարողասցուք,
Աստ սերմանեսցուք, զի անդ հընձեսցուք, եւ ուրախասցուք,
Ահա յիշեա՛ զհոգիս հաւատով ի Քեզ նընջեցելոցն, աղաչեմք:

Ցանդ բազկատարած, ցուցեալք երկիւղած, ցանկասցուք փառաց,
Մի՛ գինեմոլած, մի՛ ախտիւք արբած, մի՛ գեհենք դարձած,
Մի՛ ճիժդ վաճառած, մի՛ երդմնահարած, մի՛ սուտ սովորած,
Մի՛ զայլ ոք զըրկած, կամ նենգով խաբած, մի՛ ագահացած,

61 M ÇÙ³ëï M áñ ÷Ë ÝáÛÝ KM ÝáÛÝ »õ Ññ³ß³ÉÇ ÷Ë Ýáñ³ëù³Ýã µ³ÝÇ
62 K ä³ÑùÝ, M ä³Ñë ÷Ë ¼Ç å³Ñù F ¹ÝÇ KM ÛÇëÝ³-ÏÇ ÷Ë ù³é³ëÝÇ
63 F Ñá·áÛ K Ñá·áí F Ùï³óÝ Ç M ÙÁï³ó
65 FK ÙÇïùÝ Øáíë¿ëÇ F Ù³ñÙÇÝ K Ù³ñÙÇÝÝ M ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ. Ø³ñÙÝáÛë ÚÇëáõëÇ, ÙÁï³õù Øáíë¿-ëÇ, Ñá·áÛÝ °ÕÇ³ÛÇ
66 M Ð³õ³ïáí ëÁñµÇ K ëñµÇ ÷Ë çÁÝçÇ F çÝçÇ KM »õ ëÇñáí ù³õÇ F ëñµÇ
67 F ÃáõÇ K Û»õÃÝ
68 F ë³Û, ³Ýõ³ÝÇ KMT ù³Ý ½ÙÇÝ ÷Ë ½ÇÝã ÙÇÝ
69 T ½·áõß³Ý³ÉÇ
70 F µ³ËáõÙÝ ëñïÇ
73 F »ñÏ»ÕÇõ
74 FKMT ½Ù»Õë ÷Ë ½Û³Ýó³Ýë
75 FK ½·áõß³ëóáõù, ÏñÏÝ»ëóáõù, ³ÝÛáõë³ëóáõù T Ûáõë³Ñ³ï»ëóáõù ÷Ë »õ ³ÝÛáÛëù ÉÇóáõù
76 KMT ³ÛÝù³Ý FMK Ï³ÝÏÝ»ëóáõù
77 F ¼Ù»ñÏë ë·»óáõëóáõù F ³ñµóáõùª ¹³ñÓáõ³Í ³ñ-µáõëóáõù KM ½Í³ñ³õÇë K ³ñµóáõù FMT »õ Ï»-ñ³Ïñ»ëóáõù ÷Ë ½ù³Õóë Ï»ñ³Ïñ»ëóáõù K »õ ÷Ë ½ù³Õóë TM ï»°ë 78 ïáÕÇó Û» ïáÛ
78 AK àÕáñÙ³Í F ÇÝãë T µ³ñ»Ï³Ùë
79 M Ñ»ñ·»ëóáõù
80 A ½³õñ¿Ý
81 F öñÏãÇÝ M 81-82 ïáÕ»ñÇ ï»Õ»ñÁª ÷áËáõ³Í
82 F ÑÝÓ»ëóáõù
83 T ²Ñ³ Ï»óáºÛ ½Ù»½
84 FKMT ò³ÝÏ KMT óáõó»³É F »ñÏ»Õ³Í K ó³Ý·³ë-óáõù KMT ßÝáñÑ³ó ÷Ë ÷³é³ó
85 F ·»Ñ»³Ýù MT ·»Ñ»³Ý
86 F ×ÇÅ¹ù K ÙÇßï T ×Çß¹ M ×Çßï ÷Ë ×ÇÅ¹
87 FK ½ñÏ³Í K ãÇù Ï³Ù M ÙÇ ÷Ë Ï³Ù F »õ ÙÇ ÷Ë ÙÇ T ØÇ Ý»Ý·áí Ë³µ³Í, ÙÇ ½³ÛÉ áù ½ÁñÏ³Í ÷Ë ØÇ... Ë³µ³Í F »õ ÙÇ ³·³Ñó³Í

Մի՛ ոք պոռնըկած, կամ յիւրն յաճախած, եւ յայլք ցանկացած,
Մի՛ ոք մըրափած, ծոյլ ժամատեղաց, սիրաւղ Հեշտ կենաց,
Այլ ըզգաստացած, եւ Հոգի դարձած, Նըման Հրեշտակաց,
Խընկաւք բուրվառաց, լուցմամբ կանթեղաց, եւ մոմեղինաց,
Ելցուք ընդառաջ, փեսային փառաց, Հարսունք զարդարած,
Կացցուք զգուշացած, Հոգւոց սպանողաց, չար սովորանաց
Եւ եւս, առավել:

***Ի** Քեզ, Տէ՛ր, յուսամք, ի Քէն զաւրանամք, ի Քեզ միանամք,*
Ընդ Դաւթի ըզգամք, Մանասէին զղջմամբ̃, Պետրոսին գոչմամբք,
Պոռնըկին աւծմամբ, Զակքէին բաշխմամբ, ասորւոյն դիպմամբ,
Բորոտացն սըրբմամբք, կաղացըն գնացմամբ, կուրացըն տեսմամբ,
Կապելոցն լուծմամբ, մեղացըն թողմամբ, մեռելոցն յարմամբ,
Դժոխոցն աւերմամբ, գերեացն ազատմամբ, յերկինըս Համմամբ,
Հրեշտակաց Հընչմամբ, արդարոց գովմամբ, չարացըն կոծմամբ,
Ըզդըունըս Քո բախմամբ, միշտ ոչ ձանձրանամք, զի արդարանամք,
Տէ՛ր, Քեզ փառըս տամք, ընդ փըրկութիւն ցընծամք, եւ անմաՀանամք,
Զչարիս մոռանամք, եւ բարեաց ցանկամք, Քեզ Հաճոյանամք:
Զանձինըս:

ՓՈԽ

Նոր երկինք ծագեալ, նոր արեւ Հարեալ, նոր Հարսըն Հըրճուեալ,
Զանծինըն ծընեալ, եւ կոյս մընացեալ, մինդ ի բիւրս ընտրեալ,
Այսաւր խոնարՀեալ, Որդին քո եկեալ, զքեզ վերափոխեալ,

88 F åáéÝÏ ³ Í K åáéÁÝÏ ³ ó M åáéÁÝÏ ³ Í FT ÙÇ ÷Ë Ï ³ Ù K ÇÛ ³ ÛÉë, T ÙÇ ³ ÛÉë ÷Ë »õÛ ³ ÛÉù K ó ³ Ý· ³ ó ³ ó
89 FK Ùñ ³ ÷ ³ Í
90 F ë· ³ ë ï ³ ó ³ Íª ¹ ³ ñÓáõ ³ Í Áë· ³ ë ï ³ ó ³ Í FK ÝÙ ³ Ý
91 FK ËÝ· ³ õù M ÉáõÍÙ ³ Ùµ T Ó ³ ÛÝÇõ ëñµ ³ ë ³ ó ÷Ë »õ ÙáÙ»ÕÇÝ ³ ó
92 K ÁÝ¹Û ³ é ³ ç M ÷»ë ³ ÛÇ¹
93 F Ñá·áó KM ÷Ë ïáÕÇ. ºñ·áí (M ºñ· ³ õù) ë ³ ÕÙá-ë ³ ó, »õ ß ³ ñ ³ Ï ³ Ý ³ ó, Ó ³ ÛÝÇõ ëñµ ³ ë ³ ó T ãÇù
94 T ²Ñ ³ ÛÇß» ³ ½Ñ. ºõ »õë
95 M ãÇù Ç ø¿Ý ½ ³ õñ ³ Ý ³ Ùù. Û» ï áÛ Éáõë ³ ÝóùáõÙ ³ õ»-É ³ óáõ ³ Í KT Æ ø»½ ÙÇ ³ Ý ³ Ùù Ç ø¿Ý ½ ³ õñ ³ Ý ³ Ùù ÷Ë Ç ø¿Ý… ÙÇ ³ Ý ³ Ùù
96 M ¸ ³ õÃÇÝ A Áë· ³ Ùù F ½· ³ Ùù KMT ëÁ· ³ Ùù KMT Ø ³ Ý ³ ëÇÝ A ½ÁÕç ³ Ùù F ½ÕçÙ ³ Ùµù K ½Õç ³ Ùù T ·áã-Ù ³ Ùµ
⁼ Բ Մնաց. Լ Գ 12-13
97 F äáéÝÏÇÝ ³ õÍÙ ³ Ùµù, ¼ ³ ù¿ÇÝ µ ³ ßËÙ ³ Ùµù, ³ ëá-ñáÛÝ ¹ÇÙÙ ³ Ùµù KMT Û ³ ëáñáÛÝ ¹ÇÙ ³ Ùµ, ¼ ³ ù¿ÇÝ µ ³ ßËÙ ³ Ùµ ÷Ë ¼ ³ Ïù¿ÇÝ… ¹ÇåÙ ³ Ùµ
98 KT ´áñá ï ³ ó F ëñµÙ ³ Ùµù KT ëñµÙ ³ Ùµ FT Ï ³ -Õ ³ óÝ, Ïáõñ ³ óÝ KT ï»ëÉ» ³ Ùµ
99 KT Î ³ å»Éáó F Ù»Õ ³ óÝ K Û ³ ñ» ³ Ùµ
100 KT ¸ÅáËáó KT ù ³ ÏÙ ³ Ùµ ÷Ë ³ õ»ñÙ ³ Ùµ K Ñ ³ Ù-µ ³ ñÓÙ ³ Ùµ ÷Ë Ñ ³ ÝÙ ³ Ùµ F Û»ñÏÇÝë M ãÇù 100-101 ïáÕ»ñÁ
101 F ÑÝãÙ ³ Ùµ, ã ³ ñ ³ óÝ K ã ³ ñ» ³ óÝ T ·áãÙ ³ Ùµ, ã ³ -ñ» ³ óÝ ÏáÍÙ ³ Ùµ, ³ ñ¹ ³ ñáó ·áíÙ ³ Ùµ ÷Ë ÑÝã-Ù ³ Ùµ… ÏáÍÙ ³ Ùµ
102 F Á½¹ñáõÝë A ãÇù øá
103 FKT ÷ ³ éÁë ø»½ T ßÝáñÑÇõ ùá ÷Ë ÁÝ¹ ÷ñÏáõÃÇõÝ F ÷ñÏáõÃÇõÝ S ÷ñÏáõÃ» ³ Ý¹ F óÝÍ ³ Ùù F ø»õ ÷Ë »õ M ãÇù 103-104 ïáÕ»ñÁ
104 K µ ³ ñáÛ ó ³ Ý· ³ Ùù
105 K ¼ ³ ÝÓÇÝÁë Ù»ñ
106 F Ñ ³ ñëÝ Ññ×áõ» ³ É M Üáñ »ñÏÇÝ Ï ³ ½Ù» ³ É, Ýáñ Ëáñ ³ Ý Ñ ³ ëï ³ ï» ³ É ÷Ë Üáñ… Í ³ ·» ³ É KT Üáñ »ñÏÇÝù Ï ³ ½Ù» ³ É, Ýáñ Ëáñ ³ Ý Ñ ³ ëï» ³ É »õ Ýáñ ÉáÛë Í ³ ·» ³ É, áñ ·Çß»ñ ã»Õ» ³ É (T ³ ñ»õ Ñ ³ ñ» ³ É ÷Ë ÉáÛë ã»Õ» ³ É) / Üáñ Ñ ³ ñëÁÝ ÑÁñ×áõ» ³ É, ßÝáñÑ ³ õù ½ ³ ñ¹ ³ ñ» ³ É, Û ³ é ³ · ³ ëï µ ³ ½Ù» ³ É
107 A ²ÝÍÇÝÁÝ F ¼ ³ ÝÍÇÝÝ M ÎáõëáõÃ» ³ Ùµ ÷Ë ¼ ³ Ý-ÍÇÝÁÝ F ÍÝ» ³ É F ÙÝ ³ ó» ³ É A µ»õñë M ë ï áÛ· Ù ³ Ûñ »Õ» ³ É ÷Ë ÏáÛë ÙÁÝ ³ ó» ³ É (³ å ³ áõÕÕáõ ³ Í)

Արդ՝ մեք ժողովեալ, յոտըս քո անկեալ, ի քեզ ապաւինեալ,
Քեւ յուսամք քաւել, ըզմեղս որ գործեալ, խորհեալ կամ խաւսեալ,
Զոր կամաւ լըրբեալ, կամ անգիտացեալ, եւ հարկիւ սխալեալ,
Աչաւք չար տեսեալ, կամ ունկամբ լըւեալ, սըրտիւ ցանկացեալ,
Զգաղտնիս որ գործեալ, զյանցուածս մոռացեալ, զաւտարս որ խաբեալ,
Զհոյլս մեղաց կուտեալ, զոր չկարեմք մտածել, կամ բանիւ ճառել,
Մեզէն զմեզ դատեալ, զսիրտս պատառեալ, կամք միջաբեկեալ,
Հաւատամք քաւել, Քեւ արդարացեալ, ընդ սուրբս դասակցեալ
Եւ այժմ ողորմեաց զմեզ Տէր Աստուած:

---

108 KMT ãÇù ï áÕÁ
109 F Ûá ï ë K ³Ý·»³É KMT »õ ÷Ë Ç ù»½
110 T ½Ù»ñ Ù»Õë ÷Ë ½Ù»Õë F ·áñÍ»É, ËáñÑ»É F Ë³õ-ë»É
111 F Éñµ»É KM ãÇù »õ K Ù»Õáõó»³É ÷Ë ëË³É»³É M ëÁÕ³É»³É
112 F Éáõ»³É, ëñ ïÇõ KMT ãÇù ï áÕÁ
113 K ½áñ ÷Ë áñ F ½Û³Ýó³Íë K ½Û³Ýó³Ýë ÷Ë ½Û³Ý-óáõ³Íë T ãÇù
114 F ×³é»³É MT áñ ½µ³ÝÇõ ³Ýó»³É ÷Ë ½áñ… ×³é»É K ¼áñë áã Ï³ñ³ó»³É ½Ùï³õ ³Í»É, Ï³Ù µ³ÝÇõ ×³é»É, / ¼ÑáÛÉë Ù»Õ³ó Ïáõï»³É, »õ ÛáÛÅ µ³½Ù³-ó»³É, áñ ½µ³ÝÇõ ³Ýó»³É
115 A ½ëÇñ ïÁë
116 MT »õ ÷Ë ø»õ
117 FT ãÇù »õ ³ÛÅÙ

ՔԱՐՈԶ ԵՐԵԿՈՐԵԱՅ ՊԱՇՏԱՄԱՆՆ ԿԻՐԱԿՄՏԻ Ի ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՆԱԽԱՏԱՒՆԱԿԻ ՍՐԲՈՅ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՀՐԵՇՏԱԿՍՆ ՈՐ ՆԸՒԻՐԵՆ ԶԱՂԱՒԹՍ Ի ՏԷՐ*

Խաղաղութեամբ Քո, Քրիստոս Աստուած, որ գերազանցեալ է քան զարարածս,
Զոր արարեր արեամբ Քո խաչիւդ Հաւր հաճութեամբ եւ ողորմութեամբ,
Հոգւոյդ Սրբոյ միակ զաւրութեամբ գոյակ իսկութեամբ եւ աստուածութեամբ,
Որ ի չաբաթ մերոյ բընութեան կատարեցեր հրաչ արարչութեան,
Լո՛ւր այժմ յանուն Քո ժողովելոցս եւ կատարեա՛ զհայցուածս աղաւթից,
Ահա պարգեւեա՛ մեզ խաղաղութիւն եւ զերեկոյին պատարագս ընկա՛լ,
Աղաչեմք:

Առաւել պարտիմք գոհանալ զանհամեմատ մարդասիրութենէդ,
Որ զհուր սիրոյդ արկեր ի յերկիր եւ զխորհուրդ բնութեան մերոյ մաքրեցեր,
Զ'ի սկզբանէ լոյսդ փայլեցեր եւ ի զբաղանաց զմեզ զգաստացուցեր,
Զխաւար հոգւոց մեր հալածեցեր, Սուրբ Յարութեանս հաղորդս արարեր,
Որպէս ի սոյն ժամ յերեկորեան առ աշակերտսըն դրաւքըն մըտեր,
Անչափ գթով զնոսա պնդեցեր եւ զտրտմութիւնըն փարատեցեր,
Զտկարութիւն ի սրտէ հաներ եւ զտարակոյսըն ճըշմարտեցեր,
Է՛ջ եւ առ մեզ յայսմ երեկոյիս եւ ընկա՛լ զնըւէրս աղաւթից,
Ահա պարգեւեա՛ մեզ խաղաղութիւն եւ զերեկոյին պատարագս ընկա՛լ,
Աղաչեմք:

Զորեքնիւթեայ բաղկացեալ բնութեանս կենդանատու Աստուած Սուրբ Հոգի,
Բըղխումն Հաւր անհատ անդըստին, ելաւղ յՈրդւոյ յորդառատ վտակ,
Որ նորածեալ նախախնամական զարդարեցեր զդասս վերնական,
Նաեւ զարփիդ իսկ պարփական ցընդմամբ հեղեր անեզր, անսահման,
Իսկ ըզլուսաւոր աւդագնաց շաւիղսդ շարադասեցեր տուընջեան ի նըշան,
Եւ բարեկարգեալ մասունս աշխարհի բնաւորական նախախնամութեամբ,
ԶԱդամ յոգի կենդանացուցեր, ըզմարգարէսն իմաստացուցեր,
ԶՅովելա գիրըն կատարեցեր եւ զմետասանսն հրազինեցեր,
Որ զամենայնըն լիացուցեր, է՛ջ եւ առ մեզ յայս ժամուս,
Ահա պարգեւեա՛ մեզ խաղաղութիւն եւ զերեկոյին պատարագս ընկա՛լ,
Աղաչեմք:

Աստանաւր ի մուտ Սուրբ Կիրակէի ժողովեալքս ի սրահ կաթուղիկէի,
Ի պաշտաւն փառաց յայսմ երեկոյի, զոր մատուցանեմք ձայնիւ բերկրալի,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 97µ-101³
Êáñ³ ·Çñ
F ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³Ùñ³Ï³ åª Ê³ã³ ï áõñ

Աղերսանըւագ գուլժ մատուցանեմք առ հրեշտակական բարեբաստութիւնդ,
Որ կենաց մերոց էք դաստիարակք եւ պահապանք յայսմ առաւրէիս,
Հազարագունդ չարին հալածողք եւ չարժաւղք բիւրից մեզ խազմարարաց,
Յաւգըն հասիք մեզ ի ներկայիս եւ ապրեցուցէք յալեաց վըտանգիս,
Մատուցանել զմաղթանս արտասուաց առաջի փառաց Աստուծոյդ,
Ահա պարգեւեա՛ մեզ խաղաղութիւն եւ գերեկոյին պատարագս ընկա՛լ,
Աղաչեմք:

Տաւնակիցք մեզ եւ բերկրակիցք, որ զգործս բարիս առ Տէր վերագրէք,
Զարեացն ըզչարըն հատուցանէք եւ բարեգործաց բարիս պարգեւէք,
Ով գերազանց լուսով գոյացեալք, հարկահրաւէր յերկինս վերագրեալք,
Սուրբ հրեշտակաց դասք ջահաւորեալք, միտք եւ զգայութիւնք արագ ընթացեալք,
Գաբրիէլեան հոյլք հըրճուողականք, հոգւոց մերոց առ Տէր աւանդաւղք,
Մեզ բարեխաւս այժմ ու ներկայիս եւ յապագային ակնկալութիւն,
Ի նախատաւնակ Սրբոյ Յարութեանս, որ կարապետ է կիրակէի,
Խրախճանակիցք լերուք ցնծութեամբ, զի հաշտեցի Տէրն ընդ մեզ,
Ահա պարգեւեա՛ մեզ խաղաղութիւն եւ գերեկոյին պատարագս ընկա՛լ,
Աղաչեմք:

Ուրախութեամբ գովեմք զյիշատակ առաքելոց եւ մարտիրոսաց,
Զանյաղթելի արեամբ ծաղկելոյ զհասարակաց հաւրանք վըկայից,
Զոր յանցելումն գիշերս յիշեցաք, նըւիրական տաւն կատարեցաք,
Զնոցին նշխարըս պատուասիրեալ, ուր աստուածային փառքն է հանգուցեալ,
Առ Տէր դնեմք կրկին բարեխաւս զոմն ի յաղերս, զոմն ի պաղատանս,
Եւ զմաքուր հոգիս բերկրելոցն ընդ հրաբուն Հոգւոյն լեալ հաղորդակից,
Զի ողորմեսցի Արարիչն երկնի եւ քաղցրութեամբ ի մեզ հայեսցի,
Տալով զազդումն Իւր բազմադիմի առաւրէիս եւ յանկէտ գոյին,
Այժմու, ներկայիս եւ ապագայիւն եւ յաւիտենականին,
Ահա պարգեւեա՛ մեզ խաղաղութիւն եւ գերեկոյին պատարագս ընկա՛լ,
Աղաչեմք:

[**Ի**]իւսեալ ի զարդ քո նաւակատեաց զհինն առ նորով բերկրեալ բուրաստան,
Զոր փառակիցն առ քեզ խաւսեցաւ արդարադատ քաղաքդ Աստուծոյ,
Մայրըդ Սիովն, յորում մարդ ծընաւ եւ Ինքն իսկ հիմունս էարկ քեզ բարձրեալն,
Սուրբ հաշտարան, դաշտ արտադիտական, անմահ տնկոյն ակըն շափիղա,
Դշխոյ արգեալ, վէմ անդամանդեա, նոյն պայազատ եւ զարմանուհի,
Որ կոչեցար դու բազմազաւակ կուսից խրախոյս բերկրեալ բազմարան,
Նկարագրեալ ի Հինն աւրինաւք եւ նորափայլեալ ի փառըս շնորհաւք,
Բա՛ց ըզդրունս յասպիս, կարկեհան եւ պարագրեա՛ զորդիս ընդ թեւաւք,
Մեզ անբարբառ ի Տէր բարեխաւս եւ ննջեցելոցըն հանգիստ,
Ահա յիշեսցես եւ ողորմեսցես,
Եւ եւս առաւել,
Զանձինս:

ՓՈԽ

Ռամեալ միայնոյ Բանին բարձրելոյ մայր Միածնին Եմմանուէլի,
Անարատ ծընունդ կողին գլորելոյ, սրովբէ վեր յարգեալ սուրբ Աստուածածին,
Որ զարմացուցեր զդասսն իմանալի եւ մեծարեցար Հարսն անզրաւելի,
Ի յերեկոյեան ժամուս բերկրալի մեզ բարեխաւս լեր անլըռելի,
Ըզծնունդ ցեղին քեզ կըցորդեսցես զորդի ամլոյն Եղիսաբեթի,
Հանդերձ անդրանիկ հրաւիրեցելոյն, պսականուն նախավկային,
Ընդ որս եւ մերն ընդ նոյն կըցորդի աւքանազեան տոհմն Սուրենի,
Առնուլ զաղաւթս եւ տալ թողութիւն աւրհնեալն ընդ Հաւր եւ Սուրբ Հոգւոյն,
Եւ այժմ ողորմեաց.

ՏԱՂ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ՓՐԿՉԻՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Արմատ անմահութեան, որ տընկեցաւ ի մէջ երկրի,
Բարձրացեալ Բանին բարձաւղ սեղան եղեր անմահ հացի:
Գերահրաշ գործարանաւն ի գլուխ լերինըն Գողգոթայ,
Դատակնիք մահու լուծան, բարձան անէծք նախաստեղծին:
Երկնաւոր Թագաւորին սեղան եղեր քառակերպեան,
Զոր տեսեալ մարգարէին յառաջագոյն նախաձայնեաց:
Էրեւեալ Քո ի յերկրի երկիրս երկինք անուանեցաւ,
Ընկըղմեալ կործանեցաւ իշխանութիւնք ախոյանից:
Թագաւորըն սրովբէից բազկատարած կայր ի խաչին,
Ժողովէր զազգըս մարդկան, ժառանգ առնէր անմահ կենացն:
Ինքնակամ յաւժարութեամբ ելեալ ի խաչըն բարձրանայր,
Լուանայր զմեղս Ադամայ բըղխմամբ արեանն, որ ի կողէն:
Խորհուրդ խաչին յայտնեալ լըցեալ լընոյր զգիր աւրինացն,
Ծարաւի եմ ես ասէր անմահ աղբեւրն, որ ի խաչին:
Կարկառեալ զզաւրեղ բազուկն առհասարակ ղողայր երկիր,
Հրէական ազգին եկեալ դառն եւ քացախ[ա] *մատուցանեն:*
Ձայն բարձեալ Էլի Էլի եւ աւանդեաց առ Հայր զհոգին[բ]*,*
Ղաւղեցան ըստուերք մահու, լըքեալ լուծան իշխանութիւնք:
Ճառագայթ լուսաւորացն առհասարակ խաւարեցան,
Մեռանել Տեառն ի խաչին մարմնով դընի ի նոր վիմին:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 143³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 176³-177³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 126µ-127³
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ²ÜÉ ï³Õ êáõñµ Ú³ñáõÃ»³Ý
î»³éÝ G ²ÜÉ ï³Õ êáõñµ Ú³ñáõÃ»³Ý
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÜÉ Ã³Ý³ùáíª ÚÇëáõë àñ¹Ç Æ². î³Õ Ú³ñáõ-
Ã»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ Ù»ñáÛ
Ì³Ûñ³Ï³åª ²-Ø

´Ý³·Çñ
1 B ²ñÙ³ïÝ
2 B Ñ³óÇÝ
6 B Ý³Ë³ÛÓ³ÛÝ»³ó
12 BG ³ñ»³ÙµÝ
14 BG ³ÕµÇõñÝ
15 B Î³éÏ³é»³É
ա Ղուկ. ԻԳ 36
17 B °ÉÇ »ÉÇ
բ Մտթ. ԻԷ 46, Մրկ. ԺԵ 34

ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԱՂ

Յարուցեալ յերրորդ աւուր առաւաւտուն ձայնէր հրեշտակն[ա],
Նորահրաշ լոյս ծագեցաւ աւետաբեր առաքելոցն,
Շնորհատուն ամենեցուն երեւեցաւ խնկաբերիցն,
Ո՛վ կանայք, փութացարո՛ւք պատմող լինել մետասանիցն[բ],
Ջհանդուրժեալ անձուկ սիրոյն, Պետրոս փութայր ի գերեզմանն[գ],
Պատահեալ վարշամակին եւ պատուական սուրբ կըտաւոցն,
Ջահ վառեալ սուրբ սէրոբէն կայր ի սպասու հրալից վիմին[դ],
Ռահ գործեալ պահապանացն երկիւղալից մեռանէին,
Սարսափմամբ զարհուրեցան գունդք զաւրաց պահապանացն,
Վասն ահեղահրաշ լուսոյն, որ ի վիմին ճառագայթեալ,
Տագնապեալ պահապանացն երկիւղալից մեռանէին,
Րախճանեալ Սուրբ առաքեալքն ընդհանուր քարոզէին,
Ցընծացաւ Երուսաղէմ եւ բերկրեցան հաւատացեալք,
Ւ իացեալ զարմանային ընդ նորահրաշ ըսքանչելիսն,
Փառս ի վեր առաքեսցուք յարուցելոյն ի մեռելոց,
Քրիստոսի Փըրկչին մերոյ, այն որ աւրհնեալն է յաւիտեանս:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 143µ-144³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 177³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 127³-128³
Êáñ³·Çñ
AG ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ³ÝËáñ³·Çñ
Ì³Ûñ³Ï³å³Ú-ø
´Ý³·Çñ
ա Մատթ. ԻԸ 5
3 BG ËÝ·³µ»ñÇóÝ
բ Ղուկ. ԻԴ 23
գ Յովհ. Ի 3
7 G ë»ñáíµ¿Ý
դ Մատթ. ԻԸ 3
8 B »ñÏ»Õ³ÉÇó
9 AG (Éáõë³ÝóùáõÙª ³ÛÉ³½·);
11 G »ñÏ»Õ³ÉÇó
12 BG »õ ÁÝ¹Ñ³Ýáõñ
13 B Ñ³õ³ï³ó»³ÉùÝ

Փ[ՈԽ]

Անուն անուանեալ ձայնէր. ո՛վ Կոյս Մարիամ,
Մի՛ Յիս մերձենար, դու կին, չեմ ելեալ առ Հայր[ա]:
Զեմ ցուցեալ ըզվէրս կողից, զտեղիս բեւեռացս,
Նա դարձեալ ի յետ նայէր. զի՞ լաս, Մարիա՛մ:
Զի՞ լաս ւ՚ արտասուես, դու կին.
Զէ աստ, այլ յարեաւ:
Շոյտ պատուէր իմոյ գընդին զան զիս տեսանեն:
Յիմ ի ժամադրեալ տեղին ի Գալիլեայ[բ],
Ինքն ի յատենի կացեալ մէջ քահանայից:
Ի խաչ բարձրացեալ կամաւ լեառըն Գողգոթայ,
Յիններորդ ժամու գոչեաց, երկիր շարժեցաւ:
Նա զէղի էղին ասաց, աւանդեաց զհոգին[գ],
Տիգաւ խոցեցին ըզկողն ի յանաւրինաց[դ]:
Գալոց է նովին մարմնովն դատել զարարածս
Եւ մեզ պարգեւէ ըզկեանս այժմ եւ յաւիտեանս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 144³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 128³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 281µ-282³
Êáñ³·Çñ
AGH ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáíª ²ñ»õ³·³ÉÇ Æ². î³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý
î»³éÝ Ù»ñáÛ ÚÇëáõëÇ øñÇë ïáëÇ
´Ý³·Çñ
ա Յովհ. Ի 17

3 BG Á½í¿ñ ÏáÕÇóë H ½ï»ÕÇ BGH µ»õ»é³óÝ
5 H áõ ³Õ³õ»ë ÷Ë ³ñï³ëáõ»ë
բ Մատթ. ԻԸ 10
7 H ï»ë³Ý»Ù
10 GH Ç É»³éÁÝ
12 BGH ½»ÉÇ »ÉÇÝ
գ Մատթ. ԻԷ 46, Մարկ. ԺԵ 34
13 H Û³Ý³õñÇÝ³óÝ
դ Յովհ. ԺԹ 34
15 BG Û³õÇï»³Ý, ³Ù¿Ý

ՏԱՂ Ի ՏԷՐ ՆԵՐՍԻՍԷ ԱՍԱՑԵԱԼ*

Ճրագ ճըշմարիտ Հաւր Միածին, լուսաւորեա՛ զխաւարս անձին,
Աղաւտ լուսով յառաւրէիս, ճըրագ մարմնոյս աչքըս մըթին:
Իսկ աչք Հոգոյս բանականին, միտքս նըսեմ խաւարային:
Արդ թէ ըզլոյս պատեր քոյի մեղաւք, փոխեմք գիշերային,
Խաւարն որ քան յիս զաւրասցին, յերկնից անկեալ արուսեկին,
Այլ աղաչեմ զլոյսդ երկնային, զփառաց ծագումըդ Հայրենին:
Զպատրոյգ մըտաց Հոգոյս ճըրագին դարձեալ վառեայ լուսով քոյին:
Երկուց տէրանցն որ ներՀակին, ծառայեցի գործով կըրկին:
Կերպարանաւք իսկականիդ եւ ճըշմարտիւ խաբեբային,
Ի սէր ժըխտող մամոնային, զիս կապեցի կամաւ յախտին:

Պատուիրեցեր չՀոգալ զվաղուին, ըզկերակուր եւ զըմպելին,
Զի պատրաստեալ ի քէն լինին ըստ ագռաւուցն, որ կերակրին:
ԶՀաւատացի խոստման բանին եւ ոչ տեսլեամբըն շուշանին,
Այլ ծիւրեցայ Հոգովք նոցին եւ մաշեցի զկեանս ընդ նոսին:
Ամաց յառաջ ժամանակաւ ամբարեցի զնիւթ երկրային,
Որպէս անմաՀ մաՀկանացուին եւ անվախճան առաւրէին:
Ոչ խըրնդրեցի զարքայութիւն ըստ Հայրաւրէն բարոյ խրատին,
Զի այն տըւեալըք լինէին ինձ Հարկաւորքն եւ աւելին:
Մեղաւք խաւար տեսարանաւս ոչ նըկատեմ յիս գերանին,
Սրատես լինիմ այլում շըղին[ա], նըման գոլով կեղծաւորին,
Ըզսրբութիւն աւազանին եւ ըզմարգարիտ քոոյ շնորՀին,
Շանց եւ խոզից նըմանողին[բ], կամաւ ետու պըղծասիրին:
Բայց ես խըրնդրեմ զոր ոչ ունիմ, տուր ինձ իմ յոյս ըզՀայցելին,
Հայցեմ ի քէն զոր կորուսի, արայ գտանել լուսով ճրագին[գ]:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 129µ-130³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 102µ-103µ
Êáñ³·Çñ
M î³Õ ·³ÝÓÇë T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
´Ý³·Çñ
1 M ÷Ë 1-2 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
Öñ³· ×ÁßÙ³ñÇï »õ »ñÏÝ³ÛÇÝ, Éáõë ³ßË³ñÑÇ Ð³õñ ØÇ³ÍÇÝ, ¼ÇÙ ×ñ³· Ù³ñÙÝáÛë, ½³ãùÁë ÙÁÃÇÝ Éáõë³õáñ»³Û Éáõëáí ùáÇÝ
3 M ãÇù 3-4 ïáÕ»ñÁ
10 M Ï³å»ëó»ë M áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. °õ ½ùáÛ¹ Éáõëáí³ÛÇÝ ÉáõÍÇ ³éáÕç³ÛÇÝ, Á½Ï³å ëÇñáÛ å³ïáõÇñ³ÝÇÝ
11 M ãÇù ß³ñ.
ա Մատթ. Է 3, Ղուկ. Զ 41
բ Մատթ. Է 6
գ Ղուկ. ԺԵ 8

ԻԹ. ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՅՆ ԹԷՈԴՈՐՈՍԻ ԶԱՒՐԱՎԱՐԻՆ

ՔԱՐՈԶ ԹԷՈԴՈՐՈՍԻ ԶԱՒՐԱՎԱՐԻ
ԳԷՈՐԳԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՍԱՑԵԱԼ

Գեղեցիկ վըկայ զինուոր սքանչելի հաստողին ընաւից Փըրկչին Յիսուսի,
Աստուածապարգեւ շնորհաւք պանծալի կոչումն ահաւոր ձայն խորհըրդաւոր,
Արեգակնապէս ծագմամբ ծաւալեալ հրաշափառագոյն հրաշիւք հըռչակեալ,
Զաւրական զաւրեղ սպառազէն, հըզաւր անբաւ հըզաւրին զաւրու զաւրացեալ,
Նահատակ յաղթաւղ, ըմբիշ գերազաւր, քաջամարտ մըրցաւղ քարոզ Քրիստոսի,
Թէոդորոս պարծանք վըկայից եւ նախահոգակ խնամաւք քրիստոնէից պահապան:
Ահա հայցեսցես առ վըկայեալն ի Քէն Թագաւորն երկնից
Հասանել մեզ ի յաւգնութիւն, աղաչեմք:

Է քոյին քաջութեան հանդէս հրաշալի հրաբուն զաւրութեանցըն զարմանալի,
Զի չարչարելի բնութեամբ ի մարմնի անվախ համարձակ ցուցար գովելի,
Յաստուածադարման բանաւոր տընկոց պըտուղ քաղցրահամ եւ ախորժելի,
Բարեչուք տեսիլ, դէմք պատկառելի դիւաց ահարկու, զուարթնոց բաղձալի,
Թէոդորոս վըկայ պանծալի, կըցորդ նախանձու մեծին Յովսիայ,
Կիզիչ մեհենացըն դիւաբնակաց, փըշրաւղ արձանաց անշունչ պատկերաց,
Կալով ի բանտի ահաւոր հրաշիւք զխումբըն խաւարեալըս խռովեցուցէր,
Ընտրեալ նահատակ պարծանք վըկայից եւ նախահոգակ խնամաւք քրիստոնէից պահապան:

Ահա հայցեսցես առ վըկայեալն ի Քէն Թագաւորն երկնից
Հասանել մեզ ի յաւգնութիւն, աղաչեմք:

Ով յոյժ մեծախորհուրդ երջանիկ բարի շառաւիղ երկնընթաց անխոնարհելի,
Մարգարէական խըմբին դասակից աստանաւր երկրորդ գըտար Դանիէլ,
Որում բաղձալի սիրով փափագէր պետըն հրեշտակաց մեծըն Գաբրիէլ,
Զվիշապն անճոռնի ճեղքեալ շեշտակի որպէս Դանիէլ ի հնումն ի Բաբէլ
Եւ զաներեւոյթ աւձըն կամակոր խաչակիր վարուք իսպառ կարթեցեր,
Զբունեալն ի տաճար պիղծ աստուածուհւոյն զիժն իմանալի հրատիւ տանջեցեր,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 144µ-148µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 58µ-65 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 105µ-110 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ø ³ ñá½ Â¿á¹áñáëÇ ½³õñ ³ í ³ -
ñÇ ÝáñÇÝ ¶¿áñ· ³Û í ³ ñ¹ ³ å» ïÇ D ø ³ ñá½ êñµáÛÝ
Â¿á¹áñáëÇ ½³õñ ³ í ³ ñÇ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A Æ´. ø ³ ñá½ Â¿á¹áñáëÇ ¼³õñ ³ í ³ ñÇÝ ¶¿áñ· ³Û
í ³ ñ¹ ³ å» ïÇ ³ ë ³ ó» ³ É
Ì ³Ûñ ³ Ï ³ åª ¶¿áñ·» ³ µ ³ Ý
´Ý ³ ·Çñ
12 C ãÇù µ ³ ñ»ßáõù... å ³ ï Ï ³ é»ÉÇ
13 C å ³ ÝÓ ³ ÉÇ
16 C ÀÝ¹ñ» ³ É
19 C ß ³ é ³ õ»Õ
20 C ËÙµÇóÁÝ C ¸ ³ ÝÇ¿Õ
21 C ¶ ³ µñÇ¿Õ
24 C ³ ë ï áõ ³ ÍáõÑáÛÝ

Ըստ նմանութեան մեծին Պաւղոսի ի բարբարոսաց վիճակն առաջին,
Թէոդորոս վըկայ Քրիստոսի եւ նախահոգակ խնամաւք քրիստոնէից պահապան,
Ահա հայցեսցես առ վըկայեալն ի Քէն Թագաւորն երկնից,
Հասանել մեզ ի յաւգնութիւն, աղաչեմք:

Րամեալքս ի հանդէս քում յիշատակի բերկրեալ հըրճուանաւք տաւնեմք ցընծութեամբ,
Առեւծ բանաւոր, անզարհուրելի արդար, աներկչոտ ըստ Սողոմոնի,
Բարեպաշտութիւն անկողոպտելի, հանճար բարձրագոյն անհրապուրելի,
Հոգի մըշտեռաց, անշիջանելի, բորբոքեալ բոցով սիրոյն Քրիստոսի,
Ոչ երկեար յահէն Մաքսիմիանու, ոչ ի սպառնալեաց չար դատաւորացն,
Առ ոչինչ գրելով ըզվիշտըս մարմնոյ ի հուր ընկեցար վասըն Յիսուսի,
Ընծայ Աստուծոյ ըզքեզ նըւիրեալ, ողջակէզ խաւսուն ընդ Երից մանկանցն,
Թէոդորոս վըկայ Քրիստոսի եւ եռանդնոտ սիրով քրիստոնէից պահապան:
Ահա հայցեսցես առ վըկայեալն ի Քէն Թագաւորն երկնից,
Հասանեալ մեզ ի յաւգնութիւն, աղաչեմք:

Գերազանց հրաշիւք յետոյ ներգործեալ ըզցոյցըս սիրոյ առ հաւատացեալս,
Հրեշտակահանդէտ յայտնութեամբ ցուցար լըջոյդ երեւմամբ Սուրբ Հաւտապետին,
Զի զգուշացուսցէ ի պիղծ կերակրոցն ըզհաւատացեալ հաւտըն Քրիստոսի,
Հատիւ խարշելով շատանալ ըստ քեզ ժուժկալդ ի պահոց հանդէսըս կրաւնից,
Զուրացաւղ պըղծոյն Յուլիանոսի զորոգայթադիր մեքենայս լուծեր,
Նըշան յաղթութեան մեծի կանգնեցեր ի սկիզբըն պահոց Սուրբ Քառասնորդացս,
*Նըման Յովնանու փըրկեալ կեցուցեր գյոքունս ի թըշուառ հոգւոց մահուանէ***,*
Սուրբ Թէոդորոս վըկայ կենդանի խաչելոյն հաւտի արթուն պահապան:
Արդ, բարեխաւսեա՛ առ վըկայեալն ի Քէն Քրիստոս
Հասանել մեզ ի յաւգնութիւն, աղաչեմք:

Ելեալ ի վերինըն հանդիսարան ի ջոկըս անմահիցն զուգաթուեցար,
Կալով առաջի երկնից արքային վայելես տեսլեամբ Քում պըսակողին,
Հաւատամք ի մէնջ գոլ անմեկնելի զքեզ այցելութեան խնամոց տեսչութեամբ,
Ի պէս պէս ախտից փարատելութիւնս աստուածաքատակ սիրով կարեկիցս,
Վասն որոյ սըրբոյդ անկեալ առաջի, զոտըս համբուրեմք յատակ տաճարիս,
Կենդանի վըկայ անմահ խաչելոյն հըռչակեալ յոլորտըս տիեզերաց,
Արագ ժամանեա, հաւատացելոց լեր ձեռ ընկալու ի բնաւ վըտանգից,
Զախջախեա եւ այժըմ զաւձըն ահագին առ ջուրս Պրաստիմաւրըս սըրբուհւոյ,
Ընդ երիվարին անվընաս պահեա լըծիլ մեզ ի ձիս կառացն Աստուծոյ,

29 C ÛÇß ³ ï ³ Ï
30 D ³ éÇõÍ C êáÕá íÙáÝ
40 C Ðñß ï ³ Ï ³ Ñ ³ Ý · » ï CD ÉÁñçáÛÃ
45 C Ñá · áó D ÚáõÝ ³ Ýáõ

*** Յովն. գլ. Գ
46 C »õ Ë ³ ã»ÉáÛÝ
52 C Ï ³ ñ¿ ÏóÇë
53 C ³ Ý · » ³ É

Սուրբ Թէոդորոս, վըկայ պանծալի եւ նախախնամաւղ սիրով քրիստոնէից
պահապան:
Ահա հայցեսցես առ վըկայեալն ի Քէն Թագաւորն երկնից,
Հասանել մեզ ի յաւգնութիւն, աղաչեմք:

Աստանաւր առ Քեզ ամբառնամք զմիտըս, արքայ երկնաւոր Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Ինքնածագ լուսոյն անշէջ ճառագայթ, յորոց զուգափառ արփին մըշտաբուխ,
Սկըսաւղ սկըսելոցս էից յոչէից վերարկաւղ բնաւիցս անբաւ զաւրութեամբ,
Հրապուրմամբ չարին մեղաւք եղծելոյ խաւսուն պատկերին խաչիւ նորոգաւղ,
Խընկելի հայցմամբ մեծի վըկայիցս Քոց կեցուցաբեր Սուրբ չարչարանաց,
Երկնապարգ բազկաւքըդ միշտ պաշտպանեա՛ հոգւով վերածնեալ որդւոց Սիոնի,
Զվեհից վեհագոյն գըլուխըն ընդհանուր զառաքելաշնորհ տէրըն մեր (այս անուն),
Եւ զիւրաքանչիւր մասանց վիճակի քահանայական դասուց պետութիւնս
Աստուածապարգեւ շնորհաբաշխութեամբ յաստուածանըմանդ կոյս համբարձցես,
Ըզնըւիրագործս եւ ըզմակացուս սըրբազան սիրով ընդ քեզ միացոյ,
Ըզկենցաղաւգուտ շահիցն ըզպատճառ զառ ի քէն կարգեալըն խաղաղարար,
Զաստուածապըսակ արքայն մեր լինել բարգաւաճ ի ջոկս արքայից,
Եւ զորս ընդ նովաւ բոլոր հնազանդեալքս ի հակառակաց անձեռնարկելի,
Քաջաբոյս պըտղոց առատ քաղցրութեամբ զառաջի կացեալ տարիս պըսակեա՛,
Բուժեա՛ զըմբըռնեալսն ի բնաւ վըտանգից եւ զմեղուցելոցըն Թո՛ղ զյանցանացս,
Ահա յիշեսցես եւ ողորմեսցիս հաւատով ի Քեզ նընջեցելոցըն.
Աղաչեմք:

Բարեպաշտութեան հաւատոյ լըրմամբ զաւրացո զմեզ դաւանել
Զաստուածագործ Քո խորհուրդ, աղաչեմք:

Առաւելապէս ի գործըս բարեաց զանձինըս մեր եւ զմիմեանց
Տեառըն յանձըն առնեմք յորդորել, խընդըրեմք:

Նորահրաշ երգով զՔեզ աւրհնաբանեմք, նոր եղեմ տընկեալ Աջովն Աստուծոյ,
Վեհից վեհագոյն պայծառ քան զարփին, տիրածին Սուրբ Կոյս աւրհնեալդ ի
կանայս,
Սըրբավայելուչ համարձակութեամբ մայրական սիրով զՈրդիդ քո մաղթեա՛,
Զաստուածապետական խաչամած բազուկսն ի պահպանութիւն մեզ վերամբառնալ,
Աղերսարկութեամբ ձայնին բարբառոյ խաւսուն տատրակին զԱստուած մըկրտչին,
Եւ նախահրաւէր պըսակելոցն սկըզբնեղագունին գընդի վըկայիցն,

63 C ½ ³ õñáõÃÇõÝ
65 C ËÝ·»ÉÇ CD íÁÏ ³ÛÇë
66 C å ³Ñå ³Ý» ³° C êÇáíÝÇ
67 A (÷ ³ Ï ³ ·ÍáõÙª ½Ï ³ ÃáõÕÇÏáëÝ ³ ë ï ÛÇß» ³°)
70 C ÙÇ ³ óáõ
75 A ÷ ³ Ï ³ ·ÍáõÙª ½Ã ³ · ³ õáñÝ ³ ë ï ÛÇß» ³°
78 C ´ ³ ñ» å ³ ß ï áõÃ» ³ Ùµ
79 C ÊáñÑáõñ¹ë
80 C ²é ³ õ»É »õ »õë ÷Ë ³ é ³ õ»É ³ å¿ë
86 C ³ Õ»ñë ³ ÏóáõÃ» ³ Ùµ

Եւ առաքելոցըն սըրբազանից ընդ մարգարէիցն աստուածաբանից,
Մարմնաւոր զուարթնոյն Սըրբոյն Գրիգորի, հանդերձ ամենայն դասուք ընտրելոցն,
Զի յիմանալի աղխւսարկութեանց ելցուք ի յադինըն բարձրակառոյց
Եւ հրեշտակական զուգաձայնութեամբ ի գովեստ փառաց Փըրկչին
Գոչեսցուք աղերսիւ միշտ ասելով.
Ողորմեա՛ց մեզ, Տէ՛ր Աստուած մեր,
Ըստ մեծի ողորմութեան Քում:

90 C ³ Õáõë ³ ñ Ï áõÃ» ³ Ýó

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՅՆ ԹԷՈԴՈՐՈՍԻ ԶԱԻՐԱՎԱՐԻ*

__Խ__նդահրաւէր մանգունք Սիոնի, ձեզ աւետիս ձայնիւ բերկրալի,
Զարթիք յաւրհնութիւն Հաւրն երկնաւորի եւ Նորին Բանին Եմանուելի,
Զձեզ նորոգէ Աստուած Սուրբ Հոգի, կազմէ տաճար եւ տուն հանգստի,
ԶԹէոդորոս անուն աքանչելի, որ այսաւր ի տաւնիս իւր եկաւորի:
Ըզմրցական վըկայն պանծալի, զԹագ եւ զպսակն ի մէջ հանգստի,
Զայն որ ի գործ ըստադիոնի, գերագոյն գըտաւ ի ջոկսըն յայտնի,
Երկըրպագեմք նըշխարաց նորին, որ է բարեխաւս վասն մեր:
Ահա հայցեմք ի Քէն, մարդասէ՛ր Քրիստոս,
Խնաեա՛ ի մեզ բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Թէոդորոսի,
Աղաչեմք:

__Ա__րմատ կենաց զարմի յազատաց, զովեալ յաղթող ի զաւրականաց,
Ահեղ հըզաւր ի յըմբշամարտաց, ճեղքող վիշապին չեչտակի ջարդած,
Հըսկաձեւ ի մենամարտաց եւ անդըրդուելի ի հաւատ գերազանց,
Թէոդորոս տեսլեամբ հրեշտակաց, կացեալ յատենի ի մէջ իշխանաց,
Արհամարհէր զպաշտաւնըն դիւաց, այրէր զտաճար պըղծալի բագնաց
Պատասխանի առնէր ներհակաց եւ քարոզէր զԱստուածըն բարձանց,
Ահա հայցեմք ի Քէն, մարդասէ՛ր Քրիստոս,
Խնաեա՛ ի մեզ բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Թէոդորոսի,
Աղաչեմք:

__Զ__ար անաւրէն իշխանն ուրացող, նախ ըզգաւազան հարցաքըննեալ,
Ապա զանուն սրբոյն ծանուցեալ, զհաւատ վըկային անփոփոխ տեսեալ,
Զնոցա խաբող ուխտն արհամարհեալ, եւ զյաւիտենական յոյսըն հաստատեալ,
Ի տեսարանըն պատասխանեալ եւ ըզհռետորսըն զարմացուցեալ,
Երկնաւորին եմ զիս նըւիրեալ, որ վասն իմ ի խաչ բարձրացեալ:
Ահա հայցեմք ի Քէն, մարդասէ՛ր Քրիստոս,
Խնաեա՛ ի մեզ բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Թէոդորոսի,
Աղաչեմք:

__Ա__տենական տանջիքն եւ դահիչքն, դատողական չարին բորբոքիչքն,
Դատաւորին կամաց կատարիչքն եւ բազմութեան գընդին ժողովիչքն,
Կազմեցին արկածք, գելանք կոտորիչք, ի մէջ ածին զսուրբն որ անաւրինացն էր արհամարհիչ:
Նախ ըզկապանքն ոլորմամբ պընդեալ, ապայ ըզսուրբն փայլեցուցեալ
Ըզհնար անուրցըն պնդեցուցեալ, զտանջանարանքըն բազմացուցեալ,
Զփայտ մամլաց Պաւղոս կա պընդեալ, զկախանքն եւ զքերանքըն դառնացուցեալ:

² ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 122µ-126 ³
Ì ³ ûñ ³ Ï ³ å ª Ê ³ ã ³ ï áõñ

Բայց յաւգըն հասեալ Տէրն եւ Արարիչն, եւ զաւրացեալ զվըկայն ճըշմարիտ,
Ահա հայցեմք ի Քէն, մարդասէ՛ր Քրիստոս,
Խնաեա՛ ի մեզ բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Թէոդորոսի,
Աղաչեմք:

Տեսէ՛ք զարի եւ զքաջ նահատակն զԹէոդորոս Քրիստոսի մշակն,
Աննիրհելի եւ անխոտորնակ, ի վեր կարկառեալ յաղաւթսն ամրափակ,
Սաղմոս ասէր որպէս սարկաւագ, իբրեւ զքահանայ Տեառնըն պաշտաւնակ,
Տէր աւգնական է իմ եւ պարփակ, հանդերձ հրեշտակաւքըն շըջայբանակ:
Ես ոչ երկայց ի քէն, չար մըշակ, որ ընաւ դառն ես եւ հակառակ,
Ինձ յԱստուծոյ լինի փոխանակ, վարձատրութիւն փառաց եւ պըսակ,
Ահա հայցեմք ի Քէն, մարդասէ՛ր Քրիստոս,
Խնաեա՛ ի մեզ բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Թէոդորոսի,
Աղաչեմք:

Ուրախացի՛ր յաղթողն ի մարտի, Թէոդորոս վըկայն ճըշմարտին,
Զինքըն կընքեալ նըշանաւ խաչիւն, յաւգըն կոչէր զՈրդին Միածին
Միջնորդութեամբ Սուրբ Աստուածածնին, ըղձայր կատարիլ ի յասպարիսին:
Մի՛ ծուլանայք, ասէր իշխանին, կատարեցէ՛ք զկամք թագաւորին,
Զիս հասուցէ՛ք յառագաստ վերին, ուր կարապետքն են երկնաւորին,
Վաճառական եմ այն մարգարտին, որ Տէրն ասաց յԱւետարանին[*],
Կարաւտ եմ ես վերնական լուսին, որ արդարոցն է մասն եւ բաժին,
Փափագեցա ճըշմարիտ հացին, կենդանարար անմահ Սուրբ Բանին,
Ահա հայցեմք ի Քէն, մարդասէ՛ր Քրիստոս,
Խնաեա՛ ի մեզ բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Թէոդորոսի,
Աղաչեմք:

Իւսմամբ աղերս առ քեզ արտասուաւք, Թէոդորոս բարի նահատակ,
Մեզ ծագեցար առաւաւտ լուսոյ, ապաւէն բարի եւ տաւնողացըս քո պահապան,
Որ փոխանակ մարմնական վիրաց առէր զանանց կեանսն երանական,
Փոխանակ արեան հոսման վըտակացդ, զպայծառ հանդերձըն զանապական,
Փոխանակ բանդիցն եւ չար կապանաց զհանգիստն Սուրբ ի բազմականին,
Բարեխաւսեա՛ անմահ հըզաւրին եւ մեծ արքային ի յաւրըն վերջին,
Եւ եւս. Զանձինս:

Ռամեալ ճանապարհ ծառոյն ցանկալի, բարձաւղ մեղաց, գիր աւետաբեր:
Աւազան լուսոյ, փառք եկեղեցոյ, Նորոգաւղ հնացեալ մաւր Քո գըորելոյ,
Սուրբ մայրըդ կենաց մերոյ կենսատուին, հարսն երկնաւոր Սուրբ առագաստին,
Ամենաւրհնեալ Սո՛ւրբ Աստուածածին, փառք եւ պըսակ անմահից գընդին,
Զոր հողեղէնք երկըրպագութեամբ, խոստովանին ծընաւղ Արարչին:

[*] Մտթ. ԺԳ. 45-46

Այսաւր ի տաւն մեծի վըկային, Թէոդորեա քաջ զաւրայվարին,
Կըցորդեսցես յաղերս Միածնին, ըզՅովաննէս կարապետ Բանին,
ԸզՍտեփաննոս պըսակն առաջին, զտէր Գրիգոր հայր Հայոց ազգին,
Սուրբ զառաքեալսն եւ ըզմարգարէսն, զամենայն սուրբք եւ զաւրսըն վերին,
Զամենեսեան արժանացուսցէ Հայրըն լուսոյ Սուրբ աւթեվանին,
Ի յաներեակ մեծ դատաստանին, քաղցրասցին կամք մարդասէր Բանին:

ԳԱՆՁ ՍՐԲՈՑ ԶԱՒՐԱՎԱՐԱՑՆ ԹԷՈԴՈՐՈՍԻ ԵՒ ՄԵՌ[Կ]ԵՌԻՈՍԻ*

Գոհաբանեալ Տէր, Սուրբ Հոգի, նոր դրախտ ցուցեր, զեկեղեցի,
Սուրբ հոգեւոր տընկաւք ի լի, շրջապատեալ կենաց փայտի,
Զինաւորաց սըրբոց գնդի, բարի գործովն պըտղալի
Եւ վըկայից խուռներամ ի փըթթեալ արեամբըն ծաղկալի,
Ընդունարան Հոգոյդ շնորհի, զինաւորաց պարուց գովելի,
Յորոց եւ մինըն Թէոդորոս պարիսպ ամուր Սուրբ Եկեղեցոյս,
Նորին բարեխաւսութեամբ խնաեա՛ ի մեզ, մարդասէ՛ր Աստըւած,
Աղաչեմք:

Րամից զաւրաց քո հրանիւթից, ցուցաւ բարեաց գոլ գործակից,
Թէոդորոս Մանկանցն երից[ա], հաղորդ պահոցըն սընընդակից,
Հրով կատարմամբ հանդիսակից, նոցին կըցորդ եւ երգակից:
Ծըգնաւորացն ճգնակից, լոկով հատիւ կերակրակից,
Մարտիրոսացըն մարտակից եւ Քրիստոսի չարչարակից,
Նահատակաց պըսակակից, նոցին փառացըն փառակից,
Քաջ զաւրավար Թէոդորոսին, պարիսպ ամուր Սուրբ Եկեղեցոյս,
Նորին բարեխաւսութեամբ խնաեա՛ ի մեզ, մարդասէ՛ր Աստըւած,
Աղաչեմք:

Ի մի հանդէս ձեր արքային, մարտեայք ընդ մի զինուորք նորին,
ԶՅուլիանոս անաւթ չարին, Մերկիւռիոս եհար ուժգին:
Յառաջագոյն Թէոդորոս, խայտառակեալ ըզդաւ չարին,
Որով կամէր ապականել ըզսրբութիւն Մեծ Պահոցին:
Թէոդորոս քէնախընդիր, յայտնի արար պատրիարգին
Եւ ազատեաց զհաւտն Քրիստոսի ի կերակրոց խառնեալ զոհին:
Քաջ զաւրավար Թէոդորոս, պարիսպ ամուր Սուրբ Եկեղեցւոյս,
Նորին բարեխաւսութեամբ խնաեա՛ ի մեզ, մարդասէ՛ր Աստըւած,
Աղաչեմք:

Գանձեալ յանձին իւր զճոխութիւն, զանճառ եւ զմեծ փարթամութիւն,
Զաստուածային փառաց քոին, բերեալ զքինու նախանձ յոգին,
Մարտեաւ ընդ կուռս, մահուամբ անձին եւ յետ մահու ընդ յանցողին,
Զնոր Գողիադ եւ զոր ի նմին, հոգով Դաւթի պարսեաց կըրկին[բ],
Մերկիւռիոս ըզնման նորին, որ ուրացաւ ըզկենդանին,
Խոցեալ եսպան ըստ արժանին, ցուցաւ հրեշտակ գոլ երկնային,
Քաջ զաւրավար Մերկիւռիոս, պարիսպ ամուր Սուրբ Եկեղեցւոյս,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 103µ-105µ
Êáñ³ ·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì ³ ̂ñ ³ Ï ³ åª ¶ñÇ·áñ
ա Դանիէլ. Գ
բ Ա Թագ. ԺԷ 49

Նորին բարեխաւսութեամբ խնաեա՛ ի մեզ, մարդասէ՛ր Աստըւած,
Աղաչեմք:

Որպէս զոսկի հրով փորձեալ, սուրբ ողջակէզ վերընթացեալ,
Ջինու Հոգոյն զկուռսն քակեալ, զտանջանս պատրեալ,
Մահու յաղթեալ, նահատակաց զաւրավարեալ,
Ընդ Բելիար պատերազմեալ,
Սընունդ յարգանդէ զպահսն ստացեալ, որով ըզվրէժ պահոց առեալ,
Այս փափկութեան հոգոց եղեալ, նայ դըռնապան պահոց եղեալ
Քաջ զաւրավար Թէոդորոս, պարիսպ ամուր Սուրբ Եկեղեցւոյ,
Նորին բարեխաւսութեամբ խնաեա՛ ի մեզ, մարդասէ՛ր Աստըւած,
Աղաչեմք:

Ահա յիշեա.
Եւ եւս առաւել,
Ջանձինս.:

Րամեալ յանձին, ըզգործըս բարեաց, զբանս եւ ըզհրաշս նըշանաց,
Թէոդորոս, թագըն փառաց, քրիստոնէից եկեղեցեաց:
Աստուածածին զքեզ դաւանեաց, զՈրդին Աստուած քո հաւատաց,
Որով աւրհնեմք զմայրըդ կենաց, որպէս պարծանք հողեղինաց,
Հաղորդ քոին սուրբ մաղթանաց մեծն Յովհաննէս ի ծնունդս կանանց[*],
Եւ առաջին տեսող փառաց, նախավըկայն մարտիրոսաց,
Որոց կըցորդ պաղատանաց, Լուսաւորիչն ի Պարթեւաց,
Մեծն ի վըկայս Թէոդորոս, նախապատիւն ի զինւորաց:
Ընկեր նորին Մերկեւռիոս նախավըկայն զաւրականաց,
Աստուածածին մայր հըրճուանաց,
Սոքաւք մատի՛ր առ Տէր Աստուած,
Յաղերս հայցման աղաչանաց,
Բարեխաւսեա՛յ առ ծընեալն Աստուած,
Փըրկել ըզմեզ ի փորձանաց եւ ի դիւացըն պատրանաց,
Հաղորդ առնել ըզմեզ փառաց, նահատակաց, պըսակաւորաց,
Ողորմեաց մեզ:

[*] Ղուկ. Է 28

ՄԵՂԵԴԻ ԱՆՈՅՇ ԱՍԱ*

Քաջամարտիկ մեծ զինուորին,
Թէոդորոսի յաղթող վըկային
Քաղցրաձայն հընչմամբ նըւագեմք:
Գովելով դըրուատեմք ըզգործըս նորին,
Ալէլուիա, ալէլուիա:

Ի գաւառէն Գամրաց, ծնընդեամբ իսկ յայտնի,
Ծաղկեալ բարեաց մասամբ վըկայն արի,
Եւ գեղեցկացեալ դիմաւք արքային Դաւթի,
Ի գոյն խարտեաչ եւ տիպ ցանկալի,
Ալէլուիայ, ալէլուիայ:

Տիրամայր Կոյսըդ Մարիամ,
Զգնեալս արեան Որդոյ քո խնամարկելով,
Իշխանական ահեղ հրամանաւ առաքեալ ըզՄերկեուիոս,
Խոցեալ եսպան զամբարիշտն ըզՅուլիանոս,
Ալէլուիա, ալէլուիա:

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 105µ-106 ³

Êáñ³·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ՏԱՂ ԵՒ ՅՈՐԴՈՐԱԿ ՍՐԲՈՅՆ ԹԷՈԴՈՐՈՍԻ*

Խաղաղարար նոր Թագաւոր, Քո զինուորացն հոգեւոր
Խաղաղութեան եկեղեցոյ զԹէոդորոս եդիր զինուոր:
Որ զաւրացեալ Քեւ հոգէպէս, անփակ, արագ հրեշտակապէս,
Ըզխռովարարն եկեղեցոյ, ըզգայապէս եհար յազդոյ:
Նըման խաչի Քո չարչարեալ, եղեւ փառաց Քոց հաղորդեալ,
Քաջ Քո վըկայն Թէոդորոս, հայցմամբ նորա լո՛ւր մեզ, Քրիստո՛ս:
Որ յետ մահու եւ տապանին ցուցաւ անմահ միշտ կենդանի,
Քաջ Քո վըկայն Թէոդորոս, հայցմամբ նորա լո՛ւր մեզ, Քրիստո՛ս:
Մահուամբ մահու Քո վըկայեալ, զՔոյդ յարութիւն կենաւքն յայտնեալ,
Քաջ Քո վըկայն Թէոդորոս, հայցմամբ նորա լո՛ւր մեզ, Քրիստո՛ս:
Դասուց Քոյոց նահատակաց ընտիր ցուցաւ, յառաջակաց,
Քաջ Քո վըկայն Թէոդորոս, հայցմամբ նորա լո՛ւր մեզ, Քրիստո՛ս:
Որ զպահոց վըրէժ խընդրեաց, զեկեղեցիս Քո ազատեաց,
Քաջ Քո վըկայն Թէոդորոս, հայցմամբ նորա լո՛ւր մեզ, Քրիստո՛ս:
Պարտեաց մահուամբ ըզԲելիար եւ յետ մահու զպաշտաւնեայն չար,
Քաջ Քո վըկայն Թէոդորոս, հայցմամբ նորա լո՛ւր մեզ, Քրիստո՛ս:
Ջաստուածային փառաց Քոյին, բերեալ զվըրիժու նախանձ յոգին,
Ցածոյց Սըրբոյ Հոգոյն հողմով, զմեծ ջըրհեղեղն եւ զմեղաց ծով,
Քաջ Քո վըկայն Թէոդորոս, հայցմամբ նորա լո՛ւր մեզ, Քրիստո՛ս:
Որպէս Նոյ ի տապանին, բերեալ բասլ ի յեկեղեցին,
Քաջ Քո վըկայն Թէոդորոս, հայցմամբ նորա լո՛ւր մեզ, Քրիստո՛ս:
Իբր աղաւնի անաղտ հոգին, շեւղ աւետեաց զնըշխարս անձին,
Քաջ Քո վըկայն Մերկիւրիոս, հայցմամբ նորա լո՛ւր մեզ, Քրիստո՛ս:

² ÕµÇõñÝ»ñ

M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 133µ-134³

T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 106³µ

Êáñ³·Çñ

M î³Õ ¨áñ¹áñ³Ï ·³ÝÓÇë ³ë³¨ T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ԳԱՆՁ ՍՐԲՈՅՆ ԹԷՈԴՈՐՈՍԻ*

Այսաւր ցընծայ Սուրբ Եկեղեցի, ընդրեալ դըշխոյ, հարսըն պանծալի,
Ժողովեայ զմանկունս քո առագաստի, յաւրհներգութիւն Փըրկչին Յիսուսի,
Յաւուր տաւնի Սըրբոյն վըկայի, Թէոդոսի մեծ նահատակի,
Որ ի մանկութեանն սրբութեամբ սընանի եւ առաքինութեամբ քաղաքավարի,
Քաջ զաւրական ի պատերազմի եւ մենամարտիկ ի յասպարիսի:
Կոխել ըզգլուխըն Բելիարի եւ զերեւելի կամայկոր աւձի,
Զարչարանաւք Փըրկչին Յիսուսի հետեւի եւ ի յերկինս փառաւք պըսակի
Բարեխաւսութեամբ մեծ նահատակին Քո,
Կեցո՛ զմեզ, մարդասէ՛ր Քրիստոս, աղաչեմք:

Ռահ լուսաճէմ ի յերկինս ուղղեալ, հիմն ի վերա վիմին հաստատեալ,
Թէոդորոս վըկայն պանծացեալ, իմաստութեամբըն պայծառացեալ,
Ի սէր անմահ Արարչին վառեալ եւ զանցաւոր կեանքս արհամարհեալ,
Զսնոտի բագինըն հրով լուացեալ, զունայնութիւն կռոցըն ցուցեալ:
Գառն անարատ ընծայեալ, եւ ողջակէզ զանձըն մատուցեալ,
Քաջ բարունակ ի յերկրի սըբեալ, ուռ պըտղաւէտ յորթըն հաստատեալ,
Թէոդորոս Տէրն մըշակեալ, բազում վըկայս արդիւնաւորեալ,
Բարեխաւսութեամբ մեծ նահատակին Քո
Կեցո՛ զմեզ, մարդասէ՛ր Քրիստոս, աղաչեմք:

Անմահ ողկուզ կենարար Բանին, որ ճըմլեցաւ ի հընձան խաչին
Եւ պատրաստեաց զանապակ գինին, ի սեղանի Սուրբ խառնարանին,
Կոչեաց զվըկայսն յարփումն իմաստին, յուրախութիւն կենաց բաժակին,
Որով զմայլեալք ի յուրախութիւն, եւ բերկրեցան միշտ Սուրբ Հոգին,
Արփիահրաշ լուսով փայլեցին, զխաւար մեղացըն փարատեցին,
Ըզբանսարկուն վիրաւորեցին եւ զաւարս նորա իսպառ վանեցին,
Մեզ ճանապարհ ի յերկինս բացին, արքայութեան հաղորդս արարին,
Բարեխաւսութեամբ մեծ նահատակին Քո,
Կեցո՛ զմեզ, մարդասէ՛ր Քրիստոս, աղաչեմք:

Քաղցրաբարբառ մաքուր աղաւնի, աւետաբեր բանաւոր հաւտին,
Թէոդորոս վըկայն պանծալին, ազդումն արար ի յեկեղեցին
Եւ ըզխորհուրդն Յուլիանոսին յայտնեալ եցոյց Սուրբ հաւտապետին
Յաւուր պահոց մեծ քառասնեկին ըզգուշանալ ի հնարից չարին,
Մի ճաշակէք ի վաճառոցին, զխառնեալ արեամբ ճարպովըն զոհին,

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 130³-133µ
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ÛÑ³Ï³ å³ ²é³ù»ÉÇ ¿

Այլ կերակրիք ի ձեր սեղանին, եւ քուլիք պատրաստեցէք աղքատին,
Որով լըեալ ըզգաստանային եւ գտաւն սըրբոյն փառաւորէին
Բարեխաւսութեամբ մեծ նահատակին Քո,
Կեցո՛յ զմեզ, մարդասէ՛ր Քրիստոս, աղաչեմք:

***Ե**րանելի վըկա փառաւոր, Թէոդորոս անուամբ աՀաւոր,*
Արիական եւ քաջ զինաւոր, անմաՀ արքային եղեր սպասաւոր,
Ընդրեալ յերկրէ մեզ պըսակաւոր, արքայութեանըն աւետաւոր,
Բարի երկիր եւ արդիւնաւոր, պըտղաբերեալ ըզՀարիւրաւոր,
Սուրբ առագաստին ժառանգ Հոգեւոր,
Մեզ բարեխաւս առ Տէրն աՀաւոր,
Այսաւր ըամեալքս Հանդանաւոր,
Պատուեմք ըզտաւնս քո փառաւոր,
Բարեխաւսութեամբ մեծ նահատակին Քո
Կեցո՛ զմեզ, մարդասէ՛ր Քրիստոս, աղաչեմք:

***Լ**իցուք մարմնով մեք չարչարակից նախնին մերոյ սրբոց վըկայից,*
Առաքելոցըն քրտնաջանից, տեսանողաց Սուրբ մարգար[է]ից,
Հայրապետաց դասուց գումարից, մարտիրոսացըն բազմերամից,
Ծըգնաւորաց խարազնայզգեցից եւ կուսանացըն մաքուր զարդից,
Ընդ անմարմնոց գոլով պարակից եւ ըստ կարի մերում տաւնակից,
Զի եւ փառաց նոցայ դասակից, Հաղորդ լիցուք եւ պըսակակից,
Բարեխաւսութեամբ մեծ նահատակին Քո
Կեցո՛ զմեզ, մարդասէ՛ր Քրիստոս, աղաչեմք:

***Ի** Հողանիւթ զարմէս ընդրեցար Կոյս անարատ եւ Աստուծոյ մայր,*
Փոխանակ տըրտմութեան մեզ ուրախ արար, առիթ փըրկութեան եւ կենաց
պատճառ,
ԱբրաՀամեան ուխտին տաղաւար, ան[կ]էզ մորենի եւ մաքուր տաճար,
Կենաց կըտակ եւ անճառ տումար, տախտակ քարեղէն եւ Հոգոյ քնար,
Գեղմն իմանալի ցաւղովըն լըցեալ, լեառըն վիմածին կանխաւ յայտնեցար,
Առաւաւտ լուսոյ եւ զըւարթարար, եւ գերարբի ի յերկրի ցուցար,
Ծառըդ կենաց այսաւր ծաղկեցար, զԲանն ի մարմնի միացեալ ծընար,
Առ քեզ գոչեմք ձայն աղերսաբար,
Լե՛ր բարեխաւս առ Տէրն անդադար,
ՊաՀել զմեզ միշտ անդորրաբար, Հաղորդ լինել փառացըն խըպառ,
ԱՀա,
Եւ եւս զանձինս.:

***Է**ին անեղին Հայրածին Բանին, տաճար մարմնային, Սուրբ Աստուածածին,*
Բարեխաւսեա՛ քո Սուրբ Միածնին, զի մեզ փըրկեսցէ յաւուրն աՀագին,
Աղաչանաւք Յովանու ձայնին, ի ծնունդս կանանց մեծ կարապետին,

Պաղատանաւք վեհից հանդիսին, որք ի վերնատուն զՍուրբ Հոգին արբին,
Մաղթանաւք մեր Սուրբ Լուսաւորչին, Պարթեւանուն մեծ հաւտապետին,
Աղերս հայցուածոց ընդ քեզ քաղցրասցին, ձայն համագումար ընդրելոց դասին,
Զի գըթասցի Տէրն ողորմագին եւ թողցէ զանցանըս մերոյ պարտին,
Դարձուսցէ զպատիժըն պատուհասին եւ փըրկեսցէ յանկարծից չարին
Եւ նորոգեսցէ յաւուրըն վերջին, հաղորդս արասցէ տանըն հայրենին,
Ողորմեա՛յ.։

Լ. ԿԱՆՈՆ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԷԻՆ (ԱՐՏԱՔՍՄԱՆ)

ԳԱՆՁ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԷԻՆ*

Գըթութեամբ իջեր Տէր եւ մարդ եղեր, ըզմեզ վերածեր,
Երսուն ամ լըցեր, Յորդանան եկեր եւ զմեղըս լըւացեր[ա]*,*
Ըզհոգին առեր, եւ յանապատ եկեր, պահս պահեցեր,
Ի փորձանս մըտեր, զչարըն կոխեցեր, պարտաւորեցեր[բ]*,*
Եւ դարձ արարեր, հոգովն որ առեր, Գալիլեայ իջեր:
Նազարէթ մըտեր, զգիրըն կարդացեր, զժողովն ուսուցեր[գ]*,*
Ի ծովուն եզեր, վարդապետեցեր, եւ քարոզեցեր[դ]*,*
Զի ծովըն մըտեր, ի նաւըն նըստեր, ըզըան ուսուցեր,
Զմարդիկք յանցեցեր, ուռկանաւ հաներ, ի կեանս որսացեր,
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս սուրբ կիրակէի աւուրս տէրունի, աղաչեմք:

Րաբուն մարդասէր, որ չնորհաց ես Տէր, նոյն եւ բարեսէր,
Պետրոս տըրտմէր, եւ նեղասրտէր, բանիւ տըրտնջէր,
ԶՔէն ամբաստանէր, մըտաւք բամբասէր, մեղադիր լինէր,
Զի ձուկըն չունէր, որ անդ վաճառէր, կամ ի տուն տանէր[ե]*,*
Զի էր տանուտէր, տըղայոց հայր էր, եւ զոքանչի տէր,
Ի կնոջէն վախէր, զոքանչէն խըղճէր, եւ ահիւ ամաչէր,
Անդէն վարանէր եւ տարակուսէր, Քեզ, Տէ՛ր, մեղադրէր,
Ի միտսն փըղցկէր, սըրտիւ հայհոյէր, դիմաւք պատկառէր,
Թէպէտ ըզչարէր, մըտաւք բարկանէր եւ ասել ոչ կարէր,
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս սուրբ կիրակէի աւուրս տէրունի, աղաչեմք:

Իսկ, Տէր, գիտացեր, նըմայ ասացեր եւ հրամայեցեր,
Զնաւն յառաջ հաներ, խոր խաղացուցեր, տալ զգործիսն արկեր:
Զուռկանսըն լըցեր, եւ պարպատեցեր, սքանչելիս ցուցեր,
Անդ զարմացուցեր, զՊետրոս կոչեցեր, աշակերտեցեր,
Յառաջ խաղացեր, զՅակովբոս տեսեր, զՈվհան սիրեցեր[զ]*,*
Ի նաւէն հաներ, ծովակէն առեր, Զեբեթիոս թողեր,
Զնոսայ որ առեր, աշակերտեցեր, քարոզս արարեր,
Իշխան կացուցեր, զաւրութիւն տըւեր եւ մեծարեցեր:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 106µ-108µ
Êáñ³·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ÛÝ³Ï³åª ¶ñÇ·áñÇ ¿

ա Մտթ. Գ 13-17, Մրկ. Ա 9-11, Ղուկ. Գ 21-22
բ Մտթ. Դ 1-11, Մրկ. Ա 12-13, Ղուկ. Դ 1-13
գ Մտթ. ԺԳ 53-58, Մրկ. Զ 1-6, Ղուկ. Դ 16-30
դ Մրկ. Բ 13-14
ե Ղուկ. Ե 5-8
զ Մտթ. Դ 21-22 Մրկ. Ա 19-20, Ղուկ. Ե 10-11

Գոլ Քեզ աւթեվան, Հոգոյդ բնակարան, եւ ասպընջական,
Որք հետեւեցան, Քեզ հնազանդեցան, եւ աշակերտեցան,
Ընդ Քեզ շրրջեցան եւ ի Քէն ուսան քարոզել ըզբանն:
Քեզ հաճոյացան եւ արժանացան, Քեզ եղբայրացան,
Ի Քէն վարժեցան եւ ըզգաստացան, զգուշացան,
Որք հանդիսացան եւ արիացան, դիւաց հալածման,
Ըմպել խոստացան, ըզբաժակն արեան եւ մարտիրոսական,
Որք արժանացան փառաց Քոց տեսլեան, այլակերպութեան,
Զի ընդ Քեզ ելան, լեառն առանձնական, ի Թաբաւրական,
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛
Յայս սուրբ կիրակէի աւուրս տէրունի, աղաչեմք:

Որդին սիրելի, Հաւրն երկնաւորի, Արարչին երկնի,
Րաբունին բարի, հսկի գիշերի, միաշաբաթի,
Որով ցուցանի, թէ կատարածի աւրն է այս յայտնի,
Աւր աներեկի, անփոխադրելի, յաւէտ յերկարի,
Է սկիզբն աշխարհի, կատարած վերջի, աւրս այս Տէրունի,
Սայ է որ կրկնի եւ բազմապատկի, յայսմ յաւիտենին,
Բոլորն տարի, յիսուն կիրակի եւ երկուս աւելի
Եւ ամէն կիրակի, Տէրունի ասի, զի սուրբ եղիցի,
Որով պատշաճի, քրիստոնէ ազգի, Սուրբ կեալ ի մարմնի,
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛
Յայս սուրբ կիրակէի աւուրս տէրունի, աղաչեմք:

Րամեալ բոլորի, ամսոցն ի տարի, երկոտասանի,
Հինգ աւր աւելի, աւուրքն որ թըւի, եւթն յիսուն լինի,
Հընգէտասանի, աւուրս աւելի, խորհըրդով ի լի,
Զի հինգն երեքկի, տեսութիւն ունի, հինգ զգայարանի,
Թիւ ամսոցն յայտնի, այն համեմատի, անդամոց մարմնի,
Եւթն յիսուն յայտնի, այն աւրինակի, աւուրց շաբաթի,
Մինս այս նազելի, սա Տեառն անւանի, քան զմին կիրակի,
Յայսմ յիսներեկին, պարտէ զգուշալի, կալ յաղաւթի,
Ամէն հասակի, ծերի եւ տղայի, երիտասարդի,
Յաւուրս յիսնակի, աւագ պահոցի, քառասներորդի,
Բըխումն արտասուի, բախումն սըրտի, բարբառ մեղայի,
Զի Տէրն ողորմի,
Ահա կեցո զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛
Յայս սուրբ կիրակէի աւուրս տէրունի, աղաչեմք:

Ի քառասնորդի աւագ պահոցի մեծիս յիսնակի,
Այս պահս գովելի, գուշակեալ լինի, վաղ ժամանակի
Յաւուրս Ադամի, մարդոյն առաջի, սա աւրինադրի,

Եւ Աբելի, արդարոյ նախնի, մարդոյն Էնովսի, այլեւ Ենովքի,
Ամբողջ պահողի, որ յերկինս փոխի, եւ սրբոյն Նոյի,
Եւ Աբրահամի, մեծ նահապետի, մեծին Մովսէսի
Եւ յԵսւայ կուսանի եւ Եղիայի, մաքուրն երամի,
Տեսանող դասի, սուրբ մարգարէի, Տեառն եւ Արարչի մերոյն Յիսուսի:
Պահսն քառասնաւրինակ բարի, այն մեզ եղիցի, քրիստոնեայ ազգի,
Յայս քառասնորդի, պահոց պասեքի, ըզգաստանալ յոգի:
Ծունր աղաւթելի, բարբառ մեղայի, բաղխումըն սըրտի,
Բըղխումն արտասուի, գըղջումըն սըրտի, մեղայ ասելի,
Ողորմ աղքատի, գըթալ տընանկի, հիւրոց տալ տեղի,
Այրեաց եւ որբի, խընամ տանելի, եւ անծանաւթ հիւրի,
Սիրող սապղարի, վասըն Քրիստոսի, ըստ պատուիրանի,
Թէ այսպէս լինիցի, եւ պահըս պահւի հեշտութեան հեռի,
Ապա թէ հաճի, Աստուած եւ ընդունի, եւ մեզ ողորմի,
Ջանձին.:

Է խորհուրդ խորին, բանիւ Պետրոսին, հաւատոյ վիմին,
Ջոր ի Թաբաւրի, մինչ ընդ Տեառն էին, ի լեառն առանձին,
Ասաց թէ շինին ըզտաղաւարնին, յանուն երեքին,
Մին Տեառն Յիսուսին, եւ մի Մովսէսին եւ մի Եղիային,
Որ գուշակէին պահոց խորհըրդին երեք յիսնակին,
Մեծ այս ընդ մարմին, ընդ հոգոյ ամառնին, մըտաց ձմերայնին,
Ջի չարն եւ բարին, երիւքս այս գործին, եւ պահաւք քաւին,
Մարմնոյս Յիսուսին, մըտաց Մովսէսին, հոգոյն Եղիային,
Մաղթանաւք Կուսին, մաւր անեղ Բանին, Սուրբ Աստուածածնին,
Սուրբ Կարապետին, եւ Ստեփանոսին, եւ Լուսաւորչին,
Երկուցըն վեհին, Մովսէսի մեծին, եւ Եղիային,
Սըրբոցն երեքին, Սիմոն Պետրոսին, Սուրբ Յակոբոսին, եւ Յոհաննիսին,
Ողորմեա.:

ՏԱՂ ԸՍՏ ԽՈՐՀՐԴԵԱՆ ԱՒՈՒՐՍ*

Նոյն այս խորհուրդ յոյժ գերագոյն, մըտաց մարդկանէ վեհագոյն,
Կենաց Բանին քարոզելոյն, որդոց մարդկան հաւատալոյն,
Իսկ Պետրոսի առ ոտս անկեալ, Տեառն Յիսուսի եւ աղաչեալ,
Ի բաց գընայ Տէր իմ բարձրեալ յինէն, զի մարդ եմ մեղուցեալ:
Տէրըն նըմայ պատասխանէր. Մի՛ երկնչիր Սիմոն ասէր,
Զմարդիկք որ այս այսմհետէ յանմահական կեանս ընծայէ,
Նոցա թողեալ զիւրեանց գործին, գնացին զհետ կենաց Բանին[˜]*,*
Շըրջեալ ըզհետ վարդապետին, զԲանն կենաց քարոզէին,
Ի սոյն աւուր խորհըրդական, առեալ զորդիսն զՈրոտման,
Զկոյսն Յակոբոս, ըզսուրբն Յոհան, զՊետրոս զվէմըն պատուական,
Թիւ կատարեալ խորհրդական,
Լեառն հանեալ Թաբաւրական, գայր անդ Մովսէսըն Ղեւտական
Եւ Եղիայ սուրբ կուսական[ՠ]*:*
Քարոզք հընոյն աւրինական աղաչէին զԱստուածըն Բան,
Լընուլ ըզգիրն աւրինական, յազատութիւն որդոց մարդկան,
Գայր անդ եւ ձայնըն հայրական, յերկնից իջեալ հաճոյական,
Եւ Սուրբ Հոգին ճըշմարտութեան, յամպ լուսեղէն անճական,
Զորդի կուսին Տէր միական, դաւանելով Հաւր էական,
Որում եւ աստ մեք միաբան տացուք ըզփառս միշտ յաւիտեան:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 108µ-109 ³
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í»ñ»õáõÙ
[˜] Մտթ. Դ 18-22, Մրկ. Ա 16-20, Ղուկ. Ե 1-11
[ՠ] Մտթ. ԺԱ 3, Մրկ. Թ 3, Ղուկ. Թ 30-31

ԳԱՆՁ ԵՐԿՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԷԻՆ*

Գեղապանծ լուսով, գեղայսքանչ գունով, գեղազարդ փառօվ,
Պատեալ ես միգով, Թանձրութեան ամպով, յանմատոյց լուսով,
Երեք խորանով, եւ վարագուրով, անջրպետելով,
Լուսեղէն արփով, ջրեղէն կամարով, կապուտ եԹերով:
Բազմիս աԹոռով, անարուեստ ձեւով, անմարմնականով,
Հրճուիս գովելով, քաղցր եղանակով, հրեշտակաց երգով,
Ոչ հանդուրժելով, անհաս մընալով, Էից բոլորով,
Յայտնեալ Քո սիրով, եւ մարդ լինելով, յերկրի շըրջելով,
Ահայ կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդ.:

Րաբունդ երկնային, Հաւրըդ Միածին, մաւր Քո կուսածին,
Սնանելով Քոին, ի տանն Յովսէփին, անուամբ Հաւր քոին,
Վարժեալ ընդ նոսին, սիրեցեալ Քոին, որդոց Զեբեդին,
Սուրբ Յակոբոսին եւ Յոհաննիսին, Աւետարանչին,
Որ որդիքն էին քըւերըն Քոին, երեսուն ամին, ի չափ հասակին,
Գալ Յորդանանին ի ՄըկրտուԹիւն,
Վըկայեալ հոգին, պահեալ ի լերին, փորձ ելեր չարին
Ու յաղԹեցեր չարին:
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդ:

Իսկ Տէր յաղԹեցեր զչարըն, կոխեցեր, պարտաւորեցեր,
Գալիլիայ իջեր, ՆազարէԹ մըտեր, զժողովն ուսուցեր
Ու ի ծովուն եզեր վարդապետեցեր եւ քարոզեցեր,
Ի նաւըն մըտեր, ու ի ծովուն նըստեր, զժողովն ուսուցեր,
Պետրոս տըրտնջէր եւ նեղասըրտէր, զՔեզ ապաստանէր,
Զի ձուկըն չունէր, որ անդ վաճառէր, կամ ի տուն տանէր,
Ի կնոջէն վախէր, զոգանչէն խըղճէր ու ահիւ ամաչէր,
Անդ ի վար առնէր, եւ տարակուսէր, Քեզ, Տէ՛ր, մեղադրէր,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդ.:

ԳըԹաց գիտացեր, նըմա ասացեր եւ հրամայեցեր,
Զնաւն յառաջ հաներ, խոր խաղացուցեր, տալ զգործիսն արկեր,
Զկանց բան դըրեր եւ հրաման տըւեր ու ի գործիսն արկեր,
Զուռկանսըն լըցեր, եւ պատառեցեր, սքանչելիս ցուցեր,
Անդ զարմացուցեր, զՊետրոս կոչեցեր եւ աշակերտեցեր,
Յառաջ խաղացեր, զՅակոբոս տեսեր, զՅոհան ընդըրեցեր,
Ի նաւէն հաներ, ծովակէն առեր, ԶեբեԹոս Թողեր,

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 134µ-137µ   M ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Êáñ ³ ·Çñ   Ì ³Ûñ ³ Ï ³ åª ¶ñÇ·áñÇ ¿

Զնոսա որ առեր, աշակերտեցեր, քարոզ արարեր,
Զաւրութիւն տըւեր, իշխան կացուցեր եւ մեծարեցեր,
Ահա կեցո՛ եւ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդ.:

Որք հետեւեցան, Քեզ հնազանդեցան ու աշակերտեցան,
Ընդ Քեզ շրջեցան, ի Քէն ուսան քարոզել ըզբան,
Քեզ հաճոյացան, եւ արժանացան, Քեզ եղբայրացան,
Ի Քէն վարժեցան, եւ ըզգաստացան, չարին զգուշացան,
Որք հանդիսացան, եւ արիացան, դիւաց հալածման,
Ըմբել խոստացան ըզբաժակն արեան, մարտիրոսական,
Որք արժանացան փառաց Քո տեսլեան, այլակերպութեան,
Զի ընդ Քեզ ելան, լեառն առանձնական, ի Թաբաւրական,
Ահա կեցո՛ եւ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդ.:

***Ր**աբունին բարի, հըսկի գիշերի, միաշաբաթի,*
Որով ցուցանի, թէ կատարածի աւրն այս է յայտնի:
Աւր աներեկի, անփոխադրելի, յաւէտ յերկարի,
Է սկիզբն աշխարհի, կատարած վերջի, աւրս այս Տէրունի,
Սա է, որ կըրկնի, եւ բազմապատկի, յայսմ յաւիտենի,
Բոլորըն տարի, յիսուն կիրակի, ու երկուսն աւելի,
Ու ամէն կիրակի Տէրունի ասի, զի սուրբ եղիցի,
Որով պատշաճի քրիստոնեա ազգի սուրբ կեալ ի մարմնի,
Ահա կեցո՛ եւ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդ.:

***Ի** բոլորն ամի, յաւուրքն որ թըւի, եւթն յիսուն լինի,*
Մինս այս նազելի, սա Տեառն անուանի, քան զմին կիրակի,
Յայս յիսներեկի, պարտ է զգուշալի կալ ի յաղաւթի,
Բարբառ մեղայի, բախումըն սըրտի, բըխումն արտասուի,
Ողորմ աղքատի, գըթալ տնանկի, այրեաց եւ որբի,
Խընամ տանելի, խեղի, սապղարի եւ անծանաւթի,
Թէ այսպէս լինիցի, եւ պահըս պահի, հեշտութեան հեռի,
Ապա թէ հաճի Աստուած ու ընդունի, եւ մեզ ողորմի,
Ահա յիշեա.
Եւ եւս առաւել
Զանձինս:

***Է** խորհուրդ խորին, բանիւ Պետրոսին, հաւատոյ վիմին,*
Զոր ի Թափաւրին, մինչ ընդ Տեառն էին, ի լեառն առանձին,
Ասաց թէ շինին ըզտաղաւարին, յանուն երեքին,
Մին Տեառն Յիսուսին, մի Եղիային եւ մի Մովսէսին,
Որ գուշակէին, պահոց խորհրդ երեք յիսնակին,
Մեծս այս մարմնին, ընդ հոգոյ ամառնին, մըտաց ձմերային:

Ձի չարն եւ բարին երիւքս այս գործին եւ պահաւք քաւին,
Մարմնոյս Յիսուսին, մըտաց Մովսէսին, հոգոյն Եղիային,
Հաւատով սըրբին, եւ յուսով մաքրին, եւ սիրով քաւին,
Մաղթանաւք Կուսին, մաւր անեղ Բանին, Սուրբ Աստուածածին,
Սուրբ Կարապետին, եւ Ստեփաննոսին, եւ Լուսաւորչին,
Երկուցըն վեհին, Մովսէսի մեծին, եւ Եղիային,
Սըրբազան գընդին, Սիմոն Կեփային, Սուրբ Յակոբոսին եւ Յոհաննիսին
Ողորմեաց։

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ ՅՈՐԴՈՐԷ

Իբրեւ եղեւ տիւ ցերեկին,
Ելեալ գնաց յանապատին:
Եւ ի վաղեան առաւաւտին,
Կայր Տէր Յիսուս յեզր ծովին:
Ետես երկուս նաւս որ գային,
Զգործիս ձկանց լուանային:
Որ Սիմոն եւ Անդրէին,
Յակոբոսին եւ ՅոՀաննիսին:
Բանիւ ասաց Տէր Պետրոսին,
Առնուլ ի նաւն զրաբունին:
Վասըն ամբոխին, լըսաւղ լինել Կենաց Բանին:
Առեալ Պետրոս զՏէրն ի նաւին
Եւ խաղացոյց անդր ի ծովին:
Յոր նըստելով վարդապետին,
Զբանս աւետեաց տայր ժողովին:
Նըստեալ ի նաւն ուսուցանէր,
Զաւետարանըն քարոզէր,
Զբանն աւարտէր, զնոսին աւրՀնէր,
Ռամին Հրաման տայր եւ արձակէր:
Սիմոն ի յանձն իւր վարանէր,
Մըտաւք զՏէրն ապաստանէր:
Զի յայնմ աւուր ձուկն ոչ ունէր
Եւ ի տուն երթալ իւր ամաչէր:
Ապա առ նա Տէր բարբառէր,
Զգործիսն ի ծով տալ արկանէր:
Իսկոյն նըմայ պատասխանէր,
Զվաստակ գիշերոյն պատճառէր:
Յայնժամ առեալ զգործիս ձգէին,
Տեառն բանիւն արկանէին,
Անդ բազմութիւն ձըկանց մըտին,
Ըզցանցս ուռկանին պարպատէին:
Սիմոն Պետրոս զաՀի Հարեալ
Ի Զեբեթեանց նաւակն արկեալ,
Նոքայ եկեալ, զձըկունս բարձեալ
Եւ երկոքին նաւըն լըցեալ[*]:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 137µ-138µ
[*] Ղուկ. Ե 5-8

ԼԱ. ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՅՆ ԿԻՒՐԵՂԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ*

ԳԱՆՁ ՍՐԲՈՅՆ ԿԻՒՐԵՂԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Խորհուրդն անյայտ ծածկեալ յաւիտեանց յիմանալեաց ազգաց եղելոց,
Որ յայտնեցեր ի յեկեղեցի բազմապատիկ մասամբ աւրինին,
Բաց զբերան իմ յորդոր բանիւք, խաւսել զխորհուրդ սրբոյ քաղաքին,
Ձաթոռակալք Երուսաղէմի, յիշատակեալք ի յայսմ տաւնի,
Որոց անուանք են ի պահեստի, ի պատմութեան քաջին Եւսեբի,
Նախնի աւծեալ եղբաւրն Յիսուսի, որդի արդար ծերոյն Յովսէփի,
Տէր Սուրբ Յակոբ, սիրող Քրիստոսի, ընդրեալ յաստիճանըն տիրականի,
Տուբիայ եւ Բենիամին, մեծն Յոհաննէս եւ Մաթէոսին,
Փիլիպոս եւ Դուենակոս, մեծն Յուստոս եւ արհին Ղեւի,
Արին Եփրէմ, գեղանուանըն Յովսէփ,
Հընկէտասան Տէրըն Յուդայ յայտնի,
Քանստիոս քարոզն աւրինաց, նոյն յաջորդեաց, Տաղէսփփորոսի,
Եմինիոս սիրող սրբութեան եւ յաջորդ աթոռոյ,
Ահա ընկա՛լ զաղաչանս մեր, բարեխաւսութեամբ
Կիւրղի Քո սուրբ հայրապետին, աղաչեմ:

Արդ ընդ սոցայ ժամանակս յայտնի,
Սուրբ հայրապէտք Երուսաղէմի,
Խարկէսիոս մեծ ըսքանչելին,
Որ դարձոյց ըզջուրն ի բնութիւն ձիթի:
Սուրբըն Մարկոս եւ Կասիանոս,
Պուպլիոս մեծն եւ Մաքսիոս
Ի Յուլիանէս այլեւ Գայիոս,
Դարձեալ Յուլիոս եւ Կպէտիանոս:
Անդոնինոս եւ մեծըն Վաղէս,
Դաղքիանոս, նաեւ Նարէսոս,
Թիւք երեսուն եւ ինն ըստ կարգին,
Որոց գրեցան անուանքն ի կարգին,
Աղաւթք սոցա մեզ յաւգն հասցի
Եւ փըրկեսցէ Սուրբ զԵկեղեցի,
Զոր գընեաց արեամբ Փըրկիչն աշխարհի
Եւ պարգեւէ մեզ մասըն բարի,
Զոր խոստացաւ ի փառս հայրենի,
Ահա ընկա՛լ զաղաչանս մեր, բարեխաւսութեամբ
Կիւրղի Քո սուրբ հայրապետին, աղաչեմ:

---

* ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 138µ-143³
Êáñ³·Çñ

M ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ñ³Ï³å ª Ê³ã³ ïáõñ

__Զ__արչարանց Բանին Աստուծոյ, Աստուածընկալ փայտըն փըրկչական,
Հրամանաւ մեծին Կոստանդիանոսի եւ դըշխոյի մաւրն իւր Հեղինի,
Ի ձեռն Յուդայի խաչն արտափայլի, ի դիտակին ի Գողգոթայի,
Բուրմամբ ծագեաց լոյս խընկաւք անուշ, մինչեւ լըցաւ տեղին լուսալի,
Ազդմամբ Սըրբոյ Հոգոյն հրաւիրեալ, զՅուդա կոչեն ի կարգ հրաշալի:
Զանուն փոխեն Կիւրեղ սքանչելի, պաշտաւնատար Երուսաղէմի,
Որ վերըստին դարձոյց յուղղութիւն, աւրհնել զԱմենասուրբ զԵրրորդութիւն,
Ահա ընկա՛լ զաղաչանս մեր, բարեխաւսութեամբ
Կիւրղի Քո սուրբ հայրապետին, աղաչեմ:

__Ա__նժամանակ Որդին Միածին եւ ծոցածին Բանն հայրական,
Զուղիղ գրեալսն ի տեսանողացն զտառսըն կատարեաց, ըզմարգարէաց:
Կանկնեաց զՍիոն Սուրբ Եկեղեցի, հրամանաւ մեծին Կոստանտիանոսին,
Եւ Բանին կենաց աշակերտելոցն յաւրինեաց ըզկարգ ուղղափառական,
Բազմահանճար մեծ իմաստութեամբ պատուէ զտեղիսըն տնաւրինական
Եւ ըզԿիւրեղ միջնորդ աւրինաց, կարգէ ի դաս հայրապետական,
Ուստի ցընծայ ամուլն անծընունդ, բազմազաւակ ծնընդաւք զանազան,
Որով եւ մեք բերկրեալ զուարճասցուք, աւրհնել զԱմենայսուրբ
զԵրրորդութիւն,
Ահա ընկա՛լ զաղաչանս մեր, բարեխաւսութեամբ
Կիւրղի Քո սուրբ հայրապետին, աղաչեմ:

__Տ__իեզերական արքայն անուանի, Կոստանդիանոս կայսըր ցանկալի,
ՅԱստուածային սէրըն հետեւի ի սըրբոց դասըն կարգադըրի,
Զոր եւ նորա յաթոռըն նըստի, Յուլիանոս թշնամին խաչի Քրիստոսի,
Պառաւատոս յորջորջմամբ կոչի, զկայծն ունէր ինքն իբրեւ ի յարդի,
Որ վառեցաւ ի բոց բարկութեան, այրիչ եղեւ հիմանց աշխարհի,
Մեծ եւ բազում հըպարտ հեծելաւք ելեալ ի Պարս վասն պատերազմի,
Գայ ի սուրբ քաղաքն Երուսաղէմի, խորհըրդեամբ չարին առնու զտեղին,
Կոչէր զԿիւրեղ յատեան սոսկալի, եւ հարցանէր վասն Քրիստոսի,
Պատասխանէր սուրբ եպիսկոպոսն ի գրոց բազմաց բան զարմանալի,
Զոր զայրացեալ արքայն մոլեգնի եւ կըրճտէր զատամունս իւր գարշելի,
ԶՅիսուս անարգէր ի հրապարակի, հրամայէր ուրանալ ի մէջ ատենի,
Մեք միաբան ընդ սըրբոյն Կիւրղի
Աւրհնեմք զՀայր եւ զՈրդի եւ զՍուրբ Հոգին,
Ահա ընկա՛լ զաղաչանս մեր, բարեխաւսութեամբ
Կիւրղի Քո սուրբ հայրապետին, աղաչեմ:

__Ո__ւստի բարկացեալ չարըն զայրացմամբ, եհատ զաջոյ ձեռըն սըրբազանին,
Զոր երջանիկ Տէրն հրաշալին զԱստուած աւրհնէր տըւաւղ պարգեւի,
Այսաւր առաջին իմոյ անցանացն ինձ եղիցի դեղ բժըշկութեան,
Դարձեալ կըրկին չարըն ցասուցեալ, զբերանն այրեաց բորբոքմամբ հրատին,

Եւ երկաթի քերչաւքըն քերեալ, եղեւ քանցեալ ամենայն մարմինն,
Շաղախեցաւ երկիր յարենէն, եւ ներկեցաւ ի գոյն կարմրերփին,
Ի յիշատակի տաւնախըմբութեանս:
Աւրհնեալ անբաժանելի Սուրբ Երրորդութիւն,
Ահա ընկա՛լ զաղաչանս մեր, բարեխաւսութեամբ
Կիւրղի Քո սուրբ հայրապետին, աղաչեմ:

Իւիւծեալ բնութեանս դեղ նեղելոց, Տէր սուրբ Կիւրեղ, զըւարթուն անմարմին,
Մըտեր ի հնոց յեռանդ կաթսային, զոր գեղարդեամբ զկողդ խոցեցին,
Նըմանեցար Փըրկչին Յիսուսի, որ զկենարար կողն եբաց ի խաչին,
Եհեղ զարիւնըն Իւր փըրկական եւ ազատեաց զծընունդ կողածնին,
Կըցորդութեամբ մաւր քո Աննային, որ քաջալերէր ըզքեզ ի բանդին,
Յանձնէր ըզմեռեալ հայր քո հրեայ եւ զազգակիցըն Ստեփաննոսին,
Ո՛վ հայր եւ Տէր եւ փառք Սիովնի, քեզ յանձն առնեմք ըզմեզ վերըստին,
Յորժամ պըսակիս ի Տեառնէ փառաւք, ի քո նըման սըրբոցն ի միջին,
Անդ յիշեսցես ըզմեզ գըթալի յորժամ նըստի Տէրն յահեղ բեմբին,
Կըցորդելով լոյսերամ դասին եւ աւրհնեսցուք զՀայր եւ զՈրդի եւ ըզՍուրբ Հոգին:

Ահա յիշ.
Եւ եւս.
Ձանձինս:

Բոպէից Արարիչ Տէր եւ Թագաւոր, քահանայապետ փըրկիչ աշխարհի,
Անաւրինաց գընդին ահաւոր, դասուց նոցին ահեղ, սոսկալի,
Բարեխաւսութեամբ աւրհնեալ Տիրուհոյն Աստուածածին Քո Սուրբ ծընաւղին,
Աղերսարկութեամբ սըրբոյն տէր Կիւրղին Երուսաղեմու եպիսկոպոսին,
Բարեպաշտ մեծ նահատակին եւ քաջասիրտ մաւրն իւր Աննային,
Որ համակամ սիրով սրբութեամբ հեղին զարիւնս իւրոց ի յերկրի,
Սոցին մաղթանքն առ Քեզ խըմբեսցի, զմերս ընդունել զաղաչանք ձայնի,
Խաղաղանալ մեզ յայսմ աշխարհի եւ հասանել փառացն անպատմելի,
Ողորմեա:

81 Ò»é³·ñáõÙª ÝÁÝÙ³Ý»ó³ñ

ԳԱՆՁ ԿԻՒՐՂԻ ՀԱՅՐԱՊԵՏԻՆ*

Գրթացեալ Քոյին, Աստուածդ անքննին եւ առեր մարմին,
Զհինն ադամային նորոգեալ բնութիւն ազգիս մարդկային,
Ծընընդեամբ Սուրբ Կուսին ի Բեթղահեմին տապան Եւային,
Նորայն վրճարին, պարտիքն առաջին ճաշակման պտղին,
Եւ մահու խաչին, ի Գողգոթային, Կառափման տեղին,
Ադամա քաւին, յանցանքըն ջընջին բացմամբ Քո կողին,
Ծնընդեամբ անծընին, մահուամբ անմահին, Աստուծոյ բանին,
Երկուցըն տացին, Ադամ եւ Եւային, մեղաց թողութիւն,
Բարեխաւսութեամբ Կիւրղի, Աննային, Տէ՛ր, մեզ արա՛ մեղաց թողութիւն,
Աղաչեմք:

Րամեալ մարդկային ի սէր քո խաչին, Որդիդ Միածին,
Որպէս հօտ յաղին, այնպէս դիմեցին ի մահ կամովին,
Ընդ որ եւ արին Յուդայ սքանչելին, գըտօղ սուրբ խաչին,
Ի գալ արքային, պիղծ ուրացողին, Յուլիանոսին,
Ի սուրբ քաղաքին, յԵրուսաղէմին, վասըն Յուդային,
Ի վրէժ նախանձին, գիւտ ի սուրբ խաչին, ձեռամբ Յուդային,
Կոչեալ յատենին, եւ հարցաքննին, արար ընդ նըմին,
Բարեխաւսութեամբ Կիւրղի, Աննային, Տէ՛ր, մեզ արա՛ մեղաց թողութիւն,
Աղաչեմք:

Ի գալըն չարին, Յուլիանոսին, քաղաք սասանին,
Շատ պակասութիւն արար հաւատին, քրիստոնէ ազգին,
Ապա ընդ Յուդային, արար քննութիւն եւ ընդ մօր նորին,
Խոստմամբ պարգեւին, ոչ խախտէ զնոսին ի սիրոյ Փըրկչին,
Ապա կարծրագին, տանջեաց ըզնոսին, ըզմայրն եւ զորդին,
Աննա սըրբուհին, խըրատէր զորդին, զԿիւրեղ սքանչելին,
Կալ քաջ ի սրտին, ըստ ազգականին, Նախավըկային,
Սուրբ Ստեփանոսին, հօրեղբօր պապին, Յուդայ Կիւրեղին,
Բարեխաւսութեամբ Կիւրղի, Աննային, Տէ՛ր, մեզ արա՛ մեղաց թողութիւն,
Աղաչեմք:

Գոհութիւն տըւեալ Աննա եւ աւանդեալ զհոգին սըբասնեալ,
ԶԿիւրեղ չարչարեալ, կարծրագոյն տանջեալ, զբազուկըն հատեալ,

² ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 192µ-193µ
Êáñ³·Çñ
U ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ñ³Ï³åª ¶ñÇ·áñ
ÌÝÃ. ¶³ÝÓÇ ëÏ½µáõÙ Ï³Ñ»ï»õ»³É Ï³ý³Ý.
¶³ÝÓë ³ë¿ ½Ï³ý³ë

¶³ÝÓë ·ñ»ó³»ë åÇï³ÝÇ
ð³Ù»³É µ³ÝÇõ áõñ³Ë³ÉÇ,
Æ ¶ñÇ·áñ¿ ·³ñß»õ ³Õï»ÕÇ,
¶ñ»³É ÎÇõñÕÇ Ñ³ñ³å»ïÇ
àñ³õáõñë ù³é³ëÝáñ¹Ç
ð³ÙÇó å³Ñáó ùñÇë ïáÝ¿Ç:

Եւ ի գուբ արկեալ, զոր սողունք լցեալ եւ ոչ վընասեալ,
Թովիչըն տեսեալ, Աղամոն կոչեալ, գայն եւ զարմացեալ,
Ըզկուռսն ուրացեալ, զՔրիստոս դաւանեալ եւ հաւատացեալ,
Վասն որոյ տանջեալ եւ նահատակեալ, պըսակաւորեալ,
Ընդ նըմին եւ այլք բազումք հաւանեալ եւ նահատակեալ,
Որոց սուր եդեալ, նոցին եւ սպանեալ, արեամբ կատարեալ,
Բարեխաւսութեամբ Կիւրղի, Աննային, Տէր մեզ արա մեղաց թողութիւն,
Աղաչեմք:

Ոհ ընդ ահագին տանջանսն Յուդային, սրբոյ Կիւրեղին,
Կապար հալեցին, եւ զայն ջերմային ի բերանն արկին,
Յետ ամենայնին, բանտին զընդանին եւ կապարանին,
Թիւնաւոր զեռնին, աւձին եւ կարճին, որ ի խոր գըբին,
Ի տապակ արկին, զԿիւրեղ Աքանչելին եւ եռացուցին,
Գանիւ տանջեցին, կախեալ քերեցին, զոսկերսըն բացին,
Խիստ չարչարեցին, սաստիկ գանեցին եւ խորովեցին,
Այնքան զնա հարին, մինչ կատարեցին եւ աւանդեաց զհոգին,
Յիշեա եւ եւս զանձինս.:

Րաբունոյն վերին, զօրաց հրաբունին, րամից Արարչին,
Մայր եւ աղախին, Աստուծոյ Բանին, Սուրբ Աստուածածին,
Յաւուրըս տաւնին, Կիւրղի եւ Յուդային, եպիսկոպոսին,
Այլեւ մօր նորին, սըրբոյ Աննային, մարտից հանդիսին,
Նաեւ մեծ Կիւրղին, Սուրբ հայրապետին եւ պատրիարգին,
Աստուածաբանին, սուրբ վարդապետին, Աքանչելագործին,
Պահոց պընդողին, սուրբ ընթերցւածին, ի սոյն կարգաւղին,
Որ յաւուրս նորին, փայլումըն խաչին, ի Գողգոթային,
Յայտնի երեւին, Էրուսաղէմին, ամենայն ազգին,
Շնորհաւք սուրբ խաչին, եւ հայցմամբ քոյին, Սուրբ Կոյս Տիրածին,
Սուրբ Կարապետին եւ Ստեփանոսին եւ Սուրբ Գրիգորին
Եւ երկուց նոցին, սըրբոցըն Կիւրղին, որ յիշատակին,
Աստ բարեբանին, տաւնիւ մեծարին, բարեհամբաւին,
Ողորմեա:
Բարեխաւսութեամբ Կիւրղի, Աննային, Տէ՛ր, մեզ արա մեղաց թողութիւն,
Աղաչեմք:

ՏԱՂ ԿԻՒՐՂԻ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ*

Աստուած փառաց, լոյսդ անքընին, լոյս ի լուսոյ Հօր Միածին,
Որ կամաւ Հաւր Քո երկնային եւ հաճութեամբ Հոգոյ Քոյին,
Իջեր յերկնից յերկիր ստորին եւ մարդ եղեր յարգանդ Կուսին,
Յերկրի շրջեալ մարդ կուսածին, զմարդիկ հաներ յերկինս վերին,
Յորոց եւ մի էր ընդ բազմին Յուդայ Կիւրեղըն սքանչելին,
Նա որ գըտաւ ըզփայտ խաչին, յԵրուսաղէմ թաղեալ յաղբին,
Ընդ որ մախացեալ ուրացողին՝ Յուլիանոս բըռնակալին,
Զարըն ոխացաւ ընդ Կիւրեղին եւ ետ ի ձեռըս տանջողին:
Զարչարանօքըն սաստկագին հարեալ զԱննա մայրն ընդ որդին,
Ի չար տանջանսն աւանդեցին մայրն եւ որդին զիւրեանց հոգին,
Աստ ի կենացս մահուամբ ելին եւ անդ յԱստուծոյ պըսակին:
Այսօր եւ մեք ցընծամք տաւնիւս յիշատակի աւուր նոցին:

ՏԱՂ ԿԻՒՐՂԻ*

Յաղթող արի անպարտելի, սուրբըդ Կիւրեղ ըսքանչելի,
Հանդիսաց արի ի յատենի, հանդերձ մօր քո Սուրբ Աննայի,
Ընդդէմ կացեր Բելիարի, եւ ուրացօղին Յուլիանի,
Վըկայեցեր Տեառն Յիսուսի, խաչեցելոյն ի մէջ երկրի,
Որ յայտնեցեր զխաչըն նորին, որ էր թաղեալ ներքոյ աղբին,
Զոր եւ գըտեր եւ յայտնեցեր զէն հաւատոյ քրիստոնէի,
Ամէնագով այր ցանկալի, մայրդ ընդ որդոյդ նահատակի,
Մեզ բարեխօս ձեր տօնողաց ի մաքրութիւն մեր յանցանաց:

² ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 193µ-194 ³
Êáñ ³ ·Çñ
U ï »°ë í »ñ»õáõÙ

² ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 194 ³
Êáñ ³ ·Çñ
U ï »°ë í »ñ»õáõÙ

ԼԲ. ԿԱՆՈՆ ԵՐՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԷԻՆ (ԱՆԱՌԱԿԻ)

ԳԱՆՁ ԵՐՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԷԻՆ*

Մեծ եւ ահեղ խորհուրդ տիրական, անհաս, անճառ, անըսկզբնական,
Ստեղծաւղ բանիւ գեղեալքս ամենայն, գերկինս եւ գերկիր բանիւ գոյական,
Զհրեշտակ ի լուսոյ հրոյ անմարմնական, զմարդն ի հողոյ ջրոյ անաւթական,
Դարձեալ կոչեցաւ մեզ Հայր գթական եւ երկնայնոցըն Տէր եւ իշխան,
Եւ բաժանեաց զաշխարհ ամենայն, կըրսեր որդոյն տալ նըմա հրաման,
Իսկ նա վատնեալ զինչս իւր ամենայն, կայր սովամահ յերկիր հեռաստան,
Ընդ անառակին գոչեմք. գըթա՛ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի, աղաչեմ[ա]:

Կենաց հովիւն ի խընդիր եկեալ, վասն ոչխարին Իւրոյ կորուսեալ,
Զինըսուն եւ ինն յանապատ թողեալ, վասն միոյն ի խընդիր եկեալ,
Յորժամ գըտեալ ի յուսն Իւր բարձեալ եւ զթիւ հաւտին հարիւրին լըցեալ[բ],
Զապաշխարութիւն աւելաւ կապեալ եւ զեկեղեցի ի մեղաց մաքրեալ,
Եգիտ զդըրամըն կորուսեալ եւ ըզդըրացիսըն ուրախարար ցուցեալ[գ],
Ընդ անառակին գոչեմք. գըթա՛ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի, աղաչեմ:

Րենական սիրովն ահագին բորբոքեցաւ անառակ որդին,
Յորժամ յիշեաց ըզփառսն առաջին եւ զմեծութիւն տանըն հայրենին,
Հառաջանաւք լայր ողորմագին եւ արտասուաւք պատէր զխոց վիրին,
Երթամ առ Հայրն ասէ երկնային, որ յիշեսցէ զգութն առաջին,
Անգայց առ ոտս նորա լալագին, ի գութ շարժեսցից զընութիւն հայրենին,
Հա՛յր, ես մեղա Քեզ ի յերկինս, պէս պէս ախտիւ առաջի Քոին,
Զեմ արժանի կոչիլ Քեզ որդի, արդ զիս արա՛յ վարձկան մի վերջին,
Զի անտեղեակ եղէ հրամանին եւ մերկացա ըզփառսն առաջին,
Ընդ անառակին գոչեմք. գըթա՛ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի, աղաչեմ:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 143³-145³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 109³-110³
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ T °ññáñ¹ ÏÇñ³Ï¿ÇÝ ·³ÝÓë ³-Ý³é³ÏÇÝ
Ì³Ûñ³Ï³å³ØÏñïÇã
´Ý³·Çñ
1 T ³Ý×³é, ³ÝÑ³ë
2 T »ñÏÝÇó ÷Ë »õ ½»ñÏÇñ T ½³ñ¹áõùÝ Çõñ³Ï³Ý ÷Ë µ³ÝÇõ ·áÛ³Ï³Ý T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ¼Íáíë Û³ÝÝÇõÃÇó, ³Ýå³ ïñ³ëï³Ï³Ý, »õ ½áñë Ç ÝÙ³Û, µ³ÝÇõ ÙÇ³Ï³Ý
3 T ¼Ññ»ßï³ÏëÝ Ç ÉáÛë, Ñáõñ ³ÝÙ³ñÙÝ³Ï³Ý T Ñá-·áí µ³Ý³Ï³Ý ÷Ë çñáÛ ³Ý³õÃ³Ï³Ý
4 T ºõ ÷Ë ¸³ñÓ»³É T Ïáã»ó³ñ
5 T ´³Å³Ý»ó»ñ ÷Ë ºõ µ³Å³Ý»³ó T ½³ßË³ñÑë T ³éÝ»É Û³Ý¹ÇÙ³Ý ÷Ë ï³É ÝÁÙ³ Ññ³Ù³Ý
7 T ÷Ë ïáÕÇ. áñå¿ë ÏñÏÝ³Ï áõÝÇ.
²Ñ³ Ï»óá° ½Ù»½, î¿°ñ, »õ ³ñ¹³ñ³óáºÛ Û³Ûë ëáõñµ ÏÇñ³Ï¿Ç ³õáõñë ï¿ñáõÝÇ,
²Õ³ã»Ùù
ա Ղուկ. ԺԵ 21
8 T áñ ¿ñ ÙáÉáñ»³É ÷Ë ÇõñáÛ Ïáñáõë»³É
9 T ¼ï³ëÝ ÇÝÝ »õ ½ÇÝÝ ÷Ë ¼ÇÝÁëáõÝ »õ ÇÝÝ T ³-ñ³ñ»³É ÷Ë »Ï»³É
10 T ãÇù Æõñ T ãÇù »õ T ß³ñ. Ã³÷áõ³Í
բ Մատթ. ԺԸ 12-14, Մարկ ԺԵ 1-6
գ Ղուկ. ԺԵ 8-9

Տեսեալ գըթած Հայրն բարեսէր, զի գայր որդին մերկ եւ արտասուէր,
Յայնժամ ի գութ սիրոյն չհանդուրժէր, այլ ընդ առաջ նորա ելանէր,
Զաղտեղացեալ հանդերձըն հանէր եւ զպատմուճանն ըզգեցուցանէր,
Ըզմատանին ի ձեռն անցընէր եւ զկաւշիկսըն յոտըն պընդէր,
Ըզպարարակըն նըմա զենէր, եւ խրախութիւն նմայ պատրաստէր,
Ըզսիրելիսն իւր առ նա կոչէր, եւ ինքն անցեալ անդ սպասաւորէր,
Ընդ անառակին գոչեմք. գըթա՛ ի մեզ, Միածի՛ն Որդի, աղաչեմ:

Ի Քեզ ունիմք ըզմիտս եւ ըզձայն, զմարմնոյս տեսարան եւ ըզհոգոյ մաղթան,
Ընդ անառակին գոչեմք միաձայն, զի հաշտեսցիս Հայրըդ գըթութեան,
Զիմ ախտացեալ հոգիս զանազան, սուրբ արասցես վասն ողորմութեան,
Հա՛յր, չեմ արժանի որդոյ Քո կոչման, զի կորուսի զփառս անմահութեան,
Սովիմ հացիդ յերկիր հեռաստան, արժանացո՛յ զիս վարձկանութեան,
Ի Քէն հայցեմ, Տէր, Հայր գթութեան, ժամանեցո՛յ զիս որդիութեան:
Ահա յիշ.
Եւ եւս առաւել.
Զանձինս.:

Զորեքկերպեան աթոռ անեղին, պայծառացեալ լուսովն երկնային,
Ամէնաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածին, միջնորդ կենաց եւ մայր Արարչին,
Ծըրագ լուսոյ եւ ջահ երկնային, սեղան կենաց երկնաւոր հացին,
Դու աղաչեայ զՈրդին Միածին, մեզ ողորմել յաւուրն ահագին,
Կըցորդութեամբ Սուրբ Կարապետին, Ստեփանոսի նախավըկային,
Պահել հաստատ զաթոռ Սուրբ Գրիգորին, Հայաստանեայց Սուրբ Հայրապետին,
Ըզտեղակալ նորին աթոռին, զկաթուղիկոսն ի խաղաղութիւն,
Քահանայից եւ ժողովրդեան տալ քաւութիւն եւ ողորմութիւն,
Ողորմեաց.:

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ ԱՂԷԿ ԱՍԱՑ*

***Ա**ռ Հայրդ աղաղակեմ, անառակիս որդոյս ողորմեա՛ (Կրկնէ)*
Առ Հացալից վարձկանաց սեղանակից արժանի՛ արա,
Մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛:

***Յ**անապատին յերկրիս, ուր անմոլար Հաւտ Քո արածեա,*
Ըզմոլորեալ գերիս գիւտ եւ նոցին դասակից արայ,
Մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛:

***Ս**ովեալ հացիդ կենաց ու անմահ ջրոյդ ես ծարաւեցայ,*
Աղբեր կենդանարար զիս լիացո՛յ եւ անկարա՛ւտ արայ,
Մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛:

***Բ**արբառ երանաւէտ ինձ լըսեցոյ ի կենարարէդ*
Եւ տո՛ւր ինձ տեսանել զՔեզ, Տէ՛ր Յիսուս, անզատ ի Հաւրէդ,
Մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր, մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա:

***Ա**ռ քեզ ունիմ միջնորդ ըզՄարիամ Կոյսըն տիրածին,*
Նորին աղաչանաւք զիս ազատեա՛յ ի հրոյն յաւհագին,
Մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր, մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛:

***Ն**ըշան Քո սուրբ խաչին յարեւելից փառաւք ծագեսցի,*
Զերկրպագուս նորին դասաւորեա՛ սըրբոց երամին,
Մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛:

***Ս**ուրբըդ սըրբոց, Աստուա՛ծ ամենաւրհնեալ, Սուրբ Երրորդութիւն,*
Զմեղաւք մեռեալ հոգիս կենդանացո՛յ Քեզ ի բնակութիւն,
Մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր մեղա՜յ, մեղա՜յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 145³-146³
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ñ³Ï³å ª²ëµ³Ýë

ԼԳ. ԿԱՆՈՆ ՅՈՀԱՆՈՒ ԵՒ ԵՊԻՓԱՆՈՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ

ՅՈՀԱՆՆՈՒ ԵՒ ԵՊԻՓԱՆՈՒ ՍՈՒՐԲ ՀԱՅՐԱՊԵՏԱՑՆ*

Գըթութեամբ Քոյին Որդիդ Միածին, առեր Դու մարմին,
Զընութիւնս մարդկային, յարմատոյ Դաւթին եւ եղեր կուսածին,
Զմարդիկս երկրային առնել երկնային, գեր քան զառաջին,
Ծնընդեամբ վերըստին, լուացման շնորհին, որ յաւազանին,
Որով մուտ լիցին, երկնից հանգստին, ի յարքայութիւն,
Զըրով մըկըրտին ի հուր եւ ի հոգին, հրամանաւ Քոյին,
Ընկա՛լ զերգըս մեր չընչին, մաղթանաւք սըրբոցըն Քոյին,
Աղաչեմք:

Ռաբունդ երկնային, Որդիդ Միածին, կամաւ Հօր Քոյին,
ԶԱստուած Սուրբ Հոգին, հեղեր ի ստորին, գունդ սըրբազանին,
Առաքեալքն առին զճշմարիտ Հոգին եւ յաշխարհս ելին,
Քարոզ Քո բանին, Աւետարանին, ըզհամբաւ բարին
Եւ որք լըսեցին կենաց քարոզին, Քեզ հաւատացին,
Հաւատք ծաղկեցին, յոլորտս աշխարհին, յընդհանուրս ազին,
Հազարք հազարին եւ բիւրք բիւրային, Քեզ վիճակեցին,
Ընդ որս եւ արին, Եպիփան Կիպրին, մաքուր պատանին,
Ընկա՛լ զերգըս մեր չընչին, մաղթանաւք սըրբոցըն Քոյին,
Աղաչեմք:

Իսրայէլացին, տոհմ եբրայեցին, յազգէ հրէին,
Յերկրէ Փիւնիկին, վաճառմամբ իշխին, Խեռայ բարոյին,
Հանդիպեալ սրբին, այն աբեղային, տեսեալ զըսքանչելին,
Եւ այնու պատճառին, ի հաւատս եկին, մայրն եւ իւր որդին,
Որոյ հետեւին սուրբ վարուց նորին, Ղուկիանոսին,
Բարի պատանին, Եպիփան Կիպրին, մաքուրն ի հոգին,
Արար ուղղութիւն եւ եհաս ի վերին առաքինութիւն,
Սկսաւ ճգնութիւն եւ արդարութիւն, անարատութիւն,
Եւս ի վեհային կատարելութիւն, հաս աստիճանին,
Եպիսկոպոսին եւ պատրիարգին, Կիպրոսի կըղզին,
Ընկա՛լ զերգըս մեր չընչին, մաղթանաւք սըրբոցըն Քոյին,
Աղաչեմք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 198³-199µ
Êáñ³·Çñ
U ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ỷñ³Ï³ åª ¶ñÇ·áñ

Գանձ սիրոյ քոյին, գանձեալ ի յոգին, գերագով պետին,
Սուրբ Եպիփանին, պանծալի վեհին, արհի բաղձալին,
Ի Կիպրոս կղզին, լըւաւ համբաւին, վասն Յոհանիսին,
Որ յաթոռ վեհին, սրբոյ քաղաքին, Երուսաղէմին,
Այն ընչաւէտին, արծաթասիրին եւ անողորմին,
Եպիփան Կիպրին եկն ի Պաղեստին, յԵրուսաղէմին,
Տեսեալ Յոհանին եւ արարեալ նըմին, պատիւ մեծագին,
Սուրբ Եպիփանին եւ որոց ընդ նըմին իսկ եկեալ էին,
Ի սպաս սեղանին, զանաւթս արծաթին եւ զոսկեղէն,
Զորս փոփոխէին, զանազան կերպին կերակրով ի լին,
Զի վայելչասցին եւ ուրախասցին, պարարտ յուտելին,
Եւ յանոյշ ըմպելին:

Ուստի զարմացեալ, Եպիփան ընտրեալ, ընդ այրն յիմարեալ,
Յոհաննու խընդրեալ, զանօթսն եւ առեալ եւ առ իւր տարեալ,
ԶՅոհանէս խաբեալ, թէ կամիմ պատւել, զոր ընդ իմ եկեալ,
Համայն խորտակեալ եւ աղքատաց բաշխեալ, զանաւթսն որ առեալ,
Յետ աւուրց անցեալ, զանաւթսըն խընդրեալ, Յոհանն յիմարեալ,
Եւ նա ասացեալ, թէ պիտոյացեալ դեռեւս աւուրս այլ,
Եւ նա յամառեալ, Յոհան յանդըգնեալ, զԵպիփան կալեալ,
Բանիւ նախատեալ զնա եւ անարգեալ եւ թըշնամանեալ,
Եւ սուրբըն փըչեալ, յերեսըն լըրբեալ եւ կուրացուցեալ,
Եւ նա յոտսն անկեալ, աչաւք կուրացեալ, ըզսուրբն աղաչեալ,
Յիշ եւ եւս. զանձինս:

Րամքըն մարդկային, որք եւ անդ էին եւ զայն իսկ տեսին,
Գոհութիւն տուին Աստուծոյ Բանին եւ յոյժ սարսեցին,
Իսկ Եպիփանին, ասաց Յոհանին, այն հայրապետին,
Ե՛րթ առ Սուրբ խաչին եւ տո՛ւր գոհութիւն սուրբ խաչափայտին,
Զի վիճման ժամին, անտանաւր էին, ի սուրբ խաչ գիւտին,
Եւ նա ըստ բանին Սուրբ Եպիփանին, անկաւ առ խաչին,
Լոյս տուաւ նըմին, բայց միոյ ակին, իւրն ի քաւութիւն,
Զգաստացեալ նորին, այն Յոհանիսին, ստացաւ սրբութիւն,
Արար ուղղութիւն եւ ողորմութիւն, աղքատսիրութիւն,
Վասն որոյ եդին ի սուրբ մատենին, գլխչատակ նորին,
Տաւնիւ տաւնեցին զնա եւ կարգեցին ընդ սրբոց դասին,
Որք հաւասարին, բարեխաւս լիցին ընդ Աստուածածնին,
Սուրբ Կարապետին եւ Ստեփանոսին եւ Սուրբ Գրիգորին,
Սուրբ Եպիփանին եւ Յոհանիսին Սուրբ Հայրապետին,
Մեզ ի քաւութիւն, մեղաց թողութիւն եւ ողորմութիւն:

ՏԱՂ ԱՋՆԻՒ*

Գերագոյն Հոգոյն շնորհաց, Սուրբ Եպիփան տեղ ծաւալմանց,
Րաբուն բարի, կտակարանաց, առաքելոց մարգարէաց,
Ի նոյն Հոգոյն շնորհաց, յաստուածայնոցըն պարգեւաց,
Գըտար նըմայն եւ հաւասար, առաքելոց դասուն յարմար,
Ով երջանիկ հայր Եպիփան, որ շահեցար դու զՅոհան,
Րաբունաբար զնա խրատեցեր եւ ի չարին ժանեաց զերծեցեր,
Ի յարծաթոյն զոր բաշխեցեր, զնա յանդնդոց ի վեր ածեր,
Էրանական սըրբոցն ընկեր, ըզՅոհանէս դու արարեր:

ՇՐՋԱԿՆ*

Մեծ Եպիփանըն Կիպրացին, էր նայ յազգէ Իսրայէլին,
Զարմ եւ զաւակ Աբրահամին, տոհմէ ազգաց եբրայեցին:
Էր նա յերկրէն փիւնիկեցի, որդի հաւրէ այրւոյ որդի,
Հանդիպեցաւ քրիստոնէի, Ղուկիոսի աբեղայի:
Ի նման ետես նա սքանչելի, անուամբն Յիսուսի Քրիստոսի
Եւ հաւատաց նա Քրիստոսի, արարողին ամենայնի:
Թողեալ զաւանդն հրէական, եկն ի հաւատս քրիստոսական,
Արար եւ զմայրն ուղղադաւան, ի փառըս Սուրբ Երրորդութեան:
Ստացաւ նա վարս առաքինի, խըստակրօն ճըգնաւորի,
Իբր անմարմին հրեշտակ յերկրի եւ երկնային մարդ ի մարմնի:
Արար բազում նա սքանչելի, ազգի մարդկան հիանալի,
Եհաս վեհից աստիճանի, քահանայի, մետրապաւլտի,
Նըստաւ յաթոռ Կիպրոս կըղզի, Կոստանդինեայ մեծ քաղաքի,
Լըւաւ զհամբաւն Յոհանիսի, արծաթասէր հայրապետի:

² ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 199 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
U ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³ ̈ñ ³ Ï ³ åª ¶ñÇ·áñÇ ¿

² ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 199µ
Êáñ ³ ·Çñ
U ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ՓՈԽ Է*

Յերուսաղէմ Սուրբ քաղաքի յաթոռ մերոյն Տեառն Յիսուսի,
Գայ Եպիփանըն Կիպրացի, յանդիմանէ զնա արժանի։
Զինչս նորայ տայ աղքատաց, որբոց եւ այրեաց եւ տընանկաց,
Եւ զնա եհար շլութեամբ աչաց եւ կուրութեամբ երկու ականց։
Յետ մաղթանաց զմինըն բանայ եւ իմաստութեամբ խրատէ զնա,
Եւ նա այնու ըզգաստանայ, այր պիտանի եւ լաւ դառնայ,
Վարըս բարի նա ըստանայ, խաչի շնորհաւքըն զաւրանայ,
Բարի գործաւք հանդիսանայ, Տեառն Աստուծոյ հաճոյանա։
Այնքան բարեաւք նա ճոխանայ, Հոգոյն շնորհաւք առատանայ,
Իմաստութեամբ պայծառանայ, մինչ զի տաւնի արժանանայ։

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 199µ-200 [3]
Êáñ [3] ·Çñ
U ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ԼԴ. ԿԱՆՈՆ ՉՈՐՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԷԻՆ (ՏՆՏԵՍԻ)

ՉՈՐՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԷԻՆ ԳԱՆՁ ՄԵԾԱՏԱՆ*

Մեծապայծառ խորհուրդ սոսկական, որ նորոգեաց զաշխարհս ամենայն,
Ձերկինս կազմեաց որպէս զխորան, զաւրս անմարմնոցն իբր ըզպաշտպան,
Ձերկիրս տընկաւք ելից զանազան, այլեւ զդրախտըն լուսանըման,
Այլեւ արար ըզմարդն անձնիշխան եւ ետուր նըմա Հոգի բանական,
Արար նըմա պատիւ մեծութեան, ի տիպ Իւրոյն բարերարութեան,
Եդ ի յադին դըրախտին փափկութեան, գործել ըզնայ ըստ պահպանութեան,
Իսկ նա վատնեաց զինչս արքունական ու եթող զհամարըն տընտեսական,
Բայց գըթացեալ Տէրն արարչական եւ եթող զպարտիսըն զրաւորական,
Աւրինակեալ զբանն մեծատան եւ զ'Ղազարուն վասն աղքատութեան,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ կիրակէի աւուրս տէրունի:

Կայր մեծատունն, ասէ ընչագին, որ ագանէր զբեհեզ ծիրանին,
Ուրախութեամբ ըմպէր ըզգինին եւ փափկանայր ի հեշտ անկողին,
Ուրախանայր յանոյշ ըմպելին, եւ լիանայր յըղփութեամբ հացին,
Հըպարտանայր ընդ իշխանութիւն եւ փըքանայր յընչաւէտութիւն,
Աւր վախճանին էհաս սաստկագին, սրտաբեկեաց ըզնա տըրտմագին,
Էջ ի դըժոխս նայ ողորմագին եւ պապակէր ի տարտարոսին,
*Մաղկատելով ի տապոյ բոցին եւ հառաչմամբ հայցէր զաւգնութիւն***,*
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ կիրակէի աւուրս տէրունի:

Ռամեալ տատանմամբ, անձամբ ցաւագնեալ, այն աղքատիկն, որ Ղազար կոչեալ,
Առ մեծատան դըրան կայր անկեալ, եւ փշրանաց հացին կարաւտեալ,
Ի խիստ ցաւոցն իւր վիրաւորեալ, մոխրաթաւալ ի յերկիր անկեալ,
Այն մեծատունն անգութ չարացեալ, բայց Ղազարոս յԱստուծոյ խնամեալ,
Քունըն մահու ըզնա ազատեալ, երանաւէտ կենաց ժամանեալ,
Հրեշտակս յերկնից նըմայ առաքեալ, զմաքուր Հոգի նորա աւանդեալ,
Լուսապայծառ ըզնայ զարդարեալ, յԱբրահամու գոգն հանգուցեալ,

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 110³-112³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 151³-154³
Êáñ³·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ M ¶³ÝÓ ãáññáñ¹ ÏÇñ³ÏÇÝ Ç Ô³½³ñáë »õ Ç Ù»Í³ïáõÝÝ
Ì³ÝáÃ³·Çñ
´Ý³·Çñ
1 M Ø»Í »õ ³Ñ»Õ ÷Ë Ø»Í³å³ÛÍ³é M ïÇñ³Ï³Ý ÷Ë ëáëÏ³Ï³Ý
2 M ³ÝÙ³ñÙÝáó
5 M Æõñá
7 M Ñ³Ù³ñÁÝ ïÝï»ëáõÃ»³Ý
8 M °õ ÷Ë µ³ó
10 M ²ñ¹ ³Õ³ã»Ù, î¿°ñ áÕáñÙáõÃ»³Ý, ·ÁÃ³° Ç Ù»½ ù³ÕóñáõÃ»³Ùµ / ²Õ³ã»Ù
11 M ³Ñ³·ÇÝ ÷Ë ÁÝã³·ÇÝ
15 M ²õñÝ MÙÇç³µ»Ï»³ó ÷Ë ëñï³µ»Ï»³ó
16 M ï³å áµáóÇÝ ÷Ë ï³ñï³ñáëÇÝ
17 M ï³ñï³ñáëÇÝ ÷Ë ï³å áµáóÇÝ
*** Ղուկ. ԺԶ 19-31
21 M Ï³ñ ÷Ë Æ
22 M ãÇù ïáÕÁ
23 M ÷Ë ïáÕÇ. °ñ³Ý³õ»ï Ï»Ý³ó Å³Ù³Ý»³É, ùáõÝÁÝ Ù³Ñáõ Á½Ý³ Ñ³Ý·áõó»³É
25 M ÷Ë ïáÕÇ. ²µñ³Ñ³Ùáõ ·á·ÁÝ Ñ³Ý·áõó»³É, Éáõë³ï»ëÇÉ Á½Ý³ ½³ñ¹³ñ»³É

Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ կիրակէի աւուրս տէրունի:

***Տ**եսեալ մեծատանն եւ ի վեր հայէր, զ Ղազար բազմեալ, փառաւք ճանաչէր,*
Հեծեծանաւք դառըն հառաչէր եւ ողբալով լայր եւ արտասուէր,
Ըզընութիւնըն հաւր Աբրահամ կոչէր եւ զընտանին իւր Ղազար ձայնէր,
Զհայրն Աբրահամ ողորմ աղաչէր եւ զծագ մատինն Ղազարու հայցէր,
Վասըն կաթիլ մի ջրոյ պապակէր, որ զտապ բոցոյն զովացուցանէր,
Հայր Աբրահամըն պատասխանէր, անցեալ կենաւքն ըզնայ կըշտամբէր,
Զդատաստանին վիհըն ցուցանէր, զայծիսն յաւդեացն յահեակ որոշէր,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ այս սուրբ կիրակէի աւուրս տէրունի:

***Ի** Քէն հայցեմ, Սո՛ւրբ Հայր գըթական, իմ արարիչ Աստուած բարութեան,*
Գըթա՛յ ի մեզ վասըն արարչութեան եւ ազատեա՛ վասն ողորմութեան,
Տէ՛ր, մեզ տո՛ւր կեանըս խաղաղական եւ յորոգայթից պահեա՛յ անսասան,
Տէ՛ր, մեզ տո՛ւր բան եւ իմաստ տեսական, առ Քեզ խաւսել երգ հաճոյական,
Տո՛ւր մեզ սրբիլ յախտից մարմնական, լինել անաւթ սըրբութեան,
Տո՛ւր մեզ լըսել զձայնըն հայրական, եթէ՝ Եկա՛յք աւրհնեալք յաւիտեան,
Նընջեցելոց մեր յոյս յարութեան, պըսակ փառաց եւ արքայութեան,
Ցիշեա
Եւ եւս.
Զանձինս.:

***Զ**որեքկերպեան աթոռ տենչալի, Աստուածածի՛ն, պարծանք աշխարհի,*
Եաւթնաստեղեան փառաւք պանծալի, երկոտասան ակամբք ցանկալի,
Ակն արեւու լուսոյն ճըշմարտի, բոլոր լուսին, պայծառ բաղձալի,
Ծրագ լուսոյ, ջահ անշիջելի, արփաճեմ լուսով փայլելի,
Անուշահոտ բողբոջ ըղձալի, վարդ մանուշակ, քըրքում սիրալի,
Մայրըդ կենաց, պըտղոյն Եւայի, ողջացուցիչ վիրացն ի յոգի,
Կըցորդութեամբ Սուրբ Կարապետի, Ստեփանոսի եւ Լուսաւորչի,
Բարեխաւսեա Որդոյն Միածնի, զխաղաղութիւն շնորհել աշխարհի
Եւս առաւել մերոյս նահանգի, Հայոց ազգի տառապեալ տոհմի,
Ողորմեա՛.:

---

29 M ½ÁÝ¹ ³ÝÇÝ M ½Ô³½³ñ
30 M Ù³ ïÇÝ
31 M ¼Ç
32 M ²µñ³Ñ³Ù Ñ³ÛñÁÝ M Û³Ý¹ÇÙ³Ý¿ñ ÷Ë ÏÁßï ³Ù-µ¿ñ
33 M Û³õ¹»³ó M ¹³ë¿Ý ÷Ë Û³Ñ¿³Ï
35 M Ð³Ûñ ëáõñµ M ÉáÛë ³ñ÷³Ï³Ý ÷Ë ²ëïáõ³Í µ³ñáõÃ»³Ý
38 M ïá°õñ Ù»½
39 M Û³ÕË ïÇó M Ñá·õáÛ¹ ëÁñµáõÃ»³Ý
41 M ÷Áë³Ï
46 M »ñÏáÛï ³ë³Ý ³Ï³Ùµ
47 M ÉáõëÝ³ÝßáÛÉ ÷Ë µáÉáñ ÉáõëÇÝ
48 M »ñ÷Ý³·áõÝ³Ï ÷Ë ³ñ÷³×»Ù
50 M åÁë³Ï ÷Ë åÁïáõÕ
51 M ÷Ë ß³ñáõÝ³ÏáõÃ»³Ý áõÝÇ.
²Ù¿Ý³õñÑÝ»³É Ù³Ûñ î»³éÝ ÚÇëáõëÇ,
²ëïáõ³Í³ÍÇÝ å³ñÍ³Ýù ³ßË³ñÑÇ,
²Õ³ã³Ý³õù Úáí³ÝÝáõ Ù»ÍÇ »õ ê ï»÷³ÝÝáëÇ
Ý³Ë³íÁÏ³ÛÇ,
°õë ³é³õ»É êÁñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ, Ûáñ¹Çë ÉáõëáÛ
½Ù»½ ÏáãáÕÇ,
´³ñ»Ë³õë»³° àñ¹áÛ¹ ØÇ³ÍÝÇ, Ù»½ ³Ûó ³éÝ»É
Û³õáõñÝ ³Ñ»ÕÇ,
àÕáñÙ.

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ Ի ՆԵՐՍԻՍԷ*

Ընդ մեծատան փափկասիրին ես փափկացա առաւրէի,
Մարմնովս այսու անասնային ի փափկութեան անըսգամին:
Զգեցայ բեհեզն եւ ծիրանին ի զանգուածոցն բազմագունին,
Թէպէտ եւ ոչ զերեւելին, այլ բազմագոյն կեղծաւք բարին:
Աւ դուրս անկեալ իմ արտաքին, աղաղակէր ողորմագին,
Եւ ես անլուր ձայնից նորին, չտալով զփշրանս ըզսեղանին,
Ոչ յիշեցի զմահ աղքատին, ի հրեշտակաց տանել զհոգին,
ՅԱբրահամու նահապետին, ի հաւատոյ հանգչել գոգին,
Թէ աւրինակ է մարդկային, յաղքատութեան համբերողին,
Զի յետ ճըգանցըն վաղճանին յարքայութեան Տեառնըդ հանգչին:

ՏԱՂ Ի ՏԷՐ ՆԵՐՍԻՍԷ ԱՍԱՑԵԱԼ ՄԵԾԱՏԱՆ*

Արարչական բանիւք Քոյին մի տուն շինեալ բանականին,
Տընտես գոլով մարդն առաջին, յատակըս տանս այս երկրային
Եւ յառաջեալ ծնընդոց նորին, տընտեսք ի Քէն զանազանին:
Ոմանք մարմնով գերափառին եւ այլք բաշխաւղք հոգեւորին,
Ի վեհ սկըսեալ Թագաւորին, մինչ ի խոնարհ գործակալին:
Եւ ի պետէն հարցն առաջին, մինչ յիններորդ դաս խոնարհին,
Իւրաքանչիւր ոք ըստ կարգին, տընտեսք ի Քէն կարգեալ լինին,
Ոմանք գոյից նիւթականին եւ այլք աննիւթ պարգեւալ բանին:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 154 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
M ï »°ë í»ñ»õáõÙ

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 112 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í»ñ»õáõÙ

ՓՈԽ*

Դարձեալ տընտես հաւատարիմ, մարմնոյ հոգոյն միտք անմարմին,
Ձիւրաքանչիւր պէտըս նոցին, տնաւրինաբար տալ ըստ կարգին,
Կերակրելով բանիւ զհոգին եւ դարմանել չափով ըզմարմինն,
Ի յերկոցունց կացեալ միջին, պահել անվրէպ ըզկարգ նոցին,
Ի ծառայի գոլով մասին, որպէս ստեղծեալ կարգել զմարմին
Եւ տիրական իշխան զհոգին, ըզնախատիպն ըստ պատկերին:
Ես անիրաւս ի յերկոսին, ի յիմս անձին եւ յաւտարին,
Նըմանեցայ անիրաւին, իմ վատուԹեանս աւրինակին,
Որք ամբաստան զինէն լինին վասըն չարեացս, որ միշտ գործին,
Սուրբ պահապանն իմ անմարմին եւ մարմնաւորք, որ տագնապին,
Եւ ես չունիմ իմաստուԹիւն զաւգուտն ընտրել ժամանակին,
Ոչ առ ի կեանս մինչ ի մարմին եւ ոչ կենացն յետ վախճանին,
Թէ ոչ ի լըրումն կենցաղոյս, կարեմ գործել ես զբարին
Եւ ոչ մուրալ յորոց ունին, զի ամաչեմ յոչ տալ նոցին,
Ըստ մեծատան փափկասիրին, ես փափկացայ յառաւրէին,
Մարմնովս այսու անասնային, ի փափկուԹիւն անըզգամին:
Զգեցայ բեհեզն եւ ծիրանին, ի զանգուածոց բազմագոյն կեղծաւք բարին,
Տընտես չեղէ հաւատարիմ, զինչըս Քո, Տէ՛ր, ետ ի ձեռս իմ,
Յորժամ կոչես եւ պահանջես տալ ըզհամարն, ոչ ունիցիմ:
Գործել ըզգործս իմ ոչ կարեմ, մաւտանալ յայլոց դուռն ամաչեմ,
Եկեալ ըզՔեզ, Տէ՛ր, աղաչեմ, զողորմուԹիւն ի Քէն հայցեմ:
Տո՛ւր ինձ հանգիստ ընդ Ղազարին, անդէն ի գոգ նահապետին,
Զի մի՛ ի հուրըն պապակիմ, կարաւտ լինել կաԹ մի ջըրին:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 112µ-113 [3]
Êáñ [3] ·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ԼԵ. ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՑ ՔԱՌԱՍՆԻՑՆ, ՈՐՔ Ի ՍԵԲԱՍՏԻԱ ԿԱՏԱՐԵՑԱՆ

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՑ ՔԱՌԱՍՆԻՑՆ ՈՐՔ Ի ՍԵԲԱՍՏԻԱ ԿԱՏԱՐԵՑԱՆ

Գովեալ միշտ եւ երկրպագեալ Սուրբ Երրորդութիւն,
Երեք անձնեան Տէրութիւն եւ մի աստուածութիւն,
Անորիշ միութիւն եւ ինքնակայ գոյութիւն,
Ինքնիշխան բնութիւն եւ անվախճան թագաւորութիւն,
Անվայրափակ եւ անբովանդակելի մեծութիւն՝ աւրհնեալ յաւիտեան:
Ահա բուրեսցին մաղթանք մեր առաջի Սուրբ Երրորդութեանդ,
Աղաչեմք:

Էական բանին Հաւր բանաւոր զենմունք կատարեալք,
Տրւփալի սիրով անմահ փեսային վառեալք,
Ոչ բաժանեալք եւ ոչ անջատեալք, այլ յաւէտ կացեալք եւ մնացեալք,
Ի քառից տասանց միացեալք եւ խորհրդական թըւով կատարեալք,
Անձամբ բաժանեալք եւ ի սէր Արարչին միաւորեալք ընտրեալ զաւրականք:
Ահա բուրեսցին մաղթանք մեր առաջի Սուրբ Երրորդութեանդ,
Աղաչեմք:

Ո՜վ գերագոյն գունդք գովելիք եւ անմահ թագաւորին սիրելիք,
Աստուածազանիցըն համանմանիք եւ հոգեղինացըն զարմանալիք,
Ի սէր վեհին անանջըրպետ կացեալք եւ մնացեալք,
Գաւինք գերահրաշ ածեալ ի սպանումն,
Ի բարձրելոյ Հաւրէ զաւրացեալք ի մարտի,
Ի Սուրբ Հոգւոյն զարդարեալք եւ մաքրագործեալք,
Բանին Հաւր յաւրինեալք եւ տաղաւարեալք վըկայք պանծալիք,
Ահա բուրեսցին մաղթանք մեր առաջի Սուրբ Երրորդութեանդ,
Աղաչեմք:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 148µ-152³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 65µ-71µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 110³-114³
Êáñ³·Çñ
AC ï»°ë í»ñ»õáõÙ D ø³ñá½ êñµáó ø³é³ëÝÇó ëñµáÛÝ ¶¿áñ·»³Û í³ñ¹³å»ïÇ ³ë³ó»³É
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A Æ¶. ø³ñá½ êñµáó ø³é³ëÝÇóÝ, áñù Ç ê»µ³ë-ïÇ³ Ï³ï³ñ»ó³Ý, ²Ý»óÇ ¶¿áñ· í³ñ¹³å»ïÇ ³-ë³ó»³É ²Ý¿óÇ ¶¿áñ· í³ñ¹³å»ïÇ á·»³É ¿
Ì³Ûñ³Ï³åª ¶¿áñ· ²Ý¿óÇ ´
´Ý³·Çñ
2 C ³Ý×³é ÙÇáõÃÇõÝ ÷Ë »õ ÙÇ ³ëïáõ³ÍáõÃÇõÝ
6 C ºññáñ¹áõÃ»³Ý¹ ³ÝÙ³ÑÇ ÷Ë êáõñµ ºññáñ¹áõ-Ã»³Ý¹
9 C ºõ ï³ñ÷»ÉÇ ÷Ë ïé÷³ÉÇ C ÁÝ¹ ³ÝÙ³Ñ C ØÇ³-ó»³Éù ÷Ë í³é»³Éù
10 C Ï³ó»³É C ãÇù »õ C áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. Ðñ³-µáõÝ ë»éÇó ÝÁÙ³Ý»³Éù, µ³Ý³Ï³Ý ½»ÝÙáõÝù Ï³-ï³ñ»³Éù
11 C ÙÇ³ó»³Éù C Ãáõá í
12 C µ³Å³Ý»³É C ÁÝ¹ñ»³Éù
15 C ³ÝÙ³Çó
16 C ³ëïáõ³Í³½³ÝÇóÝ
17 C Ï³ó»³É C ãÇù »õ
21 C ºõ ´³ÝÇÝ D ´Ý³Ï³ñ³Ý ´³ÝÇÝ

Բոպէից խորհուրդ տաճար մաքրեալք ամենազալր Տէրութեան,
Իսկական եւ էական եւ գերագոյն աստուածութեան,
Որոջք բանաւորք եւ զենմունք կատարեալք,
Զաւրեղ զըլարակք ածեալք ի զենումն,
Նըւագաւոր նոխազք պարարեալ մեծ Թագաւորին,
Նահատակք նըւագելիք եւ զարմանալիք,
Շահատակեալք ի մարտի եւ զաւրականք յարգոյք,
Ահա բուրեսցին մաղթանք մեր առաջի Սուրբ Երրորդութեանդ,
Աղաչեմք:

***Գ**անձք պատուականք ծածկեալք ի մարմնի յոսկւոյն սովփերայ,*
Ծառք բարգաւաճք եւ համափըլթիթք,
Զանազան ծաղկաւք պայծառացեալք,
Տունկ կենդանիք եւ ուրախարարք ազանց բոլորից,
Նարդոսք բուրեալք եւ քըրքում անուշահոտք յաշխարհի ծաւալեալք,
Ի զարմացումըն հրեղինացն եւ ի պարծանս մեզ՝ հողեղինացս,
Զաւրականք յաղթաւղք եւ քառասուն քաջամարտիկք,
Մեռեալք աշխարհի եւ կենդանիք Տեառն Էմանուէլի,
Երկակի քաւիւք կատարեալք նիւթականաւք եւ իմանալեաւք,
Ներանձնաւոր տաճարք Բանին Աստուծոյ:
Մաղթեցէ՛ք առ Տէրն բոլորից վասըն քաւութեան մեղաց տաւնողացս,
Ահա բուրեսցին մաղթանք մեր առաջի Սուրբ Երրորդութեանդ,
Աղաչեմք:

***Ա**մենայն գովեստից գերազանցք եւ քան զարփին բոցեղէն մաքրագոյնք,*
Արեգակնափայլ ծագեալք յաշխարհի եւ լիապատարք ի Գամրաց երեւեալք,
Մարտախըմբաց գընդին ժամանեալք եւ արուսեակ անմուտ ի ստորինըս
փայլեալք,
Ուղէշ ծաղկալից բողբոջեալք անթառամ տերեւաւք,
Յաւդոյն դառնութեան ի ծովուն Սեբաստիոյ
Զախողական որոշմամբ միոյն պակասեալ,
Սուգ մեծ եւ անտանելի ըզսուրբ գընդաւըն մածեալ,
Զի տեսին ըզզինուորակիցն իւրեանց ի պատերազմին լըքեալ,
Ի թըշնամւոյն հոգւոց մերոց յաղթեալ,
Գաբրիէլեան դասքըն տըրտմեալ, սատայելեան դասըն զուարճացեալ,

24 D ï ¿ñáõÃ» ³ ÝÝ
26 C î ³ × ³ ñù ÷ Ë àñáçù
28 C Üáõ ³ · ³ õáñ ÝáË ³ ½
30 C Ý ³ Ñ ³ ï ³ Ï» ³ Éù ÷ Ë Þ ³ Ñ ³ ï ³ Ï» ³ Éù
33 C · ³ ÝÓ å ³ ï áõ ³ Ï ³ Ý C ÛáëÏáÛÝ ëá÷»ñ ³ Û
34 C Ñ ³ Ù ³ Ï ³ ÷ÃÇÃù ÷ Ë Ñ ³ Ù ³ ÷ÁÃÇÃù
35 C ºõ ½ ³ Ý ³ ½ ³ Ý
37 D ùñùáõÙù C ³ Ýáõß ³ Ñá ï
39 C Û ³ ÕÃáÕù C ù ³ é ³ ëáõÝù
42 C ï ³ ï ³ ñ D ï ³ × ³ ñ
48 D ³ ñáõë» ³ Ïù ³ ÝÙáõ ï ù C ë ï áñÇÝëÁÝ
49 D àõÕ¿ßù
50 C ê»µ ³ ë ï Ç ³ Û
53 C ãÇù Çõñ» ³ Ýó
54 C Ñá · áó
55 C ¶ ³ µñÇ»É» ³ Ý ¹ ³ ëÝ C ë ³ ï Ç»É» ³ ÝÝ ÷ Ë ë ³ ï ³ Û»-É» ³ Ý ¹ ³ ëÁÝ

Զայն բարձեալ Սրբոց Քառասնիցն ըզՏէրն ամենից յաւգնութիւն կոչէին:
Ահա բուրեսցին մաղթանք մեր առաջի Սուրբ Երրորդութեանդ,
Աղաչեմք:

Նայեցեալ ի բարձունս Սրբոց Քառասնիցն
Տեսին զերկինս բացեալ եւ զՏէր բոլորից խոնարհեալ,
Լոյս համասփիւռ շուրջ ըզնոքաւք փայլեալ,
Պըսակ փառաց յայտնեալ,
Բաղանապետին զայն տեսեալ եւ ի յահէն պակուցեալ,
Ի բարձունս եւ նա զաչըս ամբարձեալ,
Լոյս ողորմութեան ի Բարձրելոյն առ նա ժամանեալ,
Ձնիւթեղէն պատմուճանն վաղվաղակի մերկացեալ,
Առ սուրբսն ի լիճըն դիմեալ եւ անթառամ պըսակին ժամանեալ:
Եւ զայն սրբոցըն տեսեալ՝ ձայնիւ մեծաւ զԱստուած աւրհնէին,
Ահա բուրեսցին մաղթանք մեր առաջի Սուրբ Երրորդութեանդ,
Աղաչեմք:

Էական Բանին բարձրելոյ Հաւր ճըշմարիտ պատկերք եւ հաւատարիմ սիրելիք,
Պարզ եւ առանց զըննելոյ անորիշ ըստ միական բնութեան ամենազաւր Տէրութեանն,
Ձինուորք քաջամարտիկ հանդիսացեալք ի մարմնի, ըզսառնապատ ծովն եղկացուցէ՛ք,
Զար եւ անաւրէն բըռնաւորին յաղթեցէ՛ք
Եւ աղաւթիւք ըզպակասումն չորրորդ տասանցըն լըցուցէ՛ք,
Զդասս իմանալեացն ուրախացուցէ՛ք,
Մաղթեցէ՛ք առ Տէր բոլորից վասըն ձեր տաւնողացս,
Ահա բուրեսցին մաղթանք մեր առաջի Սուրբ Երրորդութեանդ,
Աղաչեմք:

Ցընծան այսաւր դասք իմանալեաց ընդ յաղթութիւն մեծ նահատակաց Սրբոց Քառասնիցն,
Որք ջուրբ լուացան եւ հրով մաքրեցան եւ անթառամ պըսակաւքըն զարդարեցան,
Յանշիջանելի լոյսըն միացան եւ ի սէր անմահ Բանին վառեցան,
Զայն ետուն յաղթութեան արարածոց ի նոյն քաջութիւն,

56 C µ ³ ñµ ³ é» ³ É ÷ Ë µ ³ ñÓ» ³ É
62 C å ë ³ ÏÝ
63 C ´ ³ Õ ³ Ý ³ õáñÇÝ ÷ Ë µ ³ Õ ³ Ý ³ å » ï ÇÝ D ä ³ Ñ ³ -å ³ ÝùÝ C ãÇù Ç
64 C ½ ³ ãëÝ D Ñ ³ Ùµ ³ ñÓ» ³ É
67 C Æ Ý»ñùë Ç Íá íÁÝ ¹ÇÙ» ³ É ÷ Ë ² é… »õ
73 D ù ³ ç ³ Ù ³ ñ ï ÇÏù C »ÕÏ ³ óáõóÇãù
74 C Û ³ ÕÃ»óÇù C áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ Ï áõÃÇõÝ. À½´»ÉÇ ³ ñ ³ Ù ³ ã»óáõóÇù
75 C ÉÁóáõóÇù
76 C áõñ ³ Ë ³ óáõóÇù
77 C µáÉáñÇóÝ
81 C Éáõ ³ óÙ ³ Ý
83 CD ù ³ çáõÃ» ³ Ý D Û ³ ÕÃõáÃÇõÝ ÷ Ë ù ³ çáõÃÇõÝ

Կացուցանելով ըզմեզ ի մարտ հանդէսի ի սէր անմահ փեսային:
Ահա բուրեսցին մաղթանք մեր առաջի Սուրբ Երրորդութեանդ,
Աղաչեմք:

***Ի** ձայն գոչման աղերս մատուցանեմք Քեզ, Թագաւոր անմահ եւ Տէր բոլորից,*
Համախըմբեալք ի յիշատակի Սըրբոց Քառասնիցն
Եւ առաջի Քո ընծայեմք զաղերս աղաւթիցս:
Պահեա՛ ի հաճոյս Քո զհայրապետն մեր (այս անունն),
Եպիսկոպոսաւք եւ համայրէն պաշտաւնէիւք եկեղեցականաւք:
Զվարդապետս աստուածային իմաստիւք լըցեալ
Եւ բնաւին պաշտաւնէիւք ի սէր Արարչիդ միացեալք:
Զբարեպաշտ Թագաւորն մեր
Իւրովք ծնընդովք եւ համայրէն հնազանդեցելովք:
Զիշխանս իշխեցելովք եւ ամենայն սպառազինաւք,
Քաղաքայնաւք եւ պատուիրողաւք, նըւիրողաւք եւ ապաձեռնաւք
Եւ համայրէն մանկամբք եկեղեցւոյ մաղթողացս եւ խոստովանողացս:
Ահա յիշեսցես զհոգիս ննջեցելոցն ի Քեզ հաւատով եւ յուսով
Եւ ողորմեսցիս ի մեծի աւուր Գալըստեանն, աղաչեմք:
Եւ եւս առաւել զյորդորումն
Զանձինըս մեր եւ զմիմեանց:

Փ[ՈԽ]

***Բ**արեխաւսութեամբ Սուրբ եւ ամենաւրհնեալ Տիրուհւոյ*
Եւ միշտ Կուսին Մարիամու Աստուածածնին:
Մաղթանաւք մեծի մարգարէին եւ Մըկըրտչին Յովհաննու,
Եւ արեամբ նահատակելոյն Սըրբոյն Ստեփանոսի յառաջ սարկաւագի եւ նախավըկայի:
Պաղատանաւք սըրբազանիցն, առաքելոց եւ մարգարէից,
Մաղթանաւք Սըրբոյն Գրիգորի Հայաստանեացըս Լուսաւորչի:
Ծըգնողական հանդիսիւ մաքուր միանձանց խաչակիր վարուք պըսակեցելոց
Եւ զՔեզ Աստուած դաւանողաց:
Եւս առաւել բաղձալի Քոց վըկայիցս,
Զորոց այսաւր յիշատակըս կատարեմք Սըրբոց Քառասնիցս
Եւ այժմ ողորմեաց:

---

84 C ½Ù ³ ñ ï ÷ Ë Á½Ù»½ Ç Ù ³ ñ ï C ³ ÝÙ ³ ÑÇó
88 C ÛÇß ³ ï ³ Ï
89 C ãÇù ³ é ³ çÇ ùá
90 A Ç Ëáõë ³ Ýóë. (½Ï ³ ÃáõÕÇÏ áëÝ ³ ë ï ÛÇß» ³ °) C Ù»ñ ½î ¿ñ
93 C ² ñ ³ ñãÇÝ
94 A Ç Ëáõë ³ Ýóë ½Ã ³ · ³ õáñÝ ³ ë ï ÛÇß» ³ ° C ãÇù ÍÝÁÝ-¹ á íù D ÍÝÁÝ¹ ³ õù D Ñ ³ Ý¹ »ñÓ å » ï ³ Ï ³ Ý Ý ³ Ñ ³ Ý-· ³ õù ÷ Ë »õ Ñ ³ Ù ³ õñ¿Ý
96 C ëå ³ é ³ ½ÇÝá íù
102 C îÇñáõÑáÛ
104 C Î ³ ñ ³ å » ïÇÝ ÷ Ë ØÁÏÁñ ïãÇÝ D Úá íÑ ³ ÝÝáõ ØÁ-ÏÁñ ïãÇÝ
105 C ÷ Ë 106-108 áõÝÇ.
Ø ³ ùáõñ Ù ³ ÕÃ ³ Ý ³ õù ³ é ³ ù»Éáó »õ Ù ³ ñ· ³ ñ¿Çó
°õ êñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ Ð ³ Û ³ ë ï ³ Ý» ³ óë Èáõë ³ õáñãÇ
ä ³ Õ ³ ï ³ Ý ³ õù Ù ³ ùáõñ ÙÇ ³ ÝÓ ³ Ýó Ë ³ ã ³ ÏÇñ
í ³ ñáõù å ë ³ Ï»Éáó
106 D Ü ³ Ñ ³ ï ³ ÏáõÃ» ³ Ùµ ³ ñ» ³ Ùµ åÁë ³ Ï»Éáó Ñ» ï »-õáÕÇÝ /øáÛ êñµáÛÝ ê ï »÷ ³ ÝáëÇ Ý ³ Ë ³ ë ³ ñÏ ³ õ ³ -·Ç »õ ³ é ³ çÇÝ íÁÏ ³ ÛÇ
110 C ÷ Ë 110-112 áõÝÇ.
°õ µ ³ ÕÓ ³ ÉÇ øáÛá íÏ ³ ÛÇó êñµáó ø ³ é ³ ëÝÇóë
°õ ³ ÛÅÙ áÕáñÙ» ³ ó

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՑ ՔԱՌԱՍՆԻՑՆ ԱՍԱՑԵԱԼ ՅՈՎՍԵՓԱՅ*

Ցամենից գոյից, ընաւից բանաւոր սեռից անմահից,
Յաւէտ խսկապէս աւրհնեալ Սուրբ Երրորդութիւն,
Երրեակ յատուկ անձնաւորութիւն եւ մի անչփոթ Տէրութիւն,
Անուն աներբ եւ անսահման գոյութեան:
Որ ի գովեստ փառաց վեհիդ հաճութիւն կարգեցեր
Զերկնային զխնուորութիւն ընդ Քեզ յանդադար փառաբանութիւն,
Ընդ որս եւ ի սոյն պատկանաւորութիւն խառնեալ,
Կցորդեցեր ըզստորայնոցս երգաբանութիւն:
Վասն որոյ ժողովեալքս միաբան սիրով նորատունկ որդիք Սիովնի
Ի հանդէս հրաչազարդ, մեծապայծառ տաւնի Սրբոյ Քառասնիցս,
Աւրհնեմք զանփոփոխ իսկութիւնդ,
Ահա ընկալցիս զնըւէր աղաւթից մաղթանաց
Երջանիկ դասուց Սրբոց Քառասնիցս, աղաչեմք:

Ով գերագոյն ճաճանչ փառաց ճառագայթից անմատոյց լուսոյդ միութեան,
Որ ի տիպ տիրականիդ յաւդաւոր մարմնոյ թանձրութեան,
Լինել առարկու բռնաւորին ախոյեանի յաղթութեան,
Հաճեցար եւ ի հողեղինաց,
Զի ի սկզբանէ հրաւիրեալսն նախկին ընտրութեամբ,
Կոչմամբ աւետաբեր Քոյին հրամանաւ,
Ի քառից տասանց թուոյ զխնուորաց միաբանութիւն,
Անխզելի սիրոյդ սրբութեան, որ ի քաղցրահոսեալ սիրոյն սեւեռմամբ,
Գտան յաղթող մահու բըռնութեան,
Ահա ընկալցիս զնըւէր աղերսից մաղթանաց
Երջանիկ դասուց Սրբոց Քառասնիցս, աղաչեմք:

Վարդապետեալք յամենիմաստ հանճարոյ հայրական Հոգւոյն Աստուծոյ,
Արբմամբ բաժակին ի հայրատունկ որթոյն ողկուզու ի հնձանի խաչին ճմլելոյ,
Որով խրախացեալք պարծանաւք խաչին նշանաւ վառեցան ի հանդէս մարտի
Ընդդէմ աշխարհակալ իշխանին այսոյ չարութեան,
Սուսերբ արագութեան եւ վահան ամրութեան,
Վանեալ հերքեցին ըզկարծրացեալ նորին զաւրութիւն,
Զքառից ախտից գերեալքս քառաքայլ շարժմամբ,
Զքառասնաւրեայ գոյութիւն մեր հոգեշունչ շնորհիւ
Վերաբերեցին անախտ ի կեանս անվախճանս,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 63µ-70 ³
Êáñ ³ ·Çñ
F ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³Ûñ ³ Ï ³ å ª Úá í ë¿÷ ³ »ñÅ

Ահա ընկալցիս՝ գնըւէր աղաւթից մաղթանաց
Երջանիկ դասուց Սրբոց Քառասնիցս, աղաչեմք:

Սուրբ եւ սրբարար եւ ի սուրբս հանգուցեալ սրբիչ համայնից,
Որ զսրբեալսն աւազանին սրբութեամբ Հոգւոյն ընտրութեամբ
Հրաւիրեցեր յորդեգրութիւն Հաւրըդ գըթածի եւ բոլորից Արարչի,
Եւ վերըստին ջրով եւ արեամբ ըզվըկայս Քո կըցորդեցեր,
Քոյինաբուղխ երկակի վըտակաց կողակայլակ աղբիւրաց,
Ընկա՛լ եւ այժմ ըզնըւէրս բանաւոր ողջակիզաց
Աստուածութեան Քում դաւանողաց եւ ընդունելի ի Քեզ պատարագաց,
Ըզծով մեղաց կարծր պնդութեան սառամանեաց,
Հիւսիսային բռնութեան հողմոց ի մեզ շնչելոյ դադարեցուսցես:
Ըզցրտութիւն սառնեղէն սրտից հարաւայինս աւդով հալեսցես
Եւ ըզխաւար մըթութեան նսեմութեան մերոյ երեւմամբ
Անմատոյց լուսոյդ լուսաւորեսցես
Եւ ըզմեղկութիւն հեշտութեան ոգելից
Եւ անձնակորուստ մեքենայից պատրանաց բանսարկուին խսպառ ջնջեսցես
Եւ զըմբռնեալքս ի նմանէ ուռկանաւ բանիդ կորզեսցես ի կեանս անմահ,
Ընդ Սըրբոց Քառասնիցն,
Ահա ընկալցիս գնըւէր աղաւթից մաղթանաց
Երջանիկ դասուց Սրբոց Քառասնիցս, աղաչեմք:

Է ի յէէն անուն պարզական եւ անորիչ միական,
Անպարունակ բացարձական եւ անվայրափակ կիտիւ անսահման,
Որ ոչ գծագրիս յայսմ յաւիտենիս տառիւք ի գիր լուծական,
Էից էակ արարչակից ի վեր քան զԲան,
Որ Քոյին զաւրեղ բանիւ զաւրութեամբ զաւրացուցեր ըզսիրելիս Քո
Զարչարակից լինել տիրաւըրէն այսիւ ի հրաւէր աւետեաց ըզձիցըն լըրման,
Զբրաբիոնաց լուսափայլ ճաճանչ փայլման աստէն ծագեցեր,
Որով աւժընդակեալք հայրական Աջոյդ ներգործութեամբ
Սիրական համբուրիւ ի Քեզ կոչեցեր
Եւ ի հանդէս մարտի ընդ առաջին վըկային
Զհրաբուն զաւրութիւնսն ի տես ձայնեցեր,
Ըզթշնամին պարտեալ ամաչեցուցեր,
Զչարախաւսին բերանն հոգիապատում վարդապետութեամբ նոցին կարկեցեր,
Զլըբենի դէմս անաւրինին քարակոչկոճ ձաղմամբ խորտակեալ սուզեցեր,
Եւ մեծապանձ պատուով ըզվկայսն Քո լըցուցեր խընդութեամբ,
Ահա ընկալցիս գնըւէր աղերսից մաղթանաց,
Երջանիկ դասուց Սրբոց Քառասնիցս, աղաչեմք:

Փառաց թագաւոր Յիսուս Փըրկիչ, քահանայապետ երկնաւոր,
Անաւրինաց գնտիցն ահաւոր, դատաւոր եւ միշտ յաղթաւղ զաւրաւոր եւ տանջանաւոր

Եւ աստուածութեան Քում դաւանողացն անընդմիջաբար մերձաւոր
Եւ անջատ հըպաւոր,
Սոցին աղերսարկութեամբ զաւրացո ի զաւրութիւն բազկի բարձրելոյդ
Ըզգինուորեալսն արիական քաջութեամբ ընդդէմ աներեւոյթ թըշնամւոյն,
Զհեղինակ հաւտից Քոց բանաւորաց ըզվիճակեալն եւ ըզվկայեալն ի Քէն
Ըզծառայն Քո ըզհայրապետըն մեր ըզՏէր (այս անուն)
Զայցելուն հոգւոց մերոց զեպիսկոպոսապետըն մեր ըզՏէր (այս անուն)
Հանդերձ հոգիաշնորհ վարդապետաւք եւ յաստուածայինսն ըզմեզ վարժողաւք
Կարգեալ կացեսցես ի մէջ կաթուղիկէի աստուածաբնակ խորանի,
Կեալ անբծութեամբ ի պաշտաւն սրբութեան սրբարար սեղանոյ Քում սըրբոյ,
Բաշխմամբ ւածութեան հոգիաձիր պարգեւաց առաքելական աստիճանի,
Եւ որք ընդ նովաւ են երամք երջանիկ դասուց ընտրելոց,
Քահանայիցն եւ սարկաւագացն, պահել անվրդով ի խաղաղութեան
Ի հինից մեքենայից որոգայթադիր թըշնամոյն
Եւ հասարակաց ժողովելոցս ի մի գաւիթ հաճութեան,
Բնակողիդ ի տաճար փառաց սրբութեան
Եւ համաւրէն լըրմանց ուխտականաց մաղթանաց,
Ըղձից կատարումն առատապէս Քոց պարգեւաց,
Ահա ընկալցիս ըզնըւէր աղաւթից մաղթանաց
Երջանիկ դասուց Սրբոց Քառասնիցս, աղաչեմք:

Աստանաւր համագումար միաբանութեամբ հաւաքեալ ի պահ սըրբութեան,
Տիրաբնակ յարկի երկնակառոյց լուսանկար խորանի երկնաւոր փեսայիդ,
Հայցեմք սրտառուչ մաղթանաւք ընդ սրբոց Քոց արիական ճըգնաւորաց
Մրցանաց եւ յոգնաչարչար պըսակաւորաց,
Ընկալցիս, գըթա՛ծ մարդասէր, ըզնըւիրական ընծայ
Մաղթանաց բանաւորաց Քեզ ի հաճութիւն,
Բարէգթացիս ի մեզ հըզաւր ահաւոր, քաղցրութեամբ տացես առատ պարգեւս,
Թագաւորին մերոյ (այս անուն) զլիաձեռն եւ զամենառատ ողորմութիւն,
Ի պատերազմունս անաւրինաց ներհակաց կազդուրեալ կանգնեսցես
Ըզնշան յաղթութեան ամրութեան եւ պահպանութեան,
Զաւրաց եւ զաւրապետաց,
Զիավարժից եւ սոսկականաց,
Կուսակրաւնից եւ ամուսնացելոց եւ ճըգնաւորաց
Եւ ամենայն չափու հասակի զՔեզ զԱստուած եւ Տէր դաւանողաց
Գտանել զողորմութիւն եւ զանյիշաչար Քո զմարդասիրութիւնդ,
Ահա ընկալցիս զնըւէր աղաւթից եւ մաղթանաց
Երջանիկ դասուց Սրբոց Քառասնիցս, աղաչեմք:

Երկակի կայից կենաց կենդանեաց կացուցեր սահման աւարտման
Եւ կետ նահանջման ախտից դադարմանց,
Միջնորդ հաշտութեան եւ թիկունք ամրութեան հաւատացելոցս ապաւինութեան,

Աւրինաւորիս եւ անկէտ գոյին,
Կրկնաչարչար վշտամբերութեամբ կրկին ներհակաւք գլտեալ
Մաքրեցան որպէս զոսկին սոփերա:
Ընդ հուր եւ ընդ ջուր փորձեալ անցին ընդ ծով աշխարհիս,
Եւ անձկակարաւտ տարփմամբ սըլացեալ ամբարձան
Ի կայանս անմահից եւ ի նշխարս ոսկերաց խնդրելի մասանց
Գանձեալ խառնեցին ըզմըլթերս աւրհնութեան
Եւ աշխարհայնոց կըրից փորձանաց գտանել պահպանակ
Եւ ապաւէն յուսոյ փըրկութեան:
Ախտաժետաց առողջութիւն եւ հիւանդացելոց ապաքինութիւն,
Դիւաց հալածումն եւ դիւահարաց հարուածոց բարձումն,
Մեղաւորաց քաւութիւն եւ արդարոց պատուար եւ մահարձան ամրութեան,
Զաւրաւորաց զաւրավիգ եւ նըշան յաղթութեան,
Ննջեցելոցն ի տապանի հանգիստ եւ յոյս յարութեան,
Ահա յիշեսցես եւ ողորմեսցիս ի Քեզ ննջեցելոցն յուսով յարութեան, աղաչեմք:
Եւ եւս առաւել գյորդորումն սիրոյ եւ ի գործս բարիս շնորհեա:

Րոպէից շաղկապ միութեան եւ տարակացելոց հըպաւորութիւն
Ընդ գլխոյն անդամոցս յաւդաւորութեան, խըդրեմք:

ՓՈԽ

Ժողովեալ գերազարդ շնորհիւ գեղեցկայարմար տաճար անձեռագործ,
Բնակողին ի քեզ Բանին Հաւր Էմանուիելի,
Ծիրանածնի, ծիրանափայլ ի ծայր արեւու,
Նըշան ուխտի երկրորդ Նոյի, սուզման ծովու մեղաց աշխարհի,
Ծով սառնակերպ ընդարձակատար անհաւասար չափու սահմանի,
Որ ներբողեալ դրուատի սունականգիւտն մարգարտի,
Հոգւոյն մաքրազարդեալ աւթեվան,
Հարսն պանծալի եւ խորհրդիւ ի վաղնջուց խաւսեցեալ Յիսուսի,
Երկըրպագեմք Իսկոհոյդ Տիրամաւրդ Աստուածածնիդ,
Բարձողիդ եւ ծնողիդ զբերաւղն ամենի,
Զաղերս աղաւթից վերընծայեսցես Միածնին
Եւ ծոցածին Որդւոյ Յիսուսի,
Կըցորդեսցես ի մաղթանս գձայն բանին եւ գշառաւիղն յուսոյ,
Ծերածին ծընունդ ամլոյն Եղիսաբեթի,
Հանդերձ հեղման արեան նախնի վկային պըսականուն մարտիրոսին
Եւ անտեսանելոյն փառաց տեսողին
Եւ որ մերն է Լուսաւորիչ գերագոյն, քան զընաւս,
Յոգնաչարչար երկամբք երկնողի ըզմեզ անդստին Որդիս Աստուծոյ,
Սորին բազկատարած մաղթանաւք եւ համաւրէն ընտրելաւք
Առաքելաւք եւ մարգարէիւք

Եւ բովանդակ աստուածութեան Քում դաւանողաւք,
Փառաբանչաւք փոքումբք եւ մեծամեծաւք
Տաւնեմք ցընծութեամբ այսաւր ամենաժողով հանդիսիւ
Զմեծապատիւ յիշատակ արիական մրցանաց Սրբոց Քառասնիցս,
Զի փրկեալք եւ ազատեալք սոցին արժանընկալ մաղթանաւք
Կացցուք առաջի արդարադատ Քո բեմի
Յաւուր մեծի հրացայտ երեւման Քո յերկնից
Եւ գտցուք ի Քէն, գըթա՛ծ, քաւութիւն եւ ողորմածութիւն
Եւ այժմ ողորմեաց:

ՍՐԲՈՑ ՔԱՌԱՍՆԻՑՆ ՔԱՐՈԶ*

Հուր անմերձենալի, անպարփակելի եւ լոյս գերազանց,
Ռահ իմաստութեան անհաս խորութիւն, անճառ անպատում,
Յաւրինիչ համայնից տարրեղէն բնութեանց եւ անտարրեղէն,
Ծնաւղ Միածնիդ եւ բղխող Հոգոյ Հայր ամենիմաստ
Եդեմակառոյց եւ ածող ի նոյն զԱդամ նախահայրն,
Պատւէր պանծալի պարգեւեալ նմայ պահեալ զպատուիրանն,
Որ եւ ստունգանել հրամանի Քո Տէր դարձ անդրէն ի նոյն,
Ընկա՛լ զայս նոր աւրհնութիւն բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնիցն,
Աղաչեմք:

***Ա**նճառ ծընունդ, Բան եւ կերպարան, իսկական գոյակ,*
Լոյս մշտնջենական եւ գերածաւալ ծագումն,
Շարժեցեալ ծննդեամբ անփոփոխ պատկեր,
Ըստ կարգին յեռեալ Մելքիսեդեկի քահանայապետ,
Երդմամբ խոստացեալ ազդմամբ Սուրբ Հոգւոյն գոչէր մարգարէն,
Եկիր ի խնդիր խանդակաթ սիրով, սուրբդ սրոբէից,
Արտաքս անկելոյն յաստիս կապելոյն քոին պատկերին,
Բարձեալ ի թիկունս ածեր ի պանտոկ մայր եկեղեցի,
Ընկա՛լ զայս նոր աւրհնութիւն բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնից,
Աղաչեմք:

***Յ**էէն էութիւն եւ նոյնագոյակ Հոգի պետական,*
Բղխումն անսպառ, համապայծառ եւ կենդանարար,
Ազդաւղ ի տեսաւղսն զանաւրէնութեան խորհուրդն Յիսուսի,
Նիւթեղէն բնութեանց շնորհաբաշխութեան կերպիւ զանազան,
Հանդարտ հետեւմամբ եւ սաստիկ հնչմամբ հանգեար յառաքեալսն,
Լեզուաւք հրեղինաւք վառեալ զնոսա ի յազգս եւ յազինս,
Կերպմամբ աղաւնոյ իջեր Յորդանան վկայ փառակցիդ,
Դրոշմ ծանուցման նոր Իսրայելեան ի խեղաթիւր ազանց,
Ընկա՛լ զայս նոր աւրհնութիւն բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնից,
Աղաչեմք:

***Ր**աբունոյ Բանին հարսն պանծալի, Սուրբ Եկեղեցի,*
Տեղի տէրունեան եւ յարկ ծածկութեան, դշխոյ տենչալի,
Այսաւր ցնծայ գեղապարութեամբ եւ տես գումարեալ ըզմանկունս Քո,

² ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 235³-238µ
Êáñ³·Çñ
F ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ÿñ³Ï³å ª Ð³ÿñ³å»ï

Եկեալ հասին ի հեռաստանէ, եղեն ընդանիք անմահ փեսային,
Ելին ի հանդէս Հաւրն երկնաւորի եւ արիութեամբ կացին յատենի,
Ի քէն զաւրացեալք յարկ ապաւինի ընդդիմամարտեալք ի պատերազմի,
Ընկա՛լ զայս նոր աւրհնութիւն բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնից,
Աղաչեմք:

Աստուածամուխ զինուորք լուսերամք եւ կատարեալ թիւք չորեքտասանք,
Համեմատեալք խաչին խորհրդոյ չորեքտասամբն քառաթեւեալք,
Ապաստանի քաղաք յորջորջեալք ի թիւ ձերոյ խմբից տապացոյց,
Ըստ Մովսէսեան թիւ քառասնեկին առէք ըզպատւէր եւ զլուր Բանին,
Բանիւ հերքեալ ըզհէքն թշւառ ի պարտութիւն մատնել զանզգամն,
Ոմն ի ճգունս մաղթողականս եւ ոմն ի խաւսս ճարտարաբանս,
Ընկա՛լ զայս նոր աւրհնութիւն բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնից,
Աղաչեմք:

Պըսակ պարծանաց մանկանց Սիովնի, վըկայք ըղձալի,
Կամաւ դիմեցիք ի լիճն զգալի պաղեալ սառուցմամբ,
Զերծեալք յահագին եւ յապագայիցըն սառնամանեաց,
Ելիցն եւ մտիցն ամբողջ պահելով զթիւն կատարեալ,
Նման Յուդայի եւ Մատաթիա, սակս որոց պատմի[*],
Սուրբք եւ սիրեցեալք եւ լուսաւորիչք տիեզերաց,
Լուծէ՛ք զպաղումն ախտից մեղանաց եւ եղկացուցէ՛ք
Եւ զարփիահրաշ լուսոյն ծաւալումն վերընկալայք,
Պըսակ լուսեղէն յերկնից պատրաստեալ ի պատիւ սրբոցդ,
Ի պըսակողէն ձերմէ Յիսուսէ, ով Սուրբ Քառասունք,
Ընկա՛լ զայս նոր աւրհնութիւն բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնից,
Աղաչեմք:

Երջանիկ մանկունք Սրբոյ Սիովնի, ներկեալ արեամբ մարտիրոսք,
Այսաւր ցընծան վերին պետութիւնքն ընդ հեղումն արեան ձերոյ հանդիսի,
Որք միացայք ի սէր Արարչին եւ հաւատովք յաղթեցէք չարին,
Անտանելի վշտաց համբերեալք, լուսերամիցըն գերազանցեալք,
Բարձեալ յանիւսըն հոլովական հետեւեցայք ի կալ Տէրունեան,
Յըշտեմարանս գանձարանին յարփիափայլ կայանսն առաջին,
Զձեզ աղաչեմք, վըկայք վարդագոյն, Սուրբ Քառասունք արիւնաներկեալք
Եւ լուսաւորք միշտ պայծառացեալք եւ գերազարդ փառաւք հրաշացեալք:
Ծաղիկ համասպրամ գեղազանութեամբ ցանկ վայելչացեալք,
Բարեխաւսեցէ՛ք առ Տէր վասն մեր, ո՛վ Սուրբ Քառասունք:
Ահա յիշ.
Եւ եւս առաւել.
Զանձինս մեր.

* Գործք Ա 15-26

Տուն եւ տաղաւար Բանին Աստուծոյ, Սուրբ Կոյս Մարիամ,
Առագաստ լուսոյ եւ Սրովբէ հողեղէն,
Գաւազան ծաղկեալ եւ բուրվառ ոսկեղէն,
Տախտակ կտակին եւ սափոր ոսկի սուրբ մանանային,
Լեառն վիմածին եւ բարունակ վարսեալ,
Անկէզ մորենի եւ տումար անընթեռնելի,
Մատո՛ զմաղթանս էից էակին, գերունակ հզաւր ամենակալին,
Պահել անարատ զտուն սրբութեան եւ պաշտաւնեայս ի խաղաղութեան,
Զուղղապետ հոգւոց մերոց ըզՏէր անվթար կենաւք շնորհել աշխարհի,
Զեպիսկոպոսունս եւ զրաբունիս շաղկապեալ ի սէր սրբոյն Սիովնի,
Զքահանայս գործովք բարութեան,
Զսարկաւագունս միշտ սրբութեամբ,
Զթագաւորս զաւրականաւք ի յամենայն վտանգից պահել,
Եւ ամենայն հաւատացելոց ողորմեսցի ծնեալն առ ի քէն,
Բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնիցն
Եւ այժմ ողորմեա.:

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՑ ՔԱՌԱՍՆԻՑՆ

Խանդաղալից սրտիւ տենչալի, ձեզ այսաւր տաւնեմք, ուռք արմաւենի,
Երամք աղաւնեաց, ճագուց տատրակի, ծաղիկ զանազան վարդ մանուշակի,
Կայծ եւ կարմիր արեամբ ծաղկալի, պըսակակիցք սուրբ զեկեղեցի,
Մատաղ մանգունք որդիք Սիովնի, Սուրբ եւ ընտրեալ մանկունք գովելի,
Տարեալ այսաւր յատեան արքայի, Նահատակեալ արեամբ պանծալի:
Սուրբ Կանդիտոս ի պատասխանի, Նա զաւրացեալ ի յասպարիսի,
Բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնիցն, խնաեա՛ ի մեզ, Տէ՛ր Յիսուս,
Աղաչեմք:

Արփափայլ ծագեալ ի Գամրաց, Սուրբ Քառասունք վըկայք գովելի,
Կացէ՛ք այսաւր յատեան հանդիսի, դէմ անաւրէն մահու իշխանի,
Յաղթող գըտանի պատերազմի, անվայրափակ անբաւանդակելի,
Ներկեալ մարմինըդ ձեր ի ծովի, տաճարական գնեալ երկնից արքայի,
Տունկք կենդանի եւ ուրախալի, Նարդոս քըրքում զանազանելի,
Սուրբ զաւրականք յաղթողք ի մարտի, արեգակնափայլ ծագեալ յաշխարհի,
Նահատակեալ եղէք ի յերկրի, Սուրբ Քառասունք ի բիւր երամակի,
Բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնիցն, խնաեա՛ ի մեզ, Տէ՛ր Յիսուս,
Աղաչեմք:

Զար անաւրէն իշխանին, դըքսին, Լիկիանոսըն յաղթահարեալ,
Զտանջանարանսըն զոր պատրաստեալ, քարամբք զիրեարս հրամայեաց ջարդեալ,
Վըճիռ մահու ի վերայ եդեալ, բըռնաւորաւքն ի բանդըն մաշեալ,
Մարդկան խըմբից անդէն ժամանեալ, Սեբաստիա քաղաք մեծարեալ,
Ի սառնալիճըն զոր ժողովեալ, զջուր ծովակին արեամբըն ներկեալ,
Որպէս վարդագոյն գետք զանազանեալ, արեամբ մանկանց ծիծաղ ծաւալեալ,
Զախակողմեան դասուն յաւժարեալ, ի կորըստական բաղանիս դիմեալ:
Ահեղ հընչումն ձայն բարբառեալ, զՏէրըն բոլորից տեսին խոնարհեալ,
Հիւսեալ պըսակըս զանազանեալ, լոյս արփիափայլ գնոքաւք բոլորեալ:
Բանդապետին յահէն պակուցեալ, փոյթ եւ շտապ ի ծովն ընկեցեալ,
Մերկ առ մանկունս սիրով խիստ փարեալ, Սուրբ պըսակին արժանաւորեալ,
Զչորրորդ տասանց ըզթիւըն լըցեալ, ի լուսեղէն խորանսըն հրաւիրեալ,
Բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնիցն, խնաեա՛ ի մեզ, Տէ՛ր Յիսուս,
Աղաչեմք:

Ամենագութ Տէ՛ր երկայնամիտ, անունդ աւրհնեալ է Քո ճըշմարիտ,
Որ ոչ անտես առնես զյուսացեալս զամենեսեան, որք են բարեմիտ,
Էականի Որդոյդ սիրելի, սոքա եղեն տաճար հանգըստի,

² ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 126³ -130³
Ì ³ñ³ Ï³ å³ Ê³ã³ ï á[õ]ñ

Հոգոյն Սրբոյ՝ շնորհաց բաշխողի, կեցուցանող եւ մարդասիրի,
Մելիտոնի մայրըն գովելի, բարձեալ ի յոյս զորդին ցանկալի,
Առաքինաբար երթայր հետ սայլի, մասնակից առնել լուսոյ խորանի,
Բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնիցն, խնաեա՛ ի մեզ, Տէ՛ր Յիսուս,
Աղաչեմք:

***Տ**ունկք կենդանիք եւ ուռք գովելիք, անմահ անեղին եղէք սիրելիք,*
Հոգեղինացըն զարմանալիք, Սուրբ զաւրականք՝ յաղթողք ի մարտի:
Այսաւր տաւնեն ձեզ դասք հրեշտակաց, եւ հողեղէնք յաւուր պատշաճի,
Որք ջրով լըցան եւ հոգով մաքրեցան, անճառ լուսովըն զարդարեցան
Ի Յիսուսի սէրըն միացան, տուն եւ տաճար եղէն բնակարան:
Սիրովըն սուրբ նորա վառեցան, զենմունք կատարեալ քան փոխադրական,
Բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնիցն, խնաեա՛ ի մեզ, Տէ՛ր Յիսուս,
Աղաչեմք:

***Ո՜**վ գերագոյն ընտրեալ բընաւից, Սուրբ Քառասունք համայն կենդանիք*
Եւ գեղեցիկ մանկունք ցանկալիք, զարդարեցիք Սուրբ զեկեղեցիք,
Զծովըն կապուտ արեամբ ներկեցիք, Սուրբ Քառասունքըդ զարմանալիք,
Զիշխանն անաւրէն պարտեալ հերքեցիք, զբնակեալն ի բարձունս փառաւորեցիք,
Երէկ առ չէմըս դրանց ճոխացեալ, այսաւր արեամբ գունով կարմրացեալ,
Սիրովըն Սուրբ նորա վառեցան, զենմունք կատարեալ քան փոխադրական,
Բարեխաւսութեամբ Սրբոց Քառասնիցն, խնաեա՛ ի մեզ, Տէ՛ր Յիսուս,
Աղաչեմք:

***Ր**ամից խըմբից մաքրազարդ կուսից, Թագ եւ պըսակ դասուց Քառասնից,*
Պայծառ երկինք, կառք Թագաւորին, որ բարձրացաւ արեամբն ի խաչին,
Ամէնաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածին, որ եւ ծընար զՈրդին Միածին,
Բարեխաւսեա Եմանուելին, տղայացելոյ աստուածըն Բանի,
Կըցորդութեամբ Յովաննու մեծին եւ Ստեփաննոսի նախավըկային,
Լուսաւորչին Սրբոյն Գրիգորին, յորդիս լուսոյ ըզմեզ կոչողին,
Ապաշխարեալ յուսով ի մարմնի եւ սպասեալ աւուրըն մեծի,
Բարեխաւս.
Ահա յիշեաց. եւ եւս առ. Զանձին.:

Ցաւղումն արիւնին, ցոլմամբ փայլէին, ցաւղ կենաց շնորհին,
Ցաւք մարդկան սրբին, ցասմունք վերասցին, ցրուեալք ժողովին,
Ցընդեալք հերքեսցին, ցնորմունք խորհըրդին, չար հերձուածողին
Եւ որք ժողովին ի տաճար սոցին, առ Տէր պաղատին,
Սուրբքս հասանին, յաւգնութիւն նոցին, տան զհայցուած սրտին,
Անուամբըն սոցին Թագաւորք պարծին, իշխանք մեծասցին,
Զինուորք զաւրասցին, Թշնամիք պարտին, աշխարհք խաղաղին,
Աթոռք հաստատին, մեր դիտապետին եւ հայրապետին,

Քահանայք ժրասցին, սարկաւագունք պսակլին, ժողովուրդք մաքրին,
Աւդք զուարճասցին, քաղցր անձրեւք հոսին, նաւք անվնաս ուղղին,
Ծերքն պահպանին, կուսանքըն սրբին, մանկունք զարդարին,
Մեղաւորք մաքրին, գերեալքն ազատին, բանդեալքն արձակին,
Եւ մեզ շնորհեսցին պարգեւք վերըստին, հոգոց փրկութիւն:

ԳԱՆՁ ՍՐԲՈՑ ՔԱՌԱՍՆԻՑՆ ՈՐՔ Ի [ՍԵԲԱՍՏԻԱ ԿԱՏԱՐԵՑԱՆ]*

Մեծ եւ հզաւր, անմահից արքայ, Յիսուս Քրիստոս, աւրհնեալ յարակայ,
Որ ընտրեցեր յորդոցս Ադամայ, չարչարանաց Քոց լինել վըկայ,
Առաքեցեր յերկիր ըզնոսա, տալ աւետիս տոհմիս Ադամայ,
Կոչել ի վեր, յարկըն գերակայ, զորս ցանկացան, փափկութեան նորա,
Որպէս մանկունքն, որ յերկրին Գամրայ, կատարեցան ի Սեբաստիա,
Բարեխաւսութեամբ սոցա խնայեա՛ ի մեզ, անմահից արքա,
Աղաչեմք:

Կացին յատեան, առաջի դըքսին, եւ յայտնեցին զհաւատ Քրիստոսին,
Քարոզեցին Սուրբ զԵրրորդութիւն, դաւանեցին մի աստուածութիւն,
Վասըն կենաց ըզմահ յանձն առին, եւ արժանացան անանց պըսակին,
Զայս անցաւոր կեանս անարգեցին եւ յաւիտենից կենացըն հասին,
Իսկ չարութեամբ լըցեալ իշխանին ետ արկանել զնոսայ ի բանտին,
Ուր երեւեալ արքայն երկնային, Տէր մեր Քրիստոս ի մէջ գիշերին,
Քաջալերեաց զմանկունսն ի բանտին եւ զաւրացոյց ի յասպարիսին,
Զորս կացուցին վաղիւն յատենին եւ անվեհեր ըզնոսայ գըտին,
Յետոյ ածեալ ի ջուր ծովակին, որ կայր ժողով յեզեր քաղաքին,
Բարեխաւսութեամբ սոցա խնայեա՛ ի մեզ, անմահից արքայ,
Աղաչեմք:

Րենական սիրովըն լըցեալ, Սուրբ Քառասունքն եւ արիացեալ,
Ի դըժընդակ աւդոյն տագնապեալ, ըզմիմեանս քաջալերեալ,
Զմեռային աւդըն սաստկացեալ, սաստիկ ցրտիւ ըզլիճըն սառեալ,
Զմարմին սըրբոցըն պատառոտեալ եւ առուապէս զարիւնսն հոսեալ,
Զջուր ծովակին արիւնն ներկեալ, զկապուտագոյնըն կարմրացուցեալ,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 154µ-158³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 113³-115³
Êáñ³·Çñ
M ¶³ÝÓ êñµáó ø³é³ëÝÇóÝ áñù Ç ê»µ³ëïÇ³ T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³Ûñ³Ï³å³ ØÏñïÇã
´Ý³·Çñ
1 M î¿ñ ÚÇëáõë M Ã³·³õáñ ³ÝÙ³Ñ ÷Ë ³õñÑÝ»³É Û³ñ³Ï³Û
2 M ÁÝ¹ñ»ó»ñ Ûáñ¹áó
3 M áñ¹áó ÷Ë ïáÑÙÇë
4 M ÏáãÇÉ M í»ñÇÝ Û³ñÏëÝ M Ú³Ïáµ³Û ÷Ë ·»ñ³-Ï³…Ýáñ³
5 M àñ ó³ÝÏ³ó³õ Ù»ÍáõÃ»³Ý Ýáñ³, áñå¿ë M Ù³ÝÏáõÝë M ÇÛ»ñÏñÇÝ M áñù Ï³ ï³ñ»ó³Ý M áõ-ÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
Êáë ï á í ³Ý»Éá í ½³ÝáõÝ ùá ³ñù³Û, ³é³çÇ µ¹»ßËÇÝ »õ å»ÕÍÇÝ ¹Áùë³Û
Ú³Ý¹ÇÙ³Ý»Éá í ½Ù»ÍáõÃÇõÝ Ýáñ³ »ïáõÝ ½³ÝÓÇÝë Çõñ»³Ýó Ç Ù³Ñ
6 M êñµáó ø³é³ëÝÇóÝ ÷Ë ëáó³
8 M ÷Ë 7-8-ñ¹ ïáÕ»ñÇ áõÝÇ. Î³ó»³É ³é³çÇ ã³ñ µéÝ³õáñÇÝ, Ëáë ï á í ³Ý»Éá í ½³ÝáõÝ ³ÝÙ³ÑÇÝ
11 M ãÇù ïáÕÁ
12 M µ³Ýë³ñÏáõÇÝ ï³Ûñ ÷Ë ÇßË³ÝÇÝ »ï M µ³Ý-¹ÇÝ
13 M ãÇù 12-15 ïáÕ»ñÁ
16 M ³Í¿ M áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
Æë Ï »ñ³Ý»³É ·áõÝ¹ù ø³é³ëÝ»ÏÇÝ Û³õÅ³ñáõÃ»³Ùµ Ç Ù³Ñ ¹ÇÙ»óÇÝ,
²ÏÝ³ñÏ»Éá í ³õ» ï»³ó öÁñÏãÇÝ »õ ëå³ë¿ÇÝ ³Ý³Ýó åÁë³ÏÇÝ
19 M ÉáõëáíÝ í³é»³É ÷Ë ëÇñáíÁÝ ÉÁó»³É
20 M ï³·Ý³å»³Éù »õ M ù³ç³ÛÉ»ñ»³É
21 M ¹³éÝ³ó»³É ÷Ë ë³ëïÏ³ó»³É M ÉÇ×ÁÝ ë³éáõó»³É
22 M ¼³ÝÓÇÝë ÷Ë ¼Ù³ñÙÇÝ M ³éáõ³éáõ ÷Ë »õ ³-éáõ³å¿ë M ³ñÇõÝÁÝ
23 M Ï³åáõï³·áÛÝ ÉÇ×ÁÝ Ï³ñÙñ³ó»³É

Մի ումն յեղբարց մանկանցն որոշեալ, ի բաղանիսն անկեալ եւ մեռեալ,
Սուրբ Քառասունքն յարտասուս հարեալ, վասըն միոյն որ եղեւ արտաքսեալ,
Բարեխաւսութեամբ սոցա խնայեա՛ ի մեզ, անմահից արքա,
Աղաչեմք:

***Տ**եսեալ բաղնապանն, եւ յոյժ զարհուրէր մէջ գիշերին, զի արեւ ծագէր,*
Զպաղումըն ջուրցն եղկացուցանէր եւ ըզխստութիւնըն կակղացընէր,
Ըզտրտմութիւն նոցա փարատէր եւ ըզտխրութիւնըն մըխիթարէր,
Ըզչարչարանսըն դիւրացընէր եւ զխոց վիրացն անուշացընէր,
Լուսապըսակ յերկնից իջանէր եւ ի սուրբ մանկանց գըլուխն երեւէր,
Իսկ նա զընկերսն զարթուցանէր եւ զտեսիլն ահագին պատմէր,
ԶՅիսուս Քրիստոս Աստուած դաւանէր եւ ի մէջ լըճին առ սուրբսն վազէր:
Ի մէջ սըրբոցըն զանձն արկանէր, զթիւ քառասնիցըն լըցուցանէր,
Սուրբ պըսակին արժանաւորէր, զՍուրբ Քառասունսն ուրախացընէր:

***Ի** լուսանալ այնմ առաւաւտին եկեալ իշխանն ի յափըն լըճին,*
Նոր չարութիւն խորհէր ի սըրտին, տալ խորտակել ըզբարձըս նոցին,
Բառնալ սայլից զպատուական մարմինսն առ ի յայրել զնոսա տանէին,
Մինըն տըղայ գոլով հասակին, որ Մէլիտոն անուն ասէին,
Ըզնա թողեալ խընամարկէին, զի ուրասցի զարքայն երկնային,
Զոր եւ բարձեալ իւր մայրն յուսին եւ տարեալ եդ ի վերայ սայլին,
Զմարմին սըրբոցըն հրով այրեցին, զի կատարի բան մարգարէին,
Յետոյ առեալ զգանձն աստուածային, զնշխարք սըրբոցն ի գետըն ընկեցին,
Եւ եւ երից աւուրց որ անցին, երեւեցան եպիսկոպոսին,
Զի հանիցէ զոսկերըս նոցին, երեւելով ճաճանչ նըշուլին,
Յիշեա:

***Զ**որեքկերպեան աթոռ անեղին, պայծառացեալ լուսով երկնային,*
Ամենաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածին, միջնորդ կենաց եւ մայր Արարչին,
Կըցորդութեամբ Սուրբ Կարապետին, Ստեփանոսի եւ Լուսաւորչին,

24 M ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ. Æ ëáõñµ ·Ý¹¿Ý ÙÇ áÙÝ áñáß»³É, Ç µ³Õ³ÝÇëÝ ³ÝÏ»³É »õ Ñ³É»³É
25 M »Õ»³É ÷Ë Ñ³ñ»³É M ½ÁñÏ»³É ÷Ë ³ñï³ùë»³É
27 M µ³Ý¹³å»ïÝ ³ÑÇõ ½³ñÑáõñ»³É Ç ÷Ë µ³ÕÝ³å³ÝÝ… ½³ñÑáõñ¿ñ M Í³·»³É
29 M ¼çáõñ Íáí³ÏÇÝ ÷Ë ¼å³ÕáõÙÁÝ çáõñóÝ M ãÇù »õ… Ï³ÏÕ³óÁÝ»ñ
30 M ãÇù »õ… ÙËÇÃ³ñ¿ñ
31 M ãÇù ïáÕÁ
32 M ²ëïÕ³ÉÇó åÁë³ÏÝ ÷Ë Èáõë³åÁë³Ï M ø³é³ëÝÇó ÷Ë Ù³ÝÏ³Ýó
34 M ¼øñÇëïáë ÷Ë ¼ÚÇëáõë øñÇëïáë M ÙÇßï Ëáëïáí³Ý¿ñ ÷Ë ¹³õ³Ý¿ñ M ãÇù ³é… í³½¿ñ
35 M ãÇù Æ… ëñµáóÁÝ M ½³ÝÓÝ Çõñ
36 M ºõ ³ÝÃ³é³Ù ÷Ë êáõñµ M Ñ³ë³Ý¿ñ ÷Ë ³ñÅ³Ý³õáñ¿ñ… áõñ³Ë³óÁÝ¿ñ
37 M ¹ÁùëÇÝ Ç Û»½Áñ ÷Ë ÇßË³ÝÝ Ç Û³÷ÁÝ
38 M ï³ñ ÷Ë ï³É
39 M µ³éÝ³Ûñ Ç ë³ÛÉ
40 M Ïáã¿ÇÝ ÷Ë ³ë¿ÇÝ
41 M ³Ý÷áÛÃ ³éÝ¿ÇÝ ÷Ë ËÝ³Ù³ñÏ¿ÇÝ… »ñÏÝ³ÛÇÝ
42 M Ç ÛáõëÇÝ M »õ ÁÝÃ³ó»³É ³ñ³· ½Ñ»ï ÷Ë »õ… í»ñ³Û M áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. Æ ·áõÝ¹Áë Ýáó³ ³ñÏ»³É Á½Ù³ñÙÇÝ
43 M Ï³ï³ñ»ëóÇ
44 M ½ÝÁßË³ñ
45 M ÷Ë 44-45 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ. ºñ»õ»Éáí ëáõñµ Ñ³Ûñ³å»ïÇÝ, »ñÃ»³É Ñ³Ý¿ñ ½·³ÝÓÝ ³ëïáõ³Í³ÛÇÝ
49 M Ñ³ßïáõÃ»³Ý ÷Ë Ï»Ý³ó
50 M ãÇù ïáÕÁ

Բարեխաւսեա՛ Քո Սուրբ Միածնին, տալ մեզ զաւատ Իւր զողորմութիւն,
Աղաչանաւք Սուրբ Քառասնեկին, լուսապսակ մանկանցն երամին,
Պահել հաստատուն, Սուրբ զԵկեղեցիս, զմանկունս սորա յուղղափառութիւն,
Տալ աշխարհիս մեր խաղաղութիւն, ժողովրդեանս միաբանութիւն,
Ողորմեա.։

51 M ½Ë ³ Õ ³ ÕáõÃÇõÝ ï ³ É Ù»½ ½»ñ ÏÝ ³ ÛÇÝ ÷ Ë ï ³ É...
½áÕáñÙáõÃÇõÝ

52 M ÷ Ë 52-54 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
ºõë ³ é ³ õ»É Ñ ³ ÛÏ ³ ½» ³ Ý ï áÑÙÇÝ, áñ Û ³ ÛÉ ³ ë»éÇó
Ï ³ Ý Ç ï Áñ ï ÙáõÃÇõÝ,
² Õ ³ ã ³ Ý ³ õù Ù»ÍÇ ØÁÏñ ï ãÇÝ, Ð ³ Û ³ ë ï ³ Ý» ³ ó Ù»Í
Ñ ³ Ûñ ³ å» ï ÇÝ,
Èáõë ³ åÁë ³ Ï Ù ³ ÝÏ ³ ·áÛÝ ·Ý¹ÇÝ, ³ ñÇõÝ ³ Ý»ñ Ï
êáõñµ ø ³ é ³ ëÝ»ÏÇÝ,
ä ³ Ñ»É Ñ ³ ë ï ³ ï áõÝ ½ ³ é ³ çÝáñ¹ Ñ ³ õ ï ÇÝ, ï ³ É
³ ßË ³ ñÑÇ ½Ë ³ Õ ³ ÕáõÃÇõÝ

ՏԱՂ ՍՐԲՈՑ ՔԱՌԱՍՆԻՑՆ ԵՒ ԱՅԼ ՎԿԱՅԻՑՆ Ի ԳՐԻԳՈՐԷ ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ

Գունդք սուրբ վըկայիցն, ի սոսկալի պատերազմին,
Հանդիսաւորեալ հասին ի գլուխ ասպարիսին.
Րոպէից պաշտաւն բարենըշան երանութեամբ,
Բանաւոր զենմունք ողջակիզեալք աստուածութեան:

Ի կատարածի անտըխրելի յաւժարութեամբ,
Աճագնակոչկոճ ի չարչարանսըն համբերեալք.
Գուն մահու գործեալ սաստկակըսկիծ քրտնակայլակն,
Խառնեն զարտասուս ընդ վարդագոյն արեանն իւրեանց:

Ողորմ աղէտիւ կողկողագին փափագանաւք,
Մաղթանաւք խընդրեն ըզտանջանացըն յաւելուած
Րաբունիք բարիք անհաւասարք երկրաւորացս,
Բոսորերանգեան վայելչութեամբ արիացեալք:

Ի կիրըս մարմնոյ ի կենակից մեր բնութենէս
Ելին ի յերկինս, խառնեալ ի զաւրս երկնաւորաց.
Երեւելապէս յայտնի քարոզք արարածոց
Տաւնըք հրեշտակաց ի մատենի կենաց գըրեալք:

Երանաւատեալք անդր ի վերինն Երուսաղէմ,
Տեսլեամբ զուարճանայք Արարողին տիեզերաց.

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 152³-153³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 100³-101µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 114µ-115µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 64µ, 63³µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 275³µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 115³µ
X-Ó»é. ÑÙñ. 5521, Ã»ñÃ 139³µ
Y-Ó»é. ÑÙñ. 3555, Ã»ñÃ 113³µ
Ü³ñ»Ï³óÇ-¿ç 78

Êáñ³·Çñ
ADG ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ¶ñÇ·áñÇ Ü³ñ»Ï³óáÛ, Ç Ñ³Ù³õñ¿Ý íÏ³ÛùÝ øñÇëïáëÇ H î³Õ êñµáó ø³é³ëÝÇóÝ T î³Õ Ü³ñ»Ï³óõáÛÝ X ²ÛÉ ï³Õ ·»Õ»óÇÏ, Ç ¶ñÇ[·áñ¿] Ü³ñ[»Ï³óõáÛ] Y î³Õ Ç êñµáÛÝ ¶ñÇ·áñ¿ Ü³ñ»Ï³óõáÛÝ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí. ²Ûëûñ Ýáñ³Ññ³ß Æ¶. î³Õ êñµáó ø³é³ëÝÇóÝ, áñù Ç ê»µ³ëïÇ³ Ï³ï³ñ»ó³Ý Ç ¶ñÇ·áñ¿ Ü³ñ»Ï³óõáÛ ³ë³ó»³É

Ì³Ûñ³Ï³å³ ¶ñÇ·áñÇ » »ñ·ë ³Ûë

´Ý³·Çñ
1 TY ¶áõÝ¹ X íÁÏ³ÛÇóÝ
3 DT µ³ñ»ÝÁß³Ý X »ñ³ÝáõÃÛáõÝ
4 H áÕç³ÏÇ½»³É XY ³ëïáõ³ÍáõÃ»³ÝÝ
5 HTY Ï³ï³ñ³ÍÇÝ TX ³ÝïÁËñ³Ï³Ý
6 Y ²Ñ³·Ý³ÏÏáßÏá× TX ã³ñã³ñ³ÝÁë Y ã³ñã³-ñ³Ýë HTXY Ñ³Ùµ»ñ»³É
7 H ¶áõÝ¹ù ÷Ë ¶áõÝ BT ùÁñïÝ³Ï³ÛÉ³ÏÝ ADT ùÁñïÝ³÷³ÛÉ³ÏÝ X ùÁñïÝ³Ï³ÛÉ³Ï
8 T Ë³éÝ»³É
9 B ³Õ»ïÇõ BG ÷³÷³ù³Ý³õù
10 B ËÁÝ¹»Ý T Ñ³Ûó»Ý ÷Ë ËÝ¹ñ»Ý A Á½ï³Ýç³Ý³óÝ D Á½ï³Ýç³Ý³ó H Á½ïáõÝ³óÝ A Á½Û³õ»Éáõ³Íë TX ½Û³õ»Éáõ³Íë D Á½Û³õ»Éáõ³Í Y ½Û³õ»Éáõ³Í
11 ADH ³ÝÑ³õ³ë³ñ DH »ñÏñ³õáñ³ó T Ù³ñÙÝ³õá-ñ³ó ÷Ë »ñÏñ³õáñ³óë
12 HX í³Û»ÉçáõÃ»³Ùµ X ³ñÇ³ó»³É T ´áëáñ»ñ³Ý-Ï»³Ý í³Û»Éã³ó»³É ³ñ»³ÙµÝ Çõñ»³Ýó ÷Ë ïáÕÇ
13 T Ù³ñÙÝáó X Ï³ñ¿ÏÇó B µÁÝáõÃ»Ý¿ë H ãÇù 13-20 ïáÕ»ñÁ
14 XY »ñÏÝ³õáñ³óÝ
15 TXY ïÇ»½»ñ³ó ÷Ë ³ñ³ñ³Íáó
16 B î³õÝ¿ù X î³õÝÇõù T Ù³ ï»ÝÇÝ X ·ñ»³Éù
17 X öáË¿ ½á×¹ ABDGY ãÇù 17-18 T ãÇù 17-30

Ռախճանք պերճականք տէրունական մարմնոյն ոսկերք,
Աստեղք աշխարհի ի բարձրութեան երկնից տեսեալք:

Գոհաբանութիւն Արարողին անմահութեան,
Նախընթացողին միշտ ի խրախոյս նահատակաց.
Սոքաւք հիմնեցան եկեղեցիք ուղղափառաց,
Որոց գլուխ անկեան Արարողին ներգործութիւն:

Ամենապարգեւ բաշխեալ մասունս աղաչողաց,
Վերնաքաղաքին որդիք նորոգ նոր Սիովնի.
Յետնում հատուցման աւհեղ աւուրն կենաց միջնորդք,
Յանդիման մեծի հրապարակին թագաւորեալք:

Սոքաւք առ ի մէնջ ընկալ զաղաւթս, երկայնամիտ,
Ջմերս՝ վասըն սոցա, ամենագութ Տէր, փա՛ռըք Քեզ:

---

19 X ëÏÁë»³Éù ÷Ë áëÏ»ñù Y ëÏë»³É ÷Ë áëÏ»ñù
20 XY µ³ñÓñáõÃÇõÝë D µ³ñÓñáõÃÇõÝ
22 X Ý³Ñ³ ï³Ï³óÝ
23 A ²ÛÉ ³½· Y áõÕ³÷³é³ó
24 D ³Ý·»³Ý ²ñ³ñ³õÕÇÝ
25 B ²Ù»Ý³Ûå ³ñ·»õ X µ³ßË»³° DÙ³ëáõÝ X ³Õ³ãá-Õ³óë Y ³Õ³ã³Ý³ó
26 Y ì»ñÝáÛù³Õ³ùÇÝ X ì»ñÝáÛù³Õ³ùÇÝ Á½Ù»½ ÉÇÝ»É Å³é³Ý· ÝáñÇÝ ÷Ë ïáÕÇ B Ýáñáù ABGXY êÇáÝÇ
27 B ²ÛÉ ³½· BG Ú» ïÝáõÙÝ X Ñ³ ïáõóÙ³ÝÝ D ’õ ³Ñ»Õ
29 G ÁÝ· ³É B »ñÏÝ³ÛÝ³ÙÇ ï
30 D ³Ù»Ý³·áÛÃ XY »õ áÕáñÙ»³ (Y áÕáñÙ»³Û) µ³-½áõÙáÕáñÙ ÷Ë ³Ù»Ý³·áõÃ î¿ñ, ÷³¯éÁù ù»½ B ÷³¯é¿ù

ՓՈԽ

Ի վեր համբառնամք արդ մաղթանաւք ըղձայնս,
Մըտաւք սըլացեալ մատուցանեմք աղերս՝
Քառասնապաճոյճ գումարելոց խըմբից,
Որք Տեառն Աստուծոյ պատարագեալք զենմամբ:

Արբեալք ի գինւոյ իմաստութեանըն Հաւր,
Զըտեալք ի բոցոյ աստուածային հըրոյն,
Ռահ գործեալ յերկինս իմանալի թեւաւք,
Սըլացեալք ի նոյն ժամանեցին կանխաւ:

Աշխարհի խաչեալք, անմահացեալք ընդ Տեառն,
Որպէս մահակիցք նոյնք եւ կենաց հաղորդք,
Սաստիկ տաժանմամբք ի ջուրս հեղձեալք մարմնով,
Ծովու աշխարհի գերազանցեալ կըրիւք:

Ոսկիանըման եւ հրատեսակ արեամբ
Ներկեալ անդամաւք, վարդի նըման փըթթեալ.
Իիւսեալ միացեալ բազումքն ի մի եղեալ,
Սիրով Արարչին որպէս հըրով վառեալ:

Նըշանաւ խաչին սպառազինեալ յաւէտ,
Ամբարձմամբ ի յուսս ըզհետ Փըրկչին մըտեալ,
Վարդանման ներկեալ եւ շիկագոյն արեամբ
Ի կարծրատեսակ լըճին ի մէջ գրաւեալ:

Կարկառեալ զբազուկս առ համայնիցըն Տէրն,
Լուծանել ըզշունչ դառնագունի աւդոյն.
Արեգակն արդար նոցա արեւ ծագեաց,
Հալելով ըզսառն երկուց մարդոց նոցա:

Յորոց նայելով յելըս գնացիցն եղբարք,
Առ ոտս խոնարհեալ պաղատեսցուք սոցա.
Սառնացեալ մեղաւք անձանց մերոց մաղթել
Հրով հոգւոյն ծագմամբ զնոյն ի յոգւոց հալել:

Նոցին համաձայն Երրորդութեան երգել,
Երկըրպագութեամբ՝ փա՛ռք յաւիտեանս, ամէն:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 153 ³ µ
Ü ³ ñ»Ï ³ óÇ-¿ç 81
Êáñ ³ ·Çñ

A ï »°ë í »ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ³ ÛÉ Ã ³ Ý ³ ùá í ª à í ½ ³ ñÙ ³ Ý ³ ÉÇ
Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª Æ ø ³ é ³ ëáõÝ í Ï ³ ÛëÝ

ՏԱՂ ՍՐԲՈՑ ՔԱՌԱՍՆԻՑՆ, ՈՐՔ Ի ՍԵԲԱՍՏԻԱ ԿԱՏԱՐԵՑԱՆ, ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ԱՍԱՑԵԱԼ

*Նոր իմն է հրնչիւն ընթերակայ **ե**րգոյս,*
*Երգ ներտաղական յոքնաստեղեան **բ**ախճան,*
*Բախճան պանծալի բազմերանեան քառասնաթիւ **ս**րբոց:*
*Սրբոց վրկայից գինաւորաց թագաւորին **ե**րկնից*
*Ի յերկնակառոյց արարչական Բանին վառեալ **ս**իրոյ,*
*Սիրով հրաշայնոյ գնիւթ հողեղէն յեղափոխեալ **ի** լոյս:*
*Ի լոյս գերազանց գեր ի վերոյ քան ըզբնութիւն **ե**ղեալ,*
*Եղեալ յայս նըշան առաքինեաց անձանց ինքեամբ **բ**աբուն:*
*Բաբուն հանճարոյ սրբազանից յոքներամեան **գ**ընդից,*
*Գընդին միայնոյ թիւ քառառաջ ըստ եզակացն **ի** սմա,*
*Ի սմա տեսանի խորհուրդ սրբեալ աւուրց տասանց **ք**առից:*

ՓՈԽ

*Քառասնից սրբոց գունդ գումարի **ա**յսաւր,*
*Այսաւր վիմարկի դէմ Բէլիար **ռ**ամկին:*
*Ռամիցն անմաքրից մարմնոց սրբոց երկք յաճախեալ **ա**ստուստ,*
*Աստուստ պարարկին ի ծով լըճին սառնասառոյց **ս**ուզմամբ:*
*Սուզմամբ ծովայնոյ աւդ դառնաշունչ հիւսուսային **ո**րոտ,*
Որոտ տարափման յանդիւրական վայրին անձկով հիւծեալ:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 153µ-154³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 98³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 344³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 61µ-62³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 265
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ÜáóÇÝ ëñµáó (G ãÇù ëñµáó) ø³é³ëÝÇóÝ, Ç Ü»ñëÇë¿ Ï³ÃáÕÇÏáë¿ C î³Õ Ç Ê íÏ³ÛëÝ ²ëïáõÍáÛ, Ç Ü»ñëÇë» Ï³Ã³ÕÇÏáë»
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáíª ²Ûë³õñ ¶³µñÇ¿ÉÇ Æ¶. î³Õ êñµáó ø³é³ëÝÇóÝ, áñù Ç ê»µ³ëïÇ³ Ï³ï³ñ»ó³Ý, î»³éÝ Ü»ñëÇëÇ ³ë³ó»³É
Ì³Ûñ³Ï³åª Ü»ñëÇëÇ »ñ· Ç ø³é³ëáõÝ íÏ³ÛëÝ ²ëïáõÍá áñù Ç ê»µ³ëïÇ³ Ï³ï³ñ»ó³Ý (îáÕ³í»ñçÇ µ³é»ñÇ Í³Ûñ³Ï³åÁª ºñë»ëÇ »ñ· Ç ø³é³ëáõÝ íÏ³ÛëÝ)
´Ý³·Çñ
1 G Û»ñ·ë
2 C Ûá·Ý³ëï»Õ»³Ý C Ûá·Ý³ ï»Õ»³Ý
3 C ëñµáó
4 C êÁñáó ÷Ë êÁñµáó C íÏ³ÛÇó ½ÇÝáõáñ³ó
6 B Ññ³ß³ÛÝõáÛ
7 C ½µÝáõÃÇõÝ
8 C Ýß³Ý
9 C ëñµ³½³ÝÇó C Ûá·Ý»ñ³Ù»³Ý C ·Ý¹Çó
10 C ¶Ý¹ÇÝ B ÙÇ³ÛÝõáÛ ÃÇí BC ëÙ³Û
11 B ëÙ³Û C ëñµ»³É
²ÕµÛáõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 154³-155µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 98µ-100³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 344µ-345µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 62³µ, 64³µ
Êáñ³·Çñ
AG ö[áË] B ³ÝËáñ³·Çñ C Éáõë³ÝóùáõÙ ÷áËÇ Ýß³Ý
Ì³Ûñ³Ï³åª ø³é³ëáõÝ íÏ³ÛëÝ ²ëïáõÍá áñù Ç ê»µ³ëïÇ³ Ï³ï³ñ»ó³Ý (îáÕ³í»ñçÇ µ³é»ñÇ Í³Ûñ³Ï³åÁª ²é³ëáõÝ íÏ³ÛëÝ ²ëïáõÍá áñù Ç ê»µ³ëïÇ³ Ï³ï³ñ»ó³Ý)
´Ý³·Çñ
12 C ëñµáó B ·áõÙ³ñÇó
13 BC ´»ÉÇ³ñ
14 C ëñµáó B »ñ·, G »ñ·ù ÷Ë »ñÏù
15 BG ÉÁ×Ç C É×ÇÝ
16 BG Íáí³ÛÝõáÛ BG ÑÇõëÇõë³ÛÇÝ C ÑÇõëÇë³ÛÇÝ
17 ABCG ³ÝÍÏáí

Իւծեալ ի յարեանց կապուտատիպ ծովն ի կարմիր Ներկեալ,
Ներկեալ վարդագոյն Թաթաւելոյ յարեան մարմնոյն վըկայքն:
Վըկայք խաչելոյն միաբանեալ յուսով առ նոյն կային,
Կային աննըւազ բայց ի միոյն եղերական անձին:
Անձինն եղկելոյ տարամերժեալ ի բաղանիսն յընթացս,
Յընթացս գնացիւք աւտարացեալ ի ժողովոց սըրբոց:
Սըրբոց վըկայից սուգ յաճախեալ առ կորըստեամբ Նորուն,
Նորուն իսկապէս վախճան կենաց մահու հասեալ առ նոյն.
Առ նոյն նըւագեալ զերգս աւրհնութեան մարգարէին սըրբոյ.
— Սուրբըդ սրովբէից, մի՛ բարկասցիս,— ասեն,— ի գետըս, Տէ՛ր,
Տէր փոքու հաւտի, զմեզ միացո ի միութիւն ոգւոյ,
Ոգւով բեւեռեա՛ ընդ սըրբութեան սիրոյդ անբաժ՛ւ հիւսմամբ:
Իւսեալ լուսոյ ըստ քանութեան պըսակք յերկնուստ ծագեալ,
Ծագեալ ի Հաւրէ արեգականն արդարութեան Որդի,
Որդին անըսկիզբըն Հաւր էակից եւ փառակից Հոգւոյն,
Ոգւոյն զաւրութիւն փոխադրելով զայրն աւտար անդ ըոտեալ,
Րոտեալ արշաւմամբ, արփիանայր ի խոր նիրհեալ քընոյ:
Քուն մահու թափեալ, իմանալի դիտմամբ դիմեալ ի լոյս,
Ի լոյս գերունակ, զոր նըկատէր առաւելեալ սոցուն:
Սոցուն վըկայից, միակրաւնից միաբանեալ ելով:
Ելեալ ի լըճէ, սայլիւք ղաւղեալ ընթանային ի բոց:
Բոցով սիրայնոյ մանկան վառեալ մայր գերազանց արանց,
Արանց վեհագոյն, խրախուսելով ստանձնեալ յուսոյն սիրով:
Սիրոյ նըմանեալ մակաբայեան մաւր գերագոյն տարփման,
Տարփմամբ արփենոյն, բոցակիզեալք եւ տապացեալք ի սոյն:
Ի սոյն հուր սըրբեալ, զաղտ որ հոգւոյ, մարմնոյ կիզմամբ աստուստ.
Աստանաւր ի դէպ, երգաբանի մեզ որ ղաւթեան կացուրդ,
Կացուրդ հոգեւոր գեղեցկապանծ աստուածային առած:
Առածն որ երգի, անցաք ընդ հուր գոլով ի ջուր տարեալք,
Տարեալ հոսէին ի ջուրս ըզնոյն բոցակիզեալն աճիւն:

18 BC ÆõÇõÍ»³Éù G ÆõÍ»³Éù
19 C Ã³õÃ³õ»Éáõ C Ù³ñÙÝáõ C í Ï³Ûù
20 C ì Ï³Ûù
21 C ³ÝÝáõ³½ C ÙÇáõ C »ñ³Ï³Ý ÷Ë »Õ»ñ³Ï³Ý
22 BG ²ÝÓÇÝ BCG µ³Õ³ÝÇë
23 C ÚÁÝÃ³óë BG ÅáÕáíáóÝ C ëñµáó
24 C í Ï³ÛÇó C ÏáñÁ ï »³Ý
26 C ëñµáÛ
27 C êáõñµ¹ ëñáµ»Çó C ·»ï ë
28 BG ÷áùáõë BC ÙÇ³óáõ C á·áõ
29 BCG à·áí B µ»õ»é»³Û C ëñµáõÃ»³Ý BG ³Ýµ³Å
30 AG Ç ÉáõëáÛ C å ë³Ïù
31 B ³ñ»·³ÏÝ C ³ñ¹³ñáõÃ»³Ý ³ñ»·³ÏÝ
32 C Ðá·áÛÝ
33 C à·áÛÝ
34 C Ç³Ý³Ûñ ÷Ë ³ñÇ³Ý³Ûñ C ùÝáÛ G ß³ñ. ãÇù, Ã»ñÃ
ÁÝÏ³Í
35 BG ÉáÛëÝ
36 C ÝÏ³ ï»ñ
37 C í Ï³ÛÇó C ÙÇ³Ûµ³Ý»Éáí ÷Ë ÙÇ³µ³Ý»³É »É»³É C »É»³É ÷Ë »Éáí
38 B ÉÁ×¿Ý C É×»
39 BG ëÇñ³ÛÝáÛ BCG Ù³Ý·³Ý
40 B í»Ñ³Û·áÛÝ C Ëñ³Ë³õë»Éáí B ë³ÝÓÝ»³É ÷Ë ë ï³ÝÓÝ»³É C ëÇñáÛ
41 C ÝÙ³Ý»³É B ·»ñ³Û·áÛÝ C ï³ñ÷Ù³Ùµ
42 BG ³ñ÷»ÝáÛÝ C ÝáÛÝ ÷Ë ëáÛÝ
43 C ÝáÛÝ ÷Ë ëáÛÝ B ëÁµ»³É C ëñµ»³Éù C Ñá·áÛ
44 C »ñ·³Ûµ³ÝÇ A ¹³õÃ»³Ý B Ï³óáñ¹
45 B Î³óáñ¹ G ³ë ïáõ³Í³ÛÇÝÝ
46 BG çáõñë
47 C ½ÝáÛÝ B ³×áõÝ

Աճիւնըք սըրբոց փայլատակեալ տարրանային րամեալք,
Րաբունւոյ ազդեալք, Հաւաքելով գերպարունակն ետեղ:
Ետեղ մաքրունակ, վայր վայելուչ, ը՛, գուարճացեալ ցընծան,
Ցընծամըք տանիս քառասնամթիւ քառասնաւրեայ աւուրցս:
Աւուր վըկայիցս ընծայեսցուք պըսակողին Նըւէր,
Նըւէր այս տանի փա՛ռըք, պատիւ Երրորդութեանըն միշտ:

48 B ² ×ÇõÝ¿ù C ëñµáó
49 BCG ð ³ µáõÝáÛ BG ³ ½¹ » ³ É C ³ ½¹ » ³ Éë
50 G ãÇù Á B ½Áõ ³ ñ× ³ ó» ³ É C óÝÍ ³ Ùù
51 C òÝÍ ³ ÙÁù BG ï ³ õÝÇõ C ù ³ é ³ ëÝ ³ ÛÃÇõ B ù ³ é ³ ë-Ý ³ õñ» C ù ³ é ³ ëÝ ³ õñ» ³
52 C í Ï ³ ÛÇóë C å ë ³ Ï áÕÇÝ
53 B À ˙, ÝÁõ¿ñ C º ññáñ ¹ áõÃ» ³ ÝÝ

ՏԱՂ ՍՐԲՈՑ ՔԱՌԱՍՆԻՑՆ ԲԱՐՍՂԻ ԱՍԱՑԵԱԼ

Երգ ներբողական քաղցրանըւագ հընչմամբ
Ձայնիւ ցընծութեամբ երգեմք:
Ռամից քաջից տասանց խըմբից
Թիւ պատմեալ սըրբոց գընդից:
Գունդ համահաւաք աստուածակոչ բերմամբ,
Վըկայք խաչելոյն նոյնանըշան բարձմամբ:
Բանի Հաւր բանաւոր զենմունք,
Հրով հոգւոյն ողջակիզեալք:
Աստեղք լուսալիր, ի գիշերի փայլեալք,
Անձինըք սըրբոցն ի ջուրս ըզմէգ խաւարի կռապաշտութեանց բարձեալ:
Ռահետ կորըստեան, չարին ազդմամբ ցուցեալ,
Սաստիկ շընչալով հիւսուսային հողմոյն:
Սառամբըն պընդեալ, պատառէին մարմինքն
Յորդահոս արեանցն իջմամբ, զմեղաց շիջուցին ըզբարձրացեալ ըզբոցն:
Ղուղեալ հետեւէր մի ոմն ի սուրբ գընդէն,
Ձախող դիմեցմամբ ի մահ:
Ի վեր զաչս համբարձեալ սըրբոցն միաբանական ձայնիւ,
Մի՛ Տէր ասէին, մի՛ բարկասցիս ի ջուրս:
Երագ սըլացմամբ լոյս գերազանց փայլեաց
Հարաւ միջաւրեայ զսառըն լըճին հալեալ:
Ռախճանաւք բերկրեալ երանելի վըկայքն,
Լուսով պըսակեալ, զպակասեալ թիւ լըցին:
Գանեալ տանջեցան աստ չարաչար կեղաւք,
Ընդ հուր եւ ընդ ջուր անցին,
Փորձեալք եւ զըտեալք յարկսըն վերին մըտին:
Փա՛ռըք փըրկաւղին, որ զաւրացոյց զմանկունսն
Յաղթել բանսարկուին եւ հընարից նորին
Առեալ վերացոյց յանճառելի ի փառսն:
Ծըգնութեամբ սըրբոցս, որք յաղթեցին մահու,
Փըրկիչ մեր եւ Տէր Յիսուս, ըզմեզ մասնակցեա՛ խընդրուածովք սոցա,
Ցընծութեամբ տաւնել ըզյիշատակ սըրբոցս, միանալ սիրով ընդ Քեզ,
Երգել ընդ նոսին Երրորդութեանդ ըզփառս:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 155µ-156µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 96³-97µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 345µ-346³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 60µ-61³

Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B î³Õ êñµáó ø³é³ëÝÇóÝ Ç ´³ñë»Õ¿ á·»³É C ²ÛÉ ï³Õ Ê-Çó ´³ñëÕÇ ³ë³-ó»³É G î³Õ êñµáó ø³é³ëÝÇóÝ ê»µ³ëïõáÛ Ç ´³ñëÕ¿ á·»³É

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Æ¶. î³Õ êñµáó ø³é³ëÝÇóÝ ´³ñëÕÇ ³ë³ó»³É ¿

Ì³Ûñ³Ï³å³ºñ· ´³ñëÕÇ »ñ·
´Ý³·Çñ
1 C ù³Õóñ³ÛÝáõ³·
2 BG »ñ·áí
5 C Ñ³Ù³ÛÑ³õ³ù
7 G ´³ÝÇÝ
8 C Ñá·áÛÝ
9 C ÷³Û»³É
15 C Ô³õÕ»³É
22 B ÃÇí
26 BG ½íÁÏ³ÛëÝ ÷Ë ½Ù³ÝÏáõÝëÝ C ãÇù 26-28 ïáÕ»ñÁ

Փ[ՈԽ]

Քրիստոս, փառաց Թագաւոր, փառաւորեալդ ի զուարթնոց,
Առ Քեզ գոչեմք, մարդասէ՛ր, որ պըսակիչդ ես սըրբոց:
Ռետինական մաղթանաւք յերեսս անկեալ պաղատիմք,
Ամենազաւր զաւրութեամբդ զմեզ փըրկեսցես ի չարէն:
Սոցին սըրբոց ճըգնութեամբ, որոց տաւնեմք գյիշատակ,
Որ զդառնաչունչ սիգ աւդոյն ծագմամբ փառաց Քոց լուծեր:
Իւիւթիւ շնորհաց Սուրբ Հոգւոյդ լո՛յծ ըզմեղաց մեր կապանս,
Նախ ընտրելոց մաղթանաւք եւ ամենայն Քոց սըրբոց:
Սուրբ եւ ի սուրբըս բնակեալ եւ ի սըրբոց վերաւրհնեալ,
Նոյն ընդ նոսին Քեզ երգեմք, փառք եւ պատիւ յաւիտեանս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 156µ-157 ³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 97µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 226µ-227 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 61µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 275µ-276 ³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 157µ-158 ³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 115µ-116 ³

Êáñ ³ ·Çñ

ABGM ï »°ë í»ñ»õáõÙ CHT ³ ÝËáñ ³ ·Çñ

Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ

A Æ¶. î ³ Õ êñµáó ø ³ é ³ ëÝÇóÝ, áñù Ç ê»µ ³ ë ï Ç ³ Ï ³ ï ³ ñ»ó ³ Ý

Ì ³ ñ ³ Ï ³ å ª ø ³ é ³ ëáõÝëÝ

´Ý ³ ·Çñ

1 M Ã ³ · ³ õáñÝ M ÷ ³ é ³ õáñ» ³ É BGM ½áõ ³ ñÃÝáóÝ
2 H Ï ³ ñ ¹ ³ Ùù M å ë ³ ÏÇã
3 T Ù ³ ËÃ ³ Ý ³ õù BH»ñ»ë CG ³ Ý·» ³ É MT ³ Õ ³ ã»Ùù ÷Ë å ³ Õ ³ ï ÇÙù
4 T ÷ÁñÏ» ³ T ã ³ ñ» ³ ó
5 T ëñµáóë T ³ Õ ³ õÃÇõù ÷Ë ×Á·ÝáõÃ» ³ Ùµ HT ½á-ñáó, M ½áñá ÷Ë áñáó HMT ½Çß ³ ï ³ Ïë
6 BCG ëÇù M åÇÝ ¹ ÷Ë ëÇ·
7 C Ðá·á ¹ HM Ðá·õáÝ M Éáõ Í M Á½Ï ³ å ³ ÝÁë Ù»-Õ ³ ó
8 BCG ÁÝ ¹ ñ»Éáó M ù ³ é ³ ëÝÇó ÷Ë ÁÝ ï ñ»Éáó
10 M Ç µ ³ ñÓáõÝë ² ë ï áõÍá ÷Ë »õ... ³ õÇ ï » ³ Ýë B ³ õÇ ï » ³ Ýë ³ Ù¿Ý

Փ[ՈԽ]

Ո՜վ Սուրբ Քառասունք, յաղթաւղք ի մարտի,
Ծըգնեալ յաղթեցէք չարին բըռնութեան,
Զանթառամ պըսակն առեալ բերկրեցայք,

Թռուցեալ վերացայք ի խորանս երկնից,
Դասակից եղայք զաւրաց զըւարթնոց,
Մայր Մեղիտովնի, գովեալն ի կանայս:
Ի յուսն իւր բարձեալ զորդին սիրելի,
Առաքինաբար երթայր զհետ սայլից,
Տարեալ հասուցեալ իւր սուրբ ընկերացն:

Մասնակից եղեալ Սըրբոց Քառասնիցն,
Ընդ նոսին եւ մեք հայցեմք մաղթանաւք.
Շնորհեա՛ զթողութիւն մերոց յանցանաց:
Բարեխաւսութեամբ Սըրբոց Քառասնիցն,
Զի ընդ նոսին Քեզ հանցուք միշտ ըզփառս
Յայժմուս եւ յաւէտ միշտ եւ յաւիտեանս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 157 ³ µ

Êáñ ³ ·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ՏԱՂ ՍՐԲՈՑ ՔԱՌԱՍՆԻՑ*

Սրբոց քառասնիցն այսաւր տաւնեմք զտաւն,
Տաւն մեզ գոհութեան բերկրեալ տաւնեմք երգով:
Երգով ցընծութեամբ աւրհնաբանեմք ըզթագաւորն փառաց,
Փառաց զթագաւորն չորեքտասան սրբաւքն աւրհնեմք այսաւր:
Այսաւր մատուցան ընծայ Փրկչին ընտրեալ վըկայք Նորոգ,
Նորոգ զաւրութեամբ Բանին շնորհաց եղեն մաքրեալք Նովաւ:
Նովաւ սրբեցան ի կիրս գանից ի նմանութիւն ոսկոյ,
Ոսկւոյ երանգաւք, փայլեալք լուսով պայծառացեալ սրբոց:
Սրբոց քառասնիցն եկեալ կամաւ, ետուն զանձինս ի սպանդ,
Սպանդ պատարագի, ընծայեցան անուան բարձրեալ Էին:
Էին բարձրելոյ, սիրովն առեալ ըզչարչարանս բանտի,
Բանտի կապանաց, տարեալ կամաւ քառասնեցուն սրբոցն:
Սրբոցն ի բանտին, Յիսուս յայտնեալ՝ քաջալերէր, ասէր,
Ասէր առ նոսա. համբերեցէ՛ք խսպառ, կեցջի՛ք առ Իս,
Առ Իս վայելէք զանքըննելի տեղի փառաց լուսոյն:
Լուսոյ հրամանաւն ժուժկալէին դաւանելով զՅիսուս,
ԶՅիսուս դաւանեալ, ընդդէմ մեղաց չար իշխանին մահու:
Մահու իշխանին, բարկանալով ըզսուրբսն արկեալ ի լիճն,
Ի լիճ յայն մըտեալ, ուր ճուլէին մարմինք պաղեալ սրբոցն:
Սրբոց քառասնիցն, արեամբ ներկեալ յերկնագունոյ վարդիցն,
Վարդից կարմրութիւն, առեալ ծովուն արեամբ ներկեալ սրբոցն:
Սրբոցն այն արեամբ, կապուտակեա ծովուն փոխեալ յարիւն,
Յարիւն կարմրացեալ, ժուժկալէին սուրբքն այն ի մէջ լճին:
Լճին դառնութեան ոչ ժուժկալեալ մինն ի գընդից սրբոց,
Սրբոցն այն մեկնեալ ի բաղանիս փութայր ի մահ մեղաց:
Մեղացն ըմբռնեալ, պակասելով ի թուոյ չորից տասանցն,
Տասանց զայն չորից, բաղնապանին լըցեալ ըզթիւ սրբոցն:
Սրբոցն այն բերկրեալ, ի յաւելուած խորհրդական լըրմանն,
Լրման աւետեաւք, աւրհնաբանեն, գովեն զՅիսուս Քրիստոս:
Քրիստոս թագաւորն, տեսլեամբ յայտնեալ, պըսակս անճառ սրբոցն,
Սրբոցն այն գընդի լոյս մեծ ծագեալ, պըսակս իջեալ յերկնից:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 335µ-337 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), 246µ-248µ

Êáñ ³ ·Çñ
BG ï »°ë í »ñ»õáõÙ
Ì ³ ñ ³ Ï ³ åª ê ï »÷ ³ ÝÝáëë ¿

ՓՈԽ*

Յերկնից ծագելով, արեւ անմուտ լուսոյն,
Լուսոյն ծաւալմամբ լուծեալ ըզպաղ սառինն:
Սառինն այն լուծեալ, յերկնից իջեալ սէրովբէիցն արքայն,
Արքայն պետութեանց յայտնէր փառաւք այսաւր դասուց սըրբոցն:
Սըրբոցն այն հրաշիւք, ժուժկալելով ի ջալաւտից զարկուածս,
Զարկուած ջալաւտիցն, առեալ սըրբոցն աւանդելով զհոգիսն:
Զհոգիսն աւանդեալ ի յերկնային մըտեալ լուսոյ խորանս,
Խորանս յայն մըտեալ, առ Թագաւորն, որ ժողովէր զընտրեալսն:
Զընտրեալսն ամբարձեալ, մին մընացեալ դեռեւս յոգւոջ գոլով,
Գոլով կենդանի, Մելիտոսի գեղեցկագոյն մանկանն:
Մանկան մայրենւոյ մայրն իւր լինէր բարձող եդեալ ի յուսն,
Ի յուսն իւր բարձեալ ի մէջ սրբոցն բերեալ ածէր ի սայլն:
Սայլն այն ընկենոյր, զմարմին մաքուր սառամբ ձուլեալ զոսկին,
Զոսկին պատուական, զանձ տէրունեան հաւաքելով ի հուր:
Ի հուր ժողովեալ, գնըշխար սըրբոյց պայծառացեալ այրմամբ,
Այրմամբ այն հըրոյ, անցին ընդ ջուր մաքրեալք ի գոյն լուսոյ:
Լուսոյ մեծ փայլմամբ փայլեն ի ջուրս արեգական ծագմամբ,
Ծագմամբ աւետեաց, Կարապետին յայտնեալք ի լոյս փայլմամբ:
Փայլմամբ նըշուլից, հաւաքէին ըզնշխարս սըրբոցն ի յարկս,
Յարկս աստուածային, ժողովելով ի լոյս մեծի փառաց:
Փառաց մեծ վըկայք զմեզ արարէ՛ք հաղորդ ձերոյ մասին,
Մասին մեծութեան, յոր վայելէք՝ անդ շնորհեցէ՛ք եւ մեզ:
Մեզ անդ շնորհեցէ՛ք ողորմութիւն եւ թողութիւն մեղաց,
Մեղաց թողութիւն մեզ շնորհեցէ՛ք, միշտ բարեխաւս առ Տէր:
Առ Տէր բարեխաւս, մեզ միշտ լերո՛ւք ձեր տաւնողացս այսաւր,
Այսաւր աւրհնութիւն յամենեցունց պըսակողին ըզձեզ:
Զձեզ քառասնեկին, որ պըսակեաց փառք եւ պատիւ երգով,
Երգով բերանոյ, Երրորդութիւն յաւիտենից աւրհնեալ:
Աւրհնեալն յաւիտեան, նոյն աւրհնեսցէ զերգեցողաց ժողովս,
Զժողովս փըրկեսցէ հայցմամբ սըրբոցս միշտ յաւիտեանս, ամէն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 337³-338µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 248µ-249³

Êáñ³·Çñ

BG ï»°ë í»ñ»õáõÙ

´Ý³·Çñ

3 B ãÇù ³Ý

11 B Ù³ùñ»Ýõá ÷Ë Ù³ñ»Ýõá

15 B ëñµáó

16 B Éáõá

18 B Ñ³õï ³å»ïÇÝ ÷Ë Î³ñ³å»ïÇÝ

ԼԶ. ԿԱՆՈՆ ՅԻՆԳԵՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԷԻՆ (ԴԱՏԱՒՈՐԻ)

Ի ԴԱՏԱՒՈՐՆ ԵՒ Ի ՅԱՐԻՆ*

Մեծ եւ ահեղ խորհուրդ անքննին, որ գըլթացար յԱդամն առաջին,
Առաքեցեր զՈրդիդ Միածին, առ ի բառնալ զանէծս Եւային,
Որ եկն էառ ի Կուսէն մարմին եւ կատարեալ հասակ մարդկային,
Տալ մարդկային մեղաց թողութիւն եւ յանցանացն առնել քաւութիւն,
Տալ սպեղանիս՝ զարտասուս վիրին եւ դեղ կենաց՝ զապաշխարութիւն,
Որպէս եւ ինքն ի ժամ գիշերին, աղաւթելով առ Հայրդ ի յերկինս,
Տայր աւրինակ զայրի քաղաքին եւ զհառաչումըն մաքսաւորին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ կիրակէի աւուրս Տէրունի,
Աղաչեմք:

*Կայր դատաւոր մի անիրաւութեամբ ի քաղաքի ուրեմն ապաստան**,*
Ոչ երկնչէր յահէն տիրական եւ ոչ ամաչէր ի յորդոց մարդկան,
Այլ անիրաւ առնէր դատաստան, ինքնայաւժար կամաւքն իւրական,
Ոչ ունելով երկիւղ սրբական, աւար առնէր զաշխարհս ամենայն,
Ընդ որում այրի կինըն խըղճական, արկանելով թախանձ տըրտմական,
Ոչ լըսելով զգանգատն այրական եւ ոչ առնէր նըմա դատաստան,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ կիրակէի աւուրս Տէրունի,
Աղաչեմք:

Բոտեալ ցաւագին անձամբըն զըրկեալ, այրին տառապեալ եւ յոյժ զայրացեալ,
Առ դատաւորն անիրաւ եկեալ եւ ի դրունս նորա բողոքեալ,
Իսկ դատաւորըն սրտաբեկեալ եւ ի թախանձ այրոյն նայեցեալ,
Եւ ի նոյն ժամայն ի միտս իւր եկեալ եւ Աստուծոյ ահիւ երկուցեալ,
Զդատաստանի բանն մտածեալ եւ արդարապէս դատ իսկ արարեալ,
Զայրի հոգին ի խըղճէ փըրկեալ, զոսոխ մարմինըն պարտաւորեալ,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ կիրակէի աւուրս Տէրունի,
Աղաչեմք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 158³-160µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 116³-118³
Êáñ³·Çñ
M ÐÇÝ· ÏÇñ³Ï¿ÇÝ Ç ¸³ï³õáñÝ »õ Û³ÛñÇÝ ¿ T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³Ûñ³Ï³å³ ØÏñïÇã
´Ý³·Çñ
1 M ½³½·ë Ù³ñ¹Ï³ÛÇÝ ÷Ë Û²¹³ÙÝ ³é³çÇÝ
2 M ½»ñÏáõÝë ÷Ë ½³Ý¿Íë
3 M °õ Ý³ ³é»³É ÷Ë àñ »ÏÝ ¿³é
4 M ãÇù ïáÕÁ
5 M î³Ûñ M ³å³ßË³ñáõÃÇõÝ
6 M Ð³Ûñ
8 M ÷Ë ïáÕÇ áñå¿ë ÏñÏÝ³Ï. ÀÝÏ³ºÉ ½³Õ³ã³Ýë Ù»ñ.
** Ղուկ. ԺԸ 1-8
12 M °õ ÷Ë ²ÛÉ
13 M ÷Ë ïáÕÇ. ²õ³ñ³éÝ¿ñ½³ßË³ñÑë ³Ù»Ý³ÛÝ, áãáõÝ»Éáí ½»ñÏÇõÕ ëÁñµ³Ï³Ý
14 M ãÇù Ç M ËÁÕ×³Ï³Ý M Ã³ËÕ³Ýó
15 M ·³ÝÏ³ïÝ
18 M ÷Ë ïáÕÇ. ð³Ù»³É ó³õ³·ÇÝ ³ÛñÇÝ ³ÛÝ ½Áñ-Ï»³É, áñ ï³é³å»³É »õ ÛáÛÅ Ý»Õ³ó»³É
20 M ãÇù »õ M Ã³Ë³ÝÓáõÙÝ
21 M »Õ»³É ÷Ë »Ï»³É M Û»ñÏ»Õ¿ î»³éÝ ½³ñÑáõ-ñ»³É ÷Ë ²ëïáõÍáÛ… »ñÏáõó»³É
22 M ¹³ïÇë Ï³ï³ñ»³É

Տեսեալ Փըրկչին զընութիւնս մարդկային, սըրտիւ ծանեաւ ըզփարիսեցին,
Որ զինքն արդար կարծէր յիւր մըտին, մինչ աղաւթէր ի սուրբ տաճարին,
Իսկ մաքսաւորն անկեալ տըրտմագին եւ հառաչէր ի խորոց սըրտին,
Ոչ համբառնայր զաչս իւր ի յերկինս, այլ կոծէր զկուրծսն կըսկծագին,
Լայր արտասուաւք ընդդէմ Արարչին, հեծեծանաւք հայցէր զթողութիւն,
Աստուա՛ծ, քաւեա՛ զմեղս իմ զանքըննին, որ չար վիրաւք զիս խոցոտեցին։
Տէրն ընկալաւ ըզնա վերըստին եւ արար քարոզ Աւետարանին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ կիրակէի աւուրս Տէրունի,
Աղաչեմք։

Ի Քէն հայցեմ, յոյս արարածոց, Յիսուս Քրիստոս, Աստուած Աստուածոց,
Տո՛ւր իրաւունըս մըտաց մերոց, առնել արդար դատաստան հոգոց,
Տո՛ւր մեզ երկիւղ ըստ մըտաց սըրբոց մաքրել ըզմեզ ի մեղաց մերոց,
Տէ՛ր, ողորմեա՛յ ազգիս մեր Հայոց, քաւեա՛ ըզմեղս յանցանաց մերոց,
Արժանացո՛յ զմեզ խոստմանց սրբոց, զոր խոստացար սիրողացըն Քոց,
Բա՛ց ըզդըրոյ դուռըն ոգոց մերոց եւ պարգեւեա՛ ի շնորհաց Քոյոց,
Թող ըզպարտիս մեր նընջեցելոց եւ համարեա՛ ի թիւըս սըրբոց,
Ահա յիշեա եւ եւս։

Զորեքկերպեան աթոռ վեհագոյն, քան քրոբէսն յայտնեալ մաքրագոյն,
Որ զարդարին ի փառաց լուսոյն իմաստութեամբ հրաշափառագոյն,
Այգ առաւաւտ, ծագաւղ արեւուն, ամպ քաղցրահոս երկնաւոր ցաւղոյն,
Ծառ ցանկալի, տունկ անմահ պըտղոյն, անուշահոտ խունկ եւ կինամոն
Պարտէզ փակեալ անթառամ վարդոյն, ծաղկեալ շուշան շընորհաւք Սուրբ Հոգոյն,
Կըցորդութեամբ մեծի ամլորդոյն, Կարապետին Յովհաննու սըրբոյն,
Ստեփանոսի վըկայից նախնոյն, Լուսաւորչին Գրիգորի Սըրբոյն,
Բարեխաւսեա՛ Միածին Որդոյն զմեզ ազատել յահագին հըրոյն,
Ողորմեաց.։

---

27 M Ç ÷Ë ÛÇõñ
28 M »Ï»³É ÷Ë ³ÝÏ»³É
30 M ËÝ¹ñ¿ñ ÷Ë Ñ³Ûó¿ñ
34 M áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. ê ï»ÕÍÇã Ñá·áó, ²ñ³-ñÇã Ù³ñÙÝáó, î¿ñ Ýáñá·³õÕ ³Ù»Ý³ÛÝ ßÁÝãáó
36 M àõëáºÛ ÷Ë îá°õñ M Ù»ñáó ÷Ë ëñµáó
39 M Ëáë ïÙ³Ýó ùáááó ÷Ë Ëáë ïÙ³Ýó ëñµáó
43 M ½ëñáíµ¿ë ÷Ë ùñáµ¿ëÝ
46 M ¸ñ³Ëï ÷Ë Ì³é
47 M áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. ´³ñ»Ë³õë»³° ØÇ³ÍÇÝ àñ¹áÛÝ, ½Ù»½ ³½³ï»É Ç ÑñáÛÝ ³Ñ³·ÇÝ
48 M ØÇçÝáñ¹áõÃ»³Ùµ ÷Ë ÎÁóáñ¹áõÃ»³Ùµ M Ý³-Ë³íÁÏ³ åÁë³ÏÇ ÷Ë Î³ñ³å»ïÇÝ ÚáíÑ³ÝÝáõ
49 M ÷Ë 49-50 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
ºõ ¶ñÇ·áñÇ Ð³õñ Ù»ñ, ñ³µáõÝáÛÝ Èáõë³õáñãÇÝ ï³ÝÁë Âáñ·áÙáÛÝ

ՈՂԲ ԵՒ ՏԱՂ ՊԻՏԱՆԻ*

Գանգատ ունիմ ասել Քեզ, Թագաւոր իմ Յիսուս Քրիստոս,
Ձոր չարըն սատանայ զհոգիս հարեալ արար խոց եւ քոս,
Մեղա՛, մեղա՛, Տէ՛ր, մեղա՛, մեղա՛յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛յ:

Րոտեալ հոգիս մարմնով, միտքըս հոգով մեղաւք չարաչար,
Ի մեղս եմ խիստ յաւժար եւ ի բարի գործոց ապիկար,
Մեղա՛, մեղա՛, Տէ՛ր, մեղա՛, մեղա՛յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛յ:

Ի ծննդենէ մաւրէն մեղաւք անցեալ է աւուրս ամէն,
Ախտիւ եմ շաղախեալ եւ հեռացեալ ի սըրբութենէն,
Մեղա՛, մեղա՛, Տէ՛ր, մեղա՛, մեղա՛յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛յ:

Գողացաւ չարն յինէն ըզսրբութիւն, որ յաւազանէն
Եւ ես նորին խաբմամբն աւտարացայ յարդարութենէն,
Մեղա՛, մեղա՛, Տէ՛ր, մեղա՛, մեղա՛յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛յ:

Ոտաւքս եմ փոյթ ի մեղս, ձեռաւքըս ժիր ի յափըշտակել,
Կամաւքս եմ յաւժարել, զմեղս գործել եւ անզեղջ մընացել,
Մեղա՛, մեղա՛, Տէ՛ր, մեղա՛, մեղա՛յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛յ:

Րաբուն ես կոչեցայ, սըրտովս յաւժար եւ հաւանեցայ,
Րամից վարուք յանցեալ, խոտան գըտայ եւ անպիտանացայ,
Մեղա՛, մեղա՛, Տէ՛ր, մեղա՛, մեղա՛յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛յ:

Ի սուրբ Քո հրամանաց լոյս կոչեցայ եւ աղ անուանեցայ,
Մեղաւք խաւարեցայ, անհամացայ եւ կոխան եղայ,
Մեղա՛, մեղա՛, Տէ՛ր, մեղա՛, մեղա՛յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛յ:

Եղուկ ու վայ է ինձ, հազար բերան, որ աղտեղացայ,
Մեղաւք մոլորեցայ, շնորհաց անկայ, լուսոյդ հեռացայ,
Մեղա՛, մեղա՛, Տէ՛ր, մեղա՛, մեղա՛յ, Տէ՛ր, ինձ ողորմեա՛յ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 160µ-161µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 124³-125³
Êáñ³·Çñ
M î³Õ ·³ÝÓÇë ·»Õ»óÇÏ ³ë³
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³Ûñ³Ï³ å ª ¶ñÇ·áñÇ »

´Ý³·Çñ
1 M ·³ÝÏ³ï
8 M ëÁñµáõÃ»Ý¿¹
13 M ²õï³õùë
14 M Û³õÅ³ñ»ñ M ·áñÍ»ñ
17 M í³ñÇõù
19 M Ññ³Ù³Ý³ó¹

ՏԱՂ Ի ՏԷՐ ՆԵՐՍԻՍԷ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԷ*

Արդ յիմ քաղաք մարմնոյս դըռնին աթոռ մըտաց դատաւորին,
Ի յԱստուծոյ աներկիւղին, ի մարդկանէ անամաւթին,
Զի անձնիշխան է յայսպիսին, յոչ երկնչելն եւ յերկիւղին
Եւ անպատկառ ըստ խորհըրդին, զի յումեքէ ոչ տեսանին,
Աստ եւ հոգիս ի Քէն այրին, ի փեսայէտ երկնային,
Քանզի սիղեխ աւտարոտին ի յառագաստ եմ Քոյին,
Որ անդադար այրմամբ սըրտին, աղաղակէ մըտաց խըղճին,
Իւր դատն առնել ընդ ոսոխին, զըրկեալ մարմնոյ քաղաք անկցին,
Այլ դատաւորդ իմ երկնային, որով երկին եւ երկիր դատին,
Դատաւորիս իմոյ անձին, դատել տացես զիս ըստ կարգին,
Զի մի՛ յաւուր դատաստանին դատապարտիմ ընդ դատողին:

²ÕµÇõñÝ»ñ

M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 161µ-162³

T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 118³µ

Êáñ³·Çñ

M Úáñ¹áñ³Ï ï³ÕÇë ³Õ¿Ï ³ë³

T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

´Ý³·Çñ

1 M ÆÙ ÷Ë ²ñ¹ ÇÙ M ¹ÁÝÇ

3 M ãÇù 3-4 ï áÕ»ñÁ

5 M ²É ÷Ë ²ëï M ÷»ë³¿¹ Çõñ

6 M ½Çë »Õ»³ÉÝ ÷Ë ëÇÕ»Õ M »ÙáÍ ÷Ë »Ù

8 M ¹³ï M ½ÁñÏáÕ M Ù³ñÙÝáë M ù³Õ³ù³ÏóÇÝ ÷Ë ù³Õ³ù ³ÝÏóÇÝ

9 M »ñÏÇÝù

11 M ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ.

ºõ ½³ñ³ó»³ÉëÝ Ç ø¿Ý µ³ñÓ»³É Ï³ å³ Ïó»ëó»ë ëÇñáí øáÇÝ,

ö»ë³ ÉÇÝ»É Ñá·áë Ñ³ñëÇÝ ³õ¹Ù³Ùµ Ç ·ÉáõË øá í»ñÁë ïÇÝ

ՅՈՐԴՈՐԱԿ ԱՍԱՑ Ի ՓԱՐԻՍԵՑԻՆ ԵՒ Ի ՄԱՔՍԱՒՈՐԻՆ*

Աւրինաւոր փարիսեցին, աղաւթելով ի տաճարին‴,
Դնէր առաջի զգործեալ բարին ամենատես աչաց Քոին:
Հըպարտանայր յիմար հոգին, առ հեռաւոր ազգ մարդկային
Եւ ի վերայ մերձաւորին, աղաւթակից մաքսաւորին:
Արդ զինչ առնեմ իմումս անձին, ախտասիրիս բոլորովին,
Բարեաց գործոց հեղգագունին, չարեաց մասանց ժողովին:
Զի բարութեանցն ոչ հետեւիմ, զոր պանձացաւ փարիսեցին,
Եւ գերազանց լինիմ նըմին ի փառամոլ հըպարտ ախտին:
Ինձ տո՛ւր ըզձայն մաքսաւորին, բուժեալ հոգոյս մաքսապետին,
Աղաղակել բանիւ նորին. Աստուա՛ծ, քաւեա՛ զմեղս իմ անձին:
Քան զմաքսաւորն եմ գլուխ ի կոր, զՔեզ աղաչեմ, իմ Թագաւոր.
Աստուա՛ծ քաւեա՛, եմ մեղաւոր, զպարտիս անձին իմոյ բոլոր:
Յուղոյ ինձ հեւր եհաս եկեալ, երիս նըկան եմ ի խընդրել,
Զդուռըն Քո դէմ մի՛ փակել, այլ տո՛ւր ինձ հաց, չէ մի՛ ասել:
Շնորհեա՛ ընդ մանկանց առագաստին հանգչել ընդ Քեզ ի յանկողին,
Տո՛ւր ըզհայցուած բարեկամին, ըզփոխ երից նըկանակին:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 118µ-119³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 162³µ
Êáñ³·Çñ
M öáË T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
´Ý³·Çñ
‴ Ղուկ. ԺԸ 9-14
3 M ÐÁå³ñï³Ý³ñ
5 M ³é Ñ»é³õáñ ³½· Ù³ñ¹Ï³ÛÇÝ ÷Ë ³Ëï³ëÇñÇë µáÉáñáíÇÝ
7 M ãÇù 7-8 ïáÕ»ñÁ
9 M îá°õñ ÇÝÓ M µ³Å»³É Ñá·Çë
11 M ÷Ë ß³ñáõÝ³Ïáõû»³Ý áõÝÇ.
²ñ¹³ñ³óá°Ù ½Çë ÁÝ¹ÝáëÇÝ, áñå¿ë Á½Ý³ ÙÇáí µ³ÝÇÝ,
ÊáÝ³ñÑ»óá°Ù ½ÙÇ ïë ÇÙ Ý»ñùÇÝ, ½Ç µ³ñÓñ³ó³Ùó ßÝáñÑ³õù øáÇÝ

ՅՈՐԴՈՐԱԿ ՈՂԲԵՐԳԱԿ ՏԱՂ*

Կամ առաջի Քո ամաւթով, գործել եմ չար շատ եւ յոլով,
Հայցեմ ի Քէն աղերսելով, առոյջացոյ, Տէ՛ր, զիս Հոգով:
Եմ անպտուղ քան զթզենին, հրաման մի՛ տալ այգեգործին
Ոչ հատանել զիս յարմատին, մինթէ բերող լինիմ պտղին:
Այգեգործին երետ պատուէր, թէ ըզթզենիդ կտրեա՛ ի վէր[ա],
Ասաց թէ տուր այս ամ համբեր, մինթէ լիցի սայ պտղաբեր:
Է անցաւորքս իմ զերդ ըզբոյս, մեղաւք խոցեալ եմ յաչերուս,
Բողոք բառնամ որպէս գյայրոս, մինթէ կարեմ հայել ի լոյս:
Դուստրը հոգոյս իմ չարաչար, կայ եւ տանջի մոլեգնաբար,
Ինձ ողորմեա՛, Տէ՛ր բարերար, եւ փարատեա՛յ յինէն ըզչար:
Զքանանացոյն ունեմ զերեր, իսկի չառնու սիրտըս համբեր,
ԶՔեզ աղաչեմ զտիւ ու գիշեր, զհոգիս արա՛յ զիմ պտղաբեր:
Շուն եմ առ դուրըս Քո քաղցած, չեմ ի հայցել ըզհաց մանկանց,
Այլ կու սպասեմ ես փըշրանաց, որ անկանի ի սուրբ ձեռաց:
Ըզսրբութիւն ետու ես շանց, ըզմարգարիտն արկի խոզաց[բ],
Մի՛ բարկանար ինձ, Տէ՛ր Աստուած, զի Դու գըթած ես եւ ողորմած:
Դէմս Յերիքով եմ ես իջած եւ անկայ ի ձեռս աւազակաց,
Զիս խոցեցին, թողին ի բաց եւ կիսամահ վիրաւորած[գ]:
Մեծ քահանայն ետես եւ անցաւ, եւ ղեւտացին չողորմեցաւ,
Սամարացին յիս գըթացաւ, եւ անկելոյս ողորմեցաւ:
Լըւաց ըզվէրս իմ եւ պատեաց, ձէթ եւ գինի ըսպեղանեաց,
Գրաստով ի բանդոկին էած եւ երկու իրաւք զիս դարմանեաց:
Ասաց թէ ով պանդոկապան, ա՛ռ ընդ դորայ երկու դեկան,
Ըսպեղանեա եւ տար դարման, եւ ես քեզ տաց զայդ որ փոխան:

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 125³-126³
Êáñ³·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ա Մտթ. ԻԱ 18-22, Մարկ. ԺԱ 12-14, 20-24, Յովհ. ԺԵ 2
բ Մտթ. Է 7
գ Ղուկ. Ժ 33

ԼԷ. ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՍՈՍԿԱԼԻ ՉԱՐՉԱՐԱՆԱՑՆ ԵՒ ՄՈՒՏՆ Ի ՎԻՐԱՊՆ

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ Ի ՄՈՎՍԻՍԷ ՎԱՐԴԱՊԵՏԷ ԱՍԱՑԵԱԼ

Միահոմեալ մանկունք Սիոնի տաճնեն ցընծութեամբ զաւր քո յիշատակի,
Ով Տէր քահանայապետ սուրբ եւ անբիծ եւ հաճոյ Աստուծոյ,
Գրիգորիոս զըւարթուն հըսկաւղ եւ հրեշտակդ երկրաւոր,
Մըշակ հոգեւոր եւ հովիւ բարի գնեալ արեամբ հաւտին Քրիստոսի,
Րաբուն պանծալի՝ բեղնաւորեալ բարի արգասիւք:
Լուսաւորի՛չ Հայաստանեայց, բարեխաւսեա՛ առ Տէր
Վասն տաւնողացս գյիշատակըս քո, աղաչեմք:

Որ ընտրեցար յորովայնէ պըտուղ աղաւթից առաքելական,
Մանկական տիաւք նըման Յիսուսի հալածական ի մուտս արեւու,
Խորին խորհուրդ ծածկեալ եւ պահեալ ի դէպ ժամու խսկապէս յայտնեալ,
Մեծ արուեստին ի տանըս Թորգոմեան առաքելական առաջարկութեամբ,
Հիմըն հաւատոյ հաստատութեան գըտար հայկազեանըս գրոհի,
Լուսաւորի՛չ Հայաստանեայց, բարեխաւսեա՛ առ Տէր
Վասն տաւնողացս գյիշատակըս քո, աղաչեմք::

Վըսեմական քոյին հանդիսիւ զարմացուցեր զզուարթունսըն վերինս,
Քաջ նահատակ ի պատերազմի՝ վըկայական մարտիւ զաւրացեալ,
Բազմաչարչար վըշտամբերութեամբ հանգոյն համբերաւղըն նահատակի,
Մարգարէական նախատեսութեամբ իբրեւ զաուիծ յանձն ապաստանեալ,
Արժանաւոր յաւէտ գովութեան յուրախութիւն հաւտի Քրիստոսի:
Լուսաւորի՛չ Հայաստանեայց, բարեխաւսեա՛ առ Տէր
Վասն տաւնողացս գյիշատակըս քո, աղաչեմք:

Սանդարամետական կայանիւք եդար ի յաւձաբոյր գուբըն վիրապի,
Ի խարամանեաց թունաւոր աւձից սարկաւագէիր սպասաւորութեամբ,

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 157µ-160³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 71µ-75µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ø³ñá½ êñµáÿÝ ¶ñÇ·áñÇ Èáõ-ë³õáñãÇ
Èáõë³Ýó³ÿÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Æ¸. ø³ñá½ êñµáÿÝ ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ Øáí-ëÇë¿ í³ñ¹³å»ï¿ ³ë³ó»³É

Ì³ÿñ³Ï³å³ Øáíë¿ëÇ µ³Ý
´Ý³·Çñ
1 C êÇáíÝÇ
3 C Ðñ»ßï³Ï
8 C ÁÝ¹ñ»ó³ñ
9 C ³ñ»õáÿ
11 C ²Í³ñ í»ñÁë ïÇÝ ÷Ë Ø»Í… Ç
15 C ½Áõ³ñÃáõÝë
22 C ãÇù Ç

Հրեշտակական ողջագուրութեամբ բերկրեալ յաւէտ մըխիթարէիր,
Ուր եւ կոխեալ ըզգլուխ վիշապին փըշրեալ ըզժանիսըն մահաբերին,
Ծագեցար ճըշմարտապէս արեգակնափայլ ծագմամբ ի խաւարի նըստելոցս,
Լուսաւորի՛չ Հայաստանեայց, բարեխաւսեա՛ առ Տէր
Վասն տաւնողացս գյիշատակըս քո, աղաչեմք:

Է տիրապէս միշտ զարմանալի քոյին սարասի բան յիշատակի,
Անհամեմատ զգալեաց համայնից որպէս եւ է իսկ ճըշմարտապէս,
Պաղատանաւք պատուասիրաբար բըժըշկական Թեւս արձակելով,
Իիւծեալ անձանց վըտանգաւորաց եւ նեղելոցն յայսոց գոլ չարեաց,
Լուսաւորի՛չ Հայաստանեայց, բարեխաւսեա՛ առ Տէր
Վասն տաւնողացս գյիշատակըս քո, աղաչեմք:

Սուրբ եւ փառաւորեալ եւ ճըշմարիտ հովուապետ ընտրեալ,
Հաւրն երկնաւորի յորդէգրութիւն յաւէտ կոչեցար,
Ստացար քեզ ժողովուրդ սեպհական ընտրողական Տէրութեամբ վերնական,
Առեր գաւազան քահանայութեան որդիս ծընար ի փառս զանազան,
Բարձեր կամաւ զխաչըն Քրիստոսի, հետեւեցար հետոցն Յիսուսի,
Լուսաւորի՛չ Հայատանեայց, բարեխաւսեա՛ առ Տէր
Վասն տաւնողացս գյիշատակըս քո, աղաչեմք:

Ի քեզ նայեսցի ամենայն ակըն տեսողի, ամենասուրբ Աստուածածին,
Մայր եւ կոյս եւ աղախին Բանին Աստուծոյ,
Անհամեմատ ընաւից համայնից,
Ակըն պատուական ի ծովու կենցաղոյս,
Մարգարիտ գովելի ի վեր քան ըզընաւս,
Ոսկի սովփերայ հրով Հոգւոյն փորձեալ,
Քըրքում ծաղկեալ եւ նարդոս բուրեալ:
Դուստըր Դաւթեան, տունկ աբրահամեան,
Ծնաւղ Արարչին եւ մորենի անկիզելի,
Աթոռ անեղին եւ քէրոբէ հողեղէն,
Լե՛ր բարէխաւս առ մարմնացեալն ի քէն վասըն մեր,
Ահա յիշեսցես, մարդասէ՛ր Փըրկիչ, զհոգիս հաւատով ի Քեզ նըննջեցելոցն,
աղաչեմք:

Բանաւոր հաւտի Քոյ միացեալ սիրով սըրբութեամբ խընդրեմք,
Առ Քեզ յանձն եղիցին անձինք մեր ամենեցուն հայցեմք:

Նըշանաւ խաչի Քո պահպանեա՛ զհաւատացեալս անուանըդ Քում սըրբոյ,
Հայր եւ Որդի եւ Հոգիդ Սուրբ Աստուծոյ,

24 C ÙËÇÃ ³ ñ¿ñ
25 C Á½·ÉáõËë
30 C ÙÇß ï ÷Ë ÇëÏ
31 C å ³ ï áõ ³ ÛëÇñ ³ Ûµ ³ ñ
32 C íÁ ï ³ ÝÏ ³ õáñ ³ ó C ã ³ ñ ³ ó
33 C Ð ³ Û ³ ë ï ³ Ý» ³ ó
37 C ë»÷ ³ Ï ³ Ý
47 C ë ³ ÷»ñ ³ C Ñá · áÛÝ
51 C øñáíµ¿
57 C Ðá · Ç

Եռանձնեայ Տէրութիւն եւ մի աստուածութիւն,
Արարիչ բոլորից ամենակալ եւ ամենազաւր,
Տէր տէրանց եւ Աստուած Աստուածոց, Թագաւոր երկնաւոր աւրհնեալ յաւիտեանս,
Բարեխաւսութեամբ Սուրբ եւ փառաւորեալ երջանիկ Կուսին Մարիամու Աստուածածնին,
Խնդրուածովք ամլորդւոյ Կարապետին եւ Մկրտչին Յովհաննու,
Հեղմամբ արեան ծառային Քո պսականունն Մարտիրոսի,
Հայցմամբ առաքելոց եւ մարգարէից, ճգնաւորաց եւ մարտիրոսաց,
Եւ որ մերն է Լուսաւորիչ, զորոյ այսաւր զյիշատակս կատարեցաք,
Զաւրացո՛ զգլխապետըն մեր զՏէր (այս անուն) *համայն հնազանդելովք ի հաճոյս Քո,*
Զեպիսկոպոսս քահանայիւք եւ սարկաւագաւք Քեզ ի սպասաւորութիւն:
Զթագաւորն մեր (այս անուն) *իշխանաւք եւ իշխեցելովք լինել յաղթող ի մարտի:*
Եւ այժմ ողորմեաց մեզ, Տէ՛ր Աստուած, մեր ըստ մեծի ողորմութեան Քում:

59 C ³ Ù»Ý ³ ̂½ ³ õñ
60 C ³ Ù»Ý ³ õñÑÝ» ³ É C ̂ ³ õÇ ï » ³ Ý
62 C ³ ÙÉá ñ ¹ á̂Ý
63 C ³ ñ» ³ Ùµ
64 C ÊÝ ¹ ñáõ ³ Íá íù
66 C ãÇù 66-68

ՔԱՐՈԶ ՍՈՒՐԲ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ Ի ՅԱՅՐԱՊԵՏԷ*

Հաւրն երանաւորի, որ ի ճշմարիտ պատկեր եւ տիպ անթերի,
Որդւոյն Միածնի, մշակ ըղձալի, միշտ արիական,
Հոգւոյն ճշմարտի, համբար հանճարոյ, շնորհաւք զանազան,
Տունկ Աբրահամեան եւ Արշակունեան, ոստ Սուրէնական,
Ծաղիկ գեղազան յաւդոյն միգապատ, անկարգ հետեւմամբ,
Պատուաստ պիտանի յարմատոյն անպիտան՝ Սուրբըդ Գրիգոր,
Հայցեա՛ ի Տեառնէ զքաւութիւն տաւնողացս գյիշատակըս քո,
Աղաչեմք:

Արմատ զարեզինն անտար Գեբաղայ, ակն շափիղա,
Վարժեալ հրմտութեամբ ներմակացութեան մանաւանդ վեհիցն,
Կաճառել ի կարգս կենցաղական բարեկարգութեամբ,
Փոխանորդ ինքեան ընձիւղեալ բարի շառաւեղքն ընտրեալ,
Կամաւ հետեւմամբ գայ հաստուցանել զպարտն հայրենի,
Ի Պարթեւական ազգէն մեղապարտ ողկոյզն աւրհնութեան
Հայցեա՛ ի Տեառնէ զքաւութիւն տաւնողացս գյիշատակըս քո,
Աղաչեմք:

Յազինն Արամեան, տիրել թագազարմ, արին Տրդատէս,
Թաւ ոստի տընկոց ընձեռէր ընծայ դիցըն Ան[ա]հատական,
Սապէս տրամադրեալ պատրեալ զանպատիրն յերկրս զազրութեան
Զոր ոչ հաւանել տանել նըւեր ջասանցն հեթանոսաց,
Յերգ արկեալ հընչէր դիմաւք անպատկառ ի լուր բազմութեան,
Ունկընդիրք բանիցս որդիք հեռացեալ եւ սառնապատեալ,
Ի հիւսիսային բերմանց խըտացեալ յաւդոյն կարծրութեանց,
Հայցեա՛ ի Տեառնէ զքաւութիւն տաւնողացս գյիշատակըս քո,
Աղաչեմք:

Րամից էակաց հաստիչն ի վախճան աւուրց երեւեալ,
Զնախատեսութիւն սուրբ մարգարէիցն լրմամբ կատարեալ,
Ըզնա ծաներուք Արարիչ համայնց անմահ թագաւոր,
Սպառեալ ջնջեսցին հաստեալք ի նիւթից սնոտիքտ ուրուական,
Եղծանի նըմանակն, երեւի դիմակն ի զուր հետեւումն,
Ժամանէ երեկն եւ մերձի գիշերն ահագին,
Հայցեա՛ ի Տեառնէ ըզքաւութիւն տաւնողացս գյիշատակըս քո,
Աղաչեմք:

² ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 117³-120
Êáñ³·Çñ
F ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ÛÝ³Ï³å³Ð³ÛÝ³å»ïÇ

Արեգակնային ծագեալ ճառագայթ տանս Թորգոմայ,
Ի լուսաւորել եւ պլտղաբերել զամլութեան ըզկապ,
Տարեալ ի յանձին ըզլուծ նեղութեան դառըն տանջանաց,
Յոլով քան զոքունս ի նիւթից քառից բանականաց,
Ոմն ազդեալ ի լուր մեծի արքային որդի Անակա,
Ընկեցիկ եղեալ ի խորս անդընդոց սողնոց աՀագին,
Հայցեա՛ ի Տեառնէ զքաւութիւն տաւնողացս գյիշատակըս քո,
Աղաչեմք։

Պանծալի պսակ Որդւոց Սիովնի եւ միշտ զըւարթուն,
Յուսով ժուժկալեալ զամս Հնկետասան վերին տեսչութեամբըն,
Ելեալ ի բանտէն բանիւ բարձրելոյն բըժիշկըն վիրաց,
Եդեալ սպեղանի խըմբիցն անուղա զբաննն արագընթաց,
Հայեա՛ց ի բարձանց, ո՛վ Տէր բարերար, Հաւտիս բանաւոր,
Զի Քեզ սպասեն երկինք եւ երկիր բոլոր եղականք,
Հայցեա՛ ի Տեառնէ զքաւութիւն տաւնողացս գյիշատակըս քո,
Աղաչեմք։

Երջանիկ արթուն փարատեալ զխաւարն եւ զմէգ դառնութեան,
Ուղղեալ գըթութեամբ զարքայն արտաքոյ կըրից բընական,
Հրամանաւ նորին երթեալ ի պատիւ մեծ աստիճանին,
Իսկ անդրադարձեալ գայ մաքրագործէ ջրովըն կենդանի,
Եւ նորափետուր զարդարեալ ի զարդ անկողոպտելի,
Անուն մակագրեալ Սուրբ Լուսաւորիչ երկրի Հայաստան,
Հայցեա՛ ի Տեառնէ ըզքաւութիւն տաւնողացս գյիշատակս քո,
Աղաչեմք։

Տեղի տիրական եւ տաճար փառաց, Սուրբ Եկեղեցի,
Բերկրեալ պարառեա՛ ընդ սիւն Հրեղէն ցեղից Հայկազնեա,
Զգեցիր զարեգակն ի ներքոյ զկամարն յաստղից ըզպըսակն,
Երկնեա՛ յերկն յղոյ, ծընի՛ր կուսութեամբ որդիս բարձրելոյն,
Առեալ արջնաթիւր յաւդիս կատարեալ դրոշմամբ Սուրբ Հոգւոյն,
Թափառեալ շրջի վիշապըն Հրեղէն վանեալ կործանմամբ,
ԱՀա յիշեսցին խընդրուածք մեր առաջի Քո, Տէր ամենակալ,
Աղաչեմք։

Եւ եւս առաւել,
Զանձինս.։

Ի մասանց նիւթից անխառն եւ որիշ երրեակ անկարաւտ,
Ոչ սկիզբն աւուրց եւ ոչ ժամանակ անկէտ, անվախճան,
Քեւ կառավարին քառանիւթից էակք միաբուն բնութիւն,

Պահեա՛ բարերար զբանաւոր Քո հաւտս յայլասեռ ազանց,
Տո՛ւր թագաւորաց մերոց յաղթութիւն ի պատերազմի,
Իշխանաց զաւրաց եւ զաւրավարաց եւ սոսկականաց,
Սուրբ դիտապետին մերոյ զգաստութիւն եւ արդարութիւն,
Եպիսկոպոսաւք եւ վարդապետաւք, քահանայիւք եւ սարկաւագաւք,
Լցո՛ զպէտս մեր յերկնէ եւ յերկրէ Քոյին խնամովք,
Հայցմամբ ամենայն սրբոց եւ մարտիրոսաց ընտրելոց,
Առաւել եւս Լուսաւորչիս մերոյ Սրբոյ Գրիգորի,
Որոյ տաւնեմք այսաւր զյիշատակ,
Եւ այժմ.:

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ*

Խոնարհիմք հոգոյն հեզութեամբ առ երջանիկ հայրդ արդիւնաւոր,
Ի հուր սիրոյն մաքրեալ զաւրաւոր, ըմբշամարտեալ չարին հնարաւոր,
Բեղնաւորեալ բազկաւք երկնաւոր ի հայրածին բանէն լուսաւոր,
Ընտրեալ մշակ, արի գործաւոր, տիպ տիրական, տընտես հոգեւոր,
Եգնամոլ քաջ եւ հերկաւոր, Տէր եւ տեսուչ հայոց կազմաւոր,
Զոր եւ տաւնեն որդիք Սիոնի, ըզլիշատակ նորին ըղձաւոր,
Ահա ընկա՛լ, Սո՛ւրբ Երրորդութիւն, զերգս աղերսից մեր Լուսաւորչին,
Աղաչեմք:

Առաքեալ Բանըն հայրական, առաքեաց զընտրեալն իւր մաքրողական,
Որք ըզբաժակն արբին բերկրականն, զանապականն եւ զաստուածական,
Հրեղէն լեզուաւք հրատարակեցան, ներընդունակ շնորհացն անվախճան,
Գերադրապէս պատուեալ պանծացան, գովեալքն ի գումար զարամեան Ադամեան,
Որով հասեալ յաշխարհ Թորգոմեան, վըսեմական վիճակն ընտրութեան,
Բարդողիմէ եւ Թադէոսի, յուսացելոյն յԱստուած պետական,
Որոց տըւաւ ժառանգ տիրական, Գրիգորիոս պետըն վարժական,
Զորոյ այսաւր տաւնեմք զյիշատակ, սրբոց արանցըն հանդիսական,
Ահա ընկա՛լ, Սուրբ Երրորդութի՛ւն, զերգս աղերսից մեր Լուսաւորչին,
Աղաչեմք:

Զարչարանաւք անմահ անեղին, նորոգեցան երկինք եւ երկիր,
Մահըն մեռաւ, կեանք թագաւորեաց, Սիոն արձան անեղ եւ լուսակիր,
Որ եւ արի հովիւն եւ ընտիր, մերժեաց ըզցաւսըն զարշ եւ զազիր:
Երկոտասան անդամաւք ժիր կըրեաց զցաւսըն անհանդուրժակիր,
Ապա իջեալ ի գուբ մահակիր, ի մէջ աւձիցըն սադրոշակիր,
Հընկետասան ամաւք հետեւիւր, վերաբերեալ զազգըս հայոց ընտիր
Եւ ազատեալ զարքայն մահակիր, ըստ բաբելացոց պետին անընտիր:
Որով ի սոյն աւուրս ըղձաւոր, գոչեմք ձայնիւ, թէ զըւարճացիր,
Ահա ընկա՛լ, Սո՛ւրբ Երրորդութիւն, զերգս աղերսից մեր Լուսաւորչին,
Աղաչեմք:

Արդարադատ նոր հայրն երեւի, նոր հաւատոյ հիմըն հաստատի,
Բագինք կռոց քակտեալ լուծանի, Անահտայ պատկեր կործանի,
Ողորմութեան դուռն բացադրի, Բանն Աստուծոյ իջեալ խոնարհի:
Քառակուսի արձանըն կանգնի, ի կատարման տեղի Հռիփսիմի,
Կամարայարկ կերպիւ ներադրի, աթոռ անճառ հաստեալ նորոգի,
Խաչեալն անդանաւր նստի, ուռմամբ հարու զգլուխ արուսեկին,

² ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 85³ -89µ
Ì ³Ûñ ³ Ï ³ å ª Ê ³ ã ³ ï áõñ

Թընդմամբ յանդունդըս խոր իջանէ եւ կարծեցեալ չարըն չիջանի:
Խորհուրդ խորին Սիոնի յայտնի, կաթուղիկէն բազմեալ Նորոգի,
Երգս աւետեաց նոր վերաբերի, զոր եւ երգեն ձայնիւ բերկրալի:
Ահա ընկա՛լ, Սո՛ւրբ Երրորդութիւն, զերգս աղերսից մեր Լուսաւորչին,
Աղաչեմք:

***Տ**եսիլ սրբոյն յայտնի երեւեալ, հայք ազատին անիծիցն եղեալ,*
Հարկիւ ածեն յասպարէզն ընտրեալ եւ պըսակեն յաթոռ պետակցեալ,
Առաքելոց սրբոց հետեւեալ, մարգարէից հոգով հաղորդեալ,
Ընդ մարտիրոսքն Սուրբ մարտակցեալ, ընդ հայրապետսըն վարդապետեալ,
Ընդ ճըգնաւորսն չարչարակցեալ, Եղիայի հետին հետեւեալ:
Նոր կարապետ կենաց կառուցեալ, զՀայր եւ զՈրդի Հոգով քարոզեալ,
Զաւազանի դըրունսըն բացեալ, որդիս լուսոյ ըզմեզ վերայգրեալ:
Անճառ բարեացն արժանաւորել եւ ի հանգիստն հրաւիրեալ,
Ահա ընկա՛լ, Սո՛ւրբ Երրորդութիւն, զերգս աղերսից մեր Լուսաւորչին,
Աղաչեմք:

***Ո՛**վ գերագոյն հայր Հայաստանեայց, մեզ առաջնորդ երկրին աւետեաց,*
Լուսաւորիչ ազգին Թորգոմեանց, որ ծագեցար մեզ Հայաստանեայց,
Վերայբերեալ ի ծայրըս լերանց, միանձացար ի ծերպըս վիմաց,
Համանըման պետից հրեղինաց, լուսերամիցըն հոգեղինաց
Աւանդելով զհոգիդ կառընթաց, զմահ ճաշակեցեր հողեղէն ազգաց:
Անփոփեցար Սուրբ Տէրդ ի հովուաց եւ ի դիտապետդ ի դատակընքաց:
Յետոյ յայտնեալ ի գիւտ նըշխարաց, պարգեւեցեր զաջըդ գերազանց,
Մեզ առաւատ ի լուսոյ բարձանց եւ արեգակն ազգաց եւ ազանց,
Դրօշմըն դիմաց եւ տիպ երեսանց՝ հեռաւորաց եւ մերձաւորաց:

***Ի**ւսեա՛ պըսակ, զարմ արքայուհի, կաթուղիկէ խորան բերկրալի,*
Քեզ քաղցրաձայն երգեմք ցընծալի, զարթո՛յ զմանկունս յերգըս նազելի,
Ի յիշատակ տաւնիս երջանկի, Պարթեւանուն մեր Լուսաւորչին,
Ի շաբաթու յաւր նաւակատի մարտիրոսաց դասուց վկայի,
Ի քեզ բաշխի խորհուրդ սոսկալի, մարմնոյ եւ արեան մեծի հըզաւրի,
Մեզ դեղ կենաց, առիթ հրաշալի եւ գրաւական յաւրն աներեկի,
Թաղեցելոյն ի հող տապանի, հանգիստ կենաց որ մի դաւանի
Եւ ոչ ճեղքեն պէս Արիոսի, կամ Նեստորի, որ չեն ի կարգի:
Յանզըրաւական ուխտեալն տեղի, ուր ամենայն գումարք ժողովի,
Անդ յիշեսցին հոգիքըն նախնի ի յաւիտեանսն անըսպառելի:
Ահա յիչ.
Եւ եւս Զանձի.

***Ր**աբունապետ մեծի հըզաւրին, մեր Արարչին Եմանուէլին,*
Անարատ ծընունդ մաւր քո կողածնի, մայր եւ ծնաւղ Սուրբ Աստուածածին,

Վերաբերող զԱդամի յադին, յառաջ նա ժառանգ տեղի Հայրենին,
Քեզ երկըրպագեմք, բնակարան Բանին, որ մեծարեցար դըշխոյ աՀագին,
Բարեխաւսեա՛ Քո Սուրբ Միածնին, աղքատագրուՀի ազգիս Հայկազին,
ՄիջՆորդութեամբ մեծի Հըզաւրին, ի ծնունդըս կանանց մեծ Կարապետին
Եւ անդրանիկ պըսակաւորին, իմանալի դրանցըն բացողին,
Նաեւ մերոյ երախտաւորին, յորդիս լուսոյ ըզմեզ կոչողին
Եւ ամենայն Հայոց Հանդիսին, Աստուածածին զքեզ դաւանողին,
ՊաՀել ըզգլուխ մերոյ Արամին, զՏէրն եւ զՀովիւըն քո սուրբ Հաւտին,
Պետաւք վարժից ժառանգաւորին, եկեղեցոյ մանկամբ Սիոնին,
Այժմու երկրիւ եւ յապագային, մինչեւ յաւիտեանս անփոփոխելին, ողորմեաց:

ՔԱՐՈԶ ՍՐԲՈՅ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱ[ՒՈՐՉԻ]*

Քրիստոս անմահ փառաց թագաւոր, որ ընտրեցեր քեզ արժանաւոր,
Զաստուածագութ հայրըն հոգեւոր, զմեծ խոստովանող Տէրըն Սուրբ Գրիգոր,
Առաքեցեր հովիւ հոգեւոր, վերատեսուչ հաւտիս բանաւոր,
Մեծ ծագեցեր արեւ լուսաւոր, Հայաստանեայց ազգիս պարտաւոր,
Հաստատեցեր պարիսպ պընդաւոր, անյաղթելի արձան զաւրաւոր,
Խոստովանիմք զանունդ ահաւոր, Տէր համայնիցըս բոլոր,
Ահա ընկա՛լ զաղաչանս մեր ի յիշատակի Սուրբ Լուսաւորչին, աղաչեմք:

Անճառելի ծընունդ հայրական, երեւեցար մեզ ի փրկութիւն,
Պարգեւեցեր ի յորդոց մարդկան, լուսաւորիչ ազգիս Հայաստան,
Որ համբերեաց կըրից զանազան, եւ չարչարանաց անհանդուրժական,
Եդին ի կըզակըս դանդանաւան, եւ կախեալ կապիճս ընդ պարանոցայն,
Բարձին զարձանս աղի ընդ ողայն, եւ պընդեալ կոճեղս ի սուրբ յոլոք այլ,
Պըրկեալ եդին ըզգայլ ի բերան, եւ հեղին ըզջուր սափոր յորովայն,
Պընդեցին պարկ ընդ պարանոցայն, եւ ցանեալ տատասկ ի վերագլորման,
Անտանելի չար տանջանարան եւ գելարան եւ կապան,
Ահա ընկա՛լ զաղաչանըս մեր ի յիշատակի Սուրբ Լուսաւորչին, աղաչեմք:

Տարեալ եդին ըզսուրբըն ի բանդին, յանտանելի վիրապն ահագին,
Ի տըղմային յարգելարանին, ի թունաբեր գազանաց միջին,
Իսկ թիւնաբեր գազանք վայրենին ընդանեցան Սուրբ հովուապետին
Եւ ըզգարշապարն սուրբ լեզուին, զի կատարեսցի բան դաւթեան ձայնին:
Գնալ ի վերայ իժի եւ քարբին, եւ կոխեալ զգլուխըն չար վիշապին̃:
Անդ համբերեաց զամըս բազմային, մինչեւ ի յայցել Բանին ծոցածին,
Զոր ի տեսլեանն ետես Թագուհին, զահագին տեսիլ մեծի հրեշտակին,
Ելեալ պատմէր զտեսիլն ահագին, երթեալ հանել զարգելեալն ի բանդին,
Ահա ընկա՛լ զաղաչանս մեր ի յիշատակի Սուրբ Լուսաւորչին, աղաչեմք:

Ուստի ելեալ սուրբըն ի վիրապէն, յահեղ խորոց արգելարանէն
Եւ բժըշկեաց զազգըս հայկազէն ի դիւամոլ կռապաշտութենէն
Եւ զթագաւորն՝ յախտից ցաւէն, յանասնեղէն ի կերպարանէն,
Հարցանելով ըզսրբուհի Հռիփսիմէն, ուր են, ասէ, գանձք աստուածեղէն,
Որք նահատակեալ փոխեցան ի ձէնջ, վասըն չըքնաղի գեղի Հռիփսիմէն,
Երթեալ ժողովէր զնշխարս ոսկեղէն եւ կանգնէր խորան սըրբաշէն,
Ահա ընկա՛լ զաղաչանս մեր ի յիշատակի Սուրբ Լուսաւորչին, աղաչեմք:

² ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 89µ-92µ
Ì ³ͦñ ³ Ï ³ åª ø ³ ï áõñ
‴ Ծննդ. Գ. 15

Խիւսմամբ բարբառ մանկունք Սիոնի, այսաւր նըւագեմք ձայնիւ ցընծալի,
Վերապատուեմք զաւր յիշատակի, մեծ Հայրապետին Սրբոյն Գրիգորի,
Որ Հաստատեաց Սուրբ զԵկեղեցի, ի վերա Հիման Հաւատոյ վիմի,
Էառ զպատիւ մեծին Պետրոսի, մարդիկ արձակեալ յերկինս եւ յերկրի,
Ընդ որս եւ մեք լիցուք արժանի, կապից մեղաց արձակման շնորհի,
Անդ, ուր բազմին Հարքն երանելի, ընդ նոսին որ ի Քրիստոս յայնմ առագաստի
Եւ վայելման լիցուք արժանի կենացն անվախճանելի,
Ահա յիշեա
Եւ եւս ա. Ձան.

Րապէս աղաւնի, տատրակ պանծալի, Սուրբ Աստուածածին, մայր Մանուէլի,
Ծաղկազարդեալ շուշան ցանկալի, անուշահոտ բուրվառ խընկալի,
Ի քեզ տարար զհուրն անտանելի, որ ի մորենոջն յայտնեալ Մովսէսի,
Որ ազատեաց զազգն Իսրայեղի ի ծառայութենէն ի յԵգիպտոսի
Եւ զհեծեալսըն փարաւոնի ծովածուփ ծածկեաց խորաւքն անքըննին,
Մայր Աստուծոյ, մաքուր աղաւնի, բարեխաւսեա՛ Որդոյն Միածնի,
Ընդ քեզ խառնեա՛ զընտրեալսն աշխարհի, զձայն բարբառոյն ի յանապատի,
Ըզքարկոծեալն յազգէն Հայրենի, զնախավըկայն պըսակն առաջին,
Զլուսաւորիչն Հայկազեան զարմին, զՏէրըն Գրիգոր, զցեղն Արշակունի,
Բարեխաւսեցէ՛ք յայնմ աւուր մեծի, եւ ազատեցէ՛ք ի Հրոյն սոսկալի:

ԳԱՆՁ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ*

Մեծ եւ հզաւր անմահից արքայ, Յիսուս Քրիստոս, աւրհնեալ յարակայ,
Որ ընտրեցեր զորդին Անակայ Լուսաւորիչ որդոց Թորգոմայ
ԶԳրիգորիոս յազգէն Պարթեւայ, նըստիս յաթոռ վիճակին Ղեբայ,
Զարչարանաց քոց եղեալ վըկայ, լինել պարծանք ազգին Արշակայ,
Եւ նա Հոգով Սըրբով զաւրանայ, սուրբ մարգարտին ի խընդիր երթայ,
Գըտեալ կապէ թագ զանազանեայ, չարչարանաւքն իւր ի Տըրդատայ,
Յաւժար կամաւք ըզխաչըն բառնայ, ընդ Քրիստոսի հետոցն ընթանայ,
Բարեխաւսութեամբ Սըրբոյն Գրիգորի ըզմերս ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմք.:

Կամքն աստուածային, անհաս եւ խորին, ամենագէտ Աստուծոյ Հոգին,
Կոչէ զ Գրիգոր յառաջնորդութիւն Թադէոսի ընտրեալ վիճակին,
Եւ քըրտնաջան մըշակն երկնային, յոյժ կակղացոյց զանդաստան նորին,
Զարչարանաւք գործեաց ի յայգին եւ առոգեաց արեամբ վարդագին,
Կըռփահարեալ ըզգլուխ նորին, այլեւ զաման աչաց արտասուին,
Էառ բեւեռս ընդ ներբանս ոտին, որով կոխեաց ըզգլուխ վիշապին,
Պընդեալ ի կոճ յոյժ կըսկծագին, զոլոք ոտից քաշ նահատակին,
Կապիճս երկաթի ի ծունկս ագուցին, եւ հաստ ուռամբըն հարկանէին,
Շառշիղս աղի ի թիկունս եդին, զաւուրս եւթն ի կախաղանին:
Եւ գլխիվայր ըզնա քերէին եւ կայծակամբք հրով այրէին,
Մամուլս եդին պատուական գլխին, աղ եւ քացախ ընդ քիմս իջուցին,
Տատասկ երկաթի տարածանէին, գլորեալ զմարմինն ծակոտեցին,
Լցեալ ի պարկ զմոխիր հընոցին, ագուցանել ի գլուխ Սուրբ դիտապետին,
Զագառ ղընին ի նըստոյտեղին եւ ջուր տըկաւ ընդ այն հեղուին,
Բարեխաւսութեամբ Սըրբոյն Գրիգորի ըզմերս ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմք.:

Րաբուն բարի եւ երանելի, Տէր Սուրբ Գրիգոր, հրեշտակ ի մարմնի,
Զարչարանաւք քո անտանելի, որ քաջացար դէմ Բելիարի,
Որ եւ մըտեալ ի սիրտ արքային՝ ի Տրդատայ մեծ բռնաւորին,
Ի կատարումն երկուց ամենին, չարչարանաց երկոյտասանին,
Յետոյ յիշեալ զչարիսն Անակին, ետ արկանել ի Խորվիրապին,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 163³-166µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 119µ-120³
Êáñ³·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ M ¶³ÝÓ Èáõë³õáñãÇÝ
Ì³Ûñ³Ï³å³ ØÏñïÇã
´Ý³·Çñ
2 M ÁÝ¹ñ»ó»ñ
3 M ÝÁë ïÇÉ
4 M ó»ÕÇÝ ÷Ë ³½·ÇÝ
7 M ÁÝ¹ Ñ» ïáó î»³éÝ Çõñ ÇëÏ ÷Ë øñÇëïáëÇ Ñ»-ïáóÝ
10 M êáõñµ Ðá·ÇÝ
11 M ÁÝ¹ñ»³É
13 T ãÇù 13-64 ïáÕ»ñÁª Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í

Երեքտասան ամաւք վըշտագին, կեցեալ անդէն ի քարբից միջին,
Եւ յԱստուծոյ պահպանեալ լինի մինչ ի գալուստ մեծ Հռիփսիմի,
Որ աշխարհաւ արեւմտային, ազգաւ լատին, ի տոհմէ կայսրին,
Հեղլով զանբիծ արիւնն իւր յերկիր, զի հաւատոյ զանձըն յայտնեսցի,
Խոզ դառնալով Տըրդատայ Մեծին, եղեւ տեսիլ Խոսրովուդըխտին,
Երթեալ հանէր ըզբըժիշկն ամենի, զԼուսաւորիչն հայոց ազգի,
Բարեխաւսութեամբ Սըրբոյն Գրիգորի ըզմերս ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմք.։

***Տ**եսանեմք ըզքեզ այսաւր մեծարեալ, աստուածային շնորհաւքն լցցեալ,*
Թէեւ մարմնովդ էիր սեւացեալ, բայց լոյս պայծառ Հայոցըս ծագեալ,
Ի ժահահոտ վիրապէն ելեալ, զարքայն վարազ բանիւ բժշկեալ,
Զնըշխար սրբոցն անդէն ամփոփեալ, զաւուրս վաթսուն ի յոտին կացեալ,
Զաստուածաբան բերանն բացեալ, զբանս հաւատոյ իսկ վարդապետեալ,
Ի Ղեւոնդէ եղեւ ձեռնադրեալ, Հայաստանեացըս հովիւ ընդտրեալ,
Ի Սուրբ Հոգոյն շընորհ ընկալեալ եւ մաքրական վարուցն հետեւեալ,
Կաթուղիկոս ի Հոգւոյն աւծեալ, յարհիական աթոռըն նըստեալ,
Հովուապետին գքաջ հովիւն ընտրեալ, Լուսաւորիչ Հայոց առաքեալ,
Թադէոսի մեծին նըմանեալ, ի նոյն շնորհաց մեզ շառաւիղեալ,
Բարեխաւսութեամբ Սըրբոյն Գրիգորի ըզմերս ընկալցիս պատարագ բանի,
Աղաչեմք.։

***Ի**մանալի լոյսն այսաւր ծագեաց, Տէր Սուրբ Գրիգորըն Հայաստանեաց,*
Զսառնամանիս մեղացըն հալեալ, ի խաւարէ ըզմեզ ի լոյս կոչեաց,
Զեկեղեցի նոր մաքրազարդեաց, յանշարժ վիմին վերահաստատեաց,
Նոր հրաւիրակ մեզ Տէրն առաքեաց, ի յառագաստ մաքուր հարսանեաց,
Զչարչարանաց բաժակըն խառնեաց, զիմաստութիւն Հայոց պարգեւեաց,
Զբանաւոր հաւտըս զոր ընդրեաց, արփիափայլ զգեստիւք զարդարեաց,
Յերկոյտասան ազգաց ժողովեաց, մեզ լուսաւոր աւրէնս աւանդեաց,
Զանուշահոտ ծաղկունս հաւաքեաց, կենդանարար ռետին մեզ կազմեաց,
Ամենազով հայրն սուրբ ազգեաց, տէր Սուրբ Գրիգոր Հայաստանեաց,
Ահա յիշ.
Եւ եւս զանձ.։

***Զ**որեքկերպեան աթոռ լուսեղէն, կազմեալ ակամք եւթնաստեղէն,*
Ամէնաւրհնեալ ընտրեալ յանեղէն, Սուրբ Տիրամայր քրովբէ հողեղէն,
Որ ընտրեցար յազգաց համաւրէն, լինել տաճար Բանին մարմնեղէն,
Բարեխաւսեա՛ Որդոյդ առ ի քէն, գըթալ ի մեզ յազգըս հայ արմէն,
Ունել միջնորդ ըզսուրբ մարգարէն, զմեծն ի ծընունդս կանանց ազգէն,

65 M àñ¹áÛÝ M ½³ ñÙ¿Ý ÷Ë ³ ñÙ¿Ý
66 M ½¶ñÇ·áñ ä ³ ñÃ»õ¿Ý ÷Ë ½ëáõñµ... ³½·¿Ý

ԸզՍտեփանոս մեծ նախավըկէն, զՍուրբըն Գրիգոր ի յԱրշակունէն,
Շառաւեղեալ ի Պահլաւունէն, զարմն աւրհնութեան ի Թադէոսէն,
Զայն փուլթացեալ վարդն ի սուրբ Թըփէն, ի նորայ սուրբ ի գերեզմանէն,
Զելեալն այսաւր ի Խոր վիրապէն, զԼուսաւորիչն ազգիս Համաւրէն,
Պահել հաստատ ըզժողով ամէն, առանց վնասու ի չարեաց ախտէն,
Ողորմեաց մեզ Տէր:

67 M ãÇù Þ ³ é ³ õ»Õ» ³ É Ç ä ³ ÑÉ ³ õáõÝ¿Ý
70 M ºÉ» ³ É
71 M ½ÅáÕá í ë

ՏԱՂ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՀԱՅՈՑ

Գրիգորիո՛ս, առաքինի հըսկաւղ,
Քրիստոսի զինուոր յասպարիսին արի.
Ուրախ լե՛ր ի փառս արքայութեանդ երկնից:

Գրիգորիո՛ս, ի վէմն Յիսուս շինեալ,
Զոր ոչ շարժեցին չարչարանացն հեղեղք.
Ուրախ լե՛ր, հանդեար յաշխատանաց քըրտանց:

Գրիգորիո՛ս, որ խաղացեր ընդ սուր,
Ի հուր փորձեցար, անպարտ վըկայ Բանին.
Ուրախ լե՛ր, ըզքէն Տէր գոհանայ առ Հայր:

Գրիգորիո՛ս, ի գուբ ստուերին իջեալ,
Կոխեցեր ըզգլուխ անդ վիշապին մեծի.
Ուրախ լե՛ր, ելեր այժմ ի չըքնաղ խորանսդ:

Գրիգորիո՛ս, աւետաւոր բըժիշկ,
Քո չարչարողացն հատուցանաւղ բարի.
Ուրախ լե՛ր, ծընաւղ մանկանց, զոր ետ քեզ Տէր:

Գրիգորիո՛ս, դիւաց մերժաւղ բանիւ,
Զգազան Թագաւորն մարդ ըստացար դարձեալ.
Ուրախ լե՛ր ի հաւտս, զոր ըստացար արեամբ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 160³-161³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 266µ-267µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 236³-237³
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 209µ, 326µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 171³-172³
S-Ó»é. ÑÙñ. 2541, Ã»ñÃ 219µ-221³
n-Ó»é. ÑÙñ. 231, Ã»ñÃ 421µ (°ñáõë³Õ¿Ù). ï»°ë ¦êÇáÝ§, 1949, ÑÙñ. 9, ¿ç 236
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 253

Êáñ³·Çñ

A î³Õ êñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ Ð³□áó BG ²□É ï³Õ êáõñµ Èáõë³õáñãÇÝ (G Ù»ñá□), □á□Å ·»Õ[»óÇÏ] D î³Õ êñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ, ï»³éÝ Ü»ñë»ëÇ ³ë³ó»³É □á□Å ·»Õ»óÇÏ Ó³□Ý »õ µ³ÝÝ U Ø»Õ»¹Ç ³½ÝÇõ (Ã»ñÃ 326µª Ø»Õ»¹Ç êñµá□Ý ¶ñÇ[·áñÇ]) S î³Õ êÁñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ n î³Õ ê[ñµá□Ý] ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ

Èáõë³Ýó³□ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ

A Æ¸. î³Õ êñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ Ð³□áó î»³éÝ Ü»ñëÇëÇ ³ë³ó»³É

´Ý³·Çñ

1 BDUSn ÑÁëÏáÕ
2 B ½ÇÝÁõáñ U ½ÇÝõáñ
3 U ³ñù³□ÇõÃ»³Ý
4 n í¿Ù¹
5 U ã³ñã³ñ³Ý³óÁÝ
6 S ùÁï³Ýó
7 U ¶ñÇ·áñÇ
9 U àõñ³Ë É»°ñ, Ñ³Ý·»³ñ □³ßË³ï³Ý³ó ùÁñï³Ýó¹ ÷Ë ïáÕÇ
11 SU Á½·ÁÉáõË U ³□Ý ÷Ë ³Ý¹
12 U ãÁùÝ³ n ãùÝ³Õ U Ëáñ³ÝëÝ
13 U ãÇù 13-33 S ¶ñÇ·áñÇ·ë n µÁÅÇßÏù
14 S ã³ñã³ñ³õÕ³óÝ n ã³ñã³ñ³Ý³óÝ BUSn Ñ³ïáõó³ÝáÕ
15 BUn ÍÁÝáÕ S ÍÝ³õÕ BG Ù³Ý·³Ýó
16 BDUSn Ù»ñÅáÕ
18 S ëï³ó³ñ A ¹³ñÓ»³É ÷Ë ³ñ»³Ùµ S ³ñ»³Ùµ¹

Գրիգորիո՛ս, իմանալեաց տեսաւղ,
Զձեւ մեծ խորանին ըզգայապէս շինաւղ.
Ուրախ լէ՛ր աստէն ի տիրական աթոռդ:

Գրիգորիո՛ս, ի հրամանէ վերնոյն
Քահանայապետ մեզ աւծեցար Հոգւովն.
Ուրախ լե՛ր, պըսակ երկնահանգոյն բեմին:

Գրիգորիո՛ս, միայնութեան սիրաւղ,
Անընդմիջաբար միշտ ընդ Աստուած խաւսաւղ.
Ուրախ լե՛ր, մատեար յիմանալիդ ի լեառնդ:

Գրիգորիո՛ս, ի քէն ծընեալ որդիքս
Այսաւր միաձայն եղանակեմըք քեզ.
Ուրախ լե՛ր, սուրբ հայր, յիշատակի քո տաւնս:

Գրիգորիո՛ս, սէրովբէից կըցորդ,
Զմեզ ձայնակցեցեր լուսաւորիչ բանիւ.
Ուրախ լե՛ր, վարդապետ, Աստուած ի մէնջ աւրհնի:

---

19 S ÇÙ ³ Ý» ³ ó BUSn ï »ëáÕ
20 S Á· ³ Ñ ³ å ¿ë n ßÇÝ» ³ É
21 D ³ ë ï »Õ ÷Ë ³ ë ï ¿Ý BGn Û ³ Ãáé ¹ S Û ³ Ãáéë ¹
22 S í »ñÝáóÝ
23 S Ðá · á í
24 S »ñ ÏÝ ³ ÛÑ ³ Ý · áÛÝ
25 BDUSn ëÇñáÕ
26 BDUn Ë ³ õëáÕ
27 n Ù ³ ñ ï » ³ ñ ÷Ë Ù ³ ï » ³ ñ S ÛÇÙ ³ Ý ³ ÉÇ BDGUS É» ³ éÝ S Ëáñ ³ Ýë ¹ ÷Ë Ç É» ³ éÝ
28 Dn ÍÝ» ³ É
29 D »Õ ³ Ý ³ Ï »Ùù
31 DUn ë»ñá í µ¿Çó

ՓՈԽ

Բարձրացի՛ր, դրշխո՛յ, փառաւք յաւրս յիշատակի,
Դուստրը Սիովնի վերնոյ մեծին քո Հովուի:

Խրախոյս քեզ տաւնի եհար, ո՛վ եկեղեցի,
Ի գըոյ վիրապէն ելեալ մեծ քո առաքեալն:

Այս Գրիգորիոս կապեալ ընդ սէր Յիսուսի,
Որ յաղթեաց ճըգանց երկոց բազմաց վըտանգից:

Կայր եւ անդ մաղթէր զԱստուած ի Խոր Վիրապին
Բարի այց առնել Հայոց մոլորեալ ազգին:

Ձկոյսն յարեւմըտից յարոյց աղաւթք հըսկողին,
Ած ի յարեւելս կըցորդ իւրոյ հանդիսին:

Պետրոս եւ Պաւղոս ըզծնունդս հոգեւոր բանին՝
Ձկոյսըն Հռիփսիմէ ի Հայս փոյթ առաքեցին:

Ծեմս աւրիորդովքն առեալ յարեւելս հասին,
Արեամբ նահատակ եղեն ընդդէմ արքային:

Անդըր ի հանդիսէն ձայնէր ի գուբըն ստուերին.
— Զերկիրս առոգեմ արեամբ սերման Քո բանիդ:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 161³-162µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 267µ-269µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 237³-238µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 172³-173³
R-Ó»é. ÑÙñ. 9053, Ã»ñÃ 60³-61µ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 210³µ
m-Ó»é. ÑÙñ. 231, Ã»ñÃ 421µ (ºñáõë³Õ¿Ù). ï»ºë ¦êÇáÝ§, 1949, ÑÙñ. 9, ¿ç 236-237
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 256

Êáñ³·Çñ
ADGRm ö[áË]. ï»ºë í»ñ»õáõÙ B ³ÝËáñ³·Çñ U Úáñ¹áñ³Ï

Èáõë³Ýó³□ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Æ¸. î³Õ êñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ Ð³□áó, î»³éÝ Ü»ñëÇëÇ ³ë³ó»³É

´Ý³·Çñ
1 AD ¹ßËá□ (Éñ³óáõ³Í Ñ»ï³·³□áõÙ) BGRm ãÇù ¹Áß-Ëá□ R å³□Í³é ÷Ë ÷³é³õù U □ûñë
2 R ¸áõëïñ BDGR êÇáÝÇ RUm ÑáíáõÇÝ ùá Ù»ÍÇ ÷Ë Ù»ÍÇÝ ùá ÑáíáõÇ R ÑáíÇÝ U ÑáíõÇÝ
3 A ¿Ñ³ë R ¿Ñ³ñ U »Ñ³ë
4 BG ·÷á□
5 U Ç ë¿ñÝ ÷Ë ÁÝ¹ ë¿ñ
6 A »ñÏ³Ýó áõÕÕáõ³Íª »ñÏáó U »ñÏ³Ýó ÷Ë »ñÏáó R íï³ÝÏÇó U íÁï³ÝÏÇó
7 Rm ãÇù »õ ³Ý¹ U Ý³ ’õ ³Õ³ã¿ñ ÷Ë »õ ³Ý¹ Ù³Õ-Ã¿ñ R Ù³ËÃ¿ñ
8 A ´³ñÇ (Éñ³óáõ³Í Ñ»ï³·³□áõÙ) DRUm ãÇù ´³ñÇ R □»ï ³ÝÏ»³É ÷Ë ÙáÉáñ»³É DRm ³½·Çë
9 D ¼Ïá□ëÁÝ R ³ñ»õÙïÇó m ³ñ»õÙÁïÇó U Ñ³ëá□ó B ÑÁëÏ³õÕÇÝ R ÑëÏáÕÇÝ
10 m □³ñ»õ»ÉÁë Rm Ïóáñ¹
11 B Á½ÍÁÝáõÝ¹ë U ÍÁÝ³Ý ÷Ë Á½ÍÝáõÝ¹ë m ½ÍÝáõÝ¹ë U µ³ÝÇõ
12 Um ¼Ïá□ëÝ BR Ðé»÷ëÇÙ¿ U ÐÁéÇ÷ëÇÙ¿ m ÐéÇå-ëÇÙ¿ R ÷áõÃ
13 R Ö»Ù A áñÇáñ¹õáíùÝ B ³õñÇáñ¹õáíùÝ U ³õñÇáñ-¹áíù
14 DÝ³Ñ³ï³ÏùUÝ³Ñ³ï³Ï»ó³Ý ÷Ë Ý³Ñ³ï³Ï»-Õ»Õ R ³ñùÇÝ ÷Ë ³ñù³□ÇÝ
15 U ïáÕÇó ³é³çª öáË¿ Á½Ó³□Ý¹ U ²Ý¹ D Ñ³Ý¹Ç-ëÇÝ U ·áõµÝ
16 ARm áéá·»Ù U µ³ÝÇÝ

Զարթի՛ր, զըւարթուն մըշակ, ձմեռըն բարձաւ,
Քաղցըր տատրակիս բարբառ յերկիր հընչեցաւ:

Արքայս ի կուսէս պարտեալ կորացաւ յերկիր,
Դի՛ր ըզծանրութեան ըզլուծ քո ի պարանոցն:

Կա՛լ դու զաղուեսունս, ահա այգիս ծաղկեցաւ,
Պըտուղ աղաւթիցդ Ինեւ հասեալ խայծեցաւ:

Զհետ աստեղանիշ կուսիցն արեւ ցոլացաւ,
Խաւարըն ջընջեալ բընաւ ի միջոյ բարձաւ:

Լոյսն ի գըրուանէն պայծառ յաշտանակն եդաւ‴,
Ազգ Հայաստանեայց ի նա հայեալ՝ ցընծացաւ:

Որ զարքունական պատիւն որպէս մարդ չծանեաւ,
Այժմ անասնեղէն դիմաւք զոտիւքըն փարէր:

Կայր պատկառանաւք ընդդէմ սըրբոյն, աղերսէր,
Բանիւ բարբառել ցանկայր եւ ոչ հասանէր:

Ծունր առ ի խոնարհ կըրկնել նըմա փափագէր
Եւ ձեւն անպատշաճ կամացն ոչ աւժանդակէր:

Զսըրտին տարակոյսն միայն արտասուաւքն յայտնէր
Եւ յախտակցութիւն զվըկայն ինքեան ըստիպէր:

Յայնժամ ըզբազուկսն առ Տէրն իւր տարածանէր
Եւ զարքայն կըրկին ի մարդ դարձեալ փոխարկէր:

---

17 BR ½áõ³ñÃáõÝ R Ùß³ Ï
18 R ø³Õóñ ï³ ïñ³ ÏÇÝ ABD µ³ñµ³éë R Û»ñÏÇñÁë m Û»ñÏÇñë
19 U ²ñù³ÛÝ U Û»ñÏÇñ Ïáñ³ó³õ
20 U Á½Ï³ÝáÝ³ó ùáó ÉáõÍ ÷Ë Á½Í³ÝñáõÃ»³Ý Á½ÉáõÍ ùá U å³ñ³ÝáóÇÝ
21 U ½³Õõ»ëáõÝë m ½³Õáõ»ëáõÝëÝ BR ³Ñ³Û
22 R Ë³ÛÍ»óû
23 U ³ëï»Õ³÷³ÛÉ ÏáõëÇÝ U Í³·»ó³õ ÷Ë óáÉ³ó³õ
24 R çÝç»³É µÝ³õ
25 D ÈáÛë m ÈáÛëÁÝ R ·ñáõ³Ý»Ý U ·ñáõ³Ý¿Ý U Û³ß-ï³ñ³ÏÝ
‴ Դ·–ւ ժԱ 33-36
26 BGR Ð³Û³ëï³Ý»³ó U Ð³Û»³ëï³Ý»³ó R Ý³Û B Ñ³Û»É U ï»ë»³É ÷Ë Ñ³ï»³É R óÝÍ³ó³õ
27 U ãÇù 27-50 R ãÍ³Ý»³ñ
28 R ²ÅÙ
29 R ëñµáÛÝ
30 G ó³Ý·³Ûñ
31 Rm ÏñÏÝ»É R ÝÙ³Û B ÷³÷³ù¿ñ áõÕÕáõ³Íª ÷³-÷³·¿ñ Rm ÷³÷³ù¿ñ
32 BG ³Ýå³ï×³é ÷Ë ³Ýå³ïß³× R Û³õÅ³Ýï³Ï¿ñ m ³õÅÁÝ¹³Ï¿ñ
33 Rm ¼ëñïÇÝ BDm ï³ñ³ÏáÛë B ³ñï³ëáõù R ³ñ-ï³ëõ³õùÝ
34 A Û³Ëï³ÏñáõÃÇõÝ R ½íÏ³ÛÝ m Á½íÁÏ³ÛÝ B Áëï-å¿ñ
36 m ÏñÏÇÝ R Ç Ù³ñ¹ ÏñÏÇÝ R ÷á÷áË¿ñ ÷Ë ÷á-Ë³ñÏ¿ñ

Դիւացն որ յուամին սաստեալ հալածէր բանիւ
Եւ գխաղաղութիւն վերին նոցին, ը՜, շընորհէր:

Աւետարանել ապա նոցին սկըսանէր,
Զվեց դարուն հրաշս ի վաթսուն աւըրս ցուցանէր:

Մեծ ճարտարապետըն սուրբ տաճար յաւըրինէր,
Հանգիստ Քրիստոսի ըզսա երագ նորոգէր:

Բանի անպատում է գործ, զոր սա ցուցանէր,
Տեառըն զաւրութեան անաւթ հրաշակերտ լինէր:

Փա՜ռք Երրորդութեան հանցուք, որ զայս տնաւրինեաց
Զմեզ կոչմամբ սորա առ Ինքն ժողովեաց:

Ի խաւարէ ի լոյս սըրբոց մասնակցեաց,
Անդր արքայութեան վերնումն արժանաւորեաց:

Հովուին հետեւել մանկունք անդ մեք փութասցուք,
Յարագուարճ ձայնիւ աւրհնել զԱստուած յաւիտեան:

37 R ¸õ³óÝ m ÛÁé³ÙÇ m ÝÁë ï»³É ÷Ë ë³ëï»³É
38 AG ãÇù Á,
39 R ÝáóÇÝ ³å³Û ÷Ë ³å³ ÝáóÇÝ
40 AD ¹³ñáõó m ¹³ñáõë BG ½Ññ³ßë m Á½Ññ³ßë m ãÇù Ç R ³õáõñë
41 m ï³×³ñ³å»ïÝ ÷Ë ×³ñï³ñ³å»ïÁÝ m ãÇù ëáõñµ
42 BÁ, ë³ ÷Ë Á½ë³ R Á½ë³Û BG ³ñ³· ÷Ë »ñ³· BG Û³ñ¹³ñ¿ñ, B áõÕÕáõ³Íª Ýáñá·¿ñ Rm Û³õñÇÝ¿ñ ÷Ë Ýáñá·¿ñ
43 R ë³Û
44 R î»³éÝ ½³õñáõÃ»³Ýó
45 Dm ºññáñ¹áõÃ»³ÝÝ R ïÁÝ³õñÇÝ»³ó
46 BGm ºõ Á½Ù»½ BDGR ÇÝù m ÆÝù áõÕÕáõ³Í Ññ³-ï³ñ³ÏãÇ Ó»éùáíª ÆÝùÝ A ¹³ñÓ»³É (Éñ³óáõ³Í Ñ»-ï³·³ÛáõÙ) ÅáÕáí»³ó
47 BG Ëáñ Ë³õ³ñ¿ R ëñµáó
48 R Û³ñù³ÛáõÃ»³Ý Dm í»ñÝáõÙ
49 R Ðáí ÇÝ BRm Ñ»ï»õ»³É BG Ù³Ý·áõÝù
50 D Û³õÇï»³Ý, ³Ù¿Ý

Ի ԽՆԴՐՈՅ ՍԵԲԱՍՏԱՑԻՈՅ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԻՆ ՍԻՄԷՈՆԻ, ԱՍԱՑԱՒ Ի ՆԵՐՍԻՍԷ՝ ՅԵՂԲԱՒՐԷ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԷ ՀԱՅՈՑ ԳՐԻԳՈՐԻՍԻ, Ի ՀԱՄԲԱԿԱԿԱՆՆ ԵԼՈՎ ՏԻՍ, Ի ՎԱՆՍ ԿԱՐՄԻՐ ԿՈՉԵՑԵԱԼ, ԳՈՎԵՍՏ Ի ՍՈՒՐԲՆ ԳՐԻԳՈՐ ՆԵՐՏԱՂԱԿԱՆ ԵՐԳՈՎ

Սրովբէից ձայնիւ եղանակեմք այսաւր,
Ի յիշատակի հաւր բաբունւոյ մերոյ:

Րաբունեացըն պետն ի խաւարէ ծագեաց
Լոյս Հայաստանեայց իմաստութեան Բանիւ:

Բանն որ ի Հաւրէ իջեալ փրկեաց զաշխարհս,
Նոյն սովաւ զանկեալքս վերաբերեալ ուղղեաց:

Ուղղութեամբ հաճոյ տեսանողին գըտեալ,
Ի փչաբեր ոստոց ծաղիկ վարդից յեռեալ:

Յեռեալ խուռներամ բարեբաստիկ իմաստ,
Մանկական տիոց վերելս ի սիրտ նորուն:

Նորուն փրկութեան հոմասեռից պատճառ,
Կարթ վերաբերող ծովու մեղաց գոլով:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 162µ-164³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 257³-259³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 375µ-376µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 121³-123³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 163µ-164µ, 130µ-131³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 293³-295³
R-Ó»é. ÑÙñ. 9053, Ã»ñÃ 58µ-60³
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 326µ-327³
m-Ó»é. ÑÙñ. 231, Ã»ñÃ 492³ (ºñáõë³Õ¿Ù). ï»°ë ¦êÇáÝ§, 1949, ÑÙñ. 5-6, ¿ç 132-133
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 248

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG êñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ Ç ÑáÙ³Ýõá□ Çõñá□ ï³Õ (G ãÇù ï³Õ), Ç Ü»ñë¿ë Ï³ÃáÕÇÏáë¿ C î³Õ êñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇ, ï»³éÝ Ü»ñëÇëÇ Ï³ÃáÕÇÏáëÇ Dm ¶áí»ëï Ç êáõñµÝ ¶ñÇ·áñ Èáõë³õáñÇãÝ, ï»³éÝ Ü»ñë¿ëÇ Ï³ÃáõÕÇÏáëÇ ³ë³ó»³É (m ãÇù ³ë³ó»³É) H î³Õ êñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇ R ¶áí»ëï êñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ, Ç Ü»ñëÇë¿ ³ë³ó»³É U î³Õ Ç î¿ñ Ü»ñëÇë¿, Úáñ¹áñ³Ï

Èáõë³Ýó³□ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A Æ¸. î³Õ êñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ Ç Ü»ñëÇë¿ □»Õµ³õñ¿ Ï³ÃáõÕÇÏáë¿ Ð³□áó ¶ñÇ·áñÇëÇ ³ë³ó»³É ¿

Ì³□ñ³Ï³å

êñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ »ñ· Ç Ü»ñëÇë» Í³é³»

´Ý³·Çñ

1 BU êñáµ¿Çó C êñáµ»Çó BDm Ó³□ÝÇõÝ
2 C □Çß³ ï³Ï» m Ñûñ BCGm ñ³µáõÝá□ DR ñ³µáõÝá□Ý H ñ³µáõÝá□ë U Ù»ñ »õ ñ³µáõÝá□ ÷Ë ñ³µáõÝõá□ Ù»ñá□ m Ù»ñë ÷Ë Ù»ñá□
3 C ð³µáõÝ»³óÝ H ñ³µáõÝÇóÝ ARm å»ï U Ë³õ³-ñ¿Ý
4 BCDGRm Ð³□³ëï³Ý»³ó H ´³ÝÇÝ
5 RU ÷ñÏ»³ó
6 BCR ½³Ý·»³Éùë D í»ñ³µ»³É, H í»ñ³□µ»ñ»³É ÷Ë í»ñ³µ»ñ»³É
7 CR àõÕáõÃ»³Ùµ C Ñ³□×á□ m Ñ³×áõ CR ·ï»³É
9 B µ³ñ¿µ³ëïÇÏ
10 C Ø³Ý·³Ý R Ø³Ý·³ÝÏ³Ý B ëÇñï ë R Çë Ç ëÇñï Ýáñáó
11 CRUm ÷ñÏáõÃ»³Ý C ÑáÙ³□ë»éÇó HRm Ñ³Ù³ë»-éÇó U ÑáÕ³ë»éÇó
12 CH í»ñ³□µ»ñáÕ D í»ñ³µ»ñ³õÕ

Գոլով յատենի ճըշմարտութեան վըկայն,
Որպէս եւ Յիսուս՝ պիղատոսեան բամիցն:

Բամապետ արքայն հարցափորձեալ Տըրդատ՝
Թաւ ոստաւք ընծայ ուրուականաց սնոտեաց:

Ի սնոտեացն ի բաց գանձն իւր եղեալ խաբմանց,
Ժուժկալեալ տեւէր չարչարանաց գանից:

Գանըս մահաբերս իբր անմարմին մարմնով
Թիւ երկոտասան կրէր ի յանձին ուրախ:

Ուրախ լինելով երկնագումար վեհիցն,
Ստոր իջեալ ի նոյն զարմանային բամեալքն:

Բամիցն անսըրբոց մարմնոյ սըրբոյն սկըսեալ
Նախկի տանջանաց, աղ ստանձնեալ յանձին:

Ի յանձին նախատ՝ ջուր վայրարկուն հեղեալ.
Եւ ըզգարշապարսըն հեղուսեալ յերկաթս:

Երկաթի ըղընգամբք քերեալ կողից սըրբոյն
Եւ աչացն անաւթ բախեալ, ը՛, բաբունույն:

Բաբունույն ծընկաց սաստիկ հարեալ ուռամբք
Եւ կարթիցն արկեալ ոլորանաց գելումն:

Գել ընդ քաղցր աւդոյն աճիւն հնոցի շընչիւն,
Փոխան ջրոյ արբեալ քացախ ըստ Տեառն իւրոյ:

13 U ï »ÝÇÝ CRm ×ßÙ ³ ñ ï áõÃ» ³ Ý CR í Ï ³ Ý

14 BC å»Õ ³ ï áë» ³ Ý

15 H ð ³ å» ï A ³ ñù ³ H ³ ñù ³ Ç CR î ñ ¹ ³ ï

16 CHRUm áë ï áíù BG ÁÝÓ ³ R óÁÝÍ ³ ÷Ë ÁÝÍ ³ H ³ ñáõ ³ Ï ³ Ý ³ ó U áõñõ ³ Ï ³ Ý» ³ ó

17 CH ëÝá ï » ³ ó H Ë ³ µÙ ³ Ùµ

18 R ã ³ ñ ³ Ý ³ ó ÷Ë ã ³ ñã ³ ñ ³ Ý ³ ó

19 C ¶ ³ Ýë RU Ù ³ Ñ ³ µ»ñ

20 CH »ñ Ï á ï ³ ë ³ Ý RU ÏÁñ¿ñ HRUm ãÇù Ç C ³ ÝÓÇÝÝ H ³ ÝÓ

21 U Éáõë ³ ÝóùáõÙª ö[áË] BCG í»ÑÇó

22 R ½ ³ ñÙ ³ Ý ³ ÇÝ CH ñ ³ Ù» ³ Éù

23 R ð ³ ÙÇó CRU ³ Ýëñµáó CRm ëñµáÝ C ëÏë» ³ É m ëÁÏë» ³ É

24 R ï ³ Ýç ³ ó U ï ³ Ýç ³ Ý ³ óÝ D Áë ï ³ ÝÓÝ» ³ É

25 B Éáõë ³ ÝóùáõÙª ²É ³ ½· D í ³ ñ ³ ñÏáõ R í ³ ñ ³ -ñÇõÝ ÷Ë í ³ ñ ³ ñÏáõÝ U Ó ³ · ³ éáí ÷Ë í ³ ñ ³ ñ-ÏáõÝ m í ³ ñ ÏáõÝ ÷Ë í ³ ñ ³ ñÏáõÝ

26 Hm Á½· ³ ñß ³ å ³ ñëÝ CU »ñ Ï ³ Ã

27 BGm Õ»Ý· ³ Ùµù C Õ»Ý· ³ Ùù D Õ»ÝÏ ³ Ùù H ÕÁÝ· ³ Ùù R Õ»Ý· ³ Ýù U × ³ ÝÏûù ÷Ë ÁÕÁÝ· ³ Ùµù

28 H ³ ã ³ ó D ³ Ý ³ õÃù m ³ ÝûÃ H ëñµáÝ ÷Ë ³ Ý ³ õÃ BCH ãÇù Á BCDGRU ñ ³ µáõÝáÝ

29 BCDGRUm ð ³ µáõÝáÝ BG ÍÁÝ· ³ ó C ÍÝÏ ³ ó BDGRUm áõé ³ Ùµ

30 m Ï ³ ÃÇóÝ U áÉáñ ³ Ï ³ ó G ·»Éñá

31 ABCDGHRUm ¶áÉ ÷Ë ¶»É CR ßÝãÇõÝ H ßÁÝãáõ U ßÝãáÝ

32 H ³ ñµ»É HU ÁÝ¹ ÷Ë Áë ï

Իւր վերապարզեալ տատասկաց սրեալ սայրից՝
Արեան վըտակաւք ներկանելով նորուն:

Նորուն բերանոյ, ուստի բըղխեալ բարի,
Եռացեալ կապար արկանէին երկամբք:

Երկանց տանջանաց ոչ շատացեալ այսու,
Այլ ընդ կախելոյն կախեալ յոտից րաբունն:

Րաբունին բարի, նըման ընուԹեամբ բարւոյն,
ՄաղԹէր Թողութիւն չարչարողացն ի սպառ:

Սպառուած մահաբեր չարչարանացն աճեալ,
Վիրապն ահագին արկանելով ըզնոյն:

Ի նոյն գուբ տըղմոյ Թունաւորացն աւձից
ԸզԹոյնս ամփոփեալ, զոտիւք փարեալ սիրով:

Սէրն որ առ Աստուած իջուցանէր զբարձրեալն,
Գուբն անդընդային հրեղէն եղեալ երկին:

Երկնից Թագաւորըն հրեշտակաց դասուք,
Ամ հընգետասան գոլով ընդ ծառային:

Ծառայն մըտերիմ ըստ հրամանի Փըրկչին
Կոխէր զգլուխ իժիցն եւ ըզքարբից աւձից⁘:

Աւձըն մահաշունչ, զարշապարին սպասող,
Ջախեալ ի սըրբոյն լուսաշաւիղ ռահից:

---

33 H í»ñ³å³ñ½»³É BGUm ï³ï³ëÏ³ëñ»³É ÷Ë ï³ï³ëÏ³ó ëñ»³É D ï³ï³ëÏ ³ñÏ»³É ÷Ë ï³-ï³ëÏ³ó ëñ»³É RU ë³ñÇóÝ

34 CRm í ï³Ï³õù

35 U µ»ñ³ÝáÝ m µ»ñ³Ýõá CR µË»³É U µÁË»³É m µÕË»³É

36 CU »ñÏ³Ùù R »ñÏ»³Ùù

37 H ï³Ýç³Ý³óÝ m ³ë³õñ, H ³Ýáõ ÷Ë ³ëáõ

38 HU Ï³ å»ÉáÝ ÷Ë Ï³Ë»ÉáÝ U ãÇù Ï³Ë»³É CRUm á ïÇÝ BR ñ³µáõÝ U Á, ñ³µáõÝáÝ ÷Ë ñ³µáõÝÝ

39 R ÝÙ³Ý CDm ÝÙ³ÝáõÃ»³Ùµ (U ÝÁÙ³ÝáõÃ»³Ùµ) ÷Ë ÝÁÙ³Ý µÝáõÃ»³Ùµ BG µÝáõÃ»³Ý CDRU µ³ñáÝ

40 R Ø³ËÃ¿ñ

41 Rm êå³é³Í U êå³éáõ³Í R ã³ñ³ã³ñ³Ý³ó

42 BG Æ íÇñ³åÝ C ½ÝáÝ H Ç ÝáÝ

43 C ãÇù 43-56 Rm ïÕÙá DU ÃáõÝ³õáñ³ó R ÃÇõÝ³-õáñÇóÝ HU ³õÓÇóÝ

44 R À½ÃÇõÝë H Á½ÃÇõëÝ U À½ÃáÝëÝ BG ½á ïÇõùÝ U ½á ïÇõùÁÝ

45 H ë¿ñ U ïáÕÇó ³é³çª Úáñ¹áñ³Ï R ½µ³ñÓñ»³É

46 R ¶áõµ Rm ³Ý¹ÁÝ¹³ÇÝ D »É»³É ÷Ë »Õ»³É R »ñ-ÏÇÝë m »ñÏÇÝù

47 Um Ã³·³õáñÝ B ÑñÁßï³Ï³ó DHm Ññ»ßï³Ï³-Ï³Ý D ¹³ëáõÝ R ¹³ëÇõù

48 U ¼³Ùë B ÑÇÝ·¿ï³ë³Ý H ÑÁÝÏ¿ï³ë³Ý R ÑÝ·¿-ï³ë³Ý R Í³é³ÇÝ

49 D Ùï»ñÇÙ R öñÏãÇÝ H ãÇù 49-58 ïáÕ»ñÁ

50 m ÎáË»ñ DU Á½·ÁÉáõË R ½·áõË ÷Ë ½·ÉáõË m Á½·ÉáõË R ÇÅÇó U ù³ñµÇó ’õ ÇÅÇó ÷Ë ÇÅÇóÝ »õ Á½ù³ñµÇóÝ D ãÇù ³õÓÇó Um ³õÓÇóÝ

⁘ Ծննդ. Գ. 15

51 R ²õÓÝ U Ù³ÑáõßáõÝã m ëå³ë³õÕ

52 ADG æ³ÕË»³É U ÎáË»³É ÷Ë ç³Ë»³É RUm ëñµáÝ D é³Ñ¿Ý U é³ÑÇóÝ

Ռահ աստիճանաց ի վիրապին եղեալ,
Հանել ընդ նոսին զՀայաստանեայց ազինս:

Ազգաց եւ ազանց հիւսիսական կողմանց
Ձլոյսն արփիական ծագեալ խորոց յերկրէ:

Երկիր երկրայնովքս այսաւր ցընծամք փըրկեալք,
Փըրկողին սովաւ փառըս տացուք յաւէտ:

53 m è ³Ñë BG ³ßïÇ×³Ý³ó
54 Um Ð³Ý»³É Um Ç »ñÏÇÝë ÷Ë ÁÝ¹ ÝáëÇÝ BG ½Ð³ ³ëï ³Ý»³ó DRm ½Ð³³ëï ³Ý»³ó
55 AR ÑÇõëáõë³Ï³Ý B ÑÇõëÇõë³Ï³Ý
56 U Èáë U Í³·»³ó D ËáñáóÝ
57 BRU ºñÏÇñë R »ñÏÝ³áíùë U »ñÏÝ³Ý³õù ³ëûñ m Á½Ù³É»³É ÷Ë ³ë³õñ CR óÝÍ³Ùù BD ÷ÁñÏ»³É CR ÷ñÏ»³Éù U ÷ñÏ»³Éùë m ÷ÁñÏ»³Éùë
58 CR öñÏáÕÇÝ CU ÷³éë D ïáÕÇó» ïáª ²ñ¹ ³õñÑÝ»³É ¿ Ð³ñÝ »õ Ñ³Ù³·á àñ¹ÇÝ, Ðá·áÝ ×ÁßÙ³ñïÇ ÷³¯éù³õÇï»³Ýë, ³Ù¿Ý U ïáÕÇó» ïáª ¾ÇÝ ³Ý»ÕÇÝ Ðûñ Íáó³ÍÇÝ ´³ÝÇÝ, ÀÝ¹ Ðûñ »õ Ðá·áÝ ÷³¯éù³õÇï»³Ýë, ³Ù¿Ý

Փ[ՈԽ]

Ի յելս արեւու արեւ ծագեցաւ ի յարեւմըտից,
Զամպն արեգական ծածկոյթ, պետրոսեան հողմոյն հալածեալ:
Աւրհորդ մաքուր հարսինն աւետիս տայր փեսաւէրին.
Զարթի՛ր, զըւարթուն անուն, եւ զարթոյ զթըմբրեալսն ի մեղաց:
Արի որ նընջեսդ ի գբի, լուսատու լիցի քեզ Քրիստոս,
Արեամբս ոււոգեմ զերկիր, սերմանեա մըշակ հոգեւոր:
Ելեալ ի բանդէ կապեալն, արձակէր զկապաւղսն ի կապից,
Զարքայն յանբանից բնութեան բանաւոր դարձեալ նորոգէր:
Զժողով բազմութեան ռամկին դիւաբախ սաստիցն ազատէր,
Նըման մետասան գընդին ըզկենաց բանըն քարոզէր:
Զդասապետն երկնից զաւրաւք տեսանէր ըստ մարգարէին,
Հովիւ նորակերտ հաւտին վերնական կոչմամբ հաստատէր:
Յովհաննու հանգոյն տեսեալ, զերկնային լոյս դարձմամբ գետոյն,
Ծընաւղ վերըստին ծնընդեամբն ընդհանուր գոլ Հայաստանեայց:
Սեղանըս զենման գառինն բազմացոյց նըման աստեղաց,
Դասս պաշտաւնէից կարգեաց յաւրինակ դասուց երկնայնոց:
Ի յանապատի լերանց բընակէր ըստ Եղիայի,
Անբաւ ճըգնութեամբ ինքեան յաւրինէր պըսակ բիւրակնեայ:
Զհոգին ի հոգւոյն մաքրեալ աւանդէր ի ձեռս Աստուծոյ,
Եւ մարմին հովուին հաւտից ի հովուաց թաղեալ անբանից:
Զաջս որով բաշխեաց մեզ շնորհս, պարգեւեաց յաթոռս իւրական,
Որով մաղթեսցուք ի Քէն, Հայր բարի գըթած որդէսէր:
Հայցեա՛ վասն մեր առ Տէր թողութիւն մերոց յանցանաց,
Կանգնել վերըստին զանկեալքս, ժողովել զցըրուեալսն ի յազինս:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 164µ-165µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 259³-260³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 376µ-377³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 131³µ, 166³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 166µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 120³

Êáñ³·Çñ
ABCG ï»°ë í»ñ»õáõÙ M î³Õ ·³ÝÓÇë □áñ¹áñ¿ T î³Õ êñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ Ð³□áó Èáõë³õáñãÇ

Èáõë³Ýó³□ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³□É Ó»éùáí. ´³ñµ³é ³õ»ï»³ó Ó³□ÝÝ ¿ Æ¸. î³Õ êñµá□Ý ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ Ç Ü»ñëÇë¿ □»Õµ³õ-ñ¿ Ï³ÃáõÕÇÏáë¿ Ð³□áó ¶ñÇ·áñÇëÇ ³ë³ó»³É ¿

´Ý³·Çñ
1 BGMT Ù»½ ÷Ë Ç
2 MT ãÇù ïáÕÁ
3 B ÷»ë³õáñÇÝ
4 M »õ ÷Ë »É T ½ÃÁÙµñ»³Éë
6 B ³éá·»Ù C ³ñ»³Ùµ MT ãÇù ïáÕÁ
7 C »Ï»³É G µ³Ýï¿ M µ³Ý¹¿Ý T µ³Ýï¿Ý MT »õ ³ñ-Ó³Ï¿ C ½Ï³åáÕë M ½Ï³å»³ÉÝ T ½Ï³å³õÕÝ
9 ACG ë³ïÇóÝ
10 M ãÇù ß³ñ., Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í
11 T ÷Ë ïáÕÇ. ¼ØÇ³ÍÇÝ □»ñÏÝÇó Çç»³É Áë ï Ù³ñ·³-ñ¿Çó ï»ë³Ý¿ñ
13 C Úáí³ÝÝáõ G ÚáÑ³ÝÝáõ B Ñ³ÝÏá□Ý C ½»ñÏÝ³-Éá□ëÝ B Éá□ëÝ T ãÇù 13-29 ïáÕ»ñÁ
14 C ÁÝÃ³Ýáõñ BCG Ð³□³ëï³Ý»³ó
17 C µÝ³Ï»Éáí
18 C ×Á·ÝáõÃ»³Ý
19 C Ñá·á□Ý Ù³ùñ»ñ
20 C ÑáííÇÝ BG □³Ýµ³ÝÇó
21 C ãÇù Ù»½
22 C áñ¹»ë»ñ
23 C Ð³□ó³
24 C Î³Ý·Ý³ C ½³Ý·»³Éù BG ½³Ý·»³Éùë B ÅáÕáí»³□ G ÅáÕáí»³

Գերեաց գերէղարձ լինել եւ դառնալ ի տուն Հայրենի:
Անփորձ պահելով յերկրի, հաղորդիլ փառաց Քոց յերկինս,
Հովուիդ հետեւել հաւտիցս ի վերին քաղաքդ անդրանկաց,
Ընդ երկնաւորացն երգել աւրհնութիւն մի աստուածութեան
Ընդ Հաւր եւ Որդւոյ յաւէտ եւ Հոգւոյն միշտ եւ յաւիտեանս:

27 C Ñ³õïÇó C ù³Õ³ùÝ

29 C àñ¹á C Ðá·áÝ

ԱՅԼ ՏԱՂ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ

Այսաւր ժողովեալ մանկունք, հա՛յր պատուական, ըզքեւ փարիմք սիրով,
Ո՜վ Գրիգորիոս, Սուրբ Լուսաւորիչ քո տառապեալ հաւտիս:
Զքո զանտանելին յիշել զչարչարանսն ամաչեմք ի քէն,
Որք աւտարացաք ի շնորհացն, ո՜վ ճըգնաւոր, մեր ապերախտ գործովք:
Վա՜յ մեզ գերելոցս, վա՜յ մեզ արդ, ուր զուարճասցուք յիշատակի քո աւրս,
Բարձաւ խընդութիւն ի մէնջ եւ գերեցաք յաւտար ազգաց:
Քո աստուածաշէն տաճարքն ահա է փարախ բարբարոսաց,
Մեք ո՞ւր տաւնեսցուք ըզտաւնս, անտէր անտունքս եւ գերութեամբ անյոյսքս:
Դու հոյր մեզ եկիր այսաւր, եւ մեք չունիմք տաճար հանգուցանել ըզքեզ,
Այսաւր յիշատակ քո, հա՛յր, եւ մեք հեռի ի չարչարանաց տեղւոյն:
Այսաւր է քո տաւն, ո՜վ տէր, եւ մեք ըսգաւոր յուրախութեան աւուրս,
Ո՞ւր զքեզ, Սուրբ Գրիգոր, պատուեմք՝ ի Շողակա՞թն, թէ՞ ի Բագուանըն մեծ:
Ո՞ւր զքեզ աւրհնեսցուք, վըկայ՝ ի Հռիփսիմեա՞նք, թէ՞ ի Վիրապըն սուրբ,
Յափշտակեցին ի մէնջ, մատեան հեթանոսք ի ժառանգութիւնըս քո:
Ողբա՛ զմեզ այսաւր, ո՜վ հայր, զքո զաւտարացեալ մանկունքս,
Աշխարհն աւտարաց մատնած, մեք պանդուխտ յերկիր աւտար շըրջիմք:
Յայս ի տաժանմաց ստիպեալ աղաղակեմք առ քեզ լալով յերկինս,
Լո՛ւր զհառաչանս, լո՛ւր, տէր, եւ ա՛յց արա քո մոլորեալ հաւտիս:
Զվիրաւք խոցոտեալ մարմինդ ցո՛յց Քրիստոսի եւ հաշտեցո՛ ընդ մեզ,
Թերեւըս լիցի մեզ դարձ եւ քաւեսցէ ըզբազմութիւն մեղացն:
Մեղաք անաւրէնքս, մեղաք եւ չիք բանալ մեզ ըզբերանըս մեր,
Ամաւթ քեզ եղաք, սուրբ տէր, եւ անպտուղ քոյոյ սերմանն երկիր:
Բայց մի՛ զմեզ իսպառ ատեր, հայր որդէսէր եւ բարեգութ հովիւ,
Առ քեզ պաղատիմք, ո՜վ հայր, եւ աղաչեմք. կեցո՛ դարձեալ զանկեալքս:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 165µ-166µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 260³-261µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 166³µ, 147³µ

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ²ÛÉ ï³Õ êáõñµ Èáõë³õáñãÇÝ

Ù»ñáÛ G ²ÛÉ ï³Õ Èáõë³õáñãÇÝ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A Æ¸. î³Õ êñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ Ð³Ûáó

´Ý³·Çñ

1 BG Ù³Ý·áõÝù

3 BG ÛÇß»³ BG ½ã³ñã³ñ³Ýë

5 G ³õáõñë ÷Ë øá ³õñë

8 BG ³ÝÛáÛëù

12 B ´³·³í³Ý

13 B Ð»÷ëÇÙ»³Ýù

15 BG Ù³Ý·áõÝùë

16 BG å³Ý¹áõËïù BG áõÝÇ ß³ñáõÝ³ Ïáõ ÃÇõÝ.

âÇù Ù»½ ÙÁËÇÃ³ñ íÁßïÇë, ³ÛÉ »Ùù å³ïÏ³é³Í

Ç Ù¿ç ³½·³ó µ³½Ù³ó

àã Ï³ñ»Ùù ï³Ý»É, áí Ñ³Ûñ, áã Ï³ñ»Ùù ï³Ý»É

½³Ýï³Ý»ÉÇ ½³Ûë íÇßïë

24 BG ½³Ý·»³Éùë

Փ[ՈԽ]

Զայն բարձեալ յերկինս առ քեզ, այսաւր մեք յերկրէ գոչեմք.
Սուրբ Հայրըդ Գրիգորիոս, մեղաք տառապեալ որդիքս:
Տաւն յիշատակի քո մեծ ի մէջ ընդՀանուր ազգաց,
Որք ուրախանան ի քեզ, պար մեծ խրնճոյից առեալ:
Իսկ մեզ յաճախէ այսաւր սուգ եւ արտասուաց Հեղումն,
Զի զքեզ մեծարել ցանկամք եւ չիք մեզ տաճար կամ տուն:
Զի ճոխ ճըշմարիտ տեսիլն առ մեզ աւարտեալ լըցաւ:
Գայլք գառանց եղեն Հովիւքն եւ դառնացուցին զԱստուած:
Մեղք մեր եւ մերոցըն Հարց, յաղթեաց ողորմած կամացն,
Սակս որոյ մատնեալ եղաք տէրանց խըստասիրտ արանց:
Սրով ճարակեցին ըզմեզ, ջընջեցին զաթոռ տէրանցն,
Զիք մեր թագաւոր այսաւր եւ ոչ քաՀանայ յաթոռ:
Զքո զաստուածեղէն ձեռացդ զսըրբարան շինեալ տաճարսն.
Պըղծեցին անսուրբ ձեռաւք զպաշտաւնեայսն ի նմա զենեալ:
Զքո չարչարանաց սուրբ վայրսն ինքեանց սեպՀական ստացան,
Եւ մեք կարաւտեալք այսաւր չունիմք Հանդիսի տեղի:
Զայն իմանալի Հրաշիցն. շինեալ ըզգալի խորանսն,
Բակ կեղարացիքն ունին Հաւտից եւ խաշանց փարախ:
Սուգ է կերակուրըն մեր, ըմպելի արտաւսըր աղի,
Զիք որ մըխիթար լինի, կամ զայս աղաւթիւք կարճէ:
Մեզ Երեմիաս պիտէր, որ զայս ողբալով Հընչէր[*],
Կամ այն Դանիէլըն մեծ, որ խոստովանէր ուղիղ:
Մեզ երեք մանկունքն այսաւր թերեւս ըսգային ըզվտանգս[**],
Գերեացս թախանձել զԱստուած մաղթէին լինել գըթած:
Ծանրացեալ բեռանց վըշտացս յիմար յիմաստից արար,
Յոյս մեր փըրկութեան Հատաւ, զմեղս խոստովանել Հեղգամք:
Հա՛յր սուրբ, քո գըթած կամաւքդ ի մեզ յանըզգայս նայեաց,
Լե՛ր մեզ վերըստին բըժիշկ ի յայս Հոգեկան վիրացս:
Մի՛ Տէր բարկանար իսպառ, մի՛ յանաւրինեալս Հայիր,
Ո՛վ Հայր պատուական եւ սուրբ, ընկա՛լ զպաղատանըս մեր:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 166µ-168³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 261µ-263µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 378µ-379³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 147µ, 168³µ
Êáñ³·Çñ
ABCG ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ²Ûë³õñ óÝÍ³ó¿ù Ó³ÛÝÝ ¿ Æ¸. î³Õ êñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ Ð³Ûáó
´Ý³·Çñ
1 C »ñÏÇÝë
3 C ÁÝÃ³Ýáõñ
4 C ËÝçáÛÇó
6 BG ó³Ý·³Ùù
7 C ãÇù 7-8
15 C ãÇù 15-18 BG ë»÷Ñ³Ï³Ý
[*] Տե՛ս Երեմիայի Ողբք Երուսաղէմի վրայ
23 C ãÇù 23-26 BG Ù³Ý·áõÝùÝ BG Á½·³ÛÇÝ
[**] Դան. Գ 22-25
27 BG Ï³Ù³õùï C Û³ÝÁë·³Ûë BG Û³ÝÁ½·³Ûùë
29 C µ³ñÏ³Ý³É
30 BG ÀÝ·³É

Այսաւր զչարչարանըս քո, զայն անտանելին եւ զմեծ,
Տո՛ւր մեզ քաւութեան նըւէր, հաշտել Քրիստոսի ընդ մեզ։
Փոխան անաւրէն հաւտիս զքեզ զոլ աւրինացն անբիծ,
Տամք Երրորդութեանդ միջնորդ, քահանայ, քաւեա՛ ըզմեզ։
Որք հատուցանեմք զպատիժ, մեղաց մեր այսաւր յաշխարհս,
Մի՛ բաժանեսցուք ի քէն տաւնել յանվախճան ի կեանսդ։
Ո՛վ սուրբ հայր Գրիգորիոս, ա՛ռ զմեր գոհութեան նըւէրս,
Տո՛ւր Երրորդութեանդ ի փառս, այժմ եւ յաւիտեանս, ամէն։

33 C ãÇù 33-34

ԱՅԼ ՏԱՂ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ՀԱՅՈՑ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ

Մրտեալ առաջի քո, ընտրեալ հովիւ,
Ով Սուրբ Գրիգորիոս, լուսաւորեալքս ի քէն:
Ցիշեա՛ զքո շնորհսն, որ ի մեր վերայ,
Ո՛վ մեծ վրկայ Քրիստոսի անտանելի ճրգամբք:
Կամըք պատկառեալ յամաւթոյ ծածկեալ, ո՛վ հայր,
Որդիքս անարժան, որ քում գըտաք բարեաց:
Դու հաշտեցուցեր պատարագ պարարտ
ԶԱստուած ընդ Հայաստանս եւ խառնեցեր ի նա:
Դու բազմացուցեր իբր զաստեղ զսեղանըս
Ը՛, սուրբ պատարագին ի յաշխարհին Հայոց:
Դու ծընար ըզմեզ լուսակերպ գաւինս,
Որդիս աստուածութեան եւ Քրիստոսի եղբարս:
Այլ մեք տառապեալքս ոչ ժամանեցաք
Ի յայս յետոյ ծընեալք եւ ճարակեալք եղաք:
Տեսլեանըն խորհուրդ աւարտեալ եղեւ,
Ծընան ի գառանցըն գայլք, դառնացուցին զԱստուած:
Մաղթեա՛, աղաչեմք ներելով դատել,
Խառնել ընդ բարկութեան զողորմութիւնն Իւր մեծ:
Դառնալ քաղցրութեամբ, գըթալով ի մեզ,
Մըխիթարել ի ծառայս եւ յանարժանս ստեղծուած:
Քեզ է կարելի զայս ուղղել ի մեզ,
Ո՛վ հայր, կըրկին ըստանալ վերածելով ի փառս:
Ի փառս Անեղին եւ Որդւոյ Նորին,
Շնորհաւք Սուրբ Հոգւոյն, որ է աւրհնաբանեալ, ամէն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 168³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 263µ 264µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 378³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 168µ-169µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ²ÛÉ ï³Õ êáõñµ Èáõë³õáñãÇ C ²ÛÉ ï³Õ ëñµáÛë. ·Çõï ÝßË³ñ³ó ï³õÝÇÝ G ²ÛÉ ï³Õ Èáõë³õáñãÇÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Æ¸. î³Õ êñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ Ð³Ûáó. ³ëÇ »õ ØÇ³ÏÇÝ Ù»Í Ó³ÛÝÇõÝ
´Ý³·Çñ
1 C ÁÝ¹ñ»³É
3 C ßÝáñÑÝ
9 BG ½³ëï»Õë ë»Õ³ÝÁë
10 G ãÇù À
11 C 11-12 ïáÕ»ñÁª ãÇù
14 C ÆÛ³ÛëÙ C ÷Ë 15-16 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
ºõ ³ÛÅÙ ³Õ³ã»ÙùÛÇß³ ï³Ïë ùá,
Ð»éÇ ·áÉáí Ç ÛáõËï¿ ã³ñã³ñ³Ý³ó ï»ÕáÛÝ
ø»½ Ó³ÛÝ»Ùù Ñ³Ûñ, ù»½ Ó³ÛÝ»Ùù ÑáíÇõ
¸³ñÓÇ°ñ »õ ï»°ë ù³ÕóáõÃ»³Ùµ, ½Ç µ³ñÏ³ó³õ Ù»½ î¿ñ
16 BG áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
ÆßË³ÝùÝ ³ÝÇñ³õù ·áÕ³ÏÇó ·áÕáó,
²é³çÝáñ¹ù ³ÝÁÝ¹Çñù »õ Ë³éÝ³Ï»³É Ó»é³õù
àã Ï³ñáÕ³ó³ù Ñ³ßï ³éÝ»É ½²ëïáõ³Í,
²ÛÉ Ù³ ïÝ»ó³ùÛ³õï ³ñ³ó »õ ·»ñ»ó³ùÛ³½ÇÝë
ºõ ³ÛÅÙ ³Õ³ã»ÙùÛÇß³ ï³ÏÁë ùá
Ð»éÇ ·áÉáí Ç ÛáõËï¿ ã³ñã³ñ³Ý³ó ï»ÕõáÛÝ
î»ÕÇ ³Õ³õÃÇó ëÁñµ³ñ³Ý ëÁñµáó,
Ø³ ïÝ»³É ¿ ³Ùµ³ñßï³ó ³Ù³Û³ó»³É ³ÛñÇ
ø»½ Ó³ÛÝ»ÙÁù Ñ³Ûñ, ù»½ Ó³ÛÝ»Ùù ÑáíÇõ,
¸³ñÓÇ°ñ »õ ï»°ë ù³ÕóñáõÃ»³Ùµ, ½Ç µ³ñÏ³ó³õ Ù»½ î¿ñÝ
18 G ½áÕáñÙáõÃÇõÝ
19 C ãÇù 19-20
20 G Í³é³Ûùë BG Û³Ý³ñÅ³Ý ëï»ÕÍáõ³Íùë
24 C Û³õÇï»³Ýë ÷Ë ³Ù¿Ý

Փ[ՈԽ]

Եկեղեցի կաթուղիկէ Հայաստանեան
Այսաւր զմանկունսըն ժողովեալ իւր համաձայն:
Ձայնիւ գոչէ առ քեզ մաքուր եւ պատուական.
Ո՛վ քահանայ եւ առաջնորդ իւր փրկական:
Գրիգորիո՛ս, ո՛վ մեծ փեսայ Հայր սըրբազան,
Կամ խըրթնացեալ ի յիշատակըս քո անուան:
Քաւղըս բարձեալ կամ խայտառակ քո յանդիման,
Կամիմ խաւսիլ բանս աղերսիւ եւ թախանձմամբ:
Զիս դու լըքեր, թողեր անտէր անաւգնական,
Ո՛վ իմ հովիւ սուրբ եւ մաքուր եւ սեպհական:
Նախ խաւսեցար տեսլեամբ զեկեալս ինձ դատաստան
Եւ արդ կըրեմ զայն ես հինիւքըս տաժանմամբ:
Հայեա՛ց եւ տե՛ս, գայլք ճապախիք նըման դիւաց,
Հանեն յինէն զորդեակքս գըրկացս մաւրս անարժան:
Պակասեցայ արտասուելով զաւր հանապազ,
Զի իմ պայծառ փառքըն յերկիր կործանեցան:
Մարգարէք ինձ դուք եղէ՛ք ի յապագայն
Եւ ոչ սանձեաց յիմարութիւնս իմ զաւակացս:
Արար զոր խաւսեցաւ զբան ձեր ազդման,
Ուրախ արար ըզթշնամիսն ինձ յանդիման:
Արդ, Տէր, հայեաց զքեզ՝ յիշեցի յաղքատութեանս,
Ում արարեր որդւոց մարդկան վիշտ վըտանգի:
Աստուած հըզօր դարձեալ հայեաց յաղքատացեալս

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 168µ-169µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 264µ-266µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 169µ-171³
Êáñ³·Çñ
ABG ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
Æ¸. î³Õ êñµáÝ ¶ñÇ·áñÇ Ð³áó Èáõë³õáñãÇÝ
´Ý³·Çñ
1 BG Ð³³ëï³Ý»³ó
2 BG ½Ù³Ý·áõÝëÁÝ
4 B ³é³çÝáñ¹
9 BG ¼Çë ÷Ë ½Ç
10 BG ë»÷Ñ³Ï³Ý
12 BG ï³Å³ÝÙ³Ý
13 BG ×³å³ÕÇù
14 B Æ ·ÇñÏë G áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
æÁÝç»³ó Á½½³õñëÝ ÇÙ ë»Ý»ÏÇë
¹³ë³ÏóáõÃ»³Ý,
ÐÁÝÓ³Ý »Ñ³ñ ÏáõëÇë Ç Ù¿çë ³Ýå³ñï³Ï³Ý
ì³ëÝ ³ëáñÇÏ »ë Ï³Ù Ç É³Éë ³Ý³·³Ï³Ý,
àã áõÝ»Éáí ÇÝÓ ÙÁËÇÃ³ñ Ï³Ù ³õ·Ý³Ï³Ý
àñ¹»³ ÏùÝ ÇÙá ëñ³Ñ¿ë Ñ»éÇ ·áÉ ó³ÝÏ³Ý³Ý
(B ó³Ý·³Ý³Ý)
ºõ ³ëï ßÁñçÇÝ ÅÁåñÑáõÃ»³Ùµ ÇÝÓ ³Ý¹ÇÙ³Ý
²ñ¹³ñ ¿ î¿ñ ²ëïáõ³Í Ç ³ë ÙÁÍ ¹³ï³ëï³Ý,
¼Ç ¹³éÝ³ó³õ ÇÙáó áñ¹õóÁÝ ë»÷Ñ³Ï³Ý
Ø»ñÅ»³ó ÇÝ¿Ý Á½½»Ý³ñ³ÝÝ Çõñ å³ïáõ³Ï³Ý,
ÀÝÏ¿ó Ç µ³ó Á½ëñµ³ñ³ÝÝ Çõñ Ù³ùñ³Ï³Ý
ÎáñÍ³Ý»³ó ½ÇÙÝ ³ßï³ñ³Ï í³»Éã³Ï³Ý
ºõ Ù³Ñ³ñÓ³ÝùÁë ¹áÕ³Éáí ³é»³É ³Ý·³Ý
Â³·³õáñùÝ ÇÙ »õ ÇßË³ÝùÁÝ çÁÝç»ó³Ý,
²õñ¿Ýù µ³ñÓ³Ý »õ ù³Ñ³Ý³ùÁÝ Ïáñ³ó³Ý
ºÕ»õ î¿ñ ÇÝÓ ÃßÝ³ÙÇ ³ñ¹³ñ³Ï³Ý,
ÎáñÍ³Ý»Éáí ½ÇÙ ÅáÕáíáõñ¹ë Ç ï³é³å³Ýë
20 BG áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
òáõó¿ù Ã¿ Ï³ ÇÝÓ ÙËÇÃ³ñ áëë ÷ÁñÏ³Ï³Ý,
àñù Ë³õë»ó³ù Á½ã³ñã³ñ³Ýë ×Áß·Áñï³µ³Ý

Եւ ա՛յց արա ողորմութեամբ ըստ սովորութեանդ:
Անկանիմ մեղաւք մեռեալս եւ տառապեալս,
Խոստովանիմ գայս ամենայն վիշտ փորձութեան:
Տեառնըդ մերոյ, որ մեզ եղեր դեղ ողջութեան,
Փա՛ռըք, պատիւ այժմ եւ յապայ յաւիտենին:

24 BG áõÝÇ ß³ ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
Èáõñ »õ Ù»½ µ³ ñ»Ë³ õëÇ¹ »õ íÁÏ ³ Û Ç¹, ëáõñµ ÷»ë ³ Û Ç¹,
àñ ¿ ÙÇß ï ½áÑ ÇÙ ÷ÁñÏáõÃ»³ Ý,
²Ûë ³ õñ Á½ë ³ ÙÇçÝáñ¹ áõÝÇÙù ù»½ å ³ ï ³ ñ ³ ·,
ÀÝ· ³ ºÉ ÁÝ¹ ÇÙ »õ Ýáñá·» ³ ° ¹ ³ ñÓ» ³ É ÏÁñÏÇÝ
25 BG ²Ý· ³ ÝÇ
28 BG Û³ å ³ · ³ Û

ԱՅԼ ՏԱՂ ՏԵՍԼԵԱՆ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՀԱՅՈՑ

Ճառագայթեալ արեգակն Հայաստան աշխարհի ծագեալ, ո՜վ Գրիգորիոս,
Տեղի ետ խաւարն, հաստատեցաւ լոյսն աստուածգիտութեան, ի քէն լուսաւորի,
Սառն հիւսիսական մեղաց հալեցաւ, կաթեալ նըշուլից քոց բանի ի տունս Թորգոմայ,
Որդի Աստուծոյ ի մէջ մեր իջեալ բիւրաւք զաւրաց երկնից, խառնեալ ընդ մարդկան,
Յաղթաւղ թագաւորն ուռամբ սըլացեալ էհար ի մէջ քաղաքիս զմոլութիւն չարին,
Հարթեաց բնակութիւն, իւր աստուածութեանն հանգիստ, ըզքո ժողովուրդն,
Դողացեալ սարսեաց յահեղ հընչմանէն անդունդք ներքին խորոց, երկիրս պանծացաւ,
Շինեցաւ տաճար անմարմին քեզ հիմն եւ աւրինակ, նոր մեծըդ Մովսէս,
Գետ շնորհաց Հոգւոյն Աստուծոյ բըղխեալ ծընաւ ըզզառինըս լուսակիզն,
Ո՜վ տեսանող, որպէս եւ ծանեար զկնի ծնեալքս հանեմք այժմ արեան ճապախիս,
Խոստովանիմք առ մեզ եղեալ ելք, կանխաւ քո տեսլեանդ, ներեա՛, բարեգութ,
Մի՛ մերժեր ծառայքս, քահանայապետ սուրբ, միշտ դու քաւեսցես,
Որ եսդ առ Քրիստոս միշտ կենդանի, լե՛ր մեզ բարեխաւս, մեղուցեալ հաւտիս
Ի փառս մեծ անուանն, որում միշտ հանցուք գոհութիւն ի ձեռս քո, ամէն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 169µ-170µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 269µ-270µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 377³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 173³-174µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ²ÉÉ ï³Õ ï»ëÉ»³Ý êáõñµ Èáõ-ë³õáñãÇÝ Ñ³Ûáó (B ãÇù Ñ³Ûáó) C ²ÉÉ ï³Õ ëñµáÛë Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Æ¸. î³Õ ï»ëÉ»³Ý êñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñ-ãÇÝ Ð³Ûáó
´Ý³·Çñ
2 CG ÉáÛë BC Éáõë³õáñÇã ÷Ë Éáõë³õáñÇ
3 C ãÇù ïáÕÁ G ÑÇõëÇõë³Ï³Ý
4 C àñ¹ÇÝ
5 G »Ñ³ñ C ½ÙáÉáñáõÃÇõÝ
6 C ãÇù ïáÕÁ
7 B ³Ý¹áõÝ¹ C å³ÝÓ³ó³õ
9 C Ðá·áÛÝ C µË»É³É
10 C ãÇù 10-11 ïáÕ»ñÁ
12 C ½Í³é³Ûùë
14 B ²ëïáõÍáÛ ÷Ë ³Ù¿Ý

Փ[ՈԽ]

Ո՛վ աշակերտեալ իմ նոր ժողովուրդք, ասէր Սուրբ Գրիգոր,
Զրւարթունս տեսի խորհուրդ հրաշալի. եկա՛յք լըւարուք:
Երկինըդ բացաւ հրեշտակ Տեառն իջեալ ձայնիւ գխս կոչեաց.
Ո՛վ Գրիգորիոս, արի՛ եւ հայեա՛ց, յոր քեզ ցուցանեմ:
Ի վեր նայեցեալ՝ տեսի ըզխորանս եւ երկնիցըդ հերձեալ,
Լոյս սաստիկ իջեալ յերկիր, կառուցաւ սիւն ըսքանչելի:
Զաւրք անչափ թեւաւք չըքնաղ պատկերաւ ընդ նա հոսէին,
Թագաւորն ահեղ ի մէջ հրեշտակացն սըլացեալ իջաւ:
Ուռամբ Նա յոսկի բախեաց ըզյատակ միջոյ քաղաքիս,
Թընդիւնըն հարթեաց դաշտ, հաւասարեաց զաշխարհս ամենայն:
Զաւրքն ապա սկըսան լինել ձեզ տաճար ի մէջ քաղաքիս,
Խարիսխ ոսկեղէն եղին սիւն հրեղէն եւ խաչ լուսեղէն:
Կանգնեցին չորիս, ուր վըկայքն եղեն Սուրբ Հռիփսիմեանք,
Զորից սեանց վերոյ կամարըս ձգեցին ահեղ վայելուչ,
Գըմբէթ ի կամար լուսոյ կամարացն կապեալ սքանչելի:
Անդ տեսանէի ի ներքոյ խորանի զվըկայսըն կուսանսն,
Զգեցեալ Հռիփսիմէ բեհեզս ընկերովքն ուրախ ճեմէին:
Սեղան ի ներքոյ կողմըն խորանին զսըրբութեանց տեսի,
Ուստի յորդառատ գետ ծաւալեցաւ, աշխարհս ծովացաւ:
Սեղանս Տէրունի պըսակեալ խաչիւն ի ծովըն տեսի,
Նըման աստեղաց անթիւ բազմութեամբ նոքա ծագէին:
Հաւտ ապա այծեաց անթիւ թըխատիպ ի ծովըն մըխեալ,
Անտի լուսակիզն դարձեալ ելանեն պայծառ եւ չքնաղ:
Որոց թեւք բուսան սըլացեալ մըտին ի կարգ հրեշտակաց,
Բայց ուրախարար այս ահեղ տեսլեանս վախճան է ի սուգ,
Զի հաւտքըն ծնան, անթիւ բազմացան եւ աղտեղացան:
Ոմանք ի գառանցն ի գայլըս փոխեցան եւ զհաւտըն հարին,
Արեան ճապախիս զանմեղաց տեսեալ տարակուսեցայ:

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 170µ-172³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 270µ-272µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 377µ-378³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 174³-175µ
Êáñ³·Çñ
ABCG ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáíª Æ Û»Éë ³ñ»õáõ Æ¸. î³Õ ï»ëÉ»³Ý êñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ Ð³Ûáó Èáõë³õáñãÇÝ
´Ý³·Çñ
4 BG áñ
5 C ½Ëáñ³Ýë¹ C ãÇù »õ
9 BCG áëÏÇ
10 C ãÇù 10-11 ïáÕ»ñÁ A ³ÛÉ Ó»éùáíª (Á½) ¹³ßï
13 BC ëáõñµÁÝ
14 C ãÇù 14-16 ïáÕ»ñÁ
15 G Ï³ï³ñ ÷Ë Ï³Ù³ñ
16 BG Ëáñ³ÝÇÝ
17 C ÁÝÏ»ñ³õùÝ BG ÁÝ·»ñáíùÝ
18 C ãÇù 18-34 ïáÕ»ñÁ
23 BG ²Ý¹Ç ÷Ë ²ÝïÇ
25 G ³ßÇù ³Ûë G í³Ë×³ÝÝ ¿ñ
27 G ½Ñ³õïëÁÝ
28 B ×³å³ÕÇë BG ï³ñ³Ïáõë»ó³

Հրեշտակ ինձ ասէ յետին ժամանակն է այդ լինելոց,
Յուխտէ սրբութեան հովուացըն կարգէ գայլըք լինիցին:
Յանխնայ խոցոտեն զհաւտըն վըրդովեալ, հոգւով սպանանեն,
Իսկ որ համբերէ՝ խսպառ նա կեցցէ, յերկինս վերասցի:
Զգայլսըն հըրդեհէ հուր մեծ գեհենին յանվախճան տանջանսն,
Խելամուտ լիցուք եւ մեք զգուշասցուք յահեղս երկիղէ:
Տեսլեանըս լըրումն այսաւր է հասեալ, որըք տեսանեն
Ի փառըս Փըրկչիդ մերոյ Յիսուսի, այժմ եւ յաւիտեանս:

30 B Ñá í ³ óÁÝ
34 BG »ñ ÏÇõÕ¿
35 BCG áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇáõÝ.
Ø»Õ ³ ù »õ Éó ³ ù (BG ï »ë ³ ù) ½Ý ³ Ë ³ × ³ é
ËáñÑáõñ¹ë Ù»ù Ï ³ ï ³ ñ»ó ³ ù,
Î ³ ñÍñ ³ ó ³ Ý ³ ÝÓÇÝù ùá ³ ß ³ Ï»ñ ï ³ óë ÁÝ¹¹¿Ù ùá
ï »ëÉ» ³ Ýë
BG áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ.
ê ³ Ï ³ õù ÇÙ ³ ó ³ Ý »õ ÑÝ ³ ½ ³ Ý¹»ó ³ Ý, ³ õ ï ³ ñù
Ïáã»ó ³ Ý,
ºÕ ³ ù Ý ³ Ë ³ ïÇÝù Ù»ñáó ¹ñ ³ ó» ³ ó, Í ³ Õñ
ÃßÝ ³ Ù» ³ ó
CG ¸ ³ ñÓ Ñ ³ Û» ³ ºó Û ³ Û·Çë ½áñ ïÝÏ» ³ ó ³ ç ùá,
êáõñµ Èáõë ³ õáñÇã
Î ³ Ý·Ý» ³ º ½Ïá ñÍ ³ Ý» ³ Éùë, ³ Õ ³ õÃÇõù ùá (BG ãÇù ùá)
Ï»óáÛ Ù»Í¹ µ ³ ñ»Ë ³ õë
36 C öñÏãÇÝ

ԱՅԼ ՏԱՂ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՀԱՅՈՑ Է

Որդիք գերութեան իմ ժողովուրդ ծընեալ յերկիր աւտար,
Որ ժողովեալ էք աստ:
Մի՛ մոռանայք, մի՛ մոռանայք ըզհայրենի աշխարհ
ԸզՀայաստան քարինս:
Եկա՛յք արտասուաւք մեք ընթասցուք, մըտաւք այսաւր ի նոյն
Ջտաւնս 'ի տեղին տաւնել:
Անփորձըս գըթամ 'ի հող հետոց Լուսաւորչին իմոյ,
Լամ եւ խնդրեմ ըզնոյն:
Նայեցեալ տեսէ՛ք ըզՍուրբըն Գրիգոր նոր հայրապետ եկեալ
Նորահաւատ հաւտին.
Ի մեծըն յԵփրատ առեալ ածէր զայն բազմութեան ամբոխն
Մըկըրտութեամբ աւրհնեալ:
Կայր մեծ քահանայն բեհեզազգեաց աւազանին ընթեր,
Որ 'ի դրախտէն բղխէր.
Շուրջ պարեն հրեշտակք՝ բուրմամբ խընկոց եւ լապտերաց ջահիւք,
Ջերեքսրբեանն երգեն:
Մատեաւ 'ի խորհուրդըն Քրիստոսի մահուն յաւժար եւ փոյթ
Մեծըն Տրդատ արքայն.
Բիւրք հնգետասան անդ ի խոնարհ իջեալ նըմա ըզկընի
Հայաստանեայց ժողովն:
Ջուրըն զետեղեալ շըջան առնոյր անդըէն պաշտել զբանակն
Եւ զուարճանայր 'ի նոյն:
Յիսուս զուարճացեալ 'ի նորածին եղբարսն յողջոյն իջեալ,
Բանայր զերկինս հանդէպ.
Սիւն լուսոյ ձըգէր վերոյ նոցա չըքնաղաձեւ խորան՝
Արեգականն յաղթող,
Խաչըն պարծանաց եւ խաչեցեալն 'ի նմա ընդդէմ նոցա
Կայր նըկարեալ 'ի նոյն:
Այս քեզ Գրիգորիս եւ դեռաբոյս մանկանց եղբարց իմոց
Վայելչութեան տաճար:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7782, Ã»ñÃ 172³-174³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 272µ-274µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 175µ-177³

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ³ÝËáñ³·Çñ G öáË Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A Æ¸. î³Õ êñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ Ð³Ûáó ´Ý³·Çñ

1 B ÅáÕá í áõñ¹ù
4 BG ù³ñÇÝëÝ
8 G Á½ÝáÛÝÝ
11 B º÷ñ³ï
14 B µÁÕË¿ñ
15 B ËÁÝ·áó B ç³ÑÇó
16 B ø»½ ½»ñ»ùëÁñµ»³ÝÝ
20 BG Ð³Û³ëï³Ý»³ó
29 G Ù³Ý·³Ýó G »Õµ³ñó¹

Ապա քահանայն մեծ ծաւալէր զորդէգրութեան միւռոնն
Աստուածազարդ ձեռաւքն.
Ո՜վ ըսքանչելեացս, չուրջ բազմութեան նա իւրովին խաղայր
Եւ քրիստոնեայս կընքէր.
Բիւրուցըն բազմաց մի կաթ եւղոյն ոչ պակասեաց այսաւր,
Այլ բաւականացաւ:
Հրեշտակք հնչէին, Նոր մըկըրտեալք՝ դուք ըզգեցայք ըզՔրիստոս,
Էք Աստուծոյ որդիք:
Եկա՛յք ճաշեցէք այսուհետեւ ըզտերունական մարմինն,
Գըլխոյն անդամք եղեալք:
Բաշխէր հայրապետն ըզսարսափելին ամենեցուն զպարգեւն
Լուսազարդեալ մանկանցն:
Այսպէս կոչեցար, ո՜վ Հայաստան, ՚ի Գրիգորէ Սըրբոյ,
Եւ միացար յԱստուած:
Քննեա՛ եւ ծանի՛ր, ո՞ւմ այլ ազգաց այսպէս եղեւ շընորհ,
Որպէս եւ քեզ տեսեր.
Ո՞ւր քո յիշատակ կամ գոհութիւն այս մեծամեծ ձըրիցս,
Ո՜վ ժողովուրդըդ խիստ.
Թո՛ղ զունայնութիւնդ աւտարացեալ ամպարըշտեալ գայլոցն
Եւ նորոգեա՛ դարձեալ,
Ջայնիւ նըզովեա՛ զհերետիկոսքն յուխտէ առաքելոցն
Եւ սուտ քահանայիցն:
Բաց է դըրունք երկնից, ո՜վ տառապեալ իմ կչտամբեալ ժողով,
Փութա՛ ի Գրիգորի քո գոգ:
Հաւատա՛ նըմին եւ նորաոց սըրբոց հայրապետացն
Եւ զղջացի՛ր ընդ նոյն:
Փառս վերահնչել Երրորդութեանն ՚ի յանպատում ՚ի կեանսն
Միշտ յաւիտեանս. ամէն:

Ի լուսանցս. Այս տաղիս փոխ ոչ գոյր յաւրինակերն, անմեղադիր լե՛ր, աղաչեմ:

31 B Ù»éáÝÝ
33 G Çõñá í Ç
35 BG ÇõÕáÛÝ
42 BG Ù ³ Ý · ³ ÝóÝ
45 B Û ³ ½ · ³ ó
49 G ³ Ùµ ³ ñÁß ï » ³ É
55 B Ýáñ ³ óáó G Ýáñ ³ Ûáó

ՄԵՂԵԴԻ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՀԱՅՈՑ

Սոսկալի տեսիլ աստուածային շնորհացն,
Որ ի վեր քան ըզմիտս եւ զխորհուրդս,
Որ ընտրեացն ըզքեզ յառաքելական յաթոռ,
Ո՛վ Սուրբ Գրիգոր:
Որոշել յերկրէ եւ ի ստորին կենցաղավարութենէս,
Նըմանեալ մեծին Էղիայի եւ Յովհաննու, ի գլուխըս լերանց ընակեալ,
Ի յայրս եւ ի ծերպըս քարանձաւաց,
Ո՛վ Սուրբ Գրիգոր:
Րաբուն ճըշմարիտ եւ քահանայապետ ընտրեալ աստուածային շնորհացն,
Անկանիմ առաջի քո սուրբ ոսկերացդ. բազկատարած պաղատանաւք
Յիշեսջիր եւ զիս ըզյոգնամեղս ի քո սըրբութեան յաղաւթս,
Ո՛վ Սուրբ Գրիգոր:
Եւ զիս, զՅովհաննէս գրիչս, ո՛վ Սուրբ Հայրապետ:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 174³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 275³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 379³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 177µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ²É Ù»Õ»¹Ç (B êáõñµ) Èáõë³-õáñãÇÝ C ¶ñÇ[·áñÇ] Ù»Õ»¹Ç ëñµá G ²É Ù»Õ»¹Ç Èáõë³õáñãÇÝ
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Æ¸. Ø»Õ»¹Ç êñµáÝ ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³õáñãÇÝ Ð³áó ´Ý³·Çñ
2 C Á½µ³ñÓñ³ ·áÝ ËáñÑáõñ¹ë C áõÝÇ ß³ñáõÝ³ Ïáõ-ÃÇõÝ. Ç Ù»½ ³ ïÝ»³É
3 BC ÁÝ¹ñ»³óÝ
5 BC àñáß»³É C Ï»Ýó³Õ³í³ñáõÃ»Ý»
6 C ºÕÇ³Ç C ÚáíÑ³ÝÝáõ
10 G ²Ý·³ÝÇÙ
11 B ½áùÝ³Ù»Õë G ½áùÝ³Ù»Õë C ùáõÙ
13 C ·ñáõ³Í ¿ A Ó»é³·ñÇ ·ñãÇ ÏáÕÙÇó

ԱՅԼ ՄԵՂԵԴԻ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՀԱՅՈՑ

Ո՜վ արքայակերպ, ը՜, Տէր քահանայապետ, ը՜, սուրբ եւ, ը՜, հովիւ բարի,
Որ, ը՜, յերկնայինսըն նըմանեալ, հրեշտակատեսիլ երգեմըք քեզ ըզերգս,
Քեզ ըզերգըս երգեմըք, քեզ ըզերգս, զերգըս երգեմըք, քեզ ըզերգըս։
Եւ ի շըրթանց քոց բըղխեալ ծաղիկ երանգ երանգ
Ներփան, ներփան ծաղկաւք, երըգեմըք, քեզ ըզերգս,
Քեզ ըզերգըս երըգեմըք քեզ, ըզերգս,
Զերգըս երըգեմըք քեզ, ըզերգս։
Վասն որոյ եւ զքառիցն աւետարանեն գետք, զանուշն եւ զաւգտակարն,
Արբուցանելով ըզպասքումըն ծարաւեաց։
Երըգեմըք քեզ ըզերգս, քեզ ըզերգըս երգեմ։

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 174µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 274µ-275 ³

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 379 ³ µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 177 ³ µ

Êáñ ³ ·Çñ

A ï »°ë í »ñ»õáõÙ ² ÛÉ BG Ø»Õ»¹Ç êáõñµ Èáõë ³ -õáñãÇÝ Øûë¿ë (B Øáíë¿ë) ù»ñÃáÕÇÝ á·» ³ É C Ø»-Õ»¹Ç

Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ

A Ø»Õ»¹Ç êñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ Èáõë ³ õáñãÇÝ Ð ³ Ûáó ´Ý ³ ·Çñ

2 C Ç ÷Ë Á C ÑñÁß ï ³ Ï ³ ï »ëÇÉ

4 C µË» ³ É BG çáõñ Ï»Ý¹ ³ ÝÇ ÷Ë Í ³ ÕÇÏ

5 BG Ü»ñµ, Á, Ý»ñµ ³ Ï ³ Ý ÷Ë Ü»ñ÷ ³ Ý, Ý»ñ÷ ³ Ý

7 C ³ í» ï ³ ñ ³ Ý C ½ ³ ÝáÛß C ½ ³ õÏ ï ³ Ï ³ ñÝ

8 BC ½ ³ ÝáõÝ (C ½ ³ ÝáÛß) »õ ½ ³ õÏ ï ³ Ï ³ ñÝ

9 C ãÇù »ñ·»Ù

ԱՅԼ ՄԵՂԵԴԻ ՍՐԲՈՅՆ ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻՆ ՀԱՅՈՑ

Յաւիտենից Աստուածըն յառաջ քան ըզլինելն աշխարհի ընտրեաց ըզքեզ
Ի գերագոյն յարփէն առաքելական կոչմամբ ի Հոգւոյն Սըրբոյ
Մելքիսեդեկեան կարգի քաջապետեալ հովուեսցես ըզսեպհական ժողովուրդըս քո,
Զոր Քրիստոս գնեաց պատուական եւ սուրբ արեամբն Իւրով:

Վըսեմական պետացն դասակցեալ՝ կարգեցար յաշտիճանն Սուրբ առաքելոցն
Եւ հերձեր ըզծով մեղաց գաւազանաւն բաբունական,
Որով Արիոս եւ Նեստոր ընկըղմին աղանդաւըն Մակեդոնի,
Մելքիսեդեկեան կարգի քաջապետեալ հովուեսցես ըզսեպհական ժողովուրդս քո,
Զոր Քրիստոս գնեաց պատուական եւ սուրբ արեամբն Իւրով:

Եղջիւր եկեղեցւոյ բարձրանայ քեւ եւ ցընծան մանկունք ի բուսորայ,
Որպէս ըզձագըս ծիծըռանց հըրճուէին ընդունել զհոգեւորական մարգարիտն
Առ ի ջամբեցուցանել հըրճուողացըն ըզհոգեւորական կերակուրն,
Մելքիսեդեկեան կարգի քաջապետեալ հովուեսցես ըզ[ս]հեպհական ժողովուրդըս քո,
Զոր Քրիստոս գնեաց պատուական եւ սուրբ արեամբն Իւրով:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃª 175³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 277³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 381µ-382³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 179³µ
Êáñ³·Çñ
A ²ÛÉ Ù»Õ»¹Ç ëñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ Èáõë³íáñãÇÝ Ð³Ûáó
BG Ø»Õ»¹Ç Ñ³Ù³õñ¿Ý ëáõñµ (B ãÇù) Ð³Ûñ³å»-ï³ó (B Ð³Ûñ³å»ï³óÝ) C Ø»Õ»¹Ç Ñ³Ûñ³å»ï[³ó]
´Ý³·Çñ
1 G Ú³õÇï»ÝÇó C ÁÝ¹ñ»³ó
2 C Ðá·áÛÝ
3 C Ø»ÉùÇë»¹»Ï³ C Ñáí»ëó»ë BG Á½ë»÷Ñ³Ï³Ý C ½ÅáÕáíáõñ¹ë ùáõ ÷Ë Á½ë»åÑ³Ï³Ý ÅáÕáíáõñ¹Áë ùá
5 C Û³ëïÇ×³Ý
6 B ·³õ³½³Ý³õÁÝ
8 C Ø»ÉùÇë»¹»Ï³ C ãÇù Ñáíáõ»ëó»ë... ùá
9 C ãÇù ïáÕÁ
10 C »Ï»Õ»óáÛ C Ù³ÝùáõÝù BG Ù³Ý·áõÝù BG ßÝáñÑÁë ùá ÷Ë µáëáñ³Û
11 C Ó³·ë BG ÁÝ¹áõÝ»Éáí Ç ù¿Ý ÷Ë ÁÝ¹áõÝ»É
12 B ×ÁéõáÕ³óÝ ½³Ý³å³Ï³Ý ÷Ë ÑÁñ×áõáÕ³óÁÝ Á½Ñá·»õáñ³Ï³Ý

ԼԸ. ԿԱՆՈՆ ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԷԻՆ (ԳԱԼՍՏԵԱՆ)

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԷԻ*

Գոյիդ կատարեալ, Աստուածոյդ բարձրեալ եւ փառաւորեալ,
Երիցդ անանձնացեալ, բնութեամբ միացեալ եւ համապատուեալ:
Բաբունս անուանեալ, ոչ արժանացեալ, այլ պիտակացեալ,
Ի շնորհաց անկեալ, մեղաւք աղտեղեալ եւ ապականեալ:
Ի Քեզ յուսացեալ եւ ապաւինեալ, Քեւ արժանացեալ,
Ի Քէն զաւրացեալ, Քեզ հաճոյացեալ եւ շնորհաւք լցեալ:
Գործ իմ ձեռնարկեալ, որ զկար իմ անցեալ, ի Քէն յաջողեալ,
Զի կամիմ ասել բանիւ ղըրւատեալ եւ վիպասանեալ:
Որ տաս ինձ դարձեալ զհոգիդ պարգեւեալ, ի Քէն մեզ տուեալ,
Յորմէ զաւրացեալ, իմ եւ խօսեցեալ, բանըս պատշաճեալ:
Բամիցս որ ընտրեալ, յանուն Քո եկեալ, աստէն հաւաքեալ,
Զոր քո խոստացեալ, թէ ուր ժողովեալ, երկուս եւ երեք լեալ,
Անանդէմ ես միջեալ,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ կիրակէի աւուրս:

Բամեալ խորհրդին, բամից տեսողին, զոր զուշակեցին,
Զոր ի սաղմոսին, ազգեալ արքային, Դաւթի հօր քոյին:
Զգալուստ Քո կըրկին, գուշակեալ հոգին առ մարգարէին,
Թէ հուր բորբոքին, առաջի Քոին յերկրորդ գալըստին,
Եւ հարազատին Քո մարգարէին, Սուրբ Դանիէլին,
Յեղէն Յուդային, ի տանէ Դաւթին, արեան հաւր Քոին:
Զնոյն ազդեալ նորին, զգալուստն ահագին, յաւր կատարածին,
Ըզհաւրէ քոին, վիպէ բանք նորին, Դանիէլ մեծին,
Յառաջ նըւագին, հինաւուրց նըստին, յաթոռ քրովբէին
Եւ ապա գայ Որդին, ամպով երկնային, փառաւքն ահագին,
Գետ հրոյ բորբոքին, առաջի նորին, ի յաւրըն վերջին,
Հազարք հազարին եւ բիւրք բիւրային ի սպասու կային,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ կիրակէի աւուրս:

Ի տեսիլ նորին, Սուրբ Դանիէլին, գազանքն ահագին,
Ի շարժէ հողմին, զծովըն բախէին, չորս գազանք ելին˜,
Կերպարանք էին, մատակ առիւծին, արջին եւ ընծին,
Որք թիւս ունէին, նման արծուին, եւ փանդանէին,
Յետինն ահագին, քան զամենեսին, էր զարմանալին,

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 167³-169³
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 215µ
Êáñ³·Çñ
M ãÇù (Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í)

Ì³ñ³Ï³ å ª ¶ñÇ·áñ
´Ý³·Çñ
1 M ãÇù 1-15 ï áÕ»ñÁ
[illegible]

Որք եւ ուտէին, կերեալ մանրէին, եւ պատառէին,
Զորս եւ ուտէին, եւ կոտորէին, ոտիւք կոխէին,
Խորհուրդ ունէին, եւ գուշակէին, ազգաց երկրաւին,
Որ ցուցանէին, զմակեդոնացին, եւ զիլամացին,
ԶԴարեհ մարացին, ըզհռոմայեցին, եւ որք տիրեցին,
Եւ այն փոքր եղջիւրին, չորրորդ գազանին, ի տասանց միջին,
Քան զամենեսին, չար եւ ահագին, նըշանն էր նեռին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ կիրակէի աւուրս:

Գալուստն որ լինի, արքային մեծի, Սուրբ Թագաւորի,
Որդոյն Միածնի, Հաւրն երկնաւորի, եւ Մարիամի,
Զարըն հալածի, կորըստեան որդի, եւ ի միջոյ բարձցի,
Հրով տոչորի, անզերծանելի, ի տարտարոսի եւ նմա տացի
Տէրութիւն երկնի, եւ ամենայնի, որդոյն Մարեմի,
Տիրածին Կուսի, Փրկչին Յիսուսի,
Որ ատեան դընի, եւ աթոռ նըստի, դատողն ամենի,
Քըննութիւն լինի, գործոց ամենի, մարդկային ազգի,
Դըպրութիւն բանի, հրաշիւք յայտնեսցի, ամենայն գաղտնի,
Անդ հրապարակի, ամենայն գաղտնի, եւ յանդիմանի,
Մի անգամ խաւսի, Աստուածն ամենի, եւ երկուս լըսի,
Առեալ վերասցի, դատողն ամենի, զարդարն ի յերկին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ կիրակէի աւուրս:

Որք որոշեցան, եւ բաժանեցան, եւ յերկիր կորացան,
Յաւդեաց մեկնեցան, յայծիս խառնեցան, եւ ի հուր մատնեցան,
Ի դըժոխս անկան, եւ չարչարեցան, յանհուն յաւիտեան:
Իսկ Տէր գըթական, վասն ողորմութեան, մարդ եղեր բնական,
Եւ այս ամենայն, որ աստ գրեցան, նախ գուշակեցան,
Ի քէն ազդեցան, հոգով գիտութեան, մարգարէական,
Են որք լրացան, եւ են որք ի լրման, առցեն ըզվախճան,
Բայց դու հայրական, գըթով քոյական, յաւուրս Յարութեան,
Գըտեր ի թաղման, զՂազար սիրական, Քո ասպընճական,
Հարցեր յանդիման, նոր այն գերեզման, եւ եկիր ի տապան,
Վասըն նորոգման, եւ կենդանութեան, սիրելոյն յարման,
Զայն տալով նըշան, մերոյն յարութեան, եւ կենդանութեան,
Ահա յիշ.
Եւ եւս
Զանձ.:

Րաբունոյն Բանի, ըամից Արարչի, ըենական տեղի,
Հարսըն սըրբուհի, Հաւրըն Քրիստոսի, եւ Հոգւոյն մեծի,
Մայր եւ Թաքուհի, Որդոյն Միածնի, Կոյսդ երանելի,

Յայս վեցերորդի, աւրըս կիրակի, Աւագ Պահոցի,
Մատի՛ր սըրբուհի, յաղերս մաղթելի, քոին Միածնի,
Վասն ամէն ազգի, քրիստոնեա զարմի, եւ խաչապաշտի,
Նա եւս աւելի, մեր Հայոց ազգի, տառապեալ տոհմի,
Զի ողորմեսցի, մեզ յամենայնի Որդին Քո բարի,
Զմեր պահս ընկալցի, ըստ Մեծին Մովսէսի, եւ Եղիայի,
Ի մեզ գթասցի, եւ առնէ արժանի, տեսլեանն Յիսուսի,
Հաղորդութենի, մարմնոյ կենսատուի, անապակ բաժակի,
Ի Ծաղկազարդի, եւ Հինգշաբաթի, յաւուրըն Զատկի,
Այլեւ երգողի, գանձիս եւ տաղի, ըաբուն Գրիգորի,
Նաեւ ստացողի եւ սըրբագրի այս Գանձարանիս,
Տալ կեանս բարելի, առողջ ի մարմնի, զաւարտն ի բարի,
Ողորմեա՛:

ՏԱՂՍ ԳԱՆՁԻՍ Է*

Վերջին յայներեկ աւուրն եւ համառաւտին,
Յորժամ սասանին տարերք գալըստեան Փըրկչին:
Ազդմամբ ահագին գոչէ փող Գաբրիէլին,
Յառնեն հողացեալ մարմինք, որ ի տապանին[ա]:
Րամեալ լուսընթաց փայլմամբ, ստեղծեալ նորոգման,
Որպէս մարգարէն եստես մեծն Եզեկիէլ[բ]:
Դաս ու դաս յառաջ չարժին ծնունդք Ադամային,
Զարմանահրաշիւք տեսլեամբ զայնքան բազմութիւն:
Ամենայն գործոց ծածուկ անդ հրապարակին,
Բարեաց եւ չարեաց կարծիք լըրմամբ երեւին:
Պայծառ զարդարին լուսով դասք սուրբ կուսանացն
Եւ յիմար կուսանք յաղեղ բոցոյն տատանին[գ]:
Երանի է յայնմ աւուր, որ լսեն զԵկայք[ն],
Եղկելի լինին լըսողն, թէ Երթայք յԻնէն:
Տէ՛ր, տո՛ւր տեսանել ըզՔեզ յայնմ աւուր մեծի
Եւ մի՛ արտաքսեր ըզմեզ ընդ յիմար կուսանացն:
Իսկապէս Աստուա՛ծ եւ Տէ՛ր, շնորհեա՛ զթողութիւն
Մեր ննջեցելոցն յուսով առ Քեզ եկելոցն:
Նորոգող բնութեանս Յիսուս, նորոգեա՛ եւ զիս
Բարեխաւսութեամբ մաւր Քո Սուրբ Աստուածածնին:
Էակիցըդ Հաւր Յիսուս, յորժամ գաս փառաւք,
Յայնժամ թողութիւն շնորհեա՛ մեր ննջեցելոց:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 169µ-170³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 142µ-143³
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ T î³Õ ³ë³Ù ÝÝç»ó»Éáó
Ì³Ùñ³Ï³åª ì³ñ¹³å»ïÇÝ ¿
´Ý³·Çñ
2 T àñÅ³Ù M ·³ÉÁë ï»³Ý

ա Մտթ. ԻԴ 31, Յայտ. Ը 7
5 T ëï»ÕÝ»³É Ýáñ³Ý³Ý ÷Ë ëï»ÕÍ»³É Ýáñá·Ù³Ý
6 T ëáõñµÝ ÷Ë Ù»ÍÝ
բ Եզեկ. ԼԷ 5-7
12 T ï³å³Ý³Ý
գ Մտթ. ԻԵ 1-13
15 T Ù»ÍÇÝ
22 T Ù»½ Ù»Õáõó»Éáóë

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԿԻՐԱԿԷԻՆ ԳԱՆՁ*

Մեղա՛յ, Տէ՛ր, մեղա՛յ, անաւրինեցայ, յանցաւոր գըտայ,
Զպատուիրանն յանցայ, յաւրինաց չեղայ, Քեզ յաչաց ելայ,
Զլոյսըն մերկացայ, ի դըրախտէն ելայ, փառաց զըրկեցայ,
Քոյդ գըրկաց անկայ, չնորհաց հեռացայ, չարեաւքս, որ մեղա՛յ,
Մեղաւորիս վա՛յ, հոգւովըս մեռայ, եւ ի մեղըս թաղեցայ,
Անդարձ որոշայ, գլորեալ չկանգնեցայ, այլ յոյժ հեռացայ,
Իմ Տէ՛ր, Քեզ մեղայ, յաւգնել ինձ փութա՛յ, տո՛ւր ձեռն եւ կանգնեա՛յ,
Քաղցըր բարբառեա՛յ, ձայնիւըդ կոչեա՛յ, եւ ի Քեզ ժողովեա՛յ,
Յանարժանս գըթա՛յ, Տէ՛ր, եւ ողորմեա՛յ, մեղաց ազատեա՛յ:
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ ողորմութեամբ Քո,
Աղաչեմք:

Ես եմ խաւարեալ, ես մեղաւք մեռեալ, ես նեղեալ, փըտեալ,
Չեմ յուխտին կացեալ, չեմ զաւրէնս պահեալ, չեմ բարիս գործեալ,
Այլ յոյժ տարագրեալ, եմ տարակացեալ, զարտուղի սխալեալ,
Կենաւք տառապեալ, մեղաւք զառածեալ, յանցանս յերկարեալ,
Բարիս ո՛չ գործեալ, զբարեգործս ատեալ, զխրատիչս անարգեալ,
Ի մեղըս ջեռեալ, ի բարիս սառեալ, բոյս բարի չբուսեալ,
Ծառս անպըտղացեալ, տունկըս գաւսացեալ, յարմատոց խըլեալ,
Ոչ ջերմ արտասուեալ, ոչ պահաւք սըրբեալ, այլ յոյժ աղտեղեալ,
Զեղբարս ատեցեալ, ըղձուըբս անարգեալ, չարեաց հաղորդեալ:
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ ողորմութեամբ Քո,
Աղաչեմք:

Րաբուն փայլեցեր, աւրէնս ծանուցեր, պահաւք պըսնդեցեր,
Հրեշտակացն ի վեր, պահս քարոզեցեր, հեզ եւ խոնարհ լեր,
Զորս հնազանդեցեր, ի նոյն պահեցեր, գերապատուեցեր,
Եւ զորս ատեցեր, սաստեալ ընկեցեր, դեւս անուանեցեր,
ԶԱդամ պատուեցեր, լուսով ծածկեցեր, չքեղազարդեցեր,
Ի դըրախտին եդեր, պատուիրան տըւեր, ի պըտղոյն չուտել[ա],
Ի նորայն չպահել, պատժաւք անիծեր[բ], ի դըրախտէն հաներ
ԶԵնովս ընտրեցեր, եւ յուսացուցեր, զՔոյդ անուն կոչել[գ],
ԶԵնովք սըրբեցեր, անմահացուցեր, յերկինս փոխեցեր[դ],

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙ. 4011, 121µ-123µ
²ÛñÇí ³Ý»óÇ-¿ç 225
Êáñ³·Çñ
î»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³Ûñ³Ï³ å³Ø»ñ½³Ý

´Ý³·Çñ
ա Ծննդ. Բ 16-17
բ Ծննդ. Գ 14-21
գ Ծննդ. Դ 26
դ Ծննդ. Ե 25

Զըրհեղեղ ածեր, զՆոյ ապրեցուցէր, պահաւք փրկեցեր[ա],
ԶԱբրահամ հայր մեր, ուխտիւ սըրբեցեր, հիւր Նմա իջեր[բ],
ԶՍահակ փրկեցեր, գառըն Դու եղեր, եւ զնա խնամեցեր[գ],
ԶՅովսէփ վերածեր, ի բանտէն հանէր, եւ տէր կացուցեր[դ]:
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ ողորմութեամբ Քո,
Աղաչեմք:

***Զ**ըղջումըն մըտաց, զբեկումըն սըրտաց, զըղխումն արտասւաց,*
Ըզլալումն աչաց, զքըքւանս հեծանաց, զբարձումըն բազկաց,
Զբարբառ մեղանաց, զմըրմունջ սաղմոսաց, եւ չարականաց,
Զբանս մաղթանաց, զձայնս հառաչանաց, զտարփումն ըղձանաց,
Զփափագս մըտաց, զիղձըս տենչանաց, զբաղձանս ի սըրտաց,
Զաղաւթս հանրաց, փոքունց եւ մեծաց, քեզ մատուցողաց,
Քեզ վերընծայած, տեսողըդ գաղտնեաց, Աստուածըդ բարձանց,
Խընկաւք բուրւառաց, լուցմամբ կանթեղաց, եւ մոմեղինաց,
Թագաւոր փառաց, ընկալ ի բազմաց, ըզբանս սըրբասաց,
Ըզքեզ սիրողաց, եւ սըբասիրաց, տուր մաքրիլ կամաց,
Մեզ՝ մեղաւորաց, եւ ապաշխարողաց, չնորհեա յոյս կենաց,
Քաւութիւն մեղաց, տալ յանցաւորաց, Աստուած ողորմած:
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ ողորմութեամբ Քո,
Աղաչեմք:

***Ա**ստուած անքըննին, Հայրըդ անեղ, անծին, Որդիտ Միածին,*
Ճըշմարիտ Հոգին, չնորհազարդ բնաւին, խնամող համայնին,
Ստեղծաւղ բոլորին, գոյից ամենին, խնամատար նոցին,
Անձն երեք, կամքն մին, որ բնութիւնդ է մին, ի յաստուածութիւն,
Հա՛յր, մեղայ յերկինս, ընդ անառակին, գոչեմ լալագին[ե],
Ընդ քանանուհին, փըշրանաց հացին[զ], արա՛յ արժանին,
Ընդ ապահարին, քղանցիւ հանդերձին, լե՛ր բուժիչ ախտին[է],
Ընդ այրոյ որդին, ի քաղաքնային, յարոյ ըզհոգին[ը],
Ընդ յայրոս իշխանին, տալ ի Թայղումին, յարոյ զմեռեալ դին,
Ընդ քէրց Ղազարին՝ Մարեմ, Մարթային, ձայնեա՛ մեռելին[թ],
Ընդ որդւոյ Տիմէին, կոյր Բարտիմոսին, լոյս ծագեա՛ յանձին[ժ],
Ընդ Զաքէոսին[ժա], եւ մաքսաւորին, հառաչման սըրտին[ժբ],
Պոռնիկ աւծողին[ժգ], բորոտաց տասին[ժդ], եւ անդամալուծին[ժե],

ա Ծննդ. Է
բ Ծննդ. ԺԲ 1-15
գ Ծննդ ԻԲ 1-19
դ Ծննդ ԽԱ 40
ե Ղուկ. ԺԵ 21
զ Մտթ. ԺԵ 21-28
է Ղուկ. Ը 44
ը Ղուկ. Է 11-17
թ Յովհ. ԺԱ 43
ժ Մարկ. Ժ 46-52
ժա Ղուկ. ԺԹ 1-8
ժբ Ղուկ. ԺԹ 9-14
ժգ Ղուկ. Է 38
ժդ Ղուկ ԺԷ 11-19
ժե Մտթ. Թ 1-8, Մրկ. Բ 1-12, Ղուկ. Ե 17-26

Ընդ պարտապանին, բիւրուք քանքարին[ա], թող զպարտիս անձին[բ],
Ընդ լալոյ Պետրոսին, շնորհեայ զթողութիւն, մեղուցեալ անձին,
Ընդ աւազակին, այն Քո խաչակցին, յիշեա՛յ զմեզ յադին[գ],
Յիշ եւ եւս,
Զանձինս.:

Նոր երկինք բարձանց, նոր աթոռ փառաց, նոր արփիդ վառած,
Նոր արեւ փայլեաց, նոր լուսին ջահեաց, նոր աստղ ծագեաց,
Նոր եդէմ տընկած, նոր ծառըդ կենաց, նոր պըտուղ շընորհաց,
Ո՛վ մայր սըրբութեանց, հասկ հացին կենաց, Սուրբ Պատարագաց,
Մայրդ եկեղեցեաց, աւետարանաց, եւ սուրբ նըշանաց,
Սուրբ աւազանաց, եւ սուրբ սեղանաց, եւ այլ սըրբութեանց,
Փա՛ռք նահապետաց, եւ նախատեսաց, սուրբ մարգարէաց,
Տեառն աշակերտաց, Սուրբ Հայրապետաց, եւ վարդապետաց,
Սուրբ ճըգնաւորաց, եւ մարտիրոսաց, խոստովանողաց,
Կարապետ կենաց, Քեզ յառաջ խայտեաց, եւ երկրպագեաց[դ],
Վըկայն պարծանաց, պըսակըն փառաց, որ նախ վըկայեաց,
Որ զերկինս եբաց, զոր Ադամ փակեաց, նախնին ընդ մեղաց,
Հայր Հայաստանեայց, մեծն ի Պարթեւաց, զքեզ կո՛յս դաւանեաց,
Աստուածածին բաց, զՄիածնիդ կամաց, զդուռն ողորմութեանց,
Լո՛ւր աղաչանաց, ապաշխարողաց զըղջացեալ կամաց,
Ողորմեա:

ա Մտթ. ԺԸ 24
բ Մտթ. Զ 12
գ Ղուկ. ԻԳ 40-43
դ Ղուկ. Ա 40-42

ԼԹ. ԿԱՆՈՆ ՂԱԶԱՐՈՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՔԱՐՈԶ ՂԱԶԱՐՈՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

Ղեկավար հրամանաւ ի Քէն գոյացելոցն Յիսուս իմանալեացն եւ ըզգալեաց,
Հաստիչ երկնի եւ որ ի նմա երկնաւոր զաւրութեանցն:
Հիմնեցուցիչ երկրի եւ որ ի սմա են առկայացեալք,
Բանիւ գոյացուցիչ ի լուսոյ հրեղէն զըւարթնոցն:
Արարաւղ ձեռաւք ի հողոյ ազգի մարդկայնոյ,
Որոշեալ զնոսա ի միմեանց սահմանաւ եւ կայանիւ,
Իմանալեացըն զաշխարհըն վերին եւ ըզգալեացն ըզդրախտին փափկութիւն:
Իսկ մինն ի դասուց վերնոցն հըպարտութեամբ բարձրացեալ խաւար կոչեցաւ
Եւ նովին նետիւ հարեալ ըզմարդն առաջին աստուածանալոյն ցանկութեամբն
Անհնազանդութեամբ պատուիրանին փառացն անկեալ
Եւ ի դրախտէն արտաքսեալ եւ զմահ ժառանգեալ:
Աղաչեմք, զբաշխաւղըդ կենաց Յիսուս, պարգեւել կենդանութիւն
Հոգւոյ եւ մարմնոյ տաւնողացըս զաւր գալըստեան Քոյ ի Բեթանիա,
Առ սիրելին Քո Ղազարոս, աղաչեմք:

***Ա**ղբեւր կենաց եւ անմահութեան, բըղխեալ ի Հաւրէ մահացու բնութեանս Որդի Աստուծոյ,*
Ծընեալդ յառաջ, քան զյաւիտեանս անժամանակապէս եւ անթարգմանելի,
Կամաւ Հաւր եւ Հոգւոյն Սըրբոյ յանձն առեր ընդ ժամանակաւ մըտանել եւ ծնանել,
Յորմէ սարսեալ սէրոբէքն ոչ իշխէին նայել ի սաստկութենէ փայլակնացայտ Քո լուսոյդ:
Վարագուրաւ մարմնոյդ ծածկեցեր եւ մոլորելոցս ի խընդիր ելեր,
Ըզկորուսեալըն գըտեր եւ զանկեալըն կանգնեցեր,
Զմոլորեալըն դարձուցեր եւ առ Քեզ կոչեցեր,
Զկոյրսըն լուսաւորեցեր եւ ըզկաղսըն գնացուցեր:
Զախտաժէտսն բըժշկեցեր եւ զմեռեալսըն բանիւ յարուցեր:
Աղաչեմք, զբաշխաւղըդ կենաց Յիսուս, պարգեւել կենդանութիւն
Հոգւոյ եւ մարմնոյ տաւնողացըս զաւր գալըստեան Քոյ ի Բեթանիա,
Առ սիրելին Քո Ղազարոս, աղաչեմք:

***Զ**յարութիւն մարդկայնոցս յառաջագոյն աւետեալ ցուցեր,*
Լուիցեն յաւիտենից նըննջեցեալքն ըզձայն Որդւոյն Աստուծոյ եւ արտաքս եկեսցեն,
Երիւք վըկայիւք զընդհանուր Յարութեան յառաջ գուշակեալ Քո, հաստատուն ցուցեր:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 175µ-179 ³ Èáõë ³Ýó ³ÇÝ ³Ýáõ ³ÝáõÙ
Êáñ ³ ·Çñ A Æº. ø ³ ñá½ Ô ³ ½ ³ ñáõ ³ ñáõÃ» ³ Ý
A ï »°ë í »ñ»õáõÙ Ì ³ ñ ³ Ï ³ å ª Ô ³ ½ ³ ñáõ ¿

Զդուստր հարիւրապետին ի քնոյ մահու զարթուցեր[ա],
Զորդի այրւոյն ի Նային քաղաքին ի դագաղացն յարուցեր[բ],
Ըզսիրելւոյն Քո զՂազարու հիւանդանալն ի հեռուստ իմացեալ
Եւ զննջումն աշակերտացըն յայտնեալ, ուրախացեալ ասացեր.
– Անդ երթամ զարթուցանել ըզբարեկամն Իմ զՂազար[գ]:
Զքորսն կոչեցեր եւ զՅարութիւն աւետեցեր,
Կեանք եւ յարութիւն ըզՔեզ կոչեցեր եւ հաւատալ նոցա ուսուցեր:
Ընդ խընդացեալսն խընդացեր եւ ընդ տըրտմեալսն արտասուեցեր
Եւ մեզ աւրէնս ուսուցեր:
Ի Բեթանիա արտասուելովն ըզստուգութիւն մարմնոյդ յայտնեցեր[դ],
Ի հարսանիսն ըզջուրն ի գինի փոխեցեր եւ զբազմականսն ուրախացուցեր[ե],
Աղաչեմք, զբաշխաւղըդ կենաց Յիսուս, պարգեւել կենդանութիւն
Հոգւոյ եւ մարմնոյ տաւնողացըս զաւր գալըստեան Քոյ ի Բեթանիա,
Առ սիրելին Քո Ղազարոս, աղաչեմք:

Առ քորսն ասացեր, ո՞ւր եդիք զսիրելին Իմ Ղազար, եւ ըզշիրիմըն Քեզ ցուցանել,
Արեգակընդ արդարութեան Քրիստոս երկոտասան ճառագայթիւք
Աշակերտացըն դասուք անդ եկեալ կացեր:
Ըզկափարիչ վիմին ի գերեզմանէն ի բաց առնուլ հրամայեցեր,
Հոտ նեխոյն զհրեաւքն բուրեալ եւ զնախանձոտացըն չար լեզուսըն կարկեալ:
Առ Հայր աղաւթեցեր եւ փասըն հաւատալոյ ժողովրդեանն
ԸզՔեզ Արարիչ ամենայնի եւ կենաց բաշխաւղ ծանուցեր:
Աստուածային բարբառովդ առ Ղազար ձայնեցեր,
Զհիմունս երկրի դողացուցեր եւ ըզսանդարամետսըն զարհուրեցուցեր,
Զորովայն դըժոխոցըն պատառեցեր
Եւ զՂազարոս աստուածաբար ի նմանէ արտաքս կոչեցեր[զ]:
Զմեռեալսն յարուցեր եւ զտեսաւղսըն զարմացուցեր
Եւ զամենեցուն յարութիւնըն հաստատեցեր:
Աղաչեմք, զբաշխաւղըդ կենաց Յիսուս, պարգեւել կենդանութիւն
Հոգւոյ եւ մարմնոյ տաւնողացըս գալըստեան Քոյ ի Բեթանիա,
Առ սիրելին Քո Ղազարոս, աղաչեմք:

Րաբուն երկնաւոր, փառաց թագաւոր,
Ամենեցուն դատաւոր եւ արփի լուսաւոր,
Լուսապայծառ փառաւք, թագազարդ պճնութեամբ,
Եւթնարփեան ճառագայթիւք զարդարեալ պըսակեա՛, զկաթուղիկէ Քո Սուրբ զԵկեղեցի:
Զահավառեաց իմանալի լուսոյդ ծագմամբ ըզսա
Եւ աղբերացո՛ շնորհաց վըտակաւք երկնաւոր իմաստութեանըդ Քո բըղխմամբ,

[ա] Մտթ. Ը 5-13
[բ] Ղուկ. Է 11
[գ] Յովհ. ԺԱ 11
[դ] Յովհ. ԺԱ 35
[ե] Յովհ. Բ 1-11
[զ] Յովհ. ԺԱ 43

Որ ժողովեաց զմանկունս իւր խնդութեամբ ելանել ընդառաջ
Ըստ եբրայեցւոցն յաւանակաճեմ գալստեամբ Քո յԵրուսաղէմ:
Ընդ մանկանցն եբրայեցւոց երգեն ցնծութեամբ.
Աւրհնեալ եկեալդ երկնաւոր Թագաւորդ ի բարձանց մեզ ի փրկութիւն[ա]*:*
Պահեա՛ զհայրապետըն մեր (այս անուն) եպիսկոպոսաւք, վարդապետաւք,
Քահանայիւք եւ սարկաւագաւք եւ ամենայն ժողովրդովք ի հաւատս անբիծս,
Շնորհեա՛ բարեպաշտ Թագաւորին մերոյ (այս անուն) եւ զաւրաց նորին յաղթաւղ զաւրութիւն:

Բարձրացո՛ եւ կարողացո՛ զբազուկ նորա ի վերայ Թըշնամեաց իւրոց,
Կանգնեա՛ զնըշան նորա որպէս զարեգակն ի մէջ տիեզերաց:
Պահեա՛ զտաւնախըմբաւղքըս զամենեսեան անսայթաք
Ի գոյակըս կըրկին ի հաղբից որսողին
Եւ յիշեա՛ զհոգի ննջեցելոցն եւ հանգո՛ ընդ սուրբս Քո յարքայութեանդ երկնից
Եւ ողորմեսցիս նոցա ի Քում Գալստեանդ, խընդրեմք.:

***Ո**ր կատարիչ ես հայցմանց, Տէ՛ր Յիսուս, հայցեմք ի Քէն.*
Պարգեւեա՛ մեզ յորդորումըն սիրոյ եւ բարի գործոց կատարումն,
Կատարեա՛ ի բարի զխընդրուածըս մեր եւ տուր մեզ
Յառատապարգեւ շնորհաց Քոց, Տէ՛ր, խընդրեմք:

***Ի** իւծեալ մեղաւք զանձինըս մեր, Քրիստո՛ս, բըժշկեա՛ ի մեղաց*
Եւ սըրբեա՛ լինել Քեզ բնակութիւն եւ աւթեվան Սուրբ Երրորդութեանդ, խընդրեմք:

Փ[Ոխ]

***Է**նդ Աստուած, էացուցիչ ամէնից յոչէից,*
Լոյս եւ լուսաւորիչ, կեանք եւ կենդանացուցիչ եւ նախախնամաւղ համայնից:
Բարեխաւս առ Քեզ ունիմք ըզտաճար մարմնարանի Բանիդ,
Զխորանն անճառ լուսոյդ եւ զաւթարանն՝ Արեգականդ արդարութեան ըզՄարիամ:
Զյառաջընթացըն գալըստեան Քոյ զմեծն ի ծնունդըս կանանց[բ]
Զյանապատի բնակիչն ըզՄկրտիչն Յովհաննէս,
Զպայծառացեալըն փառաւք, ըզպսակըն մարտիրոսաց ըզՍտեփանոս,
Զբացաւղըն դըրանց արքայութեան երկնից աղաւթիւք:
Զերամըս մարգարէիցն եւ զգունդըս Սուրբ Առաքելոցն,
Զճըգնութիւնս մարտիրոսացըն դասուց, ըզսըրբութիւնս մաքուր կուսանաց,
Զաղաւթըս սըրտիւ սըրբեցելոց եւ զժուժկալութիւնս ճըգնաւոր միանձանց:
Զմըշտանուէր պաղատանս բազմաչարչար վըկային Քո
Սըրբոյն Գրիգորի Հայաստանեացըս Լուսաւորչի:
Պահեա՛ խաղաղութեամբ զհաւատացեալ ժողովուրդըս Քո,

ա Մտթ. ԻԱ 1-11, Մրկ ԺԱ 1-11, Ղուկ. ԺԳ 35, Յովհ. ԺԲ 12-19
բ Ղուկ. Է 28

Ընկա՛լ զաղաչանըս սոցա եւ կատարեա՛ զխընդրուածըս սոցա
Եւ արժանաւորեա՛ ըզմեզ ի միւսանգամ Գալըստեանըն Քո յերկնից
Փառաւք Հաւր լուսաթուիչ ամպաւք ընդառաջ վերանալ Քո ի հանդիպումն
Եւ զերանականն լըսել ի Քէն ըզձայնն.
Եթէ եկա՛յք աւրհնեալք Հաւր Իմոյ, ժառանգեցէ՛ք զպատրաստեալըն ձեզ զարքայութիւն,
Եւ այժմ ողորմեաց:

ՏԱՂ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ԱՌ ՂԱԶԱՐ

Աւետի՛ս Մարիամու
Նոյն եւ Մարթայի՝ այն սիրելի քերցն.
Քորք, քորք նորախընդիրք յառաջ ելեալ Փըրկչին.
— Փըրկի՛չ, Տէր Յիսուս Քրիստոս, թէ աստ էիր դիպեալ,
Եղբայրըն մեր ո՛չ մեռանէր՟,
Ե՛կ եւ տե՛ս զաղէտ,
Ե՛կ եւ տէ՛ս զաղէտս աղէտակոծ սըրտից.
Սըրտից ճանապարհ աՀեղինաճեմ,
Ծեմ ցոփինընթաց գերեզմանին դուռն.
Դուռըն վիմակառոյց, Հրաման արքունոյն.
— Դո՛ւք, վե՛ր առէք ըզվէմդ֏:
Վէմ արթընաչեայ՝ մեզ նոր աւետիք,
Աւետաւոր տեսիլ,
Տեսիլ, ը՛, զարմանալի,
Զարմանք սքանչելիք
Սքանչելագործ խըմբից:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 179 ³ µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 115 ³ µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 126µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 82 ³ µ
Ü ³ ñ»Ï ³ óÇ-¿ç 87
Êáñ ³ ·Çñ
AD ï »°ë í»ñ»õáõÙ BG ²[illegible] ï ³ Õ · ³ [illegible]Áë ï » ³ Ý î» ³ éÝ ³ é Ô ³ ½ ³ ñ, Ç ¦Ó ³ [illegible]Ý Ï»Ý¹ ³ Ý ³ ï áõ§-ÇÝ ÙÝ ³ ó[³ Í]Ý (G ÙÝ ³ ó¿) ³ [illegible] »Õ ³ Ý ³ Ï, Ç ¶ñÇ·áñ Ü ³ ñ»Ï ³ ó[õá[illegible]]
Èáõë ³ Ýó ³ [illegible]ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ

A Æ°. î ³ Õ Ô ³ ½ ³ ñáõ Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý
´Ý ³ ·Çñ
1 BDG Ù ³ ï áõó ³ Ý»Ùù ÷Ë Ø ³ ñÇ ³ Ùáõ
2 B Ø ³ ñÇ ³ Ùáõ »õ ÷Ë »õ
3 D ùá[illegible]ñù
[illegible] [illegible] 21
9 G ³ ñùáõÝõá[illegible]Ý
[illegible] [illegible] 39
12 D ãÇù 12-16
14 D ãÇù Á
16 D ËÙµÇó

Փ[ՈԽ]

Ձայնն այն, որ զաշխարհս էստեղծ,
Ձայն տայր Մարիամու եղբաւրն.
— Ղազարէ, ար՛կ արտաքս, ի դըժոխական բանտէդ:
Կեանք եւ յարուԹիւն մարդկան ի յերկնից յերկիր եկի,
Անձն որ հաւատայ ի Յիս, յաւիտեան նա մի՛ մեռցի:
Ես Այն եմ, որ զԱդամ ստեղծի եւ յադին դրախտին եդի,
Պատուէր հրամանի ետու. գործել եւ պահել ըզնա:
Զարին խորհըրդոյ լըւաւ, յերկիր անիծից անկաւ,
Եկի վերըստին կանգնել, զԻմ արարչական պատկերս:
Դարձեալ նորոգեմ ըզսա եւ անմահական առնեմ,
Փոյթ ընդ փոյթ ար՛կ արտաքս, Իմ կենդանական ձայնիւս:
Մի արդեւք յամեր դու այդր, ճանապարհ հոգւոց գործեա՛,
Ը՛, նոյնդ եկեսցեն որ այդր, յորժամ բարձրանամ ի խաչն:
Աւետիս դու տուր դոցա, գերեաց գերեդարձ լինել,
Ասա Ադամայ՝ զարԹի՛ր, արի՛, որ նընջեսդ ի գբի:
Իմ մեծ սիրելին Յիսուս այսաւր ինձ գոչեաց ձայնիւ.
Համբեր սակաւիկ, մի աստ եւ նա ինքն եկեսցէ առ քեզ:
Զուխտըն զոր եդ քեզ Տէր, յորժամ ի դրախտէն էհան,
Այժըմ նորոգեալ եկեալ զքո հողանիւԹեայ բնուԹիւնդ:
Զդըժոխս աւերել կամի, գերեաց գերեդարձ առնել,
Ի յադին դրախտին տանի զԻւր աստուածատիպ պատկերս:
Գերագոյն վեհիցն առնէ, դասուց երկնային զաւրացն,

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 179µ-181µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 116³-118³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 347³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 127³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 83³-85³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 174³µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 129µ

Êáñ³·Çñ
ABCDG ï»°ë í»ñ»õáõÙ M î³Õ ·³ÝÓÇë Ô³½³ñáõ T ²ÛÉ ï³Õ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A Ú³Ûë Ýáñ ³õ»ï»³ó ³õáõñë Ó³ÛÝÝ ¿ Æº. î³Õ Ô³½³ñáõ Ú³ñáõÃ»³Ý

´Ý³·Çñ
1 BCG »ë ï»ÕÍ MT ³ñ³ñ ÷Ë ¿ë ï»ÕÍ
3 M ³ñÇ CM µ³Ý¹»¹
4 T ÇçÇ ÷Ë »ÏÇ
5 T ß³ñ. ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í M ²ÝÓÝ ³ÛÝ
7 M ãÇù ä³ ïáõ¿ñ… »ïáõ
8 DG ËáñÑñ¹áó BG Éáõ³õ G ³Ý·³õ
9 M Ï³ÝÏÝ»É CM å³ ïÏ»ñÝ
11 DM ³ñÇ »Ï M Ç ¹ÁÅáË³Ï³Ý µ³Ý¹¿Ý ÷Ë ÆÙ… Ó³ÛÝÇõë
12 M ¼Ç ÷Ë ØÇ BGM ³ñ¹»³õù C ³ñ¹Çõù M ³Ý¹ñ ÷Ë ³Û¹ñ C Ñá·áó
13 CG ÀÝ¹ ÝáÛÝ¹ M ÀÝ¹ ÝáÛÝ BCM áñù C ÷Ë ÙÝ³ó»³-ÉÇ áõÝÇ.
ê³ñë»³É ¹áÕ³ó³Ý ¹ÅáËù, ½³ñÑáõñ»³É ³ÝÏ³Ý Ó³ÛÝÇõÝ
²ñï³ùë »É³Ý»ñ Ù»é»³ÉÝ í³ñß³Ù³Ï³å³õù å³ï»³É,
Î³Ý·Ý»ñ ù³é³õñ»³ Ù»é»³ÉÝ.
î¿ñ Û»ñÏÝÇó ½ÚÇëáõë ¹³õ³Ý¿ñ,
î¿ñÝ Ññ³Ù»³É ³ë»ñ. ÉáõÍ»°ù ½¹³Û Ç Ï³åÇó¹.
òÝÍ³ëóáõù »õ Ù»ù Ûáõëáí, ï³õÝ Ýáñ ï³õÝ»ëóáõù ³Ûë³õñ,
î³óáõù îÁõáÕÇÝ µ³ñ»³ó ÷³éù »õ ·áÑáõÃÇõÝ Û³õ»ï,
àñ »ï ½³éÑ³õ³ ïã³ Ï»Ý³óÝª Û³ñáõó³Ý»Éáí ½Ô³½³ñ,
ÀÝ¹ Ð³õñ »õ Ðá·áÛ ÝáñÇÝ ³ÛÅÙ »õ Û³õÇï»³Ýë ³Ù¿Ý
14 M ãÇù ß³ñ. Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í
17 B Ý³Û BG ãÇù »õ
18 BG »¹Çñ BG »Ñ³Ý
21 D ãÇù ¹ñ³Ëï ÇÝ
22 D ¹³ëáõóÝ

Անճառ խորհրրդոցն հաղորդ, յանմըտանելի ի լոյսն:
Ի քառակերպեան յաթոռ, ի հայրական ի ծոցն,
Սրրբասաց ձայնիւ աւրհնիլ, ի սրոբէական դասուցն:
Ընդ երեք անձնեան բնութիւն, Տէր երկնի եւ երկրի կոչի,
Ցընծա՛ նախահայրդ Ադամ, հանդերձ ծընընդաւքըդ քո:
Խընդա՛ նախամայրդ Եւա, երկունք անիծից լուծան,
Կոյսըն Մարիամ ծընաւ, զէն Աստուած, որ էր ընդ Հաւր:
Խաչիւ եւ մահու գայր աստ, քակտէ ըզզաւրութիւն մահու,
Զիշխանըն մահու կապէ, աւար առնելով զդըժոխս:
Մինչեւ հայրական փառաւք դարձեալ վերըստին դառնայ,
Դատէ դատաստան արդար, ըստ իւրաքանչիւր գործոց:
Զվիշապն առաջին կապէ, ի հուր գեհեննին մատնէ,
Եւ ըզբանսարկու նորին հանդերձ պաշտաւնայիւքն իւրովք:
Ի խորս անդընդոց ածէ ըզսպանաւղս որդւոց մարդկան,
Յարտաքին խաւարն տանջէ, արդար իրաւամբքն Իւրովք:
Ադամ նախահայրըդ մեր, մի՛ անլուր լինիր բանից,
Նա այն Միածին Որդին, լոյսն որ քան զարեւ յառաջ:
Նա ի մորենին վառեալ, հուրն ընդ Մովսիսի խաւսէր
Ի Սինէական լերինն, տառից աւրինաց տըւաւղն:
Բանն Աստուած ի ծոցըն Հաւր, լոյսն որ ի Հաւրէ լուսոյ,
Նոյն Ինքն իսկակից էին, որով զյաւիտեանսն արար:
Գայ ժողով առնել ազգաց, նոր նորոգելով զերկիր,
Բառնայ զյաղթութիւն մահու եւ անմահութիւն շնորհէ:
Դարձեալ դառնալով դարձցիս ի յեդեմական ի դրախտն,
Դարձեալ ճոխասցիս անդրէն, հանդերձ Եւայիւըդ քո:
Դարձեալ պարառեալ ցընծայք հանդերձ ծընընդովք ձերովք,
Ժառանգս երկնային ստացայք, զառաքելական գումարսն:
Ցընծասցուք եւ մեք յուսով, տաւն նոր տաւնեսցուք այսաւր,
Տացուք տըւողին բարեաց փառք եւ գոհութիւն յաւէտ:
Որ ետ զառհաւատչեայ կենացն, յարուցանելով զՂազար
Ընդ Հաւր եւ Հոգւոյ նորին այժմ եւ յաւիտեանս, ամէն:

25 G ëñá í µ¿ ³ Ï ³ Ý
29 B ½¿ÝÝ
30 B · ³ Û B ½ ³ õñáõÃÇõÝ
32 D 32-33 ï áÕ»ñÁª 49-ñ ¹ ï áÕÇó Û» ï áÛ
33 B · áñ Í áóÝ
34 D ãÇù 34-45 ï áÕ»ñÁ
35 BG å ³ ß ï ³ õÝ¿ÇõùÝ
37 BG Çñ ³ õ ³ Ùµù
40 BG Øá í ë¿ëÇ
47 D Ì ÁÝÁÝ ¹ ³ õùÁ ¹ ÷ Ë º õ ³ ÛÇõÁ ¹
48 G å ³ ñ ³ é» ³ É
52 D ãÇù 52-53 ï áÕ»ñÁ

ԱՅԼ ՏԱՂ ՂԱԶԱՐՈՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

Սկըզբնազարդ գոյիւ անայր երբեմն ի նոյն վայրին.
Վայր ճոխ ճեմէին տաւիղ, ամին բերելոյ աւրհաս.
Աւրհաս վաղաւէտ վճիռ, սէր համբերապատ մահին
Մահինաբողբոջ ժամին, ժամին ժամանեալ աւուր.
Աւուրք ակնաքըլթիթ հրաւէր, ճարակող ի նոյն ի լըոյն,
Լըոյն անդըրէն այժմ միշտ նորոգ, սէր սիրեցելոյ սրտի.
Սէր դիտին ի նոյն դիտին, տաւն յԵրուսաղէմ երթամք,
Երթամ զարթուցանել զՂազար՝ զայն զչորեքաւրեայ զմեռեալն.
Մեռեալ կենսաբեր մահին
Մեզ նոր աւետիս՝ նորանորին գալուստ.
Գալուստ ահեղին աւուր, աւուրք հեղինաւորեալ,
Գայ ի Բեթանիա՝ չարչարանացըն տուն,
Բերեալ զաւրեղին փառաւք՝ զաւետիս Մարիամու,
Զնոյն եւ Մարթայի՝ այն սիրելի քերց.
Քորք քաջահաւատ յուսով ընդ առաջ ելանեն Փըրկչին,
Երկիր պագանեն ոտից, շըըթամբք համբուրեալ հեղուն,
Հեղուն զարտասուս յորդահեղուս վըտակ,
Վըտակ ի վըտակ խառնեալ յայտաթորելոյ այտից.
– Փըրկի՛չ, Տէր Յիսուս Քրիստոս, եթէ աստ էիր դիպեալ,
Եղբայրն իմ ո՛չ էր մեռեալ:
Ե՛կ եւ տե՛ս զաղէտ աղէտակոծ սըրտի.
Սըրտից ճանապարհ ձայն աղերսագոչ ողբոց,
Ծեմ ցոփինընթաց գերեզմանի դուռն.
– Դո՛ւք բա՛ց արարէք ըզվէմդ,
Վէմ վիմակառոյց ընդ վիմափոր խըմբին:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 181µ-182µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 112µ-114³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79, Ã»ñÃ 346µ-347µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 80µ-81µ
Ü³ñ»Ï³óÇ-¿ç 83
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B î³Õ ¶ñÇ·áñÇ Ü³ñ»Ï»ó. Ç[illegible]³-ñáõÃÇõÝ Ô³½³ñáõ C î³Õ [illegible]³ñáõÃ»³Ý Ô³½³ñáõ µ³ÝÇõ î»³éÝ G î³Õ ¶ñÇ·áñÇ Ü³ñ»Ï³óõá[illegible]Ý Ç[illegible]³-ñáõÃÇõÝ Ô³½³ñáõ
Èáõë³Ýó³[illegible]ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Æº. î³Õ Ô³½³ñáõ [illegible]³ñáõÃ»³Ý
´Ý³·Çñ
1 C êÏ½µÝ³½³ñ¹ C ·áõÇõ
2 C ëÙÇÝ ÷Ë ³ÙÇÝ
3 AB íÁ×Çé
4 C Ø³ÑÇÝ³µáÕµá× A ³õáñ
5 C ²õáõñÝ C ³ÏÝ³ùÃÇÃ
6 BG ëÁñïÇÝ A ëÁñïÇ
8 C ½³ñÃáõó³Ý»Ù C ½ÁÔ³½³ñ C ãáñ»ù³õñ»³[illegible]
10 BG ³õ»ïÇù C Ýáñ³[illegible]ÝáñÇÝ
11 C ³õáõñÝ
12 G ´»¹³ÝÇ³
14 ABG ù»ñóÝ
15 B ù³ç³[illegible]Ñ³õ³ï C öñÏãÇÝ
16 C ßñÃ³Ùµù
17 C íï³Ï
19 C öñÏÇã
20 C ³[illegible]Ý ÇÙ ã¿ñ ÷Ë ÇÙ á°ã ¿ñ
21 C ëñïÇ
22 C êñïÇó
25 B ËÁÙåÇÝ C ËÙµÇÝ

ՓՈԽ

Ձայն կենդանատուն ճայնէր. Ղազա՛ր, եկ արտաքս:
Արտաքս ելանէր մեռեալն, տայր նոր գաւետիս աքանչելահրաշ խըմբիցն.
Խումբս երամ տղայոցն երփնաթերթից ծաղկանց,
Ոստինակոտոր արմաւեննեաց նոճի.
Փունջ սաւսին սաղարթ ստեղնաշիտակ տնկոցն,
Խուռն հազրէվարդին մանուշկաբեր բիւրին,
Բիւր սիրողայնոց ածէր, գոյն ծիածանին խառնեալ,
Խառն ի խուռն ահին, հոյլ ծերունեաց պերճից.
Տերեւ ճիթեննեաց տարածանեն ընդ ոտիւք,
Ընդ ոտիւք մաքրողին մաքրինաճեմ հրարփին,
Տաւիղ եռաստուիչ, բամբ երգայնոց տաւիղ,
Տաւիղապճիռ՝ երգ Գալիլեա ղուարճից.
Ջուարճ գարնանաբոյս, նոր Սիովնի ընծայ
Ընծայ երկնայնոյն, խիտ սիրամայն պատգամ.
Ծարաւդ բաւենոյ ցաւղ փոխանակ նոճից,
Որ զիմս ունելով՝ վեր ամբառնայ ի փառս.
Մերոյ նըմանոյ աննըմանին բոպ,
Բոպ մասնաւորեալ մերունական կերպի.
Էն է Ինքն Էէն՝ ի միշտ Էէն է՞,
Փա՛ռք փառատուողին այժմ, յաւիտեանս, ամէն:

---

26 ABC ö[áË] C Ï»Ý¹³Ý³ ïáõ C Ô³½³ñ»
27 C ËÙµÇóÝ
28 C ÊáõÙµ A ïÁÕ³áóÝ B »ñµÝ³Ã»ñÃÇó
29 C àë ïÇÝ³Ïá ïáñ
30 BG öáõÝ× BG ïÁÝ·áóÝ AC ïÁÝÏáóÝ
31 C Ñ³½ñ¿í³ñ¹Ç AC Ù³Ýáõß³µ»ñ
33 C ³ÇÝ ÷Ë ³ÑÇÝ
36 C »é³ëïÇã D µ³Ùµ»ñ·³Ýá
37 B î³õÇÕ³åÁ×Çé A ¶³ÉÇÉ»³
38 C ãÇù 38-43 B ·³ñÝ³µáë B êÇáíÇ C êÇáÝÇ
39 ABG »ñÏÝ³ÝõáÝ BCG ëÇñ³Ù³ñ
40 BC Ì³ñ³õ
41 B ³Ùµ³éÝ³
42 B Ø»ñá C ÝÙ³Ýá ³ÝÝÙ³ÝÇÝ
44 C ÇÝùÝ ºÇÝ C º»ÝÝ ÷Ë ¾¿Ý ¿
⁃ Խմբ Գ· 14
45 BG ö³¨éù »õ å³ïÇõ ÙÇßï ³ÅÙ »õ Ñ³Ý³å³½ ÷³¨éù³õÇï»³Ýë ÷Ë ³ÅÙ³õÇï»³Ýë

ԱՅԼ ՏԱՂ ՂԱԶԱՐՈՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

Սըրբոց հրեշտակաց զարմանս հրաշից տեսեալ,
***Տ**եսեալ զարարաւղն ի սուգ մահու եկեալ:*
***Ե**կեալ գըթութեամբ, առ Ղազարու քոյրսըն յայտնեալ փառաւք,*
***Փ**առաւք հայրենի Բեթանիայ եկաւորի այսաւր:*
***Ա**յսաւր ընթացեալ, Մարթայ եւ գայ առ Տէր Փըրկիչ նորուն:*
***Ն**որին Ղազարու գյարուցանողն հայցէր, մաղթէր Նըմա:*
***Ն**ըմա աղերսէր, որ ի վըշտին գնոսին առնէ ուրախ:*
***Ո**ւրախ աւետեաւք զփառսն Իւր յայտնէր Տէր նորոգաւղ սրբոց:*
***Ս**ըրբոց կենսատու, որ բերկրեցոյց զալէկոծեալսն ի վիշտ:*
***Ի** վիշտ յայն մահու ծանուցանէր զինքն յարութիւն եւ կեանք:*
Կեանք եւ յարութիւն, խընդրէր հաւատս ի Մարթայէ այսաւր:
Այսաւր հաստատեալ, մեծ հաւատով քերցն այն եկեալ առ Տէր:
Տէր զՅիսուս տեսեալ Մարիամու անկեալ առ ոտսըն Տեառն:
Տեառն այսաւր մաղթեն արտասուելով յոտըս Փըրկչին հանուրց:
Հանուրց փըրկողին, ցաւակցելով հեղոյր զարտասւսր յաչաց:
Յաչաց ստեղծողին ջուր կենդանի բըղխեալ եբարձ ըզմահն:
Մահուն սաստելով հարցմամբ ասէր, թէ ո՞ւր եդիք ըզնա:
Զնա ցուցանէին, այն գիտողին, որ քըննէ զծածուկ սըրտից:
Սըրտից մեր գիտողն հարցմամբ եկեալ ի յայրն, ուր էր Ղազար:
Ղազար անդ լինէր չորեքաւրեա նեխեալ ի գուբ մահուն:
Մահուն իշխեցողն այն տըկարացն ասէր բառնալ ըզվէմն:
Վէմ զայն դըրացն եդեալ, ձեռամբ բարձեալ վըկայք լիցին հրաշիցն:
Հրաշից միշտ գործաւղն կացեալ ի դուրս ձայն արձակեալ ի յայրն:
Յայրն այն դըժուարին, ձայն կենդանի մըտեալ խախտէր զդըժոխս:
Զդըժոխս դըղորդէր բարբառ Փըրկչին արարչագործ ձայնի:

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 183³-184³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 338µ-339µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 249³µ

T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 129³

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG î³Õ ³ñáõÃ»³Ý Ô³½³ñáõ T î³Õ Ç êï»÷³Ýáë í³ñ¹³å»ï¿

Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ

A Æº. î³Õ Ô³½³ñáõ ³ñáõÃ»³Ý

Ì³ñ³Ï³ å ª êï»÷³ÝÝáëÇ

´Ý³·Çñ

2 BGF ½²ñ³ñÇãÝ B ëáõù

3 A Ç Éáõë³Ýóë. ²É ³½· T ùáñëÝ

4 T »Ï³õáñ»³É ÷Ë »Ï³õáñÇ ³ë³õñ

5 T ÝáñÇÝ

6 T ½Ô³½³ñáõ ³ñáõó³ÝáÕÝ

7 T ½Ýáë³ ³éÝ¿ñ

8 BG ëÁñµáóÝ

9 T ËÁÝ¹³óáó

10 T ³Ý G Ù³ÑáõÝ

11 T ãÇù ß³ñ.

24 G ½¹ÁÅáËëÝ

25 G Ó³ÝÇõÝ

Փ[ՈԽ]

Ջայնին զաւրութեամբ Փըրկչին սարսեաց դըժոխք:
Դըժոխք պատառեալ Ղազարէ եկն արտաքս:
Արտաքս ելանէր յասել Փըրկչին. Ղազար ար ե՛կ ի դուրս:
Ի դուրս ելանէր երիզապինդ վարշամակաւք պատեալն:
Պատեալ կըտաւաւքն, զոտս արձակէր, երկըրպագէր Փըրկչին:
Փըրկչին բարբառեալ, լուծէ՛ք ասէ զերիզապինդ կապեալդ:
Զկապեալդ պատանաւք, թողէ՛ք երթալ պատմող լինել փառաց:
Փառաց նորոգչիս պատմող լիցի յազգըս լեզուաց բազմաց:
Բազմաձայն լեզուաց, ուղղափառաց հայցմամբ եւ մեզ ներեա՛,
Ներեա՛ մեզ, Փըրկիչ, ընդ Ղազարու յարո՛յ զմեռեալքս մեղաւք,
Զմեղաւքըս մեռեալքս, կենդանացո՛յ չորեքնիւթեան մարմնովս,
Մարմնով կենսատուիդ, զպատանս մեղաց լուծանելով այսաւր:
Այսաւր ողորմեա Քո գալըստեամբդ խաւարացեալ ոգւոցս,
Ոգւոց լուսատու, ծագեաց մեզ լոյս Քո տաւնողաց դասուս:
Դասու պատուողաց, զաւր գալըստեան Քո ի Բեթանիայ,
Ի Բեթանիայ, Բանդ Հաւր եկեա լուսոյ մեզ զՀայր յերկինս:
Յերկինս եւ յերկրի աւրհնաբանեմք զԵրրորդութիւնդ միշտ:
Միշտ եւ հանապազ Փըրկչիդ Գալուստ ի յաւիտեանս աւրհնեալ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃª 184³

B-Ó»é ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 339µ-340µ

G-ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 249µ-250³

Êáñ³·Çñ

ABG ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Èáõë³Ýó³ÙÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A Æº. î³Õ Ô³½³ñáõ Ù³ñáõÃ»³Ý

´Ý³·Çñ

2 BG »Ï»³É

7 BG ¼å³ ï»³ÉÝ å³ ï³Ý»³õù

9 A ãÇù 9-16 ïáÕ»ñÁ

18 G ³õñÑÝ³µ³Ý»³É ÉÇóÇ ÷Ë Ç... ³õñÑÝ»³É

ՓՈԽ

Նոր աւետեաց լուր այսաւր մեզ հընչեաց
Երկնային ձայնիւ Որդին որոտման.
Րոպէից Տէր Յիսուս՝ ստեղծողն Ադամայ՝
Սա այսաւր եկեալ ի Բեթանիայ՝
Ի յարուցանել ըզչորեքաւրեայն:
Սաստեաց հրամանաւ մահու բըռնութեան.
Ի կեանըս դարձոյց վերըստին զՂազար
Եւ նովին յուսով զմեզ անմահացոյց:
Րաբուն իմաստիւք սպասել յարութեան՝
Գոչեսցուք եւ մեք՝ Կենարարին փա՜ռք:

---

³ ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 184³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 119µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 86³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 129µ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 225µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 71
Êáñ³·Çñ
AG ö[áË]. ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ²ÝËáñ³·Çñ T Úáñ¹áñ³Ï Ç î¿ñ Ü»ñëÇë¿ U Úáñ¹áñ³Ï Ì³ñ³Ï³ åª Ü»ñëÇëÇ »ñ·
´Ý³·Çñ
2 BGU Ó³ÝÇõÝ
3 TU ðáå¿ÇóÁÝ BGTU î¿ñÝ U ãÇù ÚÇëáõë U ëï»Õ-Í³õÕÝ
4 B ê³ f ³ëûñ BG ´»¹³ÝÇ³
8 TU Ó³ÝÇõ ÷Ë áõëáí
10 TU ö³¨éë Î»Ý³ñ³ñÇÝ

ԱՅԼ ՏԱՂ ԳԱԼՍՏԵԱՆ Ի ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՂԱԶԱՐՈՒ, ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՅՆ ԱՍԱՑԵԱԼ

Էն նորոյ նորին, ը՜, նոյն, ը՜, նիւթ,
Նիւթ էականին, Էնն յանէից գոյ.
Գոյըն յոչէից եղաւորեալ տիպ,
Տիպ երանութեան ներընդունակ ներ.
Ներ ներբողական նըւաստատիպ կերպ,
Կերպ երամաղին եւ ցուցանիք չուք.
Շուք տարրաշըշոյ զեղ մէջ ասոյ զկէտ,
Կէտ կատարելոց կըցորդակցեալ եւ էակցեալ մէտ.
Մէտ տաղերամին ձայնաստեղծեալ եբրայական տղայք,
Տղայք գովասանական, համանգամայն ճիթաստանեան ոստազուարճ երգ.
Երգ ովսաննայաբեր, արքայաճեմ ռահ,
Ռահ արքայաճեմ ձորձածածուկ ծիածանին գնացք.
Գնացք լուսաշաւիղ, յաւանակաւ եկք,
Եկըք հրէակոյտ ծերածողով՝ առբերելով արմաւեննեաց ոստ.
Ոստս արմաւեննեաց վերատուելում պարգեւողին փա՜ռք,
Փա՜ռըք բազմելոյն վերայ իշու շնորհազարդեալ գերափառեալ մըտրուկ.
Մըտրուկ հանդերձ իշովն ի Սաբաւովթ զաւրելոյին բան,
Բանըն շնորհաւէտ կառավարեան լեռնաթափեան յԵրուսաղէմ գայր.
Գայր նախաշաւիղ Տեառն ընդունակ Բեթանիայ եղեւ,
Եղեւ խանդագորով սրտաճըմլիկ Մարիամանց եղբայրական գուժըն.
Գուժըն մեռելոյն չափ արտասուաց մեսիատես աղերսաւոր քորք,
Քոյրք նորախընդիր արտաշընչեալ, արտաբերեալ գերիզապարգեւ.
Պարգեւ զանբանողին դարձուցանէր զդին,
Դին դիապատեալ հոգէզգեստեալ կեանս կոչողին նորատուելում կընիք.

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 184µ-185µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 114³-115³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 347µ-348³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 81µ-82µ
Ü³ñ»Ï³óÇ-¿ç 89

Êáñ³·Çñ
A ²ÛÉ ï³Õ ·³ÉÁëï»³Ý Ç Û³ñáõÃÇõÝ Ô³½³ñáõ B ÜáÛÝ Ç Û³ñáõÃÇõÝ Ô³½³ñáõ, ¶ñÇ·áñÇ Ü³ñ»Ï»óáÛÝ ³ë³ó»³É C ²ÛÉ ï³Õ ·³ÉÁëï»³Ý î»³éÝ Ç Û³ñáõÃ»³Ý G î³Õ ÝáÛÝ Ù»ÍÇÝ ¶ñÇ·áñÇ Ü³ñ»Ï³ó-õáÛ á·»³É Ç Û³ñáõÃÇõÝ Ô³½³ñáõ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A î³Õ ¶³Éë ï»³Ý î»³éÝ Ç Ú³ñáõÃÇõÝ Ô³½³ñáõ ´Ý³·Çñ

3 C ¶áÛÉÝ
5 BCG Ýáõ³ëï³ ïÇå
6 C »ñ³ÙáÕÇÝ B óáõó³ÝÇ C óáõó³ÝÇõñ
7 C ï³ññ³ßßáÛ C ³Ûëáû
8 A Á·, Ù¿ï
9 C »µñ³Ï³Ý
10 B áëï³½Áõ³ñ×
11 C »ñ·ù
13 BCG Éáõë³ß³õ»Õ
14 C ºÏù B Í»ñ³ÛÅáÕáí
15 B àëï B í»ñ³Ûïáõ»³ÉáõÙ
16 C Çßá B ßÝáñ³½³ñ¹»³É C ßÝáñÑ³ß³ñ¹»³É C Ùï-ñáõÏ
17 C Øïñáõ Ï BCG ê³µ³õ³õÃ C ½³õñ»ÉáÛÇ
18 C ´³ÝÝ B É»³éÝ³Ã³÷»³Ý C É»éÝ³Ã³÷³Ý
19 BCG Ý³Ë³ß³õ»Õ BG ´»¹³ÝÇ³ C ´»Ã³ÝÇ³
20 C ËÝ¹³·áñáí C ëñï³×ÙÉÇÏ BG ·áõÃ
21 C ³ñï³ëáõ»³ó A Ù»ëÇ³Ûï»ë
22 BCG øáñù C Ýáñ³ËÝ¹Çñ ³ñï³ßÝã»³É
23 C Ð³õñ ½³Ýµ³ÝáÕÇÝ B Á½¹ÇÝ C ¹ÇÝ
24 B Ñá·¿½ë·»ëï»³É C Ñá·»ë·»ëï»³É Ç Ï»³Ýë C Ýáñ³Ûïáõ»ÉáõÙÝ C ÏÝÇù

Կնիք մահու լուծան դըժոխայնոց կիրք,
Կիրք չընչին տուողին ի հոյակապ ժողովն.
Ժողովք եբրայական հոյլըք բիւրուց երգաբանեն փա՜ռք,
Փա՜ռըք լուսատուին այժմ, յաւիտեա՜նս, ամէն:

25 C ¹ÅáË ³ÛÝáó
26 C ãÝãÇÝ C ÷ ³Ûï ÇÝ ï áõáÕÇÝ B Ñá ³ Ï ³ å C ÅáÕá-íáíÝ
27 B ÄáÕá í
28 C ãÇù ³Ù¿Ý

ՂԱԶԱՐՈՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ*

Գոչումն ըղձական, գովասանական, գոհաբանական,
Բանս դաւանական, ձայնս նըւիրական, տացուք Քոյդ անւան,
Հայր անճառական, Որդիդ միական, Հոգիդ էական,
Րաբուն հանրական, իմաստից որ կան, յէակս բանական,
Աղբեւր բարութեան, տուրք ողորմութեան, գոյից ամենայն,
Ի քէն արարան, էակ ամենայն, եւ ի քէն գաւրանան,
Այլեւ բանական, ազգս ադամական, շնորհիւ քո լըցան,
Գոլ Քեզ աւթեւան, Հոգոյդ բնակարան, կամաւ հայրական,
Մարգարէական, առաքելական, չըներհս ըստացան,
Որով խաւսեցան, զքոյդ մարդեղութեան, յաւուրըս լըման,
Ծնընդեամբ կուսական, յերկրի երեւման, բնակիլ ընդ մարդկան,
Աւգնեա՛ մեզ ի նեղութեան մերում, Աստըւա՛ծ, աղաչեմք:

Րամըս ժողովեալ, բանիւ ուսուցեալ, եւ վարդապետեալ,
Առաքեալս ընտրեալ, ի մաքսէն հանեալ, ծովակէն կոչեալ,
Ջըկնորսաց առեալ, մարդիկ որսացեալ, եւ աշակերտեալ[ա],
Հարսանիս երթեալ, զջուրըն փոխարկեալ, գինի դարձուցեալ[բ],
Հաց բազմացուցեալ, զհազարս կերակրեալ, նըշխարս յաւելեալ[գ],
Ի նաւին ննջեալ, հողմոցըն սաստեալ, զալիս հանդարտեալ[դ],
Ի ծովու գնացեալ, ոտից ոչ թացեալ, զՊետրոս յարուցեալ[ե],
Ի Թաբաւր ելեալ, եւ այլակերպեալ, զփառսդ ծանուցեալ[զ],
Զ Ղազարու լըւեալ, թէ հիւանդացեալ, եւ զտեղի կալեալ[է],
Երկու աւր անցեալ, սուրբ գնդին յայտնեալ, Հրէաստան երթալ,
Զոր ոչ կամեցեալ, Թումա առաքեալ, անդրէն ըզգընալ[ը],
Տէր բացայայտեալ, թէ Ղազար մեռեալ, եւ ես ուրախացեալ,
Աւգնեա՛ մեզ ի նեղութեան մերում, Աստըւա՛ծ, աղաչեմք:

Իսկ քորքըն բարի, եւ երանելի, Փըրկչին սիրելի,
Աղերս մաղթալի, առ Տէրն առաքի, վասըն Ղազարի,
Թէ զոր սիրէիր, սա աստ տագնապի, եւ ի մահ մաւտի,
Եւ Յիսուս խաւսի, բան զարմանալի, վասըն Ղազարի,
Թէ ոչ մեռանի, այլ պատճառ լինի, փառացն Յիսուսի[թ],
Դարձեալ բարբառի, ի լուր ամենի, Ղազար մեռանի,
Եւ երթեալ կամի, զի զարթուցանի, բանիւ սքանչելի,

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 126 ³ -129 ³
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³Ûñ ³ Ï ³ å ª ¶ñÇ·áñÇ ¿ ë ³

ա Մտթ. Դ 18-25, Մրկ. Ա 16-20, Ղուկ. Ե 1-11
բ Յովհ. Բ 1-12
գ Մտթ. ԺԵ 36-38
դ Մտթ. Ը 23-27, Մրկ. Դ 35-41, Ղուկ. Ը 22-25
ե Մտթ. ԺԴ 22-33, Մրկ. Զ 45-52, Յովհ. Զ 15-21
զ Մտթ. ԺԷ 1-13, Մրկ. Թ 2-12, Ղուկ. Թ 28-36
է Յովհ. ԺԱ 1-15
ը Յովհ. ԺԱ 16
թ Յովհ. ԺԱ 41-42

Եկեալ մերձ լինի, գեղջին Մարթայի, Բեթանիայի,
Քորքըն Ղազարի, Մարեմ Մարթայիւ, ընդ առաջ լինին,
Առ ոտս անկանին, Տեառն եւ պաղատին, բըղխմամբ արտասուին,
Տէր իսկ ասէին, ուր Քո սիրելին, Ղազար գըթալին,
Մեր յոյսն ի մարմին, եղբայր ցանկալին, մեռաւ յեռանդին,
Յիշեա գՀոգիս:

Էն Աստուած յայտնեալ, մարմնով երեւեալ, Նոցա վշտակցեալ,
Յիսուս զայրացեալ, ի միտս իւր խռովեալ, թէ այս էր եղեալ,
Որ բնութիւնս պատուեալ, մահու գըրաւեալ եւ ապականեալ,
Մարթայ գընացեալ, Մարիամ եկեալ, Տեառն առ ոտս անկեալ,
Տէր իմ, ասացեալ, թ'աստ էիր դիպեալ, Ղազար չէր մեռեալ,
Յիսուս զայրացեալ, Ուր եդիք հարցեալ, եւ ի տապանն եկեալ,
Անդէն արտասուեալ, առ Հայր աղաւթեալ, ընդ իմ գոհացեալ,
Մարթայ ասացեալ, այս չորս աւր անցեալ, մեռեալըն հոտեալ,
Նա պատասխանեալ, թէ հաւատացեալ, ըզփառս տեսեալ,
Եւ ձայն ամբարձեալ, Ղազարէ կոչեալ, զմեռեալն յարուցեալ,
Ոտիւքըն կապեալ, ձեռաւքըն պատեալ, երիզապընդեալ,
Յիսուս հրամայեալ, զպատանսըն լուծեալ, եւ թողուլ երթալ,
Ընդ որ պակուցեալ, եւ զահի հարեալ, դասք հրէից ապշեալ,
Եւ եւս առաւել:

Սուգըն սփոփեցաւ, կըսկիծն բարձաւ, յեղափոխեցաւ,
Տրտմութիւն անցաւ, խաւարըն լուծաւ, եւ փարատեցաւ,
Մարթայ ցընծացաւ, եւ ուրախացաւ, զի եղբայրն յարեաւ,
Իսկ Յիսուս չոգաւ, յանապատ ելաւ, յԵփրայիմ ագաւ,
Ի սոյն աւր դարձաւ, Տէր եւ բազմեցաւ, Մարեմայ աւծաւ,
Յուդայ չարացաւ, ի սիրտ խոցեցաւ, ընդ այն մախացաւ,
Թէ ընդէր կորեաւ, եւղն որով աւծաւ, Տէրն որ մարդացաւ,
Էր չվաճառեցաւ, բազում դինարաւ, եւ աղքատաց տըւաւ,
Եւ Յիսուս դարձաւ, Յերիքով մըտաւ, անդէն շըրջեցաւ,
Տուն Զաքէ ագաւ, որով աւրհնեցաւ, փըրկութիւն գըտաւ,
Եւ անդուստ ելաւ, Սիոն դիմացաւ, լեառըն մաւտեցաւ,
Յիշոյ բազմեցաւ, յաւանակ նըստաւ, ի տաճարն եկաւ,
Ծերոց աւրհնեցաւ, մանկանց գովեցաւ, բարեբանեցաւ:
Զանձինս մեր:

Անըսկզբնական, Բանն հայրական, ծընունդն էական,
Որդին միական, Հաւր սահման եւ Բան, Հոգոյն իսկական,
Ի Քէն սկըզբնական, մարմին մարդկութեան, առեալ իւրական,
Հոգի բանական, մըտաւորական, կատարելական,
Կոյս անապական, մայր Աստուածական, ի վեր քան ըզբան,

Այսաւր ի լըրման, սքանչից հրաշական, Որդոյ քոական,
Ղազարու յարման, մերձ յողոգոմեան, աւուր գալըստեան,
Քաղցրութեամբ ական, տեսի Հայաստան, խախտեալս ի հիման,
Քեզ կցորդական, քորքըն մաքրական, Մարէմ եւ Մարթայն,
Ղազար սիրական, դասուք սրբազան, առաքելական,
Անապատին ձայն, եւ Նախավըկայն, պետըն պարթեւեան,
Բարեխաւսական, ընդ մեր փըրկութեան, ազգիս Հայ դաւան,
Պահել անսասան, զհաւտս բանական, զգինս անբիծ արեան,
Ողորմեա:

Ծնթ. խորա□րից առաջ ունի հետեւեալ կափան.

Առաջիկայ գանձս ասէ զկափայս.
ԶԳանձ եմ ախորժ եւ պատուական,
Րամեալ բանիւ անսխալական,
Ի Գրիգորէ մըտառական,
Գըրեալ զոր կայ Աւետարանն,
Որ զինչ ասէ վասն յարութեան,
Րոտեալ սիրոյն Իւր կատարման,
Աղազարուն յայն գերեզման,
Եկեալ տըւաւ զկենդանութեան:

ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ, Ի ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ՂԱԶԱՐՈՒ ՈԳԵԱԼ*

Անմահ Թագաւորն իջեալ ի վայրըս մահու,
Մահու գերելոց առընել գերէդարձ.
Դարձոյց վերըստին ի կեանս անվախճանս.
Վախճան մահու եւ կենաց ըսկիզբն այսաւր:
Այսաւր կեանքն եկեալ ի Բեդանիայ առ մահն,
Մահուն փախուցեալ որպէս խաւար ի լուսոյ,
Լուսոյն ընթացեալ զհետ մահուն, ը՛, խաւարի,
Խաւար ստուերամածըն եղեւ լոյս անըստուեր:
Ստուերաւ տըրտմութեամբ քոյրքն անկեալ առ ոտըս Տեառն.
— Տէ՛ր, թէ աստ պատահեալ, կեանքդ եղբաւրն ոչ հանդիպիւր մահ:
Մահու սիրելւոյն կրիւք մարդկաբար արտասուէր,
Արտասուաց բըղխումն այն զարտասուսըն բառնայր:
Բառնալ հրամայէր հզաւրն ըզվէմն առ ի բաց,
Բարձմամբ տապանին այնմ բացան դըրունք դըժոխոց:
Դըժոխք սարսեցին ի ձայնելն առ Ղազար.
— Ղազարէ՛, եկ արտա՛քս,— ձայնէր կոչողն Ադամայ.
Ադամայն կապ մահու լուծեալ ձայնիւ հըզաւրին,
Հըզաւրին զաւրութեամբ դարձաք դարձեալ ի կեանսն:
Կենսատու ձայնին մերձեալ ի յունկըն մեռելոյն.
Զմեռեալ չորեքաւրեայն ոչ արգելին դըժոխք:
Ի դըժոխս կապեալ անձնն արագ գայր առ կոչողն,
Կոչողին հրաման լուծանէր զնա ի կապից.
— Կապելոցն ի դըժոխս աւետի՛ս յարութեան:

Յարութեան յուսով ցընծասցուք եւ մեք այսաւր,
Այսաւր զուարճանամք տաւնիւս ընդ Մարիամանցն:
Մարիամու մասին հաղորդս արա զմեզ, Տէ՛ր,
Տիրականդ ոտից աւծմամբ թողութիւն շնորհել,
Շնորհաց Քոյ անճառից, Յիսո՛ւս, մատուսցուք զփառս:

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 118³-119³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 85³-86³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 69
Êáñ³·Çñ
B ï»°ë í»ñ»õáõÙ G î»³éÝ Ü»ñë¿ë Ï³ÃáÕÇÏáëÇ Ð³-
Ûáó ³ë³ó»³É Ç Ú³ñáõÃ»³Ý
´Ý³·Çñ

5 B ´»Ã³ÝÇ³Û G Û³é ÷Ë ³é
9 BG ³Ý·»³É
10 G ØÇ±Ã¿ ÷Ë î¿°ñ, Ã¿ G »Õµ³Ûñ ÇÙ ãÑ³Ý¹ÇåÇõñ ÷Ë »Õµ³õñÝ áã Ñ³Ý¹ÇåÇõñ Ù³Ñ
11 G ëÇñ»ÉáÛÝ
12 G µÁËáõÙÝ
15 G ãÇù Ç
20 G ãáñ»ù³õñ»³Ý

ՔԱՐՈԶ ՂԱԶԱՐՈՒ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՅՈՐԺԱՄ ԳԱՅՐ*

Խորհուրդ յառաջ քան զիսկզբանն, ի հայրաշարժ աշխարհաստեղծէն,
Նոր պարունակ բնութեամբ բաղկադրէ, զյաւիտենից հիմունս յաւրինէ,
Հանճարազոյգ անդունդըս կազմէ, իմաստութեամբ ձեղունս արկանէ,
Զառաբնութեամբ զաշխարհս յաւրինէ, հանդէպ արեւու զեդեմ զարդարէ,
Ի հակառակաց պատկեր յաւրինէ, անճառ բնութեանըն հաղորդս առնէ,
Այսաւր սիրով սիրելոյն ձայնէ եւ վերըստինն ստեղծանէ,
Աւրհնեմք զեկեալդ ի փրկութիւն աշխարհի, աղաչեմք:

Ահեղ մեծութիւն, անհամեմատ էականութիւն, Էակ միութիւն,
Լոյս էութեամբ եւ տիպ նոյնութեամբ, աջ եւ բազուկ եւ կարողութիւն,
Երկից շարժութիւն, անշարժ միութիւն, որ շարժեցար ի գութ Տէրութեան,
Առեր մարմին յաւէտ խսկութեամբ եւ պարագրեցար մերունակութեամբ,
Սահման Քո եղեալ զաւրինդրութիւն, զնոյն լցուցեր ըզգրաւորութիւն,
Իշխան եւ Տէր մահու եւ կենաց եւ կենդանատու մեռելոց,
Աւրհնեմք զեկեալդ ի փրկութիւն աշխարհի, աղաչեմք:

Զհանդուրժեցեր վասըն սիրելոյն եւ Ղազարու Քո բարեկամին,
Զտեղի առեր Բեթաբրէին, մինչ ի լնուլ աւուր չորրորդին,
Գեղեցկագութ երկոտասանիւն յորժամ զպատուէրն ի Քէն լսէին,
Մարիամեանքըն առ Քեզ մաղթէին, զտկարութիւն եղբաւրն յայտնէին,
Ի Բեթանիա երթալ խնդրէին, ձեռն դնելոյ կենաց կարաւտին,
Զկեանքըդ կըցորդ իւրեանց պաղատին եւ կենդանութիւն հայցէին,
Աւրհնեմք զեկեալդ ի փրկութիւն աշխարհի, աղաչեմք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
D-Ó»é ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 123 ³ -126µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 130 ³ -133 ³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 170µ-174 ³

Êáñ ³ ·Çñ
D ø ³ ñá½ Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý Ñ ³ õáõñ ß ³ µ ³ Ãáõ Ù»ÍÇ H ï »°ë í »ñ»õáõÙ M ¶ ³ ÝÓ Ô ³ ½ ³ ñáõ □ ³ ñáõÃ» ³ Ý

Ì ³ □ñ ³ Ï ³ åª Ê ³ ã ³ ï áõñ

´Ý ³ ·Çñ

1 M Ñ ³ ñ ³ ß ³ ñÅ □ ³ ßË ³ ñÑ ³ ë ï »ÕÍ¿
2 D Ü»ñ å ³ ñáõÝ ³ Ï
3 M ½ ³ Ý¹ áõÝ¹ ë
4 D Æ ù ³ éÇó µÝáõÃ» ³ Ýó D ½ ³ ßË ³ ñÑ D å ³ ñ÷ ³ Ï¿ ÷Ë □ ³ õñÇÝ¿ M ø ³ é ³ µ ³ ÝáõÃ» ³ Ùµ
5 M Ñ ³ Ï ³ é ³ ÏÇó å ³ ï Ï»ñë D ÝÁÏ ³ ñ¿ M Ï ³ ½Ù¿ ÷Ë □ ³ õñÇÝ¿ D µÝáõÃ» ³ ÝÝ Æõñ Ñ ³ Õáñ¹
6 D ½Ù»é» ³ É Ù ³ ñ¹Ý □ ³ ñáõó ³ Ý¿ »õ í »ñÁë ï ÇÝ Ç Ýá□Ý ÷Ë ëÇñá í… í »ñÁë ï ÇÝÝ
7 D ²õñÑÝ» ³ É ¿ DM ½»Ï» ³ ÉÝ ² ë ï áõ ³ Í ÷Ë ½»Ï» ³ É¹
8 D ²Ý ï ³ Ý»ÉÇ ³ Ñ»Õ D »ññ» ³ Ï ÙÇ ÷Ë ¿ ³ Ï ÙÇáõÃÇõÝ
9 D »õ ï Ç å ÷Ë ¿áõÃ» ³ Ùµ »õ D Ýá□ÝáõÃÇõÝ
10 D ºñÇó M ¾Çó ÷Ë ºñÏÇó D Ï ³ □áõÃÇõÝ ÷Ë ÙÇáõ-ÃÇõÝ
12 D ÷Ë ï áÕÇ. ê ³ ÑÙ ³ Ý ³ ¹ñ» ³ É ³ õñÇÝ ³ ¹ñáõÃ» ³ Ùµ »õ Ï ³ ï ³ ñ»ó»ñ ·ñ ³ õáñáõÃ» ³ Ùµ M Ýá□Ý »õ ÷Ë ½Ýá□Ý
13 D Î»Ý¹ ³ Ý ³ ñ ³ ñ øááí □ ³ ñáõÃ» ³ Ùµ ÷Ë »õ Ï»Ý¹ ³ -Ý ³ ï áõ Ù»é»Éáó
15 D î¿ñ ÷Ë »õ
16 M Ç ´»¹ ³ µñ¿ÇÝ
17 D ¶»Õ»óÇÏ ¹ ³ ëÇõù »ñÏá ï ³ ë ³ ÝÇÝ M ¶»Õ»óÏ ³ -·á□Ý »ñÏá□ ï ³ ë ³ ÝÇÝ
18 M Ø ³ ñÇ ³ Ù ³ ÝùÝ DM áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ. ¼ ³ ñ-ù ³ □¹ (D ¼ ³ ÝÙ ³ Ñ¹) Ç ·áõÃ ëÇñá□ ß ³ ñÅ¿ÇÝ, ½Ï ³ -ï ³ ñ» ³ É ë¿ñÝ å ³ Õ ³ ï ¿ÇÝ
19 M ´»¹ ³ ÝÇ ³ M ¹Ý»Éá í
20 D ÷Ë ï áÕÇ. ¼Ï» ³ Ýù¹ ÁÝ¹ Çõñ» ³ ÝëÁÝ ÏÁóáñ¹¿ÇÝ »õ ½Ï»Ý¹ ³ ÝáõÃÇõÝ Ç ø¿Ý ËÝ¹ñ¿ÇÝ M ½Ï»Ý¹ ³ Ýáõ-ÃÇõÝ M Ç øñÇë ï áë¿Ý ËÝ¹ñ¿ÇÝ ÷Ë Ñ ³ □ó¿ÇÝ
22 M ²Õµ»ñ

Աղբիւր կենաց, Բանըդ հայրական, որ երեւեցար գառն անմեղական,
Զխորհուրդ մահու Քո սահմանական յայտարարեր ներհուն դասուն հրաշական,
Զտկարանալն ի փառս աննըման, զմահն ի հանդէս հանուրց հիական,
Ղազար մեռաւ, բան Քո յայտնեցաւ եւ առաքեալքըն Քո տկարացան,
Երկեղազարհուրք եղեն միաբան, վասըն հրէից ազգին տիրասպան,
Աւն եկայք, ասեն նոյն նըման եւ մեք ընդ նմա մեռցուք յանդիման:
Զի լսէին ըզչարըն հանրական, զխորհուրդ դըպրաց եւ ըզբան,
Աւրհնեմք զեկեալդ ի փրկութիւն աշխարհի, աղաչեմք:

Տիւըն մերժէ զխաւարըն մահու, զարթուցանէ զհոգին լուսատու,
Ի Բեթանիա երթալ յանձն առնու, զընութիւն յայտնէ մարդոյն մահացու,
Արտասուակից վասըն Ղազարու, ընդ Մարթայի եւ ընդ Մարիամու:
Կեանքն երեւի խափանիչ մահու, բանն որ բարութեամբ զաշխարհըս լընու,
Ծունըր կրկնեալ կենաց միջնորդին, համբոյր հրաւիրեն սուրբ գարշապարին,
Ողբան ընդդէմ մեծի Միածնին, ի գութ շարժեն զկամքըն հայրենի,
Զամէնառատ բաշխաւղ կենդանին ի յարտասուս իւրեանց շարժէին:

Ողբս առեալ Տեառնըն տրտմասգեաց, աղբիւրս արտասուաց յաչացն բխեաց,
Զամբոխն ի լալ հընչմամբ յաւրինեաց, զընութիւն յԱդամա նոր վերստեղծեաց,
Անդ պաղատանաց երգս յարմարէին, որ ձայնակիցք էին հանդիսին,
Մարիամանքն առ Քեզ պաղատին եւ ողբալով ընդ Քեզ ասէին.
Թէ վաղագոյն աստ հանդեպէիր, մի՞թէ զցաւն նորա մերժէիր,
Դու որ ի Կանա հարսանիքն եկիր, զջուրն ի գինի անդ փոխարկեցիր,
Եւ ի Նաին քաղաքն երթայիր, զորդի այրոյն յարուցանէիր,
Բազմադիմի հրաշըս գործէիր, ընկա՛լ եւ զմեր պաղատանս,
Աւրհնեմք զեկեալդ ի փրկութիւն աշխարհի, աղաչեմք:

---

23 D ³Ýå³ñï³Ï³Ý ÷Ë ë³ÑÙ³Ý³Ï³Ý M ãÇù ¹³-ëáõÝ D ãÇù Ý»ñÑáõÝ
24 M ãÇù ïáÕÁ D ëáëÏ³Ï³Ý ÷Ë ÑÇ³Ï³Ý
25 M ½³ñÑáõñ»ó³Ý ÷Ë ïÏ³ñ³ó³Ý D ÁÝïñ»³É ¹³-ëáõÝ ³é³ù»É³Ï³Ý ÷Ë »õ… ïÏ³ñ³ó³Ý
26 D ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ. ÚáñÅ³Ù ÉÁõ³Ý ½³Ýëáõï øá Ññ³Ù³Ý, Ñ³ñ»³Éù ▯á·ÇëÁÝ ½³ñÑáõñ»ó³Ý M ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ. àñù »õ Éáõ³Ý½³Ýëáõï øá Ññ³Ù³Ý, »õ ½³ÑÇ Ñ³ñ»³É, Ñá·Ç Ëáó»ó³Ý
27 M ¼Ç ÷Ë »õ Ù»ù
28 M ÑÝ³ñ³Ï³Ý
30 M ½³ñ¹áõó³Ý¿
31 M ´»¹³ÝÇ³
32 M Ú³ñï³ëáõë É»³É ÷Ë ²ñï³ëáõ³ÏÇó M Ø³-ñÇ³Ùáõ ÷Ë ÁÝ¹ Ø³ñÇ³Ùáõ
33 M ÷Ë ïáÕÇ. ¶³Ý ÁÝ¹³é³ç ïáÑÙÁù Ô³½³ñáõ, á-ñáí íÁßï³ÏÇóù »Ý Ø³ñÇ³Ùáõ
34 M ÏÁñÏÝÇÝ M ï³▯ÇÝ ÷Ë Ññ³õÇñ»Ý
35 M È³▯ÇÝ M ß³ñÅ¿ÇÝ Á½Ï³ÙëÁÝ Ñ³▯ñ»ÝÇÝ
36 H ÷Ë ïáÕÇ. ºõ ³ñï³ëáõ»³ó ÁÝ¹ Ýáë³
37 M ³Õµ»ñë M µÁÕË»³ó
38 M ÑÁÝãÙ³Ý
39 M áÕµë ÷Ë »ñ·ë M Ó³▯Ý³ÏÇó
40 M ÷Ë 40-45 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
¸áõ µ³ñ»Ï³Ù Ô³½³ñáõ ¿Çñ, ÁÝ¹¿±ñ ▯³é³ç áã Å³Ù³Ý¿Çñ,
´³½áõÙ ½³õñáõÃ»³Ùµ µ³½Ù³ó ßÝáñÑ»ó»ñ, ³▯ë³õñ áÕµ³É ³▯ëñ »ÏÇñ
44 M ãÇù ïáÕÁ
45 M Ç Ý»ñùë ³ñÓ³Ï»³ó ÷Ë ▯³é³ç³¹ñ»³ó M ³é³-ù»³ó ÷Ë ï³ñ³Í»³ó

Խիստմամբ բարբառ քաղցրաձայն գոչեաց,
Եւ ուր եդիք զնա հրամայեաց:
Ի գերեզմանըն յառաջադրեաց եւ անդ աղաւթս առ Հայր տարածեաց,
Զայնն, որ զաշխարհըս հրատարակեաց. Ղազարէ, ե՛կ այսրէն, գոչեաց.
Յարեաւ մեռեալն յահեղ հրամանէն, եւ ըմբռնեցան տեսողքն յերկեղէն,
Յահեղ աւուր Քո աներեկին, յորժամ փառաւք Հաւր գաս, Միածի՛ն,
Ըզննջեցեալսըն մեր հանգուսցես ի հարսնարան Քում առագաստի,
Ահա յիշես. եւ եւս առաւել. զանձինս.:

Րեն ամբարձից գերագոյն սեռիցըն հանդիսակից,
Արփոյն խրախակից հրոյն անեղակիր, մայր լուսոյ բերկրիւր,
Զի որդիք լուսոյ ըզքեզ դաւանեն
Եւ երկըրպագեն ծընունդք երկրածինք,
Հայցեա՛ յՈրդոյ քո Տեառն Յիսուսի
Քաղցրացուցանել զկամքըն հայրենի:
Կըցորդութեամբ Յովաննու մեծին եւ Ստեփաննոսի նախավըկային
Խընդրուածովք քերցըն Ղազարու, նոյն իսկ Մարթայի եւ Մարիամու,
Շնորհեալ յանցանաց մերոց թողութիւն եւ ողորմութիւն,
Կըրկին կենաւք մեր բարեխաւսին, Պարթեւանուն Սուրբ Լուսաւորչին,
Եւ ամենայն ուղղափառ դասին, նորին զարմին եւ շառաւեղին,
Պահեա՛ պարագած ամաւք վերըստին, զաթոռ պետին եւ թագաւորին:
Եւ այժմ ողորմեաց:

48 M ãÇù 48-49 ï áÕ»ñÁ
49 M ²Ý áñ Ó³ÝÇõ ½³ßË³ñÑë ³õñÇÝ»³ó ÷Ë Ò³Ý... Ññ³ ï ³ñ³ Ï»³ó M áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. Ø³Ñ ë³ñë»ó³õ, ¹ÅáËù å³ ïÏ³é»³ó
50 M ãÇù »õ M »ñÏÇõÕ¿Ý
54 M ð»Ý³Ù»ñÓÇó ÷Ë ð»Ý ³Ùµ³ñÓÇó
55 M ãÇù ï áÕÁ
57 M áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. ½ù»½ Ëáë ï áí³ÝÇÝ êáõñµ ²ë ï áõ³Í³ÍÇÝ
61 M ãÇù Çë Ï
62 M ÞÝáñÑ»³° M »õ ÉÇ³å¿ë Ëáë ï áí³ÝáõÃÇõÝ ÷Ë áÕáñÙáõÃÇõÝ

ՓՈԽ

Ձայն Տեառն զաւրութեանց, ձայն Տեառն որոտման,
Ձայն Տեառն յարութեան, ձայն Տեառն աւետեաց:

Գոչէր Միածինն, որոտաց երկիր,
Դողաց սատանայ, յապուշ կրթեցաւ:

Հիացեալ ասէր, ուստի իցէ սա,
Ձայնէր Միածինն՝ Ղազար, ե՛կ արտաքս՜:

Իշեալ մեռելոյն երիզապընդեալ,
Թոյլ տուք, ասէ, դմա երթեալ՝ ուր կամի:

Աստանաւր ելից ըզթիւ խորհըրդոյ,
Զվեցերորդ դարու անկմանն Ադամայ:

Ի նոյն աւրինակ կոչեաց զՂազար,
Զոր եւ մեք տաւնեմք վեցեկի աւուրբք:

Զդարուցն ըզխորհուրդ մարդկան նորոգման
Յաւուրս աւետեաց Սրբոյ Յայտնութեանս:

Ըզփառս երգելով կուսական ծնընդեանն,
Այժմ եւ հանապազ յաւիտեանս, ամէն:

՜ Յովհ. ԺԱ 43

Խ. ԿԱՆՈՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

ՔԱՐՈԶ ՄԵԾԻ ԱՒՈՒՐ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ԾԱՂԿԱԶԱՐԴԻՆ

Աստուած անեղ, անպարագրելի, անճառ,
Անմահից արփի անպատում,
Երրեակ անձնաւոր եւ մի անշրփոթ,
Անբաւ բարձրութիւն, անհաս խորութիւն,
Մերձ յամենայնս ի վեր քան ըզբնաւս:
Անտես անտարրից եւ նիւթականացս անիմանալի,
Յաւէժ անձկով տաւնիւ ժողովեալքս,
Հայցեմք լինել Քեզ այժմ արժանի եւ յապագայսն
Երջանկաց երգակցութեամբ աւրհնել զանունդ ահաւոր,
Աղաչեմք:

Ստացար փառաբանիչս յոչէից անկարաւտըդ միշտ գովեստից,
Գոյացուցեր զերկիր յատուկ բանիւ միայն կատարեալ ի սմայեաւքս:
Ստեղծեր ի տարրէ բանաւոր իմաստուն կենդանի,
Իշխան եւ տէր երկրի կացուցեր:
Անպատում ճոխութեամբ յադին դրախտին պատուիրանաւն եդիր ժառանգել,
Հայցեմք լինել Քեզ այժմ արժանի եւ յապագայսն
Երջանկաց երգակցութեամբ աւրհնել զանունդ ահաւոր,
Աղաչեմք:

Երբեմն արփին ի Քէն գոյացեալ,
Ինքնակամ նըսեմ եղեալ ընկճեալ խաւար կոչեցաւ:
Ի պատուի ըզնախնին նայեցեալ յաչաղեաց,
Ըզնոյն դեղ դըժրող ինքնակործան մահաձիր մըտերմաբար,
Արբուցեալ ի բարուրըս գերակայիդ լինել հաւասար:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 185µ-189³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 185µ-189³
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 75µ-80³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 193³-197µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ø³ñá½ ·³ÉÁë ï»³Ý î»³éÝ Û°-ñáõë³Õ¿Ù F ø³ñá½ ·³Éë ï»³Ý î»³éÝ Û°ñáõë³-Õ¿Ù Ì³ÕÏ³½³ñ¹ÇÝ H ¶³ÝÓ °ñÏñáñ¹ Ì³ÕÏ³-½³ñ¹Ç
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Æ¼. ø³ñá½ ¶³Éë ï»³Ý î»³éÝ Ì³ÕÏ³½³ñ¹ÇÝ
´Ý³·Çñ
1 C »õ ³Ý×³é
3 H ³Ýå³ ïáõÙÝ
4 H »õ ³ÝÑ³ë
5 H Û³Ù»Ý³ÛÝÇ
6 DFH ãÇù »õ
7 H Ú³õ»ñÅ CF ï³õÝÇë H ï³õÝÇõë
9 FH °ñç³ÝÏ³óÝ H »ñ·³µ³ÝáõÃ»³Ùµ ³õñÑÝ»³É H ½³ÝáõÝ øá
11 F Ûáã¿Çó Û³Ý¿Çó F ³ÝÏ³ñ³õï¹
12 F ãÇù ½»ñÏÇñ C ãÇù µ³ÝÇõ
14 H ãÇù »ñÏñÇ
15 H ÇÛ³¹ÇÝ
20 CH »Õ»³É ÷Ë »¹»³É C Ïáã ÷Ë Ïáã»ó³õ
21 C ï»ë»³É ÷Ë Ý³Û»ó»³É HÛ³ç³Õ»³ó
22 F ¹ñÅáÕ H ¹ÁñÅáÕ Çõñáí

Պատիր ծասկելովըն վրիպմամբ,
Անբոյժ աշխարհելի տեսանաւղքն ըզընութիւնս տեսեալ,
Հայցէին ըզբաւականդ ապաքինիչ ժամանել:
Հայցեմք լինել Քեզ այժմ արժանի եւ յապագայսն
Երջանկաց երգակցութեամբ աւրհնել զանունդ աՀաւոր,
Աղաչեմք:

Բնաւից խնամաւղ արքայ երկնաւոր,
Անպարագիծըդ մերակերպ երեւեալ գըթով
Ի խընդիր տըղմասոյզըն մեղաւք տըպին Թագաւորականի,
Մարդկաւրէն արտասուեցեր առ շիրմի բարեկամին սիրելւոյ:
Աստուածաբար Հրամանաւ կոչեալ ի ժանեաց դըժոխոց.
Ակներեւ յայտնի կացուցեր կըրկին կենդանի,
Ի յանցըս ճանապարՀին զաչացու մուրացիկն
Արփիդ լուսով լըցուցեր եւ ըզտեսաւղսըն Հրաշացուցեր,
Զընաւ քաղաքն աւրՀներգութեամբ ընդառաջ փըրկողիդ ի պանծալի աւուրըս յորդորեցեր,
Ամբարձեալ ձեռաւք Հոգւոյ ակամբ նըկատեալ զաննիազդ:
Հայցեմք լինել Քեզ այժմ արժանի եւ յապագայսն
Երջանկաց երգակցութեամբ աւրՀնել զանունդ աՀաւոր,
Աղաչեմք:

Թագաւոր բարձանց, Հըզաւր եւ Տէր կամարար,
Հեզաւրէն Հանդարտաբար յիշոյ նըստեալ ի վանումըն ներՀակին,
Մանրեալ զաղեղըն Հարողին նետիւք:
Յոքնազան խորՀըրդով զընութիւնըս Հասարակաց,
Նոր Սիովն յիւր յառագաստն ընկալեալ Հըրճուի անպայման ցընծութեամբ
Յաւուրս Հրաշալի մեծիդ եկաւորութեան,
Զի ի սոյն Հանդերձեալ աւր տիրականիս
Ըզկատարեալ փըրկագործ տնաւրէնութեան խորՀուրդ,
ԱշխարՀակեցոյց անճառ խոնարՀութեամբըդ ներգործեցեր:
Հայցեմք լինել Քեզ այժմ արժանի եւ յապագայսն
Երջանկաց երգակցութեամբ աւրՀնել զանունդ աՀաւոր,
Աղաչեմք:

---

24 H Í³ëÏ»Éáí
26 F ½µ³õ³Ý¹³Ï H µáí³Ý¹³Ï C ³å³ùÇÝÇ Å³Ù³Ý»³É
32 H ïÁÕÙ³ëáù½ H å³ïÏ»ñÇÝ ÷Ë ïÁåÇÝ
33 C ëÇñ»Éáù CF ßÇñÙÇÝ C ëÇñ»Éáù H øáõÙ Ô³½³ñáõ ÷Ë ëÇñ»Éõáù
35 H ÷Ë ïáÕÇ. Î³Ý·Ý¿ñ »õ ù³ùïÝÇ Ï³óáõó³Ý¿ñ Ï»Ý¹³ÝÇ
38 C ÷ñÏáÕÇ¹ ËÝ¹áõÃ»³Ùµ F öñÏãÇ¹ ÷Ë ÁÝ¹³é³ç ÷ÁñÏáÕÇ¹ H ÷ñÏáÕÇ¹ ½áõ³ñ×áõÃ»³Ùµ
39 H Ñá·áù H ÝÏ³ñ»³É ÷Ë ÝÏ³ï»³É
40 H ÁÝ¹ ÝáëÇÝ Ñ³ùó»Ùù
44 H ù¿ß
45 C Ý»ñÑ³ÏÇÝ ÷Ë Ñ³ñáÕÇÝ
46 F ùá·Ý³½³Ý HC ËáñÑñ¹áíù H Ñ³ÕµÇõù ÷Ë Ëáñ-ÑÁñ¹áí
47 C êÇáíÝ H êÇáÝ CFH ³é³·³ëïÝ
48 H »Ï³õáñáõÃ»³Ùµ
49 C ï¿ñáõÝ³Ï³ÝÇë G ï¿ñáõÝ³Ï³ÝÇ
51 FH ïÝ³õñ¿ÝáõÃ»³Ùµ ÷Ë ËáÝ³ñÑáõÃ»³ÙµÁ¹ F Ý»ñ·áñÍ»³ó

Նըւագ նորահրաշ Արարչիդ համայնց երգէին,
Ոստս արմաւենւոյ սաղարթ ձիթենւոյ ընծայ անեղիդ
Ծերքըն տղայիւք մատուցանէին*:
Զհանդերձըս սփռելով Ովսաննա անուամբ Տեառն եկեալ՝
Թագաւորութիւն հաւր մերոյ Դաւթի գոչէին:
Յորմէ ծագէ նըշուղից մատին զարհուրեալ մեծին Մովսիսի ի փայն ապաստանէր:
Յէսու վերամբարձ նայեցեալ երկիւղիւ պակուցեալ զուստըն գիտել հայցէր:
Եսայիաս ի բարձունս նըկատեալ սրոբէիւք սաւառնեալ,
Ըզնոյնդ եւ Զաքարիասն աւթճէր Նոր Սիոնի.
Ուրախացի՛ր, զի Թագաւոր գայ քեզ յաւանակաւ առնել փըրկութիւն,
Հայցեմք լինել Քեզ այժմ արժանի եւ յապագայսն
Երջանկաց երգակցութեամբ աւրհնել զանունդ ահաւոր,
Աղաչեմք:

Ամենակալ զաւրեղ յաւրինիչ էից անհետազաւտելի,
Զնախկի խպառ անհաշտ խռովութիւն ընդ զուարթունս
Սըրբասացս վերին ի սէր դարձեալ փոխեցեր:
Լիեալ խրախ ընդ մեզ եւ նոքա յաւէտ անսահման ցընծութեամբ,
Տաւնեն հոգեպէս ըստ պատշաճի զպատկեր Տէրունեան մեծիդ Գալըստեան:
Յերուսաղէմ մայր քաղաքաց ի ժողովս անդրանկաց լուսերամիցըն հոգիացելոց:
Ընդ որս նըւագակից մաքրիցն եւ ըզմերս ընկալցիս գոհութեամբ
Խընկանուէր ըղձիւ ըզմաղթանս,
Հայցեմք լինել Քեզ այժմ արժանի եւ յապագայսն
Երջանկաց երգակցութեամբ աւրհնել զանունդ ահաւոր,
Աղաչեմք:

Աստանաւր հաւաքեալ համակամ ի քաւարանի աւազանաւ մայրըս Կաթուղիկէ,
Պարերգութեամբ առաջի կալով խորանի գահոյից աստուածակիր սեղանոյ սըրբոյ,
Խընդրեմք շնորհել բարի ըզպարգեւըս հասարակաց,
Զընտրեալս սըրբութեամբ զպատուեալս աւծութեամբ:
Շառաւիղ նախկի հըսկող հեղինակին զանբիծ զհայրապետըն մեր ըզՏէր [այս անուն]
Պարագայց ամաւք ի հաճոյս Քո քաղաքավարիլ
Տեսչաւք ըաբունաւք, հովուաւք եւ հաւտիւք

55 H ³ ñÙ ³ õ¿Ýá՛ CH ÓÇÃ»Ýá՛
57 H ï Õ ³ ՛ ³ õùÝ
* Մտթ. ԻԱ 1-11, Ղուկ. ԺԹ 28-40, Յովհ. ԺԲ 12-19
58 H ³ ë¿ÇÝ àí ë ³ ÝÝ ³ ՛ H ãÇù ³ Ýáõ ³ Ùµ î» ³ éÝ
59 H ãÇù ¸ ³ õÃÇ
60 C Ýß ³ õÕÇó H ÝßáÕÇó CH Øá í ë¿ëÇ H ÷ ³ å ³ ñÝ
61 CF »ñ Ï »ÕÇõ CFH ¹Ç ï » ³ É ÷Ë ·Ç ï »É
62 CF ëñá í µ¿Çõù
63 H ¼ ³ ù ³ ñÇ ³ ëÝ H »ñ ·»ñ ÷Ë ³ õÃ×¿ñ CF êÇá íÝÇ
69 H ³ ÝÑ ³ ï ÷Ë ³ ÝÑ ³ ß ï C Ë é á í áõÃÇõÝÝ
70 C ëñµ ³ ë ³ óÝ H ëñµ ³ ë ³ ó ³ Ý
71 CF É» ³ É F ՛ ³ õÇ ï » ³ Ý ë ³ ÑÙ ³ Ý ÷Ë ՛ ³ õ¿ ï ³ Ýë ³ Ñ-Ù ³ Ý H Í ³ ՛ñ ³ · á՛Ý µ»ñ Ï ñáõÃ» ³ Ùµ ÷Ë ³ Ýë ³ ÑÙ ³ Ý óÁÝÍáõÃ» ³ Ùµ
72 H ï ¿ñáõÝÇ
73 H ³ Ý¹ñ ³ ÝÏ ³ óÝ H Ñá ·Ç ³ ó»Éá՛Ý
74 F ÝÁõ ³ ·Çó
79 F Ù ³ õñÁë Ï ³ ÃáõÕÇ Ï¿Ç
82 C ½ÁÝ¹ñ» ³ Éë
83 H Ñ»ÕÇÝ ³ Ï ³ Ý F ãÇù ½ ³ ÝµÇÍ H ½ ³ ÙµÇÍ
85 H Ñá íÇõù

Եւ ի կըրկին երեւմանդ ընդ աջեայսն՝ «Ահա Ես եւ մանկունք Իմ» ասելով:
Պահեա՛ մաքուր սուրին մաղթանաւք զբարեպաշտ Թագաւորս մեր (այս անուն)
Եւ զիշխանս իշխողաց հարազատաւք ազգայնաւք եւ համաւրէն
հնազանդեցելովք:
Զաւրաւոր եւ յաղթաւղ լինել ընդդէմ Թըշնամեաց խաչին Քրիստոսի:
Հայցեմք լինել Քեզ այժմ արժանի եւ յապագայսն
Երջանկաց երգակցութեամբ աւրհնել զանունդ ահաւոր,
Աղաչեմք:

Բարեբանեալ անուն պաշտելի, ընկա՛լ բարեգութ զաղերս աղաւթից
Հաւտի Քո փոքու եւ բանաւորի‴:
Խաղաղութիւն շնորհեա՛ սոցա զերկնայինդ,
Զերեւելի մարտիւ Թըշնամիս ընդդիմակաց այսոցն
Զաւրութեամբ վանեալ մերժեսցես փըրկագործ նըշանաւ խաչիւս,
Իւրաքանչիւր ցաւոց սովաւ բուժումն արասցես,
Զպատահարս յանդից եւ ըզտարաժամ մահ հնարիւս այսու դադարեցուսցես:
Բարէշըրնչութիւն աւդոց եւ քաղցըր բըղխումն աղբերաց,
Կենդանարար դեղ ջրովս մաքրիչ խառնեալ ձիրեսցես,
Զհրաժարեալսն ի Քեզ հաւատով ճըշմարիտ,
Յուսով եւ ուղիղ դաւանութեամբ հանգուսցես:
Ահա յիշեսցես եւ ողորմեսցիս ննջեցելոցն յուսով յարութեան, աղաչեմք:
Եւ եւս առաւել զյորդումն սիրոյ,
Զանձինս մեր եւ զմիմեանս:

Իսկապէս բարի անհասանելի եւ յոյս հանուրց յարութեան,
Ի նորոգման աներեկ մեծի ութերեկի Բանիդ կըրկին Գալըստեանըդ:
Ունիմք առ Քեզ բարեխաւս ըզտաճար կենարար Բանիդ ըզմայրըդ Աստուծոյ,
Զկարապետ լուսոյդ յորովայնէ եւ յանապատէ զաւետաբերն աշխարհի,
Զմարիտիրոսն առաջին առաքելովք եւ մարգարէիւք,
Եւ որոյ մեք գըտեալք ըզլուսաւորիչըն Հայաստանեայց,
Արեամբ վըկայիւք եւ ճըգնաւղ միանձամբք եւ համաւրէն

86 H ºõ Ç FH ºñ»õÙ³ÝÝ H Ù³Ý·áõÝù
87 H ãÇù Ù³ùáõñ C ëáóÇÝ H ½µ³ñ»ó³ å³ñ ï ³ñù³ÛÝ ½ëÇñáÕ ëñµáõÃ»³Ý ½Ã³·³õáñÝ ÷Ë ½µ³ñ»-å³ßï… Ù»ñ CF Ã³·³õáñÝ
88 H Ð³ñ³½³ ï ³½·³Ï³Ý³õù, ÇßË³Ý³Û³õù ÷Ë ºõ… ³½·³ÛÝ³õù H ÑÝ³½³Ý¹»ó»É³õù
89 C ãÇù ÁÝ¹¹¿Ù
‴ Գ...-Է. ԺԲ 32
96 FH ÃßÝ³ÙÇÝ CFH ³Ûëáó
97 CF ½³õñáõÃ»³ÙµùÝ H ½³õñáõÃ»³Ùµù H Ë³ãÇõÝ
98 FH ãÇù ëáí³õ C ²ÝóÝ Çõñ ÷Ë Æõñ³ù³ÝãÇõñ
99 C ¼å³ï³Ñ³ñ F Á½å³ï³Ñ³ñ H ½å³ï»Ñ³ñë F ÑÝ³ñÇõ H ÑÝ³ñÇõùë
100 C ´³ñ¿ßáõÝã½³õ¹ë H µ³ñ¿ÑÝãáõÃÇõÝ H ãÇù »õ H µËáõÙÝ H ³ÝÓñ»õ³ó ÷Ë ³Õµ»ñ³ó
101 C ¹»Õáíë ÷Ë ¹»Õ çñáíë H Î»Ý³ñ³ñ ¹»Õáí Ù³ù-ñÇã Ë³éÝ»É ÷Ë Î»Ý¹³Ý³ñ³ñ… Ë³éÝ»³É F ãÇù ¹»Õ F çñáíë
102 H ¼Ñ³Ý·áõó»³ÉëÝ ÷Ë ¼Ññ³Å³ñ»³ÉëÝ
103 C ¹³õ³ÝáÕáõÃ»³Ùµ Ñ³Ý·áõó³Ý»É ÷Ë ïáÕÇ F Ñ³Ý·áõó³Ý»É
104 F Û³ñáõÃ»³Ùµ, ËÁÝ¹ñ»Ù
106 F Ûáñ¹áñáõÙÝ ëÇñáÛ
108 C ·³ÉÁëï»³Ý F ·³ÉÁëï»³ÝÝ
109 F ãÇù ³é ø»½
110 F ÉáõëáÛ H ³õ»ï³µ»ñÝ
112 F ·ï»³É H Ù»½·ï»³É CH Ð³Û³ëï³Ý»³ó
113 C ÙÇ³ÝÓ³Ýó

Ըզքեզ Աստուած եւ Տէր խոստովանողաւք,
Ընդ ժամանեալն իմաստութեամբ պայծառ լապտերաւք
Յառագաստ անմահ փեսայիդ ըզՔո դաւանաւղքս ընկալցիս:
Ձյառաջագոյն հրաւիրեալքս աւետաւոր ձայնիւ
Ի բարձրագոյն կոչողէդ ընդ աջմէ փառաց Քոց բազմեցուսցես,
Ընդ պատրաստական տնաւրինին եւ հաւատարիմ եղեալ ծառայիցն:
Զարքայական աւծեալ անուամբ Քո վերաձայնեալքս մասին արժանացուսցես փըրկութեան,
Ամենամեծ բարերար, Տէր զուարթառատ եւ հաւասարապարգեւ:
Եւ այժմ ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր ըստ մեծի ողորմութեան Քում:

---

114 H Ëáë ï áí ³ ÝáÕ ³ óÝ ÷Ë ²ë ï áõ ³ Í… Ëáë ï áí ³ Ýá-Õ ³ õù
115 CFH Å ³ Ù ³ Ý» ³ ÉëÝ
116 H ½Ù»½
117 F Ññ ³ õÇñ» ³ Éù
118 F ãÇù Æ… Ï áãáÕ¿ ¹
119 H Àë ï F ãÇù ï Ý ³ õñÇÝÇÝ CF Í ³ é ³ ÛÇó
120 F ùá ³ Ýáõ ³ Ùµ F ãÇù Ù ³ ëÇÝ H ¼ ³ ù ³ ñÇ ³ ÛÇÝ
121 H î¿ñ µ ³ ñ»ñ ³ ñ

ՏԱՂ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՅԱՒԱՆԱԿԱՒ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Այսաւր գալըստեամբ Աստուածորդւոյն յԵրուսաղէմ,
Ցընծայ եկեղեցի՝ դուստըր վերինըն Սիովնի,
Այսաւր հինն եղեւ Երուսաղէմ նոր նորոգեալ
Ընդ անմահ փեսային գալ յառագաստ մաքուր հարսինն:
Այսաւր հեզաբար նըստեալ ի յէշ յաւանակի
Գուշէր Զաքարիայ ուրախանալ Նոր Սիովնի՜:
Այսաւր ճիթեննեաց ոստովք ելին ծերքն ընդառաջ,
Մանկունքըն ստընդիայք արմաւեննեաց ոստըս ընկալեալ
Այսաւր տարածին ճորճք առաջի Արարողին:
Լերինք անուշահոտ ծաղկաւք եղեն ընծայաբերք,
Այսաւր ցընծացեն ծառք անտառի յերեսաց Տեառն,
Խընդայ եւ ծով լըրիւ, գետըք հարցեն ծափըս զեռմամբ:
Այսաւր հրակերպիցըն ձայնակից եղեն մանկունքն
Տղայքն եբրայեցւոցն ընդ սէրովբէսըն սըրբասաց:
Այսաւր «Ովսաննայ, Փառք ի բարձունս» վերերգէին,
Աւրհնութիւն Որդւոյ Դաւթի աւրհնեալ եկեալ անուամբըն Տեառն:

Այսաւր խորտակեաց զաղեղն անյայտ պատերազմին
Եւ զկառըս գերողին մանրեաց կառաւք քառաթեւին:
Այսաւր հրէղինացն հողեղէնքս երգակցելով
Տաւնեմք ուրախութեամբ զգալուստ յաղթող Թագաւորին:
Այսաւր նորոգեալքս նոր աւրհնութիւն փողփողեսցուք,
Զմեզ նորոգաւղին ի հնութենէ հինն Ադամայ:
Այսաւր անեղին աստուածութեան երեակ անճինն
Մատուսցուք ըզփառս այժմ եւ յաւէտ միշտ յաւիտեան:

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃª 189³-190³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 121µ-122³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 349µ-350³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), 37³-38µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ²ÛÉ ï³Õ ·³ÉÁëï»³Ý Çßáí Ûº-ñáõë³Õ¿Ù C ²ÛÉ ï³Õ ·³ÉÁëï»³Ý G ²ÛÉ ï³Õ ¶³-Éëï»³Ý î»³éÝ Ûºñáõë³Õ¿Ù
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A Æ¼. î³Õ ¶³Éëï»³Ý î»³éÝ Û³õ³Ý³Ï³õ Ûºñáõ-ë³Õ¿Ù ºñ· ½³ñÙ³Ý³ÉÇ Ó³ÛÝÝ ¿
´Ý³·Çñ
1 BC ²ëïáõ³Íáñ¹áÛÝ
2 C í»ñÇÝÁÝë êÇáÝÇ
3 C ºñáõë³Õ¿Ù »Õ»õ C »õ Ýáñá·»³É ÷Ë Ýáñ Ýáñá-·»³É
6 BG ¼³ù³ñÇ³ë
ꞏ Զաք. Թ 9
8 C Ù³Ý·áõÝùÝ BG ÁÝ·³É»³É
13 C Ù³ÝÏáõÝù
14 BG »µñ³Û»óõáó C »µñ³Û»óáó C ë»ñáµ»ëÝ
16 C àñ¹áÛ C ¸³õ¹Ç
17 C å³ï»ñ³½ÙáÕÇÝ
19 A Ç Éáõë³Ýóë. ²ÛÉ ³½· C ÷Ë ïáÕÇ. ²Ûë³õñ å³-ñ»ëóáõù ÁÝ¹ Ññ»ÕÇÝ³óÝ ÑáÕ»Õ»Ýùë
23 BG ³Ý»ÕÇ C ³ëïáõ³ÍáõÃ»³ÝÝ C ³ÝÓÇÝ
24 BCG Û³õÇï»³Ýë

Փ[ՈԽ]

Այսաւր գալըստեամբ Քո, Տէ՛ր, ցընծացաւ երկիր,
Որ ի փըրկութիւն եկիր հողեղէն բնութեանս:
Նըստեալ յաւանակ նորոյ ըստ Զաքարիայ,
Ընդ առաջ ելին մանկունքն ձայնիւ ցընծութեամբ:
Ոստս արմաւեննեաց առեալ, տերեւ ձիթեննեաց,
Ծերքըն գովէին ընդ տղայսն երգակցեալ վերնոցն.
Աւրհնեալ որ եկիր եւ գաս, բարձրեալ Թագաւոր,
Որդիք Սիովնի ցընծամք փրկութեամբ Քո, Տէ՛ր:
Ընդ նոսին եւ մեք տացուք նըւէր փըրկողիդ
Փոխանակ ծառոցն ոստոց զձեռաց համբարձումն:
Եւ ընդ տարածել ձորձոցն զերկըրպագութիւն
Ընդ բըժըշկելոցըն Քեւ զայս պաղատելով.
Լոյս ծագեա՛ հոգւոց մերոց որպէս եւ կուրացն,
Շարժեա՛ յաւրհնութիւն զլեզուս որպէս զստընդիացն:
Գոչել Քեզ ձայնիւ նոցին, յորժամ գաս փառաւք,
Ովսաննայ աւրհնեալ եկեալ ի յանունըն Տեառն,
Յորում լուսափայլ զարդուք ելցուք ընդառաջ
Եւ ընդ փեսայիդ մըտցուք յառագաստ կենաց:
Պարակից վերնոցն եղեալ երգել միշտ ըզփառս
Ընդ Հաւր եւ Հոգւոյդ յաւէտ, Քեզ փառք յաւիտեանս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 190³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 122³-123³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 350³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 37µ-38³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 177µ-178³
Êáñ³·Çñ
ABCG ï»°ë í»ñ»õáõÙ M î³Õ ·³ÝÓÇë
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí. ²ñ»õ³·³ÉÇÝ Æ¼. î³Õ ¶³Éë ï»³Ý î»³éÝ Û³õ³Ý³Ï³õÛºñáõë³Õ¿Ù
´Ý³·Çñ
1 C ·³ÉÁë ï»³Ùù
4 CG Ù³Ý·áõÝùÝ
5 M ³ñÙ³õ»ÝÇë
6 C Ì»ñù M ïÕ³Ûë
8 C êÇáÝÇ BG êÇáíÝÇ áñ¹Çùë
9 M ÷ñÏáÕÇÝ
10 CM Í³éáó áë ïáóÝ
11 C ï³ñ³Í»³É
12 M ø»½
13 C Ñá·áó
14 BG Çµñ»õ, M Çµñ ÷Ë áñå¿ë B ½ïÁÝ¹Ç³óÝ C ëïÁÝ¹Ç³óÝ M ëïÁÝ¹áõ»³óÝ
15 M àñÅ³Ù
16 M áñ ·³ë ÷Ë »Ï»³É
17 B ½³ñ¹Çõù M ãÇù 17-18 ïáÕ»ñÁ
18 G ß³ñ. ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í
20 C Ñá·áÛ¹ M Ñá·áÛÝ

ՔԱՐՈԶ ՄԵԾԻ ԾԱՂԿԱԶԱՐԴԻՆ*

Խընդա՛, Սիոն, խորան խորհըրդոյ, աթոռ Դաւթի, տուն Սողոմոնի,
Քանզի Որդին մեծի հըզաւըրի գայ մըտանէ ի քեզ բերկրալի,
Յաւանակաւ ըստ քաջերգողի, քեզ աւետեաց ձայնիւ նըւագի,
Անտանելին երկնի եւ երկրի, այսաւր բազմեալ ի յաւանակի,
Այն որ անտեսն է Սերովբէից, այսաւր ի տղայոցըն փառաբանի.
Աւրհնեալ եկեալ, Ովսաննա՛յ ի բարձունս,
Աղաչեմք:

Աթոռս արկեալ են ի տան Դաւթի, ողջոյնաբեր կըտակ կենդանի,
Աւրհորդացն Երուսաղէմի, որք խնդրէին զարքայդ Հայրենի,
Գան ընդառաջ մանկունք հըրճուալի հաճոյական, ձայնիւ ցընծալի,
Փունջ մանուշակ, վարդ արմաւենեաց, տերեւ ծառոց, բողբոջ մրտենեաց,
Մատուցանեն սուրբ գարշապարաց, եւ պարակցեն անմահից զաւրացն,
Հընչեն տաւիղս նըւագարանաց, աւրհնեն զեկեալ Փըրկիչ աշխարհի,
Աւրհնեալ եկեալ, Ովսաննա՛յ ի բարձունս,
Աղաչ.:

Զար պատերազմ աղեղըն նետի, յաղթահարեալ այսաւր խորտակի,
Սուրբ գալըստեամբըն այսաւր յաշխարհի, մարմնացելոյ Աստուածըն Բանի,
ԸզԲեթփագէ արար տուն Բանի, որ է ծընաւտ ձեռամբ Սամսոնի‴,
ԶԲեթանիայ տեղի մահաբեր, զոր մահաւիթ արուսեակն եբեր,
Տուն յաւրինեաց պատճառ կենսատուն, վասըն յարութեան Սրբոյն Ղազարու,

² ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 238µ-241³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 133³-136³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 175³-177³
Êáñ³·Çñ
F ¶³ÝÓ Ì³ÕÏ³½³ñ¹Ç Ê³ã³ïáõñ í³ñ¹³å»ïÇ ³ë³ó»³É H ï»°ë í»ñ»õáõÙ M ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í
Ì³Ûñ³Ï³åª Ê³ã³ïáõñ
´Ý³·Çñ
1 F êÇáíÝ F êáÕáíÙáÝ M ãÇù 1-4 ïáÕ»ñÁ (Ã»ñÃ ÁÝ- Ï³Í)
2 F àñ¹Ç
3 F Ú³í³Ý³Ï³õ F áñå¿ë å³ïÙ¿ ·Çñù ¼³ù³ñÇ³ÛÇ ÷Ë ù»½... ÝÁõ³·Ç
4 F ÷Ë 4-7 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
ºñáõë³Õ¿Ù ù³Õ³ù å³ÝÍ³ÉÇ, ù»½ Ó³ÛÝ
óÁÝÍáõÃ»³Ý ³õ»ï³ñ³ÝÇ,
²õñÑÝ»³É »ë, áñ ·³ëÛ³ÝáõÝ î»³éÝ Ã³·³õáñÇ
Æëñ³Û¿ÉÇ,
²õñÑÝ»Ùù Á½ø»½, ³ÝÑ³ë³Ý»ÉÇ öÁñÏÇã ³ßË³ñÑÇ
6 M ãÇù »Ï»³É
8 F áÕçáõÝ³µ»ñ
9 F ²õñÇáñ¹áóÝ FM ½³ñù³ÛÝ M ó³ÝÏ³ÉÇ ÷Ë Ñ³Û- ñ»ÝÇ
10 F ÷Ë 10-14 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
ºÉ»³Éù ÁÝ¹¹¿Ù Ù³ÝÏáõÝù Ññ×áõ³ÉÇ, í³ñ¹
³ñÙ³õ»Ýáíù, ÷áõÝç Ù³Ýáõß³ÏÇ,
Ø³ïáõó³Ý¿ÇÝ êáõñµ ·³ñß³å³ñÇ¹ ï»ñ»õë Ç
Í³éáó, µáÕµáç Ùñ·»ÝÇ,
¼áñ ÑÁÝã¿ÇÝ ï³õÇÕ ùÝ³ñ³Ï³Ý »õ ÁÝÍ³Û¿ÇÝ
»ñÏÝÇó ³ñù³ÛÇ¹,
²õñÑÝ»³É
H ÷Ë 10-14 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
¶³Ý ÁÝ¹³é³ç Ù³ÝÏáõÝù ÑÁñ×áõ³ÉÇ »õ
ù³Õóñ³Ï³ñÏ³×Ó³ÛÝ µ³ñ»µ³ÝÇ,
Ø³ïáõó³Ý»Ý áëï³ñÙ³õ»ÝÇ, ï»ñ»õ ÓÇÃ»ÝÇ,
µáÕµáç Ùñï»ÝÇ,
ø»½ ÁÝÍ³Û»Ý ÁÝ¹·³ñß³å³ñÇ »õ Ù³ïáõó³Ý»Ý
Çµñ»õ ³ñù³ÛÇ
17 F Ù»ÍÇ ÷Ë ³Ûë³õñ
18 F ¼´»¹µ³·¿ M ¸³õÃÇ ÷Ë ´³ÝÇ M áñå¿ë ÷Ë áñ ¿ M ÍÝ³õïÇõ
֊ Դատ. ԺԶ 14-19
19 M ¼´»¹³ÝÇ³
20 M ³éÇÃ Ï»Ýë³ïáõÇÝ ÷Ë Ï»Ýë³ïáõÝ M áõÝÇ ß³- ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ºõ ½³ëïáõ³ÍáõÃÇõÝÁÝ Ù»½ Û³Ûï- Ý»ÉáÛ

Որք ելեալ ընդդէմ գոչէին.
Աւրհնեալ եկեալ, Ովսաննա՛յ ի բարձունս,
Աղա.:

***Ա**յսաւր մանկունք ծափաձայն հընչմամբ,*
Երգեն աւրհնութիւն Փրկչին գալստեան:
Այս ամենայն եղեն յայտնապէս, զի պանծասցի Սիոն բերկրապէս,
Տեսանելով զՅիսուս Թագապէս, ի յառագաստ Իւր աստուածապէս,
Քնար բարբառ գոչեն յայտնապէս, յաւրինէին երգ զարմանապէս:
Զորդի Դաւթի աւրհնեն յայտնապէս, Յիսուս Փրկիչ ձայնեն մեծապէս,
Աւրհնեալ Որդի Հաւր հրամանապէս, որ գա նորոգեալ զերկիր տիրապէս.
Աւրհն.

***Տ**էր տաւնիս տուող ողորմութեան, որ խոնարհեցար արքայդ հեզութեան,*
Նըստար ի վերայ նոր յաւանակին, եւ բարձրացուցեր զԱդամ ճոխութեամբ,
Ընկալար ոստ ծաղկազարդութեամբ եւ ձիթենի տերեւ ցընծութեան:
Ի ծերոց աւրհնաբանութիւն եւ տղայոց գոհաբանութիւն
Ընկա՛լ ի մէնջ սաղմոսերգութիւն եւ աւրհնառաք փառաբանութիւն,
Շնորհեա՛ աշխարհի ըզխաղաղութիւն եւ յանցանաց մերոց թողութիւն:

***Ո**ւրախացի՛ր, մա՛յր կաթուղիկէ, երկնկառոյց կամար գերամբարձ,*
Արփաքաւղեցար համատարրապէս, անհաս, անչփոթ գահիւ ի հանդէս,
Գինահարեալ հրազէն զենարան, ներմարդացեալ Բանին բնակարան,
Այսաւր բացաւ դուռն երկնանըման, նախահրաւէր առաքելական:

***Ի**ւսնեա պըսակ զարուն գերազանց, զովեստ քեզ աներծ ասդելով ծագեաց,*
Հարաւ հընչեաց Հոգին Սուրբ ասդեաց, յիմանալիսն ըզմեզ վերածեաց,
Զեւթն աստեղէնն ի մեզ տնաւրինեաց, ըզստորակնեալքս ի նոյն նըւաճեաց:
Ըզհայրականն ի մեզ խնամարկեաց, զհատեալն յոստոց այսաւր նորոգեաց,
Ննջեցելոցն հանդիստ շնորհեաց եւ յոյս յարութեան կենաց պարգեւեաց,
Ահա յիշ. եւ եւս, Զանձինս.:

***Ր**ապէս աղաւնի, տատրակ բանաւոր, համասփիւռ ծաղիկ, շուշան լուսաւոր,*
Մանանային երկնային սափոր, եղեր հրալից բուրվառ խընկաւոր:

---

24 M ãÇù 24-25 ï áÕ»ñÁ
26 M »Õ»õ ÷Ë »Õ»Ý M óÁÝÍ ³ ëó¿ ÷Ë å ³ ÝÍ ³ ëóÇ M ½áõ ³ ñ× ³ å¿ë ÷Ë µ»ñÏñ ³ å¿ë
27 M ³ ñù ³ å¿ë ÷Ë Ã ³ · ³ å¿ë M ▯ ³ é ³ · ³ ë ï Ý M ÷»-ë ³ ▯ ³ å¿ë ÷Ë ³ ë ï áõ ³ Í ³ å¿ë
28 F ùÝ ³ ñ ³ µ ³ ñµ ³ é M ãÇù ï áÕÁ
29 M àñ¹Ç M ³ ë»Ý ÷Ë ³ õñÑÝ»Ý F Ññ ³ ß ³ å¿ë, M Ã ³ · ³ å¿ë ÷Ë ▯ ³ ▯ ï Ý ³ å¿ë
30 F · ³ ë Ýáñá ·»É
33 F ▯ ³ õ ³ Ý ³ Ï Ýáñ Ñ ³ Ý¹ ³ ñ ï áõÃ» ³ Ùµ ÷Ë Ç… ▯ ³ õ ³ -Ý ³ ÏÇÝ
34 F óÝÍáõÃ» ³ Ùµ
35 F Ç ë ï ÇÝ¹Ç» ³ ó ÷Ë ï Õ ³ ▯áó
39 F ³ ÝÑ ³ ï
41 F ù»½ ¹ áõéÝ
42 F ³ ½¹ »Éá í
43 F ³ ½¹ » ³ ó
44 F ³ ë ï »Õ» ³ ÝÝ
45 F ▯áõëá▯ ÷Ë ▯áë ï áó
46 F ãÇù Ï»Ý ³ ó
47 F ð ³ µáõÝá▯ ³ ñù ³ ▯ÇÝ ÷ ³ é ³ ó Ç ù¿Ý ÍÝÇó»Éá▯Ý Ýáñ »ñ· »ñ·»Ùù Ññ ³ ß ³ õáñ, »Õ»ñ ÷Ë »Õ»ñ F ãÇù ßáõß ³ Ý
48 F ÷Ë 48-49 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ. ²ß ï ³ Ý ³ Ï Éáõë ³ ÷ ³ ▯É, µáõñ í ³ é ËÝÏ ³ õáñ, áÕÏá▯½ Ï»Ý ³ ó, µ ³ Å ³ Ï Ñá·»õáñ

Մայր Աստուծոյ Բանին միաւոր, ողկոյզ կենաց, բաժակ Հոգեւոր:
Մաղթեա՛ Միածնիդ ձայն աղերսաւոր,
Զի ջընջեսցէ զգիր մեր պարտաւոր,
Զմեզ կազմեսցէ գարուն Հոգեւոր
Իւր սուրբ գալըստեամբն այսաւր փառաւոր
Եւ այժմ.:

52 F ½Ù»ñ ·Çñ

ՏԱՂ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ԻՇՈՎ

Այսաւր երգս առեալ գոչեն հրեշտակք յերկինս,
Այսաւր պարառեալ երգն նորոգեն ձայնիւ:
Ձայնիւ ցընծութեամբ աւրհնեն զԱստուած՝ զերկնից երկրի ըզՏէրն,
ԶՏէրն ամենեցուն, որ առաքեաց զԻւր Միածին Որդին:
Որդին Աստուծոյ, իջեալ յերկնից եւ ի յերկիր շըրջէր,
Շըրջէր ի յերկրի եռանդն ասէր եւ ջերմագութ սիրով
Սէր արարչական, զմարդիկ յերկինս յորդէգրութիւն կոչէր:
Կոչէր հրամանաւ աւետաւորս Իւր աշակերտս կարգէր,
Կարգէր աւրհնութեամբ, քաղցրանըւագս ընդ տիեզերս բաշխէր:
Բաշխէր քաղցելոց, ծարաւելոց զանմահական ըզկեանս,
Կեանքն ամենեցուն, դիմեալ եւ գայ յԵրուսաղէմ քաղաք,
Քաղաքըն Դաւթի, ի տաճարին, զոր Սողոմոն շինեաց:
Շինեաց բնակարան, ժողովարան աղաւթարան հրէից,
Հրէից բազմութիւն, առ հասարակ խըմբեալ ընդառաջ ելին:
Ելին ծերքն ոստիւք, արմաւենիս տղայքն առեալ բերին,
Բերեալ ծերունեացն, ոստըս խընդուցն ձիթենեաց ծառոց:
Ծառոց ի փայտից, որ ի սկզբան ճաշակեցոյց ըզմահ,
Զմահու ներգործումն, արկեալ ի յորս անմահ արքայորդւոյն:
Որդւոյն Աստուծոյ երգ նոր երգեմք քերովբէից նըման,
Նըման պարառեալ, զոր մարգարէքն յառաջագոյն երգեն:
Երգեն ասելով. աւրհնեալ եկեալ Փըրկիչ Յիսուս Քրիստոս,
Քրիստոս Աստըւած, աւրհնեալ, որ գաս թագաւորաց արքայդ:
Արքայդ երկնաւոր, լոյսդ առաքեա՛ լի հայրական ծոցոյ,
Ծոցոյ անեղի, խոնարհեցար բանդի բարձանց երկնից:
Յերկնից ի յերկիր մեզ ի խընդիր զորըս ձեռաւք ստեղծեր,
Ստեղծեր զմեզ ձեռաւք, անմահական ի վայելուչ դրախտին:
Դրախտին փափկութեան, զոր տընկեցեր ի սնունդ որդւոց մարդկան,
Մարդկան թըշնամին վարատեցոյց, առեալ տարաւ գերի:
Գերագոյն եղեալ, առհասարակ զմեզ գրաւեցոյց մահու:
Մահու եւ դըժոխոց եղեւ իշխան եւ թագաւոր արքայ,
Արքայ երկնաւոր, քաղցրատեսակ եւ մարդացեալ Աստուած:
Աստուած արարիչ եւ կեցուցիչ մարդկան Յիսուս Քրիստոս,
Քրիստոս Աստըւած, զՔեզ աղաչեմք, փութով խընդրեա՛ զգերեալս:
Զգերեալս որ գերեալ, անդընդային եւ խորամանկ աւձին,
Աւձին անիծից, որ մեզ եղեւ առիթ չարեաց մեղաց:
Մեղաց քաւարան, Աստուած հըզաւր եւ թագաւոր փառաց:
Փառաց թագաւոր, Քեզ վայելէ փառք եւ պատիւ ընդ Հաւր,
Ընդ Հաւր եւ Հոգւոյն, այժմ յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

[2] Õµ̂áõñÝ»ñ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 340µ-342 ³ Êáñ ³ ·Çñ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 250µ-251µ BG ï »°ë í »ñ»õáõÙ

ԽԱ. ԱՅԼ ԿԱՆՈՆ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

ՔԱՐՈԶ ՄԵԾԻ ԱՒՈՒՐ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Համագոյական, Հաւր սաՀման եւ Բան, Հոգւոյդ տիրական,
Որդիդ միական, ճառագայթ փայլման, Նըկարագրական,
Ոչ կըրտսերական, այլ Համաբնական, սկըզբնաւորական,
Յաւիտենական, անՀուն, անթուական, անպարագրական,
Ոչ անջատական, ի ծոցոյդ Հայրական, քըթթել միական,
Որպէս լոյս ական, բան մըտաց բերման, գետ աղբեւրական,
Բանդ արարչական, ստեղծաւղ Հանրական, զարդուցն երկնական,
Սեռիցն եռական, որք են բանական, Քեզ փառատրական,
Մարդոյս կըրկնական, Հոգւոյ երկնական, մարմնոյ երկրական,
Պատկեր տիրական, արարածական, Հրաշափառական:
ԱւրՀնեմք զաշխարՀակեցոյց Գալուստ Քո, Փըրկի՛չ, փըրկել ըզմեզ,
Աղաչեմք:

***Ա**րեւդ երկնային, առեր սուրբ մարմին, յարմատոյ Յէսսին,*
Եւ զԱդամըն Հին, նորոգմամբ Քոյին, Հաներ ի յերկին,
Զաղեալ ըզմարմին, եւ կոխեալ չարին, պըտղով խաբողին,
Գաւազանդ Յէսսին, ծաղիկդ յարմատին, կանգնեցեր յոտին՞,
Հիմնարկեր Բանին, ի յորովայնին, Սուրբ Աստուածածին,
Եւ կատար գըլխին, ի Գողգոթային, բացմամբ Քո կողին,
Իսկ զորս ի միջին, այն ժամանակին, նեղելոցն յախտին,

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 190µ-94µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 128µ-132µ
K-Ó»é. ÑÙñ. 382 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 86³-89µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 178³-184³, 182µ-185µ
T-Ó»é ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 130³-131³, 131µ-133µ
²ÛñÇí³Ý»óÇ-¿ç 135

Êáñ³·Çñ
A ²ÛÉ ø³ñá½ Ø»ÍÇ ³õáõñ ¶³Éëï»³Ý î»³éÝ Ûº-ñáõë³Õ¿Ù, ³ë³ó»³É ØËÇÃ³ñ ì³ñ¹³å»ïÇ D Æ Ø»ÍÇ ²õáõñ àÕá·áÙ»ÝÇó ï³õÝÇ Ññ³ß³÷³é »õ ÷ñÏ³·áñÍ »Ï³õáñáõÃ»³ÝÝ Ûºñáõë³Õ¿Ù ³ë³-ó»³É, ù³ñá½ ØËÇÃ³ñ í³ñ¹³å»ïÇ K ¶³ÝÓ Ì³Õ-Ï³½³ñ¹ÇÝ ØËÇÃ³ñ³Û M ¶³ÝÓ Ì³ÕÏ³½³ñ¹Ç ·Ç-ß»ñáÛÝ T ãÇù. Çñáí Í³Ûñ³Ï³åÇ Ñ³Ù³ñ áñå¿ë ³-é³ÝÓÇÝ ·³ÝÓ áõÝÇ Ñ»ï»õ»³É í»ñÝ³·ÇñÁ. ¶³ÉÁë-ï»³Ý »ñ»ÏáÛÇ ³ë³ ÏÇñ³ÏÇÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
ø³ñá½ ¶³Éëï»³Ý î»³éÝ Ì³ÕÏ³½³ñ¹ÇÝ
Ì³Ûñ³Ï³åª Ð³Ûó¿ ëÇñáí
´Ý³·Çñ
1 DM Ðá·áÛ¹ K Ñá·Ç¹ KM ÇëÏ³Ï³Ý, D ëÇñ³Ï³Ý ÷Ë ïÇñ³Ï³Ý T ãÇù 1-30 ïáÕ»ñÁ, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í
3 KM ÏÁñë»ñ³Ï³Ý KM ³ÝÁëÏÁ½µÝ³Ï³Ý ÷Ë ëÏÁ½µÝ³õáñ³Ï³Ý
5 KM ³Ý³Ýç³ï³Ï³Ý KM ÍáóáÛÝ K ãÇù Ç
6 D ÙÁï³Í³Ï³Ý, M ÙÁï³ÍÝ³Ï³Ý ÙÁï³ó³Ï³Ý ÷Ë Ùï³ó µ»ñÙ³Ý AM ³Õµ»ñ³Ï³Ý
7 KM ½³ñ¹áõó
8 KM ë»éÇó M ¿³Ï³Ý
9 M Ñá·áÛë M Ù³ñÙÝáÛë
11 M ²Ñ³ Ï»óáºÛ ½Ù»½, î¿°ñ, »õ ³ñ¹³ñ³óáºÛ D »õ ÷ñ-Ï»É ½Ù»½ ÷Ë ÷ÁñÏ»É Á½Ù»½
12 M Û³Ûë êáõñµ ÏÇñ³Ï¿Ç ³õáõñ î¿ñáõÝÇ K Û³Ûë ëáõñµ ÏÇñ³Ï¿Ç ³õáõñë ï¿ñáõÝÇ
13 KM ¸áõ ÷Ë ëáõñµ KM ¸³õÃÇÝ ÷Ë Ú¿ëëÇÝ D ³ñ-Ù³ï¹»ñÏñ³ÛÇÝ
14 K Û³¹ÇÝ ÷Ë Û»ñÏÇÝ
15 A Ã³Õ»³Éª ¹³ñÓáõ³Í ½³Õ»³É DKM ¼Û³ÕÃ»³ÉÁë Ù³ñÙÇÝ DKM å³ïñ³Ý³õù ÷³ÛïÇÝ (D åÁïÕÇÝ) ÷Ë åÁïÕáí Ë³µáÕÇÝ
16 M Ûºë ÇÝ AD ³ñÙ³ïÇÝ M Ï³ÝÏÝ»ó»ñ
** Ցուցակ ժԸ 1**
17 KM Ûáñáí³ÛÝ ÎáõëÇÝ ÷Ë Ç Ûáñáí³ÛÝÇÝ A ²ë-ïáõ³Í³ÍÝÇÝ
18 M Ç ÷Ë »õ
19 Ke½áñ M Û³ÛÝ KM Ý»Õ»³Éù M ÇÛ³ËïÇÝ D áñù Ý»-Õ»³ÉÛ³ËïÇÝ ÷Ë Ý»Õ»ÉáóÝ Û³ËïÇÝ

Զըգմամբ Քո ձեռին, բըժըշկականին, ցաւք հալածէին,
Մեռեալք յառնէին, դեւք զարհուրէին, համերք խաւսէին,
Զոր մարգարէին, ազդեալ թէ Հոգին, աւծ ըզՔո մարմին[ա]:
Աւրհնեմք զաշխարհակեցոյց Գալուստ Քո, Փըրկի՛չ, փըրկել ըզմեզ,
Աղաչեմք:

Յորում երգ Դաւթի, յարմար Քեզ լինի, յայտնեալ Քո յերկրի,
Զի ծառքն անտառի, ցընծան կենդանի, տան ծափ ի ծափի,
Լերինք նման խոյից, բըլուրք ընդ մաքի, խայտան բերկրալի,
Որպէս յարգանդի, Յովհաննէս շարժի, Կարապետ լինի[բ]
Կոյսն ըզՔեզ ծնանի, ի Բէթղահէմի, մանկունք կոտորի[գ],
Եւ գետն Յորդանի, ի Քէն զարհուրի, յետս անդրադարձի,
Ծովըն Տիբերի, զՔեզ վերաբառնայ, ի Քէն սասանի,
Լեառն Արտեւանի, աւդըն կառք լինի, զՔեզ բառնայ յուսի,
Թուփքն ձիթենի, ծառքն արմաւէնի, ոտիցդ տարածի,
Մեռեալքն ի հողի, ցընծան զուարճալի, զոյգընթաց ձայնիւ:
Աւրհնեմք զաշխարհակեցոյց Գալուստ Քո, Փըրկի՛չ, փըրկել ըզմեզ,
Աղաչեմք:

Յուցար բարերար, ցանկ խընամարար, եւ մեզ միարար,
Եկիր հեզաբար, թագաւորաբար, արքայ բարերար,
Յաւանակ նստար, իշով շըրջեցար, ազանց տիրաբար[դ],
Յերիվար չհեծար, Դո՛ւ գոռոզաբար, զի չէր Քեզ յարմար,

---

20 KM µÁÅßÏ ³ Ï ³ ÝÇÝ D ó ³ õùÝ

21 D Ø»é» ³ ÉùÝ D ÏáñÍ ³ Ý¿ÇÝ ÷Ë ½ ³ ñÑáõñ¿ÇÝ K ¸»õùÁÝ ãù ³ Ý ³ ÇÝ, Ñ ³ Ù»ñù Ë ³ õë¿ÇÝ, »õ ËáõÉù Éë¿ÇÝ, Îáûñù ï»ë ³ Ý¿ÇÝ, µáñá ï ëñµ¿ÇÝ, Ï ³ ÕùÁÝ ·ÁÝ ³ ÇÝ, Î ³ å» ³ ÉùÝ ³ ñÓ ³ ÏÇÝ, Ù»é» ³ ÉùÝ Û ³ éÝ¿ÇÝ, Ù»ÕùÁÝ ù ³ õ¿ÇÝ ²Õù ³ ïù ³ õ» ïÇÝ, ·»ñÇù ³ ½ ³ ïÇÝ, ³ Ùµù ÁÝ¹áõÝÇóÇÝ

[ա] Եսայի ԿԱ 1, Ղուկ. Դ 18

23 M ãÇù 23-24 ï áÕ»ñÁ K ÷Ë 22-23 ï áÕ»ñÇ. ²Ñ ³ Ï»ó.

25 KM Û ³ ñÙ ³ ñ» ³ É ÉÇÝÇ (K ÉÇÝÇÝ) ÷Ë Û ³ ñÙ ³ ñ ø»½ ÉÇÝÇ D ãÇù 25-48

26 KM Í ³ éù KM µ»ñÏñ ³ ÉÇ ÷Ë Ï»Ý¹ ³ ÝÇ M Í ³ ÷Áë Í ³ ÷Ç K ½Í ³ ÷Ç ÷Ë Ç Í ³ ÷Ç

27 DM Ë ³ Ûï ³ ÉÇ ù ³ Ý (D Çµñ) ½ËáÛë (D ËáÛù) ³ é Ù ³ ùÇ, · ³ éÇÝù Ç µÁÉñÇ ÷Ë µÁÉáõñù... µ»ñÏñ ³ ÉÇ K 27-28 È»ñÇÝù Ë ³ Ûï ³ ÉÇ, ù ³ Ý ½ËáÛù ³ ÝÙ ³ ùÇ, · ³ éÇÝù Ç µÁÉñÇ ØÇÝã¹»é ³ ñ· ³ Ý¹Ç, Úáí ³ Ý¿ë ß ³ ñÅÇ, ø»½ Û ³ é ³ ç ÉÇÝÇ

28 M ØÇÝã¹»é, D ØÇÝã ¿Çñ ÷Ë áñå¿ë M ù»½ ³ é ³ çùá ÉÇÝÇ ÷Ë Î ³ ñ ³ å»ï ÉÇÝÇ

[բ] Հմմտ. Ղուկ. Ա 41

29 D ´»ÃÕ¿¿ÙÇ M ºõ ´»¹Õ¿Ñ¿ÙÇ

[գ] Հմմտ. Մատթ. Բ 16

30 KM ãÇù »õ K Úáñ¹ ³ Ý ³ ÝÇ D ³ Ýïñ ³ ¹ ³ ñÓÇ

31 DKMT î¿°ñ, ø»½ ï ³ Ëï Ï ³ åÇ ÷Ë ½ø»½ í»ñ ³ µ ³ éÝ ³ Û

33 T ÖÇõÕùÝ ³ ñÙ ³ õ»ÝÇ, ï»ñ»õ ÓÇÃ»ÝÇ, áïÇó ï ³ ñ ³ ÍÇ M ³ ñÙ ³ õ»ÝÇ, ï»ñ»õ ÓÇÃ»ÝÇ ÷Ë Ãáõ÷ùÝ... ³ ñÙ ³ õ»ÝÇ K áïÇó ÷Ë áïÇó¹ K Ì ³ éùÝ ³ ñÙ ³ õ»ÝÇ, ×»õÕùÁÝ ÓÇÃ»ÝÇ M Ì ³ éùÝ ³ ñÙ ³ õ»ÝÇ, ï»ñ»õ ÓÇÃ»ÝÇ M áïÇó

34 KMT Ø»é» ³ ÉÝ KMT ÁÝ¹ ³ é ³ ç ø»½ (MT øá) ÉÇÝÇ, ½áÛ·ÁÝÃ ³ ó Ó ³ ÛÝÇ ÷Ë óÁÝÍ ³ Ý... Ó ³ ÛÝÇõ

35-36 K ²Ñ ³ Ï»óá°.

37 AK ó ³ Ý· KT ËÝ ³ Ù ³ ï ³ ñ MT Û ³ ñ ÷Ë Ù»½ K ãÇù »õ Ù»½ ÙÇ ³ ñ ³ ñ

38 KT ³ ñù ³ Û¹ M ãÇù ï áÕÁ K áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ. »õ Û ³ ñÙÇ ³ ñ ³ ñ

39 K Û ³ ½·Ç ïÇñ ³ ó ³ ñ ÷Ë Çßáí... ïÇñ ³ µ ³ ñ MT ³ ½· ³ ó ïÇñ ³ ó ³ ñ ÷Ë ³ ½ ³ Ýó ïÇñ ³ µ ³ ñ

[դ] Հմմտ. Մատթ. ԻԱ 7-8, Մարկ. Ա 7, Ղուկ. ԺԹ 35, Յովհ. ԺԲ 13-14

40 KM ã¿ ÷Ë ã¿ñ

Այլ հանդարտաբար, Դու խոնարհեցար, բաբո՛ւն բարերար,
Յաղքատէ ծընար, Դո՛ւ տընանկաբար, ի մըսուր եղար[ա],
Հետի չըրջեցար, եւ վաստակեցար, անպաճուճաբար,
Եւ գըթածաբար, դատաւոր արդար, ընդ մաքսաւորս կերար[բ],
Ջկառս եւ զերիվար, վարկար արհամարհաբար, յիշոյ բազմեցար,
Դո՛ւ կառք կապեցար, մեզ աստուածաբար, եւ յերկինս տարար:
Աւրհնեմք զաշխարհակեցոյց Գալուստ Քո, Փրկի՛չ, ըզմեզ,
Աղաչեմք:

Էջ Աստուած փառաց, եղեր հաց կենաց, եւ ջուր ծարաւեաց,
Ժողով գումարաց, սաստիկ ամբոխաց, ազգաց եւ ազանց,
Քեւ քաղցեալքն յագած, հիւանդքն ողջացած, մեռեալքն յարուցած,
Գան քեզ նախընթաց, տան փառք ի փառաց, գովեստ գըգուանաց,
Ծերքն ոստ ծիթենեաց, տղայքն արմաւենեաց, եւ հանդերձ ըսփռած,
Գան բարձեալ բազկաց, զճիղքըն տերեւաց, Քեզ յաղթանակաց,
Ջայնք Ովսաննայաց, եւ Փառք ի բարձանց, Քե՛զ, արքայդ փառաց[գ],
Դաւթեան երգն յայտնած, եկիր, Տէ՛ր գթած, գալուստդ ողորմած,
Տո՛ւր, Տէր տաւնողաց, զքաւութիւն մեղաց, եւ զպըսակ փառաց,
Յարութիւն կենաց, պարգութիւն դիմաց, ի տեսդ Քո փառաց:
Աւրհնեմք զաշխարհակեցոյց Գալուստ Քո, Փրկի՛չ, փըրկել զմեզ,
Աղաչեմք:

Սէրդ խոնարհեալ, սիրով մարմնացեալ, սէր մեզ աւանդեալ,
Աւրհնեալըդ գովեալ, արքայդ մանկացեալ, մարմին վերառեալ,
Մանկունք պարառեալ, երգ յաղթող երգեալ, եւ փառաբանեալ,

---

41 T Ù»½ ñ³máõÝ³µ³ñ, K Ù»ñáõÝ³Ï³µ³ñ ÷Ë ñ³-máõÝ µ³ñ»ñ³ñ

ա **Ղուկ. Բ 7**

43-44 KMT ãÇù 43-44 ïáÕ»ñÁ

բ **Մատթ. Թ 10, Մարկ. Բ 16, Ղուկ. Ե 30**

45 KMT ãÇù í³ñÏ³ñ K Çßáí ßñç»ó³ñ

46 T ÷Ë 46-47 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ. Ì»ñáó ³õñÑÝ»ó³ñ, ïÕ³Ûáó ·áí»ó³ñ, µ³ñ¿µ³Ý»ó³ñ

49 A ¾Ý¹ K Í³ñ»³ó

50 AD ãÇù KM ãÇù 50-51 ïáÕ»ñÁ

51 D ù³Õó»³ÉÝ T ãÇù ïáÕÁ

52 KM ÷³éÁë ÷³é³ó M µ»ñÏñ³Ý³ó ÷Ë ·Á·áõ³-Ý³ó

53 KMT Ñ³Ý¹»ñÓ³ ï³ñ³Í, D Ñ³Ý¹»ñÓ ï³ñ³Í³ó ÷Ë »õ… Áë÷é³Í

54 M ½×ÇõÕëÁÝ K ½×»õÕëÝ T ½×»ÕëÝ M Û³ÕÃ³Ý³-Ï»³ó

55 MT Ò³ÛÝë àíë³ÝÝ³Û»³ó K áíë³Ý³ ³ó MT ÷³éë MT ³ñù³Û¹ KMT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ²õñÑÝ»Ý ëñµ³ë³ó, Á½î¿ñ¹ ï»ñ³Ýó, ½³ñù³Û¹ Ññ»ÕÇÝ³ó

գ **Մատթ. ԻԱ 9, Մարկ. ԺԱ 10, Ղուկ. ԺԹ 38, Յովհ. ԺԲ 13**

56 KMT ë³ÕÙáë³ó ÷Ë »ñ·ÝÛ³ÛïÝ³Í MT »õ ·³ë K ·³Éáó¹ ÷Ë ·³Éáõëï¹

57 MT î¿°ñ, ïá°õñ ï³õÝáÕ³óë M ù³õáõÃÇõÝ KMT Ù³ùñáõÙÝ Û³Ýó³Ý³ó ÷Ë »õ ½åÁë³Ï ÷³é³ó K áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
êÁñµÇÉ ½ËÇÕ× Ùï ³ó, Û³ÕÃ»É ã³ñ Ï³Ù³ó, »õ
·ÁÝ¹ÇÝ ¹Çõ³ó
ÈÇÝ»É ¹ÇÙ³Ï³ó, ã³ñ ³ËáÛ³Ý³ó, µ³Ýë³ñÏáõÇÝ
½³õñ³ó
Æ ø¿Ý ÁÝ·³É³Ûó, ½³õñáõÃÇõÝ ³ÝÓ³Ýó, »õ
åÁë³Ï ÷³é³ó

58 KT Ç ï¿ë, øáó D ï»ëï M ï»ë

59-60 K ²Ñ³ Ï»óá.

61 K ê»ñÁ¹ T î¿ñ¹ ÷Ë ê¿ñ¹

62 DKMT ²õñÑÝ»³É ¸áõ (DT »õ ÷Ë ¸áõ), ·áí»³É, ²ëïáõ³Í (DK ³ñù³Û¹ Ù³ÝÏ³ó»³É) Ù³ñ¹³ó»³É, Ç ï³×³ñÝ »Ï»³É (D ë»Ý»³Ï Ù»ñ ÙÁï»³É ÷Ë ï³-×³ñÝ »Ï»³É)

63 M ºñ·ë M Û³ÕÃ³Ï³Ý»³É »õ ×³õ×³Ý³Ï»³É K Ø³Ý·áõÝù å³ñ³é»³É, »ñ·ë Û³ÕÃ³Ý³Ï»³É »õ×³-×³Ý ³é»³É T »ñ·ë Û³ÕÃ³Ý³Ï»³É »õ ×³õ×³Ý³-Ï»³É ÷Ë »ñ·… ÷³é³µ³Ý»³É

Սիովն զայս տեսեալ, դըստերն աւետեալ, Կո՛յս սուրբ, ուրախ լե՛ր[ա],
Փեսայ քո եկեալ, քեզ պըսակ բերեալ, եւ քող քեզ արկեալ,
Հարսըն դ պերճացեալ, դըշխոյ զարդարեալ, ընդառաջ Տեարն ելեալ,
Հաւատով վառեալ, յուսով զուարճացեալ, սիրով գիրկ արկեալ,
Յառագաստ բազմեալ, եւ միաւորեալ, ընդ Նա բեւեռեալ,
Միշտ փառաբանեալ, զՓըրկիչդ որ եկեալ, եւ երկրպագեալ,
Զի քեզ վեր առեալ, եւ յերկինս հանեալ, ընդ աջմէ կացուցեալ:
Աւրհնեմք զաշխարհակեցոյց Գալուստ Քո, Փըրկի՛չ, փըրկել ըզմեզ,
Աղաչեմք:

***Ի** տաւնըս տաւնից, ի փառըս հրաշից, Յողոգոմէնից,*
ԶՔեզ, Տէ՛ր, աւրհնեցից, եւ վըկայս ածից, ի մարգարէից,
Հուրըդ մորենից[բ], բոցըդ Սինայից, ոտն ի չափուղաից[գ],
Ակըն վակասից[դ], ոչխարըդ սպանդից, սեղանդ նըւիրից,
Անձրեւըդ գեղմնից[ե], ջահդ ի սափորից[զ], որոտդ ի պարզից,
Ջուրդ ի ջըրհորից, վէմըդ շինողից, արեւըդ վրանից,
Շուշանըդ հովտից[է], կընդըուկըդ բըլրից[ը], խընծորդ յանտառից[թ],
Մանուէլդ ի Կուսից, մանուկդ յոստենից, գառըն դ փըրկանից,
Արմաւ զմըռսալից, աչքդ յխնաւորից, սպիտակդ ի կարմրից,
Սուրբըդ սրոբէից, ահեղդ քրոբէից, աշտանակ ջահից:
Աւրհնեմք զաշխարհակեցոյց Գալուստ Քո, Փըրկի՛չ, փըրկել ըզմեզ,
Աղաչեմք:

---

64 DMT êÇáÝ KMT áõñ³Ë É»°ñ, µ»ñÏñ»³É ÷Ë Îá°Ûë... áõñ³Ë É»°ñ
ա **Հմմտ. Եսայի ԿԲ 11, Մատթ. ԻԱ 5**
65 KMT ö»ë³ÛÝ M »¹»³É K ù³õÕ
66 KMT Ð³ñëÁÝ DK ÁÝ¹Û³é³ç KMT ãÇù î»³ñÝ M »-Ï»³É ÷Ë »É»³É
67 KMT ãÇù 67-68 ïáÕ»ñÁ
69 KMT ÷Ë ïáÕÇ. ²õñÑÝáõÃÇõÝ ïÁõ»³É, »õ »ñÏÁñ-å³·»³É, öñÏÇã¹ áñ »Ï»³É A »ñÏÁñå³·»³É M ¶áÑáõÃÇõÝë »ñ·»³É, »õ »ñÏñå³·»³É, öñÏÇã¹ áñ »Ï»³É
70 A ½ø»½ KMT ¼Ç ½Ù»½ T Ñ³Ùµ³ñÓ»³É ÷Ë Ñ³Ý»³É KT Û³çÙ¿ ÷Ë ÁÝ¹ ³çÙ¿ A Ï³éáõó»³É ÷Ë Ï³óáõ-ó»³É
71 T ãÇù ïáÕÁ
72 T àÕáñÙ»³
73 KM Ç ÚáÕá·áÙÇó
74 MT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
Îáñ Çõ Ý¹Û³éÇõÍÇó, ·ÁÝ¹³Ï¹Ç ÛáñÃÇó, Û³õ³Ý³Ï Ï³åÇó
ÆßË³Ý¹Ç å»ïÇó, å»ï¹Ç Úáõ¹³ÛÇó, á˙í î¿ñ¹ ³Ù»ÝÇó,
²Ûñ¹Ç Í³·Ù³ÝÇó, ³ßï³Ý³Ï ç³ÑÇó, ³ëïÕÇ Û»ñ÷»ÝÇó
75 KMT ³ÕÇõë¹ ÷Ë áïÝ ADKMT ß³÷ÇõÕÇó
բ **Ելք Գ 2-4**
գ **Երգ Ե 14**
76 KMT ãÇù ïáÕÁ
դ **Ելք ԻԵ 7, ԼԵ 9**
77 D ç³ÑÁ¹ ÷Ë ç³Ñ¹ MT ãÇù Ç D áñáïï
ե **Դատ. Զ 38, Սաղմ. ՀԱ 6**
զ **Հմմտ. Դատ. Է 16-21**
78 KMT ãÇù ïáÕÁ D íÁñ³ÝÇó
79 K ËÁÝÓáñ¹ ³Ýï³éÇó M ÊÝÓáñ¹ Û³Ýï³éÇó, ßáõ-ß³ÝÁ¹ Ñáíïó, µÉáõñ ÏÁÝ¹ñÏÇó T ÎÁÝ¹ñáõÏ¹ Ç µÉñÇó, ßáõß³ÝÁ¹ Ñáíïó, ËÁÝÓáñ¹ Û³Ýï³éÇó
է **Երգ Բ 1**
ը **Երգ Գ 6**
թ **Երգ Բ 3**
80 KMT ãÇù ïáÕÁ D ·³éÁ¹
81 MT ½ÁÙé³ÉÇó K ½ÁÙé³ÉÇ, ³ãùÝ D ³ãù
82 D ëñáíµ¿Çó, ùñáíµ¿Çó KMT ÷Ë 82-84 ïáÕ»ñÇ.
²ÛÍ»³ÙÝ (M ²ÛÍ»Ù¹) Û»ñ¿Çó, »ÕçÇõñ¹ Û»ÕÝ¿Çó, çáõñ¹ Ç çÁñÑáñÇó
ì³ñ¹ï Ç ÏáÏáÝÇó, Í³ÕÇÏ å³ñïÇ½Çó, ÏÁé¿Å¹ Ç ËÁÝÏÇó (K ËÁÝ·Çó)
M Ø³Ýáõ¿É¹ Ç Îáõ ëÇó, Ù³ÝáõÏ¹ Ûáë ï»ÝÇó
T ¶³é ÁÝ¹ ÷ÁñÏ³ÝÇó
²Ûñ¹ Ç Í³·Ù³ÝÇó, ³ßï³Ý³Ï ç³ÑÇó, ³ëïÕÇ Û³ñ÷»ÝÇó
²ñù³Û¹ Ñ³Ù³ÛÝÇó, î¿ñÁ¹ ëñáíµ¿Çó, ³õñÑÝ»³É ùñáµ¿Çó
²Ñ³ Ï»óáÛ ½Ù»½ Û³Ûë »ñ»ÏáÛÇë

Ռամք հրէից ապշեալ, յորժամ զՔեզ տեսեալ, փառաւք պատուեցեալ,
Քաղաքն դըղորդեալ‴, ընդառաջ ելեալ, եւ զկնի դարձեալ,
Ձայն բարձըր բարձեալ, զբարձրեալըդ գովեալ, բանակ բոլորեալ,
Համերքըն խաւսեալ, կաղքն արագ գնացեալ, կոյրքն ըզլոյս տեսեալ,
Հիւանդք բըժըշկեալ, նեղեալքն ազատեալ, մեռեալքն յարուցեալ,
Պիղծքն, որ Քեւ սըրբեալ, պոռնիկքն որք մաքրեալ, լուծեալքն հաստատեալ,
Մինչ ըզՔեզ տեսեալ, ի տաճարն եկեալ, ձայն միմեանց տըւեալ,
Դաս եւ դաս եղեալ, աւրհնութիւնս երգեալ, անուան Քում բարձրեալ,
Դու՝ միայն աւրհնեալ, յերկինս բարձրացեալ, փառքդ զերկիր լըցեալ,
Վէմք ի խաւսք եղեալ, զվէմդ աւրհնաբանեալ, Աստուած մարդացեալ,
Աւրհնեմք զաշխարհակեցոյց Գալուստ Քո, Փըրկի՛չ, փըրկել ըզմեզ,
Աղաչեմք:

Ո՜վ զարմանալի, մեծի խորհըրդի, յոյժ բարձրագունի,
Ով ոք չհիասցի, կամ զարհուրեսցի, որ միտս ունիցի,
Արարիչն երկնի, յերկրի երեւի, մարդկապէս յայտնի,

---

85 D ¹ ³ ëù K Û ³ ÷ß» ³ É DM ³ ÷ß» ³ É KMT å ³ ß ï »ó» ³ É ÷ Ë å ³ ï áõ»ó» ³ É

86 DM ù ³ Õ ³ ùÁÝ (MT ø ³ Õ ³ ù) ¹ÕÁñ¹» ³ É K ãÇù ø ³ - Õ ³ ùÝ… »É» ³ É

‴ *Մարկ. ԻԸ 10*

87 KMT ÷ Ë ï áÕÇ. ´ ³ Ý ³ Ï µáÉáñ» ³ É, µ ³ ñÓñ µ ³ ñ- Ó» ³ É, ½µ ³ ñÓñ» ³ É¹ · á í » ³ É

88 KM ãÇù ï áÕÁ D Ç Ûá ï Ý »É» ³ É ÷ Ë ³ ñ ³ · ·Ý ³ ó» ³ É

89 KM ÐÇõ ³ Ý¹ùÝ áÕç ³ ó» ³ É, Ý»Õ» ³ ÉùÝ ³ ½ ³ ï » ³ É, Ù»- é» ³ ÉùÝ Û ³ ñáõó» ³ É / Î ³ ÕùÝ ·ÁÝ ³ ó» ³ É (M ·Ý ³ óáõ- ó» ³ É), µáñá ï ùÝ ëÁñµ» ³ É, »õ Ï áÛñù Éáõë ³ õáñ» ³ É

90 DKM ãÇù ï áÕÁ

91 KM ÷ Ë 91-94 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
Úáñ Å ³ Ù ½ø»½ ï »ë» ³ É, Ç ï ³ × ³ ñÝ »Ï» ³ É,
Ç Í»ñáó å ³ ï áõ» ³ É (M å ³ ß ï » ³ É)
Ò ³ ÛÝ ÙÇÙ» ³ Ýó ï Áõ» ³ É, ¹ ³ ëáõ ¹ ³ ë »Õ» ³ É,
»ñ · ³ õù (K »ñ · á í) å ³ ñ ³ é» ³ É
² õñÑÝáõÃÇõÝ »ñ · » ³ É (M ï Áõ» ³ É), ³ Ýõ ³ Ý øáõÙ
µ ³ ñÓñ» ³ É, »õ ÷ ³ é ³ õáñ» ³ É
¸ áõ ÙÇ ³ ÛÝ · á í » ³ É, Û»ñ ÏÇÝÁë µ ³ ñÓñ» ³ É
(M µ ³ ñÓñ ³ ó» ³ É), ÷ ³ éù ½»ñ ÏÇñ Éó» ³ É
K áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ Ï áõÃÇõÝ.
ì ¿Ùù Ç Ë ³ õëù »Õ» ³ É, ù ³ ñÇÝù µ ³ ñµ ³ é» ³ É,
½ ³ Õ ³ Õ ³ Ï µ ³ ñÓ» ³ É
Ø ³ ÝÏáõÝù ÁÝÍ ³ Û» ³ É, ù ³ é ³ ëáõÝ ³ õñ ÉÁó» ³ É, Ç
ï ³ × ³ ñÝ »Ï» ³ É
¼í ¿Ù¹ ³ õñÑÝ ³ µ ³ Ý» ³ É, ² ë ï áõ ³ Í Ù ³ ñ¹ ³ ó» ³ É,
à í ë ³ ÝÝ ³ Û »ñ · » ³ É
M áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ Ï áõÃÇõÝ.
² Ûë ³ õñ ËáÝ ³ ñÑ» ³ É, Û ³ õ ³ Ý ³ Ï ÝÁë ï » ³ É, »õ ÛÇßáÛ
µ ³ ½Ù» ³ É,
º õ Ç ï ³ × ³ ñÝ »Ï» ³ É, »õ Á½·ÇñÁÝ ÉÁó» ³ É,

Ù ³ ñ · ³ ñ¿ ³ ó» ³ É

93 D ØÇ ³ ÛÝ ÷ ³ é ³ ï ñ» ³ É, î¿ñ µ ³ ñ»µ ³ Ý» ³ É, ÷ ³ éù¹ ½»ñ ÏÇñ ÉÁó» ³ É

94 D »É» ³ É ÷ Ë »Õ» ³ É

96 M 96 ï áÕÇó Û» ï áÛ áõÝÇ ÙÇ ³ é ³ ÝÓÇÝ Éñ ³ óáõóÇã ï áõÝ.
ÐÇÝ êÇáÝ ï »ë» ³ É, ¹Áë ï »ñÝ ³ õ» ï » ³ É, áõñ ³ ºË É»ñ, µ»ñ Ï ñ» ³ É,
² ñù ³ Û ùá »Ï» ³ É, ù»½ åÁë ³ Ï µ»ñ» ³ É, »õ ù ³ õÕ ù»½ ³ ñ Ï» ³ É
Æ Í»ñáóÝ ³ õñÑÝ» ³ É, Ç Ù ³ ÝÏ ³ Ýó · á í » ³ É, »õ µ ³ ñ»µ ³ Ý» ³ É,
ÀÝ¹ áñ ã ³ ñ ³ ó» ³ É, µ ³ ñ Ï áõÃ» ³ Ùµ ÉÁó» ³ É,
Ññ¿ ³ ÛùÝ ÛÇÙ ³ ñ» ³ É,
ÀÝ¹ ù»½ ³ ë ³ ó» ³ É, ¹Áå ñ ³ óÝ ÛÇÙ ³ ñ» ³ É, Ñá · á í Ï áõñ ³ ó» ³ É,
ì ³ ñ¹ ³ å» ï ¹ ³ ½¹» ³ É, Ù ³ ÝÏ ³ ÝóÁÝ Éé» ³ É, ù ³ ñùÝ ³ Õ ³ Õ ³ Ï» ³ É
ºõ ÁÝ¹ ùáÛ¹ ³ ë ³ ó» ³ É, í ¿Ùù Ç Ë ³ õë »Õ» ³ É, ù ³ ñùÝ ³ Õ ³ Õ ³ Ï» ³ É,
Ø ³ ÝáõÏÝ ÁÝÍ ³ Û» ³ É, ù ³ é ³ ëáõÝ ³ õñ ÉÁó» ³ É, õ Ç ï ³ × ³ ñÝ »Ï» ³ É,
¼ ³ Õ ³ Õ ³ Ï µ ³ ñÓ» ³ É, ½í ¿Ù¹ ³ õñÑÝ ³ µ ³ Ý» ³ É,
² ë ï áõ ³ Í Ù ³ ñ¹ ³ ó» ³ É,
à í ë ³ ÝÝ ³ »ñ · » ³ É, ³ õñÑÝ» ³ É áñ ¹áõ »Ï» ³ É
»õ · ³ ë¹

97-99 KM ÷ Ë 97-99 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ. ËáñÑÁñ¹áÛë Ù»- ÍÇ, áñ ÙÇ ï ë áõÝÇóÇ / ² ë ï áõ ³ Í Ç Û»ñ ÏñÇ, Ù ³ ñ- ¹ÇÏù Ç Û»ñ ÏÝÇ, »Ý ³ ÝË ï ñ»ÉÇ ÷ Ë Ù»ÍÇ ËáñÑÁñ¹Ç… Û ³ Û ï ÝÇ D 97-99 à í áù ãÑÇ ³ ëóÇ, áñ ÙÇ ï ë áõÝÇóÇ / ² ñ ³ ñÇãÝ Û»ñ ÏñÇ, Ù ³ ñ¹ÇÏù Ç Û»ñ ÏÇÝ, »Ùù ³ ÝËÁ ï - ñ»ÉÇ ÷ Ë Ù»ÍÇ… Û ³ Û ï ÝÇ

Յայսմ աւուր մեծի, անէծքըն բառնի, որ կայր ի միջի,
Փուշն արմաւ ծաղկի, տատասկ ձիթենի, տըրտմեալըն բերկրի,
Յայս մեծի տաւնի, Տէ՛ր քաղցր եւ բարի, Թող զմեղս ամենի,
Որ զՔեզ դաւանի, եւ խոստովանի, մեղքն իւր ջընջեսցի,
Համայն հասակի, եւ աստիճանի, մաքրումն եղիցի,
Ծերի եւ տղայի, լե՛ր խրատիչ բարի, կեալ միշտ յերկիւղի,
Փառացն արքունի, զաւրաց տէրունի, աւգնեա՛ ի մարտի,
Պըսակն պանծալի, որ յեկեղեցի, Տէ՛ր, Քեւ հաստատի:
Ահա յիշեսցես զհոգի հանգուցելոցն:
Եւ եւս առաւել զանձինըս մեր եւ զմիմեանս:

ՓՈԽ

Վարդ ի կոկոնի, վայլք համայն ծաղկի, վառեալ նման բոցի,
Մայր եւ կոյս յերկրի, հարսն անանց յերկնի, մերձ Քո Միածնի,
Յայս Ծառզարդարի, որ է գլուխ տաւնի, տաւնից տէրունի,
Լե՛ր Տեառն Յիսուսի, բարեխաւս բարի, համայն աշխարհի,
Մանաւանդ ազգի, Քում քրիստոնէի, որ զՔեզ դաւանի,
Մոյծ յեկեղեցի, եւ սուրբ խորհըրդի, արա՛ արժանի,
Իսկ հայրապետի, եւ Թագաւորի, որ ի Քեզ պարծի,
Ի պատերազմի, ի հոգեւորի, կամ մարմնաւորի,
Քեւ խորտակեսցի, եւ հալածեսցի, որ հակառակի,
Եւ մեզ ամենի, տո՛ւր կեանք բարէլի, եւ զվերջն ի բարի,
Եւ այժմ ողորմեաց:
Գոհութիւնս երգեալ եւ երկրպագեալ, Փրկիչդ, որ եկեալ:

---

100 KM ³ßË³ñÑÇ ÷Ë Ç ÙÇçÇ D »ñÏñÇ ÷Ë ÙÇçÇ
101 A ³ñÙ³ ï ÷Ë ³ñÙ³õ D ïÁñïÙ»³ÉùÁÝ
102 DKM Àë ï ³ëÙ ë³ñ³ëÇ ÷Ë Ú³ë Ù»Í ï³õÝÇ
103 KM ÷Ë ïáÕÇ. àñ ³ëÙÁÝ ï³õÝÇ, î¿ñ ½ø»½ ¹³-õ³ÝÇ, Ù»ÕùÝ Çõñ ù³õ»ëóÇ (D ÃáÕ çÁÝçÇ)
104 D ËÝ³Ùù ï³ñ ³ßË³ñÑÇ ÷Ë Ù³ùñáõÙÝ »ÕÇóÇ
105 K Ï³É, M Ï³ÉÇ ÷Ë Ï»³É A »ñÏ»õÕÇ
106 KM Ç í ï³Ý·Ç ÷Ë Ç Ù³ñïÇ
107 M ÁÕÓ³ÉÇ ÷Ë å³ÝÍ³ÉÇ K ø»õ, î¿°ñ M ãÇù ø»õ
110 D ç³Ñ ³ÝßÇç»ÉÇ, í³é»³É ÝÙ³Ý µáóÇ, í³Éù Ñ³-Ù³Ý Í³ÕÏÇ
111 K ³Ý³ñ ÷Ë ³Ý³Ýó M Ñ³ñëÝ³ó»³É »ñÏÝÇ T Ø»ñÓ ùá ØÇ³ÍÝÇ, Ù³ñ »õ Ïáë »ñÏñÇ
112 K ²ë K Ú³ë Ì³ÕÏ³½³ñ¹Ç, ³õáõñë óÝÍ³ÉÇ, ¶³Éë ï»³Ý öÁñÏãÇ / ¼³½· ùñÇë ïáÝ¿Ç »õ Ë³ã³-å³ßïÇ, áõÕÇÕ Ñ³õ³ ïÇ
M ÷Ë ß³ñáõÝ³ ÏáõÃ»³Ý áõÝÇ.
ø»½ Ñ³Õáñ¹ ÉÇóÇ Ó³Ý ³Ý³å³ ïÇ, åÁë³ÏÝ ³é³çÇ,
Èáõë³ ïáõÝ ó»ÕÇ, Ù»ñáë ³ñÙ»ÝÇ, ³½·ÇÝ å³ñÃ»õÇ,
Ú³ë Ì³ÕÏ³½³ñ¹Ç, ³õáõñ óÁÝÍ³ÉÇ,
·³ÉÁë ï»³Ùµ öÁñÏãÇÝ, ¼³½· Ë³ã³å³ßïÇ »õ øñÇëïáÝ¿Ç, áõÕ»Õ Ñ³õ³ïÇ,
ØáÍ »Ï»Õ»óÇ »õ êáõñµ Ñ³Õáñ¹Ç, áñ¹Ç ³ñ³ ³ñÅ³ÝÇ
115 M Ñ³Õáñ¹Ç
116 K Ð³ñ³å»ïÇÝ, »õ ù³ç ³ñù³ÇÝ K å³ñÍÇÝ
117 K å³ï»ñ³½ÙÇÝ, Ñá·»õáñÇÝ, Ù³ñÙÝ³õáñÇÝ D Ù³ñÙÝ³Ï³ÝÇÝ
118 K Ëáñï³Ï»ëóÇÝ, Ñ³É³Í»ëóÇÝ, Ñ³Ï³é³ÏÇÝ K áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ºåÇëÏáåáëÇÝ »õ Ù»ñ Çß-Ë³ÝÇÝ ïáõñ ³ñÇáõÃÇõÝ
119 K í»ñçùÝ K áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
øá¹ Ïóáñ¹»ëóÇ, Ù³ÕÃ³ÝùÝ ÁÕÓ³ÉÇ, êáõñµ Î³ñ³å»ïÇ
²Õ»ñë ÁÝ¹ ÝÙÇÝ, ù»½ Ñ» ï»õ»ëóÇÝ, Ü³Ë³íÏ³ÇÝ ²É»õ ä³ñÃ»õÇÝ, Ù»ñ Èáõë³õáñãÇÝ, ³Õ³õÃùÝ ÝáóÇÝ
ø»½ ³Õ»ñë ÉÇóÇÝ, »õ ùá¹ ØÇ³ÍÝÇÝ, ÁÝ¹ ù»½ Ñ³ßï»ëóÇÝ
121 A ãÇù

ՏԱՂ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՅԱԽԱՆԱԿԱՒ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Նորահրաշ նոր երկինք եղեւ այսաւր,
Հինն Երուսաղէմ տունն Իսրայէլի:
Ի Հրէաստանի երեւեալ Թագաւորն,
Էնն Էին Որդին, Էին փառակիցն:
Դասք եբրայեցւոց ծերոցն աւրհնէին ոստովք ձիթենեաւք
Եւ տղայքն ոստովք արմաւենեաւք:
Նոր բողբոջ բըղխեաց, երկիր կանաչ սաղարթ
Յայս նոր աւետեաց աւուրս, որ ծագեաց:
Այսաւր եկեալ հըզաւրին ի բարձանց խորտակեաց
Նըշանաւ խաչին զաղեղն պատերազմողին:
Տաճար եւ առագաստ լուսեղէն Բանին Հաւր,
Հարսըն պանծալի փեսային Քրիստոսի:
Սեաւ ըզքեզ ի հնումն քարոզեաց Սողոմոն՟,
Արդ, լուսաւորեաց, զի ահա լոյս Քո հասեալ եկն:
Ուրա՛խ լեր յոյժ, դո՛ւստրր Սիովնի,
Ուրա՛խ լեր, ձայնիւ մարգարէին, Զաքարիայն աւետեաւք
Կառաւք յաւանակաւ իշոյ գահոյս արկեալ,
Գայ մըտանէ ի քեզ Թագաւորն,
Աւրհնեալ եկեալ ի յանունըն Տեառն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 194µ-195µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 119µ-120µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), 348µ-349 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 133µ-134 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 38 ³ , 86 ³ µ

Êáñ ³ ·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG (B î ³ Õ) ¶ ³ ÉÁë ï » ³ Ý î» ³ éÝ Çßáí Ûºñáõë ³ Õ¿Ù Ç Îáë ï ³ Ý¹» ³ ³ ë ³ ó» ³ É C î ³ Õ · ³ Éë ï » ³ Ý î» ³ éÝ Ûºñáõë ³ Õ¿Ù D ²ÛÉ ï ³ Õ Ì ³ Õ-Ï ³ ½ ³ ñ¹Ç Ç Ü»ñëÇë¿

Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ åª Îáë ï ³ Ý¹ÇÝ (Ñ» ï ³ ¹ ³ ñÓ)

Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ

A Æ¾. î ³ Õ ¶ ³ Éë ï » ³ Ý î» ³ éÝ Ì ³ ÕÏ ³ ½ ³ ñ¹ÇÝ

´Ý ³ ·Çñ

4 C ºÝÝ »ÇÝ C ÷ ³ é ³ ÏÇó
5 C »µñ ³ Û»óáó BCG áë ï ³ õù B ÓÇÃ»Ý ³ õù
6 G áë ï ³ õù C ³ ñÙ ³ õ»Ý ³ õù
7 BCG Ï ³ Ý ³ ç
8 C ²Ûë
9 B ÑÁ½ ³ õñÝ C Ñ½ ³ õñ µ ³ ÝÝ ÷Ë ÑÁ½ ³ õñÇÝ D ß ³ ñ. ãÇù
... [illegible] 4
14 C Éáõë ³ õ» ³ ó
15 BCG êÇáÝÇ
16 B ¼ ³ ù ³ ñÇ ³ Û G ¼ ³ ù ³ ñÇ ³ BG ³ õ» ï » ³ õùÝ C ³ õ»-ï ³ õù
17 C · ³ ÛÑáë

ՓՈԽ

Այսաւր ցընծան արարածք բախճանապէս աւրհնութեամբ,
Երկինք եւ երկիր պարառեալ ծափ ըզծափի հարկանեն:
Հոյլք ամենայն կենդանեաց, վերնակառիցըն բնութիւնք,
Նոյն եւ մարդկան պետութիւնք, հանդերձ ստորնայնոցըս դասուց:
Գարնանաշարժ յարութեամբ, որոտընդոստ արթնութեամբ,
Ծով իւր ալեաւքըն ցընծայ կարկաջահոս վըտակաւք:
Այսաւր ի լեառնըն Սիովն նարդոս ըզհոտ իւր ցընդեալ,
Վարդ վառ երփից գոյն յորդան եւ ծիրանին մանիշակ:
Լեառըն ցընծայ Ձիթենեաց, ծառք եւ ծաղկունք եւ շուշանք,
ԸզՄեսիայն աւրհնէին, ընդ փոքրիկ հաւտին Պետրոսեան:
Ցընծայ հըրճուի բուրաստանն Երուսաղէմըն քաղաք,
Ելեալ ընդդէմ աւրհնէին զԱյն, որ եկն ի փըրկել զհինն Ադամ:
Փողով հընչմամբ աւրհնութեամբ, ոսկիաձոյլ բաղձանաւք,
Արծաթափայլ սուրբ սըրտիւ, զմեր կենարարն աւրհնեսցուք:
Աւրհնեալ, որ գաս Թագաւոր, որդի Դաւթի հաւր մերոյ,
Խաղաղութիւն ի յերկինս, փառք ի բարձունս Աստուծոյ:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 195µ-196³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 120µ-121³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 349³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 134³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 38³µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 181µ-182³
Êáñ³·Çñ
ABCDG ï»°ë í»ñ»õáõÙ M öáË. Ûáñ¹áñ³Ï ï³ÕÇë ¿
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí. øñÇëïáë ÷³é³ó
´Ý³·Çñ
1 ÎÇó ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí ³õ»É³óáõ³Í. øñÇëïáë ÷³é³ó
2 M áõ ÷Ë »õ M Í³÷Áë Í³÷Ç
3 M í»ñÝ³Ï³éÇóÝ C µÝáõÃ»³Ýó
4 C å»ïáõÃ»³Ýó M µÝáõÃÇõÝù ÷Ë å»ïáõÃÇõÝù M ëïáõÝ³ÛÝáóÁë ÷Ë ëïáñ³ÛÝáóë C ¹³ëÇõù BDGM ¹³ëáõ
5 M ·³ñÝ³Ý³Ûß³ñÅ
6 M ÌáíÝ C ³ÉÇõùÝ CD óÁÝÍ³Ûñ M Ï³ñÏ³ã³Ñáë
7 BCDGM êÇáÝ C óÝ¹»³ó
8 C »ñÏÝÇó ÷Ë »ñ÷Çó C ÍÇñ³ÝÇ B Ù³ÝÇõß³Ï
9 C 9-12-ñ¹ ïáÕ»ñÁ ï»ë 13-ñ¹ ïáÕÇó Û»ïáÛ C Ññ-×áõ»³É C µáõñ³ëï³Ý
10 M ä»ïñáëÇÝ
11 M µáõñ³ëï³Ý
12 M ÷ÁñÏ»³ó C ½²¹³Ù ÷Ë ½ÑÇÝÝ ²¹³Ù
13 M ³õñÑÝ¿ÇÝ C ãÇù 13-14 ïáÕ»ñÁ
15 C Ã³·³õáñ¹ C Ù»ñáõÙ
16 CD Ç Û»ñÏÇÝë M µ³ñÓáõÝë ÷Ë Û»ñÏÇÝë CDM »õ ÷³éù C ãÇù ²ëïáõÍáÛ

ԱՅԼ ՏԱՂ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ
ՅԱՒԱՆԱԿԱՒ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ԾԱՂԿԱԶԱՐԴԻՆ

Խորհուրդ հայրենի աւանդ,
Աւանդ նոյնագոյ արփին,
Արփոյն նախատես դիտին
Սէր ոսկեփողոյն վառեալ:

Վառեալ հոգէհոս հընչիւն
Խիտ անտառապատ մայրեաց,
Ձայն քաղցրանըւագս առնէր
Տաւիղս որոտման Թընդիւն:

Վազս երագընթաց գոյիւք
Լերանց հովանեաւ բարձանց,
Հրափայլ երփնասուր հովտի
Բըլուր կընդըրկի դիմաց:

Տարփող աւետեաց հընչիւն
Բարբառ սրովբէեան դասուց,
Առ քեզ, Սուրբ Սիոն դըշխոյ,
Պար Թեւասքաւղեալ խըմբից:

Ցընծա ծաղկազարդ զարմաւք
Ի գոյն շուշանի պըճնեալ,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 196³-197³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 123³-124³

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 350µ-351³

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 132µ-133µ

E-Ó»é. ÑÙñ. 2061, Ã»ñÃ 112³-113µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 87³-88³

H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 276³-277µ

S-Ó»é. ÑÙñ. 2541, Ã»ñÃ 225³-227³

ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 357

Êáñ³·Çñ

AS ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ²É ï³Õ ¶³ÉÁëï»³Ý î»³éÝ, Ì³ÕÏ³½³ñ¹ÇÝ C ²É ï³Õ ¶³ÉÁëï»³Ý D î³Õ ¶³Éëï»³Ý î»³éÝ ºñáõë³Õ¿Ù, Ì³ÕÏ³½³ñ¹ÇÝ E î³Õ ¶³Éëï»³ÝÝ î»³éÝ ºñáõë³Õ¿Ù, ³õñ ²ñÙ³-õ»Ý»³ó H î³Õ êñµá Ì³ÕÏ³½³ñ¹ÇÝ ¶³Éëï»³Ý

Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A ³É Ã³Ý³ùáí. ²é³çÝ³×³ß³Ï Æ¾. ²É ï³Õ ·³Éë-ï»³Ý î»³éÝ ºñáõë³Õ¿Ù Ì³ÕÏ³½³ñ¹ÇÝ

´Ý³·Çñ

2 CE ³ñ÷áÝ

3 BG ²ñ÷õáÝ

4 AB áëÏ¿÷áÕáÝ ES áëÏ¿÷áÕ»³Ý

5 CDE Ñá·»Ñáë S áëÏ¿Ñáë ÷Ë Ñá·»Ñáë C ÑÝãÇõÝ H ÑÁÝãÇõù

6 C ³Ý¹³é³å³ï H Ù³ñÇó

7 C ù³Õó³Ýáõ³·ë ES ù³Õóñ³Ýáõ³·ë H ù³Õóñ³-Ýáõ³· S Ù³ñ»³ó ³éÝ¿ñ

8 ABDG óÁÝ¹ÇõÝ C óÝ¹ÇõÝ H ÃÁÝ¹Çó

9 ES ·³ÇõÝ H ³éÝ¿ñ ÷Ë ·áÇõù

10 H Ñáí³Ý³ó»³É

11 C ãÇù 11-14 ES 11-14-ñ¹ ïáÕ»ñÁª 16-ñ¹ ïáÕÇó » ïá BDG Ðñ³½³ñ¹ D »ñ÷Ý³½³õñ ES Ðñ³ß³½³ñ¹ Í³ÕÏ³½³ñ¹ ÑáíïÇó, H ÷Ë ïáÕÇ Ðñ³ß³½³ñ¹ »ñ÷Ý³Ùáõï ³ñ»³Ý

12 ES ¹ÇÙÇó H ßáõß³Ý ÷Ë ¹ÇÙ³ó

14 AE ëñáµ»³Ý DS ëñáíµ¿³Ï³Ý

15 ES 15-16-ñ¹ ïáÕ»ñÁª 11-ñ¹ ïáÕÇó ³é³ç AEH êÇáíÝ C ¹ÁÅËá

16 AD Ã»õ³ëùáÕ»³É S Ã»õ³ëù³õÕ C ËÙµÇó ES ËÁÙ-µÇóÝ

17 C ãÇù 17-18 AD òÁÝÍ³ EHS ½³ñÙÇõù

Հարսնարան վեհին հրաշից,
Թագ արքայ եկեալ փեսայ:

Հանգոյն քառակերպ աւդոյն
Կառս յաւանակի նըստեալ,
Սաւառնատարած թեւաւք
Հրաճորճ տարածեալ ցընդմամբ:

Դիմեալ յեդեմեան դիտէն
Ճեմ հարաւային գոլով,
Ժողով յոգնահոյլ խըմբից
Խիտ առ խիտ դիմիւ ելեալ:

Զոստս արմաւեննեաց հատեալ,
Տերեւ ձիթեննեաց ընծայս
Այն նորոգողին հընոյն,
Այն թագաւորին նըւէրս:

Աստ եբրայեցւոց մանկունքն
Զերգըս սրովբէիցն առեալ,
Հեթանոսական դասուցն
Տաւնակից վեհիցն եղեալ:

ՓՈԽ

Յայս նոր աւետեաց աւուրս
Երկիրս պանծացեալ բերկրի,
Ծով գարնանաշարժ ալեաւք,
Ծով երկնատարած ծըփի:

19 CEHS í»ñÇÝ ÷Ë í»ÑÇÝ E Ññ³ßÇõù S Ññ³ßÇõùÝ
20 E ³ñù³ D ÷³é³õù ÷Ë ÷»ë³ E ÷»ë³
21 ES Ð³ÝÏáÝ H ãÇù 21-26 ïáÕ»ñÁ
22 E Æ Ï³éÁë S Æ Ï³éë C Ýëï»³É
23 C ãÇù 23-28 S ê³õ³éÝ³ï ³ñ³Í
24 ABDG Ðñ³ßÓáñÓ E ÐÝ³ÓáñÓ S ÐÝ³ÓáñÓ ES óÁÝ-¹Çõ
25 D ¸Çï»³É ÷Ë ¸ÇÙ»³É
26 S Ö»Ù»³É
27 EHS ÄáÕáíù AE áùÝ³ÑáÉ B áùÝ³ÑáÉ H á·Ý³-ËáõÙµ ÷Ë ÅáÕáí á·Ý³ÑáÉ E ËÁÙµÇóÝ S ËÁÙÇó
28 S ÊÇï ³é ËÇ¹ ES ¹ÇÙÇ H ÷Ë ïáÕÇ. ËÇÃ ³é ËÇÃ Ã»ñÃÇõ »Õ»³É
29 DE ¼áïë ES ³ñÙ³õ»Ýá
30 DHS ÁÝÍ³
31 C ãÇù 31-32 ES Ã³·³õáñÇÝ Ù»ÍÇ ÷Ë Ýáñá·áÕÇÝ ÑÁÝáÝ H ½Ù»½ ÷Ë ÑÁÝáÝ
32 E Ýáñá·áÕÇÝ ÷Ë Ã³·³õáñÇÝ E Ýáõ¿ñë S ÝÁõ¿ñ H ÷³é³ó ÷Ë ÝÁõ¿ñë
33 ES Éáõë³ÝóùáõÙª ö[áË] C »µñ³»óáó DEHS »µñ³-»óáó G Ù³Ý·áõÝùÝ
34 C ¼»ñ·ë A ëñáµ»ÇóÝ C ëñáµ»ÇóÝ ES ùñáíµ¿ÇóÝ H ùñáíµ¿Çó
35 B ¹³ëáõó
Êáñ³·Çñ
ABCD ö[áË] ES ³ÝËáñ³·Çñ
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ºë Ë³õëÇÙ½³ñ¹³ñáõÃÇõÝ Ó³ÝÝ ¿
37 EHS Ù»Í ÷Ë Ýáñ
38 C µ»ñÏÇ
39 S ·³ñÝ³Ý³ß³ñÅ
40 BS »ñÏÝ³ï³ñ³Í C Í÷Ç

Դաշտ կարմրավարդից վառեալ
Կանաչ սաղարթից թերթից,
Հընչիւն նըւագի բարբառ.
Ովսաննա՜, աւրհնեալ, որ գաս:

Զսա նահապետաց տեսեալ,
Պետ իշխանական եկեալ,
Սա նախագուշակ դաւթեան
Յաւէտագըւարճ լերանց:

Սա Զաքարիաս քարոզ
Թագաւոր ի նոյն եկեալ,
Նոյն աւրհներգութիւն միշտ Հաւր՝
Նոյն համագոյեան Բանին:

Յաւէտ էութեան Հոգւոյն,
Երրեակ միութեան միոյն,
Սմա միշտ երգեսցուք ըզփառս
Այժմ եւ յաւիտեանս, ամէն:

---

41 C Ï ³ ñÙ ³ í ³ ñ ¹ Çó ES Ï ³ ñÙÇñ í ³ ñ ¹ á í ÷ Ë Ï ³ ñÙ-ñ ³ í ³ ñ ¹ Çó H Ï ³ ñÙñ ³ í ³ ñ ¹ Çõù

42 BCEGH Î ³ Ý ³ ç EH ë ³ Õ ³ ñÃ» ³ É S Î ³ Ý ³ ç ³ ▯ë ³ -Õ ³ ñÃ» ³ É ÷ Ë Î ³ Ý ³ ã ë ³ Õ ³ ñÃÇó

43 E Ýáõ ³ ·Ç

44 CS àíë ³ ÝÝ ³ ▯ S »Ï» ³ É ÷ Ë áñ · ³ ë

45 B ¼ë ³ ▯ E ê ³ S ê ³ ▯

46 H ù ³ Ñ ³ Ý ³ ▯ ³ å » ï ÇßË ³ ÝáõÃ» ³ Ùµ

47 S ê ³ ▯ EHS ¸ ³ õÃÇ

48 A ² õ» ï ³ ½Áõ ³ ñ× BCD ² õ» ï ³ ½áõ ³ ñ× ES Ú ³ õ¿-ï ³ ½áõ ³ ñ× Ó ³ ▯ÝÇõ ÷ Ë ï áÕÇ

49 BGS ê ³ ▯ B ¼ ³ ù ³ ñÇ ³ ▯ G ¼ ³ ù ³ ñÇ ³ EHS ¼ ³ ù ³ ñÇ ³ ▯Ý

50 ES º ññ» ³ Ï ÙÇ ³ ÏÇ ÙÇá▯ (E ÙÇ ³) ÷ Ë ï áÕÇ H ãÇù

51 HS Üáñ ÷ Ë Üá▯Ý H ³ õñÑÝáõÃÇõÝ

52 A Ñ ³ Ù ³ ·á▯¿Ý C Ñ ³ Ù ³ ▯·á▯ »ÇÝ D ´ ³ ÝÇ

53 CS Ðá · á▯Ý

54 ES ãÇù 54-56 H ï »°ë ï áÕ 50

55 A êÁÙ ³ C ½÷ ³ éë H ãÇù

ՄԵՂԵԴԻ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ՏԵԱՌՆ
ՅԱՒԱՆԱԿԱՒ ՅԵՐՈՒՍԱՂԷՄ ԾԱՌԱԶԱՐԴԻՆ

Անեղանելիդ Աստուած հրաշալի փառաւք, երեւեալ մարմնով,
Ի տեսակս ազգաց հաստատեաց զերկիր Իւր աստուածութեամբն,
Աւրհնեալ է Հայր, առաքող Որդւոյն, որ առաքեացն առ մեզ, զմեզ կեցուցանել:

Վերնակառիցըն բնակողն հեզաբար նըստեալ յանսուրբ ի գրաստին,
Իւր հըզաւր փառաւքն գայ յԵրուսաղէմ, եւ ցընծայ Սիովն,
Ելեալ ի խընդիր Իւր ժողովրդեանն,
Աւրհնեալ է Հայր առաքող Որդւոյն, որ առաքեացն առ մեզ, զմեզ կեցուցանել:

Խումբս առեալ մանկանցն քնարաձայն հընչմամբ,
Ելին ընդառաջ անմահ արքային ոստովք ձիթենեաւք եւ արմաւենեաւք,
Եւ ցընծայ Սիովն մայր եկեղեցւոյ,
Աւրհնեալ է Հայր, առաքող Որդւոյն, որ առաքեացն առ զմեզ կեցուցանել:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 197 ³ µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 124µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 350µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 88 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
A ï »°ë í »ñ»õáõÙ B ²É ï ³ Õ · ³ ÉÁë ï » ³ Ý C Ø»Õ»-
¹Ç · ³ Éë ï » ³ Ý î» ³ éÝ G ²É ï ³ Õ ¶ ³ Éë ï » ³ Ý
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙÝ»ñ
A Æ¾. Ø»Õ»¹Ç · ³ Éë ï » ³ Ý î» ³ éÝ ³ õ ³ Ý ³ Ï ³ õ º-
ñáõë ³ Õ¿Ù

´Ý ³ ·Çñ
3 C àñ ¹ áÝ
4 BG Ñ ³ Ý·ãÇ Ç Éáõë ³ Ýóëª ·ñ í áõ ³ Í ÝÁë ï » ³ É G Ç ·ñ ³ ë ï ÇÝ B ºñáõë ³ Õ¿Ù
5 C ãÇù · ³ … êÇá í Ý BG êÇáÝ
6 G ËÁÝ¹Çñ-Ç ¹ÇÙ ³ ó Éáõë ³ ÝóùáõÙª ÁÝ¹ ³ é ³ ç BG ÅáÕá í Áñ¹» ³ ÙµÝ
8 BCG Ù ³ Ý· ³ ÝóÝ
9 BG áë ï ³ õù
10 BCG êÇáÝ C »Ï»Õ»óá BG »Ï»Õ»óÇ

ՓՈԽ

Տիրական տաւնիս այսաւր եկայք ցընծասցուք,
Բախճանս այսաւր երկինք անմարմնականաւքն:

Նորոգի երկիր այսաւր գալըստեամբ Փըրկչին,
Երգս առեալ մանկանցն ոստովք՝ ովսաննա՛յ, աւրհնեալ:

Բաբունին էից այսաւր եկեալ ի Սիոն,
Սիոնի ցընծան մանկունք եկեալ ընդառաջ:

Երգ երգէ Զաքարիաս դըստեր Սիոնի՜,
Սիրով խոնարհեալ նըստի նոր յաւանակի:

Ի ծերոց ընծայ բանիւ ի տղայոց ձայնիւ,
Երգեմք ընդ նոսին ըզփառս գալըստեան Քո, Տէ՛ր:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 197µ-198³
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 227µ-228³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 72
Êáñ³·Çñ
A ³ÝËáñ³·Çñ f î³Õ ³½[ÝÇõ]
Ì³ûñ³Ï³ å ª îñ Ü»ñë»ëÇ »
Èáõë³Ýó³ûÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ûÉ Ã³Ý³ùáí. ²ñ»õ³·³ÉÇÝ
´Ý³·Çñ

1 U ïûÝÇõë U ¿Ï³ûù
2 A ð³Ë×³Ý³Ý U ³ÝÙ³ñÙÝ³Ï³Ý³õù
3 U »ñÏÇñë U ³ûëûñ
5 U ³ûëûñ A êÇáíÝ
6 A êÇáíÝÇ U »É»³É
7 A ãÇù ºñ·ë U ¼³ù³ñÇ³ A ºñáõë³Õ¿ÙÇ ÷Ë êÇáÝÇ
… Զ…ւ· Բ 10
9 U µ³ÝÇ U ïÁÕ³ûáó
10 U öÁñÏãÇÝ ÷Ë øá, î¿°ñ

ՏԱՂ ԳԱԼՍՏԵԱՆ ԾԱՂԿԱԶԱՐԴԻՆ*

Աստ եբրայեցոց մանկունքն զերգըս սրովբէիցն առեալ,
Հեթանոսական դասուց տաւնակից վերնոցն եղեալ:

Յայս մեծ աւետեաց աւուրս էրկիրս պապանձացեալ բերկրի,
Ծով գարնանայշարժ ալեաւք, գետք յորդահոսեալ ծըփին:

Դաշտ կարմիր վարդով վառեալ, կանաչասաղարթ թերթեալ,
Հընչիւն նըւագի առեալ, Ովսաննայ աւրհնեալ, եկեալ:

Այսաւր գալըստեամբ Քո, Տէ՛ր, երկիրս ցընծացաւ լըրիւ,
Որ ի փրկութիւն եկիր հողեղէն բնութեանըս մեր:

² ÕµÇõñÝ»ñ
T Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 131 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í»ñ»õáõÙ

ՓՈԽ*

Նըստեալ յաւանակ նորո, ըստ Զաքարիայ սըրբոյ՝՝,
Մանկունք ընդառաջ ելին, ձայնիւ հըրճուանաց երգով:
Ոստ արմաւեննեաց առեալ, ոերեւ ձիթեննեաց բերեալ,
Ծերքըն գոչէին ընդ տղայսն, վերին զաւրացն երգակցեալ.
Աւրհնեա՛լ, որ եկիր եւ գաս, բարձրեալ Թագաւոր հըզաւր:
Ընդ նոսին եւ մեք տացուք նըւէրս զալըստեանդ ըզփառս,
Փոխանակ ոստոց ծառոց, զձեռաց տարածումըն մեր,
Եւ ընդ տարածել ձորձոցն զերկըրպագութիւնս մեր
Լոյս ծագեա՛ ոգոց մերոց, շարժեա՛ յաւրհնութիւն զլեզուս,
Գոչել Քեզ ձայնիւ վերնոցն. — Ովսաննա՛յ, աւրհնեալ եկեալ:

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 131µ
Êáñ ³ ·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
ա .Զ աէ · Թ· 9

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ ԱՍԱ*

Աստուածորդին Տէրըն փառաց, մարդն ի Կուսէն ծընեալն Աստուած,
Որոյ քրովբէն աթոռ փառաց, Նըստաւ ի Նոր Իւր արարած:
Եւ զոր աւրհնեն դասք հրեշտակաց, գովեն մանկունքըն ստընդիաց,
Նստաւ ի յէշ եւ յաւանակ, կըրկին ազանց գոլ աւրինակ:
Էշն աւրինակ հրէից ազգաց, եւ յաւանակն հեթանոսաց,
Ոմն աւրինաւքն ըզգաւնացած, ոմըն տըրմուղ ըզհետ կամաց:
Յորըս բազմի Բանն Աստուած, յոգիս երկուց մաքուր ազանց,
Որպէս վէմ անկեան քարանց, միացուցիչ երկուց կողմանց:
Ոստս ի ծառոց բերեալ ծերոց, ի ձիթենեաց պարարելոց,
Իմաստութեան նըմանելոց, ողորմութեան տիպ ցուցելոց:

ՅՈՐԴՈՐԱԿ ՏԱՂ

Ոստս ի ծառոց բերեալ ծերոց, ի ձիթենեաց պարարելոց,
Իմաստութեան նըմանելոց, ողորմութեան տիպ ցուցելոց:
Արմաւենիս բերեալ տղայոց, ի բարձրութեան ձեւ արդարոց,
Ընդ առաջ խաղան ձայնիւ երգոց, սուրբ Արարչին արարածոց:
Որ յաւանակ հրէականին, եւ անմաքուր հեթանոսին,
Նըստար ի յէշ յաւանակին, զգաւնացելոց եւ տըրմըղին:
Մաքրեա՛յ եւ զիսըս առակին եւ յիս հանգի՛ր Հոգով Քոին:
Արա՛յ աթոռ Քեզ երկնային, բազմեա՛յ հոգիս ըստ քրովբէին:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ 8251, Ã»ñÃ 185µ-186³
T Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 133µ-134³
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ T î³Õ »ñ»ÏáÛÇÝ ³ë³
´Ý³·Çñ
2 T øñáµ¿ù T ãÇù Æõñ
4 M ãÇù ïáÕÁ
8 M ÷Ë ß³ñáõÝ³ÏáõÃ»³Ý. àñå¿ë ½í¿ÙÝ ³ÝÏ»³É
Ï³Ý³Ýó, ÙÇ³óáõóÇã »ñÏáõó ÏáÕÙ³Ýó
² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 186³
Êáñ³·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ԽԲ. ԿԱՆՈՆ ՄԵԾԻ ԵՐԿՈՒՇԱԲԱԹՈՋ ԱՒՈՒՐՆ

ԳԱՆՁ ԱՒԱԳ ԵՐԿՈՒՇԱԲԱԹԻ*

Գերագոյն գոյից, գերահրաշ էից, գերիմաստ վեհից,
Արքայդ համայնից, Սուրբդ սրոբէից, ահեղ քրոբէից,
Աթոռից չորից, գազանակերպից, ահագնագունից,
Տէրութեանց դասից, զաւրութեանց խըմբից, իշխանականից,
Հրեղինաց պետից, հրեշտակապետից, հրեշտակաց վերջից,
Զըւարթուն կերպից, Քոց աւրհնաբանից, Աստուած բոլորից,
Իննակի դասից, քահանայապետից եւ քահանայից,
Աւրհնեալ Տէրդ ամենայնի ի գործ հրաշալի, աղաչեմք:

Րաբունդ երկնային, Հաւրդ իմաստութիւն, անեղ անմահին,
Ստեղծեալ բընաւին, զգոյս ամենեւին, մարմին եւ անմարմին,
Յաւուրն առաջին, զտարերըս քառին, եւ զիմանալին,
Նախկի ամենին, զարփին լուսային, բնակչաւքն իւրային,
Յաւուր կիրակին, միաշաբաթին, սկիզբն արարածին,
Յերկուշաբաթին, զկամարըն ջրային եւ զնիւթ եթերին,
Յերրորդ նըւագին, զտունկըս դալարին, զդրախտն ընդ նոսին,
Յանհամար ծառին, յարազըւարճ ծաղկին, յանթառամ պըտղին,
Զծառն ի մէջ դրախտին, զբարոյ եւ զչարին, գիտակ առնելին,
Աղբեւրն անդըստին, բըղխէ ի դրախտին, չորս գետ բաժանին,
Աւրհնեալ Տէրդ ամենայնի ի գործ հրաշալի, աղաչեմք:

[Ի] զչորրորդ աւրին, ըզնիւթ արեւին, զպարս աստեղին,
Ի հինգերորդին, զեռունս ջրային, զթեւաւորս յաւդին,
Իսկ ի յուրբաթին, կազմութեան աւրին, զԱդամն առաջին,
Որ էր հողածին, այլ ձեռամբ Քոյին Եւայ կողածին,
Եդեալ ի դրախտին, պահաւք հրամանին, չմերձենալ ծառին,
Ոչ թէ յաչաղին եւ կամ խընային, այլ այնու փորձին,
Իսկ չարըն ստորին, բանսարկու աւձին, խաբեալ ըզնոսին,
Ծաշակմամբ պըտղին, լըքին ըզտեղի, փափկութեան վայրին,
Աւրհնեալ Տէրդ ամենայնի ի գործ հրաշալի, աղաչեմք:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 186µ-191µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 134³-138³
Êáñ³·Çñ
M ¶³ÝÓ Ø»ÍÇ »ñÏáõß³µ³ÃÇÝ T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³�ñ³Ï³å ª ¶ñÇ·áñÇ » ë³ ³ ³
´Ý³·Çñ
1 M ÷Ë 1-2 ïáÕ»ñÇ.
¶»ñ³·á�Ý ¿Çó, ·»ñ³Ññ³ß ·á�Çó, ëáõñµÁ¹ ëñáíµ¿Çó,
²Ñ»Õ ùñáíµ¿Çó, ³Ãáéáó ãáñÇó, ½³Ý³½³Ý Ï¿ïÇó
3 M ÷Ë ïáÕÇ. ³Ñ³·Ý³·áõÝÇó
4 T ÇßË³Ý³ÏÇó
5 M ¹³ëáõó Ññ»ßï³ÏÇó ÷Ë Ññ»ßï³Ï³ó í»ñçÇó
10 M ½·á�Ý
11 M Ú³õáõñ ÏÇñ³ÏÇÝ, ½ï³ñ»ñùÁë
12 M Ü³ËÏÇÝ
13 M ãÇù ïáÕÁ
14 M °õ�»ñÏß³µ³ÃÇÝ
16 M ïÝÏÇÝ ÷Ë Í³éÇÝ
17 M µ³ñá� M ½·Çï³Ï
20 T ¼ãáññáñ¹ ÷Ë Æ ãáññáñ¹
21 M �³õÃÇÝ
25 M �³×³ËÇÝ M ËÝ³ÙÇÝ
27 M ½ï»ÕÇÝ

Գնալոյ ձայն լըւան, զՏէրն արարչական, ի ժամ երեկեան,
Յամաւթի հարան, եւ զարհուրեցան, Ադամ եւ Եւայն,
Մըտաւք ապշեցան, գըլխակորացան, եւ ի փախուստ դարձան,
Թըզենեաւ մըտան, տէրեւով սփածան, եւ պարտակեցան,
Զի ոչ էր նըման, գալոյն յերեկեան, եւ կամ յեռանդեան,
Եւ զայն չիմացան, թէ ակս ամենայն, նըմայ յայտնի կան,
Կոչեաց նոյն ժամայն, ձայնն աստուածական, զԱդամ յանդիման.
Ո՞ւր ես հարցական, Ադամ սիրական, իմ ընդելական,
Մի՞թէ խաբական բանիւ պատրական յանցեար զպատուիրանն,
Աւրհնեալ Տէրդ ամենայնի ի գործ հրաշալի, աղաչեմք:

Ո՛հ վասն Ադամայ, որ չասաց Նըմա, ո՛վ Տէր, Քեզ մեղայ,
Այլ թէ մերկացա, եւ յամաւթ հարայ, վասն որոյ թաքեա,
Տէրն ասաց նըմա, թէ զըստոյգն ասայ, թէ ուստի՞ ծանեայ:
Նայ զպատճառն յԵւայ, հանեալ Ադամայ, չասաց թէ մեղայ,
Կինս այս իմ Եւայ ի պըտղոյն ետ սայ, յորմէ հրաժարայ,
Եւ անտի կերայ, որով մերկացա, զի զպատուէրն յանցեա,
Կընոջըս լըւայ, ուստի խաբեցայ, եւ գայթակղեցա,
Աւրհնեալ Տէրդ ամենայնի ի գործ հրաշալի, աղաչեմք:

Րաբունին բարձրեալ, յորժամ եւ հարցեալ, զնոսա անիծեալ,
Զի գող մին խընդրեալ եւ երեք գըտեալ, եւ դատապարտեալ,
Աւձին հրամայեալ, ընդ երկիր սողալ եւ ի պորտ գընալ
Եւայի եդեալ, ցաւաւք երկըն տալ եւ առ այր դառնալ,
ՑԱդամ ասացեալ, թ՚ երկիր անիծեալ, փուշ քեզ բուսուցեալ,
Քըրտամբք կերեալ զհաց քո վաստակեալ, եւ ի հող դարձեալ,
Զի հողոյ առեալ, Իմ զըզքեզ ստեղծեալ, եւ ի դըրախտիս եդեալ,
Եւ աստի կամեցեալ, ի յերկինս փոխեալ, ծննդաւքն որ աճեալ,
Զոր քո չկամեցեալ, ի յերկինս փոխեալ, ծնընդեաւքըն որ աճեալ,
Զոր քո չկամեցեալ, ի նոյն վայելեալ, յետս եղեր անկեալ,
Աւրհնեալ Տէրդ ամենայնի ի գործ հրաշալի, աղաչեմք:

Իսկ նա կենսատուն, բարբառեալ առ նոյն, ըզբաւթ մահացուն,
Զպատիժ անիծոյն, զքիրտըն վաստակոյն, զհեծն արտասւելոյն,
Զորոտ գոռալոյն, զհառաչանս ողբոյն, առաջին մարդոյն,

30 M ãÇù ² ¹ ³ Ù »õ º õ ³ ▯Ý
31 M ãÇù Ø ï ³ õù… ·ÉË ³ Ïáñ ³ ó ³ Ý
33 M »ñ»Ï» ³ Ý
36 M ÁÝ¹ñ»É ³ Ï ³ Ý
39 M Ù»Õ ³ ▯, Ã¿ ² ë ï áõ ³ Í ÷Ë ÜÁÙ ³ , á°í î¿ñ
40 M Ã ³ · ³
41 M Áë ï á▯·Ý
45 M »ë »õ å ³ ï ñ»ó ³ ▯ ÷Ë · ³ ▯Ã ³ ÏÕ»ó ³ ▯
47 M ð ³ µáõÝ µ ³ ñÓñ ³ ó» ³ É, ▯áñÅ ³ Ù áñ ÷Ë ð ³ µáõ- ÝÇÝ… »õ
48 M ÏáÕ ÷Ë ·áÕ
49 M ▯»ñÏÇñ M »ñÃ ³ É ÷Ë ·Ý ³ É
52 M ¹ñ ³ Ë ï ÇÝ
54 M ³ Ý¹Ç ÷Ë ³ ë ï Ç M ãÏ ³ Ù»ó» ³ É M ãÇù Ç ▯»ñ- ÏÇÝë… ³ ×» ³ É
55 M ãÇù ¼áñ… ãÏ ³ Ù»ó» ³ É M ãí ³ ▯»É» ³ É
60 M àñá ï áõÙÝ ÷Ë ¼áñá ï … ½Ñ ³ é ³ ã ³ Ýë
61 M ãÇù ï áÕÁ

Զարտասուս լալոյն, զցաւըն տրտմագոյն, Ադամայ նախնոյն,
Զմերկութիւն մարմնոյն, յանցանաց պատժոյն, զմահն սաստկագոյն,
Ի հող դառնալոյն, մարմին գերելոյն, եւ զարմից նորուն,
Դըժոխք ներքնագոյն, տանջանք դառնագոյն, անզերծանալոյն,
Ապա գութ սիրոյն, աւրհնեալ Աստուծոյն, եռացեալ առ նոյն,
Խոստումըն բարոյն, տըւաւ Բարձրելոյն, մեղուցեալ մարդոյն,
Բառնալ պարտք նախնոյն, եւ դառնալ ի նոյն, ժառանգ հայրենոյն,
Աւրհնեալ Տէրդ ամենայնի ի գործ հրաշալի, աղաչեմք:

***Ե**ղեն մերկացեալ, դըրախտէն արտաքսեալ եւ յերկրի անկեալ,*
Կենաւք տառապեալ, ախտիւ վարակեալ, բարեաց կարաւտեալ,
Մեղաց գըրաւեալ, մահու վիճակեալ, եւ ի հող դառնալ,
Ամաւք յերկարեալ, հինգ հազար անցեալ, ի վեցըն մըտեալ,
Ապա գըթացեալ, Տէրդ յերկիր իջեալ, մարմին ըզգեցեալ,
Ընդ մարդկան շըրջեալ, զախտս փարատեալ, զցաւս ապաքինեալ,
Յաւանակ նըստեալ, եւ յիշոյ բազմեալ, եւ ի տաճարն եկեալ,
Ի ծերոցն աւրհնեալ, ի մանկանց գովեալ, եւ բարեբանեալ,
Աւրհնեալ Տէրդ ամենայնի ի գործ հրաշալի, աղաչեմք:

***Ս**աստիկ հրամանաւ, սարսեալ ամբոխաւ, Սուրբ տաճարն եկաւ,*
Իբր երեկն եղաւ, ի լեառն իսկ ելաւ, եւ անդէն ագաւ,
Այգուցըն դարձաւ, սոյն աւր հաւաստեաւ, ի քաղաքն եկաւ,
Զթզենին տեսաւ եւ ապայ քաղցեաւ, յորժամ կամեցաւ,
Պըտուղն ուզեցաւ, Տեառնէ խընդրեցաւ, ի նմա ոչ գտաւ,
Որով անիծաւ, իսկոյն չորացաւ, եւ ցամաքեցաւ,
Կարծիս մեզ տըւաւ, պըտուղն որ կերաւ, թուզ պատահեցաւ,
Ադամն որ մեղաւ, որով ըսփածաւ եւ պարտակեցաւ,
Այսաւր նորոգաւ, կըրկին փառ զգեցաւ, թուզն անարգեցաւ,
Ահա յիշեա՛, Տէ՛ր:

***Ա**րդ նա կամովին, խորհրդեամբ խորին, գայ ի մահ խաչին,*
Յերեկեան աւրին, ի Յողոգոմին, ի Ծաղկազարդին,
Նըստեալ ի գրաստին եւ յաւանակին եւ եկն ի տաճարին,
Եւ յերեկոյին, ելեալ ի լերինն, ի Ձիթաստանին,
Որ է նոյն տեղին, Բեթանիային, ուր աւթագային,

---

62 M ãÇù ¼Ù»ñ Ï áõÃÇõÝ Ù ³ ñÙÝáÛÝ
63 M ÍÝÁÝ¹ áó ÷Ë ½ ³ ñÙÇó
65 M ãÇù ï áÕÁ
67 M ãÇù Å ³ é ³ Ý· Ñ ³ Ûñ»ÝáÛÝ
69 M Û»ñ ÏÇñ
70 M µ ³ ñ» ³ ó Ï ³ ñ ³ õ ï » ³ É, ³ Ë ï Çõ í ³ ñ ³ Ï» ³ É ÷Ë ³ Ë ï Çõ... Ï ³ ñ ³ õ ï » ³ É
71 M ¹ ³ ñÓ» ³ É
73 M ´ ³ Ý¹ ÷Ë î¿ñÁ¹
77 M Ç ÷Ë êáõñµ
79 M »ñ»Ïë M ÇëÏ »É ³ õ M ãÇù 79-82 ï áÕ»ñÁ
80 M Ñ ³ ë ï ³ ï ³ õ
82 M ÝÙ ³ Ý¿
84 M 84-85 ï áÕ»ñáõÙ. Ãáõ½ å ³ ï ³ Ñ»ó ³ õ »õ ² ¹ ³ ÙÝ áñ Ù»Õ ³ õª ï »Õ»ñÁ ÷áËáõ ³ Í
86 M ÷ ³ éù
87 M ÷Ë ï áÕÇ. ²Ñ ³ »õ »õë. ¼ ³ ÝÓÇÝë

Այսաւր իջանի, ընդ առաւաւտին գալ ի քաղաքին,
Ի ճանապարհին տեսեալ զԹզենին, խիտ տերեւալին,
Բան եղեալ քաղցին, ունել կամովին, զախորժակ տիրին,
Ակնարկեալ պըտղին, տիպ հրէից ազգին, զոր ոչ ունէին,
Անէծ ըզԹզենին, զոր իսկ յարմատին, չորացաւ ի նմին,
Զի յայտնի լիցին, գալն Իւր կամովին, ի մահըն խաչին
Եւ եւս.:

***Ա**ստուծոյն մեր լոյս, ծընաւղ մայր եւ կոյս, ի հողոյս մեզ լոյս,*
Պարծանք ազգայնոյս, հողածին զարմոյս եւ ի հող դառնալոյս,
Զի չարն ընդաբոյս, զբարին մեր կորոյս, զըրկեաց ի լուսոյս,
Բայց դու գերաբոյս, չնորհեցեր մարդոյս, ի հող անկելոյս,
Եւ ետուր մեզ յոյս, դառնալ մեզ ի լոյս, ի խաւար գբոյս:
Զծագեալն ի քէն լոյս, մաղԹեայ ընդ մեր հոգոյս, հայոց գերելոյս,
Տուր ձեռնարկելոյս եւ հան զմեզ ի լոյս, ապաւէն եւ յոյս,
Դարձ մոլորելոյս եւ բըժիշկ ցաւոյս, երգաւղի երգոյս,
Ստացողի գըրոյս, գըծողի գերոյս, ինձ մեղուցելոյս,
Զանձինս:

***Ա**րծիւ Թեւալի, բազէ սըխրալի, սլացեալ ի յոգի,*
Անախտ ի մարմնի, մաքուր ի հոգի, անբիծ աղաւնի,
Հանգոյն տատրակի, եւ սիրամարգի, ոսկի փետուրի,
Նըման արտուտի, քաղցրաձայն հաւի, գարնան գուշակի,
Հարսնացեալ երկնի, անմահ արքայի, Հաւրըն Քրիստոսի,
Սուրբ Հոգոյն տեղի, ծընաւղ Յիսուսի, Կոյսըդ Երանուհի,
Բարձեր ի մարմնի, զպատիժն Եւայի, զմաւրըն մեր նախնի,
Ադամայ ծաղկի, պատմուճան զգեստի, որով զարդարի,
Արդ, ո՛վ սրբուհի, բարէխաւս բարի, մարդկային ազգի,
Քումըդ հաղորդի, մաղԹանքն ըղձալի, Սուրբ Կարապետի,
Նախնոյն վըկայի, եւ Լուսաւորչի, մերոյն Գըրիգորի,
Սըրբոյն Սաւղոմի, դըստերն Յովսէփի, քըւէրն Յիսուսի,
Մաւրն Յակոբոսի եւ ՅոՀաննիսի, աւետարանչի:
Որ այսաւր մատչի, առ Տէրն ամենի, խնդիր պարգեւի,
Զի յաներեկի աւուրըն մեծի, ժամ դատաստանի,
Յորժամ եւ բազմի, յաԹոռն ահեղի, դատողն ամենի,
Որդոցըն տացի, աԹոռն որ դատի, զազգն Իսրայէլի,
Յաջմէ եւ ահեկի, Փըրկչին Յիսուսի, նըստին յատենի,
Զի եւ մեզ լիցի, մասըն ընդ բոլորի, պարգեւացըն ձրի,
Ողորմեաց մեզ.:

---

111 M ãÇù 111-112 ï áÕ»ñÁ
118 M ÆëÏ ÷Ë ²ñ¹
119 M øá¹ Ïóáñ¹»ëóÇ ÷Ë øáõÙÁ¹ Ñ³Õáñ¹Ç M ãÇù êáõñµ Î³ñ³å»ïÇ M ãÇù ïáÕÁ
121 M ãÇù ¹Áë ï»ñÝ… ÚÇëáõëÇ
123 M å³ñ·»õ Ñ³ó»ÉÇ ÷Ë ËÝ¹Çñ å³ñ·»õÇ

ՆՈՐԻՆ ՅՈՐԴՈՐԱԿՍ Ի ՆՈՅՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ*

Ադամայ ստեղծաւղն եկեալ յիւր պատկերն ի տես,
Եւ Ադամայ էր ձայն տըւեալ, թէ Ադամ ո՞ւր ես:
Տէր ըզՔո Ձայնըդ լըւայ, սասանեցայ ես,
Քանզի մերկ եմ եւ ամաւթով փախեալ թագեա ես:

Աւա՜ղ ըզքեզ, Ադա՜մ, դու է՞ր խաբեցար,
Զպատուիրանն չպահեցեր, պըտղոյն դու կերար,
Արի ել ի դըրախտէդ, մեղաւք դու մեռար,
Այդ չէ տեղ մեռելոյ, այտկի դու անկար:

Ադամայ ղալատ խաւսիլն ու լացն էառ գլխ,
Ըզպատճառն յԵւայ հանեալ, ափսո՜ս ու վա՜ գլխ,
Կինս այս, որ ետուր ինձ, սա խաբեաց գլխ,
Եւ յանմահական փառաց դըրախտէն սայ կողոպտեաց գլխ:

Ողորմելի կինն այն գերի յաւձէն խաբեցաւ
Եւ մեղաց Թոյնքրն մահու յԵւայ վայթեցաւ,
Աստուծոյ պատկերն Ադամ խղճաց ու կերաւ,
Ամէն բոլոր ծնընդեամբըս մահու մեռաւ:

Քաղցր եւ բարերար նոր գնոսայ ստեղծեաց,
Ըզկենաց դուռն ու գմահուն գերկուսն յայտնեաց,
Զանձնիչխան կամքն Ադամայ պըտղովն փորձեաց,
Զպատուիրանն չպահեցին, Նայ դատապարտեաց:

Ընդ Ադամայ դարձեալ ասաց. — Ադամ դու հող իր,
Զպատուիրանն չպահեցեր, ի հողու դարձի՜ր,
Չկեցար փառաւք ի դըրախտն, յաշխարհ դու անկի՜ր,
Քըրտամբք եւ վաստակաւք գործէ՜ դու գերկիր:

Փոխանակ տընկոցս անմահ, փուշ բուսանի քեզ,
Ի լուսեղէն դըրախտիս տեղի խաւար տիրէ քեզ,
Անհոգ եւ անցաւ էիր, հոգաւք մաշէ զքեզ,
Մինչեւ գայ աւրըն մահուն գերեզմանէ զքեզ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 191³-192³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 139³µ
Êáñ³·Çñ
M î³Õ ·³ÝÓÇë ³ë³ T ï»ºë í»ñ»õáõÙ
´Ý³·Çñ
1 M ë ï»ÕÍ³õÕ
4 T Ã³ù»³
8 M ²ï
10 M Ü³ ½å³ ï×³éÝ
16 M àõ Çõñ ³Ù¿Ý ÷Ë ²Ù¿Ý
17 M ãÇù 17-20 ï áÕ»ñÁ
21 M ãÇù ³ë¿
22 M ÑáÕ ¹áõ ÷Ë Ç ÑáÕáõ
25 M ³ÝÙ³Ñ ïÁÝÏáóÝ
26 M ºõ Ç

ՏԱՂ ՄԵԾԻ ԵՐԿՇԱԲԱԹՈՋ ԱՒՈՒՐՆ

Անդ ի մէջ դրախտին երեք անձինք էին՝
Ադամ եւ Եւայ եւ պատուիրանըն Տեառն:
Ցընծային զըւարճ ուրախալից կենաւքն,
Պըտղաւք դըրախտին մինչ կերակրեալք էին:
Ոչ երկիւղ մահու, ոչ տրտմութեան գուշակ,
Այլ անմահութեան լուսով լցեալ էին:
Զարըն մախացեալ ընդ մեծ բարոյն փառաց,
Նախանձու ծիրեր խընդրէր հընարս իրացն:
Գըտեալ ի գազանս զաւձն իմաստուն չարն,
Առեալ զնա լեզու եւ խաւսեցաւ ընդ մայրն:
Ասեր նենգութեամբ այն անիծեալ վիշապն.
– Ընդէ՞ր ոչ ուտէք ի յամենայն ծառոցդ[ա]*:*
Ուսանէր կամէր, քանզի տգէտ է չարն,
Զբան սուրբ հրամանին, զոր պատուիրան ետ Տէրն:
Ասէր մայրն Եւայ զոր եւ լըւեալ ուսաւ.
– Յամէն ծառոյն ուտել, բայց միոյն միայն՝
Ասաց Տէր Աստուած զի մի՛ եւ հուպ լիցիմք,
Զի մի՛ ուտելով մահու մեռանիցիմք[բ]*:*
Ետ պատասխանի այն չարահնար վիշապն.
Թէ ոչ է այդպէս, որպէս եւ դու կարծես:
Այլ գիտեր Աստուած, յորժամ դու զայդ գործես,
Աստուածք դուք լինիք եւ նըմանիք ի Նայ[գ]*:*
Զայն լըւեալ կընոջն եւ յիմարեալ ի միտս,
Անդէն աղաղակեր առեալ ուտէր զպտուղն:
Մերկանայր զշնորհս զայն լուսեղէն փառացն,
Կայր խայտառակեալ մերկ ամօթով կանգնեալ:
Կոչէր եւ զԱդամ ի ծանականըս իւր,
Լալով աղերսէր եւ անկանէր առ ոտս:
Ասէր կերիցես եւ դու ընդ իս այսաւր,
Թերեւս եւ ընդ քեզ Տէրն ողորմի եւ ինձ:
Յայնժամ Ադամայ հաւանելով կընոջն,

---

28 M Ù ³ Ñáõ
²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 198 ³ µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 351 ³ µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 134µ-135µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 90 ³ -91µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ïÇÏ), 277µ-278 ³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 138µ-139 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C î ³ Õ Ø»ÍÇ »ñÏß ³ µ[³ ÃÇ] D î ³ Õ Ù»ÍÇ »ñÏß ³ µ ³ ÃÇÝ G ²ÙÉ ï ³ Õ ÝÙÇÝ ³ õáõñ H î ³ Õ Ø»ÍÇ ºñÏáõß ³ µ ³ ÃÇÝ T î ³ Õ Ç äÉáõ½ í ³ ñ¹ ³ å»ï¿ Èáõë ³ Ýó ³ ÙÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙÝ»ñ
A ÆÀ. î ³ Õ Ø»ÍÇ »ñÏß ³ µ ³ Ãáç ³ õáõñÝ G ²ÙÉ î ³ Õ ÝÙÇÝ ³ õáõñ
´Ý ³ ·Çñ
1 D ãÇù 1-2 ïáÕ»ñÁ (Ù» ïáÙ ³ ÙÉ Ó»éùáí ³ õ»É ³ óáõ ³ Í) HT Ï ³ ÙÇÝ ÷Ë ¿ÇÝ
2 G å ³ ïáõÇñ ³ ÝÁÝ
3 AT ãÇù 3-34 ïáÕ»ñÁ
[ա] Ծննդ. Գ 1
[բ] Ծննդ. Գ 3
[գ] Ծննդ. Գ 4-5

Առեալ դողութեամբ եկեր զմահու պատառն:
Փախեան եւ թաքեան, քանզի եւ մերկ էին,
Ապաւէն գըտեալ ըզթզենւոյն տերեւն[ա]:

Աւձըն խրամատեաց ըզցանկ այգւոյն կենաց,
Արտաքսեաց զԱդամ ի լուսեղէն դըրախտէն:
Ստունգանել կընոջըն խաբողին բանիւն,
Մերձեցան ի ծառն զոր հրամայեաց չուտել:
Ճաշակմամբ պըտղոյն, որով ըզմահ գործեաց:
Կերան եւ ծանեան նոքա, զի մերկ էին:
Ոտնաձայն եղեւ Տեառն Աստուծոյ գալոյն,
Յիններորդ ժամուն, յորում ի խաչ ելաւ:
Դէպ եղեւ ընդ այն սամարացւոյն գալոյն,
Վայր անկեալ դընէր այն կիսամահ խոցեալն:
Ողորմած բնութեամբըն իւր գըթացեալ ի նա,
Գինով եւ ձիթով աւծանելով ըզվէրսն:
Եդեալ ի գրաստու ի պանդոկի ածեալ[բ],
Դարման խոստանայր յիւր միւսանգամ գալուստն:
Ո՜վ ճարտար բըժիշկ եւ համառաւտադեղ,
Ողջացո՛ եւ զիս՝ զայս բազմավէր հիւանդս:
Արդ, աւրհնեալ է Հայր եւ համագոյ Որդին,
Հոգին ճշմարիտ ի յաւիտեանս ամէն:

---

34 D ³Û·áÛÝ C Ñá·áÛ ÷Ë Ï»Ý³ó
ա Ծննդ. Գ 6-7
35 T ³Û·áÛÝ
37 DHT ê ï áõÝÏ ³Ý»É C Ññ³Ù³ÝÇ ÷Ë Ë³µáÕÇÝ CDHT µ³ÝÇõ
38 T Ø»ñÓ»ó³õ H áõ ï »É
40 CG »ñÏáõùÝ, D ÝáùÇÝ ÷Ë Ýáù³ D Ù»ñÏù
41 T ²ë ï áõÍáÛÝ ·³ÉáÛ
42 CH áñáí, G áñ »õ ÷Ë Ûáñáõ Ù D Ë³ã»É î¿ñÝ ÷Ë Ë³ã»³õ H Ë³ãÝ T ÷Ë ß³ñáõÝ³ÏáõÃ»³Ý áõÝÇ. ö³Ëáõó»³É ²¹³Ù ÁÝ¹ ÃÁ½»Ý»³õÝ »Ùáõ ï
43 CD ë³Ù³ñ³óáÛÝ H »Õ»õ ·³ÉáÛ ê³Ù³ñ³óáÛÝ ÁÝ¹ ³ÛÝ ÷Ë »Õ»õ... ·³ÉáÛÝ G ·³ÉáÛÝ
44 GH ³Ý·»³É CGH Ù»é»³ÉÝ ÷Ë Ëáó»³ÉÝ
46 H Á½í¿ñÝ
47 H ·ñ³ë ï áõÝ H å³Ý¹áÏÇÝ
բ Ղուկ. Ժ 29-37
48 H å³ñ·»õë ÷Ë ¹³ñÙ³Ý
49 C ¼×³ñ ï ³ñ ÷Ë àí ×³ñ ï ³ñ C Ñ³Ù³é³õ ï ³Û-¹»Õ
50 H Á½ÏÇë³Ù³Ñ Ù»é»³Éë ÷Ë µ³½Ù³ í¿ñ ÑÇõ³Ý¹ë
51 H Ð³ÛñÝ
52 CH ï áÕÁ. Ðá·áÛÝ (CD Ðá·õáÛÝ) ×ßÙ³ñ ï Ç ÷³éù ÷Ë Ðá·ÇÝ... Ç

ՓՈԽ

Բարերար եւ մարդասէր Փրկիչ ցուցար,
Տէր մեր Աստուած, յորժամ մարմնով երեւեցար:
Շնորհաւք Քո բժիշկ ախտից մեր յայտնեցար,
Զդեւս կարկեցեր[ա], հողով կուրաց աչըս ստեղծեր[բ]:
Զլուծեալ անդամն առողջ կըրկին հաստատեցեր[գ],
Մեռելոց զկեանըս սիրով ընձեռեցեր[դ]:
Սակաւ հացիւք զանթիւ ժողովս կերակրեցեր[ե],
Զջուրն նոցա բանիւ գինի փոխարկեցեր[զ]:
Այսքան տուամբ զՆրուսաղէմ չժողովեցեր,
Որք եւ խորհին զՔեզ չարչարել որպէս ցուցէր:
Այլ Դու ի Քեզ ըզգալրութիւնդ ամփոփեցեր,
Վըրէժ չառնուլ ի նոցանէ սահմանեցեր:
Ի Թըզենին ըզկարութիւնդ այսաւր լըցեր,
Եւ առ մարդիկ զանչափ ըզգութդ հըռչակեցեր:
Քեզ աւրհնութիւն, որ քաղցրութեամբ նըւաճեցեր,
Ըզհեթանոսս առ Քեզ գըթովըդ խոցեցեր:
Զեկեղեցիս յայս ապաստան հիմնեցուցեր,
ԶՏէրդ ողորմած բնութեամբ սիրել յորդորեցեր:
Աղաղակեմք, ո՛վ մարդասէր, զոր ուսուցեր,
Մեզ ողորմեա՛ սիրովդ, զոր այժմ յայտ արարեր:
Կարաւտ ձեռինդ եմք եւ շնորհիդ զոր փորձեցեր,
Միշտ զմեղուցեալքս քաւել արեամբ սահմանեցեր:
Սըրբեա՛ ըզմեզ որպէս յուսամք, որ փըրկեցեր,
Արժանացո՛ չարչարանաց Քոց հաղորդել:
Յոր վայելել սըրտի սիրով Տէր արասցես,
Որով կեցուք փառաբանիչք Քեզ յաւիտեանս:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 199³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 126³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 135³-136³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 89³-90³
Êáñ³·Çñ
ABDG ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ÆÀ. î³Õ Ø»ÍÇ »ñÏß³µ³ÃÇÝ ³õáõñÝ ²ÛÉ Ã³Ý³-ùáí. Ç Ù»Õ³Ï³Ý
´Ý³·Çñ

ա Մտթ. Ը 16-17, 28-34, Մրկ. Ե 32-34, Ղուկ. Դ 31-37
բ Մտթ. Ը 28-34, Մրկ. Ե 21-28, Ղուկ. Ը 26-39
5 D ³Ý¹³ÙëÝ
գ Մտթ. Ը 5-13, Թ. 1-8, Մրկ. Բ 1-12, Ղուկ. Ե 17-26
դ Մտթ. Թ 18-26, Մրկ. Ե 21-24, Ղուկ. Ը 40-56
ե Մտթ. ԺԴ 1-12, Մրկ. Զ 30-44, Ղուկ. Թ 10-17, Յովհ. Զ 1-14
զ Յովհ. Բ 1-12
10 B ËáñÇÝ
19 DG ½áñë
22 BG ³ñ»³Ùµ¹
25 D ëÁñïÇë
26 B Ï»óóáõù D Ï³õÇï»³Ýë, ³Ù¿Ý

ԱՅԼ ՏԱՂ ՆՄԻՆ ԱՒՈՒՐ

Որք ի Տէր Յիսուս հաւատով էք մի,
Եկա՛յք տեսէք այսաւր զմարդասիրին ըզկամս:
Էհաս լըրումըն մարմնոյ Սուրբ տնաւրէնութեան,
Հրէայք գըրգըռին ի նախանձըս ըսպանել զանբիծն:
Կամաւք ընդունի զչարչարանս փըրկանս մարդկան,
Որով զերծանին ի յանիծից մեղացն:
Ոչ դառնայ ընդդէմ Տէրն ամենազաւր,
Որ զԹըզենին գաւսացոյց բանիւ հրամանի պատժոց:
Նայել ձեզ հրեայք, ի քաղցր ողորմի կամսն,
Որ ոչ արկ ի գործ ըզնոյն պատուհասել ըզձեզ:
Կարող եմ, ասէ, զանպըտուղ ժողովդ
Այսպէս չորացուցանել ի մարմնական կենաց:
Բայց Փըրկիչ եկի եւ ո՛չ դատաւոր,
Փոխան բարեկամացդ զանձն Իմ ահա դընեմ:
Անիծից արժան դուք մարդիկ գըտայք,
Որպէս զանբան անպըտուղ բանաւորացդ եղեալ:
Ես լինիմ անէծք, աւրհնութեանս ճիռ, փոխան ձեր
Ի խաչ բեւեռիմ եւ աւրհնութիւն սփըռեմ:
Այսպէս մեք ունիմք ողորմած, գըթած Տէր,
Որ զմահ հանդերձեալ ընդ մեր առնուլ ի յանձն:
Հաւատով առ Նա մերձեսցուք սիրով,
Սպանեալ զմեզ աշխարհի ընդ կենարար Փըրկչին:
Մեծի խորհըրդոյս, արժանի հաղորդ լիցուք ի փառս անուանն
Ի յաւիտեանս, ամէն:

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 199µ-200µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 125³-126³

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 88µ-89³

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG î³Õ Ù»ÍÇ »ñÏáõß³µ³ÃÇÝ Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ

A ÆÀ. î³Õ Ø»ÍÇ °ñÏß³µ³Ãáç ³õáõñÝ ´Ý³·Çñ

3 G °Ñ³ë

7 B ³Ù»Ý³½³õñ

9 B Ññ¿³ù BG áÕáñÙ

14 BG µ³ñ»Ï³Ù³óï B ÇÙ³Ñ ÷Ë ³Ñ³

23 BG ³Ýáõ³Ý Ýáñ³ ÷Ë ³Ýáõ³ÝÝ

ՄԵՂԵԴԻ ՓՈԽ

Յանեղաշէն դրախտին
Աստուածային տընկոյն ցանկացեալ մարդոյն
Աստուածային փառացն մերկացեալ լինէր բանսարկուին խաբմամբ:
Աւձաջան բանիւն ճաշակեալ ի պըտղոյն մահաբեր փայտին,
Յաստուածային փառացն մերկացեալ լինէր բանսարկուին խաբմամբ:
Եկըն Տէր կենաց կենարար ձայնիւն,
Ոտնաձայն առնէր, յապաշխարութիւն կոչէր,
Ըզմեղուցեալն Ադամ, ըզնախահայրըն մեր:
Հրաման առեալ սրոբէն, բոցեղէն սրովըն
Պահէր ըզճանապարհս ծառոյն, զի մի՛ դարձցի անդրէն՟
Առ մահաբեր պըտուղն եւ յաւիտեան կեցցէ:
Աւրհնեալ է փայտ խաչին, որ փոխանակ ծառոյն
Տընկեցաւ յերկրի, այն որ էսպան զԱդամ
Ի մէջաւրէի եւ էհան արտաքս:

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 200µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 128µ-129³

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 351µ-352³

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 91µ

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ G ²ÛÉ ï³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ C Ø»Õ»-¹Ç ÝÙÇÝ ³õáõñ

´Ý³·Çñ

2 B ïÁÝ·áÛÝ G ó³Ý· ³ó»³É

3 BC Û²ë ïáõ³Í³ÛÇÝ

4 B Ù³Ñ³Ûµ»ñ

5 G Ù»ñÏ³ó ÷Ë Ù»ñÏ³ó»³É B ãÇù µ³Ýë³ñÏáõÇÝ Ë³µÙ³Ùµ

9 BG ëñáíµ¿Ý C ë»ñáµ»Ý

10 B ¹³ñÓÇ

֊ Ծ՟ննջ· Գ· 24

12 C Ï»Ýë³µ»ñ ÷Ë Ù³Ñ³µ»ñ

ԽԳ. ԿԱՆՈՆ ՄԵԾԻ ԵՐԵՔՇԱԲԱԹՈՋ ԱՒՈՒՐՆ

ԳԱՆՁ ԵՐԵՔՇԱԲԱԹՈՒ ԱՒՈՒՐՆ*

*Գործ արարչական, գերանական, հրաշական,
Գըթով գոյացան, նախնական, ինքնիշխանական, ինքնազաւրական,
Կամաւ հայրական, Որդով արարան, Հոգով հաստեցան,
Նախ ըսկզբնական, լոյսն իմացական, հոգիք բանական,
Հարկաւորական, դասուց իննական, քահանայական,
Ըստ որքանութեան, անհամարական, անհուն անթւական,
Իսկ եւ կայարան, նոցին հաստեցան, լոյսն արփիական,
Այլեւ տեսական, լոյսն արեգական, եւ աստեղական,
Թէպէտ ցիր եւ ցան, յետոյ գումարան եւ յամանս եղան,
Ընդ որս եւ տարրական, նիւթըս չորեսեան, ի քէն արարան,
Զգալիքս ամենայն, Աստուած բաւական, ի յամենեսեան,
Աւրհնեալ Բանդ արարչական, որ արարեր զէակս ամենայն,
Աղաչեմք:*

*Ռաբուն փայլեցեր, զփառըս Քո ցուցեր, զոր պատրաստեցեր,
Զլոյսն յաւրինեցեր, զհրեշտակսն արարեր, զգոյքս էացուցեր,
Զերկինս կառուցեր, կամար կապեցեր եւ զարդարեցեր,
Դըրախտ տընկեցեր, եւ ծաղկեցուցեր, պըտղաւք պըճնեցեր,
ԶԱդամն որ ըստեղծեր, քեզ նըմանեցուցեր եւ ճոխացուցեր,
Ի դըրախտին եդեր, եւ հրաման տըւեր, թ՚ յամէն պըտղոյ կեր,
Պատուիրան եդեր, պահս քարոզեցեր, ի միոյն չուտել,
Ո՛չ թէ յաչաղել, եւ կամ խընայել, այլ այնու փորձել,
Ի նորայն չպահել, զպատուիրանն որ տըւեր, պատժաւք անիծեր,
Զփառսն մերկացեր, մաչկ ըզգեցուցեր, մահու մատնեցեր,
Ի դըրախտէն հաներ եւ յերկիր եդեր, ի հող դարձուցեր,
Աւրհնեալ Բանդ արարչական, որ արարեր զէակս ամենայն,
Աղաչեմք:*

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 192³-195µ

T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 139µ-142µ

Êáñ³·Çñ

M Ø»ÍÇ »ñ»ùß³µ³ÃÇ ³õáõñÝ ³ë³ ·³ÝÓ T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì³Ûñ³Ï³å³¶ñÇ·áñ

´Ý³·Çñ

1 M ·»ñ³Ññ³ß³Ï³Ý ÷Ë ½»ñ³Ý³Ï³Ý, Ññ³ß³Ï³Ý

2 M ÇÝùÝ³½³õñáõÃ»³Ý

5 M ³ÝÑ³Ù»ñ³Ï³Ý ÷Ë ù³Ñ³Ý³Û³Ï³Ý

6 M ãÇù ïáÕÁ

8 M ½Ï³É³Ï³Ý ÷Ë ï»ë³Ï³Ý

9 T óÇõ ÷Ë óÇñ

10 M ½·³ÉÇùë ³Ù»Ý³ÛÝ, ÝÇõÃë ÷Ë ÝÇõÃÁë

11 M ãÇù ¼·³ÉÇùë ³Ù»Ý³ÛÝ M µ³Ý³Ï³Ý ÷Ë µ³õ³Ï³Ý

15 M ¼Ññ»ßï³Ïë ³ñ³ñ»ñ, ½ÉáÛëÝ Û³õñÇÝ»ó»ñ ÷Ë ¼ÉáÛëÝ… ³ñ³ñ»ñ M ½·áÛÝùÝ ÷Ë ½·áÛùë

16 M å³ñ½»ó»ñ ÷Ë Ï³éáõó»ñ

17 M åÁïÕáí åÁ×Ý»ó»ñ »õ Í³ÕÏ»óáõó»ñ ÷Ë »õ… åÁ×Ý»ó»ñ

18 M ¼²¹³Ù ëï»ÕÍ»ó»ñ ÷Ë ¼²¹³ÙÝ áñ Áëï»ÕÍ»ñ

19 M Ññ³Ù³Û»ó»ñ ÷Ë Ññ³Ù³Ý ïÁõ»ñ

20 M ÷Ë ïáÕÇ. ä³Ñë ù³ñá½»ó»ñ, Ç ÙÇáÛÝ ãáõï»É, å³ ïáõÇñ³Ý »¹»ñ

21 M ãÇù ïáÕÁ

22 M ÆëÏ ÷Ë Æ

23 M ¼÷³éë Ù»ñÏ³óáõó»ñ

Իսկ որդւոց նոցին, նախկին եւ առաջին, անունն Կային,
Զեղեալ Քեզ բաժին, այլ սատանային, վիճակեալ չարին,
Որպէս եւ ասին, ի խաւսս առակին, իմաստնոց բանին,
Թէ ծնունդ ցաւածին, ցաւագար լինին, անողջանալին,
Որպէս եւ Կային, անդրանիկ որդին, մարդոյն առաջին,
Յորոց սերացին, ազգն եւ աճեցին, զաշխարհըս լըցին,
Ի մեղս միտեցին, չարիս գործեցին, զինքեանս պղծեցին,
Որով բըրդեցին, զանբարկանալին, զկամքն աստուածային,
Բառնալ ըզնոսին, ածմամբ հեղեղին, որ յաւուրս Նոյին,
Ի մընալ Նոյին եւ որդւոց նորին, զաշխարհըս լըցին,
Աւրհնեալ Բանդ արարչական, որ արարեր զէակս ամենայն,
Աղաչեմք:

Գըթութեամբ Քոյին, խնամեալ ըզնոսին, զորս ի տապանին,
Որ բոլոր տարին, ի վերայ ջըրին, պահեալ ըզնոսին,
Կերակուրն էր մին, մարդկան եւ անասնին, թըռչնոց գազանին,
Անկարիք էին, կերք անկոսնելին, ի բոլոր տարին,
Որպէս տըղային, որ ի մաւր փորին եւ մեղուաց ազգին,
Յելանել նոցին, ծնընդեամբ տապանին, զաշխարհըս լըցին,
Մատուցեալ Նոյին, Սուրբ պատարագին, հոտ անոյշ Քոին,
Ուխտ եդեալ նըմին, զաղեղն որ յամպին, յաւուրս անձրեւին[ա]*,*
Զբարկանալ նոցին, նըշանաւ ուխտին, բերմամբ հեղեղին,
Այլ որպէս նետին, յաղեղանց թըռչին, խոցելով ըզմին,
Ոչ բոլորովին, գոլ պատուհասին, յերկիր վերըստին,
Մինչ կատարածին, հուրըն ժամանին, հրեղէն հեղեղին,
Աւրհնեալ Բանդ արարչական, որ արարեր զէակս ամենայն,
Աղաչեմք:

Ողորմեցար մարդկան, զոր արար, Բանդ ամենակար,
Ի Նոյ հաճեցար, որ էր կամարար, Քեզ Տէր բարերար,
Յաբրահամ եկար, ընդ նըմայ կերար, զորդին խոստացար[բ]*,*
Եւ անդի ընկալար, զնահապետսն յարմար, յորս եւ հաճեցար,
Ընդ Մովսէս խաւսեցար, եւ նովաւ ի չար, մարդկան յայտնեցար[գ]*,*
Յանկ եւ կատար, Բանդ ամենակար, ի Կոյսըն մըտար[դ]*,*

---

28 M ø»½ ã»Õ»õ ÷Ë â»Õ» ³É ù»½
31 M ²Ôë å¿ë ÷Ë àñ å¿ë
33 M ¹ÇÙ»óÇÝ ÷Ë ÙÇ ï »óÇÝ M ½³ÝÓÇÝë ÷Ë ½ÇÝ-ù»³Ýë
36 M ãÇù Æ... ÜáÔÇÝ M ÝáóÇÝ ÷Ë ÝáñÇÝ
44 M Ô³ßË³ ñÑ í»ñÁë ïÇÝ
45 M Ø³ ï áõó³Ý
46 M ÜáÔÇÝ ÷Ë ÝÁÙÇÝ M áñ Ô³Ù åÇÝ ÷Ë áñ Ô³ÙµÇÝ
47 M »ñ¹Ù³Ùµ ÷Ë µ»ñÙ³Ùµ
ա *Ծննդ. Թ 12-17*
48 M Ñ³ñÏ³Ý»É ÷Ë Ëáó»Éáí
49 M Ô³ßË³ñÑë ÷Ë Ô»ñÏÇñ
50 M ³õñÁÝ ÷Ë ÑáõñÁÝ
54 M ÜáÔÝ ÷Ë ÜáÔ M ½ø»½
56 M ²ÝïÇ
բ *Ծննդ. ԺԵ 1-21*
57 M ÝáíÇÝ
58 M Ú³Ý·
գ *Ելից Գ 2*
դ *Ղուկ. Ա 26-38*

Ի Նմանէ ծընար, մանուկ տղայաբար, կաթամբ դիացար,
Որով զարգացար, մարմնովդ աճեցար, եւ ի չափ Հասար,
Յերկրի շըրջեցար, ընդ մարդկան բնակեցար, կերար եւ արբար,
Յաւանակ նըստար, յիշոյ բազմեցար, եւ ի տաճարն եկար[ա]*,*
Տաճարէն ելար, ի լեառն եւ նըստար, Պետրոսէ Հարցար[բ]*,*
Որով խաւսեցար մարգարէաբար զապառնին, որ գայր
Քակտելոյն զտաճար եւ ընդ նըմին ի յար, զկատարածն յարմար[գ]*,*
Եւ ընդ այն ի շար, զպարգեւաց քանքար, զկուսանացն յիմար,
Զիմաստնոցըն ճառ, զլապ[տ]երացն ի վառ, յայտնի խաւսեցար,
Յիշեա
Եւ եւս առաւել
Զանձինս.:

Րաբունիդ փառաց, Տէրդ իմաստութեանց, տըւաւղ գիտութեանց,
Տուր մեզ ի բարեաց Քոյին պարգեւաց, կաթիլ մի շնորՀաց,
Զի կարաւղացայց խաւսել ըզփառաց Քո Տէր իմ Աստուած,
Եւ արժանացայց ընդ սուրբ կուսանաց, Քոին Հարսանեաց,
Վառեալ լապտերաց, մըտցուք յառագաստ, Հարսունք զարդարած,
Եւ մի նմանեցայց, յիմար կուսանաց, շիջեալ լապտերաց,
Որոց է փակած, դուռն առագաստած, մըտին Հարսանեաց,
Եւ մի վատթարած, ժըխտող ծառայեաց, զլացող քանքարաց,
Որոշել յայծեաց, խառնեա զմեզ զաւդեաց, յաջմէ քոյդ փառաց,
Հայցմամբ մաղթանաց, մաւր Քո իմ Աստուած, Կուսին պարծանաց,
Այլեւ սիրողաց, եւ կամարարաց Քոին սուրբ կամաց,
Ողորմեա:

61 M »õ Ï»ñ³ Ïñ»ó³ñ ÷Ë Ï»ñ³ñ »õ ³ñµ³ñ
63 M É»³éÁÝ µ³ñÓñ³ó³ñ Û³Ý¹ÇÙ³Ý ÷Ë Ç É»³éÝ »õ
ա ***Մտթ. ԻԱ 12-17, Մրկ. ԺԱ 15-19, Յովհ. Բ 13-22***
64 M 65 ï áÕÇó Û» ï áÛ M Ëáë ï ³ó³ñ ÷Ë Ë³õë»ó³ñ
բ ***Մրկ. ԺԴ 37***
64 M ÷Ë ï áÕÇ. ¼Ï³ ï ³ñ³ÍÝ Û³ñÙ³ñ, ù³Ï ï »ÉáÛ ½ï ³×³ñ
66 M Û³ÛÝ Ç í³Ûñ ÷Ë ³ÛÝ Ç ß³ñ
գ ***Մտթ. ԻԶ 61***
71 M ñ³µáõÝÇ M î¿ñ¹
72 M µ³ñÓ³Ýó ÷Ë µ³ñ»³ó
73 M øáÇÝ î¿ñ ÷Ë øá î¿ñ ÇÙ

ԱՅԼ ՏԱՂ ԱՍԱ*

Քանքարաթաքոյց եմ անարժան, ծառայ եմ չար եւ անպիտան,
Զիս համարեայ ընդ մետասան ժամուն գործել ի յանդաստան:

*Քան զհինգ կուսանսն եմ յիմարած, լապտերս անցած, եւղս է հատած**,*
Առագաստին դուռն է փակած ինձ ամենայն մեղաւորաց:
Յուղիղ ճանապարհէն եմ մոլորած եւ յանիհուն ծովս եմ անկած,
Ի վիհ մեղացս եմ գլորած, ինձ ողորմեա՛, իմ Տէ՛ր Աստուած,
Հասի՛ր եւ գըտի՛ր զկորուսեալս, աւգնէ՛, կանգնեա՛յ ըզգլորեալս,
Խընդրեա՛, դարձո՛յ ըզմոլորեալս, եւ բարձրացո՛յ ըզկործանեալս,
Ցո՛յց ճանապարհ ինձ, Տէ՛ր կենաց,
Զողորմութեան Քո զդուռն բա՛ց ինձ եւ ամենայն քրիստոնեաց,
Յորոց աւրհնիս Դու, Տէ՛ր Աստուած:

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 143 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í»ñ»õáõÙ
** **Մտթ. ԻԵ 1-14**

ՏԱՂ ՄԵԾԻ ԵՐԵՔՇԱԲԱԹՈՋ ԱՒՈՒՐՆ

Որք ընկալայք ի գործ զքանքար տէրունական,
Ըստ զանազան շնորհաց եղեալ նըմին արժան:
Զարթուցանէ աստուածայինս ըզմեզ հրաման,
Լերո՛ւք արթունք[*], *ասէ շահել յաւըս փըրկութեան:*
Քանզի գիշեր կայ առաջի անկարծական,
Աւըհասական մահուն հրաւէր ընդհանրական:
Եւ մեք ունիմք ի ձեռս զարծաթ արքունական,
Որով հընար է ստանալ մեզ կեանք անվախճան:
Տէր մեր գընաց աստ ի յաշխարհն հայրենական,
Զծառայս կոչեաց եւ ետ զհոգին մեզ զանազան:
Արդ փութացիր ի գիշերի եւ ի տուընջեան,
Գործել, շահել, ջանիւ առնել զայն բազմազան:
Որ մարգարէ այցելութեան գործոյ պաշտպան,
Միշտ ուսուսցէ հաւտին զկամս աստուածական:
Որ քահանայ կամ պաշտաւնեայ ժողովրդեան,
Տացէ պատկեր զանձըն վարուքըն մաքրութեան:
Որ յաշխարհի է ի վիճակ ամուսնութեան,
Լուրջ եւ զըւարթ միշտ եղիցի յողորմութեան:
Որք առանձինն են որոշեալ յեղբայրութեան,
Փոյթ եռասցէն ստէպ ի յաղաւթըս մաքրական:
Այսպէս քանքարն հինգն եւ երկուքըն բազմազան,
Յորոց շահի իշխանութիւն արքունական[**]:
Զիք այս կենցաղըս ճըշմարիտ այլ ընդունայն,
Մի՛ նըմանաւըք լիցուք միոյն անմըտութեան:
Զի անաչառ մեզ առաջի կայ դատաստան,
Մի՛ ընջեսցուք ի քուն մեղացըն հեշտութեան:
Տէր մեր արեամբըն է հանապազ դեղ քաւութեան,
Մի՛ խըստասցի ուրուք մեր սիրտ անյուսութեան:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 201³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 129³-130³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 352³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 136³-137³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 91µ-92µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BCDG î³Õ Ø»ÍÇ ºñ»ùß³µ³ÃÇÝ (BG ß³ñ. ãÇù). í³Û Ã¿ ·³Û î¿ñ ù³ñÇÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí. Ç Ù»Õ³Ï³Ý ÆÂ. î³Õ Ø»ÍÇ ºñ»ù-ß³µ³Ãáç ³õáõñÝ
´Ý³·Çñ
1 B ÁÝÏ³É³Ûù

4 C ³ñÃáõÝ
[*] Մտթ. ԻԳ 42, ԻԵ 13
5 C ãÇù 5-8 ïáÕ»ñÁ
8 B Áëï ³Ý³É B ãÇù Ù»½
10 G ½Í³é³Ûëë
11 CG ÷áõÃ³óÇù B ïÁõÁÝç»³Ý
13 C ãÇù 13-19 ïáÕ»ñÁ B ·áñÍõáÛ
20 C Ù³ÕÃáÕ³Ï³Ý ÷Ë Ù³ùñ³Ï³Ý
21 C µ³½Ù³Ý³Ý ÷Ë µ³½Ù³½³Ý
22 BCG ß³ÑÇÙù
[**] Մտթ. ԻԵ 15-22
23 C å³ïñáÕ³Ï³Ý ÷Ë ³ÛÉ ÁÝ¹áõÝ³ÛÝ
24 B ÝÁÙ³ÝáÕù
28 BCG Û³ÝÛáõëáõÃ»³Ý

Մին արտասուքն լինի ջընջան աղտեղութեան,
Թէեւ բազում է կարմրացեալ ի գոյն արեան:
Նըմին մաղթել արթուն լերուք ամենեքեան
Ի սոսկալի չարչարանաց աւուրքս որ գան:
Եւ հաւատով լերուք ի նոյն միշտ ապաստան,
Որ Իւր շնորհաւքն քաւելն մեզ յաւիտեան:

29 C ØÇ ÷Ë ØÇÝ B ³ñ ï ³ëáõù D ³ñ ï ³ëáõ³õù
30 C Ï³Ù ÷Ë ¿ D ûáñ¹³Ý ÷Ë ³ñ»³Ý
34 BCDG ù³õ¿ ½Ù»½ Ç

ՓՈԽ

Քեզ, Ո՛վ Տէր Յիսուս ձայնեմ, կոյսս յիմարութեամբ թըմբրեալ,
Որ զիւղ Քո շնորհացդ որ յիս, ծախեցի աստէն չարեաւք[•••]:
Նայեա՛, ողորմած, գըթած, յիս Քո բարերար կամաւքդ,
Որ ի յանվախճան տանջանս կամաւ մատնեցի զանձն իմ:
Զքոյդ, Տէ՛ր, գողացայ յանդուգն, զլապտեր պատուական շնորհի,
Աստ ի պէտս մարմնոյս սիրոյ վառեալ ծախեցի յաշխարհ:
Յիմարս անհաւատ ծառայ, յամել զՔո գալուստդ վարկայ,
ԶՔո ծառայս հարի անխնայ, պատուովս որ ի Քէն առի:
Ո՛հ, սարսափելով դողամ, թէ երեւեսցիս յանկարծ,
Սաստիւ զիս կըտրես ընդ մէջ, ի լալ կափկափոյ մատնել:
Վա՜յ իմ մեղուցեալ անձինս, որ բարկացուցի ըզՔեզ,
Պաշտաւնեայ դըրժաւղ եղեալ եւ վերակացու նենգաւղ:
Վա՜յ պարտապանիս բիւրուց, Քո՛ Տէր, քանքարաց շնորհաց[է],
Զինչ պատասխանեմ յայնժամ, ուր չիք հատուցման հընար:
Վա՜յ պարարողի զմարմինս, անմահ կերակուր որդանց,
Որպէս համբերեմ, Տէ՛ր իմ, թունից կըտտողացըն միշտ:
Վա՜յ ինձ յահաւոր բարբառն Քո սարսափելի ձայնին,
Յորժամ վըճռաւ կընքես, ոչ գիտեմ ըզկոյսդ յիմար:
Քրիստոս Քո արեանդ եմ գին, ծանի՛ր ողորմած զծառայս,
Մի՛ կըշտամբեսցես, ներաւղ, ի յայն սոսկալի ատեանն:
Բուռն ըզՔո շնորհացդ հարի եւ ոչ զիմ գործոցըս, Տէ՛ր,
Մի՛ ամաչեցից ի Քէն զայն յաւիտենից ամաւթն:
Մեղայ Քեզ, Տէ՛ր, ծառայս Քո չար եւ մեղայ Քեզ կոյսս յիմար,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 202³-203³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 130³-131³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 352µ-353³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 137³µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 195µ-196µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 92µ-93µ
Êáñ³·Çñ
ABCDG ï»°ë í»ñ»õáõÙ M î³Õ ·³ÝÓÇë ³ë³ »õ ½Çë ÛÇß»³
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ÆÂ. î³Õ Ø»ÍÇ °ñ»ùß³µ³ÃÇÝ ³õáõñÝ
´Ý³·Çñ
1 M ãÇù 1-10 ïáÕ»ñÁ
2 D ½»õÕ
[•••] Մրմ. ԻԵ 1-13
3 BG Ï³Ù³õùï
4 CD ï³Ýç³Ýë¹ BG ï³Ýç³ÝëÝ
5 B Û³Ý¹áõùë G Û³Ý¹áõ·ë C ßÝáñÑÇ¹
6 C Ù³ñÙÝáÛ
8 BG Í³é³Ûëë D ùá ½Í³é³Ûë B å³ïíáíë
10 BCG Ï³÷Ï³÷Ù³Ý C Ù³ïÝ»³É
12 M »Õ³Û C Ý»ÝÏáÕ M Ý»Ý·áí
13 D ãÇù 13-18 ïáÕ»ñÁ
[է] Մրմ. ԻԵ 14-30
14 M áñ ÷Ë áõñ
15 G áñ¹³ÝóÝ M å³ñ³ñáÕÇë M Ï»ñ³Ïáõñ áñ¹³Ýó »Õ³ ÷Ë ³ÝÙ³Ñ… áñ¹³Ýó
16 BCG ÃÇõÝÇõù M ÃÇõÝ³õÕ ÏÁï ï³õÕ³óÝ
17 M ÷Ë ïáÕÇ. ì³Û ½Çë Û³Ñ³·ÇÝ Ó³ÛÝ¿Ý, øá ë³ñ-ë³÷»ÉÇ µ³ñµ³éÝ
18 M íÇ×³Ï³õ ÷Ë íÁ×Áé³õ
19 C ½Í³é³Ûë øá M ÙÇ ï³ñ ½Çë ·»ñÇ ã³ñÇÝ ÷Ë Í³-ÝÇñ… ½Í³é³Ûë
20 M ÷Ë ïáÕÇ. ØÇ° Û³Ý¹ÇÙ³Ý»ñ, Ý»ñáÕ, Û³ÛÝ ³Ñ»Õ ³õáõñ Ù»ÍÇÝ
21 C ãÇù 21-22 ïáÕ»ñÁ D ãÇù 21-28 ïáÕ»ñÁ
23 C ø»½ î¿ñ B ãÇù »õ M ÷Ë 23-27 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ. Èáõñ ³Õ³ã³Ý³ó É³ÉáÛë, ÷»ë³Û î¿ñ ÚÇëáõë, Ðá·áÛë î¿ñ ½Çë ÙÇ° Ù»ñÅ»ñ Ç ø¿Ý, ³ÛÉ ÙáÛÍ Û³é³·³ëï øá ëáõñµ

Առ զիմ ապաշաւս ի ձեռս եւ ողորմութեամբ Ներեա՛:
Առ Քեզ ես ձայնեմ յերկինս, լո՛ւր հառաչանաց լալոյս
Եւ յորժամ յերկիր յայտնիս, Տէ՛ր, զիս մի՛ մերժեր ի Քէն:
Ընդ հողս տարածեմ զանձն իմ եւ կողկողելով գոչեմ.
Սուրբ փեսայ հոգւոյս Յիսո՛ւս, մո՛յծ զիս յառագաստըն Քո:
Զի ես պարեցից ընդ կոյսսն ի Քո պատրաստեալ բարիսն,
Փառաւորելով ըզՏէրդ միշտ եւ յաւիտեանս, ամէն:

24 BCG Ó»éë, G Éáõë ³ÝóùáõÙ ¹ ³ñÓáõ ³ Í Ó»éÝ B Ý»-
ñ» ³ Û

28 C Ñá · áÛë BCG ÚÇëáõë Ñá · õáÛë

29 CM Ïá ÛëÝ

30 BG Ç ÷Ë »õ

ՏԱՂ ԱՅԼ ՆՄԻՆ ԱՒՈՒՐ

Դողութեամբ այսաւր եւ մեք ամենեքեան ըզգուշասցուք անձանց
Քըննել ըզխորհուրդս, ը՜, զոր յայտնեաց առակաւ իմաստութեամբըն Հաւր:
Սոսկացեալ այժմիկ, հեղցուք սարսափելով զմեր արտասուաց վըտակս,
Թերեւս լիցի ազատել ի ժամ յամաւթոյ յիմար կուսիցն ըզմեզ:
Վա՜յ մեզ՝ եղկելոցս, որք չիջուցաք զլապտերս ի յաշխարհի պատրանս,
Ո՜հ, զինչ արասցուք, յորժամ ազդէ բարբառն ի մէջ գիշերին ահեղ:
Ահա փեսայ գայ, արիք եւ ես խաւար տկարանամ առ լոյսն,
Ողբովք զիս լացէք, զի ձայն, որ աւետեաց ինձ ամաւթոյ հրաւէր:
Ես՝ կոյսըս յիմար, առի զլապտեր շնորհի եւ ի յաշխարհ լուցի,
Ջձէթըն ծախեցի ի մէջ մարդկան մեծ եւ յարգոյր փայլեալ:
Եկըն քուն մահուն, եզիտ զիս անպատրաստ ի նանրութեան զբաղանս,
Ահա փեսայն գայ, ձայնեն՝ արիք ընդառաջ, ո՜վ հարսնացեալ հոգիք:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 203³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 342³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 252³µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 73
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ²ÛÉ ï³Õ Ù»ÍÇ »ñ»ùß³µ³ÃÇÝ (B ³õáõñÝ)
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ÆÂ. ²ÛÉ ï³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ Ø»ÍÇ °ñ»ùß³µ³ÃÇÝ
´Ý³·Çñ
1 Æ ë ï áñÇÝ Éáõë³Ýóë. ²ÛÉ ï³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ Ø»ÍÇ »-ñ»ùß³µ³ÃÇÝ
5 G »ÕÏ»É»³óë

ՓՈԽ

Ի Քո սոսկալի ճայնէդ սարսափմամբ ոսկերքս դողան,
Որ զարդար ատեանդ, Յիսո՛ւս, Զիթեննեաց լեառըն յայտնեցեր:
Զքո փառաւորեալ գալուստն յայն ահեղ աւուրըն ցուցեր,
Յորժամ ամէնից ընութիւն հըրդեհեալ ահիւ տոչորին:
Աստուած, յայտնապէս Դու գաս, գետ հըրոյ յառաջ Քո խաղայ:
Հազարք հազարաց պաշտեն, բիւրք-բիւրոց ըզփառըս հընչեն,
Ատեան հըրակերտ ուղղի դըպրութիւն գործոց մեր բանին:
Կոյսք յիմարութեամբ թըմբրեալ ի հարսանեացն արտաքս առաքին,
Եւ սուրբ իմաստուն արթունքն ի յառագաստ Քո անճառ բերկրին:
Ծառայք գործանեայք բարիք, քաղաքաց երկնիցըն տիրեն,
Յայնժամ մեք ունիմք զՔեզ յոյս, Տէ՛ր Յիսուս՝ Փըրկիչ աշխարհի:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 203µ-204³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 131µ-132³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 93µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ²ÛÉ ï³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
ÎáÕùÁª ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí. Æ Û»Éë ³ñ»õáõ
²ÛÉ Ã³Ý³ùáí. ´³ñµ³é ³õ»ï»³ó Ó³ÛÝÝ ¿
´Ý³·Çñ
1 B Ó³ÛÝÇ¹
3 B ·³Éáõëï B ³õñÁÝ BG Í³Ýáõó»ñ
6 B µÇõñáõó BG ·áã»Ý
7 BG Ññ³ß³Ï»ñï ÷Ë Ññ³Ï»ñï
9 G Ç ãÇù
10 BG ³ñÇù ÷Ë µ³ñÇù BG áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. Ì áÛÉùÁÝ Ñ»Õ·áõÃ»³Ùµ å³ïÅÇÝ, Û³ñï³ùÇÝ Ë³-õ³ñÝ ³é³ùÇÝ
11 BG ù»½ áõÝÇÙù Ù»½ ÷Ë Ù»ù... ½ø»½ BG ÑÝ³ñ ³Ý×³-ñÇó ÷Ë öÁñÏÇã ³ßË³ñÑÇ BG áõÝÇ ß³ñáõÝ³Ïáõ-ÃÇõÝ.
ØÇ° ³Ù³ã»ëóáõù, öÁñÏÇ°ã, áñ ßÝáñÑ³õù øá ³ñ¹³ñ³ó³ù,
Ê³ãÇ¹ Û³ÕÃ»ëó¿ øá ÏÇñù, áÕáñÙ³Í¹ ½³ñ¹³ñÝ ³ñ³ëó¿,
àñáó Ï³ñ³õïÇÙù ÝÁÙÇÝ, Û³ÛÝÙ ³õáõñ Ç øá Û³Ñ»ÕÇÝ,
¸áõ ëï»ÕÍ»ñ, ·áã»Ý Ññ»ßï³Ïù, áÕáñÙ³Í, ÙÇ° Ïáñáõë³Ý»ñ,
Èá°õñ, î¿°ñ µ³ñ»ñ³ñ öÁñÏÇã, »õ Ý»ñ»³° ·ÁÝ»³É Í³é³ÛÇóë,
êï³óÇ°ñ ø»½ Á½÷³ë¹³ñÓ»³É, í»ñÁëïÇÝ »Õ»³É ÷ÁñÏ³·áñÍ
Æ ø»½ Ûáõë³ó»³Éùë, øñÇëïáë, ³Ý³Ù³õÃ Ï³óáõù ³é³çÇ,
ÈÁë»É ½³õ»ï»³ó µ³ñµ³é¹, »õ Ñ³Õáñ¹ ÉÇÝ»É øáó ËÁëïÙ³Ýó¹,
àñå¿ë ½Ç ï³óáõù Á½÷³éë, ·áÑáõÃÇõÝ ø»½ Ç Û³õÇï»³Ýë:

ԽԴ. ԿԱՆՈՆ ՉՈՐԵՔՇԱԲԱԹՈՋ ԱՒՈՒՐՆ

ԱՒԱԳ ՉՈՐԵՔՇԱԲԱԹԻՆ ԳԱՆՁ*

Մեծ եւ անճառ խորհուրդն ահագին,
Որ կայր ծածկեալ յազգացն առաջին,
Այն որ յայտնեալ ի չորրորդ դարին, Աբրահամու մեծ նահապետին,
Երեւելով նըմայ Արարչին, յորժամ նըստէր առ կաղնի ծառին,
Տայր զաւետիս աւըրհնեալ զաւակին, ծնանիլ որդոյ սըրբոյ Սահակին,
Զայս խոստացաւ Տէրն ի խորանին, յորժամ ուտէր ըզկաթն եւ զկոգին,
Սառայ լըսէր զխոստումըն Բանին, յորժամ որ կայր առ սեամս վըրանին,
Մինչդեռ ասէր Տէրն Աբրահամին, թէ եղիցի որդի Սառային,
Որով աւըրհնին որդիք մարդկային եւ ազատի ազգն Իսրայէլին,
Աւըրհնեալ խորհուրդ Քո աստուածային, որ գըթացար յազգս ադամային,
Աղաչեմք:

Կենաց խորհուրդն յայսաւր մեզ յայտնեալ, զոր ի նախնումն Աբրահամ տեսեալ,
Նա զԻսահակ ընծայն նըւիրեալ, Հայր զՄիածինըն մեզ առաքեալ,
Նա ըզբաղարջ հացն մատուցեալ, Տէրն ըզմարմինն Իւր մեզ պարգեւեալ,
Նայ եւ կոգի, կաթամբ աղերսեալ, Քրիստոս զարիւնն Իւր ի մեզ ցաւղեալ,
Նայ զԱրարչին ոտըն լըւացեալ, Քրիստոս ըզմեզ ի մեղաց մաքրեալ,
Զհիւանդութիւն մեր վերացուցեալ, զոր Եսայի յառաջ գուշակեալ,
Նայ զաւըրհնութեան զաւակն ընկալեալ, մեզ աւետիս կուսին ծանուցեալ,
Աւըրհնեալ խորհուրդ Քո աստուածային, որ գըթացար յազգս ադամային,
Աղաչեմք:

Ռամից խըմբից անմահ արքային, վասըն մահու խորհուրդ առնէին,
Փարիսեցիքն եւ պեղծ դըպըրնին, սադուկեցոց ծերակոյտ դասին,
Կայիափայ անձամբ ցաւագին, կայր տատանեալ վասն ահեղ բանին,
Աննայ տըրտմեալ, վասըն խորհըրդին, եւ ոչ գըտանէր մխիթարութիւն,
Քարբից նըման, ըզթոյնս նիւթէին, եւ չարութեամբ խորհուրդ առնէին,
Ձեռս արկանել ի նա չիշխէին, եւ ի չարեացն ոչ դադարէին,

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 196µ-199 ³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 143µ-145µ
Êáñ ³ ·Çñ
M ¶ ³ ÝÓ Ø»ÍÇ ãáñ»ùß ³ µ ³ ÃÇÝ ³ ë ³ Û T ï »°ë í»ñ»-õáõÙ
Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª ØÏñ ïÇã
´Ý ³ ·Çñ
1 M ËáñÑáõñ¹
3 M ²Ûë ³ õñ Û ³ Û ïÝ»ó ³ õ ÷Ë ²ÛÝ áñ Û ³ Û ïÝ» ³ É M ¹ ³ -ñÇõÝ
4 M Ç Ù ³ Ùñ¿ Ï ³ ÕÝÇÝ ÷Ë ³ é… Í ³ éÇÝ
7 M ë» ³ Ùµ
8 M ÚáñÅ ³ Ù ÷Ë ØÇÝã¹»é M ½ ³ õ ³ Ï ÷Ë áñ¹Ç
10 M Û ³ ½·
13 M Ù ³ ï ³ Õ Ù ³ ï áõó» ³ É ÷Ë ÁÝÍ ³ ÛÝ ÝÁõÇñ» ³ É
14 M Á½µ ³ Õ ³ ñ×
15 M ãÇù »õ M ÁÝÍ ³ Û» ³ É ÷Ë ³ Õ»ñë» ³ É
16 M ½á ï ëÝ
18 M ãÇù ï áÕÁ
21 M ³ ñ ³ ñÇÝ
22 M ë ³ ¹áõÏ»óÇùÝ
24 M ·Á ï » ³ É M ÙËÇÃ ³ ñ ³ ÝÓÇÝ ÷Ë ÙËÇÃ ³ ñáõÃÇõÝ
25 M ÷Ë ï áÕÇ. Æµñ ã ³ ñ ³ õÓ ½ÃÇõÝëÁÝ ÝÇõÃ¿ÇÝ »õ ã ³ ñ ËáñÑáõñ¹ öñÏãÇÝ ËáñÑ¿ÇÝ
26 M ºõ Ó»éÝ ³ ñÏ» ³ É

Աւրհնեալ խորհուրդ Քո աստուածային, որ գըլթացար յազգս ադամային,
Աղաչեմք:

***Տ**էր մեր մըտեալ ի Բեթանիային, բազմեալ ի տան Սիմոն բորոտին,*
Գայր Մարիամ, քոյրըն Ղազարին, բերեալ զազնիւ եւղըն մեծագին,
Կացեալ յետոյ առ ոտսն Յիսուսին, եւ զեւղն եհեղ ի գլուխ Նորին,
Տեսեալ Յուդայ Ըսկարովտացին եւ զչարացաւ վասն աւծման եղին,
Ընդէ՞ր եղեւ կորուստ մեծագին, որ խառնեցար ընութեամբ ի մարմին,
Զխորհուրդըն չար նիթեալ ի սըրտին, միաբանէր պեղծ ժողովին,
Ասէր՝ տո՛ւք ինձ զերեսուն արծաթին, եւ ես մատնեմ ըզՆայ ատենին,
Աւրհնեալ խորհուրդ Քո աստուածային, որ գըլթացար յազգս ադամային,
Աղաչեմք:

***Ի** սոսկալի աւուրս խորհրդեան, զաւրք անմարմնոցըն զարհուրեցան,*
Քանզի տեսին զՏէրն վերնական, որ վաճառեն զՆայ որդիք մարդկան,
Այն, որ արար զաշխարհս ամենայն, այսաւր մատնի որպէս պարտական,
Որ ազատեաց զազգն իսրայելեան, այսաւր մատնեն ըզՆայ կորըստեան,
Նա, որ արար զհրեշտակս անվախճան, մահու մատնեն ազգըն տիրասպան,
ԶՆայ, որ մըտաց է անհասական, այսաւր մատնի ազգին հրէական,
Զնընջեցելոց յոյսըն յարութեան այսաւր մատնել համարձակեցան,
Յիշեա զհոգ.
Եւ եւս
Զան.:

***Զ**որեքկերպեան աթոռ տիրական, կազմեալ ակամբք, սուրբ երկոտասան,*
Ամենաւրհնեալ Կոյս անապական, մայր Աստուծոյ Որդոյն միական,
Յաւրըս պանծալի այս արարչութեան, յոր լուսաւորքըն հաստատեցան,
Պատկեր չորրորդ դարուն խորհըրդեան, ուր աւետիս քո գուշակեցան,
Եւ ի չորեքշաբթիս կատարման դու զաւետիսն առեր յըղութեան,
Կըցորդ ընդ քոյդ աղաւթից հայցման, մեծն Աբրահամ, հայրն պատուական,
Ընդ նոյն եւ ձայնն անապատական, Սուրբ Կարապետն միջնորդական,

29 M ãÇù 29-31 ï áÕ»ñÁ
32 M ³õÍÙ³Ý ³Ý»ÕÇ ÷Ë í³ëÝ… »ÕÇÝ
33 M ÷Ë 33-35 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
´ÝáõÃÇõÝ Ù³ñÙÝáÛÝ, áñáß»Éáí Ç ÛÁÝ¹ñ»³É ¹³ëáÛÝ,
ºñÃ»³É Ñ³ë³Ý¿ñ ³ÛÝ å»ÕÍ ÅáÕáíáÛÝ, Ã¿ ½ÇÝã ËáñÑÇù í³ëÝ ÇÙ ñ³µáõÝáÛÝ,
ºë Ï³Ù³ÏÇó »Ù Ýáñ³ Ù³ÑáõÝ, ï áõù ÇÝÓ ³ë¿ ½³ñÍ³ÃÝ »ñ»ëáõÝ,
ºõ »ë Ù³ ïÝ»Ù ½Ü³ å³ ïñ³ëï ³·áÛÝ, ù³Ý½Ç ËáñÑ»³É »Ù Û³é³ç³·áÛÝ,
¼áñ Ù»½ Û³Û ïÝ»³ó í³ëÁÝ Æõñá Û Ù³ÑáÛÝ
38 M ÉÁñÙ³Ý ÷Ë ËáñÑñ¹»³Ý M »ñÏÝ³ÛÝáóÝ ÷Ë ³Ý-Ù³ñÙÝáóÝ
40 M µ³ÝÇõ ¿ë ï»ÕÍ ÷Ë ³ñ³ñ ³ßË³ñÑë M å³ñï³-å³Ý
41 M ËáñÑÇÝ ÷Ë Ù³ ïÝ»Ý
42 M ²ÛÝ áñ ³ÝÙ³Ñ ¿ »õ ³Ýí³Ë×³Ý, Ù³Ñáõ ëå³ë»Ý ÷Ë Ü³… Ù³ ïÝ»Ý
43 M ãÇù ³Ûë³õñ… Ññ¿³Ï³Ý
44 M ãÇù ¼ÝÁÝç»ó»Éáó… Û³ñáõÃ»³Ý M áõÝÇ ß³ñáõÝ³-ÏáõÃÇõÝ. ²ÛÝ áñ Û³ñáõÃÇõÝ ¿ ÝÝç»ó»Éáó, ³Ûë³õñ Ù³ ïÝ»ó³õ í³ëÝ áñ¹áó Ù³ñ¹Ï³Ý
48 T ³Ãáñ M åÁ×Ý»³É ÷Ë Ï³½Ù»³É
49 M ²ñ³ñãÇÝ ÷Ë ²ëïáõÍáÛ M ëÇñ³Ï³Ý ÷Ë ÙÇ³-Ï³Ý
51 M ²ÛÉ»õ ÷Ë ä³ ïÏ»ñ
52 M ãÇù 52-56 ï áÕ»ñÁ

Եւ Ստեփանոս մեծ նախավըկայն, Լուսաւորիչըն պարթեւական,
Սոքաւք մատիր առ անմահ արքայն, բարեխաւսել վասն ազգի մարդկան,
Խաղաղութիւն մեզ տալ վերնական, ի փորձանաց պահել անսասան,
Ժողովըրդեանս մեր միաբան, տալ սիրտ մաքուր, հոգի զգաստութեան,
Քահանայից միտըս սըրբական, սարկաւագաց վարս ախտական,
Ողորմեաց.:

ՏԱՂՆ Է*

Տէր մեր Յիսուս Որդին Դաւթի եւ Աբրահամու նահապետի
Մերձեալ Զատկին հրէական, ի Բեթանիայ եկաւորի,
Ընդ Ղազարու յընթրիս բազմի, ի Մա[ր]եմա նարդեամբ աւծի,
Բեթանիայ մինչդեռ բազմէր, փարիսեցոյն տունըն ճաշէր:
Կինըն պոռնիկ համարձակէր, ըզշիշ եւղոյն ազնիւ բերէր,
Ըզգլուխ բոլոր էիցս աւծէր, առ ոտս անկեալ Տեառն՝ արտասուէր:
Զոր հաւատով Տէրըն կանգնէր, թողեալ լիցին քեզ մեղք, ասէր,
Յայնժամ մի ոմն յաշակերտացն, Յուդաս անունն Ըսկարովտաց,
Գաղտնի հրէից ժողովըն գնաց, մատնել ի մահ զՏէրըն կենաց,
Ընդ երեսուն թիւ արծաթին ծախէր զարիւն մերոյ գնողին:
Վաճառակուր գող եղկելին, կորոյս ըզշահն ընդ վաճառին,
Փառք էական Հաւրն անքըննին եւ Միածին Նորին Բանին,
Պատիւ Հոգոյ Սուրբ ճըշմարտին, Երրորդութեանըն միակի:

---

56 M ÷Ë ïáÕÇ. ´³ñ»Ë³õë»³° ³é ³ÝÙ³Ñ ³ñù³ÛÝ
57 M ï³É Ù»½ M ãÇù Ç... ³Ýë³ë³Ý
58 M ½·³ëï³Ï³Ý
59 M ãÇù ïáÕÁ
²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 199³µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 145µ-146³

Êáñ³·Çñ
M î³Õ ·³ÝÓÇë Ûáñ¹áñ³Ï T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
´Ý³·Çñ
9 M Ù³Ñáõ Ù³ ïÝ»³ó ÷Ë Ù³ ïÝ»É Ç Ù³Ñ
12 M ÷Ë 12-13 ïáÕ»ñÇ. ´³ÅÇÝ »Õ³õ ë³ ï³Ý³Ç, ·Á-Ý³ó Ç ÑáõñÝ Û³õÇ ï»ÝÇó

ՏԱՂ ՄԵԾԻ ՉՈՐԵՔՇԱԲԱԹՈՋ ԱՒՈՒՐՆ

Այսաւր ըզՏէրդ արարիչ, որ գաս ի չարչարանս,
Այսաւր ժողով Հեբրայեցւոց խորհին Քեզ ըզմահ[ա]:
Այսաւր Կայիափա խոստովանի զՓրրկիչդ աշխարհի[բ],
Այսաւր իւղով անծանիս նըշան պատանացըն Քոց[գ]:
Այսաւր յայտնէ Յուդայ զախտ արծաթսիրութեանն[դ],
Այսաւր առնու զցանց ըմբռնող զինքըն ի կորուստ:
Այսաւր ըսկիզըն փըրկութեան եւ շընորհաց մերոց,
Այսաւր աւրհնեմք զեկեալդ կամաւ ի չարչարանս,
Քրիստոս Աստըւած յաւիտեանս, ամէն:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 204 ³ µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 132 ³ -133 ³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 353 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 138 ³ µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï Ç Ï), Ã»ñÃ 94µ-95 ³
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 73

Êáñ ³ ·Çñ
A ï »ºë í»ñ»õáõÙ BCG î ³ Õ Ø»ÍÇ âáñ»ùß ³ µ ³ ÃÇÝ D î ³ Õ Ø»ÍÇ âáñ»ùß ³ µ[³ ÃÇ], Ç Ü»ñëÇë¿ Ï ³ ÃáÕÇÏáë¿ Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ³ ÛÉ Ã ³ Ý ³ ùá í. áñù Áë ï ùñáµ¿Çó Ó ³ ÛÝÝ ¿ È. î ³ Õ Ø»ÍÇ âáñ»ùß ³ µ ³ Ãáç ³ õáõñÝ

´Ý ³ ·Çñ
1 D ½î¿ñ¹
2 C ÅáÕáíù BDG Ð»µñ ³ Û»óõáóÝ C º µñ ³ Û»óáóÝ BD Á, Ù ³ Ñ ÷Ë ½Ù ³ Ñ
ա Մատթ. ԻԶ 1-5, Մարկ. ԺԴ 1-2, Ղուկ. ԻԲ 1-2, Յովհ. ԺԱ 45-53
3 C Î ³ ÛÇ ³ ÷ ³ Û C ½öñÏÇã¹
բ Յովհ. ԺԱ 49
4 C »Õáí
գ Մատթ. ԻԶ 6-13, Մարկ. ԺԴ 3-9, Յովհ. ԺԲ 1-11
5 C Û ³ Û ï »ñ ÷Ë Û ³ Û ï Ý¿ CD Úáõ¹ ³ BCD ³ ñÍ ³ ÃëÇñáõ-Ã» ³ Ý
դ Մատթ. ԻԶ 47-56, Մարկ. ԺԴ 43-50, Ղուկ. ԻԲ 47-53, Յովհ. ԺԸ 3-12
6 C ãÇù 6-7 B ÁÙåÁéÝáÕ
7 A ßÁÝáñ ³ ó
8 B ³ õñÑ»Ùù D ³ õñÑÁÝ»Ùù C ½»Ï ³ õÕ¹
9 C ÷Ë ï áÕÇ. ²ë ï áõ ³ Í Ù»ñ ÷ ³ éù ø»½

ՓՈԽ

Գառն անարատ պատարագ, որ զմեղս բառնաս զաշխարհի,
Այսաւր ի սպանդ մատնեցար, յաշակերտէն Քո նենգեալ:
Որ Քո կամաւ ընտրեցեր, փոխան մարդկան չարչարել,
Զխորհուրդ մահուն յայտնեցեր, նախքան զհրէից ժողովել[ա]:
Ի Բեթանիա նախ եկիր եւ ի կանանց պատուեցար,
Զեւղ հաւատով մատուցեալ, յաստուածեղէն գլուխդ թափեալ:
Ով եւղ թափեալ Տէր Յիսուս. որոյ անունդ է աւծեալ[բ],
Սրտից բընաւից սիրելի, որ խոնարհիս առ բաղձանս:
Միոյ սիրով արտասուաց թողեր ըզթիւս չարեաց,
Որ հերով զոտս Քո ջընջեաց, ջընջեցեր ի նմանէ զբիծ մեղաց:
Աստուած ճըշմարիտ աւծեալ, ի պոռնըկաց խընկեցար,
Յոյս քաւութեան մեզ տուր եւ առ քեզ համարձակ արարեր:
Որ վասըն մեր, բարերար, ի Յուդայէ մատնեցար,
Ընդ արծաթոյ վաճառեալ, որ յերկինս երկնից ես բազմեալ:
Քեզ հաղորդ ընկալ չարչարեալդ, զանդամս ի գլուխըդ յեցեալ,
Որք հաղորդին Քո վըշտացդ, անճառ սիրոյ բաղձանաւք:
Ընդ երջանիկ պոռնըկաց այսաւր եւ մեք, մարդասէր,
Իւղով սիրոյ զՔեզ խընկեմք եւ արտասուաւք զոտսդ ջընջեմք:
Զնոյնդ համբուրիւըդ գըրկեմք, որ զմեղս կոխեաց, ողջունեմք,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 204µ-205µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 133³-134³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 353³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 138µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 95³-96³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 204³µ

Êáñ³·Çñ
ABCDG ï»°ë í»ñ»õáõÙ M î³Õ ·³ÝÓÇë Ûáñ¹áñ¿ Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
²ÛÉ Ã³Ý³ùáí. øñÇëïáë ÷³é³ó È. î³Õ Ø»ÍÇ âá-ñ»ùß³µÃÇ ³õáõñÝ

´Ý³·Çñ
1 M µ³ñÓ³õÕ Ù»Õ³ó ³ßË³ñÑÇ
2 M ù»½
3 BC ÁÝ¹ñ»ó»ñ M ËáÝ³ñÑ»³É ÷Ë ÁÝïñ»ó»ñ BG ã³ñã³ñÇÉ
4 M ÷Ë ß³ñáõÝ³ ÏáõÃ»³Ý áõÝÇ.
¼ËáñÑáõñ¹ Ù³Ñáõ ùá Û³Ûï Ý»³É, Ù³ñÙÝáí¹ ²ëïáõ³Í ¹³õ³Ý»³É,
´»¹³ÝÇ³Û ¸áõ »Ï³ñ, ï³Ý êÇÙáÝÇ µ³½Ù»ó³ñ, À½Ù»Í³·ÇÝ Ù³ïáó³ñ, ³õÍÙ³Ùµ Ç ·ÉáõËë ïÁÝÏ³É³ñ,
ØÇáÛ ëñïáí ³ñï³ëáõ³ó ÃáÕ»ñ ½å³ñïÇë Û³Ýó³Ý³ó,
ÆõÕáí Ýñ³ Ù»ñ ³ÕÍ ²ëïáõ³Í, µ³ñÓ»ñ ½µÇÍë Ù»Õ³ó,
î¿ñ Ù»ñ ÚÇëáõë, ³õÍ»ó³ñ, Ç å³éÝÏ³Ï ÑÁÝÏ»ó³ñ,
ÂáÕáõÉ ÁÝÙ»Õë Ñ³×»ó³ñ, ½³õÍÙ³Ýó ÙáõÉ ïáõ½³ÝÏ³ó,
àñ í³ëÝ Ù»ñ µ³ñ»³ó Ç ì»ñÝ³ ï³ÝÝ µ³½Ù»³É,
ÀÝ¹ ³ñÍ³Ãáõ í³×³é»³É, áñ Ç Û»ñÏÇÝë ¹»ë µ³½Ù»³É
[ա] Մտթ. ԻԶ 21, Մրկ. ԺԴ 18, Ղուկ. ԻԲ 21-22, Յովհ. ԻԳ 13
5 BG ´»¹³ÝÇ³Û
6 BG ¼»Õ
7 C ÇõÕ
[բ] Ղուկ. Բ 11, Գործ Բ 36
8 G ëÁñïÇ
9 C ãÇù 9-10 ïáÕ»ñÁ
10 BG Ñ»ñáíÝ Çõñ ½áïë¹ ÷Ë Ñ»ñáí… øá
11 B åáéÁÝÏ³ó D ãÇù ß³ñ.
12 G »ïáõñ
15 C ãÇù 15-16 ïáÕ»ñÁ
16 BG ùáó
17 C åáéÝÏ³ó BG åáéÁÝÏ³óÝ
18 BCG »Õáí C ËÝ·»Ùù C ½áïëÝ
19 BCG Ñ³ÙµáõñÇõ ÁÝ¹·ñ·»Ùù (BG ÁÝ¹·ñÏ»Ùù) B ãÇù áñ… áÕçáõÝ»Ùù

Հերով տըռփմամբ, ը՛, սըրբեմք, ծայրիւ գըթոյ աւծանեմք։
Թողուլ ըզպարտսն հաւատամք Քեզ, որոյ կարդ է անչափ,
Նոյն եւ սիրով, Տէր, հարուստ, Դու յողորմելն յոյժ առատ։
Խաղաղութեամբ արձակեա՛ զմեզ ի կայանսդ անմարմնոց,
Տալ Քեզ գոհութիւն ընդ նոսին այժմ եւ յաւէտ յապառնին։

20 C ï ñ ÷ Ù ³ ÝÁë ëñµ»Ùù BG ïÁñ ÷ Ù ³ Ùµ BCG Í ³ ÎñÇõù ·Ãáó

ԱՅԼ ՏԱՂ ՆՄԻՆ ԱՒՈՒՐ

Հիանան այսաւր դասըք հրեշտակաց,
Տեսեալ ըզմարդիկ ի չար խորհըրդեան։
Քահանայք եւ ծերք, դըպիրք անիմաստք,
Ժողով արարին նենգել ըզՓըրկիչն։
Էհաս տաւն Զատկի, հընոյն ըստուերի,
Զգառըն ճըշմարիտ խորհին չարչարել։
Ելից ի յերկինս ծագաց աշխարհի,
Զնա առնեն ակամայ պեղծքն Սուրբ Պատարագ։
Քահանայապետ տարւոյն յայտնի զայս ազդէր,
Մարգարէացեալ զմահըն փըրկագործ̃։
Լաւ եւ պիտանի, է աշխարհի,
Զի Յիսուս մեռցի, զնոսա կեցուսցէ։
Արդ, եկա՛յք սպանցուք, չար մեր նախանձու,
Բայց մի՛ ի տաւնիս, զի մի՛ գիրըն լըցցի։
Յուդայ ըստիպէ արծաթսիրութեամբըն,
Ի տաւնին զայն առնել զմատնիչն կաշառել։
Եւ ահա խորհի պարապ գըտանել,
ԶՏէրն եւ զվարդապետն ի մահ ընձեռել։
Այլ կամաւ եկեալն ի կրել զայս Աստուած,
Տնաւրէն փըրկութեան եղեւ աշխարհի։
ԶԱդամայ յանցանս զհըպարտացելոյն,
Հատոյց խոնարհեալ եւ զմեզ ազատեաց։
Շնորհաւք վայելեմք այժմ յարդարութիւն,
Ի կեանս Քրիստոսիւ փոխեալ ազգ մարդկան,
Որում մատուսցուք ըզփառս աւրհնութեամբ,
Յաւէտ գոհութեամբ, միշտ եւ յաւիտեանս։

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 205µ-206³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 134³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 353µ-354³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 96³µ
Êáñ³·Çñ
AC ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ²ÛÉ ï³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ »ñ»-
ÏáÛÇÝ Å³ÙáõÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí. ²Ý×³é ¿ ËáñÑáõñ¹ Ó³ÛÝÝ ¿
´Ý³·Çñ

2 C ï»ë³Ý»Ý
5 B ÑÁÝáÛ
7 BG ºÉÇó
8 C åÇÕÍùÝ
9 C ø³Ñ³Ý³Û³å»ïÝ ÷Ë ø³Ñ³Ý³Û³å»ï ï³ñõáÛÝ
B ï³ñáÛÝ
10 B Ù³ñ·³ñ¿³ó»³É
Ց•Վ• ԺԱ 49
11 C Ù»ñ ³ßË³ñÑÇ
19 C ãÇù 19-23 ïáÕ»ñÁ
21 BG Û³Ýó³ÝëÝ

ՓՈԽ

Որ վասըն մեր յերկնից յերկիր երեւեցար,
Ըզփրկութեան զհիմըն դնել, Տէր խորհեցար:
Ի չար ժողովոցն ամենատես, զոր ստոյգ ծանեար,
Ոչ հրաժարեալ տեղի ետուր կամ խորշեցար:
Այլ մեռանել անպարտականըդ կամեցար,
Զմեզ հատուցանել ըզպարտս մարմնով դու զըլթացար:
Յաշակերտին ախտէ մատնիլ վաճառեցար,
Որ արծաթոյ փոխան ըզՏէրդ ետ բարերար:
Գողըն նենգող յարկղէ Փըրկչիդ ոչ յագեցաւ‴,
Այլեւ ըզՔեզ կերիւր ախտին տալ նա չոգաւ:
Թիւ երեսուն չափ արծաթոյ Քեզ գինս էառ,
Որ կըշռեալ չափես զերկիրըս Քո քըլաւ:
Զքեզ ի ծածուկ մատնել անմիտըն ցանկացաւ,
Որ տեսանես զանգործս յայտնիչ պատըրուակաց:
Զեւղոյն ըզգինս, զի գողացաւ ոչ վըշտացաւ,
Եւ զաւծեալըդ Աստուած այնըմ փոխան տալ հնարեցաւ:
Առ որ գոչեմք, որ զայս կամաւ հեզդ արարեր,
Ի մեզ գըթա, զոր Քո արեանդ գինըս ստացար:
Որ զպոռնըկին եւղն ի գըլուխ Քո ընկալար
Եւ յարգեցեր զանունն ընդ ծագս ի մէջ մարդկան:
Յորմէ յայտնի հըռչակեցար Տէր գըթութեան,
Սիրող եւ առատ գոլով աղբիւր ողորմութեան:
Ընկա՛լ եւ մեր ըզպատարագ աւրհներգութեան,
Մեզ ի յիշատակ ի պարս երկնից դասակցութեան:
Որ զնըշանակ թաղմանն առեր յաւրս մատնութեան,
Առ եւ ըզմեր առհաւատչեայս փառատըրութեան:
Եւ յարութեանդ երկըրպագել արա արժան
Ըզվշտացեալքս ի մատնութեան աւրս տըրտմութեան:
Յիսուս Քրիստոս որպէս երէկ, նոյն եւ այսաւր Տէր քաղցրութեան,
Ուստի յաւէտ փառաւորիս ի յաւիտեան:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 206³-207³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 134µ-135³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 354³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 96µ-97µ
Êáñ³·Çñ
ABCG ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A àñ ÁÝÏ³É³Ûù Ç ·áñÍ ½ù³Ýù³ñª Ó³ÛÝÝ ¿
´Ý³·Çñ
1 BG ËáÝ³ñÑ»ó³ñ ÷Ë »ñ»õ»ó³ñ
2 G ÑÇÙÁÝ
5 C ãÇù 5-6 ïáÕ»ñÁ
6 BG ½Ù»ñ
7 C Ú³ß³Ï»ñ ï¿Ý C Ù³ ïÝ»É
‴ Յովհ. ԺԲ 6, ԺԳ 29
13 G ó³Ý·³ó³õ
15 C ãÇù 15-16 ïáÕ»ñÁ BG ¼ÇõÕáÛÝ
17 C ³ñ³ñ
18 BCG ½áñë
19 BG ÇõÕÝ
21 C ãÇù 21-22 ïáÕ»ñÁ
23 B ÁÝ·³É»õ ½Ù»ñ G Á½å³ ï³ñ³·ë
24 BG Ø»½ ÷Ë Ø»½ Ç
26 BCG ½³éÑ³õ³ ïã»³Ûë
27 B ³ñ³Û

ԽԵ. ԿԱՆՈՆ ՄԵԾԻ ՀԻՆԳՇԱԲԱԹՈՋ ԱՒՈՒՐՆ

ՔԱՐՈԶ ՄԵԾԻ ՀԻՆԳՇԱԲԱԹՈՋ ԱՒՈՒՐՆ

Ջահեղ զանքընին, զխորհուրդըս խորին, զանսկըզբնականին,
Յորում Հայր ցՈրդին, ասէր Միածին, եւ ցՍուրբ Հոգին,
Նըման աննմանին, տիպ անորակին, առնել երկրային,
Հոգի երկնային, փչումն աստուածային, խառնեալ ընդ մարմին,
Բանք բանականին, ցասմնատեսակին, եւ ցանկականին,
Բանք հրեշտակային, ցասնուլ դիւային, ցանկալ մարդկային,
Որով վերնային, բոլորըն լինին, ըստ կառատեսին,
Մարդըն բանային, ցասնուլն առիւծին, եւ ցանկալն եզին,
Իսկ Թըռիչք արծուին, տիպ խոհականին, արդարն այն մասին,
Ապա կառք լինին, փառաց Արարչին, նման քրովբէին:
Ընկա՛լ, Տէ՛ր, զերկըրպագութիւնս մեր, եւ լըւա՛ ի մեղաց,
Քաւիչդ յանցանաց, ա[ղաչեմք]:

Պահըս քարոզեալ, պատուիրանս եդեալ, պըտղոյն չճաշակել՟,
Ոչ Թէ յաղաչեալ, եւ կամ խընդրեալ, այլ այնու փորձեալ,
Թէ զաւրէնս պահեալ, եւ ի միտ կալեալ, յետոյ Թոյլ տըւեալ,
Զի Թէ չէին խաբեալ, ոչ պարգ մտաւք կերեալ, չէին արտաքսեալ,

²ÕµÇõñÝ»ñ
A- Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 207³-209µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 139³-143³
F-Ó»é. ÑÙñ 4068, Ã»ñÃ 241³-246³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 136³-141µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 199µ-204³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, 146³-148³, Ã»ñÃ 149µ-151µ
²▯ñÇí³Ý»óÇ, ¿ç 144
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ D Æ Ø»ÍÇ ÐÇÝ·ß³µ³Ã ³õáõñÝ ù³ñá½ ³ë³ó»³É ØËÇÃ³ñ í³ñ¹³å»ïÇ F Ú³õ³·ÑÇÝ·ß³µ³ÃáõÝ ·³ÝÓ î¿ñ ØËÇÃ³ñ³▯ H ø³ñá½ Ø»ÍÇ ÐÇÝ·ß³µ³ÃÇÝ M ¶³ÝÓ Ù»ÍÇ »õ Ññ³ß³÷³é º ³õáõñÝ Ç î¿ñ ØËÇÃ³ñ³▯ ³ë³ó»³É T ¶³ÝÓ ²-õ³· ÐÇÝ·ß³µ³ÃÇ ³õáõñÝ
Èáõë³Ýó³▯ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A È². ø³ñá½ Ø»ÍÇ ÐÇÝ·ß³µ³ÃÇÝ ØËÇÃ³ñ í³ñ¹³å»ïÇ ³ë³ó»³É ëïáñÇÝ Éáõë³ÝóùáõÙ. ø³ñá½ Ø»ÍÇ ÐÇÝ·ß³µÃÇÝ ØËÇÃ³ñ í³ñ¹³å»ïÇ ³ë³ó»³É
Ì³▯ñ³Ï³åª¼å³Ï³ëáñ¹ù
´Ý³·Çñ
1 FH ½³ÝùÝÝÇÝ F ½ËáñÑáõñ¹ë H ½³ÝÁëÏÁ½µÝ³Ï³ÝÇÝ
2 MT ÀÝ¹ êáõñµ ÷Ë óêáõñµ
3 F ÜÙ³Ý HT ÝÁÙ³ÝÇÝ ÷Ë ³ÝÝÙ³ÝÇÝ F »õ ïÇå H ³éÝ ¿ñÏñ³▯ÇÝ ÷Ë ³éÝ»É »ñÏñ³▯ÇÝ M »ñÏÝ³▯ÇÝ ÷Ë »ñÏñ³▯ÇÝ
4 H ÷ÁãáõÙÝ F Ë³éÝ»É
5 AFH ´áõÝù, MT ´áõÝ ÷Ë ´³Ýù MT ó³ëÁÙÝ³Ï³ÝÇÝ
6 T ´³Ý MT ó³ÝÏ³ÉÝ M ³Ý³ëÝÇÝ T ³Ý³ëÝÇ ÷Ë Ù³ñ¹Ï³▯ÇÝ
7 F µáÉáñÝ M 7-8-ñ¹ ïáÕ»ñÇ ï»Õ»ñÁ ÷áËáõ³Í T î»°ë 9-ñ¹ ïáÕÇó ▯»ïá▯ MT ø³é³ï»ëÇÝ ÷Ë Ï³-é³ï»ëÇÝ
8 F Ø³ñ¹Ý H ãÇù »õ FH Á½ó³ÝÏ³ÉÝ T ´³ÝÝ Ù³ñ¹-Ï³▯ÇÝ MT ãÇù »õ T ó³ÝÏ³Ý³ÉÝ D »½ÇÝÝ
9 F ÃéÇãù H ÃÁéÇãùÝ MT ÂÁéãÇÉÝ ÷Ë ÆëÏ ÃÁéÇãù F ▯³▯Ý MT ³ñ¹³ñ³Ù³ëÇÝ
10 A ÝÁÙ³Ý ùñáµ¿Çó DT ùñáµ¿ÇÝ
11 F ½»ñÏñå³·áõÃÇõÝ F øáõÙ ÅáÕáí»Éáóë ÷Ë Ù»ñ MT ÷Ë ïáÕÇ. ²Ñ³ ³½³ ï»³º½Ù»½Ç Ù»Õ³ó H ÷Ë 11-12 ïáÕ»ñÇ.
ÀÝÏ³℃É ½»ñÏñå³·áõÃÇõÝ øáõÙ ÅáÕáí»Éáóë
ºõ ÉÁõ³º Ç Ù»Õ³ó, ù³õÇã▯³Ýó³Ý³ó
12 M ø³õ»³▯
13 F ä³Ñë FM å³ïáõÇñ³Ý F åïÕá▯Ý H ã×³ß³Ï»³É M áã áõï»É T ãÙ»ñÓ»Ý³É ÷Ë ã×³ß³Ï»É
՟ Նննգ· Բ 16-17
14 F ▯³Õ³ã»É H ▯³×³Ë»³É, M ▯³×³ËÕ»³É ÷Ë ▯³Õ³-ã»³É F ËÁÝ³▯»É, ÷áñÓ»É
15 F ãÇù Â¿ ½³õñ¿Ýë… Ï³É»³É T ½³õñ¿ÝëÝ ³é»³É »õ Ç ÙÇï ÷Ë ½³õñ¿Ýë… ÙÇï DHM »õ Ç H ïáõ»³É MT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. »õ Ã¿ »ñÏ³ó»³É, ▯³õñ¿ÝëÝ (M Ç ë³ÑÙ³ÝÝ) áñ (M ãÇù áñ) »¹»³É, ¿ñ ³ÝÙ³Ñ³-ó»³É
16 H Î³Ù Ã¿ áã Ë³µáõ»³É MT Î³Ù ÷Ë ¼Ç F Î³ÙÇÝ ãË³µ»ó»³É, å³ñ½³Ùï³õù ÷Ë ¼Ç… Ùï³õù HT ãÇù áã H áã, MT ã¿ñ ÷Ë ã¿ÇÝ HM ãÇù áã M áã ¿ñ ÷Ë ã¿ÇÝ

Այլ ի կողմ ելեալ, ի վեր ձեռնարկեալ, վասն այնըր պատժեալ,
Ձարն, որ ստոր անկեալ, ոչ ապաշխարեալ, չկարաց այլ կանգնել,
Մարդն որ գըղջացեալ, եւ յոգւոց հանեալ, պարտ էր զնա ուղղել,
Բայց նա չկարացեալ, իւրովի կանգնել, ոչ սըրբովք յառնել,
Զի թէ պիտին սրբել, սակայն սխալել, դիւրաւ գլորել,
Մինչեւ յայց ելեալ, Բանըն մարմնացեալ, զպարտսըն հատուցեալ:
Ընկա՛լ, Տէ՛ր, զերկըրպագութիւնս մեր, եւ լըւա՛ ի մեղաց,
Քաւիչդ ի յանցանաց, աղաչեմք:

***Ա**ստանաւր յայտնի, աղետն Արարչի, առ Իւր ստեղծուածի,*
Նախ Աստուած խաւսի, ընդ մեծին Մովսէսի, պատգամ կենդանի[ա]*,*
Ահարոնն ընտրի, ի կարգ քահանայի, ի տիպ Յիսուսի[բ]*:*
Եւ տախտակն ոսկի, ի պարանոցի, նըմանեալ երկնի[գ]*,*
Սարդըն Ռուբէնի, տըպազն Շմաւոնի զմըրուխտըն Ղեւի,
Կարկէհանն Յուդայի, շափիւղայն Դանի, յասպիսն Նեփթաղի[դ]*,*
Լիւգրոնըն Գադի, ակատն Ասէրի, ամաթիւստն Իսաքարի,
Ոսկեակն Զաբողոնի, պըլաւըն Յովսէփի, եղենգն Բենիամինի,
Զմըրուխտն որ Յուսի, վեց վեց ի կարգի, ազգըն քանդակի,
Իսկ ակըն յայտնի, ադամանդ կոչի, հանգոյն Յիսուսի:
Ընկա՛լ, Տէ՛ր, զերկըրպագութիւնս մեր, եւ լըւա՛ ի մեղաց,
Քաւիչդ յանցանաց, աղաչեմք:

---

17 MT ³ åÁë ï ³Ùµ» ³É ÷Ë Ç ÏáÕÙ »É» ³É F Ó»éÝ³ñ-Ï»É, í ³ ëÝ áñáÛ å ³ ïÅ»É HT áñáÛ ÷Ë ³ÛÝÁñ

18 T ãÇù áñ FH ½Ç ã³ å ³ßË ³ ñ»É MT ½Ç ÷Ë áã T ã³-å ³ß³õ» ³É ÷Ë áã ³ å ³ßË ³ ñ» ³É MT Ï ³ÝÏÝ»É ãÏ ³ ñ ³ ó» ³É ÷Ë ãÏ ³ ñ ³ ó ³ÛÉ Ï ³Ý·Ý»É F Ï ³ÝÏÝ» ³É H Ï ³Ý·Ý» ³É

19 FH ÆëÏ Ù³ ñ¹Ý F ½Õç³ ó» ³É MT ÆëÏ áñ ½Õç³ ó» ³É FT Ñá·õáó H áõÕÕ» ³É T áõÕÕ»É å ³ ïß³×» ³É ÷Ë å ³ ñ ï … áõÕÕ»É

20 DF Û³ éÝ»É áã ëñµ³õù Ï ³ÝÏÝ»É (D Ï ³Ý·Ý» ³É) ÷Ë Ï ³Ý·Ý»É… Û³ éÝ»É H Çõñá íÇÝ Û³ éÝ» ³É, áã ëñµá íù Ï ³Ý·Ý» ³É MT Û³ éÝ»É, Ï ³Ù ëñµá íù Ï ³Ý·Ý»É ÷Ë Ï ³Ý·Ý»É… Û³ éÝ»É

21 ADM ãÇù ïáÕÁ HT Ã¿å¿ï ÷Ë Ã¿ åÇïÇÝ H ëñ-µ» ³É, ëÁÕ³É» ³É, ã·Éáñ» ³É

22 DHMT ØÇÝã Ç F ÇÛ³Ûó»É ÷Ë Û³Ûó»É» ³É FH ´ ³ÝÝ áñ T ²ë ï áõ³Í Ù³ ñ¹ ³ ó» ³É ÷Ë ´ ³ÝÁÝ Ù³ ñÙÝ³ ó» ³É HMT íÁ×³ ñ» ³É ÷Ë Ñ³ ï áõó» ³É

23-24 T ²Ñ³.

25 FT ³Õ¿ ïÝ

26 A Øá íëÇëÇ

[ա] ***Հմմտ. Ել Գ 2-4, Ի 1-17***

27 A ²Ñ³ ñá íÝ DHT ²Ñ³ ñáÝ T ù³Ñ³Ý³ Ï ³ ñ·Ç ÷Ë Ç Ï ³ ñ· ù³Ñ³Ý³ÛÇ T ïÇåÝ

[բ] ***Ել ԻԸ 1-4***

28 A »ñÏñÇ F ÝÙ³Ý» ³É DF »ñÏñÇ H 28-29

ê ³ ñ¹ÇÝ èáõµ»ÝÇ, ïÁå ³½ÁÝ ÞÙ³ õáÝÇ,
½ÁÙñáõË ïÁÝ Ô»õÇ,
ºõ ï ³ Ëï ³ ÏÝ áëÏÇ, áñ Ç å ³ ñ ³ ÝáóÇ, ÝÙ³ Ý» ³É
»ñÏÝÇ

M áõÝÇ ß³ ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. ¼ÁÙñáõÃ áñ ÛáõëÇ, í»ó í»ó Ï ³ ñ· áõÝÇ, Û³½·ëÝ ù³Ý¹³ ÏÇ T áõÝÇ ß³ ñáõ-Ý³ ÏáõÃÇõÝ. ì ³ Ï ³ ëÝ áñ áõëÇ, ³ Ï ³ ÝóÁÝ Ï ³ ñ·Ç, Û³½·ÁÝ ù³Ý¹³ ÏÇ

[գ] ***Ել ԻԸ 16-30***

29 DFMT ê ³ ñ¹ÇÝ D èáõµÇÝÇ F ½ÁÙñáõË ïÝ M ·á-×³½ÙÁÝ ÷Ë ½ÙÁñáõË ïÁÝ T ½ÁÙñáõÃÝ

30 MT Î ³ÛÍ ³ ÏÝ ÷Ë Î ³ ñÏ¿Ñ³ÝÝ AH Î ³ ñÏ»Ñ³ÝÝ F ß³ µÇõÕ³ÛÝ H ß³ ÷ÇõÕÝ³ Ý M Ü»÷Ã³ ÕÇ

[դ] ø ³ Ñ³ Ý³Û³ Ï ³ Ý Ñ³ Ý¹»ñÓÝ»ñÁ å ³ ïáÕ ³Ûë ù³ ñ»-ñÇ Ù³ ëÇÝ ***տե՛ս Ել ԻԸ 16-30, ԼԹ 8-19***

31 F ÈÇõ·ñÇáÝÝ TH ÈÇõ·ñÇáÝ D ³ Ï ³ÝïÝ H ³Ù-ÃÇõë ïÝ DFHT ëáõ ï ³ Ï, M ëáõ ï ³ ÏÝ ÷Ë ³Ù³-ÃÇõë ïÝ DFHT ê ³ ù³ ñÇ ÷Ë Æë ³ ù³ ñÇ

32 D ¼³ µáÕá íÝÇ F ¼³ µáõÕáÝÇ D »ÕáõÝÏÝ F »ÕáõÝ·Ý H ÕáõÏÝ ´»ÝÇ³ÙÇ MT ÷Ë 32-33 ï áÕ»ñÇ.

Ú³ ÏÇÝÃ ·áÛÝ áëÏÇ, ³ÛÝ ¼³ µáõÕáÝÇ, µÇõñ»ÕÝ
Úá íë»÷Ç
ºÕáõÝÏÝ ÁÕÓ³ ÉÇ (M ÛáÛÅ å ³ ïáõÇ ÷Ë ÁÕÓ³ ÉÇ),
å ³ Ï ³ ë »ñ»õÇ, ´»ÝÇ³Ù»ÝÇ

33 DF ¼ÁÙñáõË ïùÝ F ³ ½·ùÝ H Û³ ½·ÁÝ

34 F ³ ÏÝ F Ñá·õáÛÝ ÷Ë Ñ³Ý·áÛÝ

35-36 T ²Ñ³ ³ ½³ ï» ³ º

Կարմիրըն հրոյ, կապոյտըն ջըրոյ, ծիրանին աւդոյ,
Բեհեզըն հողոյ, ոսկեթելն արփւոյ, տիպք են խորհըրդոյ,
Խորանըն մարմնոյ, դաբիրն Աստուծոյ, ի մի միացելոյ,
Տախտակըն գըրոյ, նախնին բեկելոյ, Նորըս պատուելոյ,
Արիւնըն ցըլոյ, արեանըն սըրբոյ, մինչտ սըրբաւղ գոլոյ,
Զատիկըն հընոյ, մեծ Զատկիս Նորոյ, զմեզ ազատելոյ,
Այս արիւն Որդւոյ, անմահ Աստուծոյ, եւ այն անասնոյ,
Ծրագըն լուցելոյ, զմերըս հաւատոյ, գաւազանն յուսոյ,
Գաւտին սուրբ սիրոյ, կաւշիկն ամաւթոյ, ծածկոյթ գարշ գործոյ,
Գառըն մի տարւոյ, գառինս ողոջոյ, ընդ երեկըս զենլոյ:
Ընկա՛լ, Տէ՛ր, զերկըրպագութիւնս մեր, եւ լըւա՛ ի մեղաց,
Քաւիչդ յանցանաց, աղաչեմք:

Այս խորհուրդ լըցաւ, անդ գուշակեցաւ, աստ կատարեցաւ,
Աստուած մարդացաւ, ընդ աւրինաւք մըտաւ, քահանայացաւ,
Հին աւրէնքն անցաւ, զի գիրըն լըցաւ, եւ Նորըս սկըսաւ,
Տէրն, որ մարմնացաւ, ընդ մեր մատնեցաւ, եւ վաճառեցաւ,
Ի վերնատունն նըստաւ, եւ խոնարհեցաւ, անդ զգառըն կերա[ւ][*],
Նոր խորհուրդ բացաւ, որ ի ծունգսն իջաւ, եւ ղենջեակ սփածաւ[**],
Եւ լըւաց կարգաւ, զոտսն աւազանաւ, մեզ աւրինակաւ,
Յած աստիճանաւ, զմարդիկ ի վեր տարաւ, իբրեւ ըզվէմ նըգաւ,
Որ հըպարտացաւ, այնց կործանեցաւ, որ այլ չկանգնեցաւ,
Տէ՛ր, Քոյին շնորհաւ, լըւա՛յ զմեզ բազկաւ, արբո՛յ բաժակաւ:
Ընկա՛լ, Տէ՛ր, զերկըրպագութիւնս մեր, եւ լըւա՛ ի մեղաց,
Քաւիչդ յանցանաց, աղաչեմք:

---

37 A ¾ Ï³ñÙÇñÁÝ F Î³ñÙÇñÝ, Ï³åá▯ïÝ MT Ï³åáõ-ï³ÏÝ ³õ¹á▯, ÍÇñ³ÝÇÝ çÁñá▯ ÷Ë Ï³åá▯ïÝ... ³õ¹á▯
38 F ´»Ñ»½Ý H áëÏ¿Ã»ÉÝ DFH ³ñ÷á▯ H ïÇåÁÝ HT ãÇù »Ý
39 F Êáñ³ÝÝ MT ÙÇÝ ÷Ë Ç ÙÇ
40 F î³Ëï³ÏÝ ·ñá▯ T ï³Ëï³ÏùÁÝ F Ýáñë H Ýáñ³ ÷Ë ÝáñÁë
41 F ²ñÇõÝÝ, óÉá▯ T óÉáõ F ³ñ»³ÝÝ, ëñµá▯, ëñµ³õÕ
42 F ¼³ïÇÏÝ
43 H ²▯ë ³ñÇõÝÁë Ýáñ ÷Ë ²▯ë... àñ¹õá▯ T àñ¹á▯
44 F Öñ³·Ý T í³é»Éá▯ ÷Ë Éáõó»Éá▯ T Ù»ñÁë
45 D ÏáßÇÏÝ
46 F ¶³éÝÝ H ¶³éÝ DFHM ï³ñá▯ H áñá×á▯ H »ñ»³-ÏÁë ÷Ë »ñ»ÏÁë
47-48 T ²Ñ³.
49 F Éó³õ
50 F Ùï³õ MT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ²▯ë³õñ í»ñ³-ó³õ, í»ñÝ³ï³Ý ÝÁëï³õ, »õ ·³éÁÝ Ï»ñ³õ
51 F ³õñ¿ùÝ, ·ÇñÝ, Éó³õ, Ýáñë, ëÏë³õ HT ÁëÏë³õ
52 MT Ù³ñ¹³ó³õ ÷Ë Ù³ñÙÝ³ó³õ
53 D í»ñÝ³ï³Ý FH ÷Ë ïáÕÇ. ²▯ë³õñ í»ñ³ó³õ (H í³ñ»ó³õ) Ç í»ñÝ³ïáõÝÝ (H í»ñÝ³ïáõÝ) Ýëï³õ »õ ½·³éÝ (H ·³éÁÝ) Ï»ñ³õ MT ï»°ë ïáÕ 54
[*] Մտթ. ԻԶ 17-30, Մրկ. ԺԴ 12-25, Ղուկ. ԻԲ 7-23, Յովհ. ԺԳ 21-30, Ա Կորնթ. ԺԱ 23-25
54 D ÍáõÝÏëÝ FH ÍáõÝÏë FT ÍáõÝÏë ³ÝÏ³õ ÷Ë ÍáõÝ·ëÝ Çç³õ DF ãÇù »õ DFH Õ»Ýç³Ï³õ T Õ»Ýç³Ï M Õ»Ýç³Ï ë÷³Í³õ »õ Ç ÍáõÝÏë ³ÝÏ³õ ÷Ë Ç... ë÷³Í³õ D ½÷³Í³õ
[**] Յովհ. ԺԳ 1-5
55 F Éáõ³ó
56 M ½Ù³ñ¹Çù T ½Ù³ñ¹ÇÏù HMT ãÇù Ç HT Ç ▯ÇÝùÝ (T ▯»ñÏÇÝë ÷Ë ▯ÆÝùÝ), ÁÝÏ³É³õ, M ▯»ñÏÇÝë ÁÝÏ³É³õ ÷Ë Çµñ»õ... ÝÁ·³õ F ½í¿Ù
57 T ºõ áñ F Ñå³ñï³ó³õ H Ñ³▯Ýó MT ¿Ýó F ³▯É áã Ï³ÝÏÝ»ó³õ ÷Ë áñ ³▯É ãÏ³Ý·Ý»ó³õ M ãÏ³ÝÏÝ»-ó³õ
58 M ßÝáñÑ³õù D »õ ³ñµá T µ³Å³Ï D áõÝÇ ß³ñáõ-Ý³ÏáõÃÇõÝ. ³õñÑÝ»Ùù ½ø»½, î¿°ñ
59 D ãÇù î¿ñ

Սիրտ իմ սասանի, սարսափ զիս ունի, սակս պիղծ Յուդայի,
Որ Տէրն ամենի, նըմա առաջի, ի ծունկս իջանի,
Եւ ոչ ամաչի, եւ ոչ զարհուրի, սիրաւղն արծաթի,
Նոր սեղան դընի, եւ հաց բաղարջի, անապակ գինի,
Փըրկիչըն բազմի, դասիւքն արժանի, ի մէջ գիշերի,
Զհացն ի տիպ մարմնի, աւրհնեալ ճաշակի, եւ տայ ամենի՟,
Զի հացըն բարի, գործոց նըշանի, բազմաց կարելի,
Զգինին արիւնի, նոր նըշան ուխտի, արբ չտայ ամէնի,
Գինին տիպ կուսի եւ մարտիրոսի, որ ի մահ ճըգնի,
Տէ՛ր իմ, արժանի արա՛ զիս հացի, ի Քում սեղանի:
Ահա յիշեսցես զհոգի
Եւ եւս ա[ռաւել] զանձինս.:

Որըք փափագին, ուտել զայն մարմին, որովք սրբեսցին,
Նա խորհիլ պարտին, իւր յանցաւորին, ըստ Տեառն աւրինին,
Թողուլ կամովին, զյանցանս իւր անձին, եաւթն եւթանասնին,
Իսկ որք ստամբակին, եղեալ աւրինին, սուրբ աստուածային,
Յետ աւազանին, թէ խոստովանին, կէս ախտին քաւին,
Բայց թէ հաղորդին, ի հընկէն միին, լինի թողութիւն,
Դարձեալ որք խորհին, զչար, բայց չգործեցին, կիսովի տուժին,
Իսկ որք գործեցին, կամ յամեն ի նմին, միոյն չորս պատժին,
Այս խորհուրդք յայտնին, եղեալ կանոնին, մարդկան սահմանին,
Իսկ աստուածայինքն, երբեք չսահմանին, մեզ բազմողորմին:
Յիշ.:
Եւ եւս առաւել:

---

61 AMT í³ëÝ ÷Ë ë³Ïë åÇÕÍ
62 D Ç ÝÙ³ F ÝÙ³ A ÍáõÝ·ë MT ³ÝÏ³ÝÇ ÷Ë Çç³ÝÇ
63 DFHMT Ü³ áã ÷Ë ºõ áã FH ëÇñáÕÝ
64 F ¹ÝÇ
65 F öñÏÇãÝ H ¹³ëÇõù M Ů»ñ»ÏáŮÇ ÷Ë Ù¿ç ·Çß»ñÇ T ¹³ëáõùÝ »ñç³ÝÏÇ, Ç Å³ÙÝ »ñ»ÏÇ ÷Ë ¹³ëÇõùÝ… ·Çß»ñÇ
… Մատթ. ԻԶ 26, Մարկ. ԺԴ 22, Ղուկ. ԻԲ 19
67 F Ñ³óÝ, Ýß³ÝÇ MT ÝÁÙ³ÝÇ ÷Ë ÝÁß³ÝÇ FMT ß³ïáó ÷Ë µ³½Ù³ó
68 H ½·ÇÝÇ F Ýß³Ý, ãï³ MT áã ï³Ů ÷Ë ³ñµ ãï³Ů
69 T Ï»ñå ÷Ë ïÇå T ïÇå ÷Ë »õ F ×·ÝÇ
70 M øá ëáõñµ Ç øáõÙ T øáÇÝ ÷Ë Ç øáõÙ M ë»Õ³ÝÇÝ
71-72 F ÀÝÏ³. àÕáñÙ»³ó T àÕáñÙ»³ó
73 A 73-106 ãÇù DH àñ áù, T àñù áñ ÷Ë àñÁù HT Ù³ñÙÇÝÝ T áñáí
74 DH ËáÝ³ñÑÇÉ, MT ËáÝ³ñÑ»É ÷Ë Ü³ ËáñÑÇÉ D ³Ýó³õáñÇÝ MT ³õñÇÝ³ó öÁñÏãÇÝ ÷Ë î»³éÝ ³õñÇÝÇÝ
75 MT Ç ëÁñïÇÝ ÷Ë Çõñ ³ÝÓÇÝ DH »õÃÝ D »õÃ³Ý³ëÇÝ MT ½»³õÃ³Ý³ëÝ»ÏÇÝ ÷Ë »³õÃÝ »õÃ³Ý³ëÝÇÝ
76 D áñ ÷Ë áñù H ëïÁÙµ³ÏÇÝ
77 M ³ÕïÇÝ
78 H ÑÝÏ¿Ý DT ÑÁÝ·¿Ý M ÑÇÝ·¿Ý MT Ù¿ÏÇÝ H ÉÇÝÇÝ
79 HT ã³ñ D áñ ·áñÍ»óÇÝ MT áã ·áñÍÇÝ H ÏÇëáíÇÝ
80 MT ºõ Ã¿ ÷Ë ÆëÏ áñù H áñ D »õ ÷Ë Ï³Ù M ·áñÍó»Ý M ãÇù Ç H ÝÁÙÇÝ D å³ïÅÇóÇÝ MT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
ÆëÏ ·áñÍáÕù ã³ñÇÝ, »Ã¿ ½ÁÕç³óÇÝ, Ç Ů»ïÇ ßÁÝãÇÝ
Àëï ³Ýëáõï ³é³ÏÇÝ, Ç ÑÁÝ·¿Ý Ù»ÏÇÝ, ÉÇÝÇ ù³õáõÃÇõÝ
Â¿ Ù»Õù Ù³ñÙÝ³ŮÇÝ, Í³Ýñ Áëï óáñ»ÝÇÝ, ³Ůëå¿ë »ÕÇóÇÝ
ÆëÏ (M ´³Ůó) Ñá·»Ï³ÝÇÝ, áñ ÝÁÙ³Ý ÓÇÃÇÝ, Ï¿ëÁÝ ù³õ»ëóÇÝ
²å³ßË³ñáÕÇÝ, áñ ëÇñáí ëÁñïÇÝ, µáÉáñ çÁÝç»ëóÇÝ
81 M Ú³Ůë T ËáñÑáõñ¹
82 DHT ³ëïáõ³Í³ŮÇÝÝ DMT Ù»ñ
83 T 83-84 ²Ñ³ ³½³ ï»³° ½Ù»½ Ç Ù»Õ³ó, /ø³õÇã Ů³Ýó³Ý³ó, ³Õ³. H 83-84 ²Ñ³ŮÇß»ëó»ë »õ áÕáñÙ»³

Ռամք քրիստոսական, քարոզ խրատական, տամ ձեզ բեմական,
Դասքդ արքունական, քահանայական, եւ աշխարհական,
Մերժել սրբական, զախտս բընական, եւ եկամտական,
Վա՜յ, որ արբենան, եւ շուատանան, ու աղքատին չտան,
Վա՜յ, որ բոզանան, ցեղացեղ շնան, եւ գարշ գիջանան,
Որք կախարդք ուսան, եւ մահադեղ տան, կամ տղայասպան,
Վա՜յ, թէ յարիւն մեղան, կամ յիւրսն ոչ գթան, եւտ մահանան,
Որք դեղ սիրոյ տան, եւ խզուր երդուան, կամ յիշուցն տան,
Որք փոխ ի շահ տան, կամ վաճառական, սուտ խաբողական,
Սոքա չեն արժան, ո՛չ հաղորդական, այլ աստուածասպան:
Եւ եւս առաւել:

Դարձեալ լըւարուք, եւ սրբեցարուք, դաւանեցարուք,
Պահաւք պնդեսցուք, յաղաւթս յամեսցուք, զձեռս ի տուր կալցուք,
Հոգւով նուաստասցուք, սուգ մեղաց զգասցուք, հեզք ի վիշտս լիցուք,
Քաղցեալք եղերուք, ողորմաբարուք, սուրբ սրտիւք լիցուք,
Խաղաղեցարուք, զախտս հալածեսցուք, եւ նախատեսցուք,
Զմեղս ատեսցուք, զԱստուած սիրեսցուք, սրբութեամբ կացցուք,
Ի մեզ հայեսցուք, զայլք մի՛ քննեսցուք, մի՛ մտաւք դատեսցուք,
Զսիրտս լուասցուք, զմիտս սրբեսցուք, զչար յանձանց հանցուք,
Ապա հաղորդեսցուք, ընդ Տէր միասցուք, եւ միշտ գոհասցուք,
Զմարմին խաչեսցուք, զմիտս բեւեռեսցուք, զհոգիս կեցուսցուք,
Զանձինս մեր:

85 H Î ³ Ùù ÷ Ë ñ ³ Ùù M ãÇù 85-117 ï áÕ»ñÁ T ùñÇë ï á-Ý ³ Ï ³ Ý HT µ»Ùµ ³ Ï ³ Ý
86 DH ¹ ³ ëù
87 H Ù»ñÅ» ³ É DH ½ ³ Ë ï ÁÝ µ ³ Ý ³ Ï ³ Ý H »Ï ³ ÙÁ ï ³ -Ï ³ Ý
88 H áñù DHT ßáõ ³ Ü ï ³ Ý ³ Ý D »õ ÷ Ë áõ H ãÇù áõ T áã ï ³ Ý
89 H ó»Õ »õ ó»Õ T ó»Õáõó»Õ HT ßÝ ³ Ý DH ·Ç× ³ Ý ³ Ý
90 D ºõ áñù DHT Ï ³ Ë ³ ñ¹ HT Ï ³ Ù ÷ Ë »õ… Ï ³ Ù DHT Ù ³ Ñáõ¹»Õ
91 H ãÇù ì ³ Ü T àñù ÷ Ë ì ³ Ü Ã¿ H ·ÁÃ ³ Ý D »õ ï ³ H ÁÙ ³ Ñ ³ Ý ³ Ý T Ï ³ Ù ïÁ Ù ³ Ñ ³ Ý ³ Ý
92 T ëÇñá Ü ¹»Õ ï ³ Ý T ëáõ ï »ñ¹áõ»ó ³ Ý DHT ÜÇßáóÁÝ
93 T áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ. àñù Ý ³ Ë ³ ÝÓ»ó ³ Ý, Ï»Õ-Í ³ õáñ»ó ³ Ý, ÁÝ¹ »Õµ ³ õñ Ù ³ Ë ³ Ý
94 T Üáù ³ T êáõñµ Ð ³ Õáñ¹áõÃ» ³ Ý ÷ Ë áã Ñ ³ Õáñ¹ ³ -Ï ³ Ý
95 T ²Ñ ³
96 H Éáõ ³ ñáõù T ÉÁõ ³ ó ³ ñáõù
97 H åÁÝ¹»ëóáõù T ï áõñë
98 HT Ñá·áí, ÝÁõ ³ ë ï ³ ëóáõù, ëáõù, ë· ³ ëóáõù H íÇßï T íÁßï ³ ó Ñ»½ ³ ëóáõù ÷ Ë Ñ»½ù… ÉÇóáõù
99 H ø ³ ÕóáõÝù D ÷ Ë 99-100 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ. Ê ³ Õ ³ Õ»-ó ³ ñáõù, ½ ³ Ë ï ë Ñ ³ É ³ Í»ëóáõù »õ Ý ³ Ë ³ ï »ëóáõù T ÷ Ë 99-106 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
Ê ³ Õ ³ Õ»ó ³ ñáõù, »õ Ñ ³ Ý¹ ³ ñ ï »ëóáõù, ÙÇ° ÑÁå ³ ñ ï ³ ëóáõù,
À½Ù»Õë ³ ï »ëóáõù, Ëáë ï á í ³ Ý»ëóáõù, ³ å ³ ßË ³ ñ»ëóáõù,
¼ ³ õñ¿Ýë ëÇñ»ëóáõù, ëñµáõÃ» ³ Ùµ Ï ³ óóáõù, »õ ³ ñ¹ ³ ñ ³ ëóáõù,
Æ Ù»½ Ñ ³ Ü»ëóáõù, ÙÇ ½ ³ ÜÉë ùÁÝÝ»ëóáõù, »õ ÙÇ° ¹ ³ ï »ëóáõù,
¼ëÇñ ïÁë ëÁñµ»ëóáõù, ½ÙÇ ïÁë Éõ ³ ëóáõù, ½ ³ ÝÓÇÝë Ù ³ ùñ»ëóáõù,
¼ã ³ ñ ³ ÝÓ ³ Ýó Ñ ³ Ýóáõù, Ç Ù¿Ýç Ñ»ñù»ëóáõù, »õ Ñ ³ É ³ Í»ëóáõù,
àÕáñÙ ³ Í ÉÇóáõù, µ ³ ñÇë ³ ñ ³ ëóáõù, ½Çñ» ³ ñ ëÇñ»ëóáõù,
² å ³ Ù ³ ï Çëóáõù, Ñ ³ Ù ³ ñÓ ³ Ï»ëóáõù, »õ Ñ ³ Õáñ¹»ëóáõù,
ÀÝ¹ î¿ñ ÙÇ ³ ëóáõù, Ñ ³ õ ³ ë ³ ñ»ëóáõù, »õ ÙÇßï ·áÑ ³ ëóáõù:
ÚÇß» ³ .
ºõ »õë ³ é ³ õ»É.
102 H ãÇù
103 H ¼ëÇñ ïÁë, ÉÁõ ³ ëóáõù, ½ÙÇ ïÁë, ½ã ³ ñÝ D ãÇù ½ã ³ ñ… Ñ ³ Ýóáõù
104 D ãÇù ² å ³ Ñ ³ Õáñ¹»ëóáõù
105 D Ï ³ óáõëóáõù H ãÇù ï áÕÁ

ՓՈԽ

Քրովբէ մարմնային, քընար երկնային, քաւիչ Եւային,
Սուրբ Աստուածածին, ծընաւղ Միածնին, Մայր անճառ Բանին,
Պըսակ Մըկըրտչին, Թագ Ստեփանոսին, լոյս Լուսաւորչին,
Հարսընդ Հրեղինին, փառքդ Իսրայէլին, վայլքդ Հեթանոսին,
Ազգաց երկրածին, որք զՔեզ դաւանին, տո՛ւր խաղաղութիւն,
Բարեաց լիութիւն, եւ առողջութիւն, մեղաց թողութիւն,
Սուրբ Հայրապետին, եւ քաջ արքային, Հայոց փըրկութիւն,
Ապաշխարողին, որք այժմ արձակին, տացես սըրբութիւն,
Եւ որք մըկըրտին, եւ խոստովանին, մեղաց մաքրութիւն,
Եւ որք հաղորդին, եւ ոտնալուին, ընդ Քեզ միութիւն,
Եւ այժմ ողորմեա՛ց մեզ, Տէր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան Քում:

---

107 A êñáµ¿, M ëñáíµ¿ ÷Ë øñáíµ¿ T øñáµ¿, ùÁÝ³ñ¹ FMT ù³õÇã¹, »õ³ÇÝ

108 T Ù³ñ¹

109 F äë³Ï ØÏñïãÇÝ H êï»÷³ÝÝáëÇÝ F Éáë¹ H Éáõë

110 MT 109-110 ïáÕ»ñÁª »ï»õ³é³ç FM Ð³ñëÝ¹ HMT Ð³ñëÝ, ÷³éù H Æëñ³»ÉÇÝ HMT í³Éù

111 MT Ù³ñ¹Ï³ÇÝ ÷Ë »ñÏñ³ÍÇÝ FH ãÇù áñù T øáõÙ ÷Ë ½ø»½ HT ¹³õ³ÝáÕÇÝ

113 F ÷ñÏáõÃÇõÝ MT ³õ·ÝáõÃÇõÝ ÷Ë ÷ÁñÏáõÃÇõÝ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.

ð³µáõÝ³ å»ïÇÝ, »õ »åÇëÏáåáëÇÝ, áõÕÕ³÷³éáõÃÇõÝ

ºõ ù³Ñ³Ý³ÇÝ, »õ ë³ñÏ³õ³·ÇÝ, ³ÝµÇÍ áõÕÕáõÃÇõÝ

ºõ ÅáÕáíñ¹ÇÝ, ÷áùáõ »õ Ù»ÍÇÝ, µ³ñ»·áñÍáõÃÇõÝ

114 HMT áñ T ï³Éáí FT ëñµáõÃÇõÝ

115 F ÆëÏ áñù ÙÏñïÇÝ H ÆëÏ áñ ÙÏÁñïÇÝ F ù³-õáõÃÇõÝ, H ÃáÕáõÃÇõÝ ÷Ë Ù³ùñáõÃÇõÝ MT ãÇù ïáÕÁ

116 A áïÝ³Éáõ³ÇÝ HT áïÝ³ÉÁõÇÝ T î»³éÝ Ç µÝ³-ÏáõÃÇõÝ ÷Ë ÁÝ¹ ø»½ ÙÇáõÃÇõÝ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³-ÏáõÃÇõÝ.

î³Ýë ßÇÝáÕÇÝ, »õ ³õ»É³ÍÇÝ, »õ ËÁÝ³ÙáÕÇÝ

Î³ÝÃ»Õ ÉáõóáÕÇÝ, »õ ëå³ë³õáñÇÝ, »õ Å³Ù³ÏáãÇÝ

î³É áÕáñÙáõÃÇõÝ, »õ å³Ñå³ÝáõÃÇõÝ, Ù»Õ³ó ù³õáõÃÇõÝ

àÕ.

ՏԱՂ ՄԵԾԻ ՅԻՆԳՇԱԲԱԹՈՋ ԱՒՈՒՐՆ

Հոսեալ հրեղինացըն հաւաքեալ կային
Զաւրըք զըւարթնոցն ի սպաս եկեալ Փըրկչին:
Կերպարան եւ կնիք Հաւր սահման եւ բան,
Կամաւ խոնարհեալ մեզ ի խընդիր ելեալ:
Ծով ծարաւելոց աղբեւր կենաց Քրիստոս
Ընտրեաց յաշխարհէ զերկոտասան զեղբարսն:
Խրատէր վերըստին խոստանալով պարգեւս,
Զերկնից մեծութիւն զանեզրական բարիսն:
Լըքեալ լուծանէր մինն ի յընտրեալ հաւտէն,
Լինէր բնակարան լեգէովնեան զաւրացն:
Ի հրաւէր ընթրեացն ի վերնատունն եկեալ,
Առեալ լըրբութեամբ զպատառն եւ ել արտաքս:
Ժողովէր յանձն իւր ըզնենգութեան խորհուրդն,
Փութով հասանէր ի հրէական ժողովն:
Թողեալ ի սրտէն զաստուածային զերկիւղն,
Զահ վառեալ ի յորս Արարողին փութայր:
Ընկալեալ Փըրկչին ըզնենգութեան համբոյրն.
Ընկեր, վասն որո՞յ առաքեցար, ասէ:
Ելեալ բարձրանայ ի Գողգոթայ տեղւոջ,
Երեւեալ ի կառըս քառաթեւ խաչին:
Զարհուրեալ զաւրաց երկնաւորաց խըմբից
Զանհասն ի բարձունս ի սիրտ երկրի տեսեալ:
Եղկելի եղեն անդընդային իշխանքն,
Եկեալ Թագաւորն եւ ազատեաց զգերեալսն:
Դասապետն երկնից երեքաւրեայ յարեաւ,
Դրաւքն փակելովք առ աշակերտսն եմուտ:
Գունդք առաքելոցն ի ծովակին կային,
Գիշերամըրրիկ աշխատութեամբ տըքնեալ:

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 210³µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 138µ-139µ

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 355³µ

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 144µ-145³

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 99µ-100µ

H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 278³-279³

Êáñ³·Çñ

AG ï»°ë í»ñ»õáõÙ B öáË C ²ÛÉ ï³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÛÇÝ D ²ÛÉ ï³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ áïÝÉáõ³ÛÇÝ ³ëÇ »õ µ³Õ³ñç áõïÇ H î³Õ Ø»ÍÇ ÐÇÝ·ß³µ³ÃÇÝ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A È². î³Õ Ø»ÍÇ ÑÇÝ·ß³µ³ÃÇÝÝ ¿

´Ý³·Çñ

2 H Ññ»ßï³Ï³óÝ ÷Ë ½Áõ³ñÃÝáóÝ

3 BG Ð³õñ ÝáÛÝ

4 C »Ï»³É, H ÷áõÃáÛ ÷Ë »É»³É

5 H Í³ñ³õ»Éáóë BG ³ÕµÇõñ

6 BC ÁÝ¹ñ»³ó CH ½»ñÏáÛï³ë³Ý BCG »Õµ³ñëÝ H »Õµ³ÛñëÝ

7 H Ëáëï³Ý³É ï³É

9 C ÛÁÝ¹ñ»³É H »ñÏÇõÕÝ

10 BCGH É»·»áÝ»³Ý

13 H Ñ³ÙµáÛñÝ ÷Ë ËáñÑáõñ¹Ý

15 CH ëñï¿ C »ñÏ»ÕÝ H »ñÏÇõÕÝ

16 BCDGH »ñÃ³Ûñ ÷Ë ÷áõÃ³Ûñ

17 BG ÁÝ·³É»³É C öñÏÇãÝ

18 G ÁÝ·»ñ

19 H µ³ñÓñ³Ý³Ûñ C ï»Õáç B ï»ÕáçÝ H ï»ÕÇÝ

20 H Ù³ñÙÝáí Ç

21 C ËÙµÇÝ BG ËÙµÇóÝ

28 D ¶Çß»ñ³Ù³ñïÇÏ C ¶Çß»ñ³ÛÙ³ñïÇÏ

Բարեաց առաւաւտըն գայր յաճախ որսաւք,
Բանի նիշ մեղու խորխսխ տըւեալ եղբարցն։
Առատաձեռնեաց Տէրն ի Բեթանիա,
Աւրհնեաց զաշակերտսն եւ համբարձաւ առ Հայր։
Արդ, աւրհնեալ է Հայրն եւ համագոյ Որդին,
Հոգին ճշմարիտ այժմ յաւիտեանս, ամէն։

29 H µ³ó³õ ÷Ë µ³ñ»³ó H Ý³□ ·³□ ÷Ë ·³□ñ H áñ-ëá□Ý

31 BG ´»¹³ÝÇ³□

32 H í»ñ³ó³õ

34 CH Ðá·á□Ý (H Ðá·õá□Ý) ×ßÙ³ñïÇ ÷³éù ÷Ë Ðá·ÇÝ ³□ÅÙ

ՓՈԽ

Ընդ երեկոյս հասեալ ժամուն Տէրըն սփածան Իւր ըզղենջեակն,
Յարուցեալ ի բազմելոյն եւ արկանէր ըզջուրն ի կոնքն:
Լըւանայր զիւր զաշակերտսն եւ յանուանէ կոչէր զՊետրոս,
Պատուիրէր զայս ասելով. Եղբարք ընդէ՞ր մատնիմ ի մահ:
Մի՛ մատնէք եղբարք ի մահ, մի՛ համարիք մահկանացու,
Մի՛ յընթրեացըս մոլորիք, մի՛ որոշիք յաշակերտացս:
Իսկ անաւրէն աշակերտին մահուամբ ի մահ էր յաւժարեալ,
Պատրանաւք չար թշնամւոյն, մահու խորհէր Աստուածորդւոյն:
Ինքնագոյ կամակցութեամբ ինքնայաւժար դիմեալ ի խաչն,
Ի հրէից դատապարտեալ, ի ծառայէն ապտակեցաւ:
Զամենայնն կատարելով, ի Գողգոթայ ելեալ ի խաչ,
Ըզլեղին ճաշակելով, այլ քաղցրասէր դառնաճաշակ:
Ազատեաց զադամայինսն ի խաւարին ի դըժոխոց,
Էհան յերկնից ի պարունակն եւ դասեցոյց ընդ հրեղինացն:
Հաւրն փառք, Որդւոյն պատիւ եւ Սուրբ Հոգւոյն մեծ գոհութիւն
Յաւիտեանս յաւիտենից, Քրիստոս աւրհնեալ է յաւիտեանս:

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 211³µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 137µ-138µ

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 355µ-356³

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 99³µ

H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 279³-280³

T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 153³µ

Êáñ³·Çñ

ACH ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG î³Õ ÝÙÇÝ ³õáõñ »ñ»ÏáÛÇÝ Å³ÙáõÝ T Úáñ¹áñ³Ï ¿

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A î³Õ Ø»ÍÇ ÐÇÝ·ß³µ³ÃÇÝÝ ¿ Ð³ëï³ñÙ³ï Í³é ·»Õ»óÇÏ Ó³ÛÝÝ ¿

´Ý³·Çñ

1 BG ë÷³Í³õ T Áë÷³Í»³É ¿ñ C Õ»Ýç»³Ï BG Á½Õ»Ý-ç³Ï T Á½Õ»Ýç»³ÏÝ H Á½·»ó³õ ½Æõñ Á½Õ»Ýç³ÏÝ

2 T µ³½Ù»ÉáÛÝ

4 B »Õµ³Ûñ H Ù³ïÝ¿ù T ÙÇÙ»³Ýó »õ ¹áõù ½³Ûë ³é-ÝÇçÇù ÷Ë »Õµ³ñù… Ù³Ñ

5 T Ù³ïÝÇù

6 T Û³ß³Ï»ñï³óÝ

7 T Ù³ÑÝ Û³õÅ³ñ»³É í³ñ¹³å»ïÇÝ ÷Ë Ù³-Ñáõ³Ùµ… Û³õÅ³ñ»³É

8 T ½Ù³Ñ C ÃßÝ³ÙáÛÝ CT ³ëïáõ³Íáñ¹áÛÝ

10 H Í³é³Û¿

11 CH ½³Ù»Ý³ÛÝ T ÷áË³Ý åïÕáÛÝ áñ Ç ¹ñ³Ëï ÇÝ Ç ¶áÕ·áÃ³Û ÷Ë Ç ¶áÕ·áÃ³Û

12 T ºõ Á½É»ÕÇ ÷Ë À½É»ÕÇÝ T ãÇù ³ÛÉ… ¹³éÝ³×³ß³Ï

13 BG ÇëÏ ¹ÁÅáËáó ÷Ë Ç ¹ÁÅáËáó T ãÇù 13-14 ïá-Õ»ñÁ

14 BGH ºÑ³Ý

15 T àñ¹áÛÝ T Ðá·áÛÝ

16 T Ç ÷Ë ¿ G Û³õÇï»³Ýë, ³Ù¿Ý

ԱՅԼ ՏԱՂ ՄԵԾԻ ՀԻՆԳՇԱԲԱԹԻՆ

Սկիզբըն համայնից արարածոց գոյից,
Էին միայնոյ յառաջ ծընեալ Որդին:
Պատկեր անեղին եւ համագոյ Հոգւոյն,
Հոգւով ներգործեաց զարարածոց գոյակս:
Հուպ Իւր տէրութեան ըզհրանիւթեայ բնութիւնն,
Իննակի դասուք պատուեալ աննիւթ գոյիւք:
Անհաս խորհրդով, քառանիւթեայ տարրիւ,
Պատկեր յաւրինեաց անհասութեանց տըպին:
Եդեալ յադենի անմահական դրախտին
Գործել եւ պահել պատուէր առեալ հրաման:
Խաւարին խաբմամբ ժառանգ եղեւ մահու,
Մերկացան ըզփառսն անճառելոյ կենացն:
Ստեղծիչն, որ էստեղծ ըզնոյն առեալ բնութիւն
Յարգանդի Կուսին անյեղապէս գոլով:
Բնութեամբ միացաւ անճառելի ծագմամբ
Ընդ հողեղինիս խոնարհութեամբ կերպիւ:
Եկեալ ինքնակամ ի կատարումըն գրոց,
Զոր նախաձայնեալ մարգարէիւք պատգամս:
Փառաց Թագաւորն, որ նըստի ընդ Հաւր,
Ընտրեաց յաշխարհէ զերկոտասան եղբարսն:
Րաբունին վերնոցն եւ վեհագոյն պետիցն
Բազմի ընդ մարդկան խոնարհութեան կերպիւ:
Զաւրք անմարմնականքն զարհուրեալ կային,
Սոսկացեալ դողան ընդ անհասութեան խորհուրդն:
Բանին Հաւր փառաց եկեալ ի վերնատան
Լուանայր զաշակերտսն տնաւրինական կերպիւ:
Պէտն առաքելոցն զարհուրեալ դողայր,
Տեսեալ զրաբունին խոնարհ անկեալ ի ծունկս:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 211µ-212µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 135µ-136µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃª 354µ-355³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 143µ-144µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 97µ-98³
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BDG î³Õ Ø»ÍÇ ÐÇÝ·ß³µ³ÃÇÝ (B ³õáõñÝ) C î³Õ Ø»ÍÇ Þ³µ³ÃÇÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A È². î³Õ Ø»ÍÇ ÐÇÝ·ß³µ³ÃÇÝ ½¹áñ³ »Õ³Ý³ÏÝ áã ·Çï»ë ¹áõ, ½²Ûëûñ ¶³µñÇ¿ÉÇÝ Ï³Ù ½Ðáë»É Ññ»ÕÇÝ³óÝ Ï³Ù ½²ÝÓ³Ùµ ËáÝ³ñÑÇÙ Ó³ÛÝÝ ³ë³ ´Ý³·Çñ

3 C Ðá·áÛÝ
4 C Ðá·áí
6 BG ÇõÝÝ³ÏÇ BCG ¹³ëÇõù
7 C ãÇù 7-18 ïáÕ»ñÁ
12 D Ø»ñÏ³ó³õ Á½÷³éë D Ï»Ý³ó
18 B »õ Ý³Ë³Ó³ÛÝ»³É
19 BG ÝáÛÝ áñ
20 BC ÁÝ¹ñ»³ó C ½»ñÏáÛï³ë³Ý CD »Õµ³ñë
21 BG í»ñÝáó D í»ñÝáÛ
22 BCG ËáÝ³ñÑáõÃ»³Ùµ
23 C ãÇù 23-24 ïáÕ»ñÁ
25 BDG í»ñÝ³ï³ÝÝ
28 BG ³Ý·»³É ABG ÍáõÝ·ë

Ո՛չ մերժիլ ի յոտսն, ընդդիմանայր Պետրոս,
Սաստէր նմա Տէրն անգիտելով զխորհուրդն:
Այսաւր զծայրագոյն խոնարհութիւն ցուցեալ
Ընտրեալ ծառայիցն, ի կործանումն չարին:

30 B ÝÁÙ ³ Û D î¿ñ
32 BC ÁÝ¹ñ» ³ É C áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ Ïáõ ÃÇõÝ.
Ðñ ³ ßÇó ÙÇß ï · áñÍáÕ, Ó ³ ÛÝ Ï»Ý¹ ³ ÝÇ ï áõñ Ù»½ª
ÀÝÃ ³ Ý ³ É ½ÏÝÇ ³ ÍÇ Ýß ³ õÕ ³ ó¹
² ñÅ ³ ÝÇ ÉÇÝ»É ÁÝ¹ ³ ÝÙ ³ ÑÇó ¹ ³ ëáõóÝ, ÷ ³ éÁë
í»ñ ³ ÑÝã»É
º ññáñ¹áõÃ» ³ Ý¹ ÙÇß ï

ՓՈԽ

Լըքեալ լուծանէր մինն ի յընտրեալ գառանցն,
Լինէր բնակարան նախաչարին կամացն:
Տէրն խրատելով ըզսիրելի եղբարսն,
Յայտնելով նոցա զանհասութեան խորհուրդն:
Ջարհուրեալ զաւրացն երկնաւորաց խըմբից,
Ջանհասն ի բարձունս ի մահ մատնել հրէիցն:
Առեալ Յուդայի գհրէական ժողովն,
Փութով հասանէր ի Կեդրոնեանըն ձորն:
Կապեալ կապեցաւ լուծիչն երկանց մահու,
Եղկելի եղեն անդընդային իշխանքն:
Գունդք առաքելոցն զարհուրեալ փախեան
Գիշերամարտիկ աշխատութեամբ կէին:
Պետրոս միայնոյ ընթանալով ըզկնի,
Վէմն հաւատոյ դըղըրդելով հոսէր:
Արագ հասանէր ակնարկելով նըմա,
Հաւըն խաւսելով զարթուցանէր ըզնա՞:
Ելեալ արտաքոյ արտասուալի ցողովք,
Կոծէր ասելով՝ աւգնեա՛, Յիսուս Փըրկիչ:
Առատաձեռնեաց աշակերտին Իւրոյ
Աւրինակ տըւեալ յանցաւորաց մարդկան:
Արդ, Տէ՛ր իմ Յիսուս, զմեղաւք մեռեալ հոգիս
Կանգնեա՛ վերըստին ընդ Պետրոսի վիմին:
Սըրբոց կենսատու եւ աղբեւր լուսոյ,
Շնորհեա՛ արտասուս ընդ Պետրոսի լալոյն:
Հրաշից միշտ գործող, ձայն կենդանի տո՛ւր մեզ
Ընթանալ ըզկնի Աստուածային շաւղացդ,
Արժանի լինել ընդ անմահից դասուցն
Փառս վերահըննչել Երրորդութեանըդ միշտ:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 212µ-213³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 137³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 98µ-99³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 152µ, 153³
Êáñ³·Çñ
ABG ï»°ë í»ñ»õáõÙ T ²ÛÉ ï³Õ ²õ³· ÐÇÝ·ß³µ³-ÃÇ
´Ý³·Çñ
1 B ÛÁÝ¹ñ»³É
5 B ËÁÙåÇó T ËÙÇóÝ
6 BG Ù³ ïÝ»³É
11 T Ï³ÛÇÝ ÷Ë ÷³Ë»³Ý
12 T ÷³Ë»³Ý ÷Ë Ï¿ÇÝ
13 G ÙÇ³ÛÝõáÛ
14 T ÇÛ³ÕçÏ³Ý¿ ß³ñÅ»³É ÷Ë ¹ÁÕÁñ¹»Éáí Ñáë¿ñ
¨ Մատթ. ԻԶ 31-35, Մարկ. ԺԴ 27-31, Ղուկ. ԻԲ 34, Յովհ. ԺԳ 36-38
17 T ³ñï³ëáõ³ÉÇó áÕµáí ÷Ë ³ñï³ëáõ³ÉÇ óáÕáíù
18 B öÁñÏÇã ÚÇëáõë
19 T ãÇù 19-20 ïáÕ»ñÁ
23 BG ³ÛÉ»õ ³ÕµÇõñ T ãÇù 23-28 ïáÕ»ñÁ

ԳԱՆՁ ՄԵԾԻ ՀԻՆԳՇԱԲԱԹ ԱՌԱՒԱՒՏԻ*

***Մ**եծ եւ ահեղ խորհուրդ ահագին, այսաւր ցուցաւ որդոց երկրածին,*
Եկեալ Յիսուս վասըն պասեքին, հանդերձ գնդիւն երկոտասանին,
Եւ առաքէր ի Յարեմաթին առնել Նըմայ տեղի խորհըրդին,
Յովսէփ լըցեալ լուսովն երկնային եւ զարդարեալ ըզտունըն վերին,
Կազմէր ընթրիս անմահ արքային, եւ սպասաւորէր բաբունապետին,
Որպէս ի նախնումըն նահապետին, որ ընկալաւ ի տաղաւարին,
Այսաւր եկեալ Որդին Միածին, խոնարհեցաւ ի մահըն խաչին,
Նորոգելով ըզըբնութիւնս մարդկային, եւ առնէր գութ մոլորեալ ոչխարին,
Հանէ յերկինս ի յուխտեալ տեղին, ըստ խոստացեալ Իւր անսուտ Բանին,
Աւրհնեմք զՔեզ, եկեալդ ի կամաւոր չարչարանս,
Աղաչեմք:

***Կ**ենաց այսաւր խորհուրդ կատարեալ եւ զԱբրահամ յառաջ գուշակեալ,*
Ծառայական կերպիւ խոնարհեալ, եւ սրբութեան ղենջակն ըզգեցեալ,
Մաքրողական ջուր ի կոնքն արկեալ եւ ըզՊետրոս յանուանէ կոչեալ,
Յայնժամ Պետրոս ի դողմանէ եղեալ, թէ ոչ լըւասցես զոտս իմ մեղուցեալ,
Իսկ Տէրն մեր ձայնիւ բարբառեալ, թէ ո՛չ լըւասցիս, մասն ընդ Իս չեղեալ,
Այնուհետեւ Պետրոս զարհուրեալ եւ փափագմամբ յառաջ մատուցեալ,
Զաստուածային զձեռն տարածեաց, զայն որ Ադամ ի հողոյ ստեղծեալ,
Ի զարշապարս նոցա մերձեցեալ եւ զաղտ հնութեան մեղացըն մաքրեալ,
Աւրհնեմք զՔեզ, եկեալդ ի կամաւոր չարչարանս,
Աղաչեմք:

***Ր**աբունաբար դարձեալ կոչեցեր, ի սուրբ սեղանն զոր մաքրեցեր,*
Ըզսէր շնորհաց ի նոսա հեղեր, կենաց հացին հաղորդս արարեր,
Հացիւ ըզմահ մարմնոյ ծանուցեր եւ բաժակաւն անմահացուցեր,
Զնոսա ի Քեզ միաւորեցեր, անմահ հացիւըն զոր բաշխեցեր,
Քաղցր բանիւն ճաշակս արարեր, զերկոտասանս, զոր կարգեցեր,
Աստուած եւ մարդ ըզՔեզ յայտնեցեր, պատուիրանաւ նոր աւանդեցեր,
Աւրհնեմք զՔեզ, եկեալդ ի կամաւոր չարչարանս,
Աղաչեմք:

***Տ**իրախնամաբար ըզգութս Քոյին յայտնեալ ցուցեր երկոտասանին,*
Սիրով առ Քեզ կոչեցեր զնոսա եւ յայտնեցեր զխորհուրդըս խորին,
Զեզ խոստացայ զաւր դատաստանին դատել ըզցեղ տանն Իսրայեղին:

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 151µ, 152· -152½
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³ ûñ ³ Ï ³ å ª ØÏñ ïÇã

Մի ոմն ի ճէնջ հնազանդեալ չարին, գիս մատնեսցէ հրէական ազգին,
Յուդա լըւեալ ըզբան կենսատըւին եւ լըրբութեամբ ետ զպատասխանին,
Տէ՛ր, մի՞թէ ես եմ ներհակ չարին, որ մերձեցայ ի սկաւառակին,
Այսպէս կորստեան որդին խորհէր չարութիւն Որդոյն Միածնի,
Աւրհնեմք զՔեզ, եկեալդ ի կամաւոր չարչարանս,
Աղաչեմք:

Ի *սոսկալի աւուրս լըրման, զաւրք երկնայնոցըն զարհուրեցան,*
Ծանեան զԲանն եւ զարհուրեցան, տըրտմութեամբ լըցան, գունդքն երկոտասան,
Յորժամ ըզբանն ահագին լըւան, զմահ անմահին յազգէն հրէական,
Առ Յովհաննէս ակնարկեալ հարցան, թէ ո՞վ իցէ առիթ մատնութեան,
Անկաւ զլանջաւքըն տէրունական եւ մաքրեցաւ հրովն աստուածական,
Իսկ Տէրն արագ ըզբան տրտմական յայտնեաց պատառովըն բացադրական,
Յուդայ առեալ զպատառ լըրբութեան եւ ել արտաքըս հրաժարական,
Դիմէր ի ժողովըն նա հրէական, մատնէր զանմահից արքայն,
Ահա յիշեա.
Եւ եւս զանձինս.:

Զ*որեքկերպեան աթոր լուսածին, պայծառացեալ լուսովն երկնային,*
Ամէնաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածին, միջնորդ հաշտութեան եւ մայր Արարչին,
Աշտանակ լուսոյ եւ ջահ երկնային, սեղան խորհըրդոյ երկնաւոր հացին,
Բարեխաւսեա՛յ Որդւոյդ Միածնին, զի քաղցրասցի հայկազեան ազգին,
Պահեա՛ հաստատուն զաթոր հայ արմին, Լուսաւորչին խնամարկու ազգին,
Զեպիսկոպոսըս մեր պահեայ անսասան ի խաղաղութիւն,
Քրիստոսապըսակ մեր թագաւորին, լինել յաղթող ի պատերազմին,
Վարդապետաց շնորհեա գիտութիւն, լինել խրատիչ տիրական հաւտին,
Քահանայից տուր ուրախութիւն, սպասաւորել Քում սուրբ խորհրդին,
Սարկաւագաց տուր ժուժկալութիւն, լինել սիրող սուրբ պատւիրանին,
Ժողովրդեանս, արանց եւ կանանց թողութիւն, նընջեցելոցըն յոյս յարութիւն,
Ողորմեաց:

ՏԱՂ ԱՒԱԳ ՀԻՆԳՇԱԲԱԹԻ*

Բանըն Հաւր փառաց եկեալ ի Վերնատունն,
Լըւանայր զաշակերտսն ծառայական կերպիւ,
Պետն առաքելոցըն զարհուրեալ դողայր,
Տեսեալ զԱրարիչն, ի ծունկս անկեալ Նըմայ:
Ոչ մերձիլ ի յոտսն, ընդդիմանայր Պետրոս,
Սաստէր նըմա Տէրն, ոչ գիտելով զխորհուրդն,
Լըքեալ լուծանէր մինն ի յընտրեալ դասէն,
Լինէր բնակարան նախաչարին կամաց,
Տէրն կատարիչ Հին աւրինաց ուխտին,
Ըզգառն կերեալ ընդ բաղարջին հացի:

ՅՈՐԴՈՐԱԿ

Նոր ուխտ աւանդեաց աշակերտացն Իւրոյց,
Զմարմինն եւ զարիւնն Իւր ետ ուտել նոցա:
Ասաց զնոյն առնել եւ յիշատակ Նըմայ,
Ըզմեր փըրկութիւն, որ ի մահու Նորայ:
Ասաց եւ զմատնիչն յաշակերտաց զընդէն,
Պետրոս զայն լըւեալ եւ առ Յովհաննէս նայէր,
Հարցանել տիրին, թէ ո՞վ, որ զայն առնէր,
Տէրն մեղմագոյն զայն Յովհանու ասէր:
Նայ, որում թացից Ես ըզպատառն եւ տաց,
Պետրոս չիմացաւ, զոր ինչ եւ Տէրն ասաց:
Առեալ Յուդայի զպատառն եւ ել արտաքս,
Սիրով արծաթոյն ի չար ժողովըն գնաց,
Յիսուս աւրհնելով աշակերտաւքն ըզՏէր,
Լեառըն Ձիթենեաց փութով Նայ ելանէր:

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 148µ-149µ
Êáñ [3] ·Çñ
T ï »°ë í »ñ»õáõÙ

ՏԱՂ ՄԵԾԻ ՀԻՆԳՇԱԲԱԹԻ*

Իսկ Տէր Յիսուս զգործըն լըցեալ եւ ըզխորհուրդըն կատարեալ,
Զայս նոր աւրէնս մեզ աւանդեալ, եւ աւրինակ բարի տըւեալ:
Որք հետեւին այսմ գործոյ եւ հաղորդին Սուրբ Խորհրդոյ,
Արժանասցին անճառ բարոյ եւ պարգեւացն աստուածայնոյ,
Որոց եւ մեք հաղորդ լիցուք եւ պարգեւաց արժանասցուք,
Ընդ Հաւր հոգով փառըս տացուք, Սուրբ Միածնին եւ գոհասցուք:
Փա՜ռք Քեզ, Յիսուս Հաւր Միածին, Որդի եղեալ Սըրբոյ Կուսին,
Եկիր ի լըումըն խորհըրդին, զոր մարգարէք նախասացին,
Ի Վերնատան ապարանին, ելեալ ի տանըն Յովսէփին,
Անդ կատարեալ զիր խորհըրդին, կերեալ ըզգառն աւրինակին,
Սկիզըն արարեալ Նորոյ ուխտին, մեր փըրկութեան պատարագին,
Աւանդելով զհացն Իւր մարմին, զգինին արեան նըշան ուխտին,
Կատարելով զգիրս աւրինին, Մովսիսադիր գառնազինին,
Տալ մեզ զաւանդ Նորոյ կտակին, շնորհաց սուրբ Աւետարանին:

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 151½, 152 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í »ñ»õáõÙ

ԽԶ. ԿԱՆՈՆ ՄԵԾԻ ՈՒՐԲԱԹԻՆ

ՔԱՐՈԶ ՄԵԾԻ ՈՒՐԲԱԹԻՆ ՅՈՀԱՆՆՈՒ ՔԱՀԱՆԱՅԻ ԱՐԱՐԵԱԼ

*Յառաջաւանդ տաւն մեծի Զատկին ի կատարել զխորհուրդ պասէքին[ա],
Տէրն շնորհեաց մեզ փոխան գառին զանապական զմարմին եւ զարիւն,
Եւ խոնարհութեամբ զոտըս լըւանայր զերկոտասան գումարեալ զընդին[բ],
Յայնժամ ժողովեալ հրէից բանակին ի սրահ Կայիափայ քահանայապետին,
Վասըն մահու անմահին խորհին եւ առ միմեանս դաւաճանէին[գ],
Ի Ջիթենեաց լեառն ընթանային եւ զինուորաւք զՏէրն ըմբռնէին[դ]
Եւ զարձակաւղն հանուրց կապեցին եւ հերարձակ ըզնա քարշէին,
Սուտ վըկայաւքըն ճըշմարտէին եւ ի դատաստան մահու մատնէին[ե]:
Աւրհնեալ, որ եկիր կամաւ ի չարչարանս խաչի,
Ընկա՛լ զաղաչանըս մեր յաւուր Մեծի Ուրբաթիս, աղաչեմք:*

*Որ ի նախնումն ի լեառըն Սինայ գրեաց ի տախտակի զաւրէնս Մովսիսին[զ],
Իսկ քահանայք Ղեւտական ազգին հանդերձ դըպրաւքն աղաղակէին,
Աւրինազանց ըզՆա ասէին եւ հակառակ Հաւր անուանէին,
Քղամիդ կարմիր զգեցուցանէին, ի ծունր իջեալ զՆա խաղ առնէին,
Թագաւոր հրէից ըզՆա կարդային, փշաւք նախատանացըն պըսակէին,
Պիղծ բերանաւք թուք արձակէին, յորմէ սրոբէքըն թեւաքաւղին,
Ծածկեալ հանդերձիւ զգլուխըն կըռփէին եւ եղեգամբըն հարկանէին[է],
Երբ զամենայն ինչ կատարեցին, զոր մարգարէքըն գուշակեցին,
Մուծին ի տուն քահանայապետին մինչեւ ծագեաց լոյսն առաւաւտին[ը]:
Աւրհնեալ, որ եկիր կամաւ ի չարչարանս խաչի,
Ընկա՛լ զաղաչանըս մեր յաւուր Մեծի Ուրբաթիս, աղաչեմք:*

*Համայնից զՏէր եւ Արարիչ, զՅիսուս Քրիստոս զՈրդին Միածին,
Ընդ առաւաւտս Մեծի Ուրբաթին եւ ընդ լինել ժամու երրորդին,
Ի խաչ հանել ըզՆա խընդրէին եւ զաղաղակ ձայնի բառնային,
Ի Գողգոթա առեալ տանէին, զփայտըն մահու ուսոյն Իւր բարձին[թ],
Տարածեցաւ ի վերայ խաչին, Այն, որ արար զծովն անդընդային,*

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 213³ -216µ
Êáñ³ ·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÍÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A È´. Ø»ÍÇ áõñµ³ÃÇÝ ¿ ÚáÑ³ÝÝáõ ù³Ñ³Ý³ÛÇ ³-ñ³ñ»³É
Ì³Ûñ³Ï³åª ÚáÑ³ÝÇëÇ ¿

ա Մտթ. ԻԶ 26-30, Մրկ. ԺԴ 22-26, Ղուկ. ԻԲ 14-20, Ա Կորնթ. ԺԱ 23-25
բ Յովհ. ԺԳ 1-20
գ Մտթ. ԻԶ 1-5, Մրկ. ԺԴ 1-2, Ղուկ. ԻԲ 1-2, Յովհ. ԺԱ 45-53
դ Մտթ. ԻԶ 47-56, Մրկ. ԺԴ 43-50, Ղուկ. ԻԲ 47-53, Յովհ. ԺԸ 3-12
ե Մտթ. ԻԷ 23-26, Մրկ. ԺԵ 13-15, Ղուկ ԻԳ 18-25, Յովհ. ԺԹ 6-7
զ Ել. ԼԱ 18
է Մտթ. ԻԷ 27-31, Մրկ. ԺԵ 16-20, Յովհ. ԺԹ 2-3
ը Մտթ. ԻԶ 57-58, Մրկ. ԻԲ 54, Յովհ. ԺԸ 12-14
թ Յովհ. ԺԹ 17-18

Լեղի ընդ քացախ խառնեալ[ա], արբուցին եւ լրբութեամբ զՆա հայհոյէին[բ],
Իսկ ի հասարակ ժամ վեցերորդին խաւարեցան լուսաւորք արփին,
Երկիր ի հիմանց շարժեալ դողային եւ ապառաժ վէմք պատառէին
Եւ գերեզմանք ննջեցելոց բանային եւ մարմինք սրբոց յառնէին[գ]:
Աւրհնեալ, որ եկիր կամաւ ի չարչարանս խաչի,
Ընկա՛լ զաղաչանըս մեր յաւուր Մեծի Ուրբաթիս, աղաչեմք:

Այսաւր լըցաւ բան մարգարէիցն, որ զտնաւրէնութիւն Բանին պատմեցին,
Քանզի յիններորդ ժամու Ուրբաթին յելանել նախնոյն ի դրախտէն ադին,
Աւանդեաց զհոգին Իւր առ Հայր, էմոյծ ըզմեզ յԵդեմ վերըստին:
Խոցեցաւ գեղարդեամբ տիգին, կենագործելով զկինըն կողածին[դ],
Բըղխեալ աղբեւր անմահ ի կողէն եւ նորոգեաց զմարդըն հողածին:
Բարձրացաւ կամաւ ի կառըս խաչին եւ վերածեաց ի դժոխոց զընութիւնս
մարդկային,
Բեւեռեցաւ անմեղն ի խաչին եւ զմեզ կորզեաց ի ժանեաց չար վիշապին:
Աւրհնեալ, որ եկիր կամաւ ի չարչարանս խաչի,
Ընկա՛լ զաղաչանըս մեր յաւուր Մեծի Ուրբաթիս, աղաչեմք:

Նըստեալ հանդէպ եւ մաւտ առ խաչին աշակերտեալ կանայքն ողբային,
Ձայնակցելով մաւր Տեառն Յիսուսի, յորժամ կըսկըծմամբ լայր եւ ցաւագին,
Ձայն պաղատանաց արտասուաւք գոչէր, յորժամ ի խաչ հանել տանէին,
Աղէխորով տատանմամբ մատին, յորժամ ի խաչըն բեւեռեցին
Եւ մորմոքէր ընդդէմ Միածնին, յորժամ քացախ ընդ լեղի խառնեալ արբուցին:
Սըրտաբեկեալ մընայր տըրտմագին, յորժամ զինուորքըն նախատէին,
Ուշաթափեալ կիսամահ լինէր, մինչ ըզկող Որդւոյն խոցեցին,
Վա՛յ եւ եղո՛ւկ ասէր իւր անձին, եւ զՈրդին Յիսուս ի խաչ տեսողին[ե]:
Աւրհնեալ, որ եկիր կամաւ ի չարչարանս խաչի,
Ընկա՛լ զաղաչանըս մեր յաւուր Մեծի Ուրբաթիս, աղաչեմք:

Ի լըրումն եկեալ գիր հոգերգողին, յորժամ կարդայր Տէր զԷլի էլին[զ],
Իսկ Մարիամ մայրըն Յիսուսի, տարակուսեալ կայր մերձ առ խաչին,
Կականագոչ ձայնիւ հառաչէր, մինչ զանդրանիկն իւր մերկացուցին,
Աղիողորմ լայր արտասուագին, յորժամ զհանդերձսըն բաժանէին
Եւ ճիչ բարձեալ գոչէր ահագին, յորժամ պիղծ չըրթամբք թուք արձակէին:
Միջաբեկեալ լայր դառն արտասուաւք, երբ զՄիածինն իւր ապտակէին,
Յուսահատեալ լայր ողորմագին, ի յաւանդել առ Հայր Իւր զհոգին:
Աւրհնեալ, որ եկիր կամաւ ի չարչարանս խաչի,
Ընկա՛լ զաղաչանըս մեր յաւուր Մեծի Ուրբաթիս, աղաչեմք:

ա Մտթ. ԻԷ 34, Մրկ. ԺԵ 36, Ղուկ ԻԳ 36-37, Յովհ. ԺԹ 28-29
բ Մտթ. ԻԷ 39
գ Մտթ. ԻԷ 45-53, Մրկ. ԺԵ 37-40, Ղուկ. ԻԳ 44-46
դ Յովհ. ԺԹ 31-37
ե Մտթ. ԻԷ 55-56, Մրկ. ԺԵ 40-41, Ղուկ. ԻԳ 49, Յովհ. ԺԹ 25-27
զ Մտթ. ԻԷ 46, Մրկ. ԺԵ 34

Սրբտահառաչ յոգւոց հանէին աշակերտեալ կանանցըն խըմբին,
Հարեալ տըրտմութեամբ զկուրծսըն ծեծէին եւ ի հեռուստ նըստեալ ողբային:
Տարակուսեալ ի Նա հայէին եւ ընդ արտասուացն արիւն հոսէին,
Ռաբբի, ռաբբի կարդային եւ զերեսս իւրեանց բախէին:
Յովսէփ եւ Նիկոդէմոս համարձակէին
Եւ զկենդանին որպէս զմեռեալ ի Պիղատոսէ խընդրէին:
Պատեալ պատանաւք զըմռեալ հալուէիւ եւ դողութեամբ եդին ի գերեզմանին,
Կատարեցաւ բան մարգարէին. եդին Զիս ի մահու ըստուերին[ա]*,*
Համարեցաւ ընդ մեռեալս եւ նընջեցելոցըն շնորհեաց մեղաց թողութիւն:
Աւրհնեալ, որ եկիր կամաւ ի չարչարանս խաչի,
Ընկա՛լ զաղաչանըս մեր յաւուր Մեծի Ուրբաթիս, աղաչեմք:

Իսկ քահանայք Հըրէից աւրինին եւ ծերակոյտ տանն Իսրայէլին,
Սարսեալ տըրտմութեամբ յահէն դողային, թէ յարիցէ Յիսուս բաբունին,
Ի Պիղատոսէ երթեալ հայցէին եւ զաւրականաւք զվէմըն կընքեցին[բ]*,*
Անփակ գըրով նըշանագրեցին, զգանձըն կենաց զանկողոպտելին,
Ըզգերեզմանն ի վեր կընքեցին եւ հիմունք դըժոխոցն ի նմանէ սարսէին,
Երիզապինդ ըզՆա պատէին եւ կապեալքն ի դըժոխըս լուծանէին,
Ի գերեզմանն որպէս ըզմեռեալ պահէին
Եւ հոգիքն ի ստորինս որպէս զԱստուած փառաւորէին,
Ի գուբ մահու ըստուերի եդին եւ հրեշտակք յերկինս դողալով երկըրպագէին:
Ահա յիշեսցես
Եւ եւս առաւել, զանձինս:

ՓՈԽ

Էին ծնիցելոյ Բանին եւ մաւրն լուսոյ Սուրբ Աստուածածնին,
Յերեսս անկեալ հայցեմք արտասուաւք լինել բարեխաւս մեզ յաւրն ահագին:
Կըցորդութեամբ Յովհաննու Մըկըրտչի եւ Ստեփանոսի նախավըկային,
Առաքելոց եւ մարգարէից եւ հայրապետացըն գումարտակին,
Սըրբոց մարտիրոսացն եւ խաչակրաւն սուրբ ճըգնաւորացըն գընդին:
Մաղթանաւք արի երջանկին եւ լուսաւորչին հայկազեան սեռին
Եւ ամենայն ընտրելոց սրբոց, որք ըզհաճոյս քո կատարեցին:
Շնորհեա՛ աշխարհի զանշարժ ըզխաղաղութիւն, եկեղեցւոյ ըզհաստատութիւն,
Հայրապետին մերոյ վերադիտողութիւն, թագաւորին եւ իշխանաց մերոց յաղթութիւն,
Վարդապետաց ուղղափառութիւն եւ ամենայն վըշտացելոց հանգիստ եւ անդորրութիւն:
Եւ նընջեցելոց մերոց շնորհեա՛ զերկնից արքայութիւնդ
Եւ այժմ ողորմեաց մեզ Տէր Աստուած մեր:

[ա] Սղմ. ՁԷ 7, Եսայի Թ 2

[բ] Մտթ. ԻԷ 62-66

ՄԵՂԵԴԻ ՄԵԾԻ ՈՒՐԲԱԹԻՆ ԱՒՈՒՐՆ

Սերովբէից Թագաւորն այսաւր եկեալ յԵրուսաղէմ,
Յատենի կացեալ ի Պիղատոսէ՜,
Որ վերադիտողն է սէրովբէից:

Հիացեալ արեգակն, արգելու ըզլոյս ըզճառագայթն,
Քանզի որ իշխանըն էր հրեշտակաց, մահացու եղեւ ի վերա խաչին,
Որ վերադիտողն է սէրովբէից:

Կանգնեա՛ եւ զիս՝ զբազմամեղս, հրաշափառ, ը՛, Քո յարութեամբդ,
Որ յաղագս իմոյ յանցանաց զլեղին արբեր ի զինաւորէն,
Որ վերադիտողն է սէրովբէից:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 217³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 149³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 107µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B Ø»Õ»¹Ç àõñµ³ÃáõÝ Ø»ÍÇ G ²ÛÉ Ù»Õ»¹Ç Ø»ÍÇ àõñµ³ÃáõÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ø»Õ»¹Ç Ø»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ
´Ý³·Çñ
2 B ä»Õ³ïáë¿

Մտթ. ԻԷ 11-14, Մրկ. ԺԵ 2-5, Ղուկ ԻԳ 3-5, Յովհ. ԺԸ 33-38

3 G í»ñ³Û¹Ç ïáÕÝ (ÝáÛÝÁ »õ 6-ñ¹ áõ 9-ñ¹ ïáÕ»ñáõÙ)

ՓՈԽ

Ծարաւեցաւ Տէրն ի խաչին որպէս ըզմարդ[ա],
Այն որ արար զովկիանոս ծով գեղեցիկ:

Ի Սամարացւոյն ջուր խընդրըրէր աղբիւրըն Տէրն[բ]
Այն որ արբոյց տիեզերաց զանմահութիւն:

Լեղի խառնեալ ընդ քացախոյն զինաւորին,
Արբուցանէր անմահ Բանին Թագաւորին:

Բարձրագոչ ձայնիւ գոչէր Տէրն ի խաչին
Զէլի էլին եւ աւանդէր առ Հայր զհոգին[գ]:

Նըմա երգեմք եւ մեք ընդ Հաւր եւ Սուրբ Հոգւոյն,
Խաչեցելոյն անմահ Բանին փա՜ռք յաւիտեանս:

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 217 ³ µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 149µ

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 151 ³

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 108 ³

R-Ó»é. ÑÙñ. 9053, Ã»ñÃ 45µ-46 ³

ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 103

Êáñ ³ ·Çñ

A ³ ÝËáñ ³ ·Çñ BDG ö[áË] R î ³ Õ Ø»ÍÇ ²õ ³ · àõñ-µ ³ ÃÇÝ

´Ý ³ ·Çñ

ա Մտթ. ԻԷ 34, Մրկ. ԺԵ 23, Յովհ. ԺԹ 28-29

3 R ãÇù Æ BDR ë ³ Ù ³ ñ ³ óá▯Ý AD ³ Õµ»õñÁÝ BG ▯ ³ Õ-µ»ñÁÝ D î¿ñ

բ Յովհ. Դ 1-40

4 BD ï Ç¿½»ñ ³ ó

5 D ù ³ ó ³ Ëá▯

6 D »õ ëáõñµ ÷Ë ´ ³ ÝÇÝ

8 BR ¼»ÉÇ »ÉÇÝ

գ Մտթ. ԺԷ 45-46, Մրկ. ԺԵ 34

9 B ÜÁÙ ³ ▯ R Ðá · á▯Ý

ԱՅԼ ՏԱՂ ՆՄԻՆ ԱԻՈՒՐ

Ի յուրբաթու մեծի Զատկիս,
Գառն անարատածեալ ի սպանդ
Լցեր զաւրէնըս Քո զճըշմարտութեամբ ըզստուերն:

Յառաւաւտու այգուս ծագեալ,
Արեւ պայծառ գնըշոյլ լուսոյ
Զարչարանացըդ Քոյ, զարդարեցեր զերկիր:

Ո՛վ անարատ, անբիծ Յիսուս,
Կապանաւք պընդեալ տոռամբք,
Որպէս զպարտական ածար դատաւորաց ի ձեռս:

Երկնային բիւրուց բանակք
Սատակել իջին զմարդիկ,
ԸզՏէրդ իւրեանց տեսեալ մեղաւորաց յատեան:

Թագաւոր զաւրաց վերնոց,
Դաւանեցեր յայտնի ըզնոյն,
Յոր եւ ծընեալ եղեր նախ քան արեւ անուն:

Ի Պիղատոսի յատեանն
Արքայդ երկնից կացեր
Եւ սպասաւորաց Քոյ զհոյլս ոչ մարտընչել թողեր:

Հեզութեամբ, Քրիստոս Աստուած,
Կոխեցեր զչարին ըզմարտ,
Ճըշմարտութեան վըկայ ի յաշխարհի յայտնեալ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 217µ-218µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 139µ-141³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 356³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 150³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 100µ-101³
S-Ó»é. ÑÙñ. 2541, Ã»ñÃ 232µ-233µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 74
Êáñ³·Çñ
AC ï»°ë í»ñ»õáõÙ B î³Õ Ø»ÍÇ àõñµ[³ÃÇÝ] »õ áÕµù ³ë³ó»³É ëáõñµ Ñ³ñóÝ DG Ø»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ ï³Õù »õ áÕµù ³ë³ó»³É ëáõñµ Ñ³ñóÝ S î³Õ ²õ³· àõñµ³ÃáõÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A È´. î³Õ Ø»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ
´Ý³·Çñ
2 D ³Ýå³ñï ÷Ë ³Ý³ñ³ï
3 C Éó»ñ ½³õñ»Ýë BS Á½×ßÙ³ñïáõÃ»³Ý C ½×ßÙ³ñïáõÃ»³Ùµ D ×ÁßÙ³ñïáõÃ»³Ùµ G ½×ÁßÙ³ñïáõÃ»³Ý S Áëïáõ¿ñ
4 BCG ³Û·áÛë S Û³Û·áÛÝ
5 CD ½ÝßáÛÉ
6 C â³ñã³ñ³Ý³ó¹ D øá
7 BCGS ³ÙµÇÍ
8 C ïáé³Ùù S ïáé³Ùµ
9 S àñ ÷Ë àñå¿ë CD Á½å³ñï³Ï³Ý S å³ñï³Ï³Ý
10 C ãÇù 10-15 D ãÇù 10-18
11 S ê³ï³Ï¿É
12 CDS Á½î¿ñÝ S ï»ëÇÝ BCD Û³ï»³ÝÝ
14 BG Û³ï»ÝÇ ÷Ë Û³ÛïÝÇ
15 BCDGS ½³ñ»õ
16 BCG ä»Õ³ïáëÇ C Û³ï»ÝÝ
17 C Ï³ó»ñ áõÕÕáõ³Íª ³Ûë³õñ
18 S ëå³ë³õáñ»³É S ãÇù øáó BGS Á½ÑáÛÉëÝ C Ù³ñïÝã»É B ÃáÕ»ññ
19 C ãÇù 19-21 D Éáõë³ÝóùáõÙª ³ÛÉ ³½·
20 B ½ã³ñÇëÝ S ã³ñÇÝ

Զթիկունսդ ետուր ի գանս կամաւ,
Ոչ խըստացեալ դարձար ընդդէմ,
Եւ Քեզ ոսոխ արդար ոչ ոք եկաց ի մէջ:

Այսաւր պըսակիս արքայ
Ի հեթանոսաց՝ փըշովք,
Ծիրանազգեստ պըճնեալ եկեղեցւոյ փեսայ:

Այսաւր առնուս եղեգն ի յաջդ,
Ի կեանս գըրես արեամբ զմարդիկ
Եւ տաս կըտակ անջինջ Քո՝ հաստատեալ մահուամբ:

Այսաւր Թագաւորդ միայն
Ի մարտ յառնէս փոխան հաւտիս,
Կալ ախոյեան չարին զինու վառեալ խաչիւ:

Յայս վըկայեցեր հանդէս
Ի Հաւրէ վերուստ տըւեալ,
Վիրաց մերոց բըժիշկ՝ այդ Միածինդ անբիծ:

Զքեզ, ո՛վ Թագաւոր արդար,
Ընկալաւ եկեղեցի,
Զոր ուրացան հրեայքն՝ սա անփոփեաց ի գիրկսն:

Խոստովանիմք ըզշնորհս Փըրկչիդ,
Դո՛ւ՝ Քրիստո՛ս, մեր Թագաւոր,
Աղաղակեմք ի ձայն ընդդէմ ապերախտ ազգին:

Երկըրպագեմք Նորոգաւղիդ,
Համբուրեմք սիրով զպարգեւս
Եւ տամք գոհութիւն փոխան այժմ եւ յաւիտեանս, ամէն:

22 S ãÇù 22-45
23 C Ëë ï ³ó» ³É
25 D ãÇù 25-42 C å ë ³ ÏÇë
26 C ÷ßá íù
27 C ÌÇñ ³Ý ³ ë ·»ë ï å×Ý» ³É »Ï»Õ»óáÛ
28 BG Û ³ç ï
29 C ·ñ»ë BDS ³ñ» ³Ùµ¹
30 C Ï ï ³ Ï
31 C ãÇù 31-33
34 C íÏ ³Û»ó»ñ
35 B ³é» ³É ÷Ë ïÁõ» ³É C ï áõ» ³É
36 C µÅÇßÏ CDS ³ÙµÇÍ
37 C ãÇù 37-39
38 BG ÀÝ· ³É ³õ
39 B ¼áõñ BCDS ³Ù÷á÷» ³ó BCDGS ·ÇñÏë
40 C ½ßÝáñÑë öñÏãÇ¹
43 C ºñÏñå ³ ·»Ùù CDS Ýáñá· ³õÕÇ¹
45 CS Ñ ³Ý ³ å ³½ ÷Ë Û ³õÇ ï» ³Ýë ³Ù¿Ý

ՓՈԽ

Դուստրը Սիոնի,
Եկեղեցի հեթանոսաց ժողով,
Ե՛լ ի հանդէս ահեղ:

Տե՛ս ըզՍողոմոն
Զխաղաղութեան արքայն յայտնեալ յերկիր,
Ըզքո փեսայն անբիծ:

Այսաւր պըսակեաց
Մայրն իւր ըզՆա՝ փշով բոլորեալ Թագիւ
Եւ առաքեաց առ քեզ:

Զգեցոյց ծիրանի
Արքունական քղամիդ ի փառս Նորին՝
Հաճոյ լինել սըրտիդ:

Բա՛ց զքո զառագաստդ
Եղբաւրորդւոյն, բա՛ց եւ ընկա՛լ ի գիրկս
Եւ տո՛ւր ողջոյն սիրով:

Այս այն Թագաւորն,
Որ զհայրենիսն եթող ունայն եւ զմայրն ունայն,
Եւ զքեզ արար մարմին:

Մեծ է այս խորհուրդ
Յեկեղեցի եւ ի Քրիստոս ցուցեալ,
Անճառ սիրոյ առիթ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 218µ-219µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 141³-142³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 356µ-357³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 101µ-102µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 77

Êáñ³·Çñ
ABCG ö[áË]

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ ·ñáí. àÕçáÛÝ ëÇñ³ÉÇñ Ó³ÛÝÝ ¿ È´. î³Õ Ø»-ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ àÕçáÛÝ ëÇñ³ÉÇñ Ó³ÛÝÝ ¿

´Ý³·Çñ
1 BG êÇáíÝÇ
2 C ºÏ»óÇ
3 BCG Ñ³Ý¹¿ëë
4 G Á½êáÕáíÙáÝ
6 C ³ÙµÇÍ
7 C åë³Ï»³ó
8 C ½Ý³ BCG ÷ßáíù
11 C ²ñùáõÝ³Ï³Ï³Ý ùÕ³ÙÇÃ
12 C ëñïÇ¹
13 BC ½³é³·³ëï
14 BC ºÕµ³õñáñ¹áÛÝ G ÁÝ·³É
16 C ãÇù 16-18
17 BCG ãÇù áõÝ³ÛÝ

Դուք ճաշակեցէ՛ք
Եւ զայս տեսէ՛ք, եղբա՛րք, մըտաց աչաւք
Ըզքաղցրութիւնըս Տեառն:

Ձիք առ մեզ երկիւղ,
Այլ է մաքուր սիրոյ պատճառ բաժակ՝
Մատըռուակեալ այսաւր:

Անղա՛մք Յիսուսի,
Արեամբ Նորին զմայլեցուցէ՛ք ըզսիրտս
Եւ տո՛ւք պըտուղ զարտաւսր:

Կերա՛յք եւ լացէ՛ք,
Կերա՛յք արտասուաւք զմարմին Փըրկչին ձերոյ՝
Զարչարանացն Հաղորդ:

Սա առՀաւատչեայ
Եւ գրաւական ձեզ Հաստատուն տըւաւ
Ուրախութեան երկնից:

Տընկակիցք մաՀուն,
Բողբոջ, ը՛, մեք այն կուսածին արեան,
Մեռցուք ընդ Նըմա կամաւք:

Գրեսցուք առաջի
Աչաց մերոց զՅիսուս ի խաչն այսաւր
Եւ խաչեսցուք ընդ Նըմա:

Յայտնեաց ըզսէրն Իւր
Աստուած ի մէջ երկրի ի մաՀու լեալ,
Այն ծոցածին ծաղիկն:

Ձի արդարութիւն
Սուրբ Միածնիս զամենեսեան Հանցէ
Ի յանիծից մեղաց:

22 C ãÇù 22-27
25 AB »ñÏÇÕ
26 BG µ³Å³Ïë
28 C øñÇë ïáëÇ ÷Ë ÚÇëáõëÇ
29 C ½ëÇñ ï ë
30 C å ï áõÕ
32 C öñÏãÇÝ
33 BG Ñ³Õáñ¹ë

34 C ãÇù 34-39
37 BG îÁÝ· ³ ÏÇóù
38 BCG »Ùù ÷Ë Á, Ù»ù G ³ñ»³ÝÝ
39 BC ÜÙ³
40 C ³é³ç
42 CG Ü³ ÷Ë ÜÙ³ B Ü³
43 C ãÇù 43-48

Շնորհաւք կենդանի
Յարդարութիւն եղաք ի փառըս մինտ
Նոր Ադամայ մահուամբ:

Հաւատով առ սա
Եւ ոչ գործովք եղաք արդարըք մեք,
Աղաղակէ Պաւղոս՜:

Հաւատացեալքս
Փա՛ռք եւ պատիւ հանցուք Նըմա երգով
Ի յաւիտեանս, ամէն:

49 BCG Ï»Ý¹ ³ ÝÇù
50 C ÷ ³ éë
51 BC Üáñë B ² ¹ ³ Ù ³
52 C ãÇù 52-54
53 BCG ·áñÍáí
[illegible] 17
56 C ÜÙ ³ Û

ԱՅԼ ՏԱՂ ՆՄԻՆ ԱՒՈՒՐ

Անեղ Որդին Հաւր Միածին բազկատարած
Այսաւր եկաց ի յատենի տիեզերաց:

Բարձեալ մարմնով ի խաչն անճառ խոնարհութեամբ,
Բերեալ բազկաւ ըզհեռացեալ ազգըս մարդկան:

Գառն անարատ, ածեալ ի սպանդ պատարագի,
Գայ հաչտութեամբ Հաւր՝ ի բառնալ զմեղս աշխարհի:

Դատափետք եղեն դըպիրքն առ Պիղատոս,
Դատաստանաւ բառնալ ի խաչ բողոքէին:

Եկն եհաս վախճան ամաց ՚ստ նախատեսիցն,
Եւ ցուրտ եւ պարզ աւր մի յայտնի Տեառն Աստուծոյ:

Զէլի էլին Տէր գըթութեանց տայր ի բարձունս՝
Զխաղաղութիւն խաչահանուացն աղաւթելով:

Էնն է Ինքն ընդ մեզ Աստուած յաւիտենից,
Էրեւեցաւ մեզ ի վախճան ժամանակի:

Ընդ մեզ Աստուած յայտնեալ, բարձեալ մարմնով ի խաչ՝
Ընդդէմ լուսոյ արեգականըն կընքելով:

Թողեալ լըքաւ լոյսն ի ծոցոյ արեգական,
Թաքոյց Յինքեան ըզճառագայթս ի միջաւրեայ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 219µ-221µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 146³-148µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 357³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 105³-107³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 280³-281µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 157µ-159³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 81
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ²ÛÉ ï³Õ Ø»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ C ²ÛÉ ï³Õ àõñµ³ÃáõÝ ó»ñ»ÏÝ G ²ÛÉ ï³Õ Ø»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ H î³Õ Ø»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ ³Ûµáõµ»Ý³Ï³Ý T î³Õ ³ÝáÛß Ç Ü»ñëÇë¿
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ³ÛÉ Ó»éùáí. àñù ÁÝÏ³É³Ûù Ç ·áñÍ¿ ½ù³Ýù³ñ Ó³ÛÝÝ ¿ È´. î³Õ Ø»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ, áñù ÁÝÏ³É³Ûù Ç ·áñÍ ½ù³Ýù³ñ Ó³ÛÝÝ ¿ G ²ÛÉ ï³Õ Ù»Í áõñµ³ÃáõÝ H î³Õ Ø»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ ²Ûµáõµ»Ý
Ì³Ûñ³Ï³å ª ²-ø
´Ý³·Çñ
2 TÛ³ ï»ÝÇÝ M Ù»Õ³õáñ³ó ÷Ë ïÇ»½»ñ³ó
3 C Ë³ã
4 C ³½·ë H áñ¹áó Ù³ñ¹Ï³Ý
5 H Ç ëå³Ý¹ ³Í»³É å³ï³ñ³·ÇÝ
6 B ¶³ T Ï³Ù³õ ÷Ë Ñ³ßïáõÃ»³Ùµ T ³é Ç
7 B ¸³ï³÷»ï áõÕÕáõ³Íª ¸³ï³å»ï C ¸³ï³÷»ï H ¸³ï³å»ï CT ¹åÇñù BCG ä»Õ³ïáë
9 T Ù³Ñáõ ÷Ë ³Ù³ó B í³Ëç³Ý H í³Ë×³ÝÝ ÝÁÙ³Ý Ý³Ë³ëï»ÕÍÇÝ
10 H Û³Ûï Ý»³É
11 BC ¼»ÉÇ »ÉÇÝ C ·Ãáõ Ã»³Ýó HT Ë³ãÇÝ ÷Ë µ³ñ-ÓáõÝë
12 HT ½Ð³ßïáõÃÇõÝ Ð³õñ ÷Ë ¼Ë³Õ³ÕáõÃÇõÝ
13 BCG ¾Ý H ¾Ý ¿ ÇÝù»³Ý T ¾ÝÝ ¿Çó ³Ýå³ñ³·ÇñÝ ÷Ë ¾ÝÝ... ²ëïáõ³Í
14 AC ºñ»õ»ó³õ B í³Ëç³Ý HT Å³Ù³Ý³ÏÇë
16 H Éáõëáí CH ³ñ»·³Ï³ÝÝ ÏÝù»ÉáÛ
17 C Éù³õ BC ³ñ»·³Ï³ÝÝ
18 BCH Â³·áÛó T Á½×³é³·³ÛÃë Çõñ ÷Ë ÛÇÝù»³Ý Á½-×³é³·³ÛÃë C ãÇù Ç BH Ù¿ç³õñ¿»³ C Ù»ç³õñ»³ T Ù¿ç³õñ¿ÇÝ

Ժամուն ոչ տիւ եւ ոչ գիշեր ՚ստ մարգարէին՟,
Ժամանեալ գայ Տէր զաւրութեանց ի պատերազմ:

Իշխանութեամբ առ Հայր զհոգին աւանդելով՝
Ինքն ի հանդէս մարտի ընդդէմ մահու իջեալ:

Լըւեալ իշխանք չարին՝ պակեան ահիւ մեծաւ,
Լըւեալ մահու եւ դըժոխոց՝ սասանեցան:

Խոր խաւարին սաստէր Յիսուս լուսով խաչին,
Խընդիր առնէր Իւր ծառայիցն անդ գերելոց:

Ծանեաւ Ադամ զնըշան գալոյ Տեառն ի դըժոխս,
Ծանր ամաւթով կայր հիացեալ երկիւղագին:

Կարկառ նըմա Յիսուս ըզձեռսն Իւր բեւեռեալ,
Կոչէր ձեռամբ, քաջալերէր. «Մի՛ երկընչիր,

Հայեա՛ց ի ձեռս, յոտս եւ ի կողս, որ վասըն քո,
Հայեա՛ց ի գլուխս բարձեալ զանէծըս փշոց երկրէ:

Ձաղկ եղեգամբ հարին Թիկանցըս մեղաւորք,
Ձաղկեալ ապտակ եւ Թուք ի ծնաւտս Իմ յաւելին:

Ղեղի ետուն Ինձ կերակուր ընդ քացախոյ,
Ղեղւոյ մեղաց քոց փոխանակ որ ի դըրախտին:

Ճանապարհաւ մահու ընդ քեզ հետեւեցի,
Ճանապարհիս կենաց ընդ իս ես ի դըրախտին:

Մաքուր հոգիք սըրբոց, եւ ձեզ մեծ աւետիք,
Մատիք տեսէք մարմնով եկեալ՝ ում ցանկայիք:

19 T Ä ³ ÙÝ T ¿ñ »õ ÷Ë »õ
 Ձ‑է·Ժ·Գ 7
20 A çÝçáõ ³ Íª · ³ C ãÇù · ³
21 T ½Ñá ·ÇÝ ³ é Ð ³ ñ ÷Ë ³ é… ½Ñá ·ÇÝ
23 BC Èáõ» ³ É B ã ³ ñ» ³ Ý ÷Ë ã ³ ñÇÝ
24 C Èáõ» ³ É C ¹ÅáËáó
26 C ÊÝ¹Çñ BCGHT ·»ñ»ÉáóÝ
27 C Ì ³ Ý» ³ É H ² ¹ ³ Ù áñ » ï á ³ õ»É ³ óáõ ³ Í ³ É Ó»é-ùáí C ½Ýß ³ Ý BT · ³ ÉáÝ C ¹ÅáËë
28 C Ì ³ ÷Ë Í ³ Ýñ D ³ ÙûÃáí B »ñÏ»Õ ³ ÉÇó áõÕÕáõ ³ Íª »ñÏ»Õ ³ ·ÇÝ CGH »ñÏ»Õ ³ ·ÇÝ T »ñÏÇõÕ ³ ÉÇ
29 BH Î ³ éÏ ³ é B ÝÁÙ ³ C ÝÙ ³ B Á½Ó»éÝ C ½Ó»éëÝ
30 C »ñÏÝãÇñ
31 BC í ³ ëÝ
32 C ·ÉáõËÁë C ½ ³ Ý»Íë D ½ ³ Ý¿Íë B ÷Áßáó H Ç ÷ßáó BCG »ñÏñ¿ T »ñÏñÇ
33 C »ÕÇ· ³ Ý T »Õ»· ³ Ý C ÃÇÏ ³ Ýóë T ·ÁÉËáë ÇÙ ÷Ë ÃÇÏ ³ ÝóÁë
34 BC Ò ³ Õ» ³ É BT ÇÝÓ ÷Ë ÇÙ C ÇÝÝ ÷Ë ÇÙ HT Ù ³ -ï áõóÇÝ ÷Ë ³ õ»ÉÇÝ
35 H ÔÉ»ÕÇ B Ç ÷Ë ÆÝÓ
36 BCG Ô»Õá H Ú»Õá
37 T ãÇù ï áÕÁ
38 BCGT »Ï ÷Ë »ë CHT ³ ñáõÃ» ³ Ùµ ÷Ë Ç ¹ñ ³ Ë ï ÇÝ
39 C ëñµáó
40 C ó ³ Ý· ³ Çù

Յառաջագոյն գուշակելով զԻմ գալըստեանս
Յայս ահագին խոր խաւարիս, յոր էք կապեալ:

Նովին մարմնովն, զոր ի Կուսէն էի զգեցեալ,
Նաեւ ի դժոխս իջի փըրկել ըզկորուսեալդ»:

Շնորհք պարգեւի Հոգւոյն Սըրբոյ, զոր կորուսաք,
Շնորհեալ փըչմամբըն Քրիստոսի դարձեալ առաք:

Ուստի առիթ մեզ կորըստեան ներգործեցաւ,
Ունիմք ըզսա մեզ դեղ կենաց եւ փըրկութեան:

Ջնաշխարհիկ մարմինըս նոր իմն է յերկրի,
Ջար իշխանին մահու յաղթեաց մեր գերողին:

Պապանձեցոյց Տէրն ըզգոռոզըն մահարար,
Պարգեւս էառ ի գերողէն, մեզ պարգեւեաց:

Ջախեաց ըզգլուխ չար վիշապին զինու խաչին,
Ջուր լըւացման մեզ շընորհեաց զաւազանին:

Ռահ լուսոյ յերկինս եղեւ մոլորելոցս,
Ռամկաց ազգաց որդւոց մարդկան հեթանոսաց:

Սեռըն սիրով փեսայն կապեաց ըզձեզ յինքեան,
Սաղարթազուարճ զարդուք պըճնեաց գործովք իւրովք:

Վասըն մերոյ ազատութեան եղեւ մարմին,
Վըտակք արեան մեզ հոսեցոյց ի սուրբ կողէն:

Տըրտմեցելոց անձանց շնորհեաց զուրախութիւն.
Տարաբնակացս եղեւ տեղի ապաւինին:

Րախճանաբար դասեաց ըզձեզ ընդ սէրոբէսն՝
Րամապետից հոգեղինացն երգակցելով:

41 HT Á½· ³Éáõë ï
42 BCG Ů³Ñ³ ·ÇÝ T áõÝÇ ß³ ñáõÝ³ Ïáõ ÃÇõÝ. Üáñá·»Éáí ½Ó»ñ ÑÁÝáõÃÇõÝ¹ áñ Ç Ù»Õ³ó, Üáñ ½³ ñ¹ ³ ñ» ³É ëù³ Ýã»É³ å¿ë Ù³ Ñáõ³ Ùµ ÆÙáí:
43 T »Ù
44 H Ü³ Ç, T Ü³ Ë ÷Ë Ü³»õ T ËÁÝ¹ñ»É ÷Ë ÷ÁñÏ»É BG Á½Ïáñáõë»³Éù¹ C ãÇù Á½Ïáñáõë»³É¹ H ½Ïáñáõ-ë»³ÉÝ
45 CHT ãÇù 45-72 B Ðá·áŮÝ
48 B Á½ë³Ů
49 BC âÁÝ³ßË³ ñÑÇÏ
55 BG ÙáÉáñ»Éáó
58 C ½³ ñ¹Çõù
62 BCG ³ å³ õÇÝÇ
63 BCG ë»ñáíµ¿ëÝ

Ցաւղեաց ըզցաւղ բըժըշկութեան մեզ ի վերուստ.
Ցայտեալ արեամբն ի սուրբ կողէն կենդանացոյց:

Իւթով վիրաւքն ապաքինեաց գլխ ի ցաւոց,
Իւթիւ շընչոյ սուրբ բերանոյ անմահացոյց:

Փութացարուք ըզհետ Նորա պայծառ վարուք՝
Փայլեալ փառաւք ի գալըստեան Նորա վերջին:

Քրիստոսի խաչեցելոյն վասըն մարդկան
Քաղցըր ձայնիւ տո՛ւք աւրհնութիւն միշտ յաւիտեան:

66 BCG ò ³ Ã» ³ É
67 BC ôÇõñá í ÷Ë ôÇõÃá í C ½Ù»½ ÷Ë ½Çë
68 BCG µ»ñ ³ ÝáÝ
69 B Ýáñ ³

ՄԵԾԻ ՈՒՐԲԱԹԻՆ ՈՂԲԱՆՔ ՅՈՅԺ ԼԱՒ

Կայր մայր Տեառն առ խաչին՝
Կոյսըն Մարիամ,
Ողբալով զայս ասէր
Առ Միածին Որդին.

– Ո՛վ անմեղ գառն Աստուծոյ,
Ընդ ո՞ր մեղաց պատժիս.
Ես սըրբութեամբ զՔեզ յղացայ,
Մաքուր կուսութեամբ ծընայ:

Կոյս յետ ծընընդեան Քո մնացի՝
Ծնելոյդ զաւրութեամբ.
Անբիծ շըրջեցար յերկրի,
Անփորձ ի մեղաց:

Մեղս ոչ արարեր մարմնով
Ըստ նախաձայն Բանին,
Եւ ոչ նենգութիւն գըտաւ
Ի բերան Քո բարի:

Իշխան աշխարհի ի Քեզ
Ոչ եգիտ յիւրոցն,
Արդ, զի՞ մատնեցար, Որդեա՛կ,
Խաչի եւ մահու:

Ո՞ւր հրեշտակին բանն ըզՔէն՝
Թագաւորել անվախճան.
Ահա զձեռսդ, որ զերկինս ձգեցին,
Տարածեցին ի փայտիդ:

Զմատունսդ, որ զաւրէնս գրեցին,
Բեւեռեցին ի խաչիդ.
Զոտսդ, որ ի ծովուն գնացին,
Հեղուսեալ կապեցին:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 222³-224³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 144µ-146³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070, Ã»ñÃ 103³-105³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 94
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ²ÛÉ áÕµù Ø»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ, Ç Ü»ñë¿ë Ï³ÃáÕÇÏáë¿
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A È´. Ø»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ áÕµ³Ýù ÛáÛÅ É³õ È´. Ø»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝª áÕµ³Ýù Ù³õñ î»³éÝ
´Ý³·Çñ
11 B ßñç»ó³ñ
22 B ³Ýí³Ëç³Ý

Յայտնեա՛ ինձ, Յիսո՛ւս, զխորհուրդ
Քո կամաւոր մահուանդ,
Զի հաստատեսցի սիրտ իմ
Ի մարդկեղէն կարծեաց:

ՓՈԽ

— Ո՛վ Մարիամ, Կոյս եւ մայր,
Տաճար լուսոյ Իմոյ.
Մի՛ տկարանար դու հոգով
Յիմ ծածկեալ խորհըրդոյս:

Ես մարգարէիւք Իմովք
Յառաջ գայս ցուցի.
Աբրահամ կախեալ ետես զԻս
Խոյ ընդ Սահակայ[ա]*:*

Մովսէս գուշակեաց տեսանել
Ըզկեանս ի փայտի,
Ըստ Դաւթայ ծակեցին զձեռս Իմ
Եւ զոտս՝ ի փայտիս[բ]*:*

Ըստ Սողոմոնի՝ եղին Ինձ
Պըսակ ի փշոց[գ]*,*
Ըստ Եսայեայ՝ իբրեւ զոչխար
Ի սպանդ վարեցայ[դ]*:*

Ըստ Դանիէլի՝ սպանին
Զաւծեալ Տեառն այսաւր,
Ըստ Երեմեայ արկին
Փայտ՝ ի հաց մարմնոյս[ե]*:*

Ըստ Զաքարեայ՝ հայեսցին
Յորս խոցեն տիգաւ:

---

30 B Ù³õ³Ý¹ ÷Ë Ù³Ñáõ³Ý¹
32 B Ï³ñÍ»óë
Êáñ³·Çñ
A ö[áË]
33 B ãÇù 33-86
35 G Ñá·õáí
ա Ծննդ. ԻԲ 13
բ Սղմ. ԻԱ 18
45 A ê³ÕáíÙáÝÇ G êáÕáíÙáÝÇ
46 B ÷Áßáó
գ Առակ Գ 9
47 AG ºë³Û»³Û
դ Եսայի ԾԳ 7
49 B ¸³ÝÇ»ÉÇ
ե Երեմ. ԺԱ 19

Զիս Հայր Իմ մատնեաց ընդ մեղաց
Որդւոց Ադամայ:

Ես հնազանդ եղէ Հաւր Իմոյ
Մինչ ի մահ խաչիս,
Զանէծսն Ադամայ բառնամ
Փշեղէն պսակաւս:

Զձեռսըն կարկամեալ փայտիւն,
Պարզեմ բեւեռաւքս,
Զոտիցըն կապանս ընդ ծառոյն
Արձակեմ հեղուսիւքս:

Դառնամահ պըտղոյն ճաշակ
Քաղցրանայ լեղեաւս,
Զկողածնին լըւանամ գխայթուած,
Կողիս վըտակաւք:

Մահ Իմ տայ ըզկեանս մեռելոց,
Որք ի սկըզբանէ,
Փայտ խաչիս Իմոյ՝ զփայտ մահու
Ի կեանս փոխարկէ:

Նընջեմ ի հող մահու ընդ մեռեալս,
Զորս ընդ Իս յարուցից,
Ի դըժոխս իջանեմ առ հոգիսն,
Որք են ի բանտի:

Զկապեալն արձակեմ զԱդամ,
Կապեմ ըզկապաւղն,
Ի դրախտն ուստի ել՝ տանիմ,
Ուր եւ գաւազակն:

Արդ, մի՛ վըհատիր, Մարիա՛մ,
Այլ խընդա՛յ յուսով,
Ես յետ յարութեան Իմոյ
Քեզ երեւեցայց.
ԶՀաւր կամս կատարել կամիմ,
Առ նոյն վերանամ:

---

63 A Ï ³ å ³ ÝëÁÝ ÷Ë Ï ³ å ³ Ýë ÁÝ¹
65 B ¸ ³ éÝ ³ Ñ ³ Ù
71 AG Ù ³ ÑáõÝ
75 B ¹ÅáËë
78 B Á½Ï ³ å áÕÝ
82 B ËÁÝ¹ ³

ՓՈԽ

— Արդ, ո՛վ Տէր եւ Որդի իմ,
Ո՞ւմ յանձն արարեր
Զմայր եւ զաղախին Քո:

Դու յերկինս առ Հայր երթաս,
Ո՞վ զկեանս իմ տնաւրինէ
Փոխան Քո յերկրի աստ:

Զի թէ հրէական նախանձն
Զլոյսդ հալածեցին,
Ինձ զի՞նչ արասցեն, Որդեա՛կ:

Ես ակն ունէի՝ Յիսուս
Թագ ի գլուխ եղեալ,
Եւ այժմ տեսանեմ խաչեալ:

Բան ի հրեշտակէն լըւայ.
— Ուրախ լե՛ր, բերկրեալ,—
Եւ այժըմ հոգւով խոցիմ:

Ի ժամ ծընընդեան Քո
Հրեշտակք ցընծային,
Եւ այժմ անարգեն մարդիկք:

Մերկ ըզՔեզ տեսի, Որդեա՛կ,
Պընդեալ ի փայտիդ,
Խաւար իմ աչիցս այսաւր:

ՓՈԽ

— Ո՛վ անմեղ աղաւնի Իմ.
Մի՛ զանգիտեր դու սըրտիւ
Ի յերկիւղէ մարդկային:

Ընդ քեզ եմ յաւիտեան Ես,
Որ բառնամ զարարածս Իմ

Êáñ ³ ·Çñ
AB ö[áË]
93 AB Ã»
Գ·–կ· Ա 28
101 BG Ñá · á í

Գ·–կ· Բ 14
Êáñ ³ ·Çñ
AB ö[áË]
110 A Ů»ñÏÇÕ¿ BG Ů»ñÏ»Õ¿

Բանիւ գաւրութեամբ Իմով:

Ո՛վ սըրտիւ սիրեցեալդ Իմ,
Ընդ քո մաքրութեան հոգւոյդ
Տամ մայր քեզ ըզՄարիամ մայր իմ:

Պատուեա՛ ըստ աւրինացն ըզնա,
Որպէս եւ տեսեր դու յԻս,
Հնազանդ լինելով Նըմա:

Եւ մեզ աղաւթիւք մաւր Քո
Եւ Յովհաննու սիրելւոյն
Շնորհեա՛ զթողութիւն մեղաց:

Եւ քեզ երգեսցուք ընդ Հաւր,
Եւ ընդ Սուրբ Հոգւոյն ըզփառս
Յայժմուս եւ յաւիտենից, ամէն:

117 B ä ³ ï áõ» ³ û
121 BG ÚáÑ ³ ÝÝáõ B ëÇñ»ÉáûÝ
125 B ²ûÅÙáõë

ԱՅՐԻՈՅՆ ԳԱՆԿԱՏ ՁԱՅՆԻՒ

Աստուածածին Կոյսըն Մարիամ
Կացեալ առ Խաչն Իւր, ը՛, Միածնի,
Հեղոյր զարտասուր կըսկըծմամբ ի լի
Եւ զայս ասէր ձայն ողորմելի.
– Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս,
Հազար է վա՛յ մաւրս այրած սըրտիս:

Որդեա՛կ, Որդեա՛կ, Յիսո՛ւս իմ Որդեակ,
Աչացըս լոյս մաւրըս Քո կուսի,
Իմ Միածին գառն անպարտական,
Ընդ ո՞ր մեղաց կաս այժմ ի խաչի,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Զտեսի, չտեսի զբանըն հրեշտակին,
Զտեսի Որդեակ յաթոռըն Դաւթի[ա]*,*
Այլ կաս ի խաչդ փոխանակ փառաց
Եւ կաթի ջրոյ ես Դու կարաւտած,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Տեսանել արքայ մայրըս յուսայի
Եւ թագ ի գլուխ պըճնեալ պանծալի
Եւ այժըմ փշովք եղեր այպանած[բ]*,*
Քո լոյս երեսդ ապտակով հարած[գ]
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Թագաւոր յաւիտեան ես ըզՔեզ ծնայ
Եւ ի մոգուց ընծայս ընկալայ[դ]*,*
Աւրըստաւրէ այնմ յուսայի,
Իմդ Յիսուսի տիրել աշխարհի,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 224³-226µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 142³-144µ

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 151³-153µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 102µ, 1-5 ïáÕ»ñÁ, ß³ñ. ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B Ø»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ ²Ûñáõ Ý ·³Ý·³ïÝ ¿ D ²ÛÉ ï³Õ Ù»ÍÇ àõñµ³ÃÇÝ ²ÛñáÛÝ ·³ÝÏ³ïÝ ¿, í»ó Å³ÙÝ ÁÝ¹¹¿Ù Ë³ã»ÉáÛÝ G Ø»Í àõñµ³ÃáõÝ ³ÛñáÛÝ ·³Ý·³ïÝ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A È´. ²õ³· àõñµ³ÃÇÝ àÕµù ÁÝ¹¹¿Ù Ë³ãÇÝ øñÇëïáëÇ

´Ý³·Çñ

2 B ÆõñÁÝ ÷Ë Æõñ, Á·

3 D ½³ñï³õëñÝ

5 D áÛ... áÛ ÷Ë íáÛ... íáÛ (µáÉáñ ÏñÏÝ³ÏÝ»ñáõÙª ³Ûë-å¿ë)

6 B áõ í³Û, D ³ÛáÛ ÷Ë ¿ í³Û

8 D ÏáõëÇë

10 BD Ë³ãÇ¹

ա Ղուկ. Բ 32

15 BD ÙÇ ÷Ë Ç

բ Մրկ. ԺԵ 17, Յովհ. ԺԹ 2-5

գ Մրկ. ԺԴ 65, Յովհ. ԺԸ 22, ԺԹ 3

23 B Ùá·áõóÝ

դ Մտթ. Ը 11

Հրեշտակք ի ծնունդըն Քո բարձին աղաղակ,
Խաղաղութիւն երկրի ճայնէին[ա]
Եւ արդ խռովեալ ըզՏէրդ իմ Հարին,
Թքով զերեսդ անպարտ ճաղեցին[բ],
Այ վո՜յ, այ վո՜յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Ահա էհաս բան Քո Սիմէովն[գ],
Ահա սըրով սիրտս իմ խոցոտի,
Զիմ Միածինն անպարտ տանջեցին,
Կատականաւք հեթանոսք Հարին[դ],
Այ վո՜յ, այ վո՜յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Կուսութեամբ ծընայ, անբիծ սընուցի,
Անմեղ կաթամբ ես կերակրեցի
Եւ այժըմ մերկ կաս նըշաւակած,
Քացախ ընդ ջրոյ տան Քեզ ըմպելի[ե],
Այ վո՜յ, այ վո՜յ զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Զի՞նչ մեզ արարեր, Որդեա՜կ, կամ զի՞նչ գործեցեր,
Զջուրն ի գինի նոցին փոխեցեր[զ],
Որ Քեզ լեղի այժմ արբուցանեն[է]
Եւ ի նայելս ըզմայրս խորովեն,
Այ վո՜յ, այ վո՜յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Ո՜վ չարեաց քահանայք, զի՞նչ առ ձեզ յանցեաք,
Որ փոխարէն զայս մեզ հատուցէք,
Զիմ Միածինս, որ զձեզ կերակրեաց,
Ի պիղծ ձեռաց ընդէ՞ր տանջեցէք,
Այ վո՜յ, այ վո՜յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Յիսո՜ւս Որդեակ, հեզութեամբ խրատած
Եւ ամաւթով դաստիարակած,
Այժմ է՞ր կաս մերկ ի խաչ տարածած
Եւ Քո ընդդէմ մայրըս վըշտացած,
Այ վո՜յ, այ վո՜յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

---

27 B ÍÝáõÝ¹ D ÍÝáõÝ¹ë
ա **Ղուկ. Բ 14**
30 B ÂÁùá í ½»ñ»ë ï
բ **Մատթ. ԻԶ 67, Մրկ. ԺԴ 65, ԺԵ 19**
գ **Ղուկ. Բ 35**
32 B ²Ñ³Û »Ñ³ ë BD êÇÙ¿áÝ
դ **Մատթ. ԻԷ 29, Մրկ. ԺԵ 20, Ղուկ. ԺԸ 32**
40 B ÁÙµ»ÉÇ
ե **Մատթ. ԻԷ 48, Մրկ. ԺԵ 36, Ղուկ. ԻԳ 36, Յովհ. ԺԹ 29-30**
42 BD Ù»Õ³ñ áñ¹»³Ï ÷Ë Ù»Õ ³ñ³ñ»ñ
43 B Ýáó³
զ **Յովհ. Բ 1-12**
է **Մատթ. ԻԷ 34, Յովհ. ԺԹ 29**
45 D Ý³Û»ñ
47 B Û³Ýó¿³ù
48 B Ñ³ ï áõóÇù
50 B å»ÕÍ Ó»é³ó¹ B ï ³Ýç»óÇù
53 BD ²Ù³õÃá í ¹áõ ÷Ë ºõ ³Ù³õÃá í

Ի յԵգիպտոս առի եւ փախեայ,
Ի մանկախողխող սըրոյն գերծուցի[ա],
Եւ արդ, մատունքդ արեամբ է ներկած,
Եւ ինձ աւգնելն է անկարելի,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Զանդամալոյծըս Հաստատեցեր[բ],
Ըզկարկամեալ ձեռս բըժշկեցեր[գ],
Թողէր եղեր ի խաչ բարձրացած,
Ձեռք Քո եւ ոտք բեւեռովք պընդած,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Ի՛մ Միածին, կեանքըդ մեռելոց,
Թըքով ըզլոյս կուրաց Դու տըւաւղ[դ],
Թըքով ժըպիրհքն էր ըզՔեզ Հարին
Եւ յանիծից մահըդ մատնեցին,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Ո՛վ իմ մխիթար, ի կեանս աշխարհիս,
Կամ ո՞վ ի սգոյս իմոյ փարատիչ,
Երբ զմինդ աւին յինէն խլեցին,
Հանդէպ աչաց իմոց խաչեցին,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Թող խաւարի ինձ լոյս արեւուս,
Թող չիջանին ինձ պարք աստեղացն,
Երբ զՔեզ ի մահ տեսի կատարած,
Զգլուխըդ խոնարհ, զհոգիդ աւանդած,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Ո՛հ, թէ թողոյր զիս ոք մերձ խաչիդ,
Ո՛հ, թէ թողոյր ի Քեզ մերձենալ,
Զանբիծ ըզձեռսդ առնուլ համբուրել
Եւ զարտասուսս ընդ արեանդ խառնել,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

---

57 B ãÇù Ç
58 B Ù ³ Ý · ³ Ë á Ë áÕ
ա *Մտթ. Բ 13-15*
59 B ³ ñ» ³ Ùµ ¹
բ *Մտթ. Դ 24, Մրկ Բ 3-10, Ղուկ. Ե 24*
գ *Ղուկ. ԺԳ 11*
64 BD ÃáÕ»ñ ÷Ë ÃáÕ ¿ñ D »É»ñ ÷Ë »Õ»ñ D µ ³ ñÓñ ³ -ó ³ ñ
դ *Յովհ. Թ 1-34*
69 D ÅÁ å ÇñùÝ
72 BD Ï» ³ Ýù
73 D ë · á
82 D áù ½Çë

Անողո՛րմ զինուորք, ինձ ողորմեցէ՛ք,
Մինդ է միայն, մի՛ յինէն խըլէք,
Տո՛ւք զմարմին Որդւոյդ, զոր սպանէք,
Մաւրըս սփոփանք, որ կամ տատանած,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Ո՛վ Մարիամ Մագդաղենացի,
Այսաւր դու լաց ըզմայրս Յիսուսի,
Որ զիմ Որդին տեսի բեւեռած,
ԶԻւր զաշակերտքն յերկիր ճապաղած,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Ե՛կ, Յովհաննէ՛ս, ե՛կ, որդեակ, եւ դու,
Իմ Միածնիս սիրուն աշակերտ,
Առցուք զմարմինս ողջագուրեսցուք,
Եւ արտասուաւք ըզՍա թաղեսցուք,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Դու միայն, որդեա՛կ, սիրեցեր,
Միայն եղեր դու չարչարակից,
*Այլ աշակերտքն թողին եւ փախեան***,*
Կեր գազանաց զՈրդեակս իմ ետուն,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Ահա մնացի ես անմըխիթար,
Ահա անյոյս վըշտաւք պաշարեալ,
Զի զՈր ի կառս յուսայի արքայ,
Այսաւր դընեմ ի վէմըս փորեալ,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

Ո՛հ, թէ առնես ինձ այցելութիւն,
Ո՛հ, թէ լըսուս զբանըն հրեշտակին,
Անմեղդ կոխես զմահըն բըռնացեալ
Եւ տաս կըրկին զՔեզ ինձ յարուցեալ,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

---

87 B ½ÇÝáõí áñù
89 D Á½Ù ³ ñÙÇÝ¹ àñ¹ á̂ë
92-96 B ãÇù
95 D ¼Çõñ ³ ß ³ Ï»ñ ï ùÝ
97 B ÚáÑ ³ ÝÝ¿ë
98 D ØÇ ³ ÍÝÇÝ
103 D ¸ áõ ÙÇ ³ ̂Ý »Õ»ñ
*** **Մտթ. ԻԶ 56, Մրկ. ԺԴ 50**
108 B ²Ñ ³ ̂ BD ï ³ é ³ å» ³ É ÷Ë å ³ ß ³ ñ» ³ É
113 B Á½µ ³ ÝÁë

Բայց զիս այսաւր խաւար պաշարեաց,
Զի զՔեզ, Որդեա՛կ, տեսի բեւեռած
Եւ արդ, վիմով ի տապան կընքած՟:
Ես ի յուսոյս եղէ Թերեցած,
Այ վո՛յ, այ վո՛յ, զՔեզ ի խաչ տեսողիս:

ՓՈԽ

Քրիստո՛ս, փառաց Թագաւոր, եկիր ի խաչ ելանել.
Ի Գողգոթա կանգնեցեր, զՔո քառաթեւ Սուրբ Նըշանդ:
Ելեր ի խաչ բարձրացար՝ ճաշակելով զլեղին,
Ի յանաւրէն զինուորէն զխոցումն ի կողդ ընկալար՝
Եւ ի կողէդ Քո բըղխեաց վըտակ արեան աղբերաց:
Արեգականըն տեսեալ զիւր Արարիչն ի խաչին,
Զլոյսն ի խաւար դարձուցեալ, զտիւն ի գիշեր փոխարկեալ:
Աւազակին զայն տեսեալ՝ աղաղակէր ասելով.
– Յիշեա՛ եւ զիս, Տէ՛ր, յիշեա՛ ի Գալըստեան Քում մեծի,
Յորժամ գայցես փառաւք Հաւր ի նորոգել զարարածս՟:
Եւ մեք անկեալ աղաչեմք, ըզՄիածին Հաւր զՈրդիդ,
Ամենամեծ Թագաւոր, մեղաւորացս ողորմեա՛
Այժմ եւ յաւուրն ահեղին ի միւսանգամ Գալըստեանդ
Եւ զՔեզ ընդ Հաւր եւ Հոգւոյն փառք եւ պատիւ յաւիտեանս:

---

117 D ãÇù ß ³ ñ.
[illegible] 66
² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 226µ-227 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 153µ
Êáñ ³ ·Çñ

AD ï »°ë í»ñ»õáõÙ
´Ý ³ ·Çñ
4 D ïÇ· ³ õÕ¿Ý
9 D ½Çë, ÚÇëá°õë ÷Ë »õ ½Çë, î¿°ñ
[illegible] 42
14 D ø»½ D Û ³ õÇ ï » ³ Ýë, ³ Ù¿Ý

ՓՈԽ

Շնորհաւք Սըրբոյ Հոգւոյն լըցեալ եղեն սուրբ մարգարէքն,
Շարժեալք ի նմին ժամու մեծ գոհութիւն առաքելով,
Որ իջեր, զմեզ փըրկեցեր աստուածութեամբ Քո ի խաչին,
Որ ընդ Հաւր ես յէութեան եւ ի յաթոռ փառաց նըստիս:
Ձիչխէին նայել ի Քեզ հոյլք երամից սէրոբէիցն,
Զարաչար նախատանաւք լըցեալ եղեն մեծ քէրոբէքն:
Պարակից եղեալ նոցա զայս գոչեսցուք արտասուելով.
Պատուական արեամբըդ Քո փըրկեա՛ զգերեալքս ի թըշնամւոյն:
Ջրոյդ կենաց փափագեաք ըզմեզ, արբո՛ ըզծարաւեալքս,
Ջրով եւ արեամբդ, որ ի կողէդ, լըւա՛ զմեզ ի հնութենէս,
Որով հանցուք Քեզ գոհութիւն ընդ Հաւր յաւէտ անլըռելի
Եւ Հոգւովըդ Քո սըրբոյ ելցուք ի փառսըն յառաջին:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃª 227 ³ µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 148µ-149 ³

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 107 ³ µ

T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 159 ³

Êáñ ³ ·Çñ

ABG ï»°ë í»ñ»õáõÙ T öáË, Úáñ¹áñ ³ Ï

Èáõë ³ Ýó ³ ▯ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ

A È´. î ³ Õ Ø»ÍÇ àõñµ ³ ÃÇÝ

´Ý ³ ·Çñ

2 T Ù ³ ïáõó ³ Ý»É ÷Ë ³ é ³ ù»Éáí

3 T 4-ñ¹ ïáÕÇó ▯» ïá▯ T ³ ñ ³ ñã ³ Ï ³ Ý ËáÝ ³ ñÑáõ-Ã» ³ Ù¹ ÷Ë ³ ë ïáõ ³ ÍáõÃ» ³ Ùµ¹... Ë ³ ãÇÝ

5 BG ë¿ñáíµ¿ÇóÝ T ëñáµ¿Çó

6 BG ù»ñáíµ¿ùÝ T »Õ»ñ T Ç▯ ³ ï»ÝÇ ÷Ë Ù»Í ù¿ñáµ¿ùÝ

7 T í»ñÝáóÝ ÷Ë Ýáó ³ ½ ³ ▯ë

8 B ÃßÝ ³ Ùá▯Ý

9 B ÷ ³ ÷ ³ ù¿ ³ ù G ÷ ³ ÷ ³ ù» ³ ù T ÷ ³ ÷ ³ ù»ó ³ ù

10 BG ³ ñ» ³ Ùµï B ÉÁõ ³ ▯ T ÑÝáõÃ»Ý¿

11 T ãÇù 11-12 ïáÕ»ñÁ

12 B Ñá·áíÁï G Ñá·áíÁ¹ B ëñµáí

ՓՈԽ*

Աղբիւրըն Տէր էր խաչին անապական եւ վայելուչ,
Այսաւր ակամբ ոք տեսանէր, տեսեալ տըխրեալ զՏէրն ի խաչին:
Ողբան երկինք, ողբայ երկիր, ողբայ քաղաքն Երուսաղէմ,
Ողբան եւ դասք առաքելոցն, ողբայ Սուրբ Կոյսըն Մարիամ.
Եթէ զՈրդին իմ զանդրանիկ զծընունդ ծոցոյ Հաւրըն լուսոյ,
Մարմնով ընդ իմ պարտապանաց, զայն ի խաչին բեւեռեցին,
Պեղատոս դատէ զիմ Տէրն եւ անիրաւ հարցայփորձէ.
– Ես ասեմ եւ դու չխաւսիս, լըռեալ չառնես պատասխանի,
Ես ունիմ իշխանութիւն ըզՔեզ ի խաչըս հանելոյ,
Դարձեալ ունիմ իշխանութիւն զՔեզ ի խաչէդ արձակելոյ:
Տէրն խաւսի ազատ ձայնիւ, արդարեւ հեզ խոնարհութեամբ.
– Դու չունիս իշխանութիւն անդ Զիս խաչըն հանելոյ,
Դարձեալ չունիս իշխանութիւն Զիս ի խաչէն դարձուցանել՞,
Ես ունիմ բան ի Հաւրէ գոլով ի խաչ ելանելոյ:
Անդ ածին ճարտար հիւսունք եւ խաչաձեւ փայտ կոփեցին,
Խաչաձեւ փայտ կոփեցին եւ խաչաձեւ յաւրինեցին,
Խաչաձեւ յաւրինեցին եւ խաչաձեւ կանգնեցուցին,
Անդ յԱդամա գըլխոյն վերայ, յԱդամ գըլխոյն վերա,
Ադամ ...իւ ազատեցաք,
Եւ Հաւրըն փառք, Որդւոյն պատիւ եւ Սուրբ Հոգւոյն մեծ գոհութիւն:

² ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 241µ-242µ
Êáñ ³ ·Çñ
B ï »°ë í»ñ»õáõÙ
** Յովհ. ԺԲ 28-40

ՔԱՐՈԶ ՄԵԾԻ ՈՒՐԲԱԹԻՆ ԽԱՉԱՏՈՒՐ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ*

Խորհուրդն որ ծածկեալն էր յազգաց եւ յաւիտեանց, միացեալ ընդ Հաւր եւ Սուրբ Հոգոյն,
Արարչագործ նախախնամական զմարդըն յաւրինեաց ի վեցերորդին,
Զոր մահառիթ արուսեակըն նախանձեալ, եհան յաւէժ փառաց ճշմարտին,
Իսկ սէր անուն Բան անբաւելին, գայ իջանէ ի յարգանդ Կուսին
Եւ կատարեալ ըզկամս Արարչին, զընութիւն առնու զառաջին մարդոյն
Լընու զաւրինաց գիրըն Մովսէսի, զմարգարէից բանքն Իսրայէլին,
Իսկ չար մըշակքն հնացեալ այգոյն, ոչ կամեցան զլոյսն առաւաւտուն,
Այլ կամաւ զաչս իւրեանց խըցին, զի մի՛ տեսցեն զանդրանիկ որդին
Եւ զլսելիս մտաց փակեցին, զի մի՛ լուիցեն զձայն կենարարին:
Անձամբ անձին ըզվըճիռ հատին, եւ տարագրեցան նոքա ի կենաց,
Աւրհնեմք զեկեալդ ի կամաւոր չարչարանս, աղաչեմ:

Առեալ զհացն ի Հինգ շաբաթին, ընդ նըմին զբաժակն յընթրեաց խորհըրդին,
Ի վերնատան մեծ ապարանին, ի Յովսեփայ Արեմաթացոյն,
Հրակերպ մաքրեաց զգունդն երկոտասան, եւ արար հաղորդ հացին տիրական.
– Գիտէք, եղբա՛րք իմ սիրադըրական, ես ձեր վարդապետն եմ իշխանական,
Ըզձեզ սիրեցի սրտիւ բաղձական եւ արարի հրեշտակաց նըման,
*Մի ոմն ի ձէնջ ագահ եւ գազան, Զիս մատնէ դասուցըն հեբրայական**:*
Լըւեալ աշակերտքըն զարհուրեցան եւ անըսպառ լալով խոցեցան,
Իսկ Տէրն արագ զցաւըն տրտմական յայտնէ պատառովըն բացադըրական,
Յուդաս առեալ զլոյսըն մերկացաւ եւ ըզսատանայ հանդերձ ըզգեցաւ,
Ելեալ արտաքս յատեանն ընթացաւ եւ ըզնմանէ չար խաւսեցաւ,
Աւրհնեմք զեկեալդ ի կամաւոր չարչարանս, աղաչեմ:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 145µ-150 ³
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 246 ³ -251 ³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 141µ-147 ³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 204µ-209µ

Êáñ ³ ·Çñ

D ø ³ ñá½ Ø»ÍÇ àõñµ ³ ÃÇÝ Ë ³ ã»Éáõñ» ³ ÝÝ øñÇë-ï áëÇ F Ø»ÍÇ àõñµ ³ ÃÇÝ ù ³ ñá½ Ç Ê ³ ã ³ ï ñáÛ H ï »°ë í »ñ»õáõÙ M ¶ ³ ÝÓ Ø»ÍÇ »õ Ññ ³ ß ³ ÷ ³ é áõñ-µ ³ Ã ·Çß»ñÝ

Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ åª Ê ³ ã ³ ï áõñ

´Ý ³ ·Çñ

1 FM Í ³ ÍÏ» ³ É F Û ³ õÇ ï »ÝÇó D Ðá ·õáÛÝ
2 DFM àñ ³ ñ ³ ñã ³ ÏÇó (D ³ ñ ³ ñã ³ ·áñÍ M ³ ñ ³ ñã ³ -Ï ³ Ý) Ý ³ Ë ³ ËÝ ³ ÙáõÃ» ³ Ùµ M Û ³ õñÇÝ¿
3 D Ç Û ³ õ¿Å F Ç Û ³ õ¿Å ³ Ï ³ Ý M ãÇù ï áÕÁ
4 DFM ³ Ýµ ³ õ»ÉÇ
5 M Î ³ ï ³ ñ»Éá í D ½Ï ³ Ùù DFM ³ é ³ ùáÕÇÝ ÷Ë ² -ñ ³ ñãÇÝ M ³ éÝ¿ D ½Ù ³ ñ ¹ áÛÝ ³ é ³ çÇÝ M ½Ý ³ Ë ³ ë-ï »ÕÍÇÝ ÷Ë ½ ³ é ³ çÇÝ Ù ³ ñ ¹ áÛÝ
6 DM Øá í ëÇëÇÝ
7 M ³ Û ·ÇÝ DM ³ é ³ õ ³ õ ï ÇÝ
8 F Ï ³ Ùá íÇ D ½ ³ ãëÝ
9 F ÉëÇó»Ý M Ï ³ ÷áõóÇÝ ÷Ë ÷ ³ Ï»óÇÝ
10 F Û ³ ÝÓÇÝ M ½ ³ ÝÓ ³ Ýó D Á½í×ÇéÝ M íÁ×ÇéÁÝ DFM ãÇù Ýáù ³ M Ï»Ý ³ ó Ûáõëá Û Ý
12 M »õ ÷Ë ÁÝ¹ ÝÙÇÝ H ÑÇÝÏ
14 M ½¹ ³ ëÁë ÷Ë ½·áõÝ¹Ý M Ù» ï ³ ë ³ Ý ÷Ë »ñÏá-ï ³ ë ³ Ý DM áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ. Ú ³ Û ï Ý» ³ ó ½ËáñÑáõñ¹ Ù ³ ÑáõÝ ëáëÏ ³ Ï ³ Ý »õ ï ñ ï Ù»óáÛó ½¹ ³ ëÁÝ ëÁñµ ³ ½ ³ Ý
12 M ÁÝ¹ñ»É ³ Ï ³ Ý ÷Ë ÛÁÝÃñ» ³ ó
17 M Ù ³ ï Ý»ëó¿ ³ ½·ÇÝ Ññ¿ ³ Ï ³ Ý ÷Ë Ù ³ ï Ý¿... Ñ»µ-ñ ³ Û ³ Ï ³ Ý
** Մտթ. ԺԶ 17-25, Մրկ. ԺԴ 12-25, Ղուկ. ԻԲ 7-23, Յովհ. ԺԴ 21-30, Ա Կորնթ. ԺԱ 23-25
18 M Çëå ³ é É ³ ÉáÛ Ç Ëáñ ÷Ë »õ... É ³ Éá í
21 D ÀÝÃ ³ ó ³ õ Û ³ ï » ³ ÝÝ Ç Ññ¿ ³ Ï ³ Ý ÷Ë ºÉ» ³ É... Û ³ -ï » ³ ÝÝ F Ýë ï ³ õ ÷Ë Û ³ ï » ³ ÝÝ ÁÝÃ ³ ó ³ õ

***Զ**ար աշակերտ, որդին կորըստեան, նըմանեալ Գէեզայ, Ակիտոփելայ,*
Գայ բազմամբոխ սուսերամերկաւք ժողովաւք բազում, բըրաւք եւ լապտերաւք,
Ողջոյն ասէ զՆա համբուրելով, ակամբ ըզՆա նըշանակելով:
Տէրն կոչեաց ըզնա Ինքն սիրով եւ յանդիմանեաց քաղցըր բարբառով,
Ընկեր, ընդէ՞ր եկիր ամբոխով եւ ըմբըռնեցեր Զիս զարհուրելով:
Սիմոն հանեալ ըզսուրն երկսայրի, եւ եհատ զականջն աջոյն Մաղքոսի,
Զայն տեսեալ Տէրըն մեր բարի, առողջացոյց զունկն ի յատենի[ա]:
Կապեալ ածին ի սրահ հանդիսին, ուր քահանայքըն ժողովէին,
Կայիափայ եւ Աննայի, որ պետականքն էին առ տարին:
Անդ ըզհանդերձսն պատառեցին, եւ զաղաղակ բարձեալ ասէին.
Սա հայհոյէ զանունն անմահին, եւ Զինքն ասաց Որդի Աստուծոյ[բ],
Աւրհնեմք զեկեալդ ի կամաւոր չարչարանս, աղաչեմ:

***Ա**ռաւաւտուն ի յայգ ուրբաթուն, ժողովեցան դըպիրքն յատենին*
Առ Պիղատոս դատող Պոնտացի, որ էր դատաւոր Երուսաղէմի,
Թէ սա որդի է Մարիամու, զինքն անուանէ Որդի Աստուծոյ,
Դա է հակառակ աւրինաց մերոց եւ խափանիչ կայսեր հարկ տալոյ,
Կարծիս առեալ է մեր իշխելոյ, եւ ազգաց բազմաց թագաւորելոյ:
Լուեալ իշխանն բան զայրանալոյ եւ Նըստաւ յատեան հարցափորձելոյ,
Ոչինչ գըտաւ ըզՆա դատելոյ, եւ ոչ վըկայս արհամարհելոյ,
Այլ կամաւ զՏէրն արձակելոյ, եւ ըզխռովարարսըն խաղաղելոյ:
ԸզԲարաբայն մահու մատնելոյ եւ զաւազակսըն հալածելոյ,
Իսկ Նըսեմացեալքն աւտար ի սիրոյ բարբառէին ըզՆա խաչելոյ
Եւ գան հարեալ ըզնա իշխելոյ, եւ ի ձեռըս Նոցա, զի ի խաչ հանիցեն[գ],
Աւրհնեմք զեկեալդ ի կամաւոր չարչարանս, աղաչեմ:

***Տ**եսանեմք այսաւր յանդիման, գործ ահագին եւ զարմանալի,*
Անդ ի յաթոռըն սերովբէից եւ աստ ի յատեանըն դատախազից,
Անտ բազմաչեայքըն սրբաբանեն, եւ աստ հողեղէնքըն դատապարտեն,

23 FM ÝÙ ³ Ý D ¶»¿½Ç
24 DF ÅáÕá íù D ç ³ ÑÇõù ÷Ë µñ ³ õù F ãÇù »õ M ëáõë»-ñ ³ õù, µñ ³ õù, ÅáÕá í ³ õù µ ³ ½Ù ³ õù »õ ç ³ Ñ Ëáõó»Ë ³ õù ÷Ë ëáõë»ñ ³ Ù»ñ Ï ³ õù... É ³ å ï »ñ ³ õù
26 M Ïáã» ³ ó Á½Ý ³ î¿ñÝ Ù»Í ÷Ë î¿ñÝ... ÆÝùÝ
27 H ÀÝ·»ñ D ³ ÙµáËÇõ
28 F êÇÙáíÝ DF ãÇù »õ D ³ çáÛ
29 D ºõ ½ ³ ÛÝ M ÆëÏ ½ ³ ÛÝ
[ա] Մտթ. ԻԶ 47-56, Մրկ. ԺԴ 43-50, Ղուկ. ԻԲ 47-53, Յովհ. ԺԸ 3-12
30 M ãÇù áõñ... ÅáÕá í¿ÇÝ
31 Î ³ ÛÇ ³ ÷ ³ ÛÝ DF ÝáÛÝ »õ F ²ÝÝ ³ ÛÇÝ M å»ÕÍ ²ÝÝ ³ -ÛÇ M ãÇù áñ... ï ³ ñÇÝ
32 M Üáù ³ ÷Ë ²Ý¹
33 D ÆÝùÝ M ³ Ýáõ ³ Ý¿ ÷Ë ³ ë ³ ó D µ ³ ñÓñ»ËáÛÝ F µ ³ ñÓñ»ËáÛ ÷Ë ²ë ï áõÍáÛ
[բ] Մտթ. ԻԶ 57-68, Մրկ. ԺԴ 53-65, Ղուկ. ԻԲ 54-55, 63-67, Յովհ. ԺԸ 13-14, 19-24
35 DF ²é ³ õá ïÇÝ M ²é ³ õ ³ õ ïÇÝ DF áõñµ ³ ÃÇ
36 D äáÝ¹ ³ óÇ
37 DF ³ Ûë ÷Ë ë ³
40 DM Èáõ ³ Ý ÇßË ³ Ýù M ½ ³ ñÙ ³ Ý ³ Ëáõ M Ñ ³ ñó ³ ùÝ-Ý»ËáÛ DFM Ýë ï ³ Ý
41 D · ï ³ Ý
42 F Ï ³ Ù»ó ³ õ M Ï ³ Ù¿ñ F ½Ëéáí ³ ñ ³ ñë
44 D ÝÁë»Ù ³ ó» ³ Ëù ³ õ ï ³ ñùÝ M ËáõëáÛ ÷Ë ëÇñáÛ
45 M Ü ³ ÷Ë ºõ F Ñ ³ ñÇÝ F ãÇù Ýáó ³ M » ï ½Ý ³ Ç Ýá-ëÇÝ ÷Ë » ï ... Ýáó ³ D ½Ç Ç D Ñ ³ Ý»ËáÛ
[գ] Մտթ. ԻԷ 11-26, Մրկ. ԺԵ 2-15, Ղուկ. ԻԳ 13-25, Յովհ. ԺԹ 1-16
48 F Û ³ Ãáéë F Û ³ ï » ³ Ýë M ãÇù Û ³ ï » ³ ÝÝ ¹ ³ ï ³ Ë ³ ½Çó
49 F ÑáÕ»Õ¿Ýùë M ãÇù ²Ý ï ... ³ ë ï

Անտ պարագիծ լոյսըն պարփակէ, եւ աստ քղամիթ զերեսաւքըն պատեն,
Անդ իմանալի ի զաւրքն երկրպագեն, եւ աստ սպասաւորք չարին այպանեն,
Անտ զարարածս բանիւն ներգործէ եւ աստ ըզփայտ խաչին ի յոյս Իւր բառնայ:
Լըւան դըստերքըն Հին Աւրինաց, թէ կատարեցաւ կամք չար մըշակացն,
Ձայն աղէտալից, ողբումն արտասուաց, յաւրինէին երգ լալկանաց:
Տեսէք զՅիսուս բըժիշկըն բազմաց, որ երթայր ի մահըն վիրաւորած,
Սա յարութիւն էր նընջեցելոց, եւ լոյս կենաց էր խաւարելոց,
Սա դեղ կենաց է մեղուցելոց եւ ամենայն եղելոց,
Աւրհնեմք զեկեալդ ի կամաւոր չարչարանս, աղաչեմ:

Որպէս աւրէն է մահապարտաց, հանին ի փայտըն նախատանաց,
Բեւեռեցին զմատունսն յաւրինուած, զայն որ գրեաց զգիրն պատգամաց,
Մերկացուցին զՏէրն հրեղինաց, ըզզարդարաւղըն դըրախտին փառաց,
Լեղի ընդ քացախ խառնեալ մատուցեալ, Այնմ որ արար զծովն անդընդային,
Իսկ լուսաւորք վերի կամարին, առժամայն ըզլոյսն մերկացուցին,
Քըրցազգեցեալ ըստուերացուցին, խաւարամած զինքեանս ծածկեցին,
Կայր բարձրացեալ Արարիչն Աստուած, ի մէջ երկուց կենդանականաց,
Ապա ի ձայն բարձր աղաղակեաց, ձայնիւն, որ զաշխարհըս հրատարակեաց,
Ելի ելի առ Հայրըն գոչեաց, եւ ըզմարդկային հոգին աւանդեաց:
Մահ սարսեաց, դըժոխք պատառեաց, եւ անտուստ ի բաց զԱդամ արձակեաց,
Աւրհնեմք զեկեալդ ի կամաւոր չարչարանս, աղաչեմ:

Իւեծեալ միջաբեկ եւ սրտակոտոր, մայրըն Մարիամ հառաչմամբ յորդոր,
Ըզստին հանեալ իբր աղերսաւոր, գըրկապատեալ ոտիցն ահաւոր,
Ի վեր հայէր առ Որդին միաւոր եւ վա՜յ ճըչէր ողորմ ողբաւոր,
Յիսուս Որդի, մաւրըս քո մոլոր, աչացս իմ լոյս, որ խաւարեցաւ,
Իմ գաւազան, որ խորտակեցաւ, իմ առաջնորդ, որ վախճանեցաւ.
Վա՜յ իմ միջացս, որ զՔեզ երկնեցի, եւ վա՜յ որովայնիս, որ ըզՔեզ կըրեցի,
Վա՜յ իմ բազկացս, որ ըզՔեզ բարձի, եւ վա՜յ իմ ստեանս, որ դիեցուցի,
Վա՜յ իմ մըտացս, որ աղերսեցի, եւ վա՜յ շըրթանցս, որ համբուրեցի,

---

50 M å ³ ñ÷ ³ Ï»Ý F ùÕ ³ ÙÇ¹ DF ½»ñ»ë ³ õù

51 M ÇÙ ³ Ý ³ É» ³ ó F ãÇù Ç F ãÇù »õ DF ã ³ ñ» ³ óÝ M ¹ ³ - ï ³ õáñù ã ³ ñ» ³ ó ÷Ë ëå ³ ë ³ õáñù ã ³ ñÇÝ

52 F ²Ý¹ M Ýáñá·¿ ÷Ë Ý»ñ·áñÍ¿ M Á½Ë ³ ã ÛáõëáÛ µ ³ ñÓ» ³ É ¿ ÷Ë Á½÷ ³ Ûï… µ ³ éÝ ³ Û

53 M Ï ³ ï ³ ñ»ó ³ Ý ÷Ë Ã¿ Ï ³ ï ³ ñ»ó ³ õ D Ï ³ ÙùÁÝ D ÙÁß ³ Ï ³ ó

54 DF ³ Õ»ñëÇ ÷Ë ³ Õ¿ ï ³ ÉÇó

55 FM »ñÃ ³ ÷Ë áñ »ñÃ ³ Ûñ

56 DF ¾… ¿ ÷Ë ¾ñ… ¿ñ M ÛáÛë ÷Ë ÉáÛë

57 M ÓñÇ µÅÇßÏ íÇñ ³ íáñ»Éáó ÷Ë ³ Ù»Ý ³ ÛÝ »Õ»Éáó

59 M Ë ³ ãÁÝ ÷Ë ÷ ³ Ûï ÁÝ

60 F ½Ù ³ ï áõÝë DF ³ õñÇÝ ³ ó DF ·ñ»óÇÝ DF ½·Çñ M 60-61 ï áÕ»ñÇ ï »Õ»ñÁª ÷áËáõ ³ Í M Û ³ õñÇÝ ³ ó

62 D ¼É»ÕÇÝ D Ù ³ ï áõóÇÝ

63 D í»ñÇÝ M ÛÇÝù» ³ Ý ÷Ë ³ éÅ ³ Ù ³ ÛÝ

64 DF øáõñÓ Á½·»ó» ³ É M ë ï áõ»ñ ³ Ý ³ ÛÇÝ

65 M Ù»ñÏ ³ ó» ³ É ÷Ë µ ³ ñÓñ ³ ó» ³ É

66 M ãÇù ï áÕÁ

67 F ¾ÉÇ, ¿ÉÇ DF ½ï Çñ ³ Ï ³ Ý, M ½µ ³ Ý ³ Ï ³ Ý ÷Ë ½Ù ³ ñ¹Ï ³ ÛÇÝ

68 F Ø ³ ÑÝ DF ¹ÅáËùÝ D ³ õ ³ ñ» ³ ó ÷Ë å ³ ï ³ é» ³ ó F å ³ ñï» ³ ó D ³ Ý¹áõëï

71 F ½ë ï ÇÝëÝ F »õ ·ñÏ ³ å ³ ï» ³ É

72 D Ý ³ Û¿ñ F ×Çã»ñ

73 M àí ¹áõ ÚÇëáõë M Ë ³ õ ³ ñ»ó ³ Û

74 M í ³ Õ× ³ Ý»ó ³ ñ

76 D ¿ë ï» ³ Ýóë

77 D Ñ ³ ÙµÇõñ»óÇ M ãÇù ï áÕÁ

Վա՜յ բերանոյս, որ զՔեզ գովեցի, եւ վա՜յ լեզուիս, որ զըզուեցուցի:
Թող խաւարի ինձ լոյս արեւուն, թող Թաւթափէր կաճառք աստեղացն,
Ա՜յ գեղազարդ ակըն ծովական, այսաւր չիջեր ի տեսանելոյ,
Ա՜յ գեղեցիկ գըլուխ գամրահեր, խոնարհեցար իբրեւ մեռելոյ,
Ո՜վ հրաշագործ բերան բերկրանաց, դադարեցար ի բարբառելոյ,
Ո՜վ ոսկէհեր մաւրուս վարդագոյն, որ ներկեցար արեամբ Յորդանանու,
Ո՜վ արարչագործ բազուկ տիրական, դադարեցեր ի ներգործելոյ,
Ա՜յ գեղեցիկ գարշապար յուսոյ, խափանեցար ի յերթեւեկոյ,
Ահա յիշե.
Եւ առ առաւ. Զանձինըս.

Րամեալ տատանմամբ մահուամբ մեռելոյ, մայր խաչեցելոյ Սուրբ Աստուածածին,
Վասն արտասուացդ քո տրտմագին, որ ցաւղեցէր ընդդէմ անդրանկին,
Բարեխաւսեա՛ մեծի հըզաւրին, զի քաղցրասցի մեզ ներելին,
Որ ընդ փորձանաց յաղեա աշխարհի, զմեզ փրկեսցէ ի յաւուր չարէ
Եւ սուրբ աղբիւրացն իւր անապական, զեկեղեցի նոր հաստատեսցէ,
Արեան եւ ջըրոյն, որ կայլակնեցաւ՟, հրաշագործեաց զաշխարհս ի հիմանց,
Ջուրըն մեռեալ բնութեանս Ադամայ, արիւնն հաղորդ միշտ առյապայ,
Արիւնըն յայտնէ զԱստուած կենդանի, եւ ջուրըն զմեռեալ մարմինն ի խաչին,
Որ զամենայն տնաւրինաբար այսաւր կատարէ վասն արարածոց
Եւ փրկական Սուրբ չարչարանաւք, զոր նորոգէ հայրական փառաւք
Եւ Ինքն աւրհնեալ յաւիտեանս
Եւ այժմ ողորմեա:

78 M Ñ³Ùµáõñ»óÇ ÷Ë ½ø»½ ·áí»óÇ M ßñÃ³Ýó áñ ³-Õ»ñë»óÇ ÷Ë É»½áõÇë áñ ·Á·áõ»ëóÇ
79 F Ë³õ³ñ»ñ D ÉáÛë ³ñ»·³Ï³ÝÝ »õ ÷Ë ÇÝÓ… ÃáÕ
80 D ì³Û ÷Ë ²Û FM ³ã»ñ ÷Ë ³ÏÝ M Íáí³ÏÇÝ
81 DF ãÇù 81 ïáÕÁ M àí ÷Ë ²Û M Ï³ñÙñ³Ñ»ñ ÷Ë ·³Ùñ³Ñ»ñ
82 D ÷Ë ïáÕÇ.
ºõ Ññ³ß³·áñÍ µ»ñ³Ý µ»ñÏñ³Ý³ó,
àñ ÉÁé»ó³ñ ³ÛÅÙ Ç Ë³õë»Éáõ
F ¹áõ Éé»ó³ñ ³ÛÅÙ Ç Ë³õë»ÉáÛ ÷Ë ¹³¹³ñ»ó³ñ Ç µ³ñµ³é»ÉáÛ
83 D ºõ áëÏ»Ã»É í³ñë³õù ÷Ë àí… Ù³õñáõë M áëÏ¿-·áÛÝ M ¸áõ ÷Ë áñ F Ùáõñáõ DFM Ý»ñÏ»ó³ñ DF Úáñ¹³Ý³ÝáÛ
84 M ãÇù àí DF ÷Ë ïáÕÇ. ²Ûë (D ì³Û) ëù³Ýã»ÉÇ µ³-½áõÏ µ³ñÓñ»ÉáÛ, áñ ¹³¹³ñ»ó»ñ (D ¹³¹ñ»ó³ñ) Ç Ý»ñ·áñÍ»ÉáÛ M ïÇñ³ÛÝáÛ
85 DFM àí ÷Ë ²Û D áñ Ë³÷³Ý»ó³ñ
88 D Ù»é»ÉáÛÝ D Ë³ã»ó»ÉáÛ¹ F Ë³ã»ó»ÉáÛ Ù³Ûñ M ²ë-ïáõÍáÛ¹ ³ÝÙ³Ñ Ù»é»ÉáÛ¹ Ë³ã»ó»ÉáÛ Ù³õñ ÷Ë ï³ ï³ÝÙ³Ùµ… Ë³ã»ó»ÉáÛ
89 D ³ñï³ëáõ³óÁÝ M ùá ³Û¹
90 D ÑÁ½³õñ ØÇ³ÍÝÇÝ D Ç Ù»½ M ÷Ë 90-99 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
´³ñ»Ë³õë»³ ùá êáõñµ ØÇ³ÍÝÇÝ, Ë³ã»ó»ÉáÛ ²ëïáõ³ÍÁÝ ´³ÝÇÝ,
ÎÁóáñ¹áõÃ»³Ùµ ³Õ»ñë Ù³ÕÃ»ÉÇ, Ù»ÍÇÝ ÍÝáõÝ¹ë Î³ñ³å»ïÇ,
äÁë³Ï³ÝáõÝ ëÁñµáÛÝ íÁÏ³ÛÇ, Ý³Ë³Í³ÕÇÏ Ë³ãÇÝ øñÇëïáëÇ,
Ü³»õ ³ñ»³Ý ë»éÇó ·»ñ³¹ñÇ Èáõë³õáñãÇÝ êÁñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ,
Ð³Ûñ³å»ï³ó Ù»ñáó ßÝáñÑ»ëó»ë åÁë³Ï Éáõëáõ ³ÝÃ³é³Ù»ÉÇ,
ÜÝç»É»óáó Ù»Õ³ó ÃáÕáõÃÇõÝ ßÝáñÑ»É Û³õáõñÝ ÛÇÝ »ñ»ÏÇ
àÕáñÙ»³
91 F ÷áñÓ³Ýó³õ ÷Ë ÷áñÓ³Ý³ó D ã³ñÇ
92 D ÷Ë ïáÕÇ.
ºõ Ù»½ µ³óó¿ ½¹áõéÝ áÕáñÙáõÃ»³Ý, áñå¿ë »µ³ó ½ÏáÕÝ ù³ÕóñáõÃ»³Ý,
ºõ ³Õµ»ñ³óÝ Æõñ ³Ý³å³Ï³Ý, áñ Ç Ë³ãÇÝ µÁÕË»³ó ÷ñÏ³Ï³Ý
F ãÇù ëáõñµ F ³Õµ»ñ³ó¹ F çÝçáõ³Í »õ ³ÛÉ Ó»éùáí ·ñáõ³Í. àñ Ç öñÏãÇÝ ÏáÕ¿Ý µÁÕË»ó³Ý ÷Ë ½»Ï»-Õ»óÇ Ýáñ Ñ³ëï³ ï»ëó¿
93 F çñáÛ DF Ï³ÛÉ³Ï³ó³õ
Յ··ւՀ· ԺԹ 33-34
94 D »õ ³éÛ³å³Û
96 D ºõ ½³Ù»Ý³ÛÝÁÝ D Ï³ ï³ñ»³ó
97 D ÷ñÏ³·áñÍ F Æõñ ÷Ë êáõñµ DF ã³ñã³ñ³Ý³õùÝ D »õ ÷Ë ½áñ
98 D ÷Ë ïáÕÇ. Ú³Ù»Ý³ÛÝÇ ³õñÑÝ»³É »õ ·áí»³É »õ »ñÏÁñå³·»³É Û³õÇï»³Ý F ÆÝùÝ ¿ F Û³õÇï»³Ý F ³ÛÅÙ áÕáñÙ»³°

ԳԱՆՁ ԱՒԱԳ ՈՒՐԲԱԹՈՒՆ ԱՌԱՒԱՒՏՈՒՆ*

Խորհուրդ սոսկալի, անիմանալի, անքննելի եւ անճառելի,
Հոգեղինաց անհասանելի, հողեղինաց անթարգմանելի,
Արար զաշխարհս, լինել ի բարի, Նախեւառաջին զարփին հրաշալի,
Զաւրս անմարմնոցն ի հուր եւ ի հոգի, եւ զգերամբարձ, երկին պանծալի,
Զամենայն գոյակս ըստ կարգի, եւ յարեւելս ըզդրախտն յադենի։
Յետոյ ըզմարդն յաւուր ուրբաթի, յաւր վեցերորդ, արարչագործի,
ԶԱդամ ստեղծեալ ի յառաւաւտի, զկինն ի կողէն, ի ժամ երրորդի,
Եդ ի դրախտին. փառաւք տենչալի, զպատկերակիցն իւր բարերարի,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս կազմութեան աւուրս ուրբաթու, աղաչեմք։

Արար իշխան ըզմարդն ամենի եւ քահանայ շնորհաւք տեսողի,
Ընդ որ մախայր չար անդընդային, խաբեաց եւ եհան յաչաց հրզաւրին,
Կոխան արար զպատկեր անեղին, պէսպէս մեղաւք յախտըս ցաւագին,
Եւ մահացոյց զԱդամն առաջին, վեց հազար ամ ի խոր խաւարին,
Իսկ սէր անուն, Բանն անբաւելին, գայ իջանէ ի յարգանդ Կուսին,
Առեալ զբնութիւնս մարդոյն առաջին, եւ կատարէ զկամս առաքողին,
Լից զաւրինաց, գիրն ըզՄովսէսին, զմարգարէից բանքն Իսրայէլին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս կազմութեան աւուրս ուրբաթու, աղաչեմք։

Զար անաւրէն որդիքն աւրինին, ոչ կամեցան զլոյսն առաւաւտին,
Կամաւն իւրեանց զաչըս կափուցին, զի մի՛ տեսցեն զՄիածին Որդին,
Ըզլըսելիս մըտացըն խըցին, զի մի՛ լըսեն ըզձայն կենարարին,
Անձամբ զանձանց վըճիռըն հատին, եւ գրաւեցան ի խորխ աւարին,
Իսկ աշակերտըն Վարդապետին, պեղծըն Յուդաս մեր Տէր Յիսուսին,
Զարիս խորհէր ընդ հրէից ազգին, մատնել ըզՏէրն կամաց նոցին,
Վաճըն սիրոյ երեսուն արծաթին, մատնէր ի մահ զանմահ կենդանին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս կազմութեան աւուրս ուրբաթու, աղաչեմք։

Առեալ զհացն ի Հինգշաբաթին, յետոյ զգինին, յընթրեաց խորհըրդին,
Ի Վերնատան մեծ ապարանին, ուր էր Յովսէփ Արեմաթացին,
Զհացն եւ զգինին, արիւն եւ մարմին, ետ ուտելի իւր փոքու հաւտին։
Ի կատարման մեծի խորհրդին աւրհնեալ զԱստուած եւ ի լեառն ելին,

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 159 ³ -162 ³
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª Ê ³ ã ³ ùáõñ

Եւ զի Յուդաս գիտէր ըզտեղին, ուր չատ անգամ ժողովեալ էին,
Գայր լապտերաւք զինուորաց չարին, ի մատնութիւն մեծ Վարդապետին,
Ողջոյն ասէր իւր Վարդապետին, զընդին մատնէր զՏէրն ընդ համբուրին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս կազմութեան աւուրս ուրբաթու, աղաչեմք:

Քրիստոսըն ձայնէր զհեզ պատասխանին,
Զինուորքն անդէն յետս անկանէին,
Պետրոս հանեալ ըզսուր երկսայրին եւ եհատ զականջն աջոյ Մաղքոսին,
Եւ զայն տեսեալ բարի րաբունին եւ առողջացոյց զունկն ի յատենին,
Կապեալ ածին ի սրահ Աննային, ուր քահանայքըն ժողովէին,
Անդ ըզհանդերձսըն պատառեցին եւ զաղաղակ բարձեալ ասէին,
Թէ սա որդի է Մարիամին եւ Զինքն ասէ Որդի անեղին:
Սա հայհոյէ զանուն ահեղին, Զինքն ասելով Որդի անմահին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս կազմութեան աւուրս ուրբաթու, աղաչեմք:

Ո՜վ ահագին անճառ խորհըրդին, զոր կատարեաց Որդին Միածին,
Զի քահանայքըն հարցանէին, եւ Նա լըռեալ կայր ի յատենին,
Ի մէջ առեալ զՆայ այպանէին, ժողովք չարեացըն պաչարէին,
Շունքըն բազումք ըզՆա պատէին, ցուլքն ընդ գազանսըն խածատէին,
Զօրձ ըզգլխովին այն արկանէին, մարգարեաց, հարեալ ասէին,
Եւ յուրբաթին յայն առաւաւտին, ժողովեցան դըպիրքն յատենին,
Առ Պիղատոս իշխան Պոնդացին, որ դատաւորն էր Սուրբ քաղաքին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս կազմութեան աւուրս ուրբաթու, աղաչեմք:

Իւսեալ դըպրացն, ընդ Փարիսեցին, Կայիափայն իսկ ընդ Աննային,
Որք չարախաւս զՏեառնէ լինէին եւ յակամայ զՆայ դաւանէին,
Թէ սա որդի է հեւսն Յովսէփին, Զինքն անուանէ Որդի անմահին,
Է հակառակ կայսեր հրամանին, կարծիս ունի տիրել աշխարհին,
Ի հարցանելըն Պիղատոսին, անպարտ գըտաւ Յիսուս յատենին,
Դըպիրքըն չար դարձեալ յուզէին, ի խաչ հանել զՆա բարբանջէին,
Եւ Պիղատոս գան եհար Նըմին եւ ետ տանել առ Հերովդէին,
Եւ Նա իւրովքն իսկ այպանէին, սպիտակ հանդերձս ագուցանէին,
Ահա յիշեա զհոգիս
Եւ եւս.
Զանձինս.:

Բամեալ ժողովին, տիրասպանին, առ Պիղատոս զՆա տանէին,
Պըսակ ի փշոց իսկ բոլորէին, քղամիթ կարմիր ագուցանէին,
Մեր անիծից փըշոց բարձաւղին, ի լոյս փառաց ըզմեաւք արկաւղին,

Պըսակ ի փըշոց, ի գըլուխն եդին, եւ եղեգամբըն հարկանէին,
Այպանելով կըռփահարէին եւ ձաղանաւքըն նախատէին,
Պեղծ բերանովք յերեսըն թըքին, կատականաւք իսկ ապտակեցին,
Ըզձեռսն ի յետըս խիստ կապեցին եւ պարանաւք ի քարշ տանէին,
Ջըւան եդեալ ի պարանոցին եւ կենսատու Սուրբ խաչն ի յուսին
Եւ Նայ բարձեալ ըզփայտն իւրովին, մինչ յանուանեալ Գագաթան տեղին,
Անդ ըզհանդերձսըն բաժանեցին, արկեալ վիճակըս պատմուճանին,
Եւ անդ ի խաչ ըզՆա պըրկէին, զձեռսն եւ զոտսըն բեւեռեցին,
Ողորմեա.:

ԱՒԱԳ ՈՒՐԲԱԹՈՒՆ ԵՐԵԿՈՅԻՆ ԱՍԱՅ*

Ի յանմարմնական յանձանց բանական յաւէտ աւրհնաբան,
Որք են պաշտպան, սպասաւորական, բարձրեալդ Քում անւան,
Հայր սկիզբն էութեան, եղելոցն բնութեան, կատարելութեան,
ԶՈրդիդ միական, անմայրենական, ծընար անսահման,
Հաւրըդ խիստ նըման, Քեզ վայելչական, զի Քո կերպարան,
ԶՀոգիդ ստուգական, բըղխես յաւիտեան, աղբեր աննըման,
Զի անհատական եւ անբաժանական, են ի քում բնութեան,
Երրեակ յատկական, մի յաստուածութեան եւ ներգործութեան,
Ոչ աւագական, ոչ նըւաստական, կամ կըրսերական,
Հաւասարական, ի յանեղութեան, եւ յանմահութեան,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սոսկալի աւուրս ուրբաթու,
Աղաչեմք:

Մեծ մարդասիրի, չարժեալ կամովի, ի գործ պատուելի,
Զի ոչ հանդուրժի, բնութիւնըն բարի, ի փառս իւրովի,
Արարեալ բարի, զԱդամ ի պատուի, իւրոյն պատկերի[ա]*,*
Անհուպ ի յախտի, ազատ ի կըրի, նըման հրեշտակի,
Զոր տեսեալ չարի, բանսարկու պըղծի, պատրեաց ի բանի,
Աւձիւըն խաւսի, ի յունկն Եւայի, որ փութով խաբի[բ]*,*
Վասն որ անիծի, եւ յորովայնի, սողայ ի գետնի
Եւ զմարդն նախնի, արարեալ գերի, իւր ծնընդաւքն ի լի,
Վեց հազար տարի ի դժոխըն մաշի, եւ ոչ ոք ազատի,
Զի բնութիւնս մարդի էր պարտաւք ի լի, մեղաւք սկըզբնակի,
Եւ Փրկչին պարտի, վեհ լինել ազգի, ընդդէմ աշխարհի,
Զի գին մին մարդի այլ մին մարդ լինի եւ ոչ աւելի,
Իսկ Տէրն բարի չէր ախտիւ ի լի, այլ սուրբ ի սըրտի,
Աստուած ի մարմնի, Յիսուս անուանի, է եւ հաւաստի,
Փոխան ամենի, Նայ միայն լինի, եւ ի մահ մատնի
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացոյ յայս սոսկալի աւուրս ուրբաթու,
Աղաչեմք:

Արդ Նա որ ստեղծեալ, զպատկերն Իւր պատւեալ, եւ թագաւորեալ,
Յուրբաթու կազմեալ եւ անախտ ցուցեալ, զայն որ կամեցեալ,
Եւ զնոյն կորուսեալ, բանսարկուն պատրեալ եւ խոցիւ խեղդեալ,
Սակս որ խոնարհեալ, եւ մարմին զգեցեալ, ի վեց դարն առեալ,
Նոյն չափով անցեալ, հինգ վեց ամ յամեալ եւ երեք յաւելեալ,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 153µ-157µ

Êáñ³·Çñ

T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì³Ûñ³Ï³åª Æ Ø³Ã¿áë¿ ËÝ¹ñ»³ó ¶ñÇ·áñë

ա Ծննդ. Ա 27

բ Ծննդ. Գ 1-13

Որպէս հինգն անցեալ, աւուրքն յառաջեալ, ի վեցըն մըտեալ,
Եւ հինգ դար անցեալ եւ ի վեցն եկեալ, ըստ մեզ մարդ եղեալ,
Այսպէս ամքն անցեալ, երեսուն բոլորեալ, որ վեց հինգ եղեալ,
Եւ վեցն միջեալ, Տէրն ի խաչ եկեալ եւ ի մահ մատնեալ,
Սոյն աւուր ստեղծեալ եւ ի սոյն կորուսեալ եւ սոյն գըտեալ,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սոսկալի աւուրս ուրբաթու,
Աղաչեմք:

***Թ**ագաւոր անուն, Աստուած գերաբուն, ծնունդ անբաւելոյն,*
Զդասըն սըրբասուն, առեր վեհագոյն, ընդ Քեզ հրաշագոյն,
Ի սուրբ Վերնատունն, նըստար բարձրագոյն, վասըն խորհըրդոյն[ա],
Զմահ ցուցեալ նոցուն, դառն տըրտմագոյն, գոյժ տըւեալ ի նոյն,
Եւ վասըն գալոյն, ճշմարիտ Հոգոյն, խաւսեալ մեղմագոյն,
Զխորհուրդ լըւանալոյն, զոտսն մաքրագոյն, ազդեր հեզագոյն[բ],
Եւ վասն գողոյն, Յուդայի պըղծոյն, ասցեր նախագոյն,
Ազդմամբ նըշանոյն տալով պատառոյն ի պեղծն յայն եւ շուն[գ],
Եւ ընդ Պետրոսուն վասն ուրանալոյն, խաւսեալ քաղցրագոյն[դ],
Ընդ պարծենալոյն, Պետրոսի սրբոյն, զմահ յանձն առնլոյն,
Թոյլ տըւեալ բարոյն, լինել յայտնագոյն, մարդոյս տկարագոյն,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սոսկալի աւուրս ուրբաթու,
Աղաչեմք:

***Է**դ մեծ շահաբեր, զաւրէնսն որ եդեր, աստ կատարեցեր,*
Պատւիրանս տըւեր եւ աւանդեցեր եւ արտաքս ելեր,
Ի պարտէզ մըտեր, եւ զտեղին ցուցեր, որ զմեզ փրկեցեր,
Ծունր կրկնեցեր եւ երեքկնեցեր եւ աղաւթեցեր[ե],
Զհայր հաշտեցուցեր, միակամ ցուցեր, ըզմեզ ուսուցեր,
Զժամն ազդեցեր, զինուորսն հարցեր, յետս ընկրկեցեր,
ԶՅուդայ որ եբեր, յանդիմանեցեր, զունկն ողջացուցեր[զ],
Յատենի կացեր, Բանըդ լըռեցեր, չպատասխանեցեր,
Զթուքն յերեսդ առեր, զապտակըն կրեցեր, եւ համբերեցեր,
Ըզձաղանս առեր, եւ ոչ սաստեցեր, վասըն Հաւրըն մեր,
Աւրինակ տըւեր, զանձըդ կենսաբեր, պարգեւս բաշխեցեր,
Զի զոր ըստեղծեր, զնոյն եւ փրկեցեր, մահուամբ կեցուցեր,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սոսկալի աւուրս ուրբաթու,
Աղաչեմք:

ա Մտթ. ԻԶ 17-25, Մրկ. ԺԴ 12-25, Ղուկ ԻԲ 7-23, Յովհ. ԺԳ 21-30, Ա Կորնթ ԺԱ 23-25
բ Յովհ. ԺԳ 1-20
գ Մտթ. ԻԶ 20-25, Մրկ ԺԴ 17-21, Ղուկ. ԻԲ 21-23, Յովհ. ԺԳ 21-30
դ Մտթ. ԻԶ 31-35, Մրկ ԺԴ 27-31, Ղուկ. ԻԲ 31-34, Յովհ. ԺԳ 36-38
ե Մտթ. ԻԶ 31-46, Մրկ. ԺԴ 27-42, Ղուկ. ԻԲ 31-46, Յովհ. ԺԳ 36-38
զ Մտթ. ԻԶ 51, Մրկ. ԺԴ 47, Ղուկ. ԻԲ 50, Յովհ. ԺԸ 10

Որ եւ կատարեալ, զմարգարէացեալ, զԴաւթին ասացեալ,
Ըզձեռսն ծակեալ, զոտսըն բեւեռեալ, ի փայտի պընդեալ[ա],
Զբազուկս տարածեալ, զցըրուեալսըն գըրկեալ, ի մի ժողովեալ,
Բազէ բարձրացեալ, Թեւաւք սաւառնեալ, արծիւ Թըռուցեալ,
Անկըղ վերացեալ, ի բունոյ նըստեալ, ի Հեռուստ տեսեալ,
Զագն իւր սիրեցեալ արեամբ Թաւթաւեալ, զմեզ ողջացուցեալ,
Եւ ձին խրոխտացեալ, զձայն փողոյ լըսեալ, վաշ վաշ կարդացեալ,
Առեւծն արԹնացեալ, զԹշնամին պարտեալ, գէշ գէշ պատառեալ,
Որ աւրինակեալ, Սաւղաւմոնն աւծեալ, նոր փեսայացեալ,
Ի ջըւարոջ նըստեալ, եւ Թագաւորեալ, Հանուրց տիրացեալ,
Մայրն աղէկիզեալ եւ ի ծունկս անկեալ, արտասուս Հեղեալ,
Տէրն առ նա ձայնեալ, զՅոՀաննէս յանձնեալ, որդի կուսին լեալ[բ],
Զկոյսն ի կոյսն յանձնեալ եւ զՀայր աղաչեալ, Թողութիւն Հայցեալ[գ],
Ըզլեղին արբեալ, քացախով խառնեալ, սպունկով մատուցեալ[դ],
Զայն մեծ արձակեալ, զՀոգին աւանդեալ, եւ զմեզ ընծայեալ[ե],
Լուսաւորք փայլեալ, մերկ զՆա տեսեալ եւ խաւար արկեալ
Եւ եւս առաւել.:

Սիրտըս կըսկծի, սարսեալ տագնապի, ըղմին խորՀրդի,
Զի Տէրն ամենի, կամաւն Իւր մատնի, չար ազգին ջըՀտի,
Միածինն Որդի, որ յաջմէ նըստի, Հաւրն Իւրոյ ծնաւղի,
Ձեռս ի յետըս կապի, մերկ եւ բոկ կանգնի, Հրէիցն առաջի,
Եւ ձըգաւղն երկնի, բոլոր կամարի, ի Հրէից ձաղի,
Բարձաւղն անդընդի զխաչն ի յուսն ունի, ԳողգոԹայ տանի
Զխաչն կանգնող մեռելի ի խաչին պըրկի, սեւէռեալ պընդի,
Ակն ամենալի, նըւաղեալ լինի, որպէս մեռելի,
Ստեղծաւղըն ծովի, գոչէ ծարաւի, մարդկային ազգի,
Էիցս Արարչի, եւ կերակրողի, մատուցին լեղի,
Տէրն սրոբէի, կախեալ ի փայտի, ընդ աւազակի,
Յաւէտ կենդանի, այսաւր մեռանի, անմաՀ երեւի,
Որպէս մեռելի, մարմինն պատի, բայց Տէր կենդանի,
Մարդկային Հոգի, ի մարմնոյն քակտի, բանն ոչ բաժանի,
Այլ էր ի մարմնի, ի շունչն եւ յոգի, բանն անմեկնելի,
Զանձինս:

Էին անՀասին, Հայրական Բանին, ծընաւղ Միածնին,
Խընդրեա՛ ի քոին, կաԹնասուն տղային, մեզ խաղաղուԹիւն,
Նամակ Միածնին, Հաւր գըրեալ բանին, մեզ ի ՀաշտուԹիւն,
Դու մայր անեղին, արտասուաւք ուժգին, լացեր առ խաչին,

ա Սաղմ. ԻԱ 18
բ Յովհ. ԺԹ 26
գ Յովհ. ԺԹ 26-27
դ Ղուկ. ԻԳ 36
ե Ղուկ. ԻԳ 46

Ռաբունն երկնային, զսիրտ քո տըրտմագին, սփոփեաց ի խաչին,
Եւ զիւր սիրելին, զորոտման որդին, ետ քեզ յԻւր տեղին,
Ադամ մեր Նախնին եւ զարմըս Նորին, քեզ եմք ի յանձին,
Յաւ Նոցա սըրտին, խոցմամբ բանսարկւին քեւ փարատեցին,
Գոչեմք լալագին, մեք ողորմագին, առ քեզ, մայր Բանին,
Ռամ քահանային եւ ժողովըրդին, Հայոց մեր ազգին,
Ի մերս աշխարհին, եւ յեկեղեցին, տալ անդորրութիւն,
Գարունն ծաղկածին, աշուն քաղցրային, եւ զայլն ըստ կարգին,
Որպէս քո Որդին, արեամբն ի խաչին, շնորհեաց զթողութիւն,
Ռաբունքս որ կոչին, պիտակ անուանին, են քեզ ի յանձին,
Սորին երգողին, Տէր Մաթէոսին, խընդրող Գրիգորին,
Տալ ողորմութիւն, կեանք եւ բարութիւն, մեղաց թողութիւն,
Այլեւ ստացողին եւ փոխարկողին եւ սրբագրողին,
Սիրով հայցողին, գանձիս ասողին եւ լաւ պահողին,
Ողորմեա.:

ՏԱՂ*

Աստուածածին Սրբուհին, ամէնաւրհնեալ Տիրուհին,
Կայր առ խաչին Յիսուսի եւ արտասուէր տըրտմալի:
Գոչէր ձայնիւ աղերսալի, զբանսն որ ասէր սոսկալի,
Շարժէր զամէն կենդանի յողբ եւ ի կոծս բանի:
— Յիսուս Որդի անձկալի, իմ Միածին բաղձալի,
Ընդէ՞ր կաս մերկ ի խաչի եւ բեւեռեալ ի փայտի:
Սիրտըս խոցեալ կըսկծի, աղիք ծնաւղիս գալարի,
ԶՔեզ տեսանեմ ծարաւի, արբեալ քացախ եւ լեղի:
Եղուկ է մաւրըս կուսի, զինչ որ կամիմ չկատարի,
Ով տայր ինձ ջուր ըմպելի, արբուցանել զիմ Որդի:
Ո՜վ հոլոնեալ քահանեայք եւ չարասէր պաշտաւնեայք,
Պիղատոսի չար զինուորք, դառըն հրէից սպասաւորք:
Ընդ որ մեղաց արարէք, զայս փոխարէն հատուցէք,
Զկողըն տիգաւ խոցեցէք, զբեւեռսն ի ձեռսն հարէք:
Յեգիպտոսէ զձեզ փրկեաց, զծովըն Կարմիր պատառեաց,
Ըզփարաւոն ընկըմեաց, զձեզ ի նմանէ ազատեաց[ա]:
Ձեզ հաց յերկնից պարգեւեաց, մանանայիւ կերակրեաց[բ],
Ջուր ի վիմէն ձեզ բըղխեաց[գ], երկոտասան վըտակաց:
Զինչ գործեցիք անաւրէն, չար ընդ բարոյ փոխարէն,
Սադուկեցիք եւ դըպիրք, եւ դատաւորք խիստ եւ լիրբք:

Փոխէ զձայնդ

Ո՜վ Սիմէոն ծերունի, ահա բան քո կատարի,
Սիրտըս սրով խոցոտի, աղիք ծնողիս գալարի:
Աչացըս լոյս իմ Որդի, մեծ մըխիթար իմ սըրտի,
Կուսի կաթամբ սընուցի եւ մաւր գըթով գըգւեցի,
Թագաւորել յուսացի, ըստ աւետեացն որ առի,
Արդ տեսանեմ ի խաչի եւ մաւրս աղի խարշատի,
Թող արեգակն խաւարի, եւ լոյս լուսնին նուաղի,
Երկիր հիմամբ շարժեսցի, վէմք ի վիմէդ պատառի:
Ողորմեցէք գերելոյս, աշխարեցէք զեղկելիս,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 209µ-211µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 163³-164³
Êáñ³·Çñ
M î³Õ ·³ÝÓÇë T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
´Ý³·Çñ
3 M ³Õ¿ïÇ
14 M ¼µ»õ»éëÝ Ç Ó»éëÝ Ñ³ñ¿ù, ½Ï áÕÁÝ ïÇ·³õÁÝ Ëá-
ó¿ù
ա Ելք ԺԴ 19-31
բ Ելք ԺԶ 32-35
գ Բ Օրէնք Ը 15
19 M ù³Ñ³Ý³Ûù ÷Ë ³Ý³õñ¿Ýë
21 M ãÇù ÷áË¿ ½Ó³ÛÝ¹
26 M ³ÕÇù
28 M íÇÙ³ó ÷Ë íÇÙ¿¹

Անմխիթար ծընողխս, խաչեալ իմ Աստուածորդխս:
Պատասխանեալ Յիսուսի, Աստուածամաւրն եւ կուսի,
Անապական ծնաւղի, սուրբ եւ մաքուր տաճարի.
— Դու Իմ խորան սըրբութեան, դու Իմ տաճար բնակութեան,
Դու առագաստ մաքրութեան, անճառ Բանիս մարդկութեան,
Դու մի՛ տըրտմիլ բերկրալի, զքեզ ոչ թողից ի մարմնի,
Արդ Յովհաննէս քեզ որդի, Իմ աշակերտ սիրելի՟:
Վասն այսորիկ ես իջի, որ մեծ խորհուրդ կատարի,
Մահուամբ խաչիս սոսկալի յանցանք նախնոյն քաւեսցի:

---

32 M Ù ³ ùáõñ »õ ëáõñµ
36 M ãÇù ëÇñ»ÉÇ
… Յովհ. ԺԹ 26-27
38 M Ë ³ãÇ M çÁÝç»ëóÇ ÷Ë ù³õ»ëóÇ

ԽԷ. ԿԱՆՈՆ ՄԵԾԻ ԱՒՈՒՐ ՇԱԲԱԹՈՒՆ

ՔԱՐՈԶ ՄԵԾԻ ԱՒՈՒՐ ՇԱԲԱԹՈՒՆ, ԹԱՂՄԱՆՆ ՏԵԱՌՆ ՃՐԱԳԱԼՈՒՑԻ ԶԱՏԿԻՆ ԱՍԱՑԵԱԼ ՄԽԻԹԱՐԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

Տէր տէրունական, տըւաւղ տիրական, տաւնիս փըրկչական,
Տո՛ւր մեզ բանական, իմաստ տեսական, Քեզ հաճոյական,
Հիւսել տաղական, չար մարգարտական, բանք աստուածական:
Հաւատք սեպհական, գործք արդարական, բան նըւիրական,
Որ եսդ էական, զաւրեղ ինքնիշխան, համափառական,
Հայր անսկըզբնական, Որդիդ ծնելական, Հոգիդ բղխելական,
Անուն անսահման, եւ անզուգական, համաւրէն անուան,
Զի ոչ փոխական, եւ աւաղական, այլ յարամնական,
Հայր միշտ էական, Որդիդ միական, Հոգիդ իսկական,
Անճամբ յատկական, բնութեամբ միական, փառք յաւէժական,
Ահա ազատեա՛ զմեզ ի մեղաց եւ սըրբեա՛ ի յանցանաց:
Վասն անուան Քո փառաց, աղաչեմք,
Ժողովուրդ, լո՛ւր, Տէ՛ր, եւ ողորմեա՛:

Է երանելի, եւ միայն բարի, անըսպառելի,
Բազմեալ յաթոռի, յանշարժականի, որ թուի թէ շարժի,
Հողմ երկնիւ ի լի, ամպ անբաւելի, լոյս յարկ արքունի,
Հուր անշիջելի, ակն բազմագունի, ճաճանչ երփներփի,

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 227µ-231µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80, 154³-158µ (ö³ñÇ½)
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 251³-256³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 147³-152µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 170µ-173µ, 174µ-176µ
²ÛñÇí³Ý»óÇ, ¿ç 152

Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ D Æ Ù»ÍÇ ³õáõñ ß³µ³ÃáÛÝ Ã³Õ-Ù³ÝÝ øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ Ù»ñáÛ ×ñ³·³ÉáõóÇÝ ¼³ïÏÇ ·³ÝÓ ³ë³ó»³É ØËÇÃ³ñ í³ñ¹³å»ïÇ F ¼³ïÏÇÝ Öñ³·³ÉáõóÇÝ î¿ñ ØËÇÃ³ñ H ø³ñá½Ù»-ÍÇ Ã³ÕÙ³ÝÝ î»³éÝ ÚÇëáõëÇ T ¶³ÝÓ Ú³ñáõÃ»³Ý Ç ï¿ñ ØËÇÃ³ñ³Û

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ í»ñÝ³·ÇñÁ
Ì³Ûñ³Ï³å³ î¿ñáõÝ³Ï³Ý
´Ý³·Çñ
1 H ïáõ³õÕ F ÷ñÏã³Ï³Ý
3 DF ÐÇõë»³É H ÆÇõë»³É FH ïáÕ³Ï³Ý H Ù³ñ·Áñ-ï³Ï³Ý H µ³Ýë
4 ADT Ñ³õ³ï DFH ë»÷Ñ³Ï³Ý T ·áñÍë T µ³Ýë
5 F ¿ë¹ DF ÇÝùÝ»Õ ÷Ë ½³õñ»Õ H ÇÝùÝ ³Ý»Õ ÇßË³Ý ÷Ë ½³õñ»Õ ÇÝùÝÇßË³Ý F ÑáÙ³÷³é³Ï³Ý
6 FH Ð³Ûñ¹ DFHT ³ÝÍÝ»É³Ï³Ý ÷Ë ³ÝëÏ½µÝ³Ï³Ý T àñ¹áÛ T Ðá·áÛ¹ T µÁÕË³Ï³Ý
8 F ÷á÷áË³Ï³Ý HT Ï³Ù ÷Ë »õ
9 T àñ¹Ç
10 F ²ÝÓ³Ùµù HT ²ÝÓ³Ýó D Û³õ»ñÅ³Ï³Ý
11 F ëñµ»³° Ç Û³Ýó³Ý³ó HT ãÇù »õ… Û³Ýó³Ý³ó
12 H ãÇù T 12-13 ³Ýáõ³Ùµ øáÛ ÷³é³ó ÷Ë »õ ëñµ»³° Ç Û³Ýó³Ý³ó
13 DF ãÇù H ÷Ë ïáÕÇ. ºõ áÕáñÙ»³ T ²Õ³ã»Ùù
15 T Û³ÃáñÇ HT ³Ýß³ñÅ³Ï³ÝÇ T ÃÁõÇ FT áõÝÇ ß³-ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ÜÙ³Ý å³õÕ áëÏÇ, ÇÝùÝ ³Ýß³ñÅ»-ÉÇ, »õ ³ÛÉáó ß³ñÅ»ÉÇ
16 H ãÇù F ÐáÕÙÝ D ³Ýµ T å³ÛÍ³é ÷³ÛÉÇ ÷Ë Û³ñÏ ³ñùáõÝÇ
17 H ³ÏÁÝ µ³½Ù³ÏÇ DF ×³×³Ýãù T 17-18
Ðáõñ ³ÝÏÇ½»ÉÇ, µáó ³ÝßÇç»ÉÇ, ×³×³Ýã ·áÛÝ
(T »ñ÷Ý ³ñ÷Ç)
´³½Ù³·áõÝ³ÏÇ, ï»ëÇÉ ì³Ý³ÏÝÇ, Ç ·áÛÝ
ß³÷ÇõÕ³ÛÇ
²ÝÇõù Ã»õ³ÉÇ, ÙÇ ³é ÙÇÝ ÙÇçÇ Û³ñ³ßñç»ÉÇ,
áñ å³ñ³Û³ÍÇ
ØÇÙÇ³ÛÝ ½ÏÝÇ, µáÉáñÏ³Û »ñÏÝÇ (T ØÇÝ ½ÙÇáÛ
½ÏÁÝÇ, µáÉáñ ·³ »ñÏÝÇ)

Անիւք բոցալի, մի միոյ միջի, յարաշըրջելի,
Քրովբէք յոքնաչի, եւ բազմադիմի, եւ ուժ թեւենի,
Որք պարայածի, մի միոյ ըզկնի, բոլոր գայ երկնի,
Ձայնքըն Սադայի, որոտք սոսկալի, բոցք որ վառվառի,
Դէզք Հրոյ կայծակի, ղամբար խըռնելի, լոյս բորբոքելի,
Փայլակըն բոցի, տեսիլ Վանակնի, չող չափիւղայի,
Աթոռ սոսկալի, յորում Տէրըդ բազմի, ակըն լուսերփնի,
Հուր շըրջափայլի, վէր արեգակնի, վայր նման բոցի,
Լոյսն որ գոյն փայլի, աղեղան նմանի, յաւուրս անձրեւի:
Ահա ազատեա՛ զմեզ ի մեղաց եւ սըրբեա ի յանցանաց
Վասն անուան Քո փառաց, աղաչեմք:

Ռամեալ խորհըրդին, յայտնեալ տեսողին, վասն ապագային,
Թէ բոցն անշիջային, բազմի յարգանդին, Մարիամ կուսին,
Եւ չարժաւղն անուին, բեւեռմամբ բազկին, կայր մերկ ի խաչին,
Հուրըն վերնային, եդեալ ի փայտին, այն մահաբերին
Եւ ոտքն երկնային, ի տախտակ փայտին, սիրով սեւեռին
Եւ լոյս արկողին, հանդերձք բաժանին, չորս վիճակ դընին˜:
Աստուած անքննին, գոչէր ի խաչին, ձայն զԷլի էլին‡
Եւ միշտ կենդանին, մեռեալ կամովին, ի յինըն ժամին:
Քաւղ արկ արեւին, եւ լուսոյ լուսնին, յահեղ ուրբաթին,
Շարժեալ տատանին, հիմն անդընդային, սանդարամետին:
Ահա ազատեա՛ զմեզ ի մեղաց եւ սըրբեա ի յանցանաց
Վասն անուան Քո փառաց, աղաչեմք:

18 H ãÇù F Û³ñ³ßñç»ÉÇ
19 AT øñáµ¿ù FHT Ûá·Ý³ãÇ T ³ÝÏÇõÝ Ã»õÇ ÷Ë Ã»õ»ÝÇ D Ã»õÇÝÇ
20 T ãÇù
21 H ãÇù H Ò³ÛÝÁÝ, áñáï HT µáó T àñáï ëáëÏ³ÉÇ, Ó³ÛÝÝ ê³¹³ÛÇ ÷Ë Ò³ÛÝùÝ... ëáëÏ³ÉÇ
22 FH Ô³Ùµ³ñù Ë³éÝ»ÉÇ T Î³ÛÍ³ÏáõÝù ¹Ç½Ç, Ô³Ùµ³ñù ËÁéÝ»ÉÇ, ×³é³·³ÛÃ ßáÕÇ, ÉáÛë Ññáà µáñµáùÇ FH ÉáÛë ÑñáÛ H µáñµáùÇ
23 F ÷³ÛÉ³ÏÝ H ì³Ý³ÏÇ T ãÇù ï»ëÇÉ ì³Ý³ÏÝÇ AH ß³÷ÇÕ³ÛÇ
24 A Ûáñ ÷Ë ÛáñáõÙ F ³ÏÝ H Éáõë³ñ÷Ç T ãÇù ïáÕÁ
25 F ßñç³÷³ÛÉÇ DFT í»ñÝ, í³ÛñÝ A ÝÁÙ³Ý FT ÑñÇ ÷Ë µáóÇ H ÷Ë ïáÕÇ. Ðáõñ ßñç³÷³ÛÉÇ
26 FT ÷³ÛÉ ÷Ë ·áÛÝ F ³Õ»Õ³Ý¹ H ãÇù ÈáÛëÝ... ÷³ÛÉÇ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
²ÏÁÝ Éáõë ³ñ÷Ç, µÇõñ»Õ µáÉáñÇ, ë³ñ¹ÇáÝ ßÇÏÝÇ
²Ãáé ëáëÏ³ÉÇ, ãáñ»ù³ÝÏÇõÝÇ, ÛáñáõÙ î¿ñ µ³½ÙÇ
29 F ËáñÑñ¹ÇÝ H ï»ë³õÕÇÝ
30 AH ãÇù Â¿ T ÑáõñÝ (T ÉáÛë) ³ÝÙ³ñÙÇÝ ÷Ë µáóÝ ³ÝßÇç³ÛÇÝ DF Éáõë³ñÇÙ ÷Ë Ø³ñÇ³Ù H Éáõë³÷³ÛÉ ÏáõëÇÝ ÷Ë Ø³ñÇ³Ù ÏáõëÇÝ
31 H ß³ñÅáÕÝ, ³ÝõÇÝ T Þ³ñÅáÕ ³Ýáõ³ÝÇÝ ÷Ë º õ... ³ÝáõÇÝ F Ï³Û
32 F ÐáõñÝ T ³ëïáõ³Í³ÛÇÝ ÷Ë í»ñÝ³ÛÇÝ T Ù³ÍÇ ÷Ë »¹»³É T Û³ÛÝ
33 F àïùÁÝ ÷Ë ºõ áïùÝ T áïù HT µ»õ»éÇÝ ÷Ë ë»õ»éÇÝ
34 H ÆëÏ É³ÛÝ ³ñÏ³õÕÇÝ ÷Ë ºõ ÉáÛë ³ñÏáÕÇÝ DHT Ñ³Ý¹»ñÓ Ç µ³ÅÇÝ ÷Ë Ñ³Ý¹»ñÓù µ³Å³ÝÇÝ F Ç µ³ÅÇÝ ÷Ë µ³Å³ÝÇÝ T ½ÇÝáõó íÇ×³ÏÇÝ ÷Ë ãáñë... ¹ÝÇÝ H »õ ãáñë H ¹ÝÇÝ
˜ Մատթ. ԻԷ 35, Մարկ. ԺԵ 24, Ղուկ. ԻԳ 34, Յովհ. ԺԹ 23-24
35 AH ³ÝùÁÝÇÝ T 35-36 ï»°ë ïáÕ 37-Ç ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝÇó Û» ïáÛ
‡ Մատթ. ԻԷ 46, Մարկ. ԺԵ 34
36 F ÛÇÝÝ T ÛÇÝÝ»ñáñ¹
38 H ï³å³ÝÇÝ ÷Ë ï³ï³ÝÇÝ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ.
ºñÏÇñ ï³ï³ÝÇÝ (T ë³ë³ÝÇÝ), ·»ñ»½Ù³Ýù µ³ÝÇÝ, Ù»é»³Éù Û³éÝ¿ÇÝ
ºõ í³ñ³·áõñÇÝ, Ç ëáõñµ ï³×³ñÇÝ, Û»ñÏáõë å³ï³éÇÝ
ºñÏÇÝù ÑÁÝã»óÇÝ (T ½³ñÑáõñÇÝ), ³Ý¹áõÝ¹ù ½³ñÑáõñÇÝ (T ÑÁÝã»óÇÝ), í¿Ùù å³ï³é»óÇÝ

Ուստի լոյս ծագեալ, Հոգւոյըն բանտեալ, որոց քարոզեալ,
Արիք, որ ննջեալ էք, եւ խաւարեալ, եւ գառագեղեալ,
Ես եմ չարչարեալ, եւ չարին յաղթեալ, գդըժոխս աւերեալ,
ԶԲէլիար կապեալ, ի բանտ արգելեալ, Հազար ամ յամեալ,
ԶՀոգիսն ազատեալ, եւ յաւդըն Հանեալ, որք գիս դաւանեալ,
Իսկ զայլսըն թողեալ, անվըտանգ կացեալ, բայց որպէս բանտեալ,
Զայս տեսլեամբ տեսեալ, մեր Հարցն աւանդեալ, եւ ի գիր դրոշմեալ,
Գործ մեծ կատարեալ, իմ ի ստոր իջեալ, եռաւրեայ յամեալ,
Ըզմահ ճաշակեալ, բայց ոչ Հնազանդեալ, այլ զպարտըն վճարեալ,
ԶԱդամ նորոգեալ, եւ ըզմահ կոխեալ, բոլորից տիրեալ:
Ահա ազատեա՛ զմեզ ի մեղաց եւ սրբեա ի յանցանաց
Վասն անուան Քո փառաց, աղաչեմք:

Իւլթիւ ի նմանի, Հոգւով դաւանի, եւ խոստովանի,
Զէրդ Հուր յերկաթի, է՝ անջատելի, բայց ձըգմամբ ձուլի,
Այսպէս ի մարմնի, Բանըն չարչարի, զի չէ քակտելի,
Զչարչարանք մարմնի, Բանն Իւր Համարի, եւ յարակայի,
Որպէս յարգանդի, միացեալ լինի, նոյն ինչ մեռանի,
Անմահըն բնութեամբ, մարմնով մեռանի, որպէս եւ կամի,
Ոչ ոմն կենդանի, եւ ոմն մեռանի, զի երկուս չէ, այլ մի,
Իսկ որ մեռանի, նոյն եւ կենդանի, զի կարողակցի
Եւ որ կենդանի, նոյն եւ մեռանի, վասն զի ախտակրի:
Մինչ էր ի խաչի, եւ ի գերեզմանի, Բանն անմեկնելի,
Ի դժոխսըն ներքի, բանական Հոգի, Աստուած երեւի:
Ահա ազատեա՛ զմեզ ի մեղաց եւ սըրբեա ի յանցանաց
Վասն անուան Քո փառաց, աղաչեմք:

---

41 F Ñá·õáóÝ H Ñá·áóÁÝ, T á·áóÁÝ H µ³Ý¹»³É

42 FH ÝÝç»³É T áñ ¿ù ÷Ë ¿ù »õ H ¹³éÝ³Û¹»ÕÝ»³É T »õ ÙÇ·³ å³ ï»³É ÷Ë ·³é³·»Õ»³É

43 DFT ½¹ÅáËë¹ H ½¹ÅáËùÝ

44 DF »õ Û³Éë, H »õ Û³Ûë ÷Ë Ç µ³Ýï T »õ ·³é³·»Õ»³É ÷Ë Ç µ³Ýï ³ñ·»É»³É DHT ½Ñ³½³ñ A Û³Ý»É T ë³ÝÓ»³É ÷Ë Û³Ý»³É

45 DFT ½Ñá·Çë¹ H Û»ñÏÇÝë, T Û»ñÏÇñÁë ÷Ë »õ Û³õ¹ÁÝ

46 F ãÇù ÇëÏ F ½³ÛÉë¹ ÃáÕ»³É, ³Ýíï³Ý· T ³Ýíï³ÝÏ³ó»³É H ½³ÛÉëÁ¹ ÃáÕ»³É ³ÝíÁï³ÝÏ FHT ³ÛÉÇµñ ÷Ë µ³Ûó áñå¿ë H µ³Ý¹»³É T ½µ³Ýï»³É

47 F ï»ëÉ»³Ùµù T ëáõñµ ÷Ë Ù»ñ D Ç ÷Ë »õ Ç F ³ÛÉ½å³ñïëÝ í×³ñ»³É ÷Ë »õ Ç ·Çñ ¹ñáßÙ»³É HT ë³å»Ý¿Ã ÁÝïñ»³É (T ·ñ»³É) ÷Ë »õ Ç ·Çñ ¹ñáßÙ»³É

48 D Ù»ñ ÷Ë Ù»Í T Ç ëïáñÇÝë Çç»³É ÷Ë ÇÙ Ç ëïáñ H Û³ñ»³É F 46-47 ãÇù

49 T å³ñï H ½å³ñïÁë HT íÁ×³ñ»³É

50 DF Üáñ ÷³éù í»ñ³é»³É, ÇßË³Ý Ñ³Ýáõñó É»³É D áõÝÇ »õ. µáÉáñÇó ïÇñ»³É H ÷³é³õù í»ñ³é»³É, ÇßË³Ý Ñ³Ýáõñó É»³É ÷Ë ½²¹³Ù… ÏáË»³É T ö³-é³õù Û³ñáõó»³É, ÇßË³Ý Ñ³Ýáõñó É»³É, µáÉáñÇó ïÇñ»³É

51 F ãÇù T ²Ñ³ Ï».

53 H ÐÇõÃÇõ Ññ³Ù³ÝÇ ÷Ë ôÇõÃÇõ Ç ÝÙ³ÝÇ F ÇÙ³ÝÇ ÷Ë ÝÙ³ÝÇ DT Ñá·áí

54 A ¼»ñ¹ FHT ¼ÇÝã ÷Ë ¼¿ñ¹ FHT ³Ýï³Ýç»ÉÇ ÷Ë ³Ýç³ï»ÉÇ DF Ïé³Ý³õ H Ïé³Ý³õù T áõé³Ùµ ÷Ë ÓÁ·Ù³Ùµ

55 F ´³ÝÝ

56 T ¼ã³ñã³ñ³Ýë DFT ½Ç ÷Ë »õ H ½Ç ¿Û³ñ³ÏÇ

58 DFHT ãÇù

59 FHT àã áÙÝ Ù»é³ÝÇ, áÙÝ Ï»Ý¹³ÝÇ, ³Ûë »ñÏáõ ãÇ (HT ã¿) ÙÇ

60 FT ²ÛÉ ÷Ë ÆëÏ H ºõ áñ ÷Ë ÇëÏ áñ

61 FH ½Ç ÷Ë í³ëÝ½Ç T ½Ç ³Ëï³Ïñ»ëóÇ ÷Ë í³ëÝ ½Ç ³Ëï³ÏñÇ

62 T Ë³ãÇÝ F áõ ÷Ë »õ H ãÇù »õ T ·»ñ»½Ù³ÝÇÝ

63 FT ¹ÅáËë H ¹ÅáËÁë, Ñá·ÇÝ T Çç³ÝÇ, øñÇëïáëÇÝ Ñá·Ç, ³ëïáõ³ÍáõÃ»³Ùµ ÉÇ ÷Ë Ý»ñùÇ… »ñ»õÇ

Նոր լուսով վառեալ, նոր զարդիւ պճնեալ, նոր երգ պարառեալ,
Աշխարհ զարդարեալ, անդունդք հընչեցեալ, աւդըն զուարճացեալ,
Մահուամբ մահ լուծեալ, մեղք պարտաւորեալ, սատանայ սաքրեալ,
Նորն Ադամ պատուեալ, հինն Ադամ լուծեալ, դըժոխքն աւերեալ,
Սուրբ Կոյսըն տըրտմեալ, Եւա խընդացեալ, հոգիքըն բերկրեալ,
Յովհաննէս գոչեալ, ձայնըն բարբառեալ՝ ահա Տէրն եկեալ[ա],
Մովսէս վըկայեալ, հուրըն բորբոքեալ, գդըժոխսըն կիզեալ,
Դաւիթ քնար առեալ, թէ դրունսըն փըշրեալ, ի նիգսըն խորտակեալ[բ],
Յոբ ձայն արձակեալ, դրունք մահու բացեալ, բարապանք սարսեալ[գ],
Եսայի գոչեալ՝ տեսէք լոյս ծագեալ, որք էք խաւարեալ[դ],
Ահա ազատեա՛ զմեզ ի մեղաց եւ սըրբեա ի յանցանաց
Վասն անուան Քո փառաց, աղաչեմք:

Արդ լուսաւորեա՛, արդ փառաւորեա՛, արդարեւ ցընծա՛,
Սուրբ Սիոն, գոչեա՛, զորդիսդ ժողովեա՛, ճեմս առեալ պարեա՛,
Զի գայ քեզ արքայ, բերել քեզ խըլայ, յոսկւոյն սոփերայ,
Զհոգին Ադամայ, եւ ծնընդոց նորա, գերեալ վերանայ,
Դիմեալ յԵդոմայ, զգեստիւք բոսորայ, արեամբ կարմրանայ[ե],
Բարկութեամբ խաղայ, ի բանսարկուին վերայ, միայն զաւրանայ,
Սա յերգսըն փեսայ, թէ եւ նընջէ սա, սիրտն արթուն մընայ,
Այս երգ Յակովբայ, որ ասէր ցՅուդա, իբր առեւծ գոչեա[զ],
Գրեալ Էսայայ, Տէր ասաց յարեայ, փառաւորեցայ[է],

66 F å×Ý»³É
67 F ³õ¹ H ³õ¹ù FH ½Áõ³ñ×³ó»³É T ²Ý¹áõÝ¹ù ÑÁÝ-ã»ó»³É, »ñÏÇñ ½³ñ¹³ñ»³É, ³õ¹ù ½áõ³ñ×³ó»³É T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
²ñ³ñ³Íù µ»ñÏñ»³É, Ù³ñ¹ÇÏù ³½³ ï»³É, ¹»õù ½³ÑÇ Ñ³ñ»³É
ºñÏÇÝù óÁÝÍ³ó»³É, Ññ»Õ¿ÝùÁÝ ÑÁñ×õ»³É, ½³Õ³Õ³Ï µ³ñÓ»³É
69 DFT å³ï»³É DFHT ù³Ïï»³É ÷Ë ³õ»ñ»³É
70 F ÎáÛëÝ ïñïÙ»³É, ºõ³Û ËÝ¹³ó»³É, Ñá·ÇùÝ
71 H Úáí³ÝÝ¿ë F Ó³ÛÝÝ H Ó³ÛÝÇõ H î¿ñ T 71-74
Øáíë¿ë Ë³õë»ó»³É, Ã¿ Ñáõñ µáñµáù»³É,
½¹ÅáËëÁÝ ³Ûñ»ó»³É (T ÏÇ½»³É)
Úáµ Ó³ÛÝ ³Ùµ³ñÓ»³É, ¹ñáõÝù Ù³Ñáõ µ³ó»³É,
µ³ñ³å³Ýù ë³ñë»³É
¸³õÇÃ ùÝ³ñ ³é»³É, Ã¿ Á½¹ñáõÝë ÷Áßñ»³É,
Á½ÝÇ·Áë Ëáñï³Ï»³É
[ա] **Յոհ. Ա. 29, 36**
72 DFH å³ïÙ»ó»³É ÷Ë íÁÏ³Û»³É DFH Ã¿ Ñáõñ ÷Ë ÑáõñÁÝ DFH ÙÇÝã Ç ¹ÅáËë Çç»³É ÷Ë ½¹ÁÅáËëÁÝ ÏÇ½»³É
73 A ½¹ñáõÝëÁÝ F ½¹ñáõÝÁë H ½ÝÇ·Áë ÷Ë ¹ñáõÝëÁÝ A ½ÝÇ·ëÁÝ F ½ÝÇ·ë ÷Ë Ç ÝÇ·ëÁÝ H ½·»ñ»³ÉëÝ ³-½³ï»³É ÷Ë Ç ÝÇ·ëÁÝ Ëáñï³Ï»³É
[բ] **Սաղմ. ՃԶ. 16-17**
74 FH Ñ³Ùµ³ñÓ»³É, D ³Ùµ³ñÓ»³É ÷Ë ³ñÓ³Ï»³É H ÉáõÍ»³É ÷Ë µ³ó»³É
[գ] **Յոբ ԼԸ 17**
75 F ºõ³ÛÇ ÷Ë ºë³ÛÇ T Ó³ÛÝ»³É ÷Ë ·áã»³É T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. Úáí³ÝÝ¿ë ·áã»³É, ½Ó³ÛÝÁÝ µ³ñµ³é»³É, î¿ñ ³Ñ³Û »Ï»³É
[դ] **Եսայի Թ. 2**
76 T ²Ñ³Û ³½. T àÕá.
78 F óÝÍ³Û
79 F êÇáíÝ H ½áñ¹Çë
80 T Üáñ ³ñù³Û ùá ·³Û µ»ñ»³É ÷Ë ¼Ç… µ»ñ»É DFH µ»ñ»Éáí ÷Ë µ»ñ»É ù»½ DHT ËÇÉ³, ÛáëÏáÛÝ DT ë³-÷Çñ³Û H ë³÷»ñ³
81 T ½áñ¹áó
82 D Ûº¹»Ù³ T ½·»ëïáõù H ë·»ëïÇõù µáëáñ»³
[ե] **Եսայի ԿԳ. 1**
83 H Ë³Õ³Õ³Û HT ãÇù Ç F ÃßÝ³ÙõáÛÝ, DH ÃßÝ³ÙáÛÝ ÷Ë µ³Ýë³ñÏáõÇÝ
84 F Û»ñ·ëÝ DFH Ã¿ å¿ï Ç ùáõÝ Ï³Û ÷Ë Ã¿ ë³ F ÙÝ³ T ãÇù ïáÕÁ
85 AH Ú³Ïáµ³ DFH Ã¿ ³éÇõÍ T ´³ÝÇõÝ (T ´³ÝùÁÝ) Ú³Ïáµ³Û ³ë³ó»³É óÚáõ¹³ Çµñ ³éÇõÍ ÷Ë ²Ûë… ³é»õÍ
[զ] **Ծննդ. ԽԹ. 9**
86 FH ´³ñÓñÝ ºë³Û»³ (D Æë³ÛÇ³Û) ÷Ë ¶ñ»³É ¾ë³-Û³Û T ãÇù
[է] **Եսայի ԼԳ. 10**

Տասն աղեաւ Դաւթայ, թէ լերինք ցընծա, ահա՛ Տէր մեր գայ¨,
Ահա յիշեսցես եւ ողորմես:

Կանգնեա՛ զմեզ, կարաւդ, կազդուրեա՛, փըրկող, կեցո՛, ազատաւղ,
Որ իջամբ ի հող, մեզ յերկինս հանաւղ, Հաւր Քում յանձն առնաւղ,
Զորս Քո դաւանաւղ, եւ երկըրպագաւղ, եւ անուանդ կըրաւղ,
Որք են աղաւթաւղ, եւ պահոց պահաւղ, գերեաց ազատաւղ,
Զիւր պարտս թողաւղ, եւ վաշխից չառաւղ, ոչ այլոց զրկաւղ,
Եւ մերկոց ծածկաւղ, պանդըխտաց տածաւղ, ախտաժետաց հաւաքաւղ,
Որբոց ողորմաւղ, ոչ այլոց զըրկաւղ, գքաղցեալսն կերակրաւղ,
Յար խոստովանաւղ, եւ ապաշխարաւղ, չարեաց ատեցաւղ,
Ամենակարաւղ, եւ նախախնամաւղ, ամէնից փըրկաւղ:
Լե՛ր նոցա քաւաւղ, մեղացըն մաքրաւղ, բարութեանց տըւաւղ,
Եւ եւս:

Ա*յսաւր ցընծալի, այսաւր զուարճալի, եւ ուրախալի,*
Ազգք քրիստոնէի, համաւրէն լեզուի, որք են յաշխարհի,
Զի լոյսն իջանի, յԵրուսաղէմի, յարութեան յարկի,

---

87 T ¸ ³ õÇÃ ï ³ ëÝ ³ Õ» ³ Û ÷ Ë î ³ ëÝ… ¸ ³ õÃ ³ Û F óÝÍ ³
– Սաղմ. ՂԼ: 9
88 H ² Ñ ³ Û ³ ½ ³ ï » ³ . T áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ.
² Ñ ³ ³ ½ ³ ï » ³ ° ½Ù»½ Ç Ù»Õ ³ ó, ³ Ýõ ³ Ùµ øá ÷ ³ é ³ ó,
² Õ ³ ã»Ùù
89 AH Ï ³ ë ¹ áõñ» ³ ° A ÷ ñ Ï ³ õÕ H ÷ ñ Ï áÕ H Ï»óáÛ ³ - ½ ³ ï áÕ
90 DFHT Çç»ñ, ½Ù»½ H Ñ ³ ÝáÕ T øáÛ ³ õ ³ Ý ¹ áÕ ÷ Ë øáõÙ… ³ éÝ ³ õÕ FH øá ÷ Ë øáõÙ H ³ éÝáÕ
91 H ¹ ³ õ ³ ÝáÕ F »ñ Ï ñ å ³ · ³ õÕ H »ñ Ï ñ å ³ · áÕ FT ² - Ýáõ ³ Ý øáõÙ Ï ³ ñ ³ õÕ (T ÏÁñáÕ) ÷ Ë »õ ³ Ýáõ ³ Ý ¹ ÏÁñ ³ õÕ H ãÇù »õ ³ Ýáõ ³ Ý ¹ ÏÁñ ³ õÕ
92 F · »ñ» ³ óÝ H àñù »Ý ³ Õ ³ õÃáÕ, ¹ Çõ ³ óÝ Ñ ³ É ³ ÍáÕ »õ å ³ Ñáó å ³ ÑáÕ, · »ñ» ³ óÝ ³ ½ ³ ï áÕ T 92-99
àñù »Ý ³ Õ ³ õÃáÕ, ëñµáõÃ» ³ Ùµ å ³ ÑáÕ, »õ ³ ñÃáõÝ Ï ³ óáÕ
êáõñµ Ëáë ï á í ³ ÝáÕ, ù ³ ç ³ å ³ ßË ³ ñáÕ, Ù»Õ ³ ó ³ ï »óáÕ,
êñµáõÃ» ³ Ý ëÇñáÕ, µ ³ ñ» ³ ó ÁÝ ¹ áõÝáÕ, ã ³ ñ» ³ ó ³ Ý ³ ñ · áÕ,
ä ³ ñ ï áõóÁÝ ßÝáñÑ ³ õÕ, »õ í ³ ßËÇó ã ³ éáÕ, »õ áã ³ ÛËáó ½Áñ ÏáÕ,
¶»ñ» ³ ó ³ ½ ³ ï áÕ, Ù»ñ Ï ³ óÝ Í ³ Í ÏáÕ, å ³ Ý ¹ ÁË ï ³ ó ï ³ ÍáÕ,
ê ³ åÕ ³ ñ ³ ó å ³ ÑáÕ, ë ³ åÕ ³ ñ ³ ó ³ õ ï ³ ñ ³ ó ËÝ ³ ÙáÕ, á ï Çó ÉÁõ ³ óáÕ,
² Ûñ» ³ ó áÕáñÙáÕ, áñµáó ËÝ ³ Ù ³ ÍáÕ, ³ ñ ¹ ³ ñ ¹ ³ ï »óáÕ,
ÐÇõ ³ Ý ¹ ³ ó Ï ³ ÉáÕ, µ ³ Ý ï »Éáó ï »ëáÕ, ³ Ý ï Çñ ³ ó ï ÇñáÕ,
¼ù ³ Õó» ³ Éë Ï»ñ ³ ÏñáÕ, ½Í ³ ñ ³ õÇë ³ ñµ»óáÕ, Ï ³ ñ ³ õï ³ ó ÉÁóáÕ,
² Ù»Ý ³ Ï ³ ñáÕ, »õ ³ Ù»ÝÇó ³ õ·ÝáÕ, É»°ñ Ýáó ³ ÷ ÁñÏ ³ õÕ,
Ø»Õ ³ óÁÝ ù ³ õ ³ õÕ, Û ³ Ýó ³ Ý ³ ó Ù ³ ùñáÕ, ³ Ýó ³ õ å ³ Ñå ³ ÝáÕ,
´ ³ ñáõÃ» ³ Ýó µ ³ ßËáÕ, ³ Ñ ³ ³ ½ ³ ï .
93 AD ãÇù H å ³ ñ ï ëÁÝ ÃáÕáÕ, ã ³ éáÕ, ½ñ ÏáÕ H 94-95 ä ³ Ý ¹ ÁË ï ³ ó ï ³ ÍáÕ, ÑÇõ ³ Ý ¹ ³ ó å ³ ÑáÕ, áñµáó áÕáñÙáÕ,
¼ù ³ Õó» ³ Éë Ï»ñ ³ ÏñáÕ, ½Í ³ ñ ³ õÇëÝ ³ ñµáÕ, Ù»ñ Ï ³ ó ë · »óáõóáÕ
94 F Ø»ñ Ï ³ ó »Ý ÷ Ë ºõ Ù»ñ Ïáó D Ø»ñ Ï ³ ó»Éáó A Í ³ Í ÏûÕ F å ³ Ý ¹ Ë ï ³ ó H ÷ Ë 94-95 ï áÕ»ñÇ.
ä ³ Ý ¹ ÁË ï ³ ó ï ³ ÍáÕ, ÑÇõ ³ Ý ¹ ³ ó å ³ ÑáÕ, áñµáó áÕáñÙáÕ,
¼ù ³ Õó» ³ Éë Ï»ñ ³ ÏñáÕ, ½Í ³ ñ ³ õÇëÝ ³ ñµáÕ, Ù»ñ Ï ³ ó ë · »óáõóáÕ
F ãÇù ³ Ë ï ³ Å» ï ³ ó Ñ ³ õ ³ ù ³ õÕ
95 F àÕµáó ÷ Ë àñµáó F ãÇù áã ³ ÛËáó ½Áñ Ï ³ õÕ F ½ù ³ Õó» ³ Éë
96 FH Ëáë ï á í ³ ÝáÕ H ³ å ³ ßË ³ ñáÕ FH ã ³ ñ» ³ óÝ H ³ ½ ³ ï áÕ ÷ Ë ³ ï »ó ³ õÕ
97 H ² Ù»Ý ³ Ï ³ ñáÕ F ² ë ï áõ ³ Í ËÁÝ ³ ÙáÕ ÷ Ë Ý ³ - Ë ³ ËÝ ³ Ù ³ õÕ F ÷ ñ Ï ³ õÕ H ãÇù »õ… ÷ Áñ Ï ³ õÕ
98 H ù ³ õáÕ F »õ ³ Ýó ³ õ å ³ Ñ ³ õÕ ÷ Ë Ù»Õ ³ óÁÝ Ù ³ ù- ñ ³ õÕ H ãÇù Ù»Õ ³ óÁÝ Ù ³ ùñ ³ õÕ H ï ÁõáÕ
100 T ³ õñÁë ËÝ ¹ ³ ÉÇ ÷ Ë »õ áõñ ³ Ë ³ ÉÇ
101 H ³ ½ · Ç ÷ Ë É»½áõÇ H áñ ¿ ÷ Ë áñù »Ý

Յայտնի ամէնի, պարսկի եւ Հրէի, աւտարաց զարմի,
Զոր սուրբ Գրիգորի, Հայցմամբըն վառի, յամենայն ամի,
Որով ճըշգըրտի, յամենայն լեզուի, Թէ Աստուած է կենդանի,
Այլ մեք Հաւաստի, տաւնեմք ցընծալի, զաւրս ճրագալուցի,
Կարապետ մեծի, փառաց գիշերի, փայլմանն Միածնի,
Յորում փողըն գոչի, մեծ Գաբրիէլի, ի վերայ վիմի,
Որք էք կենդանի, եւ որք ի Հողի, ձեզ լոյս մեծ ծագի,
Զանձինըս:

Նոր դըշխոյդ բերկրած, նոր Թագիւ պսակած, նոր լուսով վառած,
Սուրբ մայրըդ կենաց, այսաւր խընդացած, եւ Հոգւով բերկրած,
Զինչ առիւծ նընջած, Որդիդ Քո զարթած, քունըն Թաւթափած,
Զաւրքըն Հրեղինաց, երգեն երգ փառաց, սաւառնաթեւած,
Գովեն սըրբասաց, Տէր Հըզաւր զաւրաց, Թագաւոր փառաց,
Դասք դիւաց Հալած, զինչ մոմ ըսպառած, յանդունդք զընտանած,
Գան դասք զինուորաց, պիղծ պաՀապանաց, յոյժ միջաբեկած,
Ո՛վ Թագ պարծանաց, Մարիամ ընտրած, եւ պըսակ փառաց,
Կանգնեաց ի յոտաց, վասն քրիստոնէաց, Համաւրէն ազգաց,

103 FT Ú³Ûï ÝÇ ÑÁñ¿Ç »õ ÙëÁÉÙ³ ÝÇ, áñ ã»Ý Ù»ñ áõñÇ (T Ù»ñáõÝÇ) H 103-104 Ú³Ûï ÝÇ ¿ Ññ¿Ç »õ Ñ»Ã³Ýá-ëÇ, ³Ù»Ý³ÛÝ ³½·Ç D Ú³Ûï ÝÇ Ññ¿Ç, »õ Ñ»Ã³ÝáëÇ, ³Ù»Ý³ÛÝ ³½·Ç / ¼áñ êáõñµ ¶ñÇ·áñÇ Ñ³ÛóÙ³ÙµÁÝ í³éÇ Û³Ù»Ý³ÛÝ ³ÙÇ
104 T ï³ñÇ ÷Ë ³ÙÇ
105 F ×ß·ñïÇ T ×ÁßÙ³ñïÇ T ³Ù»Ý³ÛÝ ³½·Ç D Û³Ù¿Ý Ñ³õ³ ïÇ H Ã¿ ¿ ²ëïáõ³Í Û»ñÏÝÇ ÷Ë Ã¿... Ï»Ý¹³-ÝÇ T Û²ëïáõ³Í Û»ñÏñÇ ÷Ë ²ëïáõ³Í ¿ Ï»Ý¹³ÝÇ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
Ú³Ûï ÝÇ ³Ù»ÝÇ, å³ñëÇó »õ Ñ³ÛÇ, ³õï³ñ³ó ½³ñÙÇ
¼áñ Èáõë³õáñãÇ, ³Õ³õÃÇõù í³éÇ, Û³Ûë Ý³õ³Ï³ïÇ
H áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ. ¼áñ êáõñµ ¶ñÇ·áñÇ, Ñ³ÛóÙ³ÙµÁÝ í³éÇ, Û³Ù»ÝáíÝ ³ÙÇ F Û³Ù¿Ý Û³õ³-ïÇ, Ã¿ ¿ ²ëïáõ³Í Û»ñÏñÇ
106 T ºõ ÷Ë ³ÛÉ FHT ½³õñ
107 FH ÷³ÛÉÙ³Ý
108 AD Úáñ F ÷áÕÝ H ÷áÕ T µ³ñµ³éÇ ÷áÕ ÷Ë ÷á-ÕÁÝ... Ù»Í
109 FH Â¿ áñù ÷Ë áñù ¿ù
110 T ÚÇß. »õ »õë ½³Ý.
111 F ¹ßËáÛ H ¹ÁßËáÛ H åÁë³Ï³Í T åÁ×Ý³Í ÷Ë åë³Ï³Í
112 F Ù³Ûñ¹ D Ñá·áí F ²ßË³ñÑáíë ¹³ñÓ³Í ÷Ë »õ Ñá·õáí µ»ñÏñ³Í H ½Áõ³ñ×³ó³Í ÷Ë Ñá·õáí µ»ñÏñ³Í T 112-119
êáõñµ Ù³ÛñÁ¹ Ï»Ý³ó, ³Ûë³õñ ËÁÝ¹³ó³Í, »õ áõñ³Ë³ó³Í,
²éÇõÍÝ áñ ÝÁÝç»³ó, ³Ûë³õñ ½³ñÃáõó³Í, »õ áã Ç Û³õï ï³ñ³ó,
²ÛÉ Ç ÛÇõñ Ï³Ù³ó, ÇÝùÝ ÇÝù»³Ùµ ½³õñ»³ó,
½ùáõÝÁÝ Ã³õÃ³÷»³ó,
¼³õñùÝ Ññ»ÕÇÝ³ó, ë³õ³éÝÃ»õ³ó, Ï³Ý ù»½
ÇÛáï ³ó,
¶áí»Ý ëÁñµ³ë³ó, Á½ï ¿ñÁÝ ï»ñ³Ý³ó, ½³ñÙ³ÛÝ
Ññ»ÕÇÝ³ó,
ºñ·áíù ë³ÕÙáë³ó, Ã¿ ï¿ñ ½³õñáõÃ»³Ýó,
Ã³·³õáñ ÷³é³ó,
¶áõÝ¹ù Ñ³ÉÇÝ Ñ³Ù³Ñ³Ï³Ïó³Ó³õëÇ, ¹³ë³Ï ³ÕÏ³ÕÝ»ÉáÇ,
ÛÝ¹áõÝ¹ë ³é³õ³Ï³Í³Í,
¶³Ý ¹³ëù ½ÇõÝÇõáñ³ó, å»ÕÍ å³Ñå³Ý³ó,
ÙÇç³µ»Ï »Õ³Í,
²ÛÉ ¹áõ Ï³ó Ûáï ³ó, ëáõñµ Ù³ÛÑ¹ Ï»Ý³ó, í³ëÝ
»Ï»Õ»ó»³ó,
øñÇëïáÝ¿³½·³ó, Ë³ã³å³ßï³ó, áõÕÕ³÷³é
³½³Ýó
113 H ½³éÇõÍ FH ÝÝç³Í DF ½ùáõÝÝ H ½ùáõÝ
114 F ½³õñùÝ H Ññ»ßï³Ï³ó ÷Ë Ññ»ÕÇÝ³ó FH Ï³Ý Û³éç»õ (H Û³ñç»õ¹) Ûáï³ó D Ï³Ý Û³é³ç ëå³ëáõ ÷Ë »ñ·»Ý »ñ· ÷³é³ó
115 FH ëñµ³ë³ó F Ñ½³õñ
116 H çÁÝç³Í ÷Ë Ñ³É³Í H áñå¿ë ÷Ë ½ÇÝã F Á½ÙáÙ D ëå³é³Í D ½ÁÝ¹³Ý³Í H µ»õ»é³Í ÷Ë ½ÁÝï³Ý³Í
117 F å»ÕÍ H å³Ñå³Ý³ó FH ÙÇç³µ»Ï »É³Í (H »Õ³Í) ÷Ë ÛáÛÅ ÙÇç³µ»Ï³Í D »õ ÷Ë ÛáÛÅ
118 FH ãÇù
119 F ²ÛÉ ¹áõ Ï³ó Ûáï³ó, í³ëÝ ùñÇëïáÝ»³ó »õ Ë³-ã³å³ßï³ó H ²ÛÉ ¹áõ É»ñ Ûáï³ó, í³ëÁÝ ùñÇëïá-Ý³ó »õ Ë³ã³å³ßï³ó

120 *Խընդրեա յանցանաց, գթողութիւն մեղաց, եւ սխալանաց,*
Զոր արեամբ գընած, խաչիւն ազատած, չդատել ընդ մեղաց
Եւ այժմ ողոր.:

120 T Ð³Ûó»³ºÛ ÷Ë ËÁÝ¹ñ»³° T ÃáÕáõÃÇõÝ, H ù³õáõ-ÃÇõÝ ÷Ë ½ÃáÕáõÃÇõÝ T ëÁË³É³Ý³ó AH ëÁÕ³É³-Ý³ó

121 T ¼áñë FH ÷ñÏ³Í ÷Ë ·ÁÝ³Í T Ë³ãÇõ F ÃáÕ ã¹³-ï¿ ÷Ë ã¹³ï»É H Áëï ÷Ë ÁÝ¹ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³-ÏáõÃÇõÝ.

²ÛÉ Áëï ³ÝÙ»Õ³ó, ï³É åÁë³Ï ÷³é³ó,
Û³ñáõÃÇõÝ Ï»Ý³ó

²Ý×³é å³ñ·»õ³ó, Ñ³Õáñ¹ë ³ñ³ñ³Í,
½³½· Ð³Û³ëï³Ý»³Ûó

122 T àÕáñÙ»³°

ՏԱՂ ՄԵԾԻ ԱՒՈՒՐ ՇԱԲԱԹԻՆ ԹԱՂՄԱՆՆ ՏԵԱՌՆ

Այսաւր է շաբաթ եւ լռութիւն հանգիստ յերկրի,
Զի ի գուբ ստուերին նրնջէ արքայն եւ թագաւորն:
Այժմիկ մատուցեալ Յովսէփ առ խաչըն փրրկչական,
Նայեցեալ մաղթէր տալ զինք ձեռացըն պաշտաման[ա]:
Ե՛կ, Տէ՛ր, աղաչեմ ես ամաւթով Քեզ յանդիման,
Որ յապերախտիցըն խաչեցար անպարտական:
Զի զՔեզ յըղեցի անդր ի մեռեալսն որ կան մրնան,
Զփրրկական իջումնդ անդր արձակիչ սպասեալ յուսոյն:
Ուր առ կենդանիքս եղեր առատ ի գըթութեան,
Լե՛ր եւ աւգնական նոցա ի բանտըն նեղութեան:
Յայնժամ ողջունիւ մերձ ի մարմինն աստուածական,
Մատուցեալ բառնայր ըզՆա ի ձեռս իւր ըղձական:
Համբոյր սիրալիր տայր խոցուածոյն առանց կական,
Հեղոյր զարտասուսն եւ կայր ինքեամբ ի պաշտաման:
Այս է այն Յիսուս, որոյ քըղանցիւք կաղք ողջացան[բ],
Սա է Միածինն, որոյ բանիւ մեռեալք յարեան:
Ինձ է երանի, որ զսա պաշտել եղէ արժան,
Ձեռաւքըս պատել եւ գանձ ունել անզուգական:
Ի նոր գերեզմանի աւծեալ դընէի ի հանգստեան,
Յուսով ըսպասել նախագուշակըն յարութեան:
Շաբաթ է, ասէ Աստուած, հանգիստ աշխատութեան[գ],
Որ արարչագործ եղեր էիցս նորոգութեան:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 231µ-233 ³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 150 ³ µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 158µ-161 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 108µ-109 ³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 283µ-284µ
Êáñ ³ ·Çñ
A ï »°ë í»ñ»õáõÙ D î ³ Õ Ø»ÍÇ Þ ³ µ ³ ÃÇÝ Ã ³ Õ-Ù ³ ÝÝ î» ³ éÝ Ç Ü»ñëÇë¿ È ³ ÙµñáõÝ ³ óá BG Ø»ÍÇ Þ ³ µ ³ ÃÇÝ Ã ³ ÕÙ ³ Ý î» ³ éÝ Ç Ü»ñë. È ³ ÙµñáõÝ»óá H î ³ Õ Ø»ÍÇ ² õ ³ · ß ³ µ ³ ÃáõÝ ³ Ýáõß
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙÝ»ñ
È¶. î ³ Õ Ø»ÍÇ ² õáõñ Þ ³ µ ³ ÃÇÝ Â ³ ÕÙ ³ ÝÝ î» ³ éÝ Öñ ³ Ï ³ ÉáõóÇ ¼ ³ ï ÏÇÝ
´Ý ³ ·Çñ
2 G ·áõ÷ H ³ ñù ³ H Ã ³ · ³ õáñ
3 D ÷ÁñÏ ³ Ï ³ Ý
4 H ½ÇÝùëÝ H å ³ ßï ³ Ù ³ ÝÝ
ա Մատթ. ԻԷ 57-61, Մարկ. ԺԵ 42-47, Ղուկ. ԻԳ 50-56, Յովհ. ԺԹ 38-42
5 H »õ ÷Ë »ë
6 BGH ³ å»ñ ³ Ë ï Çóë H ³ Ýå ³ ñ ï ³ Ï ³ Ý¹
7 BD ØÇ ÷Ë ¼Ç BDG ÁÕ»óÇó BGH Ù»é» ³ Éë H ³ Ý-ó ³ Ý ÷Ë ÙÁÝ ³ Ý
8 D ÇçáõÙ¹ H ÇçáõÙÝ H ë å ³ ëÇÉ D áõë ³ Ý
9 BDGH ãÇù 9-12 ï áÕ»ñÁ
13 BG Ëáóáõ ³ ÍáóÝ A ³ é ³ ÝÓÏ ³ Ï ³ Ý BDGH ³ é ³ ÝÓ-Ý ³ Ï ³ Ý ÷Ë ³ é ³ Ýó Ï ³ Ï ³ Ý
14 H ½ ³ ñ ï ³ ëáõë
15 D ùÕ ³ ÝóÇõ BDG Ïáñù ÷Ë Ï ³ Õù
բ Մատթ. ԺԱ 5, Ղուկ. Է 22
16 H Ï»Ý¹ ³ ÝÇÝ ÷Ë ØÇ ³ ÍÇÝÝ H µ ³ ÝÇõÝ
17 H å ³ ßï» ³ É
18 BDG Ò»é ³ õù ï ³ ÷Ë Ò»é ³ õùë
19 H ·»ñ»½Ù ³ Ý H ¹ÁÝÇ BD ãÇù Ç
21 H ³ ßË ³ ï áõÃ» ³ Ýó
գ Ելք. ԺԶ 23-26

ԱՅԼ ԱԶԳ

Ի միաշաբաթն ասաց լինել յոյս յարութեան,
Զմեզ պայծառացոյց դարձեալ գեղով վայելչութեան:
Կոյսըն Մարիամ հանդէպ նըստէր ի հառաչման,
Մերձ ի գերեզմանն առ Միածինն ի տըրտմութեան:
Ով զիմ տարակոյսս երբ լուծանես զմաւրս նեղութեան,
Որ կամ երերեալ ընդդէմ գըբիդ Քո նեղութեան:
Ձիք ինձ որոշել մինչեւ տեսից զաւրն Յարութեան,
Քեզ կարաւտութեամբս տացից ողջոյն խաղաղութեան:
Ընդ սըրբոց կանանցն մըտցուք եւ մեք ի տըրտմութեան,
Յայս աւրս անձկութեան, յորժամ Փըրկիչն ի գերեզման:
Թերեւս արժանի լիցուք ի յաւըրն յարութեան
Ժամանել ի փառս եւ մեք Փըրկչին մերոյ անուան:
Որում աւրհնութիւն եւ միշտ գոհութիւն, պատիւ անուանն
Եւ հանապազ ի յաւիտեանս յաւիտենից:

23 D ØÇ ³ ß ³ µ ³ Ã
24 H Éá Ůë »Õ ³ Ï ³ Ý ÷ Ë Ůá Ůë Ů ³ ñáõÃ» ³ Ý
28 BD ÀÝ¹ øá Ç ·µÇ¹ ÷ Ë àñ... ·ÁµÇ¹ H Ï ³ Ùë H ÁÝ¹ ·µÇÝ BDG ³ Ů¹ ³ ÝÓÏ áõÃ» ³ Ý ÷ Ë øá Ý»ÕáõÃ» ³ Ý
29 H øÇã ÷ Ë âÇù H áñáßÇÉ
31 H ÝÁë ï óáõù ÷ Ë ÙÁ ï óáõù
32 D ³ õñ D öÁñ ÏãÇÝ H ·»ñ»½Ù ³ ÝÝ
36 BGH ² ŮÅÙ »õ H ³ Ù¿Ý ÷ Ë Ů ³ õÇ ï »ÝÇó

ՓՈԽ

Աշակերտ Տեառըն՝ Յովսէփ հաւատարիմ,
Անըստգիւտ պահեաց ըզսէր վարդապետին:
Յորժամ ցըրուեալ ամենեքեան աւտարացան
Եւ գառն ի սպանդ պատարագեալ ի տարածման:
Նա ի բաց ընկէց զերկիւղըն հրէական
Եւ համարձակ Պիղատոսի եղ յանդիման.
— Տո՛ւր ինձ զմարմինն, ո՛վ դատաւոր զանպարտական,
Որ կայ ի խաչին անմեղ մեռեալ մարդկան փոխան˜:
Որոյ ձայնիւն եղեն շարժեալ էքս ամենայն,
Եւ լուսաւորքըդ խաւարաւ գեռեւս ողբան:
ԶՅիսուս խընդրեմ տո՛ւր ինձ թաղել ի գերեզման,
Զորոյ ըզփառսըն հընչեցին վէմք եւ արձանք:
Պիղատոս ծանեաւ ապա զմահն ինքնակամ,
Ստուգեալ ըզնոյն թէ ոչ բըռնի ըստ պատահման:
Գնա առ Յովսէփ ասէ ըզսուրբն եւ ըզարժան
Եւ համարձակ ըզՆա պատուէ վայելչական:
Անպարտական էր նա մահուդ պատժողական,
Բայց Քո ժըպիհր ազգըդ զլացաւ են փըրկութեան:
Ահա որոյ վըկայեցի արդարութեան,
Երկին երկրիւ եղեւ բանիւն իմ համաձայն:
Եկեալ ապա Յովսէփ խաչին ընթերակայ,
Հեղոյր զարտասուր անդը ի նայելըն յարակայ:
— Տէ՛ր իմ, զիարդ մերձիմ Քեզ ես համարձակ,
Ի յոր նայել էքս են ի յերըը խռովութեան:
Բայց թէ ներես սըրտիս իմոյ սիրելութեան
Եւ տաս կամօք ըզՔեզ ձեռացըս պաշտաման:
Զի յըղեցից ի գուբ ներքին ըստուերական,
Անդ լուծանել զկապեալ հոգիքն ի գերութեան:
Ապա առեալ խընկովք զմարմինն աստուածական,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 233³-234µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 151³-152µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 358³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 160³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 109³-110µ
Êáñ³·Çñ
ABCDG ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A È¶. î³Õ Ø»ÍÇ ²õáõñ Þ³µ³ÃÇÝ Ã³ÕÙ³ÝÝ
î»³éÝ Öñ³·³ÉáõóÇ ¼³ïÏÇÝ
´Ý³·Çñ
5 BCG ê³ ÷Ë Ý³ G ÁÝ·»ó
6 BCG ä»Õ³ ïáëÇ
8 C Ë³ãÝ
˜ Մտթ. ԻԷ 57-61, Մրկ. ԺԵ 42-47, Ղուկ. ԻԳ 50-56, Յովհ. ԺԹ 38-42
9 C ãÇù 9-10 ïáÕ»ñÁ
10 BG Éáõë³õáñùÁ ï
12 B ³ñÓ³Ý
13 B ä»Õ³ ïáë C ãÇù 17-20 ïáÕ»ñÁ
15 G ·Ý³Û
16 B å³ï¿ ÷Ë å³ïáõ¿
17 D ãÇù 17-28 ïáÕ»ñÁ G å³ïÅáÕáõÃ»³Ý
18 G ÅåÇñÑ
20 B µ³ÝÇë
25 C ãÇù 25-26 ïáÕ»ñÁ
29 BG ËÁÝ·áíù

Սուրբ կըտաւովք պատեց ըզսուրբըն Սրբէեան:
Զնորոգիչն եդ ի փորեալ ի նոր տապան
Եւ դրամբք կընքեաց գշարժեալ կընիքըն Հայրական:
Ո՜վ ահեղ անտանելիս ներգործութեան,
Յորմէ յաղթիմք ի սոսկալիս խոնարհութեամբ:
Մի քան ըզմի սաստից հրաշիցս անճառութեան,
Տըկարանամք լինել քըննիչ եւ պատմաբան:
Աստուած ի խաչն որպէս մեռեալ դէմ յանդիման,
Յորմէ իջեալ ի գերեզման ըստուերական:
Տէր մեր այսօր եմք ի յերկունըս տըրտմութեան,
Որպէս երբեմըն աշակերտքըն միաբան:
Լալով ի յողբս եմք եւ ի սուգ ի յերերման,
Փութա՜ յառնել եւ տալ ըզձայն մեզ ցընծութեան:
Այլ ոչ կարեմք տանել զխոնարհ կիրս փըրկութեան,
Զոր յաճախեալ ցուցեր անճառ զարմանազան:
ԶՔեզ աղաչեմք նախքան ըզկէտ Քո եւ զսահման,
Արի ի գըոյդ եւ զմեզ փոխեա՜ յուրախութիւն:
Աւրհնեմք ըզՔեզ այժմ եւ ի գուբըդ ստուերական,
Ուստի շնորհիս մեզ յարութիւն անմահութեան:
Երկըրպագեմք Քեզ ընդ մեռեալսըդ ամենեքեան,
Որոց գնացէր Տէր եւ քարոզ ազատութեան:
Կենդանեաց եւ մեռելոց ի մի բերան
Քեզ գոհութիւն միշտ աւրհնութեամբ ի յաւիտեան:

---

30 B å ³ ï » ³ ó C Ù ³ ñÙÇÝÝ ÷Ë Á½ëáõñµÁÝ BG ëñáí-µ¿» ³ Ý D ëñáµ¿ ³ Ï ³ Ý
32 D ¹ñ ³ Ùù
33 C ãÇù 33-36 ï áÕ»ñÁ D ãÇù 33-44 ï áÕ»ñÁ
34 BG ËáÝ ³ ñÑáõÃ» ³ Ý
35 BG ë ³ ë ï ÇÏ
38 G ·»ñ»½Ù ³ ÝÁÝ
40 C øá ÷Ë ÙÇ ³ µ ³ Ý G ëáõñµ ³ ß ³ Ï»ñ ïùÝ
43 C ãÇù 43-44 ï áÕ»ñÁ
46 BG · ÷ áÛ¹
47 B · áõµÁ ï
48 C ³ ÝÙ ³ Ñ ³ Ï ³ Ý
49 C ³ Ù»Ý»ë» ³ Ý
51 BCDG Æ Ï»Ý¹ ³ Ý» ³ ó
52 B Û ³ õÇ ï » ³ Ýë, ³ Ù¿Ý

ԱՅԼ ՏԱՂ ՆՄԻՆ ԱՒՈՒՐ

Անդրանիկ կուսին դընի ի կոյս գերեզմանի այսաւր,
Մեռելոց լինել պըտուղ:
Հոգւով քարոզել գընաց հոգւոցն, որք ի բանտի էին,
Աստուածացեալ հոգին:
Տեսեալ դըռնապանքըն դըժոխոցըն, զարքայն ի մարտ յաղթող,
Սարսեալ սաքրեալ դողան:
Դըրունք պըղընձիք եւ երկաթի փականք մանրեալ եղեն
Հարեալք խաչին զինու:
Ձայնեաց Միածինն իշխանութեամբ համաչարչար անձանցն,
Ձայս քաղցրութեան բարբառ.
– Ով որք ի կապանս, եկա՛յք ելէք արտաքս ի լոյս շնորհաց,
Զոր ծագեցի արեամբ:
Ով որք ի խաւար, տո՛ւք Ցիս ըզձեռն եւ պընդեցայք ի խաչս,
Որով փըրկեցի ըզձեզ:
Ելի ի բարձունս եւ գերեցի ըզգերութիւնդ ի յիւր,
Դարձեալ ի Տէր զաւարդ:
Բաշխեմ ձեզ պարգեւս, ով նընջեցեալ հոգիք զարեանս Իմ շնորհ,
Եւ զթողութիւն մեղաց:
Զոր Ես ի յերկնից իբր զփայլակն արկ ի յերկիր խոնարհ[*],
Կոխան ետու ոտից:
Ըզնա ի յերկրէ ջուրն եւ արիւնն, որ ի կողէս հեղաւ[**],
Հալածական արար:
Ցաւդըն վերացաւ եւ տարածեալ զբազուկս ի խաչն ընդդէմ,
Անտի մերժեաց զնա:
Փախեաւ ի յամրոցդ այդր ի դըժոխսդ եւ Ես հետոցն ըզկնի
Գամ դատապարտ առնել:
Ցայսմանէ խիթար եւ ըմբռնեալ եղեւ իսպառ վիշապն
Եւ դուք զերծեալ հոգիք:
Եկա՛յք մընացէք խաղաղութեամբ, Ցիս ապաստան յուսով,
Մինչ ի կըրկին գալուստն:
Այս տնաւրէնութիւն Փըրկչին եղեւ առ նընջեցեալսն այսաւր
Ի ստորին կողմ երկրի:
Ուստի ել փառաւք վերնոյ երկնից եւ հրեղինաց զաւրաց,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 234µ-235µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 153³-154³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 358µ-359³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 110µ-111µ
Êáñ³·Çñ
ACG ï»°ë í»ñ»õáõÙ B öáË
Èáõë³Ýó³ÍÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
È¶ î³Õ Ø»ÍÇ ²õáõñ Þ³µ³ÃÇÝ Â³ÕÙ³ÝÝ î»³éÝ
Öñ³·³ÉáõóÇ ¼³ ïÏÇÝ
´Ý³·Çñ

1 B ²Ýïñ³ÝÇÏ
3 C Ðá·áí C Ñá·áóÝ C µ³Ý¹Ç
11 B ÞÝáñÑ³óÝ
15 C ãÇù 15-16 ïáÕ»ñÁ BG ÍÇë ÷Ë ÍÇõñ
19 C ãÇù 19-28 ïáÕ»ñÁ
[*] Մտթ. ԻԷ 27
[**] Յովհ. ԺԹ 34
27 BG ËÇÃ³Íñ
31 C ²Íë³õñ ÷Ë ³Íë
33 C ãÇù 33-34 ïáÕ»ñÁ G í»ñáÍ

Զայս ամենայն լըցեալ:
Նըմա համաձայն, որք կենդանիք, նոյն եւ մեռեալք տո՛ւք փառս,
Որով ի կեանս գրեցայք:
Այժմ եւ հանապազ, աւրհնեալ է Տէր Յիսուս,
Աւրհնեալ, դարձեալ եւ վերըստին աւրհնեալ:

ԱՅԼ ՏԱՂ ՄԵԾԻ ՇԱԲԱԹԻՆ
ԱՆՏՈՆԻ ՁԱՅՆՆ Է*

Յովսէփ, ճըշմարիտ մեծատուն զՏէր ընտրեաց ի քեզ գանձելով,
Յովսէփ, ճշմարիտ արդար ես, զարդարացուցիչն ողջունեալ,
Յովսէփ, երանի քո ձեռացդ, զկեանսդ եւ զԱստուած դու շաւշափես:

Ո՛վ Տէր իմ Յովսէփ, կըտաւովք պատես զանպարագիրդ,
Ո՛վ Տէր իմ Նիկոդէմոս, խընդրես եղովք, զՀաւր ծոցոյ ծաղիկդ անուշահոտ:
Ո՛վ սուրբ կանայք, մեռեալ դուք լայք[**]*,*
Զկեանսդ վերնոց եւ ներքնոց զԱրարիչդ:

Երջանիկք ձեզ երանի տան հրեշտակք,
Որ պաշտէք զանտէս Տէրն իւրեանց,
Փառըք Դմա, զոր պաշտէք, որ ըզդժոխս իջեալ խորտակեաց:

---

[2] Õ µ Ç õ ñ Ý » ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 342µ-343 [3]
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 252µ
Êáñ ³ ·Çñ
BG ï»°ë í»ñ»õáõÙ
** Գ–Ի․ ԽԴ 5

ՓՈԽ*

Այսաւր աւետիս ձեզ՝ ննջեցելոցդ,
Այսաւր ցընծացէ՛ք ի խորս դըժոխոց:
Այսաւր արձակիք ձեռամբ Միածնին,
Որ մարմին զգեցաւ, մահու համբերեաց:
Յինք ներշաւակեաց զխայթոցըս մեղաց,
Ի խաչն պատառեաց զկնիք յանցանաց:
ԶՀայր պատարագաւն ած ի հաշտութիւն,
Զմարդիկ Իւր արեամբըն գընեաց յանիծիցն:
Եւ այժմ իջանէ զայս ձեզ քարոզել:
Ի բանտըտ ներքին զկապեալսդ արձակել,
Ի ժանեաց չարին զգընեալսդ վերածել[ա]:
Արիք ննջեցեալք երգով ընդառաջ,
Շարժեա՛ զտասնաղիդ, Դաւիթ՝ աւրհնութեամբ:
Ոչ եթող ըզքեզ ի դժոխս առյապա:
Արի Եսայի բարձրաձայն գոչէ.
Որք կապեալք, ելէ՛ք ի խաւարէս յայտնեալ[բ],
Զի Տէր դատաւոր մեզ Փըրկիչ ցուցաւ:
Յովնան նախաձիգ տես ըզճշմարտութիւն,
Որ զքեզ ազատէին նեղութենէդ:
Յովաննէս եղեալ յառաջ կարապետ,
Տե՛ս զբարձող մեղաց գառըն ընդ քո ցուցեալ[գ]:
Գունդք ժողովեցէք, ընդ Իւր վերացիք,
Խաչիւ փըրկեցա՛յք, տեսէ՛ք զայն ի ձեռս:
Յաղթողի ի մարտի ունիք Թագաւոր,
Որ դատապարտեաց ըզձեզ ըմբըռնողն:
Ի յիշխանութէնէն ընկեց զնա արտաքս,
Յորժամ բարձրացաւ եւ ձգեաց զմեզ առ Ինքն:
Զկենդանիքս եւ ըզմեռեալքս արեամբ սեփհական ստացաւ,
Եկն առ ձեզ ահա զայս աւետարանել.
Մեք ձայնակից այսաւր ձեր ուրախութեանդ,
Մինչ շնորհի դարձալ Տէրըդ յարուցեալ
Փառաւք բարձրացեալ ուր նախատեցաւ,
Որում գոհութիւն յայժմուս եւ յապագա
Յաւիտեանս յաւիտենից, ամէն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 343 ³ -344µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 253 ³
Êáñ ³ ·Çñ

BG ï »°ë í »ñ»õáõÙ
ա Սղմ. ԿԷ 25, Դան. Է 5
բ Եսայի ԽԲ 7
գ Յովհ. Ա 29, 36

ԳԱՆՁ ԹԱՂՄԱՆ ՃՐԱԳԱԼՈՒՑԻ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ*

Խորհուրդ հանգստեան եաւթներորդին ըստ գրեցելոյ նախատեսողին,
Եթէ հանգեաւ Արարիչն Աստուած ի նըւիրական աւուր շաբաթին[ա],
Այսաւր եղաւ անհասանելին ի գուբ մահու ըստուերականին,
Կատարելով զերգս սաղմոսին, զԱստուած ահաւոր, սուրբ մարգարէին,
Եղաւ ի գուբ մահու ըստուերին, լոյսըն պայծառ ի խոր խաւարին,
Եւ մատանեաւ էին կնքեցին որպէս քարտէս, զանսահմանելին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ, յայս ճրագալուցի աւուր շաբաթու,
Աղաչեմք:

Անեղակից Բանըդ հայրական եւ փառակից Հոգոյդ իսկական,
Որ պարագրեալ յարգանդ կուսական եւ եղեր նոր մարդ անփոփոխական,
Աստուած եւ մարդ բնութեամբ միական, խառնեալ անշփոթ անբաժանական,
Կատարելով զաւրէնսդրական, զմարգարէիցըն տեսողական,
Այսաւր ի գուբ մահու ստուերական, իջեալ թաղիս, անմահդ յիսկութեան,
Որպէս Յունան իսկ եղեալ նըշան, ի փոր կետին մնալով անսասան,
Որպէս Որդիդ մարդոյ իսկական, կենդանի եւ անմահական:

Ձարն որ զԱդամ խաբմամբ արտաքսեաց, զփուշ անիծից յերկիր սահմանեաց,
Քրտամբք դիմաց, ըզհացն ընծայեաց, զցաւաւք ծընունդըս տըրտմաբերեաց[բ],
Տէրն ըզանէծսն յանմահութիւն փոխեաց եւ Ձինքն հաց կենաց անուանեաց[գ],
Ի գլուխ եբարձ ըզփուշըն մեղաց, զերկունս ծնընդեան, նախամաւրն եբարձ,
Կատարելով ըզգիրս աւրինաց, մարգարէից, սուրբ տեսանողաց,
Ըզորս եւ զինքըն բացայայտեաց եւ առաքելոց սըրբոցըն յայտնեաց,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ, յայս ճրագալուցի աւուր շաբաթու,
Աղաչեմք:

Արդ աստանաւր ողբս արտասուալի է արկանել ազգին հեստողի,
Ապերախտին եւ դառնացողի, եբրայեցոց հինն Իսրայէլի,
Որ ի յականջսն Պիղատոսի առադրէին բան զարմանալի,
Ազդ արարեալ ըզբանըն Տէրունի, զոր նայ ասաց ի լուր ամենի,
Թէ քակեցէ՛ք զայս տաճար մարմնի եւ Ես կանգնեցից յաւուրն երրորդի[դ],
Արդ հրամայեա զինուորաց զընդի, ի զգուշանալ Նորին տապանի,
Ձի մի՛ եկեալ գաղտ ի գիշերի եւ գողանան զմարմինն Յիսուսի[ե],

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 212µ-214 ³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 164 ³ -167 ³
Êáñ ³ ·Çñ
M ¶ ³ ÝÓ ² õ ³ · ß ³ µ ³ Ãáõ î» ³ éÝ Ù»ñáÛ ÚÇëáõëÇ øñÇë ï áëÇ T ï »°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª Ê ³ ã ³ ï áõñ
´Ý ³ ·Çñ
2 M ë ï »ÕÍ ³ õÕÝ ³ Ù»ÝÇ ÷Ë ² ñ ³ ñÇãÝ ² ë ï áõ ³ Í M ëñµáÛ ÷Ë ³ õáõñ

ա Ծնն. Բ 3
3 M ÷ ³ ÏÇÝ ³ Ýë ³ ÑÙ ³ Ý»ÉÇÝ ÷Ë »¹ ³ õ ³ ÝÑ ³ ë ³ Ý»-ÉÇÝ
4 M Á½µ ³ Ý ÷Ë ½»ñ·ë
5 M º¹ÇÝ
6 M ãÇù 6-43 ï áÕ»ñÁ
բ Ծնն. Բ 16-19
գ Յովհ. Զ 51
դ Մտթ. ԻԶ 61, Մրկ. ԺԴ 58, Յովհ. Բ 19-21
ե Մտթ. ԻԷ 62-66

Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ, յայս ճրագալուցի աւուր շաբաթու,
Աղաչեմք:

Տէր եւ Աստուած, լոյսըդ լուսածին, կեանք ի կենաց, Որդիդ Միածին,
Որ կամաւ Հաւր Քո բարերարի, եւ Սուրբ Հոգւոյդ նախախնամողի,
Լըցեր ըզգիրն Հին կըտակի, լի եւ անթերի, առանց պատճառի,
Թուք եւ ապտակ, յազգէն Հրէի, զոր ընկալար յերեսդ բարի[ա],
Վասն Ադամայ հաւրն մեր նախնի եւ կողածնին, նորին Եւայի:
Ծարաւեցար Դու Տէր ի խաչին, որ արարէր գծովն անդընդային,
Արբեր կամաւ զքացախն ընդ լեղին, որ կերակրես զամենայն մարմին[բ],
Մեռար բնութեամբ մարդկան ի խաչին եւ թաղեցար ի գերեզմանին,
Ահա յիշեա՛, Տէ՛ր, զհոգին.:

Ողբակցաբար դասքն իւղաբերից մաւր կենսատըւին լինին վըշտակից,
Մարիամու Սուրբ Աստուածածնին, որ լայր զՈրդին Հաւր անեղակից[գ],
Յորս էր Մարիամ Մագդաղենացին, գլուխ երգաւղաց ըզբանս ողբալից,
Մեւս Մարիամն ողբս արտասւալից, մայրն Յակոբայ սիրով ցաւակից,
Մայրն Յովհաննու եղեալ ողբակից եւ այլ բազում խումբըս գումարից,
Յուսադըրանաց բանըս խաւսէին, ի ծունկս անկեալ վեհին սրոբէից,
Մի լար ասեն, դուռն արեւելից, մեր Տէրն յառնէ փառաւքն իսկակից,
Եւ եւս առաւել,
Զյորդորումն:

Խւսեալ պարեա, քաղաք պանծալի, Երուսաղէմըդ Հրէաստանի,
Աթոռ Դաւթի, տուն Սողովմոնի, նոր նորոգեալ, Զաւրաբաբելի,
Զի Բանն Աստուած մարմնովն Իւրովլի ի քեզ եղեալ, ի գերեզմանի,
Թէպէտ ելեալ ի քէն կենդանի, սակայն նըշանն անըսպառելի,
Զի յամենայն տարի յայս տաւնի լոյսն երեւի ի գերեզմանի,
Զոր եւ հայցեալ, Սըրբոյն Գրիգորի Լուսաւորիչըն Հայաստանի,
Զի մինչ իսպառ յայս նաւակատի լոյսն երեւի յԵրուսաղէմի,
Եւ մեք տեսեալ տաւնեմք հաւաստի զաւր պանծալի, այս ճրագալուցի,
Զանձինս.

ա *Մտթ. ԻԶ 67, Մրկ. ԺԴ 65, ԺԵ 19, Յովհ. ԺԸ 22, ԺԹ 5*
բ *Մտթ. ԻԷ 48-49, Մրկ. ԺԵ 36-38, Ղուկ. ԻԳ 36-37, Յովհ. ԺԹ 29-31*
43 M ÷Ë ï áÕÇ [...] ½³ÛÝ Ï»Ý¹³ÝÇ Ù»é»³ÉÝ Ç ÑáÕÇÝ, ½Ð³õñÝ ¿³ ÏÇó, ½Ðá·õáÛÝ ÷³é³ÏÇó
գ *Մտթ. ԻԷ 55-56, Մրկ. ԺԵ 40-41, Ղուկ. ԻԳ 49, Յովհ. ԺԹ 25, Ի 11*
44 M ½Ó³ÛÝë ÷Ë Á½µ³Ýë
45 M ³ñï³ëáõÇÝ
46 M Ïóáñ¹ Ñ³Ý¹ÇëÇÝ ÷Ë »Õ»³É áÕµ³ÏÇó
47 M Çç»³É ÷Ë ³ÝÏ»³É M ùñáµ¿Çó
48 M Ù³ÛñÁ¹ ØÇ³ÍÇÝ ÷Ë ¹áõéÝ ³ñ»õ»ÉÇó
51 M å³ñ¿
52 T ³Ãáñ T ê³ÕûÙáÝÇ
53 M ÉáÛëÝ ÷Ë ´³ÝÝ M ³Ýå³ñ³·ñ»ÉÇ ÷Ë Æõñáí Ç M Û³Ûñ ÷Ë Ç
55 M í³éÇ ÷Ë »ñ»õÇ
56 M ÊÁÝ¹ñáõ³Í³õù ÷Ë ¼áñ »õ Ñ³Ûó»³É M Èáõë³-õáñãÇÝ M Ù»ñ Ñ³Ûáó ³½·Ç ÷Ë Ð³Û³ëï³ÝÇ
58 M áõë»³É ÷Ë ï»ë»³É

Րենական սիրովն լցեալ, հարիւրապետըն Յովսէփ կոչեցեալ,
Զհրէից երկիւղն ի բաց փարատեալ, Պիղատոսէ պարգեւս խընդրեալ,
Ըզգութ սիրոյն առ ինքն ամփոփեալ եւ առ խաչեալն Յիսուս դիմեցեալ,
Արտասուելով, առ Տէրն աղաւթեալ, զերեքսրբեանն անդ երգաբանեալ,
Սուրբ Աստուած, սուրբ հըզաւր երգեալ, սուրբ եւ անմահ Աստուածըդ խաչեալ,
*Զաստուածացեալ մարմինն պատեալ եւ ի գերեզման մահու իջուցեալ**,
Վէմ կափարիչ դըրանն իսկ եդեալ եւ մատանեաւ էական կընքեալ,
ԶԱստուածածինն փառաւորեալ, յերգս աւրհնութեան ըզնա մեծարեալ,
Ըսփոփանաց բանըս խաւսեցեալ Աստուածամաւրն եւ մըխիթարեալ,
Մի՛ լար, ասեն, դըշխո՛ մայր, տեսցես զՅիսուս փառաւք յարուցեալ,
Մի՛ վրդովիր, տաճա՛րըդ մաքրեալ, տուն եւ տեղի Աստուծոյ կազմեալ,
Ուրախացի՛ր դու, հարսըն հըրճուեալ, փեսայն յառնէ փառաւք զարդարեալ,
Ողորմեա.:

60 M ²ñ»Ù³Ã³óÇÝ ÷Ë Ñ³ñÇõñ³ å»ïÝ
62 M ÇëÏ »Ï»³É ÷Ë ¹ÇÙ»ó»³É
63 M 64 ï áÕÇó Ů» ï áŮ M Ü³ ³é M »õ Ç Ë³ã³ ÷³Ůï ¿Ý Á½Ý³ Ççáõó»³É ÷Ë ½»ñ»ùëñµ»³ÝÝ ³Ý¹ »ñ·³µ³-Ý»³É
64 M ²ëïáõ³Í áñ
65 M ãÇù »õ M ÇëÏ »¹»³É ÷Ë Ççáõó»³É

* *Մտթ. ԻԷ 57-61, Մրկ. ԺԵ 42-47, Ղուկ. ԻԳ 50-56, Յովհ. ԺԹ 38-42*
66 M ¹Áñ»³É ÷Ë ÇëÏ »¹»³É
67 M ÇëÏ Ù»Í³óáõó»³É ÷Ë Á½Ý³ Ù»Í³ñ»³É
69 M Ù»Í³ñ»³É ÷Ë Ù³Ůñ
70 M ãÇù 70-71 ï áÕ»ñÁ

ՅՈՐԴՈՐԱԿ Է*

Խունկ եւ զմուռ նըշան Թաղման, մարմնոյն բերին անապական,
Որոյ եԹերն է աւԹարան, մարմնով եդաւ ի նոր տապան:
Վիմովն ընդդէմ եդեալ դըրան, զվէմն արգելին ըզգլուխ անկեան,
Եւ զարեգակն անստուերական ի գուբ ծածկեն նըսեմական:
Անքուն էիցըս պահապան, նընջէ մահուամբ ի գերեզման,
Եւ ոյր երկինք չեն բաւական, կընքի յայրին պարագրական:
Որով մեռեալք համանգամայն յայտնեն ձայնիւ կենդանական,
Ինքն մեռեալ տնաւրինական, կայր ի բանտին դըժոխական:
Յորմէ սարսեն զաւրքըն վերին, զինուք պահեն ազգ հողածին[ա],
Եւ տըրտմուԹեան մեր բարձաւղին կանայքն ողբովք եւղըս բերին[բ]:
Նընջէր առեւծն ի տապանին, մըռնչելով չար գազանին,
Այնմ որ զծնունդս Ադամային, կըլեալ պահէր յորովայնին:
Մինչեւ ժայԹքեաց զամենեսին զինքըն կորոյս դիւաւք նորին,
Զաւարն էառ զգերողին, դարձոյց անդրէն առ հայրենին:
Անմահ բնուԹիւն աստուածային, մեռաւ բնուԹեամբ մահկանացուին,
Եւ մահացուն խառնեալ ի նմին եղեւ անմահ ընդ անմահին:
Ոչ ոմն անմահ եւ ոմըն մեռեալ, զի այս էր կուսէն բաժանեալ,
Այլ որ անմահ՝ նոյն եւ մեռեալ, եւ որ մեռեալ՝ անմահ մնացեալ:
Որպէս ծընունդըն սքանչելի, նոյնպէս եւ մահըն հրաշալի,
Եւ երկոքեանն անքըննելի, զի Աստուծոյ է Արարչի:
Որում փառք եւ գոհուԹիւն եւ անդադար աւրհներգուԹիւն
Ի յերկնէ եւ ի յերկրէ եւ յամենայն գոյականէ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 213³-214µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 167µ-168³
Êáñ³·Çñ
M î³Õ Ø»ÍÇ Þ³µ³ÃáõÝ Ç Ã³ÕáõÙÝ øñÇëïáëÇ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
ա Մտթ. ԻԷ 62
բ Մտթ. ԻԸ 1, Մրկ. ԺԶ 1, Ղուկ. ԻԴ 1, Յովհ. Ի 1

ԱՅԼ ՏԱՂ ՄԵԾԻ ՇԱԲԱԹՈՒՆ*

Որ եղելոցըս շնորհաբաշխէ, ըզնայ պարգեւ Յովսէփ հայցէ,
Եւ զոր փառաց լոյսըն ծագէ, մաքուր կըտաւաւք ըզՆա պատէ,
Բանն որ զբանըն ստեղծանէ, ի բարբառոյ բանից լըռէ,
Որ շունչ բոլոր զըգայնոցն շնորհէ, հոտոտելովքն ոչ տարբերէ,
Զաչսն որ զանդունդս նկատէ, Յովսէփ ձեռաւք կափուցանէ,
Խուլն որ լըռեալ շըրթանց լըսէ, դիպուած մահուն խփուցանէ,
Զձեռսն որ զերկինըս հաստատէ, երիզապինդ պարաւանդէ,
Զոտսն որ ընդ աւդս վերաթեւէ, տկար բնութեամբ կտաւոյն կապէ:
Որ խաչեցար Տէրդ անվախճան, եդար ի գուբ ըստուերական,
Յարեար փառաւք անապական, զբնութիւնս յարոյց զմարդկային,
Եհան ի յերկինս յուխտեալ տեղին, արժանացոյ զիս վերստին
Լսել զձայնդ աստուածային.
— Եկայք, աւրհնեալք Հաւր Իմ վերին, ժառանգեցէ՛ք զանճառ (շար. Թափուած)

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 214 ³ µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 167 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
M ï »°ë í»ñ»õáõÙ T î ³ Õ Ç Ü»ñëÇë¿
´Ý ³ ·Çñ
8 M Ï ï áó
9 T ãÇù ß ³ ñ.

ԽԸ. ԿԱՆՈՆ ՍՐԲՈՅՆ ԶԱՏԿԻ

ՔԱՐՈԶ ԶԱՏԿԱՑ ԱՍԱՑԵԱԼ ՍՐԲՈՅՆ ԲԱՐՍՂԻ ԿԵՍԱՐՈՒ ԿԱՊԱԴԴՈՎԿԱՑՒՈՑ

Ժողովեալքս ի տաճար փառաց սրբութեան Քո հայցեմք ի Քոյին գթութեանցդ,
Լե՛ր պարգեւիչ հայցուածոց մերոց լիապէս ի Քոց առատ պարգեւացդ, աղաչեմք:

Որ ի ձեռն Միածնի Որդւոյ Քո հաստատեցեր յանգոյից յոչէից զամենայն եղեալքս առ ի Քէն,
Լինել փառաբանիչս եւ երկրպագուս ամենազաւր տէրութեանդ Քո, աղաչեմք:

Կարգեցեր Քեզ հրամանակատարս հոգեղէնս հրեղէնս, հրաշակերտս եւ ըզդասս բոցեղէնս,
Զբւարթունս, սրբասացս եւ ըզհրեշտակաց զինուորութիւնս,
Ընդ նոսին ետուր իշխանութիւն ազգի մարդկան աւրհնել զանուն Քո Սուրբ, աղաչեմք:

Ընկա՛լ, Տէ՛ր, զաղաչանս մեր Քոյին գթութեամբդ Քեզ ի հաճոյս,
Եւ մի՛ անտես առներ զերկրպագութիւն ժողովելոց փառաբանչացս ըզՔեզ, աղաչեմք:

Նայեա՛, Տէ՛ր, ի ժողովուրդըս Քո եւ ի Սուրբ Կաթուղիկէ եկեղեցի Քո,
Զոր փրկեցեր պատուական արեամբըդ Քո սրբոյ,
Պարըսպեա՛ եւ խաղաղացո՛ ըզսա անխախտելի հաստատութեամբ, աղաչեմք:

Բարեհաճի՛ր եւ ընկա՛լ, Տէ՛ր, ի հաճոյս Քո զվերակացու եւ զտեսուչ հոգւոց մերոց զծառայս Քո,
ԶՀայրապետն մեր ըզՏէր (այս անուն) *հովուել զառ ի Քեզ հաւատացեալ ժողովուրդս*
Զառաջիկայ ժամանակ կենդանութեան իւրոյ, աղաչեմք:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 236³-239³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 82µ-87³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 161³-164µ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 80µ-84³

Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ø³ñá½¼³ïÏ³ó ³ë³ó»³É êñµáÛÝ ´³ñëÕÇ Î»ë³ñáõ Î³å³¹³Ï³óáÛ D ø³ñá½¼³ïÏ³ó, áñ ³ë³ó»³É ¿ êñµáÛÝ ´³ñëÕÇ Î»ë³ñáõ Î³åå³¹áÏ»óáÛ F ø³ñá½¼³ïÏ³ó, ½áñ ³ë³ó»³É ¿ î»³éÝ ´³ñëÕÇ Î»ë³ñáõ Î³åå³¹áÏ»óáÛ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
È¸. ø³ñá½ ¼³ïÏ³ó ³ë³ó»³É êñµáÛÝ ´³ñëÕÇ Î»ë³ñáõ Î³å³¹¹áíÏ³óõáó

´Ý³·Çñ
1 CF ëñµáõÃ»³ÝÁ¹
3 CD àñ¹áÛ
4 F ãÇù øá
5 C ½Ñá·»Õ¿Ýë
6 F Ññ³ß³Ï»ñ ï
7 CD áñ¹áó, F áñ¹õáó ÷Ë ³½·Ç
8 F ãÇù î¿ñ
10 D Ï³ÃáÕÇÏ¿ F Ï³ÃáõÕÇÏ¿ ³é³ù»É³Ï³Ý ÷Ë Î³ÃáõÕÇÏ¿
13 F µ³ñ»Ñ³×»óÇñ F ½í»ñ³Ï³óáõë CF Á½Í³é³ÛÝ
15 CF °õ½³é³çÇÏ³Û F Å³Ù³Ý³Ïë

Հաստատեա՛ կարողապէս ի զաւրութիւն բազկի Քո
Զուխտ քահանայութեան վիճակեցելոց եկեղեցւոյ Քում սրբոյ
Եւ զամենայն դասըս զինուորութեան կարգելոց ի գովեստ անուանըդ Քում Սրբոյ,
աղաչեմք:

Շնորհեա՛, Տէ՛ր, զխաղաղութիւն ի սիրտըս թագաւորաց մերոց
Եւ ամենայն զինուորեալ մանկանց իւրեանց:
Խորհել զխաղաղութիւն վասըն սրբոյ եկեղեցւոյ եւ ամենայն ժողովըրդեանս,
Զի առողջասցին եւ զգաստասցին խորհել միշտ ըզհաճոյս Քո, աղաչեմք:

Միաբանեա՛ զամենայն յաւրհներգութիւն փառաբանութեան անուանըդ
Քում Սրբոյ,
Հաղորդս առնել ըզմեզ այսմ պիտոյից ըզզաւրագլուխս, զիշխանս, ըզզաւրավարս եւ
ըզպետս
Եւ զամենայն հաւատացեալս ի Քեզ ճշմարիտ խոստովանութեամբ, աղաչեմք:

Կանգնեա՛ զամենեսեան յիւրաքանչիւր վըտանգից
Զառ ի Քեզ հաւատացեալս, ըզսըրբութեամբ ամուսնացեալսն:
Յապահովս առնել Քեզ ի բնակութիւն,
Զմիանձնացեալսն ապրեցուցանել ի հաղբից թշնամւոյն
Եւ տալ աւգնականութիւն ընդդիմակաց,
Լինել հակառակ մարտիցն ի պատերազմի, աղաչեմք:

Լինել այցելու որբոց եւ այրեաց,
Զըմբըռնեալսն ի սատանայական որոգայթից յափըշտակեա ի զգայութիւն:
Զգերեալսըն փըրկեա՛, զմոլորեալսըն դարձո՛,
Զհիւանդացեալսըն կարողացո՛ եւ ըզցըրուեալսըն ժողովեա՛
Եւ զամենայն տարակուսեալըս յիւրաքանչիւր վըտանգից զերծո՛, աղաչեմք:

Նայեա՛, Տէ՛ր, բարերարութեամբըդ Քո յերկըրպագութիւն ժողովելոցս,
Վերերեւեսցիս մեզ Քոյին քաղցրութեամբըդ,
Շնորհեա՛ մեզ ըզպարգեւըս Քո առատապէս,
Լո՛ւր եւ ա՛յց արա հաւտի Քում տեսչութեամբ, խընդրեմք:

Պարգեւեա՛ զպըտղաբերութիւն եւ ըզսնունդ բուսոյ երկրի բնակութեանըս մերում,

16 F ãÇù Ç
17 F íÇ× ³ Ï»Éáó
18 C øá
21 C »Ï»Õ»óáÛ C »Ï»Õ»óõáÛ ëÁñµáÛ C ÅáÕáíñ¹» ³ Ý
23 CD ½ ³ Ù»Ý»ë» ³ Ý CD øá
24 C åÇ ï áÛÇóë
25 C Ûáõë ³ ó» ³ Éùë ÷Ë Ñ ³ õ ³ ï ³ ó» ³ Éë
27 F ëñµáõÃ» ³ Ùµ
29 F ½ÙÇ ³ ÝÓÝ ³ ó» ³ Éë
31 CF Ñ ³ Ï ³ é ³ Ï ³ Ù ³ ñ ï ÇóÝ
36 C Ñ ³ õ ³ ï ³ ó» ³ Éë ÷Ë ï ³ ñ ³ Ïáõë» ³ ÉÁë F ï ³ ñ ³ - Ïáõë» ³ ÉëÝ F íÁ ï ³ ÝÏÇó
38 CDF Ç Ù»½ DF ·ÃáõÃ» ³ Ùµ¹ ÷Ë ù ³ ÕóñáõÃ» ³ Ùµ¹
39 C ³ é ³ ï ³ µ ³ ñ
40 CF øá
41 C ä ³ ñ·»õ ³ ° î¿ñ CF Ù»ñáÛ

Առաքեա՛ ի յանդըս մեր ըզցօղ քաղցրութեան եւ զաւդըս բարէշունչս,
Վայելչապէս ա՛ռ ի լըցումն ամենայն հարկաւոր պիտոյից մերոց, խընդրեմք:

Ծագեա՛ ի մեզ ըզքաղցրուսոյց Քոյի, գըթութեանցդ ըզշնորհս,
Կեալ առաքինասէր վարուք ի մարմնական ըզբաղմանց
Եւ զհաճոյս առնել առաջի Քո յամենայն ժամ հանապազ, խընդրեմք:

Փարատեա՛ առ ի մէնջ զամենայն ըզսատանայական մըտածմունս,
Արթունս առնել ըզմեզ եւ պատրաստս
Եւ տալ զբարւոք պատասխանատուութիւն առաջի Քո բեմիդ, խընդըրեմք:

Դասեցո՛ զամենեսեան ըզմեզ յարքայութեանդ երկնից ընդ ամենայն սուրբըս Քո,
Յագգս իւրեանց ի հաճոյս Քեզ եղեալս,
Արա՛ ըզմեզ որդիս լուսոյ եւ որդիս տւընջեան, խընդըրեմք:

Բարեխաւսութեամբ Սըրբոյ եւ փառաւորեալ Տիրուհւոյ
Եւ միշտ կուսին Մարիամու Աստուածածնին,
Աղաչանաւք սուրբ եւ յառաջընթաց Կարապետին եւ Մըկըրտչին Յովհաննու,
Նահատակութեամբ եւ հեղմամբ արեան ծառային Քո
Սըրբոյն Ստեփաննոսի յառաջ սարկաւագի եւ նախավըկայի,
Խընդրուածովք եւ աղաւթիւք սըրբոց առաքելոցն
Եւ ամենայն քարոզչացն ըզՔեզ, խընդըրեմք:

Զպահպանիչ Հոգիդ Սուրբ առաքեա ի սիրտըս լըսողաց,
Հիմնեցո՛ եւ բեւեռեա՛ յերկիւղ Քո եւ ի սէր,
Զի Քո է պատիւ եւ փառք յաւիտեանս, ամէն:

Եւ եւս առաւել զյորդորումըն սիրոյ եւ զգործոց բարեաց շնորհել մեզ խընդրեմք,
Զանձինըս մեր եւ ըզմիմեանըս Քեզ Տեառն Աստուծոյ ամենակալի յանձն արասցուք:

ՓՈԽ

Քեզ՝ Քրիստոս Թագաւորի անմահի երկիր պագանեմք,
Աղաչեմք, պաղատիմք, հայցեմք, առաջի անկանիմք,

---

43 F ³Õ³ã»Ùù ÷Ë ËÁÝ¹ñ»Ùù
44 F Ù»½ î¿ñ CDF øáÿÇÝ
45 C Ç ½µ³ÕÙ³Ýó D Ù³ñÙÝ³Ï³Ý¿
46 C ½Ñ³×áÿëÝ ³é³çÇ øá ³éÝ»É, F ½Ñ³×áÿëÝ ³éÝ»É ÷Ë ½Ñ³×áÿë ... øá
47 CF ë³ ï³Ý³ÿ³Ï³Ý F Á½Ùï³ÍÙáõÝë
48 Մտթ. ԻԴ 42, ԻԵ 13, Մրկ. ԺԳ 35, Մրկ. ԺԳ 38
49 C ½µ³ñÇáù F øáÿá
50 F ãÇù øá
51 F »Õ»³É
53 D Úáí³ÝÝáõ D ïÇñáõÑáÿ
54 D ²ëïáõ³Í³ÍÝÇ
56 C ³ñ»³Ùµ
57 C êï»÷³ÝáëÇ
58 C ãÇù »õ ³Õ³õÃÇõù
61 CF ÑÇÙÝ³óá
63 F ãÇù 65-67 ïáÕ»ñÁ
65 AF ãÇù ïáÕÁ

Ողորմած, գըթած, անոխակալ, անյիշաչար,
Երկայնամիտ եւ բազումողորմ Աստըւած:
Ողորմեա՛ց մեզ, Տէ՛ր Աստուած մեր,
Ըստ մեծի ողորմութեան Քում, աղաչեմք:

ՄԵՂԵԴԻ ԽԱՉԵԼՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ԵՒ ԹԱՂՄԱՆ*

Որ հրակերպ կառիւք վերհամբարձեալ գովիս ի դասըս հրեշտակաց,
Իշխան սրովբէից եւ Տէր քրովբէից, յատենի կացեալ ի մէջ հրէիցն
Եւ ի խաչին բեւեռեալ, բըղխեալ ի սուրբ կողէն աղբիւր լուսոյ,
Հրացայտ վըտակաւքն ի փրկագործել զեկեղեցիս արդարոց
Եւ բարձրագոչ ձայնիւըն դողացոյց զերկինս եւ զերկիր
Թագաւորըն անմահ:

Զհամբարձեալն ի հրանիւթ կառիցն եւ ի վեցթեւեան սրովբէից,
Այսաւր զբազմեալն ի վերայ սուրբ խաչին, ճաշակեաց զլեղի դառնութեան,
Քաղցրացոյց ըզճաշակ մահաբեր պտղոյն
Եւ պատարագեալ բաշխէ զմարմին եւ զարիւն Իւր զանապական,
Թագաւորըն անմահ:

Որում երկինք երկընից եւ տիեզերք ամենայն ոչ բաւէին տանել լուսոյ,
Բնութեան բանին նըւաստ հողեղէն ընութեամբ հանգեաւ նոր գերեզմանի,
Եւ աստուածագործ զաւրութեամբ կապեաց զիշխանըն մահու,
Թագաւորըն անմահ:

Սա յինքն իշխանութեամբ Հաւր եւ հաւասար Սուրբ Հոգւոյն,
Այսաւր յարեաւ ի նոր գերեզմանէն:
Եւ աստուածասքանչ յարութեամբն Իւրով
Յարոյց ընդ Իւր ըզնախահայրն Ադամ
Եւ զարդարեաց լուսափայլ պատմուճանաւ,
Թագաւորըն անմահ:

---

69 C áÕáñÙáõÃ» ³ Ý¹ ÷Ë áÕáñÙáõÃ» ³ Ý øáõÙ
70 F ÷Ë 69-70 ï áÕ»ñÇ. °õ ³ÛÅÙ áÕáñÙ» ³ ó
² ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 154 ³ -155 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 111µ-112µ
Êáñ ³ ·Çñ
BG ï »°ë í »ñ»õáõÙ
´Ý ³ ·Çñ
8 G ãÇù Ç

ՏԱՂԵՐ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ ՍՐԲՈՅ ԶԱՏԿԻՆ ԶԿՆԻ ԵՒՂԱԲԵՐԻՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱՑՆ ՏԵԱՌՆ ՆԵՐՍԻՍԻ ԱՍԱՑԵԱԼ ԸՍՏ ՄԱՏԹԷՈՍԻՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ Է

Այսաւր լոյս ծագեաց յաւուրս առաջին,
Արեգակն արդար փայլեաց յարարածս
Եւ լուսաւորեաց՝ որք ի խաւարի:

Արեւմուտ տապանն եղեւ արեւելք,
Եւ գերութեան վայրն՝ դարձող գերելոց,
Ի խաւարէ լոյս մեզ ճառագայթեաց:

Զգլուխ անկեան ըզվէմն չարգել կափարիչն,
Եւ ոչ մատանին՝ զանպարագրելին,
Փառաւք յարուցեալ վէմն անխախտելի:

Բացան դրունք երկնից բարձմամբ սուրբ վիմին,
Եւ Ադամ եմուտ ի դրախտն Ադենայ
Եւ չաւիղ գործեաց որդւոցս ի յերկինս:

Մի զինուոր վերին պակոյց ըզստորինսն,
Փողէր սուրբ կանանցն զաւետիս կենաց.
– Մի՛ այլ արտասուէք զբարձաւղն արտասուաց.

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 239³µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 156³µ

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 359³

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 164µ-165µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 112µ, ÙÇÝã»õ 13-ñ¹ ïáÕÁ, ß³ñ. ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í

U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 118µ

U_1-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 288µ

n-Ó»é. ÑÙñ. 231, Ã»ñÃ 459³ (ºñáõë³Õ¿Ù). ï»°ë ¦êÇáÝ§, 1949, ÑÙñ. 4, ¿ç 93

ÞÝáñÑ³ÉÇ, ¿ç 108

Êáñ³·Çñ

ACDUU$_1$n ï»°ë í»ñ»õáõÙ B î»³éÝ Ü»ñëÇëÇ Ï³-ÃáÕÇÏáëÇ Ñ³□áó »õ ³□É ëñµáóÝ ³ë³ó»³É ï³Õù êñµá□ ¼³ïÏÇÝ, ½ÏÝÇ ºÕ³□µ»ñÇó, ²õ»ï³ñ³Ý³óÝ, Ý³»õ µáí³Ý¹³Ï ÏÇñ³Ï¿ÇóÝ Ø³Ã¿ÇÝ ¿ G î»³éÝ Ü»ñë¿ëÇ Ï³ÃáÕÇÏáëÇ Ñ³□áó »õ ³□É ëñµáóÝ ³ë³-ó»³É ï³Õù êñµá□ ¼³ïÏÇÝ ½ÏÝÇ ÇõÕ³µ»ñÇó ²õ»-ï³ñ³Ý³óÝ, Ý³»õ µáí³Ý¹³Ï ÏÇõñ³Ï¿Çó Ø³ï-Ã¿ÇÝ ¿

Èáõë³Ýó³□ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A È¸. î³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍá□ Æõ-Õ³µ»ñÇó ²õ»ï³ñ³ÝÇÝ Ø³ïÃ¿ÇÝ

´Ý³·Çñ

1 n ²□ëûñ U □³õáõñ U ÏÇñ³ÏÇë ÷Ë ³é³çÇÝ U_1 ³-é³çÇÝë

3 C Éáõë³ÝóùáõÙª ö[áË] UU$_1$ ½áñë ÷Ë áñù

4 U ²ñ»õÙáõïù

5 UU$_1$ í³□ñ ·»ñáõÃ»³Ý U ¹³ñÓ»³É U_1 ¹³ñÓ³õÕ

6 C Éáõë³ÝóùáõÙª ö[áË] B Ë³õ³ñ»Éáóë ÷Ë Ë³õ³ñ¿Éá□ë U_1 Ë³õ³ñÇ B ×³é³□ù ·³□Ã»³ó

7 U_1 À½·ÉáõË CDUU$_1$ ³Ý·»³Ý U_1 ½í¿ÙÝ C ã³ñ·»³É U Ï³÷³ñÇ×Ý

9 ABSDGn ãÇù ïáÕÁ

10 C Éáõë³ÝóùáõÙª ö[áË] UU$_1$ í»ñÇÝ ÷Ë »ñÏÝÇó

11 AC ¿Ùáõï Dn ²¹»Ý³ UU$_1$ Ç□²¹ÇÝ ÷Ë ²¹»Ý³□

12 ABCDGn ãÇùª ïáÕÁ U_1 Ñáñ¹»³ó ÷Ë ·áñÍ»³ó UU$_1$ áñ¹áóë

13 G ß³ñ. ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í U ïáÕÇó ³é³ç Ëáñ³·Çñª Úáñ¹áñ³Ï ¿ U ¼Ç ÷Ë ØÇ U_1 ½ÇÝõáñ U íÇÙÇÝ ÷Ë í»ñÇÝ C ½ëïáñÇÝëÝ UU$_1$ ½Áëïáñ ÇÝë n Á½ëïá-ñÇÝë

14 C Éáõë³ÝóùáõÙª ö[áË] C Ï³Ý³óÝ

15 UU$_1$ ØÇ° É³□ù ³ñï³ëáõûù (U_1 ³ñï³ëáõ³õù) ÷Ë ØÇ° ³□É ³ñï³ëáõ¿ù CDn ½µ³ñÓáÕÝ U ³ñï³ëõ³ó

Ցընծացէ՛ք, յարեաւ անմահ կենդանին.
Նըմա միայնոյ երգեսցուք ըզփառս,
Որ նա յաւուրցեալ զԱդամ նորոգեաց:

ՓՈԽ

Լըւան զաւետեաց ձայն ուրախութեան,
Երթեալ պատմէին դասուցն ընտրելոց՝
Ի Գալիլիա լերին հետեւեալ[ա]*:*

Ընթացեալ տեսին եւ երկիր պագին,
Հրաման ընկալան զմեզ լուսաւորել.
— Ընդ ձեզ եմ,— ասէր,— մինչ ի կատարած[բ]*:*
Ընդ որս երգեսցուք՝ փա՛ռք յարուցելոյն:

---

16 Cn òÝÍ ³ ó»ù
17 C ÜÙ ³ Û B ÙÇ ³ ÛÝõáÛ UU$_1$ ï ³ óáõù ³ ÛÅÙ ÷Ë »ñ · »ë-óáõù C Á, ÷ ³ éë
18 ABCDn ãÇù ª ï áÕÁ
Êáñ ³ ·Çñ
ABCDn ö[áË] UU$_1$ ³ ÝËáñ ³ ·Çñ
19 CU Èáõ ³ Ý UU$_1$ ½ ³ õ» ï Çë
20 DUU$_1$ ¹ ³ ëáõó C ÁÝ¹ñ»Éáó U$_1$ ÁÝ ï ñ»ÉáóÝ
21 D ¶ ³ ÉÇÉÇ ³ Û Bn ¶ ³ ÉÇÉÇ» ³ U ¶ ³ ÉÇÉ» ³ CUU$_1$n É»-ñÇÝÝ ADUn Ñ» ï »õ»É
ա Մտթ. ԻԷ 6-7
23 B ÁÝ· ³ É ³ Ý
24 UU$_1$ ³ ë ³ ó
բ Մտթ. ԻԸ 19-20
25 UU$_1$ ·áã»ëóáõù ÷Ë »ñ · »ëóáõù C ÷ ³ éë D ÷ ³ é UU$_1$ ï áÕÇó Û» ï áÛª ´ ³ ÝÇÝ ² ë ï áõÍáÛ ÁÝ¹ Ðûñ »õ Ðá · áÛÝ (U$_1$ Ðá · áÛÝ, ³ ÛÅÙ »õ Û ³ õÇ ï » ³ Ýë)

ԱՅԼ ՏԱՂ ՆՈՅՆ
ՄԱՏԹԷԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Այսաւր, ը՛, լոյս հաստատի, խաւար, ը՛, լուծանի,
Այսաւր, ը՛, Նոր Իսրայէլ սեամբ, ը՛, լուսաւորի,
Այսաւր, ը՛, լուսափայլ հրեշտակըն տայր կանանցն զաւետիս.
— Յարեաւ Աստըւած, ցըրուեցան Թըշնամիք Նորա:
Եկա՛յք, ը՛, պարեսցուք ընդ հրեշտակս շուրջ, ը՛, գերեզմանին,
Որով, ը՛, մահ մեռաւ, կեանք Թագաւորեաց:
Քրիստոսի արարողին զայս՝ փա՛ռք յաւիտեանս, ամէն:

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 239µ-240 ³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 163µ-164 ³

C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 361µ

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 168 ³

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 117µ-118 ³

ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 110

Êáñ ³ ·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ÜáñÇÝ î» ³ éÝ Ü»ñë»ëÇ Ï ³ - ÃáÕÇÏáëÇ, Ç ÝáÛÝÝ. Áë ï Ø ³ Ã¿Ç (G Ø ³ ïÃ¿) µ ³ - ÝÇóÝ C î ³ Õ Û ³ ñáõÃ» ³ Ý µ ³ í ³ Ý¹ ³ Ï ï ³ ñáÛÝ ½ÏÝÇ ÇõÕ ³ µ»ñÇóÝ ²õ» ï ³ ñ ³ Ý ³ óÝ »õ ³ å ³ Û ½·Çß»ñÇÝ ³ ë»Ý Ø ³ ïÃ¿áëÇ ²õ» ï ³ ñ ³ ÝÇÝ D ³ ÝËáñ ³ ·Çñ Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ

A ³ ÛÉ Ó»éùáí. àñù Áë ï ùñáíµ¿Çó Ó ³ ÛÝÝ ¿ ´Ý ³ ·Çñ

1 BCD Éáõ Í ³ ÝÇ ÷Ë Á, Éáõ Í ³ ÝÇ

2 BD Æëñ ³ ¿É C Æëñ ³ »É C Éáõë ³ õáñÇ ÷Ë Á, Éáõë ³ õá-ñÇ

3 C ÑñÁß ï ³ ÏÝ C Ï ³ Ý ³ óÝ D Ï ³ Ý ³ ó

4 C ÃßÝ ³ ÙÇù

5 C ÑñÁß ï ³ Ïë B Á½·»ñ»½Ù ³ ÝÇÝ C ·»ñ»½Ù ³ Ý ³ Ý

7 BD ³ ñ ³ ñ ³ õÕÇÝ BD ÷ ³ ¨éÁù

ՓՈԽ

Նոր ծաղիկ պայծառ ցուցաւ
Այսաւր ի նոր բուրաստանին,
Երփնազարդ հոգւոցն տունկք
Կենդանացան կանաչութեամբ,
Րենական լուսոյ սաղարթք
Ի հոգեւոր գարունս փըթթեալ,
Սիրով մեռեալըն վասըն մեր
Յարոյց ընդ Իւր զանկեալ բնութիւնս:
Էրեւեցաւ լոյս յարութեան
Ի խաւարէ ստուերաց մահու,
Սաւառնացեալ սէրովբէին
Նըստէր փայլեալ վերայ վիմին,
Ի ձայն քաղցրիկ փողէր կանանցն.
— Յարեաւ խաչեալըն Տէր Յիսուս,
Կենդանարարըն մեռելոց,
Զի՞ զկենդանին ողբայք մեռեալ:
Նա զդըժոխոց դրունս խորտակեաց
Եւ զբըռնութիւն մահու էլոյծ,
Զգլուխ վիշապին ջախեաց մահուամբ,
Արբոյց նըմա զճաշակ մահու,
Դարձոյց զգերեալ հոգիսն ի նմա,
Աւար առեալ ել ի բարձունս,
Բաշխէ զպարգեւս որդւոց մարդկան:
Եկայք տեսէ՛ք ըզգերեզմանն՝

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 240³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 164³-165³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 362³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 118³µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 180³µ
S-Ó»é. ÑÙñ. 2541, Ã»ñÃ 247µ-248µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 111
Êáñ³·Çñ
A ³ÝËáñ³·Çñ BCGS ö[áË] T î³Õ î¿ñ Ü»ñëÇë¿ Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
È¸. î³Õ Û³ñáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ ÆõÕ³-µ»ñÇó ²õ»ï³ñ³ÝÇÝ Ø³ïÃ¿Ç
Ì³Ûñ³Ï³å ª Ü»ñë¿ëÇ
´Ý³·Çñ
2 C Æ Ýáñ³ïáõÝÏ µáõñ³ëï³ÝÇ ÷Ë ïáÕÇ T ·»ñ»½-Ù³Ý¿ ÷Ë µáõñ³ëï³ÝÇÝ S µáõñ³ëï³ÝÇ
3 BS Ñá·áóÁÝ C Ñá·áóÝ
4 T Ï³Ý³ã³ó³Ý Ï»Ý¹³ÝáõÃ»³Ùµ
5 BC ð»ÝÝ³Ï³Ý
6 CS ÷ÃÃ»³É
8 BG ½³Ý·»³É
9 BCGS º ñ»õ»ó³õ S ³ñáõÃ»³Ý ÷Ë Û³ñáõÃ»³Ý
10 S Ë³õ³ñÇ
11 B ë»ñáíµ¿ÇÝ C ë»ñáµ»ÇÝ S ëáõñµ ë¿ñáíµ¿Ý
12 B ÜÁë ï»ñ C ÜëÁ ï»ñ T ÷³ÛÉÙ³Ùµ BS Ç í»ñ³Û
14 C Éáõë³ÝóùáõÙª ö[áË] T ÚÇëáõë ²ëïáõ³Í ÷Ë î¿ñ ÚÇëáõë
15 BG ãÇù ïáÕÁ C Î»Ý¹³Ý³ñ³ñÝ T 15-23 ïáÕ»ñÇ ï»-Õ»ñÁª Ë³éÝáõ³Í
16 S ËÁÝ¹ñ¿ù ÷Ë áÕµ³Ûù
17 S Ü³Û C ½¹ÅáËáó B ¹ñáõÝ
18 BG »ÉáÛÍ
19 BG ç³ÕË»³ó C ç³ËÕ»³ó
20 S ÝÁÙ³Û
21 B Ñá·Çë BS Ý³Û
22 S µ³ñÓáõÝë µ³ñÓáõÝë
23 S ´³ßË»³ó ABGS å³ñ·»õë BCGS áñ¹áó

Յաստուածային մարմնոյն ունայն,
Պետրեան դասուն պատմո՛ղ լերուք,
Մահկանացուաց տո՛ւք զաւետիս,
Թէ՝ մահ մեռաւ, կեանքըն յարեաւ՟:
Ընդ անմահիցս անմահացեալքդ՝
Համաձայնեալ տուք աւրհնութիւն
Յարուցելոյն՝ փա՛ռք յաւիտեանս:

26 S ä» ï ñáë» ³Ý T ÷Ë ß³ñáõÝ³ ÏáõÃ» ³Ý áõÝÇ.
ê ï ³ó³õ ½² ¹ ³Ù ³Ý¹ñ¿Ý Ç Ï» ³Ýë,
Ú³ ¹»Ý³ Ï ³Ý ï »ÕÝ »õ Ç ÷ ³ éë
28 BS Â» C Ï» ³ÝùÝ
-- **Մտթ. ԻԸ 1-10, Մրկ. ԺԶ 1-8, Ղուկ. ԻԴ 1-12,**
Յովհ. Ի 1-10
29 S ³ÝÙ³ÑÇóë S ³ÝÙ³Ñ³ó»³Éù
30 BG ãÇùª ï áÕÁ
31 S Û³õÇ ï » ³Ý

ԽԹ. ԿԱՆՈՆ ԳԼԽԱՏՄԱՆՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՄԿՐՏՉԻՆ

ՔԱՐՈԶ ԳՐԻԳՈՐԻ ՆԱՐԵԿԱՑԻՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ, Ի ՍՈՒՐԲ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ ՄԿՐՏԻՉՆ

Իսկապէս անսկիզբըն եւ սկըզբընացուցիչ յոչէից գոյիցս
Ամենայնց աննիւթից եւ նիւթականաց կառուցիչ եւ Տէր,
Որոշող կայանից կենաց կացման՝ ըստ իւրին,
Համազոյգ՝ անտարրից եւ հոգեղինաց էութեանց:
Զաշխարհըն վերին դասիւք զանազանեալ եւ փառաւք որոշեալ,
Ի փառատրութիւն կառուցչիդ անթարթ բերանով բարբառեալք յարագուարճ,
Հացիւ կենաց, իմանալի մանանայիւ, անծախ գիտութեամբըն կերակրեալք,
Աճեալ անախտք եւ եղեալք անմահք:
Յորոց կամակոր սայթաքմամբ դասլիք եղեալ մի ոմն ի զաւրուն,
Որոյ իսկապէս տեսակ յանցանացն է նիւթականացս անիմանալի,
Եւ ըզգացեալս վայր վիճակեալ բնակութեան տեղի տարփային
Եւ դրախտ կենդանեաց բուսովք բարգաւաճ,
Պատուիրան կիտիւ կառուցեալ, լինել անհուպ կամաւքն առանձին:
Սակայն ապըստամբն իմանալի, նիզակաւըն ստութեան կաճառեալ առ կինն,
Բարբանաւք աստուածական ճոխութեամբ ճողոպրեաց ի փառացն:
Այլ Դո՛ւ, ո՛վ Հայրըդ գթութեանց, չհանդուրժեալ իւրին կատարման,
Այլ յաղթեալ ի սիրոյ, մարդասիրութեամբդ կամեցար վերըստին նորոգել.
Բարեխաւսութեամբ Սըրբոյն Յովհաննու Կարապետին՝
Խնայեա՛ ի մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմք:

Զայնեցեր նախկին ընտրելոցն նախ քան զաշխարհս
Եւ որոշեցեր յաւետումն ուրախութեան տըրտմեցելոյ դըստեր Սիովնի,
Որք ըզբովանդակ հանդերձեալ բարիսն ընձեռեալ ի բանէն բնութեանս,
Նախ ծանուցին գոլով յայտնուք անյայտիցն եւ պատմաւղք անճառիցն,

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 240µ-246µ
E-Ó»é. ÑÙñ. 2061, Ã»ñÃ 29³-37µ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 35µ-42µ
Ü³ñ»Ï³óÇ-¿ç 141
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ E ø³ñá½ Úáí³ÝÝáõ ØÁÏñïãÇ, ¶ñÇ·áñÇ Ü³ñ»Ï³óáõ ³ë³ó»³É F ø³ñá½ Úáí-Ñ³ÝÝáõ ØÏñïãÇ
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A È°. ø³ñá½ ÚáíÑ³ÝÝáõ ·ÉË³ïÙ³ÝÝ ¶ñÇ·áñÇ Ü³ñ»Ï³óá ³ë³ó»³É ¿
Ì³ñ³Ï³ å ª Æ Ó³ÝÝ »ñ·
´Ý³·Çñ
1 E ãÇù »õ A ³ÝÁëÏÇ½µÝ F ³ÝÁëÏ½µÝ³óáõóÇã ÷Ë ³ÝëÏÇ½µÝ »õ ëÏÁ½µÝ³óáõóÇã A ëÏÁ½µÝ³óáõóÇã
3 A àñáß³õÕ
5 A ¹³ëáõù
6 F ÷³é³ ïñáõÃ»³Ý E Ï³éáõóÇã¹
10 C ÇÙ³Ý³ÉÇ
11 EF Á½·³É»³óÁë F ãÇù µÝ³ÏáõÃ»³Ý E µÝáõÃ»³Ý
12 A ¹Áñ³Ëï E µáõë³õù
14 E ÝÇ½³Ï³õÝ EF ãÇù ëïáõÃ»³Ý EF Ï³× ³é»³É
16 F ãÇùª ïáÕÁ E Ð³ñ
17 E ëÇñá ÷Ë ëÇñï F Ù³ñ¹³ëÇñáõÃ»³ÙµÁ¹ A Ù³ñ¹ÏáõÃ»³Ýë E Ýáñá·»³É
18 A Ú³çáñ¹ ïÝ»ñáõÙ ÏñÏÝ³ÏÁª ëÕáõ³Í A ëÁµáÝ E ëÁñµáÝ E Úáí³ÝÝáõ E ËÝ³»³ E ãÇù Ù»½
20 A ÁÝïñ»ÉáóÁÝ E ÁÝ¹ñ»ÉáóÁÝ
21 F ïñïÙ»ó»Éá E ïÁñïÙ»ó»Éá AF ¹ëï»ñ
22 EF Á½µ³õ³Ý¹³Ï A µÝáõÃ»³ÝÁë
23 F ³ïÝ³õÕù E å³ïÙáÕù

Ապագայիցըն քարոզք եւ նախահայրն աւժընդակք,
Երիվարք հեծելոցն եւ հեծանոցք՝ հարողին ըզԲելիար,
Մատըռուակք արբուցողին ըզըաժակն մահակործան արբուցչին ըզնոյն Նախամայրն,

Ընդ կոչման կոչողացն ըզընութիւնս
Ի յարբումըն խառնարանին իմաստից եղեւ կոչեցեալ
Եւ տաւնախըմբեալս ի մէնջ խընդութեամբ,
Ընտրեալ ի սկզբանէ եւ մաքրեալ յորովայնէ,
Աւարտ եւ կէտ դադարման ստուերին
Եւ ճըշմարտութեան նորոյս՝ սկիզըն եւ առաջնորդ,
Մարգարէ եւ առաքեալ եւ յամենազաւրին բերանոյ
Մեծ ի ծնունդըս կանանց վըկայեալ[ա]*:*
Աւետեաց ծնունդ եւ պապանձմամբ ծերոյն յըղացումն[բ]*,*
Այլ ընդ այլոյ ընկալեալ գիրին պաղատանս,
Որ էր մի եւ նոյն լըրմամբ խորհըրդոյն:
Քահանայ զաւինն եւ յորովայնէ յորովայն զոլ երկըրպագաւղ,
Փեսաւէր հարսնածու եւ յառաջընթաց Կարապետ գործողին զփըրկութիւն տիեզերաց,
Որով հայցեմք համագումարեալքս ի Քէն, ամենակարաւղ.
Բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Յովհաննու Կարապետին,
Խնայեա՛ ի մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմք:

Արուսեակ պայծառ եւ ճառագայթ անթաքչելի,
Արեգականն արդարութեան շառաւիղ եւ Թագաւորին անմահից՝ զաւրական,
Արձակաւղ ծնողին ծերոյ լեզուին պապանձման՝ անուանագրութեամբ ի տախտակի[գ]*,*
Տըրտմեցելոյ ազինն խընդութիւն՝ սակս խոտելոյ յաւրինացն իրին վըճարման,
Տարակացելոցըն շարունակիչ եւ բարգաւաճաւղ ի տունն հայրենի,
Անդըստին ի խանձարրոց նուիրեալ անապատի[դ]*:*
Տատրակ քաղցրախաւս՝ ըստ կանխաձայնութեան հոգէպատում երգողին կատարման[ե]*,*

24 F ³õÅÁÝ³ Ïù
25 A ºñÇõ³ñù Ñ»Í»ÉáÛÝ E Á½´»ÉÇ³ñ
26 AE Á½µ³Å³ ÏÁÝ
28 E Û³ñµáõÙÝ E Ïáã»³É
30 E ÀÝ¹ñ»³É
31 E Áë ïáõ»ñÇÝ
32 F ×ßÙ³ñ ïáõÃ»³Ý A ÁëÏÇ½µÝ A áõÕÕáõ³Íª ³é³-çÇÝ ÷Ë ³é³çÝáñ¹
33 F Û³Ù»Ý³ÑÁ½³õñÇÝ
ա *Ղուկ. Է 28*
35 EF ÍÁÝáõÝ¹ A ãÇù ÍÝáõÝ¹ AE å³å³ÝÍÙ³Ùµ
բ *Ղուկ. Ա 5-20*
36 F ãÇù ÁÝ¹ ³ÛÉáÛ E ³ÛÉá
37 F ËáñÑñ¹áÛÝ
38 E ø³Ñ³Ý³ E »ñÏÁñå³·áÕ
39 F »õ Ñ³ñëÝ³Íáõ FE ½÷ñÏáõÃÇõÝ A áõÕÕáõ³Íª Ç Ù¿ç ÷Ë ½÷ñÏáõÃÇõÝ E Á½÷ñÏáõÃÇõÝ
40 E ³Ù»Ý³Ï³ñáÕ
43 E ³ÝÃ³·ã»ÉÇ
44 E »õ ß³é³õÇÕ
45 E ²ñÓ³ÏáÕ E ãÇù Í»ñáÛ AE å³å³ÝÍÙ³Ý
գ *Ղուկ. Ա 63*
46 E îÁñïÙ»ó»Éá EF ËÁÝ¹áõÃ»³Ùµ A ë³ÏÁë F Ëá-ïáÛ E Ëáïá
47 F î³ñ³Ï»ó»ÉáóÁÝ EF ïáõÝÁÝ
48 F ÝÁõÇñ»³É Û³Ý³å³ïÇÝ E Û³Ý³å³ïÇ
դ *Ղուկ. Ա 80*
49 F Ï³ÝË³ë³óáõÃ»³Ý
ե *Երգ Բ 12*

Զարթուցիչ թըմբրեցելոյ բնութեանս՝ ի նըսեմապատ գիշերոյն՝ յառաւաւտըն լուսաբեր,
Խաւսեցեալ լըռութեամբ Աստուծոյ եւ աստուածայնոցըն կատարիչ հրամանաց:
Շատացեալ ծածկութիւ միով ստեւով կենդանւոյն խոհականութեամբն[ա],
Ըստ նըշանակութեան կրելով մաշկեղէն գաւտի իմն ուխտից մահացու
Եւ ի պաշտաւն էին միշտ պատրաստ:
Հըսկաւղ իսկականին եւ տապար նորուն[բ]՝ տապալիչ անհաւատութեանց,
Ինքնաբերաւքըն շատացեալ եւ յաւելորդաց հրաժարեալ,
Խորհըրդաբեր կենդանւովն առ վերինսն եւ քաղցուիւըն հաճոյ առ աւրէնսն Աստուծոյ:
Ծաղիկ գեղեցկատես հովտաց եւ շուշան՝ դաշտաց վայելուչ[գ],
Մարտեալ գունակ բանին՝ ընդ նախահաւրն մարտողին եւ յաղթեալ:
Փորձեալ փորձանաւք իբր անփորձըն չարեաց ի փորձողէն զհասակս ամենայն,
Եւ ի յերկրորդին ծանուցեալ հաւատի
Զպատրաւղըն պարտեալ զաւրութեամբ բարձրելոյն.
Բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Յովհաննու Կարապետին,
Խնայեա՛ ի մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմք:

Յանապատի խըստակրաւն վարուք հաճոյացեալ էին Աստուծոյ,
Որով եւ Բանըն հայրական ձայնեալ առ նոյն՝ գալ ի լըումըն խորհըրդոյն,
Զի եւ այս իրի աղագաւ զերծեալ ի մանկակոտոր հրամանէն[դ] յանապատ
Ի խանձարրոց ծնողիւն, որպէս եւ Տէր նորուն՝ յաշխարհն Եթովպա
Գալ յերեւումն Իսրայէլի եւ ձայնիւ յայտնեալ[ե],
Զանպարագիծն ի մարմնի պարագրեալ,
Հորդեալ ճանապարհ գալըստեան Բանին զհոգիս մարդկան բանականաց:
Մկրտեալ զԻսրայէլ ոչ ի հուր եւ ոչ ի Հոգի[զ],
Այլ ներգործողին ըզնոյն պատմաւղ հաւաստի,
Որ եւ մատամբըն նըշանացի ցուցանէր զհուրն Աստուած պարածածկեալ ի մարմնի.
Գառն Աստուծոյ իսկապէս եւ բարձաւղ մեղաց կոչէր ըզ Նա աշխարհի[է]:

50 F ÃÙµñ»Éáõ E ÃÁÙñ ³ ó»Éá
52 EF Ï»Ý¹ ³ ÝáõÝ F ËáÑ ³ Ï ³ ÝáõÃ» ³ Ùµ
ա **Մտթ. Գ 4, Մրկ. Ա 6**
բ **Ղուկ. Գ 9**
56 F Û ³ õ»Éáñ¹ ³ óÝ
57 EF Ï»Ý¹ ³ ÝáíÝ AE Ñ ³ × AE ³ õñ¿Ýë
58 F ·»Õ»óÏ ³ å¿ë A áõÕÕáõ ³ Íª í ³ Û»Éáõñç F í ³ Û»Éáõñã
գ **Երգ Բ 1**
59 A Ý ³ Ë ³ Ñ ³ õñÁÝ
60 F ãÇù Ç ÷áñÓáÕ¿Ý EF Á½Ñ ³ ë ³ Ïë
61 AF ãÇù Ç
62 F ¼å ³ ïñáÕÁÝ E À½å ³ ïñáÕÁÝ EF å ³ ïñ» ³ É
66 F ÉñáõÙÝ E ÉÁñáõÙÁÝ
դ **Մտթ. Բ 16-18**
68 E Ë ³ ÝÓññáó E ãÇù ÍÝáÕÇõÝ A ºÃáå ³ E ¾Ãáíå ³ F ºÃáíå ³ Û
69 F Æëñ ³ Û»ÕÇ
ե **Մտթ. Գ 3, Մրկ. Ա 3, Ղուկ. Գ 4**
70 AE Ù ³ ñÙÇÝ
71 E ´ ³ ÝÇÝ · ³ ÉÁë ï » ³ Ý
72 EF ØÁÏÁñ ï » ³ É A ØÁÏÁñ ï »É
զ **Մտթ. Գ 11, Ղուկ. Գ 16**
73 EF Ý»ñ · áñÍÇÝ
74 F Ù ³ ï ³ Ùµ EF Á½ÑáõñÝ
75 EF ãÇù ÇëÏ ³ å¿ë F Û ³ ßË ³ ñÑÇ
է **Յովհ. Ա 29**

Անկարաւտ մաքրութեան եւ մաքրեցելոց գերազանց,
Մրկըրտէր տնաւրինաբար խոնարհութեամբ մաքրողն Ադամայ ի ծառայէն ամլորդւոյ,
Որ էր չընչին իրին նորուն անկար լուծանել
Իջմամբ ի հոսանսըն Յորդանանու:
Ծառայն սոսկացեալ յահէն եւ տագնապէր երկիւղիւ,
Հրաժարէր մերժիլ ի գլուխն Աստուծոյ, որ եւ աննիւթիցն է անմերձենալի,
Վասն որոյ եւ Տէրըն քաջալերէր ըզնոյն արդարութեանն լրման[ա]
Բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Յովհաննու Կարապետին,
Խնայեա՛ ի մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմք:

Նոր իմըն հրաշք եւ զարմանալի տեսանիւր
Ի ձեռնադրելն ըզՏէրն՝ ծառային կատարեալ,
Համագոյն առ համազաւրն առաքմամբ փառակցին խոնարհեալ,
Որ եւ հրաշալի տեսութեամբն ամլորդին ընդ կուսածին արքային զուարճացեալ,
Իսկ եւ իսկ ծանեաւ զԱդամ նովաւ նորոգեալ,
Քարոզեալ յայնմ աւրէ հրաշիցն աւետատու ազանց համայնից,
Աւրէնուրաց մարդկան կըշտամբիչ եւ խոտորելոց՝ խըթան զարթուցիչ,
Խաւարելոցըն հոգւով եւ անաւրինին յաւրէնսն Հերովդիայ
Ընդդիմակ սակս անաւրէն խառնակութեան,
Վասն որոյ ոխացեալ մարդախողխողն արիւնարբու եւ գազանըն բանական,
Շարժեալ յաննիւթէն, որ նիւթականաւ պատրեաց զԱդամն առաջին,
Որով եւ արկաւ ի բանտ բանտելոցն ի նսեմըն վայր արձակման.
Աւետաւոր տաւնիւ ծընընդեամբ արքային
Եւ կաքաւմամբ պըճնելոյն գեղուղէշ,
Եւ վարսաւոր ռահիւք արբանեկին Բէլիարայ,
Պարառմամբ պարողին եւ գերողին զարքայն երկրաւոր,
Տուրք նուիրական եւ կապէնք վարձաւորեալ մեռելոյն մեղաւք ըզգլուխըն կենդանի[բ],
Որով աստուածառաք ցասմամբ բարկացեալ նըմա բարերարն.
Բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Յովհաննու Կարապետին,
Խնայեա՛ ի մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմք:

---

77 F Ù ³ ùñ ³ õÕÝ E ² ¹ ³ Ùë EF ³ ÙÉáñ ¹ õá

78 E ãÝãÇÝ AE ÇñÇ

80 E »ñ Ï »ÕÇõ

81 F ³ ÝÙ»ñÓ ³ Ý ³ ÉÇ

82 E ì ³ ëÝ áñá EF ÉÁñÙ ³ Ý A ÉÁñÙ ³ Ùµ

ա *Մտթ. Գ 13-17, Մրկ. Ա 9-11, Ղուկ. Գ 21-22*

85 E ÇÙÝ

91 A Ë ³ õ ³ ñ»Éáó E ½ ³ õñ ³ óáõóÇã

92 EF Ê ³ õ ³ ñ»ÉáóÝ E Ñá · áí A Û ³ õñ¿ÝëÁÝ E Ð»ñáí-¹Ç ³

94 A Ù ³ ñ¹ ³ ËáÕáÕÝ F Ù ³ ñ¹ ³ ËáËáÕÝ

96 E µ ³ Ý¹ µ ³ Ý¹»Éáó F µ ³ Ý ï »ÉáóÁÝ

97 E ÍÝÁÝ¹» ³ Ùµ

99 F ³ ñµ»Ý»ÏÇÝ F ´¿ÉÇ ³ ñ ³ E ´»ÉÇ ³ ñ ³

100 AE å ³ ñ»ÉáÛÝ E »ñÏÝ ³ õáñ

101 A ÝÁõÇñ ³ Ï ³ Ý A áõÕÕáõ ³ Íª í ³ ñÓ ³ ï ñ» ³ É E Á½·Á-ÉáõËÁÝ

բ *Մտթ. ԺԳ 1-12, Մրկ. Զ 14-29, Ղուկ. Թ 7-9*

Նախնական էիդ ըամեալքս
Աղերս մաղթանաց տաւնախըմբութեամբ ձայնիւ վեր առաքեմք,
Պարգեւատրական փառաւք ժամանեա՛ ըամիցս, մերձդ ամենից,
Մաղթանաւք մաւր Քո եւ Կուսի
Եւ բարձողի ըըրտմութեանց Նախամաւրն Եւայի,
Աղերսարկու հայցմամբ տաւնիս Տեառն եւ պատճառի
Ըամիցս աստանաւր՝ Քոյին Մըկըրտչի,
Կայլակահեղ եւ յորդավըտակ հեղման արեան ծառային Քո՝ Սըրբոյն Ստեփանոսի,
Պսակաւոր Քո մարտիրոսի եւ Նախավըկայի,
Բազմաչարչար եւ յոգնանկար կըտտանաւք Լուսաւորչին Հայկազանց՝ Սըրբոյն Գրիգորի,
Համագումար ըզՔեզ սիրողաց՝ առաքելոց եւ մարգարէից,
Միանձանց, ճըգնաւորաց եւ մարտիրոսաց մաղթանաւք՝
Պահեա՛ յարագուարճ եւ մըշտապայծառ փառաւք,
Զ'ի վերայ վիմին հաւատոյ անկեանդ ամրացեալ
Աշտարակ անկարծելի՝ զեկեղեցի Քո սուրբ,
Զդիտապետն ի Քէն կացուցեալ եւ զտեսուչ հոգւոց բանականաց
Զհայրապետըն մէր՝ ըզտէր [այս անունն]
Եպիսկոպոսաւք եւ վարդապետաւք, քահանայիւք եւ սարկաւագաւք,
Դըպրաւք եւ ընաւին իսկ պաշտաւնէիւք,
Ըզզաւրացեալն ի Քէն զաւրութեամբ,
Զբարեպաշտ Թագաւորն մեր [այս անունն]
Զաւակաւք եւ զաւրաւք, զարմիւք եւ Նախնականաւք
Ամրացո՛ ընդ Թեւաւք Քո հըզաւր
Եւ լե՛ր մարտակից եւ զաւրավիգն ի պատերազմունըս բարբարոսաց,
Եւ համաւրէն հաւատացեալ հաւտի Քո փոքու
Լե՛ր պահապան եւ այցելու,
Զի յաստիս ամրացեալ եւ յապագային Քեզ ընծայեալ.
Ահա յիշեսցես եւ ողորմեսցիս
Հաւատով եւ յուսով ի Քեզ նընջեցելոց, աղաչեմք:

---

106 F ï ³ õÝ ³ ËÙµáõÃ» ³ Ùµ AE Ó ³ �ÝÇë
107 E ä ³ ñ·»õ ³ ñ ³ Ï ³ Ý E Å ³ Ù ³ Ý» ³ � E ñ ³ ÙÇóë EF Ù»ñÓ
108 A øá�
109 E µ ³ ñÓ ³ õÕÇ
110 A î» ³ éÝÝ
111 E øáÇÝ AE ØÏñ ï ãÇ
112 A ùá� F ëñµá�Ý F ê ï » ÷ ³ ÝÝáëÇ
113 EF äÁë ³ Ï ³ õáñ A ºõ åÁë ³ Ï ³ õáñ E Ù ³ ñ ï ÇõñáëÇ
114 A �áùÝ ³ ÝÁÏ ³ ñ E �á·Ý ³ ÝÁÏ ³ ñ E Ï ï ï ³ Ý ³ õù F Ð ³ �-Ï ³ ½Ý» ³ Ýó F Ð ³ �Ï ³ ½Ù» ³ Ýó F ëñµá�Ý
117 F Ùßï ³ å ³ �Í ³ é
118 E í»ñ ³ A íÇÙ ³ �ÇÝ A ³ Ý·» ³ Ý¹
120 E À½¹Çï ³ å» ïÝ AE Ï ³ ó» ³ É E Á½ ï »ëáõã Ñá·áó E Ù»ñáó ÷Ë µ ³ Ý ³ Ï ³ Ý ³ ó
121 F À½Ñ ³ �ñ ³ å» ïÁÝ E À½Ñ ³ �ñ ³ å» ïÝ
122 A ù ³ Ñ ³ Ý ³ �Çõù ë ³ ñÏ ³ õ ³ · ³ õù
125 AE À½µ ³ ñ» å ³ ßï Ã ³ · ³ õáñÁÝ
127 E ² Ùñ ³ óá�
130 A ãÇù ï áÕÁ
131 AE ³ Ùñ ³ ó» ³ Éù
133 A ÝÁÝç»ó»ÉáóÝ E ÝÝç»ó»Éáó Ù»ñáó E ãÇù ³ Õ ³ ã»Ùù

Եւ *եւս առաւել*
Զյորդորումըն սիրոյ եւ զգործս բարեաց պարգեւել մեզ, խնդրեմք:

Րամեա *զամենեսեան*
Յերկիւղ Քո եւ ի սէր, Աստո՛ւած համայնից, աղաչեմք:

ՓՈԽ

Գ*երահրաշ ծաղիկ անԹառամ եւ բուրաստան բազմաստեղուն,*
Ունարան պլտղոյն քաղցրահամ,
Որով կենդանացան եւ կերակրին միշտ տիեզերք ամենայն:
Հարսնարան փեսային անմահի եւ ծնաւղ ծնիցելոյ Բանին ի Հաւրէ,
Որ եւ հրաւիրմամբ կանխաւաք ձայնիւ
Բազմաւրինակ կերպիւ ծանուցար տեսանողացն:
Տապանակ կենդանի կենդանւոյն շինեալ Յիսուսի,
Որով կենդանացաւ մահացեալն մայր քո՝ Եւա:
Տուն Աստուծոյ, տունն երկնից եւ ճանապարհ ելից մեր յերկինս,
Յանուանէ նախնոյն Մարիամ,
Լուսաւոր իմն Թարգմանաբար եւ յանխոնաւ Թմբկէն
Անշաղախդ յայտնեցաւ կուսուԹիւն:
Մովսիսական բանիւ անտաւն աւրինակէր զընդունարանդ Աստուծոյ,
Մնալով անկէզ յարփենոյն բոցոյն,
Ի քոյդ խորհուրդ եղեւ կառուցեալ ունակըն տախտակաց գրելոց մատամբն
Աստուծոյ:
Որ եւ եսդ ոսկի սափոր՝ իսկապէս աստուածայնով լըցեալ մանանայիւ,
Դուռն աղխիւք ամրացեալ՝ երկրածնացս գուշակեցար անմուտ,
Եւ արքային երկնից պահեալ առագաստ յայտնեցար:
Պարտէզ փակեալ եւ աղբեւր կընքեալ
Եւ ի Դանիէլէ՝ լեառըն վիմածին ծանուցեալ:
Կոյս՝ յըղացեալ առանց առն, եւ տումար՝ ո՛չ ընԹերցեալ յառնէ,
Անփորձ՝ ի հարսանեաց եւ ծընաւղ՝ մանկանն Էմմանուէլի,
Մայր կենաց կենդանեաց եւ գրաւ արարածոց,

137 A øá[illegible] E ËÁÝ¹Áñ»Ùù F 137-138-Ç ÙÇç»õª ¼³ÝÓÇÝë Ù»ñ »õ ½ÙÇÙ»³Ýë
138 F ãÇù ö[áË]
140 A áõÕÕáõ³Íª Ï»ñ³Ïñ»ó³Ý ÷Ë Ï»Ý¹³Ý³ó³Ý
141 F ÍÁÝ³õÕ E ÍÝáÕ E ÍÝÇó»Éá
142 E Ï³ÝË»³é³ù
144 E Ï»Ý¹³Ýá[illegible]Ý F ÚÇëáëÇ
145 A Ù³Ñ³ó»³ÉÁÝ E Ù³Ñ³ó»³É Ù³[illegible]ñÁÝ EF ºõ³[illegible]
146 F »õ ¹áõéÝ ÷Ë ïáõÝÝ
147 A Ý³ËÝõá[illegible]Ý
148 A ÃÁÙµÏ¿Ý
151 E ØÁÝ³Éáí A µáóá[illegible]
152 F ãÇù Ï³éáõó»³É F áõÝ³ÏÝ E ÏáõÝ³ÏÝ ÷Ë áõÝ³ÏÝ
153 E »ë A ³ëïáõ³Í³[illegible]Ýáíù
154 EF ³ËÇõù A »ñÏñ³ÍÁÝ³óÁë E »ñÏñ³ÍÁÝ³óë
156 E ³ÕµÇõñ
158 A ï³õÙ³ñ
159 F ÍÝ³õÕ E ÍÁÝáÕ F ºÙÙ³ÝáõÇ¿ÉÇ E ¾Ù³ÝáõÇ¿ÉÇ

Տալիթա՛, երկիր լուսածին:
Աղերսիւ եւ արտասուագոչ ձայնիւ պաղատիմք առ մայրդ Աստուծոյ՝
Երգաբանս եւ երգիչքս
Եւ ընաւ խըմբեալքս՝ ի յիշատակի մեծիս Յովհաննու,
Մաղթեա՛ ծնիցելոյն ի քէն Աստուծոյ՝
Ժամանել մեզ ի փրկութիւն:
Եւ այժմ ողորմեա՛ց մեզ, Տէ՛ր Աստուած մեր,
Ըստ մեծի ողորմութեան Քում:

161 A î ³ ÉÇÃ ³ °Û
163 F º ñ · ³ µ ³ Ýùë F »ñ · Çãù
164 F µÁÝ ³ õ F ËÙµ» ³ Éùë F ÛÇß ³ ï ³ ÏÇë Ù»ÍÇ E Úá í ³ Ý-Ýáõ
165 E ÍÁÝÇó»ÉáÛÝ F ãÇù Ç ù¿Ý
166 E Ä ³ Ù ³ Ý» ³ É
168 E áÕáñÙáõÃ» ³ ÝÁ¹ øá, ³ Õ ³ ã»Ùù ÷Ë áÕáñÙáõÃ» ³ Ý øáõÙ

ՏԱՂ ԳԼԽԱՏՄԱՆՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ՄԿՐՏՉԻՆ

Ի յանապատէ լերանց ձայն աւետաւոր հընչեաց[ա],
Կուսածին Որդւոյն քարոզ, կարապետ Բանին յայտնեալ:
Եւ ձայն բարբառոյ յասէ. անուն անեղին եղեալ,
Սա մարգարէից ըղձումն, սա առաքելոց պարծանք:
Սա ի փորձութեանց հողմոց, տունկ մի յանտառից չարժեալ,
Սա ետ զաւետիս առ հարսն. զնոյն դարձեալ եւ մեզ յայտնեաց:
Սա մեծ ի կանանց ծընունդս[բ], երկրորդ Հեղիաս գոլով,
Սա ի Հերովդիէ խռովեալ, եդեալ ի պահեստ բանտին:
Եւ Հերովդիա խռովէր ընդ յանդիմանիչ բանին[գ],
Մի՛ լիցի աւրէնս, ասէ, անաւրէն խաբաւղ, պատրաւղ,
Կողածին եղբայրըն քո, հողանիւթ զուգեալ ընդ քեզ:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 246µ-247³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 250³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 374³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 231³-232µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 158µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 272³-273³

Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ²ÛÉ ï³Õ Úáí³ÝÝ[áõ] Î³ñ³å»ïÇÝ C ²ÛÉ ï³Õ Úáí³ÝÝáõ D î³Õ ÚáíÑ³ÝÝáõ ØÏñïãÇ H öáË

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ò³ÛÝ ³ÛÝ áñ ì³Û ÇÙ Ù»Õáõó»³É. î³Õ ·ÉË³ï Ù³ÝÝ ÚáíÑ³ÝÝáõ ØÏñïãÇÝ. ²Ûë³õñ ÅáÕáí»³É Ù³ÝÏáõÝù Ñ³Ûñ å³ïáõ³Ï³Ý

´Ý³·Çñ
1 C Ó³ÛÝÇõ ï³óáõù ÝÁõ»ñ ÷Ë Ó³ÛÝ… ÑÁÝã»³ó
ա Մատթ. Գ 3, Մարկ. Ա 3, Ղուկ. Գ 4
2 M ØÇ³ÍÝÇ ÷Ë Îáõë³ÍÇÝ C àñ¹áÛÝ M àñ¹áÛ M Ï»Ý³ó ÷Ë Û³ÛïÝ»³É
3 D Û³ÛïÝ»³É ÷Ë Û³ë¿ D Û³ÝáõÝ G ³ë¿
7 BD ÍÁÝáõÝ¹
բ Ղուկ. Է 28
8 D Ð»ñá¹¿ G Ð»ñá¹¿¿ C µ³Ý¹ÇÝ
9 DG Ð»ñá¹Ç³ C ãÇù 9-11 ïáÕ»ñÁ
գ Մատթ. ԺԴ 1-12, Մարկ. Զ 14-29, Ղուկ. Թ 7-9

ԱՅԼ ԱԶԳ

Են նաւակատիկ այսաւր, Հերովդիայի ծնընդեանն,
Խումբ առ խումբ հրաւէր տըւեալ, բազմութեան զաւրաց իւրոց:
Գունդ առ գունդ ժողովեցան այգուն միաբան ի ճաշն,
Դուստր Հերովդիայ եկեալ դէմս առեալ մոլէր աղջիկն:
Ի խընճոյս իջեալ աղջիկն, առաջի Թագաւորին,
Հերքըն ծալ ի ծալ առեալ նըմանեալ արքայ աւձին:
Աչաւքըն ծաւալ ծըփէր ծիրանի ծովուն նըման,
Ուլովքն ի վերայ լանջացն, նըմանեալ լերանց ծաղկանց:
Եւ վարդ վառելով այտիցն, նըմանեալ խայծեալ նըռանց,
Ոտնաձայն Թընդիւն տաղիցն, նոյն եւ ի շարժել մատանցն:
Նա դարձ ի դարձեալ մոլէր առաջի Թագաւորին,
Ձեմս առեալ, ճեպեալ ճեմէր, վազըս կաքաւիւք վազէր:
Ընդ այն Հերովդէս մոլեալ, ընդ անձն ապաստան լինէր,
Վասն է՞ր կատաղիս, մոլիս, դուստըր Հէրովդիադայ:
Խընդրեա՛ դու յինէն պարգեւս զգերագոյն փառաց իմոց,
Դաշինըս եդեալ ուխտէր, զփառս իմ քեզ ի կեանս իմ տաց:
Ի մաւրէն խրատեալ աղջիկն, զգլուխն Յովհաննու խընդրէր.
— Դու տո՛ւր ինձ այսաւր պարգեւս, զգլուխըն Յովհաննու հատմամբ:
Զայն Կարապետին մեծի, զայն ձեռնադրողի Փըրկչին:

ԱՅԼ ԱԶԳ

Տըրտմեալ Հերովդէս ընդ բանսն, ոչ կարաց ստել ուխտին,
Փութով առաքեաց ի բանտն, տայր զչար խորհրդոյն պարգեւս:
Եդեալ ի վերայ սկտեղ, բերեալ եւ մատոյց նըւէրս,
Ողբայ եւ երկիրս այսաւր, զլոյսն յանապատէ չիջեալ:
Սա էջ ի դըժոխս քարոզ, աւետարանէր զգալուստ.
— Մի՛ անյոյսն նընջէք մեռեա՛լք, Տէր յաղթեաց մահու խաչիւն:
Եւ մեզ յարութիւն շնորհեաց, զԻւր զողորմութեան շընորհսն,
Քեզ փառք վայել է, Փըրկի՛չ, այժմ եւ յաւիտեանս, ամէն:

---

³ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 247µ-248³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 250µ-251µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 374³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 291µ-292µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 158µ-159³
Êáñ³·Çñ
AG ï»°ë í»ñ»õáõÙ BCD ³ÝËáñ³·Çñ
´Ý³·Çñ
1 BG Ð»ñá¹Ç³¹Ç D Ð»ñá¹Ç³¹ B ÍÝÁÝ¹»³Ý C ãÇù 1-16 ïáÕ»ñÁ
4 BDG Ð»ñá¹Ç³¹
5 D ËÁÝçá¹ë
8 BG áõÉáõÝùÝ D ãÇù ïáÕÁ
13 D Ð¿ñá¹¿ë
14 B Ð»ñá¹Ç³¹³¹
16 BG ï³Ù
17 DG Úáí³ÝÝáõ
18 BDG Úáí³ÝÝáõ C ãÇù ïáÕÁ
19 B Ó»éÝ³¹ñ³õÕÇ C Ó»éÝ³¹ñáÕÇÝ D áõÝÇ ß³ñáõ-Ý³ÏáõÃÇõÝ. ¼³¹Ý ¹³é³çÁÝÃ³ó Ó³¹ÝÇÝ, áñ ½¿çÝ Ç ¹ÁÅáËë ³ñ³ñ
21 C µ³Ý¹Ý
22 B ãÇù D ëÏï»ÕÝ
25 D ³Ý¹á¹ë

ՓՈԽ

Զինչ արդիւնատիպ վայելչատիպ կային,
Սէր ի սիրայէ քաղցրաշընչեալ աւդոյն:
Շիչ նարդիսալի քաղցրահամբոյր շըրթանց,
Շար մարգարտազարդ լուսասպիտակ երամ:
Խոպ խոպ խոպոպէն վայր վայրենի ջոկիցն,
Երկուց խընձորից նըշդարենի ոստոց:
Հոյլ մանրակոտոր արմաւենեաց ողկոյզ,
Մի առ մի ընթաց երթ եւ եկեալ գային:
Էր նաւակատիս Հերովդիա ծնընդեանն,
Շտապ հրաւէր տըւեալ համէնազնեան ռամկին:
Մեղմիկ շարժելով յայս կոյս եւ յայն նայէր,
Ծովածըփելի իւր մահաբեր աչաւքն:
Կայթել կաքաւէր թըմբկահարիկ աղջիկն,
Պակչոտ պակուցեալ Հերովդիա արքայ:
— Արդ խընդրեա յինէն հրապարակաւս ասեմ,
Զփառս իմոյ կենաց ըզկէսըն տաց ես քեզ:
Խրատեալ ի մաւրէն յառաջագոյն աղջիկն.
— Երթ խընդրեա ըզգլուխն Յովհաննու պարգեւս:
Մըտեալ փութապէս առ թագաւորն աղջիկն,
Պարգեւըս խընդրէր տալ զանարատ ըզգլուխն:
Լըւեալ տըրտըմէր Հերովդիա արքայ,
Խոժոռ հրամայեաց զանապական ըզգանձն:
Զայն մարգարէին մեծին ի ծնունդս կանանց,
Զայն Կարապետին յառաջընթաց ճոխին:
Սա էջ ի դըժոխըս ճրագաջահ պայծառ,
Լոյս ծագեաց որ անդ նընջեցելոց սըրբոց:
Մըտեալ ի դըժոխս աւետարանեաց ըզՏէրն.
Տէր յաղթեաց մահու Իւր նըշանաւ խաչին:
Արդ, աւրհնեալ է Հայրն եւ համագոյ Որդին,
Հոգին ճըշմարիտ այժմ յաւիտեանս, ամէն:

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 248³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 251µ-252µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 232µ-233³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 159µ-160µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 59³-60µ
Êáñ³·Çñ
ABDG ï»°ë í»ñ»õáõÙ M Þñç³Ï ï³ÕÇë Úáí³ÝÝáõ ØÏñïãÇ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A àí ½³ñÙ³Ý³ÉÇ M Úáí³ÝÝáõ Î³ñ³å»ïÇ
´Ý³·Çñ
1 M í³Û»Éç³ïÇå
2 M êÇñ ÷Ë ê¿ñ M ù³Õóñ³ßÁÝç»³É
3 B Ý³ñ¹ÝÇë³ÛÉÇ
5 D Ëáåååå»Ýáï
6 D ËÁÝÍáñáó M ËÁÝÍáñÇó
9 B Ð»ñá¹Ç³ G ÍÝÁÝ¹»³Ý D ãÇù 9-28 ïáÕ»ñÃ
10 BG Ñ³Ù³ÛÝ ³½Ý»³Ý
12 BGM Ìáí³ÍÁ÷»ÉÇÝ
14 BG Ð»ñá¹Ç³Û M ³ñù³ÛÝ
16 M »õ ÷Ë »ë
18 B Úáí³ÝÝáõ
21 BG Ð»ñá¹Ç³ Û³ñù³Û M ³ñù³ÛÝ
27 M Á½î¿ñ
28 M Ë³ãÇõÝ
29 GM Ð³Ûñ M àñ¹Ç
30 D Ç ÷Ë ³ÛÅÙ M Ðá·áÛÝ ×ßÙ³ñïÇ ÷³¨éù Û³õÇ-ï»³Ýë, ³Ù¿Ý

ՄԵՂԵԴԻ ԳԼԽԱՏՄԱՆՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԿԱՐԱՊԵՏԻՆ

Անմարմնոցն ըզգաստից, կատարիչ գործոյ ես, Տէր Կարապետ,
Որ ես ամպոց վերաբնակող եւ հաստատութիւն հաւատացելոց
Եւ առաջնորդ կենացըն յաւիտենից:
Հին եւ Նոր, Հին եւ Նոր, Հին եւ Նոր կտակարանացըն միջնորդ,
Որ ի Հերովդիայ պարգեւիս խընդրեցաւ,
Քո հրաշափառ գըլուխդ, մեծ ի ծնունդըս կանանց:
Յանաւրէնի մաւրէն խրատելով աւրիորդն ասէ.
– Տուր ինձ ի վերայ սկտեղ ըզգլուխն Յովհաննու Մըկըրտչի,
Զի տարայց եւ տացից մաւրն իմոյ պարգեւըս հաճելութեան:

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 249³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 249µ-250³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 373µ-374³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 158³µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG Ø»Õ»¹Ç Úáí³ÝÝáõ C Ø»Õ»¹Ç Úáí³ÝÝáõ
Èáõë³Ýó³ÇÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A Æ ë ï áñÇÝ Éáõë³Ýóë. Ø»Õ»¹Ç ·ÉË³ ïÙ³ÝÝ Úáí-Ñ³ÝÝáõ ØÏñ ïãÇÝ
´Ý³·Çñ
2 C ³Ùµáó
5 G å³ñ·»õë
6 BG ·ÉáõË ï BG Ï³Ý³Ýó, áñ »ë (B ³Ùå)
8 BG ëÏ ï»Õµ
9 BG áõÝÇ ß³ñ. àñ »ë ³Ùåáó í»ñ³µÝ³.

ԳԸԼԽԱՏՄԱՆՆ ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ*

Գոյակն էական, Հաւր սահման եւ բան, Աստուած պետական,
Մարդ եղեալ բնական, յարգանդ կուսական, անշփոթ միական,
Ցաւարտ կատարման, լըրման մարդկութեան, երեսունամեան,
Գայ ի Յորդանան, Տէրն իւր առ ծառայն, ի պէտ լըւացման,
Տեսեալ Յորդանան, զԱստուածն աննըման, կերպիւ մարդկութեան,
Ջուրք զահի հարան եւ յետըս դարձան, ի փախուստ եղեն‥,
Տէրն երետ հրաման, գետն եկ ի սահման, զընալոյն բնական,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ, բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Յովհաննու,
Աղաչեմք:

Բաբունն աննման, Աստուածն անսահման, եկն ի Յորդանան,
Տալ աւրէնս մարդկան, գջուր մըկրտութեան, վասըն մաքրութեան,
Հրաժարէր ծառայն, անապատին ձայն, եւ տայր պատասխան,
Տէ՛ր, չեմ ես արժան, հըրոյդ մաքրութեան, Բանիդ լըւացման,
Տէրն ասէ ընդ ծառայն, թէ պարտ եւ արժան, թոյլ տուր անխափան‡,
Ցուցանէր ծառայն, զընութիւնս մարմնական, վեհին անարժան,
Նոյն նըմանական, ետուր պատասխան Տեառն իւրոյ ծառայն,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ, բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Յովհաննու,
Աղաչեմք:

Իսկ բարբառոյն ձայն, կայր նա ի դողման, յահ եւ ի սասան.
— Տէ՛ր, չեմ բաւական Քումըդ բարձրութեան եւ անհասութեան,
Երկինք ոչ բառնան զհուրդ աստուածական եւ անքըննական,
Յիսուս փըրկական, եմուտ Յորդանան, ջուր մըկըրտութեան
Եւ անդէն բացան, երկինքըն ցելան, եւ պատառեցան,
Ձայնն հայրական, Աջն աստուածական, անդ երեւեցան,
Հոգին սըրբական, աղաւնանըման, էջ ի Յորդանան,
Սակս վըկայութեան, Բանին հայրական, Որդւոյն միական,
Զոր մարդիկք տեսան, եւ արժանացան, հոգոյն տեսութեան,
Յովհաննէս ծառայն, դարձաւ ի Փառան եւ ի Հրէաստան,
Ըստ սովորութեան, տալ աւրէնս մարդկան, զջուր մըկըրտութեան,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ, բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Յովհաննու,
Աղաչեմք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 191µ-194 ³
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í »ñ»õáõÙ
Ì ³Ůñ ³ Ï ³ å ª ¶ñÇ·áñ
ÌÝÃ. ¶ ³ ÝÓÇó ³ é ³ ç Ï ³Ů Ñ» ï »õ» ³ É Ï ³ ý ³ Ý.
² é ³ çÇÏ ³Ů · ³ ÝÓë ³ ë¿ ½Ï ³ ý ³Ůë.
¶ ³ ÝÓë ·ñ»ó ³Ů »ë åÇ ï ³ ÝÇ,
ð ³ Ù» ³ É µ ³ ÝÇõ ŮáŮÅ ÁÕÓ ³ ÉÇ,
Æ ï ³ õÝÁë êáõñµ Î ³ ñ ³ å» ï Ç,
ò[·]ÁÍ» ³ É Ç ÷ ³ éë ŮÇß ³ ï ³ ÏÇ,
àñ í »ñÍ ³ ÝÇÙ Ů» Ï »Õ»óÇ,
ð ³ Ù» ³ É Ù ³ ÝÏ ³ Ýó Ýáñ êÇáÝÇ,
Æ ï ³ õÝë ëáõñµ ŮÇß ³ ï ³ ÏÇ,
° ñ ³ Ý»ÉáŮÝ Úá íÑ ³ ÝÇëÇ

‥ Սղմ. ՃԺԳ 3-5
‡ Մտթ. Գ 13-17, Մրկ. Ա 9-11, Ղուկ. Գ 21-22

Գոյր անդ չար իշխան, Հերովդէս արքայն, յերկրին Հրէաստան,
Ոչ կայր ի սահման, սուրբ աւրէնսդրութեան, մարգարէական,
Այլ էր ի շնորհութեան, ի գործ գազրութեան, եւ պոռնկութեան,
Ըստ սովորութեան, հեթանոսական պատւէր զաւր ծննդեան,
Արար նա հրաման, եւ ժողովեցան բազմութիւն մարդկան,
Որք ի ճաշ նըստեցան, սեղան բազմեցան, կերան եւ արբան,
Տըւաւղէն չգոհացան, այլ գործեալ դարան, արդարոյն սպանման,
Ի ձեռն աղջկան, լըկտոյն խաղացման, յիմարեալ արքայն,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ, բարեխաւսութեամբ Սրբոյն Յովհաննու,
Աղաչեմք:

Որք անդ հաւաքեան, եւ գումարեցան, ժողով բազմութեան,
Ի յայն բազմական, գինի հին արբան, եւ յիմարեցան,
Ետուն հրաման, գըլխատել ըզայն, այրըն սըրբազան,
Աստուծոյն հրաման, արար դատաստան, ի ժամըն վաղւեան,
Պաղին ետ հրաման, կըտրել զգըլուխ շան, զլկտի աղջկան,
Զոր բարձեալ տարան, սկուտեղամբ տըւան, մաւրըն բոզին այն,
Հերովդէս արքայն, եւ չար լկտին այն, եւ մայրն աղջկան[***],
Նոքա երեքեան, չարամեռ եղան, եւ սատակեցան,
Եւ կան ու մընան ահեղ դատաստան նոցա քըննութեան,
Ահա յիշեա.
Եւ եւս.:

Րամից բազմութիւն այն հրապարակին, յայն բազմականին,
Յորժամ եւ տեսին, զգլուխ Մըկրտչին, Սուրբ Կարապետին,
Զաղաղակ բարձին, անդէն եւ լացին, եւ հառաչեցին,
Եղուկ ասացին, եւ վայ կարդացին, այն պեղծ Հերովդին,
Զաւրն անիծեցին, եւ նըզովեցին, զծնընդեան նորին,
Յորժամ որ հատին, զգլուխ Կարապետին, մեծ մարգարէին,
Աշակերտքն եկին, առին եւ բարձին, զնա եւ թաղեցին,
Եւ եկեալ պատմեցին, Յիսուսի Փըրկչին, այն ձայն ի բանին,
Կացին առ նըմին եւ աշակերտեցին Աւետարանին,
Որք հաւասարին, ձայնիւ բարբառին, Սուրբ Կարապետին,
Սըրբուհոյ Կուսին, մաւրն անեղ Բանին, Սուրբ Աստուածածնին,
Սուրբ Ստեփանոսին, Նախավըկային եւ Լուսաւորչին,
Որ բարեխաւսին, մեզ ի քաւութիւն եւ ի փըրկութիւն,
Երգոյս ասողին, եւ սըրագրողին, անմիտ Գրիգորին,
Այլեւ ստացողին, սորին եւ ասողին, սիրով հայցողին,
Ողորմեաց.:

[***] Մտթ. ԺԴ 1-12, Մրկ. Զ 14-29

ՅՈՐԴՈՐԱԿ ԵՒ ՏԱՂ*

Ձայն լըւեալ Սուրբն Յովհաննէս, գառն Աստուծոյ ըզնա ասէր,
Բարձաւղ մեղաց ըզնա կոչէ, արարչակից Հաւր քարոզէ[ա]*:*
Զոր լըւեալ չար վիշապին, որ մարդասպանն ի սկզբանէ,
Զերկնային ձայնն ի Հաւրէ զվկայութիւն ի Յովհաննէ:
Որ ունէր յակնակապիճսն ըզՅորդանան, զոր Յոբ ասէ[բ]*,*
Նա լինէր փախստական եւ հալածեալ ի Քրիստոսէ:
Նոյն գունակ ի մարդկանէ, ով որ զՔրիստոս Աստուած յիշէ,
Եւ յաւգըն կոչէ, զդէմս երեսաց խաչէ կընքէ:
Այլեւ աջով Կարապետին, որ ի տեղին Գասիանէ,
Սրբութեան այս տաճար է, տուն հաւատոյ հայոց սա է:
Ի բերդէ եւ յաշտարակէ Մամիկոնեան զաւրավարէ,
Հաւատա ինձ եւ յուսա, որ նա պահէ զմեզ ի չարէ,
Ի չարէ եւ յորոգայթէ, նա զմեզ փրկէ եւ պահպանէ,
Մեծ ի շնորհաց արժան առնէ, որ հաւատով առ նա դիմէ:
Առ նա դիմէ, յուսով հայցէ, զխոտաճարակսըն միջնորդէ,
Կամաց սըրտին իւր հասանէ, զՅիսուս Քրիստոս փառաւորէ:

---

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 194µ-195 ³
Êáñ ³ ·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
ա Յովհ. Ա 28-29
բ Յոբ Խ 18-19

Ծ. ԿԱՆՈՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՆՈՐ ԿԻՐԱԿԷԻ

ՔԱՐՈԶ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ ՆՈՐ ԿԻՒՐԱԿԷԻ՝ ԱՍԱՑԵԱԼ ՎԱՐԴԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻՆ

Ահաւոր մեծութիւն, անճառ էութիւն, բարձրեալ անքընին,
Անանջըրպետ միութեամբ զուգեալ Սուրբ Երրորդութիւն,
Ի յիսկութեան աստուածութեանըդ Քում, բարեբանեալ արքայ երկնաւոր,
Որ Միածնիւըդ Քո սկըզբնաւորեալ զամենայնս գոյացուցեր:
Կազմեցեր երկաքանչիւր կենդանիս անձնիշխանս կատարեալ բանաւորս
Եւ զաւդապատ անյատուկ կերպիւ եւ ըստ պատկերի Քում գոյացուցեալ,
Յորըս եւ ըզմինըն բովանդակ եւ ըզնոյնդ միւսոյն ի սմին աւուր բաղկացուցեր,
Որում ժողովեալ առաջի ստեղծողիդ հայցեմք ի Քոյին գըթութեանցդ,
Ընկա՛լ եւ գըթա՛ ի գինըս պատուական Քո արեանդ, աղաչեմք:

Սըրբասնեալ անուն ահաւոր, որ առ շնորհ նորոյ փրկութեանս
Նախատես գիտութեամբ զաւր եւթներեկի հանգստեան Քում
Ծանուցեր աբրահամեան զաւակին:
Զոր պարարեցեր զանազան հանգըստեամբ
Եւ ըստ անլուր խըստութեան արժանապէս մերժեցեր ի սպառ բարկութեամբ,
Ընտրեցեր յանկածից ժողովուրդըս Քոյին շնորհաւքըդ սեպհականեալս,
Որոց պարգեւեցեր ըզհրաշալի աւր միաշաբաթիս
Ըզսրբեալըս Քեզ աւրհնութեամբ, զոր մեծարեցեր
Աշխատաժիր ներգործութեամբ, որ ոչ երբէք վաստակիս,
Զյիշատակ փըրկագործ տնաւրէնութեան ի սմա կատարեցեր:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 249µ-254µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃª 96 ³ -105 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 188 ³ -195 ³
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 84 ³ -90 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ø ³ ñá½ Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý »õ Üáñ ÎÇõñ ³ Ï¿Ç D Î ³ ÝáÝ ³ õáõñ Üáñ ÏÇñ ³ Ï¿ÇÝ · ³ ÝÓ ³ ë ³ ó» ³ É »é ³ Ù»ÍÇ »õ ëáõñµ í ³ ñ¹ ³ å»ïÇÝ ì ³ ñ-¹ ³ Ý ³ F ø ³ ñá½ Ù»ÍÇ Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý î» ³ éÝ
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙÝ»ñ
A È¼. ø ³ ñá½ Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý ² ë ï áõÍá Üáñ ÏÇñ ³ Ï¿Ç ³ ë ³ ó» ³ É ì ³ ñ¹ ³ Ý ³ í ³ ñ¹ ³ å»ïÇ È¼. Ú ³ ñáõ-Ã» ³ Ý øñÇë ï áëÇ Üáñ ÏÇñ ³ Ï¿ÇÝ ì ³ ñ¹ ³ Ý í ³ ñ-¹ ³ å»ïÇ ³ ë ³ ó» ³ É È¼. Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý Üáñ ÎÇñ ³ Ï¿Ç ì ³ ñ¹ ³ Ý í ³ ñ¹ ³ å»ïÇ ³ ë ³ ó» ³ É D Üáñ ÏÇñ ³ Ï¿ÇÝ ¿
Ì ³ ñ ³ Ï ³ åª ² ë ³ ó ³ Í ì ³ ñ¹ ³ Ý ³
´Ý ³ ·Çñ
2 CDF ÙÇ ³ õáñáõÃ» ³ Ùµ
3 D ãÇù ³ ë ï áõ ³ ÍáõÃ» ³ Ý¹
4 D ØÇ ³ ÍÝÇõ D ½ ³ Ù»Ý ³ Ýë
5 CDF ³ ÝÓÝÇßË ³ Ý ³ Ï ³ Ýë ³ Ý ³ õ¹ë ÷Ë ³ ÝÓÝÇß-Ë ³ Ýë
6 CDF ½ ³ õ¹ ³ å ³ ï ë D ãÇù »õ D ·á ³ óáõó»ñ
7 C Á½ÙÇÝ ÷Ë »õ Á½ÙÇÝÁÝ D µ ³ õ ³ Ý¹ ³ Ï CDF Á½ÝÇõÃ ÷Ë Á½ÝáÝ¹
8 CDF ÚáñáõÙ
10 C ÷ñÏáõÃ» ³ Ý
11 D Ü ³ Ë ³ ·Ç ï áõÃ» ³ Ùµ F Ü ³ Ë ³ ·Ç ï áõÃ» ³ Ùµ ÷Ë Ü ³ Ë ³ ï »ë ·Ç ï áõÃ» ³ Ùµ D »õÃÝ»ÏÇ CDF øá
13 CDF ½áñÁë
14 D ËÁë ï áõÃ» ³ ÝÝ
15 C ÀÝ¹ñ»ó»ñ CDF ÅáÕáíáõñ¹ øáõÙ D ë»÷Ñ ³ Ï ³ -Ý» ³ É F ë»÷Ñ ³ Ï ³ Ý» ³ Éë
16 D ÙÇ ³ ß ³ µ ³ ÃÇ
17 CDF ëñµ» ³ É CF ³ õñÑÝ ³ µ ³ ÝáõÃ» ³ Ùµ
18 DF ³ ßË ³ ï Çë ÷Ë »ñµ»ù í ³ ë ï ³ ÏÇë
19 CF ¼Ç (F Æ) ÇßÁ ³ ï ³ Ï ³ õ D Æ Çß ³ ï ³ ÏÇ D ï Ý ³ õ-ñ¿ÝáõÃ» ³ ÝÝ CF áñ Ç

Գըլթացիս ի Քո փըրկեալ ժողովուրդս, որ միաբանեալ հայցեմք ի Քոյին գըլթութեանցդ,
Ընկա՛լ եւ գըլթա՛ ի գինըս պատուական Քո արեանդ, աղաչեմք:

***Ա**րարեր ի սմա ըզհրաշագործ զարմանալիս,*
Ծաւալեցեր Հոգւովըդ շըրջմամբ ըզլոյսըդ ցընդեալ,
Գուշակելով լուսափայլ Քոյ յարութեամբդ զաւազանին շնորհաբաշխութիւն,
Կարգեցեր ըզսա սկիզըն աւուրց եւ վախճան յաւիտենիս,
Հանդերձեցեր ըզսոյն աւր կիւրակէիս ի Քում գալըստեանդ ի լոյսն աներեկ,
Խոստացար հաւատացելոց Քոց ի սմին աւուր հանդիպիլ Քեզ անճախ խընդութեամբ,
Յորս եւ ի սոյն յոյս հաստատեալ բոլորով սըրտիւ հայցեմք ի Քոյին գըլթութեանցդ,
Ընկա՛լ եւ գըլթա՛ ի գինըս պատուական Քո արեանդ, աղաչեմք:

***Ց**աւղեա՛ ի մեզ ըզքաջասնութիւն հաւատոյ անկեղակարծ պընդութեամբ,*
Որ ի պատիւ Տէրունեան աւուրըս զամենայն կարգեցեր:
Յառաջնումն յոչէից ի գոյութիւն ածեալ կացուցեր:
Յերկրորդումըն զանձնիշխանական կամաւ կործանեալըն կանգնեցեր,
Իսկ ի միւսումն ապառնի Քում գալըստեանդ առհասարակ նորոգես,
Որում ի սէր կեանս առհաւատչէիւ զաւրացեալ եւ Քում Տէրութեանդ առաջի գումարեալ,
Ի յարութեան աւուրս եղեալ խանդակաթ, հայցեմք ի Քոյին գըլթութեանցդ,
Ընկա՛լ եւ գըլթա՛ ի գինըս պատուական Քո արեանդ, աղաչեմք:

***Ա**ստանաւր առ սեամըս տաճարի Քում բնակութեան սըրբարան խորանի կացեալ,*
Երկիր պագանեմք աղերսարկու մաղթանաւք, յիշեցուցանել Քեզ
Աւուրըս պատկերիւ, զի սմա հրաշագործ Քո հրաշակերտեալսն,
Որպէս յառաջ ազդեցեր ի ձեռն իմաստուն արքային Քո յարացուցին,
Առ որ ասացեր տալ ըզմասունս եւթեանց եւ ութերեկին,
Ցուցեր Յովնանաւ ըզքեզ մեռեալ հաւաստի եւ ճըշմարիտ կենդանի,

---

23 CDF Ðá·õáÛ¹ C Û»ñÏÇñ ½ÉáÛëÝ ÷Ë Á½ÉáÛë¹ D ½ÉáÛëÝ
24 CDF ½³õ³½³ÝÇÝ Éáõë³ ÷³ÛÉ ùá Û³ñáõÃ»³Ý¹ Á½ß-ÝáñÑ³µ³ßËáõÃÇõÝ ÷Ë Éáõë³ ÷³ÛÉ… ßÝáñÑ³µ³ß-ËáõÃÇõÝ
25 F ÁëÏÇ½µÝ ÷Ë Á½ë³ ëÏÇ½µÝ D ³ÝÛ³ ïáõÏ Ï»ñåÇó ³õáõñó D ³Ýí³Ë×³Ý ÷Ë í³Ë×³Ý D Û³õÇï»ÝÇÝ
26 C ½ÉáÛëÝ ÷Ë Á½ëáÛÝ CF ÏÇñ³Ï¿Çë
27 CF ³Ý×³é ÷Ë ø»½ ³Ý×³Ë D ãÇù ø»½
28 D ãÇù »õ
30 DA ³ÝÏ³Õ³Ï³ñÍ
31 CDF ãÇù áñ CD ³õáõñ C ÙÇ³ß³µ³ÃÇÝ, D ÙÇ³ß³-µ³ÃÇ, F ÙÇ³ß³µ³ÃÇë ÷Ë ½³Ù»Ý³ÛÝ Ï³ñ·»ó»ñ CF áõÝÇ ß³ñ. àñ »õ ëáíÇÝ »ññ»³Ï ³õáõñµù ½³-Ù»³ÛÝ ÇÝã Ï³ñ·»ó»ñ (F Û³ñ·»ó»ñ) D àñáí »õ ëáíÇÝ ³õáõñµùë ½³Ù»Ý³ÛÝ ÇÝã Û³ñ·»ó»ñ
32 D ·áÛ³óáõÃÇõÝ
34 DF ·³ÉÁë ï»³ÝÝ D Ýáñá·»³
35 CDF ÚáñáõÙ »õ ÷Ë àñáõÙ D »õ Ç ë¿ñ CF ãÇù »õ
36 F Û³ñáõÃ»³Ýë ³õáõñ D ëÇñáí Ñ³Ûó»Ùù
38 D Ëáñ³ÝÇ ùáõÙ
39 D ºñÏÁñå³·»Ùù F ºñÏñå³·»Ùù
40 CDF ßÝáñÑÇõ ÷Ë å³ïÏ»ñÇõ D ½ëù³Ýã»É³·áñÍ ÷Ë Ññ³ß³·áñÍ CDF Ññ³ß³·áñÍ»³ÉëÝ ÷Ë Ññ³ß³-Ï»ñï»³ÉëÝ
41 C øáõÙ F ãÇù øá Û³ñ³óáõóÇÝ
42 C Ù³ëáõÝë D »õÃ³Ýó Ï»Ýó³ÕáÛë ÷Ë »õÃ³Ýó
43 CDF òáõó»ñ ³é D Úáí³Ýáõ D »õ Ñ³õ³ëïÇ ÷Ë Ñ³õ³ëïÇ… Ï»Ý¹³ÝÇ F ãÇù »õ… Ï»Ý¹³ÝÇ

Հաստատեալ կընքեցար ի ձեռըն սաղմոսերգաւղին Դաւթի,
Ընդ որում հըրճուեալ գուշակեաց ըզմեծի Կիրակէիս,
Յորում երեւեցար ի նախնումն յերկրորդումն եւ յապագային,
Յորում եւ մեք տաւնախըմբեալ ի սոյն տուընջենիս հայցեմք ի Քոյին գըթութեանցդ,
Ընկա՛լ եւ գըթա՛ ի գինըս պատուական Քո արեանդ, աղաչեմք:

Ծանուցեր զամենայաղթ զաւրութիւն Քո ի Միաշաբաթիս,
Մեծարեցեր խորհըրդական պասեքիւն,
Զարդարեցեր տնաւրինական Քո լըրութեամբ,
Շնորհեցեր ըզկիրակէս նաւակատիս մեզ փըրկագործ տնաւրէնութեամբ,
Լուսաւորեցեր ընդ զուարթնոցըն ջահաբորբոք լուսափայլ երեւմամբ,
Կարգեցեր քարոզել ի սմա զԱւետարանն Քո կենսաբեր յարութեանդ,
Ազդել յարաժամ զբարերարիդ զարգահատութիւն,
Զոր շնորհեցեր բիւրապատիկ ողորմութեամբ:
Վասն որոյ եւ ընդ այսքան սիրոյ երախտեաց փրկութեան ի Տեառնէդ մերմէ
Հայցեմք ի Քոյին գըթութեանցդ,
Ընկա՛լ եւ գըթա՛ ի գինըս պատուական Քո արեանդ, աղաչեմք:

Վերանըւագ գոչմամբ աւրհնեմք ըզթագաւորդ երկնաւոր,
Աղաղակեմք առ լըսաւղդ,
Պաղատիմք առ այցելուդ,
Գութս արկանեմք առ գըթածըդ,
Դաւանեմք Աստուած ճըշմարիտ,
Խոստովանիմք Արարիչ բոլորից,
Իմանամք էակաց կառավարիչ,
Հաւատամք Հին եւ Նոր Կըտակարանացըն տըւիչ:
Հրատարակեմք ըզՔո քաղցրութիւնդ,
Բարեբանեմք ըզմարդեղութիւնդ,
Քարոզեմք ըզտնաւրէնութիւնդ,
Բարձրաձայնեմք ըզխոնարհութիւնդ,
Բերկրեալ ցընծամք ընդ խաչելութիւնդ

---

44 F ãÇù Ñ³ ë ï ³ ï » ³É D Ð³õ³ ë ï Ç ÏÁÝù»ó»ñ F ÏÁÝù»-ó»ñ D ¸³õÃÇ ë³ÕÙáë»ñ·áÕÇÝ
45 DF Àë ï DF ÏÇõñ³ Ï¿Çë
46 D àñ ÷Ë ÚáñáõÙ C ¿ñ»õ»ó³ñ
47 D ï ³õÝ³ ËÁÙµ»³Éù CF ï áõÁÝç¿ÝÇ D ï ÁõÁÝç»ÝÇ
49 D ØÇ³ß³µ³Ãáçë
50 C å³ë»ùÇõë
51 D ÉÁñÙ³ÙµÝ F ÉñÙ³Ùµ
52 DF Ù»Í ÷Ë Ù»½ CDF Ýáñá·Ù³Ùµ ÷Ë ïÝ³õñ¿Ýáõ-Ã»³Ùµ
53 CDF ãÇù ÁÝ¹ DF ½áõ³ñÃÝáíÝ
54 F ½³õ»ï ³ñ³Ý³Ï³ÝùÝ F ãÇù Ï»Ýë³µ»ñ C ·³Éë-ï»³Ý¹ DF ·³ÉÁë ï»³Ý ÷Ë Ù³ñáõÃ»³Ý¹
55 C ²½¹»³É C ³é Ù»½ ³ñ·³Ñ³ ïáõÃÇõÝ, D ³é Ù»½ ½³ñ·³Ñ³ ïáõÃÇõÝ¹, F ³é ³ñ·³Ñ³ ïáõÃÇõÝ ÷Ë ½³ñ·³Ñ³ ïáõÃÇõÝ
57 D »ñ³Ë ï »³óë CDF ¹Çå»³É Ç
60 C í»ñ³Ýáõ³·
61 D ²Õ³ã»Ùù ÷Ë ²Õ³Õ³Ï»Ùù
64 D ¸³õ³ÝÇÙù C øñÇë ï áë ²ë ï áõ³Í
66 CDF ¿³Ï³óë
67 C Î ï ³Ï³ñ³Ý³ó ÁÝ¹áõÝÇã
68 C Ðñ³å³ñ³Ï»Ùù
71 C ´³ñÓñ³óáõó³Ý»Ùù
72 CDF å³ñÍÇÙù ÷Ë óÁÝÍ³Ùù

Եւ երկրպագեմք քո Սուրբ Յարութեանդ,
Որ զամենայն փասըն մերոյ նորոգման ի Քեզ կրեցեր, Աստուա՛ծ ճըշմարիտ,
Որոյ առաջի անկեալ հայցեմք ի Քոյին գըթութեանցդ,
Ընկա՛լ եւ գըթա՛ ի գինըս պատուական Քո արեանդ, աղաչեմք:

***Ա**մենայն ապագայից նախագուշակ,*
Որ զուխտ նորոյ փըրկութեան ի հնումըն զեկուցեր,
Ըզսիրելիսն Քո յառաջ քան ըզլինելն աշխարհի ընտրեցեր
Եւ այժմ զոր կարգեցեր Քո բանաւոր հաւտի գաւազանաւ խաչանըման,
Առաջնորդ զուղղափառ հայրապետըն մեր ըզտէր (այս անուն),
Զաւրացուսցես ի գեղ շնորհաց ահարկութեան առաջի մարդկան:
Յերկարեսցես ի ներկայիս ամաւք ի կամըս Քո հըրճուել,
Դասեսցես եւ այդր ի դասըս պարաւորացն առաջի Քո ի կայանս աստուածացելոցըն շնորհաւք,
Ընդ նմին եւ զեպիսկոպոսունս քահանայիւք եւ սարկաւագաւք,
Զվարդապետըս բանից ճըշմարտութեան ուղղափառապէս համառաւտաւղս,
Զբարեպաշտ իշխանըսն մեր իւրեանց հարազատաւք եւ համաւրէն ժողովըրդաւքս,
Որք ի ձայն քաղցրանըւագ հայցեմք ի Քոյին գըթութեանցդ,
Ընկա՛լ եւ գըթա՛ ի գինըս պատուական Քո արեանդ, աղաչեմք:

***Ր**աբուն պետութեանց եւ թագաւորաց դատաւոր,*
Տէր հոգւոց իշխանաց եւ իշխաւղ շընչոց,
Աստուած անմահ, որ էնդ անուն ահաւոր,
Առ ամենայն անհնարինս հնարաւոր,
Անոխակալ, երկայնամիտ, գըթած եւ առ մաղթաւղըս մերձաւոր,
Որում զայս բան փառաբանական աղերսարկութեամբ
Վերահայցեմք ի խորոց սըրտէ, ի ձայն հընչման ըզՔեզ աղաչեմք:
Զթագաւորըս յերկարել մարմնի քաջողջութեամբ վերահայցեմք,
Շնորհեա՛ եւ զամըս սորա խաղաղութիւնդ որպէս Սողոմոնին,
Յաղթաւղ առնել իբրեւ ըզԴաւիթ:
***Խ**նամարկու Քոց հաւատացելոց եւ ազատաւղ իբրեւ ըզԿիւրոս,*

73 D ºñÏÇñ å ³ · ³ ÝÇÙù êÁñµáÛ ÷Ë ºõ… êáõñµ
74 D í ³ ëÁÝ Ù»ñ Ýáñá·Ù ³ Ý ½ ³ Ù¿Ý ³ ÛÝ ÷Ë ½ ³ Ù»-Ý ³ ÛÝ… Ýáñá·Ù ³ Ý
75 D ãÇù ï áÕÁ F »Ï» ³ É ÷Ë ³ ÝÏ» ³ É
78 D àñáÛ ÷Ë àñ D ÷ñÏáõÃ» ³ Ýë
80 D ãÇù øá… Ñ ³ õ ï Ç F · ³ õ ³ ½ ³ Ý
81 A Ç Éáõë ³ Ýóëª ½Ï ³ ÃáõÕÇÏáëÝ ³ ë ï ÛÇß» ³ º
82 D ßÝáñÑÇ D Û ³ Ñ ³ ñÏáõÃÇõÝ F ãÇù ³ Ñ ³ ñÏáõÃ» ³ Ý
83 F Ññ×áõÇÉ
84 CDF å ³ ñ ³ õáñ ³ ó C Ï ³ Û» ³ Ýë
85 CDF ãÇù ï áÕÁ
87 C Ã ³ · ³ õáñÁÝ ÷Ë ÇßË ³ ÝëÁÝ F ÇßË ³ Ýë F Ñ ³ ñ ³ Ýó ÷Ë Çõñ» ³ Ýó C Çõñáíù ÍÁÝáíù »õ ³ Ù»Ý ³ ÛÝ ÑÝ ³ -½ ³ Ý¹»Éáíù ÷Ë Çõñ» ³ Ýó… ÅáÕáíñ¹ ³ õùë D ÄáÕá-íÁñ¹ ³ Ï ³ Ý ³ õù F ÅáÕáí»ó»Éáíù ÷Ë ÅáÕáíÁñ¹ ³ õùë
91 DF ãÇù ÇßË ³ Ý ³ ó
92 CDF áñ ¾Ý¹ ³ ÝÙ ³ Ñ ÷Ë ³ ÝÙ ³ Ñ… ¾Ý¹
93 C ÑÝ ³ ñ ³ õáñë D ³ ÝÑÝ ³ ñÇÝëÁÝ ÷Ë ³ Ù»Ý ³ ÛÝ ³ ÝÑ-Ý ³ ñÇÝë F ãÇù ï áÕÁ
94 DF ãÇù ·ÁÃ ³ Í CDF Ù ³ ÕÃ ³ Ýë
95 D ³ Õ»ñë ³ ñÏáõÃ» ³ Ý
96 CF ì»ñÁÝÍ ³ Û»Ùù, D ì»ñÁÝÓ ³ Û»Ùù ÷Ë ì»ñ ³ Ñ ³ Û-ó»Ùù CDF ·áãÙ ³ Ý ÷Ë ÑÁÝãÙ ³ Ý
97 CDF Ù»ñ Û»ñÏ ³ ñ» ³ É Ç ÷Ë Û»ñÏ ³ ñ»É F ù ³ çáõÃ» ³ Ùµ
98 CDF ÞÝáñÑ»É ÷Ë ÞÝáñÑ» ³ »õ CDF Ë ³ Õ ³ Õáõ-Ã» ³ Ùµ C êáÕáíÙáÝÇÝ D ½ê ³ Õ ³ ÙáÝÇÝ
99 C Çµñ D ½Ã ³ · ³ õáñÁÝ ¸ ³ õÇÃ
100 F Ñ ³ õ ³ ï ³ ó»ÉáóÝ C ãÇù »õ ³ ½ ³ ï ³ õÕ

Կազմիչ խորանաց Քոց Սուրբ Եկեղեցւոյ եւ նորոգաւղ իբր ըզմեծըն Զաւրաբաբէլ,
Կեալ ի սէր խնամարկութեամբ առ Նմա եւ որ ընդ նովաւ կարգելոցն առ միաբանեալքս,
Որք եկեալք ի խորանս ի խորոց սըրտէ հայցեմք ի Քոյին գըթութեանցդ,
Ընկա՛լ եւ գըթա՛ ի գինըս պատուական Քո արեանդ, աղաչեմք:

Դարձեալ վերըստին զառ ի Քէն ընկճեալ իշխանին՝
Ընդդիմադըրութիւն ի սմին աւուր կործանեցեր
Եւ ծանուցեր ըզդատակնիք դատապարտութեան առ յապա,
Զառ ի նմանէ խարբալեալ սպասաւորըն կազդուրեալ բազմեցուցեր,
Առաքեցեր ընդ քառոլորտըս տիեզերաց քարոզել զերկրորդ Ադամդ յերկնից երեւեալ:
Գուշակեցեր Թովմայիւ զոչ դաւանեալսն ի Քեզ ակամայ խոստովանողս[ա],
Կապեցեր ըզհըզաւըրն, ազատեցեր ըզգերեալսն, աւերեցեր ըզդըժոխսն,
Կանգնեցեր ըզմեռեալսն, հաստատեցեր ըզյոյս յարութեան,
Երանեցեր բանիւ քարոզութեան ի Քեզ հաւատացելոց,
Ուստի եւ մեք ի դոյն երանութեան յուսացեալ վասն նըննջելոց մերոց եկեալ,
Առաջի սըրբութեան խորանիս հայցեմք ի Քոյին գըթութեանցըդ,
Ահա յիշես.:

***Ա**ռաւել զուղղափառ հաւատս Եկեղեցւոյ Սըրբոյ Քոյ ամրացուսցես,*
Զհակաճառ հերեսիոտսըն կարկեսցես, զայպանաւղ հեթանոսսն զարհուրեցուսցես,
Զյոքնադատաւղ հեբրայեցիսըն զըմբրեցուսցես,
Զվարատեալսն ի սմին հաւատոյ պատուաստեսցես անդրադարձութեամբ:
Նուաճեսցես եւ զանհաւատսն ի միութիւն Քում խոստովանութեան,
Տացես մեզ անբիծ հաւատով սպասաւորել Քում Տէրութեանդ,
Որք եւ այժմ ի ձեռըն սորին հայցեմք ի Քոյին գըթութեանցդ,
Եւ եւս առաւ.:

***Նորոգեսցես ըզմեզ ըստ պատկերի Քում նորոգման**[բ],*

101 CF ëñµá D ëñµá ÷Ë øáó êáõñµ F »Ï»Õ»óá C ¼á-ñáµ³µ»É
102 CF ËÝ³Ù³Ï³ÉáõÃ»³Ý¹ D ËÝ³Ù³Ï³ÉáõÃ»³Ý D ÁÝ¹ ÷Ë ³é F ãÇù ÝÙ³ F àñù ÷Ë áñ DF Ï³ñ·»Éáó
103 CF »Ï»³É CDF ãÇù Ç Ëáñ³Ýë
105 CDF Ç ø¿Ý Ç ëÙÇÝ (F ÝÙÇÝ) ³õáõñ ÷Ë Ç ø¿Ý
106 CDF ÷Ë ïáÕÇ. Æ ¹ÇÙ³¹ñáõÃÇõÝëÝ (D ½ÁÝ¹¹Ç-Ù³¹ñáõÃÇõÝÁÝ) » ï ë ÁÝ¹¹¿Ù Ý³Ñ³ÝçÙ³Ùµ
107 CDF ãÇù ºõ C ³ å ³
108 DF ë³Ï³õ³õáñëÁÝ C µ³½Ù³óáõó»ñ
109 C áÉáñ ï ë ù³ñá½»É ÷Ë ù³éáÉáñ ïÁë… ù³ñá½»É DF ãÇù ïÇ»½»ñ³ó
110 D ãÇù Ç ø»½
[ա] **Յովհ. Ի 24-29**
111 CF Á½¹ÅáËë
113 CDF ù³ñá½áõÃ»³Ùµ D Ñ³õ³ ï ³ó»ÉáóÝ
114 D »ñ³ÝáõÃÇõÝ C ãÇù Ù»ñáó D »õ »Ï»³É ³é³çÇ ùá í³ëÁÝ
115 C ë»Õ³Ýáë ÷Ë Ëáñ³ÝÇë D Æ Ëáñ³ÝÇ ÷³é³ó ÷Ë ²é³çÇ… Ëáñ³ÝÇë
117 D ²é³õ»É »õë CDF »Ï»Õ»óá (D »Ï»Õ»óõá) øáõÙ ëñµá ÷Ë ºÏ»Õ»óá øá
118 C ¼Ñ³Ï³é³Ï Ñ»ñ»ëáïëÝ DF Ñ»ñÇïÇÏáëÝ F ãÇù ½³å ³Ý³õÕ… ½³ñÑáõñ»óáõëó»ë
119 D ¼áùÝ³¹³ïáÕ F ½á·Ý³¹³ï³õÕ C »µñ³»óÇëÝ CDF ½ÁÙñ»óáõó»ë
121 F ½³ÝÑ³õ³ïë CDF Ëáëïáí³ÝáõÃ»³Ý¹
123 D ãÇù ïáÕÁ F ëáñ³
125 D ãÇù Á½Ù»½ DF Ýáñá·Ù³Ý¹
[բ] **Ծննդ. Ա 27**

Կընքեսցես ըզգայութիւնս, երեւեսցիս ի մըտածմունս,
Փրկեսցես յորսողէն, պահպանեսցես ի պատահարաց,
Լուիցես յանձկութեան, աւգնեսցես ի նեղութեան, հովուեսցես յանդորրութեան,
Ապրեցուսցես ի հինից, զարդարեսցես ի սէր սըրբութեան:
Վերակացու եղեալ պահեսցես զանձինըս մեր ի պատուիրանըս Քո յարաժամ
Եւ ըզմիմեանըս Տեառն Աստուծոյդ յանձն առնել խընդրեմք:

ՓՈԽ

***Ա**մենայն գովեստից գերազանց եւ քան զարփին մաքրագոյն,*
Կուսից խրախոյս եւ ազգի մարդկան ապաւէն, Սո՛ւրբ Աստուածածին, բարեխաւս աշխարհի,
Զայս նըւէր բանի մաղթանաց, աղերսարկութեամբ մատուսցես Քում Միածնիդ,
Հայցեսցես ընդունել որպէս զԱբէլին,
Առնել դիւրաւ որպէս Մովսիսին,
Լըսել արագ իբր Էղիային,
Լընուլ շնորհաւք որպէս ըզԲէսէլիէլ,
Տալ ի յաւտարութիւն ըզշնորհըս Դանիէլի
Աղաչանաւք մեծին ի ծնունդըս կանանց Նորոյս Կարապետին եւ հընոյն նահանջողի,
Բարեխաւսութեամբ նախընտրելոցն արբեցելոցն հոգւով յայսըմ տուընջենի:
Յոքնահառաչ պաղատանաւք Լուսաւորչին մերոյ Հայաստանեաց հայրապետին
Եւ ամենայն սիրողացն ըզՔեզ յանցեալն եւ յապագային:
Ողորմեսցիս մեզ ըստ մեծի ողորմութեանդ
Ի միւսանգամ գալըստեանըն Քո յաներեկ միաշաբաթին,
Վասն որոյ եկեալ հայցեմք ի Քոյին գըթութեանցըդ
Եւ այժմ ողորմեաց մեզ, Տէր:

---

126 F Á½½· ³ û ³ ñ ³ Ýë
127 D Æ ûáñëáÕ¿Ý D Ç å ³ ï ³ Ñ ³ ñ ³ ó å ³ Ñå ³ Ý»ëó»ë
128 DF ÈÁõÇó»ë (D Ç)
129 D ³ ½ ³ ï »ëó»ë Ç ã ³ ñ» ³ ó, ½ ³ ñ ¹ ³ ñ»ëó»ë F ëñµáõ-Ã» ³ Ý ¹
130 D ãÇù ½ ³ ÝóÇÝë Ù»ñ F ãÇù Ç… øá CF áõÝÇ ß ³ ñ. ÁÝ-Ï ³ É »õ ·Ã ³ û
134 F µ ³ Ý CF ½ ³ ÝÏ» ³ É ÁÝ ¹ øáõÙ ³ Õ»ñë ³ ñÏáõÃ» ³ Ý ¹
136 F Øá í ë¿ëÇÝ
137 CDF áñå¿ë ¾ÕÇ ³ ûÇ (D ½ºÕÇ ³ ûÇÝ)
138 D ´»ñë»ÉÇ¿ F ´»ë¿ÉÇ¿ÉÇÝ
139 D û ³ õ ï ³ ñáõÃ» ³ Ý D Á½ßÝáÑëÝ
140 CDF Î ³ ñ ³ å» ï Ç C ÝÁÑ ³ ÝçáÕÇ
141 CF Ý ³ ËÁÝ ¹ ñ»ÉáóÝ D ³ ñµ»ÉáóÝ F ëñµ»ó»ÉáóÝ ÷Ë ³ ñµ»ó»ÉáóÝ D Ç ïÁõÁÝç»ÝÇ CDF áõÝÇ ß ³ ñ. Ð ³ ûó-Ù ³ Ùµ ³ Õ ³ õÃÇó Ù ³ Ë ³ íÏ ³ ûÇÝ »õ ÝÁÙÇÝ Ñ» ï »õ»-ÉáóÝ (F Ñ» ï »õáÕ ³ óÝ) ù»½ Ë ³ ã ³ Ïó»ÉáóÝ (D Ë ³ -ã ³ ÏóÇÝ)
142 D Ù»ñáû ¶ñÇ·áñÇ D Ð ³ û ³ ë ï ³ Ý» ³ óë Ñ ³ ûñ ³ å» ï Ç D áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ. ³ Ù»Ý»óáõÝ Ù»ñ Èáõë ³ -õáñãÇ
143 F ëÇñáÕ ³ ó D ½ù»½ áñù F áñ û ³ Ýó» ³ ÉÝ
144 D ãÇù Ù»½ C · ³ ÉÁë ï » ³ Ý ¹
146 D »õ Ù»ù »ñÏÁñ å ³ ·»Ùù ³ ë ï áõ ³ Í ³ ûÇÝ ÷ ³ é ³ ó ¹ »õ ÷Ë »Ï» ³ É
147 CF ÷Ë ï áÕÇ. ÀÝÏ ³ É »õ ·Ã ³ Ç ·ÇÝë å ³ ï áõ ³ Ï ³ Ý ³ ñ» ³ Ý ¹ øá (F øá ³ ñ» ³ Ý ¹), ³ Õ ³ ã»Ùù

ՏԱՂ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻՆ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Այսաւր ընդ ծագել արեւուն
Անմուտ ծագեաց մեզ արեգակն:

Այսաւր խաւարն անգիտութեան
Հալածեցաւ յարարածոց:

Այսաւր լըցան գիրք մարգարէիցն
Ի կատարումն եկեալ Բանիցն:

Այսաւր յարեաւ Տէրն ի մեռելոց,
Յարոյց զանկեալքս ի գլորմանէ:

Այսաւր լուծան երկունք մահու,
Արձակեցաք՝ որք յԱդամայ:

Այսաւր իջեալ հրեշտակապետն
Տայր աւետիս խընկաբերիցն.

ՓՈԽ

— Աստուածասէր եւ սուրբ կանայք,
Զի՞ զկենդանին խընդրէք մեռեալ:
Մի՛ լայք անյոյս, այլ ցընծացէ՛ք,
Յարեաւ խաչեալն, անմահըն միշտ:
Քարոզեցէ՛ք պետրեան գընդին
Փութալ արագ առ բաղձալին:*
Երգեմք եւ մեք ընդ հրեշտակին.
— Յարուցելոյն փա՛ռք յաւիտեանս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 255³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 157³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 359µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 165µ-166³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 290³µ
m-Ó»é. ÑÙñ. 231, Ã»ñÃ 459µ (ºñáõë³Õ¿Ù). ï»°ë ¦êÇáÝ§, 1949, ÑÙñ. 4, ¿ç 93
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 115
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B Ø³ñÏáëÇÝ ¿ ï³Õë C Ø³ñÏá-ëÇÝ » D Ø³ñÏáëÇÝ ¿ ï³Õë, »õ É³õ ¿ ÛáÛÅ, Ã¿ ·Ç-ï»ë H ³ÝËáñ³·Çñ m Àëï Ø³ñÏáëÇÝ ¿ ï³Õë
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A È¼. î³Õ Áëï Ø³ñÏáëÇ ²õ»ï³ñ³ÝÇÝ
´Ý³·Çñ
1 m ²Ûëûñ CDm Í³·»ÉÝ
2 ABD ïáÕÁª ÏñÏÝáõ³Í C ïáÕÇ í»ñçáõÙª ¦ÏñÏ.§
4 ABD ïáÕÁª ÏñÏÝáõ³Í
5 m ²Ûëûñ Cm Éó³Ý Cm Ù³ñ·³ñ»Çó
6 C µ³ÝÇó H ´³ÝÇ AB ïáÕÁª ÏñÏÝáõ³Í D ïáÕÇ í»ñçáõÙª ¦ÏñÏÝ¿§
7 m ²Ûëûñ
8 B ½³Ý·»³Éùë
9 m ²Ûëûñ
10 BCm ²ñÓ³Ï»ó³Ý
11 m ²Ûëûñ C ÑñÁßï³Ï³å»ïÝ
12 B ËÁÝ·³Ûµ»ñÇóÝ C ËÝ·³µ»ñÇóÝ m ËÝÏ³µ»ñÇóÝ H áõÝÇ ß³ñ. ²Ûë³õñ ·áã¿ñ ½³Ûë ³ë»Éá í
Êáñ³·Çñ ABCDm ö[áË]
14 D ½Ï»Ý³ÝÇÝ C ËÝ¹ñ»ù m ËÝ¹ñ¿ù
15 H ³ÝÛáõë³ÉÇ C óÝÍ³ó»ù m óÝÍ³ó¿ù
16 C ³ÝÙ³ÑÝ H ³ÝÙ³Ñ
17 B å»ñ»³Ý ÷Ë å»ïñ»³Ý Cm ·Ý¹ÇÝ H ãÇù ïáÕÁ
* **Մտթ. ԻԸ 1-10, Մրկ. ԺԶ 1-10, Ղուկ. ԻԴ 1-12, Յովհ. Ի 1-10**
19 C ÑñÁßï³ÏÇÝ

ԱՅԼ ՏԱՂ ԸՍՏ ՄԱՐԿՈՍԻ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ

Նորահրաշ արեգակն այսաւր ծագեցաւ աշխարհի
Ի գբոյ խաւարէ,

Եւ կեանք անվախճան տըւաւ մահացու բընութեանս
Ի ստուերաց մահու:

Ռամից մեռելոց այսաւր պըտուղն առաջին յարեաւ
Ի գերեզմանէն,

Սիրով սուրբ կանայքն եկին աւծանել անոյշ իւղովք
Զաւծեալըն Քրիստոս:

Էրեւեալ լուսափայլ հրեշտակըն գոչէր՝ ասելով.
— Յարեաւ խաչելեալն:

Սարսեալ փախչէին՝ տըկար բնութեամբ ոչ տանելով
Տեսլեան գըւարթնոյն:

Իսկ Մարիամ ժուժկալեալ արժանի եղեւ տեսանել
Զանձկալին ինքեան:

Եւ գնացելոցն պատահիւր ի ճանապարհի յարուցեալն
Յողջոյն կենդանի:

Ռաբունւոյն զողջոյնն այն առեալ տանէին աշակերտաց
— Տէրըն մեր յարեաւ:

Գանձին ծածկելոյ, զոր այսաւր գըտեալ մեծացաք,
Տացուք միշտ ըզփառս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 255µ-256 ³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 165 ³ µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 362µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 174µ-175 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 118µ-119 ³
ÞÝáñÑ ³ ÉÇ-¿ç 117
Êáñ ³ ·Çñ
A ï »°ë í»ñ»õáõÙ BG î» ³ éÝ Ü»ñëÇëÇ Ï ³ ÃáÕÇÏá-ëÇ, Ç ÝáÛÝ. Ø ³ ñÏáëÇÝ ¿ C Ø ³ ñÏáëÇÝ » D Ø ³ ñÏá-ëÇÝ ¿, ëñµáÛ ³ õ» ï ³ ñ ³ ÝãÇÝ G î» ³ éÝ Ü»ñë¿ëÇ Ï ³ ÃáÕÇÏáëÇ Ç ÝáÛÝ, Áë ï Ø ³ ïÃ¿Ç µ ³ ÝÇóÝ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A È½. î ³ Õ Áë ï Ø ³ ñÏáëÇ ²õ» ï ³ ñ ³ ÝÇÝ

Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª Ü»ñë¿ëÇ »ñ·
´Ý ³ ·Çñ
1 B ³ ñ¿· ³ Ý
4 B ë ï Áõ»ñ ³ ó Ù ³ Ñá
5 C åÁ ï áÕÝ
7 B ³ Ýáõß BCG »Õá íù D »õÕ ³ õù
8 C ¼ ³ õÍ» ³ ÉÝ ½øñÇë ï áë
9 B °ñ»õ¿ ³ É G °ñ»õ» ³ É C Ññ»ß ï ³ ÏÝ
11 D ÷ ³ Ëã»ÇÝ
12 C ½áõ ³ ñÃÝáÛÝ
14 BG ¼ ³ ÝÍÏ ³ ÉÇÝ C ¼ ³ ÝÓ ³ ÉÇÝ
17 BCD ð ³ µáõÝáÛÝ BCD ³ ß ³ Ï»ñ ï ³ óÝ
18 C î»ñ
19 C · ï » ³ É
20 C ½÷ ³ éë

ՓՈԽ

Կեանքն ընդ Հաւր անմահ մարմնով Տէր յարեաւ
Ի գերեզմանէն:

Առաւաւտ լուսոյ ծագեալ մեզ այսաւր
Ի գբոյ խաւարէ:

Թագաւորն, իջեալ ստորին վայր մահու,
Փըրկեաց ըզգերեալսն:

Որով մահ մեռաւ մահուամբ կենդանւոյն,
Կեանք թագաւորեաց:

Ղամբար բոցեղէն փայլեաց յարփենւոյն՝
Որք ի խաւարի:

Ի կեանս վերածեաց անմահըն մահուամբ
Զմեռեալ բընութիւնս:

Կամաւ վասըն մեր զանձն Իւր եդ ի մահ,
Կամաւ յարուցեալ:

Ողբային կանայքն ողբով արտասուաւ
Զբարձաւղն արտասուաց:

Սոսկալին փայլակնանըման երեւեալ
Լուսափայլ կերպիւ:

Ի ձայն ցընծութեան փողէր զաւետիս
Սուրբ խընկաբերիցն.

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 256³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 165µ-166µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 362µ-363³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 175³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 119³µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 119
Êáñ³·Çñ
ABCDG ö[áË]
Èáõë³Ýó³ÍÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÍÉ Ã³Ý³ùáí. Æ Í»Éë ³ñ»õáõ
Ì³Íñ³Ï³ å³ Î³ÃáÕÇÏáëÇ Ð³Íáó
´Ý³·Çñ
1 CD Î»³Ýù ABCG Ù»ñ ÷Ë î¿ñ
3 D Í³·»³ó
4 G ·÷áÍ
5 BCD Ç ëïáñÇÝ
6 C öñÏ»³ó ½·»ñ»³ÉëÝ
7 D Ù»é³õ Ù³Ñ CD Ï»Ý¹³ÝáÍÝ
9 G Ô³Ùå³ñ BDG Í³ñ÷õáÍÝ C Í³ñ÷»ÝáÍÝ
11 C ³ÝÙ³ÑÝ
15 C Ï³Ý³Íù BDG ÇõÕ³µ»ñù ÷Ë áÕµáí C ãÇù áÕµáí
BG ³ñï³ëáõ³õù
17 C ÷³ÍÉ³ÏÝ³ÝÙ³Ý
18 C Èáõë³Í÷³ÍÉ
19 C óÝÍáõÃ»³Ý
20 CG ËÝ·³µ»ñÇóÝ

«Հայեցեալ տեսէ՛ք զտեղի անմահին
Ունայն ի մարմնոյն:

***Ա**յսաւր Տէր յարեաւ, ցընծացէ՛ք, ասէ,*
Դըստերք Ադամայ:

***Յ**եւայի մաւր լըսելիս ձայնեցէ՛ք,*
Աւձըն պարտեցաւ:

***Ո**ւրախ լե՛ր, Ադա՛մ, այսաւր Որդին քո*
Ըզքեզ նորոգեաց»:

***Ց**ընծալով եւ մեք երգեսցուք փըրկաւղին*
Զփառըս յաւիտեան:

---

21 BCDG ³ÝÙ³ÑÇÝ Ù³Ñáõ (D Ù³Ñáõ³Ùµ)
23 C óÝÍ³ó»ù A ãÇù ³ë¿ C ³ë»
24 C ¸ë ï»ñù
25 BCDG Ù³õñ Ó»ñ C Éë»ÉÇë
26 B ²õÓÝ
29 C òÝÍ³Éáí A ãÇù »õ B ÷ÁñÏáÕÇÝ C ÷ñÏáÕÇÝ D ÷ÁñÏáÕÇ¹
30 BCD À½÷³éë CD Û³õÇï»³Ýë

ՅՈՐԴՈՐԱԿ*

Ի սմին աւուր յայլում դիմաց, յայտնի երկուցըն Կղէոպեանց[ա],
Ըզվիճմանէ նոցա եհարց իբր ըզտգէտս կըշտամբեաց[բ]:
Ի Մովսիսէ կարգաւ պատմեաց, զոր վասն ինքեան նա գուշակեաց[գ],
Ի բեկանել հացին յայտնեաց եւ նոյն ժամայն զինքըն ծածկեաց[դ]:
Եւ մինչ դարձան եւ պատմէին առաքելոց մետասանին,
Միաշաբաթ երեկոյին, եմուտ փակեալ դըրաւքն առ նոսին[ե],
Շնորհեաց նոցա փըչմամբ զհոգին, զայն զոր կորոյս մարդն առաջին[զ],
Իշխանս արար յերկրի եւ յերկնին, թողուլ ըզմեղըս մարդկային,
Ընդ որս եւ մեզ, Տէ՛ր Միածին, տացես զՀոգիդ շնորհաց Քոյին,
Արժանանալ մեզ վերըստին, նայել ի լոյս փառաց Քոյին:

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 177 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í»ñ»õáõÙ

ա Ղուկ. ԻԴ 13-35
բ Մրկ. ԺԶ 14
գ Ղուկ. ԻԴ 25-27
դ Ղուկ. ԻԴ 30
ե Յովհ. Ի 19
զ Յովհ. Ի 22-23

ՎԵՑԵՐՈՐԴ ԱՒՈՒՐՆ ԳԱՆՁ*

Մեծ եւ ահեղ խորհուրդ սոսկալի, այսաւր ցուցաւ ամենայն երկրի,
Անմահն Աստուած մարմնով մեռանի եւ անմարմին ի խաչ բեւեռի,
Անհաս խորհուրդն յամենայնի զինուորաց դասուցն այպանի,
Անտանելին երկնի եւ երկրի այսաւր ի փայտըն մակադրեսցի,
Անպարագիր լոյսըն պարփակի, եւ ստուերական քարոզըն ծածկի,
Սասանեցան հիմունք աշխարհի, յորժամ գոչեաց ձայն զԵլին էլի[ա],
Խաւար եղեւ ականն արեւի, յորժամ տեսին զՏէրն ի տագնապի[բ],
Աւրհնեալ եկեալդ ի փրկութիւն մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմք:

Կամաւ ըզմահըն ճաշակեսցէ, զի զմահացեալսն անմահացուսցէ,
Զհոգին ի ձեռըն Հաւր աւանդէ, ըզզաւրութիւն մահուն խափանէ,
Եկեալ զինուորըն Ղունկիանէ եւ գեղարդեամբ ըզկողըն խոցէ[գ],
Աղբեւր անմահ ի կողէն բըղխէ, զհուր մեղացըն շիջուցանէ,
Հարիւրապետըն տեսեալ գոչէ, Տէր եւ Աստուած ըզՆա դաւանէ:
Եւ աւազակն աղերս արկանէ, յարքայութիւն յիշել աղաչէ[դ],
Աւրհնեալ եկեալդ ի փրկութիւն մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմք:

Րենական սիրովն լըցեալ Արեմաթացին Յովսէփ կոչեցեալ,
Զհրէից երկիւղն ի բաց փարատեալ, Պիղատոսէ պարգեւըս խնդրեալ,
Ըզգութ սիրոյն առ ինքն ամփոփեալ եւ առ խաչեալն Աստուած իսկ եկեալ,
Արտասուելով զՏէրն աղաչեալ եւ ի խաչափայտէն իջուցեալ,
Սուրբ Աստուած, սուրբ հըզաւր երգեալ, սուրբ եւ անմահ Տէր Յիսուս
խաչեալ,
Զաստուածացեալ մարմինն պատեալ, ի գերեզման մահու իսկ եդեալ[ե],
Աւրհնեալ եկեալդ ի փրկութիւն մեզ, մարդասէ՛ր, աղաչեմք:

Տեսիլ ահեղ եւ զարմանալի, այսաւր ցուցաւ ամենայն երկրի,
Զի Արարիչն երկնի եւ երկրի Պիղատոսէ պարգեւս խընդրի[զ],
Լոյսն անըստուեր մահու խոնարհի եւ ճառագայթ փառացըն ծածկի,
Որ պատառեաց ըզծովն անդընդի, ի գերեզման մահու իջանի,
Որ պահապանն է Իսրայէլի, այսաւր նընջէ ի հող տապանի,
Եւ որ գըրեաց զգիրն ի Սինայի[է], քահանայից մատանեաւ կընքի
Եւ որ պահէն զտունն Իսրայէլի, ի զինուորաց դասուն պահպանի,
Որ զյարութիւն արար Ղազարի, ընդ հողացեալ մեռեալս համարի,

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 185 ³ -187 ³
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í »ñ»õáõÙ
Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª ØÏñ ï Çã

[ա] Մտթ. ԻԷ 46
[բ] Մտթ. ԻԷ 45
[գ] Մտթ. ԺԹ 31-37
[դ] Ղուկ. ԻԳ 42-43
[ե] Մտթ. ԻԷ 57-61, Մրկ. ԺԵ 42-47, Ղուկ. ԻԳ 50-56, Յովհ. ԺԹ 38-42
[զ] Մտթ. ԻԸ 1-2, Մրկ. ԺԶ 1, Ղուկ. ԻԴ 1-2, Յովհ. ԺԸ 28-32
[է] Ելք ԼԱ 18

Եւ զամենայն ի յամենայնի յԻնքըն տարաւ Աստուածն ամենի
Ազատեալ ի կարգ մեռելի, այլեւ յարեաւ անաւգնականի:

***Ի**սկ զայն տեսեալ մայրըն մորմոքեալ, զմահ Միածնին եւ սըրտաբեկեալ,*
Արտասուելով առ Տէրն աղաւթեալ եւ հառաչմամբ առ Նա խաւսեցեալ,
Յիսուս Որդի մաւրըս մորմոքեալ, զՔեզ ի խաչիդ զիա՞րդ բեւեռեալ,
Յիսուս Փըրկիչ աշխարհի յայտնեալ, զինուորն զկող Քո ընդէ՞ր խոցեալ,
Յիսուս Որդի աւետեաւք ծընեալ, Գեղարդն ի Քեզ որպէս մերձեցեալ,
Յիսուս Որդի իմ բազկաւ բարձեալ, Յովսէփ ըզքեզ զիարդ պատանեալ,
Երկնաւորացն ահեղ երեւեալ, ի գերեզման զիա՞րդ ամփոփեալ,
Ահա յիշես
Եւ եւս առաւել,
Ջանձինս.:

***Զ**որեքկերպեան սեղան հրաշալի կերակրողին ամենայն ազգի,*
Աթոռս կազմեալ դու զարմանալի, արարողին երկնի եւ երկրի,
Ամէնաւրհնեալ նըշան պաշտելի, քրիստոնէից զէն անպարտելի,
Եկեղեցոյ պըսակ պանծալի, ներկեալ արեամբն Տեառն Յիսուսի,
Աւրհնեալ ես փայտ, նըշան պաշտելի, աստուածային զէնմանն տեղի,
Բարեխաւսեա՛ անբարբառելի խաչելոյն ի քեզ Տեառն Յիսուսի,
Կըցորդութեամբ սրբուհոյն կուսի, Մարիամու Սուրբ Աստուածածնի
Եւ Յովհաննու Սուրբ Կարապետի, Ստեփանոսի եւ Լուսաւորչի
Եւ երկնային զաւրացըն պետի, Գաբրիէլի եւ Միքայէլի
Եւ առաքելոց սըրբոցըն գնդի, եւ իւղաբերից կանանցն երամի,
Ողորմութիւն շնորհել ի աշխարհի, խաղաղութիւն հայկազեան տոհմի,
Ողորմեա:

ՏԱՂ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ*

Յարեաւ յաւուր երրորդին, գոչէր հրեշտակն ի վիմին,
Դասք զինուորաց զարհուրին, որպէս մեռեալք լինէին:
Առ քահանայսն երթային, զտեսիլ ահեղ պատմէին.
Քրիստոս յարեաւ կենդանին, փրրկեաց զգերեալսն ի բանտին:
Այն սուրբ կանայքն, որ եկին ի գերեզմանն անմահին,
Անուշահոտ խունկ բերին յաւծել զմեռեալ կենդանին:
Թափաւր տեսին ըզտեղին, որ կայր մարմին Յիսուսի,
Ծալեալ էր վարշամակին, կընքեալ կոյս գերեզմանին:
Յովհան ընդ վէմ հաւատին, մըտեալ ի գերեզմանին,
Տեսին եւ հաւատացին զՔրիստոս Աստուած կենդանին:

ՅՈՐԴՈՐԱԿ ՏԱՂԻՍ

Խոցուած տիգին ձեռամբ տեսեալ ի նոյն մարմինն որ յարուցեալ,
Տէր եւ Աստուած խոստովանեալ, զայն որ ի խաչն բեւեռեալ[ա]:
Ոչ յարութեամբն այլափոխեալ, կամ ի նըւաստից փառաւորեալ,
Որպէս եւ չար ոմըն կարծէր, անապական նա ոչ ասէր:
Վըկայէ բանն ընդդէմ չարեաց, զոր յարուցեալ վասն Իւր ասաց,
Թէ նոյն մարմինն յոսկերաց եւ յարութեամբս ոչ փոխեցայց[բ]:
Իսկ աշակերտք նորա գնացին, ի ժամադրեալ նոցա տեղին[գ],
Այլակերպեալ զՏէրըն տեսին, որպէս երբեմն ի Թաբաւրին[դ]:
Ութն ի նոսա յերկուանային, բաց ի յերից, որ նախ տեսին[ե],
Տէրըն խաւսէր ընդ մետասանին եւ առաքէր յերկիր գնոսին:
Ըզհեթանոսս աշակերտել, Երրորդութեամբըն մըկըրտել[զ]
Ըզպատուիրանն ուսուցանել եւ գնա յաւէտ ընդ մեզ լինել:

² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 187 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
² ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 197µ-198 ³
Êáñ ³ ·Çñ

T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
ա Ղուկ. ԻԴ 40-43
բ Ղուկ. ԻԴ 39
գ Մատթ. ԻԸ 16
դ Մատթ. ԺԷ 1-13, Մրկ. Թ 2-12, Ղուկ. Թ 28-36
ե Մատթ. ԻԸ 17
զ Մատթ. ԻԸ 18-20, Մրկ. ԺԶ 15-18

ԳԱՆՁ ԱՍԷ ԿԻՐԱԿՄԸՏԻ*

Գերամբարձ Աստուած, գովեալդ ի զաւրաց, գընդից հրեշտակաց,
Որք են սըրբասաց, Քեզ արքայդ փառառաց եւ Տէր զաւրութեանց,
Ի Քէն արարած, յոչնչէ ստեղծած, բանիւ գոյացած,
Յերիս կարգ զատած, ի դասս որոշած, յինըն բաժանած,
Են փառաւք պատուած, ի յերիս դիմաց, զանազան կարաց:
Եպիսկոպոսաց եւ քահանայեաց եւ սարկաւագաց,
Մեզ գաղափարաց, ի մարմնաւորաց, յայն կարգ կոչեցած,
Մաղխթանաւք նոցին ըղձանաց, պահեա՛ զմեզ ի չար փորձանաց,
Աղաչեմք:

Րաբունիդ փառաց, լուսոյ լոյս ծագած եւ անբաժ մըտացած,
Որ ի Հաւրէ կամաց, ի ստորինս իջած, մարմին ըզգեցած,
Աստուած դաւանած, մարմնովդ միացած, հարց ուղղափառաց,
Նոյն մարմնովդ ելած, ի խաչ բեւեռած եւ տիգաւ խոցած,
Մահու գըրաւած, մեռած եւ թաղած, բայց ոչ հնազանդած,
Այլ իսկ յարուցած, յերկինս վերացած, յաջմէ Հաւրն նըստած,
Հրեշտակաց պատուած, թագաւոր փառաց, եւ Տէր զաւրութեանց,
Մաղխթանաւք նոցին ըղձանաց, պահեա՛ զմեզ ի չար փորձանաց,
Աղաչեմք:

Իսկապէս հոգին իջեալ մարմնոյդ գին, ի Հաւրէն վերին,
Վաշ տուր եւ առին չահավաճառին, բնութեանս մարդկային,
Զի մարդիկք տըւին, ըզմարդտ աստուածային, եւ առին զհոգին,
Որով աճեցին յիմաստըս վերին, քո աստուածային,
Զչարըն կոխեցին եւ յամաւթ արարին, զաւձն անդընդային,
Հազարք հազարին եւ բեւրք բիւրային, քեզ վիճակեցին:
Ոմանք զկուսութիւն ողջախոհեցին եւ ժուժկալեցին
Եւ այլք զարիւնս հեղին վասն արեան Քոյին, որ ընդ մարդկային,
Մաղխթանաւք նոցին ըղձանաց, պահեա՛ զմեզ ի չար փորձանաց,
Աղաչեմք:

Գանձ սիրոյ Քոյին, գանձեալ ի յանձին, գրոհից մարդկային,
Զաւանդեալ Քոին, աղաւթս առանձին, որ ի գիշերին,
Ոմանք սիրեցին նըմին պարապին, ընդ Աստուծոյ խաւսին,
Յաւուր շաբաթին, խաւթներեկին, հանդըստեան Քոին,

² ÕµÇõñÝ»ñ

T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 200µ-202µ

Êáñ ³ ·Çñ

T ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì ³ñ ³ Ï ³ åª ¶ñÇ·áññ

Սրբոց հանդիսին, որք նահատակին ի փորձանս չարին,
Եւ ուխտերորդին հանդերձեալ երկրին, անանց հանգըստին,
Որում տարագին, աւրըն կիրակին, միաշաբաթին,
Ըստ այսմ սարասին ի կիրակմըտին, հըսկումն եղիցին,
Մաղթանաւք նոցին ըղձանաց, պահեա զմեզ ի չար փորձանաց,
Աղաչեմք:

***Ո**րք հաւաստի են եւ ըստոյգ գիտեն, զաւրն գալըստեն,*
Այնք, Տէ՛ր, Քեզ սպասեն, զի թագաւոր են, ընդ Քեզ վայելեն,
Վասն ոյ յառնեն, գիշերաց կանխեն, առաւաւտ առնեն,
Զձեռս տարածեն, զաղաւթըս սփռեն, արտասուս հեղեն,
Ըզգաղտնիս յայտնեն, զմեղս խոստովանեն եւ ապաշաւեն,
Զտեարըս մեծարեն, զծընաւղսն պատուեն, զեղբարսն սիրեն,
Յընչիցն բաշխեն, զքաղցեալս կերակրեն, զմերկսըն հագուսցեն,
Զեւղըն պատրաստեն, լապտերացն որ են, զի անդէն վառեն
Եւ յորժամ լըսեն, զփողն, որ բարբառեն, զգալուստ Քո ազդեն,
Յարուցեալ կանգնեն, զքունն թաւթափեն, զհնութիւնս նորոգեն,
Զճրագունս լուցանեն, Քեզ ընդառաջեն, պարզերես դիմեն,
Յիշեա.:

***Ռ**աբունոյն բարի, Որդոյն Միածնի, ծընաւղ թագուհի,*
Հարսըն սըրբուհի, հաւրըն Քրիստոսի եւ Հոգւոյն մեծի,
Յաւուր շաբաթի, խաւթներեկի սրբոց հանդիսի,
Որոց տաւնելի, կանոնաւ կարգի, հարց Նիկիայի,
Ժամուս նազելի, սուրբ կիրակմըտի, ի մուտս արեւի,
Քեզ յանձն եղիցի, մերս եկեղեցի, մանկամբ Սիոնի,
Բարեխաւս բարի, համայն աշխարհի, քրիստոնէ ազգի,
Եւ եւս.:
Զանձինս.:

***Ռ**ենական տեղի, լուսոյն արփենի, էից ստեղծողի,*
Մայր եւ կոյս յերկրի, հարսնացեալ երկնի, Աստուծոյն Բանի,
Քեզ հաղորդ լիցի, ձայնն անապատի, պըսակն առաջի,
Լուսատուն ցեղի, մերոյս ամենի, յազգէն Պարթեւի,
Սոքաւք որ տաւնի եւ յիշատակի, մերս յեկեղեցի,
Մատի՛ր, սըրբուհի, յաղերս մաղթալի, քոին Միածնի,
Վասն ամեն ազգի, քրիստոնեա զարմի, Որդին քո բարի,
Սիրով հայցողի, գանձիս եւ ասողի, անմիտ Գրիգորի
Զի արժանեսցի տեսլեանն Յիսուսի, յաւուրն ահեղի,
Ի ժամ սոսկալի, ատենին մեծի եւ դատաստանի
Ողորմեա.:

ԳԱՆՁ ՅԱՍԱՐԱԿԱՑ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ*

Գերակայ գոյին, գոյից համայնին, գոլ պատճառ էին,
Հաւր անպատճառին, Որդոյ պատճառին, Հոգոյ ճշմարտին,
Եւ անպատճառին, բոլոր աշխարհին, յոչընչէ գոյին,
Կամաւ Հաւր լինին, Բանիւ հաստատին, Հոգով զարդարին,
Նախ արփին վերին, բնակչաւքն իւրային, անմարմնականին,
Իննակի դասին, անհամար գնդին, անհուն բանակին,
Ապա նիւթ քաւրին, տարրական գոյին, հիմունք հաստատին,
Այսաւրն յառաջին, սկիզբն յաջողակին, նախկի կիրակին,
Յետոյ ըստ կարգին, զոր եւ կամք էին, ասաց թէ եղիցին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ Կիրակէի աւուրս տէրունի,
Աղաչեմք:

Ըամեալ բոլորին, բանիւ Արարչին, էակս երեւին,
Մարդըն բանային, պատւով պատկերին, Արարչականին,
Եդեալ ի դրախտին, պահաւք հրամանին, չմերձենալ ծառին,
Ոչ թէ յաչաղին, եւ կամ խընային, այլ այնու փորձին,
Զոր չկացեալ յուխտին, ճաշակմամբ պտղին, խրատու բանսարկւին,
Արտաքսեալ լինին, յերկիր փշային, քըրտամբք կերակրին,
Անէծս ընկալցին, հրամանաւ էին, ցաւաւք ծընանին,
Մահու գրաւեսցին, եւ դատապարտին, ի հող լուծանին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ Կիրակէի աւուրս տէրունի,
Աղաչեմք:

Իսկ արարչական Բանըն հայրական, ծընունդն էական,
Որդին միական, լոյս ճըշմարտական, նըկարագրական,
Հոգոյն իսկական, հաւասարական եւ ոչ կըրսերական,
Ստիպեալ յիւրական, գութն աստուածական, կամաւ հայրական,
Յայցել խնամական, որդոցըս մարդկան, որ տարագրեցան,
Առեալ զկերպարան, ձեռաց ստեղծական, զմարդոյն նախնական,
Հոգի բանական, մըտաւորական, մարմին գործական:

Գըթացեալ Քոին, բաբունդ երկնային, եւ առեր մարմին,
Զհինն ադային, հոգի մըտային, միացեալ ի մին,
Զկիրս մարդկային, կրելով ի յանձին, թարց մեղաց ախտին,
Զքաղցն եւ զծարաւին, զքիրտըն վաստակին, զնընջելն ի նաւին,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»Ã 202µ-204µ
Êáñ³ ·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ûñ³Ï³ å³ ¶ñÇ·áñ Ø

Զհրսկումն աղաւթին, զհեղումն արտասուին, զերկիւղ տրտմագին,
Յետ կատարածին, ստուերական տաւնին, լրման Հին Զատկին,
Յաւուր ուրբաթին, ելեր ի խաչին, եւ արբեր ըզլեղին,
Ահա կեցո՛ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ յայս սուրբ Կիրակէի աւուրս տէրունի,
Աղաչեմք:

***Ո**վ տէր բարերար, բաբունոյն յորդաբար, ձայն բարբառեցար,*
Եւ իշխանաբար զհոգիդ կենարար, յանձնեցեր առ Հայր,
Ստուգապէս մեռար, կենդանի մնացար, Տէ՛ր, աստուածաբար,
Կտաւաւք պատեցար, զըմռաւք խընկեցար Թագաւորաբար,
Գերեզման եդար, վիմով կընքեցար եւ դրոշմեցար,
Յարուցեալ ցուցար, մարմնովդ որ մեռար, կանանցն յայտնեցար,
Ահա յիշեա՛ զհոգիս
Եւ եւս առաւել.:

***Ր**աբուն ճոխացար, փառաւք պերճացար, Տէ՛ր մեր բարերար,*
Փակեալ դրաւք մըտար, որպէս եւ յարեար, եւ ի կուսէն ծընար,
Բազմաց յայտնեցար, եւ ճշմարտեցար, Թէ արդարեւ յարեար,
Յընտրեալս խաւսեցար, ընդ նոսայ նըստար, եւ կերակրեցար,
Փառաւք վերացար, յերկինս համբարձար, յաջմէ Հաւր նըստար,
Զհոգին սըրբարար, մեզ կենդանարար, Հայր Քեզ տուրս արար:
Զանձինս.:

***Մ**ին Միակի, Բանին անեղի, եղեր մայր յերկրի,*
Ո՛վ երանուհի, պարծանք Եւայի, մայր Տեառն Յիսուսի,
Յաւուրս կիրակի, պատիւ քո յարգի, ընդ քոյդ Միածնի,
Զի ծընեալն ի քէն հաւաստի, կուսութիւնդ յայտնի,
Նա Ինքն ի յերկրի, մեռեալ Թաղեսցի, մատանեաւ կընքի,
Յաւուր կիրակի յարուցեալ լինի, վէմն անխախտելի,
Որով երեւի, կոյս գերեզմանի, ծընեալ կենդանի,
Յաւուրս կիրակի, միաշաբաթի, աւուր տէրունի (շար. Թափուած)

ԳԱՆՁ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ԳԻՇԵՐԱՊԱՇՏԱՄԱՆ*

Գերանձառ արփի, գոլ պատճառ էի, գոյից ամենի,
Հայրըդ ծնաւղ բանի, հանգունապատուի, Քոին էակցի,
Անձին եւ դիմի, Քում հաւասարի, բայց Հայր ոչ լինի,
Այլեւ Քոյդ Հոգի, որ ի Քէն բղխի, անըսպառելի,
Առ Որդիդ հանգչի, եւ դովաւ բաշխի, միշտ յեկեղեցի,
Քոին Միածնի, Որդոյդ նըմանի, բայց Որդի չասի,
Անձամբ երրակի, բնութեամբ միակի, անբաժանելի,
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս պաշտաման ժամ առաւաւտու:

Րաբուն հրաշական, րամից գոյական, որ ի Քէն եղան,
Րամքըն հրանիւթեան, զաւրքն անմարմնական, քեզ Տէր փառաբան,
Տարերքն իւթական, չորս եւ աննըման, յիրար խառնեցան,
Ծայրիւ զանազան, իրաւք միաբան, են ի մի բնութեան
Յորոց բաղկացան եւ շաղկապեցան, մարմինք զանազան,
Ջուրք բաժանեցան, երկինք կառուցան, բոյսք եւ տունկք բուսան,
Աստեղք արարան, լուսաւորք եղան, լոյս աշխարհի տան:
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս պաշտաման ժամ առաւաւտու:

Ի ծովէ ստեղծան, լաւղակք զանազան, թըռչունք յաւդս ելան,
Եւ յաւր կազմութեան, յուրբաթի նիսան, զԱդամ Քեզ նըման,
Ի դըրախտին եդան Ադամ եւ Եւայն, երկուսըն միայն,
Ի չպահել նոցայն ըզՔոյդ պատուիրան, մահու գըրաւեցան,
Իսկ Տէր գըթական, կամք ողորմութեան, յայց ել խնամական,
Մարդ եղեր նըման, մարդոյն նախնական, որ ի Քէն եղան,
Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս պաշտաման ժամ առաւաւտու:

Գլորեալըն առաջին, կինն կողածին, կանգնեալ վերըստին,
Վիժմամբ կայլակին, ի կողէ Փըրկչին, բացմամբ գեղարդին
Եւ այլ խոցւածին, համարով հընգին, յԱստուծոյն մարմին,
Ձեռացն եւ ոտին, մարմնոյ Արարչին, մեր կենարարին,
Ադամայ ջընջին, մեղքն ամենեւին, հինգ զգայարանին
Եւ որդոց նորին, յանցանքըն քաւին լըւացմամբ սուրբ ջրին, որ յաւազանին,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 205³-207µ
Êáñ³·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ñ³Ï³åª¶ñÇ·áñÇ»

Ահա կեցո՛յ զմեզ, Տէ՛ր, եւ արդարացո՛յ
Յայս պաշտաման ժամ առաւաւտու:

Որ ի յուրբաթին, մեռաւ ի խաչին, անմահ կենդանին,
Ձեռամբ Յովսէփին, Նիկոդիմոսին, գաղտ աշակերտին,
Պատեալ ի կտաւին, պաստառակալին, խընկով հալւէին,
Եւ եդաւ ի հողին, յարկ վիմափորին, ի նոր տապանին,
Տքնեալ ի շիրմին, ըզժամս երեսնին, եւ չորս աւելին
Եւ հոգի նորին, ի դժոխսն ներքին, ի բանդն ահագին,
Ազատեալ զնոսին, զորս եւ անդ էին, ի խոր խաւարին,
Իսկ ի կիրակին, Տէրունի աւրին, միաշաբաթին,
Յարեաւ ի խորին, ժամ առաւաւտին, մեջ գիշերին,
Յարոյց իւրովին, զբնութիւնս մարդկային, ի կենաս վերըստին,
Ահա յիշէ.:

Ռամիցս որ ընտրեալ, աստէն ժողովեալ, եւ ի պաշտաւն կանգնեալ,
Գիշերաց կանխեալ, եւ արթուն կացեալ, մինչ որ լուսացեալ,
Աղաւթիւք տըքնեալ, հըսկումն արարեալ, արտասւաւք գեղխեալ,
Ջձեռըս համբարձեալ, զմիտըս տարածեալ, զաղաւթըս հեղեալ,
Զյարուցեալն աւրհնեալ, յաւուրըս պատւեալ, կիրակի եղեալ,
Որ Նա յարուցեալ, կանանցն երեւեալ, եւ մըխիթարեալ,
Նոցա պատուիրեալ, առ եղբարսն երթեալ, զաւետիսըն տալ,
Թէ Տէրն յարուցեալ, Գալիլեայ երթալ, եւ անտանաւր տեսեալ,
Եւ եւս առաւել.:

Իսկ յայս կիրակիս, Տէրունի աւրիս միաշաբաթիս,
Յարուցեալ պատւիս եւ փառաւորիս, Աստուածդ ամենիս,
Հրեշտակաց աւրհնիս, մարդկանէ գովիս եւ երկըրպագիս,
Աստուած դաւանիս, Տէ՛ր, խոստովանիս, ամենայն գոյիս,
Ըզմերս ընկալցիս, պաղատանք սըրտիս, յայս կիրակմըտիս,
Ի յառաւաւտիս, յարեւագալիս, պաշտաման ժամիս
Եւ ողորմեսցիս մեզ, Տէր ամենիս, բանաւոր հաւտիս,
Ի մեզ գըթասցիս, քաղցրութեամբ հայիս, մերս յեկեղեցիս,
Յերգաւղըս բանիս,
Զանձինս.:

Եկա՛յք ժողովեալ, քահանայք ընտրեալ, պաշտաւնեայք սըրբեալ,
Ըզկոյսն երանեալ, զմայրն ամէնաւրհնեալ, եւ անհարսնացեալ,
Զմինն ի բեւրս ընտրեալ, շնորհաւք զարդարեալ, եւ ի կանայս աւրհնեալ,
Աստ բարեբանեալ, բարեխաւս կալեալ, մեզ որ մեղուցեալ,
Առ Աստուած խաչեալ եւ մարմնով մեռեալ, գերեզման եդեալ,
Այսաւր յարուցեալ, զմարդիկք վերածեալ, յերկինս հրաւիրեալ,

Որոց մասնակցեալ, արժանաւորեալ, այս մեր նընջեցեալ,
Որ յանուն եկեալ մեր եւ գումարեալ, պաշտաւն արարեալ,
Զի մեղքըն սրբեալ, յանցանքըն քաւեալ, պարտիքըն թողեալ,
Կամաւըն ջընջեալ, ակամայն շնորհեալ, մեղաց ազատեալ,
Եւ արժանացեալ, լիցի պըսակեալ, սըրբոց հաղորդեալ,
Ողորմեա.:

ՅՈՐԴՈՐԱԿ ՏԱՂԻՍ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ*

***Մ**այր մարմնացելոյ Բանին, ընդ կանանցն երամին,*
Խունկ անոյշ պատրաստեցին, գալ ի տապանին:
***Կ**անայքն ողբս առեալ կոծին առ գերեզմանին,*
Զվէմն թաւալեալ տե[ս]ին զկընիք մատանին:
***Ր**ախացեալ զաւրաց վերին, ձայնիւ գոչէին.*
– Զի՞ ողբայք դուք լալագին, յարեաւ կենդանին:
***Տ**եսեալ Մագդաղենացին, զՏէրն ի պարտիզին,*
Արտասուաւք մաղթէր նըմին, Ցոյց զիմ ըղձալին,
***Ի** յընդելական ձայնէն ասէր բաբունին.*
– Ես եմ Յիսուս Միածինն, զոր աստ խաչեցին:
***Զ**հանդուրժեալ Մարիամին, մաւտէր յրաբունին,*
Ըղձալին, ձայնէր նըմին (ջնջուած)
***Ե**րթ ասայ մետասանիցն գընդին*
Զի Գալիլեայ լերինն անդէն ժողովին:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 208 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
T ï »°ë í»ñ»õáõÙ
Ì ³ ûñ ³ Ï ³ å ª ØÏñ ï Çã »

ԱՅԼ ՏԱՂ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ*

Եկեալ Մարիամ Մագդաղենացին, յայն առաւաւտին, միաշաբաթին,
Մըտեալ եւ տեսին զՏէրունեան տեղին, ունայն ի մարմնոյն Յիսուս Փըրկչին:
Արտասուաւք լային հառաչմամբ սըրտին, զի ոչ էր մարմինն ի գերեզմանին,
Տեսեալ զրաբունին ի մէջ պարտիզին եւ կարծիս առին այն պարտիզպանին:
Հարցեալ Մարիամն յայն պարտիզպանն, եթէ դու բարձեր, ասա ո՞ւր եդիր,
Տեսեալ րաբունին զարտասուս նորին, ձայնեաց Մարիամ, զի՞ լաս զկենդանին:

ՏԱՂ ԱՋՆԻՒ*

Տէր մեր Որդին Մարիամուն, Հաւր փառակից Իւր եւ Հոգոյն,
Նայ որ յարեաւ առաւաւտուն եւ երեւեցաւ Մարիամուն:
Եւ ի յաւուրըս քառասուն զԻնքն յայտնէր ամենեցուն,
Խաւսէր ըզբանն ոգոցն արթուն եւ արքայութեանն առնէր գիտուն:
Եւ ի լընուլ քառասնեկին, ըզկերակուր հայցէր զյետին,
Ջմասըն ձըկանց խորոված(ին) եւ ըզխորիսխ քաղցր մեղուին˜:
Եկիր ընդ դաս մետասանին եւ տայր պատուէր նոցա զվերջին,
Երկըրպագեալ ի հրեշտակաց եւ յամենայն երկնաւորաց:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 208µ
Êáñ ³ ·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
²ÕµÇõñÝ»ñ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 218·
Êáñ ³ ·Çñ
T ï»°ë í»ñ»õáõÙ
*** Ղուկ. ԻԴ 42-43

ՏԱՂ ԳԱՆՁԻՍ ԱՍԱՅ*

Յայն առաւաւտին միաշաբաթին
Եկեալ Մարիամ ողբալով, խնդրէր զիւր Որդին:
Ոմն ի ծառայից մեծ Պիղատոսին,
Ասէ. Զո՞վ խնդրես, Մարիա՛մ, չէ աստ քո Որդին:
Յուդա զնա մատնեաց քահանա գնդին,
Առին եւ տարան, մահայպարտ Յիսուս կոչեցին:
Հիւծեալ միջայբեկ մայր կուսածին,
Լայր եւ արտասուէր, աղերսէր արեամբ վարդագին:
Ըստեանցըն հանեալ դէմ խաչափայտին,
Լայր ւ աղաղակէր իմ որդեակ, Յիսուս Միածին
Գլուխ կարմրահեր շարեալ մարգարտի,
Այսաւր խոնարհեալ տեսանեմ որպէս մեռելի,
Մաւրուս ոսկէթել, թեւ սիրամարգի,
Այսաւր շաղախեալ տեսանեն արեամբ վարդագին:
Գարշապար յուսոյդ, որ թեւաւք ծածկին,
Այսաւր դադարեալ ի գործոց որպէս հողածին:
Աջըդ հայրական որ շաւշափէին,
Այսաւր տարածեալ տեսանեմ ձեռաւք զինուորին,
Թող ինձ խաւարի այն լոյսն արեւին,
Կաճառք աստեղաց հաւասար ի վայր թաւթափին,
Որ ես տեսանեմ զՓրկիչդ ի խաչին,
Որ զԱդամ ստեղծեաց ի հողին, զայն մարդն առաջին:
Ազատիչ Յիսուս, Դու ես յարութիւն,
Քո սուրբ յարութեամբդ շնորհեա՛ մեզ ողորմութիւն:
Յորժամ գաս բազմիլ յաջմէ Հաւր Քոին,
Յայնժամ շնորհեա՛յ տեսանել զՔո զարքայութիւն:

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 217µ-218µ
Êáñ [3] ·Çñ
M ï»°ë í»ñ»õáõÙ

ՏԱՂ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԱՍԱՑ ԵՒ ՋԻՍ ՅԻՇԵԱ*

Ի շաբաթու գիշերին կանայքն յիրար ժողովին,
Ի գերեզման երթային, յորդոյն ի Մարիամին։
Հրէայք նըստեալ պահէին, ըզգերեզմանն անմահին,
Կանայքն յահէ հրէիցն յայտնի ճչել չիշխէին։
Հրեշտակն ասաց Սուրբ Կուսին.
— Է՞ր լաս, է՞ր լաս, աղախի՛ն,
Կամ զո՞վ խընդրես լալագին.
Ես եմ տեսեալ գքո զՈրդին։
Սուրբ Կոյսն ասաց հրեշտակին.
— Ես եմ ծընաւղ մեռելին, այն զոր հրէաքն խաչեցին,
Ջիս ի դիմաց լացուցին։
Գըրկովն եդին ի գբին, զվէմն ի վերայ քարշեցին,
Մատնահարաւք կընքեցին, զգերեզմանն անմահին։
Նըստէր հրեշտակն ի վիմին, քաղցրիկ ձայնէր Սուրբ Կուսին.
— Մի՛ լար, մի՛ լար, աղախի՛ն, ես եմ տեսեալ գքո զՈրդին,
Յարեաւ ի մէջ գիշերին։
Սուրբ Կոյսն ասաց հրեշտակին.
— Ես եմ ծընաւղ մեռելին, խունկ եմ բերեալ մեռելին,
Մեռեալըն չէր յԻւր տեղին։
Շուռ էր տըւեալ տապանին, կըրակ դըրին ի մըսրին,
Այնով ողբամ լալագին, ո՞վ է տարեալ զիմ Որդին։
Լուսայպայծառ հրեշտակին ունկըն դնէր Մարիամ.
Ասէ՝ Յարեաւ քո Որդին, այն որ տիգաւ խոցեցին։
(չար Թափուած)։

[2] ÕµÇõñÝ»ñ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 224 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
M ï »°ë í»ñ»õáõÙ

ԾԱ. ԿԱՆՈՆ ԱՒԵՏՄԱՆ ՄԱՐԻԱՄՈՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ

ՔԱՐՈԶ ԱՒԵՏՄԱՆՆ
ՄԱՐԻԱՄՈՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ

Կեանք եւ կեցուցիչ էից համայնից, անեղ անըսկիզբն Աստուած բոլորից,
Սուրբ Երրորդութիւն անբաժանելի, արարչագործաւղ երկնից եւ երկրի,
Բանիւ յոչէից յեղումըն ածեալ գեղականքս
Եւ զմարդըն ձեռամբ Քո ձեռակերտեալ՝ ի տիպ պատկերի Քոյ գոյացուցեր,
Եւթնարփեան շնորհաւք լըցուցեր եւ ժառանգորդ դըրախտին եւ տէր զնա եդիր:
Եդեալ պատուիրան աստուածահրաման անհուպ լինել ծառոյն գիտութեան
Եւ մնալ անմահ յաւիտեան,
Հայցեմք ի Քէն, Աստուա՛ծ, մաքրեա՛ զմեզ ի մեր յանցանաց, աղաչեմք:

Իսկոյն չարիմացն անկեալն ի փառաց ի նախանձ մըտեալ ընդ մարդոյն կենաց
Եւ ի բարուրս Աստուածանալոյ ճաշակմամբ պըտղոյն գրաւեաց ընդ մահու[ա]
Եւ արտաքսեցոյց ի կենաց վայրէն յերկիր անիծից դատապարտութեան[բ]
Ի լալ աչաց ի քիրտն երեսաց, ի փուշ յանցանաց ըզմեզ խոցողաց[գ],
Ընդ որս եւ զաճումն այն անասնական անասնաբար աճեալ բազմեցան:
Եւ ցիր եւ ցան ընդ աշխարհ եղեալ զՔեզ Արարիչ եւ Տէր մոռացան
Եւ զտարերս աստուածացուցեալ ի պաշտաւն կըռոցն յաւժարեցան,
Հայցեմք ի Քէն, Աստուա՛ծ, մաքրեա՛ զմեզ ի մեր յանցանաց, աղաչեմք:

Բաւհետ անմոլար վերածաւղ ի կեանս ըզպատուէր սիրոյն մեզ աւանդեցեր,
Զոր նախ դու գործոյ արդեանց կատարմամբ զմեծութիւն սիրոյ Քո
Մեզ յայտնեալ ծանուցեր:
Եւ առգութ նախնոյն սեռի մարդկութեանս եկիր ի կատարումն բանից
մարգարէիցն,
Զանկէտ հանգըստեանն աստուստ բանալով զդուռըն մըտից որդւոցս Ադամայ:
Այսաւր ժողովեալքս ի սուրբ տաճարիս ի պատիւ տաւնի մեծի աւետմանս
Եւ նախահրաւէր խորհըրդոյս լըրման հաւատով սպասեմք անշուշտ հանդիպիլ,
Հայցմամբ ծընաւղին Քոյ եւ միշտ Կուսին, յաւէտ զՔեզ աղաչեմք, ողորմա՛ծ Տէր:

Ահա հայեցար Տէրդ ողորմութեամբ եւ Արարիչդ Աստուած գըթութեամբ
Ի յանցաւոր ազգս երկրածընաց յանկեալքս ընդ մահու թագաւորութեամբ:
Տեսեր եւ ոչ ոք էր, որ փրկէր, ոչ որ ի թիկունըս մեզ հասանէր,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 257 ³ -261 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A ï »°ë í »ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ ̂ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A È¾. ² õ» ï Ù ³ ÝÝ Ø ³ ñÇ ³ Ùáõ ² ë ï áõ ³ Í ³ ÍÝÇÝ. È¾

² õ» ï » ³ ó ² ë ï áõ ³ Í ³ ÍÝÇÝ ¿
Ì ³ ̂ñ ³ Ï ³ åª ÎÇñ ³ ÏáëÇ ¿ µ ³ Ý

ա Ծննդ. Գ 4-5
բ Ծննդ. Գ 22-24
գ Ծննդ. Գ 18

Խանդաղատեալ մարդասիրապէս՝ գԹացար յԱդամ եւ ի ծնունդս նորա
Եւ գծոցածին Որդի Քո եւ Բան ետուր խառնիլ ընդ մերս բնուԹեան,
Ծնանիլ անախտ ի սուրբ արգանդէ, ի Մարիամայ սրբուհւոյ կուսէ,
Գալ ի տեսիլ անտեսանելին եւ շաւշափիլ անշաւշափելին,
Մեղանչական մարմնովն Ադամայ անմեղուԹեամբ պահելով ըզնա,
Դատապարտեաց նովաւ զսատանայ, ըզչարախաւսն որդւոցն Ադամայ,
Հայցմամբ ծընաւղին Քո եւ միշտ Կուսին, յաւէտ զՔեզ աղաչեմք, ողորմա՛ծ Տէր:

Կատարիչ կամաց Հաւրըդ հըզաւրի ի բնուԹենէ Քոյ, էակից Որդի,
Յանձն էառ զգենուլ ըզմարմին մեղաց եւ խոնարհիլ ի յանճառ փառաց,
Հայեցեալ ետես զկոյսն ամէնաւրհնեալ, հոգւով մաքրեալ եւ բարգաւաճեալ,
Ի սուրբ յարենէ նորա Իւր մարմին զգեցեալ անճառելի անսկիզբըն սկըսեալ,
Զպետն հրեշտակաց զմեծըն Գաբրիէլ ողջունաբեր առ նա առաքեալ,
Ողջոյն բերկրուԹեան եւ խաղաղուԹեան աւետարանել կուսին բերկրելոյ[ա],
Լինել տաճար մաքուր սըրբուԹեան Բանին առ նա եկաւորուԹեան,
Հայցեմք ի Քէն, Աստուա՛ծ, մաքրեա՛ զմեզ ի մեր յանցանաց, աղաչեմք:

Որով զուարԹունն արագ սըլացմամբ հրացան Թեւաւք հրաշալի տեսլեամբ,
Էհաս ի յարկ սըրբուհւոյ կուսին ի չորեքշաբաԹի վեցն յապրիլին
Եւ կայր նա յաղաւԹս առ Աստուած ուժգին տանն Իսրայէլի առնել փըրկուԹիւն:
Յիշէր զխոստումն հաւրն Աբրահամու, այլեւ ըզ ԴաւԹի հաւրն իւրոյ նախկի,
Թէ ընդէր յամէ աւրհնուԹեան զաւակն յոր աւրհնին ամենայն ազգք երկրի
Եւ յաղաւԹելըն զայս ամենայն յոգւոց հանէր եւ ոգւով բերկրէր:
Փողէր, նըւագէր Սուրբ Հրեշտակապետն.— Ուրախ լե՛ր, բերկրեալ, զի Տէր է ընդ քեզ[բ]:
Եւ ընդ ողջունի սըրբոյ հրեշտակին զարհուրեցաւ Կոյսն Աստուածածին
Եւ ընդ ասելն «Ուրախ լե՛ր, բերկրեալ», կայր սըխրացեալ մայրն ամէնաւրհնեալ:
Հայէր ընդ տեսիլ սըրբոյ զըւարԹնոյն եւ ի սիրտ իւր զողջոյնն որոնէր,
Տեսեալ զմըտածմունս Սըրբոյ Կուսին, ձայնէր առ նա կըրկին ցընծուԹիւն.
— Մի՛ երկընչիր, ասէ, Մարիա՛մ, զի գըտեր շնորհըս մեծ յԱստուծոյ,
Ահա յըղասջիր եւ ծընցիս Որդի զԵմանուէլ Փըրկիչն աշխարհի[գ]
Եւ քեւ լուծանի երկունք Եւայի,
Հայցեմք ի Քէն, Աստուա՛ծ, մաքրեա՛ զմեզ ի մեր յանցանաց, աղաչեմք:

Սըրբուհւոյ Կուսին աւրհնելոյ ոչ եԹող ըզնոյն առանց քըննելոյ.
— Զիա՞րդ, ասէ, ինձ այդ լինիցի, ո՛վ ահարկու հրեշտակ Աստուծոյ,
Մինչ եմ անփորձ յառնէ գիտելոյ, զիա՞րդ ծնանիմ ըստ քումդ ասելոյ[դ],
Ի դարս առաջինս, միջինս եւ վերջինս ծընունդ ո՞վ ետես առանց յղանալոյ,
Մայր իմ Եւա արագ հաւատաց աւձին պատրանաց
Եւ փոխանակ Աստուած լինելոյ, դատապարտեալ անկաւ ի փառաց:
Իսկ սուրբ հրեշտակն պատգամն Աստուծոյ մեղմով խաւսի զբանըն մեկնելով.

ա Ղուկ. Ա 28
բ Ղուկ Ա 28
գ Ղուկ. Ա 29-33
դ Ղուկ. Ա 34

— Հոգի Սուրբ, ասէ, ի Քեզ եկեալ է եւ զաւրութիւն Աստուծոյ ըզքեւ զըսպեալ է
Եւ զոր ծնանիս՝ Արարիչ Քո է եւ Որդի Աստուծոյ բարձրելոյ կոչեալ է[ա]*,*
Զի վասն Ադամայ ի մարմին թանձրանայ,
Զի փըրկեսցէ ըզծնունդըս նորա եւ ըզնա,
Հայցեմք ի Քէն, Աստուա՛ծ, մաքրեա՛ ըզմեզ ի մեր յանցանաց, աղաչեմք:

***Ի** վըկայութիւն Բանիդ ստուգութեան Զաքարիա քեզ վըստահութիւն,*
Որ եղեւ համր ի յոչ հաւատալն եւ ի բանիցն Աստուծոյ չանսալն
Եւ Եղիսաբեթ ազգական քո, է եւ նա յըղի կամաւքն Աստուծոյ
Եւ այժըմ վեց ամիս է լըցեալ, զի Բանն Աստուծոյ ոչ է տկարացեալ[բ]*:*
Եւ Մարիամ բազում սխրացմամբ խոնարհեալ եղեւ ի հնազանդութեան.
— Կամ աղախին իմոյ Արարչին, հնազանդ եւ հլու եմ Նորա բանին,
Ինձ եղիցի որպէս ասացեր եւ կատարեսցի զոր աւետեցեր[գ]*,*
Հայցեմք ի Քէն, Աստուա՛ծ, մաքրեա՛ ըզմեզ ի մեր յանցանաց, աղաչեմք:

***Է**իդ միայնոյ Բանիդ Աստուծոյ, որ այսաւր եղեր Տէրդ Որդի մարդոյ,*
Կամաւք Հօրըն Քո զգեցար մարմին յարենէ Կուսին մաքրելոյ,
Ի վեր ամբառնամք զաչըս մեր սըրտից եւ երկըրպագեմք պատուանդանի ոտիցդ,
Զի մեղաւք մերովք զՔեզ բարկացուցաք եւ ըզպատուիրան Քոյ ոչ պահեցաք,
Զմեղաց մեր պատիժս կըրկին ընկալաք եւ յանաւրինաց վիրաւորեցաք,
Ի յանմարմին ի փարաւոնէն եւ ի մարմնաւոր ի բըռնակալէն մարմնով
Եւ հոգւով ծառայք վարեցաք:
Եւ զվաղընջուց աղխսարկութիւն կըրկին վըշտացըն պատահեցաք,
Հաշտեա՛ ընդ մեզ, Տէ՛ր ամենաբարի, ողորմեա՛ արեամբ Քոյ փըրկեալ հաւտի,
Պահեա՛ հաստատուն Սուրբ զԵկեղեցի յառաքելական հաստատեալ վիմի,
Զհովիւըն խաշանց Քոց բանաւորաց, ըզդիտապետըն Հայաստանեայց,
Զկաթուղիկոսն մէր զՏէր (այս անուն) *եպիսկոպոսաւք եւ վարդապետաւք,*
Քահանայիւք եւ սարկաւագաւք, դըպրաւք եւ բնաւին իսկ ժողովըրդովք,
Պահեա՛ անխըռով ի սատանայէ, որ բըռնակալաւք ըզմեզ կեղեքէ:
Զոգի եւ զմարմին խպառ խոցոտէ, եւ զթագաւորըն մեր բարեպաշտ [այս անուն]
Զաւրաւոր[աւք] եւ զինուորաւք, ձիականաւք եւ հետեւակաւք
Լինել յաղթող ընդդէմ թըշնամեաց խաչին Քրիստոսի,
Այլեւ յիշեսցես զհոգիս ննջեցելոց մերոց եւ դասեսցես ընդ սուրբըս Քո, աղաչեմք:

***Բ**արձրագունի Տեառնդ Աստուծոյդ աղերսեմք յորդորել ըզսէր մեր առ Քեզ,*
աղաչեմք:

***Ա**ռաւելագոյն զանձինս այլեւ ըզմիմեանց Տեառն Աստուծոյ յանձն արասցուք:*

ա Ղուկ. Ա *35*
բ Ղուկ. Ա *36*
գ Ղուկ. Ա *38*

ՓՈԽ

Նըւագ նորահրաշ վերաձայնեսցուք գոհաբանութեամբ,
Նոյն եւ հանգունակ Որդւոյ եւ Հաւր ամենազաւր Հոգւոյդ Աստուծոյ,
Խաւսեալ յաւրէնս եւ ի մարգարէս Արարիչ եւ Տէր ընդ Հաւր եւ Որդւոյ,
Որ ի Վերնատունըն նըման հողմոյ լըցեր գաշակերտսն գիտութեամբըդ Քո[ա]*,*
Այսաւր իջեր ընդ Քո փառակցին ի բնակարանի յԻւր մարմնարանին,
Մաքրել, գըտել գազատն ի մեղաց, հովանի լինել կենաց Սուրբ Կուսին:
Ո՜վ շնորհաբաշխ, առատապարգեւ, լե՛ր քաւարան մերոց յանցանաց
Եւ բարեխաւս ըզնա առ Քեզ ունիմք, որ երանեցաւ ի յազգըս կանանց[բ]*,*
Եւ ըզմարգարէն ի ծեր արգանդէ ըզձայն բարբառոյն ի յանապատէ[գ]*:*
Եւ յետ առաջնոյն երկրորդ վըկային սըրբոյն Ստեփանոսի յեկինս ըզՔեզ աչաւք տեսողի[դ]*:*
Եւ սըրբոց առաքելոց եւ մարգարէից եւ որք ընդհանուր երամըք սըրբոցն
Եւ յորոյ մեք լուսաւորեցաք հանդերձ միանձամբք սուրբ ճըգնաւորաւքն,
Ողորմեաց.:

ա Գործք Բ 2
բ Ղուկ. Ա 42
գ Մատթ. Գ 3, Մրկ. Ա 3, Ղուկ. Գ 4
դ Գործք Է 55

ՏԱՂ ԱՒԵՏԵԱՑ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ
Ի ՆԵՐՍԻՍԷ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍԷ ԼԱՄԲՐՈՆԵՑՒՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ

Աւր է աւետեաց ուրախութեան հընչումն,
Պար բոլորեցէ՛ք, եկեղեցւոյ մանկունք,
Աւրհնել քաղցր երգով զճիռ աւրհնութեան սուրբ Կոյսն:

Այսաւր Գաբրիէլ հրեշտակապետըն մեծ
Ջաւրաց գերագոյն երկնաւորաց դասուցն,
Գա պատգամաբեր առ Մարիամ Սուրբ Կոյսն:

Ողջոյն բերկրալից հընչէր ի յունկըն սուրբ.
— Ուրախ լե՛ր, բերկրեալըդ Տէրունւոյն տաճար,
Զքեզ գահոյս առնէ արքայն երկնից յերկիր:
Ուրախ լե՛ր, միայն դու ի կանայս աւրհնեալ,
Որ ըզցընծութիւն տարածանես մարդկան,
Զի քեւ լուծանի անիծաբեր երկունքն:
Ուրախութիւն քեզ քարոզեմ, Սո՛ւրբ Կոյս,
Ընդէ՞ր երկնչիս առնուլ ըզշնորհս ի ձեռս,
Որում տայ Աստուած ըզՄիածինն Որդի:
Նա, որ անըսկիզբըն ի քէն փըթթի մարմնով,
Սաղարթ տարածէ ընդ տիեզերս երկրի,
Թագաւորելով ի յաւիտեան նոցա:
Հոգին սըրբարար այժըմ բնակէ ի քեզ,
Տո՛ւր միայն ըզկամսդ իմ աւետեացս հաղորդ
Եւ առ զաւրութիւն ըզբարձրելոյն ի ծոցդ,
Սըրբութեամբ յըղանաս ըզսըրովբէիցըն Սուրբն,
Սըրբութեամբ ծնանիս ըզկուսածին Որդին
Եւ Աստուածածին աւրհնաբանիս յերկրի:
Տըւեալ Սուրբ Կուսին ապա զհաւատ կամացն,
Առ յինքըն զԱստուած այսաւր լըրիւն իւրով
Եղեալ Քէրոբէ ի նոր երկինս յերկրի:
Այժըմ ցընծութեամբ մեք պարեսցուք զնովաւ,

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 261µ-262µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 7³-8µ
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B î³Õù ²õ»ï»³ó êáõñµ ²ë- ï áõ³Í³ÍÝÇÝ, ³ÝÉ»õ Ñ³Ù³õñ¿Ý ï³õÝÇó ï¿ñáõÝ³- Ï³Ý³ó
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Üáñ Ó³ÛÝ ³õ»ï»³ó Ó³ÛÝÝ ¿. È¾ ²õ»ï»³ó ²ë- ï áõ³Í³ÍÝÇÝ ¿
´Ý³·Çñ
8 B ï¿ñáõÝáÛÝ
12 B ³ÝÇÍ³µ»ñÝ »ñÏáõÝù
13 B Ø³ñÇ³Ù ÷Ë ù³ñá½»Ù
22 B ëáõñµëÝ
23 B Á½Ïáõë³ÍÇÝÝ àñ¹Ç
27 B ø»ñáíµ¿ B »ñÏñÇ

Որպէս հրեշտակաց երամ եղեալ մարդիկ,
Զաստուած յԻւր աթոռս երգոց պատուել ձայնիւ.
Աւրհնեալ Նոր արքայ Նըստեալ յերկրի յերկին,
Ի տաճարըս սուրբ հողանիւթեայ Քո մաւրս,
Գովեալ բարձրացեալ ի յաւիտեանս, ամէն:

ՓՈԽ

Ողջոյն սիրալիր, բերկրեալ աւրՀնեալ,
Աստուածընկալ տաճար, քեզ նըւիրեմք այսաւր:

Ուրա՛խ լե՛ր, ուրա՛խ, ո՛վ Մարիամ, աւետաւոր ձայնիւս,
Աստուած ի քեզ բնակէ:

Հոգին Սուրբ ըզքեզ ուոգանէ, Թուփ վարդենի,
Կանաչ եւ ընձիւղէ բողբոջ:

Բարձրելոյն Նըշոյլ փայլատակէ,
Զքեւ տապախառն արեւ գըրգեալ, փըԹԹէ ծաղիկ:

ՍաղարԹ տերեւոյ, վարդ կարմրափայլ, անուշաՀոտ բըղխէ,
Ի քէն Աստուածորդի:

Լոյսն արփիական ի Քէն առնու զերանգ գունոյ արեան,
Արքայ յայտնեալ յերկրի:

Փայլեալ ցոլացաւ այսաւր ի քեզ Հաւր ճառագայԹն եւ Բան,
Ո՛վ տապանակ անբիծ:

Բացեալ զառագաստդ, ամփոփեցեր ըզնոյն անճառ սիրով,
Սնուցեալ ստեղծեր մարմին:

Նոր են սքանչելիք Հրոյ եւ Հողոյ, այսաւր խառնումն ի քեզ,
Մարգարտածին մարմին:

Ի ծով աշխարՀիս արտափայլեաց, լոյս գերազանց մըտաց,
Միայն ի քեզ բնակեալ:

Երկինք եւ երկիր քեզ երանեն, այսաւր միով ձայնիւ,
Միաւորիչ Նոցա:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, 263 ³ µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 8µ-9µ
Êáñ ³ ·Çñ
AB ï »°ë í »ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ

A È¾. ²õ» ï » ³ ó ²ë ï áõ ³ Í ³ ÍÝÇÝ ¿
´Ý ³ ·Çñ
5 B ³ éá · ³ Ý¿
15 B ³ Ý÷ á ÷ »ó»ñ
25-30 B ãÇù
32 B · á í áõÃ» ³ Ùµ

Աթոռ Աստուծոյ, սրովբէական դասուցն ակումբ առեալ,
Զքեւ սրբբասաց ձայնիւ:

Աւրհնեալ ի տեղւոջ Տէրն ի Կուսիս, ի յառագաստ բնակեալ,
Քրովբէքըն սուրբ հընչեն:

Ընդ նոսին եւ մեք ուրախութեամբ աւրհնեմք ըզքեզ, Սո՛ւրբ Կոյս,
Ի յաւետեաց աւուրս:

Մեծըդ շքեղացեալ եւ ճոխացեալ աստուածութեամբ այսաւր,
Քեզ երանի՛, աւրհնեա՛լ:

Փա՛ռք քեզ երանեալ, ուրախացեալ,
Քեզ գոհութեամբ պատիւ ի յաւիտեանս, ամէն:

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ ԳՈՎԵՍՏ Ի ՆԵՐՍԻՍԷ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԷ ԱՍԱՑԵԱԼ

Նոր երկինք յերկրի, արփւոյն, ը՛, պարունաւղ,
Ծագաւղին ծագաւղ:

Երրակին ունաւղ աւետեաց ձայնիւ
Անմահից պետին:

Ռոպէիցըն տիպ համայնից հոգւոց
Գոլով արեւելք:

Սըրտի մաքրելոյ զթափանցիկ լուսոյն
Ծագելով նըշոյլք:

Էին աննիւթի հիւթ պարունակող,
Նիւթեալ առ ի քէն:

Սիրատունկ ծառոյն սաղարթից բողբոջ
Ի քէն ընձիւղեալ:

Իսկական Բանին գիր քո մելանաւ
Արեամբ պարագրեալ:

Գեղմն ունակ ցաւղոյ Գեդէոն էտես[ա]*,*
Երգէ եւ Դաւիթ[բ]*:*

Ուրախ լե՛ր, դըշխոյ, հարսըն պանծալի
Անմահ փեսային:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 264³-265µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 9µ-11µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 335³
ÞÝáñÑ³ÉÇ, ¿ç 3
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ²ÛÉ ï³Õ ²õ»ï»³ó, Ü»ñë¿ë Ï³ÃáÕÇÏáëÇ C î»³éÝ Ü»ÕñëÇëÇ Ï³Ã[áÕÇÏáëÇ]
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A È¾. ²ë ïáõ³Í³ÍÝÇÝ ·áí»ë ï Ç Ü»ñëÇë¿ Î³Ãáõ-ÕÇÏáë¿ ³ë³ó»³É. È¾ ¶áí»ë ï ²ë ïáõ³Í³ÍÝÇÝ Ç Ü»ñëÇë¿ Ï³ÃáõÕÇÏáë¿ ³ë³ó»³É
Ì³Ûñ³Ï³åª Ü»ñë¿ëÇ ·áí»ë ï ²ë ïí³Í³ÍÝÇ
´Ý³·Çñ

1 C ³ñ÷áÛÝ C å³ñáõÝáÕÝ
2 C Ì³·áÕÇ B Ì³·áÕÇÝ, Á C Í³·áÕ
3 C ºññ³ÏÇÝ áõÝáÕ
4 B ²ÝÁÙ³ÑÇó
5 C Ñá·áó
6 B ¶áÉá
7 C êñïÇ
8 B ÝÁßáÛÉ C ÝßáÛÉ
9 C å³ñáõÝ³Ï»áÕ
12 A ÁÝÓÇÕ»³É B ÁÝÓ»Õ»³É C ÁÝÍÇõÕ»³É
13 C ãÇù 13-44
15 BC »ï»ë
ա Դատ. Զ 38-40
բ Սղմ. ՃԼ 6

Վեհին աննըղի էից եղակի
Եղակ վերըստին:

Երբին անկէտի կէտ ժամանակեայ,
Սկիզբն անըսկըզբեան:

Սաւս խընկաբերին, նոր դըրախտ Ադենի,
Ծառ կենաց պըտղոյն:

Տիրական որթոյ Հաւր տընկագործի
Երկիր բանաւոր:

Աբրահամին աւետ Սահակաւ տըւեալ[ա]
Ի քէն կատարումն:

Սառա ամլութեամբ, նորահրաշ ծնընդեամբ[բ]
Տիպ քո կուսութեանդ:

Տապանակ կտակի[գ]*, սափոր ոսկի լի*
Նոյն մանանայիւ[դ]*:*

Վէմ առանց ձեռին ի լեռնէդ հատեալ[ե]*,*
Կոյսդ անհայր ծընեալ:

Անկէզ մորենի Մովսէսի տեսեալ[զ]*,*
Ըզքեզ ծանուցեալ:

Ծընաւղ ծնիցելոյն անմայրըն յառաջ
Անհայր ծընանելով:

Անըստուեր լուսոյ խորան նոր Սինայ,
Տաճար Սաղիմայ:

Ծիր ծայրագունին, ծաւալումն արփւոյն
Յոգիս նըշողից:

---

21 B Å ³ Ù ³ Ý ³ Ï» ³
25 BC áñÃáÔÝ
27 B ²µñ ³ ÙÇÝ ³ õ¿ ï
ա Ծննդ. ԺԷ 21
բ Ծննդ. ԺԸ 11
գ Սղմ. ՃԼԱ 8
դ Եբր. Թ 4
33 B É» ³ éÝ¿ ¹
ե Դան. Բ 34
34 B ³ ÝÙ ³ Ôñ
35 C Øá í ë»ëÇ
զ Ելք. Գ 2
37 C ÍÁÝáÕ B ÍÁÝÇó»ÉáÔÝ
38 BC ÍÝ ³ Ý»Éá í
39 B ²ÝÁë ï »ñ
40 B ê ³ ÕÇÙ ³

Նըստելոյն ընդ Հաւր արքային փառաց
Հուպ մայր մըշտական:

Ի բարձունս առ նոյն լե՛ր մեզ բարեխաւս,
Սո՛ւրբ Կոյս Մարիամ:

45 B ÙÇß ï ÷Ë Ù»½ C ãÇù Ù»½ B µ³ ñ¿Ë ³õë

ՓՈԽ

Իմանալի սէրովբէ,
Բանին աթոռ քէրովբէ:
Խորան լուսոյ արքային,
Հարսըն մաքուր փեսային:

Նոր բուրաստան ծաղկերանգ,
Ողկուզաբեր բարունակ,
Դրախտ Տեառն դարձեալ քեւ տըւաւ
Մաւրն Եւայի, որ մեղաւ:

Րոտել զերկունս տըրտմական,
Փոխադրեցեր բախճական
Ուրախութիւն երկրայնոցս,
Հարսն ի յերկրէ երկնայնոց:

Մայր կենդանեացըն սեռից,
Զոր նախահայրըն ծանոյց:
Երկոտասան վըտակաւք
Վէմն առ ի քէն շնորհեցաւ՟:

Ծըրար քաւիցըն խընկոց,
Հոգւոյն յոգիդ խառնելոց,
Իմաստութիւն, զաւրութիւն,
Արդարամէտ մաքրութիւն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 265µ-266³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 11µ-12³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 7µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 299µ-300³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 27³µ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 365µ-366³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 6
Êáñ³·Çñ
ABG ö[áË] H î³Õ ·áí»ëïÇ êáõñµ Îáëí Ø³-ñÇ³Ù M Úáñ¹áñ³Ï ¿ U Úáñ¹áñ³Ï ¿ [¶³õáõñ öáËÙ³Ý]
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³É Ã³Ý³ùáí. øñÇëïáë ÷³é³ó Ã³·³õáñ Ì³ñ³Ï³ åª Æ ËÝ¹ñá Ù»ÍÇÝ Âáñáë Ç»
´Ý³·Çñ
1 U ãÇù 1-12 BMU ë»ñáíµ¿
2 BMU ù»ñáíµ¿
3 M ³ñù³Ç
4 G ß³ñ. ãÇù. Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í M ÷»ë³Ç
5 B Í³ÕÏ»ñ³ÝÏ
7 B ¸ñ³ËïÝ HM ¸ñ³ËïÁÝ HM ãÇù î»³éÝ B î»³-éÁÝ
9 BCM ðáï»³É
11 HM »ñÏÝ³ÝáóÝ
12 BHM »ñÏÝ³ÝáóÝ
13 BHM Ñá·õáó U Ñá·áó ÷Ë ë»éÇó
14 HM Ý³Ë³Ù³ñÝ
15 M »ñÏáï³ë³Ý BC íÁï³Ï³õ
16 M ßÝáñÑ¿
… Ե․Է․ԻԴ․ 4
17 M ËÁÝ·áó
18 U Ðá·áÝ H Úá·áóÝ á·Çë M á·Çë
19 HM àõñ³ËáõÃÇõÝ ÷Ë ÆÙ³ëïáõÃÇõÝ
20 HM ²ñ¹³ñ³½³ñ¹

Նարդոս, եւ զմուռ ծովային,
Եւ կինամոն կընդըրկին[*],
Թագապաճոյճ զարմազան
Զըմրուխտ եւ կայծ կարկէհան:

Ո՛վ դու քաղաք կենդանի,
Տաճար շինեալ Քրիստոսի:
Րաբուն Բանին Յիսուսի,
Ծընաւղ մարմնով ի յերկրի:

Որով հայցեմք, մա՛յր լուսոյ,
Ձերգաւղ երգոյս եւ զխընդրաւղ,
Սըրբել ըզմեզ ի մեղաց,
Լե՛ր բարեխաւս անմոռաց.

Ի գըւարթնոց կայանին
Երգել ըզփառս ընդ նոսին,
Երրորդութեան անեղի
Յաւէտ ի նոյն միշտ էին:

---

22 B ãÇù ºõ U ÏÁÝ¹ñÏÇÝ
* ***Երգ. Դ. 14***
23 U Â³· å³×áõ×»³É
24 H ¼ÁÙñáõ¹ U ¼ÁÙñáõÃ MU Ï³ñÏ»Ñ³Ý
26 B ²ëïáõÍáÛ ÷Ë øñÇëïáëÇ U ÚÇëáõëÇ ÷Ë øñÇë-
ïáëÇ HM ÷Ë 26-28 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
È»ñÇÝ ßÇÝ»³É êÇáÝÇ,
ð³Ù»³ÉÛ³ Ï³Ýó µ³½Ù³ ËÇÃ
Ìáí³ ÍÁÝáõÝ¹ Ù³ñ·³ñÇï
27 B ð³µáõÝõáÛ U ð³ÙÇó ·áÛÇó ²ñ³ñãÇÝ ÷Ë ïáÕÇ
28 U Ø³ñÙÝáí ÍÁÝûÕ
29 H Ñ³Ûó»Ù
30 HM ºñ·áÕ H ËÁÝ¹ñáÛë M ËÁÝ¹ñáÛ U ½ËÁÝ¹ñáÕë
31 M 31-32 ïáÕ»ñÁª 32-31
32 B µ³ñ¿Ë³õë
33 U Ï³Û³ÝÇÝÝ
35 B ºññáñ¹áõÃ»³ÝÝ U ¾ññáñ¹áõÃ»³Ý BHU ³Ý»ÕÇÝ
36 B Ú³õÇï¿ÝáÛÝ ÷Ë Ú³õ¿ï Ç ÝáÛÝ

ԱՅԼ ՏԱՂ ԱՒԵՏԵԱՑ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ

Այսաւր երեւի անհասն ի բարձանց,
Բանին բընութեամբ բոլոր եղականք
Գովեն գունդք վեհից վերին պետութեանցն:
Դարձեալ կերպանայ ըզմերս ի Կուսէն,
Եղանի հանգոյն հողածնեալ մարդոյն,
Զարգանայր մանուկ հողաստեղծուածոցս:
Էրեւի ծաղիկ նոր շառաւիղին
Ընդ այն յայտնափոխ փոխարկեալ մարդոյն,
Թէ ընդ այդ յանցանացդ, որ ի պատրողէն:
Ժամանակ էհաս Կուսին աւետեաց,
Ի յորովայնէ նըւաստ երեւեալ
Լընու զամենայն զոր յառաջն ասաց:
Խաղայր խորհըրդով մեծըն Գաբրիէլ,
Ծանուցաւղ եղեալ Կուսին աւետեաց.
— Կենաց ես յայտնաւղ, կոյս եւ անարատ,
Հոգի Աստուծոյ ի քեզ եկեսցէ,
Ձայն Տեառն զաւրութեանց ի քեզ որոտայ:
Ղաւղեալ Սուրբ Կուսին յահէ հրեշտակին,
Ճեպէր հիացմամբ սափորովն յաղբեւրն,
Միայն հիացեալ ընդ միտս զարմանայր.
— Յառնէ յերկրածնէ ոչ իցեմ խաբեալ,
Նորասքանչ է ձայնս, որ ինձ երեւի:
Շտապով տագնապէր, երկիւղիւ լընոյր.
— Ուստի այս լիցի,— զայն պատասխանէր,—
Զունիմ ինչ կարծիս, հրեշտակ Աստուծոյ:
Պանծալի ձայնիւ գոչէր Գաբրիէլ.

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 266³-267³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 12µ-13µ

U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 84³µ

ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 333

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B ³ÝËáñ³·Çñ U î³Õ Ç ï¿ñ Ü»ñë¿[ë¿]

Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

È¾. ²õ»ï»³ó ²ëïáõ³Í³ÍÝÇÝ ¿ ²É Ã³Ý³ùáí. ²-õ»ïÇë ù»½ Ø³ñÇ³Ù

Ì³ñ³Ï³å ª ²-ø

´Ý³·Çñ

1 U ³Ýï»ëÝ ÷Ë ³ÝÑ³ë

2 U µÁÝáõÃÇõÝù

3 B í»ÑÇóÝ

5 B ÑáÕ³ó»³É U ºñ»õÇ Í³ÕÇÏ Ýáñ ß³é³õ»ÕÇÝ ÷Ë ïáÕÇ

6 U Ù³ÝáõÏÝ B ÑáÕ³ëï»ÕÍáõ³ÍáóëU ÑáÕ³ë-ï»ÕÍõ³Íáë

7 A ºñ»õÇ B ß³é³õ»ÕÇÝ U ¾Ù³Ýáõ¿ÉÇ ·áõß³Ï ÉÇÝ»-Éáí ÷Ë ïáÕÇ

8 B Ù³ñ¹õáÝ

9 B ³ï ÷Ë ³¹ B å³ñïáÕ¿Ý

10 U »Ñ³ë B ³õ»ï»³óÝ

11 U áñáí³ÝÇ U ³Ýë»ñÙ ÷Ë ÝÁõ³ëï

12 U Ý³Ë Ëáëï³ó³õ ÷Ë ³é³çÝ ³ë³ó

13 U ËáñÑñ¹áí U å»ïÁÝ ÷Ë Ù»ÍÁÝ

15 U ³ïÝáÕ

16 U Ðá·ÇÝ

19 BU ³Õµ»ñÝ

20 U ÑÇ³Ý³ñ U ÙÇïëÁÝ

21 U »ñÏñ³ÍÁÝ¿

22 U µ³ÝÁë ½áñ »ë ÉÁë»óÇ ÷Ë Ó³Ýë, áñ ÇÝÓ »ñ»õÇ

23 B »ñÏ»ÕÇõ

*— **Ջ**աՀին մեծ արփւոյն ընդունաւղ եղեր,*
***Ռ**աՀ ուղղեալ յերկնից բերեմ զաւետիս,*
***Ս**պասաւորեմ ես սուրբ Թագաւորին,*
***Վ**երուստ եմ իջեալ տալոյ զաւետիս,*
***Տ**ալոյ զաւետիս, որ ոչ անցանէ,*
***Բ**արունին յէից ի քէն ծընանի:*
***Ց**ընծա՛, դուստր անմեղ Եւայի ունկամբն,*
***Ի**իւԹ աննիւԹ մարմնով, լուծիչ տըրտմուԹեանց,*
***Փ**առաց Թագաւորն ի քէն մեզ յայտնեալ,*
***Ք**եզ փա՛ռք վայելէ յաւիտեանս, ամէն:*

27 U æ ³ ÑÇ U ³ ñ ÷ á Ý U ÁÝ ¹ áõÝ ³ Ï
28 B áõÕ» ³ É
30 B ï ³ Éá í
33 U òÁÝÍ ³ ° ¹ áõ Ñá · á í Ïá ëÁ ¹ Ø ³ ñÇ ³ Ù ÷ Ë ï áÕÇ
34 AU ôÇõÃ ³ ÝÝÇõÃ ÷ Ë ôÇõÃ ³ ÝÇõÃ BU ï Áñ ï Ùáõ-Ã» ³ Ý

ՓՈԽ

Դու շուշան ծաղիկ անապական ծընար[ա],
Զվայելուչ ծաղիկն, որ ի Հաւրէ ծընեալ:
Աղբեւր յորդառատ այսաւր ի քէն բըղխեալ,
Արեգակն արդար այսաւր ի քէն ծագեալ:
Շառաւիղ բարի եւ արմատ գեղեցիկ,
Ամպ թեթեւագին[բ]*, երկնահոսեալ ցաւղոյն:*
Սափոր ոսկեղէն մանանայիւ լըցեալ[գ],
Տաճար հոգեւորըս թափանցիկ լուսոյն:
Ի Քորէբ լերինըն Մովսիսի տեսեալ[դ],
Ի խորանս երկնից զՔեզ Հեղիաս ետես[ե]*:*
Գեղմն իմանալի զՔեզ Գեդէովն ետես[զ]
Եւ աղբեւր կընքեալ Սողոմոնի տեսեալ[է]*:*
Ի մէջ առիւծուցըն Դանիէլ ետես[ը],
Կոյս ծընեալ որդի Եսայիաս ետես[թ]*:*
Աշտանակ լուսոյ Զաքարիաս ետես[ժ],
ԵւԹնարփեան շնորհաւք պայծառացեալ հոգւովն:
Դուռն աղխեալ փակեալ Եզեկիէլ ետես[ժա],
Եբաց եւ եմուտ ընդ քեզ արքայն երկնից:
Աղաչեա՛ հայցեա՛ դու զառ ի քէն ծընեալդ,
Տիրուհի եւ մայր մարմնացելոյ Բանին:
Լե՛ր մեր բարեխաւս առ Միածին Որդիդ,
Զի զմեզ փըրկեսցէ յաւիտենից ի հրոյն:
Որում երգեսցուք ընդ երկնայնոց դասուցն,
Փա՛ռըք փըրկողին միշտ յաւիտեանս, ամէն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 267³µ

C- Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 327³µ

H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 258³µ

M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 44µ-45µ

Êáñ³·Çñ

ACH ï»°ë í»ñ»õáõÙ M Úáñ¹áñ³Ï ï³ÕÇë ³Ýáõß ¿ Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A È¾. ²õ»ï»³ó ²ëïáõ³Í³ÍÝÇÝ ¿

´Ý³·Çñ

ա Եսայի ԺԱ 1, Ովսէ ԺԴ 6

2 C ï³ïñ³ÏÝ ÷Ë Í³ÕÇÏÝ HM ³é ÷Ë áñ H ÍÁ-Ý»³ÉÝ

3 BCH ²ÕµÇõñ M ²Õµ»ñ C µË»³É

5 BCHM Þ³é³õ»Õ

6 B »ñÏÝ³ÛÑáë»³É M ó³õÕáíÝ

բ Եսայի ԺԹ 1

գ Եբր. Թ 4

8 BC Ñá·»õáñ B Á½Ã³÷³ÝóÇÏ

9 M øáñ¿÷ B É»ñÇÝ B Øáíë¿ëÇ

դ Ելք. Գ 2

10 H Ëáñ³ÝëÝ HM ï»ë»³É

ե Դ Թագ. Բ 2

11 C ¶»ÕÙ CH ¶»¹»áÝ B ¶¿¹¿áÝ M ¶»¹¿áÝ

զ Դատ. Զ 38-40

12 BCH ³ÕµÇõñ M ³Õµ»ñ

է Երգ. Գ 12

13 M ¸³ÝÇ¿ÉÇ ï»ë»³É

ը Դան. Զ 7-27

թ Եսայի Է 14

ժ Ելք. ԼԱ 14, Թւ–է Գ 9

16 HM ºõÃÝ³ñ÷ÇÝ BHM Ðá·õáÛÝ C Ðá·áíÝ

17 HM ³Ë»³É

ժա Եզեկ. ԽԴ 2

18 H ¾µ³ó M ãÇù ÁÝ¹ ù»½ M »ñÏÝÇó øñÇë ïáë

19 HM ÍÁÝ»³ÉÝ

21 HM Ó»½ HM àñ¹ÇÝ

23 M ³ÝÙ³ñÙÝáó

24 B ö³é¿ù H ÷ñÏ³õÕÇ¹ M ³ÛÅÙ ÷Ë ÙÇß ï

ԾԲ. ԿԱՆՈՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ԱՄԵՆԱՅՆ ԿԻՒՐԱԿԷԻՑ

ԳԱՆՁ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄԵՐՈՅ ԵՒ ԱՄԵՆԱՅՆ ԿԻՒՐԱԿԷԻ ՎԱՐԴԱՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ԱՍԱՑԵԱԼ

Վեհագոյն խորհուրդ տիրական, զոր կարգեցեր գալըստեամբ Քո
Յաշխարհս ծընունդ հայրական:
Աստուած համայնից, առաքեցեր ի բարձանց ըզԳաբրիէլ առ Մարիամ,
Մաքրագործել տաճար տիրական:
Ասէ. – Ուրախ լե՛ր, դուստր Դաւթի[ա]*,*
Բարձաւղ մարմնով Աստուածըն Բանի սիրով մայրական:
Ահա ընկա՛լ զայս նըւէր մաղթանաց Քո Սուրբ Յարութեանդ
Ի լուսանալ միաշաբաթիս, աղաչեմք:

Ահա լըցաւ գիր աւրինացն եւ կատարեցան բանք մարգարէիցն,
Որք վասն Քո կանխաւ խաւսեցան:
Այսաւր ցընծա, դուստր Սիոնի, Երուսաղէմ, տուն աւրինացն,
Ի Դաւթայ չինեալ սիրոյ ըղձական:
Տունն Յակոբայ, որդիքն աւրինաց զՏէրըն փառաց
Շըրթամբք մեծարեալ սըրտիւք ուրացան[բ]*:*
Ահա ընկա՛լ զայս նըւէր մաղթանաց Քո Սուրբ Յարութեանդ
Ի լուսանալ Միաշաբաթիս, աղաչեմք:

Ըննատեսին Քո Իսրայէլի խորհուրդ Քո թաղման
Աւծմամբ արձանին ի Սուրբ Գողգոթա ի Քէն ծանուցաւ:
Աւծար ի Մարիամայ իւղով անուշիւք[գ]*, աւծեալդ Աստուած մերով սէրական:*
Որ ի Սիննա զորւաւղդ աւրինաց ի տան քո հայրենի[դ]
Դասք եբրայեցւոց ըղպրաց եւ փարիսեցւոց ի Քէն մերժեցան:
Ահա ընկա՛լ զայս նըւէր մաղթանաց Քո Սուրբ Յարութեանդ
Ի լուսանալ Միաշաբաթիս, աղաչեմք:

Դաւեալ ըղժրանաւք, որ ի Յուդայէ մատնեալ,
Անայի եւ Կայիափայ ի խաչ բարձրանալ ըզՔէն խորհեցան[ե]*:*

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 268 ³ -270 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ÈÀ. Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý »õ ³ Ù»Ý ³ Ý ÎÇõñ ³ Ï¿Ç ³ ë ³ -ó» ³ É ì ³ ñ¹ ³ Ý í ³ ñ¹ ³ å»ïÇ ÈÀ. Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý ²ë-ïáõÍá »õ øñÇëïáëÇ ì ³ ñ¹ ³ Ý í ³ ñ¹ ³ å»ïÇ ³ -
ñ ³ ñ» ³ É
Ì ³ ñ ³ Ï ³ å ª ì ³ ñ¹ ³ Ý

ա Մտթ. Ա 28
բ Մտթ. ԺԵ 8, Մրկ. Է 6
գ Մտթ. ԻԶ 6-13, Մրկ. ԺԴ 3-9, Յովհ. ԺԲ 1-8
դ Ելք Ի 1-17
ե Մտթ. ԻԶ 1-5, Մրկ. ԺԴ 1-2, Ղուկ. ԻԲ 1-2, Յովհ. ԺԱ 45-53

Աշխարհաստեղծ բազկաւք կուսածին բեւեռեցար անմեղդ ի խաչին,
Արեամբ ներկեցաւ մատունքդ ի փայտին այն, որ գրեաց ի Սինա ըզգիր աւրինին:
Լայր Մարիամ կալով առ խաչին, լըսել զծարաւին իւրոյ Միածնին[ա]
Եւ ետուն ըմպել քացախ եւ լեղի ի կառըս խաչին[բ]:
Ահա ընկա՛լ զայս նըւէր մաղթանաց Քո Սուրբ Յարութեանդ
Ի լուսանալ միաշաբաթիս, աղաչեմք:

***Ա**յլ Յովսեփայ Արեմաթացւոյն խընդրեալ ի Պիղատոսէ*
Յաւուր ուրբաթու զմարմին խաչելոյն
Եւ սուրբ կըտաւաւք պատեալ մերաւրէն զՈրդին Աստուծոյ[գ]
Եւ եդ ի գըրբի ըստ Հոգերգողին[դ]:
Հայցէր Անա, տայր Կայիափա արծաթ բազում
Դասուց զինուորացն զգուշանալով Սուրբ գերեզմանին[ե]:
Արթո՛ւն կացէք, որդի՛ք աւրինաց, յաշակերտացըն Նազաւրացւոյն,
Զի մի՛ գողասցեն ի մէջ գիշերի զմարմին խաչելոյն
Եւ հընչեսցեն այսաւր զյարութիւն:
Թէ ոչ այս մեր գեղեցիկ քաղաքըս քակի եւ վայելուչ տաճարս աւերի[զ],
Զոր խաչեալն ասէր մինչ էր կենդանի:
Ահա ընկա՛լ զայս նըւէր մաղթանաց Քո Սուրբ Յարութեանդ
Ի լուսանալ միաշաբաթիս, աղաչեմք:

***Ն**որ ձայն աւետեաց հընչեաց ի բարձանց,*
Ահիւ զաւրութեամբ եղեալ մեռաւրեայ դասուց զինուորացն:
Ողբայր Մարիամ Մագդաղէնացին,
Հեղոյր զարտասուս առ գերեզմանին սիրով խաչելոյն:
Փայլեալ զըւարթոյն ձայնեալ զՄարիամ.
– Զի՞ լաս, ո՛վ դու կին, խաչեալըն յարեաւ, որպէս Ինքն ասէր ձեզ յառաջագոյն:
Արագ ընթացիր դու, ո՛վ Մարիամ, ի ժամադըրեալ տեղին Գալիլեա
Եւ տո՛ւր զաւետիս Պետրոսեան գընդին ձայնիւ բերկըրական.
– Ձեզ աւետիք, եղբարցդ Յիսուսի, այսաւր ցընծամք եւ մեք ընդ նոսին[է]:
Տէր Յիսուս յարեաւ, մեծաւ զաւրութեամբ զդըժոխսն աւերեաց,
ԶԱդամ ազատեաց, ծնընդաւքն իւրական:
Ահա յիշեա.:
Եւ եւս առաւել զյոր.: Զանձինըս մեր:

ա Յովհ. ԺԹ 28
բ Մտթ. ԻԷ 48, Մրկ. ԺԵ 36, Ղուկ. ԻԳ 36, Յովհ. ԺԹ 30
գ Մտթ. ԻԷ 57-61, Մրկ. ԺԵ 42-47, Ղուկ. ԻԳ 50-56, Յովհ. ԺԹ 38-42
դ Սղմ. ՁԷ 7
ե Մտթ. ԻԷ 62-66
զ Մրկ. ԺԴ 58
է Մտթ. ԻԸ 1-10, Մրկ. ԺԶ 1-10, Ղուկ. ԻԴ 1-12, Յովհ. Ի 1-10

ՓՈԽ

Յարուցելոյդ ի գերեզմանէ՝ Աստուծոյդ մերոյ երկիր պագանեմք
Եւ ունիմք առ Քեզ բարեխաւս եւ Հայր Քո եւ Հոգին
Զընտրեալն ի բնաւից զմայրըն Քո Մարիամ,
Զորդին ամլածին, զԿարապետըն Քո՝ զմեծն ի մարգարէս,
ԶՍտեփանոս անունն արեամբ պըսակեալ զառաջին վըկայն
Եւ խընդըրուածովք դասուց ընտրելոց զընդին Պետրոսեան
Եւ պաղատանաւք Սըրբոյն Գրիգորի զմեզ Լուսաւորչին
Եւ համաւրէն դասուց ընտրելոց առ Քեզ մերձ կացելոցդ,
Զառ ի Քէն շինեալ Սուրբ զԵկեղեցի անշարժ պահեա յաւիտեան:
Զտեղապահ Սըրբոյն Գրիգորի զհայրապետըն մեր ըզՏէր [այս անուն],
Շնորհեա՛ մեզ ընդ երկայն աւուրս եպիսկոպոսաւք եւ վարդապետաւք,
Քահանայիւք եւ սարկաւագաւք եւ համաւրէն ժողովըրդականաւք,
Զբարեպաշտ Թագաւորն մեր [այս անուն],
Զինուորեալ զաւրաւք արասցես լինել յաղթաւղ միշտ եւ հանապազ
Եւ այժմ ողորմեաց մեզ, Տէր Աստուած մեր:

ՏԱՂ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Այսաւր Յարութեան մեզ ծագեցաւ, ը՛, լոյս,
Լոյսն որ ի Հաւրէ
Յառաջ քան զարեւ անունն Իւր:

Իւրական բանիւ ստեղծաւղն աւուրց լուսով,
Ի սկզբանն աւուր հաստատեալ ըզլոյս,
Էլոյծ ըզխաւարն աննիւթ:

Աննիւթ գոյացոյց այսաւր հոգւոց, ը՛, լոյս,
Լուծեալ ըզգիշեր մեղաց՝ ստեղծաւղն առաջին
Զաշխարհս էստեղծ նորոգ:

Նորոգի ի կեանս Ադամըն հին այսաւր,
Եւ նորափետուր պըճնիւք զարդարի փառաւք
Անիծաբեր երկիր:

Երկիրս երկնայնոցն եղեւ տեղի եւ էջք,
Որ աւետաբեր քարոզ՝
Ի յունկն Եւայի դըստերց գոչեն ըզձայն:

Ձայնէր ի վիմին հրեշտակապետն այսաւր,
Տարփողէր կանանցն, ը՛, զուարթ.
– Յարեաւ խաչեալըն Յիսուս, Փըրկիչ եւ Տէր[ա]*:*

Տէր գայ զաւրութեամբ յարուցանել ընդ Իւր
Պըտուղն առաջին կենաց,
Ի մեռեալս ազատ զմեզ ազատեաց յուսով:

Յուսով յարուցեալքս առ մահացուն մեր գոչեսցուք.
– Ո՞ւր մահ՝ յաղթութիւն քո,
Ո՞ւր դըժոխք խայթոց՝ կործանեցար խաչիւն[բ]*:*

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 270³-271³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 157µ-158³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 359µ-360³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 113³, ÙÇÝã»õ 9-ñ¹ ïáÕÁ ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 121
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ B Ôáõ Ï³ëáõÝ ¿ ï³Õë C Ôáõ Ï³ëáõÝ » G î³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý Ôáõ Ï³ëáõ ²õ»ï³ñ³ÝÇÝ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ÈÀ. Àëï Ôáõ Ï³ëáõ ²í»ï³ñ³ÝÇÝ ²ÛÉ Ã³Ý³ùáí. ¾ÇÝ ÙÇßï ¾¿Ý Ó³ÛÝÝ ¿
´Ý³·Çñ
1 C Áá Ûë ÷Ë ÉáÛë
4 BC ëï»ÕÍáÕÝ
5 B ÚÇ ÷Ë Æ C ëÏ½µ³ÝÝ B Ñ³ëï³ï»É C ½ÉáÛë
6 BC ºÉáÛÍ C ½Ë³õ³ñÝ C ³ÝÇõÃ
7 C Ñá·áó
8 B Á·Çß»ñ BC ëï»ÕÍáÕÝ
9 C »ëï»ÕÍ
10 C ²¹³ÙÝ
11 C å×ÝÇõù
13 C ºõ »ñÏÇñë BG »ñÏÝ³ÛÝõáóÝ
14 B ù³ñá½ù
15 C ÛáõÏÝ C ¹ëï»ñó C Ó³ÛÝ
17 B ½õ³ñÃ
18 BC Ë³ã»É»³ÉÝ C öñÏÇã
ա Մտթ. ԻԸ 6
24 C ¹ÅáËù C ÏáñÍ³Ý»ó³õ
բ Ովսէ ԺԳ 14

ՓՈԽ

Ցընծան այսաւր երկինք
Եւ երկնային զաւրք անմարմինք:

Ցընծայ լոյս եղական
Ընդ անեղին լուսոյ ծագման:

Ցընծայ լուսին ստուերին
Փայլմամբ լուսոյ անըստուերին:

Ցընծան պարք աստեղաց
Ընդ յարութիւն յաւրինողին:

Ցընծա երկիր եւ ծով՝
Ի հնութենէ նորոգելով:

Ցընծան ծաւք անտաւի
Ըստ ի սկըզբանըն զարդարին:

Ցընծան բոյսք դալարի
Ի գարնայնոյս իմանալի:

Ցընծան կենդանականք
Ընդ անմահին կենդանութեան:

Ցընծան որդիք մարդկան,
Քանզի յԱդին դըրախտըն դարձան:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 271³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 158³-159³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 360³µ
G Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 113³µ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 81µ-82³
m-Ó»é. ÑÙñ. 231 (ºñáõë³Õ¿Ù), Ã»ñÃ 460µ. ï»°ë ¦êÇáÝ§, 1949, ÑÙñ. 4, ¿ç 93-94
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 123
Êáñ³·Çñ
ABC ö[áË] G î³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý Ôáõ Ï³ëáõ ²õ»ï³-ñ³ÝÇÝ U î³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ (U Ã»ñÃ 82³ª Úáñ¹áñ³Ï) m Ôáõ Ï³ëáõ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ÈÀ. Ôáõ Ï³ëáõ ²õ»ï³ñ³ÝÇÝ. ²ëÇ »õ àí åÁë³-ÏÁ¹ å³ñÍ³Ý³ó Ó³ÛÝÇõÝ
´Ý³·Çñ
1 C òÝó³Ý m ³Ûëûñ
2 B 2, 4, 6-ñ¹ ïáÕ»ñÁª ÏñÏÝáõ³Í CU »ñÏÝ³ÛÇÝù GUm ½ûñù C ³ÝÙ³ñÙÝáóÝ
3 Bm òÁÝÍ³ U Éáõ»Ý
4 C ³Ý»ÕÇ
5 Bm òÁÝÍ³ C òÝÍ³Û m Áë ïáõ»ñÇÝ
6 U ³ÝÁë ïáõ»ñÇ
7 C òÝÍ³Ý
8 B Û³õñÇÝ³õÕÇÝ U Û³õñÇÝáÕÇ m ÛûñÇÝáÕÇÝ
9 C òÝÍ³Û
10 B ÑÁÝáõÃ»Ý¿
11 C òÝÍ³Ý BC ³Ý¹³éÇ U ³Ýï³éÇÝ
12 m ëÏ½µ³ÝÝ
13 C òÝÍ³Ý ABGm Á½·³ÉÇ C Áë·³ÉÇ ÷Ë ¹³É³ñÇ
14 BGm ·³ñÝ³Ýáõ³ë U ·³ñÝ³Ýáõë
15 C òÝÍ³Ý
16 U ÀÝ¹ Ú³ñáõÃÇõÝ ³ÝÙ³Ñ´³ÝÇÝ ÷Ë ïáÕÇ
17 U ïáÕÇó ³é³ç Ëáñ³·Çñª Úáñ¹áñ³Ï C òÝÍ³Ý
18 C ¹ñ³Ëï ÇÝ

Ցընծայ եկեղեցի՝
Զփեսայն տեսեալ յառագաստի:

Ցընծայ նորով Զատկիս,
Զենմամբ գառինն անարատի:

Ցընծան ըզգայարանքս՝
Աւծեալք արեամբ պատարագին:

Ցընծամք այսաւր ի տիպ
Հանդերձելոյ մեր յարուԹեան:

Ցընծամք եւ անդ փառաւք,
Պարեմք ընդ զաւրս իններակ դասին:

Ցընծամք փառատրելով,
Միշտ զյարուցեալըն գովելով:

19 B òÁÝÍ ³ C òÝÍ ³ Û
20 U î»ë» ³ É ½÷»ë ³ ÛÝ
21 B òÁÝÍ ³ C òÝÍ ³ Û
23 C ãÇù 23-24 m ½· ³ Û ³ ñ ³ Ýùë
24 U ²õÍ» ³ É
25 C òÝÍ ³ Ùù m ³ Ûëûñ
26 C Ð ³ Ý¹»ñÓ»Éáó C Û ³ ñáõÃ» ³ ÝÝ
27 C òÝÍ ³ Ùù
28 U ½ ³ õñëÝ ³ ÝÙ ³ ñÙÝ ³ Ï ³ Ý ÷Ë ½ ³ õñë ÇÝÝ» ³ Ï ¹ ³ -ëÇÝ C ¹ ³ ëáõÝ
29 C òÝÍ ³ Ùù ÷ ³ é ³ õáñ»Éá í
30 U ï áÕÇó Û» ï áÛª òÁÝÍ ³ Ùù ÷ ³ é ³ ï ñ»Éá í Ðûñ »õ àñ¹áÛ »õ êáõñµ Ðá · áÛÝ

ԱՅԼ ՏԱՂ ՆՈՅՆ ԸՍՏ ՂՈՒԿԱՍՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Նոր իմն աւետեաց բարբառ նորագուարճ ճայնիւ
Այսաւր գոչէր հրեշտակապետն ի վերայ վիմին[ա]:

Եղին զգլուխ անկեան ըզվէմն վիմափոր տապանն[բ],
Զոր ոչ արգել մատանին զանպարագրելին:

Րամից անմահիցըն պետն փողէր սուրբ կանանցն.
— Յարեաւ խաչելեալըն Յիսուս, զի՞ լայք զկենդանին[գ]:

Սիրով խընկաբեր կանայքն տային զաւետիս
Դասուց սիմոնեան խըմբին. Տէրըն մեր յարեաւ[դ]:

Էրեւեալ ունայն բանիցն ոչ հաւատային,
Պետրոս առ անճուկ սիրոյն արագ ընթացեալ[ե]:

Սէրըն սիրելւոյն յայտնեալ նախ եւ առանճին,
Յետ լոկ տեսանելոյ կտաւոցն ընդ միտս հիացմանն:

Ի դասս անդամոց դարճեալ՝ գլուխըն Կեփայեան
Պատմէր զյարութիւն գըլխոյն Սուրբ Եկեղեցւոյ:

Եկա՛յք ընդ նոսին եւ մեք հոգւով ցընծացեալք,
Յարուցելոյն տացուք ըզփառս այժմ եւ յաւիտեանս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 271µ-272³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 166µ-167³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 363³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 175µ-176³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 120³µ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 262µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 126
Êáñ³·Çñ
A ï»ºë í»ñ»õáõÙ BG ÜáñÇÝ ï»³éÝ Ü»ñ[ë]»ëÇ Ç ÝáÏ[Ý] ËáñÑ[áõñ¹]. ÔáõÏ³ÛÝ ¿ C ÔáõÕ³ÏáõÝ D Ôáõ-Ï³ëáõÝ ¿ U î³Õ Ç ï¿ñ Ü»ñëÇë¿
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A î³Õë »õ ï³ÕÇë ÷áËÝ àí Ï³Ý³Ûù ½³ñÃÇù ï»-ë¿ù Ó³ÛÝÇõÝ ³ëÇ
Ì³Ûñ³Ï³å³ Ü»ñë¿ëÇ »
´Ý³·Çñ
2 A Ññ»ßï³ÏÝ C ÑñÁßï³Ï³å»ïÝ C í»ñ³ U ²Ûëûñ ·áã¿ñ ¶³µñÇ¿É ÇõÕ³µ»ñ Ï³Ý³ÝóÝ ÷Ë ïáÕÇ
ա Մտթ. ԻԶ 6
3 U ·ÁÉáõË BCDG ³Ý·»³Ý C í»ÙÝ BC Ç íÇÙ³÷áñ U Ç Ýáñ ÷Ë íÇÙ³÷áñ D ï³å³ÝÇÝ U ï³å³ÝÇ
բ Մտթ. ԻԷ 60
5 C ³ÝÙ³ÑÇóÝ AD å»ï C Ï³Ý³óÝ
6 BCDU Ë³ã»É»³ÉÝ BD Á½Ï»Ý¹³ÝÇÝ
գ Մտթ. ԻԶ 6
7 BG ËÁÝ·³µ»ñ C ËÝ·³µ»ñ U ³õ»ïÇë ï³ÛÇÝ
8 C ËÙµÇÝ î»ñÝ D Ã¿ î¿ñÁÝ U ¸³ëáõ å»ïñáë»³Ý ·ÁÝ¹ÇÝ. Ú³ñ»³õ Ï»Ý¹³ÝÇÝ ÷Ë ïáÕÇ
դ Մտթ. ԻԸ 28, Մրկ. ԺԶ 9-11, Ղուկ. ԻԴ 10, Յովհ. Ի 18
9 BCGU ºñ»õ»³É U Ñ³õ³ï³óÇÝ
10 BG ³ÝÍáõÏ U ä»ïñáë ³é ³ÝÍáõÏ ëñïÇÝ »ÏÝ Ç ï³å³ÝÇÝ ÷Ë ïáÕÇ
ե Յովհ. Ի 4-5
11 U îáÕÇó ³é³ç³ öáË¿ C ê»ñÝ BCDU ëÇñ»ÉáÛ C ³-é³ÝÓÇÝÝ U ³é³çÇÝ ÷Ë ³é³ÝÓÇÝ
12 U ãÇù ÉáÏ BD ÏÁï³õáóÝ U ÏÁï³õÇÝ D ÙÇïÁë U áõ í³ñß³Ù³ÏÇÝ ÷Ë ÁÝ¹ ÙÇïë ÑÇ³óÙ³ÝÝ A ÑÇ³óÙ³Ý
13 DU ¹³ë D ·ÁÉáõËÁÝ U ·ÁÉáõË U ÷áùáõ ÑûïÇÝ ÷Ë Î»÷³Û»³Ý
14 C ·ÉËáÛ U öÁñÏãÇÝ ½ÚÇëáõë ØÇ³ÍÇÝ ÷Ë ·ÁÉ-ËáÛ êáõñµ ºÏ»Õ»óáÛ C ºÏ»Õ»óáÛ
15 U ¾Ï³Ûù BCU Ñá·áí C óÁÝÍ»³Éù U óÁÝÍ³ëóáõ
16 U öÁñÏáÕÇ ÷Ë Ú³ñáõó»ÉáÛ D ³ÛÅÙ D Û³õ¿ï ÷Ë Û³õÇï»³Ýë G Û³õÇï»³Ý

ՓՈԽ

Հայր կամաւ իջեալ՝ Որդին մարմին ըզգեցաւ,
Արեամբ եւ մահուամբ Իւր գնեաց զորդիս Ադամայ:
Յարեաւ յարութիւն եւ կեանք, յարոյց ըզբնութիւնս,
Որով պարակից եղեաք վերին զըւրաթնոցն:
Ցընծալով տաւնեմք այսաւր, առ նոյն պաղատիմք.
— Կենարար տեսլեան Քո, Տէ՛ր, ընդ մետասանիցն
Արժանաւորեա՛ ըզմեզ յերկրորդ գալըստեանն.
Թագաւոր փառաց, Քրիստո՛ս, յորժամ գաս փառաւք,
Որով զհողացեալ բնութիւնս հրեղէն նորոգես,
Ղամբարափայլեալ փառաւք շնորհեա՛ մեզ յառնել,
Ի դասս աջակողմ աւդեացն կարգեա՛ եւ ըզմեզ:
Կենդանի բարբառ Քո, Տէ՛ր, ըզմեզ կոչեսցէ,
Որպէս զարդարոցն երամք, ընդ Քեզ վերանալ
Սրաթռիչ լուսափայլ ամպաւք յերկնային խորանսդ,
Ի նոյն միանալ սիրով ընդ սուրբ փեսայիդ,
Նոցին համաձայն աւրհնել Սուրբ զԵրրորդութիւնդ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 272³µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 167³-168µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 363µ-364³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 176³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 120µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 200³µ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 262µ-263³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 128

Êáñ³·Çñ
ABCDGU ö[áË] T î³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ÈÀ. ÔáõÏ³ëáõ ²õ»ï³ñ³ÝÇÝ ¿ ï³Õë Ì³ñ³Ï³ å ª Ð³áó Ï³ÃáÕÇÏáëÇÝ

´Ý³·Çñ
1 T ½Ù³ñÙÇÝ
2 T ²ñ»³ÙµÝ U Ù³Ñáõ³ÙµÝ C ãÇù Æõñ CDU ·ÁÝ»³ó
T Á½Ù»½ ³ÝÇÍÇóÝ ÷Ë ½áñ¹Çë ²¹³Ù³ U ½áñ¹ÇëÝ
A ²¹³Ù³
3 U Ï»³ÝùÝ U ’õ³ñáó C ½µÝáõÃÇõÝë
4 U »Õ³ù C ½áõ³ñÃÝáóÝ
5 C òÝÍ³Éáí U ïûÝ»Ùù ³ëûñ
7 T ·³ÉÁëï»³Ý¹ U ·³ÉÁëï»³Ùµ
8 U ÷³éûù
10 BD Ô³Ùµ³ñ³÷³É U ÷³éûù B ßÝáñÑ»³°
11 A ¹³ë B Ï³ñ·»³° T ¹³»³ U Ï³óá° ÷Ë Ï³ñ·»³°
B ½Ù»½
12 T Î»Ýë³ ïáõ ÷Ë Ï»Ý¹³ÝÇ
13 T »ñ³Ùë U »ñ³ÙëÝ
14 C Éáõë³÷³É BC ³Ùµ³õù U ³Ùåáí T Ëáñ³ÝëÝ
15 U Ù³ñÙÝáí ÷Ë ëÇñáí
16 B Ñ³Ù³Ó³Ý

ՔԱՐՈԶ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ՄՈՎՍԷՍ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ ՈԳԵԱԼ

Միածին Որդի Աստուծոյ, Տէր Յիսուս Քրիստոս,
Հաւր սաՀման եւ Բան եւ կերպարան ի վեր քան ըզբան,
Է եւ էակ եւ էացուցիչ յոչէից, Արարիչ բոլորից եւ զամենայն յամենայնի գոյացուցիչ,
Ծոցածին ծընունդ անթարգմանելի, պատկեր եւ կնիք եւ տիպ ծընողի,
Փառակից, պատուակից, բնութիւնակից եւ արարչակից,
Ստեղծաւղ Համայնից եւ կերպացուցիչ բնաւից յոչէից,
Մերային կերպիւ պատկեր ըզգեցեալ, մարդկան Հաւասար յերկրի երեւեալ,
Անտես քրոբէից, անՀաս սրոբէից, բարձաւղ աթոռոց, կրաւղ դասուց Համայնից վերնոց,
Եղեր մարդ ճըշմարիտ տեսանելի եւ շաւշափելի,
Ամենայն մարմնական կարից բաց ի մեղաց, յաւէտ Հաղորդեալ,
Ներմարդացեալ Աստուածդ ի մարմնի, Տէր եւ երկրորդ Ադամ կոչեցեալ,
Զառաջնաստեղծ մարդըն նորոգեալ, զվէրս կրկնակի Համայնից մաքրեալ:
ԱՀա բուրեսցին այս երգ մաղթանաց առաջի Քոյին Տէրութեանդ,
Քեզ ի Հաճութիւն, Ամենասուրբ Երրորդութիւն, աղաչեմք:

Ուրախ լե՛ր մեծապէս, բամբիչ երկնային,
Եւ ցընծա ի փառըս փեսայացեալ Բանին Աստուծոյ,
Քանզի փեսայն Քո փառազարդեալ ելից տիրապէս ըզտաւըս տեսանողացն,
Բըժշկելով զկըտաւոտեակ բնութեան մերոյ ըզմեռելութիւն,
Որ յաւրինակ Հընոյն Ադամայ կոչեալ զՂազարոս ի գերեզմանէն[ա],
Մեծապայծառ Հրաշագործութեամբ զԱստուածային փառսըն ծանուցեալ,
Ծառայաբար արկեալ ղենջեակ, լըւանալով զոտս աշակերտացն[բ],
Զաւազանին աւանդեալ խորՀուրդ վերածնել միշտ ի փըրկութիւն,
ԽոնարՀութեան տալով աւրինակ մեզ Համայնից եւ սիրոյ լըրման,
ԶՀարուած թունից մաՀաբեր աւձին ապաքինել ի գարշապարաց,
ՃանապարՀ ելից յաւէտ Հորդելով, զըսթացըս մարդկան յերկինս ուղղելով,
ԱՀա բուրեսցին այս երգ մաղթանաց առաջի Քոյին Տէրութեանդ,
Քեզ ի Հաճութիւն, Ամենասուրբ Երրորդութիւն, աղաչեմք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 272µ-277µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 87µ-96 ³
Êáñ ³ ·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ø ³ ñá½ Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý î» ³ éÝ
Ù»ñá ÚÇëáõëÇ øñÇë ïáëÇ
Èáõë ³ Ýó ³ ÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙÝ»ñ
A ÈÂ. Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý î» ³ éÝ ² ë ïáõÍá Øáí ë¿ë í ³ ñ-
¹ ³ å» ïÇ ³ ë ³ ó» ³ É ÈÂ. Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý øñÇë ïáëÇ
² ë ïáõÍá Ù»ñá Øáí ë¿ë í ³ ñ¹ ³ å» ïÇ ³ ë ³ ó» ³ É

Ì ³ ñ ³ Ï ³ åª Øáí ë¿ëÇ ºñ·
´Ý ³ ·Çñ
8 C ùñá í µ¿Çó C ëñá í µ¿Çó
10 C ºõ ³ Ù»Ý ³ Ý C ÏñÇó ÷Ë Ï ³ ñÇó
12 C ½Ñ ³ Ù ³ ÝÇó
13 C »ñ ·ù
19 C àñ »õ
ա Յովհ. ԺԱ 43
բ Յովհ. ԺԳ 1-20
24 C ³ å ³ ùÇÝ» ³ É

Վեհագոյն փառագարդութեամբ ծանեաք զԱրարիչն երկնի եւ երկրի,
Հաւր հաճութեամբ եւ Հոգւոյն դիտմամբ խոնարհեալ ի մերըս նըւաստութիւն,
Կարաւտելոցս երկնային հացին զաստուածայինդ աւանդեալ մարմին,
Հանապազորդ մեզ ի մաքրութիւն յաւէտ առնել զՔոյին յիշատակ,
Զոր եւ տիրապէս ի յաւրն առաջին խորհըրդաբար ըզնոյն ծանուցեալ
Աստուածային Քոյին խորհըրդով զարմանահրաշ փըրկագործութեամբ
Ի յեռաւրեայ թաղման աւրինակ բնակեալ ի սիրտ աշակերտելոցն,
Որ ի լըրումն այսու խորհըրդեան գոհութեամբ աւրհնեալ ըզՀայրըն փառաց,
Մեզ ի յաւրինակ գոհացողութեան ի վերայ ամենայն պիտոյից լըրման,
Ի նոյն եղեալ արտաքոյ շինին ի Կեդրոնեան ձորակի տեղին[ա]
Զչարչարանացըն կատարելով ըզփըրկութեան մերոյ ըզխորհուրդ,
Ահա բուրեսցին այս երգ մաղթանաց առաջի Քոյին Տէրութեանդ,
Քեզ ի հաճութիւն, Ամենասուրբ Երրորդութիւն, աղաչեմք:

Սրոբէից սարսափելի եւ վեհագոյն վեհիցըն սեռի
Ծառայաբար խոնարհութեամբ զընութեան մերոյ զերկիւղ ընկալեալ,
Յորդորելով ի յարութիւն զերկոտասան դասս առաքելոցն,
Արթուն լինել ընդ Քեզ եւ հըսկել զերիվերոյ փորձոյ զըտանել[բ],
Փոքր ինչ մեկնեալ եւ մեզ ուսուցեալ միշտ աղաւթիւք զելս իրին խընդրել,
Անկեալ ի յերկիր ծընրադրութեամբ հայցեալ ի Հաւրէ, զի բաժակն անցցէ[գ],
Առ ի յաւրինակ մերոյս բընութեան ոչ խիզախել յիրս յաւժարութեամբ,
Այլեւ զկամացըն Հաւր միութիւն յաւէտ յայտնեալ տընաւրէնութեամբ,
Արիաբար ի քիրտըն հարեալ, որպէս տըկար զուարթնով զաւրացեալ[դ]
Գըլխաւորի գընդին սաստ արկեալ, զհատեալ ծառային ունկըն բըժըշկեալ[ե],
Զաստուածային փառըս ծանուցեալ եւ զկամաւոր փըրկագործութիւն,
Ահա բուրեսցին այս երգ մաղթանաց առաջի Քոյին Տէրութեանդ,
Քեզ ի հաճութիւն, Ամենասուրբ Երրորդութիւն, աղաչեմք:

Էիդ լուսոյ եկեալ առաջի՝ հայցեմք զգըթութիւն եւ զողորմութիւն,
Որ վասըն մերըս նըւաստութեան առեր ի յանձըն զայս ամենայն,
Որպէս ըզմարդ մարմնով երեւեալ, որպէս զԱստուած հրաշիւք ծանուցեալ,
Հարեր հարուածովք զգունդըն զինուորացն, որք եկին ըմբըռնել զանըմբըռնելիդ,
Որ կապեցեր ըզծով աւազով, յանձն առեր կապիլ ի յանաւրինաց:
Թագաւորդ երկնի եւ երկրի յատենի կացեր մարդկան առաջի,
Տէրըդ հրեղինաց դասուց հրեշտակաց դատապարտեալ ի հողեղինաց,

---

28 C ½ ² ñ ³ ñÇã¹
29 C Ðá · áÍÝ
31 C ãÇù Ç
35 C àñ »õ ÷Ë àñ
37 C »É» ³ É
ա Յովհ. ԺԸ 1
42 C Ì ³ é ³ µ ³ ñ C ½»ñÏ»Õ
բ Մտթ. ԻԶ 36-41, Մրկ. ԺԴ 27-42, Ղուկ. ԻԲ 31-46, Յովհ. ԺԴ 36-38
45 C ÇñÇ
46 C ²Ý · » ³ É Ç C ÍáõÝñ ³ ¹ ñáõÃ» ³ Ùµ
գ Մտթ. ԻԶ 39, Մրկ. ԺԴ 36, Ղուկ. ԻԲ 42, Յովհ. ԺԸ 11
49 C ½áõ ³ ñÃÝá íù
դ Ղուկ. ԻԲ 44
50 C ½áõÝÏÝ
ե Մտթ. ԻԶ 51, Մրկ. ԺԴ 47, Ղուկ. ԻԲ 50, Յովհ. ԺԸ 10
57 C ½ · áõÝ¹ ë

Մատնեալ պետութեանց եւ զինուորութեանց, կամաւ կատարեալ ի լեգէովնաց:
Թուք եւ ապտակ եւ լեղի արբեալ խաչիւ զաշխարհս յանիծից գնեալ,
Ըզլուսաւորսըն խաւարեցուցեալ, չարժմամբ զերկիր զարհուրեցուցեալ[ա],
Ի տապանի որպէս մարդ տըքնեալ, որպէս զԱստուած զդըժոխսն աւերեալ,
Այսաւր յարեար աստուածաբար, երեւեցար մետասանիցն առյապա եւ մեզ ըզնոյն խոստացար[բ],
Ահա բուրեսցին այս երգ մաղթանաց առաջի Քոյին Տէրութեանդ,
Քեզ ի հաճութիւն, Ամենասուրբ Երրորդութիւն, աղաչեմք:

Սըխրալի սիրով անձկացեալ դասք երջանիկ եւղաբեր կանանցն,
Անուշահոտ իւղովք եւ խընկովք՝ որպէս մեռեալ զկեանքըդ խընդրէին,
Հրեշտակային արժանացեալ տեսլեան եւ Տէրութեանդ ոտից համբուրման
Աւետաբեր ի Քէն առաքեալ, առաքելական գընդին միաբան,
Յորոց եւ սիւնքն եկեղեցւոյ ամոլքն հաւատոյ միաբան ի միասին ընթանային:
Ահագին սոսկմամբ հիացեալ եւ զյարութեան իրըս ծանուցեալ,
Մետասանիցն ի Գալիլեա Աստուածային փառաւք երեւեալ,
Հեթանոսաց քարոզս առաքեալ ողջունաբեր Քոյին հրամանաւ,
Կըղէոպեանցն ի ճանապարհին զմիտըս գըրոց բացայայտելով[գ],
Բեկմամբ հացին ի ծանաւթութիւն ըզտըրտմական երկիւղ փարատեալ[դ],
Կըրկին մըտիւ դրաւքն փակելովք, ըզԹովմային լըցեալ զթերութիւն[ե],
Առ ծովակին Տիբերականի արարչական հրաշիւք երեւեալ,
Վիմին հաւատոյ Որդւոյն Յովնանու զուրացութեանցն ըզպախս բըժշկեալ[զ],
Որով կըցորդ Քեզ չարչարանաց եւ խաչակից առնել խոստացար,
Ահա բուրեսցին այս երգ մաղթանաց առաջի Քոյին Տէրութեանդ,
Քեզ ի հաճութիւն, Ամենասուրբ Երրորդութիւն, աղաչեմք:

***Ի** Քեզ համբառնամք ըզմիտս եւ ըզզգայութիւնս, Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս, Որդի Աստուծոյ:*
Որ ի սերկեան աւուրս յարուցեալ զմեղաւք մեռեալքս ընդ Քեզ յարուցեր,
Բարեխաւսութեամբ Իսկուհւոյ մաւր Քոյ եւ Կուսի, ամէնաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածնին,
Աղերսանուէր հայցմամբ երջանիկ Կարապետին՝ Յորդանիսաւ զՔեզ ձեռնադրողին,
Նահատակութեամբ եւ հեղմամբ արեան նախավըկային

61 C Ï ³ ï ³ Ï» ³ É C É¿ · ¿áÑáÝ ³ ó
62 C Õ»ÕÇ
ա Մտթ. ԻԷ 45, 51, Մրկ. ԺԵ 33, Ղուկ. ԻԳ 44
64 C ³ õ ³ ñ» ³ É
բ Մտթ. ԻԸ 16-20, Մրկ. ԺԶ 14-18, Ղուկ. ԻԴ 36-49, Յովհ. Ի 19-23, Գործք Ա 6-8
68 C ÇõÕ ³ µ»ñ
69 C ËÝÏ ³ õù
70 C ï ¿ñáõÝ» ³ Ý¹
72 C »Ï»Õ»óõáÛÝ C ÙÇ ³ µ ³ Ý»Éá í
73 C ½Û ³ ñáõÃ» ³ ÝÝ
74 C ¶ ³ ÉÇÉ ³
75 C ù ³ ñá½
76 C ÎÁÕ¿á í å ³ ÝóÝ
գ Ղուկ. ԻԴ 18, Յովհ. ԺԹ 25
77 C »ñÏ»õÕ
դ Ղուկ ԻԴ 41-43, Յովհ. ԻԱ 13
78 C ¹Áñá íù C ½ÂáõÙ ³ ÛÇÝ C Ã»ñáõÃÇõÝ
ե Յովհ. Ի 24-29
80 C àñ¹áÛÝ ÚáõÝ ³ Ýáõ
զ Յովհ. ԻԱ 1-14
85 C ³ õáõñ C Ù»é» ³ Éë C Û ³ ñáõó» ³ É
88 C ³ ñ» ³ Ùµ

Եւ առաջին Քո սարկաւագին, պըսակ անունըն մարտիրոսին,
Երջանիկ դասուցն առաքելոց եւ մարգարէից եւ համաւրէն զՔեզ քարոզչաց,
Ջուարթուն անունըն նահատակի եւ ժիր մըշակի,
Սըրբոյն Գրիգորի մեր համայնիցըս Լուսաւորչի,
Մըշտամռունչ մաղթանաւք եւ արտասուաթոր պաղատանաւք
Միահամուռ ամենայն ճըգնաւորաց:
Միանձնացելոց հարց սըրբոց եւ միացելոց յերկիւղ Քո եւ ի սէր,
Ահա յիշեսցես զհոգիս հաւատով ի Քեզ նընջեցելոցն, աղաչեմք:

Եւ եւս առաւել զյորդորումըն սիրոյ եւ զգործոց բարեաց
Տալ մեզ միշտ եւ հանապազ, աղաչեմք:
Բոտել զանձինըս մեր ամենեցուն Քեզ ի հաճութիւն, խընդրեմք:

ՓՈԽ

Գոհութիւն եւ փառաբանութիւն աւրհներգութեամբ
Ամենասուրբ Երրորդութեանդ, միշտ ի բարձունըս վերառաքեմք,
Որ ըզպէտըս պիտոյից մարդկան ազգի յամենայնի առատապէս միշտ մատակարարես,
Եւ զամենայն յամենայնի ըստ իւրաքանչիւր պիտոյից լընուս,
Զոր եւ ընկալեալ մեր ամենեցուն զառատ պարգեւաց Քոց ըզլիութիւն,
Եւս եւ ի սերկեան աւուրըս տաւնի փըրկագործութեան մերոյս գըրոհի,
Վասն որոյ յիրաւի եւ ճըշմարտապէս ամենատեառնըդ հրաշագործի
Փառք ի բարձունըս վերառաքեմք:
Եւ միաբան ժողովեալքս հայցեմք յամենատեառնէդ մարդասիրէ.
Պահեսցես պարագայց ամաւք ի մարմնի ըստ Քոյին հաճութեան
Զհեղինակըն մեր միշտ լուսաբաշխ Աջովն ի ներգործութեան,
Զեպիսկոպոսունս, այցելուս մաքրափայլ վարուք միշտ աւրինակ բարեաց լինելով,
Ըզվարդապետս անակնառուս եւ յորդորասէրս ի թարգմանութեան,
Զքահանայս ողջախոհս եւ սըրբասէրս երկիւղածութեամբ
Միշտ սպասաւորել խորհըրդոյն փըրկութեան,
Զսարկաւագունս պարկեշտս, հնազանդս եւ հըլուս միշտ յամենայնի,
Հանդերձ ամենայն դասիւք եկեղեցւոյ:
Զաւրացուսցես ըզթագաւորն մեր (այս անուն),
Ամենայն զինուորական դասուն միշտ յաղթաւղ լինել ի վերայ հակառակորդաց:
Շնորհեա՛ եւ աւդոց ըզքաղցրութիւն, բուսոց եւ տընկոց՝ շայեկանութիւն,
Առ ի սնունդս եւ ի պէտըս պիտոյից ծառայից Քոց, փառաւորչաց Անուանդ Քում Սըրբոյ
Եւ այժմ ողորմեա՛ց մեզ, Տէ՛ր Աստուած մեր, ըստ մեծի ողորմութեան Քում:

90 C Ù³ ñ ï Çñáë ³ ó »õ Ñ³ Ù³ õñ¿Ý

95 C Û»ñ Ï »õÕ

96 C ÝÝç»ó»Éáó Ù»ñáó ÷Ë ÝÝç»ó»ÉáóÝ, ³Õ³ã»Ùù

99 C ³Õ³ã»Ùù ÷Ë ËÁÝ¹ñ»Ùù

108 C Û³Ù»Ý³ ï »³éÝÁ¹

110 C À½¹Ç ï ³ å» ï Ý ÷Ë ¼Ñ»ÕÇÝ³ ÏÝ A Ù»ñ-Ç ¹ÇÙ³ ó Ç Éáõë³Ýóë. ¼Ï ³ÃáõÕÇÏáëÝ ³ë ï ÛÇß»³°

119 C ½ß³Û»Ï ³ÝáõÃÇõÝ

ՏԱՂ ԸՍՏ ՅՈՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻՆ

Նոյնագոյ ընդ Հաւր Բանն Աստուած,
Ի սկըզբանն առ Աստուած միշտ էն:

Էն անմարմին մարմին անյեղ եղեալ
Եւ բնակեաց ի մեզ ըամաւրէն:

Ըամից Տէրն յանձն առեալ ընդ մեր
Մեռանիլ մարմնով սիրաբար:

Սէր անունն դընիւր ի տապանն,
Սիրով ողբային եղաբերքն:

Իւղաբեր կանանցն արտասուաւք
Դաղարեաց տեսլեամբ սիրելոյն:

Սիրեցեալ տարփմամբ անձկալոյն
Բարբառէր՝ Մի՛ յիս մերձենար:

Ի մերձենալ գուարթնոցն առ վիմին
Փողէր խընկաբերիցն՝ ասելով՝ Ձեզ աւետի՛ք:

ՓՈԽ

Յարեաւ փառաց Թագաւորն, աւետի՛ս,
Զի՞ խընդրեք զանմահն ընդ մեռեալս, մեծ աւետի՛ս:

Յարոյց զբնութիւնըն Ադամայ, աւետի՛ս,
Կանգնեաց ըզգլորեալ Նախամայրն, մեծ աւետի՛ս:

Պատմեցէ՛ք դասուն պետրոսեան, աւետի՛ս,
Յոհաննու սուրբ սիրեցելոյն, մեծ աւետի՛ս:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 277µ-278µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 159³-160³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 360µ-361³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 207µ-208³
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 269³µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 130
Êáñ³·Çñ
ACU ö[áË] B ÚáÑ³ÝÝáõÝ ¿ ï³Õë D ö[áË. ¸³-õáõñ] T î³Õ »õ Ù»Õ»¹Ç Ú³ñáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ

²ëïáõÍáÛ Ù»ñáÛ
Ì³Ûñ³Ï³å ªÜ¿ñëÇëÇ
´Ý³·Çñ
15 C ³õ»ïÇù
16 C ËÝ¹ñ»ù TU Ó»½ Ù»Í C ³õ»ïÇù
17 BCG ½µÝáõÃÇõÝë U Á½µÝáõÃÇõÝ
18 TU ºõ Ï³Ý·Ý»³ó CU ½·Éáñ»³É A Ý³Ë³Ù³ÛñÝ áõÕ-Õáõ³Íª Á½Ý³Ë³Ù³ÛñÝ
19 BC ¹³ëáõó TU ·ÁÝ¹ÇÝ ÷Ë ¹³ëáõÝ
20 C ÚáÑ³Ýáõ C ëÇñ»ÉáÛÝ G ëÇñ»ó»ÉõáÛÝ

Քրիստոս յարեաւ, ընդ Նըմա արիք, աւետի՜ս,
Որդիք մարդկան, այսաւր ցընծացէ՛ք, մեծ աւետի՜ս:

Քրիստոս ի վեր, ելէ՛ք ընդ Նմա, աւետի՜ս,
Երկրաւորք, լերո՛ւք երկնայինք, մեծ աւետի՜ս:

Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց, աւետի՜ս,
Պըտուղ նընջեցելոց առաջին, մեծ աւետի՜ս:

Այսաւր դըրունք բացան դըժոխոց, աւետի՜ս,
Ելին կապեալ հոգիքն որ ի նմա, մեծ աւետի՜ս:

Այսաւր մահ մեռաւ ի կենացն, աւետի՜ս,
Խաւար լուծաւ, լոյս հաստատեցաւ, մեծ աւետի՜ս:

Այսաւր հինն Ադամ նորոգեալ, աւետի՜ս,
Յարութեամբ Նորոյ Ադամայ, մեծ աւետի՜ս:

Այսաւր նոր արարածք եղեալքս ի Քրիստոս,
Նորոգողին երգեմք ընդ հրեշտակս՝ Փա՜ռք ի բարձունս:

21 C ÜÙ ³ Û TU ³ ñÇù ÁÝ¹ ÜÙ ³ B Û ³ ñÇù ÷ Ë ³ ñÇù
22 C óÝÍ ³ ó¿ù
23 A øñÇë ï áë áõÕÕáõ ³ Íª ÀÝ¹ øñÇë ï áë A ÜÁÙ ³
24 A ºñ Ïñ ³ õáñù áõÕÕáõ ³ Íª ºñ Ïñ ³ õáñù¹ BG ºñ Ïñ ³ - õáñù¹ C »ñ ÏÝ ³ ÛÇÝ TU »ñ ÏÝ ³ õáñù ÷ Ë »ñ ÏÝ ³ ÛÇÝù
25 C ãÇù 25-26 TU ãÇù 25-28 BG Ç Ù»é»Éáó ³ Ý¹ñ ³ ÝÇÏ ÷ Ë Û ³ ñ» ³ õ Ç Ù»é»Éáó
26 B äÁ ï áõÕÝ

27 C ¹ÅáËáó
29 C Ï»Ý ³ ó TU Ë ³ ãÇÝ ÷ Ë Ï»Ý ³ óÝ
31 C ãÇù 31-32 TU 31-32-Ç ÷ áË ³ ñ¿Ýª ²Ûë ³ õñ ½áõ ³ ñÃáõÝÝ Ç íÇÙÇÝ ·áã¿ñ. ²õ» ï Ç¯ë, ¼Ç± É ³ Ûù, Û ³ ñ» ³ õ Ë ³ ã»É» ³ ÉÝ, Ó»½ [Ù»Í ³ õ» ï Çë]
32 B ² ¹ ³ Ù ³
33 TU ãÇù »Õ» ³ Éù U øñÇë ï áë, ³ õ»[ï Çë]
34 TU »ñ·»É C ÑñÁßï ³ Ïë TU À½÷ ³ ¯éë Û ³ õÇ ï » ³ Ýë ÷ Ë ö ³ ¯éù Ç µ ³ ñÓáõÝë

ԱՅԼ ՏԱՂ ՆՈՅՆ ՅՈՀԱՆՆՈՒ ԱՒԵՏԱՐԱՆԻ

Նոր ձայն աւետեաց հրեշտակապետն այսաւր
Փողէր խընկաբեր կանանցն ի վերայ վիմին.
— Խաչեալեալնն յարեաւ, ձեզ մեծ աւետի՛ք:

Երթեալ խընդութեամբ աշակերտեալ կանայքն,
Պատմէին դասուց ընտրեալ սուրբ մետասանին.
— Ցընծացէ՛ք, յարեաւ Տէրն մեր ի մեռելոց:

Րաբունւոյն էից յաշակերտաց խըմբից
Պետրոս Յովհաննու հանդերձ արագ ընթացեալ,
Տեսին զգերեզմանն ունայն ի մարմնոյն:

Սէրըն տարփողին աւտարանայր յաչաց,
Ձայնէր ողբալով առ նոյն.— Ո՛վ պարտիզապան,
Ցոյց ինձ, թէ բարձեր, զի ես առից ըզնա:

Էրեւեալ անդրէն՝ քաղցրիկ հընչէր բարբառ.
— Ցընծա՛, Մարիամ, յարեայ, մի՛ լար Զիս մեռեալ:
Րաբունի բարի գոչէր Մարիամ,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 278µ-279³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 168³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 364³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 180µ-181³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 121³µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 288³µ
S-Ó»é. ÑÙñ. 2541, Ã»ñÃ 246³-247³
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 49³
m-Ó»é. ÑÙñ. 231, Ã»ñÃ 461µ (ºñáõë³Õ¿Ù). ï»°ë ¦êÇáÝ§, 1949, ÑÙñ. 4, ¿ç 94
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 133

Êáñ³·Çñ

A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ÜáñÇÝ ï»³éÝ Ü»ñëÇëÇ Ç ÝáÝ, Áë ï ÚáÑ³ÝÝáõ (GÉ³õ ³ë³) C ÚáÑ³ÝÝáõ ²-õ»ï³ñ[³ÝÇÝ] D Àë ï ÚáíÑ³ÝÝáõÝ ¿, É³õ ¿ ÛáÛÂ H î³Õ ëñµáÛ Ú³ñáõÃ»³Ý Ù»Õ»¹Ç S î³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý î»³éÝ Ù»ñáÛ ÚÇëáõëÇ øñÇëï áëÇ U Ø»Õ»¹Ç Ç ï¿ñ Ü»ñë¿ë Ï³Ã[áÕÇÏáë¿] m Àë ï ÚáíÑ³ÝÝáõ ¿ ï³Õë Ì³Ûñ³Ï³å³ Ü»ñë¿ëÇ ¿

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí. ²õ¿³ ï»³ó Ó³ÛÝÝ ¿ ÈÂ. Ú³ñáõ-Ã»³Ý øñÇëï áëÇ ²ëïáõÍáÛ

´Ý³·Çñ

1 C ÑñÁß ï³Ï³å»ï
2 U öáÕ¿ BG ËÁÝ·³µ»ñ C ËÝ·³µ»ñ S ËÁÝÏ³Ûµ»ñ U Ï³Ý³Ýó C í»ñ³
3 BH Ê³ã»É»³ÉÝ S Ù»½ ÷Ë Ó»½ U ãÇù Ó»½ HU ³õ»ïÇë
4 C ËÝ¹áõÃ»³Ùµ HU Ï³Ý³ÝóÝ
5 D ä³ïÙ»ÇÝ ¹³ëáõóÝ CU ÁÝ¹ñ»³É A çÝçáõ³Íª ëáõñµ SU ãÇù ëáõñµ HSU Ù»ï³ë³ÝÇóÝ
6 C óÝÍ³ó»ù BCDGHSUm ãÇù Ù»ñ
7 BCDGS ð³µáõÝáÛÝ U ð³µáõÝÝáÛÝ H ¿ÇÝ BC ³ß³-Ï»ñï³ó H ³ß³Ï»ñï»³É U ³ß³Ï»ñï³óÁÝ C ËÙ-µÇóÝ HU ËÁÙµÇó
8 BCGHU ÚáÑ³ÝÝáõ
9 S ½·»ñ»½Ù³Ý m Á½·»ñ»½Ù³ÝÝ A çÝçáõ³Íª Ç A Ù³ñÙÝáÛÝ »Õ»³É
10 m ê¿ñÝ H ï³ñ÷áÕ»³É
11 A çÝçáõ³Íª ³é ÝáÛÝ S ãÇù ³é ÝáÛÝ U ãÇù ³é ÝáÛÝ áí A Ã¿ áí Um å³ñïÇ½å³Ý H ¶áã¿ñ Ø³ñÇ³Ù ³é Ý³Û ÷Ë Ò³ÛÝ¿ñ... ÝáÛÝ
12 BG ãÇù »ë BS Á½Ý³Û C ½Ý³ H ½ÇÙ î¿ñÝ »õ ÷Ë ½Ç
13 BCG ºñ»õ»³ÉÝ H ºñ»õ»³É Sm ¾ñ»õ»³ÉÝ HS ù³Õó-ñ³ÛÑÁÝã¿ñ ÷Ë ù³ÕóñÇÏ ÑÁÝã¿ñ C ÑÝã¿ñ S µ³ñ-µ³éÝ
14 C òÝÍ³ SU òÁÝÍ³Û C Ø³ñÇ Ø³ñÇ³Ù A çÝçáõ³Íª Û³ñ»³Û Sm Û³ñ»³õ A »õ ÙÇ° É³Ûñ H ÷Ë ß³ñ. áõÝÇ. ØÇ° É³ñ ¼Çë Ù»é»³É, Ù³°Ûñ ÇÙ Ø³ñÇ³Ù, ¼Ç Û³ñáõó»³É »Ù °ë êÁñ ïÇõ ËÁÝ¹áõÃ»³Ùµ »Õ³µ»ñÇó ÉÁó»³É, öáõÃ³í ËÁÝ¹áõÃ»³Ùµ ³é ³ÝÓÏ³ÉÇÝ Ñ³ë»³Éª î»ëÇÝ Û³ñáõó»³É Ç ·»ñ»½Ù³Ý¿Ý
15 U ð³µáõÝÇÝ Ó³ÛÝ¿ñ ³é Ý³ ÷Ë ï áõÇ

Սրրտիւ անձկալեաւ առ բաղձալին դիմեալ.
— Մի՛ յիս մերձենար,— ասէ, չեմ ելեալ առ Հայր՝
Զըպտուղս առաջին նուէր տալ Նըմին:

Ի ձայն ցընծութեան աւետաւոր նըւագ
Որդին Որոտման գոչէ որդւոց Սիօնի
Զյարութիւնըն Տեառն Աւետարանաւն:

Էից ստեղծողին յարուցելոյ լուսոյն
Ընդ Հաւր եւ Հոգւոյն տացուք յաւէտ միշտ ըզփառս
Յայժմուս յաւիտեան եւ յանվախճանին:

16 BU ³ÝÍÏ ³É»³õ G ³ÝÍ³É»³õ
17 C Ù»ñÓ»Ý³É A çÝçáõ³Íª ³ë¿ A ½Ç ã»Ù »É»³É S »ë ã»Ù »É»³É
18 AS ¼ÁåÁ ï áõÕ S áõÝ¿ñ ÷Ë ÝÁõ¿ñ U ï ³É ÝÁõ¿ñ C ÜÙÇÝ
19 SU ãÇù 19-24 C óÝÍáõÃ»³Ý
20 D ·áã¿ñ C áñ¹áó A Ù³ñ¹Ï³Ý ÷Ë êÇáÝÇ BDGm êÇáíÝÇ
21 C ¼Û³ñáõÃÇõÝÝ
22 B ë ï »ÕÍ³õÕÇÝ
23 m Ðûñ CD Ðá·áÛÝ A ÷³éë C ½÷³éë
24 C ²ÛÅÙáõë A Û³Ýí³Ë×³Ý, ³Ù¿Ý

ՓՈԽ

Կանայքն արտասուաւք լային զբարձաւղն արտասուաց,
Զմեռելոց կենդանատուն որպէս ըզմեռեալ:

Անմահ եւղ թափեալ անուան եւղ անոյշ բերին,
Կընդրուկ եւ զըմուռ, հալուէ կենսատու բուրմանն:

Թաղեալըն մարմնով յերկրի զմահ մեռուցանէր,
Զադամեան բնութիւն մեռեալըն կենագործէր:

Ուստի եւ զուարթունքն իջեալ լուսափայլ ծագմամբ,
Խընդութեամբ տային մարդկան զաւետիս կենաց:

Ղամբար բոցեղէն վառեալ ի վերայ վիմին,
Մեռաւրէն պակեան յահէն դասք պահապանացն:

Ի բաց մերկացեալ զերկիւղ խընկաբեր կանանցն,
Աւետեաց քարոզք եղեն սուրբ առաքելոցն:

Կարաւտ անձկալի սիրով Պետրոս յարուցեալ,
Սիրեցեալըն Յովհաննէս արագ սըլացեալ˜˜˜:

Ունայն ի մարմնոյն տեսին ըզսուրբ գերեզմանն,
Հիացեալ անդրէն դարձան առ համադասիցն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 279µ-280µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 168µ-170³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 364µ-365³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 181³-181µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 121µ-122µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 180µ-181µ
S-Ó»é. ÑÙñ. 2541, Ã»ñÃ 250³-251µ
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 49³-50³
ÞÝáñÑ³ÉÇ, ¿ç 136
Êáñ³·Çñ
ABCDGTS ö[áË] U î³Õ Ç ï¿ñ Ü»ñ[ëÇë¿]
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí. ²ñ»õ³·³ÉÇÝ ·áÛÝ ÈÂ. Ú³ñáõÃ»³Ý øñÇë ïáëÇ ²ë ïáõÍáÛ
Ì³Ûñ³Ï³ å ª Î³ÃáÕÇÏáëÇ Ð³Ûáó
´Ý³·Çñ
1 U Î³Ý³Ûù U ³ñï³ëáõûù
3 B »Õ CD Ã³÷»³ÉÝ U ½»õÕë B ³Ýáõß
4 C ÎÝ¹ñáõÏ U Ñ³Éáõ¿ë S µáõñÙ³Ý U öÁñÏãÇÝ ÷Ë µáõñÙ³ÝÝ
5 C Â³Õ»³ÉÝ TU Ù»éáõó³Ý¿
6 TS ´ÝáõÃÇõÝë U Ù»é»³É µÝáõÃÇõÝë U Ï»Ý³·áñÍ¿ T Ï»óáõó³Ý¿ ÷Ë Ï»Ý³·áñÍ¿ñ
7 U ½Áõ³ñÃáõÝù S Éáõë³Û÷³ÛÉ
8 C Ù³ñ¹Ï³Ý ï³ÛÇÝ C Ï»Ý³ó µ³éÇ í»ñ»õáõÙª Ù³ñ¹Ï³Ý
9 BG Ô³Ùå³ñ TU Éáõë³÷³ÛÉ ÷Ë µáó»Õ¿Ý C í»ñ³
10 S Ø»é³õñ»³ U Ø»éûñ¿Ý
11 B ½»ñÏ»Õ C ½»ñÏ»õÕ DS ½»ñÏÇÕ U ½»ñÏÇõÕÝ BG ËÁÝ·³µ»ñ C ËÁÝ·³µ»ñ Ï³Ý³óÝ
12 S »Õ¿Ý T ³ß³Ï»ñï³óÝ ÷Ë ³é³ù»ÉáóÝ
13 BG ³ÝÍÏ³ÉÇ
14 SU ÚáÑ³ÝÝ¿ë C ÚáÑ³Ý»ë C ëÉ³ó»³Éù TSU ÁÝÃ³-ó»³É ÷Ë ëÁÉ³ó»³É
˜˜˜ Յովհ. Ի 1-5
15 U ëáõñµ Á½·»ñ»½Ù³ÝÝ
16 BCDG ÐÇ³ó»³Éù U ³Ý¹¿Ý

Սրբուհի Մարիամ Թախծեալ հեղոյր զարտասուս.
Զբղձալին տեսեալ աչաւք եւ ոչ ծանուցեալ:

— Ի գերեզմանէն զմարմինն, ո՛վ պարտիզապան,
Եթէ դու բարձեր, ասա՛, զի ես առնուցում[ա]:

Հայցելին առ նա ձայնէր. «Ո՛վ դու Մարիամ,
Զիս, որ յարութիւն եւ կեանք, զի՞ ողբաս մեռեալ[բ]:

Արդ, մի՛ մերձենար դու Յիս, անկատար գոլով,
Որպէս մայրըն քո Եւա՝ ի ծառ գիտութեանն:

Յորժամ առ բնութեան Իմ Հայր եւ ձեր ըստ շնորհի
Եւ Աստուած մարմնոյս Իմոյ Ես ելանիցեմ,

Որոտմամբ իջեալ Հոգին ըզձեզ կատարէ,
Արժանաւորիւք յայնժամ առ Իս մերձենալ»:

Ցընծացեալք այսու յուսով զուարճասցուք Հոգւովն,
Զյարուցեալն ի մեռելոց աւրհնեմք ընդ Հաւր յաւիտեան:

---

17 C êñ ï Çõ A Ã ³ ÕËÍ» ³ É BD Ã ³ ÕÍ» ³ É TU ÷Ë ï áÕÇ. êÁñ ï Çõ ³ ÝÍÏ ³ É» ³ õ í ³ é» ³ É Ç Ñáõñ ëÇñ»ÉáÛÝ
18 T ³ ã ³ õù ï »ë» ³ É
19 S ãÇù 19-20 A Éáõë ³ ÝóùáõÙª ÷áËÇ Ýß ³ Ý T öáË¿ ½Ó ³ ÛÝ ¹
20 ACD ºÃ» C ³ ë ³ Û D ³ éÇó Á½Ý ³ ÷Ë ³ éÝáõóáõÙ
[ա] Յովհ. Ի 25
21 BCD ÝáÛÝ ÷Ë Ý ³ S 21-22-Ç ÷áË ³ ñ¿Ýª Ð ³ ÛóÙ ³ Ùµ ½å ³ ñ ï Ç½å ³ ÝÝ î¿ñÝ Ø ³ ñÇ ³ Ù Ó ³ ÛÝ» ³ ó, êÁñ ï Çõ ï ³ ñ÷ ³ ó» ³ É ³ é á ï ëÝ ñ ³ µáõÝÇ Ïáã¿ñ
[բ] Ղուկ. ԻԴ 5
24 BCD »õ Ù ³ Ûñ BCDSU ºõ ³ Û BGSU ·Ç ï áõÃ» ³ Ý
25 S µÝáõÃ» ³ Ùµ U µÝáõÃ» ³ Ýë U ßÁÝáñÑ ³ ó
27 TU Ðá·ÇÝ Çç ³ É TU Ýáñá·» ÷Ë Ï ³ ï ³ ñ¿
28 B ² ñÅ ³ Ý ³ õáñÇù C ² ñÅ ³ ÝáñÇù B Û ³ ÝÅ ³ Ù
29 C òÝÍ ³ ó» ³ Éù m òÁÝÍ ³ ó» ³ Éùë TU òÁÝÍ ³ ëóáõù TU »õ Ù»ù ÷Ë ³ Ûëáõ C Ðá·áíÝ TUm Ðá·áí
30 CS Û ³ õÇ ï » ³ Ýë U ÷Ë ï áÕÇ ¼Û ³ ñáõó» ³ ÉÝ ³ Ûë ³ õñ ½øñÇë ï áë ³ õñÑÝ»É Û ³ õÇ ï » ³ Ýë T ½øñÇë ï áë ³ õ-ñÑÝ»É Û ³ õÇ ï » ³ Ýë ÷Ë ³ õñÑÝ»Ùù... Û ³ õÇ ï » ³ Ý

ԾԳ. ԿԱՆՈՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

ՔԱՐՈԶ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ
Ի ՄԽԻԹԱՐԱՅ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻ

Կամաւ իջեալ Տէրն յերկնից յերկիր,
Ի փրկութիւն մարդոյն հոգէկիր:
Այն անդրանիկ ծոցածին Որդին,
Բովանդակի ի յարգանդ կուսին:
Այսաւր ծընաւ արքայն հրեղինաց,
Տէրն եւ ստեղծիչըն տիեզերաց:
Ի Բեթղահէմ, ի Հրէաստանի,
Որ տուն հացի կոչեալ անուանի:
Զոր մարգարէքն յառաջ խաւսեցան,
Որք ի Հոգւոյն Սըրբոյ մաքրեցան:
Տէրն տէրանց ի մեզ գըթացաւ,
Որ Էնն Աստուած ի մարմնի ցուցաւ:
Սէրովբէից դասքըն սարսեցին,
Երեք սըրբեան երգ յաւրինէին:
Ծագմամբ աստղին մոգքն ընթանային,
ՅԵրուսաղէմ քաղաքըն հասին:
Ըզքահանայս հարցաքըննէին,
Թէ ուր տեսէք զարքայն կուսածին:
Խունկ եւ զըմուռ բերեալ մատուցին,
Սէրովբէից սուրբ թագաւորին:
Ի խանձարուրըս պատեալ տեսին,
Եւ ի յահէն սարսեալ դողային՟:
Ահա յարո՛յ զանկեալքըս մեղաւք,
Առատաձիր Քոյին պարգեւաւք,
Աղաչեմք:

***Ի** հարաշարժ կենաց աղբիւրէն,*
Որ գոյացան հոգիքըն հրեղէն:
Աւրհնաբանիչք Տեառն եւ Արարչին,
Յայտնաբանիչք էից ստեղծողին:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙ. 7785, Ã»ñÃ 280µ-83µ
²ÛñÇí³Ý»óÇ-¿ç 203
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³Ûñ³Ï³åª ÎÇñ³Ï»
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ê. Ú³ñáõÃ»³Ý ¿ Ú³ñáõÃ»³Ý ¿ øñÇëïáëÇ Ç

ØËÇÃ³ñ³Û í³ñ¹³å»ï¿ ³ë³ó»³É
´Ý³·Çñ
[illegible] 1-15
23 A 23-25 ½³ÝÏ»³ÉùÁë… ³Õ³ã»Ùùª Ñ»ï³·³ÛÇ Éñ³-óáõÙ
26 A ³Õµ»ñ¿Ý
28 A ²õñÑÝ³µ³ÝÇã

Ի յերկնաւոր բարձր առագաստին,
Կամաւ կացին ի սուրբ սահմանին:
Սատայէլեան դասքն ընդվըզեցին,
Ի սանդարամէտըս ընկըղմեալ իջին:
Որք հակառակ կացին Ստեղծողին,
Եւ այն առաջին պատուեալ պատկերին:
Զոր յաւրինեաց ի տիպ Տէրունւոյն,
Նոյն եւ նըման էից ստեղծողին:
Որ փափկանայր ի դըրախտն ադենի,
Զգեցեալ ըզլոյսըն զիմանալի:
Աւձըն՝ գազան մեծ եւ ահագին,
Որ զէն եղեւ պիղծ ամբարըշտին:
Պատիր խաւսեալ ի յունկն Եւայի,
Որ արբանեակ կոչեալ անուանի[ա]:
Տէրըն տէրանց մեզ գըթացաւ,
Պատուհասի բանն, որ խաւսեցաւ:
Գարշապարին սպասել հրամայեաց,
Զչար վիշապին գլուխըն ջաղխեալ, խորտակեաց[բ]:
Ահա յարո՛յ զանկեալքըս մեղաւք,
Առատաձիր Քոյին պարգեւաւք,
Աղաչեմք:

Րամից բոլորից Արարիչ երկնից,
Որ գոյացուցեր զարարածս յանէից:
Յոչ էից, ի հակառակաց քառից կուսից
Երէկ յերկինս ընդ Հաւր բազմեցար,
Այսաւր յերկրի հարցաքըննեցար:
Երէկ հրեշտակք սպասաւորէին,
Այսաւր բաժակ մահու մատուցին:
Երէկ խուղով ըզՏէարն ածէին[գ],
Այսաւր ի ծունր իջեալ ճաղէին[դ]:
Երէկ յեթէրն երկնից բարձրացեալ,
Ի սրոբէիցըն սըրբաբանեալ:
Այսաւր մարմնովն այլակերպեցաւ,
Յառաքելոցն երկըրպագեցաւ[ե]:
Երէկ զերկինըս կամար կապեաց,
Այսաւր առ Հայր զհոգին աւանդեաց:
Երէկ ի հող մահու իջուցին,

41 A ³Ùå ³ñÁß ï ÇÝ

ա Հմմտ. Ծննդ. Գ 1-2
բ Հմմտ. Ծննդ. Գ 15
գ Յովհ. ԺԲ 3
դ Հմմտ. Մատթ. ԻԷ 31-41
ե Մատթ. ԺԷ 4, Մարկ. Թ 4, Ղուկ. Թ 33

Այսաւր տեսաք փառաւք յարուցեալ, ըզՏէրն Քրիստոս:
Ահա յարոյ զանկեալքըս մեղաւք,
Առատաձիր Քոյին պարգեւաւք,
Աղաչեմք:

Այսաւր անճառ լոյսն արտափայլեալ,
Շընորհք Հոգւոյն յերկիր ծաւալեալ:
Այսաւր մարմնովըն տէրունական,
Որ միացաւ ի Բանն էական,
Բարձաւ ի փայտ խաչին փըրկական,
Որ զարդարեցաւ փառաւք հայրական:
Երկնաւորաց զաւրքըն սոսկացան,
Կաճառք սըրբոցըն գումարեցան:
Այն սուրբ կանայքն ի յողբ շարժէին,
Լալականաց երգ յաւրինէին:
Յորժամ տեսին ըզխոցուած կողին,
Զոր գեղարդեամբ բացեալ զինուորին:
Ել արիւն եւ ջուր արտաշիկագոյն[ա]*,*
Ի լըւացումն առաջին մարդոյն:
Տարերք երկրի սարսեալ դողային,
Եւ լուսաւորք երես սքօղէին:
Պարք աստեղացըն թաւթափէին,
Լուսինն ի ծունր իջեալ Արարչին:
Շիթս ընկալեալ ի կենաց ցաւղէն,
Որով երկիրս եւ երկինք պանծացեալ նորոգին:
Ահա յարո՛յ զանկեալքըս մեղաւք,
Առատաձիր Քոյին պարգեւաւք,
Աղաչեմք:

***Կ**անա՛յք, ընդէ՞ր էք սըրտաբեկեալ,*
Արտասուաթոր զայտերըդ յաւրինեալ:
Այն Տէր Յիսուս, որ չարչարեցաւ,
Եւ ի գերեզման իջեալ թաղեցաւ:
Անդ նըստէին հրեշտակք ի վիմին,
Եւ յարութեանն Նորա սպասէին[բ]*:*
Յարեաւ Փըրկիչըն մեր ամէնից
Եւ ըստեղծիչն էից բոլորից:
Դո՛ւք ցընծացէք, որդիք Սիովնի,

67 A ²Ûëûñ
[ա] Հմմտ. Յովհ. ԺԹ 34
76 A àñ ½³ñ¹³ñ»ó³õ. Û» ï áÛª áñ-Á çÝçáõ³Í
95 A ëÏ½µÝ³ å¿ëª Û³õñÇÝ»³É, Û» ï áÛª Û³õñÇÝ çÝçáõ³Í »õ ¹³ñÓáõ³Í Ã³ó, áñáí »õ Ã³ó»³Éª ·ñáõ³Í »ñ-Ïáõ ·ñáí
99 A Û³ñáõÃ»³Ý
[բ] Հմմտ. Մատթ. ԻԸ 1-3

Ի յարութեանս միաշաբաթի:
Դըշխոյ երկնից բերկրեալ զուարճասցի,
Կաթուղիկէ Սուրբ Եկեղեցի:
Ի յարութեան աւուրս պանծալի
Նորս Իսրայէղ շնորհազարդեսցի:
Սուրբ առաքեալքն, որք հրաւիրեցան,
Տիեզերաց քարոզ կարգեցան:
Ի գերեզմանըն սուրբ ընթացան,
Վարշամակին անդ հանդիպեցան:
Որք զաւետիս կենաց ընկալան,
Ի յարութեան աւուրս ցընծացան:
Ահա յիշեսցես զհոգ.:
Եւ եւս առաւել: Զանձինըս մեր.:

Երանեցար յէից հրանիւթից,
Երկըրպագեալդ ի քերովբէից:
Որ գովեցար յանմահից զաւրաց,
Ի հրեշտակաց դասուց զինուորաց:
Փա՛ռք ի բարձունս յերջանիկ հովւաց[ա]*,*
Զընծայս ընկալ ի թագաւորաց[բ]*:*
Ո՛վ Մարիամ, մաքուր աղաւնի,
Դո՛ւ նմանեցար սուրբ սիրամարգի:
Աւրհնեալ պըտուղ քոյ որովայնի[գ]*,*
Բարեբանեալ սուրբ կոյս տիրուհի:
Աւրհնեալ պըտուղ քոյ որովայնի,
Մաւրն Եւայի, պըսակ ցանկալի:
Աւրհնեալ պըտուղ քում որովայնի,
Տիեզերաց եղեր գովելի:
Ողջո՛յն ընդ քեզ, տաճա՛ր Աստուծոյ,
Եւ բնակարան Բանին բարձրելոյ:
Ողջո՛յն ընդ քեզ, հիմն եկեղեցւոյ,
Վերաբուսեալ ծաղիկ հաւատոյ:
Ողջո՛յն ընդ քեզ, աւթարան լուսոյ,
Երանելի բերկրեալըդ դըշխոյ:
Ողջո՛յն ընդ քեզ, գեղմըն ցաւղալի[դ]*,*
Անկիզելի վառեալ մորենի[ե]*:*

ա Ղուկ. Բ 14
121 A ÀÝÍ ³ Û
բ Հմմտ. Մատթ. Բ 11-12
գ Ղուկ. Ա 42
դ Սաղմ. ՀԱ 6
ե Հմմտ. Ել. Գ 3

Զքեզ ամպ թեթեւ տեսեալ Եսայի՛,
Քառակերպեան աթոռ Քրիստոսի:
Ո՛վ ոսկէթել ի զարդ խորանի,
Քաղցրահայեաց ակն ի կամարի:
Աստուածածին կոյս անապական,
Որդիք մարդկան քեւ նորոգեցան:
Աստուածածին կոյս անապական,
Տըրտմեալ ոգիքն քեւ ուրախացան:
Աստուածածին կոյս անապական,
Դասք անմարմնոցն ընդ քեզ զուարճացան:
Կաճառք սրբոցն, որք գումարեցան,
Եւ երկնայնոցըն դասակցեցան
Եւ այժմ ողորմեայց մեզ:

138 A áõÝÇ ß ³ ñáõÝ ³ ÏáõÃÇõÝ.
Ú ³ õñÇÝ»ó ³ ñ íÁñ ³ Ý å ³ ßï ³ Ù ³ Ý
² ë ï áõ ³ Í ³ ÍÇÝ Îá̂ë ³ Ý ³ å ³ Ï ³ Ý
[illegible] 1
144 A ãÇù

ՏԱՂ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԽՈՍՐՈՎԱՅԻՆ ՁԿՆԻ ԵՒՂԱԲԵՐԻՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱՑՆ

Առաւաւտին, ը՛, շաւեղին,
Ը՛, շող ծագեալ, արեւ տարածեալ,
Արեւ, ը՛, բարձըր իջեալ
Արըփենոյն արփոյն տարփըմամբ,
Արփոյն, ը՛, տարփըմամբ անդ,
Ը՛, քաղցրիկ ցաւղիկ արկանէր,
Ցաւղ ի Հերմովնէ իջեալ[⁂]
Ի վերայ լերին սիրայնոյ,
Լերին, ը՛, սիրայնոյ սէր
Ի սընունդ հովիտ շուշանի,
Հովիտ, ը՛, յաւրինեալ, ը՛,
Նուսխայնոյն կանայք տարփացեալք,
Կանայք, ը՛, տարփացեալ, որ,
Ը՛, գայք ի հանդէս գիշերոյ,
Հանդէս, ը՛, խաչելոյն լոյս, ը՛:
Զըւարթնոյն զուարթուն հրեշտակին,
Զուարթուն, ը՛, սերովբէն
Ի վերայ վիմին փողերգէր,
Փողէր, ը՛, զաւետիս.
– Տէր յարեաւ, դուք, ը՛, զո՞վ խընդրէք,
Յարեաւ անձկալին, ը՛,
Սիովնի սիրով սիրեցեալ,
Սէր ողջոյն, ը՛, խանդակաթ, ը՛,
Սուրբ ոտիցն երկիր պագանեմք:
Փա՛ռք նոյն ի նոյն ի նոյն, ը՛,
Նըմին յաւիտեանս, ամէն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 283µ-284µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 162³-163³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 361³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 167³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 116µ-117³
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 104
Êáñ³·Çñ
A î³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý, Ëáëñáí³ÛÇÝ, ½ÏÝÇ ºõÕ³µ»ñÇó ²õ»ï³ñ³Ý³óÝ. áõÙ »õ Ï³ÙÇë ³ë³ BG î»³éÝ Ü»ñëÇëÇ Ï³ÃáÕÇÏáëÇ (G Û³ñáõÃ»³Ý) C ²ÛÉ ï³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý, Ëáëñáí³ÛÇÝ D ²ÛÉ ï³Õ Ú³ñáõ[Ã»³Ý]
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ê. ¼ÏÝÇ »õÕµ³µ»ñÇó ³õ»ï³ñ³Ý³óÝ áõÙ »õ Ï³ÙÇë ³ë³°
´Ý³·Çñ
1 B ²é³õ³õïÇÝ ¿ D ß³õÇÕÇÝ
2 C ÞáÕÁÝ
3 C ãÇù Á AB µ³ñÓñ D »³É ÷Ë Çç»³É
4 BG ²ñ÷»ÝõáÛÝ D Á, ï³ñ÷ÁÙ³Ùµ
5 C »õ ÷Ë ³Ý¹
6 D ó³ÕÇÏ ÷Ë ó³õÕÇÏ
7 BCG Ð»ñÙáÝ¿ D Ð»ñÁÙáíÝ¿ ACD ãÇù Çç»³É
⁂ Մղմ. ՃԼԲ 3
8 C í»ñ³ D ëÇñ³ÛÝáÛÝ
9 G ëÇñ³ÛÝõáÛÝ
10 B ÁÝáõÝ¹ ÷Ë ëÁÝáõÝ¹
11 D ãÇù 11-24
12 D ÜáõëË³ÛÝáÛ BG ÜáõëË³ÛÝõáÛ
14 G ·Çß»ñõáÛ
15 CD ãÇù Á
16 A ¼áõ³ñÃÝáÛÝ B ½áõ³ñÃÝáõÝ ÷Ë ½áõ³ñÃáõÝ C ÑñÁßï³ÏÇÝ
17 D ¼Áõ³ñÃáõÝ C ë»ñáµ»Ý
18 B ÷áÕ¿ñ·¿ñ
20 C ãÇù Á C ËÝ¹ñ»ù
22 CD êÇáÝÇ BD ëÇñ»ó»³ÉÝ
23 C Ë³Ý¹³Ï³¹ ÷Ë Ë³Ý¹³Ï³Ã, Á
25 A ÜáÛÝ Ç ÝáÛÝ, Á, ÷Ë ÝáÛÝ Ç ÝáÛÝ Ç ÝáÛÝ, Á C ãÇù Á

ՓՈԽ

Նըստեալ կանայքն ողբային
Առ գերեզմանն անմահին,
Երեւելով հրեշտակին՝
Ձայն աւետեաց լըսէին.

— Ռամից մաքրից անճկալին,
Ջոր տապանաւ ծածկէին,
Սիրով յարեաւ սիրելին,
Ջընութիւն յարոյց զԱդամին:

Երկիւղալից լինէին
Պահապանաց խումբ դասին,
Սաւառնացեալ սէրովբէն
Հոլաթեւէր ի վիմին:

Ի բաց լինել երկիւղին
Փողէր կանանց տարփալին,
Երթեալ պատմէր զաւետիս
Երամ դասուց Պետրոսին:

— Ռաբունեաց տէր վարդապետն
Այսաւր յարեաւ բաղձալին:
Գոչեմք եւ մեք ընդ նոսին.
— Փա՜ռք Յարութեան փըրկողին:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 284µ-285³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 163³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 361µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 168³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 117³µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 288µ-289³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 187µ-188³
U-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 144³
U_1-Ó»é. ÑÙñ. 6495, Ã»ñÃ 156µ
m-Ó»é. ÑÙñ. 231 (ºñáõë³Õ¿Ù), Ã»ñÃ 460µ, ï»°ë ¦êÇáÝ§, 1949, ÑÙñ. 4, ¿ç 94
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 106
Êáñ³·Çñ
ABCDGHm ö[áË] T Úáñ¹áñ³Ï ï³ÕÇë U î³Õ Ç ï¿ñ Ü»ñëÇë¿ U_1 ³ÝËáñ³·Çñ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí. øñÇë ïáë ÷³é³ó
Ì³Ûñ³Ï³ åª Ü»ñë»ëÇ »ñ·
´Ý³·Çñ
1 U_1 Ï³Ý³ÝóÝ
2 Cm ·»ñ»½Ù³Ý
3 C ÑñÁßï³ÏÇÝ
4 C Éë»ÇÝ
5 T µ³½Ù³ó U_1 ëÁµáó ÷Ë Ù³ùñÇó AB ³ÝÍÏ³ÉÇÝ T µ³ÕÓ³ÉÇÝ U_1 ÁÕÓ³ÉÇÝ ÷Ë ³ÝÓÏ³ÉÇÝ
6 D Í³ÍÏ»ÇÝ
8 UU_1 ¼µÝáõÃÇõÝë UU_1 Ù³ñ¹Ï³ÛÇÝ ÷Ë ½²¹³ÙÇÝ T ÷Ë ïáÕÇ. Ú³ñáÛó ½µÝáõÃÇõÝë Ù³ñ¹Ï³ÛÇÝ
9 BCGH ºñÏ»Õ³ÉÇó D ¾ñÏÇÕ³ÉÇó ÉÇÝ»ÇÝ T ÷Ë ïáÕÇ. Æ µ³ó ÉÇÝ»É »ñÏÇõÕÇÝ
10 U_1 ä³Ñ³å³Ý³óÁÝ B ËáõÙå U_1 ãÇù ËáõÙµ T ãÇù 10-13 ïáÕ»ñÁ
11 Dm ë»ñáíµ»Ý C ë»ñáµ»Ý UU_1 ë»ñáµ¿Ý
12 H ÑáÛÉ³Ã»õ¿ñ
13 BCGH »ñÏ»ÕÇÝ D »ñÏÇÕÇÝ
14 CH Ï³Ý³ó HU ï³ñ÷áÕÇÝ
15 C ºñ¹»³É UU_1 ºñÃ³É B å³ïÙ»ñ C å³ïÙ» TUU_1 å³ïÙ»É
16 U_1 ¶áí»³É ÷Ë ºñ³Ù U ¹³ëÇÝ T ¹³ëáõÝ U_1 ·ÁÝ-¹Ç ÷Ë ¹³ëáõó
17 BCDHm ð³µáõÝÇó TUU_1 ð³µáõÝ¿Çó $HTUU_1$ ãÇù ï¿ñ
18 AUU_1 ²ÛëûñB Û³ñ»³ U_1 ¹³ë³å»ïÝ ÷Ë µ³ÕÓ³ÉÇÝ
20 C ÷ñÏáÕÇÝ U ÷ñÏ³õÕÇÝ U_1 ÷ñÏûÕÇÝ T áõÝÇ ß³-ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
ºñÏÇõÕ³ÉÇó ÉÇÝ¿ÇÝ å³Ñ³å³Ý³óÁÝ ¹³ëÇÝ, ê³õ³éÝ³ó»³É ë¿ñáµ¿Ý, ÑáÉ³Ã»õ¿ñ Ç íÇÙÇÝ

ԾԴ. ԿԱՆՈՆ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՄԵԾԻ ԶԱՏԿԻՆ

ՔԱՐՈԶ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ ՄԵԾԻ ԶԱՏԿԻՆ

Ցամենախնամ սիրոյ Արարչին, Հաւրն երկնաւոր եւ մարդասիրին,
Էնն Աստուած անմահ անեղ, անըսկիզբն Որդին Հայրածին,
Սիրով խոնարհեալ սէրն Աստուածային ի սէր սիրելոյ սըրբոյ Իւր Հարսին,
Առաքեցաւ սիրելի Որդին, վասն Իւր սիրով ստեղծեալ պատկերին[ա]
Եւ զանչափ սէր Իւր աստուածային ընութեամբ մարդկային,
Եւ ընակեալն յերկինս ի ծոց ծընողին, եղաւ ի գուբ մահու ըստուերին:
Այսաւր յարեաւ փառաւք հայրենին, լուսազարդեաց զԱդամ վերըստին,
Աւրհնեալ ես յամենայնի մարդ[ասէր],
Ողորմեա՛, Տէ՛ր, Քո արարածոցս, աղաչեմք:

Որդի եւ Բան Հաւր եւ ծընողի եւ փառակից Հոգւոյն ճըշմարտի,
Իջեալ յերկնից կամաւ հայրենի, բառնալ զյանցանըս նախաստեղծին,
Բեւեռեցաւ անմեղն ի խաչին, ի մէջ երկուց կենդանականին,
Մատունքն, որ գրեցին զգիրն ի տախտակին, այն ներկեցան արեամբ ի խաչին,
Կարմըրացեալ հանդերձըն բոսորային, ի բըղխմանէ արեանն, որ էլ ընդ խոցուած տիգին[բ]*:*
Զոր հրամաքուրն այն ամովսածին, պատմէր ի գիրս իւրոյ առածին:
Զգնալն յԵդոմայ անմահ փեսային, կարմրահանդերձ կերպիւ մարդկային[գ]*,*
Քանզի մարմինըն մաքուր աստուածային թաթաւեցաւ արեամբ ի խաչին
Եւ կենաց տըւաւղն աշխարհի թաղեցաւ մարմնով ի գերեզմանին:
Այսաւր յարեաւ լուսափայլ փառաւք, պայծառացոյց զԱդամն առաջին,
Աւրհնեալ ես ամենայնի մարդ[ասէր],
Ողորմեա՛, Տէ՛ր, Քո արարածոցս, աղաչեմք:

Համախըմբելով դասուց երկնային, որդիք լուսոյ ծնունդք աւազանին,
Ժառանգք Տեառըն Հաւրն երկնաւորին, եւ ժառանգորդք վերնայարկ երկնից խորանին,
Աստանաւր ցընծամք յուսով ի յարութեան անմահ արքային,
Առաքելոցըն իւղաբեր կանանցըն խըմբին,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 285³-289³
Êáñ³·Çñ
A ï»ºë í»ñ»õáõÙ
Èáõë³Ýó³ÙÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ê². Ú³ñáõÃ»³Ý î»³éÝ ¿ Ê². Ú³ñáõÃ»³Ý ÚÇ-ëáõëÇ ¿ Ê². Ú³ñáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ¿ Ê². Ú³ñáõÃ»³Ý ²ëïáõÍáÛ ¿
Ì³Ûñ³Ï³å³ ÚáÑ³ÝÇëÇ ¿
´Ý³·Çñ
2 A ³Ý»Õ ³ÛÉ Ó»éáí ¹³ñÓáõ³Í ³Ý»ÕÇÝ A ³ÝÁë-ÏÇ½µÝ ¹³ñÓáõ³Í ³ÝÁëÏÇ½µÝ ´³Ý
3 A ³ëï áõ³Í³ÛÇÝ-Çó ÿ» ï áÛ çÝçáõ³Í »õ ³ÛÉ Ó»é³·-ñáí ³õ»É³óáõ³Íª ³ÝÙ³Ý ßÁÝã³ó³õ
ա Ոսկե. Ա 27
8 A Ù³ñ¹ª çÝç. ¹³ñÓáõ³Í Ñá·áó
9 A î¿ñ
բ Յովհ. ԺԹ 34
գ Եսայի ԿԳ 1
24 A ²ëï³Ý³õñ ¹³ñÓáõ³Í ²Ûë³õñ
25 A µ³é çÝçáõ³Í »õ ï»ÕÁ ·ñáõ³Í ëáõñµ»ñ³ÙÇÝ

Որք ընթացան Գալիլեա ի ժամադրեալ տեղի պայմանին,
Տեսին զՅիսուս յարուցեալ փառաւք եւ անկեալ առ ոտս երկրպագեցին
Եւ փափագմամբ սիրով փարէին, ըզձեռս եւ զոտսըն համբուրէին
Եւ խընդութեամբ լըցեալ աւրհնէին եւ զյարուցեալն Աստուած փառաւորէին:
Աւրհնեալ ես յամենայնի մարդ[ասէր],
Ողորմեա՛, Տէ՛ր, Քո արարածոցս, աղաչեմք:

***Ա**յսաւր աւարտ եղեւ կըտակին, զոր տեսանաւղքըն մեզ ծանուցին,*
Քանզի հարին զհովիւ ոչխարին ցըրուեցաւ հօտն ըստ բանին մարգարէին[ա]*,*
Իսկ Յովհաննէս Իւր սիրելին, կայր մերձաւոր եւ մաւտ առ խաչին[բ]
Եւ ի ծածուկ լայր ողորմագին, ընդ չարչարանսըն վարդապետին:
Ի կատարումն աւուր երրորդի, յերկաւրեայ աւուր շաբաթին,
Եւղաբերից Սուրբ Կանանցն եկին ի յաւծանել ըզմարմին Փըրկչին
Եւ Մարիամ Մագդաղէնացին նըստէր հանդէպ սուրբ գերեզմանին[գ]*,*
Լայր ընդ մեռեալս նա ըզկենդանին, խընդրէր. ըզՅիսուս սուրբ րաբունին[դ]*,*
Նըստեալ փողէր զուարթունն ի վիմին[ե]*, զինուորքն յահէ փառացըն մեռանէին,*
Հրեշտակք յերկնից իջեալ աւետիս տային, թէ յարեաւ խաչելեալն Յիսուս Նազաւրացին[զ]*,*

Աւրհնեալ ես յամենայնի մարդ[ասէր],
Ողորմեա՛, Տէ՛ր, Քո արարածոցս, աղաչեմք:

***Ն**ըւագս աւրհնութեան հանցուք փըրկողին, անմահ Բանին Եմանուէլին,*
Որ զաւրութեամբ կենսաբեր փայտին, այսաւր եբաց մեզ զդուռն դըախտին,
Որ կործանեաց զիշխանըն բանտին մահուամբ Իւրով ի վերայ խաչին,
Աւերելով զդըժոխըս ներքին եւ ազատեաց զգերեալսն ի բանտին:
Զայն առնելով Ադամեան սեռին, դառնալ անդրէն յեդեմ վերըստին
Եւ ընդ հրեշտակըս պարակցէին, աւրհնել զհայրն ամենին զառաքաւղ Բանին:
Վասըն մերոյ ըզմահ ճաշակաւղին, այն որ յարեաւ յաւուր երրորդին,
Աւրհնեալ ես յամենայնի մարդ[ասէր],
Ողորմեա՛, Տէ՛ր, Քո արարածոցս, աղաչեմք:

***Ի** խորին առաւաւտու մեծ կիրակէին, ընդ արշալուրշ միաշաբաթին,*
Խընկաբերից սուրբ կանանցն եկին ի գերեզմանըն կենարարին,
Ձեւղս եւ զխունկս անուշից բերին, զի խընկեսցեն ըզմարմին Փըրկչին
Եւ շուրջ նըստեալ քաղցրիկ ողբային եւ զցանկալին իւրեանց խընդրէին:
Բարբառ եղեւ հրեշտակապետին առ Սուրբ կանայսն ի գերեզմանին.
Եթէ յարեաւ Յիսուս կենդանին, զոր գերեզման եդեալ կընքեցին,

---

26 A ¶ ³ ÉÇÉ» ³ Û-Çó Û» ï áÛ ³ õ»É ³ óáõ ³ Í É»ñÇÝ
32 A µ ³ é çÝçáõ ³ Í, ï »ÕÁ ³ ÛÉ Ó»éùá í. µ ³ Ý ï ÇÝ
33 A áãË ³ ñÇÝª ³ ÛÉ Ó»éùá í A Ñû ï Ýª ³ ÛÉ Ó»éùá í
[ա] *Մտթ. ԻԶ 31*
[բ] *Յովհ. ԺԹ 26*
[գ] *Մտթ. ԻԸ 1, Մրկ ԺԶ 1, Ղուկ. ԻԴ 1, Յովհ. Ի 1*
[դ] *Յովհ. Ի 11*
[ե] *Յովհ. Ի 12*
[զ] *Մտթ. ԻԸ 6, Մրկ. ԺԶ 6, Ղուկ. ԻԴ 5-7*
44 A Æ Éáõë ³ Ýóë. Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý ¹ ³ ñÓ

Զի՞ լայք ընդ մեռեալս դուք ըզկենդանին, քանզի յարեաւ ի մէջ գիշերին,
Երթա՛յք ասէք դուք գըլխաւորին եւ մետասանից գընդին Պետրոսին,
Զի երթիցեն ի Գալիլիա եւ տեսանիցեն զյարութիւն Փըրկչին[ա]*:*
Աւրհնեալ ես յամենայնի, մարդ[ասէր],
Ողորմեա՛, Տէ՛ր, Քո արարածոցս, աղաչեմք:

Սլացեալ սէրոբէն վերնային, հոյլաթեւեալ նըստէր ի վիմին,
Տարփողելով կանանց երամին, ըզաւետիս յարութեան Փըրկչին,
Երանելով բնութեանս մարդկային, զի եւ նոքա տեսին զանտեսն Աստուած, որում ցանկային,
Մարդիկ խառնեալ ընդ հրեշտակաց, նոր աւրհնութիւն յարուցելոյն եղանակէին,
Փառք ի բարձունս Որդւոյն Միածնի, որ հաշտեցոյց զարարածս ընդ Հաւր Իւրոյ ծընողին,
Եւ արար խաղաղութիւն յերկինս եւ յերկրի, մահուամբ իւրով ի վերա խաչին:
Այսաւր յարեաւ յարութեամբ յարոյց ըզմեզ յուսովըն վերջին.
Աւրհնեալ ես յամենայնի, մարդ[ասէր],
Ողորմեա՛, Տէ՛ր, Քո արարածոցս, աղաչեմք:

Իսկ քահանայք տանն Իսրայէլի ի միասին նըստեալ խորհէին,
Արծաթ ետուն եւ կաշառեցին, զի մի՛ պատմեն զՅարութիւն Փըրկչին[բ]*,*
Վերնատունն էմուտ Յիսուս դըրաւքըն փակելովք ի յերեկոյին ի Յարութեան միաշաբաթին,
Ողջոյն տըւեալ ընտրելոց գընդին, զի Յարութիւն Իւր ճըշմարտեսցին[գ]*:*
Եւ շաւշափեալ ըզխոցուած տիգին, Տէր եւ Աստուած զՆա դաւանէին[դ]
Եւ ծունր եդեալ երկըրպագէին եւ զյարուցեալն Աստուած փառաւորէին,
Ընդ որս եւ մեք համաձայն նոցին, տամք աւրհնութիւն հրաշագործողին,
Ահա յիշեսցին հոգիք ննջեցելոցն,
Եւ եւս առաւել զյորդորումն,
Զանձինըս:

ՓՈԽ

Էակցին Հօր տո՛ւք միշտ աւրհնութիւն, որդիք Սիովնի վերին յԵրուսաղէմի,
Նաւակատիս տաճրիս այս մեծի զուարճացի՛ր, դըշխոյ երկնային,
Դուստըր լուսոյ, հարսըն պանծալի ի յարութեան քոյ Սուրբ Փեսային:

61 A ¶ ³ ÉÇÉÇ ³ -Çó Ů» ï áŮ ³ õ»É ³ óáõ ³ Í É»ñÇÝ
ա **Մրկ. ԺԶ 7**
64 A öñÏãÇÝª ³ ŮÉ Ó»éùá í
67 A Ññ»ßï ³ Ï ³ ó-Çó Ů» ï áŮ ³ ŮÉ Ó»éùá í ³ õ»É ³ óáõ ³ Íª ¹ ³ ëÇÝ
70 A Ů ³ ñáõÃ» ³ Ùµ-Á çÝçáõ ³ Í, ³ ŮÉ Ó»éùá í ·ñáõ ³ Íª Ůûáõñ »ññáñ¹Ç
83 A ÷Ë àñ¹Çù ... Ůº ñáõë ³ Õ¿ÙÇ ³ ŮÉ Ó»éùá í. Ðá ·õáŮÝ êÁñµáŮª ÷ ³ é ³ µ ³ ÝáõÃÇõÝ
բ **Մտթ. ԻԷ 62-66**
գ **Մտթ. ԻԸ 16-20, Մրկ. ԺԶ 14-18, Ղուկ. ԻԴ 36-49, Յովհ. Ի 19-23**
դ **Յովհ. Ի 24-29**

Ուրախացի՛ր ցընծա՛, Սուրբ Եկեղեցի, լե՛ր խընդակից բնութեանս մարդկային,
Բերկրեալ, ցընծա՛. ալթարան Փըրկչին, ի յարութեան մեծի քո Հովուին,
Ուրախացի՛ր մայր լուսոյ Բանին, Մարիամ Սուրբ Աստուածածին,
Հըրճուեա՛, տաճար անմահ փեսային եւ բնակարան Էմմանուէլին:
Յարուցելոյ քոյ Սուրբ Միածնին, լե՛ր բարեխաւս մեզ յաւրն ահագին,
Կըցորդութեամբ մեծին Յովհաննու եւ Ստեփանոսի Նախվըկային,
Առաքելոց սրբոց պարուց, մարգարէից երամին:
Բարեխաւսութեամբ արի երջանկաց Սուրբ Մարտիրոսացն,
Որք վասըն Քոյ զմահ յանձն առին:
Հայրապետաց վարդապետաց,
Որք անբիծ հաւատս մեզ պատմեցին:
Հայցմամբ ճըգնազգեաց սըրբոց կուսանացն,
Որք քաղաքավարեցին յերկրի որպէս զանմարմին:
Պաղատանաւք Լուսաւորչին մերոյ Գրիգորի Հայաստանեայցըս հայրապետի,
Պահեա՛ անբիծ եւ ուղղափառ հաւատով զվերատեսուչ հոգւոց մերոց
զտէր (այս անուն)
Եպիսկոպոսաւք եւ վարդապետաւք, քահանայիւք եւ պաշտաւնէիւք
եկեղեցականաւք:
Զթագաւորըն մեր (այս անուն) *իւրովք ծնըղովք, հանդերձ պետական*
նահանգաւք հնազանդեցելովք,
Զիշխանս եւ ըզպետս եւ ըզզաւրավարս արասցես յաղթաւղս ի պատերազմունս
Եւ զհակառակորդսն արասցես նըկունս եւ հալածեալս
Եւ ամենայն հաւատացելոց Քոց շնորհեա՛ համարձակութեամբ
Եւ երկիւղիւ հանապազ գոչելով ասել.
Տէ՛ր, ողորմեա՛, Տէ՛ր, ողորմեա՛, լո՛ւր, Տէ՛ր, եւ ողորմեա՛:

95 A Ð³Ûñ³å»ï³ó-Çó Û»ïáÛ ³ÛÉ Ó»éùáí. ÁÝ áõÕÇÕ
´³ÝÇÝ

ՏԱՂ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԶԿՆԻ ԵՒՂԱԲԵՐԻՑ ԱՒԵՏԱՐԱՆԱՑՆ

Ծագումըն փառաց Էին միայն Միածին Որդին,
Պատկեր անփոփոխ կերպին, անձեւ էութեան Նորին,
Բան Հաւր անձնաւոր, անհաս սահման անսահման գոյին,
Առ նոյն միացեալ բնութեամբ, անձամբ բաժանեալ անքակ,
Զափով անչափին, չափեալ ի Քեզ ցուցանաւղ ըզՀայր,
Փառաց Հաւր հաղորդ գոլով, ի լոյս անմատոյց բնակեալ,
Անեղ, անվախճան, աներբ առ Հաւր եւ յաւէտ,
Բանիւ յաւրինեալ զաշխարհ, ձեռաւք ստեղծեր ըզմարդն[ա],
Պատուեալ պատկերաւ Քո, Տէր, կամաց արարեր իշխան[բ],
Զարին նախանձու վրիպեալ չյիշեաց զաւանդեալ պատուէրն[գ]:
Կորոյս ճաշակմամբ պտղոյն զպատիւ ճոխութեան փառացն[դ]:
Պարտեաց զրաւ առեալ հիքոյն զդառնալն ի յերկիր մահուամբ:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 289µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 160³µ
D Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 166³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 114µ-115³
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BDG ²ÚÉ ï³Õù êáõñµ Ú³ñáõ-Ã»³Ý µáí³Ý¹³Ï ï³ñá Ý ½ÏÝÇ ÇõÕ³µ»ñÇó ²õ»-ï³ñ³Ý³óÝ »õ ³å³ ³ëÇ Ç ·Çß»ñÇÝ, Ýá Ýå¿ë (D ãÇù) »õ ½ÏÝÇ í»ñçÇ ³õ»ï³ñ³ÝÇÝ. ²ñÓ³ÏÙ³Ý. ê³ñÏ³õ³·ÇÝ ¿ ³ë³ó»³É
Èáõë³Ýó³ÙÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ²ÚÉ Ã³Ý³ùáí. î³å³Ý³Ï Ï³½Ù»³É ²ÚÉ Ó»éùáí.
ÊáñÑáõñ¹ Ñ³Ùñ»ÝÇ Ó³ÙÝÝ ¿
´Ý³·Çñ
2 BDG Üáñ³
7 B ³Ýí³Ëç³Ý BG Ð³Ùñ D »õ ÁÝ¹ Ð³õñ
8 B ½³ßË³ñÑë B Áëï»ÕÍ»ñ
ա Ծննդ. Բ 7
9 BG ä³ïÏ»ñ³õ øá å³ïáõ»³É ÷Ë ä³ïáõ»³É å³ïÏ»ñ³õ øá
բ Ծննդ. Ա 26-27
գ Ծննդ. Գ 6
դ Ծննդ. Գ 22-24
12 B ÑÇùõáÙÝ

ՓՈԽ

Այլ Դու, բարեգո՛ւթ Փրկիչ, կամաւ խոնարհեալ յերկիր,
Եկիր վերածեր զանկեալն, զգեցեալ ըզմարմին մեղացն:
Յաղթեցեր մեղաց մարմնով, որով պարտեցաւն Ադամ,
Ըզմահ մեռուցեր մահուամբ զյետին թըշնամին մարդկան:
Յարեար եռաւրեայ թաղմամբ, ըզմեզ յարուցեր ընդ Քեզ,
Առ Հայր համբաձար մարմնովն, որով վանեցեր զմահ:
Ի փառս անպատումս ածեր ըզմեր հողացեալ բնութիւնս,
Ընդ քեզ նստուցեր յաթոռ փառաց հայրենի պատուով:
Յուսով ըսպասեմք դարձեալ, կանխաւ ընկալեալ ըզշնորհս,
Լինել խըմբակից վերնոցն զաւրաց զըւարթնոց սըրբոց:
Նոցին նըւագաւք երգել անուան Քում զովեստ փառաց
Ընդ Հաւր եւ Հոգւոյն Սըրբոյ աւրհնել մըշտընջենաւոր պատուով:

ՓՈԽ

Երկինք եւ երկիր այսաւր միեղինապէս երգեն,
Երգըս յարմարեալ հընչեն ըզփառս Միածնի Փըրկչին:
Յիշատակ սիրոյ շարժեալք հրաշալի գոչմամբ ձայնից,
Տաւնս ուրախութեան առնեմք յաւուր փըրկութեան մերոյ:
Լուր ըսքանչելեաց լըսի ի մէջ եկեղեցւոյ սըրբոյ,
Մահ եւ յարութիւն պատմի, հաստչին հասարակ էիցս:
Մարդիկ ազատին այսաւր յիշխանութենէ մահու,
Մահ դատապարտեալ եղեւ յարութեամբ Փըրկչին մերոյ:
Ի լոյս ամենեքեան եկաք, որք ի խաւարի նըստեալք,
Զարդու զարդարեալք եղաք հարսնական զգեստուք պըճնեալք:
Ընդ մեզ եւ զփեսայն ունիմք, մինչ ի կատարած երկրի,
Անեզր անվախճան փառաց զըրաւ առաք զհոգին շնորհաց:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 290³-291³

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 160µ-161µ

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 166µ-167³

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 115³-116³

Êáñ³·Çñ

ABG ï»°ë í»ñ»õáõÙ D ³ÝËáñ³·Çñ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A ²ÛÉ Ã³Ý³ùáí. ì³ÛÇÙ Ù»Õ³ Ê². Ú³ñáõÃ»³Ý ½Ï-ÝÇ »õÕ³µ»ñÇó ³õ»ï ³ñ³Ý³óÝ

´Ý³·Çñ

1 D ãÇù 1-12 ïáÕ»ñÁ

2 BG ½³Ý·»³ÉÝ

4 B Û» ïÇÝ

6 B Á½Ù³Ñ

9 BG ÁÝ·³É»³É

10 B ËÁÙå³ÏÇó

12 B å³ ïíáí

14 BDG Ç÷³éë ÷Ë Á½÷³éë

15 BDG ÚÇß³ ï³Ï³õ

16 D áõñ³ËáõÃ»³Ùµ

18 BDG ³é Ñ³ë³ñ³Ï

19 D Ø³ñ¹ÇÏë BDG ³½³ ï»ó³Ý

21 D »Ï³Ûù

22 B ãÇù ¼³ñ¹áõ… »Õ³ù

24 B ³Ýí³Ëç³Ý BG µ³ñ»³ó ÷Ë ÷³é³ó

ՓՈԽ

Արդ, եկա՛յք ամենեքեան պայծառացեալք Սուրբ Յարութեամբս,
Պարեսցուք ուրախութեամբ առ ի պատիւ Նորոյ աւուրս:
Երգովք եւ նըւագաւք մեծարեսցուք ըզբարեգութն,
Վարուք մաքրագունաւք զնոյն Ինքն ի մեզ բնակեցուսցուք,
Զի Նովաւ միշտ զաւրացեալք զհակառակորդըն վանեսցուք,
Մարտակից մեզ ունելով ըզզաւրապետըն հրեշտակաց,
Ընդ որս աւրհնեմք ըզհամագոյ միասնական Երրորդութիւնն
Այժմ եւ հանապազ եւ յաւիտեանս յաւիտենից:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 291 ³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 161µ-162 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 167µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 116 ³ µ
Êáñ ³ ·Çñ
ABDG ï »°ë í »ñ»õáõÙ

Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A ÚÇëáõë àñ¹Ç
´Ý ³ ·Çñ
1 BG å ³ ÛÍ ³ é ³ ëóáõù
3 G Á½µ ³ ½Ù ³ ·áõÃÝ
7 B ãÇù êáõñµ

ԱՅԼ ՏԱՂՔ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ԵՒ Է ԽԻՍՏ ԼԱՒ

Աւետի՛ս, միշտ աւետեաց հընչումն.
– Տէրըն մեր յարեաւ:
Աւետի՛ս, նախաձայնէր հրեշտակն.
– Տէրըն մեր յարեաւ.
Այսաւր Տէր յարեաւ,
Կանա՛յք, զի՞ լայք ըզկենդանին,
Զի՞ արտասուս հեղոյք:
Շտապ շոյտ ընթացեալ փութով,
Այսր անդր արշաւմամբ.
– Ո՞ւր է իմ ծընեալ Որդեակն,
Այն հրաշածաղիկն:
Մի՛ դու պարտիզպան, բարձեր
Զայն լուսոյ մարմինն,
Ասա՛, ո՞ւր եդիր ըզՆա,
Զի ես երթեալ առից:
Ես երթեալ առից ըզՆա,
Տարեալ թագուցից
Յայն ի հրէական, ը՛, մոլախումբ ժողովոյն:
Քեզ քաղցրաձայնեալ ծանաւթ
Յառեալ Մարիամ.
ԶՏէրըդ րաբունեան Որդեակդ
Յոյժ կողկողանաւք:
– Ես եմ նոյն Յիսուս,
Ծընեալն ի քէն կուսութեամբ,
Եկեալ ի կոյս գերեզմանէն.

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 291³-292³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 174³-175³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 365³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 195³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 125µ, 146³µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 285³µ
ÞÝáñÑ³ÉÇ-¿ç 344
Êáñ³·Çñ
AD ï»°ë í»ñ»õáõÙ BCG ²É ï³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý, Ëáëñáí³ÇÝ (G »õ ù³Õóñ) (C ãÇù) H î³Õ êñµá Ú³ñáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ê². ²É ï³ÕùÚ³ñáõÃ»³Ý »õ ¿ ËÇëï É³õ
´Ý³·Çñ
1 C ÑÝãáõÙÝ
2 C ¼Ç î¿ñÁÝ
3 C Ññ³ß³Ó³Ý»³ó ÷Ë Ý³Ë³Ó³Ý¿ñ
4 C î»ñ
5 A ³ñ»³
6 C ½Ï»Ý¹³ÝÇÝ C ïáÕÇó Ñ»ïáª ²õ»[ï]»³ó (C ²-õ»³ó) å³ï·³Ùë ³éÝ»Ù
7 C ³ñï³õëñ³ ÷Ë ³ñï³ëáõë
8 H ÁÝÃ³ó¿ù
9 D Úëñ ÷Ë ²ëñ
14 C ½Ü³
15 C ³éÇó ½Ü³
16 B Á½Ü³ C ½Ü³ H ãÇù Á½Ü³
18 D ³¯ ÷Ë Á¯ C ÙáÉ³Ëáõµ H ÙáÉ³ËáõÙµ, Á¯ ÷Ë Á¯, Ùá-É³ËáõÙµ
19 H ãÇù 19-20
20 BG ²é»³É
21 C À½î¿ñ¹
23 C ãÇù 23-25 B Éáõë³ÝóùáõÙª ²É ³½·
24 D ÌÁÝ»³

— Մի՛ Յիս մերձենար,— լըսէր,—
Զեմ ելեալ առ Հայր,
Զեմ ցուցեալ ըզվէր կողիցս,
Զտեղիս բեւեռաց.
Ընդ Իմոյ հետեւողի ի վեր ելէք:
Կենացունաբեր քարոզք,
Ընդ ձեզ եմ յաւիտեան:

26 C Éë»ñ
27 A â¿Ù
28 B Á½í»ñ C ½í»ñ
29 C ’ô Á½ ï »ÕÇë
30 C ÆÙáó H Ñ» ï »õáÕÇÝ
31 A Ï»Ý ³ óÝáõÝ ³ µ»ñ D ù ³ ñá½

ՓՈԽ*

Լցաւ բանն այսաւր սուրբ մարգարէիցն,
Ածեալ կացուցին զՏէրն յատեանն ի Պիղատոսի:
Ձեռն որ հաստատեաց զկամարն երկնային,
Կապեցին զինուորքն առաջի այն Պիղատոսին:
Բարձեալ զխաչափայտն ի վերայ ուսին,
Փուշ պըսակ եդին ի գըլուխ Սուրբ Թագաւորին:
Յայն ի Գողգոթայ զՆա բարձացուցին,
Տարածեաց զբազուկն ի վերայ քառաթեւ խաչին:
Քացախ եւ լեղի բերեալ մատուցին,
Վասըն նախահաւրն որ կերաւ ըզպտուղն ի ծառին:
Բարձր աղաղակէր ի կառըս խաչին,
Հանեալ արձակեաց ըզկապեալ հոգիքն ի բանդին:
Զինաւորքն որ կին զկողըն խոցեցին,
Ջուր ու արիւն բըղխեալ ի կողէն զմեզ ազատեցին:
Նստեալ Մարիամ դէմ քառաթեւին,
Լայր ողորմագին.
— Ծարաւեալ Տէրն ի խաչին,
Աշխարհ ամենայն ինձ երանեցին,
Բարձրացաւ ի խաչ, զիս արար ողորմ ու լալի,
Ով պատմէր Նոյի կամ Նախաստեղծիցն,
Ով սուրբ մարգարէք պատմեցէք իմ մաւրն Եւայի:
Թողեալ ըզյաթոռն եւ զզաւրն երկնային,
Ստեղծաւղն աշխարհի աստ մեռեալ վասն արարածոց:
Յովսէփ աղերսէր ի Պիղատոսէ.
Հայցեմ ես ի քէն ըզմեռեալ մարմինն ի խաչին:
Զսուրբ Աստուածն երգեաց, քակտէր ի խաչէն,
Խոնարհեալ հանգեաւ ի վերա բազկացն Յովսեփայ:
Ողբայր Սուրբ Յովսէփ Արեմաթացին.
Զստեղծաւղ աշխարհիս ես պատմեմ նըման մեռելի:
Պատեաց կըտաւաւք զմարմինն անմահի,
Տարեալ թաղեցին յայրին որ ի գերեզմանին:
Յայն առաւաւտին միաշաբաթին,
Լուսափայլ հրեշտակըն նստէր ի վերա վիմին:
Քաղցրիկ բարբառէր ի վերայ վիմին.
Յարեաւ Տէր, յարեաւ Մարիամ, մի՛ լար զքո զՈրդին:
Պահապանք նորին շուրջ գերեզմանին,
Անգեալ թըմբրեցան, լոյսն իջեալ ի գերեզմանին:
Ո՞վ տեսեալ շիրիմ առանց մեռելի,

[2] ÕµÇõñÝ»ñ Êáñ ³ ·Çñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 282 ³ -283 ³ H ï »°ë í»ñ»õáõÙ

Վարշամակ ծալեալ եւ մարմին ի սա չերեւի:
Տեսեալ Մարիամ զՏէրն ի պարտիզին,
Ողբալով ձայնէր պարտիզպան. ցո՛յց դու զիմ որդին:
Ձայնէր րաբունին. – Է՞ր կու լաս դու կին,
Ես եմ քո որդին, որ եղայ ի գերեզմանին:
Գնացէք պատմեցէք գլնդին Պետրոսի,
Համբառնամ առ Հայր ու առաքեմ առ ձեզ Սուրբ Հոգին:
Փառք Հաւր Աստուծոյ, Որդւոյն Միածնի,
Սուրբ Հոգուն վայելէ պատիւ այժմ եւ յաւիտեան:

ՓՈԽ

Սեաւ եմ, գեղեցիկ[ա]
Դուստր Եւայի Երուսաղէմ.
Ահա Նա, Հարսն իմ ցանկալի,
Սիրով կապեալ ընդ փեսային:

Նմանեալ եղբաւրորդին իմ այծեմանց[բ],
Որթուց եղանց[գ].
Ահա Նա՛, ձայն եղբաւրորդւոյն,
Խանդաղատեալ սիրով լըցեալ:

Ե՛կ, ի՛մ սիրելի,
Ե՛կ, մերձաւո՛ր իմ Հարսնուհի[դ].
Ահա Նա՛, խայտայր. «Խնձորով զիս պատեցէք[ե],
Տարեալ մուծէք ի տուն գինւոյ»[զ]:

Աչք իւր՝ աղաւնւոյ[է],
Թեւ՝ լար կարմիր, մանեակ՝ ոսկւոյ.
Ահա Նա՛, լեառն կնդրկի[ը],
Հոտ Նարդոսի եւ գլմըռսի[թ]:

Գեղ էր գովելի,
Մանուկ անհաս անժամանակ,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 292 ³ µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 171 ³ -172 ³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 196 ³
G-Ó»é ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 123µ-124 ³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 29 ³ µ
Ü ³ ñ»Ï ³ óÇ-¿ç 94
Êáñ ³ ·Çñ
ABDG ö[áË. Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý] T Úáñ¹áñ ³ ÏÝ ¿ [¼ ³ -õáõñ ÌÝÝ¹» ³ Ý]
Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ
A Ê ². ²ÛÉ ï ³ Õù Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý øñÇë ï áëÇ »õ ¿ ËÇë ï É ³ õ
´Ý ³ ·Çñ

ա Երգ Ա 4
3 ABDG ’Ð ³ ABD Ñ ³ ñëÁÝ ABDG ëÇñ»ÉÇ ÷Ë ÇÙ ó ³ Ý-Ï ³ ÉÇ
բ Երգ Բ 9
գ Երգ Բ 9, 17, Ը 14
7 ABDG ’Ð ³ B Ý ³ Û T »Õµ ³ õñáñ¹áÛÝ
8 B Çñáí ÷Ë ëÇñáí
9 T °°Ï, ÇÙ ëÇñ»ÉÇ, »°Ï, Ù»ñÓ ³ õáñ
10 T Ð ³ ñëÝ ÇÙ Ù ³ Ûñ» ³ ó ÈÇµ ³ Ý ³ Ý¿
դ Երգ Բ 10
11 ABDG ’Ð ³ ABDG Ë ³ ÛÍ» ³ É ÷Ë Ë ³ Ûï ³ ñ G ãÇù ËÝ-Óáñáí T Ë ³ Ûï¿ñ T ËÁÝÓáñáí
ե Երգ Բ 5
12 T ·ÇÝáÛ
զ Երգ Բ 4
13 T ³ Õ ³ õÝáÛ
է Երգ Ա 1
14 T É ³ ÛÝ ÷Ë É ³ ñ T áëÏáÛ
15 ABDG ’Ð ³ D Ý ³ Û ABDG »É Ç É» ³ éÁÝ ÏÁÝ¹ÁñÏÇ T É» ³ éÁÝ ÏÁÝ¹ÁñÏÇ 17 ABDG 17-20-Ç ÷áË ³ ñ¿Ýª
’Ð ³ Ý ³ °, »É Ç É» ³ éÁÝ ¹Çï ³ ñ ³ Ý,
Þáõß ³ Ý Í ³ ÕÏ ³ Ýó (A Í ³ ÕÏ ³ óÝ, B Í ³ ÕÏ ³ ó),
Ñáí Çï ¹ ³ ßï ³ ó.
¼Ç Ý ³ (BG ãÇù Ý ³) ·»Õ ¿ ·áí»ÉÇ,
Ø ³ ÝáõÏ ³ ÝÑ ³ ë ³ ÝÅ ³ Ù ³ Ý ³ Ï
ը Երգ Դ 6
թ Երգ Ա 12

Ահա նա՛, լեառն դիտարան,
Շուշան հովտաց, ծաղիկ դաշտաց[ա]:

Դասք մարգարէիցն
Երգեն ի յայն բլրին վերայ.
«Ահա նա՛, հին աւուրցն Աստուած[բ],
Է մանկացեալ, մարմին զգեցեալ»:

Որդի՛ք Սիոնի,
Արիք ելէ՛ք ի Բեթղահէմ.
Ահա ելէ՛ք տեսէ՛ք դուք ի յայրին,
Երկիր պագէք Թագաւորին[գ]:

Ընդ հովիւսն երգեցէք,
Եւ ընդ մոգուցն երկիր պագէք.
Ահա զոսկին Թագաւորին,
Զխունկն՝ Աստուծոյ Հաւր միայնոյ[դ]:

Որում փա՛ռք եւ գոհութիւն,
Եւ հանապազ փառատրութիւն
Յաւիտեանս յաւիտենից,
Քրիստոս աւրհնեալ ի համայնից:

19 T É»³éÁÝ ABDG 21-24-Ç ÷áË³ñ¿Ýª ÐÇÝ ³õáõñóÝ »Ï»³É ºõ Ù³ÝÏ³ó»³É (BG Ù³Ý·³ó»³É) Ù³ñÙÇÝ ½·»ó»³É ¸³ëÙ³ñ·³ñ¿ÇóÝ ºñ·»Ý Ç ÙÝ µÁÉñÇÝ í»ñ³Ù
ա *Երգ Բ 1*
22 T µÁÉñÇÝ
23 T 23-24-Ç ÷áË³ñ¿Ýª Ü³Ù, É»³éÁÝ ßáõß³ÝÇ, Ðá ïÝ ÇõñªÍ³ñ¹Ç, ÏÇÝ³ÙáÝÇ
բ *Յովբ. Մէ 10, Դան Է 9, 13, 22*
25 A êÇáíÝÇ
26 ABD ºÉ»ºù, ï»ë¿ºù ÷Ë ²ñÇºù, »É¿ºù BG ´»¹Õ¿¿Ù A ´»ÃÕ»¿Ù D ´»ÃÕ»Ñ¿Ù T ´»¹Õ³Ñ¿Ù
27 ABG ºÉ¿ºù Ç Ù³ÙñÇÝ ÷Ë ïáÕÇ D Ú³ÙñÇÝ ÷Ë ïáÕÇ T ²Ñ³Ù
28 ABD ³ÙÝ Ýáñ³ ÍÇÝ Ã³·³õáñÇÝ ÷Ë Ã³·³õáñÇÝ
29 ABDG 29-36-Ç ÷áË³ñ¿Ýª Üáñ Ù³ÝáõÏ ÍÁÝ³õ, ²ÙÝ, áñ ³õñÑÝ»³É ¿ Ù³õÇ ï»³Ý, Ú³õÇ ï»³Ýë Ù³õÇ ï»ÝÇó, øñÇë ïáë ³õñÑÝ»³É ¿, Ù³ ñáõó»³ÉÝ (BG Ù³õÇ ï»³Ý B áõÕÕáõ³Íª Ù³ ñáõó»³É) T ÑáíÇõëÁÝ
գ *Ղուկ Բ 15*
դ *Մատթ. Բ 1-12*

ԱՅԼ ՏԱՂ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

Անուն անեղին Էին Աստուած է,
Է միշտ յէութեան յանհասութեան նոյն:
Նոյն ինքն է նըման, նոյն մի եւ նոյն մի,
Մի ոմն ի յէից անդրէն ի նոյն թիւ:
Թիւ միշտ եռակի եզեռակի փա՛ռք,
Փա՛ռք իմ դիմաուից էից գոյ էից գունդ:
Գունդ տրամք երամից կայք յանուրեք վայր,
Վայր համբից բիւրից աւր սահմանեալ գետ:
Գետ քառանիւթեայք պաղպաջ երկնի փայլ փայլ,
Փայլք փաղինատար անծայրենի լոյս:
Լոյս գերազանցիկ երկնաշաւիղ ռահ,
Ռահ արքունաճեմ վերայ ծովու քայլ:
Քայլ վէմ շարժելով տեղիարան նիստ
Նիստ արքունաճեմ անապատի տաւթ:
Տաւթ ի ծարաւուտ երկնէ երկիր կոյս,
Կոյս արդինալուր սիրասընունդ սէր:
Սէր հարկաւորից կամից կատար կամ,
Կամ ժամին հասեալ տէրունական աւր:
Աւր պարզ եւ թերի, աւր մի յայտնի Տեառն,
Տեառնագիր հրաման՝ ես բարձրանամ դէտ:
Դէտ իմ դիտանոց դէմ հարաւոյ ճեմ,
Ճեմ պատմուճանի բոսորայնոյ գոյն՞:
Գոյն ներկեալ արեամբ, աղբիւր բըղխեալ կող,
Կողիմնապատիր պարտեաց յառաջաձայն:
Ձայն տուք դըստեարցըդ Սիովնի. Ձի՞ լայք,
Ձի՞ լայք ու աւաղէք, պըսակ՝ ի գլուխ եմ:
Իմ վարսս անձրեւով, քաղցրիկ ցաւղով լի,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 292µ-294³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 170³-171³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 122µ-123µ
Ü³ñ»Ï³óÇ-¿ç 91
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ²ÛÉ ï³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý, Ü³ñ»-ÏÇÝ ¿
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ³ÛÉ Ó»éùáí. ºñ· (³ÛÉ Ã³Ý³ùáí, áí) ½³ñÙ³Ý³ÉÇ Ó³ÛÝÇõÝ ¿ Ê². Ú³ñáõÃ»³Ý ²ë ïáõÍáÛ
´Ý³·Çñ
2 A ÙÇ ÙÇßï
8 A ãÇù ³õñ
10 B ö³ÛÉ ÷³Õ÷ÇÝï³ñ³Í A Ç ï³ñ³Í ÷Ë ÷³Õ÷Ç-Ý³ï³ñ
13 A 13-14-Ç ÷áË³ñ¿Ýª ø³ÛÉ í»ñ³Û Íáíáõ ³Ý³å³ïÇ ï³õÃ
15 BG »ñÏñÇ »ñÏÇÝ ÷Ë »ñÏÝ¿ »ñÏÇñ
16 B ëÇñ³ÇëÝáõÝ¹ A ë»ñáÛÇÝ ëÝáõÝ¹
17 BG Ñ³ñÏ³õáñ»³É
18 BG å³ï»ñ³½ÙÇ ÷Ë ï¿ñáõÝ³Ï³Ý
19 A ãÇù ÙÇ
21 B ²ÛÉ ³½·
** Ն**այ ԿԳ 1**
24 A ÎáÙÇÙÝ³å³ïÇñ
25 B êÇáÝÇ
26 A åë³Ï BG ÇÙ ÷Ë »Ù
27 A ’õ ù³ÕóñÇÏ

Լի ու լրումնաւրէն գիս պըսակեաց մայր իմ:
Մայր իմ հետեւող ժամադրաւղին աւր,
Աւր երիցաւրեայ ես տապանի դընիմ:
Դընիմ դէմ դըժոխոցն աւարողին բուռն,
Բուռըն զաւրութեամբ զաւրեղինին զաւր:
Զաւր զաւրեղինին զաւրինահաս գունդ,
Գունդ նըւաստախումբ աւետաբեր յոյս:
Յոյս լուսաբերին ժամայն հասէք լեառն,
Լեառըն Գալիլեա՝ անդ տեսանէք ըզՏէր[***]:
Տէր յարեաւ՝ կանայք գան ի հանդէս փոյթ,
Փոյթ պատուէր տուք իմոյ պետրոսեան երամից[‡]:
Երամք երամից ձեզ երանեն միշտ,
Միշտ ձեզ երանեն, զի Տէր յարեաւ այսաւր:
Այսաւր յարեաւ Տէր, փա՛ռք Յարութեանըն Տեառն,
Տեառըն գոհութիւն, փա՛ռք եւ պատիւ միշտ յաւիտեան:

29 B Å ³ Ù ³ · ñ ³ õÕÇÝ
31 B ¸ÝÇÙ BG ¹ÁÅáËáó
34 A 34-35-Ç ÷áË ³ ñ¿Ýª ¶áõÝ¹ ï ñ ³ Ùù »ñ ³ ÙÇó Ï ³ Ý Û ³ Ýáõñ»ù í ³ Ûñ, ì ³ Ûñ ËÁÙµÇó Çõñáó Ñ ³ ë¿ù Å ³ Ù ³ Ý Ç É» ³ éÝ
35 B Ûáõë ³ µ»ñÇÝ
*** *Մտթ. ԻԸ 7, Մրկ. ԺԴ 28*
38 B ñ ³ ÙÇÝ G »ñ ³ ÙÇÝ
‡ *Մրկ. ԺԶ 7*
40 A ãÇù ½Ç A Û ³ ñ» ³ õ î¿ñ ³ Ûë ³ õñ
41 A î¿ñ Û ³ ñ» ³ õ ³ Ûë ³ õñ ÷Ë ²Ûë ³ õñ… î¿ñ BG î¿ñ Û ³ ñ» ³ õ ÷Ë Û ³ ñ» ³ õ î¿ñ
42 A ãÇùª ï áÕÁ

ԱՅԼ ՏԱՂ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ԱՍՏՈՒԾՈՅ

Սէր յառաւաւտէ,
Սէր յառաւաւտէ ճեմեալ
Իւր անձուկ ծագմամբ:

Ծագումն արեւելք,
Ծագումն արեւելք անուն
Այն արուսեկին:

Մի՞թէ յայտ ի վայր,
Մի՞թէ յայտ ի վայր վայրիդ
Տաւիղ տարածեալ:

Կամ սիրոյ շըրջան,
Կամ սիրոյ շըրջան առեալ,
Աստեղբ մոլորեալ:

Նա ծով աղընթաց,
Նա ծով աղընթաց առեալ
Դուռն արեւելեան:

Ծայրարձակ լերանց,
Ծայրարձակ լերանց բարձանց
Ցաւղ տարածանէր:

Արեւմըտենի,
Արեւմըտենի սեռի
Լըրմամբ միացեալ:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 294³-295µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 172³-173³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 393³µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 196µ-197µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 124³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 286µ-287³
Ü³ñ»Ï³óÇ-¿ç 97
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG ²É ï³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý î»³éÝ C Ú³ñáõÃ»³Ý D ²É ï³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý H î³Õ êñ-µá Ú³ñáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍá
Èáõë³Ýó³ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Ê². ²É ï³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý ²ëïáõÍá Ê². ²É ï³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý ÚÇëáõëÇ øñÇëïáëÇ î»³éÝ ²ëïáõÍá áõëáÝ Ù»ñá »õ öñÏãÇÝ

´Ý³·Çñ
1 BCGH ³é³õ³õï¿Ý
2 BCGH ³é³õ³õï¿Ý
3 ABG ³ÝÍáõÏ BCG Í³·Ù³ÙµÝ
4 C Ì³·Ù³ÝÝ
5 C Ì³·áõÙÁÝ ³ñ»õ»³Éù
7 BG 7-9-ñ¹ ïáÕ»ñÁª 10-ñ¹Çó » ïá H ³Ý
8 H í³ñÇ
9 H Æ ï³õÇÕ
10 C ßñç³Ý
13 C ß³ÕÇÝÃ³ó ß³õÕÇÝ ÷Ë ³ÕÁÝÃ³ó
14 C ß³ÕÇÝÃ³ó H ß³õÕÇÝÁÝÃ³óë
15 C ³ñ»õ»É»³É
18 C ï³ñ³Í³ÝÇõñ
20 C ²ñ»õÙï»ÝÇ
21 C ÈñÙ³Ùµ BCGH ÉÇ³ó»³É

Աղերս ճայնաղի,
Աղերս ճայնաղի առնէր
Ի ծայրս արեւու:

Ի զարդ չաւիղից
Ի զարդ չաւիղից փայլեալ
Ոսկէթել շողից:

Շող երփն առ երփին,
Շող երփն առ երփին փողով
Հովիտ շուշանի:

Զարդ փայլենազարդ,
Զարդ փայլենազարդ փայլից
Գայր յարեւելից.

«Մի՛ դու նուաղենար,
Մի՛ դու նուաղենար, լուսի՛ն,
Զարդ գիշերայնոյ:

Ես սիրոյ պատգամ,
Ես սիրոյ պատգամ ունիմ,
Գիր ողջունաբեր»:

Լերին նըմանեալ,
Լերին նըմանեալ հովիտ
Սէր եղբաւրորդւոյն:

Վարսս մանր անձրեւով
*Վարսս մանր անձրեւով լըցեալ*** ,*
Յեռմամբ մարգարտով:

---

23 C Ó ³ ÛÝÇ
24 H Í ³ Ûñ A ³ ñ»õá D ³ ñ»õáÛ H ³ ñ»õáõÝ
25 BGH ß ³ õ»ÕÇó A ß ³ õÇÕÇ D ß ³ õ»ÕÇ
26 BCH ß ³ õ»ÕÇó A ß ³ õÇÕÇ
27 H ß ³ ÕõÇ ÷Ë ßáÕÇó
28 A »ñ÷Çó ÷Ë »ñ÷ÇÝ
29 H ãÇù »ñ÷Ý ³ é
31 B ÷ ³ ÛÉ»Ý ³ Û½ ³ ñ¹
32 B ÷ ³ ÛÉ»Ý ³ Û½ ³ ñ¹ H ß ³ ñ. ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ ³ Í
34 B ÝÁõ ³ Õ»Ý ³ ñ
36 D ·Çß»ñ ³ ÛÝõáÛ
38 C å ³ ï · ³ Ùë
39 B áÕçáõÝ ³ Ûµ»ñ M áÕçáÛÝ ³ µ»ñ
40 CD ÝÙ ³ Ý» ³ É
41 CD ÝÙ ³ Ý» ³ É
42 C »Õµ ³ õñáñ¹áÛÝ
43 A ÆÙ í ³ ñëë D ÆÙ í ³ ñë AD ãÇù Ù ³ Ýñ
44 C ì ³ ñë D ÆÙ í ³ ñë D ãÇù Ù ³ Ýñ
*** Եւրգ Ե 2
45 D Ù ³ ñ· ³ ñïáó

Գանգուր ոսկէփող,
Գանգուր ոսկէփող կիտուած
Սափիրանափայլ:

Ի մէջ բուրաստանաց
Ի մէջ բուրաստանաց վարդից
Հիւթ առ հիւթ թերթից:

Թերթ վարդին ի սաւս,
Թերթ վարդին ի սաւս վարդից
Ի փայտս անտառից:

Հարաւ քաղցրասիգ,
Հարաւ քաղցրասիգ շընչէր
Ծով ծաւալ ի նոյն:

Այծեման նման,
Այծեման նման դառնայր
*Խնկաբեր լերանց**:*

Զանուշահոտութիւն,
Զանուշահոտութիւն խնկոց
Ի մէջ տարածէր:

Եղնորթո նըման,
Եղնորթո նըման հանգչէր,
Ընդ քըրքմաւք տաւաղէր:

Վիմին հովանեաւ,
Վիմին հովանեաւ գտի,
Ի ծովուն յալիս:

49 BG ãÇù 49-57 ï áÕ»ñÁ
49-51 ABG áõÝÇª
¼³Ýáõß³Ñá ï áõÃÇõÝ, ½³Ýáõß³Ñá ï áõÃÇõÝ ËÁÝÏáó
Æ Ù¿ç ï ³ñ³Í¿, Ç Ù¿ç³õñ¿Ç,
Æ Ù¿ç³õñ¿Ç Ë³Ý¹³Ï³Ã ëÇñá
53 AD í³ñ¹Çó
54 D ³Ýï³éÇ
56 AD ßÁÝã¿ñ
58 A ²Í»ÙÝ³ÝÁÙ³Ý D ²Í»³ÙÝ ³ÝÝÁÙ³Ý B ÝÁÙ³Ý
59 A ²Í»ÙÝ³ÝÁÙ³Ý A ÝÁÙ³Ý
60 BG Æ ËÁÝ·³µ»ñ C Æ ËÝ·³µ»ñ AD ÊÁÝÏ³µ»ñ D É»-ñÇÝ
** Երգ Բ 17, Ը 14
61 A 61-63-Á ï»°ë 49-51-Ç ï áÕ³ï³ÏÁ D ãÇù 61-63
62 B ¼³ÝáõßÑá ï áõÃÇõÝ ËÁÝ·áó A ËÁÝÏáó CG ËÝ·áó
64 AD ºÕÝáñÃá BG ºÕÝáñÃáõ C ÝÙ³Ý
65 A ºÕÝáñÃá CD ÝÙ³Ý
66 C ùñùÙ³õù AD ï³õÕÇÝ
67 BCG ãÇù 67-69
68 AD ·Áï Ç

Ի միջաւրէի,
Ի միջաւրէի գոի՝
Խանդակաթ սիրով:

Բարձր ի վեր դիտին,
Բարձր ի վեր դիտին նընջէր,
Ընդդէմ Փառանու:

Խայտար խնծորով,
Խայտար խնծորով սիրոյ,
Խաղ առնէր ի վայր:

Խաղալով դառնայր,
Խաղալով դառնայր եւ գայր,
Ըզսէր իւր յայտնէր:

---

70 D ãÇù 70-72 ABG Ù¿ç ³ õñ¿Ç C Ù»ç ³ õñ»Ç
71 AB Ù¿ç ³ õñ¿Ç ·Á ï Ç
72 A ëÇñáÛ
73 D Æ í»ñÇ ÷Ë ´ ³ ñÓñ Ç í»ñ
74 D Æ í»ñÇ ÷Ë ´ ³ ñÓñ Ç í»ñ
75 B ö ³ é ³ Ýá
76 ABCDG ãÇù 76-81

ՓՈԽ

Ո՛վ կանայք, զարթի՛ք տեսէք որով պըսակեաց
Մայրն աղէկիզեալ սիրով զորդին անդրանիկ:
Կանայքն ի հանդիստ տարփոյն հանդէպ գիշերոյ,
Յորդոր թախանձեն զաղէտս տաւիղ տարակոյս:
Աւետիս տալ զըւարթնոյն ձայնէր՝ զո՞վ խընդրէք,
Այն Նազարեցին յարեաւ խաչեալն ի հրէից:
Հետեւող լինել բարեաց երագահասիւք,
Ի ժամադրողին պայման լեառըն Գալիլեա:
Դարձեալ խընդութեամբ գըտին զրաբունին սիրով,
Սիրով սիրելւոյն ետուն համբոյր ողջունիւ:
Սիրով զարթուցեալ մերժեն զերկիւղ կասկածին,
Պետրոսեան դասին փութով հոյլ ի հոյլ ճեմին:
Ի յերեկորեայ ժամուն դուռն աղխիւք փակեալ.
Դուք մի՛ երկնչիք, եղբա՛րք, Ես եմ՝ Տէր Յիսուս:
Թովմաս հրաժարեալ ասէր՝ Քաւ լիցի եղբարք,
Բայց եթէ տեսից ի կողն զտեղիս բեւեռացն:
Տէր քաջալերեալ ասէր. բե՛ր զմատունսդ ի կողս,
Տե՛ս զաղբեւրս արեան բըղխեալ, տե՛ս ըզձեռս եւ զոտս:
Բարձրաձայն գոչեաց Թովմաս. Տէ՛ր իմ եւ Աստուա՛ծ,
Դու ես ճըշմարիտ Փըրկիչ, Որդին Աստուծոյ,
Քեզ միշտ վայելէ պատիւ ընդ Հաւր եւ Հոգւոյ,
Այժմ եւ յանվախճան ի փառսն յաւիտեան, ամէն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 295µ-296³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 173³µ
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 293µ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 197µ-198³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 124³µ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 287³-288³

Êáñ³·Çñ

ABCGH ï»°ë í»ñ»õáõÙ D ³ÝËáñ³·Çñ

Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ

A ³ÛÉ Ã³Ý³ùáí. ²ñ»õ³·³ÉÇÝ

´Ý³·Çñ

2 BDG Ø³Ûñ C Á½³Ý¹ñ³ÝÇÏ D ½³Ý¹ñ³ÝÇÏ H ½³Ý¹-ñ³ÝÇÏÝ

3 BCDG Ñ³Ý¹¿ë ÷Ë Ñ³Ý·Çëï BG ï³ñ÷õáÛÝ ·Çß»ñ-õáÛ C ³ñµáÛÝ ÷Ë ï³ñ÷áÛÝ H ·Çß»ñáÛÝ

4 H Ûáñ¹áñ³Ã³Ë³ÝÓ H ½³Õ¿ï

5 B ½áõ³ñÃÝáÛÝ C ½áõ³ñ¹ÝáÛÝ

6 B Ü³½áíñ³óÇÝ CD Ü³½áíñ»óÇÝ H Ü³½³õñ³óÇÝ H Ññ¿ÇóÝ

9 D µ³ñÇ ÷Ë ëÇñáí

10 CDH ëÇñ»ÉáÛÝ C áÕçáõÝÇ

11 CH ½»ñÏ»Õ D ½»ñÏÇÕ

12 BCH ¹³ëáõÝ H ÑáÛÉùÝ ÷Ë ÷áõÃáí ÑáÛÉ

13 C Û»ñ»Ïáñ³Û BDH ³ËÇõù H µ³ó»³É ÷Ë ÷³Ï»³É

14 H »Õµ³Ûñù

15 C ãÇù 15-18 ïáÕ»ñÁ H »Õµ³Ûñù

16 H ½ï»ÕÇ ½µ»õ»é³óÝ

17 H ù³ç³É»ñ¿ñ ½ÂáíÙ³ë ÷Ë ù³ç³É»ñ»³É ³ë¿ñ

18 H ½³Õµ»ñ H Ñáë»³É ÷Ë µÁÕË»³É

20 BG àñ¹Ç H öñÏÇãÝ

21 H Ñá·õáÛÝ

22 D Û³Ýí³Õ×³Ý H Ï»³Ýë ÷Ë ÷³éëÝ BDG Û³õÇ-ï»³Ýë H Û³õÇï»³Ýë

ԱՅԼ ՏԱՂ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ
Ի ԿՈՍՏԱՆԴԻՆ ԿԱԹՈՒՂԻԿՈՍԷ

Կանանցըն կանխեալ եկին ի գերեզմանն,
Ձեւըս անոյշ բերին ի յաւծանել ըզՏէրն:
Ողբալով նըստեալ շուրջ ըզգերեզմանաւն,
Լային արտասուաւք ըզկենդանին Յիսուս:
Սլացեալ սէրովբէն, սաւառնացեալըն տէր,
Ի վերայ վիմին ոսկիապատ Թեւաւքն:
Տրոհեալ անձկալին, խանդաղատէր սիրով.
Ձեզ մեծ աւետիք, այսաւր յարեաւ Քրիստոս:
Ահա տեղին, ուր կայր, գնացէ՛ք, աշակերտեալք,
Աւետարանեցէ՛ք, եթէ յարեաւ Քրիստոս:
Նախ Պետրոս ընթացեալ եւ Յովհաննէս ըզկնի,
Գըտին զվարշամակն, հաւատացին բանին:
Դարձան խընդութեամբ յոյժ խընկաբեր կանայքն,
Ետուն աւետիս ցըրուեալ աշակերտացն:
Ի Գալիլիա ի ժամադրեալ տեղին
Ընթացեալ տեսին, երկիր պագին Նըմա:
Նա հըզաւր փառաւք յարեաւ ի մեռելոց,
Զդըժոխս աւերեաց եւ ազատեաց զգերեալսն:
Քրիստոսի Փրկչին, կենդանարար Բանին
Վայելէ պատիւ, փառք, յաւիտեանս, ամէն:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ

A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 296 ³ µ

B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 178 ³ -179 ³

D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 182 ³ µ

G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 128 ³ µ

Êáñ ³ ·Çñ

AD ï»°ë í»ñ»õáõÙ (D Ñ ³ Ûáó) BG Æ Îáëï ³ Ý¹» ³ ï ³ Õë

Èáõë ³ Ýó ³ ÛÇÝ ³ Ýáõ ³ ÝáõÙ

Ê ². Ú ³ ñáõÃ» ³ Ý öñÏãÇÝ ² ë ï áõÍáÛ. ² ëÇ »õ ² Ûë ³ õñ ¶ ³ µñÇ¿ÉÇÝ Ó ³ ÛÝÇõÝ. ² ëÇ »õ ¸áõ ßáõß ³ Ý Í ³ ÕÏÇÝ Ó ³ ÛÝÇõÝ. ² ëÇ »õ àí ù ³ Õóñ ³ Ó ³ ÛÝ» ³ É Ó ³ ÛÝÇõÝ. ² ëÇ »õ ² ÝÓ ³ Ùµ ËáÝ ³ ñÑÇÙ Ó ³ ÛÝÇõÝ

Ì ³ Ûñ ³ Ï ³ å ª Îáëï ³ Ý¹ÇÝ

´Ý ³ ·Çñ

2 B ¼ÇõÕë

5 B êÁÉ ³ ó» ³ É BG ë¿ñáíµ¿Ý BD ë ³ õ ³ éÝ ³ ó» ³ É ÝÁë-ï¿ñ ÷Ë ë ³ õ ³ éÝ ³ ó» ³ ÉÁÝ î¿ñ

7 G ³ ÝÍÏ ³ ÉÇÝ

11 G ÚáÑ ³ ÝÝ¿ë

12 D Ñ ³ õ ³ ï ³ ÛÇÝ G ãÑ ³ õ ³ ï ³ óÇÝ

13 G ËÁÝ· ³ µ»ñ

ՓՈԽ

Այսաւր նոր արեւ հարեալ ի նորահրաշ արեգակնէն,
Ի նորահրաշ արեգակնէն:
Այսաւր նոր վարդ վառեցաւ ի նորատունկ բուրաստանէն,
Ի նորատունկ բուրաստանէն:
Այսաւր նոր շուշան ծաղկեալ, լոյսն ի Վերինն Երուսաղէմ,
Լոյսն ի Վերինն Երուսաղէմ:
Այսաւր նոր երգով գոչէր հրեշտակապետըն Գաբրիէլ,
Հրեշտակապետըն Գաբրիէլ:
Թէ կըտաւքըն խաւսեցան եւ վարշամակն աղաղակէր
Եւ վարշամակն աղաղակէր:
Տէր յարեաւ, Աստուած յարեաւ, Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց,
Քրիստոս յարեաւ ի մեռելոց:
Ուրախացի՛ր, եկեղեցի, ընդ յարուԹիւնըն Քրիստոսի,
Ընդ յարուԹիւնն Քրիստոսի:
Քանզի յաղԹեաց մահու Քրիստոս եւ կարկեցոյց զիշխանն մահու
Եւ կարկեցոյց զիշխանն մահու:
Զարդարեցան եկեղեցիք եւ ծաղկեցաւ քաղաք ԴաւԹի
Եւ ծաղկեցաւ քաղաք ԴաւԹի:
Արդ, աւրհնուԹիւն առաքեսցուք, յարուցելոյն ի մեռելոց,
Յարուցելոյն ի մեռելոց:
Յաւիտեանս յաւիտենից Քրիստոս աւրհնեալ է յարուցեալն,
Քրիստոս աւրհնեալ է յարուցեալն:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 296µ-297³
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 179³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 129³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 285µ-286³
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 197³µ
Êáñ³·Çñ
ABGH ï»°ë í»ñ»õáõÙ T î³Õ Üáñ ÏÇñ³Ï¿ÇÝ ³½ÝÇõ Èáõë³Ýó³□ÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙÝ»ñ
A Ê². Ú³ñáõÃ»³Ý öñÏãÇÝ øñÇëïáëÇ
´Ý³·Çñ
1 H Í³·»³É ÷Ë Ñ³ñ»³É
2 HT ³ñ»·³ÏÝ¿
3 H 3-4-ñ¹ ïáÕ»ñÁª 7-ñ¹ ïáÕÇó □»ïá□ T ßáõß³Ý Í³ÕÏ»³É ÷Ë í³ñ¹ í³é»ó³õ B µáõñ³ëï³ÝÇÝ H µáõñ³ëï³ÝÇ
5 T í³ñ¹ í³é»ó³õ ÷Ë ßáõß³Ý Í³ÕÏ»³É H ì»ñÇÝ
6 T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
²□ë³õñ Ýáñ Ù»½ □³ñáõÃÇõÝ, Ýáñá·áõÙ □³õÇ ï»ÝÇÝ,
²□ë³õñ Ýáñ Ù»½ ³é³õ³õï, Ù»ÍÇ ³õáõñÝ Ýáñá·Ù³Ý
9 T 9-14 ïáÕ»ñÁª 18-ñ¹ ïáÕÇó □»ïá□ T ¼Ç Ã¿ T Ë³õ-ë¿ÇÝ
11 H øñÇëïáë □³ñ»³õ, ²ëïáõ³Í ÷Ë ²ëïáõ³Í… øñÇëïáë
12 H ²ëïáõ³Í ÷Ë øñÇëïáë
13 BG àõñ³Ë³óÇù B »Ï»Õ»óÇù H ÷Ë ÙÝ³ó»³ÉÇ Ð³õ-ñÁÝ ÷³éù, àñ¹õá□Ý å³ïÇõ »õ êáõñµ Ðá·õá□Ý ÙÇßï □³õÇï»³Ý
15 T ãÇù 15-16 ïáÕ»ñÁ
19 T ãÇù 19-22 ïáÕ»ñÁ
17 T ¼³ñ¹³ñ»ó³õ »Ï»Õ»óÇ T ½Áõ³ñ×³ó³õ ÷Ë Í³Õ-Ï»ó³õ
21 BG □³õÇï»³Ý ÷Ë □³ñáõó»³ÉÝ

ԱՅԼ ՏԱՂ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ.
ՈՐԴԻՔՆ ՈՐՈՏՄԱՆ ՁԱՅՆՆ Է

Աւետեաւք ճայնեալ զուարթնոյն ըզյարութիւն խաչեցելոյն,
Շուրջ պատեալ զվիմովն եւ զկափարիչ գերեզմանովն։
Ուր սուրբ կըտաւաւքըն խուճապեալ եւ վարշամակն աղաղակէր.
Տէր յարեաւ պատմեն զայս ամենայն տիեզերաց։
Թագաւորեալ մեծ զաւրութեամբ յաղթեաց մահու մահուամբն Իւրով,
Այսաւր նոր աւետեաց նոր աւետիք յայտնեալ եղեն։
Գունդք են գումարեալ, ո՛վ երջանիկ եւ սուրբ կանանցն,
Արդ տեսին զՏէրն, լըւան ըզձայն Տեառն յարութեան։
Իւիթեղէն մարմնով զխաւար մեղաց լուսաւորեաց,
Որ էջըն ի դըժոխս աւար առեալ ըզգերութիւն։
Րաբունւոյն էք հայեցող, ի Գալիլեա ժամանեցէ՛ք,
Անդր երթեալ ժողով փութացարուք ի տեսանել։
Ցընծութեամբ ուրախութամբ ժամանեցէք առ աշակերտսն,
Թէ միայն ծագեալ միջաւրեայ լեառն Գալիլեայ։
Առաւաւտ պատրաստական յայտնեալ գըտցուք մեք անդ ըզՆա,
Գեղեցիկ Պետրեան գընդին փութով ազդ արասջիք։
Անդ տուք զաւետիս մեծ յարութեան յուսոյն մերոյ,
Իւղենիքս են մեզ աւր աւետեաց եւ խընդութեան։
Որք եկեալ յողջոյն սիրոյն եւ Սուրբ ոտիցն երկիր պագին,
Րախազուարճ փառօք ցընծամք, ընկալեալ զանմահութիւն։
Սուրբ Յարութեանըդ Քո, Քրիստոս, եւ զմեզ արժանացո՛
Աստանաւր հանդիպիլ Քո կենսաբեր տնաւրէնութեանդ։
Հաւատով զՔեզ տեսանել միշտ ի յանմահ զենարանիս,
Անմահըդ մահացեալ եւ կենդանի մնաս հանապազ։
Կենսաբեր մարմնոյ Քոյ եւ արեանըդ հաղորդիլ,
Երգել ընդ նոսին Երրորդութեանդ փառք յաւիտեանս։

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 297µ-298µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 179µ-180µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 129³µ, 132³
Êáñ³·Çñ
A ï»ºë í»ñ»õáõÙ BG ²ÛÉ ï³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý øñÇë-ïáëÇ
Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A Æ ë ï áñÇÝ Éáõë³Ýóë. ²ßáï Ã³·³õáñ³ó Ã³·³-õáñ, ê³Ñ³Ï, àñ¹ÇùÝ àñáïÙ³Ý Ó³ÛÝÝ ¿ ³ÛÉ ³½·
Ì³Ûñ³Ï³å ²ßáï Ã³·³õáñ³ó Ã³·³õáñ ê³Ñ³Ï »

´Ý³·Çñ
8 BG Á½ÉáÛëÝ ÷Ë ½î¿ñÝ
12 BG ÅáÕáíù
13 BG òÝÍ³ó¿ºù
14 B Í³·»³É Ç
15 B Ù»½ ÷Ë Ù»ù B ³Ý¹ñ
20 BG ÁÝ·³É»³É
21 B ³ñÅ³Ý³óáºÛ
24 B ²ÝÙ³ÑÁÝ BG Ù»é»³É
26 BG Û³õÇï»³Ý

ՓՈԽ*

Աւետիս միշտ աւետեաց հընչումն, զի Տէրըն մեր յարեաւ,
Աւետիս քաղցրաձայնէր հրեշտակապետն այսաւր
Տէր յարեաւ:

Այսաւր Տէր յարեաւ, յարեաւ Աստուած,
Ասէր կանանցն, տայր զաւետիսն:

Աւետեաց պատգամ առնեմ, կանայք,
Մի՛ լայք ըզկենդանին:

Մի՛ լայք զկենդանին կենագործող կենաց Տըւիչ,
Այլ ըստ անսուտ բանին կանխեալ ի լեառըն Գալիլեա:
Լեառըն Գալիլեա ժամին ժաման հասեալ ժամանելոյ,
Փող հընչման ձայնէր հրեշտակապետն բարձր վիմին:
Այն Փըրկիչն յարեաւ, փըրկողն փըրկեաց զՒւր արարածս,
Նըմա փառս մատուցէ՛ք այժմ եւ յաւէտ միշտ յաւիտեան:

² ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 180µ-181 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý» ïÇÏ), Ã»ñÃ 132 ³ µ
Êáñ³·Çñ
BG ï»°ë í»ñ»õáõÙ
´Ý³·Çñ
4 B Û³ ñ»³õ ÷Ë Û³ ñ»³õ, Û³ ñ»³õ

ԱՅԼ ՏԱՂ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ*

Անպարագիր էինաբուն աննղապէս մեզ եղանի,
Բնաւից բոլորից կերտող տառից պատուագուգեալ:
Գրաւոր աւրինաց ծաղիկ բղխեալ յարմատոյն Յեսսեա[ա]*,*
Դու պահից պատանդ երաշխաւոր տիպ դիմառից,
Երկինաճեմեան դաստիարակն Իսահակայ,
Զոհ զոհինաբեր աւետընթացն աբրահամեան:
Էն գայ էասցի ադին հեղեղեալ կենաբարձիւր,
Ընդ ահեղահոս գոյն բոսորաներկեալ արեամբ[բ]*:*
Թեման իւրափայլ ծագեալ ի լեառըն Թեբային,
Ժամ եհաս փառաց բարձր ի դիտին դէմ Փառանու:
Ի հանդէս Գաբաւոնի գումար առեալ արեգականն,
Լուսինըն մըթացեալ լըրմամբ ի ձորն Ըռէոնի:
Խաւար միջաւրեա ժամեալ ոչ տիւ եւ ոչ գիշեր,
Ծանր ահեղահրաշ Տէր զարթուցեալ ի պատերազմ:
Կենաբարձ Իւր վէմ քարտէզ անփակ գրով հաստատեալ,
Հուր էջ ի դըժոխս, աւր է վրիժուց եւ հատուցման:
Ձիր նախագուշակ տեսանողին ի փոր կիտին,
Ղաւղեալն արթնեան սըրտիւ անքուն մեռեալն եւ կենդանին:
Ճոխ ճեմեալ ճաճանչ արբեալ արեամբ նետք հըզաւրին,
Մաքրից մաքրապետ բազուկ զաւրեղ Իւր զաւրութեամբ:
Յարեաւ այժմ, ասէ, Տէր եմ Յարութեան կենաց բաշխող,
Նարդն արդիւնաբեր զարնան ծաղիկ նորաբողբոջեալ:
Շառաւեղինաշնորհ ուղղեալ ի մայրս Լիբանանու,
Ուռ սիրաստեղնեալ հանդէպ կանանց խընգազարդից:
Չեւ հասեալ ի տարփ խընգաբերից բուրման պայման,
Պահ գիշերային քերովբն հընչէր, փողս հարկանէր:
Ջընար քընար տաւեղ բամբ շարժողին քաղցրաձայնեալ,
Ռամ սիրոյ ռետին անծկին կարաւտ հեղեալ:
Սէր սաստիկ սիրով կանայք, դիմեալ գայք հանդիսիւ,
Վիհք վահանատեսք անդ ուր հրաւէր մեզ հարսանեաց:
Տարփ եղբաւրորդւոյն կանայք, աւրիորդք սիրեցեալք,
Րաբիրաբ հասիք հրաւէր ողջոյն տուք սիրելւոյն:
Ցանկ սիրոյ իմոյ պետրեան գընդին ազդ արասջիք,
Իւթեղենազուարթ հանրակայից կարապետեալ:
Փառք ի Սիոնէ ծագեն, աւրէնք ի Սինայէ,
Քարոզ Գալիլեա, Յարուցելոյն փա՛ռք յաւիտեանս:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 181³-182µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 132µ-133µ
Êáñ³·Çñ
BG ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³ÍÏ³Ï³åª ²-ø

´Ý³·Çñ
ա Ես. ԺԱ 1
բ Ես. ԿԳ 1
17 B Ò»ñ
35 B êÇáíÝ¿

ԱՅԼ ՏԱՂ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ*

Անըսկիզբըն էակ ընդ Հաւր եւ ի մարմնի սկզբնաւորեալ,
Բանն Աստուած ի մեզ բնակեալ մարմնոյ զգեցմամբ ի Սուրբ Կուսէն:
Գաւազան խորհըրդաբեր ի յարմատոյն Յեսսեա բըղխեալ,
Դիմեալ գայ յուխտ ազգաց նոյն եւ ի լոյս հեթանոսաց:
Երջանկին Իսահակայ կանաչացեալ ի մեզ ժառանգ,
Զխորհուրդն աբրահամեան յինքեան բերեալ պարագրելով:
Էնն Աստուած եւ ինքնագոյ, որ է ընդ Հաւր եւ Սուրբ Հոգւոյն,
Ընգալեալ ըզլուր բանիցըն տեսանողն եւ զարմացաւ:
Թէբայեան լերին դիտողն եկն ի փըրկել զՒւր զարարածս,
Ժուժկալեալ ի փորձ մահու, որ տըքնեցաւ ի տապանի:
Ի ստուերաց եւ ի տըղմոյ զազգըս մարդկան աւժանդակեաց,
Լըցոյց զգիր աւրինաց պատարագաւն ըզուարակին:
Խաչեցին մարմնով զանմահն, ի փայտըն հաց կենաց արկին,
Ծաղկեցաւ ծառն կենաց, զանմահ Որդին բերեալ պըտուղ:
Կուսածին երկրորդն Ադամ դընի ի կոյս գերեզմանի,
Հըպատակ մահու տըւաւ, որ տըքնեցաւ ի սիրտ երկրի:
Ձայնեալ մեզ Յովնանու երեքաւրեա ի փոր կիտին,
Ղամբարմամբ լուսափայլմամբ ջահաւորեաց ըզտիեզերս:
Ճառագայթ փառաց յայտնեալ զխաւար մեղաց փարատեցոյց,
Մերժեսցի գիր աւրինաց մահու թաղմամբն եւ յարութեամբն:
Յարութեամբ յուսոյն կենաց այն որ ազատն էր ի մեռեալս,
Նոյն եւ թագն արքունական որ ի մահուն մեզ ծանուցաւ:
Շնորհատուն ամենեցուն Տէրն երեւեալ խընգաբերիցն,
Ո՛վ կանայք, փութացարո՛ւք եւ պատմեցէ՛ք աշակերտացն:
Չեղայք ինչ պակուցեալ ի չարագոյն պահապանացն,
Պաճուճեալ պատմուճանաւ սրովբէն ըզվէմըն թաւալէր:
Ջատագով ճշմարտութեան ըզնա աւետիս մարդկան փողէր,
Ռետին կենաց տըւեալ մեզ զյարութեան սիրեցելոյն:
Սըրբափայլ միակրաւնիցըն հիացմամբ եւ զարմացմամբ,
Վասն որոյ եւ կուսածինըն պատահեալ, քաջալերէր:
Տըւեալ նոցա զողջոյն կենաց, զերկիւղն ի բաց ապաքինեաց,
Րաբունոյն ձայնիւ հնչեալ, թէ պատմեցէք իմ ընտրելոցն:
Ցընծացէք ուրախութեամբ ժամանեալք ի Գալիլեա,
Իւթեղեն տընկոյդ արկումն, Սուրբ ոտիցըդ պատահումն:
Փառք անուանըդ Երրորդութեան, Հաւր եւ Որդւոյ եւ Սուրբ Հոգւոյն,
Քրիստոսի Փրկչին մերոյ, այն որ աւրհնեալ է յաւիտեան:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 182µ-184 ³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 133µ-135 ³
Êáñ ³ ·Çñ
BG ï »°ë í »ñ»õáõÙ
Ì ³ ͧñ ³ Ï ³ åª ²-ø
´Ý ³ ·Çñ
2 G ë · »óÙ ³ Ùµ
17 B Úáí ³ ÝÝáõ B Ï» ï ÇÝ
18 G Õ ³ Ùå ³ ñÙ ³ Ùµ
28 B ëÇñ»ó»ÉáͧÝ

ՓՈԽ

Ո՜վ քաղցրաձայնեալ քաղցրախաւսէր երգով,
Ո՜վ քաղաքապետ գիշերապահ զուարթուն:
Ո՜վ լոյս գերազանց երկնաքաղաքացի,
Ո՜վ երագընթաց աւետաբեր քարոզ:
Մի՞թէ դու տեսեր զիմ սիրելի Որդին,
Զիմ ըզկուսածին Մանուէլ անուն մանուկն:
Զդատեալն ի խաչին եւ զանարգեալն ի նմա.
Զպըսակեալն ի փշոց եւ ըզխոցեալն ի կողն:
Զայս ձայնս արձակէր, փարէր ըզտապանաւն,
Զայն ողորմագին արտասուալից ողբայր:
Ո՜վ պարտիզպան, մի՞թէ տեսեր զիմ Տէրն,
Ցո՛յց ինձ, թէ բարձեր, զի ես առից ըզնա:
Տարեալ թաքուցիր յանտառախիտ մայրուջն,
Զի մի՛ գիտասցեն զունդք աներկիւղ հրէից:
Զբարբառն աւետեաց ի հրեշտակէն լըւեալ.
— Զէ՛ աստ, այլ յարեաւ, որպէս յառաջն ասաց:
Սիրով չարժեցաւ առ սիրելի Որդին,
Փարէր արտասուաւք անկեալ առ ոտըս Տեառն.
Մի՛ Ցիս մերձենար, Ես չեմ ելեալ առ Հայր,
Զեմ ցուցեալ ըզկողս եւ զտեղին բեւեռացն:
Երթա՛յք պատմեցէք այն Պետրոսեան գընդին,
Այն փոքրիկ հաւտին, առաւաւտեալ կանայք:
Յարեաւ Տէր, յարեաւ, փութանակի հասէ՛ք
Ի Գալիլիա, ուր ժամադիր եղեւ:
Փոյթ եկեալ կանանցն եւ պատմէին եղբարցն,
Գնացին առաքեալքն ի ժամադրեալ տեղին,
Տեսին յարուցեալ ըզթագաւորն անմահ,
Միամիտ սըրտիւ անկեալ երկիր պագին:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 298µ-299µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 175³-176³
C-Ó»é. ÑÙñ. 79 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 392µ-393³
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 198³µ
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 146µ, 126³µ
Êáñ³·Çñ
ABDG ï»°ë í»ñ»õáõÙ C ²ÛÉ ï³Õ Ú³ñáõÃ»³Ý Èáõë³Ýó³ÛÇÝ ³Ýáõ³ÝáõÙ
A ²Ý¹ Ç Ù»ç ¹ñ³ËïÇÝ Ó³ÛÝÝ ¿. ²ëÇ »õ ³Ûëûñ ¶³µñÇ¿ÉÇÝ Ó³ÛÝÇõÝ. ²ëÇ »õ Ï³Ý³ÝóÝ Ï³ÝË»Éáí Ó³ÛÝÇõÝ ²ëÇ »õ ³ÝÓ³Ùµ ËáÝ³ñÑÇÙ Ó³ÛÝÇõÝ Ê².
Ú³ñáõÃ»³Ý öñÏãÇÝ î»³éÝ Ù»ñáÛ
´Ý³·Çñ

5 BCD ½àñ¹ÇÝ
9 B Ó³ÛÝ
11 C î¿ñ
13 BC Ã³·áõóÇó C ³Ýï³é³Ë³ÛÃáó BCG Ù³ÛñáçÝ
14 CD ãÇù 14-15 ïáÕ»ñÁ BG 14-15 ïáÕ»ñÇ ÷áË³ñ¿Ý. Ü³ Ó³ÛÝ ù³ÕóñáõÃ»³Ý áõñ³ËáõÃ»³Ý Ó³ÛÝ¿ñ. ØÇ »ñÏ»Õ³ÍÇñ, ÙÇ ½³ñÑáõñ»³É ¹áÕ³ñ
18 BG ³Ý·»³É BG áïëÝ C ãÇù ïáÕÁ
20 BG ½ï»ÕÇë C ãÇù ïáÕÁ
21 BG »ñÃ»³É
25 C ãÇù 25-28 ïáÕ»ñÁ B Ï³Ý³Ýó
26 D Å³Ù³¹Çñ»³É
27 DG ½Û³ñáõó»³ÉÝ
28 BG ³Ý·»³É

Յիններորդ ժամուն միաշաբաթ աւուրն
Դրաւքըն փակելովք եմուտ առ աշակերտսն:
Թովմաս հրաժարէր. ես չհաւատամ, եղբա՛րք,
Թէ ոչ տեսանեմ զտեղիս բեւեռացն:
Տէրն քաղցրաձայնէր, քաջալերէր զԹովմաս.
— Ես եմ Տէր Յիսուս, արարածոցս փըրկաւղն:
Բեր զմատունսդ ի կողս եւ տե՛ս, զի նոյն եմ Ես,
Ա՛րկ ըզձեռսդ ի ձեռս եւ լե՛ր հաւատացեալ:
Բարձրաձայն գոչէր, աղաղակէր Թովմաս.
— Տէ՛ր իմ եւ Աստուած, Դու Տէր Յիսուս Քրիստոս:
Փառաց Թագաւոր, Քեզ վայելէ պատիւ
Ընդ Հաւր եւ Հոգւոյն այժմ, յաւիտեանս, ամէն:

29 BG Û³ÛÝ ÙÇ³ß³µ³Ãáç ³õáõñÝ ÷Ë ØÇß³µ³Ã ³-õáõñÝ D ãÇù 29-38 ïáÕ»ñÁ
30 C ÷³Ï»É³õù BG ³é ³ß³Ï»ñïëÝ »Ùáõï ÷Ë »-Ùáõï… ³ß³Ï»ñïëÝ
31 C ÂáõÙ³ë
33 B î¿ñ
34 C ãÇù ïáÕÁ
36 C ãÇù ïáÕÁ
38 BCG »ë ÷Ë î¿ñ
40 C Ðá·áÛÝ C ÷³éù ÷Ë ³ÛÅÙ

ՄԵՂԵԴԻ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ԱՍՏՈՒԾՈՅ ԵՒ ՓՐԿՉԻՆ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Յարփիահրաշ վեհագունից դասապետըն սրովբէից
Իջեալ փայլակնահրաշ ի գերեզմանըն կենսատուին,
Երգէր նոր զաւետիսն, աղաղակէր, աւետէր առ Սուրբ կանայսըն.
– Զի՞ խընդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս,
Յարեաւ Տէր, յարեաւ, աւետի՛ս ձեզ, ո՛վ կանայք:

Անմարմնոցըն վեհագոյն, պետըն սրովբէից,
Դասապետըն Քրովբէից, սրովբէափայլ զգեստաւորեալ
Եւ ի գոյն արփւոյն պըճնեալ ի պատիւ Սուրբ Յարութեանն,
Պար առեալ ըզտապանաւն, երգէր նոր զաւետիսն,
Աղաղակէր, աւետէր առ Սուրբ կանայսըն.
Զի՞ խըընդրէք զկենդանին ընդ մեռեալըս.
Յարեաւ, Տէր, յարեաւ, աւետի՛ս ձեզ, ո՛վ խըընկաբերք:

Կենարարին Սուրբ Յարութեամբըն տիեզերք նորոգեցան,
Մահ մահու յաղթեաց եւ Ադամ կենդանացաւ,
Հրեշտակն յերկնից իջեալ փողէր զպանծալի Սուրբ Յարութիւն,
Երգէր նոր զաւետիսն, աղաղակէր, աւետէր առ Սուրբ կանայսըն.
– Զի՞ խըընդրէք, զկենդանին ընդ մեռեալս.
Յարեաւ, Տէր յարեաւ, աւետի՛ս քեզ, ո՛վ Տիրամայր:

Որք ի Քրիստոս արձանացան, յողջոյն կենաց հանդիպեցան,
Կանայքըն պատուականք, եղաբերք եւ խըընկաբերք,
Խըընդութեամբ ընթանային ի պատմել աշակերտացն,
Զյարութիւն խաչեցելոյն.
Յարեաւ Տէր, յարեաւ, աւետի՛ս ձեզ, առաքեա՛լք:

Բանն Աստուած Նոր Սիոնի, նոր որդիք կենդանածընեալք,
Հրաշք եւ փառաւորք, տրոհեալք,
Տէրունւոյն ընդ տիեզերս, երգեն նոր զաւետիսն.
Յարեաւ, Տէր, յարեաւ, աւետի՛ս ձեզ, տիեզե՛րք:

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
A-Ó»é. ÑÙñ. 7785, Ã»ñÃ 299µ-300µ
B-Ó»é. ÑÙñ. 3503, Ã»ñÃ 184³-185³
G-Ó»é. ÑÙñ. 2070 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 135³µ, 139³
Êáñ³·Çñ
A ï»°ë í»ñ»õáõÙ BG Ø»Õ»¹Ç ³ñáõÃ»³Ý (B î»³éÝ)
Ì³ñ³Ï³å³Ú³Ïáµ
´Ý³·Çñ

7 BG ëÁñµ³÷³É ë·»ë ï³õáñ»³É
9 BG ½³õ»ïÇë
10 BG ÷Ë ïáÕÇ. ²Õ³Õ³Ï¿ ËÁÝ·³µ»ñù
11 BG ãÇù 11-12 ïáÕ»ñÁ
16 BG ÷Ë ïáÕÇ. ºñ·¿ñ Ýáñ ½³õ»ïÇë ù»½ îÇñ³Ù³ñ
17 BG ãÇù 17-18 ïáÕ»ñÁ
20 BG ËÁÝ·³µ»ñù
26 BG »ñ·»ñ

ԾԵ. ԳԱՆՁՔ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ

ՄԵԾԱՆՈՒՆ ՎԱՐԴԱՊԵՏԻՆ ՎԱՆԱԿԱՆԻՆ ԽՈՐԱՆԱՇԱՏԵՑՈՅ ԱՍԱՑԵԱԼ Ի ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՆ*

Գանձ սոսկալի, գերազարդ իմաստից, անեղանելի բնութիւն, յէից միութիւն,
Ծածկեալ յուզմանց եւ մերձ ի յոքունս,
Յառաջ քան զյաւիտեանս ծնունդ Հաւր անճառ իսկութեամբ,
Լոյս ի լուսոյ Միածին Բանդ, Աստուած անսկիզբն,
Ի կամս անծին ծնողիդ եւ էակից Քո Հոգւովդ:
Յառաջ արկեր ճանապարհ խորին խորհրդով,
Յոչէից յէութիւն ածեր զիմանալի եւ զգալի ըզգործուածս
Ի յայտնութիւն փառաց Քոց, Տէ՛ր Աստուած,
Ահա նորոգեա՛, զի Քեզ հաւատացեալ անձինս այժմ
Եւ յապագայի աւուրն յարութեամբ Քո, Տէ՛ր, աղաչեմք:

Վերնական դասք երկնագումար հոգեղինացն
Փառատրութեամբն եղեալ Քեզ հաճոյ,
Ձեռակերտ կազմուած նիւթականացս Քոյին գթութեամբդ
Յաւրինեցեր զլուխ զԱդամն առաջին:
Երանաւէտ ճոխութեամբ չքեղազարդ փառաւք պատուեցեր,
Անմահից գործոցն հոգաբարձու, ինքնիշխան կամաւք յարդարեալ կացուցեր,
Աւրինադրեցեր ի գիտութեան փայտէն անճաշակ լինել հրաժարմամբ,
Յորմէ խաբմամբ կողաստեղծին գիտակ եղեալ պտղոյն դառնութեան,
Իսկ ի ստունգանել հրամանին ոչ արարեր անտես միայն միշտ ողորմած,
Այլ ազդմամբ ձայնիւ առ քեզ կոչեցեր Տէր Աստուած.
Ահա նորոգեա՛, զի Քեզ հաւատացեալ անձինս այժմ
Եւ յապագայի աւուրն յարութեամբ Քո, Տէ՛ր, աղաչեմք:

Անսահման զաւրութիւն, անհաս հաւր Բան, հաւասար անձնաւոր,
Անսկիզբն եւ սկիզբն աշխարհի,
Որ ի դարս նախնեացն եւ յերեւոյթս տեսողացն,
Գուշակ մարդեղութեան ակն երեւման Քո ցուցեալ,
Ստացուած ճանապարհի երկրորդ նորոգմանս,
Որով եղան հիմունք յաւիտեանցն ի սկզբանէ:
Յայտնեալ, մարմնացեալդ Աստուած, ցուցիւ զարմանագործ սքանչելեաց
Եռեմեայ աւուրբք յետ մկրտութեան,
Հուր վառեալ նախանձատիրական ազգին հեբրայեցւոց,
Խորհուրդ կորըստեան շահեցեալ զձիրդ կենսատու,

² ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ 4068, Ã»ñÃ 264³-269³ F ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Êáñ³·Çñ Ì³ñ³Ï³å³¶ ì³Ý³Ï³Ý

Դատապարտեն մահու զանմահութեանց ըզպարգեւատուդ,
Ձեռակապեալ ածեն յատեան զարճակողդ նախաստեղծին,
Եւ ի մէջ հողեղինաց կացեալ ի դատապարտութիւն, Տէ՛ր Աստըւած,
Ահա նորոգեա՛, զի Քեզ հաւատացեալ անճինս այժմ
Եւ յապագայի աւուրն յարութեամբ Քո, Տէ՛ր, աղաչեմք:

Նորասքանչ զաւրութեամբ ի խաչ բարձրացար հեղուսմամբ բեւեռաց,
Բանիւ բարձաւղդ ի Քէն եղելոցս,
Զմըռսեալ եւ քացախ լեղեաւ ճաշակել, որ ընկալար ապտակ փշաւք պսակեալ,
Հրեղէն սերովբէիցն սարսափելի, Թագազարդ տեսանիւր ի վերինն Երուսաղէմ,
Փեսայդ եկեղեցւոյ ըստ կանխահրաւէր Սողովմոնեան ազդեցեալ Քո բանի,
Յամենայնի զամենայն բժշկելով համբերեցեր, Փրկիչդ ամենի
Եւ գոյացուցիչդ լուսեղինաց, զանարատ բազուկս Քո ի խաչին տարածեցեր,
Զմահարար ճաշակացն զդառնութիւն քաղցրացուցեր,
Զգիր պարտաւորեցելոյն Ադամայ ի խաչին պատառեցեր,
Մտաւոր ոգի բանական յամուրս սանդարամետին արձակեցեր,
Աւերեալ զդժոխս հզաւր զաւրութեամբ զգերեալսն ազատեցեր
Եւ կամաւոր խաչելութեամբըն զամենայն արարածս
Ի ծառայութենէ մահու ազատեցեր, Տէ՛ր Աստուած,
Ահա նորոգեա՛ զի Քեզ հաւատացեալ անճինս այժմ
Եւ յապագայի աւուրն յարութեամբ Քո, Տէ՛ր, աղաչեմք:

Անմահութեանց բաշխաւղ Քրիստոս, անսկիզբըն Բանդ
Ի գերեզման մահու խոնարհեցար,
Հանգուցեալդ ի քերովբէս զմռսապատ եղեալ կտաւով
Գուշակեալդ ի մոգուցն, արկաւղդ զլոյս որպէս զաւթոց,
Ծոցածին Բանդ կուսածին եդար ի նոր սափոր ի վիմի,
Եռաւրեայ թաղմամբ ի սիրտս սըբազան մետասանիցն
Անորիշ բնութեամբ մի յերկուց, Տէ՛ր Աստըւած,
Ահա նորոգեա՛, զի Քեզ հաւատացեալ անճինս այժմ
Եւ յապագայի աւուրն յարութեամբ Քո, Տէ՛ր, աղաչեմք:

Կենդանացուցիչ, կարաւղ, զաւրութեամբ յարեար,
Որ եդեր զանճնիշխանաբար վերառաւղդ,
Սարտս բարեկամ զկործանեալ ազգին
Ձերկիւղն բարձեր Գաբրիէլեան աւետեաւքն,
Ասելով՝ մի՛ երկնչիք զպահապանսն զարհուրեցուցեալ,
Ստոյգ եղեալ հաւատ սըբազգեստիցն երեւմամբ,
Վերանորոգիլ մեզ ի նոյն պատկեր:
Ի խոր գիշերի յարուցեալ վերածեր ընդ Քեզ զմահացեալսն, Տէ՛ր Աստըւած,
Ահա նորոգեա՛, զի Քեզ հաւատացեալ անճինս այժմ
Եւ յապագայի աւուրն յարութեամբ Քո, Տէ՛ր, աղաչեմք:

Արարչական հրաման պատիւ շաբաթու եդեր աւրհնութեամբ Քո ի սկզբան,
Յորում հանգեար ի մեծավաստակ չարչարանաց անչարչարելի բնութիւնդ,
Եկեալ կանանցն խնկելով ընդ մեռեալս գկենդանիդ յաւիտենից,
Դու, Տէր, Քոյին զաւրութեամբդ զարմանագործ կնքեալ վիմովն յարեար լուսազարդ հրաշիւք,
Հրեշտակին ձայնեալ առ կանայսն. Զի՞ խնդրէք ի գբի աստ զյարուցիչն ձայնիւ զմեռեալսն,
Երթա՛յք ասացէք մետասանիցն եւ սքանչելոյն Պետրոսի, զինքն ասաց բանն Տէրունի,
Եւ հաստատեալ քո զպատուէր հրեշտակին հանդիպմամբ եղաբերիցն,
Զառաջնաճաշակ բան աւետեացն ընձեռելով ցաւագին պարտաւորելոցն:
Ուղղեալ զընթացս հանուրց Աջդ հայրական
Եւ ահեկեանն ընկրկել մարմին առնելովտ,
Զեկեղեցի Քո պսակեսցես զփրկեալսն սուրբ արեամբ, Տէ՛ր Աստուած,
Ահա նորոգեա՛, զի Քեզ հաւատացեալ անձինս այժմ
Եւ յապագայի աւուրն յարութեամբ Քո, Տէ՛ր, աղաչեմք:

Նոր երգով աւրհնութիւնս վերագոչեմք յարուցելոյդ ի մեռելոց, Քրիստոս,
Որ փակեալ դրամբք մտեր յողջոյն մետասանից սուրբ առաքելոցն,
Ի հաւատս կուսածին ծննդեանն եւ վիմափակ գերեզմանին յարութեան,
Զուարճալից բերկրանաւք լցեր զառաքելաջոկ դասս սրբազգեստ
Աւրհորդ փեսաւէր գնտիցն,
Համարձակել Թումայի շաւշափել զանշաւշափելիդ,
Հրաշս ցուցեր ի յորս ձկանց առաւաւտուն՝ ազդելով զկոչումն հեթանոսաց,
Հաղորդելով հացիւ, հաստատելով Սուրբ զԵրրորդութիւնդ,
Ի դադարումն լեզուայնոց դիմաբանից,
Միագումար ածել ի ժամադրեալ Քո լեառն ի Գալիլեա տարածմամբ
Աստուածային բազկացդ աւրհնութեամբ,
Ընկալեալ գերապատիւ աստիճան՝ կեալ միամիտ եւ սպասել մխիթարիչ Սուրբ Հոգոյն,
Որ հրազինեաց զմիակրաւն ժողով աստուածազգեստիցն,
Առեալ պատուէր բազմաձայն լեզուաց ի միակամութիւնս ածել
Հրամանաւ Քո, Տէ՛ր Աստուած:
Իմաստագործ Րաբունի, աշխարհակեցոյց Փրկիչ աշխարհի,
Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս, Աստուած բոլորից,
Եկիր նորոգել զառ ի Քէն եղեալ պատկերս միայն, կարաւղ անկարաւտդ աւգնականի,
Յաւուր խկութեան Քո ցուցման խնդրեմք ի Քէն, Տէ՛ր երկայնամիտ,
Բարեխաւսութեամբ Սրբոց քարոզչացն Քոյին կենսաբեր յարութեանդ,
Միջնորդութեամբ մարմնոյ Քո եւ արեան, խաղաղացո՛ զխռովութիւն աշխարհի,
Անշարժ պահեա՛ զեկեղեցի յամբոխից հերձուածողաց Աջով Քո բարձրեալ,
Զհայրապետական աստիճանն մեր անարատ,

Զեպիսկոպոսունս անախտս եւ հոգէշնորհս, զքահանայս սրբասէրս,
Զսարկաւագունս անբիծս, զվարդապետս անպղտորս,
Զթագաւորս յաղթաւղս, զիշխանս հանդարտս, զղատաւորս անաչառս,
Հեծելոց զաւրանալ ի պատերազմունս, մոլորելոցն դարձ, գերելոցն ազատութիւն,
Ճանապարհորդելոց ուղղութիւն, մեղուցելոց քաւութիւն, ննջեցելոցն յուսով յարութիւն
Եւ համաւրէն արանց եւ կանանց ճշմարիտ խոստովանութեամբ
Կեալ Քեզ ի հաճոյս, Տէ՛ր Աստըւած,
Յիշեա,
Եւ ես առաւել զյորդորումն,
Զանձինս մեր.:

ՓՈԽ

Նախախնամաւղ լրութիւն եկեղեցոյ վերնական տեսչութեամբ,
Որդի Բարձրելոյ, Տէ՛ր Յիսուս Քրիստոս,
Աւծմամբ Քո զարդազգեաց պաճուճեալ զհարսն առագաստի Քո սրբոյ,
Ապաստան յուսոյ ի Քեզ դաւանելոցս յիւրաքանչիւր պիտոյս պատրաստեալ,
Պարիսպ անուանեալ ի բազմաժողով հակառակամարտ դիմաբանից,
Հայցեմք ի Քէն մաղթանաւք Տիրուհւոյ Աստուածածնին եւ միշտ Կուսին,
Հրաւիրական մկրտութեամբ առ Հոգին փառակից Քո Աստուած,
Կարապետին Յովհաննու,
Հեղման արեան նահատակին Քո հետեւողի Սրբոյն Ստեփաննոսի,
Սիրով զաւրացեալ ի Քեզ համարձակութեամբ ընտրեալ
Քո հազարապետաց առաքելոցն սրբազգեստից,
Սիրով զաւրացեալ ի Քեզ, չարչարակից Քո մարտիրոսաց,
Հայրապետաց եւ սրբամիտ Քո ճգնաւորաց
Եւ որ մերն է լուսաւորիչ, խոստովանաւղ Սրբոյն Գրիգորի,
Եւ ամենայն ի սկզբանէ Քո հաճոյացելոց Աստուածարեալ արանց
Յեկեղեցի քո կոչեցելոց,
Եւ այժմ.:

ՔԱՐՈԶ ՍՈՒՐԲ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ*

Յանըսկզբնական Հաւրէ սկզբնաւորեալ Որդիդ Միածին,
Ծագումն եւ ճառագայթ արփիահրաշ անհասանելի,
Բոլորից սեռից հրեղինացն անպարագրելի,
Երկնախմբից զարմից պարածածկեալ իսկութեամբ անզննելի,
Ի լրման ժամանակի երեւեալ,
Մարմնով գերազանցեալ լոյսդ աշխարհի,
Եկիր կամաւ ի խաչ, եռաւրեայ եդար ի շիրմի,
Նորահրաշ յարութեամբ Քո, Տէ՛ր, նորոգեցան տիեզերք ամենայն,
Ի միաշաբաթի առաւաւտին եկեալ կանանցն ի սուրբ գերեզմանն,
Խանդակաթ սիրով գոչէին, արտասուալից ձայնիւ ողբային,
Զձայն հրեշտակապետին լըսէին.
— Ո՜վ կանայք աստուածասէրք, զի՞ խնդրէք զկենդանին ընդ մեռեալս,
Չէ՛ աստ, այլ յարեաւ:
Ահա ընկա՛լ զմաղթանս մեր յաւուր Յարութեան Քո, աղաչեմք:

Որ ի սկզբանէ Բանդ Աստուած, փառակից Հաւր եւ Հոգւոյ Որդիդ Միածին,
Լոյս ի լուսոյ եւ կեանք ի կենաց, լրումն աւրինաց եւ մարգարէից,
Նախահրաւէր տեսողացն յայտնեալ եկեալ ի խնդիր նախաստեղծ պատկերին,
Աւետահնչաւղ ձայնիւ գոչէին զգալուստ Քո փրկիչ յաշխարհ,
Գառն Աստուծոյ պատարագեալ ի քառանկիւն խաչին սեղանոյ,
Ի վիմափոր գերեզմանի եդեալ վէմ անգեան, հիմն հաւատոյ,
Նորահրաշ յարութեամբ Քո, Տէ՛ր, նորոգեցան տիեզերք ամենայն,
Ահա ընկա՛լ զմաղթանս մեր յաւուր Յարութեան Քո, աղաչեմք:

Վերախնամ տեսչութեամբ խոնարհեալ հրզաւրն ի բարձանց,
Յոգնազան նշանաւք հրաշագործեալ նսեմացեալ ազինն Իսրայէլի,
Եկիր իշխանութեամբ ի խաչ, յաղթաւղ մահու իջեր ի գերեզման,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
D-Ó»é. ÑÙñ 80 (ö³ñÇ½), Ã»ñÃ 177³-180µ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 256³-259µ
Êáñ³·Çñ
D ¶³ÝÓ Ú³ñáõÃ»³Ý î»³éÝ Ø»ñáÛ ÚÇëáõëÇ øñÇë-ïáëÇ Ç Úáí³Ý¿ë í³ñ¹³å»ï¿ F ï»°ë í»ñ»õáõÙ
Ì³Ûñ³Ï³å³ Úáí³ÝÝ»ë
´Ý³·Çñ
1 D ²ÝÁëÏ½µÝ³Ï³Ý Ð³õñ¿Ý D àñ¹Çï
8 D Û³ñáõÃ»³Ùµ¹ ÷Ë Û³ñáõÃ»³Ùµ øá
9 D Ï³Ý³Ûù »ÏÇÝ
10 D ÷Ë 10-13 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ. î»ëÇÝ ½Û³ñáõó»³É¹ Ç Ù»é»Éáó
14 D ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ. ²Ñ³ ÁÝÏ³°É ½Ù³ÕÃ³Ýë Ù»ñ Ç Ù»ÍÇ Ï»Ýë³µ»ñ Û³ñáõÃ»³Ý¹, ³Õ³ã»Ùù
15 D ÷³é³µ³ÝÇë ÁÝ¹ ÷Ë Ç… ÷³é³ÏÇó
16 D Ï»Ý³ó, ²ëïáõ³Í ×ÁßÙ³ñÇï
17 D °õ Ý³Ë³Ññ³õ¿ñ ëáõñµ ï»ë³ÝáÕ³óÝ D »ÏÇñ ÷Ë Û³ÛïÝ»³É »Ï»³É D Ý³Ë³ëï»ÕÍÇóÝ »ÕÍ»³É ÷Ë Ý³Ë³ëï»ÕÍ
18 D ¼áñ ½Áõ³ñ×³ó»³É ÷Ë ²õ»ï³ÑÝã³õÕ D öÁñÏ-ãÇ¹ Ç Û³ßË³ñÑë
19 D ¶³éÝ¹ ³ÝÙ»Õ å³ï³ñ³·»ó³ñ Ç ù³é³Ý·ÇõÝ ë»Õ³Ý ëáõñµ Ë³ãÇÝ
20 D Üáñ ·»ñ»½Ù³ÝÇ D »¹³ñ í¿Ù¹
21 D °õ Ýáñá·»ó³Ý ïÇ»½»ñù ³Ù»Ý³ÛÝ Ï»Ý³ñ³ñ Û³-ñáõÃ»³Ùµ¹, ³ÝÙ³Ñ Ã³·³õáñ
23 D ì»ñÝ³ËÝ³Ù D ËáÝ³ñÑ»ó³ñ D Ñ½³õñ¹
24 D °õ Ûá·Ý³½³Ý D ³Ñ»Õ ÝÁß³Ý³õù Ññ³ß³·áñÍ»-ó»ñ D ï³ÝÝ Æëñ³Û¿ÉÇ
25 D ÷Ë ïáÕÇ. ÆßË³Ý³µ³ñ Ç Ë³ã µ³ñÓñ³ó³ñ, Û³ÕÃ»³É Ù³Ñáõ ÑÁ½³õñ ½³õñáõÃ»³Ùµ

Յարուցեալ հրաշափառապէս նորոգեցեր զընաւս ամենայն,
Հաղորդս արայ զմեզ անճառելի յարութեան,
Այսաւր ցնծան երկինք եւ երկիր յարութեամբ Քո, Տէ՛ր,
Ահա ընկա՛լ զմաղթանս մեր յաւուր յարութեան Քո, աղաչեմք:

***Ա**նճառելի լոյսդ էական, Հաւր իմաստութիւն եւ զաւրութիւն,*
Որով բաղկացան արարածք ամենայն ի վերջին աւուրս երեւեալ,
Ի մէջ երկուց կենդանեացըն տեսեալ, եւթնեկի փառաւք զարդարեալ,
Գերահրաշ քան զառաջինն, իջեալ ի ստորին վայր մահու
Եւ գերեցեր զամուրս իշխանին:
Հրաշալի յարութեամբ Քո, Տէ՛ր, մակադրեալ վերածեր զընաւս ամենայն,
Մանկունք Նոր Սիոնի նոր աւրհնութիւն երգեն Քեզ, Փըրկի՛չ աշխարհի,
Ահա ընկա՛լ զմաղթանս մեր յաւուր Յարութեան Քո, աղաչեմք:

***Ն**ազելի հրանիւթից սեուից տեսեալ զխորհուրդ Քո տիրական,*
Ջմարմին եւ զարիւնդ ետուր փրկանք աշխարհի,
Նոր աւանդ մեզ եղեալ նոր ուխտի արեամբ Քո չարչարանաց,
Սիրազեկոյց Հաւր Աստուծոյ առ Իւր արարածս,
Պահել անարատ մինչեւ յահաւոր եւ միւս անգամ գալուստն,
Կենաց մանանա եւ գահն երկնաւոր, զանծախելիդ ի մեզ բաշխեալ ճաշակումն,
Անդատապարտ լինել մեզ յահաւոր յահեղ Քո երեւմանդ,
Հաղորդս արա՛ զմեզ յարութեան արդարոցն աջակողմեանս սուրբ դասուն,
Ահա ընկա՛լ զմաղթանս մեր յաւուր Յարութեան Քո, աղաչեմք:

***Ն**որասքանչ զաւրութեամբ հանդէս ցուցեր ի Սիոն,*
Կառապարտեալ քաջութեամբ վանել զիշխանն մահու,
Արձակել զըմբռնեալսն ի Նմանէ ի տան բանտէ եւ ի ձեռաց դժոխոց,

---

26 D Ú»ññáñ¹ ³õáõñ Û³ñáõó»³É ÷³é³õù ÷Ë Ú³ñáõ-ó»³É Ññ³ß³÷³é³ å¿ë
27 D ÷Ë ïáÕÇ. Î»Ý¹³Ý³ñ³ñ »õ Ññ³ß³÷³é øá ëáõñµ Û³ñáõÃ»³Ý¹
28 D »õ ³õñÑÝ»Ý ½³ÝÙ³Ñ Ã³·³õáñ¹ ÷Ë Û³ñáõ-Ã»³Ùµ øá î¿ñ
30 D ÇÙ³ë ïáõÃÇõÝ Ð³õñ
31 D ³õáõñóë
32 D ÷Ë 32-36 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
Æ Ù¿ç »ñÏáõó Ï»Ý¹³Ý»³óÁÝ ï»ë»³É, »õÃÝ»ÏÇ ÷³é³õù ½³ñ¹³ñ»³É
ºõ ù³Ý ½³é³çÇÝ ·»ñ³÷³ÛÉ»³É,
ºõ ·»ñ»ó»ñ ½³ÙáõñëÇßË³ÝÇÝ, Çç³Ý»Éáí Ç í³Ûñë Ù³Ñáõ
ºõ Ññ³ß³ÉÇ øá êáõñµ Û³ñáõÃ»³Ùµ¹, áñ í»ñ ³Í»ñ ½»Õ»³Éùë ³Ù»Ý³ÛÝ,
²Ûë³õñ óÁÝÍ³Ý Ù³ÝÏáõÝù êÇáíÝÇ
38 D ÷Ë 38-42 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
Üáñ³ëù³Ýã ËáñÑáõñ¹ øá êáõñµ ïÇñ³Ï³Ý,
î»ë»³É ë»éÇó Ññ³ÝÇõÃ ½³õñáõÃ»³ÝóÝ,
¼³ÛÝ áñ »ïáõñ ÷ÁñÏ³Ýë ³ßË³ñÑÇ, ½Ù³ñÙÇÝ »õ ½³ñÇõÝ øá ½³Ý³å³Ï³Ý,
ºõ ½Ýáñ ³õ³Ý¹ »¹»ñ Üáñ àõËïÇ Ï»Ý¹³Ý³ ïáõñ øá ã³ñã³ñ³Ý³õù
43 D ·³éÝ ÷Ë ·³ÑÝ D µ³ßË»³°
44 D ÷Ë 44-45 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
ä³Ñ»³° ³Ý¹³ï³å³ñï Û³Ñ»Õ Ù»ÍÇ øáÇÝ Û»ñ»õÙ³Ý,
Îóáñ¹ ÉÇÝ»Éáí Û³ç³ÏáÕÙ»³Ý ¹³ëáõó ³ñ¹³ñáóÝ
47 D Ü»ñ·áñÍ³Ï³Ý Ññ³ß³·áñÍáõÃ»³Ùµ ÷Ë Üáñ³ë-ù³Ýã ½³õñáõÃ»³Ùµ
48 D ä³ñï»³É ÷Ë Î³é³å³ñï»³É … í³Ý»É
49 D ÷Ë ïáÕÇ. Æ Ï³å³Ý³ó µ³Ýï¿ ¹ÁÅáËáóÝ, ³ñ-Ó³Ï»ó»ñ ½·»ñ»³ÉëÝ, áñ Ç ÝÙ³

Երկիր շարժեալ, վէմք պատառեալ, վարագոյր հերձեալ,
Գերահրաշ փառաւք յարուցեալ, խնդութեամբ զառաքեալսն լըցուցեր,
Աւրհնեմք եւ փառաւորեմք զյարուցեալդ ի մեռելոց զՓըրկիչդ աշխարհի,
Ահա ընկա՛լ զմաղթանս մեր յաւուր Յարութեան Քո, աղաչեմք:

***Ե**րկնի եւ երկրի արդարադատ դատաւոր,*
Անմահից պետական զաւրացն անհանգչելի նըւագ ներբողեան,
Անտեսանելի՝ աչաց, անլուր՝ ականջաց, պարածածկեալ խորհուրդ հայրական,
Ի վերջին աւուրս յայտնեալ, հրաշափառ նշանաւք երեւեալ,
Հայրական կամաւք ի խաչ բարձրացեալ, ի վիմափոր գերեզմանի եդեալ,
Ի ստորին վայրս մահու իջեալ, բարապանաց դժոխոցն ահիւ պակուցեալ,
Նորահրաշ փառաւք յարուցեալ, զտառս մարգարէիցն կատարեալ,
Ննջեցելոցն ազատութիւն եւ հանգիստ պարգեւեալ,
Ահա յիշ.
Եւ եւս առաւել.
Զանձինս մեր.:

***Ս**կիզբն յարութեան միաշաբաթին, յորմէ աղբերացան ժամանակք ամենայն,*
Անժամանակ ի Հաւրէ, անմիջնորդ ի Մաւրէ, անհասանելի հոգեղինաց,
Անտեսանելի հրեղինաց, անմերձենալի երկնից,
Հաւրանաց, անմահ Բանդ Աստուած,

---

50 D ºõ ¹áÕ³Éá í »ñÏÇñ ß³ñÅ»ó³õ ÷Ë ºñÏÇñ ß³ñ-Å»³É

51 D ²ë ï áõ³Í³Ññ³ß ÷Ë ¶»ñ³Ññ³ß D »õ ½³é³-ù»³ÉëÝ ½Áõ³ñ×³óáõó»ñ ÷Ë ËÝ¹áõÃ»³Ùµ… ÉÁóáõ-ó»ñ

52 D ÷³é³õáñ»³É »õ »ñÏÁñå³·»³É Ï»Ý¹³Ý³ñ³ñ ÷Ë ²õñÑÝ»Ùù… Ù»é»Éáó D öÁñÏÇã

54 D ³ñ¹³ñ ÷Ë ³ñ¹³ñ³¹³ ï

55 D ÷Ë ï áÕÇ áõÝÇ.
²ñù³Û »õ î¿ñ, ÑÁ½³õñ Ã³·³õáñ, ³ÝÑ³Ý·ã»ÉÇ ÝÁõ³· Ý»ñ·áñÍ»³É,
²ÝÙ³Ñ å»ïÇóÝ ËÁÙµÇóÝ ³Ñ³õáñ

57 D ÷Ë 57-59 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
¼áñ Ññ³ß³÷³é ÝÁß³Ý³õù óáõó³ñ »õ øáÛ¹ Ï³Ù³õù Ç Ë³ã µ³ñÓñ³ó³ñ,
Æ ·»ñ»½Ù³Ý íÇÙ³÷áñ »¹³ñ »õ ½µ³ñ³å³Ýù ¹ÅáËáóÁÝ ½³ñÑáõñ»óáõó»ñ

60 D ºõ Ýáñ³Ññ³ß D ½ï³éù D Ï³ï³ñ»ó»ñ

61 D ÷Ë ï áÕÇ. ÜÁÝç»ó»ÉáóÝ ÛáÛë³½³ ï áõÃÇõÝ »õ Ï»-Ý³ó Ñ³Ý·Çëï å³ñ·»õ»ó»ñ

65 D ÷Ë ³Ûë ï³Ý áõÝÇ.
êñáíµ¿³·áã Ó³ÛÝÇõ ³õñÑÝáõÃÇõÝ Ï»Ý¹³Ý³ñ³ñ ´³ÝÇ¹ ØÇ³ÍÝÇ,
àñ Ç Ð³õñ¿ ³ÝÅ³Ù³Ý³Ï »õ ³ÝÙÇçÝáñ¹Ç Ø³ñÇ³Ù³Û,
Ú³Ù¿Ý³õñÑÝ»³É êáõñµ ²ë ï áõ³Í³ÍÇÝ,
Æ Ññ»ÕÇÝ³óÝ ³Ýï»ë³Ý»ÉÇ »õ Ð³õñ³Ý³óÝ ³ÝÙ»ñÓ»ÉÇ,
²Õ³ã³Ý³õù øá ëáõñµ ÍÁÝ³õÕÇÝ, áñ ÍÁÝ³õ ½²ñ³ñÇã Ç ã³÷ ï ÁÕ³ÛÇ,
ØÇçÝáñ¹áõÃ»³Ùµ êáõñµ Î³ñ³å»ïÇÝ »õ Úáí Ñ³ÝÝáõ ØÁÏÁñïãÇÝ,
²ë ï áõ³ÍÁÝÏ³É êáõñµ ë³ñÏ³õ³·ÇÝ,
êï»÷³ÝáëÇ Ü³Ë³íÁÏ³ÛÇÝ, Ü³Ñ³ï ³ÏÇÝ Ù»ÍÇ ¶ñÇ·áñÇ, Ð³Û³ëï³Ý»³ó
êáõñµ Èáõë³õáñãÇÝ,
Ø³ùñ³·áõÝÇó ³½³Ýó Ù³ÕÃ³Ý³õù »õ íÁÏ³ÛÇóÝ ³ñ»³Ùµ Ý»ñÏ»Éáó Ý,
ÞÝáñÑ»³º ³ßË³ñÑÇ ½Ë³Õ³ÕáõÃÇõÝ, »Ï»Õ»óõáÛ ÁÝ½Ñ³ë³ï ïáõÃÇõÝ,
Ð³Ûñ³å»ï³Ï³Ý ëÁñµáÛ ³ÃáéáÛÝ ³Ýß³ñÅ³å¿ë áõÕÕ³÷³éáõÃÇõÝ,
ºåÇëÏáåáë³ó »õ í³ñ¹³å»ï³ó ßÝáñÑ³µ³ßË ÓÇñ ÇÙ³ëïáõÃ»³Ý,
ø³Ñ³Ý³ÛÇó ³ÝµÇÍ ëå³ë³õáñáõÃÇõÝ »õ ë³ñÏ³õ³·³ó Ù³ùáõñ ëÁñµáõÃÇõÝ,
Â³·³õáñ³ó Ù»ñáó Û³ÕÃáõÃÇõÝ »õ ÇßË³Ý³óÝ ÛáÛë ù³ç³õÃ»³Ý
ºõ Ñ³Ù³õñ¿Ý ÅáÕáíÁñ¹³Ï³Ý³ó ½»Õç
³ñï³ëõ³ó³Ý³ ³å³ßË³ñáõÃ»³Ý,
²õñÑÝ»³É ¿ Ð³ÛñÝ »õ ·áí»³É ¿ áñ¹ÇÝ,
µ³ñ»µ³Ý»³É ×ßÙ³ñÇï êáõñµ Ðá·Ç,
ºõ ³ÛÅÙ áÕáñÙ»³.

Բարեխաւսութեամբ Սուրբ Աստուածածնին,
Ամենաւրհնեալ Տիրուհւոյ եւ միշտ Կուսին Մարիամու,
Միջնորդութեամբ Կարապետին եւ Մկրտչին Յովհաննու,
Նահատակութեամբ Սրբոյն Ստեփանոսի,
Արագահատութեամբ սրբոց առաքելոց եւ մարգարէից,
Խոստովանութեամբ Սրբոյն Գրիգորի Հայաստանեայցս Լուսաւորչի,
Մաղթանաւք մաքրակրաւնից ազանց եւ արեամբ նահատակացն,
Շնորհեա՛ աշխարհի գխաղաղութիւն, Եկեղեցւոյ Սրբոյ հաստատութիւն,
Հայրապետական աթոռոյն անշարժութիւն, եպիսկոպոսաց շնորհաբաշխութիւն,
Վարդապետաց պատգամաբան քարոզացն գձիր իմաստութեան,
Քահանայից սեղանոյ Տեառն Աստուծոյ անբիծ սպասաւորութիւն, սարկաւագաց սրբութիւն,
Թագաւորաց հաւատացելոց յաղթութիւն, իշխանաց զաւրութիւն
Եւ համաւրէն ժողովրդեան Քում զեղջ արտասուաց ապաշաւանաց,
Եւ այժմ ողորմեա՛:

ՔԱՐՈԶ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ*

Խնամք խորհրդոյ, գութ արարչական, Հաւր անճառի անպարագրական,
Յաւիտենից որ չարժեցար ծնընդեամբ Քո Որդոյ:
Անշարժ կնքեալ տիպդ անլուծական, որ Դու միայն ես անքննական,
Ի յայտ ածէր գգումարդ գոյական, սեռ եւ տեսակ յաշխարհըս լըման:
Նաեւ զագդումն տեսողական տոհմին տըւեր անբաղդատական,
Բազում մասամբք աւրինադրական պէսպէս շնորհաւք յէակս ամենայն
Շիջուցանել ըզբոց տեսակի նախաստեղծիցն յանդիման,
Շնորհեա՛ մեզ ողորմութիւն ի Յարութեան Սուրբ Կիրակէի, աղաչեմք:

Աստուած եւ մարդ բնութեամբ միացեալ, զնախանկար մարդն առ ընկալեալ,
Ի հայրական ծոցոյն խոնարհեալ,
Յամէնաւրհնեալ Կուսէն մարմնացեալ, սրովբէագոչ աւետեաւք եկեալ,
Առ Մարիամ լոյսն արտափայլեալ, զաւրինաւոր բնութիւն քակել,
Զոր Եսայի ձայնեաց, կոյս յղացեալ:
Կատարելով ըզտաւն նախագրեալ, զոր եւ Մովսէս ի Սինա տեսեալ,
Այսաւր ի գբոյ խորոց յարուցեալ, զմեզ յառաջին փառսըն վերագրեալ,
Զսրովբէափակ դուռն մեզ բացեալ, զտունկ խնդութեան մեզ պարգեւեալ,
Զաւազանին խորհուրդն յաւրինեալ, Սուրբ Խորհրդոյն հաղորդս արարեալ,
Զանանց պըսակն մեզ պատրաստեալ, զայն զոր ակն ոչ տեսեալ,
Շիջուցանել ըզբոց տեսակի նախաստեղծիցն յանդիման,
Շնորհեա՛ մեզ ողորմութիւն ի Յարութեան Սուրբ Կիրակէի, աղաչեմք:

Զարչարակցեալ Քեզ լոյսն արեւին ի վեցերորդ ժամ խաւարելոց
Ծանեաւ ըզլոյն յարփոյն պանծալի եւ նսեմացոյց ըզլոյսն ի յինքեան
Մերկ անդամաւք ընդ մերկացելոյն ըստուերըն քաւղ եղեալ անհասին,
Զի մի տեսցեն ակն անարժանից զԱստուածային տիպդ անտանելի,
Իսկ մայրն Քո մաքուր աղաւնի, կացեալ հանդէպ առ Քոյդ հանդիսի,
Հանդիսին մորմոքելով հեղոյր զարտասուսն միջաբեկեալ առ խաչափայտին,
Սրտիւ բախէր զձայնն ողորմագին, լալով ասէր զողըն ի յատենին.
— Զիմ աւետեաւք Որդիս Միածին ընդդէմ աչացս ի մահ մատնեցին,
Զահեղ գըլուխ Փրկչիս աշխարհին փշոց պսակաւք արեամբ ներկեցին,
Զարարչագործ մատունք անդրանկին ի քառանկիւն փայտ բեւեռեցին,
Ահագին աւր մաւրս հասուցին եւ կիսամահ զիս ինձէն զերծեցին,
Շնորհեա՛ մեզ ողորմութիւն ի Յարութեան Սուրբ Կիրակէի, աղաչեմք:

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 90³-94µ
Êáñ³·Çñ
F ï»°ë í»ñ»õáõÙ

Ì³Ûñ³Ï³ å ª Ê³ã³ ï áõñ
´Ý³·Çñ
21 F Ë³õ³ñ»Éáóª ¹³ñÓáõ³Í áõñµ³ÃÇÝ
22 F ÛÇÝù»³Ýª ¹³ñÓáõ³Í Ù¿çûñ¿ÇÝ

Արարչակից Հաւր եւ Սուրբ Հոգիդ ներմարդացեալ անփոփոխելի,
Աւանդելով զհոգիդ Քո բարի, ազատեցեր զհոգիսն ի բանտին։
Ճաշակեցեր քացախ եւ լեղի, քաղցրացուցեր զկամքըն հայրենի,
Տեղի ետուն խինձք հեղեղատի, զոր եւ Սովմնաս փորեաց ի վիմի։
Գրով էական կնքեալ մատանեաւ զոր դրոշմեցար վէմդ անփակելի,
Պահապանաւք պատեալ պահեցար, որ պահապանդ ես այսմ աշխարհի։
Համարեցար նոցա ընդ մեռեալսն, որ յարութիւնդ ես մարդկան սեռի,
Ի յիւղաբեր կանանց խնկեցար, որ խունկ անուշ ես սրբոց գնտի։
Արտասուահոս աչաւք ողբացար, որ ցնծութիւնդ ես երկնի եւ երկրի,
Շնորհեա՛ մեզ ողորմութիւն ի Յարութեան Սուրբ Կիրակէի, աղաչեմք։

Տիւ տենչալի եղեւ բերկրական ի խորքնոյն ժամ գիշերական,
Լոյսն եղական, պետն երկնանման, ահեղ գոչեաց ձայն զարմանական,
Կալով հանդէպ վիմին սոսկական, արծւատարած թեւոցն արծարծման,
Տայր զաւետեաց ձայնն ուրախական, երկնի եւ երկրի փողէր զուարճական,
Այսաւր ցնծացէ՛ք, դստերք Եւայի, զի մեղանացն անէծք ջնջեցան,
Փուշն ի ծաղիկ դարձաւ հրճուանաց, քիրտն ի հանգիստ աշխատել մարդկան,
Մահն մեռաւ, կեանք թագաւորեաց, գիրն տեղի ետ ըստուերական,
Հոգին ելից եւ յաղթահարեաց, հատաւ կապանքն որ անլուծական,
Այսաւր ցնծան երկինք եւ երկիր, զի աւետաբեր գիրն պարզեւեցեան,
Շնորհեա՛ մեզ ողորմութիւն ի Յարութեան Սուրբ Կիրակէի, աղաչեմք։

Ուրախացի՛ր, մայր Մանուիէլի, դուստր Դաւթի արքային մեծի,
Այժմ տեսցես զՈրդիդ ցանկալի, ըզՏէր Յիսուս զՓրկիչն աշխարհի,
Զայն որ եկաց կամաւ յատենի Պիղատոսի եւ Հերովդէի,
Այսաւր յարեաւ փառաւք հայրենի, Աստուած եւ մարդն անբաժանելի,
Ոչ խախտելով զգիր գերեզմանին, որով եւ կուսութիւն Քո սուրբ հրաշալի,
Մեզ խ՛ոստացաւ յաւուրըն մեծի յառնել փառաւքն Իւր անփոխելի,
Զարթի՛ք, հոգիք սուրբ մարգարէիցն, որք կայք ննջեալ ի գերեզմանի,
Սիոն տեղի ձեր ապաստանի, ձեզ առագաստ լինի բերկրալի,
Նախագրեալ տառքըն ձեր տեսութեան, կատարեցաւ յայտնի աշխարհի,
Հայր հաճեցաւ, որդին ազատեաց, Հոգւոյն պատիւ ըզմեզ փըրկողի,
Շնորհեա՛ մեզ ողորմութիւն ի Յարութեան Սուրբ Կիրակէի, աղաչեմք։

Ի իւծեալ, տրտմեալ դասքըդ մետասանից, որք խաչելոյդ եղէք խաչակից,
Դուք գերագուն գունդդ պետրոսեան, մաւրն Աստուծոյ յորդ արտասուակից,
Որ Արարչին էք սեղանակից, այժմն եղէ՛ք գերեզմանակից,
Փախստական եղէ՛ք յատենին, յորժամ հարին զհովիւն հաւտից։
Մի՛ երկնչիք, դիտապետք վեհից, յորովայնէ ընտրեալքդ ի բիւրից,
Ուռք աւրհնութեան, պտուղք կենդանի, զոր եւ տնկեաց ձեռք Ստեղծչին էից,
Այսաւր խնդա աշխարհ ամենայն, զի յարեաւ Քրիստոս Տէրըն բոլորից,
Ազդ արարէ՛ք խորոց եւ բարձանց աւրհնել զՓրկիչն յաւիտենից,

Մեզ բարեխա՛ւս լերուք ցաւակից յարքայութիւնըն ձեզ դասակից,
Ահա յիշեսցես զհոգիս ննջեցելոց:

Եւ եւս առաւել զյորդորումն,
Ջանձինս.:

Ըապէս լուսոյդ մայր եւ բնակարան, անկէզ լուսոյն միշտ ըշտեմարան,
Մայր Աստուծոյ, աւրհնեալ Մարիամ, պըսակ փառաց, ջահ անշիջական,
Յերէկ տեսեր զՈրդիդ յատենի, այսաւր յարեաւ փայլակնանըման,
Յերէկ դատաւղքն էին յանդիման, այսաւր դասապետն երգէ զուարճական,
Յերէկ ծանաւթքն փախստական, այսաւր աշխարհս հնազանդեցան,
Յերէկ զինուորքն էին պահապան, այսաւր հրեղէնքն են փառատրական,
Բարեխա՛ւս լեր, աւրհնեա՛լ Տիրուհի, առ քո Որդին Բանըն հայրական,
Ըզմերս ընդունել զաղերս մաղթանաց, մեզ ցուցանել զգութն արարչական,
Կըցորդելով քեզ ըզմեծն ի ծնունդս եւ ըզպըսակն Սուրբ Նախնական,
Հանդերձ մերոյ սուրբ Լուսաւորչաւն, յազգէն շնորհեալ մեզ պարթեւական,
Մեզ ողորմեա՛ց մայրըդ քաղցրական եւ փարատեա՛ զքունն տրտմական,
Բարձ ըզպատիժ պատուհասական եւ ազատեա՛ զամենեսեան միաբան,
Եւ այժմ.:

Ի ՄԵԾԻ ԿԵՆՍԱԲԵՐ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆՆ ԱՍԱՑԵԱԼ ԳԱՆՁ ՍԱՐԳԻՍ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԻ Ի ԽՆԴՐՈՅ ՊԱՐՈՆ ԱՄԻՆԱԴԻՆԻՆ ՅԱՒԱՏԱՐԻՄ ԾԱՌԱՅԻՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՈՐ Է ՈՐԴԻ ՊԱՐՈՆ ՆԻԿԱՒԼԻՆ*

Սրովբէական ձայնիւ նըւագեմք գերգս աւրհնութեան Քեզ, Տէ՛ր յարակայ,
ԶՀայրդ անըսկիզըն յառաջ քան ըզսկիզըն եւ զՄիածինդ Բանդ անեղակայ,
Որ ես ծագումն եւ լոյս անվախճան եւ հրաշափառ անուն գերակայ,
Երկնագումար խըմբիցն ահաւոր, անմահ զաւրացըն Տէր եւ արքայ,
Բոլոր սեռից հրանիւթ զաւրութեանցն անպարագիր եւ անտեսակա,
Զոր կամաւ Հաւր անծին ծընաւղիդ եւ փառակից Հոգւոյդ միշտակայ,
Խոնարհեցար հըզաւրդ ի բարձանց, ողորմելով որդւոց Ադամայ,
Առաքեցեր զպետըն Գաբրիէլ առ Մարիամ դուստր Յովակիմայ,
Լինել տըղայ ի տանէ Դաւթի եւ ի զարմէ աւրհնելոյն Յուդայ,
Պարփակեցար յարգանդ կուսական, բընակելով աւուրք ինն ամսեա,
Կատարեցեր ըզտնաւրինական զբան տեսողաց զոր գրեցին նոքա,
Ի հրաշափառ մեծի յարութեանս աւրհնեմք զՈրդիտ ընդ Հաւր գոյակա,
Ահա ընկա՛լ ըզմեր զաղաչանս եւ զգըննեալս արեամբ Քո կենագործեա՛:

Աստանաւր լոյսդ անճառ ծագեցար, ի յետ լըրման աւուրցըն վերջնումն,
Եւ նորասքանչ ահեղ զաւրութեամբ, ելեալ բարձրացար ի կառսըդ վերնում,
Քո բեւեռմամբ բազկացդ անարատ, զոր պարզեցեր ի ժամն յերրորդում,
Բարձեր զանէծսն առաջին մարդոյն, զոր ի պըտղոյն եկեր յառաջնում,
Առեր զապտակն հանդերձ փշեղինաւք, փոխանակ մեծ փառացն անպատում,
Եւ ծածկեցեր ըզմերկն Եւայի, զոր ի յաւձէն խաբեցաւ ի հնում:
Սարսափելիդ հրեղէն զըւարթնոցն, քացախ լեղեաւ արբեր զճաշակումն,
Որ եւ մահուամբ անմահըդ մարմնով, ձեռաւք եդար շիրիմի նորում,
Հըզաւրապէս քակեցեր զդըժոխքն, զամուր նորա առեր յաւարումն,
Այժմ յարուցեալ հաներ զգերեալսն, ազատեցեր ի գբէն ներքնումն,
Լոյս գերարփի յաշխարհ փայլեցեր, ամենեցուն շնորհեալ ըզբերկրում,
Ի փըրկչական Քոյ յայսմըն տաւնի՝ գոհաբանութիւն Տեառնըդ մերում,
Ահա ընկա՛լ ըզմեր զաղաչանս եւ գըննեալս արեամբ Քո կենագործեա՛:

Րաբուն հըզաւր եւ կենդանարար Յիսուս Քրիստոս, Փրկիչ աշխարհի,
Հանգուցեալըդ յաթոռսըն քրովբէական, երեւեցար փառաւք ի յերկրի,
Եւ գուշակեալ արքայդ ի մոգուցն, զըմըռսապատ եդեր ի կտաւի,
Արկաւղըդ ըզլոյս փառաց իբր աւդոց, եդար ի գուբ նորափոր վիմի,
Նախ եռաւրեա արբմամբ թաղեցար, ի սրբազան սիրտ մետասանի,
Կենդանարար կարող զաւրութեամբ յարեար յաւուր երրորդականի,

² ÕµÇõñÝ»ñ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 169 ³ -174 ³ D ï »°ë í »ñ»õáõÙ
Êáñ ³ ·Çñ Ì ³ ͧñ ³ Ï ³ åª ê ³ ñ · ëÇ ¿ ¶[³ ÝÓë]

Զանկեալ ազգին զերկիւղըն բարձեր, ի ձայն աւետեացըն Գաբրիէլի,
Եւ ասելովըն մի՛ երկնչիք, պահապանաց դասքըն զարհուրին,
Եկեալ կանանցն ի սուրբ գերեզմանն, յառաւաւտուն միշաբաթին,
Խանդակաթ սիրով գոչէին, արտասուական ձայնիւ ողբալի,
Զոր հրեշտակին ձայնեալ առ նոսա, զի արդ խնդրէք զՏէրն յայսմ ի գբի,
Նա յարուցեալ ի խոր գիշերի, աստուածական փառաւք Հայրենի,
Ահա ընկա՛լ ըզմեր զաղաչանս եւ գընեալս արեամբ Քո կենագործեա՛։

***Գ**ոչէր հրեշտակն ի վերայ վիմին, տայր զաւետիս Քո Սուրբ Յարութեան,*
Ուսոյց կանանցըն սըրբազգեստից եւ փարատեաց զերկիւղ տըրտմութեան,
Երթայք պատմեալ գընդին Պետրոսի, զինքն ասաց բանըն Տէրունական,
Զոր զուարճալի բերկրանաւք լըցեալ առաքելախումբ դասքըն մետասան,
Համարձակեալ մեծին Թումայի եւ շաւշափեալ զկողդ աստուածական,
Հրաշացուցեր ի յորսըս ձըկանցն, առ ծովեզերբըն Տիբերական,
Առաւաւտուն ազդեալ ըզկոչումն, հեթանոսացըն գալ միաբան,
Հաղորդելով հացիւն ընդ նոսա, հաւաստելով զբանըն տիրական,
Ի ժամադրեալ տեղին գումարեալք, Գալիլիայ ի լեառն աւրհնութեան,
Եւ տարածմամբ երկնապարզ Աջոյն, գերապատիւ առին զաստիճան,
Ճըշմարիտ եղեալ հաւատ երեւմամբըն, մինչեւ յաւարտ մեծի Համբարձման,
Կալ միամիտ եւ սպասեալ արթուն, մըխիթարիչ Հոգոյն գալըստեան,
Ահա ընկա՛լ ըզմեր զաղաչանս եւ գընեալս արեամբ Քո կենագործեա՛,
Աղաչեմք։

***Ս**քանչելի եւ հրաշափառ տաւնիս սուրբըն Սիոն հարսնացեալ ցընծայ,*
Վայելչական փառաւք զարդարեալ, գեղապայծառ տեսլեամբ հրաշանա,
Բանս զառագաստ իւր սըբութեամբ, եւ զուարճացեալ որդովքըն խընդա,
Ժողովէ զընտրեալսն ի սկզբանէ եւ փեսային արեամբ կարմրանայ,
Գառն երկնաւոր, զմանանայդ կենաց, ճաշակողացըն բաշխես ի սմա,
Երկըրպագեմք յարութեան Փրկչիդ, զխաղաղութիւն երկրի առաքեա՛,
Եւ վերըստին զաշխարհս ամենայն ի դիւական հաղբիցն ազատեա՛,
Զխաւարն անլոյծ հին նըսեմութեան, զառ ի սըրտից մերոց փարատեա՛,
Ըզգերարփի արեգակն արդար, ողորմութեամբ Քո ի մեզ ծագեա՛,
Եւ փոխարկեա՛ զանէծսն յաւրհնութիւն ի սըրբոց դասն ըզմեզ կարգադրեա՛,
Զաւանդութիւն յուսոյն եւ սիրոյ ճըշմարտութեամբ ի մեզ նորոգեա՛,
Փառացըն Հաւր ի յորդէգրութիւն, զամենիսեան եւ զմեզ վերագրեա՛,
Ահա ընկա՛լ ըզմեր զաղաչանս եւ գընեալս արեամբ Քո կենագործեա՛։

***Ի**սկ փառակից Հոգւոյդ ճըշմարտի, Յիսուս Միածին, Որդի Հաւր եւ Բանդ,*
Որ ի մարմնի հրաշագործեցեր անճառաբար ըստ մարդեղութեանդ,
Եւ հիմն արկեր մարդկեղէն բնութեանս մեծ զաւրութեամբ Քո աստուածութեանդ,
Ըզչարչարանս խաչի եւ մահու ի յանձն առեր ըստ խոնարհութեանդ,
Զպարտ անիծիցն հայրենի լուծեր, ըստ փըրկագործ Քո խաչելութեանդ,
Զմեռելութիւն բնութեանըս մերոյ փոխեցեր ի կեանք, ըստ Քո յարութեանդ,

Եւ զդառնութեան ճաշակն առաջին, քաղցրացուցեր ըստ ողորմութեանդ,
Ի Քէն բղխման երկուց աղբերացն զմեզ մաքրեցեր ըստ Քում նորոգմանդ,
Կընքեալ վիմաւք դրաւքըն փակելովք, մըտեր ի դասն ի Սուրբ Վերնատանդ,
Փըչմամբ զնոսա զարմանագրեցեր ի հաստատիլ Քո տնաւրէնութեանդ,
Քառասնեկի լըրման Քո աւուրց յետ հրաշափառ Քո սուրբ Յարութեանդ,
Հաներ զընտրեալսն ի Բեթանիա եւ վերացար առ Հայր միութեամբդ,
Ահա ընկա՛լ ըզմեր զաղաչանս եւ զընեալս արեամբ Քո կենագործեա՛:

***Է** ի յէէն անորիշ բնութիւն, իմաստագործ անուն րաբունի,*
Կենդանատու Փըրկիչ աշխարհի, Տէր բոլորից մարդկային սեռի,
Զպատկերն անկեալ եկիր նորոգել, որ անկարաւտդ ես աւգնականի,
Խընդրեմք ի Քէն, Տէ՛ր երկայնամիտ, յաւր խսկութեան ցուցման Քո մեծի,
Միջնորդութեամբ մեծի քարոզչացն եւ սուրբ արեան Քո կենարարի,
Խաղաղացո՛յ ըզխռովութիւն, անշարժ պահեա Սուրբ զԵկեղեցի,
Զպետականըն մեր զաստիճան, սուրբ եւ մաքուր ընտրեալ ի վիմի,
Զեպիսկոպոսըն հոգէշնորհ ամբողջ լինել ըստ Տեառն աւրինի,
Ըզքահանայսն, ըզսարկաւագունսն եւ զվարդապետ բանին քարոզի,
Ըզթագաւորսն եւ զիշխանականսն զաւրանալով ի պատերազմի,
Ըզդատաւորսն անաչառութեամբ հանդարտ լինել ի պատուիրանի,
Եւ համաւրէն արանց եւ կանանց, միանալ ի լոյսն անմեկնելի,
Ահա յիշեսցես ըզհոգիս հանգուցելոցն
Եւ ողորմեսցիս ի մեծի նորոգման յարութեան Քո, Տէ՛ր, աղաչեմք,
Եւ եւս առաւել զյորդորումն սիրոյ,
Զանձինս մեր.:

***Գ**անձ գերազարդ, գովեալ գերարփի, ամէնաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածին,*
Փայլեալ զըտար գունով գեղապանձ, Սուրբ բնակարան փառաց Միածնին,
Հրավառ ծըխեալ բուրվառ ոսկեղէն, բըլուր անուշահոտ կընդըրկի,
Ընտրեալ սուրբդ ի հողեղինաց եւ բնակարան եղեր Հաւր Բանին,
Մաքրազարդեալ աւթեւան Հոգւոյն, ծընար զՏէր զանպարագրելին,
Անհասական գըտեալ ըզշնորհին, երկըրպագեալ յերկրի եւ յերկին,
Զոր պաղատմամբ սըրտի հայցելով առնուլ յորդոյդ Քո ըզխընդրելին,
Եւ բարեխաւս ընկալցիս ընդ Քեզ զպետրոսեան զունդ մետասանին,
Սուրբ զԿարապետըն եւ ըզՄըկըրտիչն, ըզՍտեփանոս տեսաւղն անճառին,
Զմեծըն Գրիգոր Սուրբ Լուսաւորիչն, ըզպանծալի քընարն երկնային,
Ըզզաւրացեալսն յՈրդին Քո սիրով, զարեամբ ներկեալ թիւ մարտիրոսին,
Ըզհայրապետսն եւ ըզվարդապետսն, ճըգնաւորաւք ընտրական դասին
Եւ ըզժողովք հաճոյացելոց յիսկըզբանէն մինչեւ ի վերջին,
Տալ աշխարհի զխաղաղութիւն եւ տարեկանաց անվընասութիւն,
Քրիստոնէից միաբանութիւն եւ անմեղացըն պահպանութիւն,
Մեղաւորաց ապաշխարութիւն եւ նեղելոցըն համբերութիւն,
Եւ Ինքն Աստուած աւրհնեալ ի բնաւից եւ յաւիտեանս յաւիտենին,
Եւ այժմ ողորմեա՛ց մեզ, Տէ՛ր Աստուած մեր:

ԳԱՆՁ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ ՍԱՐԳԻՍ ՓԻԼԻՍՈՓԱՅԻ ԱՍԱՑԵԱԼ*

Գանձ Հայրենի, ճըշմարիտ աւանդ ճոխացուցիչի յեկեղեցի,
Դաւանեալ խոստովանութեամբ եւ տիրապէս իսկութեան որդի,
Սահմանեալ սահման անսահմանելիդ, որ բոլորից ես անճառելի,
Ծառագայթ եւ լոյս էակցին փառացըն Հաւր անեղծանելի,
Զաւրութիւն հըզաւր զաւրաւոր զաւրացուցիչ անհասանելի,
Փառակից բնութեանըն Հաւր ծոցածին, անժամանակ եւ անքըննելի,
Արարչակից ընդ Հաւր յէութեան զանազանեալ անթարգմանելի,
Աւրհնեալ, գովեալ եւ բարեբանեալ, երկըրպագեալ յերկինս եւ յերկրի,
Փըրկիչ հոգւոց կանխաւ քարոզեալ բոլոր գոյից, որ են յաշխարհի,
Լրումն աւրինաց եւ մարգարէից յետ սահմանեալ ժամանակի,
Առ Քեզ մատուցանեմք զաղերս աղաւթից ի Յարութեանս կիրակէի,
Աղաչեմք:

Սուրբ Բաբունի բնաւից աշխարհի, առաքեցար նըմանդ ի Հաւրէ,
Ծընար ի մաւրէ լուսազարմ ի կուսէ, մաքրեալ Հոգւով ի յանարատէ,
Եւ ըզընութիւն անմահացուցեր զառեալըն հող կանխաւ ի յերկրէ,
Ընդ Քեզ սիրով զմեզ միացուցեր, անմեկնելի իջեալդ ի յերկնէ,
Զչափ աւրինացն անդրանկաց լըցեր քառասնաւրեա ի Սիմէոնէ,
Նըւիրեցար ընծայ ծերունոյն եւ գըգուեցար գըրկաւք ի նմանէ,
Զպատւէր ծնողացըն կատարեցեր, զայն որ եդեալն էր ի Մովսիսէ,
Եկիր կամաւ ի մըկըրտութիւն, ձեռնադըրեցար ի Սուրբ Յովաննէ,
Զոր եւ բարբառ ձայնին հայրական ի Յորդանան սիրով վըկայէ,
Պարգեւատու բարեաց անպատում զՔեզ յայտնեցեր ծնելոցս ի հողէ,
Զարդարեցեր հըզաւր զաւրութեամբ զամենիսեան յառատ Քո շնորհէ,
Առ Քեզ մատուցանեմք զաղերս աղաւթից ի Յարութեանս կիրակէի,
Աղաչեմք:

Ի կատարեալ խորհրդոյն մեծի անճառ միութեամբ տնաւրէնութեան,
Եկիր կամաւ եւ խոնարհութեամբ ի չարչարանս մարդկան փրկութեան,
Ի խաչ ելեր կատարելութեամբ, մեզ շնորհեցեր գիր ազատութեան,
Ապտակեցար, իշխանդ աշխարհի, զոր յանձն առեր ըստ խոնարհութեան,
Զլեղին արբեր ճաշակ դառնութեան, մեզ պարգեւեալ զհացն անմահութեան,
Ընդ խաւարումն լուսաւորացն, առ մեզ ծագեա՛ զլոյսդ ողորմութեան,
Ընդ բարձրանալն ի խաչափայտին, զմեզ բեւեռեա՛ ի սէր սըրբութեան,
Եւ ընդ շարժումն հիմանց անդընդոց, անշարժ պահեա՛ ի խաղաղութեան,
Ընդ պատառիլ հին վարագուրին, մեր պատառեա՛ ըզգիր պարտութեան,

---

² ÕµÇõñÝ»ñ
D-Ó»é. ÑÙñ. 80 (ö ³ ñÇ½), Ã»ñÃ 183 ³ -188 ³ Êáñ ³ ·Çñ
Ì ³ ïñ ³ Ï ³ å ª ¶ñÇ · áñÇ ¶ D ï »°ë í »ñ»õáõÙ

Ընդ աւանդման Հոգւոյդ տիրական, ընկա՛լ զհոգիս մեր ի բարութեան,
Որ պատեցար յԱրեմաթացոյն, զմեզ զարդարեա՛ փառաւք ճոխութեան,
Եւ ըստ թաղմանն ի գերեզմանի, արժանացո՛յ զմեզ արքայութեան,
Ընդ մատանեաւ գրոյն կընքելոյ, ըզմեզ դրոշմեա՛ խաչիւն աւրհնութեան,
Որ պահեցար ի զինուորացն, ըզմեզ պահեա՛ յաւուր չարութեան,
Տէր, որ յարեար կարաւղ զաւրութեամբ, եւ զմեզ յարո՛յ ի կեանս արդարութեան,
Առ Քեզ մատուցանեմք զաղերս աղաւթից ի Յարութեանս կիրակէի,
Աղաչեմք:

***Գ**երահրաշ փառաւք զաւրութեամբ յարեար, ահեղ Տէր իշխանութեամբ,*
Ազատեցեր զգերեալսն ի բանդէն, իջմամբ ի դըժոխսըն կարողութեամբ,
Հարեալ զգունդ չարին վանեցեր եւ սաստեցեր ի սպառ բարկութեամբ,
Սարսեալ սաքրէին զաւրքըն խաւարին, փախըստեա կորեան ի Քէն դողութեամբ,
Կապեալ սանձեցեր զվիշապն ապըստամբ, ահեղ, ահաւոր հըզաւր տէրութեամբ,
ԶԱդամ կանգնեցեր, զանկեալն ի փառաց, զմաւրըն բարձեր զպարտսն արդարութեամբ,
Զմահու լուծէր զիշխանութիւն, զմարդն կեցուցեր յուսով յարութեամբ,
Զմեռելութիւն ախտից սըրբեցեր, աւազանին սըրբոյ մաքրութեամբ,
Զհասարակաց վերջի զյարութիւն հաստատեցեր հաւատարմութեամբ,
Յաւրինակին տեսլեամբ ծանուցեր, տալով նըշան բանին պատմութեամբ,
Զչորեքաւրեան կոչեցեր զՂազար, մեռեալն ի ձայն Քո ազդեցութեամբ,
Եւ զաշակերտսըն զարմացուցեր, նոր սքանչելեաւք լըցեր խընդութեամբ,
Ի գործ բարի արմատացուցեր, ճըշմարիտ սիրով ի Քեզ միութեամբ,
Առ ի քեզ մատուցանեմք զաղերս աղաւթից ի Յարութեանս ի կիւրակէի,
Աղաչեմք:

***Ո**՛վ ահաւոր եւ մեծ սքանչելի, փառաւորեալ անուն տիրական,*
Ի Քէն զարհուրեալ բոլոր ազգ մարդկան, ի չար գործոց փութով փոխեցան,
Ի դիւապաշտ մոլորութենէն յաւժար կամաւք հրաժարեալ գըտան,
Ի վայելուչ պատուոյ կենցաղոյս աւտարացեալ հոգւով հեռացան,
Զյունայնութիւն սնոտի աշխարհիս յըստակ հոգոյ ակամբ նայեցան,
Զտնաւրէնութեան խորհուրդ Քո շնորհաց ի յանձն առնուլ ընդ Քեզ կամեցան,
Հեղմամբ արեամբն Քեզ նըմանեալ, յաղթող մահու քաջ երեւեցան,
Զըսպառնալիսն ըզբռնաւորացն զնոյն առ ոչինչ համարեցան,
Սուրբ հաւատով յաղթեցին չարին եւ յեկեղեցի արձան կանգնեցին,
Եւ բարեխաւս են քրիստոնէից Երրորդութեանն միասնական,
Առ ի քեզ մատուցանեմք զաղերս աղաւթից ի Յարութեանս ի կիւրակէի,
Աղաչեմք:

***Ր**աբուն ազանց համայն կարգեցեր յեկեղեցի յաւրինակ երկնի,*
Վարժիչք հոգւոց ըզՔեզ սիրողաց յանցեալն եւ ներկայի ժամանակի,
Անկեալ բնութեանս ի խորըս չարին լեր յարուցիչ որոց յաշխարհի,

Բժիշկ ախտից չար հիւանդութեանց եւ նեղելոց, որք են ի վտանգի,
Որ յարուցիչ ես ննջեցելոց, կենդանարար Տէր եւ կենդանի,
Այլ, յորդորիչ միանձնացելոց, որք ի լերինս եւ յայրս են յերկրի,
Քարոզք յարութեան Քո կենարարի տալով աւրինակ ի յաւրըն վերջի,
Ի բարձրութիւնս երկնից կամարացն լուսաւորացն ի ժամանակի,
Ի խորս երկրի յանբաւահայեաց գքառեակ խառնումն յեղանակի,
Բոյսս եւ ի տունկս եւ ի սերմանիս, որ մարդկային սեռից պարգեւի,
Հեռաւորաց եւ մերձաւորաց, հանգուցելոց եւ որք կենդանի,
Ամենիքեան ուսեալք յԱստուծոյ, զԱստուած աւրհնեալ յամենայնի,
Առ Քեզ մատուցանեմք զաղերս աղաւթից ի Յարութեանս կիրակէի,
Աղաչեմք:

Ի Քեզ համբառնամք զձայն պաղատանաց, զԵրրորդութիւնդ աւրհնեմք միաւոր,
Մատուցանեմք զաղերս աղաւթից առ Միածինըդ Հաւր անձնաւոր,
Եւ արտասուաւք ի խորոց սրտէ գոչեմք առ Քեզ ի ձայն ողբաւոր,
Զաւանդութիւն յուսոյ եւ սիրոյ նորոգեսցես ի մեզ հոգեւոր,
Պահեա՛ անբիծ խոստովանութեամբ ըզհայրապետըն մեր (այս անունն) փառաւք
գաւրաւոր,
Զեպիսկոպոսըն հոգեշընորհ (այս անունն) անարատ լինել սպասաւոր,
Ըզվարդապետսըն շնորհազարդեալ իմաստունն մըտաւք բանաւոր,
Զերիցունսն եւ զսարկաւագունսն պայծառափայլ լինել ջահաւոր,
Թագաւորաց մերոց յաղթութիւն ի պատերազմն հանդիսաւոր,
Զիշխանսն, ըզպետս եւ զզաւրավարս ի թըշնամեաց մարտին դիմաւոր,
Ախտացելոցըն բըժշկութիւն պարգեւեսցես, բըժիշկդ երկնաւոր,
Եւ ըզժողովս քրիստոնէից պահպանեսցես, Փըրկիչդ ահաւոր,
Զհանգուցեալսն ի Քեզ հաւատով, արժանացո՛յ դասուն լուսաւոր,
Ահա յիշես.
Եւ եւս առաւել.:
Զանձինըս մեր.:

Գոհաբանական ձայնիւ աւրհնութեամբ փառաւորեմք Սուրբ զԵրրորդութիւնդ,
Ըզճշմարիտ միաստուածութիւնդ զՀայր եւ զՈրդի եւ ըզՍուրբ Հոգիդ,
Աղաչանաւք աւրհնեալ Տիրուհոյդ Մարիամու Սուրբ Աստուածածնիդ,
Երկնանման երկնից թագուհոյդ եւ հրաշափառ տիրական Կուսիդ,
Եւ Յովհաննու մեծ Կարապետիդ, ըզսպասաւոր մեծի Փեսայիդ,
ԶՍտեփաննոս տեսաւղն Արքայիդ եւ զՄիածին Սուրբ Թագաւորիդ,
Զառաքեալսն եւ զմարգարէսըն նախաձայնաւղ վըկայք փըրկողիդ,
Խընդրուածովք պարթեւականիդ Հայաստանեաց Սուրբ Լուսաւորիչդ,
Եւ ամենայն սրբոց ընտրելոցն, որք գումարին յահեղ ատենիդ,
Ընկա՛լ զմեզ, Տէ՛ր, եւ պըսակեա՛ ի ծագման փառաց Քոց մեծիդ,
Եւ այժմ ողորմեա՛:

ՔԱՐՈԶ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ*

Յերկնից խոնարհեալ, Բանդ յերկիր իջեալ, մարմին ըսգեցեալ,
Ընդ մարդկան շրջեալ, զցաւըս փարատեալ, եւ զմեղըս Թողեալ:
Զհիւանդս բըժշկեալ, զդեւըս հալածեալ, զմեռեալսն յարուցեալ,
Զկուրս լուսաւորեալ, զկաղըս գնացուցեալ, զբորոտըս սրբեալ,
Աշակերտս ընտրեալ, յերկիր առաքեալ, զցրուեալս ժողովեալ,
Զարքն նախանձեալ, ապերախտ եղեալ, չար խորհուրդ առեալ,
ԶՏէրդ ի խաչ հանեալ, բեւեռմամբ պընդեալ, գեղարդեաւ խոցեալ,
Ահայ հայցեմք, Տէ՛ր, զմեզ ազատել ի մեղաց, սրբել եւ անփորձ պահեալ:

Արքայդ երկնային, անեղ անմարմին, Որդիդ Միածին,
Բանդ եղեալ մարմին, ի յարգանդ Կուսին, առեր զկերպ նախնին,
Զհինն Ադամային, զհոգի, միտք, զմարմին, միացաւ ի նմին,
Զկիրս մարդկային, կրելով ի յանձին, ըստ մարմնոյ կըրին,
Զփորձ սատանային, յաւուր քառասնին, զքաղց եւ վաստակին,
Բազում նման սոցին, գործք աստուածային, ցուցեր ի մարմին,
Յետ կատարմանին, ստուերական տաւնին, ըըման Հին Զատկին,
Յաւուր ուրբաթին, ելեր ի խաչին, ըստ մերոյ փրկութեան,
Ահա հայցեմք, Տէ՛ր, զմեզ ազատել ի մեղաց, սրբել եւ անփորձ պահեալ:

Րոտմամբ յորդաբար, րաբուն բարերար, ձայն բարբառեցար
Եւ իշխանաբար, զհոգիդ կենարար, յանձնեցեր առ Հայր,
Գերեզման եղար, վիմով ծածկեցար, դրոշմամբ կընքեցար,
Յարուցեալ ցուցար, մարմնով զոր ըգեցար, կանանցն յայտնեցար,
Փակեալ դրամբք մտար, յընտրեալսն խաւսեցար, յողջոյն զուարճացար,
Կղոպեանց կցորդեցար, խաւսակից եղար, Աստուած ստուգեցար,
Բազմաց յայտնեցար, եւ ճշմարտեցար, պարգեւք խոստացար,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 152µ-156µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 198³-200µ
Êáñ³·Çñ
H ï»°ë í»ñ»õáõÙ T Ú³ñáõÃ»³Ý ·³ÝÓ øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ Ù»ñáÛ
Ì³Ûñ³Ï³å³Ú³ñáõÃ»³Ý
´Ý³·Çñ
1 T Á½·»ó»³É
2 T ù³õ»³É ÷Ë ÃáÕ»³É
3 T ½Ù»é»³Éë
5 T Û³ßË³ñÑë T ³õ»ï³ñ³Ý»³É ÷Ë ½óñáõ»³Éë Åá-Õáí»³É
6 T Ðñ¿³ÛùÝ ÷Ë â³ñùÝ
7 T µ»õ»é³õù T ·»Õ³ñ¹»³Ùµ
8 T ÷Ë ïáÕÇ áñå¿ë ÏñÏÝ³Ï. ²Ñ³ Ï»óá°½Ù»½, î¿°ñ, »õ ³ñ¹³ñ³óáÛ Û³Ûë Ýáñá·Ù³Ý ³õáõñë Û³ñáõ-Ã»³Ý, ³Õ³ã»Ùù
11 T ÙÇÝ ÷Ë ÝÙÇÝ
13 T ÷Ë ïáÕÇ. ¼ù³ÕóÝ »õ ½Í³ñ³õÇÝ, ½³õáõñë ù³-é³ëÝÇÝ, ½÷áñÓ ë³ï³Ý³ÛÇÝ
14 T ´³½áõÙë
15 T Ï³ï³ñ³ÍÇÝ
16 T »õ ³ñµ»ñ ½É»ÕÇÝ ÷Ë Áëï… ÷ñÏáõÃ»³Ý
19 T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ÆõÕáí ËÁÝÏ»ó³ñ, ½ÁÙ-éáí åÁÝ¹»ó³ñ, Ïï³õáíù å³ï»ó³ñ
20 T ÏÁÝù»ó³ñ »õ ¹ÁñáßÙ»ó³ñ ÷Ë Í³ÍÏ»ó³ñ… ÏÁÝ-ù»ó³ñ
21 T Ù³ñÙÝáí¹ áñ ½·»ó³ñ
22 T ¹ñ³õù T ÛáÕçáÛÝ ½Áõ³ñ×³ó³ñ, ÛÁÝïñ»³Éë Ë³õ-ë»ó³ñ
23 T ãÇù ïáÕÁ
24 T Ãþ³ñ¹³ñ »õÛ³ñ»³ñ ÷Ë å³ñ·»õù Ëáëï³ó³ñ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ÀÝ¹ Ýáë³ Ï»ñ³ñ, ÝÁëï³ñ »õ ³ñµ³ñ, å³ñ·»õë Ëáëï³ó³ñ

Փառաւք վերացար, յերկինս համբարձար, յաջմէ Հաւր նըստար,
Ահայ հայցեմք, Տէ՛ր զմեզ ազատել, ի մեղաց, սրբել եւ անփորձ պահել:

Որոտումն ողբոյն մարդոյն առաջնոյն, յանցանաց պատժոյն,
Բերք փըշոյն անիծոյն, քիրտն վաստակոյն, հեծն արտասուելոյն,
Մերկութիւն մարմնոյն, ցաւքըն տրտմագոյն եւ մահըն սաստկագոյն,
Ի հող դառնալոյն, հոգոյն գերելոյն, եւ ծնընդոց նորուն,
Դըժոխք ներքնագոյն, տանջանք դառնագոյն, անզերծանելոյն:
Բարձան պարտք նախնոյն, եւ դարձան ի նոյն, ժառանգ հայրենոյն,
Պարգեւք գերագոյն, խոստումն անպատումն, տըւաւ բարձրագոյն:

Ի խւսմամբ նըւագեալ, ւիւսիւ չարառեալ, ւիւս գերազանցեալ,
Ձայնիւ աղերսեալ, քեզ երկըրպագեալ եւ ի քէն խնդրեալ,
Որ զընութիւնս անկեալ եւ զպատկերս եղծեալ, եկիր նորոգել,
Զոր չարն անարգեալ, զհոգիսըն բանդեալ, զբազում ամս տանջեալ,
Սիրով քո խնամեալ, փրկութիւն շնորհեալ, զդժոխս աւերեալ,
ԶԱդամ ազատեալ, ծնընդաւքն արձակեալ, եւ զպարտսըն թողեալ,
Այսաւր յարուցեալ, մեզ կեանք պարգեւեալ, յերկինս վերածեալ:

Թիւրեալ պիղծ ազգին, թիւրմամբըն իւթէին, թիւրիւ խորհէին,
Զոր աչաւք տեսին, ունկամբ լըսեցին, զգործս աստուածային,
Կոյրք տեսանէին, եւ կաղքըն գնային, բորոտք սրբէին,
Խուլքըն լըսէին, համերք խաւսէին, մեռեալքն յառնէին,
Պոռնիկք սրբէին, ծովք հնազանդէին, դեւք հալածէին,
Զայս չարքըն տեսին, գունդք հրէականին, նախանձ չարժէին,
Բարեաց շնորհողին, փրկութեանց տուողին, մահու սպասէին,
Ի խաչ հանէին, սպանել խորհէին, զանմահ կենդանին:

Ելեալ բարձրացեալ, մերկ զձեռս տարածեալ, ի խաչ բեւեռեալ,
Ձայն բարձր արձակեալ, զհոգին աւանդեալ, Հաւր յանձն արարեալ,
Մարմինն որ մեռեալ, կենդանի մնացեալ, բանիւ միացեալ,
Կողն տիգաւ խոցեալ, եւ աղբիւր բղխեալ, զգիր պարտուց ջնջել:
Երկինք հիացեալ, երկիրս շարժեալ, անդունդք դըղորդեալ,
Լուսաւորք մթնացեալ, աստեղք երեւեալ, աշխարհ երերեալ,
Տարերքըն սարսեալ, վայրագոյր հերձեալ, եւ վէմք պատառեալ,
Ի հող խոնարհեալ, եւ ի դժոխս իջեալ, այսաւր յարուցեալ:

Այսաւր ցընծասցուք, այսաւր զուարճասցուք, եւ ուրախասցուք,
Զսուրբ Կոյսն աւրհնեսցուք եւ մեծացուսցուք, բարեխաւս կալցուք,
Ընտրելոց դասիւք, սուրբ առաքելաւք, եւ մարգարէաւք,

27 T ãÇù 27-67 ï áÕ»ñÁ

Աթոռակալաւք, սուրբ Լուսաւորչաւք, եւ ճրգնաւորաւք,
Պահեալ զմեզ կենաւք, խաղաղականաւք, անփորձ վըտանկաւք,
Զնեղեալքըս չարեաւք, յայլազգեաց վըշտաւք եւ հալածանաւք,
Զմեռեալքըս մեղաւք, զախտացեալքս մըտաւք, կեցո՛յ, Տէ՛ր, շնորհաւք,
Յիշեա՛, Տէ՛ր, զըթովք Քոյին պարգեւաւք, զննջեցեալսն յուսովք,
Ահա յիշեսցես:
Եւ եւս առաւել, Զանձինս:

Նորոգումն առեալ, նոր շնաւրհաւք լցեալ, նոր փառաւք փայլեալ,
Տէրն յարուցեալ, Սուրբ Սիոն պըճնեալ, խորան զարդարեալ,
Աւազան կանգնեալ, Ջուր հոգով բըղխեալ, զմարդիկ վերածնեալ,
Սեղան հաստատեալ, հաց կենաց բաշխեալ, զքաղցեալս կերակրեալ,
Քահանայք կարգեալ, զմեղս մարդկան թողեալ, եւ պըսակ շնորհեալ,
Սուրբ Կոյսդ բերկրեալ, մաղթեա՛ աղերսեալ, անխախտ մեզ պահեալ,
Զոր այժմ յարուցեալ, ազգ չար մեզ նեղեալ, եւ դառնացուցեալ:
Զկեանըս մեր կեղեալ, աւհիւ հալածեալ, բանիւ հայհոյեալ,
Զոմանս փախուցեալ, յեղբարց բաժանեալ, հեռուստ վըտարեալ,
Զբազումըս տանջեալ, դառն անձամբ նեղեալ, տառապեցուցեալ,
Զի զնոսա հերքեալ, եւ անհետ առնել, եւ զհաւտ Քո փրկեալ,
Զժողովուրդքս յիշեալ, պահպանեցուցեալ, թողութիւն շնորհեալ
Եւ այժմ ողորմեա:

---

67 T ßÝáñÑÇõ
68 T ÷Ë ï áÕÇ. êáõñµ êÇáÝ åÁ×Ý»³É, Ëáñ³Ý ½³ñ-¹³ñ»³É, ³é³·³ëï Ï³½Ù»³É
69 T ÏáÕÇÝ
71 T »¹»³É ÷Ë ßÝáñÑ»³É T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. Ü³ áñ ½³Ûë ·áñÍ»³É, ³Ûë³õñ Û³ñáõó»³É, ½¹ÅáËë ³õ»ñ»³É
72 T Ñ³Ûó»³° ÷Ë Ù³ÕÃ»³° T ³é î¿ñÝ Û³ñáõó»³É ÷Ë ³ÝË³Ëï Ù»½ å³Ñ»³É
73 T ÷Ë ï áÕÇ áõÝÇ.
Ø»½ Û³Ûó »É³Ý»É, Û³ÛÉ³½·»³ó ÷ñÏ»É, áñ ³ñ¹ ½³õñ³ó»³É,
¼Ù»½ Ý»Õ³óáõó»³É, »õ ¹³éÝ³óáõó»³É, ½Ï»³Ýë Ù»ñ Ï»Õ»ù»³É
74 T ê³ëïÇõ ï³·Ý³å»³É ÷Ë ¼Ï»³Ýë Ù»ñ Ï»Õ»³É
76 T ¹³éÝáõÃ»³Ùµ ÷Ë ¹³éÝ ³ÝÓ³Ùµ
77 T ãÇù ¼Ç T í³ñ»³É ÷Ë ³éÝ»É
78 T ÷Ë 78-79 ïáÕ»ñÇ. àÕáñÙ»³°

ՔԱՐՈԶ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ*

Խորհուրդ հրաւիրմամբ կամաւ Արարչին, Հաւրն երկնաւորի եւ մարդասիրի,
Շարժեալ սիրով ի գութ համբոյրի, որդոց Ադամայ ծնընդոցն Եւայի:
Նըկարագրական տըպաւորութեամբ հրաշագարդեցեր զտունն Իսրայէղի,
Մարգարէանալ հանուրց աշխարհի, զծնունդ Միածնի Հաւր Քո անմահի,
Կատարելով զկամս առաքողի, խոնարհեցար ի մահըն խաչի,
Մեռար մերունակ բնութեամբըս յայտնի, եդար ի նորափոր վիմի,
Այսաւր յարեար պայծառ զաւրութեամբ, լոյս ծագեցար Սրբոյ Սիոնի,
Ահա ընկալցիս զայս նոր երգ աւրհնութեամբ ի կիրակէի Սրբոյ Յարութեան,
Աղաչեմք.:

Անճառ ծնունդ Հաւր Քո անմահի, լոյս աշխարհի եւ կեանք հայրենի,
Բարձրացաւ կամաւ ի կառըս խաչի, ի մէջ երկուց կենդանականի,
Արբեր կամաւ քացախ եւ լեղի վասըն դառնութեան վաղուեանըն դրախտին,
Հնձանահարեալ արեամբ կարմրացաւ, մատունսդ որ գրեր զգիրըն սինէականի,
Աւանդեցեր զհոգիդ Քո բարի, ի ձեռս Աստուծոյ Հաւր Քո փառակցի,
Պատեցար ձեռամբ Արեմաթացոյ եւ Նիկոդիմայ աշակերտողի,
Եդար ի գբի ըստուերականի, ըստ նախապատումըն հոգերգողի,
Այսաւր յարեար լոյսափայլ փառաւք, ազատեցեր զԱդամ վերըստին,
Ահա ընկալցիս զայս նոր երգ աւրհնութեամբ ի կիրակէի Սրբոյ Յարութեան,
Աղաչեմք:

Զհանդուրժեալ որդիքն աւրինին, Թաղեալ զքեզ ի գերեզմանին,
Պահապանաց դասքըն խնդրէին, որ տըքնէին ի վիմափորին,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
F-Ó»é. ÑÙñ. 4068, Ã»ñÃ 55µ-59³
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 156µ-160µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 177µ-180³
Êáñ³·Çñ
F ø³ñá½Ú³ñáõÃ»³Ý ÏÇñ³Ï¿Çó H ï»°ë í»ñ»õáõÙ T âáññáñ¹ ³õáõñÝ ·³ÝÓÛ³ñáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍáÛ
Ì³Ûñ³Ï³ å ª Ê³ã³ ïáõñ
´Ý³·Çñ
1 FT Ññ³õÇñÙ³Ý Ï³Ù³ó
2 T ëÇñ³ÉÇ F Ñ³ÙµáõñÇ FT áñ¹õáóë FT ÍÝÁÝ¹áóë
3 T ÜÏ³ñ³·ñ»³É Ç ïÇå ï»Ýã³ÉÇ, Ññ³ß³½³ñ¹»³É ÷Ë ÜÁÏ³ñ³·ñ³Ï³Ý… Ññ³ß³½³ñ¹»ó»ñ F Æëñ³-Û¿ÉÇ
4 T ¶áõß³Ï»Éáí ÷Ë Ø³ñ·³ñ¿³Ý³É T àñ¹áÛ øá î»³éÝ ÚÇëáõëÇ ÷Ë ½ÍÝáõÝ¹… ³ÝÙ³ÑÇ
5 T ³é³ùáÕÇ¹, ËáÝ³ñÑ»ó³õ
6 T ÷Ë ïáÕÇ. Ø»é³õ µÝáõÃ»³Ùµ Ù»ñáí Ç Ë³ãÇÝ, å³ï»³É »¹³õ Ç ·»ñ»½Ù³ÝÇ F ëÇñï ÑáÕáÛ ³ß-Ë³ñÑÇ ÷Ë Ýáñ³÷áñ íÇÙÇ
7 TÛ³ñ»³õ F Ù»Í³õ ÷Ë å³ÛÍ³é T ÷³é³õù Ññ³ß³-ÉÇ, ÉáÛë Ù»Í Í³·»³ó ÷Ë å³ÛÍ³é… Í³·»ó³ñ F êÁñµáó êÇáíÝÇ
8 F »ñ·ë F Û³ñáõÃ»³Ýë T ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ. ÀÝÏ³É ½Ýáñ »ñ·ë ³õñÑÝáõÃ»³Ý Ç Éáõë³÷³ÛÉ ³õáõñë Û³-ñáõÃ»³Ý
11 F ´³ñÓñ³ó³ñ T àñ µ³ñÓñ³ó³ñ T ãÇù Ï³éë T »ñ-ÏáõóÝ T ³ÛÝ ³õ³½³ÏÇ ÷Ë Ï»Ý¹³Ý³Ï³ÝÇ
12 T ÁÝ¹ ×³ß³ÏÙ³Ý Ù»ñ Ù³õñÝ ºõ³ÛÇ ÷Ë í³ëÝ… ¹ñ³ËïÇÝ
13 T ÷Ë ïáÕÇ. Ø³ ïáõÝù¹ áñ ·ñ»³ó ½·ÇñÝ êÇÝ³ÛÇ
14 F ½Ñá·Ç T Ó»éÁÝ T øáÇÝ å³ï×³éÇ ÷Ë øá ÷³-é³ÏóÇ
15 T ºõ å³ï»ó³ñ F ³ñ»Ù³Ã³óõáÛ T Úáíë»÷³Û ÷Ë ²ñ»Ù³Ã³óá »õ T ·³Õï ³ß³Ï»ñïÇ, ÷Ë ³ß³Ï»ñ-ïáÕÇ
16 T ·áõµ T Ù³Ñáõ Áëïáõ»ñÇ Áëï Ñá·»ÉÇ ë³ÕÙáëÇÝ µ³ÝÇ ÷Ë Áëïáõ»ñ³Ï³ÝÇ… Ñá·»ñ·áÕÇ
17 T ÷³é³õù ï»Ýã³ÉÇ ÷Ë Éáõë³÷³ÛÉ ÷³é³õù T ëáõñµ ½»Ï»Õ»óÇ ÷Ë ½²¹³Ù í»ñÁëïÇÝ
20 FT âÑ³Ý¹áõñÅ»óÇÝ F áñ¹Çù
21 F ²ÛÉ ½å³Ñ³å³Ý³ó ¹³ëëÁÝ F ÁÝ¹ ÷Ë Ç T ÷Ë ïáÕÇ. ²ÛÉ å³Ñ³å³Ýë ³é»³É Ï³ñ·¿ÇÝ, áñ ïÁù-Ý¿ÇÝ ³éùá ï³å³ÝÇÝ

Դրոշմամբ մատանեաւ էականագրի, ըզգերեզման Քո սուրբ կընքեցին,
Իսկ յաւարտ Հասեալ երկրորդին, եղեւ բարբառ Հրեշտակապետին,
Որք զՅարութեան ձայնըն գոչէին, ընդ լուսանալ միաշաբաթին,
Ընդ տրտմականացն խըմբէին, պահապանք դասուց զինուորաց,
Որք տեսին այսաւր յարուցեալ զՏէրն ի մեռելոց:
Ահա ընկալցիս զայս նոր երգ աւրՀնութեամբ ի կիրակէի Սրբոյ Յարութեան,
Աղաչեմք:

***Ա**ռակաւոր բանըն կատարի, որ ի Սողոմոնէ մեծին վըկայի,*
Ելանելով ի լեառըն զմռսի, վարսըն Հոսմամբ ցաւղովն առլըցեալ,
Մայր Տեառն որ կայր առ խաչափայտին, Հոսմամբ արտասուացըն սրտաբեկեալ,
Յորժամ տեսանէր ըզկողն բացեալ, եւ զբանական Հոգին աւանդեալ,
Ըզդրունըս խորոց բանտին խորտակեալ, զյաւիտենից կապեալսն արձակեալ,
Եւղաբերից կանանցն երեւեալ, ըզտրտմութիւն նոցա փարատեալ,
Որք խնդրէին զմարմինըն մեռեալ, առաքելոցն աւետարանեալ.
Եթէ յարեաւ Քրիստոս.
Ահա ընկալցիս զայս նոր երգ աւրՀնութեամբ ի կիրակէի Սրբոյ Յարութեան,
Աղաչեմք:

***Տ**րտմեալ Մարիամ Մագդաղենացի, խընդրէր արտասուաւք զՏէրն Հրեղինաց,*
Հեղլով զեւղս անոյշ ի գերեզմանի ուր եդ Աստուածըն բարձանց,
Ի Գաբրիէլեան ձայնէն զերազանց, եղեն կիսամաՀ գունդքըն զինուորաց,
Որք ընթացան ի գուժ բողոքաց, եթէ յարեաւ որպէս եւ ասաց,
Տեսէք Հընարըս ներգործանաց, դուք Մովսէսի որդիք աւրինաց,
Զի մի՛ քակտեսցի տաճարին շինուած, որ է Հաւասար երկնից կամարաց,
Նոքայ շարժեցան ի չար դըժանաց, արծաթ յոյժ ետուն զաւրականացն,
Որք ուրացան զՅարութիւն Նորա, թէ գողացան զմարմինըն փառաց,
Զոր յարուցեալ Տէրն մեր երեւեալ խնկաբերիցն:

---

22 T ¸ñáßÙ ¿³Ï³Ý T ·ñÇÝ ÷Ë ¿³Ï³Ý³·ñÇ
23 F »ññáñ¹ÇÝ T Û³é³õ³õï ³õáõñ »ññáñ¹ÇÝ
24 T ÷Ë 24-26 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
àñ ½³õ» ï »³ó Ó³ÛÝÁÝ ÑÁÝã¿ÇÝ Ï³Ý³Ýó ëáõñµ
¹³ëÇÝ, áñ ½Ï»Ý¹³ÝÇÝ Ù»é»³É ËÝ¹ñ¿ÇÝ
²ë»Ý. Ú³ñ»³õ ÷³é³õù ØÇ³ÍÝÇÝ, Ë³ã»³ÉÝ
ÚÇëáõë ³ÝÙ³Ñ Ï»Ý¹³ÝÇÝ
26 F Û³ñáõó»³É ³Ûë³õñ F Á½î¿ñ¹
27 H ãÇù ÏñÏÝ³ÏÁª 27-28 ï áÕ»ñÁ
29 F ãÇù áñ FT íÁÏ³Û»³É
30 H í³ëÁÝ ÷Ë í³ñëÝ
31 T ãÇù 31-32 ï áÕ»ñÁ
32 F ½³ëïáõ³Í³Ï³Ý ÷Ë ½µ³Ý³Ï³Ý
33 H µ³Ý¹ÇÝ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. Ç ï³å³Ý¿Ý ³Ûë³õñ Û³ñáõó»³É
35 T ½²ëïáõ³ÍÝ Ë³ã»³É ÷Ë ½Ù³ñÙÇÝÁÝ Ù»é»³É
36 T ÷Ë ï áÕÇ áõÝÇ.
À½Û³ñáõÃÇõÝ öÁñÏãÇÝ, áñ »Õ»³É
Æ ¶³ÉÇÉ»³Û É»ñÇÝ Å³Ù³Ý»³É, áõñ î¿ñÝ Û³é³ç
Á½å³ÛÙ³ÝÝ »¹»³É
37 H ãÇù ÏñÏÝ³ÏÁª 37-38 ï áÕ»ñÁ
39 T É³Ûñ ÷Ë ËÝ¹ñ¿ñ T ÷³é³ó ÷Ë Ññ»ÕÇÝ³ó
40 T ÷Ë 40-41 ï áÕ»ñÇ áõÝÇ.
´»ñ»³É ½³ÝáÛß ÇõÕÁÝ ËÁÝÏ³Ý³ó, áõñ Ã³Õ»ó³ñ
²ëïáõ³Í¹ µ³ñÓ³Ýó,
Æ Ññ»ßï³ÏÇÝ Ó³ÛÝ¿Ý ³õ»ï»³ó ½³ñÑáõñ»ó³Ý
¹³ëùÁÝ ½ÇÝõáñ³ó
42 T Ü³Û T ãÇù »õ
44 T Ñ³Ý·¿ï »ñÏÇó ÷Ë Ñ³õ³ë³ñ »ñÏÝÇó
45 F ¹ñÅ³Ý³óÝ FT »ïáõÝ ÛáÛÅ T å³Ñ³å³Ý³óÝ ÷Ë ½³õñ³Ï³Ý³óÝ
46 T À½µ³ÝÝ ³õ»ï»³ó »õ Ã³ùáõóÇÝ ½µ³ÕÓ³ÉÇÝ Ç µ³½Ù³ó ÷Ë ½Ú³ñáõÃÇõÝ... ÷³é³ó
47 T ãÇù ï áÕÁ

Ահա ընկալցիս զայս նոր երգ աւրհնութեամբ ի կիրակէի Սրբոյ Յարութեան,
Աղաչեմք:

***Ո**ւրա՛խ լեր, բերկրեա՛, մայր խաչեցելոյն եւ ծնող անմահին քո մահացելոյն,*
Վասն երեկոյին քո արտասուելոյն, այսաւր զուարճացիր ընդ յարուցելոյն,
Զոր յարուցեալ ի գերեզմանէն, որպէս խաւսեցաւըն յառաջագոյն,
Կոչեալ յանուանէ զվէմըն հաւատոյն, որ խախտեցաւ ի խաւսել հաւոյն,
Ի Գալիլիա տեղի ժամադրեալ, հոյլք մետասանից դասուց աւրհնելոյն,
Ընդառաջ ելին խաչելոյն, եւ աւրհնէին ըզաւր յարութեանն:
Ահա ընկալցիս զայս նոր երգ աւրհնութեամբ ի կիրակէի Սրբոյ Յարութեան,
Աղաչեմք:

***Ի**իւսմամբ նըւէր ներբողաբանեալ, ի տկարութենէ մտաց մեր վարժեալ,*
Իիւսմամբ պըսակաւք յոգնապանծալի, ցընծայ Սիոն մայր եկեղեցի,
***Ք**անզի Փրկիչըն մեր յարուցեալ, մտցէ ի տաճար քո շքեղազարդեալ,*
Ընդ պերճաձայն հրեղինաց դասուցն, զմանկունս յորդորէ ի ձայն բերկրանաց,
Կատարելով ի Քեզ խորհրդոյն, ի վերնատանն աւանդագրելոյն,
Մարմնոյ եւ արեան Իւր միջնորդութեամբ, ըզննջեցեալսն յարքայութիւնն
հրաւիրեաց:

Ահա յիշեսցես. եւ եւս զանձինս.:

***Ռ**աբունոյն ծընող Աստուածն Բանի եւ մայր կենսատուին Եմանուէլի,*
Որ ծնար զՏէր զՅիսուս ի չափ տըղայի,
Արդ բարեխաւսեա՛ ի գութ մաղթելի Որդւոյ Քո Տեառն Յիսուսի,

48 F ãÇù 48-49ª ÏñÏÝ³ÏÁ
50 T àõñ³Ë³óÇñ ÷Ë àõñ³°Ë É»ñ, µ»ñÏñ»³° T í³ëÝ »ñ»Ï»³Ý ùá ³ñï³ëáõ»ÉáÝ ÷Ë »õ… Ù³Ñ³ó»ÉáÝ
51 H ãÇù ïáÕÁ T ÷Ë ïáÕÇ. ÌÁÝ³õÕ ³ÝÙ³Ñ ùá Ù³-Ñ³ó»ÉáÝ, ³ë³õñ ËÁÝ¹³ í³ëÝ ³ñáõó»ÉáÝ
52 F ¼áñ T ÷Ë ïáÕÇ. àñ Ü³ ³ñ»³õ ÑÁ½³õñ ½³õñ³-·áÝ, áñå¿ë ³ë³ó ÆÝùÝ ³é³ç³·áÝ
53 T ½ä»ïñáë ÷Ë ³Ýáõ³Ý¿ F Ñ³õ³ ïá F Ë³Ëï»-ó³õÝ
54 F Å³Ù³Ý»³Éù T Å³Ù³Ý»ÉáÝ T ãÇù ÑáÉù T ¹³ëáõ
55 T àñù ÁÝ¹³é³ç F ½³õñ T »õ »ñÏÁñå³·»³É ëáõñµ Ú³ñáõó»ÉáÝ ÷Ë »õ… ³ñáõÃ»³ÝÝ T áõÝÇ ß³ñáõ-Ý³ÏáõÃÇõÝ.
àñáõÙ »õ Ù»ù ÝáÝ ÝÁÙ³Ý³·áÝ »ñÏñå³·»Ùù ³ÝÙáõï ³ñ»õáõÝ,
àñ Éáë Í³·»³ó ëáõñµ »Ï»Õ»óá, ³Ýß³Ù³Ý¹³Õ ÷³É»³É Ç å³ñ½á
58 F ãÇù ïáÕÁ T ÷Ë 58-64 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
ôÇõëÙ³Ùµ »ñ·áí, á·Ý³ å³ÝÍ³ó»³É ËÁÝ¹³ êÇáÝ, ÷³é³õù½³ñ¹³ñ»³É,
ø³Ý½Ç ÷»ë³Ý øá ³ÅÙ ³ñáõó»³É ·³ Ç ï³×³ñ ùá ·»Õ³½³ñ¹»³É,
¼³ñÃá ½Ù³ÝÏáõÝë¹ Ç»ñ· å³ñ³é»³É, ÁÝ¹ å»ñ×³Ó³Ý ¹³ëáõóÁÝ µ»ñÏñ»³É,
¼Ç Ã³·³õáñ ùá ³é ù»½ »Ï»³É, »Ï»Õ»óÇ Ù³ñ ³ÝÑ³ñëÝ³ó»³É,
î»³éÝ ËáñÑáõñ¹ Ç ù»½ Ï³ï³ñ»³É, Ù³ñÙÝá »õ ³ñ»³Ý µ³ÝÝ µ³Õ³¹ñ»³É,
²Ýáõ ßÝáñÑ³õù Á½Ù»½ Ññ³õÇñ»³É, ³ñù³ÛáõÃÇõÝ »ñÏÝÇó å³ïñ³ëï»³É
59 F êÇáíÝ
61 F ¹³ëáõó Ññ»ÕÇÝ³ó F áñ¹áñ»³
62 F ³õ³Ý¹³¹ñ»ÉáÝ
63 F ³ñù³áõÃÇõÝ
65 T Ù»ñ ²ñ³ñãÇÝ ÷Ë Ù³ñ Ï»Ýë³ïáõÇÝ F ¾Ù³-ÝáõÇ¿ÉÇ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. ²ÙµÇÍ ÍÁÝáõÝ¹ Ù³õñ ùá °õ³Ç
66 T ²ëïáõ³Í ÷Ë ½î¿ñ ÚÇëáõë
67 T ËáÝ³ñÑ»³ó ÷Ë µ³ñ»Ë³õë»³ T µ³ñ»Ë³õë»³ àñ¹áÝ ØÇ³ÍÝÇ ÷Ë àñ¹õá… ÚÇëáõëÇ

Կցորդական յաղերս մաղթելի մեծին ի ծնունդըս կանանց մեծ Կարապետին,
Արիւնազգեստ Սուրբ Մարտիրոսի սրբոյն Ստեփաննոսի Նախասարկաւագի
Եւ արամեան սեռին գերադրի, Հաւր մերոյ Սրբոյն Գրիգորի,
Յորդիս լուսոյ ըզմեզ կոչողի, եւ համայրէն դասուց երջանիկ սուրբ մետասանից,
Եւղաբերից կանանցըն խըմբի, որ քեւ տեսին ըզՏէր փառաւք հայրենի,
Շնորհեա՛ մեզ ամենեցուն յաւուրն մեծի, ակն ունելով Քո Սուրբ Միածնի
Եւ համայրէն հաւաքելոցս ի հանդէս յարութեան յաւուրըն կիրակէի:
Եւ այժմ ողորմեա:

68 T ÷ Ë ß ³ ñáõÝ ³ Ïáõ Ã» ³ Ý áõÝÇ.
Îóáñ ¹ áõÃ» ³ Ùµ Ó ³ ÛÝÇÝ ØÁÏñ ïãÇ, Ù»ÍÇÝ
Ç ÍÝáõÝ ¹ Áë Î ³ ñ ³ å» ïÇ,
² ñÇõÝ ³ Ý»ñÏ êáõñµ ê ï» ÷ ³ ÝáëÇ Ù ³ ñ ïÇñáëÇÝ
Ý ³ Ë ³ íÁÏ ³ ÛÇ,
Ü ³ »õ Ù»ñáÛ êñµáÛÝ ¶ñÇ·áñÇ Ûáñ ¹ Çë Éáõëáó
Á½Ù»½ ÍÁÝ ³ õÕÇ,
ºõ Ñ ³ Ù ³ õñ¿Ý ¹ ³ ëáõÝ »ñç ³ ÝÏÇ, ³ é ³ ù»Éáó
·ÁÝ ¹ ÇÝ ä» ïñáëÇ
ºõ ÇõÕ ³ µ»ñÇó Ï ³ Ý ³ ÝóÁÝ ÁÕÓ ³ ÉÇ, áñ ½î¿ñ
ï»ëÇÝ ÷ ³ é ³ õù Ñ ³ Ûñ»ÝÇ,
Ø»½ ³ Ûó ³ éÝ»É Û ³ õáõñÝ ³ Ñ»ÕÇ, ÛáñÅ ³ Ù · ³ Ûó¿
÷ ³ é ³ õù Ññ ³ ß ³ ÉÇ

69 F ² ñÇõÝ ³ ë·»ë ï F ãÇù ëáõñµ
71 F àñ ¹ Çë
72 H ºÕ ³ µ»ñÇó
73 F ãÇù ³ Ù»Ý»óáõÝ
74 F ³ é ³ ù»ÉáóÝ ÷ Ë Ñ ³ õ ³ ù»Éáóë

ՔԱՐՈԶ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ*

Տիրական տաւնիւ զուարճացեալ, Հարսըն մաքուր լուսով զարդարեալ,
Փեսայն երկնաւոր այսաւր յարուցեալ, եւղաբերից կանանցն երեւեալ,
Յերկնից յերկիր կամաւ խոնարհեալ, Հաւր հաշտութեամբ զդժոխս աւերեալ,
Հրեշտակք եւ հրեշտակապետք հիացեալ, Աստուած եւ մարդ նոր միաւորեալ,
Զադամային ծընունդն ազատեալ, մաւրն Եւայիւըն ճոխացուցեալ,
Երկիրս երկին այսաւր անուանեալ, առաքելոց խըմբից պարառեալ,
Ասեն յարեաւ Տէրն ի մեռելոց, եւ մեզ աւետիս:

Ի Սինայի խաւսեցեալ Աստուած ընդ Մովսէսի, Որդի Հաւր ճըշմարիտ Բան եւ Հոգի,
Անդրանկածին զաւինըն զենման, սիրով ազատեաց զազգն Իսրայէղի,
Անցանելով ընդ ծովն Կարմիր, տաւիղ տարածմամբ հընչեցուցանէր Մարիամ քոյ Ահարոնի:

Տաւնիւ զուարճացան տենչալի, երգ ի բարձունս երգեն հրաշալի,
Իսկ այսաւր ազատեցաք ի յանիծիցն Ադամայ եւ մաւրն Եւայի,
Որդիք Սիոնի ցընծութեամբ եւ ուրախութեամբ տաւնեն հըրճուալի,
Ասեն յարեաւ Տէրն ի մեռելոց, եւ մեզ աւետիս:

Րաւէտ սոսկալի բան եւ լոյս, Տէր Յիսուս Քրիստոս Միածին Որդի,
Քանզի դու առաջնորդեցեր աշակերտին Մովսէսի Յեսուայ ծառայի,
Որ զանդամանդեա քարէ պարիսպ Երեքովայ
Հալեցեր յաւրինակ դժոխոցն, որ հիմունս եդեալ պըղընձի:
Բարձր աշտարակ յերկիր կործանի, հրով հոգոյն վառեալ շիջանի,
Աստուածաբար մարմնով իջեալ ի ստորին կողմ երկրի, եւ հուրն առաջի:
Իսկ այսաւր սերոբէն նըստեր ի վերայ վիմին, տայր աւետիս ընդհանուր աշխարհի,
Կանայք ընդ հրեշտակս երգեն ասելով փառըք Քրիստոսի,
Ասեն յարեաւ Տէրն ի մեռելոց, եւ մեզ աւետիս:

Անհաս անքննին լոյսըն հրեղինաց, ստեղծաւղն Ադամայ խաչեալ յաշխարհի,
Ստեղծուածքն ձեռացն Եմանուէլի, լուսաւորքն խաւարեցուցին ըլոյսն ի միջաւրէի,
Վարագոյր տաճարին վերուստ ի վայր պատառի եւ հրէական ազգըն գումարի:
Վերին պետութիւնքն ահիւ հիացեալ ընդ թաղումըն քո յերկրի,
Որ հրամանաւ Աննայի եւ Կայիափայ, անփակ գրով կընքեաց մատանի,
Իսկ այսաւր Տէրն մեր յարեաւ եւ տեսանէ Մարիամ Մագդաղենացի
Եւ սրագնաց ոտիւքն ընթանայ, տեսանէ զաշակերտսն, ասելով.
— Յարեաւ Տէրն ի մեռելոց, եւ մեզ աւետիս:

² ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì »Ý» ï ÇÏ), Ã»ñÃ 160µ-163µ
Êáñ ³ ·Çñª H ï »°ë í »ñ»õáõÙ
Ì ³ñ ³ Ï ³ åª îÇñ ³ óáõ

Ցընծայ բերկրեալ լեառըն Սիոնի, ուրախացան բարձունք Հերմոնի,
Հըրճուէին դըստերք Երուսաղէմի։
Տաւն կատարեն մաւրըն Սիոնի, ծառք անտառի ծափըս հարկանի,
Գալիլեա երկնից նըմանի,
Մանր անձրեւով հովիտք ցաւղածինք, կանաչացեալ տունկքըն սաղարթին։
Գարնանային ծիծռունքըն բերկրին, քաղցր ձայնիւն եղանակէին,
Աստղակար կալ լոյսն առաւաւտին, հանգունանըման իբր արուսեկին։
Ընդ լուսանալ միաշաբաթին, Տէրըն յարեաւ քարոզքըն տեսին,
Ուրախութեան ձայն հընչեցուցին, ի ժամադիր տեղին ժողովին,
Հրեշտակք եւ մարդիկք հոյլք միաբանին, զերգս աւրհնութեան հընչմամբ գոչէին,
Ասեն յարեաւ Տէրն ի մեռելոց, եւ մեզ աւետիս։

Ուրախացի՛ր, Սո՛ւրբ Աստուածածին, դուստըր լուսոյ, մայր անճառ Բանին,
Որ հրամանաւ հրեշտակապետին, աւետաւոր ձայնիւն ահագին,
Սուրբ Սէրովբէքն քառաթեւին, հոլանաձեւ ի վերայ վիմին,
Ձայն ողբոց քոց ողորմագին, զհրեղինաց զաւրսըն զարմացուցին,
Զաւրք հրանիւթիցըն միաբանին, յաջ եւ յահեակ կացեալ Սուրբ Կուսին,
Տան աւետիս Սուրբ Աստուածածնին. մարմնով յարեաւ Որդին Միածին,
Ուրախացան ազգն ադամածին, յԵրուսաղէմ քաղաքըն վերին,
Ահա յիշ·
Եւ եւս զանձինս։

Իիւսեալ պըսակ քառադիմի, երկոտասան ակամբ զարդարեալ,
Լուսակարկաչ ոսկի փթթազարդ, արփի հրաձեւ երկնից նըմանեալ,
Առաքելոց եւ մարգարէից խումբքն պարառեալ, հայրապետաց անուն բարձրացեալ,
Յարեւելից մինչեւ ի մուտս արեւու նորահրաշ տաւնիւ զարդարեալ
Եւ նոր ժողովուրդք ի Քրիստոս հաւատացեալ,
Եւ այժմ.։

ՔԱՐՈԶ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ*

Մեծապայծառ ձայն ուրախալի, գոչեաց Գաբրիէլ ամենայն երկրի,
Զփողըն յարութեան հընչեաց աշխարհի, եւ աւետեաց ամենայն ազգի,
Ձեզ աւետի՛ք, որդիք Սիոնի, այսաւր յարեաւ Փրկիչն աշխարհի,
Ձեզ աւետի՛ք, որդիք ադամեան, այսաւր ձեզ նոր փրկիչ երեւի:
Քեզ աւետի՛ս, դըշխոյ ցանկալի, այսաւր Փեսայն յառագաստ բազմի,
Քեզ աւետի՛ս, հարսըն պանծալի, այսաւր սըրբութեան քաւղ քեզ պատրաստի,
Քեզ աւետի՛ս, Սուրբ եկեղեցի, այսաւր քեզ նոր պըսակ պարգեւի,
Լուսաւորեաց, Սուրբ Եկեղեցի, քանզի ծագեաց լոյսըն Քրիստոսի,
Ահա ընկալցիս զայս նոր աւրհնութիւնս ի կիրակէի Սրբոյ Յարութեան:

Կանայքն եկեալ ի գերեզմանին, առ ի խընկեալ զկենարար մարմինն,
Լուան ըզձայնն հրեշտակապետին, որ աւետէր զյարութիւն Փրկչին,
Ուրախացի՛ք, խընդրող Արարչին, այսաւր յարեաւ ձեր փափագելին,
Ուրախացի՛ք, տրտմեալք լալագին, այսաւր բարձաւ սուք եւ տրտմութիւն,
Ուրախացի՛ք, սիրողք անմահին, այսաւր շնորհեցաւ ձեզ անմահութիւն,
Ուրախացի՛ր, մայր Մանուէլի, այսար յարեաւ սիրասնունդ Որդին,
Ուրախացի՛ր, ծընող անմահին, այսաւր տեսանես զՈրդին զանդըրանիկ,
Ահա ընկալցիս զայս նոր աւրհնութիւնս ի կիրակէի Սրբոյ Յարութեան:

Րենական ձայնին բերկրեալ, սուրբ եւղաբերքն եւ ուրախացեալ,
Աշակերտացն ընթացեալ պատմեալ, եւ ըզՊետրոսն յառաջն երանեալ,

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 163µ-166³
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 215³-217µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 181µ-184³
Ì³▯ñ³Ï³åªØÏñïÇã
Êáñ³·Çñ
H ï»°ë í»ñ»õáõÙ M ¶³ÝÓ Ù»ÍÇ Ú³ñáõÃ»³Ý î»³éÝ T Î³ÝáíÝ ÑÇÝ·»ñáñ¹ ³õáõñ Ú³ñáõÃ»³Ý øñÇëïáëÇ ²ëïáõÍá▯ Ù»ñá▯
´Ý³·Çñ
1 MT Ø»Í ³õ»ï»³ó ÷Ë Ø»Í³å³▯Í³é MT ï³▯ñ (M ·áã¿ñ ÷Ë ï³▯ñ) ¶³µñÇ¿É å»ïÁÝ Ññ³ß³ÉÇ ÷Ë ·áã»³ó… »ñÏñÇ
2 MT í³ëÁÝ øñÇëïáëÇ ÷Ë ³Ù»Ý³▯Ý ³½·Ç
4 M ãÇù 4-5 ïáÕ»ñÁ T Ù³ÝÏ³Ýó êÇáÝÇ ÷Ë áñ¹Çù ³-¹³Ù»³Ý
5 T ãÇù ïáÕÁ
6 M ù»½Ýáñ ÷»ë³ »ñ»õÇ ÷Ë ³▯ë³õñ… å³ïñ³ëïÇ T Ýáñ Éá▯ëÝ Ç ù»½ å³ñ³·ñÇ ÷Ë ëñµáõÃ»³Ý… å³ïñ³ëïÇ
7 M Í³·»³ó Ýáñ Éá▯ë ÚÇëáõëÇ T Í³·»³ó Éá▯ëÁÝ øñÇëïáëÇ ÷Ë ù»½… å³ñ·»õÇ
8 M ÷Ë 8-9 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ. ¼Ù»½ Ýáñá·»³ ▯³▯ë êáõñµ ¼³ïÏÇ ³õáõñë Ù»ÍÇ, ³Õ³ã»Ù T ÷Ë 8-9 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
²ñ¹ Ýáñá·»³° ½Ù»½, î¿°ñ, Ç Ñá·Ç,
ø»½ å³ïñ³ëï»³° ï»Õ ³õÃ»í³ÝÇ, ³Õ³ã»Ùù
10 MT »ÏÇÝ MT ½ï¿ñáõÝ»³Ý
12 M ëÇñáÕù ³ÝÙ³ÑÇÝ ÷Ë ËÁÝ¹ñáÕ ²ñ³ñãÇÝ T ËÁÝ¹ñáÕù T ÷³÷³ù»ÉÇÝ
13 MT ë·³õáñù ïñïÙ³·ÇÝ ÷Ë ïñïÙ»³Éù É³É³·ÇÝ
14 M ËÁÝ¹ñáÕù ÷Ë ëÇñáÕù M ½Ç ÷Ë ³▯ë³õñ MT áõ-ñ³ËáõÃÇõÝ ÷Ë ³ÝÙ³ÑáõÃÇõÝ
15 M ¹áõ Ù³▯ñ ØÇ³ÍÇÝ ÷Ë Ù³▯ñ Ø³Ýáõ¿ÉÇ T Ïá▯ëÁ¹ ïÇñ³ÍÇÝ ÷Ë Ù³▯ñ Ø³Ýáõ¿ÉÇ T Ïáõë³ÍÇÝ ÷Ë ëÇ-ñ³ëÝáõÝ¹ M ³ÝÙ³Ñ Ï»Ý¹³ÝÇÝ ÷Ë ëÇñ³ëÝáõÝ¹ àñ¹ÇÝ T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. àõñ³Ë³óÇ°ñ, êá°õñµ ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ, ³▯ë³õñ ▯³ñ»³õ ØÇ³ÍÇÝ àñ¹ÇÝ
16 M ãÇù ïáÕÁ T ▯³ñ»³õ ³Ý¹ñ³ÝÇÏ àñ¹ÇÝ ÷Ë ï»-ë³Ý»ë… ½³Ý¹ñ³ÝÇÏ
17 T ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ.
àõñ³Ë³óÇ°ñ ¹áõ, Ù³°▯ñ Ï»Ýë³ ïáõÇÝ, ³▯ë³õñ ▯³ñ»³õ ³ÝÙ³Ñ Ï»Ý¹³ÝÇÝ,
²ñ¹, Ýáñá·»³° ½Ù»½, î¿°ñ, Ç Ñá·Ç, ø»½ å³ïñ³ëï»³° ï»Õ ³õÃ»í³ÝÇ
18 MT Ó³▯ÝÇõ T ËÁÝÏ³µ»ñù ÷Ë »õÕ³µ»ñùÝ
19 M å³ïÙ»É ÁÝÃ³ó»³É »õ ËÁÝ¹áõÃ»³Ý Ó³▯Ý ÷áõ-Ã³ó»³É ÷Ë ÁÝÃ³ó»³É… »ñ³Ý»³É M áõÝÇ ß³ñáõ-Ý³ÏáõÃÇõÝ. À½▯³ñáõÃ»³Ý ³õ»ïÇë µ»ñ»³É »õ Á½-ä»ïñáë ▯³Ýáõ³Ý¿ Ïáã»³É T ÷Ë ïáÕÇ.
²ß³Ï»ñï³ó å³ïÙ»³É ÷áõÃ³ó»³É »õ ³õ»ï»³ó Ó³▯Ý ÁÝÃ³óáõó»³É
À½▯³ñáõÃ»³Ý ³õ»ïÇë µ»ñ»³É »õ Á½ä»ïñáë ▯³é³ç Ïáã»ó»³É

Քեզ երանի՛, Կեփաս կոչեցեալ, այսաւր ի քեզ Տէրըն գթացեալ,
Քեզ երանի՛, Յոհան սիրեցեալ, որ ըզգութ սիրոյ նորայ ոչ թողեր,
Ձեզ երանի՛, ամոլք անուանեալք, այսաւր տեսանէք զՏէրըն յարուցեալ,
Ձեզ երանի՛, մետասանք ընտրեալք, յարեաւ Քրիստոս եւ զձեզ է կոչեալ,
Ձեզ երանի՛, աշակերտք ցրուեալ, ձեր վարդապետն այսաւր յարուցեալ,
Ձեզ երանի՛, երամք սրբասնեալք, ի Գալիլեա երթայք տեսանել,
Ահա ընկալցիս զայս նոր աւրհնութիւնս ի կիրակէի Սրբոյ Յարութեան:

***Տ**արերք երկրի նոր հաստատեցան, ի հնութենէ նոր նորոգեցան,*
Ցընծան երկինք եւ զաւրք վերնական, քանզի մարդիկք այսաւր փրկեցան,
Ցնծան երկիր տնկաւք զանազան, քանզի յանիծիցն այսաւր ծաղկեցան,
Ցնծան արեգակն տուընջենական, քանզի ծագեաց լոյսն արփիական,
Ցնծան աստեղք եւ պարք ամենայն, քանզի այսաւր նոր լուսով լըցան,
Ցնծան ծովք եւ գետք ամենայն, քանզի ի ժանկոյ մեղաց մաքրեցան,
Ցնծա դըախտն տեղի Ադամայ, քանզի դարձաւ անդ դըախտապան,
Ահա ընկալցիս զայս նոր աւրհնութիւնս ի կիրակէի Սրբոյ Յարութեան:

***Ի**մաստութիւն Աստուծոյ ծագեաց, զխաւար մեղաց այսաւր փարատեաց,*
Քրիստոս յարեաւ, զդժոխս աւերեաց եւ զարգելեալ հոգիքն ազատեաց,
Քրիստոս յարեաւ, զգերեալսըն փրկեաց, եւ զգիր յանցանաց մեղացըն ջնջեաց,
Քրիստոս յարեաւ, զԱդամ զարդարեաց եւ յառաջին փառսն հրաւիրեաց,
Քրիստոս յարեաւ եւ մեզ պարգեւեաց, յոյս յարութեան կենաց պատրաստեաց,
Քրիստոս յարեաւ, սգեցոյց մեզ հանդերձ, ի յառագաստն Իւր սուրբ հրաւիրեաց,
Քրիստոս յարեաւ եւ մեզ աւետեաց, թէ ընդ Իս լիցես ի փառսըն պըսակ
ըսգեցեալ,

Ահա յիշեա եւ եւս, Զանձինս.:

20 T ³Ýõ³Ý»³É ÷Ë Ïáã»ó»³É
21 T ³õ»ïÇë ÷Ë »ñ³ÝÇ
22 M ãÇù ïáÕÁ T ³õ»ïÇë ÷Ë »ñ³ÝÇ T »ñ³Ý»³Éù ÷Ë ³Ýáõ³Ý»³Éù T ï»ë³ù
23 M ³é³ù»³Éù ÷Ë Ù»ï³ë³Ýù T ³õ»ï»³É ÷Ë ¿ Ïá-ã»³É M ³Ûë³õñ ï»ë³ù Á½î¿ñÝ Û³ñáõó»³É ÷Ë Û³-ñ»³õ… Ïáã»³É
24 M Ù³ùñ»³Éù ÷Ë óñáõ»³É T áñ¹Çù ëÇñ»ó»³É ÷Ë ³ß³Ï»ñïù óñáõ»³É
25 T ³õ»ï»³É, Ï»Ý³ó ´³ÝÇÝ ³ß³Ï»ñï»³É ÷Ë ëñ-µ³ëÝ»³Éù… ï»ë³Ý»É
28 T ³Ù»Ý³ÛÝ ÷Ë í»ñÝ³Ï³Ý
29 MT ½Ç ³õñÑÝáõÃ»³Ùµ ÷Ë ù³Ý½Ç Û³ÝÇÍÇóÝ
30 T òÁÝÍ³Û ³Ûë³õñ ³ñ»õ ïÁõÁÝç»³Ý MT ³ÝßÇç³-Ï³Ý ÷Ë ³ñ÷Ç³Ï³Ý MT áõÝÇ ß³ñáõÝ³ÏáõÃÇõÝ. òÝÍ³Û ³Ûë³õñ ÉáõëÇÝ ë ïõ»ñ³Ï³Ý, ù³Ý½Ç Í³·»³ó ÉáÛëÝ ³ñ÷Ç³Ï³Ý
31 MT ãÇù ³Ûë³õñ… ÉÁó³Ý
32 T ãÇù òÝÍ³Ý… ù³Ý½Ç M Ù»Õ³ó Ù³é³ËáõÕ µ³ñÓ-ñ³Ý³Ý ÷Ë Ç Å³ÝÏáÛ… Ù³ùñ»ó³Ý T Ù»Õ³ó Å³Ý-·ÁÝ ÷Ë Ç Å³ÝÏáÛ Ù»Õ³ó
33 MT ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ. òÁÝÍ³Ý Ù»é»³ÉùÝ, áñ Ç ÑáÕ ï³å³Ý, ù³Ý½Ç ³éÇÝ (M óáÕ»³ó) ½ó³õÕÝ ³Ý³-å³Ï³Ý (M áÕáñÙáõÃ»³Ý)
35 MT Ù»ñáó ÷Ë ³Ûë³õñ
36 MT ½·»ñáõÃÇõÝ Ù³ÑáõÝ ÷Ë ½³ñ·»É»³É Ñá·ÇùÝ
37 MT ½¹»õëÝ Ñ³É³Í»³ó ÷Ë ½·»ñ»³ÉëÝ ÷ñÏ»³ó MT Ý³ËÝ»³óÁÝ ù³õ»³ó ÷Ë Ù»Õ³óÝ çÝç»³ó
38 T ãÇù ïáÕÁ
39 M Ù»½ Ï»³Ýë ÷Ë »õ Ù»½ T Ù»½ ÛáÛë å³ñ·»õ»³ó »õÛ³ñáõÃÇõÝ ÷Ë »õ… Û³ñáõÃ»³Ý M »õÛ³ñáõÃÇõÝ ÷Ë ÛáÛë Û³ñáõÃ»³Ý
40 MT ÷Ë 40-41 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
øñÇëïáë Û³ñ»³õ, Ù»½ Ï»³Ýë Ñ³ëï³ï»³ó (M Ýáñá·»³ó ÷Ë Ï»³Ýë Ñ³ëï³ï»³ó),
Á½½³õñáõÃÇõÝ Ù³Ñáõ Ë³÷³Ý»³ó,
øñÇëïáë Û³ñ»³õ, ÷»ë³ÛÝ Ù»ñ ÷³é³ó, ½·»óáÛó »õ Ù»½ Ñ³Ý¹»ñÓ Ñ³ñë³Ý»³ó
øñÇëïáë Û³ñ»³õ, ²ëïáõ³ÍÁÝ µ³ñÓ³Ýó »õÛ³-é³·³ëïÝ Á½Ù»½ Ññ³õÇñ»³ó
(M ãÇù »õ… Ññ³õÇñ»³ó)
øñÇëïáë Û³ñ»³õ Á½Ù»½ Ýáñá·»³ó (M ãÇù Ýáñá-·»³ó) »õ ³Ýí³Ë×³Ý ÷³é³õù åÁë³Ï»³ó

Զորեքկերպեան աթոռ լուսածին, պայծառացեալ լուսովն երկնային,
Ամէնաւրհնեալ Սուրբ Աստուածածին, միջնորդ հաշտութեան եւ մայր անմահին,
Աշտանակ լուսոյ եւ ջահ երկնային, սեղան խորհրդոյ երկնային հացին,
Բարեխաւսեա՛ Որդոյդ Միածնի, զի քաղցրասցի քրիստոնեա տոհմի,
Աղաչանաւք Յովաննու մեծի, Ստեփանոսի Նախավըկային,
Նաեւ մերոյ Սուրբ Լուսաւորչին, Հայաստանեաց մեծ Հայրապետին,
Ժողովրդեանս մեղաց թողութիւն շնորհեա՛յ յաւուրն աներեկին:

43 M Û³õñÇÝ»³É, Ýáñ ³ñù³ÛÇÝ ï»ÕÇ å³ïñ³ëï»³É ÷Ë Éáõë³ ÍÇÝ... »ñÏÝ³ÛÇÝ T ÷Ë 43-48 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
âáñ»ùÝÇõÃ»³ ³Ãáñ Û³õñÇÝ»³É, »ñÏá ï³ë³Ý
³Ï³Ùµù ½³ñ¹³ñ»³É,
Êáñ³Ý Éáõëáû, Ýáñ Ù³ùñ³½³ñ¹»³É, êáõñµ
÷»ë³ÛÇÝ ³é³·³ëï Ï³½Ù»³É,
Üáñ ³ñù³ÛÇÝ ï³×³ñ Ýáñ ßÇÝ»³É »õ
÷ÁÃÃ³½³ñ¹ µáõñ³ëï ³Ý Í³ÕÏ»³É,
Üáñ ³é³õ³õï, Ýáñ ³ñ»õ Ñ³ñ»³É, Ýáñ êÇáÝÇ,
Ýáñ ³ñ»õ Í³·»³É,
Üáñ Û³ñáõÃ»³Ý ³õ»ïÇë ÉÁõ»³É, Ç ÑÇÝ ëÁ·áÛÝ
Ýáñ áõñ³Ë³ó»³É,
²Ù¿Ý³õñÑÝ»³É »õ ÷³é³õáñ»³É, ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ
Ù³Ûñ ³ÝÑ³ñëÝ³ó»³É,
ºñÏÁñå³·»Ùù ëÁñµáõÑáÛ¹ µ»ñÏñ»³É,
³é ØÇ³ÍÇÝÝ ùá ÙÇçÝáñ¹»³É,
êáõñµ Î³ñ³å»ïÁÝ ù»½ Ñ³Õáñ¹»³É,
Ý³Ë³íÁÏ³ÛÝ ÝÁÙÇÝ ÏÁóáñ¹»³É,
Ø»ñ Éáõë³ ïáõ êáõñµ ¶ñÇ·áñÝ ÁÝïñ»³É, Ó»½
Ñ»ï»õ»³É, ³é î¿ñÝ ³Õ³õÃ»³É,
¼Ë³Õ³ÕáõÃÇõÝ Çõñ Ù»½ å³ñ·»õ»³É,
Û³Ý³õñÇÝ³ó ã³ñ»³óÝ ³½³ï»³É,
Æ ¹Çõ³Ï³Ý ÷áñÓ³Ý³ó ÷ÁñÏ»³É »õ Û³Ñ³·ÇÝ
ï³Ýç³Ý³óÝ ³åñ»³É,
àÕáñÙ»³ó.
46 M øá ëáõñµ ÷Ë àñ¹áÛ¹
49 M ³Ý»ñ»ÏáÛÇ ÷Ë ³Ý»ñ»ÏÇÝ M áõÝÇ ß³ñáõÝ³Ïáõ-
ÃÇõÝ. ºõ ³ÛÅÙ áÕáñÙ»³

ՔԱՐՈԶ ՅԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵԱՌՆ ՄԵՐՈՅ ՅԻՍՈՒՍԻ ՔՐԻՍՏՈՍԻ*

Մարդասիրութեամբ Որդի Աստուծոյ, եկիր ի խնդիր եղծեալ պատկերին,
Կատարելով զկամս առաքողին, զոր նախատեսքն յառաջ ծանուցին,
Ելիր ի կառըս քառաթեւին, փըրկեցեր զԱդամ վերստին,
Բեւեռեցար ի վերայ խաչին, եւ հաշտեցուցեր զՀայր ընդ կողածնին,
Ճաշակեցեր զքացախ եւ զլեղի, քաղցրացուցեր զկամքդ աստուածային,
Մեռար մերունակ բնութեամբ ի խաչին, յայտնի եդար ի գերեզմանին,
Այսաւր յարեար պայծառ զաւրութեամբ, ազատեցեր զԱդամ վերըստին,
Ասեն յարեաւ Տէրն ի մեռելոց, մեզ մեծ աւետիք:

Կեանքըդ կենաց, լոյսըդ Հայրենի, եդար ի գուբ մահու ըստուերի,
Տեղի ետուն խիճք հեղեղատին, զոր եւ Սոմնաս փորեաց ի վիմի,
Երեքաւրեա թաղմամբ ի յերկրի, որպէս եւ Յունան ի փորն ի կիտին,
Այսաւր յարեար պայծառ զաւրութեամբ, լուսաւորեցեր Սուրբ զԵկեղեցի,
Սիոն երգէ զերգըս պանծալի, եւ աւետէ դստերն իւր կուսի.
Փեսայն յարեաւ Փրկիչն աշխարհի, մեզ աւետիք մեծ ուրախալի,
Այսաւր ցնծան որդիք Սիոնի:

Րենական լոյսն այսաւր ծագեալ, Յիսուս Փրկիչն այսաւր յարուցեալ,
Եւղաբերից կանանց երեւեալ, ըզտրտմութիւն նոցա փարատեալ,
Հրեշտակապետն ի վիմին գոչեալ, զուրախութիւն աւետարանեալ,
Առ աշակերտսըն փութալ պատմեալ, մետասանից դասուցն, որ ընտրեալ,
Ի Գալիլեա տեղի յառաջեալ, զՅիսուս փառաւք Հաւր անդ տեսեալ,
Առաքելոցն ահիւ պակուցեալ, յորժամ տեսին փառաւք յարուցեալ,
Ուրախութեամբ երգըս յաւրինեալ, յեկեղեցիս երգեալ եւ ասել.

---

²ÕµÇõñÝ»ñ
H-Ó»é. ÑÙñ. 1335 (ì»Ý»ïÇÏ), Ã»ñÃ 166³-168µ
M-Ó»é. ÑÙñ. 8251, Ã»ñÃ 218µ-219µ
T-Ó»é. ÑÙñ. 4011, Ã»ñÃ 168³-170µ
Êáñ³·Çñ
H ï»°ë í»ñ»õáõÙ M ¶³ÝÓ Ú³ñáõÃ»³Ý »ñÏñáñ¹ ³õáõñÝ T ¶³ÝÓ Ú³ñáõÃ»³Ý ¼³ïÏÇ ÏÇñ³Ï¿Ç
Ì³Ûñ³Ï³å³ ØÏñïÇã
´Ý³·Çñ
1 MT àñ¹ÇÝ ØÇ³ÍÇÝ ÷Ë àñ¹Ç ²ëïáõÍáÛ
2 M Ù³ñ·³ñ¿ùÝ ÷Ë Ý³Ë³ï»ëùÝ
3 T ½²¹³ÙÝ MT ³é³çÇÝ ÷Ë í»ñëïÇÝ
4 MT ãÇù ïáÕÁ
5 T ½ù³ó³ËÝ ÁÝ¹É»ÕÇÝ, »õ ù³Õóñ³ó³õ M ³é³ùáÕÇÝ ÷Ë ³ëïáõ³Í³ÛÇÝ
6 MT µÝáõÃ»³Ùµ Ù»ñáí
8 T ÷Ë ïáÕÇ »õ Û³çáñ¹áÕ ïÝ»ñÇ ÏñÏÝ³ ÏÝ»ñÇ.
²Ñ³ Ï»óá ½Ù»½, î¿°ñ, »õ ³ñ¹³ñ³óá°Û, Û³Ûë
ëáõñµ ÏÇñ³Ï¿Ç ³õáõñë î¿ñáõÝÇ,
²Õ³ã»Ùù
9 M ÑáÕ ÷Ë ·áõµ
10 H ËÇÕ×ù
11 MT Ç Ï¿ïÇÝ ÷áñÇ
12 MT ÷³é³õù Ññ³ß³ÉÇ ÷Ë å³ÛÍ³é ½³õñáõÃ»³Ùµ
MT ½³ñ¹³ñ»ó»ñ ÷Ë Éáõë³õáñ»ó»ñ
14 MT ù»½ ÷Ë Ù»½
16 T ÛáñÅ³Ù öÁñÏÇãÝ Ù»ñ ÷Ë ÚÇëáõë… ³Ûë³õñ
17 T ÆõÕ³µ»ñÇó
18 T ÝÁë ï»³É »õ ½Û³ñáõÃÇõÝ ÷Ë ·áã»³É, ½áõñ³Ëáõ-ÃÇõÝ
19 MT ÷Ë 19-20 ïáÕ»ñÇ.
²ß³ Ï»ñ ï³óÁÝ å³ ïÙ»É ÷áõÃ³É, Ù»ï³ë³ÝÇó
¹³ëáõÝ ëÇñ»ó»³É
Æ ¶³ÉÇÉ³ É»ñÇÝ (M ï»ÕÇÝ) Å³Ù³Ý»³É (M Å³-Ù³¹ñ»³É), ï»ëÇÝ ½ÚÇëáõë ³Ý¹¿ÝÛ³ñáõó»³É (M Û³é³ç»³É)
21 T Á½ù»½ ÷Ë ÷³é³õù
22 MT ½»ñ»ùëÁñµ»³ÝÝ ³Ý¹ ³õñÑÝ³µ³Ý»³É ÷Ë Û»-Ï»Õ»óÇë… ³ë»É

Սուրբ Աստուած, սուրբ եւ հզաւր, սուրբ եւ անմահ եւ Աստուած խաչեալ,
Ասեն յարեաւ Տէրն ի մեռելոց, մեզ մեծ աւետիք:

***Տ**աւնեն այսաւր որդիք Սիոնի ըզյարութիւն Փըրկչին Յիսուսի,*
Յնծան լերինք, գոչեն հրաշալի, տան զաւետիս ամենայն երկրի,
Յնծա Ադամ եւ ուրախ լինի, զի գիր մեղացն իւր այսաւր ջնջի,
Յնծամք եւ մեք՝ որդիք Ադամայ, զի այսաւր մեզ Նոր Փրկիչ երեւի,
Ասեն յարեաւ Տէրն ի մեռելոց, մեզ մեծ աւետիք:

***Ի**մանալի լոյսն այսաւր ծագեալ, Յիսուս Փրկիչն այսաւր յարուցեալ,*
Եւղաբերից կանանց երեւեալ, ըզտրտմութիւն նոցա փարատեալ,
Ըզգիր մեղացն Ադամայ ջնջեալ, զանէծսն այսաւր յաւրհնութիւն փոխեալ,
Ըզմերկութիւն Ադամայ ծածկեալ, զխայթուած աւձին այսաւր բժշկեալ,
Զտնաւրէնութիւնըն սուրբ կատարեալ, զոր եւ Մովսէս ի Սինեա տեսեալ,
Այսաւր ի գբոյ խորոց յարուցեալ, ըզմեզ յառաջին փառսըն վերագրեալ,
Զանանց պըսակն մեզ պատրաստեաց եւ զարքայութիւն, զոր ակն ոչ ետես:
Ահա յիշեսց.:

***Զ**որեքկերպեան աթոռ յաւրինեալ, անմահ արքային լուսոյ կազմեալ,*
Մարգըրտաշար ակամբ զարդարեալ եւ երփնագոյն լուսովըն լըցեալ,
Երիցս երանեալ եւ փառաւորեալ, Սուրբ Կոյս Մարիամ պարծանք մեզ յայտնեալ:
Աստուածածին Սուրբ խոստովանեալ, ի քրիստոնէից դու երկըրպագեալ,
Նոր առաւաւտ լուսով զարդարեալ, զանմահութեան ցաւղն ի մեզ հոսեալ,
Նոր արեւելք յերկրի երեւեալ արեգական նոր ի մեզ ծագեալ,
Նոր բարունակ ի յերկիր բուսեալ, Յիսուս պըտուղ ի քէն մեզ տըւեալ,
Զքեզ աղաչեմք, մայր անհարսնացեալ, ի Քրիստոս վասըն մեր հայցեալ,
Զխաղաղութիւն աշխարհի շնորհել, յանաւրինաց չարեացն ազատեալ,
Եւ այժմ:

---

23 MT ÷Ë 23-24 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ. ²ëïáõ³Í Ë³ã»³É, ëáõñµ ÑÁ½³õñ Ã³Õ»³É, ëáõñµ »õ ³ÝÙ³Ñ Û³ñáõó»³É

26 T Ñ³Ý¹»ñÓ êÇÝ³ÛÇ, ½Ç ³õñÇÝ³ó ·ÇñÁÝ Ï³ ï³ñÇ ÷Ë ·áã»Ý… »ñÏñÇ M ß³ñ ãÇù, Ã»ñÃ ÁÝÏ³Í T áõÝÇ ß³ñáõÝ³ ÏáõÃÇõÝ.
òÝÍ³Ý ³Ûë³õñ Ù³ÝÏáõÝùÝ êÇáÝÇ, ï»ë»³É
½÷»ë³ÛÝ Ç Û³é³ ·³ëïÇ,
òÁÝÍ³Ý áñ¹Çù Üáñ Æëñ³Û¿ÕÇ, ù³Ý½Ç ·ñ»ó³Ý
Ç ·Çñ Ï»Ý¹³ÝÇ

28 T ÷Ë ïáÕÇ áõÝÇ.
òÁÝÍ³Ý Ññ»ßï³Ïù, ·áã»Ý Ññ³ß³ÉÇ, ï³Ý
³õ»ïÇë ³Ù»Ý³ÛÝ »ñÏñÇ
òÁÝÍ³Ùù »õ Ù»ù ³Ûë³õñ ËÁÝ¹³ÉÇ ÁÝ¹ Û³ñáõÃÇõÝ
÷ÁñÏãÇÝ ÚÇëáõëÇ

30 T Í³·»³ó, Ë³õ³ñ Ù»Õ³ó Ù»ñáó ÷³ñ³ï»³É ÷Ë Í³·»³É… Û³ñáõó»³É

31 T ÷Ë ïáÕÇ. À½¹ÁÅáËáó ¹ÁñáõÝë Ëáñï³Ï»³É, ½Û³õÇï»ÝÇó Ï³å»³ÉëÝ ³ñÓ³Ï»³É

33 T ºõ³ÛÇ ÷Ë ²¹³Ù³Û T Í³ÍÏ»³ó T µÅßÏ»³ó

34 T Ï³ï³ñ»³ó T Ù³ñ·³ñ¿ÝÛ³é³ç ·áõß³Ï»³ó ÷Ë »õ… ï»ë»³É

35 T ÷Ë 35-36 ïáÕ»ñÇ áõÝÇ.
¼´»ÉÇ³ñ Ë³ãÇõÁÝ Ï³å»³ó, »õ ½·»ñáõÃÇõÝ
Ñá·áÛÝ ³½³ï»³ó,
Ø»Õáõó»Éáó ÃáÕáõÃÇõÝ ßÝáñÑ»³ó, ÛáÛë
Û³ñáõÃ»³Ý Ï»Ý³ó å³ñ·»õ»³ó

38 T ³Ãáé ³Ý»ÕÇÝ, å³ÛÍ³é³ó»³É ÉáõëáíÝ »ñÏÝ³-ÛÇÝ ÷Ë Û³õñÇÝ»³É… Ï³½Ù»³É

39 T ÷Ë ß³ñáõÝ³ÏáõÃ»³Ý áõÝÇ.
²Ù¿Ý³õñÑÝ»³É êáõñµ ²ëïáõ³Í³ÍÇÝ, Ù³Ûñ
Ï»Ýë³ ïÁõÇÝ ¾Ù³Ýáõ¿ÉÇÝ,
´³ñ»Ë³õë»³ ³é ²ëïáõ³Íáñ¹ÇÝ, Ù»½ ³Ûó
³éÝ»É Û³õáõñÝ ³Ñ³·ÇÝ,
Îóáñ¹áõÃ»³Ùµ ÚáíÑ³ÝÝáõ Ù»ÍÇÝ,
ù³Õóñ³µ³ñµ³é Ó³ÛÝ Î³ñ³å»ïÇÝ,
ê ï»÷³ÝÝáëÇ Ü³Ë³íÏ³ÛÇÝ »õ ¶ñÇ·áñÇ…
(ß³ñ. å³ïéáõ³Í »õ ³ÛÉ ÃáõÕÃ ÷³Ïóáõ³Í)